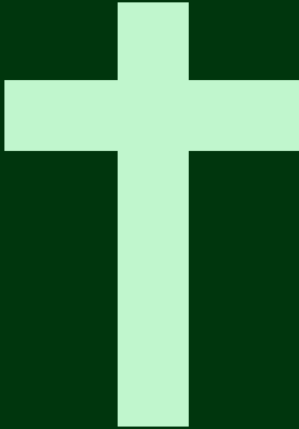

I niuucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa

a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús

ti tu'irájtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn

(MX:crn:Cora, El Nayar)

**ꞑ niuucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa a'ijna i
tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús ti tu'irájtuaa
New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn
(MX:crn:Cora, El Nayar)**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa

Contents

San Mateo	1
San Marcos	85
San Lucas	140
San Juan	229
Los Hechos	295
Romanos	373
1 Corintios	411
2 Corintios	442
Gálatas	464
Efesios	476
Filipenses	488
Colosenses	496
1 Tesalonicenses	504
2 Tesalonicenses	511
1 Timoteo	515
2 Timoteo	525
Tito	532
Filemón	537
Hebreos	539
Santiago	566
1 San Pedro	575
2 San Pedro	586
1 San Juan	593
2 San Juan	602
3 San Juan	604
San Judás	606
Apocalipsis	609

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Mateo jíme'en í Jesucristu'u

*A'ímej í vaújsimua'aci'istemua'ame'en a'íjna í Jesús
(Lc. 3:23-38)*

¹ A'íi mú a'íin pú'een í vaújsimua'ame'en a'íjna í Jesús, ti ajta i'í Cirístu'u í ti a'ímej jetze airáane a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Abraham teecan.

² Abraham pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo. Ajta a'íjna í Jacobo, a'íi pu títi'iríjmu'a'a já'araa a'íjna í Judá, majta seica í mej ihuáamua'ame'en pú'een í Judá. ³ Ajta Judá a'ímej pu títi'iríjmu'a'a já'araa, í mej miyen ánte'araujca'a tijín Fares, ajta a'íjna í seij Zara. Ajta í hua'anánaci'i, ayée pu ántehuaaca'a tijín Tamar. Ajta a'íjna í Fares, a'íj pu típe'eri já'araa í Esrom. Ajta Esrom pu rape'eric'a'a í Aram.

⁴ Aram pu rape'eric'a'a a'íjna í Aminadab. Ajta Aminadab pu rape'eric'a'a a'íjna í Naasón. Tí'ij jí Naasón típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salmón.

⁵ Ajta a'íjna í Salmón, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Booz. Ayee pu ántehuaaca'a í náanajra'an í Booz tijín Rahab. Ajta a'íjna í Booz, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Obed. Ajta ayén ántehuaaca'a í náanajra'an a'íjna í Obed tijín Rut. Ajta a'íjna í Obed, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaí.

⁶ Isaí pu rape'eric'a'a a'íjna í David, í ti ajta te'enteájrupi í rey jíme'e. A'íjna í David teecan, jamuan a'íjna ti ajta íra'ara'an pú'eene'e a'íjna í Urías, a'íi mú típe'eri muá'araa a'íjna ti ayén ántehuaa já'araa tijín Salomón. ⁷ Salomón pu rape'eric'a'a a'íjna í Roboam. Ajta a'íjna í Roboam, a'íi pu pé'ericira'an pú'eene'e í Abías. Ajta a'íjna í Abías, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Asa.

⁸ Asa pu rape'eric'a'a í Josafat. Tí'ij jí Josafat típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Joram. Ajta a'íjna í Joram, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Uzías. ⁹ Ajta a'íjna í Uzías, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jotam. Ajta Jotam pu rape'eric'a'a a'íjna í Acáz. Ajta á'iyen a'íjna í Acáz típe'eri já'araa a'íjna í Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu rape'eric'a'a a'íjna í Manasés. Ajta Manasés pu rape'eric'a'a a'íjna í Amón. Ajta a'íjna í Amón, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Josías. ¹¹ Ajta a'íjna í Josías, a'ímej pu títi'iríjmu'a'a já'araa í Jeconías, majta a'ímej í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e a'íjna í Jeconías.

Tí'ij Josías títi'iríjmu'a'a já'araa, seica mú mú a'uvé'uju'un. Mat'íj mi a'ímej a'uví'ití í mej Israel a'uchéjme'ecaa. A'uu mú já'ahua'a huaja'uví'iti seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia. ¹² Mat'íj miyen huaja'uví'iti, aj pu'í Jeconías seij típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salatiel. Ajta a'íjna í Salatiel, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Zorobabel.

¹³ Zorobabel pu rape'eric'a'a a'íjna í Abiud. Tí'ijtá'i a'íin Abiud rape'eri já'araa a'íjna í Eliaquím. Ajta a'íjna í Eliaquím, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Azor. ¹⁴ Ajta a'íjna í Azor, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Sadoc. Ajta a'íjna í Sadoc, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Aquim. Ajta a'íjna í Aquim, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Eliud.

¹⁵ Ajta a'íjna í Eliud, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Eleazar. Tí'ijta'i a'íjna í Eleazar típe'eri já'araa a'íjna í Matán. Ajta, a'íjna í Matán, a'íi pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo. ¹⁶ Jacobo pu rape'eric'a'a a'íjna í José, a'íjna ti María tévi'itine'e.

A'ii pu a'ñin pú'een ti náanajra'an pú'eene'e a'ijna í Jesús, í mej miyen rata-muá'amua tijín Ciríistu'u.

¹⁷ A'ij mú jín miyen ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua í mej jetzen airáane a'ijna í Abraham teecan. A'ii pu a'ñin pú'een í tu'uvé'eteajtí a'ijna í David. Majta miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'ñime í mej huá'a jetze airáane a'ijna í David teecan. A'imej mú a'uví'ití a'ñime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna já'ahua'a Babilonia. Ayeé mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan muáacua tí'ij huanú'ihuaca'a a'ijna í Ciríistu'u.

*Tí'ij Jesús huanú'ihuaca'a
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Ayeé pu éeni'lici'e huanú'ihuaca'a a'ijna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'ñi pu náanajra'an, a'ijna í María, pu'uri huataúra'acaa í runiuuca jime'e ti ij huatéviche'en a'ijna jamuan í José. Matí'ij caí xi naími'í huaté'eca'a, aj pu i a'utasejre í pa'ari'í jucáara'an jetze. A'ñi pu ayén ráaruu jime'en í muári'eri'ire'ara'an a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Ajta nu'u a'ñin ti ratévi'itíné'e a'ame, a'ijna í José, r'í'í pu tí'itevistaca'a. Capu raxí'eve'eca'a ti ayén puaíjtzí raatá'an mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Mí ajta, a'ñi pu ayén raxí'eve'eca'a ti mé rúurieni avíitzi jime'e. ²⁰ Tí'ij raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu'í seíj tevi huatasejre í jemin í cutzí tzajta'a. A'ii pu a'ñin pú'een seíj ti tí'ivaire'e í ta japua. Ayeé pu tiraatá'ixaa tijín:

—José, mú'ee pej i'í huáacixa'ara'an í David teecan, capej rátzi'ine'e pej rá'anvi'itín a'u pe é'eche a'iné í ti a'utasejre í jucáara'an jetze, a'ij pu jime'en huanéj í muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²¹ A'ñi pu teáatacan tiyaúj a'ame. Ayeé xu nu'u raatámua'ati tijín JESUS, a'iné a'ii pu a'ñin pu'éene'e a'ame í ti huá'a japua niuuni í ruteítestemua'a í mej meri auteájturaa í Dios jemi. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

²² Ayeé tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'í tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í tavástara'a jetze me'ecan. ²³ Ayen tijín: Pa'ari'í pu nu'u huatasejre'esin í jucaatze'en a'ijna jetze í 'íita'a ti caí xi ja'atí ratévi'itín.

Tiyaúj pu nu'u a'ame teáatacan.

Aj mú mi miyen raatámua'atzi tijín Emanuel.

A'ijna niuucarijra'a tijín Emanuel, ayéé pu huataújmu'a'a tijín: Dios pu ta jamuan yé huaca.

²⁴ Tí'ij huájí a'ijna í José, aj pu i ayén huaríj a'ij ti tiraatá'ixaa a'ijna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e. Tí'ij jí ya'uví'ití í ruche. ²⁵ Mí ajta, capu jamuan huáhui ajta caí huanú'ihuaca'a a'ijna í pa'ari'í ti teáata'a. Matí'ij mi miyen raatamuá'a tijín JESUS.

2

Matí'ij u yé'emuaareca'a a'ijna í Jesús a'ñime í mej jeíhua támua'arejca'a

¹ A'u'u pu ja'unú'ihuaca'a a'ijna í Jesús, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Belén. A'u'u pu ajtème'ecan a'ijna í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Judea. A'ájna a'u ti a'ñin ja'unú'ihuaca'a í Jesús, a'ñi pu tí'iteveeca'a í rey jime'e a'ijna í Heródes. Matí'ij mi seica Jerusalén e'iré'ene í mej jeíhua támua'arejca'a. U jetze pújme'en mú e'eráaci a'utí e'lejninei í xicaj. ² Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í í Heródes miyen tijín:

—¿A'uné a'ij 'een a'ijna í huá'a rey í mej Israél jetze ajtémecan, a'ijna ti auchén huanú'ihuaca'a? A'ájna já'ahua'a a'utí 'eijninei í xicaj, a'ujna a'u tej é'eche, xu'ura'ave tu huasej ti a'utátzaareajraa a'ijna jime'e ti huanú'ihuaca'a. A'ij tu jín te'uun mú a'uvé'uju'un tej ti rí'i tíraatéanajche.

³ Tí'ij ráamua'areeri'i a'ijna í rey, a'ijna í Heródes, jé'ecan pu ti'ijmua'astí já'araa a'ijna jime'e. Majta, í teite í mej Jerusalén a'uchéjme'ecaa, naími'i mú tí'tziine'eca'a. ⁴ Tí'ij jí Heródes hua'utajé najjmi'lica í mej tihuá'ajte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e hua'atéyujta'a, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í teite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné nu'u á'anu'ihuan a'ijna í Cirístu'u?

⁵ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—A'ujna Belén, í chajta'a ti a'uun ajtémecan a'ujna já'ahua'a u Judea, a'iné ayéé pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'ijna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁶ Ayen tijín:

Mú'een mi sej Belén a'uchéjme,
a'ujna chuéjra'a japua ti a'uun auucá'a u Judá,
íjii, mú'een xu xaa se'ín pú'een
í sej jaítze'e cálieen jín tí'aijta.

Mí ajta, méjca'i huáyeé,
sej pu a'amua jetze nu'ihuan
ti ve'ecán jín tiu'uta'aijta.

A'íi pu antiújmua'aréere a'ame
huá'a jime'e í neteítstemua'a,
a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁷ Aj pu í Heródes huaja'utajé avítzi jime'e a'ímej í mej jeíhua támua'arejca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti huaja'utasejra a'ijna í xu'ura'ave?

⁸ Ajta á'iyen hua'uta'ají mej á'ucíne a'ujna u Belén. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj yá'uhuauni temua'a naa se'ijna í pa'ari'i. Setí'ij raateún, aj xu si mú a'uvé'uju'un setá'aj naatá'ixaate'en, neatá'aj neajta inee á'ume'en, neatá'aj rí'i tiraateájtuaani.

⁹ Matí'ij ráanamujri'i me'ijna í rey, aj mú mi a'ucíj. Ajta a'íin xu'ura'ave ti a'utasejre a'ímej jemi a'ujna sej chuéjra'a japua a'u ti 'eijninei í xica, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Tí'ij jí án a'ujcháxi í chí'ij japua a'u ti a'ij é'ene'e a'ijna í pa'ari'i. ¹⁰ Jé'ecan mú huataújtemua'ave matí'ij raasej me'ijna í xu'ura'ave. ¹¹ Mua'anténésime'ecaa mú u chí'ita, matí'ij mi raasej í pa'ari'i jamuan í náánajra'an. Aj mú mi tínunutaxi. Temua'a mú naa rí'i tíraatá'a. Matí'ij mi te'entícuunaxi tiu'ujcáaja, a'íi mú raatapuaíjve tí'itj oró, majta tí'itj cftzive'eri, majta tí'itj cuaane'e ti ayén ántehuaa tijín mirra. ¹² Majta á'iyen tíu'umaaraca'a ti nu'u Dios hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u cáí huaré'ecíne a'ijna jemi í Heródes. A'ij mú jín sej jetze a'ucí í juye mej mi a'uré'enen me'újna chuéjra'a japua a'u mej é'echejca'a.

Jíme'en í mej huataúruu me'újna u Egipto

¹³ Matí'ij a'ucíj a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, ja'ati pu huatasejre a'ijna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'ijna í ja'ati, a'íi pu a'íin pú'eene'e sej tí'ivaire'e u ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ájchesi. Patá'aj rá'anvilitin pe'ájna í pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Á'ura'a patá'aj raat'éavaa mi pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Huá'anvilitichi a'ujna Egipto. Setá'aj se'uun a'uté'en ajta nena'a caí neajtahua'a amuaatá'ixaate'en ja'anáj ti huatári'iristari sej yé uvé'enen seyajna. Ayee xu huárini a'iné a'ájna í Heródes, a'íi pu rahuauni í pa'ari'i ti í raajé'ica. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

¹⁴ Tí'ij jí ájchee í José. Ya'uví'iti a'ájna í pa'ari'i, ajta náanajra'an. Ajta a'ín huá'a jamuan pu á'uraa a'ájna tíca'ari tzajta'a. A'u'u mú a'ará'a a'ujna Egipto.

¹⁵ A'u'u mú é'etee ajta caí huam'i a'ájna í Heródes. Ayee pu a'ájna jín huaríj tí'ij araúrasten í niuucari ti jíme'en ayén ajmí'í tiu'utaxájtaca'a sej ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “U nu ya'utajé í niyauj a'ujna Egipto.”

Heródes pu raata'ájtaca'a mej huá'ucui'ini í tí'iríi

¹⁶ Tí'ij Heródes ráamua'areeri'í mej raatémua'iti a'íime í mej jéihua támua'arejca'a, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ra'utámua'areeri'í a'íj mej tiu'utaxájtaca'a a'íime, aj pu í Heródes tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini najmí'ica í tí'iríi mej teteca í mej miyen raacha'íjmee hua'apua nine'íra'a múuci pújme'en. Najmí'ica mú huajá'ucuii a'ú'u mej Belén é'echejca'a, majta í seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. ¹⁷ Ayee pu te'araúaste a'ájna í niuucarijra'a ti jíme'en ayén ajmí'í ra'uyú'uxaca'a a'ájna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jeremías.

¹⁸ Ayen tijín:

Ayee pu tiú'unamuajri'í a'ujna já'ahua'a u Ramá,
mej ruyeineca'a,
majta jéihua ruxieemijte'eca'a.

A'ájna í Raquel, a'íi pu sej a'ín pú'een
í mej ruyeineca'a.

Ruyaujmua'a pu jíme'en ruyeineca'a.

Capu raxí'eve'eca'a mej rí'í tiraatéjeeve a'ájna jíme'e
í mej caí ché'e mé jé'e já'ahua'a
í yaújmua'ame'en.

Ayee pu'u.

¹⁹ Aru tí'ij ari huam'i a'ájna í Heródes, sejí pu ajta huatasejre a'ájna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'íi pu a'ín pú'een sejí ti tí'ivaire'e ta japua í tavástara'a jemi. Ayee pu a'ín tiraatá'ixaa tijín:

²⁰ —Ájchesi. Ánví'itichi hui a'ájna í pa'ari'i, pajta í náanajra'an. Setá'aj já'ucíne se'újna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Israél. Pu'uri huam'i í tí'irajé'icatamí'ica a'ájna í pa'ari'i. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Tí'ij jí ájchee a'ájna í José. Aj pu'í ya'uví'iti a'ájna í pa'ari'i, ajta náanajra'an. A'u'u mú a'ará'a me'újna Israél. ²² Mí ajta a'ín José, ayee pu ráamua'areeri'í ti nu'u a'ín Arquelao tí'ájtaca'a ruyá'upuaci'í jetze me'ecan, a'ájna í Heródes teecan. Ajta pu Dios raatá'ixaa tí'ij tí'imaaraca'a. A'íj pu jín tí'ítziíne'eca'a ti a'uun e'ará'asti, a'ujna Judea. Tí'ij jí a'uun a'ará'a ti jetzen ajtémecan a'ujna Galileeye. ²³ Tí'ij a'uun a'ará'a, a'úu pu e'ehuaújchejte, chajta'a jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Nazarét. A'u'u pu huayéjxi. Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'íj mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej mejmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Miyen tijín: “Ayee mú raatámua'atzi tijín Nazarét ti é'eme'ecan.”

3

*Juan pu nu'u huá'amua'i'ihuacare'e a'ujna a'u ti caí'é'e t'i'it'ij
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

1 A'ájna'imua aj pu a'utasej're a'u ti caí'é'e t'i'it'ij a'ájna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e. A'uu pu tihua'á'ixaate'eca'a. 2 Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri hui t'ín a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios iyyen tiu'uta'á'ijta nainjapua í chaanaca.

3 A'ájna í Juan, a'ii pu a'á'n pú'eene'e ti jíme'en raataxájtaca'a ajmí'i a'ájna í ja'atí ti t'í'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías. Ayen tijín:

Ja'atí pu u e'ejíhuá a'ame a'ujna já'ahua'a a'u ti caí'é'e t'i'it'ij.

Yee pu t'í'ixaa tijín:

“Naa xu r'í'i huaújje'cuare'en, mi ru tzajta'a, mú'een, a'iné tavástara'a pu yé uvé'enejsin.

Caxu a'ij yá'unamuajra.”

4 Ajta a'ájna í Juan, ayee pu éene'e t'i'itéchejca'a c'ixuri ti itz'ijhua, cameeyu'u ju'uxa'a jíme'e. Ajta t'ípuaasica'a, navij tu rumua'atí. Ajta nu'u huátuna'ise cua'acare'e, ajta searate, 'it'izitá mej xuaa. 5 Majta me'ín í mej a'ímua' a'uchéjme'ecaa, naijmi'i mú e'iré'enineica'a a'u ti a'ut'iveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a t'ij na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Judea, majta seica í mej me'uun é'eche a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jerusalén, majta í seica í mej me'uun é'eme'ecan a'u ti a'atamí'iee í játe'ana ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jordán. A'uu mú a'uré'enineica'a mej mi ráanamua. 6 Jíme'en mu'u tiu'utétzaahuate í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Juan huá'amua'i'ihuaca'a í játe'anara'an jetze í Jordán. 7 Mí ajta í Juan, t'í'ij a'ímej huasej'í í mej miyen ánte'arua tijín fariseos, majta í mej miyen ánte'arua tijín saduceos, t'í'ij a'á'n hua'usej'í í mej jeíhua e'evé'uju'uca'a mej mi huaújmuai'ihua, ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een mi sej t'í'ihua'itaca, ¿ni t'zaa seri t'í'itese'e ti caí Dios puajtzi amuaatá'an? ¿A'ataani amuaatá'ixaa sej si siyen rici? 8 Rí'í xu'u se'ájna jíme'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri t'záahuatí'ira'a jín t'í'imua'atze. 9 Caxu siyen t'í'imua'ajca í ru tzajta'a yee: “Ayej t'í'ayajna ti naa titaat'éaire'en a'iné teen tu i'í huáacixa'astemua'ame'en a'ájna í Abraham teecan.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej t'í'ayajna ti Dios raay'í'ti ti r'í'i raará'atza í tete mat'ij í huáacixa'astemua'ame'en a'ájna í Abraham teecan. Capu t'í'it'ij a'ij tejá'muaat'éaire'esin sej siyen t'í'imua'ajca rujámua'a sino sej siyen huanén t'ij Abraham teecan. 10 Pu'uri teja'uré'enejsin vejli'i a'ájna xicájra'a jetze ja'anáj ti pu'a'a amua'ajteá'axi'isin í Dios ca'anán jíme'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu t'ij ja'atí c'iey t'é'ijveichixi'ín tepuaj jíme'e. Nain í c'iey t'í caí t'í'itaaca, a'á' pu t'é'ijveichixi'isin. T'í'ij j'í ra'anteá'taira. Ayee pu che'atá na'a teja-mua'ajteá'axi'isin mú'ejmi. 11 Aru inee, nee nu amua'amua'i'ihuaca'a jaj jíme'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri seicié tiu'umuá'aj í ru tzajta'a. Mí ajta, a'á'n ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'á' pu jaítze'e raay'í'ti neca'í inee. A'iné nee nu c'í'iene'en jín t'í'itéjvee í jemin, capu ayén t'inaavíj'te'e ineetzi nej rajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'i a'á'n, sej'ij pu huata'ti ti huateá'turan mú'ejmi jemi. Ajta a'á'n í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'á' pu uté'a'asin mi a'amua tzajta'a. Ajta a'ájna ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'á' pu r'í'i á'amuaruuren. 12 Ayee pu t'é'eme. Xiee ti ja'atí ari ru'íte'í í t'í jín ra'anáca'atzi í tríigu. A'á' pu ru'irátu'isin

í xai'ri pua'acié. Ajta a'á'jna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xai'ri, taij jetze pu án yá'urieexijsin í ti caí ja'anáj á'amí'ini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'á'jna í Juan.

T'í'ij Juan ráamuai'ihuaca'a a'á'jna í Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Aj pu i Jesús huatasej're. A'uu pu a'aráj'raa a'ujna chuéj'ra'a japua ti ayén téja'aráj'tehuaa tí'ij Galileeye t'í'ij Juan ráamuai'ihua játe'ana jetze ti ayén ántehuaa tí'ij Jordán. ¹⁴ Ajta a'á'jna í Juan, ayée pu tí'imua'ajca ti raatá'ijmíi. Ayee pu tiraatá'ixaa tí'ij:

—¿Ni mú'ee piyen yé vé'eme inee jemi? Jaítze'e pu raavíj'te'e pej piyen náamuai'ihua ineetzi.

¹⁵ Mí ajta a'á'jn í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tí'ij:

—Ché'e ayén 'eene'en. Ayee pu hui tiraavíj'te'e tej tiyen huá'ini tej ra'ará'astij're'en te'á'jna jime'e a'í'j ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

Aj pu i Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús. ¹⁶ T'í'ij ráamuai'ihuaca'a, aj pu'í Jesús a'itá'raa á jaata'a. Jíme'en pu'u a'itá'raa, tí'ij jí antácuunareca'a í ta japua ti a'utéj'muaa. T'í'ij jí íiraasej' ti a'icamé'ecaa a'á'jna í xiéj'niu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu seij're'eca'a tí'j cucuí'i. T'í'ij jí japuan a'ujye'í'xi. ¹⁷ Ajta á'yien niuucari huánamuajri'í ti júte'e uj e'icánamuaj're. Ayen tí'ij:

—Niyauj pej pí'rici í nej muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej hui naa r'í'í naatá'a i ne tzajta'a.

4

Tiyaaru'u pu tiu'utése ti raamuá'itin a'á'jna í Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ T'í'ij jí a'á'jn í xiéj'niu'ucare'ara'an í Dios, a'á'ni pu ya'uví'iti a'á'jna í Jesús í jirí jetze tí'ij a'á'jn tiyaaru'u tiu'utése'en ti raamuá'itin a'á'jna í Jesús. ² Ajta a'á'jn Jesús, a'á'u pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj ti caí tí'icua'a. Aj pu i huata'í'icuataca'a. ³ Ajta á'yien a'á'jn tiyaaru'u e'iré'ene a'á'jna í Jesús jemi ti ij raamuá'itin. Ayee pu tiraatá'ixaa tí'ij:

—Tí'í pua'a hui yauj'ra'an pej pú'een í Dios. Patá'aj raata'aj'te'en amá'jna mi tetej tí'ij pan huatejú'taahua.

⁴ Ajta Jesús, ayée pu tiu'utaniú tí'ij:

—Capu a'á'ni na'a ruxe'eve'e í pan ti jín te'utá'viicua'í í tevi, sino ajta pu a'á'jn ruxe'eve'e nain í niuucari ti é'eme'ecan í Dios jemi.

⁵ T'í'ij jí a'á'jn tiyaaru'u ajtahua'a ya'uví'iti a'á'jna í Jesús a'á'na Jerusalén. Teyuu pu japuan ra'antítuaa a'u ti e'evé'epa'atzara'a. ⁶ Ajta ayén tiraatá'ixaa tí'ij:

—Tí'í pua'a hui yauj'ra'an pej pú'een í Dios, ancájvetzi, a'íné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí'ij:

Dios pu huaja'uta'í'iti í mej tí'tetateí í jemin mej mi muá'acha'in.

Majta mú'etzi memua'atini rumuá'ajca'a jime'e.

A'á'ime mú' á muaaté'chaj'tza tí'ij caí tí'it'í'j a'í'j muaruure.

⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tí'ij:

—Mí ajta, ayée pu che'atá na'a ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí'ij: “Capej piyen tirá'axieehuari'ira tí'it'í'j jime'e ti Dios ayén tí'it'í'j jín huá'ini.”

⁸ Ajta a'á'jn í tiyaaru'u, ajtahua'a pu ya'uví'iti já'ahua'a yee jirí jetze ti ájtee. Aj pu i raatasej'ra nainjapua, tí'j na'a sej' chuéj'ra'a japua a'u mej a'uchéj'me í teite. Raatasej'ra a'achú ti ve'et'í a'uun huatacá'a. ⁹ Ayee pu tiraatá'ixaa tí'ij:

—Nain nu muatapuaíjve'esin ne'íjna ti pua'a piyen huárini pej títunuta, pej pi naateánajche.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Aricu, mú'ee pej i'í tiyaaru'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Setá'aj raateánajche se'íjna í tavástar'a í a'amua Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

¹¹ Aj pu i á'uraa a'íjna í tiyaaru'u. Capu ché'e a'ij ráaruu. Mat'íj mi huataseíjre í mej títetateí í ta japua mej mi raatévaire'en me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en u Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tí'ij Jesús ráamua'areeri'i ti aiteánami'ihuaca'a a'íjna í Juan, aj pu'i á'uraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galilea. ¹³ A'u'u pu e'erájraa a'ujna Nazarét. Tí'ij jí a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm, chajta'a ti a'utacá'a a'ujna ti e'leve'e'ástime í jaj ti a'utacá'a a'ájna vejli'i seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Zabulón, ajtahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Neftalí. ¹⁴ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén aráurasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan a'íjna í Isaías.

¹⁵ Ayen tijín:

Ayee pu té'eme a'ujna chuéjra'a japua a'u mej é'eche í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan,

a'ujna ti huatacá'a u Zabulón,

ajta í seíj chuéjra'a japua u Neftalí,

ajta seíj í juye ti a'uun e'eténeana a'u ti e'leve'e'ástime í jaj ti ve'é,

ajta utavén pújme'en í Jordán,

ajta u Galileeye a'u mej a'uchéjme í mej caí Israél jetze ajtémecan.

¹⁶ A'íime í teite, a'iné capu huá'a jemi raateájtuaa í mej seijre'eca'a í tíca'ari tzejta'a, a'íi mú raaseíj ti u ajtátzaca'a, temua'a naa,

majta a'íime í mej a'uchéjme'ecaa a'u mej yé'ejpuaájtzica'a,

ayée mú 'eene'e, xiee mej kuj m'íchica'a, a'iné ayée pu hua'é'ene'e, xiee ti huatíca'a.

Aj pu'i huá'a jetze huatátzareajraa.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁷ Tí'ij jí a'íin Jesús a'utéjche ti tihuá'amua'aten. Ayee pu tihuá'atixáate'ajraa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzejta'a a'iné pu'uri t'n teja'uré'enejsin ti tiu'uta'ajta í Dios íiyen chaanaca japua.

Jesús pu hua'utajé í mej ruhua'itépe'eca'a, í mej muáacua

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

¹⁸ Ajta í Jesús, áa pu 'ejtémecan a'ájna vejli'i ti e'leve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Galilea. Tí'ij í a'íimej huaseíj í mej hua'apua í mej ru'ihuaamua'a pú'een. A'íime mú a'íin pú'een a'íjna í Simón, ajta juutzejra'an a'íjna í Andrés. Ajta a'íjna í Simón, ayée mú majta rata-muá'amua tijín Pedro. A'íi mú xiéjmu'a'ari jín hua'ité vivi'iraca'a. Ayee mu'u ti'íjri'irejca'a a'íime. ¹⁹ Aj pu i Jesús ayén tihuá'amua'ixaa tijín:

—Mú se'utáuruyi'i neetzi jemi. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'iviivi'ira'an sino teite xu'u si tíseire'esin ineetzi jemi.

²⁰ Jíime'en pu'u ayén tihuá'utá'ixaa, aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Mat'íj mi ateja'upí í xiéjmu'a'ari, Mat'íj mi a'ucí jamuan. ²¹ Tí'ij íjtá'í á'ayee a'uré'ene.

Ajtahua'a pu hua'apuaca huasej í mej ru'ihuaamua'a pú'een. Sej pu ayén ántehuaa tijín Jacobo. Ajta í juutzeájra'an, ayée pu ántehuaa tijín Juan. A'í pu huá'ape'eri í Zebedeo. A'uun mú a'aráte'eca'a í canuuhua'a jetze. Huá'a jamuan pu arácati í hua'atáata. Xiéjmu'a'ari mú r'í'í tí'iruurejca'a ti tí'isiujtza'ani. T'í'ij í Jesús hua'utajé mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en. ²² Aj mú mi raatapuá'ajta'a. Mat'í'ij mi aítacj í canuuhua'a jetze. A mú yaúurie í rutáata. Mat'í'ij mi a'ucj jamuan í Jesús.

*Jéihua pu tihuá'amua'ate a'íjna í Jesús í teite
(Lc. 6:17-19)*

²³ T'í'ij a'íin í Jesús a'utéjche ti á'uche'ecane'en nainjapua tj na'a a'úu ti huatacá'a u Galileeye, a'í pu tihuá'amua'atehua'a í teite tj na'a ti seijre'e hua'ateyuu tzajta'a. A'í pu jín tihuá'a'ixa'atehua'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti tí'ajta nainjapua í chaanaca. Ajta Jesús tihuá'uhuaa naíjmi'ica í mej tí'icucui'í. Capu tí'iseicaj na'a í cu'ini'ira'a. A'í pu nain jín tí'uhuaataca'a. ²⁴ Aj mú mi ráamua'areeri'í tj na'a a'uun ti huatacá'a sej í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. A'í'j mú huámua'areeri'í a'ij ti tí'itj huáruu a'íjna í Jesús. Mat'í'ij mi u huaja'aráavi'í'í í mej tí'icucui'í, ti tí'imui'í í cu'ini'ira'a. Seica mú huápi'í tí'icucui'ícaa, ajta seica, capu huá'aca'anisti'iraca'a. Ajta seica, tiyaaru'u pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a, majta seica í ti hua'acáteuunéjme'ecaa, majta seica mú ciyáaxavi'í. Naíjmi'ica pu tihuá'uhuaa. ²⁵ Jéihua mú ajteáxiireca'a í teite, í mej me'uun e'eráaci a'ujna chuéjra'a japua u Galileeye. Majta seica, a'úu mú e'eráaci ti ayén téja'arájtehuaa tijín tamuáamuata'a ti chájta'ajme, majta seica me'újna já'ahua'a u Jerusalén, majta seica tj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea. Seica mú majta aítacj í mej utavén pújme'en e'echéjme'e u Jordán. Jéihua mú jamuan á'ujujhua'ane'e.

5

Í niuucari ti Jesús hua'utá'ixa í jiri jetze

¹ T'í'ij hua'usej í teite mej jéihua mu'licáa, aj pu'í antíraa í Jesús í jiri japua. An pu a'ujyejxi. Mat'í'ij mi a'íme í mej á'ujujhua'ane'e jamuan, a'í mú ajteáxiireca'a. ² Aj pu í a'utéjche ti tihuá'umua'aten.

*Í niuucari ti tamuáamuata'a ará'ase í mej jín ráamua'aree ti Dios r'í'í tihuá'atá'aca
(Lc. 6:20-23)*

³ Ayen tijín:

—Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí a'ij tí'ijviicua'í í Dios jemi, a'íné a'í mú me'uun huaté'uu muá'aju'un í Dios jemi.

⁴ Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej ruxieemíjte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'íné Dios pu r'í'í tihua'utá'asin.

⁵ Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej r'í'í té'umuajcaa í ru tzajta'a í Dios jemi, a'íné a'í mú ra'ancuré'asin a'íjna chuéjra'a ti jíme'en Dios te'ateújratziiri'í ti hua'utá'an.

⁶ Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej rahuauca, majta í mej jéihua rax'eve'e, mej mi miyen huárini a'ij ti tiraavjte'e í Dios jemi, a'íné Dios pu ayén huá'aruuren mej mi miyen ra'ará'astijre'en.

⁷ Miche'e huaújtemua'ave'en jéihua í mej huá'acu'uve í seica í ru'ihuaamua'a, a'íné Dios pu huá'ancu'uvajxi'ísin a'ímej.

8 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej urar'len seijre'e í ruxéjniu'uca jetze, a'iné a'íi mú raseijran í Dios.

9 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuahuau mej caí ne'use'e, a'iné ayéé pu Dios hua'utámua'atzi t'jín: "Niyaujmua'a."

10 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rajpuaítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej miyen ríci a'ij ti t'íjxe'eve'e í Dios. Nain pu xaa tihuá'aci'iti a'ujna a'u ti é'eseijre'e í Dios.

11 'Setá'aj huaújtemua'ave'en set'j sena'a pua'amé mú'een, ti pua'a me'ín í teite miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta, majta a'ij pua'a á'amuaruure na'ari hua'ítzi jín tejá'amuaxajtzi'i me'íjna jime'e sej t'íixaxa'a neetzi jetze me'ecan. 12 Setá'aj huaújtemua'ave'en. Caxú ruxieemiste'e, a'iné jeíhua pu tejá'amua'aci'iti í ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ayee mú che'atá mena'a huá'uruu a'ímej í mej mejm'íi t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Mej nu'u miyen me'íjna jín t'íivaire'e mej mi r'íi huá'aruuren a'ímej í mej yen japuan seijre'e

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Ayee xu hui t'íivaire'e huá'a tzajta'a í teite t'j ajta t'íivaire'e í unaj í mej jín t'íicacare í cua'ira japua. A'íjna í unaj t'íivaire'e t'íij caí huatépete í hua'ira'a. Mí ajta, ti pua'a huateáru'luna, aj pu'í ráxi'isin í ti a'ancacá. ¿A'iné auj t'íiri'iri t'íij ajtahua'a ancacá á'ara'ani? Capu chéle a'ij t'íiri'iri, a'iné pu'uri ráaxi'í í ti ancacá. Ayee pu'u qui t'íivaire'e mej mi mé rúurieexin, mej mi majta ratzínajye'ícan í teite. R'íi xu'u mú'een t'íij caí ayén che'atá na'a tejamuáaruuren mú'ejmi.

14 'Ayee xu seijre'e huá'a tzajta'a í teite t'j tatzari ti ja'atí án yá'ujche ti ij a'imuá a'atáneeri'icij nainjapua íyen chaanaca japua. Ajta, chajta'a ti a'utaca í jiri jetze, capu ri'iri ti huateúravaa. 15 Ajta, capu ja'atí ayén cantiira'a antítaiira ti ij a'uun ya'uteárujte'en í utaatzí jete, sino án pu ya'ujchájta ánimua t'íij a'imuá a'atáneeri'icij huá'a tzajta'a í mej uráatei u chi'íta. 16 A'íj pu jín, ti pua'a t'íit'ij a'ij seruure mú'een, setá'aj hui siyen ráaruuren mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi ráamua'aree sej siyen ríci se'íjna jime'e í ti í'ixi'epi'ín. Aj mú mi xaa r'íi tiraateájtuaani í Dios.

A'íjna í niuucari í mej jime'en t'íajta

17 'Caxu siyen t'íimua'ajca í ru tzajta'a yee nee nu ra'antipua'ajte'esin ne'íjna í niuucari ti raateájtuaa itejmi jemi a'íjna í Moisés teecan, ajta í mej raataxájtaca'a a'íime í mej t'íixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ní ra'antipua'ajte'en ne'íjna í niuucari. Canu xaa ne'u. Ayee nu 'leen jín mú a'uvé'emej nej ní raanaíjmire'en. 18 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, t'íij auj seijre'e ti yen seijre'e íyen chaanaca japua, ajta í ti é'eseijre'e júte'e u ta japua, capu hui t'íit'ij a'uvajtzi a'íjna jetze í mej ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze, capu t'íit'ij, ti pua'a leetra na'a, na'ari í ti ra'avé'erarátzajme.

19 'A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí ra'ará'astijre'en se'j í niuucari ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ti pua'a ajta a'ín tiráamua'aten se'j í ja'atí ti ayén che'atá na'a caí ra'ará'astijre'en a'íjna, Dios pu jemi ayén ámitieere'e ti caí t'íit'ij vaire'e a'íjna í ja'atí a'ujna u ta japua. Capu amín a'ij ti pua'a caí ra'ará'astijre í niuucari ti jaítze'e caí ruxe'eve'e; aúche'e pu ve'ecán jín auteáturaasin í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a ja'atí ti na'a ti ayén rá'atzaahuat'e

a'ijna í niuucari, ajta seica tiú'umua'aten mej mi miyen che'atá mena'a rijca, Dios pu jemi ámitieere'e ti a'ín xaa tí'ivaire'e jeihua u ta japua.

²⁰ 'A'ij pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a secái siyen ti-hua'utémua'itín a'ímej í mej tihuá'umua'aten í yu'uxari jetze, majta a'ímej í fariseos, ti pua'a secái hua'utémua'itín se'ijna jime'e í sej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, ca xu ja'anáj a'uteáruti a'ájna Dios ti é'esejre'e u ta japua.

Jíme'en í mej jín níniu'ucacu
(Lc. 12:57-59)

²¹ 'Xu'uri siyen ráanamujri'í mej miyen tihua'utá'ixaa í á'amua'upua'ístemua'a tíjín: "Caxu tí'itecui'íca. Na'ari caí, ti pua'a ja'atí se'ij huajé'íca, ruxe'eve'e mej puajítzi raatá'an."

²² 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén hu-ataniú'ucan jemin í ruxí'ej tevi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén puajítzi raatá'an a'ijna í ja'ati. Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve a'ijna í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj huayí'ití", ayée pu tiú'ujxe'eve'e mej rá'anvilitín a'ímej jemi í jueesi. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj mua'aree", ayée pu Dios ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: "Aricu, áa pej a'utevéé puá'ara'ani í taij tzajta'a ti caí ja'anáj á'amí'ini."

²³ 'A'ij pu jín, ti pua'a peri tí'itíj tí'imuai'ivajta a'ijna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios, ti pua'a peri ra'utámua'aree í pej jín auteájturaa jemin í axí'ej tevi, ayée pej huárini. ²⁴ A'uuj ye'utécán í pej tiu'utámua'ívejta a'ijna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios. Patá'aj amucaí u á'ume'en a'ijna jemi í axí'ej tevi patá'aj tiu'utá'uuni'í í pej jín a'uteájturaa í jemin. Aj pu xaa ari ri'iri pej mú a'uvé'eme'en patá'aj tiu'utámua'ívejta.

²⁵ 'Setá'aj ca'anacan raaxí'epi'íntare'en a'ijna jamuan í ti muájcha'íire'e, tí'ij auj muá'anvilitín huá'a jemi í jueesi. Setá'aj siyen raaxí'epi'íntare'en setí'ij seuj huajú'un í juye jetze. Na'ari ti pua'a pecái piyen huárini, a'í pu mú'etzi tiu'utátuiire'esin í juees jemi. Ajta a'ijna mú'etzi pu tiu'utátuiire'esin jemin a'ijna í ti ravaire'e. Ajta a'ín ti ravaire'e, a'í pu mua'iteánajsin. ²⁶ Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj mua'irátuaasin ajta pena'a caí tihua'unájchite'en nai jime'e a'achú mej muá'íijjive'e.

Jíme'en a'ímej í mej tiú'ujxana'acira'ate

²⁷ 'Xu'uri ráanamujri'í í mej mejmí'í miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Capej 'íita'a jamuan hui'íca í pej caí ratévi'ítin."

²⁸ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tíjín: A'atí ti na'a ti ayén 'íita'a seijra temua'a naa ti ij ayén raatá'asti í ru tzajta'a ti jamuan huáhu'íni, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ijna í ja'ati ari tiú'ujxana'acira'ate í ru tzajta'a a'ijna jamuan í 'íita'a ti caí ratévi'ítin.

²⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Tí pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'ají'í ti ari'írínta'a pújme'en seijre'e pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi muá'ají'í ti ari'írínta'a pújme'en seijre'e. Aa pej yaúurieni. Ayee pej huárini, a'iné jaitze'e pu timuaatéva'iri pej tí'itíj á'urieni ti cílieen caí pej nain e'ehuá'arieni matí'ij án muájá'urieeni í taij tzajta'a. ³⁰ Ajta ti pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'amujca'a ari'írínta'a pújme'en seijre'e, patá'aj ra'ajtavejche amíjna mi á'a muájca'a.

Pajta a'ímuá yáúurieni a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'itíj á'urieni ti cálieen cáí pej nain e'ehuá'arieni mat'íj án mú já'urieni í tajj tzajta'a.

Jíme'en í mej já'ita'a a'utac'íca
(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ 'Majta hui mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Ja'atí ti raxí'eve'e ti ru'íj mé úurieni, ché'e a'ín cuapée raatapíjte'en í ru'íj í ti jín mé rúurieni.” ³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieni, cáí ayén ti'itíj jín huarín a'íjna í 'íita'a ti xana'acire'e, ti pua'a cáí seíj jamuan huáhu'i'ini, seíj pu'u í ti jín tiu'utá'a ti ij ja'atí ru'íj mé úurieni. A'íi pu a'ín pú'een ti í'í ñra'ara'antaca'a tihuaújxana'acira'ate seíj jamuan í teáata'a. Aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúurieni. Ajta a'íjna í teáata'a ti seíj ancuré'evli'tin í 'íita'a ti ja'atí ari mé rúurie, a'íjna í ja'atí ajta pu tihuaújxana'acira'ate.

Jíme'en í mej jín te'ataújratzi'iraca

³³ 'Seajta xu'uri ráanamujri'i se'íjna i niucari í mej mejmí'i tihua'utá'ixaa í teite tijín: “Capej yá'ujjpuan í pej jín te'atá'arazíira niuucajtze'en í Dios.”

³⁴ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: Caxu a'atzu te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í Dios, caxu a'atzu. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í ta japua, a'iné a'íi pu japuan án á'ujca í Dios. ³⁵ Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en i chaanaca a'iné a'íi pu yen ra'íicajme í Dios. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an í niuucajtze'en í Jerusalén, a'iné a'íi pu antiújmua'aree íiye chajta'a a'íjna í Rey ti ve'éé. ³⁶ Caxu seajta te'ataújratzi'iracare'en niuucajtze'en mi a'amua'úu jetze, a'iné caxu rujímua'a sena'a raay'íiti seíj raatéxu'umuare'en na'ari seíj raatécuainare'en seíj mi a'amua cipua.

³⁷ 'Ché'e ayén éene'en, ti pua'a piyen raataxáj yee “¡Jee!”, ché'e ayén éene'en tzaahuati'ira'a jime'e yee “¡Jee!” Ajta, ayén che'atá na'a, ti pua'a piyen yee “¡Capul!”, ché'e ayén éene'en tzaahuati'ira'a jime'e yee “¡Capul!” Ti'ití ti a'ij seicé 'een, a'íjna jetze pu avé'eme'ecan a'íjna í ti a'ij pua'a 'een.

Jíme'en a'ímej í mej puajtzi huataúra'a
(Lc. 6:29-30)

³⁸ 'Xu'uri siyen tiú'unamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Tí pua'a ja'atí ra'itátini í j'i'seáara'an í ruxí'ej tevi, ruxe'leve'e ti a'íjna í ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rují'i jime'e.” Ajta ayén tijín: “Tí pua'a ja'atí seíj ra'antácuura í tamaara'an, ruxe'leve'e ti a'íjna ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rutamej jime'e.”

³⁹ 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Caxu siyen che'atá sena'a raruure í ti a'ij pua'a 'een a'ij ti a'ín ari ayén amuáaruu mú'ejmi. Tí pua'a ja'atí mu'itéjveeni mua'ipée jetze ari'irínta'a pújme'en, patá'aj pajta raatá'an ti mu'itéjveeni í seíjta'a í mua'ipée jetze. ⁴⁰ Tí pua'a ja'atí ca'anéeri jín muájhuavii mi á'asiicu'u ti ij a'ín mú'ijchueeni, patá'aj raatá'chuite'en pajta mi pej jíme'en ra'itévajra mi á'ahuare'etze'e. ⁴¹ Ajta, ti pua'a ja'atí mua'áijte'e pej tí'á'ara'an té'entini seíj ví'ira'a ímuá ti huatátee, patá'aj hua'apua ví'ira'a ímuá té'entini. ⁴² Pajta, patá'aj raatá'an, ti pua'a ja'atí ti'itíj muáhuaviira, capej ramuaire'e í ja'atí ti muane'ñri'ira a'ame.

Mej nu'u huá'axe'leve'en í mej huá'ajcha'ire'eca
(Lc. 6:27-28, 32-36)

⁴³ 'Ayee xu seri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani pe'íjna í á'amíigu.” Ajta ayén tijín: “Patá'aj

rájcha'íire'e puá'ara'ani pe'íjna í ti muájcha'íire'e." ⁴⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Patá'aj raxí'eve'e puá'ara'ani a'íjna í ti muájcha'íire'e. Pajta rahuaviira í Dios jemi a'ímej jíme'en í mej a'ij pua'a á'amuaruure sej si siyen ruxí'ej éene'en xá'ara'ani a'ujna, á'amua'upua ti é'eseijre'e u ta japua.

⁴⁵ A'í pu hui huatá'aca ti a'ín xica hua'utétatzavi'ite'e huá'a japua í mej a'ij pua'a tí'teteite, ajta huá'a japua í mej rí'í tí'teteite. Ajta a'í pu huatá'aca mej mi víjvi'iyey huá'a japua í mej xí'epi'ín ríci, majta huá'a japua í mej a'ij pua'a ríci. ⁴⁶ Tí pua'a siyen huá'axe'eve'e sena'a a'ímej í mej já'amua'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿ni secaí siyen tí'imua'atze sej si se'íjna jín tí'ítíj huamuá'itín í Dios jemi? Mí seajta caí, caxu. Casi'i, ayée mú che'atá mena'a ríci a'íme í mej á'ujjuhua'an í mej hua'ujíjve'e í mej tí'itici. ⁴⁷ Ajta, ti pua'a siyen hua'utateújte sena'a se'ímej í mej á'amua'ihuamua'a pú'een, ¿ni qui caí ayén tejamuá'amítiejte'e sej siyen hua'utémua'itín í seica? Mí seajta caí, caxu. ¿Ni qui mecaí miyen ríci a'íme í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e? Ayee mú ríci xaa ne'u.

⁴⁸ A'í pu jín, setá'aj siyen raanaíjmire'en a'achú ti tejamuá'aturaate'e, sej si siyen ruxí'ej 'eene'en temua'a naa a'ujna a'u ti á'amua'upua é'eseijre'e u ta japua.

6

Jíme'en a'ímej í mej ruseijrata mej miyen ríci ti xí'epi'ín

¹ Rí'í xu'u mú'een sej caí siyen huárini í ti xí'epi'ín 'een mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi amuaaséj. Tí pua'a siyen sena'a ríjca, capu tí'ítíj tejá'amua'íiti a'íjna jemi í sej rájya'upua ti a'ín tejámuapatapuaíjve'en. ² A'í pu jín, set'íj tihua'apuaíjve'e a'ímej í mej caí a'ij tí'íjviicua'i, caxu raxájta mé jéjre'e yee ayée tu huaríj. Ayee mú xaa ríci seica í ruteyujta'a, majta caaye jetze a'íme í mej ra'ará'astijre'e hua'aye'ira jéjre'ecitze'e. A'í mú miyen ríci mej mi a'ín teite rí'í tihua'utá'ixaate'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tíjín a'í mú meri nain huamuá'íiti me'íjna jime'e í mej teite rí'í tiu'utá'ixaa. ³ Mí pajta mú'ee, ti pua'a tí'ítíj paraatapuaíjve'en í ti caí a'ij tí'íjviicua'i, ayée pej huárini tí ij caí ja'atí ráamua'aree. ⁴ Ayee pej huárini, ti pua'a petiu'utapuaíjve'en avíitzi jíme'e, aj pu xaa, a'ín í pej rájya'upua, a'í pu raseíj í ti rú'avaa. Ajta, a'í pu timuaatá'asin a'íjna í pej raamuá'íiti.

Jesús pu tihua'amua'ate a'íj ti tiraatéjhuauni í Dios jemi

(Lc. 11:2-4)

⁵ Ajta, set'íj mú'een téniusime'en í Dios jemi, caxu siyen jéjre'ecitze'e ríjca matíj í seica í mej nu'u ra'ará'astijre'e hua'aye'ira í mej miyen tí'íjri'íre. Yee pu tihua'aráanajche mej uteáru'ípi u teyujta'a mej huatéjnuuni í Dios jemi, na'ari mej miyen e'ejcáaci'ica a'ujna caaye jetze mej mi seica hua'useíj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, amí mu'u huamuá'íiti, xaa ne'u.

⁶ Mí pajta mú'ee, pat'íj téniusime'en í Dios jemi, pauj mí'í uteárutén a'ujna 'achi'itá. Pajta tel'iteanán í ta'anténine'i jíme'e. Aj pej xaa pi huatéjnuuni a'íjna jemi í pej rájya'upua í ti caí seijre'e. Ajta á'íyen a'íjna í pej rájya'upua í tí'íse'íj najmí'í tj na'a a'u ti é'eruuri'ihuaca'a avíitzi jíme'e, a'í pu hui muaatá'asin í pej raamuá'íiti.

⁷ Ajta, pat'íj téniusime'en í Dios jemi, capej piyen á'atevi'ín pej téniusime'en í niucari jíme'e tí caí a'ij huataújmua'a. Ayee mú xaa ríci a'íme

í mej caí ramua'ate í Dios. Ayee pu tihuá'amitiejte'e ti Dios ayén huá'unamua ti pua'a miyen á'ateevi'in mej téniuusime'en. ⁸ Caxu siyen che'atá sena'a rijca matíj a'íime, a'iné ayée pu i ti'een sej caí xi huatéeniu jemin í sej rájya'upua, a'íi pu ari rú'umua'aree ti'ítíj ti a'ij tejamuá'aturaate'e. ⁹ Ayee xu si ti'íjhuaviira. Siyen tíjín:

Mú'ee, í pej tá'iya'upua,

a'úu pej é'eseijre'e u ta japua,

miché'e r'íi yá'unamuajra a'ij pej ántehuaa.

¹⁰ Ché'e teja'uré'enen a'ájna xicájra'a jetze

patí'ij nainjapua tiu'uta'aijta

íiyen chaanaca japua.

Miché'e ra'ará'astijre'en a'ij pej tí'ijxe'eve'e

íiyen chaanaca japua

mej mi miyen che'atá mena'a

ra'ará'astijre'en u ta japua.

¹¹ Patá'aj pajta taatá'an í ti tí'icua'iri'i

í ti ruxe'eve'e nain xicaj tzajta'a.

¹² Titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa mú'eetzi jemi

a'iné ayée tu che'atá tena'a

r'íi tíhua'utá'uuni'ira a'íimej

í mej auteájturaa itejmi jemi.

¹³ Pajta, capej piyen titaatá'acare'en ti ayén titáaci'iti

í tej jíme'en caí rá'aviicua'i

sino patá'aj piyen ta japua huániuuni

ti ij caí taatémua'itin a'ájna ti a'ij pua'a 'een.

Ayee tu tí'imuahavii a'iné mú'ee pej tí'ita'ajte'e nainjapua,

mú'ee pej anti'amua'aree nain jime'e,

miché'e naími'i r'íi timuaatátémua'aviste'en

tíj na'a rusén jime'e.

¹⁴ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen tihua'utá'uuni'í í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íi pu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi a'ájna í sej rájya'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua. ¹⁵ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen tihua'utá'uuni'í í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'ájna í sej rájya'upua, capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi í sej jín auteájturaa í jemin.

Jíme'en í mej jín rú'ítzi'ive'e

¹⁶ Tí pua'a seúru'ítzi'ive'e, caxu siyen acaújtzaahuate'e í runéerime jetze matíj a'íime í seica í mej miyen rici jéjre'ecitze'e. A'íime í teitejra'a, ayée mú acaújtzaahuate'e í runéerime jetze mej mi seica teite ráamua'aree yee mej rú'ítzi'ive'e. ¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mu'uri me'ájna jíme'en raamuá'iti nain í ti tihuá'aci'iti. Mí pajta mú'ee, patí'ij á'ítzi'ive'e, patá'aj acá'ajista'ante'en, pajta te'avá'ahuaate'en á'amu'uutze'e aceite jíme'e, mej mi caí ráamua'aree í teite yee pe'á'ítzi'ive'e. A'íi pu'u ayá'upua í pej caí rasise'l, a'íi pu ramua'aree. Ajta a'ájna í ayá'upua ti rasise'l í ti rú'avaa, a'íi pu muaatá'asin í pej raamuá'iti.

Jíme'en í ti jéhua huápi'í ruxe'eve'e í Dios jemi

(Lc. 12:33-34)

¹⁹ Caxu siyen té'useire'e u ruchi'itá jéhua í ti huápi'í tí'ijnajche sej si se'uun te'urácha'íica. Tí pua'a siyen huá'ini, aj mú mi tejpuási raatéte'eneajxi'isin í

caanari. Ajta í tepúusti'i, temua'a pu tiu'uteújchuitaamua'asin. Majta a'ñime í nahua'ari, a'úu mú uteáruti ca'anéeri jime'e. Mat'íj mi té'unahua'an. ²⁰ Mí seajta mú'een, setá'aj te'uhuáseire'en u ta japua jeihua í ti huápi'i ruxe've'e í Dios jemi. Capu ti'it'ij ruchuitáamua'aca a'ujna, capu ajta ti'it'ij a'uvaíjtzí. Camu majta uteáru'ipi í nahua'ari me'újna. ²¹ Ayee pu té'eme: ti'it'ij ti na'a ti mú'ejmí tejá'amua'a, ti jaitze'e timuaatéva'iri, mú'een xu tiújmua'atzíite'e xá'aju'un se'íjna jime'e.

Jíme'en í ti jín rutátzavi'ite'e
(Lc. 11:34-36)

²² 'Ajta hui, amíjna mi á'aji'i, a'ii pu a'ñin pú'een í pej jín á'uche'ecan. Tí pua'a ri'éene'en puá'ajji'isíjme'eni, temua'a pej naa meteúunee. ²³ Mí ajta, ti pua'a caí ti'it'ij vaire'e mua'a jí'i, ayee pu hua'éen cumu tíj huatíca'a. Ajta mua'axiejni'uca, ti pua'a piyen r'í'i raaté'avaa, ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í pej jín huáye'iven huá'a tzajta'a í teite. Ajta ti pua'a piyen caí r'í'i tíraaté'avaa í mua'axiejni'uca ti ij caí ché'e mú á'ayee mú á'uvi'itijcare'en, ¿ni caí ayén te'iráame cumu tíj huatíca'a? Capu a'atzu huáneeri'i.

Jíme'en í tumin í Dios jemi
(Lc. 16:13)

²⁴ 'Capu ja'atí raay'íiti ti hua'apuaca jemi tiu'utévaire'en. Tí pua'a tiu'utatése'en ti ayén huárini, seíj pu ticha'íire'e a'ame ti tí'ira'aíjte'e, ajta í seíj, a'ñi pu rax'éve'e a'ame ti tíraata'aíjte'en. Na'ari caí, nain pu jín tíraatévaire'esin í seíj, ajta a'ñi pu caí ra'ar'ástijre'e í seíj ti tí'ira'aíjte'e. Jíme'en a'íjna í Dios, ajta jíme'en a'íjna í tumin, capu ja'atí ayén raay'íiti ti tiu'uta'aíjti'ire'en rux'íej na'a a'ñimej jemi í mej hua'apua.

Dios pu nu'u r'í'i tihuá'acha'ñi í ruyaujmua'a
(Lc. 12:22-31)

²⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e jíme'en a'íjna yee: Caxu se'íjna jín tí'imuaajca yee: “¿A'iquí teti'icua'ani?”, nusu yee: “¿A'iquí teti'iteye'en?”, na'ari yee: “¿Tí'ítaqui jín tetiu'utétachejte'esin?” ¿Ni caí jaitze'e ruxe've'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani, caí í cua'ira? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaitze'e ruxe've'e í Dios jemi á'amuahua'ira'a ti ruuri, caí í sej jín tiu'uteújchejte'en? A ni'íjtá ne'u.

²⁶ 'Casi'i, hui sehua'useíj mi pina'ase í mej júte'e rá'ara'a. Camu a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'tíza'anaca, camu majta rase'iri í imue'eri í ruchi'itá. Mí ajta, a'ñi pu tihuá'amí'icuaca a'íjna í á'amuaaya'upua a'uun ti é'esiejre'e u ta japua. Ajta jeihua xu jaitze'e jetzen ruxe've'e mecaí a'ñime mi pina'ase. A'ñi pu r'í'i tejá'amua'acha'ñi a'ame. ²⁷ Capu a'atzu tí'ivaire'e ti ja'atí ayén á'uche'ecane'en ayén te'entímua'astí a'íjna jime'e yee a'iquí té'eme. Capu a'atzu raatéva'iri ti jaitze'e á'ateevi'in.

²⁸ 'Ajta, ¿a'iné 'een jín siyen tí'tizíine'e se'íjna jime'e yee tí'tájqui jín tetiu'utétachejte'esin?

'Casi'i mú'een, xaaseíj mi xuuxu'u a'íj ti té'ejvivausi mé já'ahua'a ti huapá'atza. Capu tí'imíjhuaca mi xuuxu'u, capu ajta tí'tízaca. ²⁹ Mí neajta inee, ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í rey, a'íjna í Salomón teecan, jé'ecan pu huápi'i tí'ijcha'ñica'a. Mí ajta, capu ja'anáj naa éene'en tiu'uteújchejte tíj mi xuuxu'u.

³⁰ 'Ayeé pu'u, Dios pu ayén naa éene'en rí'i tí'iruure mi ixaj ti íjii a'uun é'eseijre'e a'úu ti a'upá'atza. Ajta á'iyen, aré'apua'a rasiyichen. Tí'ij hu-atéehuan, aj mú mi raateátaira chuej tzajta'a tá'ajtaavijhua. Dios pu xaa jaítze'e rí'i á'amuaruure caí a'íjna ti rí'i ráaruu mi ixaj. Mú'een xu hui caí a'atzu té'atzaahuate'e xaa ne'u. ³¹ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu siyen tí'imujca se'íjna jime'e yee: "¿Tí'itájqui tecua'ani?", nusu yee: "¿Tí'itájqui yé'yé'en?", na'ari yee: "¿Tí'itájqui jín teti'u'utétachejte'esin?"

³² 'A'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e, a'íi mú a'íin pú'een í mej jín rahuauca. Mí ajta, a'íin í á'amuyaya'upua ta japua ti é'eseijre'e, a'íi pu ari ramua'aree nain tíj na'a í ti tejamuá'aturaate'e. ³³ Ayeé pu'u, seuj mi'li raatahuaún ti Dios tejamu'a'ájte'en, seajta sej ra'ará'astijre'en a'íj ti a'íin tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'asin naíjmi'í a'íjna í ti tejamuá'aturaate'e.

³⁴ 'Ayeé xaa ne'u ti'ayajna. Caxu tí'imujca se'íjna jime'e yee a'íiqui té'eme ruijmua'a. Ruijmua'a xu sijta tí'itese'e xá'aju'un se'íjna jime'e í ti tejá'amuci'iti a'ájna. Amí pu'u aúche'e í sej jín tí'itese'en íjii.

7

Jetz nu'u caí seica jetze tí'ijpua'ajte'e

(Lc. 6:37-38, 41-42)

¹ 'Caxu ché'e sena'a seica jetze tí'ijpua'ajte'e í seíj ti í caí Dios ayén mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en ca'anín jime'e. ² Ayeé pu'u, setíj siyen tí'ijxajtzi'ira í rux'íej teví, ayéé pu che'atá na'a Dios mú'ejmi tejá'amua'axajtzi'í. A'achú sej caj tiraatá'an í seíj, ayén che'atá na'a tejá'amuci'iti. ³ ¿A'íné 'een jín siyen rasise'í á'amua'ihuaara'a í tí'iri'í c'ílieen jín te'utéjturaa í Dios jemi? Mí seajta mú'een caxu rusise'íj í sej ve'ecán jín auteájturaa jemin í Dios. ⁴ Ajta, ti pua'a peri ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'íné tí'iri'í'iri pej piyen tiraatá'ixaate'en pemíjna ti c'ílieen jín a'uteájturaa a'íj ti tí'itíj jín te'uteájturaa? ⁵ Mú'ee, í pej caí piyen mé teuúmua'aree, paj mi'li nain jín tiu'utetzáahuate'en a'ímej jemi í pej jín auteájturaa. Aj pu xaa raavíite'e a'ame pej piyen tiraata'ixaate'en í seíj a'íj ti tí'itíj jín te'uteájturaa.

⁶ 'Caxu siyen tihuá'ixaate'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios huá'a tzajta'a a'ímej í mej tiú'uxana'avi'iste'e mej mi caí á'amua'axieehuari'ira matíj í tzi'ici mej tiú'uche'eveca. Ajta caxu siyen tihuá'ijcate'e í ti Dios jemi é'eme'ecan a'ímej í mej caí tí'iteví'ira'a. Na'ari caí, ayéé mú rini matíj í tuiixu í xarij tzajta'a a'utí jé'ejmuaa. A'íj mú pua'a tejámuaataxájta, mej nú'u amua'jcha'íire'e mú muá'aju'un huápi'í.

Mej nu'u rahuauca í Dios jemi tí'ij a'íin hua'utá'a

(Lc. 11:9-13; 6:31)

⁷ 'Setá'aj siyen seuj rahuauca í Dios jemi, a'íné a'íi pu tejámuaatá'asin. Tí pua'a siyen rahuauca í jemin, aj xu xaa ráateuni jemin í Dios. Seuche'e seajta te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze. Dios pu xaa te'antácuuna, amuaatá'asin í sej jíme'en rahauhuau. ⁸ Ayeé pu té'eme a'íné ti pua'a ja'atí ayén tí'ijhuauca, a'íi pu ajta ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí tí'itíj huauca, a'íi pu ráateuni. Ajta ti pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta, Dios pu xaa te'antácuuna.

⁹ '¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a muá'ayauy ayén tí'imuhauviira í pan pej raata'íite'en, ¿ni mi tetej paraatátistejsin? Capej xaa ne'u tetej raatátistejsin sino pan pej raata'íite'esin. ¹⁰ Na'ari, ti pua'a

ayén tí'imuahaviira pej hua'ité raatá'an, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjte'esin? Capej xaa ne'u cu'ucu'u raatapíjte'esin sino hua'ité pej raatá'asin.

¹¹ 'Jee sein, ayej ti'ayajna, mú'een xu caí urarí'en í ru tzajta'a. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ramua'aree a'ij sej ye'í huárini sej si hua'utapuaíjve'en í ruyaujmua'a tí'tíj ti i'irí'en. Ajta í á'amua'iyu'upua, jeíhua pu jaítze'e hua'utá'asin í ti'irí'een a'ímej í mej rahuaviira muá'aju'un.

¹² 'A'íj xu jín siyen huárini nain jime'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huá'uruuren í ruxí'ej teite a'ij sej tí'ijxe'eve'e mej miyen amuáaruuren mú'ejmí. Ayeé pu huataújmu'a nain ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í seica jetze í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

*Jíme'en í juye ti auuyaúj, ajta í ti cáj auuyaúj
(Lc. 13:24)*

¹³ 'Sej si e'ará'asti a'úu ti Dios é'esejre'e, ayée xu huárini. A'uun xu a'uteárute í puéerta jetze ti cáj antéeyauj. Jee xaa, sej pu sejre'e í puéerta ti antéeyauj. A'uun pu pújme'en e'enténine'í í juye ti ajta auuyaúj. Mu'iití mú me'uun a'uteáru'ípi, majta a'íj mú japuan caine í juye ti auuyaúj. Matí'ij me'uun a'ur'éenen a'u ti aupuá'ari, naími'í mú jé'e huaújpu'a'arixí'isin, micu. Míyá'ujisin í ruxíejni'u'uca ti auj ruurica'a. ¹⁴ Mí ajta í sej í puéerta, a'íi pu hui cáj antéeyauj, ajta a'íin í juye ti a'uun e'enténine'í, cáj pu auuyaúj. Ajta jé'ecan pu muá'íeri ti ja'atí japuan huamé'en ti ij a'uun e'ará'asti Dios ti é'esejre'e ti ij ruurican a'uteáturan í Dios jemi. Ajta, camu mu'íi í mej miyen tí'írateuni.

*Mej nu'u ráamua'aree tí'tíj ti cýe'ara'an píríci me'íjna jime'e ti taaca
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ 'Rí'í xu'u, mú'een, huá'a jemi í mej tí'ihua'itaca. Ayeé mú tí'ixaxa'a tíjín: "Dios jetze me'ecan tu hui tí'ixaxa'a." Mé mú ve'eré'ene mé muá'acanta. Ayeé mú á'ujjuhua'an a'amua tzajta'a. Cu xiee mé caí tí'tíj a'ij ruure. Mí ajta, capu ayén ti'ayajna. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna. Ayeé mú 'een matíj í híra'avete í mej tí'itecu'íca. Jé'ecan mú tihuá'arí'iraca í teite í tihua'áa. Majta huá'acuanamuáj. ¹⁶ Rí'irí sej si siyen tihuá'umua'ati se'íjna jime'e a'ij mej ye'í ríci. Ayeé xu che'atá sena'a tihuá'umua'ati setíj tí'íjmua'ate sej í cýej ti pua'a caí rí'éene'en taca'a. Casi'í, jetzen a'íjna í ti tétzicare'e, capu a'íjna jetze taaca í uuva; capu ajta a'íjna jetze taca'a í huaréj, jetzen a'íjna í cýej ti tétzicare'e.

¹⁷ 'Ayeé pu tí'een, nain í cýej ti ti'irí'een, rí'éene'en pu tí'itaca'a. Ajta, nain í cýej ti caí ti'irí'een, capu ajta rí'éene'en tí'itaca'a. ¹⁸ Capu a'atzu a'ij tí'irí'iri ti a'íin cýej ti ti'irí'een, ayén taca'a a'íjna ti caí rí'en. Ajta, jíme'en a'íjna í cýej ti caí rí'en, capu ajta i'irí'iri ti rí'éene'en tiu'utácan. ¹⁹ Mí ajta a'íime í teite, ayée mú 'een tíj í cýej ti caí ti'irí'een. Dios pu ayén che'atá na'a huá'aruuren matíj í teite miyen tí'iruure í cýej ti caí rí'en. A'íi mú té'íjveichixí'isin, majta ra'anteáaira. ²⁰ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Ayeé xu 'éeni'íci'e huá'umua'ati se'íjna jime'e a'ij mej ye'í ríci.

*Camu nu'u naíjmi'í a'uun a'uteáturaasin tavástar'a ti é'esejre'e
(Lc. 13:25-27)*

²¹ 'Mí majta me'ín í mej miyen tí'inejee tíjín: "Nevástar'a, casí'í nevástar'a", camu naími'í me'uun a'uteáruti a'u ti tejé'ajta í Dios. A'íi mu'u me'uun a'uteáruti í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ²² Ayeé pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios ayén huá'axijte'en í teite. Mu'iití mú miyen tinaatá'ixaate'esin me'íjna jime'e yee: "Nevástar'a, casí'í nevástar'a, teen

tu tiu'utaxájtaca'a aniúucajtz'e'en tetí'ij teuj ruurica. Teajta aniúucajtz'e'en jín hua'utamúári í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Aye'e tu che'atá tena'a, jeihua tiu'umuáriej te'íjna jime'e tej mú'eetzi jetzen arátaca'anejca'a."

²³ "Mí neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'ixaa'te'esin tijín: "Canu ja'anáj amuaamuá'a a'atéenni sej pú'een. Caxu a'atzu neteítetemua'a pú'een. Sericu, sej hui iyecuí inee jemi, mi sej a'ij pua'a rici."

Jíme'en í mej japuan rá'ajtaahuaca'a í ruchi'i í mej hua'apua
(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ A'ij pu jín, ja'atí ti na'a ti ayén nenamua, ajta ti ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu hui che'atá na'a mé teuúmua'aree tíj a'íjna í ja'atí ti huateújchi'ite tetej japua. ²⁵ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ajta a'ín í chí'ira'an, capu á'ave a'iné tetej japua pu rá'ajtaahuaca'a. ²⁶ Mí ajta, a'íjna í ja'atí ti ayén nenamua, ajta capu ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a 'een tíj a'íjna í ja'atí ti caí tí'itíj mua'aree. A'íjna í ja'atí huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. ²⁷ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ca'anacan pu á'ave í chí'ira'an. Jé'ecan pu yá'urie a'íjna í ja'atí ti huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. Aye'e pu che'atá na'a tí'ijruuren í ja'atí ti caí ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ Tí'ij Jesús ra'antipúa'ajte ti tihua'utá'ixaa, jeihua mú huajíjxica'a me'íjna jime'e a'ij ti tihua'umuá'ate. ²⁹ Capu cha'a na'a tihua'umuá'ate matíj í seica í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze, sino ayée pu'u cumu sej ti tí'itéjvee tí'itíj jime'e ti ve'ée.

8

Jesús pu sej tiú'uhuaa ti ru jetze cá'atzaca'a
(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tí'ij acájraa í Jesús jirí jetze, jeihua mú teite a'ucj jamuan. ² Tí'ij jí sej ave'eré'ene í Jesús jemi. Tí'icuí'icaa a'íjna jime'e ti tinéj í 'atzaj huá'ire'ara'an jetze. Aye'e mú ratamuá'amua tijín lepra. Tí'ij í a'ín títunutaca'a jemin í Jesús. Aye'e pu tiraatá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui mua'aráanajche pej tináhuuaate'en.

³ Aj pu í Jesús ra'ajtamuáriej. Aye'n tijín:

—Na'aráanajche pej huarún.

Jíme'en pu'u ayén raataxájtaca'a, aj pu í tiraacá'aril'irili í ti jíme'en tí'icuí'icaa. Tí'ij jí huarúj. ⁴ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Casi'l, capej ja'atí ixaate'e sino aricu, a'íjna jemi ti tí'iva'iri teyujta'a. Ché'e muaasej. Pajta tiu'utámua'i'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moises teecan. Aye'e mú éeni'ici'e ramua'aréeren tijín pepu'uri huarúj.

Jesús pu tiráahuua a'íjna ti ravaire'eca'a a'íjna í xantaaru'u ti anxíte tí'ajjta
(Lc. 7:1-10)

⁵⁻⁶ Aj pu í Jesús a'uteájrupi a'ujna Capernaúm. Tí'ij a'uun a'uteájrupi, sej pu u a'uvé'emej ti i'li xantaaru'u. A'li pu a'ín pú'een tí' anxíte tí'ajjta. Jé'ecan pu rájhuaviiri'lí a'íjna í ja'atí. Aye'n tijín:

—Nevástara'a, jé'ecan pu tí'icuí'lí a'íjna ti nevaire'e. An pu a'ujcá'a í utaatzi japua. Ciyáaxara'a. Nainjapua pu racuí'lí huápi'i.

⁷ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Née nu xaa a'um'é'e na'ame nej ni tiráhuuaate'en.

⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna ti anxíte tí'ajta tijín:

—Nevásta'ara'a, capu ayén muaavíjite'le pej piyen uteároute u niche, a'iné canu Israel jetze ajtémecan. Ayee pepu'u huárini, patá'aj piyen tiraataxáj í niuucari jime'le. Aj pu xaa rujni a'íjna ti nevaire'le. ⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'le ne'íjna jime'le í mej seica tí'ine'ajite'le ineetzi. Neajta inee, nee nu seica tí'ajite'le. Tí pua'a niyen tiraata'ixaate'en seíj tijín: “Aricu, u pá'ume'en”, a'í pu xaa a'umé'le a'ame. Na'ari, ti pua'a niyen tiraata'ixaate'en í seíj tijín: “Yé vé'exijri'i”, a'í pu ajta yé ve'eré'enejsin. Neajta niyen tiraata'ajíte'esin í ti nevaire'le tijín: “Aisí mú'ee, pí huaríchi.” Ajta a'íjn, ayéé pu rini. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í xantaaru'u.

¹⁰ Tí'ij Jesús ráanamujri'i, jé'ecan pu huataújtemua'ave. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íme'j í mej rá'ajaahuat'e'le tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'le tzáahuatí'ira'a jime'le. Huá'a tzajta'a í teite ayujna mej huachéjme tíj na'a ti huatacá'a íyiu Israel, canu ja'anáj seíj huaté'uu íyiu Israel, ja'atí ti ayén che'atá na'a té'atzaahuat'e'le tíj a'íjna í teáata'a. ¹¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'le, a'íjna jime'le yee jeíhua mú u a'uvé'uju'u muá'aju'un mej mí a'ujrá'ase me'íjna jamuan í Abraham teecan, majta me'íjna í Isaac teecan, majta me'íjna jamuan í Jacobo teecan. A'uu mú huí a'uvé'uju'u muá'aju'un a'u ti xicaj 'eíjninei, majta a'u ti xicaj e'eteáru'ipi. Aj mú mí tí'icua'ani huá'a jamuan í mé huaíca tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín tiu'uta'ajta íyien chaanaca japua. ¹² Mí majta a'íme'j í mej Israel jetze ajtémecan, Dios pu hua'irá'ti á pua'acé' a'u ti a'utíca'a. Jeíhua mú huateujyéineajra'asin, majta jeíhua mú ancuré'ujci'méé muá'aju'un í rutamej jime'le a'íjna jime'le mej jeíhua rajpuaítzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹³ Aj Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anxíte tí'ajta tijín:

—Aricu, ayéé pu té'eme patíj peri té'antzaahua. Jíme'en pu'u ayén tiraatá'ixaa, aj pu i huarúj a'íjna ti tí'ivaire'le a'íjna jemi í xantaaru'u. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í Jesús.

Jesús pu tiráahuaa a'íjna mu'uneára'an í Pedro
(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu i Jesús a'uun a'ará'a Pedro ti é'eche. A'uu pu i a'íjn huaseíj a'íjna í mu'uneára'an í Pedro. An pu já'ujca'atíi í utaatzí japua. Tí'icuí'icaa. Pístaca'a a'íjna í 'íita'a. ¹⁵ Aj pu i Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Jíme'en pu ayén huaríj, aj pu'i huarúj. Ajta a'íjn í 'íita'a, a'í pu ájchee. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiraamí.

Jesús pu jeíhua tihua'uhuaa í teite
(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huateática'areca'a, jeíhua mú huaje'eráavi'iti Jesús jemi a'íme'j í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. A'í pu hua'uta'aj a'íme'j í tiyáaru'use mej nu'u huiráçine í teite tzajta'a. Ajta najjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucuí'icaa. ¹⁷ Ayee pu tiuju'uríj ti íj araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tijín: “A'í pu titá'arí'irí'i a'íjna í ti jín caí ché'le tú'uca'anísti'iraca'a. Ajta a'í pu yá'utíi í tej jín tí'icucuí'icaa.”

A'íme' í mej rax'éve'eca'a mej jamuan á'ujjuhua'ane'en í Jesús
(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tí'ij Jesús hua'useíj í teite í mej jeíhua ajteáxíreca'a í jemin, aj pu i ayén tihua'uta'ajíte mej nu'u antáçine antavén pújme'en. ¹⁹ Aj pu i seíj ti tiújmua'ate í yu'uxari jetze, a'í pu ave'eré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tirájuaviiri'i tijín:

—Maestru, niché'e á jamuan á'uche'ecane'en a'u ti na'a pej a'umé'e pua'amé.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Canu mu'lu a'umé'e na'ame. A'íime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche cuunísta'a, majta a'íime í pina'ase a'úu mú tí'títu'a a'u mej é'e'aseca. Mí neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, canu a'atzu huatéechi'í í nej tzajta'an huácuti. —Ayeepu pu tiraatá'ixaa.

²¹ Ajta seíj ti á'uche'ecane'e jamuan, a'íi pu ayén rájhuaviiri'í tijín:

—Nevástara'a, niché'e yé huácatii íye niche asta na'a caí huámi'ini í nitáata. Netí'ij ra'ava'anán, aj nu ni yé ve'eré'enejsin nej ni á'uche'ecane'en á jamuan.

²² Ayeepu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Miche'e mi seica ra'avá'anan í hua'ax'íej mi'ichi a'íime í mej caí ra-mua'ate í Dios. Mí pajta mú'ee, patá'aj ca'anacan yé ve'eré'enen.

Tí'ij Jesús raatépu'a'ajte í eeca

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

²³ Aj pu'í Jesús ateájraa í baarcu jetze, majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ²⁴ Aj pu i temua'a ca'anín jín tiu'utá'eecareca'a í jaj japua. Jé'ecan pu'í tiújta'ahua'a vivejmé'e. Tí'ij jí ateáxi're'axi í baarcu jetze. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu í'icujcaa. ²⁵ Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan, a'íi mú ave'eré'ene jemin. Aj mú mi raajíste. Míyen tijín:

—jMaeestru, ta japua huániuuchi! jTu'uri hui cui'íni!

²⁶ Aj pu'í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—Mí sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, ¿a'iné sej si huápi'í tí'titziine'e?

Aj pu i ájchee. Tí'ij jí hua'utá'íjmíjri'í í eeca, ajta í jaj. Aj pu i huatéepua'aj í eeca, ajta a'urejú'íye já'araa í jaj, temua'a naa. ²⁷ Jé'ecan mú a'ij ra'utaseíj a'íime í teteca. Ayeepu mú tí'iru'íhua'uraca'a tijín:

—¿Tí'itáani tévira'a pu'een amíjna? Amí pu tihua'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Majta mú hui rá'aste.

A'íime í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í tiyaaru'u a'ujna u Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

²⁸ Tí'ij tá'í Jesús a'uun a'ará'a utavén pújme'en já'ahua'a Gadara ti ajtém'e'ecan. Mat'íj mi aítacíj í baarcu jetze. Aj mú mi seica hua'antinájcheca'a. Ma hua'apua a'íime. A'uun mú e'eráaci a'u mej mi'ichite é'enaamuaca. Tiyáaru'use pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Jéihua mú simuáruunica'a. A'íj pu jín caí ri'iríistaca'a ti ja'at'í a'ur'é'enen a'ujna juye jetze. ²⁹ Mat'íj mi míyen titeejíjhua'ca'a. Míyen tijín:

—¿A'iné hui tí'titíj peteáruuren itejmi jemi, Jesús, pej í'í yaujra'an í Dios? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej pí puajtzi taatá'an? Aru capu xi teja'ur'é'ene a'ájna xicájra'a tej jetzen rajpua'ítzi tá'aju'un.

³⁰ Majta a'ímuá seica huaté'uu í tuixute. Mé mu'íi. A mú á'ujjuhua'an mete'enticuáa. ³¹ Mat'íj mi me'ín í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'eca'a, a'íi mú míyen rájhuaviiri'í me'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a piyen titaatamuárite'en itejmi, taata'ítechi itejmi a'u mej a'uté'uu mi tuixu.

³² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu.

Mat'íj mi huiráaci. Aj mú mi huá'a tzajta'a a'uteájrupi í tuixute. Majta me'ín í tuixu, mat'íj mi huataúruu a'uun pújme'en játe'ana ti a'atamí'íye. Mat'íjta mí atéavatzí á jaata'a. Aj mú mi aujámi nafjmi'í.

³³ Majta me'ín í mej tuiixu cha'ñica'a, a'ñi mú huataúruu. Mat'íj mi me'uun a'ucíj chajta'a mej mi tiu'utaxáj. A'íj mú hua'utá'ixa a'ij ti tí'itíj huá'uruu í tuiixu, majta a'ij ti tí'itíj huá'uruu a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. ³⁴ Mat'íj mi a'íme a'uun mej huachéjme'ecaa a'ujna, naími'i mú ave'eré'ene í Jesús jemi mej mi jamuan tiu'uxáj. Mat'íj raasej, jéihua mú rájhua'viiri'i me'íjna í Jesús ti nu'u á'ura'ani u já'ahua'a yee.

9

Jesús pu seij tiú'uhuaa ti ciyáaxara'aca'a
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu í Jesús ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi antacíj után pújme'en. Tí'íj jí a'uun a'ará'a a'ujna chajta'a a'u ti é'eme'ecan. ² Majta me'ín í seica, a'ñi mú ja'atí ave'eré'eneijte í Jesús jemi seij ti ciyáaxara'aca'a. A'íj pu já'ujca'atíi í utaatzí a'íjna í ja'atí. Tí'íj Jesús hua'useíj a'ímej í teite, aj pu xaa ráamua'areeri'i tíjín meté'atzaahuat'e a'íme. Aj pu'í ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti tí'icuí'í tíjín:

—Niyauj, uhuaté'a'acane í á'a tzajta'a. Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

³ Majta á vejli'i huiiráte'eca'a seica í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Mat'íj mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjín: “Amí pu a'ij pua'a tiratá'aca í Dios í runiuuca jime'e.”

⁴ Ajta Jesús, a'ñi pu ruseíj rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í té'umua'atzejca'a í ru tzajta'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín siyen a'ij pua'a té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁵ ¿Tí'itáani caí jaítze'e muári'eri, ní nej niyen tiraatá'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin”, na'ari yee: “Ájchesi, ajta anchuée mua'a utaatzí?”

⁶ Aru, ayée nu hui rini sej si ráamua'aree í nej neajta í teáata'a jetze airáne, nee nu xaa ne'íjna jín antínmu'a'aree íiyen chaanaca japua nej ní tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Aj pu í ayén tiraatá'ixaa í ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ájchesi, tipíi mua'a utaatzí. Aricu á'ura'a a'u pe é'eche.

⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj pu'í ájchee a'íjna ti tí'icuí'íca. Tí'íj í á'uraa u ruche. ⁸ Majta me'ín í teite, mat'íj tiu'uséj a'ij ti tí'ití huaríj, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Rí'í mú tiraatajé í Dios, me'íjna jime'e ti a'ín Dios ari raatá'a a'íjna í muári'eri'ira'a í mej jín miyen rici í teteca.

Jesús pu raata'ájtaca'a a'íjna í Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Aj pu í Jesús á'uraa. Tí'íj jí á'ayee a'uré'ene tí'íj a'ñn huaseíj a'íjna í ja'atí, Mateo ti ántehuaa. A'u pu huiracatíi chí'ita mej tzajta'an huá'ajijve'eca'a í mej tí'ití'icica. Aj pu í ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

Ajta á'iyen, Mateo ájchee. Tí'íj jí á'uraa jamuan.

¹⁰ Tí'íj jí ayén tiuju'uríj. Mat'íj me'uun a'ará'a a'utí Mateo e'echéjme'e. Tí'íj Jesús tí'icua'acaa, mat'íj mi u a'uvé'uju'u jéihua í mej tí'itejijve'e, majta seica í mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a tí'iteteite. Najmi'i mú tí'icua'acaa í meesa japua jamuan í Jesús, majta jamuan a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan.

11 Majta me'ín í fariseos, a'íime í mej jehua huápi'i raxí'eve'e í ruye'irá, matí'ij miyen raasej a'ij ti rijcaa í Jesús, ayéé mú tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Miyen tíjín:

—¿A'íné'een jín amín a'amua maestro tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej huá'ajjive'e í mej tí'ti'icica, ajta jamuan í mej caí xí'epi'in titetújcha'íí?

12 Tí'ij ayén tiú'unamua'jri'í í Jesús, aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'ímej jime'e í teite í mej a'ucí'ica'a jemin ti ya'anaca, capu ruxe'eve'e mej u á'uju'un í mej rí'en a'íjna jemi í ti ya'anaca, sino a'íí mú xaa a'uré'enine'í í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'í. 13 Sericu, setá'aj tihua'úmua'aten se'íjna jime'e sej si yaú'ítiee xá'ara'ani a'ij ti hu-ata'úmua'a a'íjna í niucari a'íjna jime'e mej raxí'eve'e mej mi á'ujcu'uve rujámua'a. Mí neajta, canu a'atzu raxí'eve'e mej tiu'utámua'ívejeta. Ayeé pu che'atá na'a 'een ineeztí jemi, canu ne'íjna jín yé vé'eme nej a'ímej huatá'inen í ti ayén tihua'ámitieje'te mej xí'epi'in rici sino a'ímej í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epi'in rici.

Jíme'en í mej jín rú'ítzi'ive'eca

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 Matí'ij mí seica ave'eré'ene. A'íime mú a'íín pú'een í mej Juan jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íí mú ave'eré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mí miyen tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné'een jín tiyen tí'ita'ítzi'ive'e íteen, majta a'íime í fariseos? Aru í mej mú'eeztí jamuan á'ujuhua'an, camu hui miyen rici.

15 Ayeé pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu í ru'amiigustemua'a huatá'íneesin mej mí tiú'uyesten. Aj pu í tihuá'ímin. ¿Ni tzaa miyen tí'iru'ítzi'ive'en ti pua'a huá'a jamuan tí'yeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. Mí ajta xaa, aj pu teja'uré'enejsin í xicá'jra'a mej jetzen rá'avi'ítin í ja'atí. Aj mú xaa í amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en, a'íné capu ché'e é'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'íné naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

16 'Niche'e sej amuaatá'ixaate'en í niucari. Tí pua'a ja'atí a'íjna jín tí'icu'une'epua cáxuri jime'e tí mí'ime'ecan, capu ayén tí'ijcu'une'epuan a'íjna jime'e í cáxuri tí caí xi ja'anáj já'usini'í. Na'ari caí, huatétzu'uta pu'u a'íjna í cáxuri tí jécua tí'ij huatéja'usini'íhua. Ra'atésíujtza'anaxí'isin í tí mí'ime'ecan. Aj pu í í tí anásíujtza'ani, jaítze'e pu ve'etf a'ame.

17 'Ajta, camu miyen raruure mej ru'ucá'jtu'ani navij limeetajra'a tza-jta'a tí racua'íríihuajme í viinu í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu tí jécua, a'íí pu rajtésíujtza'ana í navij tí racua'íríihuajme. Tí'ij jí a'uva'íjtzí í navij, ajta í viinu. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tí iru'ucá'jtu'ani navij tzajta'a tí jécua a'íjna í viinu tí ajta jécua. Ayeé pu 'éeni'icí'e te'utá'viicua'íra tí ruxí'ej tí'íjécua. A'íí pu a'íjna jín té'eviicua'í í tí hua'apua.

Jíme'en í yaujra'an a'íjna í Jairo, ajta í ucarij tí'ícu'í'icaa

(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Aúche'e pu tihuaú'ixáate'eca'a tí'ij sej ave'eré'ene, tí tí'ajta u huá'a teyujta'a. Aj pu í tínutaca'a jemin a'íjna í Jesús. Ayeé pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj pu hui á'ame'ere. Mu a'utá'íyi'í patá'aj ra'ajtamuarí'en, tí'ij a'íín auj ruuri á'ara'ani.

¹⁹ Jesús pu ájchee. Tí'ij jí a'uun yá'ume jamuan a'íjna í ya'upuáara'an a'íjna ti á'ame'ere. Majta mú á'uju'un a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. ²⁰ Ajta a'íin 'íita'a a'uun a'utéveeca'a ti ari ayén á'atee ti tí'icui'i a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. Tí'ij pí na'a pu uvé'exujxu'ure. A'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i ra'ajtamuaríej tíj na'a te'uvíjpi'i í cixure'ara'an jetze. ²¹ A'íj pu jín ayén huaríj, a'iné ruseíj pu ayén tiu'umuá'aj tíjín: "Tí pua'a a'íi nena'a caj te'ajtamuarí'en tíj na'a te'uvíjpi'i í cixure'ara'an jetze, aj nu xaa rujni." ²² Aj pu i Jesús p# a'uré'eve tí'ij raaseíj í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj, huate'aca'ane mua'a tzajta'a. Peté'atzaahuate'e nej timuáahuate. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huarúj a'íjna í 'íita'a.

²³ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti á'ame'erejca'a. Tí'ij uteájrupi u chí'ita, aj pu i hua'useíj í teite, a'ímej í mej tí'ici'isite'e jamuan í seica í mej jeíhua ruyein. ²⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, xu'iráciini mú'een, a'iné capu mi'íchi mi temuaij, sino cutzú pu'u.

Mí majta, a'íi mú raate'atzeájraa me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'irá'iteca'a á pua'acié. A'u pu uteájrupi a'u ti auucá'a a'íjna í temuaij. Aj pu i ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Ajta a'íin í temuaij, tí'iquí a'íin ájchee. ²⁶ Tí'ij jí nainjapua a'u ti na'a me' a'uchéjme'ecaa, naími'i mú ráamuá'areeri'i a'ij ti tí'tí huaríj.

Jesús pu tihua'uhuaa hua'apuaca í mej aracúcu'unijme'eca'a

²⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'arájraa, mé hua'apua mú raatavén í mej aracúcu'unijme'eca'a, mua'antíjíhúa. Miyen tíjín:

—Mú'ee pej i'i yaujra'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i.

²⁸ Tí'ij Jesús uteájrupi u chí'ita, aj mú mi ave'eré'ene í jemin. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni sená'antzaahuate'esin nej tejá'amuhuaate'en?

Mat'íj mi miyen tíjín:

—A'íi ne'u tecaí, tavástar'a.

²⁹ Aj pu i hua'arámuari'ejxi í huá'a jí'i jetze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna jime'e sej té'antzaahua, ayée pu té'eme. Xu'uri huarúj.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi mé uunéjne'ereca'a a'íime í mej hua'apua. Jéihua pu tihua'íjca a'íjna í Jesús mej nu'u caí ja'atí'ixaa'e.

³¹ Mí majta, mat'íj a'ucíj, aj mú mi autéjhuii mej raataxáj mé jéjre'e nainjapua a'ij ti Jesús huá'uruu.

Jesús pu tiráhuua seíj ti caí té'anri'írejca'a

³² Mat'íj huirajú'uncaa u chí'ita, seica mú ti tí'icui'i á ye'iré'enejti'ire. Capu té'anri'írejca'a a'íjna í ja'ati. ³³ Aj pu i Jesús raatamuári í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiu'utaxá a'íjna ti tí'icui'ica'a. Majta me'ín í teite, jeihua mú huataújtemua'ave. Miyen tíjín:

—Jee xaa ne'u. Catu ja'anáj tí'tíj tiyen tiu'uséj tíj na'a íyeyen ti huatacá'a Israél, tetíj teuchén teri tiu'uséj íjii ti ja'atí ayén tiraayí'ti.

³⁴ Mí majta a'íime í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jetze araújca'ane ti tihua'ájte'e í tiyáaru'use tí'ij ayén hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e.

Jesús pu huá'ancu'uvajxi í teite

³⁵ Nain japua pu á'uche'ecane'e í Jesús a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, chajta'a, ti vivéj nusu ti ciliéene'ejmee. Tihuá'amua'atehua'a pu á'aye'i huá'a teyujta'a a'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Ajta najími'ica pu tiú'uhuaa, nain í mej jín tí'icui'ícaa nusu í ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ³⁶ Tí'ij a'ímej huasej í teite, jé'ecan pu huataújxeemiste huá'a jemi a'iné jéihua mú huamuá'ítiche me'íjna jime'e í mej rajpuajtzica'a. Majta ruxieemíjte. Ayeé mú éene'e matíj cáne'axi í ti caí ja'tí huá'acujta'a á'uche'ecane'e.

³⁷ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Jee xaa ne'u, ayej ti'ayajna, mu'uri mu'ití í mej meri rí'í huaújruu ti Dios tíhua'uta'ájte'en. Mí ajta, í mej tí'imíjhuaca huá'a jíme'en, camu mu'í. ³⁸ A'íj pu jín, ayée pu tiú'ujxe'eve'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira se'íjna í tavástar'a ti ayén huá'uruuren mej mí teitestemua'ame'en pu'éene'en muá'ara'ani, ti í a'ín tavástar'a hua'uré'e'itixi'ín í mej tí'imíjhuaca mej mí huá'ajseire'en í Dios jemi.

10

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

¹ Aj pu í Jesús hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íj pu antiújmua'areereca'a a'íjna jime'e mej mí hua'utamuárite'en í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite, ajta mej mí nain tí-huá'uhuaate'n í mej jín tí'icucuí'ícaa, cu'íni'ira'a jime'e nusu ti caí huá'aca'anisti'iraca'a. ² Ayeé mú ánte'arua a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ímej í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Amuacaícan, a'íjna í Simón, í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Pedro. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í juutzeájra'an í Simón. Ayeé pu ántehuaa tíjín Andrés. Ajta a'ímej pu huatajé a'íjna í Jacobo, ajta juutzeájra'an ti ayén ántehuaa tíjín Juan. A'íj mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en í Zebedeo.

³ Ajta seica huatajé, a'íjna í Felipe, ajta a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Tomás, ajtahua'a seij, ti ayén ántehuaa Mateo, ti tí'itej'i'ivihua'a a'ímej í mej tí'iti'icica. Seij pu ajta huatajé. A'íj pu a'ín pú'een a'íjna í Jacobo, Alfeo ti rape'eri, ajtahua'a seij, a'íjna í Lebeo, í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín Tadeo.

⁴ A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti ajtème'ecan huá'a jetze í mej miyen huataújmua'a tíjín cananista, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'íj pu a'ín pú'een í ti avíitzi jín hua'utátuii a'íjna í Jesús.

Jesús pu hua'uta'íteca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u raataxáj a'ij ti éen í Dios jemi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ A'íj mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase í ti Jesús hua'uta'íteca'a. Ayeé pu a'íjna jín tihua'u'íjca, ayén tihuá'íxaate'e yee:

—Caxu se'uun á'uci'íca'an se'újna á mej a'uchéjme í mej seij chuéjra'a japua ajtème'ecan, caxu seajta uteáru'ípiche'en chajta'a a'u mej é'eche a'íme í mej Samaria jetze ajtème'ecan. ⁶ Mí seajta mú'een, setá'aj se'uun á'uju'un huá'a jemi í mej í'í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan. Yee mú 'een a'íme tíj cáne'axi í mej á'uvej. ⁷ Setá'aj á'uju'un, sera'antixáata yee pu'uri tén teja'uré'enejsin ti Dios ayén tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua. ⁸ Setá'aj seajta tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucuí'i. Seajta siyen huá'uruuren í mej

mauchén huácuii mej mi ruuri muá'ara'ani majtáhua'a mena'a. Setá'aj seajta hua'urújte'en a'ájna jime'e í mej jín tí'icucui'i a'ájna í mej miyen ratamuá'amua tijn "tí tineájxi í ru jetze". Seajta hua'utamuaríte'en a'ámej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Mú'een, caxu tí'inajchitan a'ájna jime'e sej ra'ancuré'a se'ájna í muári'eri'ira'a í sej jín tihua'umua'aten. A'áj pu jín, caxu huá'ajjive'e.

⁹ Caxu seajta tí'itj anú'an tzajta'an í puaasi í sej jín avé'ujj'í'iciejme, tí'itj tumin, tí pua'a oro na'ari plata nusu cobre. ¹⁰ Caxu ca'aní pijca í sej jín hu-ateújvairé'en í juye jetze. Seajta se'ín ajtáca'acaimé'e í tí anátápi'ihuajme'e, seajta ucaújchejte'axi'in seexu'ijmé'en se'j jime'e í sa'ahua í sej ra'iteváarajme í ruhuaré'etze'e. Caxu seajta itzj chueeca. Ayeé xu huá'arini a'iné ayej tí'ixi'epi'in mej tejamaamín me'ájna jime'e í sej tí'imijhuaca.

¹¹ A'u tí na'a mej a'uchéjme, setí'ij a'uteárate se'újna, aj xu si se'j huahuauni tí caí tí'itj jín ateáturaaveca. A'uú xu a'uté'e xá'aju'un u chí'ira'an tzajta'a a'ájna í ja'atí a'achú sej caj á'ateere se'újna chajta'a. ¹² Setí'ij a'uteárate se'újna u chí'ita, aj xu hua'utateújte'en. ¹³ Tí pua'a miyen amua'ancuré'evi'itín temua'a naa, ché'e ayén éene'en a'ij sej seri tihua'utateújte. Na'ari caí, setá'aj sej jemi raateájtuuani í runiuuca í sej jín seri tihua'utateújte a'ámej í mej mauchén amuaatíte.

¹⁴ Ajta tí pua'a ja'atí caí amua'ancuré'evi'itín, na'ari tí pua'a mecaí ranamuajracu a'ij sej tihua'ú'ixaate'en, setí'ij huiráciinen se'újna chí'ita, sera'atéca'atzijxi'in í ruca'acai tí i cávatziin í chuej. Aj mú mi ramua'aréeren í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁵ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, a'ájna xicá'ra'a tí jetzen huá'axijte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puaíjtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ujna cha-jta'a mecaí í mej mejmí'i me'uun é'echejca'a a'ujna tí ayén teja'arájtehuaca'a tíjín Sodoma, ajta a'ujna u Gomorra.

Seica mú nu' u puaíjtzi hua'utá'asin

¹⁶ Casi'i mú'een, ayéé nu tejámuuata'ájte'esin sej si á'ujujhua'ane'en huá'a tzajta'a í teite í mej miyen á'amuaruuren tíj í'ra'ave í mej tí'iteci'imeca. Setá'aj siyen mé titeumuá'mua'are'en matíj a'íme í cu'ucu'use í mej jeíhua raayí'iti. Setá'aj huamuá'ajcantare sej si caí tíu'itziíte me sé'ujujhua'ane'en matíj majta rici a'íme í cucui'ise.

¹⁷ Rí'í xu'u huá'a jemi í teteca. A'íí mú mú'ejmi a'uteátuaasin a'u mej te'ájta huá'a jueesi jemi. Aj mú mi amua'ajvájxi'isin a'amua huari jetze. ¹⁸ Majta mú mú'ejmi á'avi'itín í tajtúhuaani jemi na'ari í rey jemi me'ájna jime'e sej siyen tí'ivaire'e ne jetze me'ecan. Ayeé mú á'amuaruuren sej si hua'utá'ixaate'en a'ájna jime'e a'ij sej 'een jín ná'astijre'en ineetzi. Ayeé xu che'atá sena'a tihua'utá'ixaate'esin a'ámej í mej caí Israél jetze ajtémé'ecan. ¹⁹ Aru, a'ájna xicá'ra'a jetze matí'ij á'amua'viví'iran, caxu siyen tí'imujca yee a'íi qui ye'í tetiu'utaxájta, na'ari yee tí'itajqui niuucarijra'a taataxájta. Matí'ij miyen amua'aruuren, aj pu i Dios amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. ²⁰ Ayeé xu'u, caxu tí'itziíne'e a'iné í sej hua'utá'ixaate'esin, caxu rujímua'a rájteusin sino a'ín í xiejniu'ucare'ara'an a'ájna í sej rájya'upua, a'íi pu amuaata'í'ira a'ij sej ye'í tiu'utaxáj.

²¹ Ja'atí pu hui hua'itzi jín tí'ijxajtzi'iran í ru'ihuaara'a mej mi raajé'ica. Ayeé pu che'atá na'a té'eme í ya'upuá'ara'an hua'itzi pu huá'ataaven í ruyau-jmua'a. Majta me'ín í yaújmu'a'ame'en, a'íi mú che'atá mena'a ájhuiixi'in.

Ayee mú tihua'uta'ajta mej huá'ucui'ini. ²² Majta í teite, naími'i mú amua'ajcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi. Ajta a'íin í ti te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipúa'are, Dios pu ru'irátuaasin a'íjna. ²³ Mat'íj a'ij pua'a á'amuaruure íiye chajta'a, setá'aj ca'anacan huirácíine. Sej si seíj chajta'a jetze a'uteároute. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, set'íj seuj á'ujjhua'ane'en seíj seajta seíj jetze í chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, í nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu xaa yé ve'ecánejsin.

²⁴ 'A'íjna í ti tihuá'amua'ate, jaítze'e pu ruxe'eve'e caí a'ímej í mej tiú'ujmua'ate. Ajta, a'íjna ti tí'ira'ajte'e, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna caí a'íin ti ravaíre'e. ²⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e. A'íjna ti tihuá'amua'aten, ché'e a'íin ayén che'atá na'a éene'en tíj a'íjna ti tiú'ujmua'ate. Ajta a'íjna ti tí'ivaíre'e, ché'e a'íin ajta ayén che'atá na'a 'eene'en tíj a'íjna ti tí'ira'ajte'e. Ayee mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi a'ij mej meri náaruu ineetzi. A'íne ayée mú meri naatamuá'a ti jíme'en yee: "Mú'ee pej i'i Beelzebú a'íjna ti tihuá'ajte'e í tiyáaru'use", ayée mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi, mí sej hui ní'iteitestemua'a. Jee xaa ne'u, majta mú jaítze'e a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi.

Jíme'en í tej nu'u xaa rátziíne'e
(Lc. 12:2-9)

²⁶ 'A'íj xu jín, ca xu huá'atziíne'e í teite. Tí'ití ti a'ij avíitzi'i í sej jín rajpuaíjti, Dios pu raataseíjrata mé jéjre'e, na'ari tí'itíj ti a'ij ti rú'avaa í sej jín tí'imuarí'e, Dios pu hua'utá'asin mej mí ráamu'a'aree. ²⁷ A'íjna í nej já'amua'ixaate'e avíitzi jíme'e, ayée xu huárini, setá'aj raataxáj mé jéjre'e. Ajta í nej já'amua'ixaate'e xahuaani'i jíme'e, ayée xu raataxáj ca'anín jíme'e, án xu'u ímuá a'utiúu í a'amuachi'i japua.

²⁸ 'Caxu huá'atziíne'e a'ímej í mej rux'ej teite cui'ica a'íne camu raay'íiti mej á'amua'axiejniu'uca antipúa'ajte'en. Mí seajta mú'een, a'íj xu xaa tziíne'e a'íjna í Dios ti ayén raay'íiti ti ra'antipúa'ajte'en mí sej siyen che'atá ratéhua'íra'a. Ajta a'íi pu raay'íiti ti ra'antipúa'ajte'en í á'amua'axiejniu'uca í sej jín seuj ruurica'a í taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini.

²⁹ 'Ayee pu huá'anajche a'ímej mí pina'ase, a'achú cumu seíj tumin seíj. Ayee pu í 'een a'íjna í á'amua'ayupua, aúche'e pu huá'acha'íi mí pina'ase. Capu seíj mí'ini í pina'a ti pua'a a'íi caí xi ayén tiu'utaxáj. ³⁰ Dios pu ajta ramua'aree a'achú ti pua'amé cá'uu í á'amua'cipua. ³¹ A'íj pu jín, caxu tí'imua'jca. Jaítze'e xu ruxe'eve'e í Dios jemi mecaí mí pina'ase.

Jíme'en a'ímej í mej te'anxájta jíme'en í Jesús mé jéjre'e
(Lc. 12:8-9)

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén te'anxájta huá'a jemi í teite a'íjna jíme'e yee nej nu'u rá'astijre'e ne'íjna í Jesús, ayée nu hui che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyapua ta japua ti é'eseijre'e ti jíme'en yee a'íi pu xá'epi'in huaríj. ³³ Ajta, ja'atí ti ayén huá'a jemi ayén te'anxájta í teite ti nu'u caí nemua'ate, ayée nu che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'iyapua, ta japua ti é'eseijre'e. Ayee nu xáahuí tiraatá'ixaate'esin ti jíme'en yee nej caí ramua'ate ne'íjna í ja'ati.

Teite mú nu'u já'íta'a a'utácíne me'íjna jíme'e í Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Caxu siyen tí'imua'jca í nej ne'íj'na jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í temua'a naa titeeteáturan íiyen chaanaca japua. Canu ne'íj'na jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í titeeteáturan temua'a naa sino mej mi já'íta'a a'utáciine me'íj'na jime'e a'ij nej ríci. ³⁵ Ayee nu ne'íj'na jín a'uvé'emej ti ij ja'atí autéj'cheni ti raaténe'usi'ite'en í rutáata. Ajta a'íin ti temuaj í 'íta'a, a'íi pu ajta raaténe'usi'ite'esin í runáana. Ayen che'atá na'a tihuá'aruuren, í 'íta'a ti ari tímú'un ti 'íta'a; a'íi mú huateú'jne'usi'ite'esin a'ímej rumúunimua'aca. ³⁶ A'íj mú jín, a'íi mú rájcha'íre'e muá'aju'un í seica a'ímej í ruxí'ej teitestemua'a.

³⁷ Tí'í pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í rutáata, ajta í runáana caí ineetzi, capu ayén tiraavíj'te'e ti a'íin neetzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Ajta ti pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í ruyauj ti teáata'a, ajta ti 'íta'a, ti pua'a jaítze'e raxí'eve'e caí ineetzi, capu ajta ayén tiraavíj'te'e ti a'íin neetzi jemi seíre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. ³⁸ Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti á'u'che'ecane'en neetzi jamuan, ché'e a'íin huataúra'an ti rajpuaíj'tzi á'ara'ani neniúcaj'tze'e, capu amín a'ij ti pua'a huámi'ini í cúruu jetze. Na'ari caí, capu ayén teja'ur'énejsin ti a'íin ayén huateáturan neetzi jemi a'utí Dios é'esej're. ³⁹ Tí'í pua'a ja'atí tí'itesee'e ti ij caí huámi'ini, aúche'e pu xaa ne'u mi'ini. A'ij pu á'ujisin í ruxéj'niu'uca ti auj ruurica'a. Mí ajta, a'íin ti huataúra'an ti huámi'ini a'íj'na jime'e ti tiu'ut'évai neetzi jetze me'ecan, a'íi pu ajtahua'a huatarúsin. Rateuní í ruxéj'niu'uca ti auj ruuri tíj na'a rusén jime'e.

Jíme'en í mej raamuá'itin a'ímej í mej rá'astj're
(Mr. 9:41)

⁴⁰ A'íj'na í ja'ati ti amua'ancuré'eví'iti u ruchi'itá, a'íi pu ajta na'ancuré'eví'iti ineetzi. Ajta, a'íj'na í ti na'ancuré'eví'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'eví'iti a'íj'na ti neja'uta'íteca'a. ⁴¹ Ajta a'íj'na ti ra'ancuré'eví'iti sejí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a tí'irací'iti í Dios jemi tíj ajta tí'irací'iti a'íj'na ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Na'ari, ti pua'a ja'atí ra'ancuré'eví'itin ja'atí ti xí'epi'in ríci, ayée pu che'atá na'a tí'irací'iti í Dios jemi tíj ajta tí'irací'iti a'íj'na í ja'ati ti xí'epi'in ríci. ⁴² Ajta, ti pua'a ja'atí raatá'an cíj caj í jaj, vaasu tzajta'a sejí í teví ti caí tí'itíj jín antiújmua'aree, ti pua'a ayén tiraatá'an a'íj'na jime'e ti a'íin teví ná'astj're'e, ayej tí'ayajna, tí'itíj pu tí'irací'iti í Dios jemi.

11

A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'íj'na í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e
(Lc. 7:18-35)

¹ Tí'íj Jesús raatapúa'ajtac'a ti hua'utá'ixa í ti jín tihuau'íjca, aj pu í á'uraa. A'áyee pu a'ará'a chajta'a a'ímuá' a'u mé a'itechéj'me ti ij tihuá'umua'aten, ti ij ajta tihuau'utá'ixaate'en í teite. ² Ajta a'íj'na í Juan, a'úu pu já'ahua'a á'anami'ihuaca'a. Aj pu í yá'umua'areerí'í a'ij í Jesús ríjcaa. Tí'íj jí hua'uta'íteca'a seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi u ya'utésej, majta mej mi tiraata'íhua'u me'íj'na í Jesús. ³ Ayee mú tiraata'íhua'urí'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pej pe'ín pírici pe'íj'na í pej jee í'í Círístu'u pej mú'ee íiyen ruxe'eve'e, pej nu'u yen ve'ecáanen? Na'ari caí, ¿ni ayén tiú'ujxe'eve'e tej sejí huachú'eve'en?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Serícu, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íj'na í Juan a'ij sej ye'í tí'isej, seajta tí'inamua. ⁵ Setá'aj raatá'ixaate'en yee mu'uri atanéj'me'e í mej aracúcu'unijme'eca'a; ajta yee mu'uri á á'ujujhua'an a'íime í mej

anaciyáaxavilijme'ecaa ru'íca jetze; majta yee mu'uri huarúj me'ijna jime'e cuí'ini'ira'a ti tineáxi í huá'ahua'ira'a jetze. Majta hui a'ime í mej nácuxa'itajme'ecaa, mu'uri huíteájnamua. Majta seica, a'ime í mej huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta tihua'utá'ixaate'esin a'imej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. ⁶ Ché'e huaújemua've'en a'ijna í ja'ati ti caí ruhuárita'a huaré'eye'ican ineetzi jemi a'ijna jime'e ti caí ché'le té'eviiicua'i neetzi jemi.

⁷ Mat'ij a'ucij a'ime í mej Juan jamuan á'ujuhua'ane'e, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í seica jime'en a'ijna í Juan. Ayen tijín:

—¿Tí'itáani sena'a u a'utéeseij se'újna u mu'utzitá? ¿Ni qui siyen tiraaseij í huiini ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ⁸ Tí' pua'a secaí siyen huaríj, ¿tí'itáani sena'a a'utéeseij? ¿Ni ja'atí se'utéeseij ti te'ucáaviij rí'éene'en jime'e? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tijín a'ime í mej miyen rí'éene'en jín te'ucáaviij, a'úu mú'éche huá'achi'ita í rey. ⁹ Ari ti pua'a secaí siyen huaríj, ¿tí'itájni ne'u? ¿Ni secaí siyen a'ín a'utéeseij ja'atí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Ayej nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín pú'een tzé'te a'ijna í Juan. Ayej xaa ne'u ti'ayajna, jeíhua pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee a'ijna í Juan caí seij ti ayée na'a a'ijna jín tí'itéjvee ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹⁰ A'í pu a'ín pú'een í ti jime'en rá'axa í yu'uxari jetze. Tijín:

Nee nu ja'atí huata'íti

ti amuájca mú'etzi jemi

mej mi rí'i huaújrueen í teite.

¹¹ Ayej nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, huá'a tzajta'a naíjmi'í í teite í mej huanéj íiyen chaanaca japua, capu ja'atí ja'anáj te'enteájrupi tí'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín tí'itéjvee a'ijna í Juan. Mí ajta, a'ín ti jaítze'e cflieen jín seijre'e jín tí'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu ve'ée a'ijna í ja'ati caí a'ijna í Juan.

¹² Tíj na'a a'ájna'ímua ti huatasejre a'ijna í Juan, ti yú'e'iré'ene, teite mú'ca'anéeri jín rahuauca mej mi me'uun a'uteárute a'ájna Dios ti'éeseijre'e. Majta ca'anéeri mú'jín tí'itesee a'ime í toteca í mej ruca'ané mej mi huataúra'an me'ijna jime'e. ¹³ A'ime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta a'ijna í yu'uxari jetze ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a, naími'í mú'tiu'utaxájtaca'a a'ijna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta íiyen chaanaca japua. Maúche'e raaxájtaca'a ajta na'a caí yé huatasejre a'ijna í Juan. ¹⁴ Ajta, ti pua'a siyen tite'ehuaújca'anen sej rá'antzaahuat'e'en, a'ijna í Juan, a'ii pu a'ín pú'een a'ijna ti nu'u ruxe'leve'e ti yé uvé'enen, a'ijna í ti ayén ántehuaa tijín Elías. ¹⁵ A'ime í mej huíteánajca'amua, miché'e rí'í tiráanamua.

¹⁶ ¿A'iné nena'a tiraataxáj yee a'iné mé'een a'ime í teite í mej a'ijna nine'ira'a jetze yen huachéjme íjii? Ayej mú'é'en matíj í tí'irí'í í mej vejli'í a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'í mú' hua'atéj'i'ivihua'a í seica. ¹⁷ Míyen tijín: “Teti'utac'í'site sej si tiu'utéene'en. Mí seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuicaca'a í chuicari jime'e í mej jín tí'ichuicaca ti pua'a seij huámi'ini, mi seajta, caxu se'ijna jín huataújxiemiste.”

¹⁸ Ayej nu hui 'een jín niyen tejá'amua'ihua'a a'iné ayée pu tí'irineca. A'ijna í Juan, ayée pu mú'a'uvé'emej. A'í pu rú'itzi'ive'eca'a. Ajta, capu raye'eca'a í nahuáj. A'íj xu jín siyen tiu'utaxájtaca'a yee tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e amíjna mi teví. ¹⁹ Neajta á'iyen inee yé uvé'ene, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu né'itzi'ivi. Neajta raye'eca í nahuáj. Mú'een xu si siyen tí'inexa yee huápi'í nu tí'icua'a, neajta nu'u netahuaive, majta miyen

ne'amiigustemua'a pú'een a'ñime í mej nu'u jeihua até'itzea'ara í Dios jemi, majta a'ñime í huá'ajijve'e í mej tí'ti'icica. Ayee xu ramua'aree tej rí'í mé titeumuámua'aree a'ñimej jemi í mej ta'ará'astijre'e itejmi.

A'ñime í mej me'uun antachéjmee ti chájta'ajme, í mej caí té'atzaahuat'e
(Lc. 10:13-15)

²⁰ Aj pu í Jesús a'utéjche ti hua'ajteá'axi'in a'ñimej í mej me'uun antachéjme'ecaa a'u ti ayén teja'uríj í muári'eri'ire'ara'an jime'e mu'licáca í mej jín rí'í te'utasej. A'ñ pu hua'ajteá'axi sej ajta sej í teitejra'a í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u chajta'a jetze a'íné camu autéjhuii mej seicié tiú'umua'ati.

²¹ Ayen tijín:

—Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Corazín é'eche. Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Betsáida é'eche. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'le nemuári'eri'ira'a jime'e ne'újna u Tiro, neajta ne'újna u Sidón, a'ij nej neri ye'í huaríj nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, mejmí'í mú seicié tiú'umua'atíjche'en. A'ñ mú majta mej mí'í raataseíratache'e me'újna jime'e mej tiu'uteújchejte'en xu'umuavi'in jime'e, majta mejmí'í nasij avé'ujhua'atehua'anche'e. ²² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé teitejra'a. Jaitze'e xu rajpuaíitzi xá'aju'un mecaí a'ñime í mej a'uun a'uchéjme'ecaa me'újna u Tiro, majta me'újna u Sidón.

²³ 'Seajta mú'een mi sej Capernaúm a'uchéjme, ¿a'íné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee tejamuá'amitiejte'e sej nu'u rí'í tiraatá'a í Dios? Caxu xaa ne'u. Dios pu puaíjtzi amuaatá'asin. A'uu xu a'uteáturaasin mí'ichite jamuan. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'le ne'újna Sodoma a'ij nej neri tiú'uruu nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, a'újna u chajta'a u Sodoma, a'ñ pu auj e'etéeriche'en tíj na'a a'ájna'imua ti yú e'iré'ene. ²⁴ Mí ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en a'ñimej í mej japuan a'uchéjme íyen chaanaca japua, mú'een xu jaitze'e rajpuaíitzi xá'aju'un se'ájna, mecaí a'ñime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'újna tíj na'a ti Sodoma e'ejtémecan.

Jesús pu raatéjhuaa í ruyá'upua jemi
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicájra'a jetze ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í ayén raatéjhuaa í ruyá'upua jemi tijín:

—Mú'ee í pej ní'ya'upua, í pej tí'ajta pe'újna u ta japua, pajta íyen chaanaca japua, rí'í nu timuaatá'aca ne'íjna jime'e pej hua'utá'a mej mi yaú'ítiee muá'ara'ani a'ij ti 'een mú'ee'tzi jemi a'ñime í mej caí jeihua tiú'ujmua'ate. Mí pajta, capej piyen hua'utá'a mej mi yaú'ítiee muá'ara'ani a'ñime í mej támua'aree, majta a'ñime í mej raayí'iti. ²⁶ A'íné pijta, ayée pej tí'ijxe'eve'eca'a mú'ee, í pej ní'ya'upua. —Ayee pu tiraatéjhuaa.

²⁷ Aj pu í ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa a'ñimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—Nain pu tinaatátui a'íjna ti ní'ya'upua mej mi ráamua'ati tzáahuati'ira'a jime'e. Capu ja'atí nemua'ate nain jime'e a'ij nej 'een sino a'ñ pu'u ti ní'ya'upua, a'ñ pu xaa nemua'ate. Ajta, capu ja'atí ramua'ate nain jime'e í ti ní'ya'upua sino inee í nej yaujra'an pú'een, nee nu xaa ramua'ate. Majta, a'ñ mú ramua'ate a'ñime í ti hua'aránanajche nej tihua'utasejrate'en a'ij ti 'een.

Jesús pu hua'utajé mej mi jemin ve'eré'ene

²⁸ Setá'aj yé ve'eré'enen neetzi jemi, setíj sena'a pua'amé mú'een, mi sej cua'ana se'íjna jime'e í sej rahuauca sej rí'i tiraatá'an í Dios, seajta se'íjna jín tí'itese'e í sej ra'ará'astijre'en nain jime'e. Nee nu xaa amuaatá'asin sej huaújse'upe'en. ²⁹ Setá'aj te'enteárute se'íjna jime'e í nej jín tejá'amua'íjcate'e. Seajta tiú'uri'iren neetzi jemi, a'iné nee nu ne'ín pú'een sejíj ti mua'acan, canu neajta á'antzaahuat'e. Tí pua'a siyen yé ve'eré'enen neetzi jemi, nee nu amuaatá'asin sej rí'i huárini í ru tzejta'a. ³⁰ Capu muári'eri sej raanaíjmi'e'en se'íjna jime'e í nej jín amuaatá'asin. Ajta, í nej jín tejá'amua'íjcate'e, capu ajta muári'eri sej siyen huárini a'íj nej tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

12

Mat'íj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e miyen ra'antítzaanaxi í triigu tí antimuáiyujmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájná'imua ayée pu tiuju'uríj. A'uu pu aumé'ecaa í Jesús já'ita'a í ví'ira'ajapua. Aj pu pí'tí'irijca ja'anáj xicá'jra'a mej jetzen ruse'upi. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú meri jeí'hua tiejcua'a. Aj mú mi auté'jhuii mej ra'antítzaanaxi'ín tí'itíj jatzi tí triigu jetze me'ecan. Méj'cua'a me'íjna í atzi.

² Majta me'ín í mej jee í'i fariseos, mat'íj hua'useíj mej miyen rijcaa, aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Casi'i, ayée mú hui rici a'íime í mej mú'etzi jamuan á'ujuhua'an. Ayee mú rici a'íj tí caí tiu'utá'aca tí ja'atí ayén rijca í xicá'jra'a ja'anáj mé jetzen ruse'upi.

³ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íime í fariseos tíjín:

—¿Níi secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'íj tí ye'í huaríj a'íjna í David teecan tí'íj huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e?

⁴ A'uu pu a'uteájrupi u teyujta'a, í tí jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'íyen a'íi pu ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámuai'ivejte, majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú majta ráacua. A'íjna í pan, a'íi mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e me'újna teyujta'a. Capu amán a'íj, capu tí'itíj jín auteájturaa a'íjna í David.

⁵ ¿Ca'ín ní secaí ja'anáj ra'ujíjve a'íj tí ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan mej nu'u a'íime í mej tí'teté'u'upu'u u teyujta'a, a'íi mú tí'ivaire'e a'ájna xicá'jra'a mé jetzen ruse'upi? Mí majta, camu tí'itíj jín á'atura í Dios jemi me'íjna jime'e. ⁶ Ayee nu tejá'amua'íxaate'e. Inee, í nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín tí'itíjvee mecaí a'íime í mej tí'teté'u'upu'u teyujta'a.

⁷ Caxu a'atzu yaú'itíiee xa'araa a'íj tí huataújmua'a a'íjna tí ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí jime'en yee Dios tí raataxájtaca'a tíjín: “Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej mi huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Canu raxí'eve'e mej tiu'utámuai'ivejta.” Na'ari caí, tí pua'a siyen tiyaú'itíiee xá'ara'aníche'en, caxu siyen tihua'uxájtzi'iranche'e a'íime í mej caí tí'itíj jín auteájturaa.

⁸ A'íj pu jín, inee í nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicá'jra'a ja'anáj mej jetzen ruse'upi.

Jíme'en í ja'atí tí aná'íyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

⁹ Aj pu'i Jesús á'uraa. Tí'ij jí a'uun teyujta'a a'uteájrupi. ¹⁰ A'uu pu sefj a'uteveeca'a ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze.

Majta me'ín í fariseos, a'íi mú majta a'uté'uuca'a. A'íi mú rahuauca'a a'ij mej ye'í tiraaxájtzi'í í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'í me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—¿Ni caí rí'iri tej tiyen tiráhuaate'en sefj ti tí'icui'í a'ájna xicájr'a tej jetzen tase'upí?

¹¹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí' pua'a sefj ja'atí cáne'a tíciitzi, ti pua'a a'ín cáne'a atéjveti ta'atécun a'ájna mat'íj pua'a ruse'upí, ¿ni caí ayén ríni í ja'ati ti u á'ume'en tí'ij ra'itaján? Jee xaa, ayée xu che'atá sena'a ríci, mú'een. ¹² Jé'ecan pu jaítze'e tí'ivaire'e sefj í teví caí í cáne'a. A'íj pu jín í'iri'iri ti ja'atí ayén tí'itíj jín ríjca í ti i'í xí'epi'ín a'ájna mat'íj pua'a ruse'upí.

¹³ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anáciyaaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzeaar muá'amujca'a.

Aj pu í a'íi pu raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u ayén huarfj, aj pu í nain jín huarúj. Ayee pu éne'e já'araa rí'éene'en tíj í seij í muájca'are'ara'an.

¹⁴ Mat'íj mi huiráaci a'íime í fariseos. Aj mú mi autéjhuii mej raax'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huá'ini mej mi raajé'ica í Jesús.

A'ij ti sefj ajm'í tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna í Jesús

¹⁵ Tí'ij a'ín huámua'areeri'í a'íjna í Jesús a'ij mej tiraax'epi'íntare, a'íi pu huirájraa a'ujna. Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'íjna í Jesús, naíjmi'ica pu tiu'uhuaa í mej tí'icucui'ícaa. ¹⁶ Ajta ayén tihua'uta'áj mej mi caí raxájta yee ja'atí ti pírici. ¹⁷ Ayee pu ráaruu í Jesús ti ij araúrasten a'ij ti ajm'í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁸ Ayen tijín:

A'íi pu a'ín pú'een í ti nevaire'e ineetzi.

Neu nu ra'antíhua'u.

A'íi pu a'ín pú'een í nej rax'éve'e,

ajta rí'í pu tíneta'aca.

Nexiejniu'uca nu huata'íti

ti á'ume'en a'íjna jamuan.

Ajta a'íi pu tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan ti tihuá'aci'íti nainjapua í ti i'í xí'epi'ín neetzi jemi.

¹⁹ Capu ajta a'ín ruhuavíra'a a'ame;

capu ajta jiihua a'ame.

Camu ranamuajran ti tí'ixáata a'ame a'ájna caaye jetze.

²⁰ Capu hua'utamuarí'eriste'esin a'ímej í mej huápi'í tirajpuaíjtica'a tíj pi'ista mej ra'avé'etzi nainjapua.

Capu huápi'í puaíjtzi hua'utá'asin í mej caí ché'e té'evicua'í a'ímej í mej miyen 'een tíj taij ti cíj caj á'ata'a.

A'íi pu huá'a japua huatánuiusin ajta na'a caí tiu'utémua'ítin a'íjna jime'e ti naíjmi'ica rux'ej tiu'uta'ajjte'en.

²¹ Majta matíj mena'a pua'amé í teitejra'a í mej yen japuan seijre'e íiyen chaanaca japua, naími'í mú tí'ijchu'eve'en niuucajtze'en.

Ayee pu jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan.

A'ñi mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti tiyaaru'u jetze araujca'ane

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

²² Matí'ij mi seij mú a'aráavi'iti í Jesús jemi ti tiyaaru'u tzejta'an seijre'eca'a. A'ij pu jín caí atáneerica'a, ajta caí té'anri'irejca'a a'ájna í ja'ati. Ti'ij jí Jesús tiráahuaa tí'ij te'anri'irée á'ara'ani, ajta tí'ij huíteánamúara á'ara'ani. ²³ Majta me'ín í teite, naími'í mú rí'í te'utasej. Miyen tíjín:

—¿Ni qui amí a'áin pú'een a'ájna í huáacixa'ara'an a'ájna í David teecan?

²⁴ Majta me'ín í fariseos, matí'ij ráanamujri'í, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi ja'atí, Beelzebú pu jetzen araujca'ane tí'ij ayén hua'utamuarite'en a'ámej í tiyáaru'use, a'áme í ti ajta Beelzebú tihua'áijte'e.

²⁵ Ajta a'ájna í Jesús, a'ñi pu ramua'areerica'a a'ij mej tí'imua'atzejca'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a a'áme í mej me'uun seij chuéjra'a japua a'uchéjme já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huárini aj mú mi huaténe'use'esin, ajta a'ájna í chuéjra'a, capu ché'e á'ateeri. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'áme í mej seij japua í chajta'a a'uchéjme, na'ari teitestemua'ame'en seij í ja'ati, camu ché'e á'ateeri.

²⁶ 'Ayee pu che'atá na'a 'een, ti pua'a a'áin Satanás hua'utamuarite'en í rufestemua'a, ti pua'a majta miyen hua'uténe'usí'ite'esin í rufestemua'a, a'ñi pu ajta caí ché'e á'ateere, sino te'entipué'ari. ²⁷ Ari inee, ti pua'a niyen yee Beelzebú nu jetze aránca'ane nej hua'utamuarite'en í tiyaaru'u, ¿ni tzaa miyen che'atá mena'a Beelzebú jetze ruca'ané a'áme í á'amuxi'ej teite mej mi miyen che'atá mena'a hua'utamuarite'en? A'áme í á'amuxi'ej teite mú miyen raataxáj yee mú'een xu seajta siyen ríci se'ájna jime'e a'ij seij tí'inexajtzi'í. ²⁸ Na'ari caí, ti pua'a niyen ne'ájna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nej ni tiyaaru'u huatamuarite'en, pu'uri a'ájna teja'uré'ene tí Dios tiu'uta'ájta í a'amua tzejta'a.

²⁹ 'Ajta, ti pua'a ja'atí rax'éve'e tí tiraanáhua'í tí'á'ara'an á tá'ache í ja'ati tí ruca'ané, ayée pu ruxe'evé'e tí amuacaícan ra'atéji'ici'en a'ájna tí ruca'ané. Aj pu í xaa rí'írí tí a'uteárate á a'utí'é'eche tí ij tiraanáhua'í.

³⁰ 'A'ájna tí caí ne jamuan á'uche'ecan, a'ñi pu néjcha'íire'e. Ajta, a'áin tí caí hua'ajsé'írí í teite neetzi jemi, a'ñi pu hua'uré'e'iteca.

³¹ 'A'ij nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaa'te tí ayén tí'ayajna a'ájna jime'e í teteca. Í'írí'írí tí tihua'utá'uuni'í naíjmi'íca í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'íca jemi í mej a'ij pua'a tí'íxa. Aru tí pua'a a'ij pua'a tí'ixajta a'ájna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'íra a'ájna.

³² 'Ja'atí tí na'a tí ayén a'ij pua'a tí'inexajta ineetzi í nej neajta teáata'a jetze airáane, a'ñi pu xaa tiraatá'uuni'íra. Mí ajta, ja'atí tí na'a tí a'ij pua'a tí'ixajta a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu ja'anáj tiraatá'uuni'íra, sino a'ñi pu ru'íté'aa a'ame nain xicaj tzejta'a tí yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e.

A'ij mej ye'í nu'u tí'iramua'areere a'ij tí 'een seij í cíyey

(Lc. 6:43-45)

³³ 'Tí pua'a hui tí r'én í cíyey, r'éene'en pu taca'a, ajta tí pua'a caí r'én í cíyey, capu r'éene'en taca'a. Ayee xu 'een jín ramua'areere tí pua'a cíyey r'éene'en nusu caí se'ájna jime'e a'ij tí éene'en taca'a. ³⁴ Mú'een xu se'ájna jetze huanéj a'ájna í cu'ucu'u tí tí'ihua'ítaca, a'íné huápi'í xu a'ij pua'a tí'íteteje. Capu xaa ne'u a'ij tí'írí'írí seij siyen tí'itíj huataxáj a'ij tí tiraavíj'te'e. Ayee pu'u, a'íné seij pu ayén tí'ixaxa'a a'ij tí ayén tí'imua'atze í ru tzejta'a. ³⁵ Ajta a'áin tí r'í'í tí'ítevij, a'ñi pu ayén tí'ixaxa'a í tí í'í x'épi'ín jime'e a'íné rú'umua'aree

í ru tzajta'a jeíhua í ti i'í xí'epi'ín. Ayen che'atá na'a, í ti a'ij pua'a tí'ítevij, a'í pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a a'íné jeíhua pu tirú'umua'aree í ru tzajta'a í ti a'ij pua'a 'een. ³⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicá'jra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en mat'ij mena'a pua'amé yé a'uchéjme íyen chaanaca japua. Ayee pu ruxe'eve'e a'ame mej miyen tiu'utetzáahuate'en í Dios jemi nain í mej jín tiu'utaxájtaca'a chá'a mena'a, seij majta seij. ³⁷ Dios pu r'í'í tí'imuaxi'epi'intare'e a'ájna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a, na'ari caí, a'í pu muá'axijte'en a'ájna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a.

A'íime í teite merájhuaviiri'í ti Jesús hua'utasejrate'en í mej jín r'í'í te'utasej (Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

³⁸ Aj mú mi me'ín í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, a'í mú miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej tí'it'íj taatasejrate'en í tej jín ráamua'aree tí júte'e é'eme'ecan í Dios jemi a'ij pej ye'í rici.

³⁹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime í teitejra'a í mej a'ij pua'a tí'íteteite, ayée mú tí'inehuavii nej tí'it'íj hua'utasejrate'en í mej jín r'í'í te'utasej matá'aj nu'u ráamua'aree nej Dios jetze aránca'ane. Ayee mú che'atá mena'a rici tíj í ja'ati tí ru'íj mé úurie. Canu tí'it'íj hua'utasejrate'esin sino a'íi nu'u a'ij tí tiráaruu a'ájna í Jonás teecan, a'ájna tí tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁴⁰ Tí'íj a'ájna í Jonás a'uun é'ejve a'u tí aúnee í hua'í, a'í pu hua'í yá'unijcua. A'u pu u'étee huaíca xicaj tzajta'a, ajta huaíca tíca'ari tzajta'a tí arájca í jucáara'an tzajta'a a'ájna í hua'í tí yá'unijcua. Ayee pu che'atá na'a tí'ineruuren ineetzi í nej neajta teáata'a jetze airáane. A'u nu araca'it'í na'ame chuej tzajta'a huaíca xicaj tzajta'a, neajta huaíca tíca'ari tzajta'a.

⁴¹ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicá'jra'a tí jetzen Dios amuá'axijte'en yee xí'epi'ín xu huar'ij nusu yee caxu xí'epi'ín huar'ij, a'íime í mej u Nínive é'echejca'a, a'í mú a'uun a'utéhuixi'isin mú'ejmi jamuan, majta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een mí sej u'uche íjii. Ayee pu té'eme a'ájna jime'e í mej seicié tiu'umuá'aj a'íime í mej Nínive é'echejca'a mat'íj ráanamujri'í a'ij tí tiu'utaxájtaca'a me'ájna í Jonás teecan.

'Mí neajta inee, í nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaitze'e nu ve'ecán jín tí'it'íjvee caí a'ájna í Jonás teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi.

⁴² Ajta hui, a'ájna í 'íita'a teecan tí ajm'í'í tí'aijtaca'a úute pújme'en, a'í pu ajta huatéchaxijsin mú'ejmi jemi, ajta a'í pu ajta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een, mí sej u'uche íjii a'ájna xicá'jra'a jetze mej a'utájeevi'íhua teite. Ayee pu té'eme a'ájna jime'e tí a'ín a'ímuá' a'uvé'emej tí'íj ayén ráanamua a'ájna í Salomón teecan tí nu'u huápi'í r'í'í mé teuúmu'aree.

'Mí neajta inee, í nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaitze'e nu ve'ecán jín tí'it'íjvee caí a'ájna í Salomón teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Jíme'en í xiéjniu'ucari tí tiú'ujxana'acira'ate, tí ajta pí a'ur'éveti (Lc. 11:24-26)

⁴³ Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús tíjín:

—Tí pua'a seij xiéjniu'ucari tí tiú'ujxana'acira'ate, tí pua'a huírájra'ani tzajta'an seij í tevi, a'í pu á'uche'ecane'e a'ame tí rahuauhua'u a'u tí a'u'huáchi tí'íj hua'újse'upe'en. Tí'íj caí rateuve'en, ayée pu tí'imua'ati tíjín: ⁴⁴ “Niche'e huaré'ara'aní nehuárita'a u niche a'u nej a'arájraa.” Tí'íj ave'eré'enen, ayée

pu éene'en teuni a'íjna í ja'ati, ti naa uhua'é'ene'e a'ame í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'ícha'utaca'a u chil'ita, majta naa rí'í ru'uhuaruu.

⁴⁵ 'Aj pu í a'íin í xiéjniu'ucari, a'íi pu hui huaja'uvé'evi'iti í seica, í mej aráhua'apua ará'ase, a'ímej í mej jaitze'e a'ij pua'a 'élen caí í seij. Aj mú mí utearúti naámi'i mej mí me'uun huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayén te'iráame ti jaitze'e a'ij pua'a 'éene'e á'ara'ani a'íjna í tevi caí t'ij ajmí'i 'éene'e. Ayee pu tihua'aci'iti a'ímej í mej a'ij pua'a t'íteteite í mej u'uche íjii.

Jíme'en í náanajra'an, majta ihuáamua'ame'en a'íjna í Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

⁴⁶ Aúche'e pu t'íixajtaca'a a'íjna í Jesús mat'íj me'uun a'ará'a a'íjna í náanajra'an, majta í ihuáamua'ame'en. Aa mú a'utéhuiixi pua'acié. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'utaxáj jamuan. ⁴⁷ Aj pu í seij ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús t'íjín:

—A mú pua'acié a'uté'uu a'anáana, majta a'ihuáamua'a. Mémuahuahuau mej nu'u tiu'uxáj á jamuan.

⁴⁸ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús t'íjín:

—¿A'ataani mej pú'een í nináana, nusu í ne'ihuaamua'a?

⁴⁹ Aj pu í rumuájca'a jín hua'utasejra í mej aiitecajme. Ayee pu ti-hua'utá'ixaa t'íjín:

—A'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináana pú'een na'ari ne'ihuaamua'a.

⁵⁰ Ayee pu'u hui t'í'een, a'iné a'achú mej pua'amé miyen rici a'ij ti t'íjixe'eve'e í Dios, a'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináana nusu a'íime í neja'atzimúá, na'ari necu'utzimúá o nejúutzimua'a. Yee pu'u.

13

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti t'íhuastehua'a
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, Jesús pu huirájraa u chil'ita. A'uu pu a'ará'a a'ájna ti e'eve'e'ástime í jaj. Aa pu a'utayéjxi. ² Aj mú mí jeihua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'ij é'ene'e. Temua'a mú t'íitemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. A'uu pu í e'erácatii. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucajme'ecaa ja'apuaíri japua á vejl'i'a'u ti í jaj. ³ Ajta á'iyen tihua'ajmuá'ate seij chuijtari jime'e. Ayen t'íjín:

—Ja'atí hui ti t'íhuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'en. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa imue'eri. Seica pu í imue'eri juye jetze huavatzíjraa. Aj mú mí pina'ase júte'imua ave'ecáane, meraaré'eje'ípi. ⁵ Ajta seica pu huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeihua chuej á'uca. Aj pu'í huaré'ehuaa, a'iné capu huatéee í chuej ti a'ucárutixi'ín í naana'ara'an. T'íjij huaré'epistaca'a í chuej, aj pu í ca'anacan ajnéj í imue'eri. ⁶ Ajta t'í'ij u e'iré'ene í xica, aj pu'í huaré'ehuaa í xicaj jime'e í ti huanéj. A'íj pu jín jij huaré'ehuaa a'iné capu ajtanáana'ajme'eca'a.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. T'í'ij a'íin tzicare'e huavaújse, a'íi pu í ra'avá'ana í ti t'íihuasti'ihuaca'a. A'íj pu jín caí huáçireca'a.

⁸ 'Aru seica pu huavatzíjraa a'u ti a'ur'í'en í chuej. A'íi pu xaa í ajnéj. T'í'ij jí huavaújse. Temua'a pu'í tiú'ucáireca'a. Seica pu imue'eri, ayén airájraa ti huáçireca'a seij ajta seij ti ajnéj a'achú cumu anxíte í atzi ti caté'etejme'ecaa.

Ajta seica, ayén tiú'ucürecá'a a'achú cumu huaícate. Ajta seica, seité japuan tamuáamuata'a pu caté'etejme'ecaa sej ajta sej.

⁹ Mí sej huíteánajca'amua, xáanamujari'i hui temua'a naa.

A'iné 'een jime'e Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jime'e
(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Aj mú mi ajteáxürecá'a á vejli'i jemin í Jesús a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'iné 'een jín piyen tihuaú'ixaate'e í teite chuijtari jime'e ti cáí ja'atí yaú'ítie?

¹¹ Aj pu i ayén tiu'utaniú tijn:

—Mú'ejmi pu Dios tejá'amua'ixaate'e e'ehuauritiécan jime'e a'íjna ti rú'avaa a'íjna jime'e ti Dios ari tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Mí majta a'íime í seica, capu a'atzu ri'írí mej mi yaú'ítiee muá'ara'ani a'iné capu Dios ayén hua'utá'a.

¹² 'Ayeé pu tí'een: jime'en a'íjna í ja'ati ti á'ujca'ane ti ayén cáí caj tiyaú'ítiee á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu jeíhua huápi'i raatá'asin a'íjna. Ajta a'íjna í ja'ati ti cáí á'ujca'ane ti jaítze'e yaú'ítiee á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tirú'umua'aree. ¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e chuijtari jime'e mej mi cáí yaú'ítiee muá'ara'ani. Ayeé pu tí'een a'íimej jemi. A'íj mú mé uunéjne'e, aru camu tí'ítj sej. Majta mú tí'inamua, aru camu tí'ítj namua. Camu majta yaú'ítie.

¹⁴ 'Ayeé pu ari aráuraste huá'a jemi a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijn:

Mú'een xu xaa ráanamua tijn na'a ti i yú aumé.

Mí seajta mú'een, caxu yaú'ítiee xá'aju'un.

Mú'een xu xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Mí seajta, caxu tí'ítj seijran.

¹⁵ Ayeé tí'een, a'iné a'íj mú jemin antaújnaamua í ru tzajta'an.

Cáj mu'u caj títe'iteánajca'amua.

Camu á'ujca'ane mej a'atanéjne'ere mej raasej tí'ítj ti pírici.

Na'ari cáí, a'íj mú yaú'ítiee muá'aju'un.

Majta mú mé uunéjne'eri muá'aju'un mej raasej tí'ítj ti pírici.

Majta mí rá'astjire'e muá'aju'un í mej ranamua.

Majta mú neetzi jemi yé ve'eré'eninéica muá'aju'un nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayeé pu jime'en ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

¹⁶ 'Mí seajta mú'een i sej á'ujuhua'an ne jamuan, setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í sej huíteánajca'amua sej sí ra'ará'astjire'en í sej ranamua, seajta ahuaújca'anen sej a'atanéjne'ere sej sí raasej tí'ítj ti pírici.

¹⁷ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mu'íití í mej rí'í tí'iteteitesta'a, majta a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej miyen tiu'uséj a'ij sej seri tí'isej inee jemi. Mí majta, camu a'atzu raasej. Ayeé mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen ráanamua a'ij sej seri tí'inamua inee jemi. Mí majta, camu xaa ne'u ráanamujari'i.

Jesús pu tihuaú'ixaate'e a'ij ti huataújmu'a'a í chuijtari ti jime'en raxa a'íjna ti tí'ihuastehua'a

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Casi'i, xáanamujari'i a'ij ti huataújmu'a i chuijтари ti jíme'en raxa a'ijna í ja'ati ti raahuáste í imue'eri. 19 Tí pua'a ja'atí ráanamua í niuucari ti jíme'en raxa Dios ti tí'ajta nainjapua íyén chaanaca japua, ajta u ta japua, ti pua'a a'ín caí yaú'ítiee, a'ijna ti a'ij pua'a 'een, a'í pu tzajta'an huatasejre'esin. Aj pu i rá'ari'ira í niuucari ti rú'umua'areereca'a. A'ijna í ja'ati, ayée pu 'een tíj í imue'eri ti huavatzjraa a'ijna juye jetze.

20 'Ajta, a'ijna í imue'eri ti huavatzjraa í tete tzajta'a, ayée pu 'een tíj í ja'ati ti amuacá ra'aránajchecha'a í ti ráanamujari'i. 21 Aru capu tí'ítj japuan ninei a'ijna í ja'ati. Tí pua'a a'atzu rajpuaítzi a'ijna jime'e mej seica rá'axieehuari'ira me'ijna jime'e ti na'ará'astijre'e ineetzi, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a méraruure, cij pu'u te'evícu'a'ira a'ame. Ca'anacan pu mé nejaúujisin.

22 'A'ijna ti hui huavatzjraa a'u ti a'utzícare'eme, a'í pu ayén 'een tíj sejí í tevi ti xaa ranamua í niuucari. Aru jehua pu tí'imujca a'ijna jime'e a'ij ti té'eme íyén chaanaca tej japuan seijre'e. Ajta, nain ti tí'ijcha'íi, a'í pu raamuá'iti a'ijna í tevi. A'ij pu jín, caí ché'e ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiráanamujari'i. Capu ajta ché'e rí'írí ti a'ín tevi ayén raatévaire'en í Dios.

23 'Ajta a'ijna í imue'eri ti huavatzjraa japuan í chuej ti huar'en, ayée pu 'een tíj í ja'ati ti yaú'ítiee tí'ij ráanamua í niuucari. Jéihua pu tí'ijvair'e e í Dios. Yee pu tiraatáuiire'esin í Dios jemi tíj a'ijna í imue'eri ti huáçireca'a a'achú cumu anxíte ti caté'etejme'e'caa, na'ari huaícate ca'ín seité japuan tamuáamuata'a í imue'eri.

Jíme'en í íxaj ti huahuásti'ihuaca'a jamuan í triigu

24 Ajtahua'a sejí ayén tihua'utá'ixaa í chuijтари jime'e a'ijna í Jesús. Ayen tíjín:

—Ayee pu tí'irineca íjii Dios ti tí'ajta íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ja'atí pu imue'eri huahuáste japuan í ruchuej ti huar'en. 25 Ajta a'iyen mat'íj najjmi'i tícu'utzuca'a, sejí pu hui ave'eré'ene ti rájcha'íire'e a'ijna ti chuej tícha'íi. Ajta a'ín ti rájcha'íire'e, a'í pu íxaj huahuáste tzajta'an a'ijna í triigu. Aj pu i á'uraa.

26 'Aj pu i ajnéj a'ijna í triigu, ajta a'ijna í íxaj. Tí'ij huavaújse, aj pu i huíjmuaiyuxi a'ijna í triigu. Aj mú mi ráamua'areeri'i ti ajta sejí huávivíhuaca'a í imue'eri a'iné capu huíjmuaiyuxi a'ijna í íxaj. 27 Majta me'ín í mej tí'imuari'e, a'úu mú hui á'uju'un mej mi tiraata'ixaate'en a'ijna ti chuej tícha'íi. Miyen tíjín: “Tavastara'a, ti pua'a pe'ín huahuáste imue'eri ti rí'en a'ujna á'a chuej japua, çá'uné e'ejnéj a'ijna í íxaj?”

28 'Aj pu i a'ijna ti chuej tícha'íi, ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “Sejí ti néjcha'íire'e ayée pu náaruu.” Majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'íime í mej tí'imuari'e miyen tíjín: “¿Ni mua'aráanajche tej u á'uju'un tej rá'ijcuuxin te'ijna í íxaj?”

29 'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín: “Capu ruxe'eve'e sejí racuta se'ijna í íxaj, a'iné ti pua'a seri rá'ijcuunan a'ijna í íxaj, ajta pu áijcuuxijsin a'ijna í triigu a'iné ru jetze pu huá'uu. 30 Ché'e ayén éene'en ti najjmi'i huavaújse'en ajta caí teja'uré'enen ti te'enti'á'asin. Aj nu ni hua'uta'ájte'esin a'ímej í mej tí'imijhuaca mej mi amuacá rá'ijcuuxin me'ijna í íxaj, matá'aj raaj'íci'en mej mi rájseire'en matá'aj ra'anteáaira. Majta a'iyen, me'ín meru'uteátuasin me'ijna í triigu u chí'íta, a'u mej téjé'eyuuhuaca.”

Jíme'en í játze'ara'an í mostasa (Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

³¹ Jesús pu ajtahua'a seij hua'utá'ixa í chuijtari. Ayen tijín:

—Ayee pu tí'een Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tǵ tu'upi ti'titǵ ti ayén ántehuaa tijín mostasa. Ja'atí pu raahuáste í játze'ara'an a'ájna já'ahua'a a'u ti té'atachuej. ³² A'ájna í mostasa, ayée pu 'eene'en téjatze'e ti jaítze'e il'i cáleen caí seica í jatzi. Mí ajta, tí'ijta huavaújse'en, jaítze'e pu ajtítí'i a'ame caí seica í tu'upi ti íiyen seijre'e chaanaca japua. Yee pu ajtítí'i a'ame tǵ cíyey. Aj mú mí ave'eré'enejsin í pina'ase mej rá'ara'a mej mí án téja'uteúru'itu'ajte'en án cíye'ara'an jetze.

Jíme'en í mej rajnájchite'en í cuaíjtzi jetze

(Lc. 13:20-21)

³³ Ajtahua'a seij chuijtari hua'utá'ixa. Ayen tijín:

—Ayee pu ajta tí'een jíme'en Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tǵ a'ájna í levadura. A'ájna í 'íita'a, a'íi pu hua'íca medida ru'uteájraa í hariina. Aj pu í rajcuaíjtzitaca'a levadura jamuan. Ajta a'íin í levadura, a'íi pu tzajta'an huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi.

A'ij ti Jesús tihuá'amua'atehua'a chuijtari jíme'e

(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ti'titǵ ti na'a ti tihuá'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu nain tihua'utá'ixaa chuijtari jíme'e. Capu ti'titǵ huá'a'ixaate'eca'a ti é'ehuáuritie sino chuijtari pu'u jíme'en. ³⁵ Ayee pu tiú'uruu ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín:

Nee nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ájna jíme'e í chuijtari.

Nee nu ne'ájna huataxájta,

a'ájna ti rú'avaa nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij Dios raatétaahuaca'a a'ájna í chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'ájna í ixaj, ajta a'ájna í triigu

³⁶ Aj pu í Jesús airájraa í teite jemi. Aj pu í uteájrupi u chí'ita. A'uu mú ajteáxiireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mí miyen tíraatá'ixaa tijín:

—Aisi, taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'ájna í chuijtari a'ájna ti jíme'en raxa í ixaj ti huavaújse a'u ti e'ejnéj taséehua japua.

³⁷ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ájna í ti raahuáste í imue'eri ti rí'en, nee nu ne'ín pú'een, inee í nej neajta teáata'a jetze airáne. ³⁸ Ajta a'ájna í taséehua, ayée pu huataújmua'a tijín í chaanaca í tej japuan yen il'i seijre'e. A'ájna í imue'eri ti rí'en, ayée pu 'een tǵ a'íime í mej ahuaújca'ane ti Dios tihua'uta'ajte'en. Ajta a'ájna í ixaj, ayée pu 'een matǵ a'íime í mej íliteitestemua'ame'en a'ájna í tiyaaru'u.

³⁹ Ajta hui a'ájna ti rájcha'íire'e, a'ájna ti raahuáste í ixaj, a'íi pu a'íin pú'een a'ájna í tiyaaru'u. Ajta, a'ájna í xicájra'a mé jetzen tí'itzaanan, ayée pu huataújmua'a tijín a'ájna xicájra'a ti jetzen te'entipúa'ajte í chaanaca japua. Majta me'ín í mej tí'itzaanan, a'íi mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴⁰ Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte a'ij mej tititíujcha'íi matí'ij rá'íjcuuxíi me'ájna í ixaj mej mí ra'anteáaira.

⁴¹ Neajta inee, í nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu hua'uta'ajte'esin a'íimej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mí á'uci'ine nainjapua tǵ na'a í nej jín antínmua'aree mej mí a'uun hua'irájtuaani a'íimej í mej a'ij pua'a tiratá'aca

í Dios, a'ímej í mej a'ij pua'a ríci. ⁴² A'uu mú huája'ucáhua'axíjsin a'íjna tzejta'a a'u ti anú'utaa. A'uu mú ruyeinixi'ín jéihua, majta ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e me'íjna jime'e mej huápi'i rajpuaíjtzi.

⁴³ Majta me'ín í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios, ayée mú me'uun e'eseíre'e muá'aju'un a'ujna huá'aya'upua ti tí'aijta. Ayee mú seíre'e muá'aju'un t'íj í xicaj ti aíraxi'ixire í jaitiri jetze. Ajta, ja'atí ti na'a ti huíteájnamua, ché'e a'ín ráanamua temua'a naa.

Jíme'en a'íjna ti rú'avaataca'a, í ti ajta jéihua huápi'i tí'ijnajche'a

⁴⁴ A'ujna a'u ti Dios te'áijta, íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ayée pu tí'irini t'íj í ja'ati ti tí'it'íj huáteu ti rú'avaa, ti ajta huápi'i tí'ijnajche. A'uu pu ráateu taseehua japua. Aj pu í ajtahua'a raaté'avaata a'ujna che'atá mijmu. Jé'ecan pu rutémua'ave'e a'íjna jime'e ti ráateu. A'íj pu jín, nain tuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu í á'iyen, a'íi pu ráananan a'íjna í chuej.

Jíme'en a'íjna í perla ti jéihua huápi'i tí'ijnajche

⁴⁵ Ajta, ayée mú ríci a'íme í mej rahuaahuua mej mi me'uun a'uteároute Dios ti é'eseíre'e, ayée mú che'atá mena'a ríci t'íj ja'atí ti tí'itu'araca. A'íi pu á'uche'ecan ti a'ín rahuauni tí'it'íj perla ti naa 'een. ⁴⁶ T'í'ij seíj huáteu, ti huápi'i tí'ijnajche, u pu á'ume ti ij nain tiú'utuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu í a'íjna nanan í perla.

Jíme'en í xiéjmu'a'ari í mej hua'ité jín vivi'iraca

⁴⁷ Ajtahua'a seíj í chuijtari: ayée pu 'een Dios ti tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Dios pu ayén ríci mat'íj a'íme í mej hua'ité vivi'iraca xiéjmu'a'ari jime'e ti vivéj. Mat'íj ra'atéhua'axin á jaata'a, aj pu í cha'a na'a hua'itáseire'esin í hua'ité. ⁴⁸ Mat'íj caí ché'e ú'uvejri í xiéjmu'a'ari tzejta'a, aj mú mi ra'itapíjsin á jaata'a me'íjna í xiéjmu'a'ari. Mat'íj mi huáchijte'e á yaupíjsin a'ímej í mej hua'ité vivi'iraca. A'uu mú a'uráaseíjrá'ín. Aj mú mi hua'avé'e'í'ixi'ísin í hua'ité í mej r'én. Majta me'ín í hua'ité í mej r'én, sicíri jetze mú hua'ateátuasin. Majta í mej caí r'én, á mú hua'úhuhua'axíjsin.

⁴⁹ Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte íiyen chaanaca japua. A'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua Dios ti é'eseíre'e, a'íi mú huíráaju'un mej mi hua'avé'ejajpuaxi'ín rujime'en í teite í mej a'ij pua'a ríci, majta í mej x'epi'ín ríci. ⁵⁰ Mat'íjta mí me'uun huauucáhua'axíjsin í hoorno tzejta'a a'ímej í mej a'ij pua'a ríci mej mi rajpuaíjtzi muá'ara'ani taj jime'e. A'uu mú ruyeinixi'ín, majta ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'íjna jime'e mej rajpuaíjtzi.

Jíme'en í ti huápi'i tí'ir'í'een, ti pua'a jéjcu'a na'ari mí'ime'ecan

⁵¹ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í t'íjín:

—¿Ní secaí nain au'itííe xa'araa mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa t'íjín:

—Jee.

⁵² Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—A'íj pu jín, ti pua'a seíj ti tiú'ujmu'a'ate í yu'uxari jetze, ti pua'a a'ín ajta autéjcheni a'íjna jetzen tí'ihuaújmu'a'aten a'íj ti tí'ir'í'iri ti Dios tíra'ajte'en nain jime'e, ayée pu éene'e a'ame a'íjna í ja'ati t'íj seíj ti huatéechi'í. Jéihua pu te'urájcha'íi a'ujna ruchi'ítá. Ajta, ja'anáj ti na'a pu te'iráati'íci a'íjna ti tí'ijéjcu'a, ajta ti tí'imí'ime'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu a'uun a'ará'a u Nazarét

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tí'ij Jesús ra'antipua'ajte ti tihuaú'ixaate'e chuijtari jime'e, aj pu i á'uraa.
⁵⁴ A'u u pu a'ará'a a'u ti a'uvé'ese. Aj pu i a'utéjche ti tihua'umuá'ate hua'atéyujta'a.

Majta me'ín í mej ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij ra'utasej. Ayeé mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—¿A'uguí ya'ur'í'ire amíjna ti ayén temua'a naa tirú'umua'aree? ¿Tí'itájni muári'eri'ira'a pú'een í ti jín ayén rici a'íjna í tej jime'en a'ij ya'usej? ⁵⁵ Amíjna, a'í pu hui yaujra'an a'íjna ti tí'isi'icheca. Ajta náánajra'an, a'í pu a'ín pú'een a'íjna í María. ¿Ni mecaí me'ín pú'een í júutzimua'ame'en a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José, ajtahua'a sej a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Simón, ajta a'íjna í Judás? ⁵⁶ ¿Ni mecaí majta yé che ta jamuan, a'íme júutzimua'ame'en í mé 'uuca? Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'uné é'eme'ecan a'íjna í mua'atzíire'ara'an ti yé raateájtuaa amíjna mi Jesús?

⁵⁷ Matí'ij mí rá'anchueere me'íjna í Jesús. A'ij mú jín, miraatamuári. Ajta, ayéé pu tihua'utá'ixaa í Jesús tíjín:

—Naími'í mú r'í tiratá'aca a'íjna jemi í ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Mí majta, a'íme í mej huacajime a'u mé é'eche, majta a'íme í teitestemua'ame'en í mej é'eche jamuan, camu r'í tiratá'aca.

⁵⁸ A'ij pu i jín caí jéihua ayén tiú'uruu a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an a'ujna a'íné camu rá'atzaahuate'eca'a.

14

A'ij ti ye'í tiu'umá'í a'íjna í Juan ti huá'amua'í'ihuacare'e

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í Heródes, í ti i'í rey, a'í pu ráanamujri'i a'ij ti rijca'a a'íjna í Jesús. ² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a í jemin tíjín:

—A'í pu a'ín pú'een a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuacare'e. Pu'uri a'itá'aa a'u mej ye'avá'ana. A'ij pu jín raay'í'ti ti ayén rici a'íjna jime'e í muári'eri'ira'a í tej jín a'ij ya'usej.

³ Ajta a'ín í Heródes, a'í pu ajmí'í raatéevi'í a'íjna í Juan. Ra'amujri'ici'e pu aiteújna. Ayeé pu 'een jín ráaruu a'íné Juan pu ra'ajteá'axi a'íjna jime'e ti Heródes ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti Felipe raatévi'itine'e. A'íjna í Felipe, a'í pu a'ín pu'éene'e í juutzeájra'an í rey. Ajta a'íjna í 'íita'a, ayéé pu ántehuaaca'a tíjín Herodías. ⁴ Ayeé pu te'irájraa ti Juan ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Heródes tíjín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuara'a ti ratévi'itine'e.

⁵ Heródes pu rajé'icatami'ica'a a'íjna í Juan. Aru huá'atzíine'eca'a í teite, a'íné a'í pu ramua'areereca'a mej miyen tí'ixaxa'ata'a ti nu'u a'ín pú'een sej ti tí'ixaxa'a Dios jetze me'ecan. ⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í Heródes, 'íita'a pu uteájrupi u chí'ita ti ij tiu'utéene'en rusej huá'a vejli'ípua. A'í pu a'ín pú'een yaujra'an a'íjna Herodías. Jé'ecan pu ra'aránjcheca'a a'íjna í rey ti ayén tiu'utéenei. ⁷ A'ij pu jín a'ín te'atajratziiri'í runiuuca jime'e ti ayén raatá'an a'íjna í 'íita'a a'ij ti tí'itj tí'ixe'eve'e. ⁸ Ajta a'íjna í 'íita'a, a'í pu ayén tiraata'íhua'urli'í í runáana tíjín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii?

Aj pu i a'ñin náanajra'an ayén tijín:

—Huatáhuaviiri'i í mu'úura'an í Juan ti t'íitemuai'ihuaca.

Aj pu i, a'ñin 'íita'a ayén tiraatá'ixaa:

—Patá'aj naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an a'ñina í Juan ti t'íitemuai'ihuaca.

⁹ Aj ij pu pua'a raatá'a a'ñina í rey. Mí ajta, ari ayén te'ataújratiiri'i ti ayén huárini a'ij ti t'í'ijxe'eve'e. Majta a'ñime ti hua'utá'ínee, a'ñi mú majta ráanamujri'i ti tiu'utá'a í runiuuca. A'ij pu jín, a'ñin tiu'uta'ájtaca'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiraatáhuaviiri'i. ¹⁰ Ajta á'iyen a'ñi pu xantaaru'u huata'áiteca'a ti u á'lume'en a'u ti aiteánami'i a'ñina í Juan ti ij ru'ijvejche í mu'úura'an. ¹¹ T'í'ij ayén huaríj, aj pu i ye'erá'í'ite a'ñina í mu'úura'an í tuxa'a jetze ti ij Herodías ayén raamuaree tijín raajé'ica, tzíte'e, a'ñina í Juan. Ajta a'ñina í rey, a'ñi pu raata'í'ite a'ñina jemi í yaujra'an í Herodías. Aj pu i a'ñina í 'íita'a raata'í'ite í runáana.

¹² Majta me'ñin í mej á'ujjuhua'ane'e í Juan jamuan, a'ñi mú á ve'ere'eneé, miyá'utíi me'ñina í mi'ichi. Mat'ij mi ra'avá'ana.

Jesús pu tihua'umí a'ñimej í mej anxíj ví'ira'a ará'ase í teteca
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ajta a'ñina í Jesús, t'í'ij ráamua'areeri'i tijín meraajé'ica a'ñina í Juan, t'í'iquí ateá'raa í baarcu jetze. Rusej pu á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí jé'e t'í'itíj. Majta í teite, a'ñi mú ráamua'areeri'i a'u ti a'ij 'eene'e. A'ij mú jín, curé'ecijxi mej a'uchéjme. Aj mú mi ru'icán raatavén. ¹⁴ T'í'ij í Jesús a'itá'raa í baarcu jetze. T'í'ij hua'usej í teite í mej mu'íi, a'ñi pu huá'ancu'uvajxi. Ajta tihua'uhuaa í mej t'í'icucui'i. ¹⁵ T'í'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Pu'uri téchumua'ari, ajta capu ja'atí ye'e é'leche ayajna. Patá'aj hua'aré'e'itixi'in mej mi a'ucíjxi'in mé já'ahua'a chajta'a matá'aj t'í'itíj huá'ananan í mej ráacua'ani.

¹⁶ Ajta a'ñina í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Capu ruxe'eve'e mej a'ucíjxi'in. Setá'aj tihua'umín mú'een.

¹⁷ Aj mú mi miyen tijín:

—Ayee tu'u pua'améca tícha'ñi anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité.

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tijín:

—Mé seneje'evé'e'í'ipi'ite'e.

¹⁹ Aj pu i a'ñin hua'uta'áij mej a'ujrá'ase í tu'upi tzajta'a. Aj pu i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi'í pan, ajta í hua'ité. Aj pu i jú'te'e ájneeraca'a. T'í'ij jí r'í'i tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antá'araxi í pan. T'í'ij jí hua'uré'e'í'ipi'ite a'ñimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ñin, a'ñime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ²⁰ Naíimi'i mú tiú'ucuaa. Jéihua mú huáju'uxai. Ajta jéihua pu avé'eturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste sicíri jetze me'ñina jime'e í ti te'avá'aturaa. ²¹ Majta me'ñin í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíj ví'ira'a í teteca. Majta í mé 'uuca, majta í t'í'iríi, a'ñi mú majta tiú'ucuaa.

Jesús pu antá'raa í jaj japua
(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

²² Aj pu i hua'uta'áij a'ñimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u até'ine í baarcu jetze mej mi antá'ine után pújme'en, mej mi me'ñin amuacaí me'uun e'ará'astí. Ajta a'ñin í Jesús, a'úu pu a'uteájturaa ti ij hua'aré'e'itixi'in í teite.

²³ Tí'ij hua'aré'e'itixi, a'úu pu a'uteájraa í jírí jetze rusej ti ij raatéjhuauni í Dios jemi. Tí'ij huateática'areca'a, a'úu pu a'utéveeca'a rusej. ²⁴ Ajta a'íjna í baarcu, pu'uri a'imuá aumé'ecaa já'ita'a í jaj japua. Aj pu i huatá'eecareca'a ca'anín jíme'e. Temua'a pu te'ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze a'íjna í eeca jime'e ti auj ráruuréjveeca'a. ²⁵ Aré'apua'a, tí'ij tapuá'arijme'eca, Jesús pu ave'eré'ene a'ájna vejli'i huá'a jemi. Jaj japua pu huamé'ecaa. ²⁶ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raasej, jé'ecan mú tiu'utátziin. Temua'a mú titeejjhuaca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Chéjcan pu pú'een amíjna.

²⁷ Ajta á'iyen, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uhuateújca'ane mi ru tzajta'a. Nee nu ne'ín pírici í Jesús. Caxu tí'tziine'e.

²⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'í pu ayén tiraatajé tijín:

—Tavastara'a, ti pua'a mú'ee pe'ín pú'een, naata'ájte'e nej nemánna urar'í'ene'en mú'etzi jemi a'íjna í jaj japua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mú pa'uvé'eme'en.

Aj pu i a'itá'raa í baarcu jetze. Tí'iquí rájraa í jaj japua. Aa pu vejli'i aumé'ecaa a'u ti a'ij 'eene'e í Jesús. ³⁰ Tí'ij ráamua'areeri'i ti ca'anín jín huatá'eecareca'a, a'í pu tiu'utátziin. Aj pu a'utéjche ti a'ucárute í jaj tzajta'a. Aj pu i ayén huajjhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, ne japua huániuchi.

³¹ Jíme'en pu ayén tiu'ujjhuaca'a, aj pu i Jesús ajme'íjca'ataca'a. Rajví'i a'íjna í Pedro. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Capej a'atzu té'atzaahuat'e mú'ee. ¿A'iné 'een jín pecai ná'atzaahuat'e?

³² Matí'ij atéeci í baarcu jetze, aj pu i huatépua'areca'a a'íjna í eeca.

³³ Matí'ij mi me'ín í mej aráatei baarcu jetze, a'í mú títunutaxi í Jesús jemi. Aj mú miyen r'í tiraatajé tijín:

—Mú'ee pej tzíte'e pe'ín pú'een i yaujra'an í Dios.

*Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ícaa a'ujna u Genesaret
(Mr. 6:53-56)*

³⁴ Matí'ij anticaj, aj mú mi aita'íj í baarcu jetze ajna'a já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'aráttehuuaa tijín Genesaret. ³⁵ Majta me'ín í teite, matí'ij raamuá'a me'íjna í Jesús, aj mú mi tihua'aré'e'ití'iraxi nainjapua í mej a'imuá antachéjme'ecaa. Aj mú mi hua'eráavi'ití na'íjmi'íca í mej tí'icucui'í í Jesús jemi. ³⁶ Jéihua mú rájhuaviiri'í ti hua'utá'an mej mi ra'ajtamuarí'en a'ájna cixure'ara'an jetze tíj na'a ti uvjipi'í. Majta me'ín í mej miyen ra'ajtamuarí'ej, na'íjmi'í mú huarúj.

15

*Jíme'en í ti tzajta'an ru'uteájtuuaa ti a'ij pua'a tiú'umua'ati
(Mr. 7:1-23)*

¹ Matí'ij mi seica ave'eré'ene í Jesús jemi. A'íme mú a'íin pú'een í fariseos, majta a'íme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze. A'uu mú e'eráaci u Jerusalén. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

² —¿A'iné 'een jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tihua'aye'ira a'íme í mé á jamuan á'ujuhua'an? Camu miyen rá'aste me'íjna jime'e í mej caí anaújmuajite'axi'in metí'licua'aca.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Seajta mú'een, ¿a'iné 'een jín siyen mé rúujipua í ti tiu'uta'ajjtaca'a í Dios sej jí se'íjna ará'asten í ruye'irá í sej sena'a rájteu rujímua'a? ⁴ A'iné Dios pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti jíme'en yee: “Patá'aj rá'atzaahuaste'e a'atáata, pajta a'anáana.” Ajta ayén ti jíme'en yee: “Setá'aj raajé'lica a'íjna í ja'ati a'ij pua'a tí'ijteá'axi'í í rutaáta na'ari í runáana.” ⁵ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ixaxa'a ti í'í xí'epi'in ti pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaa'te'en í ruvaújsimua'a tíjn: “Nain a'achú nej caj tí'ijcha'íi, a'íj nu neri raatámua'ívejte í Dios. A'íj nu jín caí ché'e tí'ijcha'íi í nej jín amuaatévaire'en.”

⁶ “Tí pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaa'te'en í ruvaújsimua'a, ayée che'atá tí'ixaxa'a jíme'en a'íjna í ja'ati yee capu ché'e ruxe'eve'e ti a'íin hua'utévairé'en í ruvaújsimua'a. Ayee xu mé tírúujipua se'íjna ti Dios jín tiu'uta'ajjtaca'a sej si ra'ará'asten se'íjna jime'e í ye'irá sej siyen rujímua'a sena'a tírájteu.

⁷ Mú'een, mí sej a'ij pua'a tí'teteite, mí sej siyen rá'aste jéjre'ecitze'e, ayée pu tiu'utaxájtaca'a mú'ejmí jime'e a'íjna í Isaías teecan, í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu te'uyú'uxaca'a tíjn:

⁸ Naa pu namuajre'e tí pua'a metí'ixajta neetzi jemi, mí majta, a'íi mú meri mé núurie.

⁹ Capu tí'itíj vaire'e tí pua'a menaateánajche a'iné matíj mena'a mej tí'imua'ata, í mej jín tihua'áajte'e, rujímua'a mena'a rájteuve.

¹⁰ Aj pu í a'íin hua'utajé í teite. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Rí'í xu'u temua'a naa tíráanamua mú'een sej si yaú'ítiee xá'ara'ani.

¹¹ Tí'itíj tí na'a tí tí'licua'iri'í, tí pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e, sino a'íi pu raxana'ave'e í tí a'íjninei í téne'etze'e.

¹² Aj mú mí ajteáxíreca'a jemín a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'ij mí miyen tíraata'íhua'urí'í tíjn:

—¿Ní tzaa pe caí ramua'aree í tí caí hua'aránajchecha'a a'íimej í fariseos matí'ij ráanamua'jri'í a'íj pej tiu'utaxájtaca'a?

¹³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Ayee mú 'een tíj tu'upi tí caí ja'atí raahuáste, rusej pu ajnéj. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren í Dios tíj ajta rú'urí'í í tu'upi tí rusej ajnéj a'íjna í ja'ati tí tiu'uhuáste, a'iné a'íi pu rá'íjcuuxijsin, ajta meteúrieexijsin í tu'upi, Dios pu ayén che'atá na'a mé huauhuá'axijsin a'íimej.

¹⁴ Miché'e miyen éene'en. Ayee mú 'een matíj a'íime í mej arácucu'un í mej huá'uví'iti. Tí pua'a se'íj ta'arácun ayén ra'anaví'íra'a tí ajta arácun mej mí já'ahua'a e'ará'asti naími'í, naími'í mú atévatzijsin a'u tí e'eté'cun.

¹⁵ Aj pu í Pedro ayén tíraatá'ixaa tíjn:

—Taata'ixaa'te'e a'íj tí huataújmua'a a'íjna í niuucari í pej pauchén raataxájtaca'a.

¹⁶ Ajta Jesús ayée pu tihua'uta'íhua'urí'í tíjn:

—¿Ní tzaa secaí seajta mú'een yaú'ítie? ¹⁷ ¿Ní tzaa secaí yaú'ítie se'íjna? Tí pua'a ja'atí tí'itíj huá'cu'ani tí cuá'iri'í, a'íjna tí racua'ani, pua'acé pu me'ecan. Aj pu í ancajrúpi í téne'etze'e, a'úu pu a'aráyeijxa í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen í'irachu'ítan í tí tiú'ucuaa.

18 'Mí ajta, a'íjna ti 'aíjninei í téne'etze'en í ja'ati, a'úu pu a'uvé'eye'i í ru tzajta'a. A'íi pu a'íin pú'een í ti raxana'ave'e a'íjna í ja'ati. 19 Aye'e pu'u xaa ne'u a'iné tzajta'an pu a'uvé'eye'i naíjmi'i í mua'atzíira'a ti a'íj pua'a 'een, ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'atí ayén huárini í ti a'íj pua'a 'een, ti pua'a tí'iteucú'lica na'ari seíj jamuan tí'ihuau'jxana'acira'aten. Ajta í ru tzajta'a pu ajta tási'eiri ti ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiú'umua'ati ti tiú'unáhua'an, nusu ti ráacuanama na'ari ti a'íj pua'a tiú'ujxajtave'e huá'a jemi í teite.

20 'Naíjmi'i tíj na'a ti hui ayén a'íj pua'a 'een, ti tási'eiri í ta tzajta'a, a'íi pu xaa raxana'ave'e í tevi. Ajta a'íjna ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucua'ani, capu tí'itíj a'íj huataújmua'a í Dios jemi. Capu tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucuaa.

Seíj ti caí Israél jetze ajtéme'ecantaca'a ti ajta té'antzaahua
(Mr. 7:24-30)

21 Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjin Tiro, ajtahua'a seíj ti ayén tíjin Sidón.

22 Ajta, seíj pu ave'eré'ene í Jesús jemi. 'Hita'a pu pú'een ti seíj chu'éjra'a japua é'eme'ecan. Aye'e mú hua'atamuá'amuaa tíjin Sirofenicia a'uun ti huacá'a pu é'echejca'a a'íjna í 'hita'a. A pu e'evé'eme antijíihua tíjin:

—Nevástara'a, mú'ee pej í'i yaujra'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in. Jé'ecan pu rajpuaíjti í niyauj ti 'hita'a a'íjna jime'e ti tyaaru'u tzajta'an seijre'e.

23 Ajta a'íjna í Jesús, capu a'atzu huataniú.

Aj mú mi ave'eré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aye'e mú tíra'huaviiri'i tíjin:

—Patá'aj raata'íte ti á'ura'ani, a'iné ta cujta'an pu e'evé'eme antijíihua.

24 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjin:

—Aye'e pu Dios neja'uta'íteca'a nej á'ura'ani huá'a jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej miyen seijre'e tíj cáne'axi í mej á'uvej. Capu neja'uta'íteca'a a'íimej jemi í seica.

25 Aj pu i a'íin 'hita'a ave'eré'ene á'vejli'i jemin. Ajta títunutaca'a. Aj pu i ayén tíraatá'ixaa tíjin:

—Nevástara'a, naatévaire'e.

26 Aj pu i Jesús ayén tíraatá'ixaa tíjin:

—Capu ayén tíraavíjte'e nej huá'a'í'ipi'iri'ira'acare'en í pan í mej racua'aca í tí'irí nej ní chiicate huata'í'ipi'íte'en.

27 Aj pu i a'íin 'hita'a ayén tíjin:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna, nevástara'a. Aru, casi'i, a'íime í chiicate, ayé'e mú racua'aca me'íjna í ti te'eni í pan ti acajvitze meesa japua a'u mej teje'ecua'aca a'íime í mej tíhuá'áijte'e.

28 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjin:

—Mú'ee 'hita'a, jé'ecan pej té'atzaahuate'e. Pu'uri muaatá'a a'íj pej tí'ijxe'eve'e.

Jíme'en pu'u ayén tíraataxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i huarúj a'íjna í yaujra'an í 'hita'a.

Jesús pu tíhuá'uhuaa jé'ihua í mej tí'icucui'ica'a

29 Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu ejtéenee a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti jé'ejmuaa a'ujna já'ahua'a u Galilea. Aj pu i antíraa í jirí jetze. An pu a'ujye'íjxi.

³⁰ Jéihua mú e'iré'ene í teite. A'ímej mú e'eráavi'iti í mej tzare'e ráatuaatime í ru'íca, majta seica í mej arácucu'un, majta seica í mej caí té'anri'iréjme, majta seica í mej ti'ipuaíjti'ihuaca'a. Majta mu'iicáca mú e'eráavi'iti í seica í mej tí'icucui'i. Aa mú huá'ajtuuaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í Jesús. Ajta a'ín, a'í pu naíjmi'ica pu tiú'uhuaa.

³¹ Jé'ecan mú a'ij te'utasej í teite í mej huaje'iré'eneijte mat'íj hua'usej í ti ari ri'irístaca'a mej tiu'utaxáj a'íme í mej mejm'i caí te'anri'iréjme'ecaa; majta a'íme í mej ti'ipuaíjti'ihuaca'a, mu'uri ri'éene'en nainjapua; majta a'íme í mej tzare'e ráatuaatime í ru'íca, mu'uri á'ujjuhua'ane'e; majta a'íme í mej aracúcu'unijme'eca'a, mu'uri ti'isejracaa. Majta me'in í teite, a'í mú autéjhuii í mej ri'i tiraatá'an me'íjna í Dios ti tihuá'ajjte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umí a'ímej í teteca í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa
(Mr. 8:1-10)

³² Aj pu í Jesús hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Naaténxiemiste amímej teitejra'a jemi, a'iné pu'uri hua'íca xica teuumé mej á'ujjuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'itj ticha'íi mej ráacua'ani. Canu raxi'eve'e mej caí xi tiu'ucuá'an nehua'aré'e'itixi'in. Na'ari caí, temua'a mú tí'itemua'itiche'en í juye japua.

³³ Majta me'in í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze é'erí'iri tej ráahuauni í pan tj na'a ti ruxe'eve'e ti ij tihuá'uci'iti naíjmi'ica í teite? Capu sein i'i ri'irí ayajna a'u ti caí é'e ja'ati.

³⁴ Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni pua'améca séjcha'íi í pan, mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Aráhua'apua pu pua'amé í pan. Teajta c'j caj í hua'ité mej cílieen.

³⁵ Aj pu í hua'uta'alj í teite mej a'ujrá'ase á chuaata'a. ³⁶ Ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta í hua'ité, aj pu í Jesús ri'i tiraatá'a í Dios. Ajta á'iyen ra'antítaaraxi í pan. Aj pu í hua'uré'e'í'ipi'í í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'in, a'í mú mija mi hua'uré'e'í'ipi'í'ite í teite. ³⁷ Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéju'uxai. Majta á'iyen, a'íme í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'í mú raaré'esej me'íjna ti avé'eturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze te'evé'ejiste'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa. Aráhua'apua sicíri pu te'ará'a. ³⁸ Majta me'in í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu muáacua vi'ira'a í teteca. Majta rujímua'a mú tiú'ucuaa a'íme í 'uua, majta í ti'irí.

³⁹ Tí'ij Jesús hua'aré'e'itixi í teite, aj pu í ateájraa baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa. A'u pu pu a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'u ti e'ejtémecan u Magdala.

16

A'íme í fariseos, jamuan í saduceos, a'í mú tirájhuaaviiri'í ti a'ín Jesús ti-hua'utasejrate'en í mej jín ri'i te'utasej
(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Majta a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos, a'í mú á e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús, mej mi raatémua'itín hua'itzi jime'e. A'ij mú jín miyen raatáhuaviiri'í ti a'ín hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree ti júte'e e'eme'ecan í ti jetzen arájca'ane.

² Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu raayí'ti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj rini u júte'e. Tí'ij huatechuixare, ayée xu tí'ixaxa'a ti nu'u naa hua'é'ene'e a'ame a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa. ³ Na'ari caí, tí'ij huatapuá'are, ayée xu seajta siyen jíme'en tí'ixaxa'a yee jí'ii mú huatéviiyi, a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa, majta nu'u ra'utanáa.

⁴ Mú'een xu xaa raayí'ti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itíj rini u júte'e. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu raayí'ti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ijna jime'e ti ari teja'uré'enejsin í xicájra'a, ti jetzen Dios ra'antipuá'ajte'en nain.

⁴ Mú'een mi sej a'ij pua'a tí'teteite, mi sej jeíhua jín auté'itzaara, ayée xu rahuauca í sej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í nej jetzen aránca'ane. Canu xaa ne'u ti'itíj amuaatasejrate'esin sino ayée nu'u, í tí'é'esejre'e jíme'en a'íjna í Jonás.

Aj pu i Jesús á huaja'utéhuu. Tí'ij jí iyá'uraa.

Jíme'en í niuucari ti caí jé'iyecan í mej jín tí'imua'atacare'e a'íime í fariseos (Mr. 8:14-21)

⁵ Matí'ij antacíj utavén pújme'en a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú ya'uhua'axi í mej ye'era'í'ipi'ín í pan mej ráacua'ani.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, se'íjna jime'e fariseos mej ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a ti ij ájcu'ustaa, seajta se'íjna jime'e saduceos mej majta ru'uteáaratzaca. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú tí'iru'ixaate'eca'a rujímua'a. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee tiu'utaxájtaca'a amíjna, a'iné catu ye'era'í'ipi í pan.

⁸ Aj pu i Jesús ráamua'areeri'lí a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'lí tíjín:

—Mú'een, mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, ¿a'iné 'een jín siyen tí'iru'ixaate'e yee sej caí pan tícha'íi? ⁹ ¿Ni secaí xi yaú'itie? ¿Ni seri ya'uhua'axi a'achú ti pua'an sicíri te'irájraa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'ite í mej anxíj ví'ira'a ará'aseca'a í teite ne'íjna jime'e í ta'anxívi í pan?

¹⁰ ¿Ni seajta seri ya'uhua'axi a'achú sej pua'amé caj te'evé'ejiste í sicíri jetze netí'ij hua'uré'e'í'ipi'ite í mej muáacua ví'ira'a ará'aseca'a í teite ne'íjna jime'e í ta'aráhua'apua í pan?

¹¹ ¿A'iné auj tí'iri'iri sej caí yaú'itie se'íjna, í nej caí já'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í pan sino rí'í xu'u mú'een se'íjna í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a a'íime í fariseos, majta a'íime í saduceos?

¹² Aj mú xaa mi yaú'itiee muá'araa ti ayén tihua'ixaate'e a'íjna jime'e a'ij mej ye'í tí'imua'ataca a'íime í fariseos, majta a'íime í saduceos. Capu xaa ne'u ayén a'íjna jín tihua'utá'ixaa yee rí'í xu'u mú'een se'íjna jime'e í mej jín ru'uteáaratzaca í pan tzajta'a.

Pedro pu ayén raataxájtaca'a ti Jesús a'ín pú'eene'e ti Dios ra'antíhua'u (Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

¹³ Tí'ij jí Jesús a'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'uun ti e'ejtème'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cesarea de Filipo. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'lí a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite ja'atí nej pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáne?

¹⁴ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Seica mú miyen ti'ixa pej nu'u a'ín pú'een a'íjna í Juan teecan ti tí'temuaí'ihuacare'e, majta seica miyen ti'ixa pej nu'u a'ín pú'een a'íjna í Elías, majta seica miyen tíjín pej nu'u a'ín pú'een a'íjna Jeremías teecan na'ari pej nu'u seíj pú'een a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'íné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een?

¹⁶ Ajta a'íjna í Simón, ti ajta i'í Pedro, a'í pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mu'ée pej pe'ín pú'een a'íjna í Cirístu'u ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, mú'ee pej pe'ín pú'een a'íjna í yaujra'an í Dios ti i'í ruuri.

¹⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj huá'atemua'ave'en mú'ee, Simón, i pej i'í yaujra'a a'íjna í Jonás. Huá'atemua'ave'e a'íjna jime'e, a'íné capu ja'atí ayén timuaatá'ixaa ti íyey seijre'e chaanaca japua, sino a'íjna ti ní'íya'upua ti júte'e é'eseijre'e u ta japua, a'í pu xaa ayén timuaatá'ixaa.

¹⁸ Neajta inee, ayéé nu hui tí'imua'ixaate'e pej mú'ee pe'ín pú'een í Pedro, í pej pajta piyen ántehuaa tíjín í ti i'í tetej. Neajta inee, ne'íjna japua i tetej, nee nu rá'ajtaahua í neteyuu. Ajta, capu rí'iríista a'ame ti a'ín tíyaaru'u raatémua'ítin a'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree mej mi huá'cu'íni í teite.

¹⁹ 'Nee nu muaatá'asin pej pe'íjna jín antí'amua'aréere pej tihua'antácuune'en í teite mej mi a'uteáru'te a'ájna Dios ti tejé'ajta. Patíj pena'a pej te'íteanán íyey chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a te'íteánajsin u ta japua. Ajta patíj pena'a pej te'antácuuna íyey chaanaca japua, Dios pu ajta ayén che'atá na'a te'antácuuna u ta japua. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'u'íjca a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u caí ja'atí ixaate'e ti a'ín pú'een a'íjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u mi'íni

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

²¹ A'ájná'imua, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti á'ura'ani a'ánna Jerusalén. A'uu pu nu'u jéihua rajpuaíitzi a'ame. Majta nu'u a'íme í mej hua'avaujisi í mej Israél jetze ajtémecan, majta nu'u a'íme í mej tí'ajta hua'atéyujta'a, majta nu'u a'íme í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, naími'í mú a'íj pua'a raruuren. Ruxe'eve'e nu'u mej raajé'ica. Aj pu ijta huatarújsin hua'ca xicá'jra'a jetze.

²² Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ra'iráavi'iti 'á'ayee. Aj pu i a'utéjche ti ra'ajteá'axi'ín a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Ché'e a'íj tí'imua'avaire'e ti ij caí ayén tí'imuaruure, nevástara'a.

²³ Aj pu i pí ancuré'ejvej a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Aricu á'ura'a, mi pej i'í Satanás. Jé'ecan pej tina'antiú'uuni'í nej ni auteáturan í Dios jemi a'íné capej piyen tí'imua'atze a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sino a'íj mej tí'ijxe'eve'e í teite.

²⁴ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Tí'í pua'a ja'atí raxí'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ruxe'eve'e ti a'ín caí ché'e ayén ríjca a'íj ti tí'ijxe'eve'e rusej, sino ayéé pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín rajpuaíitzi á'ara'ani nee jamuan ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁵ 'Ayee pu'u, ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti caí huá'mi'íni, a'í pu xaa ne'u mi'íni. A'íj pu á'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a. Ajta a'ín í ja'atí ti

ayén éeni'ici'e huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'í pu xaa ne'u rateuni í ruxiéjniu'uca ti auj ruurica'a.

²⁶ 'Ahuui, ti pua'a ja'atí nain huamuá'itín naíjmi'i ti íiyen seijre'e chaanaca japua, ¿ni qui tiraatéva'iri a'íjna ti raamuá'iti ti pua'a yá'urieeni í ruxiéjniu'uca ti auj ruurica'a? Capu xaa ne'u a'atzu tiraatéva'iri. Ari, ¿ti'ítáani jín tí'ipuata'atan a'íjna í ja'ati ti íj Dios ajtahua'a raatátisten í xiéjniu'ucare'ara'an ti auj ruurica'a? Capu tí'ítáj jín tí'ipuata'atan xaa ne'u.

²⁷ 'Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin. Ayee nu che'atá nena'a huatasejíre'esin nain jime'e tíj ajta seijre'e í Dios ti ní'iyá'upua. Huá'a jamuan nu hui neajta huatasejíre'esin a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua. Neajta nu tihua'utá'asin seíj neajta seíj naíjmi'ica a'íj ti tihua'uvíjte'e a'íj mej tí'ítáj huáruu, seíj ajta mi seíj.

²⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uca ayajna, a'í mú caí huácu'i'ini ajta mena'a caí amuacaícan naaseíj í nej neajta teáata'a jetze airáane nej ni yé tanén nej ni tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

17

Tí'ij Jesús seicié tiu'uta'íjseijrataka'a

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

¹ Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i Jesús antíraa jirí japua. A'ímej pu a'uví'iti a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, í ti juutzeá'ra'an pu'een a'íjna í Jacobo. ² Mat'íj me'uun a'uté'uuca'a, aj pu'i seicié tiu'uta'íjseijrataka'a a'íjna í Jesús mej seijraca. Ayee pu temua'a tí'itémastacare'e í néerime'ara'an tíj xicaj. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cixure'ara'an. Ayee pu tí'itetaátiye'icaa tíj taij. ³ Majta á'iyen, hua'apua huatasejíre huá'a tzajta'a. A'í mú a'ín pu'eene'e a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í mú tí'ixajtaca'a í Jesús jamuan.

⁴ Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, naa pu xí'epi'ín tej yé huaté'uu tiyajna. Tí pua'a mua'aráanajche, tej huaícaca huátaahuaa í inaamua. Seíj pu muaci'iti mú'etzi, ajta seíj, amíjna mi Moisés. Ajta seíj pu raci'iti amíjna mi Elías.

⁵ Aúche'le pu tí'ixáataca'a tí'ij jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi a'íjna í jaitiri ti naa tí'itetaátiye'i. Aj pu í tzajta'an e'icánamuajre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'í pu a'ín pu'een í niyauj, í nej raxí'eve'e. Jé'ecan pu rí'i tineetá'aca ineetzi. Xáanamujri'í se'íjna. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶ Mat'íj ráanamujri'í me'íjna, aj mú mi e'eráavatzí á chuaata'a a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íné temua'a mú tiu'utáziin.

⁷ Aj pu í Jesús á ve'eré'ene huá'a jemi. Tí'ij jí hua'ajtamuáriej. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xá'ajhuixí'i mú'een. Caxu tí'itziine'e.

⁸ Majta me'ín, Mat'íj mé uunéjne'ereca'a, capu ché'e mé'e é'ej'a'atijca'a. A'í pu'ú án jé'eseijre'eca'a a'íjna í Jesús.

⁹ Mat'íj já'ita'a a'ucajú'uca í jirí japua, Jesús pu ayén tihua'utá'íjmiijri'í tíjín: —Caxí xu ja'atí íxaate'e a'íj seíj tiu'uséj. Seuche'e rachú'eve'e ajta nena'a caí inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, aítára'ani huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayéé mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné 'een jín miyen tí'ixaxa'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze miyen tijín amuacaí pu nu'u ruxe'eve'e ti yé uv'é'enen a'íjna í Elías?

¹¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej ti'ayajna. Elías pu xaa yé uv'é'enejsin ti ij nain tiu'ujé'cuare'en mej mi majtáhua'a ra'ará'astijre'en í Dios. ¹² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íin Elías ari yé uv'é'ene. Majta me'ín, camu raamua'a sino ayée mú ráaruu a'íj mej tí'ijxe'eve'eca'a. Ayeé mú majta che'atá mena'a neruuren ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Puaíjzi mú majta naatá'asin ineetzi.

¹³ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'íin a'íjna jíme'en tiu'utaxájtaca'a í Juan teecan ti huá'amua'i'ihuacare'e.

Jesús pu tiráahuaa sej í temuajj ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'u mej e'etiújseire'eca'a jeíhua í teite, sej pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i e'evé'etunutaca'a vejli'ipuan. ¹⁵ Ayeé pu tirájhuaviiri'i tijín:

—Nevástarara'a, patá'aj rá'ancu'uvajxi'ín í niyauj. A'í pu rutámua'i. A'íj pu jín rajpuaíjzi huáp'i. Mu'íiti' pu anájve taij tzajta'a, ajta á jaata'a. ¹⁶ Nee nu ye'eráavi'iti a'ímej jemi í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an mej mi tiráahuaate'en. Majta me'ín, camu raay'i'itihua'a muá'araa.

¹⁷ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Mú'een mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, mi sej caí mé úmua'aree, ¿a'achúni pua'an nine'íra'a aúche'e ruvi'e'eve'e nej niyen huatevéé ná'ara'ani mú'ejmi jemi? ¿Ni ayén ruxe'eve'e nej á'ateevi'ín tíj na'a rusén jíme'e nej niyen mú'ejmi jemi yé huatéveeca nej ni r'i'í amuáaruuren? Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

Mat'íj mi á ye'evé'evi'iti. ¹⁸ Aj pu i Jesús ra'ajté'axi a'íjna í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Aj pu i huirájraa. Jíme'en pu'u huirájraa, tí'iquí huájruj a'íjna í pa'ari'i. ¹⁹ Mat'íjta mi, a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ruájmuua'a mú tiu'uxájtaca'a a'íjna jamuan í Jesús. Ayeé mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín tecaí raay'i'itihua'a ta'araa tej raatamuárite'en te'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu'u ti'ayajna, a'iné caxu a'atzu té'atzaahuate'e. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e je'íyecan jíme'e, temua'a pu tí'ivaire'e sej siyen té'atzaahuate'e í ru' tzajta'a ti ayén teja'uré'enen a'íj ti tejamuá'amitiejte'e. A'í pu'u ruxe'eve'e sej siyen té'atzaahuate'e cíj caj. Tí pua'a siyen cíj caj té'atzaahuate'e, aj pu xaa r'i'iri sej si siyen tiraata'aíjte'en amíjna mi jiri tijín: “Tíchesi, ateájra'a á jaata'a já'ahua'a játe'ana jetze ti ve'éé.” Ajta a'íin mi jiri, ayée xaa ne'u rini. Ayeé pu'u xaa ne'u, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e, nain xu jín raay'i'itihua'a xá'aju'un. ²¹ Ajta, setá'aj siyen raatamuárite'en se'íjna í tiyaaru'u ti ayén 'een tíj amíjna, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatáhuavii í Dios, seajta huaúru'itzi'ive'en.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

²² Mat'íj mauj najjmi'i á'ujujhua'ane'e me'újna já'ahua'a ti jetzen e'ejtème'ecantaca'a u Galilea, Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu ja'atí tiu'utátuui'e'esin ineetzi jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáane. A'íi pu neetzi jime'e hua'utátuui'e'esin a'ímej jemi í teteca. ²³ Majta me'ín, ayée mú neejé'icatan. Mí neajta inee, ayée nu hui huatarújsin huaíca xica jetze. Yee pu'u xaa ne'u teja'uré'enejsin.

Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, jeíhua mú huataújxeemiste mat'íj ráanamujri'í a'íj ti tiu'utaxájtaca'a.

Jime'en í mej jín tí'taná'achita'a u teyuja'ta

²⁴ Mat'íj mí chajta'a a'ará'a a'ujna Capernaúm. Mat'íj mí seica e'iré'ene jemin a'íjna í Pedro. A'íi mú a'ín pú'een í mej tiú'ujjive'e me'íjna jime'e í hua'apua tumin í ti jín tiu'utévaire'esin huá'a teyuja'ta. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿Ni caí tí'inajchitan a'amua maestro a'íjna í hua'apua tumin í ti tiu'utévaire'esin u tatéyujta'a?

²⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Aa ni'íjtá ne'u.

Aj pu i Pedro uteájrupi u chí'ita. Capu xi ti'ítj a'íj tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, sino Jesús pu amuacáí ayén tiraatá'ixaa tijn:

—¿A'íné timuá'amitiejte'e, Simón? ¿A'atéenqui mejíjve'e a'ímej í rey í mej tí'ajta íyey chaanaca japua? ¿A'atéenqui mejíjve'e ca'ín a'íme í mej tí'itua'araca í mej te'iráati'íci, na'ari me'íjna jime'e a'achú ti caj seíj tí'ijcha'íi? ¿Ni qui a'ímej mejíjve'e í ruyaujmua'a ca'ín qui a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan?

²⁶ Pedro pu ayén tiu'utaniú tijn:

—A'íme í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ajta Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijn:

—A'íj pu jín, capu ruxe'eve'e í mej tiu'utanájchita a'íme í huá'ayaujmu'a'a.

²⁷ Mí ajta, tetá'aj caí tiyen hua'utaníniu'ucaste'en, ayée pej huárini. Patá'aj hui u á'ume'en a'u ti e'leve'ástime í jaj. Pajta ra'ateáhua'axín í cua'itzi'ípua á jaata'a. Pajta, pe'íjna í hua'í, í ta'amuájca pej raatévi'ira, patá'aj ra'acána'axín, án pej pi yé'eteuni í téné'etze'en seíj í tumin ti ayén tí'ijnajche a'achú cumu muáacua tumin. Patá'aj ye'erá'ín í tumin patá'aj tihua'unájchite'en, pajta ineetzi jime'e.

18

¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájná'imua, a'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi seíj í ti ta jetze ajtème'ecan?

² Aj pu i Jesús seíj huatajé í pa'ari'í. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. ³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Jee xaa, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a secáí seicé tiú'umua'ati, ti pua'a secáí siyen rahuauca sej siyen che'atá sena'a jé'iyecan jín tí'imua'ajca mat'íj mí tí'irí, caxu ja'anáj a'uteáruti í ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴ A'íj pu jín ayén tí'een, ja'atí ti na'a ti ayén huataújseijrata ti caí ti'ítj jín ruxe'eve'e, ayée pu xaa éene'e a'ame tíj a'íjna í pa'ari'í. A'íi pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. ⁵ Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'iti

neniúucajtze'e seǵ í pa'ari'i tǵ a'ǵjna, a'ǵjna í tevi, a'ǵi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi.

Tǵ pua'a ja'atǵ ca'anǵjra'a ratá'an seǵ ti te'uté'itteen í Dios jemi
(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ja'atǵ ti na'a ti a'ǵj pua'a tiru'uté'an í ru tzajta'a í rux'ej pa'ari'i ti ayén ná'atzaahuate'e tǵ a'ǵjna, ayée pu ti'ijtzú a'ǵin í ja'atǵ, amuacaí mej me'uuun u ra'acáavi'ire í tete se'unǵjra'a ti ve'ée matá'aj ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij a'ǵin a'ujámin.

⁷ Cui'i xaa huá'a jemi, a'ǵimej í mej yen huachéjme íyien chaanaca japua, í mej majta ca'anǵjra'a hua'atá'aca í seica mej mi auteáturan í Dios jemi. Ayee pu tiujú'ujxe'ev'e'e mej mi í seica ayén auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, cui'i xaa ne'u a'ǵjna jemi ti ayén ca'anǵjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

⁸ Pat'ǵij auteáturan í Dios jemi, ti pua'a piyen tiru'ujpuá'ajte'en í á jetze, piyen tǵin nemuajca'a pu pú'een'e'e, na'ari ne'ǵica pu pú'een'e'e, ayée nu tí'ímua'ixaate'e. Para'antiveǵjche, pej pi mé rúurieni. Jé'ecan pu jaǵtze'e timuaatéva'ire pej a'uteáturan seǵ jime'e í amuájca'a, na'ari seǵ jime'e í a'ǵica a'ǵjna Dios ti é'eseǵjre'e, a'ǵjna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecaí piyen huárini, hua'apuaca pej jǵn í amuájca'a na'ari hua'apuaca jǵn í a'ǵica pej a'uteáruti a'ǵjna já'ahua'a a'u ti caí é'emi'ini í taij.

⁹ Ajta, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en mua'a jǵi pe'ǵjna í pej jǵn auteájturaa í Dios jemi, aítá'ichi. Mé pej rúurieeni. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej piyen a'uteárute seǵ jime'e í ajǵi a'ǵjna Dios ti teǵé'ajta. Na'ari caí, ayée pej hua'apuaca jǵn áǵjǵisi tí'ǵj a'ǵin muajá'ujisin a'u ti caí ja'anáj é'emi'ini í taij.

Jime'en í cáne'a ti á'uvej
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ Rǵi xu'u mú'een sej si caí a'ǵj pua'a huajá'useǵjra seǵ ti auj cǵieen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'lira'a jime'e, a'ǵime í mej tí'ivaire'u u ta japua, í mej majta huá'acha'ǵi muá'ara'ani, ja'anáj ti na'a, a'ǵi mú huaté'uu jemin í ti ní'iyá'upua ti é'eseǵjre'e u ta japua. ¹¹ Ayee nu 'een jǵn mú a'uvé'emej inee, í nej neajta teáata'a jetze airáne nej ni huá'a japua huániuuni a'ǵjna ti á'uvej.

¹² ¿A'ǵiné tejamuá'amitieǵte'e a'ǵj ti huárini í ja'ati ti anxíte huá'ajye'emua í cáne'axi? Tǵ pua'a seǵ á'uveti mé já'ahua'a, ¿ni caí ayén rini? A'ǵi pu huaja'utéhuiite'esin naǵmi'lica í seica a'ǵanna jirí jetze. U pu a'um'é'e a'ame ti ij raaré'huauni a'ǵjna ti á'uvej. ¹³ Ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'ayajna, ti pua'a a'ǵin mé'e ye'uteuni, jaǵtze'e pu rǵi tiraatá'ixaa a'ǵjna jime'e tí'raateu í ti á'uvej, caí mi seica í ti ari huája'utéhuiite'era'a.

¹⁴ Ayee pu che'atǵ na'a 'een a'ǵjna jemi a'ǵjna í ti á'amua'iyá'upua ti ta japua é'eseǵjre'e. Capu a'atzu raxǵ'ev'e'e ti seǵ á'uveti ti cǵieen tǵ a'ǵjna í pa'ari'i.

A'ǵj tej nu'u ye'í tiraatá'uuni'í í ta'ihuáara'a
(Lc. 17:3)

¹⁵ Tǵ pua'a a'ihuáara'a tí'itǵ jǵn auté'itzen mú'eetzi jemi, ayée pej huárini. Aricu, u a'utá'ixaate'e avǵitzi jime'e í ti jǵn auté'itze mú'eetzi jemi. Tǵ pua'a a'ǵin muá'antzaahuate'en, mú'ee pej xaa raamuá'iti í a'ihuáara'a sej si seajtáhua'a ru'ihuamuua'a xá'ara'ani temua'a naa. ¹⁶ Mí ajta, ti pua'a caí muá'antzaahuate'en, patá'aj seica á'nvitǵin a'ǵjna jemi, hua'apuaca mej mi ráamuua'aree ti pua'a muá'antzaahuate'en nusu caí. Tǵ pua'a a'ihuáara'a caí muá'antzaahuate'en, a'ǵime í mej hua'apua, ayée mú tiu'utaxájta ti ayén tí'ayajna í pej jǵn jetzen tí'ǵjpuá'ajte'e a'ǵjna í a'ihuáara'a. ¹⁷ Ajta á'iyen, ti pua'a

caí huá'antzaahuat'e'en í mej hua'apua, patá'aj hua'utá'ixaate'en najm'i'ica í mej tiújse'iri. Ajta, ti pua'a a'ihuáara'a caí huá'antzaahuat'e'en a'ímej, ayée pej che'atá pena'a raruuren patáj huá'aruure a'ímej í mej caí ajtém'e'ecan mu'ejmi jetze nusu a'íme í mej tiú'ujijve'e í gobierno jetze me'ecan.

¹⁸ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e, setíj sena'a sej tí'ijmíi íyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a té'ijmí u ta japua. Ajta setíj sena'a sej huatá'aca íyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a huatá'aca u ta japua.

¹⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e mi sej íyen chaanaca japua huaté'uu, ti pua'a siyen che'atá sena'a tirú'umua'areere mi sej hua'apua se'íjna jime'e a'íj sej ye'lí tí'ijhuaviiran í Dios jemi, a'íjna ti ní'iyá'upua, ayée pu che'atá na'a á'amuaruure a'íj sej tí'ijhuavii. ²⁰ Aye pu hui té'eme, a'iné a'u ti na'a mej e'tiújse'iri neniúcajtz'e, a'úu nu a'utevé na'ame huá'a tzajta'a. Capu amín a'íj ti pua'a mehua'apuj mena'a na'ari mehua'ica mena'a.

²¹ Ajta a'ín í Pedro, a'í pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'achúni pua'amé ruxe'eve'e nej tiraatá'uuni'i í ne'ihuaara'a ti pua'a ti'itíj jín auté'itzen neetzi jemi? ¿Ni qui aráhua'apua pua'amé?

²² Jesús pu ayén huataniú tíjín:

—Canu niyen raataxájta yee aráhua'apua, sino aráhua'apujetze huaícate japuan tamúáamuata'a japuan aráhua'apua.

Jíme'en a'íjna ti té'echa'íca'a ti ajta caí tihua'utá'uuni'iramí'ica'a

²³ 'Aye pu tí'ijxe'eve'e í Dios mej mi tí'ihua'úuuni'i seij majta seij. Na'ari caí, ayée pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti raax'í'epi'íntare'en a'achú mej caj té'echa'íca'a a'íme í mej ravaire'eca'a.

²⁴ Pu'uri a'utejche ti ayén tiraax'í'epi'íntare'en, mat'íj seij a'uré'eneijte jemin ti jéihua té'echa'íca'a, a'achú cumu tamúáamuata'a ví'ira'a tumin. ²⁵ Ajta a'íjna ti té'echa'íca'a, capu tí'ituaave'eca'a í ti jín tiraanájchite'en. A'íj pu jín, í rey ayén tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'utuaani a'íjna í teáata'a, ajta í íra'ara'an, majta í tí'iríí ajta nain ti tí'ijcha'íi. Aye pu tiu'uta'ájtaca'a ti íj tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íi.

²⁶ 'Aj pu í a'ín ti té'echa'íi tínutaca'a á vejli'ípua í rey jemi. Jéihua pu rajjé tíjín: "Paúche'e nechu'eve'e. Nee nu xaa tí'imuanajchite'en nain jime'e a'achú nej timuá'acha'íire'e."

²⁷ 'Ajta a'íjna ti rajjive'e, a'í pu rá'ancu'uvajxi. Tiraatá'uuni'iri'i nain jime'e í ti té'echa'íca'a. Aj pu í raatátuaa.

²⁸ 'Jíme'en pu'u huirájraa a'íjna ti ravaire'e, aj pu í seij huáteu ti ayén ajta tirá'acha'íire'eca'a. Anxíte tumin pu'u té'echa'íca'a. A'í pu raatévi'i. Tí'ij jí a'utejche ti ra'antéevi'i í cijpáara'an jetze. Ca'anín pu jín ayén tiraata'ájte tíjín: "Tinaanájchite'e a'achú pej tiná'acha'íire'e."

²⁹ 'Aj pu í tínutaca'a a'íjna ti ajta ayén ravaire'eca'a a'íjna í rey. Aye pu tiraatajé tíjín: "Paúche'e nechu'eve'e. Nee nu tí'imuanajchite'en."

³⁰ 'Mí ajta a'íjna í seij, capu raatax'íeve, sino iyá'uraa. Ajta á'iyen tíraata'ájtaca'a mej nu'u ra'íteáanan ajta na'a caí tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íca'a.

³¹ 'Majta me'ín í seica í mej ravaire'e a'íjna í rey, mat'íj tiu'uséj a'íj ti tí'itíj huaríj, mat'íj mi u á'uju'un jemin í ti tihuá'ájte'e. Nain mú raatá'ixaa a'íj ti tí'itíj huaríj.

³² 'Ajta a'ñin í rey, ti'iquí raata'ajjtaca'a a'ñjna í ti ravaire'e. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: "Mú'ee pej nevaire'e, huápi'i pej a'ij pua'a t'ítevij. Nee nu timuaatá'uuni'iri'i nain jime'e a'achú pej tiná'acha'ñre'eca'a ne'ñjna jime'e í pej piyen tinéjhuaviiri'i. ³³ ¿Ni caí ayén tiraavjíte'eca'a pej piyen che'atá pena'a rá'ancu'uvajxi'ñin í ax'í'ej tevi ti nevaire'e netíj neajta inee timuá'ancu'uvajxi mú'eetzi?"

³⁴ 'Ajta a'ñin ti tí'ira'ajjte'e, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a a'ñjna jemi. Aj pu í a'uun tiu'utátui a'ñmej jemi í mej huá'anaamuaca mej mi ra'íteáanan ajta na'a caí nain tiraanájchite'en a'achú ti té'echa'ñica'a.

³⁵ 'Ajta a'ñin ti ní'ya'upua ti ta japua é'esejre'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren seij ajta seij ti pua'a pecaí tiraatá'uuni'i í a'ihuáara'a tzáahuati'ira'a jime'e.

19

Jíme'en a'ñmej í mej taújtu'aara mej runeiche

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajjtaca'a ti ayén tihuaú'ixaate'e, ti'iquí a'uun e'erájraa a'uun ti huatacá'a u Galilea. Ajta antáraa után pújme'en í játe'ana jetze u Jordán. A'uun pu a'ará'a tñj na'a a'úu ti huacá'a u Judea. ² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'úu pu tihuaú'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a.

³ Aj mú mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Fariseos mú pú'een a'ñime. A'ñime méjhuauca'a mej raatémua'itin ti ij aut'éitzen ti'itíj jime'e. Ayee mú tiraata'ñhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén mé rúurieeni í ru'íj ti'itíj jime'e, ti'itíj ti na'a, capu amín a'íj?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni qui secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti jíme'en yee a'ñin ti nu'u amuacaí huá'utaahuaca'a í teite, ayée pu naíjmi'i huá'utaahuaca'a í teáata'a, ajta í'ñita'a? ⁵ Ajta ayén tiu'uxájtaca'a a'ájná'imua tijín: "A'íj pu jín a'ñin teáata'a ajtaméj í ruvaújsimua'a jemi. Ru'íj pu nu'u jamuan huateáturaasin. Majta me'ñin í mej hua'apua, ayée mú huataújruurejsin cumu seij pu'u í tevi." ⁶ Ayee pu'i tí'een, camu ché'e hua'apua mena'a sino cumu seij pu'u. A'íj pu jín, í ti Dios hua'anténajchi, miché'e caí ajtaújhua'anan í teite.

⁷ Aj mú mi miyen tiraata'ñhua'uri'i tijín:

—Tí pua'a ayén tí'éene'en, ¿a'íné 'een jín tiu'uta'ajjtaca'a a'ñjna í Moisés teecn ti nu'u ja'atí ru'íj a'ñin huatapíjte'en í cuapée ti'itíj í ti jín mé rúurieni?

⁸ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu 'een jín Moisés ayén amuaatá'a ti ja'atí ru'íj í cuapée huatapíjte'en mej mi ráamu'a'aree ti mé rúurie í ru'íj a'íné capu ti'itíj a'amua jetze tásiiseiiri sej si r'í'i tihua'ajcha'ñi í seica. Ayee pu xaa Moisés amuaatá'a. Mí ajta, capu ayén éene'e í 'ajmí'imua.

⁹ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu r'í'iri ti ja'atí cha'a na'a mé rúurieni í ru'íj. A'ñi pu'u a'ñin pú'een í ti jín r'í'iri ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. Tí pua'a a'ñin íra'ara'an seij jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten, aj pu xaa í'iri'iri ti mé rúurieni. Ajta a'ñin cña'ara'an ti ayén cha'a na'a mé rúurie í ru'íj, ti pua'a á'iyen seij ancuré'evi'itin í 'ñita'a, a'ñi pu tiú'ujxana'acira'aten a'ñjna jemi í ti mé rúurie. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús.

¹⁰ Majta me'ñin í mej jamuan á'ujjhuane'e, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ayén 'een a'ímej jemi í mej néjne'iche, ayée pu titá'amitiejte'e itejmi a'íjna jime'e, ayée pu tí'ixí'epi'in mej caí néjne'iche.

¹¹ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Camu najjimi'i miyen yaú'itíe muá'aju'un, sino a'íi mu'u í ti Dios hua'utá'a mej mi miyen te'utáviicua'i ruxí'evi'ira'a jime'e. ¹² Ayee pu'u 'een a'íné ayée pu tihua'ucí'i seica tijn na'a mej huanúnu'ihuaca'a. Majta seica, ayée mú 'een a'íné toteca mú miyen huá'uruu. Majta seica, a'íi mú raaxí'epi'intare rujúmua'a mej mi te'enteároute í Dios jemi. A'atí ti na'a ti ayén tiraayí'iti, ché'e a'ín ayén huárini.

Jesús pu rí'i tihua'uteájtuaa í tí'iríi í mej cílieen

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Majta me'ín í seica, tí'iríi mú á e'evé'evi'iti í Jesús jemi ti ij a'ín hua'ajtamuarí'en, ajta ti ij Dios jemi raatéjhuauni a'ímej jime'e. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej hua'ajteá'axi'in a'ímej í mej tí'iríi avé'evi'itixi. ¹⁴ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Setá'aj hua'utá'an mi tí'iríi mej yé ve'eré'enen neetzi jemi. Caxu huá'ijmíijra, a'íné a'íme í mej a'uté'uu í Dios jemi, naími'í mú miyen 'een matíj me'ímej mi tí'iríi.

¹⁵ Aj pu i huá'amu'uutze'e hua'avé'emuarí'ejxi a'íjna í Jesús. Ajta iyá'uraa.

Temuaij ti chíjteaanica'a tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

¹⁶ Ajta seij pu e'iré'ene í Jesús jemi. Teáata'a a'íjna. Aj pu i ayén tiraata'íhua'urí'i tijn:

—Maeestru mi pej rí'i mé teuúmua'aree, ¿tí'itáani í'í xí'epi'in ti ruxe'eve'e nej ní niyen huárini ti i ayén náaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tijn na'a rusén jime'e?

¹⁷ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijn:

—¿A'íné 'een jín piyen tí'inejee pe'íjna jime'e nej rí'i mé teuúmua'aree ca'ín qui inee rí'i netí'tevi? Seij pu'u a'ín pú'een ti rí'i mé teuúmua'aree; a'íi pu a'ín pú'een í Dios. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e ti muáaci'iti pej piyen ruuri puá'ara'ani í Dios jemi, patá'aj piyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiu'uta'ajjtaca'a í Dios.

¹⁸ Aj pu i ayén tiraata'íhua'urí'i a'íjna í ja'atí tijn:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a na'ará'astijre'en?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijn:

—A'íjna ne'u ti ayén huataújmu'a yee “capej tí'titecui'ica”, ajta a'íjna ti jíme'en yee “capej tí'axana'acira'ate”, ajtahua'a seij ti ayén yee “capej tí'inahua'aj, capej pajta ja'atí hua'itzi jín tí'ixáate'e”. ¹⁹ Ajta pu hui ayén tiu'uta'ajjtaca'a í Dios a'íjna jime'e pej nu'u huá'ajtzaahuatí'ire'e í a'atáata, pajta í anaanaj. Pajta, piyen huárini pej pi piyen rí'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj aseíj.

²⁰ Ajta a'íjna í temuaij, ayée pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijn:

—Nain nu jín te'ará'aste tijn na'a ti'ípua'amé. ¿Tí'itáani auj ná'aturaate'e?

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijn:

—Tí pua'a ayén timua'aráanajche pej nain jín te'ará'asten, ayée pej huárini. Aricu, nain tiu'utuáa í tiá'a. Pajta hua'uré'an í tumín a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, jé'ecan pepu'u ra'ancuré'asin í ta

japua í Dios jemi. Aj pepu'u xaa, mú a'utá'iyi'i patá'aj neetzi jamuan a'uche'ecane'en. —Ayeé pu tiraatá'ixaa a'ájna í Jesús.

²² Tí'ij ayén tiráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu i utéevatzí í ru tzajta'a a'ájna í temuajj. Huatáujxieemijte a'iné jelhua pu tí'ijcha'íica'a.

²³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín: —Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Temua'a pu tí'imuarí'eri mej a'uteárute a'ájna Dios ti é'esejre'e a'íime í chíjteaani. ²⁴ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uteárute a'ájna Dios ti é'esejre'e caí ti cameeyu'u anaarute tí'itíj pí'ise'e jetze ti anacun.

²⁵ Majta a'íime, mat'í'ij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij te'utasej. Majta miyen tí'iru'ihua'u tíjín:

—¿Tí'í pua'a ayén tí'eene'en, a'í tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'atí a'uun a'uteáturan a'u ti Dios é'esejre'e?

²⁶ Aj pu i Jesús hua'usej. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'í pu xaa raay'íiti í Dios.

²⁷ Ajta a'ájna í Pedro, ayéé pu tiu'utaniú tíjín:

—Teajta iteen, nain tu teri mé teuhua'axi í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. ¿Tí'itáani taci'iti itejmí?

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'ájna xicá'jra'a jetze ti Dios nain jín tí'ijjé'cuare'en, inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, a'ájna net'í'ij aujyejxi'isin japuan í ne'ípuá, ayéé pu seíre'e a'ame temua'a naa mej mí atané'ne'ere. Seajta mú'een mí sej ne jamuan á'ujujhua'an, ayéé xu che'atá sena'a títeujrá'asixi'ín japuan í á'amua'ípua, sej seajta sej. Tamuáamuata'a japuan hua'apua xu ará'ase mú'een, ajta ayén te'ará'ase í á'amua'ípua. Aj xu si siyen tihua'uxí'epi'íntari'ire'en a'ímej teitejra'a í mej Israel jetze ajtémecan, a'ímej teitejra'a mej miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

²⁹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a ti tí'itíj á'uríeeni a'ájna jime'e tí'í'uche'ecane'en neetzi jamuan, ti pua'a chí'ij, nusu ruja'atzimua'á na'ari rucu'utzimua'á o rujú'utzimua'a, ca'ín rutá'ata, runá'ana na'ari ti pua'a yá'uríeeni í chuej ti japuan tí'ihuaste'e, ayéé pu tí'ijci'iti. Tí'í pua'a sej na'a í ti yá'ujisin, ayéé pu tí'iraci'iti a'achú cumu anxíte í tí'iti. Ajta, ayén tí'iraci'iti ti ruuri á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'ájna Dios ti é'esejre'e.

³⁰ Ajta, ayéé pu hui ajta té'eme: mu'íití í mej nu'u ve'ecán jín títetateí í Dios jemi íjii, a'í mú ciliéene'e jín títetateé muá'aju'un jemin í Dios. Majta mu'íití í mej nu'u ciliéene'en jín títetateí í Dios jemi íjii, a'í mú ve'ecán jín títetateé muá'aju'un a'ájna xicá'jra'a jetze ti jetzen Dios tiu'uta'á'ijta.

20

Jíme'en a'ímej í mej tí'imíjhuacare'e í uuva tzajta'a

¹ Ayeé pu ajta tí'á'ijta í Dios a'ájna ti jín antiújmua'aree. Ayeé pu rici tíj a'ájna í ja'atí ti ráahuii í uuva Tapuá'arijme'eca pu nu'u huirá'jraa ti ij hua'utá'inen a'ímej í mej tiu'umuári'en a'u ti tejé'ehuaste'e. ² Ayeé pu tihua'uxí'epi'íntari'iri'í ti ayén tihua'unájchite'en a'achú cumu sej tumín. Aj pu i hua'uta'íteca'a mej a'ucá'ine a'u ti e'eré'evee í uuva.

³ Ajtahua'a pu huirá'jraa a'ájna í ja'atí tí'ij ari jál'ita'a huatemé'eca í xica. Seica pu ajta huá'iteu a'ájna a'u mej á'ujse'upí. Camu tí'itíj muarí'eca'a. ⁴ Aj pu

i ayén tihua'utá'ixaa tijn: “Sericu mú'een, sej si yeehui teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii, neajta niyen tejamuaanáchite'en a'achú ti raavijte'e.” Matí'ij mi á'uju'un.

⁵ Ayee pu che'atá na'a huaríj a'ijna í ja'ati. Ajtahua'a pu nu'u huirájraa a'atzaj cumu tacuarixpua. Ajtahua'a, tí'ij ari vejli'i cáame í xica, ayej che'atá na'a rijcaea. ⁶ Ajtahua'a pu huirájraa tí'ij ari je'incáru ti xica. Ajtahua'a pu seica á'ueu í mej e'etiú'uuca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijn: “¿A'iné 'een jín sijen huaté'uu tijn na'a aré'apua'a imuá? ¿Ni secáí ti'itij mej e'ejmuári'e?” ⁷ Ayee mú tiu'utaniú tijn: “Capu yee ja'atí ta'inee.” Ayee pu ij tihua'utá'ixaa tijn: “Sericu seajta mú'een, sej si teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii.”

⁸ Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj pu i raatajé í seij ti tihua'ajte'e í mej tí'imijhuaca. Ayee pu tiraatá'ixaa tijn: “Patá'aj u huá'aj'utájeeve a'ímej í mej tí'imijhuaca patá'aj tihua'unájchite'en. Pajta, patá'aj yeehui piyen autéjcheni a'ímej jemi í mej caí líya'ata autéjhuii. Pajta piyen ra'antipua'ajte'en a'ímej jemi í mej amuacáí autéjhuii.”

⁹ Aj mú mi e'iré'ene a'íme í mej anteájrapi tí'ij ari je'incáru ti xica. A'íi pu tihua'unájchi seij ajta seij nain jime'e í seij tumin. ¹⁰ Ajta á'iyen tí'ij hua'ucf'i ti a'ímej tiu'unájchite'en í mej amuacáí anteájrapi, ayée mú tí'iru'ixaate'eca'a tijn: “Jaítze'e pu tí'itaci'ti itejmi.” Mí ajta caí, capu. “A'íi pu ajta ayén tihua'unájchi sei tumin che'atá na'a, seij ajta seij.”

¹¹ Matí'ij ra'ancuré'a, a'íi mú autéjhuii mej huaújniuuste'en me'íjna jemi í ti tichuej. ¹² Ayee mú tiraatá'ixaa tijn: “A'íme í mej caí líya'ata anteájrapi, seij hora mu'u tiu'umuárije. Mí pajta mú'ee, ayée pej che'atá pena'a tihua'unájchi patíj titaanáchi itejmi. Teajta iteen, nain tu yee jín te'utáviicua'iri'i, teajta tí'imuari'ista, teajta nain tu jín tijn na'a tiú'uxiireca'a tijn na'a aré'apua'a imuá.”

¹³ Ajta a'íin, ayée pu tiraatá'ixaa seij ti amuacáí anteájrapi tijn: “Casí'i, ne'amíigu. Canu a'ij pua'a muaruure. ¿Ni qui pecaí piyen tiu'utá'a muá'aniuuca jime'e pej piyen tiu'umuári'en seij tumin jime'e? ¹⁴ Me'ecui icu, ancuré'a í pej raamuá'iti. Aricu. Ayee nu'u yee raxí'eve'e nej niyen che'atá nena'a timuaanáchite'en mú'eetzi netíj tiraanáchi ne'íjna í ja'ati ti anteájrapi tí'ij ari je'incáru ti xica. ¹⁵ ¿Ni caí ayén yee tí'ineci'iti nej niyen huá'irini a'ij nej tí'ijxe'eve'e ne'íjna jime'e í nej tí'ituaave, ca'ín piyen chueere'e pe'íjna jime'e nej rí'i tihua'ajcha'íi?” —Ayee pu nu'u tiraatá'ixaa.

¹⁶ Aj pu i Jesús ayén tijn:

—A'íj pu jín, a'íme í mej caí amuacáí anteájrapi, a'íi mú anará'asi, majta me'ín í mej amuacáí anteájrapi, a'íi mú uvé'eteajtiri.

Huaicaca jetze pu raataxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u mi'ini
(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Tí'ij ari Jesús án a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén, majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj pu i hua'utajé rujímua'a. ¹⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Tu'uri a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén. Ajta seij pu hui neetzi tiu'utátuiire'esin i nej neajta teáata'a jetze airáane. Hua'utatuiire'esin a'ímej í mej tí'ajta u hua'atéyujta'a, ajta a'ímej í mej té'eyu'uxaca. A'íi mú tiu'utá'asin mej mi naajé'ica. ¹⁹ Majta ná'avil'in a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi ná'uxieehuari'i. Majta me'ín, ayée mú tinaatévajxi'isin. Majta ná'atatan ineetzi cúruu jetze. Neajta mi'ini, aru hua'íca xica jetze nu neajta huatarújsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Jíme'en í ti rájhuaviiri'i hua'anáanaj, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan
(Mr. 10:35-45)*

²⁰ Ajta a'ín hua'anáanaj a'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo, ruyauj-mua'a pu jamuan e'iré'lene í Jesús jemi. Aj pu í títunutaca'a á vejlí'i jemin ti í títítj raatáhuavii.

²¹ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijn:

—¿A'iné petí'íjxe'leve'e nej niyen huárini mú'etzi jime'e?

Ajta a'ín hua'anáanaj, ayée pu tiraatá'ixaa tijn:

—Patá'aj piyen hua'utá'an mi niyaujmua'a ti ij seíj a'ujyeíjxi'in ari'írínta'a, ajta í seíj ti a'ujyeíjxi'in a'úutata'a pújme'en a'ájna xicá'ra'a jetze patí'ij yé uvé'enen pej tiu'uta'áíta íiyen chaanaca japua.

²² Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Caxu a'atzu ramua'aree títítj sej nehuavii. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaítzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaítzi na'ame'?

Ayee mú tiu'utaniú tijn:

—A'iné títá ne'u.

²³ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaítzi xá'ara'ani netíj tirajpuaítzi na'ame inee. Mí ajta, capu ayén tí'ineci'ípua ineetzi nej ja'atí huatá'an ti a'ujyeíjxi'in neri'írínta'a, na'ari ne'úutata'a. Ayee pu'u tihuá'aci'ti mej mi uhuará'asixi'in a'ujna a'ímej ti Dios ari hua'antíhuau.

²⁴ Majta me'ín í seica, í mej tamuáamuata'a ará'ase, mat'íj ráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

²⁵ Aj pu í Jesús hua'utajé naíjmi'ica. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Xu'uri ramua'aree mú'een a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i í mej tí'ajta nain chué'ra'a japua. Ca'anéri mú jín tihuá'ajjte'e í teite. Majta me'ín í mej títetateí, a'í mú tihuá'ajjte'e í seica a'ij mej ye'í me'ín tí'íjxe'leve'e. ²⁶ Mí ajta, capu ayén tiraavíjte'e mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'leve'e ti ve'ecán jín tí'ítevé'e á'ara'ani, ayée pu ruxe'leve'e ti a'ín cilíene'e jín tí'ítevé'e á'ara'ani ti í amuaatévaire'en naíjmi'ica mú'ejmi.

²⁷ 'A'atí ti na'a ti ayén raxí'leve'e ti te'enteárate a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'í pu amuacá' ruxe'leve'e ti te'enteárate a'íjna jime'e í ti jaítze'e cilíen ti ij hua'utévaire'en naíjmi'ica rux'evi'ira'a jime'e. ²⁸ Miché'e miyen huárini netíj ricí inee, í nej neajta teáata'a jetze airáne. Canu ne'íjna jín mú iya'uvé'eme mej naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en í seica. Ayee nu 'een jín mú iya'uvé'eme nej ni huá'mí'ini huá'a jetze me'ecan, neajta nej ni tiraaná'chite'en í Dios í ti jín huá'ajjve'e í mej á'apua'aren mu'íicaca í teite.

*Jesús pu tihuá'uhuaa í mej aracúcu'unijme'eca'a, í mej hua'apua
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)*

²⁹ Aj pu í á'uraa a'íjna í Jesús, majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íj huiráaci me'újna Jericó, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan. ³⁰ Majta me'ín í mej hua'apua í mej aracúcu'unijme'eca'a, a'úu mú e'ejté'eca'a juye jetze. Mat'íj ráanamujri'i ti nu'u á a'atamé a'íjna í Jesús, ayée mú titeejíhuaca'a tijn:

—Tavastara'a, mi pej hui í'í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'í itejmi.

³¹ Majta me'ín teite, a'í mú hua'ajteá'axi. Miyen tihuá'a'íjmiira mej mi caí miyen tí'íjjhua. Mí majta a'íme í mej aracúcu'unijme'eca'a, jaítze'e mú ca'anín jín huájíhuaca'a. Miyen tijn:

—Tavastara'a, mi pej i'i huáacixa'ara'an í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i itejmi.

³² Aj pu i Jesús huatéechaxi. Ajta hua'utajé. Ayee pu tihua'uta'lhua'uri'i tijín:

—¿A'íné setí'ijxe'eve'e nej ni ti'titáj a'ij huáruuren mú'ejmi jemi?

³³ Ayee mú titeetaniú tijín:

—Tavastara'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e tej atanéjne'ere.

³⁴ Aj pu i a'ín Jesús huá'ancu'uvajxi. Ajta hua'arámuari'ejxi í hua'ají'i jetze. Jíme'en pu'u hua'arámuari'ejxi, aj mú mi huarúj. Matí'ij mi atanéjne'eri muá'araa. Majta a'ucij jamuan.

21

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Aj mú mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a vejli'i u Jerusalén a'u ti a'uchájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé. A'u pu é'echajta'a jiri jetze mej miyen ratamuá'amua tijín Aceituunajemi.

Aj pu i Jesús hua'apuaca huata'íteca'a. ² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Setí'ij a'uteároute se'újna, a'uun xu hui yé'eteuni í puuru'u ti ajtatápi'i jamuan í yaujra'an. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta mú huáje'erajápuan neetzi jemi. ³ Tí'pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ihua'ura a'ájna jime'e, aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ti jíme'en yee tavástar'a pu nu'u raxí'eve'e, seajtáhua'a xu ca'anacan raatátuiire'esin.

⁴ Ayee pu tiuju'urúj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayen tijín:

⁵ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a a'ájna í chajta'a u Sión ti jíme'en yee:

“Casi'i mú'een, pu'uri mú a'uvé'emej mú'ejmi jemi a'ájna í a'amua Rey.

Capu a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta ave'ecaí puuru'u japua ti cáleen ti yaujra'an pú'een seíj í mej japuan tí'ti'icica.”

⁶ Majta me'ín í mej hua'apua, aj mú mi a'ucij. Majta miyen huaríj a'ij ti Jesús tihua'uta'ajj. ⁷ Aj mú ye'eráaja í Jesús jemi me'ájna í puuru'u, majta í yaujra'an. Matí'ij mi ra'itéechejte í puuru'u rucíxu jime'e. Aj pu i Jesús avé'eyeijxi japuan í puuru'u ti cáleen.

⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Majta cáxuri te'epiijraa juye jetze. Majta seica, pi'ista te'entiveíchixi'i, a'í mú majta a'apíjraa me'ájna juye jetze. ⁹ Majta me'ín í mej anáaté'ee huajú'ucaa, majta me'ín í mej cujta'an huajú'ucaa, a'í mú huatajijhuaxi tijín:

—Ayee tu hui tí'imuahuvii pej tu'irájtuaani mi pej i'i huáacixa'ara'an a'ájna í rey, í David teecan. Dios pu rí'i tiraateájtuaa temua'a naa a'ájna ti yé vé'eme niuucajtze'en í tavástar'a. Ché'e a'ín tu'irájtuaani a'ájna ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ Aj pu i Jesús a'uteájrupi u Jerusalén. Tí'ij a'uteájrupi, aj mú mi tiúuri'itzií najmí'i í mej a'uun a'uchéjme'ecaa. Jéíhua mú tí'iru'ixaate'eca'a. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna?

¹¹ Majta me'ín í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'ín pú'een í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

*Jesús pu raajéjcuare í teyuu**(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-33)*

12 Ajta á'iyen, Jesús a'uteájrupi u teyujta'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i hua'utamua'ri najmí'lica a'ímej í mej me'uun tí'itu'aracare'e, ajta a'ímej í mej me'uun tí'inanaavecare'e. Tihua'ameesa pí pu té'ejhua'axi a'ímej í mej japuan tumín hua'apuaata'atí'iracare'e, ajta tihuá'ípua a'ímej í mej cucuí'se tú'aaracare'e. 13 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiraataxájtaca'a ti jíme'en yee, ayée pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tíjín: “Chí'í mej tza-jta'an tí'ixaxa'a í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu seicíe raruure í chí'íj tíj teásta'a a'u mej tzejta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

14 Majta seica me'uun e'eré'ete'ecaa a'ujna teyujta'a. Seica mú mua'arácucu'un, majta seica, tzare'e mú hua'ícajme. A'íí mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ajta a'íin tihuá'uhuaa. 15 Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, majta í mej tíu'ujmua'ate í yu'uxari jetze, mat'í'ij raasej' a'íj ti Jesús huar'íj mej mi miyen r'í'í te'utasej' í teite, mat'í'ij majta hua'usej' í tí'írí'í í mej rujíjhuae'ecaa tíjín: “Tíché'e nu'u r'í'í tiraateájtuaani temíjna ti David teecan jetze airáane”, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a.

16 Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'urí'í me'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ní tzaa pecai tí'inamua a'íj mej tí'íxa amáime mi tí'írí'í?

Aj pu i Jesús ayén tíu'utaniú tíjín:

—Aa ní'íjtá ne'u. ¿Ní tzaa secaí siyen ra'ujj'íve í yu'uxari jetze ti ayén té'eyu'usí'í? Ayen tíjín:

A'íí mú nu'u majta r'í'í tiratá'aca a'ímej í tí'írí'í, majta a'íime í unee'ca'ise.

A'íí mú Dios jetze araújca'ane mej mi miyen huárini.

17 Aj pu i Jesús hua'utátuaa. Ajta iyá'uraa. A'u'u pu a'ará'a chajta'a ti ayén té'ja'arajtehuaa tíjín Betania. A'u'u pu huatáxa'ai.

*Jesús pu a'íj pua'a tiraateájtuaa ti caí taca'a a'íjna í huaréj**(Mr. 11:12-14, 20-26)*

18 Yee ruijmua'a yee tí'íj ajtahua'a pí'ájve, pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús.

19 A'íí pu huaréj huasej' ti e'etávee a'ájna vejli'í juye jetze. Aj pu i a'uré'ene a'u ti e'etávee a'íjna í huaréj. Capu a'atzu taca'acaa sino téxamua'icaa pu'u. Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna í huaréj tíjín:

—Capej ché'e ja'anáj taca'an.

Jíme'en pu'u ayén tíu'utaxájtaca'a, aj pu i huatéehua a'íjna í huaréj.

20 Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'í'ij raasej', jé'ecan mú a'íj te'utasej'. Ayee mú tiraata'íhua'urí'í tíjín:

—¿A'íné tí'írí'í'íri ti ayén ca'anacan huatéehuan amíjna mi huaréj?

21 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u huar'íj. Ayee nu tejá'amua'ixaaate'e. Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e ti ij ayén teja'uré'enen a'íj ti tejamuá'amítiejt'e, ajta ti pua'a caí a'íj á'amua'ase sej caí a'íj huárini ayée xu che'atá sena'a raay'ítí'ihua'a xá'ara'ani sej siyen raruuren semíjna mi huaréj netíj neri ráaruu. Seajta siyen raay'ítí'ihua'a xá'ara'ani sej siyen raata'a'ájte'en semíjna mi jí'í'í tíjín: “Tíchesi yee, atéajra'a á'jaata'a, já'ahua'a í mar jetze.” Aj pu i xaa ayén teja'uré'enejsin, ti ayén huárini í jí'í'í.

22 'Setíj sena'a sej siyen tí'íjhuaví'í í Dios, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, aj xu xaa ra'ancuré'asin.

*A'ijna í ti jín antiúmua'aree í Jesús**(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)*

²³ Aj pu í Jesús a'uteájrupi teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a Tí'ij a'íin ti-huá'umua'aten í teite, a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta í vaujsi, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Tí'ítájni hui jín peti'ítéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani muaatá'a pej piyen huárini?

²⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Niche'e sejí tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen tinaatá'ixaate'en se'ijna jime'e, aj nu xaa niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti'ítj í nej jín ti'ítéjvee nej ni niyen rici. ²⁵ A'ijna í ti jín ti'ítéveeca'a a'ijna í Juan ti ij huá'umua'íhua í teite, ¿a'uné jetze a'uvé'emej? ¿Ni u ta japua, Dios ti é'eseijre'e, na'ari íiyen chaanaca japua, huá'a tzajta'a í teite?

Matí'ij mi ti'itiúrixaa rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios pu ya'uta'íteca'a, a'íi pu ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné 'een jín tecaí rá'atzaahuate'e te'ijna. ²⁶ Mí teajta iteen, capu hui rí'irí tej tiyen raataxáj yee teteca mú ya'uta'íteca'a a'iné tehuá'atziíine'e í teite. Na'jmi'í mú miyen rá'atzaahuate'e ti a'íin Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁷ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'ijna í Jesús. Miyen tijín:

—Catu ramua'aree.

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta inee amuaatá'ixaate'esin ti'ítj í nej jín ti'ítéjvee nej ni niyen rici.

Jíme'en í mej í'í yaújmua'ame'en, í mej hua'apua

²⁸ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'í, a'iné tejamuá'amitiejte'e a'ijna jime'e i niuucari. Ja'atí pu hua'apuaca tiyaúumua'a. Aj pu í e'iré'ene í sejí jemi. Ayee pu tiraata'íteca'a tijín: “Niyauj, aricu patá'aj teja'umuári'en íjii a'u nej uuva á'uuhuii.” ²⁹ Aj pu í a'íin yaujra'an ayén tiraatá'ixaa tijín: “Canu niyen rini.” Mí ajta a'íin, seicií pu tiu'umuá'aj. Aj pu í xaa u á'ume ti teja'umuári'en. ³⁰ Ajta á'iyen, a'íin ya'upuáara'an e'iré'ene í sejí jemi. Ayee pu che'atá tiraata'áj a'ijna tíj ajta arí í sejí tiu'uta'áj í ta'amuájca. Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: “Aa ni'íjtá, ayée nu rini.” Mí ajta caí, capu. Capu á'ume ti teja'umuári'en.

³¹ 'Niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. A'íime í mej hua'apua, ¿a'ataani ayén huaríj a'ij ti tí'ijxe'evé'eca'a í ya'upuáara'an?

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—A'ijna, í ta'amuájca.

Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej huá'ajjive'e í gobierno jetze me'ecan, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'an tumin jime'e, a'íi mú á'amua'itín me'ijna jime'e mej mi a'uun a'uteárute Dios ti é'eseijre'e.

³² 'Ayee pu'u tí'een, a'iné ayée pu hui 'een jín mú a'uvé'emej a'ijna í Juan ti í ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij sejí ye'í huárini í Dios jemi. Mí seajta mú'een, caxu rá'antzaahuate. Majta me'ín í mej huá'ajjive'e, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'a tumin jime'e, a'íi mú xaa rá'antzaahuate. Mú'een xu ráamua'areeri'í se'ijna. Capu amín a'ij, aúche'e pu caí ti'ítj a'amua jetze tásiseiri sejí si seicié tiú'umua'ati, sejí rá'antzaahuate'en.

Jíme'en é mej tí'imijhuacare'e é mej majta a'ij pua'a tí'iteitestecca'a
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Xáanamujri'i se'ij i niuucari. Ja'atí ti nu'u ayén uuva huáhuui. Ajta raaré'ana tejcuá jíme'e. Aj pu 'i tí'it'ij até'ijche ti tzejta'an rámi'iyé já'ara'ara'an í uuva. Ajta nu'u tí'it'ij ájtaahuaca'a mej japuan hua'ixi'ere'en mej mí raase'ij nainjapua a'utí ja'u'ástime mej tí'imijhuaca.

'Ayeé pu a'íjna jín huaríj, aj pu i hua'utáne'ijte í chuej mej mi tiraanájchite'en caj je'icáca. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati se'ij chuéjra'a japua.

³⁴ 'Tí'ij nu'u teja'uré'ene mat'í'ij pua'a rajuruaca a'íjna í uuva, seica pu huata'íteca'a a'íme'ij é mej tí'ijvairé'e mej mi hua'utáhuavii a'achú ti caj tí'ijci'ítí a'íjna ti tí'chuej. ³⁵ Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, a'íjí mú hua'uvívi'í a'íme'ij é mej huata'ítí'ihuaca'a. Se'ij mú huatée'evajxi. Majta se'ij mú huajé'ica, majta í se'ij, meraateátu'asixi tetej jíme'e. Camu tí'it'ij hua'utá'a.

³⁶ 'Ajta nu'u a'ín í tí'ira'ajite'eca'a, seica pu ajtahua'a huata'áiteca'a. Mu'urí jaítze'e í'í mu'licáca. Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, ayéé mú che'atá mena'a huá'uruu a'íme'ij é mej huata'ítí'ihuaca'a.

³⁷ 'Yee pu nu'u teuumé'eca. Tí'ij jí, a'íjí huata'íteca'a a'íjna í ruyauj. Ayeé pu tiu'umuá'aj tí'ijn: "Merá'antzaahuate'esin sein."

³⁸ 'Majta me'ín í chuej mej huataújne'ij, mat'í'ij raase'ij me'íjna í yaujra'an, ayéé mú tiraaxí'epi'íntare rujúmu'a'a tí'ijn: "A'íjí pu a'ín pú'een, í ti nain tí'ijci'ítí. Che'eré, tí'ché'e raajé'ica ti íj téjmi ta'áa á'ara'ani." ³⁹ Aj mú nu'u mi rajví'í me'íjna í yaujra'an. Mat'í'ij mi ru'írájrie á pua'acé. Majta raajé'ica.

⁴⁰ 'Me'ecui ari'icu, ¿a'íné tejamuá'amitíejte'e mú'e'ejmi? Tí'ij mú a'uvé'eme'en a'íjna í á'ara'an í chuej, ¿a'íné tí'it'ij huá'aruuren a'íme'ij í chuej mej huataújne'ij?

⁴¹ Ayeé mú tiraatá'ixaa tí'ijn:

—A'íjí pu caí hua'acuí'uvéé hua'antipua'ájte'esin a'íme'ij é mej a'ij pua'a tí'iteteite. Ajta, a'íjí pu hui seica huatani'ijte'esin í chuej. Majta me'ín, ayéé mú xaa raatá'asin í tí'í ráaci'ítí tí'ij a'íjna teja'uré'enen mat'í'ij pua'a tí'ijju'uraca.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tí'hua'utá'ixaa tí'ijn:

—¿Ni secaí ja'anáj ra'ujjive í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén jíme'en yee:

A'íjna i tetej i mej raaté'uu, ájca'í mej ya'uhuá'axi í mej chí'ij ta'ahuaca; ayén pu te'írájraa ti a'ín pú'eene'e já'araa ti í'í esquineero? Tavástar'a pu ayén ráaruu, ajta rí'í te'utéevatzi í tatzajta'a.

⁴³ 'A'ij pu jín, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e, Dios pu amuá'ari'lira a'íjna ti teja'amua'í'ití'iche'e jíte'e ti é'eme'ecan í Dios jemi. A'íjí pu hua'utá'asin seica í mej miyen rini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íjí mú ra'ará'astíjre'esin xaa ne'u. ⁴⁴ Ajta a'ín i tetej, ti pua'a ja'atí japuan tíveti, a'íjna í ja'ati huaté'na'axíjnsin a'íjna i tetej japua. Na'ari caí, ti pua'a a'ín tetej án é'ejveti japuan se'ij í teví, aj pu i a'ín ra'íraxayeepe'esin í teví. —Ayeé pu tí'hua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ 'Majta me'ín í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íme'ij é fariseos, mat'í'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tí'ixajta'ca'a niuucari jíme'e, aj mú mí ráamua'areeri'í ti a'ín a'íme'ij téxajta'ajme'e. ⁴⁶ Mat'í'ij mi ráahuu a'ij mé ye'í huá'arini mej mí raaté'evi'í. Mí majta, camu miyen huaríj a'íné mehuá'atzi'ine'eca'a a'íme'ij í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. A'íme'ij é teite, na'mi'í mú miyen ramua'areereca'a ti Jesús a'ín pú'eene'e se'ij ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

22

Jíme'en í mej jín tí'iyestehua'a ti pua'a ja'atí huaténeiche
(Lc. 14:15-24)

¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa niuucari jíme'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

²—Ayee pu Dios huá'aruure í teteca mej íiyen japuan ciine í chaanaca ti Dios te'ájta. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti tiú'uyeste a'íjna jíme'e ti yaujra'an huaténe'icheca'a.

³ 'Ajta a'íin í rey, a'íi pu nu'u hua'uta'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvaire'e mej nu'u u hua'utájeeve a'ímej í ti ari hua'utá'ínee. Mí majta a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a, camu á'ujca'anejca'a mej á a'ire'enen.

⁴ 'Ajtahua'a, seica huata'íteca'a mej mí majta hua'utájeeve. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Ayee xu yeehui tihua'utá'ixaate'en a'ímej nej neri hua'utá'ínee tijín pu'uri tiu'uté'atime í cua'ira, pu'uri ajta tiu'uta'ájtaca'a mej huá'ucui'íni í ye'emuaate ti tihuá'uci'imite, huáacasi, majta puuyesi. Nain pu yeehui ari huaxí'epi'in tej ti tiú'uyesten.”

⁵ 'Majta me'ín í mej huatá'iniihuaca'a, camu a'atzu huá'utzaahua. Ma'ucíjxi micu. Sej pu a'uun á'ume a'u ti tejé'ehuaste'e. Ajta se'ij, a'úu pu á'ume a'u ti tejá'atua. ⁶ Majta í seica, a'íi mú nu'u hua'uvívi'í í mej tí'ijvaire'e me'íjna í rey. Majta a'ij pua'a huá'uruu. Majta huá'ucui seica.

⁷ 'Jé'ecan pu nu'u huataniú'ucaca'a a'íjna rey. A'íi pu hua'uta'íteca'a a'ímej í xantaaru'u. Mat'íj mi huá'ucui najjmi'ica í teite. Majta raaré'atai í huá'achi'í.

⁸ 'Aj pu i a'íin í rey ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Pu'uri huaxí'epi'in tej tí'iyesten. Mí ajta, a'ímej í nej neri hua'utá'ínee, capu ayén hua'uci'í mej mú mú a'uvé'uju'un. ⁹ Sericu mú'een, tíj na'a ti cure'enéjme í caaye, setá'aj hua'utá'ínen mat'j mena'a í teite a'achú sej pua'améca jé'teuni.”

¹⁰ 'Mat'íj mi huiráaci caaye jetze a'íme í mej tí'ijvaire'e. Jéihua mú huá'ajsej í teite a'achú mej pua'améca á'uteu, í mej a'ij pua'a tí'iteteite, majta í mej rí'í tí'iteteite. Ayee mu'u pua'amé a'uteájrupi u chí'ita a'achú mej ú'uve.

¹¹ 'Aj pu nu'u i a'íin rey, a'uteájrupi a'ujna t'íj a'ímej huase'j í ti hua'utá'ínee. Aj pu í ja'atí huase'j ti caí ayén tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a se'ij huaténeiche. ¹² Ayee pu tiraata'íhua'uri'í tijín: “Casi'í, ne'amiigu, ¿a'íné tiu'utá'íristareca'a pej caí piyen éene'e tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e, pej uteá'ute peyujna?” Ajta a'íin í ja'atí, capu nu'u a'atzu huataniú.

¹³ 'Aj pu i a'íin rey ayén tihua'uta'á'j a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Setá'aj yeehui ra'amúá'j'ici'en muá'jca'are'ara'an jetze, sea'jta ícá'jra'an jetze. Sea'jta, mé pua'acíe ya'urá'jrieni a'u ti a'utíca'a. A'uú mú yeehui ruyeíne muá'aju'un, majta rutamej jín ancuré'ujci'imé muá'aju'un me'íjna jíme'e í mej rajpuá'jtzi.”

¹⁴ 'Majta me'ín ti Dios huá'ajee, a'íi mú mu'íi. Mí majta, me'ín ti Dios hua'avé'ehua'u, camu mu'íi, sino cíj mu'u, micu.

Jíme'en í mej jín tí'ina'achitaca í gobierno jemi
(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ Majta me'ín í fariseos, a'íi mú a'ucíj. Majta miyen raaxí'epi'intare mej mí raatémua'itín me'íjna í Jesús ti ij a'íin ayén auté'itzen mej mí me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. ¹⁶ Mat'íj mi seica huata'íteca'a mej mí tiu'uxáj jamuan í

Jesús. Aj mú mi a'ucíj, majta seica jamuan í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Heródes.

Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Maestru, a'ij tu mua'aree ti caí ti'itíj timuá'aturaate'e, pajta hui piyen tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata a'ij ti tí'ixje've'e í Dios. Mú'ee pej caí tí'ijaahuate'e í teite jemi a'iné capu mú'leetzi jetze ruxe've'e ja'atén mej pú'een. ¹⁷ Patá'aj piyen titaatá'ixaaate'en yee: ¿Ni qui xí'epi'in tej te'ín tiu'unájchi a'íjna jime'e í mej huá'ajijve'e í gobierno jetze me'ecan nusu tecaí? ¿Ni qui tiyen tiraaná'chite'en te'íjna ti tí'ita'a'ijte'e ti ayén ántehuaa tíjín César?

¹⁸ Ajta a'ín í Jesús, pu'uri ramua'areereca'a mej caí miyen tí'ira'ihua'u jé'iyecan jime'e sino ayée mú raxí've'e'eca'a mej a'ij pua'a ráaruuren. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu caí siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e. ¿A'iné 'een jín siyen tí'tese'e sej naateevi'i? ¹⁹ Tumin senaatasejrate'e í mej jín tí'inajchita me'íjna í mej jín huá'ajijve'e.

Aj mú mi seíj ye'evé'e'ite, í tumin. ²⁰ Aj pu í ayén tihua'uta'ihua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani í néerime'ara'an a'asejre'e? ¿A'iné ántehuaa yéj ti á'ayu'usi'í?

²¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Amíjna ne'u í tej tiyen ratamuá'amuaa tíjín César.

Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen huárini. Seraatá'an se'íjna í César a'achú ti caj tí'iraci'iti, seajta raatá'an í Dios a'achú ti caj tí'iraci'iti a'íjna.

²² Mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej. Mat'íj mi á yaúurie. Majta a'ucíj.

Jíme'en a'íjna xicá'jra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin í mí'ichite
(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'íjna xicá'jra'a jetze, a'íi mú majta á e'iré'ene a'íime í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime ti jíme'en yee camu ché'e huatarújsin í mej huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'ihua'uri'i me'íjna í Jesús tíjín:

²⁴ —Maestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'ín caí tí'ti'iríjmu'a'a huámi'ini, ruxe've'e nu'u ti a'ín ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itin a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'i'í ti ij tí'ti'iríjmu'a'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan.

²⁵ Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj téjmi tzajta'a. Mua'aráhua'apuaca'a me'íjna í ru'ihuaamua'a. Ajta a'ín ti i'ivasta'a, a'íi pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huam'i'í. Aru capu tí'ti'iríjmu'a'a já'araa a'íjna ti ratévi'itine'e. A'íi pu jemi huateájturaa a'íjna ti ra'ité'ase. ²⁶ Ayee pu che'atá na'a tiráaruu a'íjna í juutzeá'jra'an í ti ra'ité'ase í ti vást'a me'ecan, a'íi pu ajta caí tí'ti'iríjmu'a'a já'araa, huam'i'í. Ajta á'iyen í seij, í ti i'í huaíca, a'íi pu ra'anténexcaca'a. Ajta, ayée pu che'atá na'a tiráaruu. Ajta á'iyen, ayén te'irájraa ti ayén tihua'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua. Capu ja'atí tí'ti'iríjmu'a'a já'araa. ²⁷ Ti'íj jí, a'ín 'íita'a ajta huam'i'í.

²⁸ 'Ari íjii, ¿a'ataani hui íra'ara'an pú'éene'e a'ame, a'ájna xicá'jra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin? Naími'í mú xaa ratévi'itine'e, a'íime í mej aráhua'apua.

²⁹ Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Sete'uteújxua mú'een a'iné caxu ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Caxu seajta ramua'aree a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios. ³⁰ A'ájna

xicájra'a mej jetzen huatarújsin í mi'ichite, camu miyen néjne'ichen í teteca. Majta í 'uuca, camu majta viichen, sino ayée mú éene'e muá'aju'un matíj a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

³¹⁻³² 'Mí seahta mú'een, jíme'en a'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin a'íime í mej huácuii, ¿ni tzaa secái ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'íj ti Dios tejá'amua'íxaate'e tíjín: "Nee nu nauj huá'a Dios pú'een a'íimej í á'amua'ajupua, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo"? Dios pu tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruurica'a. A'íj pu jín, a'íj pu a'íjn pú'een í huá'a Dios a'íimej í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íimej í mej mi'ichite. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³³ Majta me'ín í teite í mej e'etiújsiej í jemin, jé'ecan mú naa r'íi tira'utasej me'íjna jíme'e a'íj ti a'íjn tihua'amua'atejca'a.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta, í ti jaitze'e ruxe'eve'e

(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta me'ín í fariseos, mat'íj ráamua'areeri'i ti Jesús ayén hua'utémua'iti a'íimej í saduceos, aj mú mi tíújsiej. ³⁵ Ajta sej ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a, temua'a pu tiraay'í'tihua'a a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. A'íj pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

³⁶ —Maeestru, ¿tí'tájni niuucarijra'a jaitze'e ruxe'eve'e í ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan?

³⁷⁻³⁸ Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—A'íj pu a'íjn pú'een í niuucarijra'a í ta'amujca, ti jaitze'e ruxe'eve'e caí máaj sej niuucarijra'a, ti ayén tíjín: "Patá'aj piyen r'íi te'utá'amua'ati í á'a tzajta'a í Dios jemi, nain í pej jín r'íi te'utá'amua'ati, a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain jín á'axe'evi'ira'a jíme'e, ajta á'amua'atziira'a jíme'e."

³⁹ Ajta, ayée pu hui che'atá na'a 'een í ti ra'it'é'ase tíjín: "Patá'aj nu'u piyen che'atá pena'a r'íi tirájcha'íi í axí'ej teví patíj asej tí'iti'á'acha'íi." ⁴⁰ Nain a'íj ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta nain a'íj mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, nain pu jín ayén tirájteusin a'íjna jíme'e í ti tí'ihua'apua í niuucari. —Ayeé pu Jesús tiraatá'ixaa.

¿A'ataani yaujra'an pú'een a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Maúche'e mú e'eré'ete'ecaa a'íime í fariseos. Tí'íj jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

⁴² —¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'en a'íjna í Círíistu'u, ti Dios án yá'ujra í ipuari japua? ¿A'ataani yaujra'an pú'een?

Ayeé mú titeetaniú tíjín:

—A'íj pu hui rayauj a'íjna í David teecan.

⁴³ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Tí'í pua'a ayén tí'ayajna, tí'íj a'íjn Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios raatá'a ti David tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'e í Círíistu'u, ¿a'íné 'een jíme'e David ayén raatamuá'a tíjín nevástara'a? Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan tíjín:

⁴⁴ Navástara'a pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í nevástara'a ti jíme'en yee:

"A'ujye'íxi'í ipuari japua íye neri'írínta'a.

Paúche'e huatéjcatii ajta nena'a caí hua'utémua'itin í mej muájcha'íire'e."

⁴⁵ A'íj pu jín, ti pua'a David ayén raatamuá'a tíjín nevástara'a, ¿a'íné tí'írí'írí ti a'íjn Círíistu'u ayén a'íjn pu'éne'e á'ara'ani í yaujra'an? Capu a'íj tí'írí'írí

xaa ne'u, a'iné Ciriſtu'u pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itétjvee caí David teecan ayén ti'itétveeca'a.

⁴⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, camu a'atzu a'ij tirájteu a'ij mej tiu'utániuuni. Tíj na'a á'ájna'imua, capu ché'le ja'atí á'uca'anejca'a ti ayén tiraata'íhua'u.

23

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'ímej í fariseos, majta a'ímej í mej tí'imua'atacare'e í yu'uxari jetze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu í Jesús hua'utá'ixa a'ímej í teite mej jemin e'etiújseire'eca'a, ajta a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayen tijín:

² —A'íime, í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, majta a'íime í fariseos, a'íi mú títeté'u'upu'u teyujta'a mej mi miyen che'atá mena'a tihuá'umua'aten í teite í yu'uxari jetze a'ij ti rijca'a a'íjna í Moisés teecan. ³ A'íj pu jín ayén ruxe'leve'e sej si hua'ará'astijre'en, seajta siyen huárini nain jime'e a'ij mej tejá'amua'ixaate'e.

⁴ Mí seajta mú'een, caxu siyen che'atá sena'a rijca a'ij mej ye'í rici a'iné camu miyen jé'iyecan jín tí'ijri'ire a'ij mej tejá'amua'ixaate'e. ⁴ Ayee mú ve'ecán jín tihua'aljcate'e í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri ti caí ja'atí raayí'iti ti ayén huárini. Majta á'iyen, a'íi mú hua'uta'ájte'esin í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astijre'en. Mí majta me'ín, camu a'atzu taúra'aca ti ij ayén che'atá na'a tihuá'uci'iti.

⁵ Matíj mena'a mej miyen rici, ayée mu'u rici jéjre'ecitze'e mej mi teite hua'usej. Antajíya'ujme'en mú ratá'ahuaca me'íjna í mej jín antéujj'ici'ejme í rumu'úu jetze, majta títi'ijm'éen te'ejvíjxi a'utí ti aucástimee í hua'asiicu'u.

⁶ Jé'ecan mú raxí'leve'e ti tihuá'uci'iti mej a'ujrá'ase ipuari japua jamuan a'íjna í ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í mej jín tí'iyeste. Ajta hua'atéyujta'a, ayée mú raxí'leve'e mej a'ujrá'ase í ta'amujca í ipuari japua a'uj mej á'araraase í huá'avaujsimua'a. ⁷ Jé'ecan pu hua'ará'anaiche mej me'ín teite hua'utateújte a'ájna a'u mej tí'itu'araca. Ajta, ayée pu hua'ará'anaiche mej teite miyen tihuá'ajevee tijín nevástara'a.

⁸ Mí seajta mú'een, caxu siyen rahuauca ti ij ja'atí ayén tejamaaatájeeve tijín nevástara'a. Caxu xaa ne'u, a'iné naíjmi'i xu ru'íhuaamua'a, ajta sejí pu'u pú'een í á'amuavastara'a. A'ii pu a'íin pú'een í Dios. ⁹ Seajta mú'een, caxu siyen ja'atí huatámua'ati tijín niyá'upua, a'iné sejí pu'u pú'een í sej seri rájya'upua. An pu é'esejre'e u ta japua.

¹⁰ Caxu seajta rahuauca mej miyen tejá'amuajeeve tijín nemaestro. Caxu a'atzu, a'iné sejí pu'u pú'een í ti i'í á'amuaamaestru, inee í nej i'í Ciriſtu'u, ti Dios án neja'ujyejtzta í ipuari japua.

¹¹ Ajta, a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itétjvee a'amua tzajta'a, a'íi pu hui amuaatévaire'esin naíjmi'ica mú'ejmi. ¹² Ayee pu'u, a'iné ja'atí ti na'a ti á'ujtzaahuate'e ti nu'u ve'ecán jín ti'itétjvee, Dios pu raatá'asin ti ciliéene'e jín te'enteároute. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti jé'iyecan jín ruseijrata ti ciliéene'e jín ti'itétjvee, Dios pu ayén raatá'asin ti te'enteároute ti'itíj jime'e ti ve'ée.

¹³ Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'í fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu tihua'aténaamua í teite mej mi caí a'uteároute a'u ti Dios é'esejre'e u ta japua. Caxu á'ujca'ane sej siyen huárini

a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Caxu seajta hua'atá'aca mej mi miyen huárini mi seica í mej tí'itese'e mej mi me'uun a'uteároute.

14 'Seajta, setá'aj siyen huataújxieemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'lira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu tihuá'ari'lira í huá'a chí'ij a'íme'j í mej 'uuca, mi mej majta rujímua'atajme. Seajta á'iyen, a'uun xu a'uteáru'ipi u teuyjta'a; seajta a'ateevi'í jín rahuavíraca í Dios jemi. Mú'een xu siyen ruseijrata sej nu'u caí ti'tit'íj jín auteájtura. A'íj pu jín jaítze'e xu rajpuaitzi xá'aju'un.

'Seajta, setá'aj siyen che'atá sena'a huataújxieemiste'en mú'een mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree. Capu ti'tit'íj tásiseiiri á'amuatza'ja'a.

15 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'lira'a jime'e a'iné caxu araúrate rujímua'a. Ayee xu íyen ciine nainjapua í chaanaca, seajta yen ciine í jaj japua sej si sej'j huatémua'itin ti ij a'ín ayén tí'itit'íjcha'íi set'íj mú'een. Seajta, set'íj raatémua'itin, ayée xu tihuá'umua'aten ti ij á'iyen jaítze'e amuaatémua'itin jéihua a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'itevistan, ajta tí'ij a'ín jéihua pu jaítze'e rajpuaitzi a'ame secáí mú'een.

16 'Ayee xu si éene'e seuj tihuá'amua'ate. Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tijín: "Capu ti'tit'íj vaire'e ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í teyuu, sino ti jime'en yee ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e, aj pu xaa ayén ruxe'leve'e ti a'ín ja'atí ayén araúrasten a'íjna jime'e ti te'ataújratzii."

17 'Mú'een xu caí ti'tit'íj ú'umua'aree, mi sej caí tivejáu'itie. ¿Ti'itáani jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e na'ari í teyuu ti tza'ja'an Dios huateúra'ate'en a'íjna í oro? 18 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'leve'e í teyuu. Ayee xu seajta tí'ixaxa'a mú'een tijín: "Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'vejta, capu ti'tit'íj a'ij tí'ivaire'e." Mí seajta siyen tí'ixaxa'a tijín: "Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í muai'ivéjri ti án yá'ujra japuan a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'vejta, aj pu xaa ayén a'íjna jín ruxe'leve'e ti araúrasten." Capu ti'tit'íj a'amua tza'ja'a tásiseiiri.

19 'Mú'een, mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree, ¿ti'itáani jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í muai'ivéjri na'ari a'íjna ti japuan raatámua'i'vajtaca'a, a'íjna ti japuan Dios huateúra'ate'en a'íjna í muai'ivéjri? 20 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'leve'e a'íjna sej japuan án yá'ujra í ti tiu'utámua'i'vejta.

'Ayee pu'u tí'een, a'íjna ti te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'vejta, ayée pu 'een jín te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í tí'tit'íj, ajta niuucajtze'en na'jimi'i tíj na'a ti án japuan yá'ujra. 21 Ajta a'íjna í ja'ati ti ayén te'ateújratziira niuucajtze'en í teyuu, a'íj pu te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í teyuu, ajta niuucajtze'en Dios ti ari huiirájca a'ujna.

22 'Ajta, ti pua'a ja'atí ayén te'ateújratziira niuucajtze'en u ta japua, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ipuari Dios ti án japuan 'é'e yé'ixaca. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í Dios ti án 'é'e yé'ixaca japuan a'íjna í ipuari.

23 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jime'e a'iné caxu siyen ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Mú'een xu xaa raatá'an ja'icáj ti ruxe'leve'e a'íjna jime'e í sej jín

rá'ancacare'en í sej racua'aca se'ljna í menta, seajta se'ljna ti naa teáar'e, anis tí'itíj, seajta se'ljna í cumiinu.

Mí seajta, caxu a'atzu ra'ará'astijre'en se'ljna jime'e í ti jaítze'e ruxe'leve'e ti ayén ti jíme'en yee: “setá'aj siyen raaxí'epi'íntari'ire'en a'lj ti tiraavíjte'e”, ajtahua'a se'lj ti ayén yee: “setá'aj huá'ancu'uvajxi'in í ruxí'ej teite”, ajtahua'a í'i ti jíme'en yee: “setá'aj caí te'uté'ítze'aaara'an se'lj jemi.” Ayeé pu xí'epi'in éene'e á'ame'enche'e sej caí yá'uhua'anan se'ljna ti jaítze'e ruxe'leve'e, mú'een xu seajta siyen huáriniiche'e í ti ciliéene'e seijre'e. ²⁴ Capu hui tí'itíj a'amua japua nín'e, mú'ejmí, mí sej tihuá'amua'aten í seica. Jé'ecan xu tí'itese'eca'a sej si siyen ra'ará'astijre'en se'ljna jime'e í niuucari ti caí jeíhua ruxe'leve'e. Mí seajta mú'een, xu'uri mé rúurie se'ljna í Dios ti raaxájtaca'a a'ljna í niuucari.

²⁵ Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een, mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ljri'ire jí'yecan jime'e. Ayeé xu tí'ite'i'ihuaca, seajta naa éene'en tiu'uteujchéete'en sej si naa éene'en xá'ara'ani mé jéjre'e. Mí seajta, í ru tzajta'a, jé'ecan xu a'lj pua'a tí'iteteite, a'ljna jime'e sej seri tihuá'uríiri'í í tihua'áa í seica, seajta sej caí á'ujcu'uvejca'a í sej jín tiu'utémua'iti. ²⁶ Mí pej í'i fariseo ti caí tí'itíj a'atzajta'a tásiseiri, pauj mí'i rí'i uhuá'aruuren í ti ú'usejre'e í á'a tzajta'a. Aj pu xaa, naa seíire'e a'ame í ti é'esejre'e mé jéjre'e.

²⁷⁻²⁸ Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een, mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ljri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Mú'een xu siyen naa seijre'e mé jéjre'e. Seajta mú'een, a'lj xu pua'a tí'iteteite í ru tzajta'a. Ayeé xu téen tíj huá'achi'í í mej tzajta'an huajé'enaamuaca í mej meri huácuii. A'iné ayée mú racáucainare'en mé jéjre'e, a'lj pu jín naa seijre'e a'ljna í huá'achi'í. Mí ajta, u tzajta'an, jeíhua pu te'urá'a í tihuá'acari, ajta í tihuá'ahua'ira'a ti ari tí'ípeti. Ayeé xu che'atá sena'a a'lj pua'a 'een í ru tzajta'a a'ljna jime'e í sej caí siyen tí'ljri'ire tzáahuati'ira'a jime'e, seajta a'lj pua'a rici.

²⁹ Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mí sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mí sej í'i fariseos. A'iné caxu siyen tí'ljri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Ayeé xu rá'ajta'ahuaca í huá'achi'í í mej tzajta'an hua'ateájtuaani í mej meri huácuii, í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta siyen tiracámeijra mé jéjre'e temua'a naa a'ljna huá'achi'í mej tzajta'an hua'ateájtuaani a'ímej í mej rí'i tí'iteteitestaca'a.

³⁰ 'Seajta siyen tí'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a tíyen ruuri tá'ara'aniche'e a'ájná'ímua matí'ij yé chejca'a a'áime tavaújsimua'a teeca, catu xaa ne'u tíyen che'atá tena'a hua'ucui'íníche'e a'áimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a matíj tihuá'ucuii í tavaújsimua'a teeca.” ³¹ A'lj xu jín siyen té'antzaahuate'en í ru jetze í sej se'ín pu'een huá'ahuaacixa'astemua'a a'áimej í mej huá'ucuii a'áimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ³² Ayeé xu'u í, setá'aj raana'ímire'en a'ljna í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'áime í ruvaújsimua'a teeca.

³³ 'Mú'een xu a'lj pua'a tí'iteteite, mí sej a'ljna jetze airáane í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee mú'een xu huateújvair'esin ti ij caí Dios amuaatá'an í puajtzi? Ayej xaa ne'u tí'ayajna, puajtzi pu á'amua'ac'iti tíj na'a rusén jime'e. ³⁴ A'lj nu jín niyen tejámuaata'íti'ira a'áimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í mej rí'i mé titeumuá'mua'aree, neajtahua'a seica í mej tí'ímua'ata. Mí seajta mú'een, seica xu cui'ini, seajta seica siyen huá'atatan í cúruu jetze, seajta seica, ayée xu tihua'utévajxi'isin u á'amuateyujta'a. Seajta seica, ayée xu hua'utamuá'rite'esin a'u ti é'echajta'a, seajta méyee.

³⁵ 'Aye'e pu'i 'é'en jín tejá'amuaci'iti nain jín í puaíjtzí í mej jín titéecuí íy'en chaanaca japua tíj na'a mej raajé'ica a'íjna í Abel teecan ti yú e'iré'ene matí'ij raajé'ica me'íjna í Zacarías í ti yaujra'an pu'eene'e a'íjna í Berequías. A'uu mú ya'ujé'ica já'lita'a ti a'utéjvee í hua'ateyuu, ajta a'íjna í mej japuan tiu'utámua'i'ivejta.

³⁶ 'Aye'e nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Naíjmi'i jime'e í mej miyen a'ij pua'a ríjca'a, puaíjtzí pu tihua'aci'iti a'ímej íjii mej yéchej a'íjna jime'e.

Jesús pu nu'u huaújyeyineca'a jíme'en a'ímej í mej Jerusalén e'echéjme'e
(Lc. 13:34-35)

³⁷ 'Seajta mú'een, mi sej Jerusalén huachéjme, naími'i mú'een mi sej Jerusalén jetze ajtémecan, jé'ecan nu huatánxieemijte'e mú'ejmi jemi, a'iné ayé'e xu huá'acuí'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta mú'een, siyén hua'uteátu'asixi a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Mu'íi nu niyén tí'ijxe'eve'eca'a nej niyén rí'í tejamuáacha'íin, nej ní amua'irájtuaani. Néjxe'eve'eca'a nej niyén amuáaruuren tíj tecuaara'í ti hua'antéseire'e í chápíli'ise ti hua'ava'ana í ru'ana jime'e. Mí seajta mú'een, caxu siyén tí'ijxe'eve'eca'a.

³⁸ 'Casi'i mú'een, pu'uri tén nej yé rúurieeni a'íjna xicájra'a nej jetzen raatátuaani í a'amuachi'i. Muá'avi'in pu a'utéchaxíjsin. ³⁹ Aye'e pu'u, a'iné caxu ché'e ja'anáj nesejran ajta sena'a caí siyén raataxáj yee: "Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en a'íjna í tavástara'a."

24

Jesús pu raataxájtaca'a mej nu'u raaté'uuna í teyuu
(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu í Jesús huírájraa teyujta'a. Tí'ij huíiramé'eca, a'íi mú á e'iré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi raatajé ti nu'u raasej í seica í chí'ij ti huá'uu jetzen í teyuu. ² Ajta a'íin Jesús, ayé'e pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i mú'een, ¿ni seri nain tí'iseij ti huá'uu iyecuí? Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ájna xicájra'a mej jetzen nain huaté'uuna í chí'ij ti yé curé'vee, capu ché'e seíre'e a'ame jaxu'u jetze tetej ti ru japua ticaíjme. Nain mú huaté'uuna temua'a naa.

Jíme'en í ti huatasejre'en tí'ij caí xi te'entipúa'ajte'en nain
(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mú mí a'ucíj. A'uu mú a'ará'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Aceituunajemí. A'uu pu a'utacaíca a'íjna í Jesús. Matí'ij mí á e'iré'ene jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi tiu'uta'íhua'u avíltzi jime'e. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'ítáani a'ij tí'iseijre'e a'ame tí'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen pajtáhua'a áve'ecánesin, ajta tí'ij a'ájna pí tí'irijca ti te'entipúa'ari nain í ti tí'iseijre'e íy'en chaanaca japua?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, ti ij caí ja'atí amuaacuanaman. ⁵ Mu'iití mú hui huatasejre'esin neniúucajtze'e, miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Ciriistu'u, ti Dios á ne'ujyeíjtzta í ipuari japua." Aye'e mú hua'utémua'ití muá'aju'un jeíhua teite hua'itzi jime'e.

⁶ 'Seajta siyen tí'inamuaajran mej nu'u meri tiné'use'esin á já'ahua'a na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuisin mej tiné'use'en. Rí'í xu'u mú'een, sej si caí tí'itziine'e, a'íné ruxe'eve'e ti ayén tiú'urini. Mí ajta, caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ari.

⁷ 'Seica mú hui teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'í mú náimi'i huatéujne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seica chuéjra'a japua a'uchéjme, a'í mú náimi'i huatéujne'usi'ite'esin. Mu'iicacíé mú majta huatatiéjcu. Ajta huatéujca'atzixi'isin í chuej mu'iicacíé íyey chaanaca japua. ⁸ A'ii pu a'áin pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un.

⁹ 'Aj mú mi miyen amuaavivi'iran seica jemi mej mi me'ín a'ij pua'a amuáaruuren, majta mej mi amuaacui'ini. Matíj mena'a mej a'uchéjme íyey chaanaca japua, a'í mú amuajcha'íre'e muá'aju'un me'íjna jime'e sej mú'een na'ará'astijre'e ineetzi.

¹⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, mú'iití mú mé nejaúujisin, majta seica maujtze'ira'amua'a muá'aju'un sej ajta sej. Majta tiú'ujcha'íre'e muá'aju'un.

¹¹ Majta mu'iití mú huatasejre'esin a'íme í mej tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mehuá'acuanamuan jeihua í teite.

¹² A'iné mu'uri jaítze'e a'ij pua'a ríci í teite, camu ché'e ru'ihuaamua'a temua'a naa mú muá'aju'un. Mu'iití mú muári'erista muá'aju'un.

¹³ Mí ajta, Dios pu japuan niuuni a'íjna ti ayén té'eviiuca'i ajta na'a caí huámi'ini. ¹⁴ Ajta, ayée pu amuacáí ruxe'eve'e sej si a'ucíjxi'in nainjapua sej chuéjra'a japua sej si hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jime'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

¹⁵ 'Ayee pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Daniel teecan mej nu'u tí'itíj huatéchajtza a'u ti Dios huatéura'ate nain. A'ii pu nu'u a'áin pú'een a'íjna í tí'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'áni'ire'e. Ajta a'íjna ti rá'ajjive'e, ché'e a'áin yaú'itíe'e á'ara'ani a'íjna.

'Setí'ij raasej, ayée xu huá'ini mú'een. ¹⁶ Me'ín í mej Judea a'uchéjme, miché'e a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujírime. ¹⁷ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, ti pua'a ja'atí án á'ujcatí í ruchi'i japua ta'avé'enamí'i, ché'e a'áin ca'anacan acájra'ani. Ché'e caí tí'itíj huiirá'an í ruchi'itá, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan. ¹⁸ Na'ari ti pua'a ja'atí tejé'emuari'e u ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'lica'an í ruche ti ij rucáixu huiráapin, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

¹⁹ 'Cui'i xaa ne'u, jé'ecan mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze í uuca mej a'utájucájme, majta a'íme í mej huá'atzi'itéjmee í ruyaujmua'a.

²⁰ Setá'aj siyen tiraatáhuavii í Dios jemi ti ij caí ayén ruxe'eve'e sej a'ucíjxi'in tí'ij huáseevi'in, na'ari a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

²¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un mej caí ja'anáj miyen tirajpuaíjtza'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca. Capu ajta ché'e huá'aci'iti í puaíjtzi a'ij ti tihuá'aci'iti a'ájna xicájra'a jetze.

²² 'Ajta, ti pua'a a'áin tavástarara' í Dios caí ayén ráaruurénche'e ti ij caí ché'e ayén ira'atéevi'i ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari huá'aréseire'e í jéjcu, a'í pu xaa ari ayén ráaruurée tí'ij caí ché'e ayén irá'ateevi'in.

²³ 'Seajta mú'een, caxu siyen rá'atzaahuatete ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ájna xicájra'a jetze tíjín: "Casi'i, íiye pu já'ita'a é'en

a'ájna í Ciríistu'u." Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti pua'a seij ayén tí'ixajta yee: "Me'ecui, amée pu já'ita'a é'en."

²⁴ Mu'ití'í mú hui huatasej're'esin a'áime í mej nu'u i'i Ciríistu'u, majta a'áime í mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí majta, camu. Metí'ihua'itaca mu'u. Ayeé mú me'ájna jín a'íj mej tíraay'í'iti mej mí seica a'íj te'utasej' í teite. Ayeé mú majta tiu'utasej'rata ti júte'e é'eme'ecan Dios jemí a'íj mej ye'í rici. Ayeé pu naa seíire'e a'ame mej mí hua'utémua'iti hua'itzi jime'e a'áimej í ti Dios hua'uré'esej, ti pua'a ayén tí'irí'iristan mej hua'utémua'ítin.

²⁵ 'Casi'í mú'een, nu'uri amuacáí amuá'ixaa. ²⁶ A'íj pu jín, caxu siyen rá'atzaahuat'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en ti jíme'en yee: "Amée pu nu'u á'uye'í 'itizá'a'u ti caí mé'e ja'atí", na'ari ayén yee: "Íiyu pu huiirájca avíitzi jime'e yú chí'ita."

²⁷ 'Mí ajta, ayée pu té'eme a'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecáanen i nej neajta teáata'a jetze airáane. Ayeé nu jé're'ecitze'e seíire'e na'ame tíj mej témaxcava'ara'an. Amuacáí pu u e'íjn'éeri'icí a'ame a'u ti e'íjninei í xica, ajta á'iyen ayén che'atá na'a huanéeri'icí a'ame a'u ti e'eteáru'ipi. ²⁸ Ajta ayée pu che'atá na'a té'eme tíj tí'itíj ti huám'í. Tí'íj tí'itíj huám'í'ní, aj mú curé'ecijxi'isin a'áime í muá'ara'ica.

Jíme'en a'ájna xicájra'a ti jetzen ajtahua'a uvé'enejsin í ti ajta teáata'a jetze airáane

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

²⁹ Jíme'en pu'u te'entipua'ari nain í mej jín rajpua'itzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze, aj pu xaa ayén seíire'e a'ame u júte'e ti jíme'en yee: Anaarutí í xica, capu huanéeri'icí a'ame í máxcira'í jime'e. Majta me'ín í xu'ura'ave, a'íí mú u e'ecávatzijxi'isin u júte'e. Muaateúvívajra'asin a'áime í mej tí'ajta í mej majta é'esej're'e u ta japua, matíj mena'a pua'amé.

³⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, a'íj pu huatasej're'esin u júte'e í mej jín ramua'aréeren tíjín nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane.

'Majta me'ín í teitejra'a mej íiyen seij're'e chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé huataújxiemiste'esin naími'í í ru jetze. Ayeé mú tí'ineséira muá'aju'un netí'íj ave'ecáanen í jaitíri jetze. Ayeé pu seíire'e a'ame temua'a naa mej mí miyen huateújtzaahuat'en. Aj mú xaa ramua'aréeren í nej nain jín antínmua'aree. ³¹ Neajta nu te'ucáci'isite'esin ca'anín jime'e, neajta hua'uta'ajte'esin a'áimej í mej nevaire'e u ta japua mej a'ucíjxi'ín nainjapua í chaanaca mej mí hua'uré'eseire'en a'áimej í nej neri hua'avé'ehua'u. A'u ti ja'u'ástimee í chaanaca, a'úu mú hua'úuvi'ítin.

³² 'Setá'aj siyen yaú'itíiee xá'ara'ani se'ájna jime'e a'íj ti ye'í ráj'á'aye'í a'ájna í huaréj. Tí'íj antineájxi'ín ti cua'atí a'ájna í cye'ara'an jetze, ti pua'a ajta ari huataxúta'an, aj xu si siyen ramua'aréeren ti ari vejlí'í í víita'ari. ³³ A'iné ayée xu ramua'aree ja'anáj ti pua'a p'tí'irici se'ájna jime'e í sej rasise'í, ayée xu che'atá sena'a tíráamua'aree ti ari vejlí'í ja'anáj ti jetzen antipua'ari nain se'ájna jime'e sej rasejran nain a'íj nej neri tejámuaatá'ixaa.

³⁴ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, majta mauj ruuri naími'í í teite í mej íiyen seij're'e íjii, nain pu xaa aráurastejsin. ³⁵ Ayej xaa tí'ayajna, a'íí pu antipua'ari naími'í tíj na'a tí'ipua'amé ti íiyen seij're'e chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta a'áin í níuucari a'íj nej neri tejámua'íxaa, capu ja'anáj antipua'ari xaa ne'u.

³⁶ 'Capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti te'entipúa'ajte na'ari a'atzaj ti ayén tí'irini. Camu ramua'aree a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua. Canu neajta ramua'aree inee sino, a'íi pu xaa ramua'aree a'íjna í nej rájya'upua.

³⁷ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée pu té'eme. Ayee mú che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'aju'un í teite matíj tí'ijri'irejca'a a'ájna tí'ij auj ruurica a'íjna í Noé teecan. ³⁸ Ayee mú rijcaa, tí'ij caí xi antipúa'areca'a í chaanaca jaj jime'e, metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. A'íi mú néjne'iche, majta viiche'ecare'e. Maúche'e mú miyen rijcaa ajta caí a'ín Noé atéájraa í baarcu jetze ti ve'ée. ³⁹ Majta me'ín í teite, camu a'atzu ramua'areereca'a a'íj ti tí'iti riníche'en. Aj mú xaa ráamua'areeri'í tí'ij huatámí'yeca'a. Huaja'ujaujete najjmi'ica í teite. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin, í nej teáata'a jetze airáane.

⁴⁰ 'A'ájna a'úu mú huaté'uu muá'aju'un ví'ira'ata'a, mé hua'apua í teteca. Seíj pu á'avi'tichí'ihuan tí'ij te'entipúa'are. Ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin. ⁴¹ Majta me'ín í 'uuca, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un, mé hua'apua. Meté'atí'ixíj mú muá'aju'un. Seíj pu ajta á'avi'tichí'ihuan tí'ij te'entipúa'are, ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin.

⁴² 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj atanéjne'ere temua'a naa, a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze uvé'enejsin í á'amua'astara'a.

⁴³ 'Setá'aj siyen yaú'tiíeé xá'ara'ani se'íjna. A'íjna jime'e í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'ín ramua'aree a'atzaj ti pua'a í tíca'ari tzejta'a a'uteáruti a'íjna í nahua'ari, ayée pu rini a'íjna ti huatéechi'i. A'íi pu atanéeri a'ame, ajta capu raatá'asin ti a'ín nahua'ari ra'antána'aca í puéerta, tí'ij uateárute u chí'ita.

⁴⁴ Ayee pu hui che'atá na'a ruxe've'e seíj siyen atanéjne'eri a'iné inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu uvé'enejsin a'atzaj seíj caí pua'a nechuve'e mú'een.

Jíme'en a'íjna ti xaa nain jín rá'astijre'e, ajta a'íjna ti caí a'atzu rá'astijre'e (Lc. 12:41-48)

⁴⁵ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'uran. ¿A'ataani tévira'a ayén caí ja'anáj á'itzee, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree ti pua'a a'ín vástare'ara'an ayén tiraa'íjcate'en a'íjna jime'e ti tihuá'ajjte'e í seica í mej tí'ijvairé'e ti ij a'ín tihua'umín a'atzaj ti pua'a ari huaxí'epi'intari'ihuaca'a? ⁴⁶ Ajta a'íjna í tevi, naa pu tiraatévairé'esin ti pua'a ayén rijca a'íj ti tiraata'ajj tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna ti tí'ira'ajjte'e.

⁴⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, tzáahuati'ira'a jime'e ti pua'a auj ayén rijca tí'ij uvé'enen í vástare'ara'an, a'íi pu xaa ayén tí'ira'íjcate'en nain jime'e a'achú ti caj tí'ijcha'íi.

⁴⁸ 'Mí ajta, ti pua'a a'íj pua'a tí'itevistan a'íjna í ja'ati, ayée pu rini. Ayee pu tí'ímua'atze í ru tzejta'a tíjín: "Jé'ecan pu á'ateeri mé já'ahua'a í nevástara'a."

⁴⁹ Aj pu í autéchesin ti a'íj pua'a tihua'uté'axi'ín í ruxí'ej teite í mej tí'ijvairé'e. Ajta huá'a jamuan tí'icua'ani, ajta ye'en a'ímej jamuan í mej rutá'aruaijve'e.

⁵⁰ 'Ajta a'ín vástare'ara'an uvé'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen caí rachú've'e a'íjna ti tí'ijvairé'e, ajta a'atzaj ti pua'a caí ramua'aree ti ari uvé'ene. ⁵¹ Aj pu í vástare'ara'an jeíhua puajtzi raatá'asin. Ajta raata'ajte'esin ti a'uun a'utéveeca a'u mej a'uteáturaasin a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen tí'ijri'ire. Jé'ecan pu ruyeinixi'ín a'ujna, ajta rutamej pu jín ancuré'ujci'ímée a'ame a'íjna jime'e ti rajpuajtzi.

25

Jíme'en í teemua mé 'uuca, í mej tamuáamuata'a ará'aseca'a

¹ 'A'ájna xicájra'a jetze, ayée pu Dios hua'utá'asin í teite mej mi me'uun a'uteáruute a'u ti a'áin é'eseijre'e u ta japua. Ayee pu che'atá na'a ti-huá'aruuren a'ij ti tihua'uruu í teemua mé 'uuca, tamuáamuata'a mej nu'u ará'aseca'a. A'áí mú tejá'utíí í tiú'ujlaampara mej mi me'uun ra'antinájche a'ájna ti huaténeichi. ² Camu r'íí mé titeumuámua'are'eca'a seica, í mej anxívi. Majta me'ín í seica, í mej majta anxívi, a'áí mú nu'u xaa r'íí mé titeumuámua'are'eca'a. ³ Majta me'ín í mej caí r'íí mé titeumuámua'are'eca'a, a'áí mú tejá'utíí í tiú'ujlaampara. Aru camu ya'ujáj me'ájna í aceite í mej jín rá'ajtaira.

⁴ 'Majta me'ín í mej r'íí mé titeumuámua'are'eca'a, a'áí mú xaa limeeta tzajta'a ru'ucájtuua í aceite. A'áj mú a'ujáj, jamuan í tiú'ujlaampara. ⁵ A'íné jeíhua pu nu'u é'tee a'ájna ti huaténeichi, temua'a pu cutzi tihua'umuá'iti a'áí mej í teemua. Muaatácu'utzuca'a micu.

⁶ 'Pu'uri nu'u teuumé'eca a'atzaj já'ita'a tíca'a, tí'ij sejí ayén huajíjhuaca'a tijín: "Pu'uri yé vé'eme a'ájna ti huaténeichi. Xu'irá'cinichi sej si ra'antinájche." ⁷ Mat'í'ij mi huajíjxica'a a'áí me í teemua. Á'iyen mú r'íí tiú'uruu í tiú'ujlaampara.

⁸ 'Aj mú mi a'áí me í mej caí r'íí huaújruu, ayée mú tihua'utajé í seica tijín: "Aisí, cáj caj setitaatá'a í aceite a'íné pu'uri huitáxi'isin téjmi í ta'áa."

⁹ 'Majta me'ín í mej r'íí mé titeumuámua'are'eca'a, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín: "Catu xaa ne'u, a'íné ayej ne'ase capu c'i'iti tíj na'a itejmi. Capu ajta c'i'ipe tíj na'a mú'ejmi. Mí seajta mú'een, setá'aj á'ucí'ine huá'a jemi í mej aceite tu'araca sej si ráananan tíj na'a mú'ejmi."

¹⁰ 'Aj mú mi miyen huaríj. U mú nu'u mi á'uju'un. Maúche'e mú huajú'ucaa, tí'ij a'áin a'ará'a a'ájna ti huaténeichi. Majta me'ín í teemua í mej r'íí huaújruu, a'áí mú a'ucíj jamuan a'u mej tejé'eyeste me'ájna jime'e ti huaténeichi. Aj pu i te'íteánami'ihuaca'a í puéerta jetze.

¹¹ 'A'atzu nu'u á'ateevi'lica, majta í seica a'ará'a í teemua. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín: "Tavastara'a, mú'ee í pej i'í tavástara'a, tita'antácuune'e."

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ayej ti'ayajna. Canu a'atza á'amuumajte."

¹³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen atanéjne'eri a'íné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze nej inee uvé'enejsin.

Jíme'en í tumin ti jín í ti tihua'ajte'e tihua'u'íjca a'áí mej í mej ravaíre'eca'a (Lc. 19:11-27)

¹⁴ 'Ajta, ayée pu che'atá na'a Dios huá'aruuren a'ájna xicájra'a jetze tíj í ja'ati ayén tihua'uruu í mej tí'ivaíre'eca'a. Tí'ij nu'u ari a'uye'imáca mé já'ahua'a yee, amuacaí pu hua'utajé a'áí mej í mej tí'ivaíre'eca'a. Tihua'u'íjca a'ájna jime'e í ti a'áin tí'ijcha'íica'a.

¹⁵ 'Ayee pu tiraatá'a sejí a'achú cumu anxíj ví'ira'a í tumin. Ajta í sejí, ayée pu tiraatá'a a'achú cumu hua'apua ví'ira'a. Ajtahua'a í sejí, sejí ví'ira'a pu tiraatá'a. Ayee pu tihua'utá'a a'áj mé tiraay'í'iti. Tí'ij jí á'urua.

¹⁶ 'Ajta nu'u a'áin ti anxíj ví'ira'a ancuré'a, a'áí pu a'utéjche ti tiu'umuári'en tumin jime'e. Ajta á'iyen, raamuá'iti anxíj ví'ira'a a'ájna jime'e ti ajmí'í

ra'ancuré'a. ¹⁷ Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Raamuá'iti hua'apua vi'ira'a, icu.

¹⁸ 'Ajta nu'u a'ín ti ra'ancuré'a a'íjna í seij vi'ira'a, capu tiraamuári'iste. A'áa pu já'ahua'a a'ará'a. Ra'ateíchajraa á chuaata'a. A'uu pu ra'avá'ana í tumín ti raatániijte í í ti tihuá'ajjte'e.

¹⁹ 'Pu'uri nu'u á'ateevi'ica'a, ajta a'ín í ti tihuá'ajjte'e, uvé'ene. Ajta a'utéjche ti raax'í'epi'intare'en í tumín jime'e.

²⁰ 'Ajta a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta a'ará'a í seica í anxíj vi'ira'a. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a. Ayee pepu'u caj tinaatá'a anxíj vi'ira'a jime'e. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase anxíj vi'ira'a."

²¹ 'Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an tíjín: "X'í'epi'ín pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itze. R'íi pej tí'itevij. A'íj pej jín te'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'íjcate'en jeíhua jime'e, íyee ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i."

²² 'Ajta a'ín ti hua'apua vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Ayee pu ajta tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a, mú'ee pej piyen tinaa'íjca pe'íjna jime'e hua'apua vi'ira'a í tumín. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase hua'apua vi'ira'a."

²³ 'Ajta a'ín í vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: "X'í'epi'ín pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itzee. R'íi pej tí'itevij. A'íj pej jín ra'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'íjcate'en jeíhua jime'e, íyee ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i."

²⁴ 'Ajta nu'u a'ín ti seij vi'ira'a ancuré'a, a'íi pu ajta yé ra'áa. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: "Nevástara'a. Nee nu niyen ráamua'areeríi pej piyen té'ejaaxíejve'e. Ayee pej tihuá'ajjte'e mí seica mej mí tiu'uhuáste'en, matá'aj tiu'utzaana. Aru nain pu tí'imuaci'iti mú'etzi. Ayee pej tihuau'ajjte'en mej mí ráahuastira'ani í imue'eri, matá'aj raaré'eseire'en tí'ij tí'icíire. Ajta á'iyen nain timuáaci'iti mú'etzi. ²⁵ A'íj nu jín tí'itzi'íine'eca'a inee. Aj nu jín ne'uun á já'ahua'a a'ará'a. Nera'ateíchejraa. Net'í'ij ni ra'avá'ana á chuaata'a. Ye'ecui ne'u, mú'etzi ti a'aa."

²⁶ 'Ajta a'ín vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: "Mú'ee, mí pej a'ij pua'a tí'itevij, jé'ecan pej huá'ína'ase'e. Capej tí'itíj jín nevaire'e. Tí pua'a piyen ramua'aree nej niyen tihua'a'ajjte'en mej mí tiu'uhuáste'en ti í ayén nain tináaci'iti ineetzi, ¿ní tzaa pajta piyen ramua'areere nej neajta niyen tihua'a'ajjte'en mej mí raaré'eseire'en ti ij ajta nain tináaci'iti ineetzi? ²⁷ Tí pua'a piyen tí'ijmua'aréere, ¿a'íné'een jín pecaí piyen huaríj pej pi caí pe'uun yaúutuua í tumín huá'a jemi í mej tumín tí'ine'ijte nej ni a'atzu raamuá'itin? Tí pua'a piyen huá'iniiche'e, aj nu xaa ra'ancuré'aniiche'en í ti neetzi ne'áa net'í'ij yé uvé'enen. Pe'uté'itzee huá'pi'i."

²⁸ 'Aj pu nu'u í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica í mej vejli'i huaté'uu tíjín: "Setá'aj yeehui rá'ari'í se'íjna í seij vi'ira'a, seajta raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a vi'ira'a tí'tuaave. ²⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej jeíhua tí'ijcha'íi, jaítze'e pu tihuá'aci'iti. Ayee pu té'eme mej miyen tí'ijcha'íi muá'ara'ani nain a'achú tí caj ruxe'eve'e. Majta me'ín í mej caí tí'itíj tícha'íi, a'íi mú tihuá'ari'ira a'ímej í mej cíj mena'a tí'ijcha'íi mej mí caí ché'e tí'ijcha'íi muá'ara'ani. ³⁰ Seajta mú'een, setá'aj mé ya'urá'rieni se'íjna í ti caí tí'itíj vaire'e mé pua'acíe a'u ti a'utíca'a. A'uu pu ruyeinixi'ín, ajta

ancuré'ujci'ixijsin a'ájna jime'e ti rajpualjtzi." Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í vástare'ara'an.

Tí'ij Dios huá'axijte'en a'ímej teitejra'a í mej yen huachéjme tiyen chaanaca japua

³¹ 'A'ájna xicájra'a nej jetzen yéve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, netí'ijtáhu'a huatasejre'en a'ímej jamuan í mej tí'ivaire'e u ta japua, naa pu seíre'e a'ame mej mí rí'i te'utasej í teite, temua'a naa. Nee nu huatéyexa í ipuari japua mej mí ráamua'aree í nej inee nain jín antínmu'a'aree tiyen chaanaca japua.

³² 'Matí'ij mí neetzi jemi huá'ajseire'esin najmí'lica í teitejra'a i mej tiyen seijre'e í chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a hua'apuacié huá'ajseire'esin tíj ajta ja'atí ayén hua'apuacié tihua'ajsei í ruye'emua. A'u pu huá'ajsej í cáne'axi sejta'a, ajta a'íime í caurasi, ajta sejta'a.

³³ 'Majta me'ín í mej rí'i tí'titeite, ayée mú'een matíj í cáne'axi. Neri'irínta'a nu huá'ajseire'esin. Majta a'íime í mej a'ij pua'a tí'titeite, ayée mú'een matíj í caurasi. Ne'útata'a nu huá'ajseire'esin ne'ímej.

³⁴ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ímej í mej e'ejteí neri'irínta'a tíjín: "Iye'e xu'u ij mú'een, mí se'j rí'i tiraatá'a í niyá'upua, setá'aj siyen ra'ancuré'an í ti ayén tejá'amua'aci'iti, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca, sej si se'uun a'uteárute a'u ti Dios é'esejre'e." ³⁵ Ayee pu té'eme a'iné mú'een xu tinaamí netí'ij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta jaj naatá'a netí'ij huata'í'imi. Mú'een xu seajta na'ancuré'evi'iti í ruchi'itá tí'ij caí ja'atí nexí'eve'eca'a. ³⁶ Ayee xu tinaatéechejte netí'ij caí tí'itíchejca'a. Netí'ij tijcu'í'ineca'a, mú'een xu seajta naatéezej. Ajta, netí'ij aiteánami'ihuaca'a, mú'een xu seajta náamuaareca'a."

³⁷ 'Majta me'ín í mej rí'i tí'titeite, ayée mú'een tinaatá'ixaate'esin tíjín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaamí tetí'ij muaasej í pe'j í'icuataca'a? ¿A'anajni tiyen jaj timuaatá'a tetí'ij muaasej pe'j í'imi'lica'a? ³⁸ ¿A'anajni tiyen timua'ancuré'evi'iti í tachi'itá iteen tetí'ij ráamua'areeri'í pe'j caí a'ij tamuari? Ari i'i, ¿a'anajni tej tiyen huaríj tej timuaatéechejte patí'ij caí tí'itíj jín tí'itíchejca'a? ³⁹ ¿A'anajni tiyen muáamuaareca'a patí'ij aiteánami'ihuaca'a na'ari tej tiyen muatéezej patí'ij tí'icui'lica'a?"

⁴⁰ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin tíjín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, setíj sena'a sej siyen huá'uruu a'ímej í ne'ihuamua'a, ayée xu che'atá sena'a náaru ineezi. Capu amín a'ij ti pua'a siyen raatévai se'j í ne'ihuara'a ti caí tí'itíj jín tí'itíjvee, ti caí a'atzu ruxe'eve'e."

⁴¹ 'Aj nu ní niyen tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej e'ejteí ne'útata'a tíjín: "Sericu mú'een, mí ti Dios a'ij pua'a tejámuaatá'asin. Sej hui ineezi jemi sej si se'uun a'uteárute taj tzajta'a ti Dios ayén rí'i ráaruurijte a'ájna í tiyaaru'u, majta a'ímej í mej tí'ijvaire'e, a'íime í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een.

⁴² Sericu mú'een, a'iné caxu tinaamí netí'ij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta caí jaj naatá'a netí'ij í'imi'lica'a. ⁴³ Capu ja'atí naamuá'a. Ayee pu i'eene'e, caxu ná'anvli'iti á ruchi'itá. Canu tí'itíchejca'a. Mí seajta mú'een, caxu tinaatéechejte. Netí'ij tijcu'í'ineca'a, caxu seajta naatéezej, caxu seajta náamuaareca'a netí'ij aiteánami'ihuaca'a."

⁴⁴ 'A'í mú'een majta miyen tinaatá'ixaate'esin tíjín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaasej pe'j huata'í'icuataca'a, nusu pe'j í'imi'lica'a, na'ari pe'j caí ja'atí

mua'atejca'a, na'ari pej tí'icui'ica'a, ca'ín pej aiteánami'ihuaca'a, teajta caí muaatévai iteen?"

⁴⁵ 'Aj nu ni niyen tiu'utániuusín tijín: "A'íné caxu siyen raatévai sejí í ne'ihuara'a ti caí ti'títj jín ti'ítéjvee, sejí ti caí ruxe'eve'e, caxu seajta naatévai ineezi."

⁴⁶ 'Majta me'ín, a'úu mú á'uju'un ti ij puaíjti huá'uci'ti tíj na'a rusén jime'e. Majta me'ín í mej r'í'í tí'titeite, a'úu mú á'uju'un a'u ti Dios é'esejre'e mej mi ruuri muá'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

26

Meti'ihuau'ixa a'ájna jime'e í mej raax'epi'íntare'en mej nu'u Jesús huatéevi'í (Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Tí'ij Jesús raatapua'ajta'a ti nain tiu'utaxájtaca'a a'ájna í niuucari, aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ² Ayen tijín:

—Xu'uri ramua'aree ti ari vejli'í a'ájna mej tí'iyesten me'ájna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'í. A'atura aúche'e hua'apua xica. Ja'atí pu ajta tiu'utátuiire'esín í nejíme'e í nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi ná'utatan cúruu jetze. —Yee pu'u tihua'utá'ixaa.

³ Majta me'ín í mej tihua'áijte'e teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti tí'aijta, majta í hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtéme'ecan, a'úu mú e'etiújsej u chí'ira'an jetze a'ájna ti nain jín antiújmua'aree u hua'atéyujta'a. Ayee pu ántehuaa a'ájna tijín Caifás. ⁴ A'í'í mú tiú'ujmua'atziite'eca'a a'íj mej ye'í huárini mej mi hua'ítzi jín raatéevi'í me'ájna í Jesús mej mi raajé'ica. ⁵ Majta miyen tí'iru'ixaate'eca'a tijín:

—Catu raatévi'ira mat'íj tí'iyeste í teite mej mi caí huataníniu'ucacu. Tí pua'a tiyen huárini, a'í'í mú taaténe'usi'ite'esin.

'Íita'a pu án ye'ájtuaa mu'úutze'en í Jesús a'ájna ti naa teáar'e (Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

⁶ Ajta a'ájna í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a u Betania a'u ti é'leche a'ájna í ja'atí ti ayén ántehuaa tijín Simón. A'í'í pu a'ín pú'een í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Tí Cá'atzaj.

⁷ Aj pu í sejí á e'iré'ene jemin a'ájna í Jesús. 'Íita'a pu pírici ti limeeta huátisime'eca'a. Tetej limeetajra'a pu pú'eene'e. Naa pu te'evé'ejística'a ti naa teáar'e, ti ajta huáp'i'í tí'ijnajche. Tí'ij Jesús huatecaíca meesa jetze, a'ín 'íita'a án pu ye'ájtuaa án mu'úutze'en.

⁸ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'íj raasej a'íj ti huaríj, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a í 'íita'a jemi. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'íné 'een jín á'uvej amájna í aceite? ⁹ Rí'írístaca'anche'e pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'ítinche'e jeíhua í tumín mej mi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'íj tí'ijviicua'í.

¹⁰ Ajta a'ín í Jesús, a'í'í pu ráamua'areeri'í a'íj mej ye'í tí'ixajta'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'íné 'een jín siyen rájaaxiejvi'í se'ájna í 'íita'a? A'íj ti náaruu, temua'a pu naa í'í xí'epi'ín. ¹¹ Ayen nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'íj tí'ijviicua'í, maúche'e mú mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'un tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu í 'í'írí'íríista a'ame sej siyen tihua'utévairé'en. Mí neajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

12 'Ayee pu'u, tí'ij a'ín 'íita'a na'avé'emeijri'i ineetzi, ayée pu 'een jín ayén náaruu a'íjna jime'e ti na'avá'anan. 13 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'ayajna, íiyen chaanaca japua, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti Dios tihua'irájtuaani a'íi mú majta hua'utá'ixaate'esin a'ij ti huaríj a'íjna í 'íita'a mej mi jeíhua ra'utámua'aree.

Judás pu tiu'utátui avítzi jime'e a'íjna í Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

14 Ajta seíj ti huá'a jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japan hua'apua ará'ase, a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Judás Iscariotes, a'íi pu ajtáara huá'a jemi. A'u pu á'uraa ti ij tiu'uxáj huá'a jamuan í mej tí'ajta teyujta'a. 15 Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni setí'ineanajchite'en ti pua'a nejamuaatátuiire'en ne'íjna í Jesús?

Maraaté'itíee í tumin. Majta raatá'a a'achú cumu seité japan tamuáamuata'a í tumin, rumua'atí plata. 16 Ajta iyá'uraa a'íjna í Judás. Tíj na'a a'ájná'imua, a'íi pu a'utéjche ti ráahuauni ja'anáj ti íi'í xí'epi'ín ti ij hua'utátuiire'en.

Tí'ij tavástar'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; I Cor. 11:23-26)

17 Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í ta'amúa'jca mej jetzen tí'iyestehua'a mat'íj pan cua'acare'e ti caí cujchira'a, aj mú mí á e'iré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti r'íi tejá'uruuren í pej ráacua'ani í pan tej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í tayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a?

18 Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een se'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni. Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee: “Yee pu tí'ixa í maestro tíjín pu'uri a'ájna teja'uré'ene nej nain jín raanajmire'en, neajta nej ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í tayaujmu'a'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.”

19 Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú huaríj a'ij ti Jesús tiu'uta'ájtaca'a. Nain mú r'íi tiú'uruu í mej tí'icua'ani.

20 Tí'ij huachúmua'ancaa, Jesús pu huatecaíca í meesa jetze huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japan hua'apua mua'ará'axcaa. 21 Mu'uri tí'icua'acáa, tí'ij ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna, seíj ti a'amua jetze ajtémecan, a'íi pu nejíme'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej tí'ajta teyujta'a.

22 Aj mú mi huataújxieemiste í ru tzajta'a. Ma'utéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, seíj ajta seíj. Miyen tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a seíj ayén tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

23 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'íjna ti pan cua'a a'íjna jetze í tuxa'a nee jamuan, a'ii pu a'íin pú'een í ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin. 24 Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi í nej neajta teáata'a jetze airáane a'ij ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze. Mí ajta, a'íjna jemi ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin, jaitze'e pu raatévaire'enche'e

ti caí huanú'ihuanche'e a'iné rajpuaítzi pu a'ame huáp'i. Ché'e a'ín huataújxieemiste'en.

²⁵ Ajta a'ín í Judás, í ti hua'utátuiire'emi'ica'a, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestru, canu xaa ne'ín pú'een, ¿ni qui necaí?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mu'ée pej asej piyen tiraataxájtaca'a.

²⁶ Maúche'e mú tí'icua'a t'íj Jesús pan t'íj. Rí'i pu tiraatá'a í Dios, ajta ra'antítaaraxi. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'i. Ayen tihua'íxaate'e tijín:

—Xa'ancuré'e'í'ipi'i. Xáacua'a. A'ii pu a'ín pú'een i nehua'ira'a.

²⁷ Ajta á'iyen, vaasu tijáj. T'íjta'í rí'i tiraatá'a í Dios, a'í pu hua'uré'í'ite. Ayen tí'ixáata tijín:

—Xa'anti'í, naíjmi'í mú'een. ²⁸ Al'jna ti urajmuaa, a'ii pu a'ín pú'een i nexuure'e nej ra'íraxire'esin ne'íjna jime'e nej ni raanaíjmire'en a'íjna ti jín Dios rusefj ayén te'ataújratziiri'í í jécua imuá. A'íj nu jín huá'a japua niuuni mu'íicáca ti ij Dios ayén tihua'utá'uuni'í.

²⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ayén ti'ayajna, íjii tíj na'a ti yú auca'it'í a'ame, canu ché'e ra'ant'ísin ne'íjna i já'ara'a uuva jetze ti me'ecan sino a'ájna xicájra'a ti Dios jetzen huateúra'ate'esin nainjapua í chaanaca. Aj nu xaa a'amua jamuan ra'ant'ísin neajtahua'a rujéjcuatze'en.

Jesús pu raataxájtaca'a ti a'ín Pedro ra'avé'avaata ti nu'u caí ramua'ate

(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Aj mú mi sefj tiu'utáchuicaca'a í mej jín rí'i tiraatá'a í Dios. Aj mú mi a'ucfj.

A'uu mú a'ará'a Aceituunajemi, jiri'í ti á'utaaca.

³¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Íjii, ti tíca'aren, mé xu núujisin. Setiu'utatévi'ira'ata neetzi jemi. Ayee pu té'eme tíj té'eyu'usi'í ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Nee nu i nej i'í Dios, a'íj nu jé'ícatan cáne'axi ti tiseíj. Majta me'ín a'ucfjxi'isin í cáne'axi.” ³² Mí neajta inee, net'íj huatarún, áa nu a'umé'e na'ame u Galilea. Amuacaí nu ará'aiixa, seajta á'iyen mú'een.

³³ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Capu amín a'íj ti pua'a naíjmi'í metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'eetzi jemi. Canu ja'anáj niyen rini inee.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íjii tíca'a, t'íj caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata yee pej nú'u caí nemua'ate.

³⁵ Mí ajta a'ín Pedro, ayée pu tiraatá'ixaa ca'anín jime'e tijín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej á jamuan huámi'ini, capu amín a'íj. Canu ja'anáj niyen tímua'avé'avaata yee nej caí muamua'ate.

Majta me'ín í seica, ayée mú che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu raatéjhuaa í Dios jemi a'ujna u Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. A'uu mú a'ará'a, huastari jemi, ciyej ti e'eré'eevee ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Getsemaní. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Yé xu'u tité'en mú'een, íyecuí. Neajta inee, mé nu'u vejli'í a'atanéjsin nej ni raatéjhuauni í Dios jemi.

³⁷ Aj pu i á'uraa. Huaja'uví'iti a'ímej, a'íjna í Pedro, ajta a'ímej í mej hua'apua, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Zebedeo. Ajta á'iyen a'íj

pua'a raatá'a í ru tzajta'a. J'écan pu huataújxieemiste. ³⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—J'écan pu caí nú'uca'anisti'i yú ne tzajta'a. Huápi'i nu nexieemiste'e. Cu xíee nej cuy mi'ini. Yé xu huateáturan mú'een íiye. Seuche'e xu atanéjne'ere nee jamuan.

³⁹ A'atzu pu a'imuá ájca'i yee a'uré'ene. Tí'ij i é'ejtunutaca'a á chuaata'a. Aj pu i ayén tirájhuaviiri'i í Dios tijín:

—Dios pej ní'iyá'upua, naíjmi'i pu rí'irí mú'eetzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti caí ayén tí'ineci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, í nej jín rajpuaítzi na'ame. Na'ari caí, ché'e caí ayén 'eene'en netíj tí'ijxe'eve'e ínee, sino patíj mú'ee tí'ijxe'eve'e.

⁴⁰ Aj pu i á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Tí'ij hua'ujíste, aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tijín:

—¿Ni tzaa pecaí té'eviicua'i pej atáneere nee jamuan a'achú cumu sei hora? ⁴¹ Seuche'e xu atanéjne'ere, seajta setá'aj raatéjhuauni í Dios jemi tí'ij caí tejamuáaci'iti ti'itíj í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mú'een xu xaa huateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'i.

⁴² Ajta á'uraa. Ajtahua'a ayén tirájhuaviiri'i í Dios tijín:

—Dios pej ní'iyá'upua, ti pua'a caí a'ij tí'iri'iri ti i caí ayén tí'ineci'iti a'íjna í nej jín rajpuaítzi na'ame, ché'e ayén 'eene'en patíj tí'ijxe'eve'e mú'ee.

⁴³ Tí'ijtáhua'a á e'iré'ene. Ajtahua'a pu huá'uteu, mecu'utzúca'a, a'íné jehua pu huá'amua'itijca'a í cutzi. ⁴⁴ Aa mú a'uteájturaa a'ímej í mej cu'utzuca'a. Huaíacajetze pu ajtahua'a u á'ume í Jesús. Ajtahua'a pu raatéjhua í Dios jemi. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaviiri'i a'ij ti amuacaícan tiraatáhuaviiri'i.

⁴⁵ Tí'ij ajtahua'a á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri íjii, sej huápi'i rucu'utzive'e. Pu'uri íjii sej huácu'utzu, seajta huaújse'upe'en. Casi'i, pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij a'ín hua'utátuiire'esin í ne jíme'en, i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi naateevi'i a'íme í mej a'ij pua'a rici.

⁴⁶ 'Xá'ajhuixi'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti ne jíme'en tiu'utátuiire'esin.

*Matí'ij raatéevi'i me'íjna í Jesús
(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)*

⁴⁷ Aúche'e pu tí'ixajta'a tí'ij a'ín Judás á e'iré'ene. A'íjna í Judás, a'ín pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axca. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa. Seica mú tiu'í'isime'e í nahuaa ti rux'ejta'a te'ejcamíimijmee, majta seica ciyej tiu'í'í í mej jín huá'ucui'ini. Naíjmi'ica mú huata'ájtaca'a a'íme í mej tí'ajta teyujta'a, majta í huá'avaujsimua'a í teite.

⁴⁸ Ajta a'ín ti hua'utátuii a'íjna í Jesús, amuacaí pu ti'íhuaújmua'atzii a'ij ti ye'í huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti a'ín pú'een í Jesús. Ayen tijín:

—A'íjna ne'u, í nej ru'itép'i'ítze'esin netí'ij raatateújte'en, a'ii pu a'ín pírici. Setá'aj hui raatéevi'i.

⁴⁹ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáx#reca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatateújte tijín:

—¿A'íné pena'a, Maeestru?

Ajta ru'it'épi'itze.

⁵⁰ Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Ne'amüigu, ¿ni pe'íjna jín piyen yé vé'eme? —Yee pu'u tiraata'íhua'uri'i.

Majta me'ín í seica, a'íí mü ajteáxiireca'a jemin. Mat'íij mi raatéevi'i.

⁵¹ Mat'íij raatéevi'i, aj pu i seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íí pu rú'ijcupi í runahuua ti ruxí'ejta'a te'ejcamüimijmee. Aj pu i ru'it'éjtze a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti tihua'áijte'e u teyujta'a. Ti'íj jí ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an.

⁵² Ajta Jesús ayén tiraata'áij a'íjna í ja'ati tijín:

—Ucárujte'e mua'anáhuaa, a'íné ti pua'a piyen ruíjcuta mua'anáhuaa, a'íí mü majta muaajé'icatan nahuaa jime'e. ⁵³ ¿Ni ayén timuá'amitiejte'e mú'eetzi ti ayén ruxe'leve'e pej piyen huárini?

'Casí'i, ti pua'a niyen raatáhuavii í ti ní'iyá'upua, a'íí pu raayí'iti ti hua'uta'áijte'en a'íimej í mej tí'ívaire'e u ta japua mej mi ave'ecanén menaatévaire'en. Majta me'ín, a'íí mü miyen a'ará'axcan a'achú cumu huaícate ví'ira'a.

⁵⁴ 'Aru ti pua'a hui niyen huárini, capu ché'e huatári'iristari ti ij ayén araúrasten a'íj ti té'eyu'usí'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'leve'e mej miyen náaruuren.

⁵⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i í teite tijín:

—¿Ni siyen yé vé'uju'un se'íjna jime'e í nej niyen hua'uré'eseire'esin í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi? ¿Ni se'íjna jín tiu'í'isin í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamüimijmee, seajta ciyej tiu'í'isin sej si naateevi'í?

'Nain tújca'ari tzajta'a ti yú e'iré'ene, a'úu nu a'utevéeca'a teyujta'a. Netejá'amuamua'atehua'a nu ná'aye'í. Mí seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'í se'újna. ¿A'íné 'een jín siyen rici íjii? ⁵⁶ Ayeé pu nain tiuju'umé'e a'ame ti i ayén araúrasten a'íj mej mejmí'i tira'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, naími'i mu'u mi á yaúurie. Mat'íij mi huataúruu.

A'íí mú ya'uví'iti í Jesús huá'a jemi í jueesi

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Majta me'ín í mej raatéevi'i me'íjna í Jesús, a'úu mú ya'uví'iti me'íjna jemi í Caifás, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. Majta me'ín í mej tiú'ujmua'ate í niuucari ti tí'áijta, majta me'ín í huá'avaujsimua'a, a'úu mú majta e'etiújseire'eca'a a'utí a'utevéeca'a a'íjna í Caifás.

⁵⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'atzu pu a'ímuá raavárajme'e a'íjna í Jesús. A'u pu vejlí'i a'ará'a a'u ti já'ita'a e'eráyaujta'a, a'u ti e'irájca a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. A'u pu ajta a'uteájrupi. Aj pu i huá'a jamuan a'ujyeíjxi a'íimej í mej tí'icha'íi ti ij ráamua'aree a'íj ti tejauumé'e a'ame.

⁵⁹ Majta me'ín mej tí'áijta teyujta'a jamuan naími'i í hua'ajueesi, a'íí mü rahuauca'a í hua'ítzi í mej jín Jesús jetze te'ujpuá'ajte'en ti ayén hua'utá'an mej mi raajé'ica. ⁶⁰ Mu'íiti'í mú á'ujca'anejca'a mej hua'ítzi jín té'antzaahuat'e'en. Capu amín a'íj. Camu tí'itíj huáteu í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

A'atzu á'ateevi'ica ti ayén tí'irici. Aj mú xaa me'ín í mej hua'apua mú á e'iré'ene. ⁶¹ Ayeé mü tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu yehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi tevi a'íjna jime'en yee: “Nee nu raayí'iti nej raaté'uuna a'íjna i teyuu ti chí'ira'an pú'een í Dios, ajta nu'u ajta rá'ajtaahua huaíca xicaj tzajta'a.”

⁶² Aj pu i sejí ajchee. A'ii pu a'ñin pú'een'e e í ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ayee pu a'ñin tiu'uta'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—¿Ni pecal' a'ij pena'a tiu'utániuusin? ¿Ti'itájni pú'een a'íjna í mej jín te'tantzaahuat'e'e mú'etzi jemi?

⁶³ Ajta a'ñin í Jesús, capu ti'it'ij a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'ñin ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, ayée pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ajte'e niuucajtze'en í Dios patá'aj taatá'ixaate'en ja'atí pej pú'een. ¿Ni mú'ee pe'ñin pírici a'íjna í ti í'iyaujra'an í Dios?

⁶⁴ Jesús pu ayén tiu'utataniú tijín:

—Mu'ée pej piyen raataxájtaca'a. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tejauumé'e a'ame. Mú'een xu neseíra'a xá'aju'un ineetzi í nej neajta teáata'a jetze airáane net'íj án huatéyeijxa ri'irínta'an a'íjna í ti nain jín antiújmua'aree u ta japua, seajta neseíra'a xá'aju'un net'íjítahua'a yé ve'ecáanen í jaitiri jetze.

⁶⁵ Ajta a'ñin í ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, a'ñi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree ti a'ñin huataniú'ucaca'a. Ayen tijín:

—A'ij pu pua'a ti'ixa í Dios jemi. Capu ché'e ruxe'eve'e mej mi seica te'tantzaahuat'en jemin. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Casi'i, xu'uri ráanamujri'i ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi.

⁶⁶ ¿A'liné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi?

Majta me'ñin í seica, miyen tijín:

—Ayee pu tiraavíjte'e ti huámi'ini a'íjna jime'e.

⁶⁷ Aj mú mi ra'arátzjmu'a'axi á néerime'ara'an jetze, majta ra'itéevajxi í rumuájca'a jime'e. Seica mú majta ru'itéva'ara'a. ⁶⁸ Majta miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Taatá'ixaate'e mú'ee mi pej nu'u i'í Ciríistu'u, ¿a'ataani mu'itétjee?

Pedro pu ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-57)

⁶⁹ Ajta a'ñin í Pedro, a'úu pu anu'uhuátacatí jái'ita'a ti e'eráyaujta'a í chí'ita. Ajta sejí uteájrupi, í ti ravaire'e a'íjna í teyujta'a ti antiújmua'aree. 'Hita'a a'íjna. Aj pu i á e'iré'ene jemin. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Mu'ée pej pajta á'uche'ecane'e pe'íjna jamuan, ti Galilea é'eme'ecan.

⁷⁰ Ajta a'ñin Pedro, seicié pu tiraatá'ixaa mej seíraca'a í seica, ayén tijín:

—Canu ramua'aree a'ij pej ye'í ti'ixa.

⁷¹ Aj pu i ajchee. Pu'uri huiiramé'eca tá'apueerta. Aa pu a'utéechaxi.

Ajtahua'a sejí raasejí 'hita'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite í mej a'uun a'uráte'eca'a tijín:

—Amájna mi tevi, a'ñi pu xaa á'uche'ecane'e jamuan a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

⁷² Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. Niuucajtze'en pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ramua'ate ne'íjna í tevi.

⁷³ A'atzu á'ateevi'ica, majta me'ñin í mej e'eré'ete'ecaa, a'ñi mú á e'iré'ene vejli'i jemin. Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Mú'ee pej xaa huá'a jetze ajtémecan. Tu'uri ramua'aree te'íjna jime'e a'ij pej ye'í te'ennú'u.

⁷⁴ Ajta á'iyen Pedro ayén a'utéjche ti ayén rájhuvii í Dios ti nu'u Dios ayén puajtzi raatá'an ti pua'a caí ayén ti'ayajna. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa niuucajtze'en í Dios tijín:

—Canu ramua'ate nemíjna mi tevi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huajíjhuaca'a a'íjna í tecuaara'i. ⁷⁵ Tí'ij jí á'iyen Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti Jesús amuacá'í tiraatá'ixaa ti jíme'en yee: “Tí'ij nu'u caí xi huajíjhuaca'a í gallo, ayéé pej nu'u huaíca piyen tína'avé'avaata yee capej nemua'ate.”

Aj pu'i huirájraa. J'éecan pu a'ij pu'a raatá'a. Tiujyeínejraa huápi'i.

27

Metiu'utátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi
(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Yee ruijmua'a yee, aré'apua'a, a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta huá'a vaújsimua'a í teite, a'íi mú raax'epi'íntare rujímua'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. ² Mara'anájaj'ic'i'e í muájca'are'ara'an jetze, mat'íj mi ya'uví'iti. Aj mú mi raatátui a'íjna í tajtuhuan, ti ayén ántehuaa tíjín Pilato.

Judás pu nu'u e'ecaújcua'imín

³ Ajta a'íjna í Judás, tí'ij ráamu'areeri'i tíjín puajtzi mú raatá'asin í Jesús, j'éecan pu a'ij pu'a raatá'a. Ajta, yaúutuaa huá'a jemi a'íjna í tumín ti seité japuan tamuáamuata'a ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'aijta, ajta a'íimej í huá'a vaújsimua'a tíjín:

⁴ —Nee nu auteájturaa í Dios jemi a'iné nejámuaatátui ja'atí ti caí tí'itíj jín até'itzea'ara sej si raajé'ica.

Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Capu a'atzu ta jetze ruxe'eve'e itejmi. Mú'ee pej pú'eene'e.

⁵ Aj pu i Judás ya ye'jhuá'axi í tumín á chuaata'a a'ujna teyujta'a. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij í mé já'ahua'a e'ecaújcua'imín.

⁶ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, a'íi mú raaré'ejepi' me'íjna í tumín. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu a'ij tiu'utá'aca tej yeúutuaani a'íjna í tumín a'u ti á'ujseire'e í tumín teyujta'a ti me'ecan, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í tej jín tiu'unájchitaca'a tej ti yá'urrieni í xúure'e.

⁷ Mat'íj mi miyen raax'epi'íntare a'ij mej ye'í huárini me'íjna jime'e í tumín. Ayee mú me'íjna jín chuej huánanai mej miyen ratamuá'amuaa tíjín chuej ti japuan tí'imíjhuaca a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca. Ayee mú raxi'eve'eca'a mej mi me'uun hua'avá'anaamuan a'íimej í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan. ⁸ Ayee mú majta ratamuá'amuaa tíj na'a a'ájná'imuaa ti yú e'iré'ene tíjín chuej mej japuan ra'uré'exire í xúure'e.

⁹ A'ájná'imuaa pu araúrate a'ij ti ajmí'i tiraataxájtaca'a a'íjna í Jeremías teecan ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a tíjín: “A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ayéé mú raax'epi'íntare mej tiraaná'jchite'en a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a tumín ti i'í plata ti ij a'íin hua'utátuiire'en a'íjna í ja'ati. Majta á'iyen raaré'ejepi' me'íjna í tumín. ¹⁰ Ayee mú majta huaríj tíj tinaata'áj í tavástara'a. Chuej mú huánanai a'u ti tí'imíjhuacare'e a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca.”

Tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

¹¹ Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a jemin a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i a'íin tajtuhuan ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í pej hua'arey a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús:

—Aa ni'íjtá ne'u, a'íj pej ye'í ti'íxa mú'ee.

¹² Mí ajta a'ín Jesús, mat'íj jetzen te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, capu ti'ítíj xajtaca'a.

¹³ Aj pu í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni pecá piyen huá'unamuajri'í í mej jeíhua mú'eeetzi jetze te'ujpuá'ajte?

¹⁴ Ajta a'ín Jesús, capu ti'ítíj xajtaca'a. Capu ajta seicié tiu'utaxájtaca'a, ni seíj jime'e í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte. A'íj pu jín, jé'ecan pu a'íj yá'useijraca'a a'íjna í tajtuhuan.

*Mat'íj me'íjna jín ra'uxíjte í Jesús ti íj huá'mi'ini
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Ajta a'ájna mat'íj tí'yestejca'a í teite, ayée pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í tajtuhuan ti ayén seíj huatátuaani ti aiteánami'í, ja'atí ti na'a mej raatáhuavii.

¹⁶ Ajta seíj aiteánami'íhuaca'a ti ayén ántehuaa tíjín Barrabás. Naími'í mú ramua'atejca'a me'íjna í Barrabás, ti a'íj pua'a tí'teivistaca'a.

¹⁷ Mat'íj ajteáxiireca'a jeíhua í teite, Pilato pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné setí'íjxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna í Barrabás, na'ari nemíjna mi Jesús, í ti jee í'í Cirístu'u?

¹⁸ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í a'íné ayée pu ráamua'areeri'í tíjín mará'achueere'eca'a í Jesús. A'íj mú jín raatátuiri'í í tajtuhuan. ¹⁹ Aúche'e pu huatecaíca í ipuari japua a'íjna í Pilato tí'íj íra'ara'an ayén tiraata'í'iri'í tíjín: “A'íj nu pua'a tíu'umaaraca'a ne'íjna jime'e í tevi ti caí ja'anáj tí'ítíj jín auteájturaa. Jéíhua nu rajpuaíjtzica'a íjii ne'íjna jime'e. Capej tí'ítíj jín jetzen tí'íjpua'ajte'e.”

²⁰ Majta me'ín í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, a'íj mú ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi miyen rájhuavii í tajtuhuan ti íj a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás. Ayee mú majta tirájhuaviiri'í ti íj a'ín tiu'utá'an mej mi raajé'íca me'íjna í Jesús.

²¹ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné setí'íjxe'eve'e mú'een? ¿A'atajni naatátuaani a'íimej í mej hua'apua?

Ayee mú tiu'utaniú tíjín:

—Barrabás.

²² Aj pu í Pilato ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ari mi Jesús, a'íné tí'ítíj jín neráaruuren?

Naími'í mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²³ Pilato pu ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné 'een jime'e? ¿Tí'ítájni jín auteájturaa tej ti tiyen ráaruuren?

Aj mú mi jaitze'e ca'anín jín huajíhuaca'a tíjín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²⁴ Pilato pu rú'umua'areereca'a ti caí a'íj tí'iri'íri huá'a jemi, sino mu'uri tén autéhuíjsime'e mej tíu'ujne'usite'esin chá'a mena'a. A'íj pu jín anaújmuajte jaj jime'e mej seíiraca'a í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ne'ín pú'een í ti raajé'ícatan amíjna mi teáata'a, sino mú'een xu'u pú'een.

²⁵ Naími'í mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Ché'e ayén éene'en ti titáaci'iti itejmi, ajta ti tihua'uci'iti í tayaujmua'a a'íjna jime'e í tej raajé'íca.

²⁶ Aj pu i Pilato raatátuaa a'íjna í Barrabás huá'a jemi. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'it'évaxi'ín me'íjna í Jesús. Aj pu i hua'utátuii mej mi rá'utatan.

²⁷ Aj mú mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti tajtuhuan e'irájca. Majta hua'utajé naíjmi'lica í ruxí'ej xantaaru'u mej mi tiújseire'en jemin í Jesús. ²⁸ Mat'íj mi tiraacá'ari'iri'i nain í ti ti'it'échejca'a. Majta síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. ²⁹ Majta curuun mú raateátaave ti zticare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'erujti'iri'i. Majta, itz'íj mú ru'it'éechuite ri'irínta'an.

Aj mú mi títunutaxi jemin. Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i tijín:

—¿A'íné pena'a, mú'ee pej tihuá'ajte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan?

³⁰ Majta ra'atétzímua'axi, majta rajví'i me'íjna í itz'ij. Mu'íi mú ra'avé'evaxi án mu'útze'en me'íjna jime'e. ³¹ Mat'íj rá'uxieehuari'ira, aj mú mi rú'íjchui'iri'i me'íjna í síicu'uri ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. Majta ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Mat'íj mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

*Merá'utatai me'íjna í Jesús í cúruu jetze
(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

³² Mat'íj aujú'ucaa, seíj mú antinájcheca'a ti seij chu'éjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. Ajta a'ín í teáata'a, ayée pu ántehuaa tijín Simón. Aj mú mi raata'ajte ti a'ín rá'anchueeni cúrujra'an í Jesús.

³³ Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmu'a'a tijín Mi'íchi Mu'uta. ³⁴ A'uu mú raatá'a ti'it'íj ti raayé'en, viinu ti antzináj ti ranaxca. T'íj ra'ajtmuá'a, capu ra'ími'i já'araa.

³⁵ Mat'íj mi rá'utatai í cúruu jetze. Majta, huáhuajcaca'a mej ti'ihuaújmu'a'itin tetej jime'e mej mi ráamu'a'aree ti'it'íj ti a'ij raci'iti seij ajta seij í cixure'ara'an í Jesús. Ayee mú titeeré'ujpijte. ³⁶ Majta a'ujrá'aseca'a mej mi ráacha'ín.

³⁷ Majta taabla cílieene'en aúutatai a'utí'á'ujmu'u í Jesús. Ayee mú amuacái ra'uyú'uxaca'a í taabla jetze a'íjna í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “A'ii pu a'ín pú'een í Jesús, í ti hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan.” ³⁸ Majta jamuan huá'utatai hua'apuaca í nahua'ari. Seíj mú aúutatai ri'irínta'an í Jesús, majta í seij, úutata'an.

³⁹ Majta me'ín í mej a'ur'éenineica'a, mat'íj raaseíj, a'íi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. A'ij mú pua'a ti'íjjeveca'a. ⁴⁰ Miyen tijín:

—Mú'ee, mi pej nu'u raat'éuuna í teyuu, pajta nu'u hua'íca xica jín pajtáhua'a rá'ajtaahua, aísí ne'u, patá'aj aseíj ajapua huániuuni. Tí pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í yaujra'an í Dios, acájra'a hui amíjna jetze mi cúruu.

⁴¹ Ayee mú che'atá mena'a tirá'uxieehuari'iri'i a'íme í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íme í mej tiú'ujmu'a'ate í niuucari jime'e ti tí'ajta, majta huá'avaujsimua'a. ⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta amín, capu raay'íti ti rujapua huániuuni. Amí pu nu'u tarey itejmi í tej Israél jetze ajtème'ecan; ché'e amín acájra'ani mi cúruu jetze. Aj tu xaa rá'antzaahuat'esin.

⁴³ A'íi pu hui nu'u rá'atzaahuat'e í Dios. Ché'e Dios japuan huániuuni íjii ti pua'a ayén raxí'eve'e a'íné ayée pu amín tiu'utaxájtaca'a ti jíme'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an Dios.”

⁴⁴ Majta me'ín í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú miyen che'atá rá'uxieehuari'iri'i.

*Jesús pu huamí'i**(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)*

⁴⁵ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu'i huateática'areca'a nainjapua í chuej. ⁴⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu í Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a í runiuuca jime'e tijín:

—Eloi, eloi, ¿lama sabactani?

A'ájna í niuucari, ayée pu huataújmua'a tijín: “Mí pej ni'i Dios, mi pej ni'i Dios, ¿a'iné 'een jín pí nejaúurie?”

⁴⁷ Seica mej me'uun huaté'uuca'a meráanamujri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu hui huatajé a'ájna í Elías ti ajmí'i Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

⁴⁸ Jíme'en mu'u miyen tiu'utaxájtaca'a, aj pu í seíj a'utiéchejraa. Tí'itíj pu u a'uvé'etií ti urájta'ati. Ajta raateáru'one nahuáj jime'e ta'antzíjvi'i. Ra'antíj'icí'e ciyej jetze, aj pu í rá'ajchui ti ij Jesús huayé'en a'ájna jetze.

⁴⁹ Majta seica, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e ayén éene'en. Aísí ti pua'a yé tanén a'ájna í Elías ti ij a'áin ra'acájtuaani.

⁵⁰ Ajta a'ájna í Jesús, ajtahua'a pu ca'anín jín huajíjhuaca'a. Aj pu í huamí'i.

⁵¹ Ajta a'ájna í cáxuri ti itzíjhua, a'uun ti huatáviviijme'eca teyujta'a, jíme'en pu'u huamí'i a'ájna í Jesús, aj pu í já'ita'a acásíujtza'an. Ajta huateújca'atzíjxi í chuej, ajta já'ita'a a'utátapuaí í tete. ⁵² Ajta te'entaújcuunaxi a'u mej e'eve'enámí'ihuajme'ecaa í mej huácuíi.

Dios pu ajtahua'a hua'utatiste í huá'axiejniu'uca mu'licáca í mej huácuíi, a'ímej í mej mejmí'i ra'ará'astijre. Majtahua'a mú í'irúuri muá'araa. ⁵³ Majta aítacíj a'u mej e'eve'enámí'ihuajme'ecaa. Majta me'ín, tí'ij huatarúj a'ájna í Jesús, a'íi mú a'uteájrupi u chajta'a. A'uu mú a'utaseíjre jemin í teite í mej mu'íi.

⁵⁴ Ajta a'ájna hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'axcaa, majta í mej jamuan tí'icha'íica'a, nain mú tiu'uséj a'íj ti tiu'uríj, ajta ti huateújca'atzíjxi í chuej. Jé'ecan mú tiu'utáatziin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tarí'i pu a'áin pú'eene'e yaujra'an í Dios.

⁵⁵ Majta seica, á mu'u ímuá a'uté'uu meti'iseíiraca'a í mej 'uuca. Mí'i mu'íi. A'íi mú á'ujjuhua'ane'e me'ájna í Jesús jamuan tíj na'a ti u a'arájraa u Galilea, majta í mej ravaire'eca'a tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e. ⁵⁶ A'íi mú a'áin pú'een: a'ájna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta seíj ti ayén che'atá ántehuaa tijín María. Hua'anaana pu pú'een a'ájna í Jacobo, ajta a'ájna í José. Seíj pu ajta huá'a jamuan a'utéveeca'a, a'ájna ti hua'anánaj a'ímej yaújmua'ame'en a'ájna í Zebedeo.

*Mera'avá'ana me'ájna í Jesús**(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)*

⁵⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, seíj pu á e'iré'ene ti Arimatea é'eme'ecan. Chíjteaani pu pírici a'ájna. Ayee pu ántehuaa tijín José. A'íi pu ajta rá'atzaahuat'e'eca'a a'ájna í Jesús. ⁵⁸ A'íi pu á e'iré'ene jemin a'ájna í Pilato. Ajta rájhuaviiri'i ti a'áin raatátuiire'en tévira'an í Jesús teecan. Ajta a'áin Pilato tiu'uta'ájtaca'a mej nu'u raatátuiire'en.

⁵⁹ Ajta José, tí'iquí ra'acájtí í tévira'an. Ajta ra'iré'e'íjcataca'a saavana jime'e ti jéjca. ⁶⁰ A'íi pu auchén ruuré'íjche u téte'e í tete tzajta'a. A'íi pu í'a'ara'an mej mi me'uun ra'avá'anán tí'ij huámí'ini. Mí ajta, a'úu pu ru'utéete tévira'an í

Jesús teecan. Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu i ru'ujná tetej jime'e ti sic'írarara'a. Ajta á'uraa.

⁶¹ Ajta a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í seíj, í María, a'úu mú a'uté'uuca'a a'ájna vejli'i ta'iráninei a'u mej ya'utéete.

A'íme mej tí'icha'íica'a a'utí Jesús e'evé'enami'ihuaca'a

⁶² Yee ruijmua'a yee, matí'íj meri r'íi huaúruu mej mi huaújse'upe'en, a'íme í mej tí'aijta teyuja'a, majta me'ín í fariseo, a'íí mú á e'iré'ene jemin a'íjna í Pilato. ⁶³ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ayée tu ra'utámua'areeri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ihua'itacare'e. Tí'íj auj ruurica, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Huaíca xicaj nu jetze huatarújsin.”

⁶⁴ 'A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej raata'ajta mej mi tiú'ucha'íin a'u ti e'evé'enami'i ajta caí mú á'ume'en huaíca xica. Na'ari caí, í'iri'iri mej e'ire'enén, meraanáhua'an í tévira'an a'íme í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj mú xaa miyen hua'itzi jín tihua'utá'ixaate'esin í teite tíjín pu'uri huatarúj. Ajta jaítze'e pu a'íj pua'a té'eme caí tí'ij amuacaí ayén tiu'uhua'itaca'a a'íjna jime'e ti ayén nu'u yaujra'an pú'een í Dios.

⁶⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato tíjín:

—Ayee pu té'eme. Metí'icha'íj mú muá'aju'un. Sericu mú'een, seajta ru'ujjáxu'umua'an xarij jime'e, ajta júmi'inari jime'e, a'íj sej tiraay'íti ti ij caí ja'atí ramuari'e í tévira'an.

⁶⁶ Matí'íj mi a'ucíj. Majta r'íi ráaruu xarij jime'e, majta júmi'inari jime'e ti ij caí ja'atí ra'antácuuna. Majta u hua'utehuui a'ímej í mej tí'icha'íi.

28

*Tí'íj Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mí'ichite
(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)*

¹ Tí'íj mú á'ume a'íjna í xica mej jetzen ruse'upi, tapuá'arijme'eca, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í seíj ti ajta María, u mú á'uju'un mej mi ya'utéeseij a'u mej ye'avá'ana. ² Ca'anín pu jín huateújca'atzi'ixi í chuej a'iné seíj ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íí pu e'icaanej u júte'e. Aa pu e'iré'ene a'u mej ye'avá'ana. Antárii'ihuaca'a a'íjna í tete ti jín ujnámi'ihuaca'a ti únú'ujcun. Ajta japuan a'ujye'íxi. ³ Jé'ecan pu tétaave'e cuai'navi'in jime'e i ti jín tí'itéchen temua'a naa a'íjna í ja'ati.

⁴ Majta me'ín í mej tí'icha'íica'a, huápi'i mú ruviveeca'a, majta a'itavátzi me'íjna jime'e mej huápi'i tiu'utátziin. Cu xiee mej cuj huácuii. ⁵ Ajta a'ín ti tí'ivaire'e u ta japua, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í 'uuca tíjín:

—Caxu tí'itzi'íine'e, a'iné néjmu'a'aree sej u ye'evé'ehua'u se'íjna í Jesús í mej rá'utatai. ⁶ Capu hui ye'e já'ahua'a a'iné pu'uri huatarúj tíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a. Casi'í, mú sé'uju'un setá'aj ya'useíj a'u mej ye'etéete.

⁷ Seajta, setá'aj á'ucí'íne jíye'itzi jime'e sej si huaja'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e ti jíme'en yee: “A'íí pu ari huatarúj, ajta amuacaí pu nu'u a'umé'e a'ame a'ujna Galilea ti ij a'ín huajá'uchu'eve'en a'ujna. A'u'u xu nu'u ye'esejran.” Nu'uri amuaatá'ixaa.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, ca'anacan mú a'ucíj. Maúche'e mú tí'itzi'íine'eca'a. Mí majta, muaataújtemua'ave jeíhua. A'u'u mú a'uruáachejraa mej mi tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e.

⁹ Ajta, jíye'itzi jín, Jesús huá'uteu. Ayee pu tihua'utateújte tíjín:

—¿A'iné sena'a?

Majta me'ín, á mú e'iré'ene jemin. Majta ra'avé'eví'iraxí ñcájra'an jetze. Majta rí'i tiraatá'a.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Caxu t'ítziñe'e. Sericu mú'een, setá'aj tihua'utá'ixaate'en í ne'ihuaamua'a mej á'ucíine me'újna Galilea. A'uu mú hui nejé'esejran.

A'ij mej tiu'utaxá'taca'a í xantaaru'u

¹¹ Maúche'e mú huajú'ucaa a'íime í 'uuca, seica mú a'uun á'uju'un u cha-tja'ta. A'ii mú a'ín pú'een seica í mej t'í'icha'ñca'a. Majta miyen tihua'utá'ixaa a'íimej í mej t'í'ajta teyujta'a nain a'ij ti t'ítí' huaríj.

¹² Majta me'ín í mej t'í'ajta teyujta'a, a'íi mú tiújsej huá'a jamuan í vaujsi mej mi raaxí'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi tumin hua'utá'a í xantaaru'u, jeíhua. ¹³ Ayee mú tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayee xu huárini mú'een. Setá'aj siyen tihua'utá'ixaate'en yee: “Seica mú mú a'uvé'uju'un tica'imua a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e tet'íj cu'utzuca'a iteen. A'íi mú yá'utíi í tévira'an avíitzi jime'e.” ¹⁴ Ajta ti pua'a ráamua'aree í tajtuhuan a'ij ti t'ítí' huaríj, teen tu tiyen tiraatá'ixaate'esin ti ij caí t'ítíj jín a'ij amuáaruuren mú'ejmi.

¹⁵ Majta tumin mú á'utíi a'íime í xantaaru'u. Majta miyen che'atá mena'a huaríj matíj me'ín seica hua'uta'íteca'a. Tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée mú t'í'ixaxa'a nainjapua a'íime í mej Israél jetze ajtémecan ti ayén ti'ayajna.

Jesús pu t'ítíj jín tihuau'íjca í mej jamuan á'ujuhua'ane'e
(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan sejí mua'ará'axcaa, a'úu mú á'uju'un a'ujna Galilea. A'uu mú a'ará'a jirí jetze tíj amuacáí tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús mej nu'u me'uun a'atanén. ¹⁷ Mat'íj raasej, aj mú mi r'í'i tiraatá'a. Mí majta me'ín, camu r'í'i rá'atzaahuate'eca'a ti a'ín pú'eene'e.

¹⁸ Aj pu i Jesús e'iré'ene vejlí'i huá'a jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Pu'uri naatá'a nej niyen nain jín antínmua'aree tíj na'a ti a'uun é'esejre'e u ta japua, ajta tíj na'a ti íiyen sejre'e chaanaca japua.

¹⁹ A'íj xu jín a'ucíjxi'in nainjapua sejí chuéjra'a japua sej si hua'utémua'itín í teite mej mi na'ará'astijre'en. Seajta huá'umuai'ihuan niuucajtze'en í ti ní'ya'upua, seajta niuucajtze'en í nej í'i yaujra'an, seajta niuucajtze'en í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ Seajta mú'een, setihuá'amua'atehua'an mej mi nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri tejamaata'áj mú'ejmi. Neajta inee, r'í'i nu'u yé huatevée na'ame a'amua jemi tíj na'a ti yú auca'ití' a'ame asta na'a caí nain te'entipua'are. Ayee pu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Marcos jíme'en í Jesuciristu'u

*Juan pu tihuá'a'ixaate'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'ití
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Yee pu éeni'ici'e a'utéjche í niuucari ti jíme'en rá'axa a'íjna í Jesús í Ciristu'u ti ajta yaujra'an pírici í Dios.

² Ayee pu te'uyú'uxaca'a í ja'ati ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías. Ayee pu tira'uyú'uxaca'a ayén tijín: Yee pu Dios tí'ixa a'íjna jime'e

ti án yá'ujra í ipuari japua ayén tijín:

“Me'ecui xaa ne'u, nu'uri ja'atí huata'íti
tí'ij amuacá huatasejre'en pecáí mú'ee.

A'í pu a'ín pú'een ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin
í teite mej nu'u mua'ijchú'eve'e.”

³ Ajta nu'u í Dios ayén tijín:

“A'íjna í ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin,
a'í pu nu'u u e'ejíhuá a'ame já'ahua'a itzítá.”

Ayen tijín: “Naa xu rí'i huaújruuren mú'een,
a'íné a'í pu yé uvé'enejsin í tavástar'a.

Caxu ra'antánaamuan í juyáara'an jetze.”

⁴ A'íjna í ti nu'u amuacá huatasejre'esin, a'ii pu a'ín pú'een a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuacare'e. Aa pu a'utéveeca'a a'u ti caí tí'ití é'e já'ahua'aca'a. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati mej mí miyen huárini a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij jí a'ín huá'amuai'ihuan í Juan ti ij Dios tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í jemin.

⁵ Mat'ij mi nájmi'i e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Judea, majta a'íime í mej a'uun a'uchéjme a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Jerusalén. A'uu pu e'ejtémecan u Judea. Jíme'en mu'u raataxájtaca'a í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu í a'íjna í Juan huá'umuai'ihuaca'a í játe'ana jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Jordán.

⁶ Ajta Juan, ayé pu é'ene'e tí'it'échejca'a cixuri jime'e ti itzjúhua tí'itíj cameeyu'u ju'uxa'a ti pú'een. Ajta navij típuaasica'a. A'í pu jín avá'ují'icie'eca'a. Ajta huátuna'ise pu cua'acare'e, ajta searate 'itzítá mej huáxuaavi.

⁷ Ayee pu tihuá'ihua'ixáate'e tijín:

—Seij pu yé é'e vé'eme aúche'e. Jaítze'e pu hui ve'ecán jín tí'it'éjvee a'íjna necáí inee. A'íj pu jín caí naavjíte'e ineezi nej tí'ití jín tí'itevé'e ná'ara'ani ti cálieen jín seijre'e jemin a'íjna ti yé é'e vé'eme, capu xaa ne'u naavjíte'e ineezi nej ni yejta'í'ipi'in í ca'acaira'an. ⁸ Ayee nu xaa ne'u neri amuáamuai'ihuaca'a jaj jime'e. Mí ajtá'í a'ín, seij pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmí jemi. Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pu uteá'asin mí a'amua tzajta'a.

*Tí'ij Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Yee pu tiuju'urij a'ájna tí'ij huá'amuai'ihuaca'a í Juan. Tí'ij jí í á e'iré'ene í Jesús. A'uu pu e'erá'raa u Nazarét, chajta'a ti e'ejtém'e'ecan a'ujna já'ahua'a Galilea. Aj pu i a'íí Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús u játe'ana jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Jordán. ¹⁰ Jíme'en pu'u Jesús a'itá'raa á jaata'a, aj pu i raasej ti antaújcu í ta japua ti a'utéjmuua. Ajta á'iyen Xiéjniu'ucare'ara'an huasej í Dios ti e'icám'e'eca'a. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu'i mu'úutze'en japua a'ujyeéjxi. ¹¹ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre u ta japua. Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Niyauj pej pírici í nej muaxe'eve'e. Jé'ecan pej r'í'i tinaatá'aca.

*Tí'ij a'ín tiyaaru'u tiu'utése ti ij raatémua'itin a'ájna í Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² Tí'ij jí a'ín Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anéeri jín ya'uví'iti í Jesús áa já'ahua'a itzitá'a u ti caí'it'it' e'eré'evee. ¹³ A'ujna itzitá'a, ayé'e pu u'éte'e sei máxcira'i japuan tamuáamuata'a xica. A'uu pu a'utéveeca'a a'u mej ti'itén a'uc'í'ica mej simuáruuni. Tí'ij jí a'ín í tiyaaru'u ti'ihuajtesí'ljre ti 'ij ca'aníjra'a raatá'an a'ájna í Jesús tí'ij ti'it'jín auté'itzen í Dios jemi. Aru capu ayén teja'uré'ene. A'íí mú raatévai í Jesús í mej títetateí u ta japua í Dios jemi.

*Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ájna u Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴ Tí'ij aiteánami'ihuaca'a í Juan, aj pu'i Jesús u a'utanéj u Galilea. A'íí pu hua'utá'íxa jíme'en a'ájna ti jín Dios tíraa'íjca í Juan, a'ájna í Dios ti te'ájta nain japua í chaanaca. ¹⁵ Ayen tíjín:

—Pu'uri araú'aste ti a'ájna teja'uré'enejsin ti tiu'uta'ájta í Dios najm'ic'i'e chaanaca japua. Setá'aj hui seicié huárini, setá'aj siyen seicié tiu'umuati se'íjna jime'e a'ij ti tí'ljxe'eve'e í Dios. Setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

*Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej ruhua'itépe'eca'a í mej muáacua
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶ Tí'ijtá'i í Jesús a'ujna e'ejtém'e'ecaa a'ujna vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Galilea. Aj pu'i a'ímej huasej í Simón, ajta í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón. A'íí mú xiéjmua'ari áuuhua'anaa á jaata'a. Aye'e mú tí'ijri'irejca'a a'íme í mej hua'ité huaví'vi'i.

¹⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'íxaa í Jesús tíjín:

—Mú se'utauruyi'i ineezti jemi setá'aj nej jamuan á'ujjuhua'ane'en. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí'ché'e siyen hua'ité ti'ivivi'ira'a, sino a'ímej xu'u si ca'aníjra'a hua'utá'asin í teite mej mi neetzi ná'antzaahuat'e'en.

¹⁸ Aj mú mi raatapuá'ajta'a. Mat'íj mi á téjaupí í xiéjmua'ari me'ájna. Mat'íj mi a'uc'ij jamuan í Jesús.

¹⁹ Aj pu íjtá'i á'ayee a'uré'ene. Ti'iquí seij huasej í ja'ti ti ayén ántehuaa tíjín Jacobo. Yaujra'an í Zebedeo. A'íí pu ajta raasej a'ájna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een í Jacobo. A'uu mú baarcu jetze e'eráate'eca. Majta r'í'i tí'iruurejca'a í xiéjmua'ari ti tí'isuijta'ani. ²⁰ Ajta á'iyen Jesús hua'utajé. Aj mú mi raatapuá'ajta'a í mej xiéjmua'ari r'í'i tí'iruurejca'a. Aa mu'u yaúurie í rutáata í baarcu jetze, ajta ti jemin tí'imuar'i'eca'a. Mat'íj mi Jesús jamuan a'uc'ij.

*Jíme'en í teáata'a ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Aj mú mi me'uun chajta'a a'uteájrupi, ti ayén téja'arájtehuua tijín Capernaúm. Tí'ij te'ará'a a'atzaj ti pua'a e'ire'enén a'ijna xicájra'a jetze í mej jetzen rusé'upihua'a, aj pu'i Jesús teyujta'a a'uteájrupi. A'uú pu tihua'uhuamuá'ate.

²² A'ijna í Jesús, capu chá'ana'a na'a tihuá'amua'atehuua'a matí í seica í mej majta a'uun tihuá'amua'atehuua'a í mej té'eyu'uxaca, sino ayée pu tíj seij ti tí'itájvee tí'tíj jime'e ti ve'ée. A'ij mú jín a'ij te'utaseíj matí'ij ráanamujri'i.

²³ Ajta pu seij a'utéveeca'a u teyujta'a, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'ij pu pua'a teja'uxáataye'icaa a'ijna í tiyaaru'u. ²⁴ Ayen tijín:

—Aa qui carai jé'ecan, ¿a'iné hui tí'tíj peté'umua'aree itejmi jemi, Jesús pej piyen ántehuaa tijín í pej Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej ta'antipua'ájte'en? Némuamua'ate ja'atí pej hui pírici. A'uú pej a'uvé'emej Dios jemi, í pej yaujra'an pú'een.

²⁵ Aj pu'i Jesús ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Ayen tijín:

—Pecáj yee tí'tíj xajta. Huirájra'a mi tevi jetze. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna í Jesús.

²⁶ Aj a'ín í tiyaaru'u raatéca'atzijxi í tevi ca'anín jime'e. Tí'ij jí huajíjhuaca'a a'ijna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a a'ijna í tevi. Aj pu'i huirájraa í tevi jetze. ²⁷ Aj a'ij te'utaseíj a'ime í mej e'etiújseire'eca'a. Jé'ecan mú tiú'íxaate'eca'a seij ajta seij. Miyen tijín:

—¿Tí'tíj jime'e ti ve'ée? ¿A'uquí é'eme'ecan? Xiee ti cuj tí'tíjvee tí'tíj jime'e ti ve'ée. Amí pu tihuá'ajte'e í tiyaaru'use. Majta me'ín rá'atzaahuate'e a'ij ti ye'í tihua'utá'ixaate'esín. —Yee mú tiú'íxaate'eca'a í teite.

²⁸ Majta mú á'iyyen nain japua ráamua'areeri'i tíj na'a u Galilea a'ij ti tí'tíj jín huaríj í Jesús.

Jesús pu tiráhuua í mu'üneára'an a'ijna í Simón
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Matí'ij mi me'uun a'ará'a Simón ti é'eche, ajta í Andrés. Majta a'ime í Jacobo, ajta í Juan, a'í mú huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁰ A'í pu án já'ujca'atii í mu'üneára'an í Simón. A'í pu tí'icuí'icaa. Pistaca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí'icuí'i.

³¹ Aj pu'i ajteáxireca'a í jemin a'ijna í Jesús. Tí'ij í rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij jí ra'ajjáj. Aj pu'i ca'anacan huarúj. Ajta á'iyyen a'ín ti tí'icuí'ica'a tihua'umí.

Jesús pu tihuá'uhuaa jeíhuua í mej tí'icuí'ica'a
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Chumua'an, tí'ij ari u e'eteárutij í xica, naíjmi'lica mú curé'eví'tixi í mej tí'icuí'ica'a, majta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'e. ³³ Naími'i mú e'etiújseire'eca'a á pua'acíe ta'iténineí, matíj mena'a mej me'uun e'echéjme'e, majta u á'ahua'ayee. ³⁴ A'í tihuá'uhuaa mu'iicáca í mej tí'icuí'ica'a. Capu seica na'a í cuí'ini'ira'a. Tí'ij í Jesús hua'utamuarí í tiyaaru'u í mej seijre'eca'a seica í teite tzajta'a. Jesús pu ajta caí hua'atá'acare'e a'imej í tiyaaru'u mej tiu'utaxáj, a'iné méjmuua'atejca'a ja'atí ti pú'eene'e.

Jesús pu tihua'utá'ixaa í teite u Galilea
(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tapuá'arijme'eca, tí'ij auj huachuíjxa, Jesús pu ájchee. Aj pu'i mú a'ij huárupi. Aa pu a'ará'a já'ahua'a itzítá, a'utí caí tí'tí e'eré'eevee. A'uú pu

huatéeniu í Dios jemi. ³⁶ Ajta í Simón, ajta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íí mú ra'avé'ehuaú í Jesús. ³⁷ Matí'ij ráateu, aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Naijmi'i mú muahuauhuau.

³⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tíjín:

—Che'eré, tiché'e á'ucíine a'uun ti huatacá'a í seica chajta'ara'a jetze. A'uu nu neajta hua'utá'ixaa'esin í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ayeé nu een jín u e'erá'raa u Capernaúm. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

³⁹ Tí'ijí hua'atéyujta'a tihua'ihuá'ixaa nainjapua tíj na'a u Galilea. Ajta a'ímej í tiyáaru'use, Jesús pu hua'utamuári í mej huá'a tzajta'a ú'useijre'eca'a í teite.

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti lepra tineá'xi í jetzen

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tí'ij jí seij ajteá'xiereca'a í Jesús jemi. Tí'icui'lica'a a'íjna í ja'ati. Xána'aví'ire'eca'a a'íjna jime'e í cui'ini'ira'a jime'e ti tineá'xi í huá'ire'ara'an jetze tí'ij huatépete í huá'ire'ara'an. Ayeé mú ratamuá'amua tíjín lepra. Tí'ij í a'íin tífunutaca'a. Rájhuaviiri'i í Jesús ti tiráahuaate'en. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a mua'aráanajche, pej tináhuaate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti tífunutaca'a.

⁴¹ Aj pu'í Jesús huataú'xiemiste a'íjna jemi tí'ij raaseij. Tí'ij jí ra'ajtamuáriej. Ayeé tíjín:

—Na'aráanajche pej huarún.

⁴² Ayeé pu teja'uré'ene. Jíme'en pu'u raataxájtaca'a í Jesús, tiraacá'ari'iri'i í ti jín tí'icui'lica'a. Aj pu'í huarúj. ⁴³ Tí'ij í a'íin Jesús jeíhua ra'íjca ti nu'u caí raxá'jta a'ij ti tí'tí'í huaríj. Aj pu'í á'uraa í Jesús.

⁴⁴ Aru amuacá'í pu ayén tíraata'ixaa tíjín:

—Casi'i, pecá'j ja'atí'í'ixaa'e ní c'j caj, sino aricu, u pá'ume'en jamuan í ti tí'ivaire'e teyujta'a, tá'aj muaaseij, pajta tiu'utámuai'ivejta a'ij ti tiu'uxá'jta'a í Moisés teecan. A'íí mú jín ramua'aréeren mej tí'ivaire'e teyujta'a tíjín pepu'uri huarúj.

⁴⁵ Mí ajta a'íjna í teví, tí'ij á'uraa, a'íí pu a'utéjche ti raataxá'j jeíhua a'ij ti tí'tí'í huaríj. Nainjapua pu hua'uré'ixaa seij ajta seij. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a ti Jesús a'uteá'rute í chajta'a, sino itzítá' pu'u jí huáye'ícaa a'utí'í caí tí'tí'í e'eré'evee. Aru ja'anáj ti na'a, a'íí mú teite é'eci'ica'a a'utí'í a'ij é'ene'e í Jesús. A'uu mú e'erá'í'ica'a a'u ti na'a mej huachéjme.

2

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti c'iyáaxara'aca'a

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Teuumé'eca hua'apua xicaj, huaíca xicaj, ajtahua'a pu a'íin Jesús a'uteá'rupi u Capernaúm. Matí'ij mí ráamua'areeri'i í teite tíjín: “U pu nu'u já'ahua'a e'irá'jca ruche.” ² Aj mú mi ca'anacan tíú'jseij jeíhua í teite, matíj mena'a caí ché'e tí'té'uve u chí'íta. Camu majta á'avejrica'a ta'iténinei. Ajta a'íin í Jesús, u pu ánu'uhuatéveeca'a u chí'íta. A'íí pu tihua'á'ixaa'eca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ A'íí mú ja'atí'í'ixaa'e'eneijte í Jesús jemi seij ti tí'icui'í. Ciyáaxara'acaa nainjapua í ja'ati. Memuá'acua mú mé ráachuisime'e.

⁴ Aru capu huatári'iristareca'a mej ru'uteá'rujte'en u téte'e a'utí'í Jesús ánu'uhuatéveeca'a, a'iné temua'a mú tí'itemu'ícaa í teite. A'íj mú jín, anticíj

án imuá í chí'ij japua, matí'ij mi ra'anáacu í chí'ij. Aj mú mi ru'ucájtuaa í ti tí'licui'í a'utí ánu'uhuatéveeca'a í Jesús. ⁵ Aj pu'í hua'usej, ajta ayén tiu'umuá'aj tijín: “Meté'atzaahuat'e, micu.” A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa í ti tí'licui'í tijín:

—Niyauj, pu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemín.

⁶⁻⁷ Majta á vejlí'i seica me'uun e'irá'uu í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Matí'ij me'íjna huánamuajri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, matí'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín: “¿A'iquí een jín ayén ti'ixa amíjna mi teví? A'ij pu pua'a, xaa ne'u, ti'ixa. Capu hui a'íjna jín antiújmua'aree amíjna ti seij tiu'utá'uuni'í í ti jín auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu'u í Dios antiújmua'aree ti ayén seij tiu'utá'uuni'í.” Yee mú té'umua'atzejca'a a'íime í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e.

⁸ Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu ru tzajta'a rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í tí'imua'atzejca'a í ru tzajta'a. Tí'ij í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'íné een jín siyen té'umua'atze í ru tzajta'a? ⁹ ¿Tí'itájni caí muá'ri'eri? ¿Ni qui nej niyen tiraata'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, patá'aj rá'anchueni muá'utaatzi; pajta yee á'ura'ani”? ¹⁰⁻¹¹ Ayee nu xaa ne'u riní t'j í nevástara'a, í ti jí'í Dios, setá'aj ráamua'aree, i nej neajta teáata'a jetze airáane, neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree íyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'í í mej jín ateáturaaveca í Dios jemi. —Yee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ájchesi, pajta rá'anchueeni muá'utaatzi. Aricu a'u pej é'eche.

¹² Ajta á'iyen a'íjn ti tí'licui'íca'a, a'íj pu ájchee. Rá'ajchui í rú'utaatzi. Tí'ij í á'uraa, metí'iseíracaa í teite. A'íj mú jín naími'í a'ij te'utasej. Rí'í mú tiraatá'a í Dios. Míyen tijín:

—Catu ja'anáj tí'it'j huasej tetí'j jii. Yee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

Jesús pu raatajé í Leví (Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Tí'ij jí ajtahua'a Jesús a'uun á'ume a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Aa mú a'uré'enineica'a naími'í í teite jemín í Jesús. Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu huá'a'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. ¹⁴ Aj pu'í ayé a'uré'ene. Tí'ij jí a'uun í Leví huasej, í ti í'í yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'uu pu anú'ujcatii chí'íta mej tzajta'an tí'itej'ívi í mej tí'it'í'icica. Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj nee jamuan á'uche'ecane'en.

Aj pu'í a'íjn ájchee í Leví. Tí'ij jí á'ume jamuan.

¹⁵ Tí'ij jí ayén tiuju'ur'íj matí'ij a'ará'a í Leví ti é'eche. Jesús pu a'ímej jamuan tí'icua'acaa í mej a'ij pua'a tí'iteteite. A'íj mú a'íjn pírici í mej huá'ajjive'e í mej tí'it'í'icica, majta í mej caí xí'epi'ín rijca. A'íj mú tí'icua'acaa meesa japua jamuan í Jesús, majta seica í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Naími'í mú tí'icua'acaa a'íné memui'icáa í mej á'ujjuhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹⁶ Majta seica á'a vejlí'i cāneca'a. A'íj mú a'íjn pú'een í mej tiú'ujmua'ate a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. Jéihua mú nu'u raxí'eve'e í ruye'irá. Ayee mú ánte'arua a'íme tijín fariseo. A'íj mú miyen tiu'uséj ja'atén mej jamuan tí'icua'acaa í Jesús. Aj mú mi miyen a'ímej tiu'utá'ixaa í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tijín:

—¿A'iné een jín a'ñin á'amuamaestru tí'licua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej tí'teje'i'ivi, ajta huá'a jamuan í mej caí xí'epi'ín rici? Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej tiú'ujmua'ate yú'uxare'ara'an jetze í Moisés, a'ñime í mej huá'a jetze ajtème'ecantaca'a í fariseo.

¹⁷ Tí'ij a'ñin huá'unamua'jri'í í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'een jíme'en í teite í mej me'uun a'uré'enine'í jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'leve'e mej me'ñin a'uré'enine'lica'an í jemin a'ñime í mej rí'en, sino a'ñi mú xaa a'uré'enine'í í ti ya'anaca jemi í mej tí'licucui'í. Ayee pu che'atá na'a een ineetzi jemi. Canu ne'íjna jín yevé'eme nej ne'íjme huatá'inen í mej miyen tiú'ujsejrata yee mej xí'epi'ín rici, sino a'ñimej nu jemi yé vé'eme í mej miyen tirú'umua'aree í ru tza'jta'a mej caí xí'epi'ín rici.

*A'ñi mú raata'íhua'uri'í í Jesús jíme'en í mej rú'ítzi'ívi
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)*

¹⁸ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'ñi mú rú'ítzi'íve'eca'a í mej Juan jamuan á'ujuhua'ane'e, majta í fariseo. Matí'ij mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné een jín maú'íitzi'ívij í mej Juan jamuan á'ujuhua'an, majta a'ñime í fariseo? Mi majta, í mej mú'eetzi jamuan á'ujuhua'an, camu miyen rici. —Yee mú tiraata'ixaa.

¹⁹ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu'í a'ñimej huatá'ineesin í mej rá'ajaahuat'e mej mi tiú'uyesten. Aj pu'í a'ñin tíhuá'amin. ¿Ni qui rí'irí mej rú'ítzi'íve'eca ti pua'a huá'a jamuan auj tí'iyeste í ja'atí? Capu xaa ne'u. ²⁰ Aru jee, aj pu teja'uré'enejsin í xica í mej jetzen rá'avil'in í ja'atí. Aj mú xaa me'ñin í mej rá'ajaahuat'e ru'ítzi'íve'en a'ine capu ché'e huá'a jamuan a'utéjvee í mej rá'ajaahuat'e. A'iné inee, naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'íve'en í mej ná'ajaahuat'e.

²¹ 'Niche'e seij amuaatá'ixaate'en í chuijтари. Tí pua'a ja'atí a'íjna hua'úcu'üne'epe'en í c'ixuri ti mí'ime'ecan, capu a'íjna jamuan rucú'üne'epe'en í c'ixuri jíme'e ti caí xi ja'anáj já'usini'í. Huatétzu'uta a'íjna í c'ixuri ti jécua tí'ij huatéja'usini'íhua. Tí'ij í rasiújtza'anán í ti mí'ime'ecan. Aj pu'í a'íjna ti anásiujtza'aní, jaítze'e pu ve'et'í anásiujtza'aní a'ame.

²² Ajta, capu tí'tit'í vaire'e ti pua'a ja'atí ru'ucájt'u'ani navij limeetajra'a tza-jta'a ti racua'iríihuajme nahuáj í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren a'íjna í nahuáj ti jécua, a'ñi pu huatéve'eri, ajta ra'anasiújtza'ana í navij ti racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uva'íjti í navij, ajta í nahuáj. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'leve'e ti ru'ucájt'u'ani í navij tza'jta'a ti jécua a'íjna í nahuáj ti ajta jécua.

A'ñi mú rú'íjtza'anaxi'í teuuri ja'anáj matí'ij ruse'upi a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e

(Mt. 12:1-8, Lc. 6:1-5)

²³ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íjna xicá'jra'a jetze mej rusé'upihua'a, a'úu pu aumé'ecaa já'íta'a í vi'ira'a japua í Jesús. Majta me'ñin í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'ñime mú autéjhuui mej rú'íjtza'anaxi'ín tí'tit'í teuuri jatze'e a'ine jeíhua mú t'iejcuca'a. A'úu mú a'ataj'ú'uca'a meru'íjtzá'ana. ²⁴ Majta me'ñin í fariseo, matí'ij hua'usej mej miyen rijca'a, aj mú mi miyen tiraata'ixaa í Jesús. Miyen tíjín:

—Casi'i, ¿a'iné een jín miyen rici a'áime í mej mú'etzi jamuan á'ujuhua'an? Capu hui a'ij t'í'iri'iri ti ja'ati ayén rijca a'ájna í xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi.

²⁵ Aj pu'i hua'utá'ixaa í Jesús. Ayen tijín:

—Niche'e a'atzu tejamuá'ixaate'en. ¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huarj'í David teecan t'í'ij huatá'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e? T'í'ij nu'u ti'itéveeca'a í Abiatar teecan a'ájna jime'e ti tihua'áijte'e í mej t'í'ivaire'eca'a teyujta'a, a'úu pu a'uteájrupi í David. Ajta a'áin í pan í mej Dios huatámuaí'ivejte u teyujta'a, a'áí mu'u nu'u racua'aca í mej t'í'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu máa ja'atí racua'aca.

²⁶ Mí ajta a'áin í David, a'íi pu caí teyujta'a t'í'ivaire'eca'a. Capu a'ij ti'ítí huarj'í. A'áí pu nu'u ráacua a'ájna í pan í mej Dios huatámuaí'ivejte. Ajta tihua'umí í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Capu a'atzu auteájturaa í David teecan í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

²⁷⁻²⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa. Ayen tijín:

—A'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen ruse'upi, ayée pu Dios tiraaxí'epi'intare t'í'ij hua'utévaire'en í teite. Capu ayée na'a ayén tiraaxí'epi'intare í Dios mej mí araúrasten mena'a a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íj nu jín, inee í nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu een jín antínmua'aree neajta ne'ájna xicájra'a jetze mat'í'ij ruse'upi.

3

Jíme'en a'ájna í ja'ati ti ciyáaxara'aca'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ T'í'ij jí ajtahua'a a'uteájrupi teyujta'a í Jesús. Seíj pu únu'uhuatéveeca'a. T'í'icui'í a'ájna, ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze. ² Majta mú me'ín unu'uhuaté'uuca'a í fariseo. A'áí mú rá'eeve'eca'a í Jesús, aísí ti pua'a a'áin caí tiráhuaate'en í ti t'í'icui'í. Aj pu ajtahua'a pí'tí'irijca í xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'áí mú fariseo rumua'atzíite'eca'a í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

³ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, tijín:

—Ájchesi. Huatéechaxi íye ja'ita'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Ajta á'iyen hua'utá'ixaa í seica. Ayen tijín:

—¿T'í'itáni í'iri'iri ti ja'ati ayén huárini t'í'ij a'ájna teja'uré'enen, a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? ¿Ni ayén tiraavíjte'e ti ja'ati ayén huárini í ti xí'epi'ín jín seijre'e, na'ari í ti tiraacuí'inte'en? Ajta, ¿ni qui í'í xí'epi'ín nej niyen huárini a'ájna xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi nej ni iráarujte'en nemíjna mí ja'ati t'í'ij caí huámi'ini, na'ari nej ni raatá'an ti huámi'ini? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Mí majta me'ín í seica, camu a'ij tiu'utaxájtaca'a a'áime.

⁵ Aj pu'í Jesús hua'useírajraa. AcaujtZáahuate'e yee cumu tíj niu'ucami'í. Ajta huataújxiemiste huá'a jemi a'iné camu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. Aj pu'í a'áin ayén tiu'utá'ixaa a'ájna ti t'í'icui'í tijín:

—Huatátzeara mí á'amua'ajca'a.

Aj pu'í a'áin í teáata'a, raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u raatátzeaaraca'a, aj pu'í huarúj í ja'ati í rumuájca'a jetze. ⁶ Aj mú mí huíráci a'áime í fariseo. Mat'í'ij mí autéjhuii mej raaxí'epi'intare'en seica jamuan a'ij mej ye'í huárini mej mí raajé'ica í Jesús. A'áime í seica, a'íi mú a'áin pú'een í mej á'ujuhua'an jamuan í tajtuhuan ti ve'ée. Ayee pu ántehuaa a'ájna tijín Heródes.

Jeihua mú teite ajteáxiireca'a a'u ti e'eve'e'ástime í jaj

⁷ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Majta mú jamuan a'ucíj í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Jeihua mú majta teite a'ucíj jamuan í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Galilea. ⁸ Matí'ij ráamua'areerí'i a'íj ti tí'ití huáruu í Jesús, ti ayén jaítze'e raayí'itihua'a caí máa ja'atí, jeihua mú majta me'uun a'arací'ica'a a'ujna u Judea, majta a'ujna u Jerusalén. A'u'u mú majta a'arací'ica'a u Idumea. Majta seica mej a'uchéjme'ecaa u Tiro, majta u Sidón. Seica mú majta a'itací'ica'a utavén pújme'en í Jordán.

⁹⁻¹⁰ A'iné pu'uri tihuá'uhua'ate'eca'a jeihua í mej tí'icucuí'ica'a, jeihua mú í mej tí'icúcuí'ijme ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Mua'itávatzijxi a'ájna vejli'i jemin. Jeihua mú ra'ajtamíjhua'a a'ájna í Jesús. A'íj pu jín a'ín hua'uta'áj mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej baarcu ráahuaviitze'en ti jetzen atéeyeiixi'in mej mi caí ratzínajye'ícan í teite. ¹¹ Majta me'ín tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a, matí'ij raaseíj í Jesús, aj mú mí títunutaxi vejli'i jemin. Ayee mú titeejíjhua'a tíjín:

—Mú'ee pej hui i'i yaujra'an í Dios. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

¹² Aru Jesús, tí'ij hua'ajté'axi, aj pu'i ayén tihua'uta'áj mej caí miyen ríjca, mej raxájta ja'atí ti pírici.

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'i án a'ujnéj í jirí jetze, a'iné pu'uri rú'umua'areereca'a a'achú mej pua'amé í ti tihua'uta'ájte'esin. Aj pu'i hua'utajé. Matí'ij mí á ve'eré'ene í ti hua'avé'ejajpuaxi. ¹⁴ Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú a'ará'axcan í ti hua'avé'ejajpuaxi. Aj pu'i a'ín tihua'u'íjca a'ájna jime'e mej á'ujujhua'ane'en jamuan, majta hua'utá'ixaate'en í teite í Dios jetze me'ecan. ¹⁵ A'íj pu ajta huau'íjca a'ájna jime'e mej antiújmua'areere mej mí miyen tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucuí'i, ajta mej majta hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite.

¹⁶ A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Jesús pu a'ín huatajé í Simón. Tí'ij jí ayén raatamuá'a tíjín Pedro. ¹⁷ Ajta pu a'ín í Jacobo, ajta juutzeájra'an í Juan. A'ii mú me'ín pírici yaújmua'ame'en í Zebedeo. Tí'ij jí a'ájna í Jesús ayén hua'utamúa'a í runiuuca jime'e tíjín Boanerges. Ayee pu huataújmua'a a'ájna tíjín Yaújmua'ame'en í mej Ténjnuuve.

¹⁸ Seica pu ajta huatajé. A'ii mú a'ín pú'een í Andrés, ajta a'ín í Felipe, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Bartolomé, ajtahua'a seij í Mateo, ajta í Tomás, ajta a'ájna í Santiago, í ti yaujra'an pú'een a'ájna í Alfeo, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Tadeo. A'íj pu ajta huatajé a'ájna í Simón í ti á'uche'ecane'e huá'a jamuan mej miyen huataújmua'a tíjín cananista. ¹⁹ A'íj pu ajta huatajé í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'ájna í Judás, a'íj pu a'ín pú'een ti avíltzi jín hua'utátuire a'ájna í Jesús.

A'íj mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti a'ín tiyaaru'u ca'aníjra'a raatá'acare'e ti ayén huá'ini

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

²⁰ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aj pu'i chí'ita á'a a'uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majtahua'a mú jeihua ajteáxiireca'a í teite, ca ché'e hu-atá'iristareca'a mej tiú'ucua'ani a'ájna jime'e mej jeihua teite. ²¹ Aj mú mí ráamua'areerí'i í ihuáamua'ame'en í Jesús a'u ti a'ín a'íj é'ene'e. Aj mú mí

a'uré'ene mej mi rá'anvi'itin. Ayeé mú een jín huaríj a'íjna jime'e ti nu'u huateújtímua'irí'i í Jesús.

²² Majta me'ín í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, ayéé mú tí'ixajtaca'a a'íime. Miyen tijín:

—Beelzebú pu hui jetze aráu'ca'ane amíjna mi tevi. Beelzebú í ti tihua'ajjte'e najmí'ica í tiyáaru'use, a'íjna Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca amíjna ti hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

²³ Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu tihua'utajé a'íime í mej té'eyu'uxaca mej mi ráanamua í niuucari ti jín tihua'amua'aten. Ayen tijín:

—¿A'iné tí'irí'iri ti Satanás ruseíj hua'utamuaríte'en í ruteítestemua'a? Capu a'ij tí'irí'iri. ²⁴ Ayej che'atá na'a, ti pua'a chajta'ara'a já'ita'a ma'utáciine, ti pua'a miyen huárini, aj mú mi tiújne'usi'ite'esin. Mat'íj a'utáciine já'ita'a a'íjna í chajta'ara'a, capu ché'e á'ateere. ²⁵ Ajta, ti pua'a teitestemua'ame'en í ja'ati, miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine, camu ché'e á'ateere í teitestemua'ame'en a'ájna a'u ti é'eche í ja'ati.

²⁶ Ayej che'atá na'a, ti pua'a Satanás ayén huárini a'utí'é'eche, ti pua'a a'íin hua'uténe'usi'ite'en í ruteítestemua'a, a'íi pu ajta caí ché'e á'ateere, sino a'íi pu te'entipua'ajte'esin.

²⁷ 'Seij nu neajtahua'a huataxájta í niuucari. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'í tí'á'ara'an ti á'é'eche í ti ruca'ané, amuacai pu ruxe'eve'e ti ra'atéj'ici'en í ti ruca'ané. Aj pu xaa rí'irí ti uteárute a'u ti é'eche tí'ij tiraanáhua'í.

²⁸ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íimej jime'e í tetecca, rí'irí ti tihua'utá'uuni'í najmí'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta najmí'ica í mej a'ij pua'a tí'ixaxa'a. ²⁹ Aru, ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna. A'íi pu ru'ité'aa a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

³⁰ Ayeé pu Jesús tihuaú'ixaa a'íjna jime'e mej miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a, mej mi miyen tiráamua'aree ti a'íin Jesús a'íjna jetze aráu'ca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén huárini tí'tíj jime'e.

*A'íime í mej pú'een í náánajra'an í Jesús, majta í ihuáamua'ame'en
(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)*

³¹ Ajta a'íin náánajra'an, majta a'íime í júutzimua'ame'en, a'íi mú u a'ará'a. Aa mú a'utéhuixi mena'a pua'acíe. Aj mú mi raatachú'eve. ³² Majta me'ín í mej huiráte'eca'a jamuan í Jesús, a'íi mú raatá'ixaa, miyen tijín:

—Mé mú a'uté'uu pua'acíe anaanaj, majta á'ajuutzimua'a. Mémuahuahua, micu. —Ayeé mú tiraata'ixaa.

³³ Aj pu'í ayén tiu'utaniú í Jesús. Ayen tijín:

—¿A'ataani me'ín pú'een í mej nináàna nusu ne'ihuaamua'a? —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁴ Tí'ij jí hua'useírajraa í teite í mej a'itecaíjme'eca í jemin. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii mú a'íin pú'een í mej nináàna, majta í nejúutzimua'a. ³⁵ A'achú mej pua'amé miyen tirá'aste a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'íin pú'een í mej nináàna, majta a'íime í nejúutzimua'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij jí á'uraa.

4

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti nu'u teja'uhuáste
(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Aj pu'i Jesús aj a'ucáane a'u ti e'leve'ástime í jaj tí'ij ajtahua'a tihuá'umua'aten. Aj mú mi jeihua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'utéveeca'a. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa í baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apua'ári japua. ²⁻³ Jéihua pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í chuijtari. Ayee pu tihuau'ixaa seij jime'e í niuucari.

Ayen tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Ja'atí ti nu'u tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'e. ⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu juye jetze a'uvatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'e imuá ave'ecáane, meraaré'ejé'ipi.

⁵ 'Ajta nu'u seica huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeihua chuej á'uca. Yee pu'i teja'uré'ene, a'iné capu huatétee í chuej ti tzajta'an iru'ucárutixi'ín í jjiine'ara'an, ca'anacan pu huaré'epistaca'a í chuej. Aj pu'i ca'anacan ajneájxi í imue'eri. ⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xicaj, tí'ijí huaré'ehuaa xicaj jime'e í ti tiu'unéj. A'iné capu ajtanáana'ajme'eca'a, a'íj pu jín huaré'ehuaa.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti tzicare'e a'uvéjme'ecaa. Tí'ij a'ín tzicare'e huavaújse, tí'ijí a'ín tzicare'e ra'avá'ana a'íjna ti tiu'unéj. A'íj pu jín caí huáxiireca'a.

⁸ 'Aru seica pu nu'u a'uun a'uvatzíjraa a'u ti a'ur'í'en í chuej. A'íj pu huanéj. Tí'ij huavaújse, aj pu'i temua'a tiú'uciireca'a. Seica í imue'eri, ayée pu caté'etejme'ecaa í cuuxa'a jetze seij ti ajtanéj í 'icári a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í jatzi. Ajta seica ayén caté'etejme'ecaa a'achú cumu huaícate. Ajta seica, anxíte pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

⁹ Ajta ayén tihuau'ixaa tijín:

—Tí' pua'a ja'atí rar'í'rejmi'i, ché'e a'ín huaruitiejte'en temua'a naa.

A'iné een chuijtari jín tihuá'u'itiiri'i
(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Mat'íj mi a'ucíj í teite. Aru camu naíjmi'i. A pu a'uteájturaa í Jesús, majta seica í mej naími'i á'ujuhua'ane'e huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'íj ti huataújmu'a a'íjna í niuucari ti raaxájtaca'a.

¹¹ Ajta a'ín Jesús, ayén tihuá'utá'ixaa tijín:

—Mú'ejmi pu Dios tiú'ixaa e'ehuaruitiéecan jime'e a'íjna í ti huateú'avaataca'a í Dios jemi a'iquí tí'isejre'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios tí'ita'aíite'e a'ame íiyen chaanaca japua. Aru amímej mej mé a'uté'uu pua'acié pua'acié, nain pu tihuá'itiíiran chuijtari jime'e. ¹² Ayee pu tihuá'aruure. Tí'ij tihuá'ixaate'e í niuucari jetze, seica mú miyen tiú'umua'ati tijín: "Cu xiee teyaú'itie iteen." Ajta mat'íj ranamuajran, miyen tijín: "Tu'íteájnmu'a iteen." Aru capu xaa ne'u. Camu yaú'itie, camu majta tanamuaj. Dios pu tihuá'itiii chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itieé muá'ara'ani, mej mi caí ráanamua, a'iné camu xaa ne'u raxí'eve'e mej seicié tirájteuni a'íj mej ye'í huá'ini, tí'ij a'ín caí tihuá'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

A'íj ti huataújmu'a a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna í ja'ati ti teja'uhuáste
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

13 Ajta Jesús pu ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secaí yaú'itiée xa'araa a'íjna í niuucari? Tí pua'a secaí yaú'itiée xa'araa, ¿a'iné tí'iri'iri sej si siyen yaú'itiée xá'ara'ani í seica í niuucari? Nu'uri ijii amuaatá'ixaate'esin amitiéere'ecan jime'e a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari ti jime'en raxa a'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuastehua'a í imue'eri jime'e.

14 A'íjna í imue'eri ti huasti'i, ayée pu seijre'e tíj í ja'ati ti á e'etéche'ecane'e huá'a'ixaate'e í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi a'uvatzíjraa juye jetze. 15 Ajta seica í teite, yee mú e'en cumu í imue'eri ti a'uun a'uvatzíjraa juye jetze. A'íí mú naa tí'ijnamua í niúucare'ara'an ti raaxájtaca'a í ja'ati. Aru, matí'ij ráanamujri'i, a'íí pu tiyaaru'u hua'irá'a'ari'iracare'e í niuucari í mej rú'umua'arereca'a í ru tzajta'a. 16 Majta seica, yee mú e'en tíj a'íjna í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a í tetej tzajta'a. Amuacaí pu hua'aránajcheca'a í niuucari í mej ráanamujri'i. 17 Aru cumu caí jéihua ajtanáana'ajme, a'íj mú jín rajpuaitzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej seica huá'axieehuasti í niuucari, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a mehuá'aruure, cǵ mu'u té'eviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

18 Majta seica í teite, ayée mú 'een tíj í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a a'u ti a'utzícare'eme. A'íí mú ranamua í niuucari. 19 Aru jéihua pu huá'a jetze ruxe've'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteuve íyen chaanaca japua tej japon seijre'e. Ayee mú huájmu'a'amua mej tí'ituaave'en. Majta miyen tí'inecua'atze mej chíjteaani pú'eene'en. A'iné tí'ij pí na'a mú miyen tí'imua'atze a'iné ayée mú tí'ixe've'e, capu ché'e té'uve í huá'a tzajta'a mej japon tiú'umua'ati í niuucari. A'íj pu jín caí ché'e rí'iri ti hua'utévaire'en í niuucari í huá'a tzajta'a.

20 Majta seica, ayée mú 'een cumu a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa japon í chuej ti a'urí'en. A'íí mú xaa ranamua í niuucari, majta í ru tzajta'a raateátuaasin í rumua'atzíira'a jime'e. Ayee pu 'een tíj 'een í imue'eri ti huááireca'a jéihua. Seica mú tiu'utévaire'esin jéihua. Seica mú tiu'utévaire'esin cumu í imue'eri ti huááireca'a a'achú cumu seité japon tamuáamuata'a ti caté'etejme, seij ajta seij. Majta seica cumu í ti huááireca'a a'achú cumu huácate ti caté'etejme, majta seica miyen 'een cumu í ti huááireca'a a'achú cumu anxíte, seij ajta seij.

Jíme'en é lámpara ti a'imua'atáneeri'icij
(Lc. 8:16-18)

21 Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a ja'atí yé vé'eme'en, lámpara ti tijájna, ¿a'uné jetze yá'aruuren a'íjna í lámpara? ¿Ni sicu'uj jetze ru'utéeyejtza, na'ari utaatzí jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u áa ya'uté'avaata, sino án pu jéjre'e ya'ujchájtza, án imua' t'íj a'imua'atáneeri'icij. 22 Tí'tí'ti a'ij tí'aviitzi'i, capu ayén éene'en a'ame tíj na'a rusén jime'e, sino huataújseijrata á jéjre'e. Na'ari tí'tí'ti a'ij avíitzi jín tí'imuari'ihua, aj pu'i muá'areeri'ihuan. 23 Mú'een, mi sej rarí'rejve, xáanamujri'i. —Ayee pu tihua'ú'ixaa í Jesús.

24 Ajta ayén tihua'ú'ixaa tijín:

—Rí'i xu'u tiráanamua í sej tí'inamua. A'achú sej caj tí'ijnamua í niuucari, ayée pu che'atá na'a Dios tejámuaatá'asin mú'ejmi sej si jaitze'e yaú'itiée xá'ara'ani. Ajta a'íin, aúche'e pu jaitze'e tejámuaatá'asin í sej ranamua. 25 Ayee pu té'eme. Tí pua'a ja'atí rí'i tí'ijnamujrave'en, Dios pu raatá'asin ti jaitze'e yaú'itiée á'ara'ani. Ajta, ti pua'a ja'atí caí rí'i tí'ijnamujrave'en, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tiyaú'itiée já'araa.

Jíme'en í imue'eri ti huavaújse'en

²⁶ Ajta ayén tijín:

—Ayee pu ti'irineca matí'ij miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Yee mu'u huatámu'íireca tj huavaújse'en í imue'eri ti ja'ati raahuáste. A'ijna í ja'ati ratáhua'anáa pu aum'é'ecaa í imue'eri. ²⁷ Tí'ij jí huatácutzi a'ijna í ja'ati. Aj pu ijta'í í'ijistin, tí'ijta'í ájchesin. A'ateeri ti huaté'a a'ame. Aj pu'í ajnéjsin, tí'ij í vaujse'en. Aru a'ijna í ja'ati, a'íi pu caí ramua'aree a'ij ti ye'í te'ejnéj í imue'eri.

²⁸ A'ijna í chuej pu hui rusej rí'í raruuren ti huavaújse'en í imue'eri. Amuacáí pu ajnéjsin í huáacixa'a. Aj pu'í í huíjmuaiyu. Tí pua'a ari huijmuaiyuren, tí'ijí ajtanéjsin ti jetzen caté'ete a'ame í jatzi. ²⁹ Tí'ij a'íin huáca'anáan í jatzi, aj mú mí u yá'atzaanan. Pu'uri jíii teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mej jetzen tí'tza'anaca.

Jíme'en í mostaasa ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín:

—¿A'íné ye'í tí'irí'iri tej ti tiyen raataxáj a'ij ti ye'í tejé'ajta í Dios? ¿Tí'itájqui niuucarijra'a ruxe'eve'e tej raataxáj a'ij ti ye'í tí'irineca Dios ti é'esejre'e?

³¹ 'Ayee pu 'een cumu tí'tí tu'upí ti ayén ántehuaa tijín mostaasa. Ayee pu 'een tí jaítze'e cíleen caí mááj seica jatzíjra'a ti yen seijre'e íyien chaanaca japua. ³² Tí'ij huastí'hua a'ijna í jatzi, aj pu'í vaujse'en. Tí'ij huavaújse'en, jaítze'e pu uratí'ij á'aye'í caí í pí'ista ti yen seijre'e íyien chaanaca japua. Temua'a pu tí'ipuápua'amee í cíye'ara'an. Ajta í xamua'ira'an, temua'a pu te'antajíya'ume. A'ij pu jín rí'irí mej pina'ase jetzen tihuaúritu'ate'en ti huácien tzejta'a. —Ayee pu tihau'ixa í Jesús.

A'ij ti ye'í Jesús tihua'uti'iri'í niuucari jíme'e

(Mt. 13:34-35)

³³ Ayee pu tihua'amua'atehua'a í niuucare'ara'an jíme'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Jéihua pu tihua'a'ixa'atehua'a niuucari jíme'e a'achú mej caj té'eviicua'iraca'a mej ráanamua. ³⁴ Tí'tí ti a'ij ti tihua'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu ayén tihua'a'ixa'atehua'a niuucari jíme'e ti caí e'ehuáuriti'irici. Aru a'íi pu tihua'a'ixa'atehua'a a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'ij ti huataújmua'a najmí'í í niuucari amitiéere'ecan jíme'e.

Jesús pu raatépua'ajte í eeca, ajta í jaj ti vivejmé'e tiújta'ahua'a

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ A'ijna xicájra'a jetze, tí'ij ari téchumua'arijme'e, Jesús pu hua'utá'ixa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayen tijín:

—Tiché'e antácíne után pújme'en.

³⁶ Matí'ij mí á huajauhuá'axi í teite. Aj mú mí yá'utíi í Jesús jetzen í baarcu a'uun ti a'utéveeca'a. Majta seica a'ucíj seij jetze í baarcu. ³⁷ Aj pu'í huatá'eecareca'a temua'a ca'anín jíme'e. Japuutzari pu temua'a té'uxijve'e. Ajta vivejmé'en tiújta'ahua'a í jaj. Tí'ij í ateáxi're'axi í baarcu jetze. Pu'uri tén avé'ejistijme'e í jaj.

³⁸ Ajta a'íin Jesús, a'úu pu é'ecujcaa cítzata'an pújme'en í baarcu. Timu'utzi pu huam'é'ecaa. Aj mú mí raajíste. Miyen tijín:

—Maestru, ¿ní caí á jetze ruxe'eve'e tej teri tén cui'ini?

³⁹ Aj pu 'í ca'anacan ájchee í Jesus. Tí'ij jí raatépua'ajte í eeca. Ajta ayén tiraata'ixaa í jaj, tijín:

—Pecaj ché'e sihuájna. Xaatapúa'ajta. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aj pu'i huateápua'areca'a í eeca. Ajta a'uréujé'iyerecaj í jaj temua'a naa.
 40 Aj pu ijta'í Jesús hua'utá'ixa í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayén tijín:
 —¿A'iné een jín huápi'i setiu'utátziin? ¿A'iné een jín secaí té'atzaahuat'e?
 —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

41 Temua'a mú mi jeíhua tiu'utátziin. Majta miyen tiúj'ixaate'eca'a me'ljna jime'e mej tiu'utátziin. Miyen tijín:
 —¿Ti'itájni tévira'a pú'een? Amí pu hui tihuá'aajte'e í eeca, ajta í jaj. Naími'í mú rá'astijre'e. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a.

5

A'ljna í ja'ati ti Gadara é'eme'ecan (Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

1 Aj mú mi antacá antavén pújme'en. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Gadara.
 2 Aj pu'í Jesús a'itáraa í baarcu jetze. Tí'ij jí á'iyen seij ave'eré'ene tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'uú pu huirájraa a'ljna í ja'ati a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

3 A'uú pu é'echejca'a a'ljna í ja'ati. Jé'ecan pu simuárun. Capu ri'iríistaca'a ti ja'ati ra'amua'j'ic'en caujnari jime'e, ni alaambre jime'e. 4 Mu'íi mú raatatése. Mara'amua'j'ic'i'ihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta iicá'jra'an jetze alaambre jime'e. Aru a'ín, tí'ij pí na'a pu tijtzá'ana'a cáieene'en, ajta méjca'í iyaúhua'axijsin. Capu huatári'iristareca'a ti ja'ati a'ij ráaruuren ti raamuá'acante'en. 5 Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'í pu á'uche'ecane'e, anjiuhua a'ljna jirí jetze. Ajta a'ljna a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca, á pu ij ayén hua'uteátu'asixi tetej jime'e.

6 Tí'ij raasej í Jesús, á'iyen púu a'utatój. Aj pu'í titunutaca'a a'ljna vejli'í a'utí a'utéveeca'a í Jesús. 7 Ajta huajíhuaca'a ca'anún jime'e. Ayen tiraata'ixaa tijín:
 —¿A'iné tí'tí'ij peteáruuren neetzi jemi, Jesús í pej i'í yaujra'an í Dios ti nain-japua tí'ajta? A'ij nu muahuavii í Dios jemi pej caí puajtzi neetá'acare'en.

8 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í ja'ati, a'iné ayéé pu tiraatá'ixaate'eca'a í Jesús tijín:

—Tiyaaru'u pej tzajta'an seijre'e mi tevi, pej a'ij pua'a meteúmuua'aree, huirájra'a mi tevi jetze. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

9 Ajta ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ajta ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu ántehuaa tijín I tej arájsevi ví'ira'a ta'ará'ase. Ayee tu tí'titamuá'amua a'ljna jime'e tej i'í mu'íi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

10 Aj pu'í a'ljna í ja'ati jeíhua rájhuaviiri'í í Jesús ti a'ín hua'uta'íte mej á'ucíine mé á'ahua'ayee í mej tzajta'an seijre'eca'a.

11 Majta me'ín tuixute, á vejli'í te'antá'cuatiye'ícaa jirí jetze, memuiicáa í tuixute a'achú mú ará'axca hua'apua ví'ira'a. 12 Aj mú mi me'ín tiyáaru'use miyen tirájhuaviiri'í tijín:

—Taata'a ítejmi tej a'uteáruute mi tuixute tzajta'a.

13 Tí'ij jí a'ín hua'utá'a. Mat'í'ij mi huiráaci me'ljna í tiyáaru'use í mej tzajta'an seijre'eca'a a'ljna í tevi. Aj mú mi tiyáaru'use huatasejre í tuixute tzajta'a. Majta me'ín í tuixute, muaatauruj a'uun pújme'en u jate'e. Aj mú mi atéevatzi á jaata'a. Mat'í'ij mi aujamí, naíjmi'í.

14 Majta me'ín í mej tuiixute cha'íica'a, a'íí mú temua'a tiu'utátziin. Mat'íij mi a'ucíj mej hua'utá'íxaate'en mej chajta'a a'uchéjme'e, majta mat'íj mena'a mej a'uchéjme'e a'ímuá.

Aj mú mi e'iré'ene í teite mej mi ráamua'aree a'íj ti ti'ití huaríj. 15 Mat'íij mi ave'eré'ene a'u ti a'íj é'ene'e í Jesús. Aj mú mi me'ín huaseíj í tevi í mej tiyáaru'use tzajta'an seijre'eca'a. A pu a'utácii. Capu ché'e mua'avi'i. Capu ché'e rut'mua'i. Pu'uri huarúj a'íjna í tevi. Aj mú mi tiu'utátziin. 16 Majta me'ín í mej raaseíj a'íj ti ti'itíj huarí, nain mú hua'utá'íxa í teite a'íj ti tiráaruu í tevi í tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a, a'íj ti tihuá'uruu í tuiixute. 17 Aj mú mi a'uteájhui í teite mej rahuavii í Jesús ti á'ura'ani u á'ahua'ayee. 18 T'íij jí á'urraa í Jesús. A'uun pu ateájraa í baarcu jetze. T'íij í a'íjna í ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u, a'íí pu rájhuaviiri'i ti Jesús raatá'an ti á'ura'ani jamuan. 19 Ajta a'íin í Jesús, capu raatá'a a'íjna í tevi ti á'ura'ani jamuan. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu a'u pej é'eche huá'a jamuan a'ihuáamua'a. Patá'aj hua'utá'íxaate'en nain a'íj ti timuáaruu í tavástar'a'a jemi, a'íj ti ye'í r'íi timuájcha'i.

20 Aj pu i iyá'uraa í ja'ati. Ajta á'yien a'íin a'utejche ti hua'utá'íxaate'en í mej me'uun a'uchéjme a'ájna ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tamuáamuata'a ti Chájt'a'ajme. Nain pu hua'utá'íxa a'íj ti tiú'uruu a'íjna í Jesús. A'u ti na'a r'íi mú tiráanamuajraca'a í teite a'íné jécua me'ecan í niuucari.

Jíme'en Jairo ti rape'eri, ajta, ajta í 'íta'a ti ra'ajtamuaríej í cǎxure'ara'an í Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Aj pu ijtá'i huaré'araa í Jesús í baarcu jetze. T'íij ii a'uun a'ará'a a'uun jetze pújme'en vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Mat'íij mi ave'eré'ene jeíhua í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. 22 Aj pu'i seij a'ará'a ja'at'í ti tí'ivaire'eca'a hua'atáyujta'a. Ve'ecán pu jín ti'it'éveeca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Jairo. Tiyauj, íitacan. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. T'íij a'íin Jairo raaseíj í Jesús, aj pu'i tínutaca'a á chuaata'a Jesús ti jé'ejvee. 23 Jeíhua pu rájhuaviiri'i, ayén tíjín:

—Niyauj pu á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tá'aj huarún, tá'aj auj ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiraata'ixaa.

24 Aj pu'i Jesús u á'ume jamuan. Majta jeíhua teite a'ucíj huá'a jamuan a'ímej í mej hua'apua. Mat'íij mi ajteáxiireca'a í teite. Temua'a mú huápi'i tité'ucataca'a.

25 Ajta huá'a tzajta'a a'utéveeca'a í 'íta'a ti tí'icui'i. Pu'uri a'ateevi'i a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti tí'icui'i a'íjna í 'íta'a. T'íij pí na'a pu uvé'emí'yeca'a. Jeíhua pu xuureca'a. 26 Pu'uri jeíhua huau'ajjtaca'a í mej tí'hua'ataca jemi. Pu'uri téje'ehuájrie nain tíj na'a tíj caj tí'tituaave'eca'a. Ajtá'i, capu ti'itíj a'íj tiraat'évai. Mí ajtá'i, ayée pu í éene'e ajtahua'a jaítze'e tijcu'í'ineca'a. A'íj pu jín, rajpuaíjtza'a jeíhua a'íjna í 'íta'a.

27-28 T'íij jí tiú'unamuajri'i a'íj ti ti'itíj huáruu í Jesús. Ayen tíjín: “A'íj nu jín niyen rini nej ra'ajtamuarí'en cǎxure'ara'an jetze, aj nu run.” Yee pu tiu'umuá'aj a'íjna ti tí'icui'i. A'íj pu jín á aúrupi teite tzajta'a a'íjna í 'íta'a. T'íij í á e'iré'ene huarita'an í Jesús. Aj pu'i ra'ajtamuaríej cǎxure'ara'an jetze. 29 Jíme'en pu'u ra'ajtamuaríej, aj pu'i huatépuaa ti uvé'exuurica'a. T'íij í ayén raatá'a í tzajta'an cumu pu'uri huarúj. 30 Aj pu i ráamua'areeri'i í Jesús í ru

tzajta'a ti ja'atí tiú'uhuaa cumu ti caí ché'e racá'anist'i. Aj pu i píi a'uré'leve, hua'useírajraa í teite. Ayen tijín:

—¿A'ataani na'ajtamuaríej í necáixu jetze? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

³¹ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín:

—Mú'ee pej huá'aseij í teite mej á'acata. ¿A'iné een jín piyen tiu'uta'íhua'u' yee: “¿A'ataani na'ajtamuaríej?” —Yee mú tiraata'ixaa.

³² Mí ajtá'i a'ín Jesús, a'íi pu hua'useírajy'e'icaa matíj mena'a tite'anavéejme'eca. Ayee pu a'ín rijcaa t'íj raasej ja'atí ti ra'ajtamuaríej.

³³ Aj pu i a'ín í 'íita'a, temua'a tiu'utáziin. Temua'a pu tiú'ujviveeca'a í ru tzajta'a a'iné rú'umua'areereca'a ti'tí ti a'ij huáruu. Aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'ij e'en a'íjna í Jesús. Títunutaca'a á vejl'i jemin. T'íj jí nain raatá'ixaa a'ij ti ti'tí ráaruu tzáahuatí'ira'a jime'e. ³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, peté'antzaahua nej timuáahuaate'enche'e. A'íj pej jín peri huarúj. Aricu, r'íi pej te'amua'astí. Paúche'e pej r'íéene'e pua'amé.

³⁵ Aúche'e pu t'íixajtaca'a a'íjna mat'íj seica a'ará'a. A'íi mú a'ín pú'een í mej é'eche jamuan í ti ve'ecán jín ti'itéjvee hua'atéyujta'a. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í ya'upuáara'an í temuajj ti t'í'icui'i. Miyen tijín:

—Pu'uri huam'íi a'ayauj. ¿A'iné een jín péra'tziite'e mi maestro? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Mí ajtá'i a'ín Jesús, capu huá'antzaahua a'ij mej ye'í t'íixajtaca'a. Ayee pu tiraata'ixaa í ya'upuáara'an tijín:

—Pecaj t'íitziine'e. A'íi pu'u ruxe'leve'e pej té'atzaahuate'e. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

³⁷ Aj pu i huaja'uvi'ití a'u ti é'eche í ya'upuáara'an. Aru Jesús capu hua'utá'a naíjmi'íca í teite mej á'uju'un jamuan. A'ímej pu'u, í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ti íi juutzeá'ra'an í Jacobo. ³⁸ Aa mú a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti huam'íi. Aj mú mi hua'usej í teite mej chí'ta huiráatei. Jeíhua mú u'uteúyjeinijme'e. Maúyjeineca'a. Ca'anín mú jín u'uteúyjeinijme'e me'íjna jime'e í ti huam'íi. ³⁹ Aj pu'i chí'ta a'uteájrupi. T'íj jí hua'utá'ixa í Jesús. Ayen tijín:

—¿A'iné sej si ca'anín jín jijhua? ¿A'iné sej si ruyein? Capu mi'íchi mi temuajj, sino cutzú pu'u.

⁴⁰ Mat'íj ráanamuajri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ra'utéxiehuataca'a a'iné méjmua'areereca'a ti a'ín pa'ari'i huam'íi. Aj pu'i a'ín hua'uta'áj mej huirá'íne. Aj mú mi huirá'í.

T'íiquí ya'uví'iti í ya'upuáara'an, ajta í náanajra'an, ajta a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e jamuan. A'uu mú uteájrupi a'u ti auucá'a í temuajj. ⁴¹ Aj pu'i rajví'í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraatajé runiuuca jime'e tijín:

—Taliita, cuumi.

Taliita, cuumi, ayee pu huataújmu'a tijín: Temuajj, ayée nu t'íimua'ixaate'e, ájchesi.

⁴² Jíme'en pu'u ayén huaríj í Jesús, aj pu i xaa ájchee í temuajj. T'íj jí a'utéjche ti á a'úche'ecane'en. Majta me'ín í teite, jé'ecan mú u huateújtzaahuate. Ajta a'ín í pa'ari'i, ayée pu rájcha'íca'a a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. ⁴³ Ajta a'ín Jesús, jeíhua pu hua'u'íjca mej caí ja'atíj ixaate'e, ajta mej nu'u tiraamín í temuajj.

6

Jesús ti Nazarét é'eme'ecan
(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ A'uu pu á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mat'íj mi a'uci a'uun pújme'en a'u ti a'uvé'ese a'íjna í Jesús. ² T'íj teja'uré'ene a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi, t'íj'í a'utéjche ti tihuá'umua'aten hua'atáyujta'a. Jeíhua mú teite ráanamujri'i. Jé'ecan mú a'íj te'utasej. Ayee mú t'íra'íhua'uraca'a t'íjn:

—¿A'uné ya'urí'ire amín niuucarijra'a? ¿T'í'táani mua'atzíre'ara'an pú'een a'íjna ti raateájtuaa amíjna jemi mi Jesús tej caí xi ja'anáj mé'e yá'unamujri'i?

³ Amí pu yeehú a'ín pú'een í yaujra'an í ti t'í'si'ícheca. A'í pu náánajra'an ayén ántehuaa t'íjn María. A'í mú júutzimua'ame'en pú'een a'íime í Jacobo, ajta í José, ajta í Judás, ajta a'íjna í Simón. Majta seica í júutzimua'ame'en í mé'uuca, a'í mú yéchej ta jamuan. —Ayee mú tiúj'ixaate'eca'a.

A'íj mú jín rá'achueere'ecaa me'íjna í Jesús. A'íj mú jín caí raxí'eve'eca'a.

⁴ Ajta, ayé pu Jesús tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Naími'i mú r'í'í tira'utasej temua'a naa í ti t'í'ixa í niuucari ti Dios jemi me'ecan. Mí ajtá'í, í mej huacájme ruche, majta í mej í'ivaujsimua'ame'en, majta í mej jamuan é'eche, camu t'n r'í'í tira'utasej a'íime.

⁵ Ayee pu'u caí tiu'utá'í'ristareca'a ti a'ín Jesús ti'tí'í a'íj huáruuren í mej jín a'íj ra'utasej t'íj ari tiú'uruu pua'amecié. Ayee pu'u huaríj; hua'ajtamuári'exi seica í teite. T'í'íj i xaa tihuá'uhuaa. ⁶ A'íj pu'í jín a'íj tira'utasej í tzajta'an mej caí rá'atzaahuate'eca'a. T'í'íj jí á'uraa í Jesús. A'uu pu á'uyé'ícaa a'ímua' a'u ti a'uchájta'ajmee. Ajta tihuá'amua'atejca'a.

Jesús pu tihua'uta'aj a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u tihua'í'ixaate'e í teite

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ T'í'íj jí Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu'í hua'aré'e'itixi hua'apuacajm'éen. Ajta tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuarite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. ⁸ Ajta ayén tihua'u'íjca mej caí ti'tí'í antiá'a í mej jín huateújvairé'en í juye jetze. A'í mu'u nu'u a'achueeni ti'tí'í itz'íj í mej jín raújca'aníhua'a. Capu nu'u a'íj t'í'í'íri mej ti'tí'í antiá'a ca'aní na'ari ti'tí'í ínie'e nusu tumín. ⁹ Majta, ajtaújca'acaíite'axí'ín. Majta seexu'íjm'éen te'ucaujchéete'axí'ín seij ajta seij. Capu nu'u a'íj t'í'í'íri mej hua'apuacajm'éen te'entipí í tiú'ujsiicu'u. ¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—T'í pua'a hui chí'tita xu'uteárute mé já'ahua'a chajta'a, a'úu xu huateáturaasin t'íj na'a a'achú sej á'ateere a'ájna chajta'a.

¹¹ Ajta ti pua'a mé já'ahua'a mecaí amuaatá'acare'en sej uteárute, na'ari ti pua'a mecaí ranamujracu í sej tihuá'a'ixaate'en, ayé xu huá'ini, sej huírácíine se'újna. Sera'atéca'atzíjxi'ín í ruca'acai t'í'íj cáaxin í chuej. Ayee xu huá'ini mej mi ráamua'aree í teite t'íjn ma'uteájturaa í Dios jemi. Miché'e ráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé mej caí á'amuanamujracuca'a.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a ti jetzen hua'uxíjte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puajtzi hua'utá'asin. Jaitze'e mú rajpuaitzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej me'uun é'echejca'a a'ujna

ti ayén teja'arájtehuaaca'a tijín Sodoma, ajta tijín Gomorra. —Ayeé pu ti-hua'utá'ixaa.

¹² Mat'íj mi a'ucj. Metihúa'ihua'ixaate'e í teite ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. ¹³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú jeihua hua'utamuaári í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Majta jeihua tihua'avé'ehuaate'axi aceite jime'e huá'a mu'úutze'en í meite tí'icucuí'i. Naíjmi'ica mú tiú'uhuaate.

Mat'íj raajé'ica me'íjna í Juan ti huá'amua'íihuacare'e
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ira'atéevi'i, mat'íj ráanamua'ajri'i nain japua, tíj na'a a'uun mej a'uchéjme'ecaa í teite a'ij ti tiú'uruu í Jesús. Ajta a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée, a'íí pu ajta ráamua'areeri'i. Ayeé pu ántehuaaca'a í tajtuhuan tijín Heródes. Aj pu'í ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes tijín:

—A'íjna í Juan teecan, í ti huá'amua'íihuacare'e, a'íí pu hui huatarúj. A'itáara a'u mej ye'avá'ana. A'íj pu jín raay'íiti ti ayén tiú'uruuren. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tajtuhuan.

¹⁵ Majta seica, miyen tijín:

—A'í pu a'íin pú'een í Elías í ti a'íjna jín tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Majta seica miyen tijín:

—A'í pu a'íin pírici ja'atí ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayeé pu che'atá na'a tí'téjvee í Dios jemi matíj í seica í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a.

¹⁶ Mí ajta a'íin Heródes, tí'ij ráamua'areeri'i, ayéé pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'í pu a'íin pú'een a'íjna teecan í Juan í nej raata'ajjtaca'a mej ru'íjveijche í mu'úura'an. A'í pu hui huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes.

¹⁷ Aru seíj pu pú'een'e, 'íita'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Herodías. A'í pu íra'ara'an pu'éene'e í Felipe. Ajta a'íin Felipe, a'íí pu juutzeá'jra'an pú'een'e í tajtuhuan í Heródes. Tí'ij jí Heródes a'íin ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a, a'íin ti Felipe raaté'vitine'e. ¹⁸ Aj pu'í a'íin í Juan ayén tiraata'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej raté'vitine'en muá'ihuaara'a ti yá'uvi'itine'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁹ Tí'ij jí huataniú'ucaca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín a'íin Heródes, raata'ajjtaca'a mej ra'anán a'íjna í Juan. Majta ra'amua'ajjicie alaambre jime'e a'u ti aiteánami'ihuaca'a. Jé'ecan pu rájcha'íire'eca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín rajé'icatami'íra'a.

²⁰ Mí ajtá'i a'íin í Heródes, a'íí pu ráamua'areeraca'a ti rí'i tí'tíevistaca'a a'íjna í Juan, ajta ti ayén ríjca a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Ajta a'íí pu tí'imua'ajca a'íjna jemi í Juan. Aúche'e pu ra'aránajcheca'a a'íjna í Heródes ti ráanamua a'ij ti tiu'uxájtaca'a a'íjna í Juan. Capu a'ij í'irini ti caí temua'a tiyaú'ítieeca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a. A'íj pu jín Heródes caí raatá'acare'e a'íjna í 'íita'a ti raajé'ica.

²¹ Tí'ij a'ájna te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan a'íjna í Heródes, aj pu xaa a'íin 'íita'a rá'amítiejte'eca'a a'ij ti ye'í huárini ti raajé'ica í Juan. Tí'ij jí Heródes, a'íjna ti tí'yisten ti te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan, jeihua pu teite huatá'ínee, xantaaru'u, matíj mena'a huá'a capitanme, majta mej títeté'u'upu'u me'íjna jime'e mej tihua'ajte'e í teite, majta í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Galilea, í mej jeihua ruxe'eve'e.

22 Aj pu'i yaujra'an a'íjna í Herodías, a'í pu a'uteájrupi u chí'ita a'u mej tejanú'ucua'aca'a. A'íjna í yaujra'an, 'íita'a pu pírici. Aj pu'i a'ín tiu'utéenei rusej huá'a vejli'ipua. Temua'a pu jeíhua tira'aránajcheca'a a'íjna í Heródes í tiu'utéenei, majta a'ímej í mej jamuan tí'icua'acaa. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tajtuhuan tijín:

—Naatáhuaviiri'í ti'tíj pej a'ij tí'ixe've'e. Nemuaatá'asin.

23 Jeíhua pu te'ataújratiiri'í rusej ti ayén tiraatá'an tí'tíj ti raatáhuaviira. Capu nu'u a'ij rini ti pua'a raatáhuavii já'ita'a a'u ti tihua'áj'ajte'e. 24 Aj pu'i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij í ayén tíya'uta'íhua'uri'í a'íjna í runáana tijín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii í tajtuhuan? —Yee pu tiraata'íhua'uri'í.

Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í náanajra'an tijín:

—Huata'huaviiri'í hui í mu'úura'an a'íjna í Juan ti huá'amuai'íhuaca.

25 Aj pu í ajtahua'a ca'anacan uteájrupi a'u ti a'utevéeca'a a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aye nu tí'ijxe've'e pej naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an í Juan ti huá'amuai'íhuaca tej ti ramua'areere tijín pu'uri huam'í. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í yaujra'an í Herodías.

26 Temua'a pu a'ij pua'a tiraatá'a a'íjna í tajtuhuan ti rusej ayén te'ataújratiiri'í ti ayén nu'u huárini a'ij ti tí'ijxe've'e a'íjna í 'íita'a í yaujra'an í Herodías. Majta a'íme ti hua'ú'inee, a'í mú majta ráanamujri'í tí'ij raatá'a í runiuuca. A'í pu jín rutévi'ira'aca'a huá'a jemi a'íjna í tajtuhuan. A'íj pu jín, a'ín ra'ará'aste í runiuuca.

27 Ajta á'iyen xantaaru'u huata'áiteca'a ti raajé'icatan, ajta nu'u á'iyen ye'ará'í'ite'en í mu'úura'an í Juan. 28 Ajta á'uraa í xantaaru'u. Tí'ij jí a'uun a'ará'a áa ti aiteánami'íhuaca'a a'íjna í Juan. Aj pu'í ru'íjvejcheca'a í mu'úura'an í Juan. Tí'ij jí ya'ará'í'ite í tuxa'a jetze. Ajta a'ín í tajtuhuan, a'í pu raatá'í'ite a'íjna í yaujra'an í Herodías. Tí'ijtá'í a'ín raatá'í'ite í runáana.

29 Majta me'ín í mej á'ujjua'ane'e jamuan í Juan, mat'íj ráamua'areeri'í, aj mú mí a'uréene jemin Heródes, meya'utá'í a'íjna í mí'ichi. Mat'íj mí ra'avá'ana. Yee pu éeni'ici'en huam'í a'íjna í Juan.

Jesús pu tihua'umí í mej anxíj vi'ira'a ará'axca
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú tíujsej a'u ti a'utevéeca'a a'íjna í Jesús. Aj mú mí raatá'ixaa nain a'ij mej tí'tíj huáruu, nain a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate. 31 Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Mú se'utáuruyi'í. Tiché'e huátase'upe'en mé já'ahua'a a'u ti caí tí'tíj e'eré'eeve. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a.

Aru jeíhua mú a'uré'eneica'a í teite a'u ti a'utevéeca'a a'íjna í Jesús. Majta a'uc'íca'a jemin mé mu'íití í teite. A'íj pu jín camu huatá'í'ipejca'a mej tiú'ucua'ani a'íme í mej jamuan á'ujjua'ane'e. 32 Aj mú mí a'uc'íj rujámua'a baarcu jetze. Mat'íj mí me'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati. 33 Majta me'ín í teite, a'í mú hua'ase'íracaa mat'íj a'uc'íj. Jeíhua mú raamuá'a í Jesus. A'íj mú jín ru'icán a'iré'eneajxi a'u ti na'a mej a'uchéjme. A'í mú mí amuacá' a'ará'a a'u ti e'erá'astiche'e a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujjua'ane'e.

34 Ajta, tí'ij a'ín a'ítamé'eca'a í baarcu jetze, jeíhua pu teite huaséjracaa. Tí'ij jí ii huataújxiemiste tí'ij hua'usej. Yee mú titeja'uvátzij cumu cáne'axi ti caí ja'atí huá'a cujta'a huamé'ecaa. A'íj pu'í jín a'utéche a'íjna í Jesús ti

tihua'umua'aten jeihua. ³⁵ Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri téchumua'ari. Ajta caí ja'atí ye'eche ayajna vejli'i. ³⁶ Teajta caí ti'tití'j tícha'íi mej ráacua'ani mi teite. Patá'aj hua'uré'itixi'in, mej mi a'ucí'xi'in mé já'ahua'a chajta'a, a'u mej a'uchéjme teite mej mi pan huánanan.

³⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús, tijín:

—Mú'een xu tihua'amin rujimua'a sena'a.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni ri'irí tej á'uju'un tej pan a'uvé'enanán tej ti tihua'umín? Tí'pua'a tiyen tí'tituaave'e a'achú ti caj ja'atí tí'ijmua'itici ti pua'a tiu'umuári'en a'achú cumu hua'apua ciento xica jime'e, capu ajta tí'ici'ipée a'ame í tumin tej ti tiyen huá'ini.

³⁸ Aj pu'i a'íin í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, xaaré'ixi'ere'e a'achúni caj mé tirájcha'íi í pan.

Mat'í'ij mi ráamua'areeri'i. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'i pu'u caj tí'ixuaavi. Anxávi í pan. Majta hua'ité, caj mú tí'itehua'apua. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁹ Tí'ij jí hua'uta'ájtaca'a mej a'ujrá'ase áa ti á'utu'upi mé mu'ití' mé'e.

⁴⁰ Aj mú mi a'ujrá'aseca'a, seica anxíte mé arástiméj, majta seica hua'apuate japuan tamuáamuata'a mú arástiméj. ⁴¹ Aj pu'i a'íin í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta a'ímej í hua'ité. Tí'ijta'i ra'antítaaraxi í pan, aj mú mi hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. Majta í hua'ité, a'íi mú huatámu'iireca'a. Aj pu'i hua'utá'í'ipi'í a'íjna í Jesús í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í teite.

⁴² Naíjmi'í mú tiú'ucuaa í teite. Temua'a mú jeihua tité'uju'uxai. ⁴³ Ajta jeihua pu avá'aturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste tí'tí' sicíri jetze a'íjna jime'e í ti avá'aturaa. ⁴⁴ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa í teteca, ayée mú ará'axcaa a'achú cumu anxíj ví'ira'a.

Jesús pu á'e'iré'ene í jaj japua (Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús pu hua'uta'áij mej atécíine í baarcu jetze mej antácíine utavén pújme'en, mej nu'u amuáatée e'ará'asti a'ájna Betsáida. Mí ajta a'íin Jesús, a'íi pu a'uun a'uteájturaa tí'ij hua'aré'e'itixi'in í teite. ⁴⁶ Tí'ij hua'uré'itixi, aj pu'í á'uraa a'íjna í Jesús. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti á'ujírime tí'ij raatéjhuuani í Dios jemi. ⁴⁷ Tí'ij huateática'areca'a, áa mú meri a'uju'ucuaa já'ita'a í jaj japua, jetzen mua'araaté'ee í baarcu. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu rusej a'utácíatí jirí jetze. ⁴⁸ Tí'ij jí raasej ti huá'amuari'eriste'eca'a mej antácíine jaj japua a'iné á pu e'evé'eecaca'a. Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íi pu á e'iré'ene a'ájna vejli'i mej huajú'ucua baarcu jetze. A'í pu huamé'ecaa í jaj japua. Pu'uri hua'antinájchijme'e. ⁴⁹⁻⁵⁰ Majta me'ín, mat'í'ij raasej, metiu'utátziin. Maaajíhuaca'a naíjmi'í a'iné naíjmi'í mú raasej ti huamé'ecaa í jaj japua. Ayeé mú tiu'umuá'aj tijín: “Chéjcan pu pú'een.”

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Xaateújca'ane í ru tzajta'a. Caxu tí'itziíne'e. Nee nu ne'ín pírici í Jesús.

⁵¹ Aj pu'í ateájraa í baarcu jetze a'u mej a'aráte'eca'a. Tí'ij jí hu-ateápua'areca'a ti huá'eecaca'a. Aj mú mi a'íj te'utasej. Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a í mej tí'imua'ajca. ⁵² Jé'ecan mú tí'imua'ajca a'iné camu yaú'tíite

muá'araa a'ij ti 'éen jín raay'i'ti ti a'ín raatámu'iiren í pan, a'iné rujámua'a mua'anteújnaamua í ru tzajta'a.

Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret (Mt. 14:34-36)

⁵³ Mat'íj mi antacáj jaj japua. A'uu mú mi a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén teja'arájtehuaa tijín Genesaret. Aa ti e'eve'e'ástime í jaj, áa mú ra'lijtápe í baarcu. ⁵⁴ Jíme'en mu'u aítacáj í baarcu jetze, á'iyen mú raamuá'a a'ájna í Jesús í teite. ⁵⁵ A'íj mú mi jín ca'anacan meruaachijmé'e, á mé ve'eré'ene í jemin. Mat'íj mi autéjhuii mej huá'ajseire'en utaatzí japua í mej tí'icucui'i a'ájna a'u mej yé'emua'areereca'a ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. ⁵⁶ Ajta a'u ti na'a ti a'uré'enineica'a raanchu tzajta'a ti huachájta'ajme na'ari ti chajta'a ti vivéjme, a'u ti na'a ne'u, mehua'uráatzajye'icaa caaye jetze. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ájna ti hua'utá'an mej ra'ajtamuári'en cǎxure'ara'an jetze, a'ájna jetze ti uvíjpi'i í síicu'ure'ara'an tí'ij a'achú mej pua'amé ra'ajtamuári'en, mej mi huarún. Ayeé pu'u xaa ne'an tiú'uruu a'ájna u Genesaret.

7

A'ájna í ti 'uráchueemuara'a í teáata'a í ru tzajta'a (Mt. 15:1-20)

¹⁻² Mat'íj mi me'ín í fariseo, jamuan majta seica í mej té'eyu'uxaca teyu-
jta'a mej mi me'ájna huarúitiejte'en a'ij mej ye'í ráj muá'aye'i, a'úu mú e'eráaci u Jerusalén, majta me'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a í Jesús mej mi rájjaahuate. Mat'íj mi hua'usej a'ímej í mej Jesús jamuan á'uujhua'ane'e mej caí amuaújmuaijte'a'axi mej tiú'ucuaa a'ij mej tí'ijri'rejca'a í mej Israél jetze ajtéme'ecan. ³⁻⁴ Majta a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í mej majta miyen ánte'arua tijín fariseo, a'í mú rá'atzaahuate'e í ruvaújsimua'a teecan tí'iyé'ira. Ayeé mú che'atá mena'a rijca naíjmi'i í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Capu tí'iseicaj na'a í tihuá'aye'ira í mej jín amuaújmuaijte'axi'ín. Tí pua'a ja'atí tiú'ucua'ani, amuacaí pu nu'u ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí jeihua amuaújmuaijte'en, na'ari caí, ayéé mu'u tí'ixaxa'a tijín xána'avisi'i pu seijre'e a'ájna í ja'atí í taye'irá jemi. Ajta, ti pua'a ja'atí teja'uvé'enanan a'ujna a'u mej tejá'atua a'í pu caí tí'icua'ani ti pua'a caí amuacaí amuaújmuaijte'en.

Ajta tí'imu'í ti ayén jín te'avá'ujmua'aree í ruvaújsimua'a teeca ti-huá'aye'ira. Ayeé mú rijca: metí'ija'usica í vaasu í mej jín ye'eca. A'íj mú majta tí'ija'usica í tí'ití xa'ari, majta í casueela. ⁵ Mat'íj mi me'ín fariseo, majta a'íme í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, a'í mú miyen tiraata'íhua'uri'i me'ájna í Jesús tijín:

—¿A'iné 'éen jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tí'iyé'ira í mej ajamuan á'uujhua'an? Ayeé mu'u rici mej xána'avisi'i tí'icua'a í rumuájca'a jíme'e. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íme í fariseo.

⁶ Tí'ij jí ayén tiu'utaniú a'ájna í Jesús tijín:

—Temua'a pu tejámuaavíjte'e í ti ayén ajmí'i tira'uyú'uxaca'a a'ájna í Isaías teecan, a'ájna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í pu ra'uyú'uxaca'a temua'a a'ij sej 'een mi sej caí huataújci'ipuáacan jín tihuá'ajjte'e í teite sino ayéé xu tiú'ujsejrrata í teite jemi sej nain jín rá'astijre'e. Ayeé pu ra'uyú'uxaca'a a'ájna tijín:

Rí'i mú tineeteátu'araca

ti pua'a metí'ixajta ineetzi jíme'e.

Mí ajtá'i, mu'uri ajtacáj ineetzi jemi

rumua'atzíira'a jime'e.

7 Capu ti'itíj vaire'e

ti pua'a metiu'uteánajche ineezti jemi.

Ayee mú ti'ihuá'amua'atehua tíjín:

“Dios pu raateájtuaa i taye'irá itejmi jemi.”

Mí ajtá'i caí, capu,

rujámua'a mena'a mú rájteu í ru tzajta'a.

Yee pu hui ra'uyú'uxaca'a a'ájna í Isaías teecan.

8 'Ayee xu'u rici. Mú'een sej seri ya'uhuá'axi a'íj ti ajmí'i tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, sej si siyen huárini a'íj mej tí'íjxe'eve'e í teite. A'í pu amua'aráanajche í tihuá'aye'ira, ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti xa'ari tiu'ujá'usin na'ari ti tiu'ujá'usin í vaasu í sej jín ye'eca. Jeihua pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti ayén tí'een. Ayee pu ne'u.

9 'Temua'a xu seri ya'uhuá'axi a'íj ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, setá'aj ra'ará'asten í hua'aye'ira í teite. 10 Ayee pu tí'een, a'iné ayej tiraataxájtaca'a a'ájna í Moisés teecan, tíjín: “Patá'aj rá'tzaahuat'e a'atáata, ajta a'anáana.” Ajta ayén tíjín: “Setá'aj raajé'ica a'ájna í ja'ati ti a'íj pua'a tí'ixaxa'a í rutáata jemi na'ari í runáana jemi.”

11 'Mí seajta mú'een, ayée xu tiratá'aca ti ja'ati ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a í runiuuca jime'e tíjín Corbán. (Ayee pu huataújmua'a a'ájna í niuucari tíjín mua'ivejri pu pírici.) Ajta ayén tíjín: “Naijmi'i, a'achú nej caj tí'íjcha'íi, a'íj nu neri raatámua'i'ivejte í Dios. A'íj nu jín necaí ché'e tí'íjcha'íi í nej jín amuaatévaire'en.” 12 Tí pua'a hui ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en tíjín: “Corbán”, ca xu ché'e raatá'acare'en ti a'ín hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a.

13 A'íj xu jín, siyen á tirúurieeni í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a í Dios a'ájna jime'e í á'amua'aye'ira sej seica huatátu'ire'en. Jeihua xu siyen tí'íjri'ire. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

14 Tí'íj jí ajtahua'a hua'utajé í teite. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa. Tíjín:

—Mú'een xu ráanamua naijmi'i, sej si yaú'itíe xa'ara'ani: 15 Tí'tí ti a'íj í ti tí'icua'irí'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e. Capu raxana'ave'e a'iné mé pua'acié pu me'ecan. Mí ajta í ti tzajta'an me'ecan, a'í pu xaa raxana'ave'e. 16 Mú'een xu rarí'irejve, rí'í xu tiráanamua.

17 Tí'íj caí ché'e mé'e a'atíjca'a, aj pu i a'ín a'uteájrupi u chí'ita. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'íj ti huataújmua'a a'ájna í niuucari ti jime'en a'ájna ti nu'u raxana'ave'e í ja'ati. 18-19 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa secaí seajta yaú'itíe xa'araa? ¿Ni tzaa secaí yaú'itie se'ájna? Tí pua'a ja'atí tí'itíj huácua'ani ti tí'icua'irí'i, a'ájna ti ráacua'ani, mé pua'acié pu é'eme'ecan. Aj pu i ucáruti í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen huiráame í chuitíreáara'an jetze. A'íj pu jín caí raxana'ave'e a'iné capu rájrupi í tzajta'an, í xiéjniu'ucare'ara'an jetze. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa ti i'í rí'en naijmi'i tíj na'a ti tí'icua'irí'i. 20 Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ájna ti tzajta'an airáninei, amí pu xaa raxana'ave'e í tevi. 21 A'u'u pu huiráaye'i í tzajta'an í tevi naijmi'i í mua'atzíira'a ti a'íj pua'a e'en, ti ajta ca'aníjra'a ratá'aca í tevi tí'íj a'íj pua'a tiú'umua'ati, tí'íj tiú'ujxana'acira'aten sej jamuan ti caí ratévi'itín, na'ari 'ítita'a ayén huaújxana'acira'aten sej jamuan ti caí cína'ara'an pú'een.

A'u'u pu hui tzajta'an ajta huiráaye'i í mua'atzíira'a ti ca'aníjra'a ratá'aca í tevi ti tiu'unáhua'an na'ari ti tiu'ujé'ica na'ari ti ché'e na'a tiú'uxana'acira'aten huá'a jamuan í tí'iríi.

22-23 'Ajta a'úu pu huiráaye'i í tzejta'an a'ájna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ti ayén ti'ití tí'ijmuaire'e í ti tí'ijcha'ií í seij na'arí ti ja'ati a'ij pua'a rijca, nusu ti seij huácuanamuan. Ayee pu che'atá na'a een ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiú'u'jepe'eve'en, na'ari ti pua'a ja'atí seij ánhueere'en, nusu ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tiu'utájeeve, na'ari á'ujtzaahuat'e, ca'ín a'ín ayén rici í ti caí x'í'epi'in. Najmi'i tij na'a ti ayén een, a'úu pu huiráaye'i í tzejta'an í tevi. Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'íi pu xaa a'ín pú'een í ti ru'uráchueemuare'e í tevi í ru tzejta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

*'fita'a ti seij chuejra'a japua é'eme'ecan, ti ajta rá'antzaahua í Jesús
(Mt. 15:21-28)*

24 Aj pu í Jesús á'uraa a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tiro, amájna vejl'i u Sidón. A pu já'ahua'a chí'ta a'uteájrupi, a'íné capu rax'í'eve'eca'a ti ja'ati ráamua'aree ti a'uun a'utéveeca'a. Mí'ajtá'í caí, capu huatári'iristareca'a ti huaturavajtáa. 25-26 Capu xaa ne'u, a'íné seij pu ca'anacan ráamua'areeri'i. 'fita'a pu pu'eene'e a'ájna ti seij chuejra'a japua é'eme'ecan. Seij pu tévira'a pu'eene'e. Ayee mú hua'atamuá'amua tijín Sirofenicia, í mej nu'u chiicate pú'een.

Ajta a'ín í 'fita'a, a'íi pu tiyáujca'a, íitacan ti tiyaaru'u tzejta'an seijre'e. Aj pu í e'iré'ene a'ájna í náanajra'an. Títunutaca'a a'ájna vejl'i a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Jesús. Aj pu í ayén tiráhuaviiri'i ti ru'irámuarite'en í tiyaaru'u ti tzejta'an seijre'e í yaujra'an. 27 Aj pu í ayén seij niuucari jín tiraata'ixaa a'ájna í Jesús, ayén tijín:

—Miche'e amuacá'í tiú'ucua'ani mi tí'iríi. Capu ayén tiraavíjte'e ti hua'a'í'ipui'í í pan t'í'ij chiicate huata'í'ipi'ite'en.

28 Aj pu'í ayén tiu'utaniú a'ájna í 'fita'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru casi'i, ti pua'a me'ín tí'iríi ra'acáhua'anan ti te'ení í pan í meesa japua, ¿ni qui mecaí racua'ani í chiicate í mej meesa jete e'irá'uu? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í 'fita'a.

29 Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tijín:

—Ayej xaa ne'u tiraavíjte'e patíj peri tiraataxájtaca'a. Patá'aj á'ura'ani. Pu'uri huirá'raa í tiyaaru'u ti tzejta'an seijre'eca'a muá'ayauj.

30 Aj pu í á'uraa a'ájna í 'fita'a. Tí'ij jí a'ará'a í ruche. Tí'ij a'ín raasej a'ájna í ruyauj, ti án a'ujcá'a utaatzí japua. Aj pu í a'ín 'fita'a ráamua'areeri'i ti ari huirá'raa í tiyaaru'u ti tzejta'an seijre'eca'a.

Jesús pu seij tiú'uhuaa ti caí huiteájnamua, ti ajta caí té'anri'ire

31 Ajta'hua'a pu huirá'raa a'ájna í Jesús a'ájna já'ahua'a Tiro. Aj pu í u a'uré'ene a'ájna já'ahua'a Sidón. A'u'u pu já'ita'a a'atané a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Tí'ij jí a'úun a'ará'a a'ájna jaj ti jéjmuaa, í mej miyen ratamuá'amua tijín Galilea. 32 Aj mú mi seij a'arájti ti tí'icui'i. Capu huiteájnamua a'ájna í ja'ati. Ajta capu té'anri'ire. Aj mú mi ráhuaviiri'i a'ájna í Jesús, ti ra'ajtamuarí'en í ti tí'icui'i tí'ij tiráhuuata'e'en.

33 Aj pu í a'atzu a'imua'í ra'iráavi'iti a'ájna teite tzejta'a. Tí'ij jí a'ín Jesús, í ruxité urújte'axi'í í naxaita'a í ti tí'icui'i. Tí'ij jí ajta a'ín á chuaata'a á é'ejtitzte. Aj pu'í ra'antiméijri'i neanureáara'an jetze a'ájna jime'e í ru'íjci'e. 34 Tí'ij jí júte'e á'ujneereca'a. Ajta ucayáatíraa. Aj pu'í ayén tiu'utaxájtaca'a í runiuuca jime'e tijín:

—Í'efata! —Yee pu tiu'utaxájtaca'a. (A'íjna í niuucari, ayé pu huataújmu'a'a tijín: "Te'antácuuna." Ayee pu huataújmu'a'a a'ájna tijín: "Efata.")

³⁵ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, aj pu i a'áin huarúj í ti tí'licu'lica'a. Pu'uri xaa a'ájna huitenamuáara'a já'araa. Ajta, ari té'anri'irejca'a. Capu ché'e cá'achira'aca'a í neanureáara'an. ³⁶ Ajta Jesús raatá'ijmáijri'i ti caí ja'atí huatá'ixaate'en.

Mí majta, camu miyen huaríj. A'achú ti caj ayén tihua'uta'aíte'enche'e, ayéé mú che'atá caj tihua'uta'ixáate'enche'e í seica. ³⁷ Mat'íj mi temua'a a'ij te'utasej í teite. Miyen tijín:

—Rí'i pu tí'ijri'ire a'ájna í Jesús nain jime'e. A'í pu hui raay'íiti ti tihua'uhuaate'en mej mi huitenamuáara'a muá'ara'ani, ajta mej mi te'anri'irée muá'ara'ani í mej caí té'anri'iréjme. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

8

Jesús pu tihua'umí a'áme í mej muáacua vi'ira ará'axcaa (Mt. 15:32-39)

¹ Tí'ij á'aja'a a'uun a'utéveeca'a a'ujna Galilea í Jesús, jeíhua mú teite tiújsej. Camu ti'tíj tícha'íica'a mej ráacua'ani. Tí'ij jí a'áin Jesús hua'utajé a'áme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Neánxieemiste'e amáme jemi mi teite, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujjuhua'an nee jamuan. Camu majta ti'tíj tícha'íi í mej ráacua'ani.

³ Seica mú ímuá curé'eciixi. A'íj pu jín ti pua'a nehua'uré'ítixi'in í ruche mecaí xi tiu'ucuá'an, camu te'utáviicua'ira í juye japua.

⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i, tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri pej tihua'umín ayajna a'u ti caí ja'atí é'eche? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni pua'améca xa'í'ipi'isin í pan?

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Arahua'apuáca. —Yee mú tiraata'ixaa a'áme.

⁶ Aj pu i raata'ájtaca'a mej a'ujrá'asen í teite á chuaata'a. Tí'ij jí raati'íipi í pan júte'e a'ájna í Jesús. Aj pu i r'íi tiraatá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi. A'íj pu i hua'uré'e'í'ipi'ite í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta me'ín, a'áme mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. ⁷ Majta mú, seica huájcha'íica'a í hua'ité. Ajta pu raatáhuau í Dios jemi. Tí'ij jí hua'uta'áij mej hua'uré'ata'are'en. ⁸ Naíjmi'í mú tiú'ucuaa. Majta temua'a títéju'uxai. Ajta avá'aturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze ra'avé'ejiste'axi a'ájna ti avá'aturaa. Aráhua'apua sicí pu te'ará'a. ⁹ Majta me'ín í teite í mej tiú'ucuaa, maaará'aseca'a cumu muáacua vi'ira'a.

Aj pu i a'áin Jesús hua'aré'e'ítixi í teite. ¹⁰ Tí'ij jí atéjraa baarcu jetze, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mat'íj mi a'ucéj. A'u'u mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Dalmanuta.

A'í í fariseo mej tirájhuaaviiri'i ti a'áin Jesús tihua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasejra

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Mat'íj mi fariseo á e'iré'ene, majta á'iyeen autéjhuii mej tí'ira'íhua'un me'ájna í Jesús. Meraatatése mej ca'aníjra'a raatá'an ti ij a'áin auté'itzen. Meraatáhuaviiri'i ti hua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasej mej nu'u mi jín ráamua'aree a'ájna ti jetzen araújca'ane a'ájna í Jesús, ti pua'a a'uun

pa'uvé'emej a'ájna jemi ti júte'e é'esejre'e ti ij ayén huárini. ¹² Aj pu i a'áin caí ché'e a'ij te'anri'irée já'araa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'íné een jín ménehuavii a'ímej teitejra'a nej ti'ití hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree a'u ti é'eme'ecan í nej jín tí'imijhuaca?

Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, canu ti'itíj amuaatasejrate'esin.

¹³ Aj pu i huajauhuá'axi í teite. Tí'ij jí ajtahua'a ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi a'ucíj utavén pújme'en pújme'en.

*Jíme'en hua'aniuuca í fariseo í mej jín huá'acuanamua í teite
(Mt. 16:5-12)*

¹⁴ Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e jamuan í Jesús, a'íi mú ya'uhua'axi mej ya'ara'í'ipín í pan mej ráacua'ani. Seij mu'u caj tiu'í'isime'e a'ájna í baarcu jetze. ¹⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'áj tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Rí'í xu'u se'ájna jime'e í fariseo mej rajnájchi í pan jetze tí'ij huacú'usta, seajta se'ájna jime'e mej majta rajnájchi í mej Heródes jamuan á'ujjuhua'ane'e.

¹⁶ Mat'íj mi autéjhuii mej ti'itíúrixaate'en í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Míyen tijín:

—Yee pu a'ájna jín tiu'utaxájtaca'a a'íné catu pan tícha'íi.

¹⁷ Aj pu i ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í t'í'ixajtaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'íné een jín siyen ti'ixa yee sejcaí pan tícha'íi? ¿Ni tzaa secaí xi yaú'itíéé, ca'ín secaí xi tihuáuritieje? ¿Ni caí ti'ití a'amua jetze tásiseiiri? ¹⁸ ¿Ni tzaa secaí tí'iseij, ca'ín secaí tí'inamua? ¿Ni secaí ramua'aree? ¹⁹ ¿A'achúni pua'an sicíri avá'aturaa í pan ti te'avá'aturaa net'í'ij hua'uré'e'í'ipi'í í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa í teite a'ájna jime'e ti anxívi ará'axcaa í pan? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu avá'aturaa.

²⁰ Aj pu i a'áin Jesús, ayén ajtahua'a tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—Ajta ¿a'achúni pua'an sicíri sété'eve'ejiste'axi se'ájna mé tí'ive'aa ta'aráhua'apua ti ará'axcaa net'í'ij tihua'umí í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa?

Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Arahua'apua sicíri.

²¹ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa secaí xi yaú'itíéé, mú'een?

Jesús pu tiráhuua seij ti arácuunica'a a'ujna u Betsáida

²² Mat'íjtá mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Betsáida. Mat'íj mi seij je'iré'eneijte ti arácuunica'a. Aj mú mi rájhuaviiri'í a'ájna í Jesús ti ra'ajtamuári'en. ²³ Tí'ij jí a'áin Jesús rajví'í muájca'are'ara'an jetze a'ájna í ti arácun. Ya'uvi'tí'í á pua'acíé imua' a'ujna a'u ti é'echajta'a. A'í pu ru'í'ic'e ra'arámeijraxi á jí'iseáara'an jetze. Ajta ra'avé'emuariej. Tí'ij jí raata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni hui peri mé úneé?

²⁴ Aj pu i a'áin í ta'arácun, antanéerejye'ícaa, ayén tijín:

—Ahuii, teteca nu seij. Ci xíee cíyey mena'a pú'een mej mú á'ujjuhua'an. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í ti arácun.

²⁵ Ajta a'ñin Jesús, ajtahua'a pu ra'arámuarie á jí'iseáara'an jetze í ta'arácun. Ajtahua'a pu rí'í meteúuneereca'a. Pu'uri xaa a'ájna icu huarúj. Naíjmi'i pu tí'iseíjraca'a temua'a naa. ²⁶ Aj pu í a'ñin Jesús raata'iteca'a a'ájna tí arácuunica'a tí nu'u á'ura'ani í ruche. Ajta ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pecaj uteáru'ipiche'en u chajta'a. Ni pecáj pajta ja'atí íxaate'e a'ájna jime'e a'íj nej timuáhuua.

Pedro pu raataxájtaca'a tí nu'u Jesús a'ñin pú'een í tí Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Tí'íj ayén tiuju'uríj, aj pu'í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú a'ará'a a'u tí a'uchájta'ajmee, a'ájna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuua tíjín Cesarea de Filipo. Juye jetze mú aujú'ucaa. Tí'íj í ayén tihua'uta'íhuauri'í a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—¿A'íquí metí'ixa í teite yee a'atani nej pírici inee?

²⁸ Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa tíjín mú'ee pej pe'ín pírici a'ájna í Juan tí huá'amua'íhuaca'a, majta seica miyen tíjín pej a'ñin pírici í Elías. Majta seica, miyen tí'ixa tíjín pej nu'u a'ñin píjíríci seíj í tí tí'téjvee í Dios jemi. —Yee mú tiraata'ixaa.

²⁹ Tí'íjta'í a'ñin ayén tihua'uta'íhuauri'í tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'íné tejamuá'amitíeje'e a'atani nej pú'een inee?

Tí'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pedro, tíjín:

—Mú'ee pej a'ñin píjíríci a'ájna í mej miyen ratamuá'amua tíjín í Cirístu'u, í tí Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pedro.

Jesús pu raataxájtaca'a tí nu'u huámi'íni

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³⁰ Aj pu í a'ñin hua'utá'íjmáijri'í mej caí ja'atí íxaate'e. ³¹ Tí'íj jí a'utéjche tí tihua'umua'aten. Ayee pu tihua'utá'ixaa tí a'ñin rusej, í tí ajta teáata'a jetze airáane, a'ñi pu nu'u jeíhua rajpuaíjtzi a'ame. Ajta tí nu'u ayén ruxe'eve'e a'ame mej caí raxí'eve'e muá'aju'un í mej Israel jetze ajtéme'ecan, majta í mej ve'ecán jín títetateí u teyujta'a, majta a'ñime í mej té'eyu'uxaca. Naíjmi'í mú nu'u caí raxí'eve'e muá'aju'un. Ajta ayén tihua'utá'ixaa mej nu'u raajé'icatan. Tí'íj nu'u huamí'ín, aj pu íjta'í huatarúsín huaíca xicaj tzejta'a.

³² Temua'a pu tihua'íxaa e'ehuauritíéecan jime'e.

Ajta a'ñin í Pedro, a'ñi pu ra'iráavi'ítí ayé. Aj pu'í tiraatixáate'ajraa tí nu'u caí ayén tí'ítaú'a'acare'en. ³³ Mí ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu ruhuárita'a ca'acheecajraa. Hua'useírajraa a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj pu í a'ñin í Pedro títé'axi. Ayen tíjín:

—Aricu. Ajtára'a ineetzi jemi, mi pej piyen tí'ixaxa'a tíj a'ájna í tiyaaru'u. Mú'ee pej caí piyen tí'imua'atze a'íj tí tí'íjxe'eve'e í Dios sino a'íj mej tí'íjxe'eve'e í teite.

³⁴ Tí'íj jí Jesús hua'utajé a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e tí ne jamuan á'uche'ecane'en, ayé pu tíu'ujxe'eve'e tí caí ché'e ayén rijca a'íj tí rusej tí'íjxe'eve'e. Mí ajta, tí pua'a ja'atí á'uche'ecane'en ne jamuan, ayé pu tíu'ujxe'eve'e tí rajpuaíjtzi á'ara'ani ruxí'evi'íra'a jime'e. Ajta tí pua'a a'ñin huámi'íni, capu a'íj í'írini.

³⁵ 'Ayeé nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a ja'atí tiú'ujtesí're'e tí caí huámi'ini, aúche'e pu mí'ini a'íjna í ja'atí. A'ij pu á'ujisin í ruxéjniu'uca tí auj ruuri. Mí ajta, tí pua'a ja'atí huámi'ini a'íjna jime'e tí á'uche'ecane'en neetzi jamuan, na'ari a'íjna jime'e í niúucare'ara'an í Dios, a'í pu ajtahua'a huatarújsin. Ajtahua'a pu rateuni í ruxéjniu'uca tí auj ruuri.

³⁶ 'Ajta, tí pua'a ja'atí tiu'umuá'itin naíjmi'í tǎj na'a tí íyen tí'isejre'e chaanaca japua, ¿a'iquí tiraatéva'ire a'íjna tí raamuá'iti tí pua'a a'íjn yá'urieeni í ruxéjniu'uca tí auj ruuri? Capu tí'tí'í a'ij tiraatéva'ire, ¿ní caí?

³⁷ ¿Ní caí a'ij tí'iri'iri tí huaújnanaí í ruxéjniu'uca tí ari yá'urie a'íjna jime'e í tí'íjcha'íca'a? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri, ícu.

³⁸ 'Ayeé nu neajta tejá'amua'ixaate'e. A'íjna í teitejra'a, jeíhua mú auteájturaa í Dios jemi. Ayeé mú e'en í Dios jemi matǎj a'íjme í mej tiú'ujxana'acira'ate 'íta'a jamuan.

Tí pua'a setí'iteví'ira'a se'íjna jime'e mej ráamua'aree í teite sej ne jamuan á'ujujhua'an, na'ari mej ráamua'aree tí a'amuaráanajche í neniuuca, tí pua'a siyen tí'iteví'ira'a huá'a jemi, aj nu neajta inee í nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu niyen che'atá nena'a tí'iteví'ira'a na'ame mú'ejmi jemi. Netí'iteví'ira'a nu na'ame mú'ejmi jemi a'íjna xicájra'a jetze netí'ij neajtahua'a yatanéjsin íyen chaanaca japua. Ve'ecán nu jǎjn tí'itevé'e na'ame jemín í Dios tí niyá'upua a'íjna netí'ij yatanéjsin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e ta japua í Dios jemi.

9

Tí'ij Jesús seicé huataújsejrataca'a huá'a jemi í mej huaíca
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjǎjn:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Seica í mej yé huaté'uu ayajna, a'í mú caí xǎ cui'ini a'ajtá mena'a caí amuacá raaseíj tí'ij yatanéjsin í Dios tí'ij tiu'uta'ajta íyen chaanaca japua a'íjna jime'e í tuuá'iri'eri'ire'ara'an.

² Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xǎca, aj pu'í a'íjn Jesús án a'ujnéj jǎri japua. A'í'imej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í seíj, a'íjna í Juan.

Ajta á'iyen seicé huaújrúu a'íjna í Jesús, á mú a'unéjne'ericá'a. ³ Tatzari pu jǎjn seijre'eca'a a'íjna. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cǎixure'ara'an. Yee pu éene'e seijre'eca'a tíj seeri. Íyen chaanaca japua capu má'a ja'atí tí raayí'ití tí cǎixuri tiu'ujá'usin tí'ij ayén tí'icúaínavi'í á'ara'ani.

⁴ Majta a'í'imej huaseíj a'íjna í Elías tí ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta me'íjna í Moisés teecan. A'í mú tí'ixajtaca'a me'íjna jamuan í Jesús.

⁵ Aj pu í a'íjn Pedro, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Ayen tíjǎjn:

—Maeestru, xǎ'epí'ín pu naa tej yé huaté'uu tiyajna. Tíche'e huaícaca huátaahuaa inaamua. Sejǎj tí mú'etzi huá'í'ití, ajta seíj a'íjna í Moisés, ajta seíj a'íjna í Elías. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁶ A'iné a'íjme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e í Jesús metiu'utátziin huápi'í. Ajta a'íjn Pedro, capu a'íj rá'amítieje'eca'a a'íj tí ye'í tiu'utaxáj. ⁷ Tí'ij jí jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tǎjta'a pu rájrúpi. Aj mú mí ráanamujǎri'í tí ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a, tíjǎjn:

—A'í pu Niyauj pírici í nej rachú'eve'e. Xáanamujǎri'í se'íjna. —Ayeé pu tiu'utánamujǎre.

⁸ Mat'íj huanéereajraa nain japua, capu ché'e é'e a'atíjca'a. A'í pu'u a'utéveeca'a huá'a jamuan a'íjna í Jesús. Aj mú mi a'ucíj.

⁹ Mat'íj e'íicáju'ucaa, a'í pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej caí ja'atí ixaate'e a'íj mej tiu'uséj, a'iné seica mú nu'u raajé'ícatan a'íjna ti ajta teáata'a jetze ajtém'e'ecan. T'íj nu'u huam'ín, aj pu nu'u ijtá'i huatarúsin. Aj pu nu'u i huatá'íristari mej raataxáj.

¹⁰ A'íj mú jín, avíitzi'i jín t'íixajtaca'a a'íj mej tiu'uséj. Ayeé mú tiú'urihua'uraca'a a'íj ti huataújmu'a'a a'íjna ti nu'u ajtahua'a nu'u huatarún í ti m'íni. ¹¹ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'í í Jesús t'íjín:

—A'íime í mej té'eyu'uxaca, ¿a'iné een jín miyen t'íixaxa'a ti amuacaí yé nu'u uvé'enejsin a'íjna í Elías?

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa t'íjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íjna Elías amuacaí pu a'ín yé uvé'enejsin. A'í pu nain ti'íjécuare'en. Neajta inee, niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné té'axa í yu'uxari jetze a'íjna jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáne? Ayeé pu té'axa nej nu'u jehua rajpuaíjti na'ame. Majta nu'u na'axiéehuari'íra muá'aju'un.

¹³ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri yé uvé'ene a'íjna í Elías. Pu'uri ayén te'araúrate a'íj ti ye'í té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna yu'uxari jetze. Seica mú miyen a'íj pua'a ráaruuren a'íj mej ye'í t'íijxe'eve'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta á'uraa a'íime jamuan, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan.

Jesús pu tiráhuuaa í pa'arí'í ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'íj u e'iré'ene a'u mé é'ajj é'ene'e í seica í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'íj mi hua'usej mej jehua e'etiújseire'eca'a í teite huá'a jamuan me'íjna í seica. A'íime mú majta huasej í mej té'eyu'uxaca teyu'jta'a. A'í mú miyen tiú'urihua'uraca'a. Majta mú tén níniucacuca'a.

¹⁵ Majta me'ín í teite, mat'íj raasej a'íjna í Jesús, jehua mú huataújtemua'ave. Mat'íj mi a'uruáachejraa jemin mej mi raatateújte'en. ¹⁶ T'íj jí a'ín ayén tihua'uta'íhua'uri'í t'íjín:

—¿Ti'itájni jín setiú'urihua'u?

¹⁷ Aj pu i seij ti a'utéveeca'a huá'a tzajta'a, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Maeestru, yee nu ravé'evi'iti í niyauj, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í tiyaaru'u, a'í pu caí ratá'aca ti huatáaniuni. ¹⁸ A'iné ja'anáj ti na'a ti a'ín tiyaaru'u rájviivi'i, ajta á ya'arájrieesin á chuaata'a. Ajta jehua ájjaamixcuel'e' á'aye'í a'íjna í pa'arí'í. Ajta ancuré'ujci'imee í rutamej jime'e. Ajta huatécyaaxari nain japua í ru tzajta'a. Nu'uri hua'utáhuaviiri'í í mej mú'etzi jamuan á'ujjuhua'an mej raatamuárite'en me'íjna í tiyaaru'u. Mí majta me'ín, camu raay'í'itihua'a muá'araa. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús, t'íjín:

—¿Ni tzaa secaí raay'í'iti mú'een? ¿Ni secaí xí té'atzaahuate'e? ¿A'achúni pua'an nine'íra'a ruxe'eve'e nej a'amua jime'e huávii'ua'ire'en sej si huaruitiejte'en? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu i ayén tihua'uta'ájte t'íjín:

—Mé se'evé'evi'itichi mi pa'arí'í.

²⁰ Aj mú mi áa ye'evé'eví'ti. Ajta a'áin í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a í pa'ari'i, tí'ij a'áin huasej í Jesús, a'áin pu raatéca'atzixi í pa'ari'i. Aj pu í aitáve á chuaata'a. Tí'ij jí pí tavaíjtixí, áijjaamixcúe'ire'le.

²¹ Aj pu í Jesús ayén tiraata'íhua'uri'í a'áina í táatajra'an í pa'ari'i tíjín:

—¿A'achúni ari á'atee ti ayén tí'iruure?

Ajta a'áin táatajra'an, ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti pá'ari'ístaca'a. ²² Ajta a'áina í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a, jeíhua pu hui án yá'ujípuaa taij tzajta'a, ajta á jaata'a tí'ij raajé'ica. Tí pua'a peraay'í'itihua'an pej tiráahuaate'en, tá'ancu'uvajxi'i, pajta taatévaire'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'áina táatajra'an.

²³ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Naíjmi'i pu tí'iri'iri jemin í ti té'atzaahuat'e'e.

²⁴ Aj pu í a'áin táatajra'an í pa'ari'i ayén tí'ihua'újyineca'a tíjín:

—Neté'atzaahuat'e'inee. Naatévaire'e neatá'aj jaítze'e té'antzaahuat'e'en.

—Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj mú mi ajteáxiireca'a jeíhua í teite meruaachijmé'e. Tí'ij a'áin Jesús hua'usej, aj pu'í ra'ajté'axi í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Ayen tíjín:

—Mú'ee tiyaaru'u, pej caí huiteájnaua, pej caí atániuue, ayée nu tí'imua'ajte'le, pej raatáuani mí pa'ari'i. Pecaj ché'e tzajta'an uteáur'ipiche'en.

²⁶ Aj pu í huajíhuaca'a a'áina í tiyaaru'u. Temua'a pu tiraatéca'atzixi a'áina í pa'ari'i ca'anín jime'e. Aj pu'í huirájraa í tzajta'an. Ajta a'áin í pa'ari'i, áa pu'u auca'ití já'araa. Xíee ti cuj huamí'i. A'áin mú jín miyen tí'imua'atzejca'a í teite ti nu'u huamí'i. ²⁷ Mí ajtá'í caí capu. Jesús pu ra'ajví'í muájca'are'ara'an jetze. Aj pu'í ra'ajjáj. Tí'ij jí huatéchaxi a'áina í pa'ari'i. Aj mú mí a'ucíjxi naíjmi'i.

²⁸ Tí'ij jí Jesús chí'ita uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Matí'ij mí avíitzi jín tira'íhua'uri'í a'áina í Jesús, miyen tíjín:

—¿A'íné een jín tecaí raay'í'itihua'a ta'araa tej tiyen tiraatamuárite'en a'áina í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

²⁹ Aj pu í Jesús ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Se'ej raatamuárite'en se'áina tiyaaru'ujra'a, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatéjhuauni í Dios jemi, seajta rú'itzi'ive'e.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámí'ini

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Matí'ij mí a'ucíj. A'uu mú a'ará'a a'áina já'ahua'a u Galilea. Ajta a'áin í Jesús, a'áin pu tíhua'amua'atehua'a avíitzi jime'e í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee pu a'áina jín huaríj a'íné capu raxí'eve'eca'a mej ráamua'aree í teite a'u ti a'íj jee'in. Ayee pu tíhua'a'ixaate'eca'a ti nu'u ja'atí jíme'en tiu'utátuiire'esin a'áina ti ajta teáata'a jetze airáane a'áime jemi í teteca. Aj mú nu'u mí raajé'icatan. Aru huaica xica jetze pu huatarújsin, ruuri pu nu'u ajtahua'a a'ame.

³² Majta me'áin í mej jamuan á'ujuhua'ane'en, camu yaú'itíéé muá'araa a'íj ti tíhua'a'ixaate'eca'a. Majta tí'itziine'eca'a. Camu á'ujca'anejca'a mej raatáhuavii ti hua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehuauritiéecan jime'e. Matí'ij mí a'ucíj.

Jíme'en í ja'atí ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ A'u'u mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Capernaúm. Matí'ij mi chí'ita a'uteájrupi. Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íh'ua'uri'í tijín:

—¿Tí'itájni a'ij setiú'uríhua'uraca'a a'ájna juye jetze?

³⁴ Camu huataniú, a'iné metí'ítevi'ira'aca'a a'ájna jime'e mej tiú'uríhua'uraca'a me'ájna jime'e tijín a'atani jaítze'e ruxe'eve'e a'ame.

³⁵ Aj pu i a'ujyeíjxi a'ájna í Jesús. Tí'ij jí hua'utajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tira'aráanajche ti a'áin pu'éene'en ti jaítze'e ve'ecán jín tí'íteveeca'a, a'í pu ruxe'eve'e ti a'áin pu'éene'en ti jaítze'e cálieene'ecan jín tí'íteveeca'a. Ruxe'eve'e ti hua'utévaire'en naíjmi'ica í teite.

³⁶ Aj pu i pa'ari'í aj avú'íti. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. Aj pu i ra'avé'evii í mu'úutze'en. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

³⁷—Ayeé pu t'íeen, ja'atí ti na'a ti pa'ari'í jamuan huayeíjxi'in, ajta ráacha'áin neetzi jetze me'ecan seij í pa'ari'í tíj a'ájna, a'ájna tévira'a ajta pu necha'íj ineetzi. Ajta a'áin í tévira'a, capu ineetzi na'a ancuré'evi'íti sino ajta pu ra'ancuré'evi'íti í Dios, í ti neja'uta'íteca'a nej yé tanén.

Jíme'en a'ájna ti cáí ta jemin niuu, a'í pu nu'u ajta téjmi jetze ajtéme'ecan
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ajta a'ájna í Juan, a'í pu ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tijín:

—Maestrú, seij tu huasej ti huá'amuarite'eca'a aníuucajtze'en jime'e í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. A'iné capu á'uche'ecane'e ta jamuan, a'íj tu jín raatá'íjmíjri'í ti cáí ayén rijca. —Yee pu tiraata'ixaa a'ájna í Juan.

³⁹ Aj pu i a'áin Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu siyen tí'ira'íjmiíjra. Tí pua'a ja'atí ayén rijca í mej jín a'íj tira'utaseíjra, a'ájna í ja'ati pu xaa á'uche'ecane'e a'ame ne jamuan. Ajta a'áin, capu ja'anáj a'ij pua'a tí'inexáata a'ame. ⁴⁰ Tí pua'a a'ájna í ja'ati cáí ta jemi niuu, a'í pu xaa tavaire'e ítejmi. ⁴¹ Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a, ti pua'a a'áin cáj caj tejamuata'an í jaj sej huayé'en a'ájna jime'e sej ne jamuan á'ujujhua'an, Dios pu xaa tiraatanájchite'esin a'ájna í ja'ati.

Jíme'en í ti caj a'íj japua cájveti ti pua'a auté'ítzen í Dios jemi
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Ajta ayén tijín:

—Na'ari pua'a ja'atí ti na'a, ti pua'a a'áin í ja'ati a'íj pua'a tiru'utériira í pa'ari'í ti cálieen, ti ajta ná'atzaahuat'e ineetzi tíj a'ájna, jé'ecan pu puaíjti tíchesin a'ájna í ja'ati japua. Capu ayén tirajpuaíjti á'ame'enche'e a'ájna í ja'ati ti pua'a amuacáí mú ra'acávi'ire'en í tetej se'uníjra'a ti ve'ée, majta á'íyen ra'ateáírieeni á jaata'a.

⁴³ Matí'ij auteáturan í Dios jemi, seica mú miyen ru jetze te'ujpuá'ajte'e. Ayeé nu tí'imua'ixaate'e, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en í amuájca'a pe'ájna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pej huá'arini. Para'antiveíjche í amuájca'a, pej pí seij pana'a jín a'uteáturan í amuájca'a a'ájna ti é'seíjre'e í Dios, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecáj piyen huá'arini, hua'apuaca pej jín a'uteáruti í á'amuaajca'a a'ájna já'ahua'a a'u pej antipua'ari, a'u ti cáí é'eri'iri ti ra'ujé'ica í tajj. ⁴⁴ A'u'u mej cáí é'ecui'ini í chul'inute í mej muaatéc'i'imee muá'aju'un. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í tajj.

⁴⁵⁻⁴⁶ Na'ari ti pua'a piyen mua'a jetze tiru'ujpuá'ajte'en pe'ájna jime'e í muá'íica í pej auteájturaa í Dios jemi, a'í pu ajta muaatéva'ire pej ra'ataveíjche

pemíjna muá'íica. Jé'ecan pu muaatéva'ire pej mú'ee a'uteáturan seij jime'e í a'íica a'ájna ti é'eseijre'e í Dios. Na'ari ti pua'a pecáj piyen huárini, amée pepu'u a'umé a'u ti Dios áa muajá'ujisin a'u ti á'ataa. Capu timuaatéva'ire pej hua'apuaca jín á'ume'en a'ujna a'u ti caí ja'anáj é'eri'iri pej ra'ujé'ica í taij, a'ájna a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute í mej muaatéci'imee. Capu ajta ja'anáj á'ami'ini í taij.

⁴⁷⁻⁴⁸ Na'ari ti pua'a mú'ee á jetze paru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej pi piyen a'uteárute seij jime'e mua'a jí'i a'ájna chajta'a a'u ti te'ájta í Dios. Mí ajta, capu tí'ití a'íj timuaatéva'ire pej hua'apuaca á'j'isijmé'e pe'uun a'uteárute ti pua'a piyen éene'en a'íi pu muajá'ujisin a'ujna ti á'ataa, a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute mej muaatéci'imee, ajta capu ja'anáj á'ami'ini í taij.

⁴⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Naími'i xu rajpuaájtzi xá'aju'un, mú'een, mi sej ne jamuan á'ujuhua'an sej si siyen titeeteáturan temua'a naa í ru tzajta'a.

⁵⁰ Ayee pu tí'ivaire'e a'ájna í unaj ti tí'ití tícacaren. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una a'ájna í unaj tí'ij rajx'í'ini í ta'ancacá, a'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacáa á'ara'ani. Capu ché'e a'íj tí'iri'iri. A'ájna i niuucari i nej já'amua'ixaate'e, ayée pu che'atá tí'ivaire'e mú'ejmi tzajta'a tíj í unaj. Ché'e a'íin amuájcacaren a'amua tzajta'a ti jí ri'í amuáaruuren. R'íi xu'u tité'ujmuajte í ru tzajta'a. R'íi xu'u seahta e'ehuaújmua'araa rujúmua'a sena'a.

10

Jíme'en í mej huataújtuaa í mej naími'i á'ujuhua'ane'e (Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jesús pu huirájraa a'ujna u Capernaúm. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a Jerusalén. Ayuu pu pújme'en á'u'che'ecane'e a'u ti í játe'ana ayée huataújmua'a tijín í Jordán. Majtahua'a mú tíújseij í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Ajta a'íi pu á'iyen a'utéjche ti tihuá'umua'aten a'íj ti ari tí'ijri'irejca'a.

² Aj mú mí seica e'iré'ene. Fariseo mú pírici a'íime. A'íi mú tí'tese'eca'a mej miyen ca'aníjra'a tiraatá'an ti ij auté'itzen a'ájna í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u a'íin ayén tí'itá'aca ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj.

³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani amuaata'áj a'ájna í Moisés teecan?

⁴ Aj mú mí miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íj pu hui Moisés tiu'utá'a ti cuapée raatapíjte'en í ti jín ja'atí mé rúurieni í ru'íj. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj xu pua'a tirájteu í ru tzajta'a. Moisés pu tiu'utá'a ti ja'ati mé rúurieni í ru'íj. A'íj pu xaa ayén cuapée tiraatapíjte'en aru capu ayén tiraatá'a rux'í'evl'ira'a jime'e. A'íi pu'u een jín ayén huaríj a'ájna a'iné ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a sena'a rujúmua'a.

⁶ Mí ajta, tí'ij Dios raatétaahuaca'a í chaanaca te japuan yen seijre'e, “a'íi pu nu'u a'íime huátaahuaca'a í teáata'a jamuan í 'íita'a.” ⁷ “A'íj pu jín a'íin teáata'a mé hua'uuhá'axijsin í ruvaújsimua'a. Ru'íj pu nu'u jamuan a'utevé'e a'ame.

⁸ Mat'íj mí miyen éene'e muá'aju'un í mej hua'apua, cumu seij pu'u í teví.” Camu ché'e hua'apua, sino seij pu'u.

⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a ti seij na'a í teví. A'íj pu jín, capu ayén tiraavíjte'e sej siyen mé tihuaúhua'anan

í ru'íjta'amua'a, cuapée sehua'utapiite'en í rucína'astemua'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. ¹⁰ Matí'íjtáhua'a mi chí'íta a'a'uteájrupi, majtáhua'a mú miyen tiraata'íhua'uri'í a'íjna jime'e í cuapée ti jín ja'atí ru'íj mé úurieeni. ¹¹ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí'í pua'a ja'atí ru'íj mé úurieeni, a'í pu tí'íjxana'acira'a ti pua'a á'iyen seij te'encuré'evi'iti í 'íta'a. A'íj pu jín auteáturaasin jemín í ru'íj í ti mé rúujisin.

¹² Na'ari ti pua'a 'íta'a rucín mé úurieeni, a'í pu ajta tí'íjxana'acira'a ti pua'a ajta á'iyen seij antéenaxca í teáata'a. A'í pu ajta auteáturaasin jemín í rucín í ti mé rúujisin.

Jesús pu r'í'í hua'uteájtuaa í tí'írí
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Matí'íj mi tí'írí ayauví'itíche í Jesús tí'íj hua'ajtamuarí'en. Aj mú mi me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú hua'utá'íjmáijrí'í í tí'írí mej nu'u caí huaja'uvé'evi'itíjcare'en.

¹⁴ Tí'íj Jesús hua'usej'íj mej ye'í ríjcaa, a'í pu huataniú'ucaca'a. Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Miche'e yéj huave'eré'eneijte'en mi tí'írí ineetzi jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej á'ujca'ane ti Dios tihua'uta'ájte'en, naíjmi'í mú miyen e'en matíj í tí'írí. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu huá'íjmáijra. ¹⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Naa pu hua'ase mi tí'írí ti tihua'uta'ájte'en í Dios. Tí'í pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'uteárute a'ujna a'u ti Dios te'áijta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tí'iraxe'eve'e ti tiraata'ájte'en í Dios tíj seij pa'ari'í, mi ti yee seijre'e. Na'ari caí, capu ja'anáj a'uteáruti a'ujna a'íjna í ja'atí.

¹⁶ Aj pu í a'ín Jesús hua'ancuré'evi'iti í tí'írí. Seexu'íjmé'en pu ancaújtisteajxi í ru jetze. Ajta hua'avé'emuarí'exi, aj pu'í raatéjhuau í Dios jemi tí'íj a'ín huá'ucha'ín. Tí'íj jí á'uraa a'íjna í Jesús.

Temuaij ti chíj'teani pu tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

¹⁷ Tí'íj Jesús ari huiiramé'eca, seij pu ave'eré'ene, temua'a tí'éechijra'a. Aj pu í títunutaca'a vejli'ipuan í Jesús. Tí'íj jí ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Maestru, nee nu ramua'aree pej r'í'í tí'itevij. ¿Tí'itájni a'íj tiú'ujxe'eve'e ti ayén tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e matí'íj a'itáci'ine á chuaata'a í mej meri huá'ucuii?

¹⁸ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'íné een jín piyen tí'ínexa yee nej r'í'í tí'itevij? Seij pu'u seijre'e ti r'í'í tí'itevij. A'íi pu a'ín pú'een í Dios. ¹⁹ Mú'ee pej peri rú'umua'aree a'íj ti tiu'uta'ájtaca'a í Dios. Ayee pej éene'en: “Pecaj tí'ixana'acire'e.” Ajtahua'a seij, ayén tíjín: “Pecaj tí'itecui'ica.” Ajtahua'a a'íjna ti ayén tíjín: “Pecaj tí'ínahua'aj.” Ajta seij ti ayén tíjín: “Pecaj ja'atí hua'ítzi jín tí'ixáate'e.” Ajta ayén tíjín: “Pecaj ja'atí tze'írajmua'a.” Ajta ayén tíjín: “Perá'atzaahuatelen a'atáata, pajta a'anáana.” A'íi pu a'ín pú'een í ti raata'ájtaca'a í Dios.

²⁰ Aj pu a'ín ja'atí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, jime'en í pej pauchén raataxájtaca'a, nain nu jín té'aste í niuucari netíj nena'a tiu'uvé'ese.

²¹ Tí'íj raasej, r'í'í pu te'utaújmuua'a í ru tzajta'a a'íjna í Jesús. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ti'ití' pu auj muá'aturaate'e pej caí xi jín te'ará'aste. Aricu. Nain tiu'utuáa í pej tí'ijcha'í. Patá'aj hua'uré'e'a'ate'en í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Tí pua'a piyen huárini, jeíhua pej ra'ancuré'asin a'ujna já'ahua'a u ta japua. Chíjteaani pej pu'éene'e pua'amé a'ujna ti'éeseijre'e í Dios. Ajta patá'aj mú a'arájra'ani pej pi neetzi jamuan á'uche'ecane'en.

²² Tí'ij ráanamujri'í a'íjna í niuucari, tí'ij í utéevatzí í tzajta'an. Hu-ataújxiemiste a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íca'a. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ja'ati.

²³ Aj pu í Jesús ruhuárita'a a'anéereajraa. Ajta ayén tihua'utá'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Temua'a pu tihua'amuári'eriste'e mej a'uteárate a'ujna ti'éeseijre'e í Dios í chíjteaani. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁴ Aj pu í utéevatzí í huá'a tzajta'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús. Ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Niyaujmua'a, temua'a pu tihua'amuári'eriste'e í mej jeíhua tí'ijcha'íi. Jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e í mej caj tí'ijcha'íi. A'íj pu jín muári'eri mej me'aun a'uteárate a'ujna ti'éeseijre'e í Dios. ²⁵ Capu xaa ne'u ayén tí'imuari'eri ti amúájra'ani cameeyu'u tí'ití p'íse'e jetze, tíj ti pua'a chíjteaani tiu'utése'en ti rusej a'uteárate a'ájna ti'éeseijre'e í Dios.

²⁶ Mat'íj ráanamujri'í, jé'ecan mú a'ij tira'utánamujri'í. Aj mú mi tí'itíúrihua'uri'í rujímua'a. Míyen tíjín:

—Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'íi tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'ati a'uun a'uteáuran í Dios jemi? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

²⁷ Ajtahua'a Jesús hua'usej. Ayen tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'íi pu raay'íiti í Dios. Nain jime'e pu jemin tí'iri'iri.

²⁸ Aj pu í a'íin Pedro a'utéjche ti raatá'ixaate'en. Ayen tíjín:

—¡Tavástara'a, me'ecui xaa!, nain tu teri tejá'urie í tej tí'ijcha'íca'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

²⁹⁻³⁰ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Ayeen nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí tí'itíj já'urieeni ineetzi jemi, na'ari jemin í niuucari ti jín huaujjéjcuare'en í Dios jemi, tí'ití ti na'a ti yá'urieeni, a'íi pu che'atá na'a ancuré'asin tí'ij auj ruuri íiyen chaanaca japua. Tí pua'a sej na'a í ti yá'urie, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'asin a'achú cumu anxíte tí'ití ti a'ij, ti pua'a chí'ij, na'ari ruja'atzimú na'ari rucu'utzimú na'ari rujúutzimua'a. Ajta ayén hua'ancuré'evi'iti í rufestemua'a, a'íime rutáata na'ari runáana nusu ru'íj, na'ari ruyaujmua'a. Ajta pu ra'ancuré'asin í chuej mej japuan vaujse í teite. Nain pu te'ancuré'asin. Ajta rajpua'íjti a'ame. Aru capu amín a'ij. Tí'ij a'íin a'uteárate a'ujna Dios ti'éeseijre'e, Dios pu raatá'asin ti ruuri á'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

³¹ Ajta ayén ti jime'en yee:

—Memu'íi í mej vivejme'en jín títetateí íjii, a'íi mú cílieene'en jín títetaté'e muá'aju'un. Majta mu'íiti í mej cílieene'en jín títetateí íjii, a'íi mú vivejme'en jín títetaté'e muá'aju'un. Ayej xaa ne'u té'eme. —Ayeen pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

³² Tí'ij jí á'uruaa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. An mú a'ucí já'ahua'a Jerusalén. Ajta a'ín í Jesús, a'í pu amuacá huame'ecaa. Jeíhua mú rutemua'ave'eca í seica. Majta tí'itziine'eca'a í mej huá'a cujta'a huajú'ucaa.

Tí'ij jí ajtahua'a Jesús hua'utajé rujímua'a. Aj pu í a'utéjche tí tihua'utá'ixaate'en a'ij tí tí'itj raruuren. ³³ Aye'e pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casil'i, xáanamujri'i mú'een. Tu'uri á'uju'un a'ánna Jerusalén. Sej pu tíu'utátuiire'esin í nejíme'e, í ne'j neajta teáata'a jetze airáane a'ímej jemi í mej tíhua'u'áijte'e teyujta'a, ajta a'ímej jemi í mej té'eyu'uxaca. A'í mú tíu'utá'asin mej neejé'ica. Aj mú mí me'ín tíu'utátuiire'esin a'ímej jemi í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. ³⁴ Mat'í'ij mí na'axieehuásti'lira muá'aju'un, majta naatévajxi'isin. Majta naatetzí'ijmua'axi'isin í ne jetze. Majta neejé'icatan. Net'í'ij hui huám'i'ini, hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a á a'itaméj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

*A'í mú raat'éjhuau a'ij mej tí'ijxe'eve'e a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Aj mú mí ajteáxiireca'a Jesús jemi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'íi mú me'ín pú'een yaújmu'a'ame'en a'íjna í Zebedeo. Mat'í'ij mí miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, ayé'e tu tí'ijxe'eve'e pe'j piyen huárini a'ij tej ye'í timuaatáhuaviira. —Yee mú tíu'utaxájtaca'a.

³⁶ Aj pu í Jesús ayén tíhua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné setí'ijxe'eve'e ne'j niyen huárini mú'ejmi jime'e? —Yee pu tíu'utaxájtaca'a.

³⁷ Aj mú mí miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Ahuii, ayé'e tu tí'ijxe'eve'e a'íjna xicá'jra'a jetze pat'í'ij yatanéjsin pe'j títaata'áijte'en íyen chaanaca japua. Patá'aj taatá'an tej uhuará'asixi'ín sej a'ari'irínta'a, ajta sej á'utata'a. —Yee mú tíu'utaxájtaca'a.

³⁸ Aj pu í Jesús ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een, caxu ramua'aree a'ij sei tí'itj éene'e huauhuau. ¿Ni siyen rá'aviicua'í sej rajpuaíjtzi xá'ara'ani net'í'ij inee tirajpuaíjtzi na'ame? ¿Na'ari secá'í rá'aviicua'í í teite mej a'ij pua'a amuáaruuren mú'ejmi mat'í'ij majta a'ij pua'a tí'ineruure ineetzi? —Yee pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Aj mú mí miyen tíjín:

—Néti'ijta ne'u, ayé'e tu tirá'aviicua'íran.

Aj pu í Jesús ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Aye'j xaa ne'u tí'ayajna. Mú'een xu rajpuaíjtzi xá'aju'un net'í'ij tirajpuaíjtzi na'ame inee. Ajta, mú'ejmi, aítze'e mú a'ij pua'a amuáaruuren mat'í'ij a'ij pua'a tí'ineruuren ineetzi. ⁴⁰ Mí ajta, canu ne'íjna jín antínmu'a'aree ne'j amuaatá'an sej uhuará'asixi'ín sej ne'jri'irínta'a, ajta sej ne'úutata'a. A'ímej pu'u ci'íti í mej ayén huaújxi'epi'íntari'ira'a.

⁴¹ Mat'í'ij mí ráamu'a'areeri'í í seica í mej tamuáamuata'a mej ará'ase a'ij mej ye'í tíu'utaxájtaca'a a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Aj mú mí tiníu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁴² Aj pu í Jesús hua'utajé na'íjmi'ica. Aye'e pu tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Xu'uri ramua'aree, mú'een, a'ij mej ye'í rici í mej tí'ita'áijte'e nain chuéjra'a japua. Ca'anín mú jín tíhua'u'áijte'e í teite. A'íme í mej vivéjme jín títetate, a'í mú hua'u'áijte'e a'ij mej ye'í huárini í seica.

43 'Mí ajta, capu ayén té'eme mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani. 44 Ajta ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'ín pu'éene'en í ti jaitze' ruxe'eve'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín hua'utévaire'en naíjmi'ica í seica.

45 'Ayej che'atá na'a tí'een ineetzi jemi, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín yé uvé'ene mej mi naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en mu'licáca í teite. Ayeé nu xaa een jín yé uvé'ene nexí'eví'ira'a jime'e neatá'aj huá'a japua huániuuni, ne'a'íjna jime'e nej huámi'ini huá'a jetze me'ecan. Netiraatanájchite'en í Dios í ti jín a'ín huá'ajjive'e í mej jín á'apua'aren í teite.

Jesús pu tiráhuua a'íjna í Bartimeo ti arácuunica'a
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jericó. Mat'íj mi huiráaci me'újna. Pu'uri huiramé'eca a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, majta mu'iití í teite. A'u pu seíj je'itécatii vejli'i juye jetze. Ayeé pu ántehuaaca'a tijín Bartimeo. Yaujra'an pu pú'ee'ne'en a'íjna í Timeo. Ajta arácuunica'a a'íjna í Bartimeo. A'íj pu va'í'ira huá'ahuaviiraca'a.

47 Tí'íj i huá'unamuajri'i mej á vejli'i e'evé'uju'uca'a. Jíme'en pu'u huá'unamuajri'i, tí'íj jí a'ín ta'arácun a'utéjche ti huajjéhua. Ayen tijín:

—Jesús, mi pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í tajtuhuan teecan í David, ná'ancu'uvajxi'í ineetzi. —Ayeé pu tiraatajé.

48 Majta me'ín í teite, temua'a mú tira'ajteá'ajxi. Meraatá'ijmijri'i tí'íj caí ayén tí'íjijhua. Ajta a'ín, jaitze'e pu ca'anín jín huajjihuaca'a, ayén tijín:

—Mí pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, ná'ancu'uvajxi'í ineetzi.

49 Aj pu i Jesús a'utéechaxi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, se'utáje.

Aj mú mi ya'utajé. Ayeé mú tiraata'ixaa tijín:

—Huaté'aca'ane í á'a tzejta'a. Ájchesi. A'í pu muachu'eve'e í Jesús. —Yee mú tiraata'ixaa.

50 Aj pu i a'ín aireújchuirí'í í rucíxuxu ca'anín jime'e. Tí'íj jí ájtzucu. Aj pu i e'iré'ene í Jesús jemi. 51 Aj pu i a'ín Jesús ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej tí'ití a'íj huáruuren mú'eeetzi jemi?

Tí'íj jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti arácun tijín:

—Maeestru, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej atáneere.

52 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri pejá'ura'ani mú'ee. Peté'atzaahuat'e nej inee timuáhuuante'en.

A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa í Jesús, a'íjna í ti arácun, aj pu i atáneereca'a. Tí'íj jí, a'íj pu í Jesús jamuan á'uche'ecane'e já'araa, a'u ti na'a ti huáye'icaa.

11

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

1 Mat'íj meri vejli'i me'ánna autenésime'ecaa u Jerusalén, a'úu mú a'atanéj a'u ti chájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé, ajta Betania. A'uu pu é'echajta'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. Tí'íj jí Jesús hua'apuaca huata'áiteca'a. 2 Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'esiejre'e. Tí pua'a seri e'ará'asti, a'úu xu puuru'u é'eteuni ti cáí xi ja'anáj ja'atí japuan avé'eca. A'uu pu a'ijtápi'ihuá a'ame. Setá'aj rá'ijxijta, seajta mú ye'eráajan. ³ Tí pua'a ja'atí ayén tejámuata'íhua'u yee: “¿A'íné een jín será'ijxijta mí puuru'u?”, ayéé xu tiraata'ixaa'te'en yee: “A'í pu ra'ucupadu í tavástara'a”, seajta siyen tiraata'ixaa'te'en yee: “Seajtahuá'a xu ca'anacan seraatúiiire'esin í ti racii.”

⁴ Mat'íj mí u á'uju'u. A mú pua'ácié caaye jetze yá'uteu me'íjna í puuru'u. A'uu pu a'ijtápi'ihuaca'a puéerta jetze. Mat'íj mí ra'ijxijtaca'a.

⁵ Seica mú me'uun a'uté'uuca'a a'ujna. A'í mú tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿Tí'itájni a'ij seruure? ¿A'íné een jín será'ijxijta mí puuru'u?

⁶ Ayee mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ye'í Jesús tihua'utá'ixaa. Majta me'ín í seica, a'í mí hua'utá'a me'í ra'anján. ⁷ Mat'íj mí ya'ujáj í Jesús jemi a'ájna í puuru'u. Metira'ité'itajte rucixu jime'e. T'íj jí avé'eyeijxi í Jesús í puuru'u japua.

⁸ Majta me'ín í teite, jehua mú cixuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica pí'ista te'entiveíchixi'i, a'íj mú majta a'upíjraa a'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín mej amuaaté'ee muaajú'ucca, a'í mí autéjhuu mej huajíjhua, majta me'ín í mej huajú'ucca cujta'an a'ájna í Jesús. Yee mú tí'ijjihuaca'a tijn:

—Pu'uri i'í x'í'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi a'ájna ti yevé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. ¹⁰ Pu'uri i'í x'í'epi'ín. Ché'e Dios ráave'esi temua'a naa, a'ájna ti á yevé'eme tí'ij tiu'uta'ájta tíj ajm'í tiu'uta'ájta'a í tahuáacix'a, a'ájna í David teecan. Ajta hui me'ín í mej tí'ivaire'e u ta japua, miché'e miyen tiraataxáj yee temua'a pu í'ixi'epi'ín. —Yee mú mí tiu'utaxájtaca'a, a'ujna caaye jetze.

¹¹ T'íj í Jesús a'uteájrupi a'ánna Jerusalén. Ajta á'iyen a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. T'íj tiu'uséj nainjapua, t'íj jí á'uraa, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Pu'uri téchuijxarijme'eca, mat'íj mí me'uun a'ará'a a'ájna Betania.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa í huaréj ti cáí taca'a

(Mt. 21:18-19)

¹² Yee ruijmua'a yee majta u e'eráaci a'ujna Betania. Pu'uri í'icuataca'a a'ájna í Jesús. ¹³ T'íj í a'ín huaréj pí'ista huasej ti a'imua'á atáveeca'a. Jehua pu téxamua'i. T'íj jí u á'ume tí'ij raasej ti pua'a taca'a. Mí ajtá'í cáí, capu taca'aca. A'í pu'u, xamua'ira'an seijre'eca'a a'íné capu a'ájna pí'tí'irijcaa tíj pua'a taaca. ¹⁴ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa a'ájna í huaréj, tijn:

—Capu ché'e ja'atí mú a'uvvé'emé'e a'ame ti ráacua'ani mí á'ataca'i. —Yee pu tiraata'ixaa.

Majta me'ín í mej á'ujjhua'ane'e í Jesús jamuan, a'íj mú ráanajmuajri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a. Mat'íjta mí a'ucíj.

Jesús pu raajécuare í teyuu ti seijre'eca'a

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ A'uun mú a'ará'a a'ánna Jerusalén. T'íjta'í a'ín Jesús a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Ajta a'utéjche ti hua'irámuarite'en í mej me'uun te'utu'aca, ajta í mej me'uun tite'unanáave. Temua'a pu te'ijhuá'axijxi í tihuá'ameesa í mej tumin jetzen tihuá'apuata'atí'iraca, ajta a'u mej cucuí'ise e'letu'aracare'e.

¹⁶ Ajta cáí hua'utá'a ti ja'atí tí'ití aútisime'en á jál'ita'a teyujta'a. ¹⁷ Ajta á'iyen tihuá'amua'ateajraa, ayén tijn:

—¿Ni cáí ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tiraataxájtaca'a í Dios tijn: “Ayee pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tijn chí'ij mej tzajta'an r'í'í tiratá'aca í Dios í mej curé'eci'íca nain japua í chuej ti seijre'e”? Mí ajta,

capu a'íjna jín tí'ivaire'e. Ayee xu ráaruu í chí'ij tíj teásta'a a'u mej a'iráatei í nahua'ari. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta me'ín í teite, najjmi'i mú a'ij tira'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í tihuá'amua'ate. Majta me'ín í mej te'áijta teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'í mú rátzii'ne'eca'a mat'í'ij ráanamua'jri'i a'ij ti ye'í tihua'umuá'ate. Aj mú mí ráahuau a'ij mej ye'í huárini mej mí raajé'ica me'íjna í Jesús. ¹⁹ Ajta a'ín í Jesús, tí'ij huatética'are'eca'a, aj pu'í huirá'jraa a'ujna chajta'a, majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'en.

Huateáhuua a'íjna í huaréj
(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huateapuá'areca'a, a'úu mú a'uré'ene a'utí a'atáveeca'a a'íjna í huaréj. Pu'uri temua'a tí'ihuachica'a nainjapua, ajta téte'imua í runána'a jetze huateáhuua. ²¹ Tí'ij jí a'ín í Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti een jín huateáhuua. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, casi'i. Pu'uri temua'a tí'ihuáchi mi huaréj pej a'ij pua'a tiraateájtuaa.

²² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej rá'atzaahuate'en í Dios.

²³ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti pua'a ja'atí té'atzaahuate'e í ru tzajta'a ti ayén te'ará'asti a'ij ti a'ín tirá'amitiejte'e, ayée pu té'eme. Na'ari, ti pua'a a'íjna í ja'atí ayén tiraata'ájte'en a'íjna í jirí tíjín: “Tichesí, ateáruti mé'jaata'a a'ájna já'ahua'a el mar”, ayée pu'í rini, rí'iri. Na'ari caí, ti pua'a utévatzii'n í tzajta'an a'íjna i muá'ariira'a tíjín: “Ayej ne'ase capu a'ij tí'iri'iri”, capu ayén té'eme ti ayén huárini.

²⁴ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. A'ij sej ye'í tiraatáhuauu í Dios jemi, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e sej si ra'ancuré'asin, ayée pu té'eme, tí'tí sej a'ij tiu'utáhuausin. ²⁵ Ajta, pat'í'ij raatejhuauu í Dios jemi, ti pua'a ja'atí auteáturan mú'eezti jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e pej tiraatá'uuni'i. Tí pua'a piyen huárini, a'ín í ayá'upua ti a'uun é'eseijre'u i ta japua, a'í pu tímuaatá'uuni'ira mú'eezti nain jime'e í pej jín auteájturaa í jemin. ²⁶ Na'ari ti pua'a pej caí tiraatá'uuni'i í ti á jemin auteájturaa, capu ajta tímuaatá'uuni'ira í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Mat'í'ij mi a'uc'ij.

Jíme'en í ti jín antiújmua'aree a'íjna í Jesús
(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Aj mú mí majtáhuua'a u Jerusalén á'uju'un. Aj pu i Jesús a'uun vejli'i á'uhue'ecane'eca'a teyujta'a mat'í'ij seica á e'iré'ene. A'í mú pú'een í mej te'áijta teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta seica vaujsi. ²⁸ Aj mú mí miyen tiraata'íhuu'uri'i tíjín:

—¿Tí'títájni jín peti'it'éjvee pej pi piyen ricí? ¿A'ataani ayén tímuaata'ájí pej pi piyen rijca?

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Neajta nu inee sej tejámuaata'íhuu'ura. Tí pua'a senaatá'ixaate'en se'íjna, aj nu ni amuaatá'ixaate'esin tí'tí í nej jín tí'it'éjvee nej ni niyen ricí. ³⁰ ¿A'ataani raatá'a a'íjna í Juan tí'ij huá'umuai'íhuu í teite? ¿Ni Dios, ca'ín mi teteca? Xaatániuuchi.

³¹ Mat'í'ij mi a'uteájhui mej rujímua'a ti'ihuau'íhuu'u. Miyen tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Dios pu ya'uta'íteca'a”, ayée pu titaatá'ixaate'esin yee: “¿A'iné een jín tecaí rá'atzaahuat'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna?” ³² Mí ajta, capu hui ri'iri tej tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Teteca mú ya'uta'íteca'a.”

Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime, a'iné mu'uri ramua'areereca'a mej naíjmi'i miyen rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'íin í Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín huá'atziine'eca'a í teite. ³³ A'íj mú mi jín miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Catu hui ramua'aree.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee tejámuaatá'ixaate'esin í nej jín ti'itéjvee nej ni niyen rici.

—Ayege pu tihua'utá'ixaa.

12

Jíme'en í mej tí'imijhuaca, í mej majta a'ij pua'a huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Ajta á'yien a'utéjche í Jesús ti tihua'utá'ixaate'en seij jíme'e í niuucari. Ayege pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'atí ti yee ráahui í uuva ciye'e. Tejcuáa pu nu'u jín raaré'ana. Aj pu i ti'ití huatétaahuaca'a ti jín raajá'ara'ape'en í uuva. Ajta ti'ití ájtaahuaca'a ájteevi'i, í mej japuan utiúu hua'íxi'ere'en í mej tí'imijhuaca.

Tí'ij jí ayén huaríj, seica pu huatánijte í chuej mej mi tiraanájchite'en cíj caj. Aj pu i á'urraa a'íjna í ja'ati seica chuéjra'a japua.

² Tí'ij nu'u a'ájna teja'uré'ene ja'anáj mej pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seij pu huata'áiteca'a ti i hua'utáhuavii a'achú ti rac'icipua a'íjna í ja'ati.

³ Majta me'ín í mej tí'imijhuaca, a'íi mú yeehui rajví'i a'íjna ti tiu'uta'áíjti'ire. Temua'a mú tiraatéevajxi. Ayege mu'u tiraata'íteca'a. Camu ti'ití raatá'a.

⁴ Ajta a'íin ti á'are'ara'an pú'een í chuej, ajtahua'a pu seij huata'áiteca'a. Majta mú me'ín huatée'atu'asixi tetej jíme'e. Mat'íj mi temua'a tira'avá'atu'a í mu'úura'an jetze. Majta temua'a a'ij pua'a tira'ajteá'ajxi. ⁵ Ajtahua'a nu'u seij huata'áiteca'a. Majta mú amín temua'a tiu'ujé'ica. A'atzu ayée teuumé'eca. Ajtahua'a seica huata'áiteca'a. Seica mú huatéevajxi, majta seica huácuii. Ayege mú huá'uruu a'íime í mej tí'imijhuaca.

⁶ Aúche'e pu yeehui seij turaaca'a. Yaujra'an nu'u a'íjna í ja'ati. Jeíhua pu huápi'i raxí'eve'eca'a. Ayege pu tí'imua'atzejca'a ayén tíjín: “Ayej ne'ase yeehui merá'antzaahuat'e'esin, me'íjna.” Tí'ij jí a'íin huata'íteca'a.

⁷ Mí ajta, capu ayén te'irájraa. Ayege mú ti'ihua'ú'ixaa a'íime í mej tí'imijhuaca. Miyen tíjín: “A'í pu a'íin pú'een í ti nain tí'ijci'iti. Che'eré, tiché'e yeehui raajé'ica, tí'ij téjmi ta'áa á'ara'ani.” Ayege mú tiu'utaxájtaca'a. ⁸ Aj mú mi rajví'i a'íjna í yaujra'an. Mat'íj mi raajé'ica. Aj mú mi ru'irájrie á pua'acé a'íjna í mej raajé'ica. Yee pu tihua'uruu. Antipua'areca'a icu.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íjna í niuucarijra'a jetze tíjín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿A'iné ti'itíj ruuren a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pu'eene'e í uuva? Ayege nu tejámua'ixaate'e. A'í pu mú a'uvé'emé'e a'ame. Tí'ij jí huá'acui'ini í mej tí'imijhuacare'e a'ájna. Ajta a'íin í chuej, a'íi pu seica huatapaujve'esin. Ayej xaa ne'u te'eme.

¹⁰ ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén a'íjna jín rá'axa? Ayen tíjín:

A'íjna í tetej í mej ayaúhua'axi

í mej chí'ij ta'ahuaca,
ayé pu te'irájraa ti a'ín pu'éne'e já'araa
ti i'í esquineero.

11 Ayee pu ráaruu í tavástara'a,
í ti jáitze'e í'ixi'epi'in.

Rí'í pu te'utévatzi í tatzajta'a.

12 Majta me'ín í teite í mej te'ájta u teyujta'a, majta í seica, a'ij pu pua'a huá'uruu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti ayén hua'aj jime'e tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í niuucari. Aj mú mi raatatése mej raatéevi'i, mej mi ra'iteáanan. Mí majta, camu miyen ráaruu. Mehuá'atziine'eca'a í teite. A'ij mú jín raatátuaa. Mat'íj mi a'ucíj.

Jíme'en í mej huá'aji'ive'ecaa
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Mat'íj mi seica huata'áiteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan a'íjna í Jesús. Fariseo mú pírici, majta seica í mej jetzen ajtème'ecan a'íjna í Heródes. A'í mú raatatése mej ca'aníjra'a raatá'an t'í'ij a'ín auté'itzen niuucari jime'e ti tiu'utaxáj, mej mi raatéehua'ita. 14 Mat'íj mi e'iré'ene, miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree pej tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'a. Capu á jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í tí'ixaxa'a í teite. Mú'ee pej caí tite'ajáahuate'e sino ayéé pej tí'imua'ata pu'áye'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'ixxe'eve'e í Dios. Tiché'e seij muaata'ihua'u. ¿Ni qui xí'epi'in tej tiu'unajchitáa a'ij ti ye'í tí'itajijve'e a'íjna ti tí'ita'ajte'e ti ayén ántehuaa tijín César? ¿Ni qui tetiu'unajchitáa ca'ín tecaí? —Yee mú tiraata'ihua'uri'i.

15 Mí ajta, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'areerca'a mej caí jé'yecan jín tí'ira'ihua'uraca'a. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné seij si siyen tí'inetese'e seij naateevi'i niuucari jime'e? Seij mi tumin mé seneje'eve'í'ite'e. Niché'e ra'usej.

16 Mat'íj mi ye'eve'í'ite. T'í'ij ra'usej, t'í'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'ataani néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa í ti á'ayu'usi'í?

Aj mú mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'íjna í ti tí'ita'ajte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

17 Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu se'íjna jín huáriní. Setá'aj raatá'an se'íjna ti tí'ita'ajte'e tí'tí'ij ti rac'í'icipua. Seajta siyen tiraatá'an í Dios tí'tí'ij ti ajta ayén tí'ij'icipua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta me'ín, temua'a mú titeeteújtzaahua me'íjna jime'e a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen huatarún í mi'ichite
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 Mat'íj mi seica á e'iré'ene í mej miyen ánte'arua tijín Saduceo. A'íi mú miyen tí'ixaxa'a mej nu'u caí ché'e huatarújsin í mej meri huácuii. Seij mú jín niuucari tiraata'ihua'uri'í me'íjna í Jesus. 19 Miyen tijín:

—Maeestru, ayé pu tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés. Tí pua'a nu'u ja'atí neiche, ti pua'a a'í caí tí'tí'iríjmu'a'a huámí'ini, ruxe'eve'e nu'u ti ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'í. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín tiyaúmu'a'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan í ti huamí'í.

20 'Ayeé pu'u nu'u tiuju'uríj. Mua'aráhua'apua mú ará'aseca'a a'áime í mej ru'ihuaamua'a. Tí'ij jí a'áin ti vásta'a huaténe'licheca'a. Capúu xi títi'iríjmu'a'a huamí'i a'ájna ti i'ivasta'a. 21 Tí'ij jí a'áin ti ra'ité'ase, a'áí pu ra'ancuré'evi'ti a'ájna ti ratévi'itín'e'e a'ájna ti huamí'i. Ajta a'ájna juutzeájra'an ajta pu huamí'i. Capu ajta títi'iríjmu'a'a já'araa. Ajtahua'a seíj juutzeájra'an ra'ancuré'evi'ti a'ájna í 'íta'a. Ayeé pu che'atá na'a huaríj. Ajta pu huamí'i. Capu ajta títi'iríjmu'a'a já'araa.

22 'Ayeé pu che'atá na'a tihua'úruu naíjmi'ica í mej ará'hua'apua ará'aseca'a í ru'ihuaamua'a. Capu ja'atí títi'iríjmu'a'a já'araa. Tí'ijta i' nu'u huamí'i í 'íta'a.

23 ¿A'iquí té'eme matí'ij a'itáciine a'u mej e'evé'enami'i í mej huácuii? Naíjmi'i mú huácuii í mej ratévi'itine'e. ¿A'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze matí'ij huatarún?

24 Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu caí ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze. Seajta caí ramua'aree a'ij ti rici í Dios í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. A'íj xu jín, mú'een sete'uteújxua jeíhua huápi'i.

25 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Matí'ij huatarún í mej huácuii, camu ché'le néjne'iche muá'aju'un. Majta í 'uuca, camu majta víche muá'aju'u. Ayeé mu'u éene'e muá'aju'u matíj e'en í xiéjniu'ucari í mej tí'ivaire'e a'ujna ta japua.

26 'A'ájna jetze í xicájra'a mej jetzen a'itajú'un í mej huácuii, ayée nu a'atzu tejá'amua'ixaate'e. ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'ájna yu'uxari jetze ti ra'yuyú'uxaca'a a'ájna í Moisés teecan a'ij ti té'axa í niuucari tí'ij a'áin Moisés tu'upi huaseíj ti vivéj, ti ajta teátaasime'e? A'í pu jetzen Dios raatajé. Ayen tíjín: “Nee nu naúche'e huá'a Dios pú'een í mej á'amuaayaaxustemua'a, a'ájna í Abraham, ajta a'ájna í Isaac, ajta a'ájna í Jacobo.”

27 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a í Dios a'áimej jime'e í mej meri huácuii. Tihua'ú'ixaa cumu mej mauj ruuri. Tí' pua'a mecaí ché'le rúuricajche'e jemin í Dios, capu huá'a Dios á'ame'enche'e. —Ayeé pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í niuucari í mej jín te'ájta ti jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 22:34-40)

28 Seíj pu ajta a'ará'a í ti té'eyu'uxaca yu'uxari jetze. Hua'unamuajri'i a'ij mej ye'í tí'iruixaate'eca'a. Ra'aranájcheca'a a'ij ti ye'í tiu'uxájtaca'a í Jesús. Aj pu í ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti raaxájtaca'a a'ájna í Moisés teecan? —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'ájna ti té'eyu'uxaca í yu'uxari jetze.

29 Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—A'í pu a'áin pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e caí mééj seíj í niuucari, ti ayén een: “Xaanamuajri'i mí seíj íyen huachéjme a'ájna chuéjra'a japua yú Israél. A'ájna ti ta'ivástarara'a, í Dios, a'áí pu seíj na'a pú'een. 30 Ayeé pu nu'u tiú'ujxe'eve'e peí r'í'i tiraateájtuaani a'atzajta'a í Dios jemi, nain peí jín r'í'i tiraateájtuaani, á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'e, pajta nain í a'aca'aníjra'a, pajta í á'axiejniu'uca jime'e.” A'íi pu a'áin pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e. 31 Ajta í niuucari ti ra'ité'ase, ayej che'atá na'a tén een. A'íi pu a'áin pírici ti jíme'en raxa yee: “Patá'aj píyen che'atá pena'a r'í'i tirájcha'íí í ax'í'ej tevi patíj aseíj.” Capu mééj niuucari ti ayén jaítze'e tiú'ujxe'eve'e caí a'ájna í niuucari í ti tí'ihua'apua.

32 Aj pu í a'áin í ti té'eyu'uxaca ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, temua'a pej naa xí'epi'in tiraataxájtaca'a. Ayej xaa ne'u ti'ayajna patíj pauchén tiraataxájtaca'a. Seíj pu'u i Dios. Camu mu'íi. ³³ Ajta pu tí'ivaire'e ti pua'a rí'i petiraateájtuaani í Dios jemi nain jime'e í a'atzajta'a, pajta í á'axe'eví'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jíme'en.

'Ayen che'atá na'a tí'ivaire'e pej rí'i tirájcha'íi axí'ej teví patíj aseíj. Jeíhua pu hui tí'ivaire'e í Dios jemi ti pua'a ja'atí te'ará'asten a'íjna jime'e í ni-uucari ti tí'ihua'apua. Jaitze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna caí ti ja'ati te'ará'asten nain jime'e í muai'ívéjri mej tí'itecui'ica na'ari nain jime'e a'u mej huaja'ata'iraca í ye'emuaate.

³⁴ Tí'ij Jesús ráamua'areeri'í a'ij ti ye'í tiu'utaniú a'íjna í ti té'eyu'uxaca, a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a ehuaauritéecan jime'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri tímua'a á'aca'ane ti huataseíjre'en mi a'atzajta'a nain a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

Aj pu xaa caí ché'e ja'atí a'ujca'anée já'araa ti ayén tiraa'íhua'u.

¿A'ataani yajjra'an pú'een í Círístu'u?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ajtahua'a pu a'a'uteájrupi í Jesús a'ujna teyujta'a. Tihua'uhuaamuá'ate. Ayen tijín:

—Ayeé mú tí'ixaxa'a í mej té'eyu'uxaca ti a'ín í Círístu'u ti nu'u a'ín pú'een í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan. ³⁶ Mí ajta, a'ín Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtijín:

Tavástara'a pu ayén tiraata'ixaa

a'íjna i nevástara'a tijín:

“Antiyeíjxi'í i ípuari japua, íye neri'íríinta'a.

Paúche'e anticatii a'ajtá necaí hua'utémua'ítin

í mej muájcha'íire'e.”

Ayeé pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

³⁷ 'Aíjna í mej miyen ratamuá'amua tijín Círístu'u, a'íi pu a'ín pú'een ti avá'ujja'upuuate'eca'a í David teecan ayén tijín: “Nevástara'a.” Hua'apua pu jín raatámua'atzi David teecan a'íjna í Círístu'u. A'íj nu jín niyen tejá'amua'íhua'u, ¿a'íqui ti ayén hua'apuaca jín raatamuá'a a'íjna í David teecan? ¿A'íqui huataújmua'a ti a'ín Círístu'u ti jetzen airáne a'íjna í David teecan, ayéé pu ajta tíj'íivastare'ara'an?

Majta me'ín teite í mej ráanamujri'í, jeíhua mú a'uté'uuca'a. Hua'aránajchecha'a jeíhua a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'imua'atacare'e í niuucari í mej jín te'ájta

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u a'íimej jemi í mej té'eyu'uxaca. Hua'aránajche mej tí'itechejca í síicu'uri jime'e ti tí'íjme mej mi huataújsejrata mé'jéjre'e. Ajta hua'aránajche mej huá'ajtzaahuati'íire'e í teite jeíhua mej mi me'ín teite hua'utateújte'en a'u ti na'a caaye jetze.

³⁹ 'Majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, mat'íj teyujta'a uteáru'ípiche'e, aj mú mi rahua'u a'u mej je'ecáara'ase í mej ve'ecán jín títetateí. Na'ari ti pua'a metí'yeste já'ahua'a chí'ita, a'í mú rahuauni a'u ti a'ín a'ujcá'a í ti tíhuá'amicua mej mi tíu'ucua'ani meesa japua á vejlí'í jemin.

⁴⁰ A'í mú hui majta tihuá'ari'iracare'e nain a'achú mej caj tí'ijcha'í í mej antiujsej'tacare'e í ucarijse. Ayeé mú me'íjna jín huárini, majta me'uun a'uteáru'ipiche'e u teyujta'a. Majta á'ateeren mej téniuusime'e muá'aju'un í Dios jemi. Ayeé mú tiú'ujsej'rata mej caí tí'tíj jín auté'titzen. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, jaítze'e mú rajpuaj'tzi muá'aju'u a'íime í mej té'eyu'uxaca caí méëj ja'atí. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

T'íj jí á'uraa.

Jíme'en í tí raatámua'í'ivaj'taca'a a'íjna í ucarij ti caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a (Lc. 21:1-4)

⁴¹ Ajtahua'a, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a teyujta'a, a'ájna vejli'i cajun jetze a'u mej tumin tzajta'an aucájhua'anaa muá'aye'i. Jesús pu huá'asej'raca'a í teite mej ru'ucáhua'anaa í tumin í cajun jetze. Majta me'ín chíj'teaa ni mej mu'íicáa, jéihua mú tumin ucahua'anáa. ⁴² Mat'íj tumin ucahua'anáa, aj pu'í ucarij e'iré'ene ti rusej'taca'a. T'íj jí a'ín hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti cíj arástime.

⁴³ T'íj raasej' í Jesús, a'í pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'achú ti caj tiu'utá'a amíjna mí ucarij caí nain í mej caj tiu'utá'a í seica mí chíj'teaa ni.

⁴⁴ Amíme chíj'teaa ni, a'í mu'u u'ucájhua'anáa í tumin ti hua'avé'eturaate. Mí ajta amíjna mí ucarij, ayéé pu caj éene'e ti caí a'ij tí'ijviicua'i, nain pu caj te'ucáahua'axi tíj na'a ti caj tí'ituaave'eca'a.

13

Jesús pu tiu'utaxájtaca'a ti nu'u teyuu huaté'uuni'ihua'a (Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Mat'íj mí huiráaci a'ujna teyujta'a. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, tí'ij jí sej' jí jamuan á'uche'ecane'e ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maestru, cas'i. Huasej'. Temua'a pu tí'ivivéjme mí tetej ti ticaíjme íyey jaxu'u jetze. Ajta mí chí'ij, naa pu een.

² Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Cas'i, mú'een. Xaasej'. Nájmi'i ti vivejme'e huavéjme í chí'ij, nain pu huaté'uuni'ihua'a ti aré'veevee í chí'ij. Capu ché'e seíre'e a'ame í jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

Jíme'en í mej jín ráamua'aree ti ari tímua'a nain te'entipua'ari (Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Mat'íj mí a'ucíj. A'uun mú a'ará'a a'ájna teyuu ti jé'ejnee jiri jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. T'íj jí á' a'ujyey'xi a'íjna í Jesús, majta seica, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í Juan, ajta í Andrés. A'íi mú avíitzi jín miyen tirájhuaviiri'í tíjín:

⁴ —Patá'aj titaatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itájni a'ij tí'isej're'en tí'ij a'ájna pí teja'uré'enenen ti te'ará'asten nain pat'íj peri tiu'utaxájtaca'a?

⁵ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, tí'ij caí ja'atí amuaacuanamuan. ⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Mu'íiti mú huatasej're'esin mej nu'u neniucua jime'e tí'ixáata muá'aju'un. Míyen tíjín: “Nee nu Círístu'u pírici.” Jéihua mú huá'acuanamuan í teite.

7 Tí pua'a seri siyen títamujra mej nu'u ne'use'en á já'ahua'a, na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhuisin mej ne'use'en, caxu tí'tziine'e. Capu amín a'ij. Ayee pu tíu'tjxe'leve'e ti ayén teja'uré'enen. Caxá pu a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen te'ará'asti nain jime'e.

8 Ayee pu té'eme. Seica mú teitejra'a, majta seica teitejra'a, a'íi mú naíjmi'i huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuejra'a japua a'uchéjme, majta mej seij chuejra'a japua a'uchéjme, a'íi mú naíjmi'i huateújne'usi'ite'esin. Ajta huateújca'atzixi'isin í chuej pua'amecié íyey chaanaca japua. Mu'ití mú majta huatatiéjcu. A'li pu a'ín pú'een í ta'amuájca í mej jín rajpuaíjtzí muá'aju'u.

9 Sehuaújcha'ín mú'een, a'iné mejamuá'anvi'itín huá'a jemi í mej te'ájta. Majta teyujta'a mú amua'atévajxi'isin. Mejamuaatájevi sej si tiu'uxáj jamuan í tajtuhuan, seajta jamuan í rey. Mejamuaatájevi me'íjna jime'e í neníuucajtze'e ineetzi. Ayee mú me'íjna jín rini, mú'een xu neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin. 10 Amuacá, a'ii pu ruxe'leve'e sej ti-hua'utá'ixaate'en nainjapua í chuejra'a a'ij ti een jín Dios tihua'utá'uuni'ira. Ayee xu se'íjna jín huarín, aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

11 Tí pua'a seica mejamuá'anvi'itín a'íimej jemi í mej tí'ta'ajte'e, caxu siyen tí'imua'ajca a'ij sej ye'í tihua'utá'ixaate'esin. Ayee xu'u huá'ini a'ájna xicájra'a jetze. A'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. A'íj pu jín, a'ij ti tejamuaatámitiejte'esin, a'íj xu'u hua'utá'ixaate'en. A'li pu a'ín pú'een ti ti'ixa a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

12 Ayee pu ajta té'eme a'ájna xicájra'a jetze. Seica mú rujúutzimua'a á'avi'itín a'íime jemi í mej te'ájta mej mi huá'ucui'ini. Ayee mú che'atá mena'a huá'aruuren í ruja'atzimua'. Majta seica ayén che'atá mena'a huá'aruuren í ruyaujmu'a. Majta me'ín yaújmu'a'ame'en, a'íi mú hua'uténe'usi'ite'esin í ruvaújsimua'a. A'íi mú majta tiu'utá'asin mej seica huá'ucui'ini. 13 Naíjmi'i í teite, mú'ejmi jemi camu já'amuaxe'leve'e muá'aju'u a'ájna jime'e sej ineetzi jetze ajtémecan; a'íi mú naími'i amuaajcha'íre'e muá'aju'u. Ajta a'ín í ja'ati ti ayén te'utáviicua'ira a'ajta caí huámi'ini, Dios pu ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti tejé'ajta.

14 A'ájna xicájra'a jetze tí'tíj xu seijran ti a'ij pua'a een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'ni'ire'e. A'uu mú raatéchajtzta a'u ti caí ayén tiraavíjte'e. (A'íi pu yaú'itíe a'ame ti ra'ajíve'en a'ájna jetze i yu'uxari.)

'Set'íj raseijran, ayée xu huá'ini. A'íi í mej Judea huachéjme, miché'e me'ín a'ucíjxi'ín ca'anacan a'u ti á'ujíime. 15 Tí pua'a a'ájna xicájra'a jetze, ja'atí án á'ujcatíi í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'ín ca'anacan acájra'ani. Ajta caí ayén ríjca, ti tí'itíj huirá'vecare'en í ruchi'itá. 16 Na'ari ti pua'a seíj tejé'emuarí'e í ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche tí'ij rucixu huirápin.

17 Cui'í xaa a'íime, í mej rajpuaíjtzí muá'aju'u a'ájna xicájra'a jetze a'íime í 'uuca í mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'ite í ruyaujmu'a. 18 Mú'een xu siyen tí'ijhuaviira í Dios tí'ij caí ayén a'ájna teja'uré'enen tí'ij huáseeví'in.

19 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze. Jaitze'e mú rajpuaíjtzí muá'aju'u mecaí í mej meri rajpuaíjtzí muá'araa ti yú e'iré'ene. Capu ajta ché'e ayén teja'uré'enejsin seij xicájra'a jetze tíj a'ájna. 20 Ajta ti pua'a a'ín tavástara'a caí a'ín ayén raruuren tí'ij caí ché'e ayén á'ateeví'in ti

teuum'éen a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jécua imuá, a'í pu ari ayén raruure tí'ij caí ché'e ayén á'teevi'in.

²¹ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicá'ra'a jetze, ayée pu té'eme. A'atí pu ayén tejámuaatá'ixaate'esin yee: "Casi'i, íyie pu já'ita'a een a'íjna í Ciriístu'u", na'ari seij ayén yee: "A'acuí, áa pu já'ita'a een." Tí pua'a miyen tejámuaatá'ixaate'en a'íjna xicá'ra'a jetze, caxu rá'atzaahuate'e. ²² Seica mú yé uvé'enejsin í mej tí'ihua'itaca. Miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Ciriístu'u." Majta seica miyen tíjín: "Neti'itéjvee ne'íjna jime'e niuucajtze'en í Dios." A'íi mú hua'utasejrate'esin í teite a'íj mej ye'í tí'itíj tiu'uyí'ti mej mi huá'ucuanamuan, ti pua'a huatári'iristare mej huá'ucuanamuan í teite ti Dios ari hua'antíhuau rusej.

²³ 'Aru, xáanamujri'i temua'a naa. Caxu xaa ne'u yá'uhua'anan nej amua-caí neri amua'ixaa nain jime'e í niuucari.

A'í pu ajtahua'yé ve'ecánejsin a'íjna ti ajta jetzen airáane í teáata'a
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta huí a'íjna xicá'ra'a jetze, a'á'jna mej rajpuaíjzi muá'aju'un, capu ché'e airáxiri í xicaj. Ajta í máxcira'i jime'e, capu ché'e ajta huanéeri'icí a'ame. ²⁵ Majta í mej tátatzavi'i í ta japua, a'í mú huateújca'atzijsin. Aj mú mí cávatzi'ixi'isin í xu'ura'ave a'ujna í ta japua. ²⁶ Aj xu xaa si nesejran ineetzi, í nej neajta jetzen airáane í teáata'a. Yé nu ve'ecánejsin jaitiri tzajta'a. Naa pu temua'a tiu'unéeri'icíj a'ame. Nain nu jín antínmua'areere na'ame a'íjna xicá'ra'a jetze.

²⁷ 'Matí'ij mi hua'aré'e'itixi'isin í mej nevaire' mej mi huá'ajseire'en naíjmi'ica í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jécua imuá. A'u ti na'a mú hua'uré'eseire'esin íyien chaanaca japua a'u mej a'ucaíjmee í teite.

²⁸ 'Sej si jaítze'e yaú'itíeé xá'ara'aní a'íj nej tejá'amua'ixaate'e, a'íj xu jetze huaruitieje'ten í pí'ista a'íjna í huaréj. Tí'ij antícua'atíjme'eni ánimua ti antipí'istáre'ejmee, ajta tí'ij ajtaxámua'itaxi'in, ayée xu éeni'ic'e ramua'aréeren ti ari vejlí'i í víita'ari. ²⁹ Aye pu che'atá na'a tí'isejre'en ti ari tí'irici a'íj nej neuchén tejamuá'ixaa. Aye pu éeni'ic'e ramua'aréeren ti ari vejlí'i a'íjna xicá'ra'a jetze ti jetzen te'entipúa'ari naíjmi'i. Pu'uri xaa ne'u vejlí'i tímua'a.

³⁰ 'Ayej xaa ne'u tí'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í mej mauj ruuri í teite mej íyien seijre'e chaanaca japua, a'í mú caí cui'ini asta caí naíjmi'i ayén tiú'urini. ³¹ Naíjmi'i pu te'entipúa'ari a'íjna í chaanaca japua, ajta í ta japua. Mí ajta, aúche'e te'araúrastejsin a'íjna í nej neri tejamuá'ixaa.

³² 'Jime'en a'íjna xicá'ra'a ti jetzen te'entipúa'ari naíjmi'i, capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti ayén té'eme. Capu ajta ja'atí ramua'aree a'atzaj ti pua'a ayén té'eme. A'í í mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta ramua'aree. Neajta inee, í nej í'yaujra'an í Dios, canu neajta ramua'aree. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua í Dios.

³³ 'Mú'een, caxu seajta ramua'aree ja'anáj ti a'á'jna teja'uré'enejsin. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu'u huaújrueren mú'een. Seuche'e xu atanéjne'ere. Seajta nejchú'eve'e.

³⁴ 'A'atí ti huápuasearuve'en á já'ahua'a imuá. Amuacái pu ruchi'i hua'íjcate'en í mej tí'imijhuaca a'ujna chí'lita. A'í pu hua'íjcate'e seij ajta seij mej tiu'umuári'en tí'itíj ti seij huayí'ti. Ajta seij pu tí'ijcate'en a'íjna jime'e ti tí'icha'ica'a á ta'iténinei. ³⁵ Aye nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi,

setá'aj atanéjne'ere a'iné caxu ramua'aree ja'anáj nej uvé'enejsin, inee yé nej i'ichej. Capu a'ij ámuaatámítiejte'esin ja'anáj nej uvé'enejsin, ti pua'a huatechuixaren, na'ari ti já'ita'a tíca'a nusu matí'ij huajíjhuan í tecuara'ise, na'ari a'atzaj tapuá'arijme'eca.

³⁶ Tí pua'a ca'anacan nu'uvé'enen, caxu taúra'acare'en nej amuáateuni secu'utzúca'a. ³⁷ A'ijna í nej já'amua'ixaate'e, a'ij nu neajta huá'a'ixaate'e najjmi'ica í seica niyen tijín: Seuche'e xu atanéjne'eri. —Ayeé pu ti hua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

14

Jíme'en í mej huaújmua'areereca'a mej mi raatévi'i me'ijna í Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri tén a'ájna teja'uré'enejsime'eca matí'ij pua'a tí'iyestehua'a me'ijna jime'e cáne'axi mej huá'acui'ini, majta mej pan cua'aca ti caí levadura ranaxca. Ayeé pu té'aturaaca'a hua'apua xicaj. Majta me'ín í mej tihua'u'ájte'e teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íi mú tihuaúrixaa a'ij mej ye'í avíitzi jín tiraatévi'i í Jesús mej mi raajé'ica. ² Ayeé mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—Íjii catu raatévi'ira. Aj tu ti tiyen rini matí'ij tiú'uyesten í teite. Tí pua'a tiyen huárini íjii, ayéé tu hua'utá'jaaxiejte'esin í teite. Aj mú mi huataníniu'ucacu téjmi jemi. A'ij pu jín tamuári'eriste'e a'ame ti pua'a teraatévi'i te'a'ájna. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

'Fita'a pu aceite án yá'ajtuaa í mu'úutze'en í Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Meenti a'íin í Jesús, a'ujna a'utéveeca'a u Betania. A'uu pu a'utéveeca'a a'u ti é'eche a'ijna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej miyen ratamuá'amua tijín Tí tineájxi huá'ire'ara'an jetze í atzaj.

Tí'ij a'íin Jesús huatecaíca meesa jetze, seij pu ave'eré'ene. 'Fita'a pu pú'een a'ijna. A'í pu limeeta huajáasime'e rumuájca'a jetze. Huíjpítica'a a'ijna í tí'ití. Tetej limeetajra'a pu pu'eene'e. Ajta aceite pu avé'ejisti, nardu jetze ti me'ecan, tí'ití tu'upi. Naa pu teáar'e a'ijna í aceite, ajta jeíhua tí'ijnajche.

Aj pu i a'íin í 'fita'a, ra'antítapua a'ijna í limeeta. Tí'ij jí án yá'ajtuaa a'ijna í aceite mu'úutze'en a'ijna í Jesús. ⁴ Aj mú mi seica í mej a'uté'uuca'a a'ujna, a'íi mú huataníniu'ucacuca'a me'ijna jemi í 'fita'a. Ayeé mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—¿A'iné een jín huaújhuajcaca'a amíjna í aceite ti i'icáujmeijra?
⁵ I'iri'iriistaca'a pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itinche'e a'achú caj huaíca cientos tumin na'ari jaítze'e, tí'ij ii tiu'utévaire'enche'e í tumin mej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

Aj mú mi raatá'jaaxiejví'iri'i a'ijna í 'fita'a.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xaatapuá'ajta sej níniu'ucacu. ¿A'iné een jín já'ita'a xu'uránine? A'ijna ti jíme'en ayén náaruú mi 'fita'a, temua'a pu naa xí'epi'ín huaríj. ⁷ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi mú mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu'í í'iri'iriista a'ame sej hua'utévaire'en ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mí ajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíire'e na'ame.

8 A'ljna i 'hita'a, ayée pu huaríj a'achú ti caj tiu'utári'iristareca'a í jemin. Nej caí xi huamí'ini, a'hi pu amuacáí necámeijri'i ineetzi matíj tí'ijri'ire ti pua'a ja'atí huamí'ini. 9 Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite niuucajtze'en í Dios, naíjmi'ici'e íyien chaanaca japua, a'hi mú majta huataxájta a'ij ti huaríj a'ljna i 'hita'a mej mi jéihua ra'utámua'aree.

Judás pu raaxájtaca'a a'ij ti ye'í tiraatéevi'i a'ljna í Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

10 Ajta seíj ajtáara a'u mej a'uté'uuca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayeé pu ántehuaa tijín Judás Iscariotes. A'í pu a'ín pu'een a'ljna ti Jesús jetze ajtémecan. Ayeé pu een jín ajtáara ti í avíitzi jín tejá'uxa huá'a jamuan í mej te'ájta teyujta'a. Raxí'eve'eca'a mej naíjmi'i raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini ti í a'ín hua'utátuiire'en í Jesús. 11 Matí'ij me'ín huánamujri'i, jé'ecan pu rí'i hua'utá'a. Aj mú mi te'ataújratziiri'i mej mi tiraanájchite'en a'ljna í Judás. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij jí raachú'eve ja'anáj ti í'iri'iri tí'ij hua'utátuiire'en a'ljna í Jesús.

Tavástar'a pu tihua'umí a'ime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Tí'ij jí teja'uré'ene a'ljna xicájra'a jetze, í mej jetzen pan cua'aca ti caí cu'usti, ajta a'ljna xicájra'a mej jetzen mehuá'amuaí'ivajtacare'e í cáne'axi. A'li pu a'ín pu'een í ti á'amuaajca'a í mej tí'yeste. Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'en, a'hi mú mi miyen tiraata'ihua'uri'í í í Jesus tijín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'i tejá'uruuren te'ljna jime'e í pan tej ráacua'ani, tej ti ra'utámua'aree a'ij ti titáacha'hi í Dios, a'ljna xicájra'a jetze ti huá'ucuii í huá'ayaujmua'a í mej amuáatéé huanúnu'ihuaca'a?

13 Tí'ij jí hua'apuaca huata'íteca'a mej jamuan á'ujjuhua'ane'en. Ayen tihua'a'ixaate'e tijín:

—Sericu a'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni ti xa'ari huátisin, jaj tu'urájmuua. Aj xu si jamuan á'uju'un. 14 A'u ti a'ín a'uteáruti, a'ájna xu ráahuauni chí'ira'an jetze í ja'ati. Aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ayén tijín: “Yee pu tí'ixa a'ljna í Maeestru yee: ¿A'uné ne'atá'aca nej tza-jta'an tiú'ucua'ani huá'a jamuan í neteítestemua'a?” Seajta siyen: “Teta'aj ra'utámua'aree a'ljna xicájra'a jetze matí'ij huácuii í huá'ayaujmua'a í mej amuáatéé huanúnu'ihuaca'a.” Ayeé xu tiraatá'ixaate'esin. 15 Tí'ij jí a'ín hui amuaatasejírate'esin ánimua ti rujapua tive'éjme cuaartu ti ve'éé. Pu'uri rí'i tiú'uruu temua'a naa. A'uu xu si rí'i te'luhuáruuren í tej ráacua'ani í pan. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ljna í Jesús.

16 Matí'ij mi u á'uju'u í mej hua'apua. Ayeé pu teja'uré'ene naíjmi'i ti tihua'utá'ixaa í Jesús. Aj mú mi rí'i ráaru í mej ráacua'ani mej mi ra'utámua'aree a'ljna xicájra'a jetze ti Dios huá'ucha'ij.

17 Tí'ij ari huachúmua'ancaa, aj pu i a'uteájrupi u chí'ita í Jesús, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. 18 Matí'ij meri tí'icua'acaa meesa japua, aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Sej ti a'amua jetze ajtémecan mú'een mi sej tí'icua'a ne jamuan, a'ljna í ja'ati, a'hi pu neetzi jime'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej te'ájta teyujta'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

19 Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a. Aj mú mi autéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, seíj ajta seíj. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a seíj ayén tijín:

—¿A'ataani, ca'ín inee?

20 Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íi pu a'ín pú'een, í seíj í sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íi pu pan cua'a a'íjna jetze í tuxa'a ne jamuan. 21 Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayej pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi nej neajta í teáata'a jetze airáne a'ij ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

Mí ajta, a'íjna ti nejíme'en tiu'utátuiire'esin huá'a jemi, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'íi pu huápi'í rajpuajtzi a'ame. Jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí nú'íhuache'e. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

22 Maúche'e mú tí'icua'acaa. Aj pu í Jesús pan tí'ij. Aj pu í r'í'í tiu'utá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tijín:

—Xáacua'a. A'íi pu a'ín pú'een í nehuá'ira'a.

23 Ajta á'iyen vaasu tijáj. Ajta r'í'í tiu'utá'a í Dios jemi, a'íi pu ajta hua'uré'ijte. Naíjmi'í mú ra'anti'í í jaj í vaasu jetze. 24 Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna ti urajmuua í vaasu tzajta'a, a'íi pu a'ín pú'een í nexuure'e í nej ra'iráxire'esin nej ni hua'utévaire'en mu'icáca jemi, ajta ti ij Dios ra'antipu'á'ajte'en í ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'í rusej'í a'ímej jemi ti a'ín tihua'utá'uuni'í.

25 Ayej nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ijii, canu ché'e ra'antí'isin a'íjna í uuva já'ara'a. Mí ajta, a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij Dios avéura'ate'e nainjapua í chaanaca, a'ájna xicá'jra'a jetze nu xaa ra'antí'isin jéjcuacan jime'e í já'ara'ara'an í uuva. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u a'ín Pedro tí'ihua'itáa a'ame, ti nu'u caí ramua'ate

(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

26 Mat'í'ij mí seíj tiu'utáchuicaca'a chuicari í mej jín r'í'í tiraatá'an í Dios. Mat'í'ij mí a'uc'íj. Aj mú me'uun a'ará'a Aceituunajemi, jiri'í ti a'utacá'a. 27 Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Nee nu í nej í'í Dios, a'íj nu jé'ícatan í ti cáne'axi tiseíj. Majta a'uc'íjxi'ísin í cáne'axi.” Yee pu'u té'eyu'usi'í. Ayej pu tí'ineruuren ineetzi. Seajta mú'een, setiu'utatévi'ira'ata ineetzi jemi. Aj xu si a'uc'íjxi'ísin cumu í cáne'axi ti caí ja'atí huá'ajye'emua. 28 Mí neajta inee, net'í'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame a'ájna Galilea. Amuacáí nu ne'uun ará'aixa. Seajta á'iyen mú'een. —Ayej pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

29 Aj pu í a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu amán ti pua'a metiu'utatévi'ira'ata mí seica mú'etzi jemi. Canu niyen rini inee.

30 Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayej nu tí'imua'ixaate'e. Ayej pu té'eme íjii tíca'a, ti caí xi huajíjhua'a í tecuara'a'í, huaca pej piyen tiu'utéhua'ita tijín pecáj nemua'ate.

31 Mí ajta a'ín Pedro, ca'anín pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej huámi'íni á jamuan, canu cui'í niyen tihua'utá'ixaate'esin yee canu muamua'ate. —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a.

Majta í seica, ayée mú che'atá tí'ixajtaca'a seij ajta seij a'ij ti Pedro tí'ixajtaca'a.

Jesús pu huatéjniuu a'ujna u Getsemani
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Mat'í'ij mi a'uc'íj. Aa mú a'ará'a huastari tzajta'a, ciyej ti e'eré'eeve ti ayén teja'arájtehuaa tíjín Getsemani. Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xa'ujrá'asi mú'een iyecuí, meenti nee, neraatéhuaausin í Dios jemi.

³³ Tí'ij í á aúurupi. A'ímej pu a'uví'tí a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Tí'ij jí a'ij pua'a ru'uhuatá'a í tzajta'an. Jé'ecan pu uhuateújxiemiste í ru tzajta'a. ³⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij pu pua'a ne'ase, huápi'i. Xíee nej cuj mi'íni. Yee xu huateáturan mú'een íyee. Seuche'e atanéjne'eri. —Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

³⁵ Tí'ij jí a'írájraa a'atzu 'á'ayee. Aj pu i aicaújtutzi á chuaata'a. Rájhuaviiri'í í Dios ti pua'a nu'u í'iri'iristan ti caí ayén teja'uré'enen a'íjna xicá'jra'a ti nu'u jetzen tirájpuaí'tzi á'ara'ani. ³⁶ Ayee pu a'ín tirájpuaiviiri'í tíjín:

—Dios, í pej niyá'upua pú'een. Naíjmi'í pu í'iri'iri mú'etzi jemi. Tí pua'a peti'tá'acare'en ti caí náaci'ti a'íjna ti a'ij pua'a een nej jín rajpuaí'tzi na'ame. Aru ti pua'a í'iri'iristan, ché'e caí ayén teja'uré'enineica'an net'íj tí'ijxe'eve'e inee, sino pat'íj mú'ee tí'ijxe'eve'e. —Yee pu'u.

³⁷ Aj pu íjtá'í u ya'uvé'eme. Aa pu a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Aj pu i hua'ujíste a'íime. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í Pedro tíjín:

—Simón, ¿ni pecá'j té'eviicua'i pej atáneere a'atzu caj sei hora? ³⁸ Seuche'e atanéjne'eri. Seajta raatéhuauni í Dios jemi ti ij caí tejamuáaci'ti tí'tí'í í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu títe'uhuateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amua'canisti'í sej atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Ajtahua'a pu á'ume. Ayee pu che'atá na'a tirájpuaiviiri'í í Dios ti caí rajpuaí'tzi á'ara'ani. ⁴⁰ Tí'ij jí u a'uvé'emej. Ajtahua'a pu huá'uteu mecu'utzúca'a a'íné cutzi pu hua'amua'it'í'cáca'a jeíhua. Aj pu i Jesús hua'utajé. Capu a'ij huá'amitiejte'eca'a a'ij mej ye'í tiraata'ixaate'en.

⁴¹ Huaí'caca tzajta'a, ajtahua'a pu á'ume. Ajtahua'a pí a'uré'eeve ti pua'a meri'íjtáhua'a í'icu'utzu.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni seuj í'icu'utzu? ¿Ni seú'se'upe'e? Pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej meri nejíme'en tiu'utátuure'esin, i nej neajta í teáata'a jetze airáane, a'ímej jemi í mej a'ij pua'a tí'teteite. ⁴² Xá'ajhuixí'í. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti tiu'utátuure'esin ineetzi jíme'en a'ímej jemi í mej te'áijta.

Mat'í'ij raatéevi'í í Jesús, majta ya'ujá'j
(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Aúche'e pu tí'ixáataca'a a'íjna í Jesús, tí'ij seij e'iré'ene ti a'ímej jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Judás pu ántehuaa. Jeíhua mú teite e'evé'eu'uca'a jamuan a'íjna í Judás. Huá'aniuucajtze'e mú jín huajú'uca me'íjna í mej te'áijta teyujta'a, majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, majta me'íjna í vaujsi. ⁴⁴ A'íjna í Judás, ti hua'utátuure'esin í Jesús, a'í'í pu te'ataújratziiri'í a'íjna jíme'e ti ayén huárini mej mi ráamu'aree ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—A'íjna í nej ru'itép'i'tize'e, ajta í nej raatateújte'esin, a'íi pu a'íin pírici. Setá'aj raatéevi'i, seajta ra'anján, amuají'ici'ihuacan temua'a naa. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Judás.

⁴⁵ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxi'reca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru.

A'í pu ayén huataújsejrataca'a tíj í ti rajaahua a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—Maeestru.

Ajta ru'itép'i'tize'e. ⁴⁶ Majta me'ín í teite, a'íi mú raatéevi'i.

⁴⁷ Sejí pu ajta a'ájna huatéveeca'a. A'í pu ruchun huíjcupi. Aj pu i ra'ajtaveijcheca'a í naxaira'an jetze í ti ravaíre'e a'íjna ti tihua'u'ái'te'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'í pu tiraapuaíj.

⁴⁸ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'urí'i a'íimej í teite tíjín:

—¿A'íne een jín yé sevé'uju'u? ¿A'íne sej si yé ciyej ti'ivé'i'isin, seajta tepúusti'i chuumira'a? ¿Ni qui nahua'ari nej pú'een sej si siyen tinaateví'ira?

⁴⁹ Nain tújca'ari tzajta'a nu tejá'amuamua'atehua'a ná'aye'i a'ujna teyujta'a. Caxu ja'anáj naateevi'i a'ujna, a'íne ayéé xu neruuren ti ij araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú huataúruu. Aa mú yaúurie naími'i.

Jíme'en í temuajj ti huataúruu

⁵¹ Ajta sejí pu raavájrjame'e kujta'an í Jesús. Temuajj pu pú'een ti saavana jín a'iré'echejca'a ti jetzen a'iré'eca'ití'í cú'ucutzú. Seica í teite mú raatéevi'i a'íjna í temuajj. ⁵² Ajta a'íin, a'íi pu a'iré'ujchui. A yaúuhua'axi a'íjna í rucúixu. Aj pu i mú a'ij huárupi. A'utiéechejraa mua'avi'i.

Meya'uví'ití í Jesús huá'a jemi í hua'ajueesi.

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Matí'ij mi ya'uví'ití a'íjna í Jesús a'íjna jemi í ti tihua'u'ái'te'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca u teyujta'a. Naíjmi'i mú tiújsej, í mej tí'imijhuaca u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í huá'avaujsimua'a.

⁵⁴ Ajta a'íin í Pedro, á pu aumé'ecaa a'atzu imuá huá'acujta'an a'íime í mej ya'uví'ití í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna ti tihua'u'ái'te'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'u'u pu a'uteájrupi já'ita'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i a'ujyejxi huá'a jamuan í xantaaru'u. A pu a'utacái já'araa. A'ujpíste'e pu já'araa í taij jime'e.

⁵⁵ Majta me'ín í mej tihua'u'ái'te'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, majta hua'ajueesi, a'íi mú tí'ihua'uca'a mej mi ráateuni ti'itíj í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en, ti'itíj í mej jín raajé'ica a'íjna í Jesús. Camu ti'itíj huáteu.

⁵⁶ A'íi mu'u huáteu: Mej jeíhua raahua'itaca'a í teite. Mí ajta, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'itíj í mej xajtaca'a.

⁵⁷ Seica mú huatéhuixi. Hua'itzi mú jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna jetze í Jesús. Míyen tíjín:

⁵⁸ —Ayeé tu tiráanamujri'i ti ayén ti'ixa ti jíme'en yee: “Nee nu raaté'uuna a'íjna i teyuu tetea mej rá'ajtaahuaca'a. Huaíca xicaj tzajta'a nu sej ájtaahua teyuu mej nu'u caí rá'ajtaahua í tetea.” Ayeé pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi Jesús. —Ayeé mú tí'ixajtaca'a me'íjna.

⁵⁹ Mí ajta me'ín, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, ti'itíj í mej xajtaca'a.

⁶⁰ Aj pu i seij ájchee huá'a tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een í ti tihua'u'a'ájte'e naíjmi'íca í mej tí'imíjhuaca teyujta'a. Aj pu í a'íin ayén tiraata'íhua'uri'í a'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ni pecáj huatánuiusín a'íjna jime'e í mej mú'etzetze jetze tí'íjpu'a'ajte'e? ¿Tí'ítájni jín pa'uteájturaa í Dios jemi mej mi miyen tí'imuahua'íta?

⁶¹ Ajta a'íin Jesús, capu tí'ítí huataxájtaca'a. Á'atee a'atzu ti ayén caí te'evé'eniucca'a. Aj pu íjta a'íin ti tihua'u'a'ájte'e í mej tí'imíjhuaca teyujta'a, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í Círístu'u, í ti yaujra'an pú'een í tej r'íi tiraatá'an iteen? —Yee pu tiraata'íhua'uri'í.

⁶² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een. Ajta xu neseij í nej neajta teáata'a jetze airáane. An nu e'ecacaí na'ame rí'írínta'a í ti nain jín antiújmua'aree. Seajta, mú'een xu neseijran net'íj a'ícaamé'en jaitiri tzajta'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶³ T'íj jí a'íin ti tihua'u'a'ájte'e í mej tí'imíjhuaca teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújta'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree tíjín a'íi pu huataniú'ucaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Me'ecuí xaa ne'u. ¿Ni caí ne'u icu? Capu ché'e ruxe'eve'e ti ja'ati jíme'en te'anxájta. ⁶⁴ Mú'een xu seri ráanamujri'í ti a'íj pu'a'a tiu'uxájtaca'a í Dios jemi. ¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Tí'ítájni ayén tiraavíjte'e? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Aj mú mi naíjmi'í tiu'utá'a ti huámi'ini a'íjna í Jesús.

⁶⁵ Mat'íj mi seica autéjhuii mej ra'atétzjmua'axi'ín, majta ra'utanán. Majta ru'itéva'ara'a rumuájca'an jime'e. Míyen tíjín:

—Huataxáj, ¿a'atani mu'itéjvee? —Yee mú tiraata'ixaa.

Majta me'ín í xantaaru'u, a'íi mú majta ru'itéevajxi.

*Pedro pu tiu'utéhua'ítaca'a ti nu'u caí raamuá'a í Jesús
(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)*

⁶⁶ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu u a'utéveeca'a a'ujna já'íta'a ti e'eráyujta'a u chí'íta. Aj pu i seij a'uteájrupi ti rava're'e í ti tihua'u'a'ájte'e mej tí'imíjhuaca u teyujta'a. 'Íita'a pu pírici a'íjna. ⁶⁷ A'í pu a'uteájrupi a'u ti anú'ujcatii a'íjna í Pedro a'u ti á'ujpiste'eca'a í taij jetze. T'íj a'íin raasej, áa pu u a'utéechaxi rajseíra'ajraa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Peajtá pej mú'ee á'u'che'ecane'e jamuan Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a.

⁶⁸ Aj pu i seicié tiraataxájtaca'a a'íjna í Pedro tíjín:

—Canu ramua'ate. Canu neajta ramua'aree a'íj pej ye'í tí'íne'ixaate'e mú'ee.

Aj pu i a'íin huirájraa. Aa pu a'itéechaxi á ti e'íténine'í. Aj pu i tecuaara'í huajíjhuaca'a.

⁶⁹ T'íj í ajtahua'a a'íin 'íita'a raasej. Aj pu i ayén tihua'ítixaa a'íimej í mej e'eré'ete'ecaa a'ujna. Ayen tíjín:

—Amíjna mi ja'ati, a'íi pu sejí pú'een ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej jamuan á'ujjhu'a'ane'e.

⁷⁰ Ajtahua'a seicié tiraata'ixaa a'íjna í Pedro. A'atzu á'ateví'lica mat'íj e'eré'ete'ecaa, majtáhua'a miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, mú'ee pe a'ín pú'een í Galilea pej é'eme'ecan. Ayej pej tí'ixaxa'a matíj a'íime í mej a'uun a'uhuachéjme. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁷¹ Aj pu í Pedro a'utéjche ti niuucajtze'en í Dios ayén tihuá'a'ixaaate'en tíjín capu ramua'ate. Ajta, ti pua'a nu'u caí ayén ti'ayájnaca'a, ché'e nu'u Dios raatá'an í puaíjtzi. Ayej pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu a'atzu ramua'ate a'íjna í ja'ati sej raxa. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

⁷² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í hua'apuaca jetze huajíjhua'a í tecuara'a. Tí'ij jí Pedro ra'utámua'areeri'í a'íj ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín: “Tí caí xi hua'apuaca jetze huajíjhua í tecuara'a, mú'ee pe huaícacajetze piyen tiraataxáj yee pecáj nemua'ate.” Ayej pu tiraatá'ixaaate'eca'a a'íjna. Aj pu í a'íj pua'a raatá'a, tiuyjeinejraa huápi'í a'íjna í Pedro.

15

Meraatátui me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huatapuá'are, naíjmi'í mú tiújseij í mej tihua'u'ájte'e u teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í seica í mej majta i'íjuéesi. Naíjmi'í mú tí'iruixaate'eca'a a'íj mej ye'í huárini. Aj mú mi ra'amuaáji'icie me'íjna í Jesús. Meye'ujáj. Mat'íj mi raatátui a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Pilato.

² Aj pu í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtémecan?

Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íj pej ye'í tí'ixa mú'ee. —Yee pu'u tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

³ Majta me'ín í mej tihua'u'ájte'e u teyujta'a, jeíhua mú tiraaxájtzi'iri'í.

⁴ Ajta a'ín Pilato, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni pecáj naatá'ixaaate'e pe'íjna jime'e? Pepu'uri huá'unamuajri'í mej jeíhua tí'imuaaxájtzi'í. —Ayej pu tiraata'ixaa a'íjna í Pilato.

⁵ Mí ajta a'ín Jesús, capu tí'itíj xajtaca'a. A'íj pu jín, caí a'íj rá'amitiejte'eca'a a'íjna í Pilato.

Pilato raatá'a a'íjna í Jesús ti huámi'ini

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ayej pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pilato mat'íj me'ín tí'iyestehua'a. Tí pua'a meraatáhuavii í teite ti a'ín raatátuaani sej ti aiteánami'í, ja'atí ti na'a í mej raatáhuavii, aj pu í raateátuaasin. ⁷ A'ájna já'ahua'a seica mú aiteánami'íhuaca'a í mej né'use'eca'a í u'uviernu jemi. A'íi mú huá'ucuii í teite. Ajta sej a'ujna aiteánami'íhuaca'a ti ayén ántehuaa tíjín Barrabás. ⁸ Aj mú mi e'iré'ene í teite í Pilato jemi. A'íi mú autéjhuii mej raatáhuavii ti a'ín ayén huárini a'ímej jemi a'íj ti ye'í tí'ijri'ire.

⁹ Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné set'íjxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna ti á'amuaatajtuhuan pú'een, mú'een mi sej Israél jetze ajtémecan?

¹⁰ Ayej pu tihua'uta'íhua'uri'í a'íné a'íi pu ráamua'areeri'í mej rá'achueere'ecaa í Jesús a'íime í mej tihua'u'ájte'e u teyujta'a. A'íj mú jín raatátui me'íjna í Pilato. ¹¹ Mí majta me'ín í mej tihua'u'ájte'e u teyujta'a, a'íi mú raatá'a í ca'aníjra'a jeíhua í teite mej mi raatáhuavii a'íjna í Pilato ti a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás jetzen me'ecan í Jesús.

12 Ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini nemijna jemi, mi ti á'amuatajtuhuan pú'een, mi sej Israél jetze ajtème'ecan?

13 Aj mú mi ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

14 Aj pu i Pilato ayén tijín:

—¿A'iné een jime'e? ¿Ti'itájni a'ij pua'a huáruu?

Mat'íj ráanamujri'i, jaítze'e mú ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Aútataichi cúruu jetze. —Yee mu'u titeejíjhuaca'a.

15 Ajta a'ín Pilato, a'íi pu raxí'eve'eca'a ti rí'i tihua'utá'an í teite. A'íj pu jín raatáuaa a'íjna í Barrabás. Ajta raata'ajtacaa'a mej ra'iré'avajxi'in a'íjna í Jesús. Aj pu ijtá'i hua'utátuii mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

16 Mat'íj mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti te'ájta ti é'eche. A'uu mú ya'uteárujte já'ita'a ti u e'eráyaujta'a. Aj mú mi najjmi'lica tisej í seica, xantaaru'u. 17 Síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Majta curuun raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'erujti'iri'i. 18 Mat'íj mi autéjhuii mej raatejívajra, yee cumu r'í'i mú tiratá'a. Miyen tijín:

—Ayajna ne'u. Temua'a pu i'ixi'ep'i'in. Ché'e a'ateevi'i ti ruuri amíjna ti hua'atajtuhuan pú'een í mej Israél jetze ajtème'ecan. —Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i.

19 Majta ra'avé'evajxi án mu'útze'en itzj jime'e. Majta ra'atétzjmu'a'axi. Majta mú títunutaxi. Ayee cumu r'í'i mú tiratá'acare'e. 20 Mat'íj rá'uxieehuari'ira'a, aj mú mi rú'ijchuiiri'í a'íjna í síicu'uri ti pá'uvi'in jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Mat'íjta mí ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Aj mú mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

*Mat'íj rá'utatai í Jesús í cúruu jetze
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

21 A'ájna, seij pu hua'antinájcheca'a a'ujna a'u mej ye'evé'ejajsime'e a'íjna í Jesús. Ayee pu ántehuaa a'íjna í ja'atí tijín Simón. A'uu pu é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cirene. A'ii pu ya'upuáara'an a'íjna í Alejandro, ajtahua'a seij í Rufo. A'uu pu e'erájraa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí ja'atí á'a é'eche. T'íj a'ín Simón hua'antinájcheca'a, a'íi mú huata'ájti ti a'ín rá'anchueni cúrujra'an í Jesús.

22 A'uu mú ya'ujáj a'íjna í Jesús, a'ájna já'ahua'a, jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa hua'aníuua jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmu'a'a tijín Mí'ichí na'a jemi. 23 Mat'íj mí raatanéste ti'ití nahuáj, cuaane'e ti ranaxca. Ayee mú ratamuá'amua a'íjna í cuaane'e tijín mirra. Ajta a'ín Jesús, capu ra'anti'í a'íjna í nahuáj.

24 Mat'íj mí rú'ijchuiiri'í í síicu'ure'ara'an. Majta tiraacá'ari'iri'í í tí'icixure'ara'an. Mat'íjta mí rá'utatai í cúruu jetze. Aj mú mi ti'íhuaújmu'a'ití tetej jime'e mej mi ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í cixure'ara'an í Jesús seij ajta seij. Ayee mú titeeré'ujpijta a'íjna í tí'icixure'ara'an.

25 Pu'uri já'ita'a ujmé'eca í xica mat'íj rá'utatai í cúruu jetze. 26 Majta ti'ití taabla aúutatai cúruu japua. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í taabla í mej ti'ití jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “Hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtème'ecan.”

²⁷ Majta jamuan í Jesús, mehuá'utátaixi cúruu jetze hua'apuaca í nahua'ari mej pú'een. Seij mú a'utéjche í cúruu ri'irínta'a pújme'en, majta seij á'utata'a pújme'en. ²⁸ Ayee pu'u éene'ecan jín araúrate a'ljna í niuucari ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Ayen tijín: “Yee mú yá'umua'arejca'a tj á'lij pua'a tí'titevijca'a.”

²⁹ Majta me'ín í mej á a'atánineica'a, mat'ij raasej, a'í mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. Ayee mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí icu, mú'ee pe a'ín pú'een í pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jetze rá'ajtaahua? ³⁰ Ijii mú'ee asej á japua huániuuchi pej pi caí huámi'ini. Acájra'a yeehui amijna jetze mi cúruu. —Ayee mú tí'axieehuasti'iraca'a.

³¹ A'í majta í mej tíhua'u'ajte'e u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, a'í mú najimi'i rá'axieehuasti'iraca'a. Miyen tí'iruixaate'eca'a rujámua'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta, capu raay'íiti ti rusej rujapua huániuuni. ³² Amijna ti nu'u i'í Cirístu'u ti nu'u tatajtuhuan i tej Israél jetze ajtéme'ecan, ché'e amín acájra'ani amijna jetze mi cúruu tej ti raasej, tetá'aj té'antzaahuat'e'en. —Ayee mú tí'iruixaate'eca'a.

Majta me'ín í mej jamuan huá'utatai í cúruu jetze, a'í mú majta rá'uxieehuasti'iraca'a.

Jíme'en tí'ij Jesús huam'í:

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu i huateática'areca'a nainjapua í chuej a'uun ti huatacá'a u Israél. Ajta á'atee ti ayén huatíca'a já'ita'a tacuarixpua. ³⁴ Jíme'en pu'u teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajjhuaca'a runiúcajze'en. Ayen tijín:

—¿Eloi, eloi, lama sabactani? —Ayee pu tiu'ujjhuaca'a.

A'ljna i niuucari, ayee pu huatajmu'a'a tijín: “Niya'upua, ¿a'iné een jín peneja'uhua'axi mú'ee, pej ní'iyá'upua?” Ayee pu huatajmu'a'a a'ljna i niuucari.

³⁵ Seica í mej me'uun a'uté'uuca'a meráanamujri'i. Mat'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaanamujri'i, a'ij pu huatajé a'ljna í Elías ti ajmí'i tí'títeveeca'a í Dios jemi.

³⁶ Aj pu i seij e'iré'ene rutiéchijmé'en. Tí'itíj pu autí ti u'urájta'ati. A'ij pu huateáru'une nahuáj jime'e ti antzjví'i. Tí'ij jí ra'antij'íci'e ciyej jetze. Aj pu i a'ín rá'ajchui tí'ij Jesús ra'antiyé'en a'ájna jetze í tí'ití. Tí'ij ayén huaríj, aj pu i ayén tíhua'utá'ixaa a'ájna í ja'ati tijín:

—Xaachú'eve'e. Tí pua'a yatanéjsin a'ájna í Elías ti ij ra'acájtauani. —Ayee pu tíhua'utá'ixaa.

³⁷ Aj pu i Jesús ca'anín jín huajjhuaca'a. Tí'ij jí huam'í.

³⁸ A'ájna teyujta'a, tí'ití pu huatávivijme'eca cixuri ti itzjhu'a. Jíme'en pu'u huam'í í Jesús, aj pu i já'ita'a acásujtza'an a'ájna í cixuri. ³⁹ Ajta a'ín í hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'ase, áa pu a'utéveeca'a a'ájna vejli'i ta'avé'enee a'ájna í Jesús. A'í pu ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'ujjhuaca'a í Jesús. Ajta raasej a'ij ti ye'í tiu'um'í. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í capitán tijín:

—Ayee xaa ne'u tí'ayajna. A'íi pu a'ín pú'eene'en í yaujra'an í Dios.

⁴⁰ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu mejseíraca'a a'íime mej 'uuca. Seij pu ayén ántehuaaca'a tijín María, ti Magdala é'eme'ecan. Ajta, seij ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín María. Hua'anaana a'ájna í Jacobo ti cñíeen, ajta a'ájna í José. Ajtahua'a seij 'íita'a huá'a jamuan pu a'utéveeca'a ti ayén

ántehuaaca'a tijín Salomé. ⁴¹ A'i'i mú á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús jamuan. Majta raatévaire'eca'a t'í'ij a'í'n a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Galilea. Mé mu'ití mú majta a'uté'uuca'a í mej jamuan a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

Mara'avá'ana me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² T'í'ij huateáchumua'areca'a, pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicá'jra'a jetze mat'í'ij r'í'i huaú'ruuren. Yee ruijmua'a yee pu teja'uré'enejsin a'íjna xicá'jra'a mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Aj pu i ja'atí a'uré'ene jemin a'íjna í Pilato. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín José. A'uu pu já'ahua'a é'eme'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Arimatea. A'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan a'í'ime í mej i'íjuéesi. Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'it'éveeca'a a'íjna í José. A'í pu ajta rachú'eve'eca'a a'íjna xicá'jra'a jetze t'í'ij Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta nainjapua íyén chaanaca japua. A'í pu uhuatéujca'ane í ru tzajta'a. A'uu pu a'uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Pilato. Aj pu i rájhuaviiri'i ti a'í'n raatá'an ti ra'acájtini í Jesús, ti ari m'í'ichi.

⁴⁴ Ajta a'í'n í Pilato, jé'ecan pu a'ij te'utasej ti Jesús ari huam'í'i. Aj pu i raatajé í hua'acapítan í mej rá'utatai í cúruu jetze. Raata'íhua'uri'i ti pua'a ayén ti'ayájnaca'a ti ari huam'í'i. ⁴⁵ Aj pu i a'í'n hua'acapítan ayén tiraata'íxaa ti ayén ti'ayájnaca'a. T'í'ij jí Pilato raatá'a a'íjna í José ti a'í'n ra'acájtini.

⁴⁶ T'í'ij jí á'uraa a'íjna í José ti c'íxuri á'unanan ti r'í'en, ti naa t'í'icuaína. Aj pu i ra'acá'chuii a'íjna í m'í'ichi. T'í'ij jí ra'iré'e'íjcataca'a a'íjna jime'e í c'íxuri. Ajta á'yen a'uun ya'utéete a'ujna a'u mej ru'uré'íjche u t'éte'e í tetej tzajta'a. Ayee pu huaríj, t'í'ij jí tetej aitéjmuaa ti sicírara'a. ⁴⁷ Majta me'ín í'uuca, í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íjna María ti i'ínáanajra'an a'íjna í José, a'í'í mú raasej a'u ti ye'etéete.

16

Jesús pu huatarúj huá'a tzajta'a í m'í'ichite

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ T'í'ij mú á'ume a'íjna xicá'jra'a mé jetzen ruse'upi, a'í'ime í 'uuca, a'íjna í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'í'n María ti i'ínáanajra'an a'íjna í Jacobo, ajta a'í'n Salomé, a'í'í mú ti'it'íj huánanai ti naa teáarí'e, tu'upi a'ará'a. Mat'í'ij me'ín huánanai, aj mú mi á'uju'un mej mi ra'acáamejra a'íjna í m'í'ichi. ² Yee ruijmua'ate'e yee, t'í'ij auchén e'iré'eneesime'eca í xica, a'úu mú a'ará'a a'u ti e'evé'enami'ihuaca'a. A'ij pu jetze p'ít'í'irici í xica ta'amuájca í itieeri. ³ Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—¿A'ataqui seíjta'a ya'anxíra í tetej ti jín ujnámí'i í ti úucun tej ti uteáru'te?

⁴ Mat'í'ij mauj ímuá'e'evé'eju'uca'a meraasej ti pua'a a'í'n tetej caí ché'e aitéjmuaa. Temua'a pu ti'live'ecaa a'íjna ti a'itémuaaca'a. ⁵ Aj mú mi a'uteájrupi a'ájna ti aúucun mat'í'ij mi seij huasej ti anú'ujcatii rí'írínta'a. Temuaij pu p'íríci a'íjna. T'í'it'í'ican pu te'ucávíjcaaa unú'ujcatii. Naa pu ti'ícuáinavi'i te'ucávíjcaaa a'íjna í temuaij. Mat'í'ij mi temua'a jehua tiu'utátziin. ⁶ Aj pu i a'í'n ayén tihua'utá'íxaa tijín:

—Caxu t'í'itziíne'e. Mú'een xu yá'uhuaunen se'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. Capu yu'u já'ahua'a. Pu'uri huatarúj. Casí'i. Xaasej íyén mej ya'ujté. ⁷ Sericu, setá'aj hua'utá'íxaate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seajta a'íjna í Pedro. Mú'een xu hua'utá'íxaate'en yee: “T'í' nu'u a'í'n amuacáí a'um'é'e a'ame a'ánna Galilea t'í'ij hua'uchú'eve'en.

Ayen che'atá na'a té'eme tǐj a'ǎn ari tihua'utá'ixaa mej nu'u a'uun yé'esejran.” —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ǎjna í temuaj.

⁸ Majta me'ǎn í 'uuca, temua'a mú tiú'ujviveeca'a, majta mej a'ij tité'ujmuajca. Aj mú mi huiráruáachejraa. Camu majta ja'atí huatá'ixaa, a'íné metí'itziine'eca'a.

Jesús pu huatasejre a'ǎjna jemi María ti Magdala é'eme'ecan
(Jn. 20:11-18)

⁹ Aye pu tiuju'urǐj a'ǎjna xicájra'a jetze í ta'amuájca í itieeri tǐ'ij a'ǎn Jesús huatarúj ti tapuá'arijme'eca a'ǎjna xicaj jetze ti amuájca. Amuacai pu huatasejre a'ǎjna jemi í María ti Magdala é'eme'ecan. A'ii pu a'ǎn pú'eene'en í mej tzajta'an seijre'eca'a í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'axca ti hua'utamuári í Jesús.

¹⁰ Ajta a'ǎn María, a'ǎi pu u á'ume ti tihua'utá'ixaate'en a'ǎimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'eca'a í Jesús, í mej ruxieemijte'eca'a a'ǎjna jime'e ti Jesús huam'ǐi. Majta ruyeineca'a. ¹¹ Majta a'ǎime, mat'ǐj ráamua'areeri'í ti ari nu'u a'ǎn María raasej a'ǎjna í Jesús, camu rá'atzaahuate'eca'a.

Jesús huatasejre huá'a jemi í mej hua'apua, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e
(Lc. 24:13-35)

¹² Tǐ'ij jí Jesús ajtahua'a huatasejre hua'apuaca jemi mat'ǐj me'uun aju'ú'ucca a'ǎjna já'ahua'a a'u ti caí á'uchajta'a. Capu ché'e a'ǎi pú'eene'en í mej amuacai ramua'ajcaa. Mí ajta, a'ii pu pú'eene'en. ¹³ Mat'ǐj mí a'ucǐj mej mí hua'utá'ixaate'en í seica. Camu majta huá'antzaahuate a'ǎimej í mej hua'apua.

Jíme'en í ti jǎn Jesús tihuau'ǐjca a'ǎimej í mej tiu'uta'aǐjti'ire
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Tǐ'ij ari jaítze'e huachúmua'ancaa, mat'ǐj huatéte'eca'a í meesa jetze í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase, ajtahua'a pu huatasejre a'ǎjna í Jesús. Tǐ'ij jí hua'ajté'axi a'ǎjna jime'e mej ra'antánaamua í ruxiejniu'uca, ajta a'ǎjna jime'e mej caí té'atzaahuate'eca'a. Ajta hua'ajté'axi a'ǎjna jime'e mej caí huá'atzaahuate'eca'a í mej raasej tǐ'ij ari huatarúj.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tǐjǎn:

—Sericu mú'een. Se'ucǐjxi'ǐn nain japua í chaanaca. Setihua'utá'ixaate'e naijmi'ica í teite a'ǎjna i niuucari ti jǎn hua'irátuaasin. ¹⁶ A'atí ti rá'atzaahuate'e a'ǎjna i niuucari, ajta huámua'ǐvijhua, Dios pu ru'irátuaasin. Mí ajta, ti pua'a ja'atí caí rá'atzaahuate'e í niuucari, a'ǎi pu rajpuajǐtzi a'ame. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ǎjna í Jesús.

¹⁷ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tǐjǎn:

—Aye mú tiu'uyǐ'itihua'a muá'aju'u í mej té'atzaahuate'e. Neniúucajtze'e mú hua'utamuárite'esin í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Majta tǐ'ixaxa'ata'a muá'aju'u seica jime'e í niuucari í mej caí xi raayǐ'iti.

¹⁸ Cu'ucu'use mú muarǐ'en í mej tiú'uche'evaca í rumuájca'a jime'e; me'ǎn cu'ucu'use camu a'ij huá'aruuren. Na'ari ti pua'a huá'ave'eri mua'antiyé'en, capu ajta a'ij huá'aruuren. Ajta ti pua'a me'ǎn hua'ajtamuári'en a'ǎimej mej tǐ'icucui'ǐi, majta mú rujni. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ǎjna í Jesús.

Jesús pu antíraa í júte'e, u ta japua
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa í tavástara'a, a'ǎjna í Jesús, aj pu i Dios ya'uvǐ'iti u ta japua. An pu a'ujyeǐjxi ri'irínta'a a'ǎjna í Dios. ²⁰ Majta

me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'eca'a, mat'íj mi a'ucíjxi nain japua í chaanaca. Metihúa'a'ixaa nain jime'e í niucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ajta a'ín í tavástara'a, a'í pu hua'atéva'irihua'a. Ayee pu'u a'ín hua'atá'acare'e mej jaítze'e raayí'itihua'an caí méèj ja'atí. A'íj mú jín ráamua'areeri'i í teite ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a me'íjna í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'eca'a. Ayee pu upuá'araca'a í yu'uxari ti ayén ántehuaa tíjín Marcos.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Lucas jíme'en í Jesuciristu'u

I ti jín a'utéjche ti tiu'utaxáj

¹⁻² Mu'ití mú meri me'íjna jín autéjhuii mej rá'usiimua'an temua'a naa ti'itíj ti a'ij huaríj itejmi jemi, mej mí miyen titaatá'ixaate'en a'ij ti éene'e já'araa. A'íi mú a'ín pú'een í mej rují'í jín raasej, a'íi mú majta me'ín pú'een í mej tiu'utévai mej hua'utá'ixaate'en í teite í niucari ti Dios jemi é'eme'ecan. A'íi mú majta me'uun a'uté'uuca'a tí'ij huatasejre a'íjna í Jesús tíj na'a yú ti e'iré'ene. ³⁻⁴ A'íi mú majta raateájtuua itejmi jemi me'íjna í niucari.

Mí neajta inee, a'iné nu'uri á'atee nej niyen tí'inemua'ate temua'a naa ne'íjna jime'e, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ineetzi ti í'ixi'epi'in nej timuaata'ítí'i yu'uxari jetze naíjmi'í tíj na'a ti'itíj ti a'ij huaríj pej pi ráamua'aree, mú'ee Teófilo, mí pej ve'ecán jín tí'itéjvee, pej pi piyen tíráamua'aree ti ayén tí'ayajna a'ij mej meri timuaatá'ixaa.

Tí'ij nu'u a'ín ti tí'ivaire'e, a'í pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuan

⁵ Tí'ij a'ín Heródes auj tí'itéveeca'a rey jime'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, áa pu já'ahua'a e'echéjme'e seíj ti tí'ivaire'e teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Zacarías. A'ímej jetze pu ajtémecan Abiatar mej jetzen huanéj. Ajta a'ín íra'ara'an, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Elizabét. Ajta, a'ín, a'ímej jetze pu ajtémecan Aaron mej jetzen huanéj.

⁶ Rí'í mú tí'iteteitestaca'a í Dios jemi a'íime í mej hua'apua. Nain mú jín te'araúraste í ti tiu'uta'ájtaca'a í tavástara'a, ajta í ti jín tíhua'íjca. Capu tí'itíj a'ij huá'aturaate'eca'a. ⁷ Mí majta, camu seíj tíyáujca'a a'iné capu ché'e rí'írístaca'a ti Elizabét tíyauj á'ara'ani, a'iné mu'uri jeíhua váujscira'ícaa a'íime í mej hua'apua.

⁸ Ayee pu'u ja'anáj tíráaru u a'íjna tí'ij auj ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi a'íjna í Zacarías, tí'ij raac'í'í ti tiu'utévaire'en u teyujta'a seica jamuan mej tíraatámua'ívejte'en í Dios. ⁹ Matí'ij mí ra'antíhua'u me'íjna í Zacarías ti íj a'ín teáurute u teyujta'a tí'ij a'uun cuaane'e huátaira í tavástara'a jemi a'ij mej tí'íjri'írejca'a. ¹⁰ Tí'ij ari teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a ratá'iraca í cuaane'e, áa mú e'tiú'uuca'a í teite á pua'acié, meténiiusime'e í Dios jemi.

¹¹ Aj pu í seíj huatasejre í Zacarías jemi tí'ij a'uun teyujta'a unú'ujveeca'a. A'u u pu rí'írínta'a pújme'en a'utéveeca'a a'íjna jetze mej japuan ratá'iraca í cuaane'e a'íjna í tevi tí huatasejre í Zacarías jemi. ¹² Tí'ij raasej, temua'a pu tiu'utátziin a'íjna í Zacarías. Jé'ecan pu rátziiine'eca'a.

¹³ Ajta a'ín tí huatasejre, a'úu pu ta japua tí'ivaire'eca'a í tavástara'a jemi. Aj pu'í ayén tíraata'ixaa tíjín:

—Zacarías, capej tí'ítziine'e. Dios pu ráanamujri'í a'ij pej tiu'utéjniuu í jemin. Ayee pu hui té'eme íjii, mí sej naíjmi'í, a'íjna í Elizabét, a'íi pu tíyauj a'ame mú'eeetzi jemi. Ayee pu nu'u ruxe'eve'e pej nu'u piyen tíraatámua'atí tíjín Juan.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan rí'í timuaatá'asin, pajta huatá'atemua'ave'esin pe'íjna jime'e í pa'arí'í. Majta í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e tí'ij huanú'ihuan í pa'arí'í, a'iné ve'ecán pu jín tí'itévée a'ame í tavástara'a jemi.

Ché'e nu'u caí nahuáj ye'e nusu tejuin. Tí'ij hui huanú'ihuan ti yú auca'ití a'ame, a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñ pu jetzen ru'uté'aa. ¹⁶ Ayee pu ca'aníjra'a hua'utá'sin mu'licáca a'ñmej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi majtáhua'a raataxí'eve'en í ruvástara'a í Dios í mej mejmí'i mé rúurie.

¹⁷ 'A'ñ pu hui amuacá huamé'e a'ame caí í tavástara'a. Ayee pu che'atá na'a a'ñjna jetze pu araujca'ané a'ame í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tíj a'ñin te'araujca'anejca'a í Elías a'ñjna ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ajta ayé'e pu che'atá na'a te'entiújmua'aréere a'ame tíj te'entiújmua'areereca'a í Elías. A'ñ pu r'í'i huá'aruuren a'ñmej í mej huá'avaujsimua'a pú'een í tí'iríi mej mi majtáhua'a hua'utaxí'eve'en í ruyaujmua'a. Majta a'ñme í mej caí huá'atzaahuatete í ruvaújsimua'a, a'ñ pu r'í'i huá'aruuren mej mi miyen r'í'i mé titeumuámua'aree muá'ara'ani matíj a'ñme í mej r'í'i tí'iteteite. Ayee pu huá'irini tí'ij r'í'i huá'uruuren í teite mej mi ra'ancuré'evi'itín í tavástara'a. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁸ Aj pu i Zacarías ayén tiraata'ihua'uri'i a'ñjna ti jemin huatasejre tíjín:

—A'iné ye'í tí'irí'iri nej ráamua'aree ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí, a'iné nu'uri vástacira'i inee. Ajta, a'ñin ti nee jamuan, pu'uri ajta ucarij.

¹⁹ Aj pu i a'ñin ti tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayé'e pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ayee nu ántehuaa inee tíjín Gabriel. A'uu nu a'utéjvee Dios ti é'esejre'e. A'ñ pu neja'uta'íteca'a nej yetanén, nej ni timuá'ixaate'en ne'ñjna jime'e í niuucari í pej jín huatá'atemua'ave'esin.

²⁰ Tí'ij íjii, í pej caí té'antzaahua a'ij nej timuaatá'ixaa, capej ché'e ataniúve'e pua'amé. Ni capu ché'e rí'iríista a'ame pej tiu'utaxáj ti yú auca'ití a'ame ajta na'a caí huanú'ihuan í pa'ari'i. Aj pu araurastejsin a'ij nej timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ñjna í Gabriel.

²¹ Majta me'ñn í teite, méjchu'eve'eca'a me'ñjna í Zacarías a'atzaj ti huiráame u teyujta'a. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a a'iquí 'een jín ari á'atee ti mú anú'ujvee. ²² Tí'ij jí xaa huirájraa. Tí'ij huirájraa, capu ché'e rí'iríistaca'a ti tiu'utaxáj. Ayee pu'u rumuájca'a jín tihua'a'ixaate'eca'a a'iné capu ché'e rí'iríistaca'a ti huatániuni. A'íj mú jín ráamua'areeri'i ti tí'itíj huatasejre í jemin u teyujta'a.

²³ Tí'ij ra'antipua'ajte ti raac'í'i ti tiu'utévaire'en u teyujta'a, tí'iquí á'uraa í ruche. ²⁴ Tí'ij jí autájucataca'a a'ñjna í fra'ara'an í Elizabét. Aj pu i hu-ateúravaataca'a a'ujna u ruche. Ayee pu á'atee ti caí huiráaye'icaa í ruchi'itá a'achú cumu anxíj máxcira'i jime'e. ²⁵ Ayee pu tí'imua'ajca tíjín:

—Tavastara'a pu hui ayén náaruu ineetzi. Pu'uri ayén tira'aránajcheca'a ayén náaruuren nej ni caí ché'e tí'te'eví'ira'a í teite jemi ne'ñjna jime'e nej caí tyaáj ná'ara'ani.

Tí'ij nu'u a'ñin ti tí'ivaire'e u ta japua, a'ñ pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan í Jesús

²⁶ Tí'ijta tejauumé'eca arájsevi máxcira'i, Dios pu raata'íteca'a a'ñjna í Gabriel ti u a'atanén a'ujna Nazarét, chajta'a ti jetzen ajtémecan a'úu ti huatacá'a Galilea. ²⁷ Raata'íteca'a ti u a'atanén áa ti é'eché a'ñjna í María í ti ari tímua'a huatéviche'esin a'ñjna jamuan í José, a'íj ti jetzen huanéj í David teecan. Capu xi ja'ati jamuan huáhuui a'ñjna í María.

²⁸ Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti é'eché. Aj pu i a'ñin ti tí'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayé'e pu tiraatateújte tíjín:

—Aja'imí, María, mi pej Dios jemi te'ancuré'asin. Tavástarala pu á jemi huatéjvee.

²⁹ Jé'ecan pu utéevatzi í tzajta'an tí'ij ayén tiraata'ixaa. Jéhua pu tí'imua'ajca a'iquí huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a.

³⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati tijín:

—Capej tí'tiziiñe'e, María. Mú'ee pe rí'i raatá'a í Dios. ³¹ Mú'ee pe a'utájucata. Mú'ee pe tiyaúj pua'amé, teáatacan. Ayee pej raatámua'ati tijín Jesús. ³² Ajta, a'í pu ve'ecán jín tí'itevée a'ame. Ayee mú hui majta raata-muá'amuate'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree. Ajta, Dios ti ta'ivástarala, a'í pu raatá'asin ti te'enteárute a'íjna jime'e ti David teecan jín tí'iteveeca'a. ³³ Ajta a'íjn pu tíhua'uta'ajte'esin tíj na'a rusén jime'e a'ímej jemi í mej Jacobo jetze huanéj. Ajta capu ja'anáj íra'antipua'ari ti a'íjn tíhuaíte'e a'ame. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

³⁴ Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'urí'i a'íjna í María tijín:

—A'íné tí'irí'irí ti ayén teja'uré'enen a'íné canu ja'anáj teáata'a jamuan huáhuui.

³⁵ Ajta a'íjn ti tí'ivaire'e í ta japua, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—A'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu á jetze rávajtzi. Ajta a'íjna jime'e ti muaacánajsin, a'íj pu jín, a'íjna í pa'arí'i ti nu'íhuan, tavástarala pu huateúra'ate'esin. Ayee mú majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios.

³⁶ Ajta a'íjn a'íhuáara'a, a'íjna í Elizabét, a'í pu hui tiyaúj a'ame tíj ajta ari ucarij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín yee ti caí ché'e rí'irí tiyaúj á'ara'ani. Mí ajta, pu'uri á'atee arájsevi máxcira'í ti autájuca.

³⁷ 'Ayee pu'u, a'íné nain pu tí'irí'irí í Dios jemi. Capu mé'e é'e tí'títj ti muári'eri í jemin.

³⁸ Tí'ij jí María ayée tiu'utaniú tijín:

—Nain nu jín tiraatévaire'esin í nevástarala. Ché'e ayén teja'uré'ene a'ij pej peri tinaatá'ixaa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

María pu nu'u rúumuaarin í Elizabét

³⁹ A'ájná'imua, ca'anacan pu á'ume í María já'ahua'a chajta'a jetze jirí ti e'evé'eca a'úu ti huatacá'a u Judea. ⁴⁰ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna í Zacarías. Tí'ij jí a'uteájrupi u chí'íta, aj pu í raatateújte a'íjna í Elizabét.

⁴¹ Ajta a'íjn í Elizabét, tí'ij ráanamujri'í ti raatateújte í María, tí'iquí huataújruureajxi í pa'arí'i í jucaatze'en. Tí'ij jí a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, jemin pu huateájturaa í Elizabét jemi. ⁴² Tí'ij ayén huaráj, Elizabét pu a'ujca'anéecan jín raatá'ixaa a'íjna í María. Ayen tijín:

—Dios pu rí'i timuaatá'a mú'etzi mecaí í seica í 'uuca. Ajta pu rí'i tiraatá'a í pa'arí'i ti arájca í muá'ajucaatze'e.

⁴³ '¿A'íné ti í Dios ayén rí'i tinaatá'a ti ayén mú a'uvé'emej neetzi jemi í nánajra'an í nevástarala? ⁴⁴ Jíme'en nu'u ráanamujri'í pej naatateújte, aj pu í huataújruureajxi í pa'arí'i ti arájca í nejucáatze'e. A'í pu huataújtemua'ave.

⁴⁵ Rí'i pu timuaatá'a a'íné mú'ee pe rá'atzaahuat'e ti ayén aráurasten a'ij ti tavástarala timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Elizabét.

⁴⁶ Ajta a'íjn í María, ayée pu tiu'utaniú tijín:

Jé'ecan pu rí'i tinaateájtuaa í ne tzajta'a í nevástarala.

47-48 Ajta nexéjnieu'uca pu rutémua'ave'e í Dios jemi ti nu'irájtuaa a'iné a'íi pu ramua'areereca'a í nej caí a'ij tí'ijviicua'í, inee í nej ravaire'e.

Ijii ti yú auca'ití a'ame, najími'í í mej teemua, ayée mú tiu'utaxájta neetzi jime'e yee Dios pu rí'í tinaatá'a.

49 Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u me'íjna jime'e tíjín pu'uri Dios jeíhua ayén tí'itíj jín náaruu tí'í'irí'en a'íjna jime'e í ti raay'í'ti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

Ché'e rí'í mé'e tejjua'a á'ara'ani í ti jín ántehuaa.

50 A'íi pu huá'acu'uve najími'íca í teite a'achú mej caj pua'amé í mej rá'aste.

Tíj mena'a mej amuacá huataseíjre, ti yú auca'ití a'ame, a'íi pu huá'ancu'uvajxi'isin.

51 Ve'ecán pu jín tiu'umuáriej í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

A'íi pu hua'antimuá'ití a'íimej í mej á'ujtzaahuatete í rutevij jime'e.

52 Ajta a'íime í mej tí'aijta, a'íi pu huá'ari'iri'í í mej jín títetaté'eca'a.

Mí majta a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'í, a'íi pu tihua'anteárujte ve'ecán jime'e.

53 Ajta a'íime í mej tiejcuca'a, a'íi pu rí'í tihua'utá'a tí'itíj jime'e tí rí'en.

Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'íi pu hua'uta'íteca'a mej á'uciine mecaí tí'itíj anú'a'in.

54 A'íi pu hua'utévai a'íimej í mej Israél jetze é'eme'ecan, a'íime í mej ravaire'e.

A'íi pu ra'utámua'areeri'í í ti jín te'ataújratziiri'í nu'u huá'ancu'uvajxi'in tíj na'a rusén jime'e a'íimej í mej Abraham jetze airáane.

55 Ayee pu tiuju'uríj a'ij ti ajmí'í tihua'utá'ixaa a'íimej í tavaújsimua'a teecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

56 Ajta, a'íin í María, a'úu pu á a'uteájturaa a'achú cumu huaíca máxcira'í jamuan í Elizabét. Tí'ij jí á'uraa í ruche.

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Juan

57 Tí'ijta teja'uré'ene tí tiyaúj á'ara'ani í Elizabét, teáatacan pu tiyaúj já'araa.

58 Majta í teite í mej vejlí'í antachéejme'ecaa, majta ihuáamua'ame'en í pa'ari'í vaújsimua'a, a'íi mú curé'ecijxi mat'íj ráamua'areeri'í tí rá'ancu'uvajxi í tavástar'a. Aj mú mi huataújtemua'ave í jemin.

59 Tí'ij tejauumé'eca aráhuaica xica jetze tí huanú'ihuaca'a, a'íi mú á'uju'un mej mi ra'antisíjche í naviira'an í pa'ari'í. Majta, ayée mú raatamuá'amuacujca'a tíj ántehuaaca'a í táatjra'an í pa'ari'í. 60 Ajta a'íin náánajra'an, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén ántehuaa a'ame tíjín Zacarías, ayée pu'u ántehuaa a'ame tíjín Juan.

61 Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'iné tí i. Capu mé'e ja'atí tí ayén ántehuaa tí ajtémé'ecan mú'ejmi jemi.

62 Mat'íj mi rumuájca'a jín raata'íhua'uri'í í táatjra'an mej mi ráamua'aree a'ij tí ye'í tí'ijxe'eve'e tí ayén ántehuaa á'ara'ani.

63 Ajta a'íin táatjra'an, a'íi pu tí'itíj taabla hua'utáhuaviiri'í tí jetzen ra'uyú'uxan a'ij tí ántehuaa a'ame. Aj pu í ayén tira'utéyu'uxaca'a tíjín: “Ayee pu ántehuaa tíjín Juan.” Jé'ecan mú naa rí'í tira'utasejí í teite.

64 Jime'en pu'u ayén tira'utéyu'uxaca'a, aj pu í huatári'iristareca'a tí tiu'utaxáj. Tí'ij í a'utéjche tí huatéjnieuuni í Dios jemi; rí'í pu tiraatá'aca.

65 Tí'ij ayén tiuju'uríj, jé'ecan pu utéevatzi í huá'a tzajta'a a'íimej í mej á vejlí'í antachéejme'e. Ajta nainjapua a'uun tí jirí a'ucaíjme'e, Judea tí jetzen

ajtéme'ecan, jéihua mú tí'iru'ixaate'eca'a a'ij ti tí'tí' huaríj. ⁶⁶ Ja'ati ti na'a ti ráamua'areeri'i, ayée pu tí'ihua'uca'a tijín:

—¿Tí'itaquí pu'éene'e a'ame a'ájna í pa'ari'i?

Ayee mú tí'ihua'uca'a, a'iné tavástara'a pu ravaire'eca'a í pa'ari'i.

Chuüicare'ara'an í Zacarías

⁶⁷ Ajta a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, Zacarías pu jemin huateájturaa, í ti táátajra'an pú'een í pa'ari'i. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

⁶⁸ Ayen tijín:

Miche'e rí'i tiraatá'an í tavástara'a, í huá'a Dios a'áime í mej Israél jetze ajtéme'ecan,

a'ájna jime'e ti ari huatasej're, ajta ari hua'irájtuaa í ruteítestemua'a.

⁶⁹ A'áí pu hui seij te'enteároute, seij ti huá'a jetze ajtéme'ecan í teítestemua'ame'en í David teecan.

A'áí pu tu'irátuaasin itejmi í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

⁷⁰ Ayee pu Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'áime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'áime í ti Dios huateúra'ate.

⁷¹ Ayee pu hui huaríj ti ij tu'irájtuaani, mej mi cáí taamuá'itín a'áimej í mej tájcha'áire'e, naíjmi'i a'achú mej pua'amé í mej cáí tasej'racu.

⁷² Ayee pu ajta huaríj ti ij hua'acu'uvé'e í tavaújsimua'a teecan,

ajta ti ij ra'utámua'aree í niuucari ti hua'utá'a tzáahuati'ira'a jime'e, ti mé'e jauu'á'a í ti jín tí'ihuaúrijca.

⁷³⁻⁷⁵ Ayee pu te'ataújratziiri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ájna jemi í tayá'upuaci'i, a'ájna í Abraham teecan,

ti ij tu'irájtuaani a'áimej jemi í mej tájcha'áire'e, mej mi cáí ta'antipua'ajte'en,

tej tij raatévaire'en tej cáí tí'ítziíine'e,

tej ti tiyen urar'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a,

teté'aj tiyen xí'epi'in rijcaa í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, a'achú tej pua'a á'ateeri.

⁷⁶ Pajta mú'ee niyauj, ayée mú muaatámua'atzi tijín Tí'í'ixaxa'a a'ájna jetze me'ecan í ti nain jín antiújmua'aree.

A'iné mú'ee pe amuacáí huamé'e pua'amé cáí í tavástara'a patá'aj rí'i huá'uruuren í teite.

⁷⁷ Mú'ee pe tihua'utá'ixaate'esin a'áimej í teítestemua'ame'en í tavástara'a a'íj ti a'áin tihua'irátuaasin,

a'ájna jime'e ti tihua'utá'uuni'ira í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁷⁸⁻⁷⁹ Ayee pej rini a'iné jé'ecan pu tá'acu'uve í taDioj.

Amí pu yé ve'ecánejsin íiyen chaanaca japua tí'ij táamuaree itejmi.

A'uu pu hui nain xicaj tzajta'a tátzave'e a'ame ti ij huanéeri'icí á'ara'ani temua'a naa a'áimej jemi í mej huachéjme tíca'amiste'e,

a'áimej jemi í mej tí'ítziíine'e a'ájna xicájra'a mej jetzen cui'ini, mej yee cumu tíca'amiste'e mú seijre'e.

A'áí pu ajta taatá'itira tej ti rí'i tí'ítechejca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Zacarías.

⁸⁰ Ajta a'áin í pa'ari'i, a'áí pu huavé'ese. Ajta ru tzajta'a huateújca'ane. A'uu pu é'echejca'a a'u ti cáí mé'e é'e tí'itíj ajta na'a cáí huatasej're'en jéjre'e a'áimej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

2

*Tʼij nuʼu ari huanúʼihuacaʼa aʼijna í Jesús
(Mt. 1:18-25)*

¹ Aʼájnáʼimua, tʼíʼij aʼáin tiʼitëveecaʼa í rey jimeʼe aʼijna í Augusto ti ajta ayéé ántehuaacaʼa tijín César, aʼí pu tíraataʼaíjtacaʼa mej mi ahuauiyuʼuxan mej mi huaʼutéʼitien najmíʼica mej aʼuun aʼuchéjme tʼij naʼa aʼu ti tejéʼaíjta. ² Ayee pu tiuʼuríj tʼíʼij auj Círenio tiʼitëveecaʼa tajtuhuan jimeʼe aʼájna u Siria. Aʼí pu aʼáin púʼeeneʼe ti huaʼutaʼítecaʼa í mej amuacaí huaʼutéʼitiee. ³ Majta meʼín í teite, naímíʼi mú aʼucʼíjxi aʼu mej éʼemeʼecan mej mi aʼahuajúyuʼuxa.

⁴ Aʼíj pu jín, aʼáin José pu huirájraa aʼujna Nazarét, Galilea jetze ti ajtèmeʼecan. Aʼuu pu aʼaráʼa u Judea, chajtaʼa ti ayén téjaʼarájtehuuaa tijín Belén. Aʼuu pu jaʼunúʼihuacaʼa aʼijna í David teecan, aʼijna ti ajmíʼi tiʼitëveecaʼa í rey jimeʼe. Aʼiné aʼíj pu jetze huanéj aʼijna í José, aʼíj pu jín aʼuun áʼuraa. ⁵ Ajta pu aʼáin áʼuraa í María aʼijna jamuan í José ti raʼancuréʼeviʼiti. Ajta aʼijna í María, puʼuri autájucacaʼa.

⁶ Aʼuu mú aʼutéʼuucaʼa tʼíʼij tejaʼuréʼene í xica ti jetzen huanúʼihuacaʼa í paʼariʼi. ⁷ Aʼíj pu jín tiyaúj jáʼaraa amuacaícan jimeʼe. Teáatacaʼa í paʼariʼi. Cíxuri pu jín racáʼijcatacaʼa tʼíʼij huanúʼihuacaʼa. Aʼíj pu jetze raʼatéete tiʼitíj jetze cíyey ti atécun aʼu mej yeʼemuaate tejéʼecuaʼaca aʼiné camuchéʼe úʼuvejricicaʼa cuaartu tzajtaʼa mej meʼuun aʼuteároute.

I mej nuʼu cáneʼaxi tiseíjracaʼa

⁸ Aʼujna vejliʼi u Belén, seica mú aʼutéʼuucaʼa cáneʼaxi mej tiseíjracaʼa. Aʼuu mú eʼetáxaʼiirihuaʼa huáʼa jamuan. ⁹ Tʼíʼij jí seíj pu huataseíjre ti ta japua tíʼivaireʼe tavástaraʼa jemi. Jímeʼen puʼu huataseíjre, aj pu i aʼáin tavástaraʼa á eʼetatátzavajraa huáʼa jemi í mej eʼejteí. Majta meʼín cáneʼaxi mej seireʼe, temuaʼa mú jeíhua tiuʼutátziin. ¹⁰ Ajta ayén tihuaʼutáʼixaa aʼijna ti ta japua tíʼivaireʼe tijín:

—Caxu tíʼitziineʼe. Ayee nu ʼeen jín mú aʼuvéʼemej neatáʼaj niuucari amuaatáʼixaateʼen í sej jín huataújtemuaʼaveʼesin jeíhua, ti tíʼivaireʼe aʼame para najmíʼica jemi.

¹¹ Ijii, aʼájna chajtaʼa David teecan ti jetzen éʼemeʼecan, múʼejmi jimeʼe pu hui jaʼunúʼihuacaʼa aʼijna ti amuaʼirátuaasin. Aʼíi pu aʼáin púʼeen í Ciríistuʼu, í tavástaraʼa, aʼijna ti Dios raʼantíhuaʼu.

¹² Ayee xu éeniʼicíʼe ramuaʼaréeren aʼíj ti éeneʼe aʼáin púʼeen. Aʼuun xu yeʼéteuni í paʼariʼi, cíxuri jín caícatziʼihua. Aʼuu pu aracaʼití aʼame cíyey jetze taʼatécun, yeʼemuaate mej jetzen téʼecuaʼaca.

¹³ Jíyeʼitzi mú jín jeíhua huataseíjre aʼíime í mej ta japua tíʼivaireʼe meʼijna jemi í seíj. Matʼíʼij mi najmíʼi ríʼi tíraateájtuaa í tavástaraʼa. Ayee mú tiuʼuxájtacaʼa. ¹⁴ Míyen tijín:

Tichéʼe ríʼi tíraatáʼan í Dios ti huápiʼi naa seíjreʼe í ta japua.

Ajta íiyen chaanaca japua, michéʼe ríʼi tíʼitechéjmeʼeni í teite í ti Dios ríʼi tihuaʼutáʼasin.

Ayee muʼu tiuʼutaxájtacaʼa.

¹⁵ Matʼíʼij mi aʼucʼíj aʼíime í mej ta japua tíʼivaireʼe. Majta meʼín í mej cáneʼaxi tiseíjracaʼa, ayéé mú tiuʼutaúʼixaa tijín:

—Tichéʼe u áʼujuʼun aʼujna Belén tetáʼaj yaʼuseíj aʼijna aʼíj ti huaríj í ti taataʼixaa í tavástaraʼa.

16 Mat'íj mi ca'anacan u á'uju'un. A'uu mú yá'uteu me'íjna í José, majta María, majta í uneeca'i. A'uu pu ciyej jetze aráca'atíi, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca. 17 Mat'íj raasej í pa'ari'i, aj mú mi hua'utá'íxa í teite a'íj ti a'ín tihua'utá'íxaa ti huá'a jemi huatasej're, a'íj ti tihua'utá'íxaa a'íjna jime'e í pa'ari'i ti huanú'ihuaca'a.

18 Majta me'ín í mej huá'unamuajri'i a'íj mej tí'ixajtaca'a a'íime cáne'axi mej tisej'rac'a, naími'i mú r'í naa tihua'utasej'.

19 Ajta a'ín í María, a'í pu rú'avaataca'a í ru tzajta'a. Jéhua pu tí'imua'ajca a'íj ti tí'ít'í huarj huá'a jemi. 20 Mat'íj mi a'ucj a'íime cáne'axi mej tisej'rac'a. Jé'ecan maújtemua'ave'e í Dios jemi, majta r'í tiraatá'a niuucari jime'e a'íjna jime'e í mej ráanamujri'i, majta í mej raasej'. Naími'i pu ayén teja'uré'ene a'íj ti tihua'utá'íxaa í tavástar'a.

Mej nu'u u ye'utasej'rataca'a í Jesús u teyujta'a

21 Tí'íjta tejauumé'eca aráhuaica xica jetze, tí'íj í teja'uré'ene í xica mej jetzen ra'antisj'chi í navíira'an í ti jetzen te'evli' í pa'ari'i. Mat'íj mi miyen raatamuá'a tíjín Jesús, tíj ayén amuacaícan tiraata'íxaa a'íjna í sej' ti ta japua tí'ívaire'e.

22 Tí'íjta ari teja'uré'ene ja'anáj matj pua'a í'ihuaca a'íj ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, mat'íj mi me'ájna ya'uv'í'ti me'ájna Jerusalén mej mi u ya'utasej'rata í pa'ari'i u teyujta'a í tavástar'a jemi. 23 Ayee mú huarj, a'íné ayéé pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: "Ayee pu tíu'ujxe'eve'e mej ya'utasej'rata í tavástar'a jemi naíjmi'ica a'achú mej pua'améca í mej amuaaté'ee muaanú'ihuaca'a í tí'írí'í í mej teteca."

24 Majta tíu'utámuaí'ivejtan a'íj ti ajta té'eyu'usi'í a'íjna jetze ti jín ti-huá'u'tí'írí'í í tavástar'a. Ayen tíjín: "Miche'e hua'apuaca huatámuaí'ivejta í cucuí'se na'ari hua'apuaca í jáamua'ise."

25 A'ájná'imua, sej' pu a'uun e'echéjme'e a'ájna Jerusalén. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Simeón. R'í pu tí'ítí'íjcha'íica'a í Dios jemi. Ajta jéhua pu rá'astejca'a í ruye'irá. A'íj pu tí'íjchu'ev'e'eca'a a'ájna xicá'ra'an jetze ti jetzen Dios huá'ancu'uvajxi'ísin a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jemin huateájturaa.

26 A'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén tiraata'íxaa ti nu'u caí m'í'ini caí xi huatasej're'en í Ciríistu'u, ti tavástar'a ye'uta'í'ti'i. A'í pu nu'u Simeón rasej'ran.

27 Tí'íj jí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anj'ra'a raatá'a a'íjna í Simeón ti a'uun a'atanén u teyujta'a a'u ti e'eráyajta'a. Majta me'ín í vaúsímua'ame'en í pa'ari'i, a'úu mú majta a'ará'a u teyujta'a mej mi miyen ráaruuren í pa'ari'i a'íj ti tíu'ujxe'eve'e mej mi ra'ará'asten í ruye'irá. 28 Aj pu í a'ín Simeón ra'ancuré'echui a'íjna í pa'ari'i. Tí'íj jí r'í tiraatá'a í Dios tíjín:

29 Nevástar'a, pu'uri r'í'írí'í pej naatá'an nej nexiéehua huámi'ini, a'íné pepu'uri ra'ará'aste a'íjna í pej jín te'atá'aratzíiri'í ineetzi jemi í nej muaváire'e.

30-31 A'íné nej'í'í nu jín raasej' a'íjna í pej jín tu'írátuaasin, a'íjna í pej yen raateájtuaa metí'iseí'rac'a naíjmi'í í teite a'achú mej pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua.

32 A'í pu hua'atátzaví'ira a'ame temua'a naa a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi caí ché'e miyen 'eene'en matj a'íime í mej huachéjme tíca'amiste'e.

Ajta a'í pu hui ve'ecán jín tíhua'uta'aíjte'esin í á'ateitestemua'a, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjina í Simeón.

³³ Jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i a'íjina jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í pa'ari'i jime'e. ³⁴ Tí'ij jí Simeón rí'i tihua'uteájtuaa. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í María, í naánajra'an í pa'ari'i tijín:

—Casi'i, ayée pu tiú'uxi'epi'intari'ihuaca'a ti a'íjina pa'ari'i jime'e. Mu'iiti mú ve'ecán jín tite'enteárutixi'isin a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ajta mu'iicáca pu té'ari'ira í mej jín títetateí. A'ij xu jín siyen tiráamua'aree ti ayén té'eme a'iné jeihua mú ratíi.

³⁵ Ayee pu té'eme tí'ij mé jéjre'e seijre'e a'ij mej tí'imua'atze í teite mému'iiti. Ajta mú'eetzi, ayée pu che'atá na'a tímu'uhuatacu'ini í á'a tzajta'a cumu ti ja'ati mua'antéjtzeti nahuaa jime'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

³⁶ Seij pu ajta vejli'i huaatéveeca'a ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 'hita'a pu pú'een ti ayén ántehuaa tijín Ana. Pu'uri ucarij. A'íi pu yaujra'an pú'een a'íjina í Fanuel, í ti Aser jetze ajtémecan. A'íjina í 'hita'a, ayée pu á'atee ti viíche'e a'achú cumu aráhua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí huam'í'i í cína'ara'an.

³⁷ Tí'ij jí ruséjta já'araa. Jéihua pu ari á'atee ti ayén rusej. Ajta pu'uri ayén ucarij na'a cumu muáacuate japuan muáacua nine'ira'a. Capu ajta ja'anáj huiráaye'ícaa u teyujta'a sino a'úu pu rí'i tiratá'acare'e í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a. Ajta pu rú'itzi'ive'eca'a, ajta téniúuve'e í Dios jemi.

³⁸ Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a í Simeón ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu í a'íin a'uré'ene a'ímej jemi. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios. Tí'ij jí a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í teite a'íjina jime'e í pa'ari'i. A'íime í teite, a'íi mú a'íin pú'een í mej rachú'eve'eca'a ti Dios hua'irájtuaani naími'i a'uun mej Jerusalén huachéjme.

Mej nu'u huaré'aci u Nazarét

³⁹ Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, mat'íj nain jín te'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjina jetze ti jetzen tihuá'u'itíiri'i í tavástara'a, mat'íj mi a'ucj a'ájna já'ahua'a Galilea. A'uun mú a'utanéj u Nazarét, a'u mej é'eme'ecan. ⁴⁰ Ajta a'íin í pa'ari'i, a'íi pu huavé'ese, ajta huateújca'ane. Jé'ecan pu rí'i mé teúumua'arejca'a. Ajta pu Dios rí'i tiratá'acare'e.

Pa'ari'i ti nu'u a'uun e'irácati u teyujta'a

⁴¹ Majta a'íime í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, tí'ij pí na'a nine'ira'a jetze, a'úu mú a'atánineica'a a'ánna Jerusalén mej mi ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'a yaujmua'a mej anáaté'e muanúnu'ihuaca'a.

⁴² Tí'ij ari rájcha'íica'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a a'íjina í pa'ari'i, a'íime vaújsimua'ame'en, a'úu mú á'uju'un mej mi tiú'uyesten í ruyel'irá jime'e. ⁴³ Tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este, mat'íj mi huaré'aci para a'ujna mé é'eche. Ajta a'íin í pa'ari'i, a'úu pu a'uteájturaa a'ájna Jerusalén.

Majta me'ín í vaújsimua'ame'en, camu ramua'areerca'a. ⁴⁴ Ayee mú tí'imua'ajca tijín: Huá'a jamuan pu huaméj í seica í mej ta jamuan huajú'ucca. Mu'uri sej xicaj á'atee mej miyen teitéj'ucca. Mat'íj mi autéjhuii mej ráahuauni huá'a tzajta'a í teite, ajta a'ímej jemi í mej huá'a jamuan huajú'ucca. ⁴⁵ Mat'íj caí ráateu, mat'íj a'uun huaré'aci a'ájna Jerusalén mej mi ráahuauni.

46 Mirá'atee a'achú cumu huaíca xicaj mej rahuaahuau. Matí'ij mi xaa ráateu. A'uu pu unú'ujcatii u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. A'uu pu a'utácatii huá'a jamuan í mej tí'imua'ata. A'íme'j pu namuajraca'a, ajta tihua'íhua'ura.

47 Majta me'ín í mej ráanamujri'i, naími'i mú naa rí'i tira'utase'j me'íjna jime'e í temua'a naa tiyáú'itíe'e já'araa a'ij mej tiraata'ixaa, majta me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a.

48 Majta me'ín í vaú'simua'ame'en matí'ij raase'j ti huá'a tzajta'a jé'ejvee, jei'hua mú a'ij ra'utase'j. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í náánajra'an tíjín:

—Niyauj, ¿a'íné 'een jín piyen taruure? Tu'uri á'atee tej muahuahuau inee, ajta a'atáata. Jé'ecan tu a'ij pua'a te'etamua'ate mú'eetzi jime'e.

49 Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné 'een jín siyen tí'inehuahuau? ¿Ni qui secá ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen te'evé'enmua'areere íyu niTáata chí'ij jetze?

50 Majta me'ín, camu a'atzu me'ín yaú'itíe'e muá'araa a'ij ti tihua'utá'ixaa.

51 Tí'ij jí á'uraa huá'a jamuan í ruvaú'simua'a. Matí'ij mi me'uun a'ucáane u Nazarét. Ajta a'ín, a'í pu huá'antzaahua í ruvaú'simua'a. Ajta a'ín náánajra'an, a'í pu nain teú'avaataca'a í ru tzajta'a. 52 Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huavé'ese, ajta jaítze'e ari tiú'umua'areereca'a. Dios pu rí'i tiraatá'a, majta í teite.

3

Tí'ij nu'u u tihua'a'ixaate'eca'a a'íjna í Juan a'ájna já'ahua'a a'u ti caí'é'e tí'itíj (Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ayee pu nu'u tiuju'uríj tí'ij teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan anxíj nine'ira'a ti tí'ajjtaca'a a'íjna í César, í mej majta miyen rata-muá'amua tíjín Tiberio. A'ájna'ímua, tí'ij auj tí'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'íjna í Póncio Pilato a'ujna Judea, ajtahua'a se'j pu tí'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Galilea. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Heródes. Ajta juutzeájra'an a'íjna í Heródes, a'í pu tí'itíveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Iturea, ajta a'ujna Traconite. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Felipe. Ajta a'ín í Lisanas, a'í pu tajtuhuan jime'e tí'itíveeca'a a'ujna Abilene.

2 A'ájna'ímua, matí'ij mauj ve'ecán jín titetát'ecaa u teyujta'a a'íjna í Anás, ajta a'íjna í Caifás, a'ú pu á'ucatii a'íjna í Juan, já'ahua'a a'u ti caí jé'e tí'itíj. A'íjna í Juan, a'í pu rayauj a'íjna í Zacarías. A'uu pu a'ucaíca tí'ij Dios raatajé. 3 Nainjapua pu yé'ivejca'a tíj na'a a'uun ti huatacá'a í játe'ana jetze, í Jordán. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati ti ij nu'u Dios tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í jemin. Aj pu í Juan huá'umuai'ihuaca'a.

4 Ayee pu che'atá na'a rijcaa a'ij ti te'yuyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tíjín:

Ja'ati pu u e'ejíjhua a'ujna já'ahua'a a'u ti caí'é'e tí'itíj.

Ayee pu tejé'exa a'íjna í ja'ati tíjín:

“Naa xu rí'i huaújcaten mú'een sej si rí'i tira'ancuré'evl'itin í tavástara'a,

sej si caí raatamuári'riste'en se'íjna ti yen huatase'jre'esin tí'ij amua'irájtuuani.

5 Miché'e miyen rí'i huaújcaten matíj a'íime í mej juyeta.

Miché'e te'evé'ejiste'axi'ín a'u ti e'etécúcu'unijmee.

Miché'e majta raaté'uunaxi'ín nain í jirí ti tí'itacájmee.

Ajta í juye ti tiújtutájme, miché'e raatajé'iyite'axi'ín.

Ajta a'u ti caí a'upá'atza, miché'e ra'uré'epa'atzare'en.

⁶ Ajta, t'íj uvé'enen í tavástar'a, naími'í í teite í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'íí mú raseijran í ti jín Dios hua'íratuaasin."

Aii pu'u.

⁷ Ajta a'íjna í Juan, ayéé pu tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uré'enineica'a. Ayen tijín:

—Mí sej siyen seijre'e. Cu xíee sej a'uruáachejye'í matíj í cu'ucu'use ti ij caí huá'utaiixi'í í tajj. ¿Ni tzaa seri t'í'itese'e sicu, ti ij caí Dios amua'uxíjte'en? ¿A'ataani ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen huárini? ⁸ Na'ari caí, ti pua'a mú'een rujímu'a'a yé seve'eré'enen tzáhuatí'ira'a jime'e, ayéé xu huárini a'ij ti ye'í tiraavíjte'e se'íjna jime'e sej seri seicié tiu'umuá'aj. Caxu siyen t'ímua'atze mi ru tzajta'a yee ayéé pu ti'ayajna ti naa tejámuatévaire'en í Dios jemi a'iné mú'een xu í'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné ayéé pu ti'ayajna ti Dios ayén tiraay'íiti ti ayén ráaruuren í tetej ti ij seicié hua'júruuren tíj ti ayén seíire'e á'ara'ani matíj teite, matíj a'íime í mej Abraham teecan jetze huanéj. Capu ti'ítíj a'ij tejamuatévaire í Dios jemi sej í'í huáacixa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹ 'Pu'uri hui vejli'í a'ájna xicájra'an jetze ja'anáj ti pua'a Dios amua'axijte'en ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu ja'ati ti cíyey á'íjveichixi'ísín tepuajj jime'e. Naíjmi'í í cíyey ti caí t'í'itaaca, a'íí pu tiu'uré'evéijchi, ajta t'í'ítairan. Ayee pu che'atá na'a amua'axijte'en.

¹⁰ Mat'íj me'ín teite miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné tena'aquí rini?

¹¹ Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati hua'apuaca t'ísiicu'u, ché'e sej raatapíjte'en a'íjna ti caí t'ísiicu'u. Ayen cha'a tana'a, ti pua'a ja'ati t'í'íjcha'íica í t'í'í'icua'iriri'í, cha'a a'íin raatá'an í ti caí t'í'ítíj t'ícha'íi.

¹² Majta mú e'iré'ene seica í mej huá'ajijve'eca'a í mej t'í'ítici ti ij a'íin huá'umuai'íhua. Ayee mú tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Maestro, ¿a'iné táarini iteen?

¹³ Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu incuré'an a'achú ti caj tiraaxi'epi'íntare. Caxu hui jaítze'le huá'ajijve'u.

¹⁴ Majta me'ín í xantaaru'u, ayéé mú majta tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Carij iteen, ¿a'iné táarini?

Tí'íj jí ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu huá'anahua'ira í hua'atúmin. Caxu hua'ítzi jín tihua'axajtzi'ira í teite. Seajta, se'íjna jín r'í'í títé'ujmuajte a'achú mej caj tejá'amuanajchite'en. —Ayee tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

¹⁵ Majta me'ín í teite, ayéé mú t'ímua'ajca í ru tzajta'a yee tij caí a'íí pírici í Círístu'u a'íjna í Juan, í mej rachú'eve'eca'a.

¹⁶ Tí'íj jí Juan ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'íca tijín:

—Aru inee, jaj nu jín á'amua'umuai'íhua. Mí ajta, sej pu a'úu mé e'evé'eme ti jaítze'le raay'íiti necaí inee. A'iné nee nu ciliéene'e jín t'í'ítéjvee, ineetzi, capu ayén tiraavíjte'e nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'í amín, xié'jniu'ucari pu huata'íti ti huateáturan mú'ejmi jemi. A'íí pu pírici Dios ti raxiéjniu'uca. Ajta a'íjna ti mé e'evé'eme, a'íí pu pírici ti r'í'í á'amuaruuren mí a'amua tzajta'a.

17 'Ayeé pu té'eme a'ájna ti a'áin yé uv'é'enen, cu xíee ti cu ja'ati ru'itéchueeca í ti jín jetzen ra'anáaca'atze í játze'ara'an í triigu. Ajta a'áin ru'irátu'isin í xaáiri á pua'acié. Ajta a'ájna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xaáiri, á pua'acié pu yé'etairan í taij jetze ti caí ja'anáj é'emí'ica. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Juan.

18 A'ájna jime'e í niuucari, ajta seica jime'e, a'áj pu jime'en tihuá'u'itáiri'i mej mi ráamua'aree a'áj ti 'een í Dios jemi.

19 Tí'ij jí Juan ra'ajté'axi a'ájna í Heródes, a'ájna jime'e ti yá'uvi'itin a'ájna í Herodías, ti amuacá víiche'eca'a a'ájna jemi í juutzeájra'an í Heródes. Ajta pu a'ájna jín ra'ajté'axi a'áj ti tí'tíj huáruu. 20 Tí'ij jí Heródes a'áj pua'a huaríj tí'itíj jime'e ti caí x'é'epi'in 'een, a'áj pu ra'íteána a'ájna í Juan.

Tí'ij nu'u Jesús huámua'í'vihuaca'a

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Tí'ij a'áin Juan huá'amua'í'ihuaca'a í teite, a'áj pu ajta a'áj huámua'í'ihuaca'a a'ájna í Jesús. Tí'ij Jesús téniuusime'e í Dios jemi, tí'ij í antaújcuunareca'a u ta japua ti a'uteájmuua. 22 Ajta a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'áj pu ave'ecáme'ecaa. Ayeé pu seijre'eca'a tíj cucuí. Aj pu í japuan 'ujyé'ixi án mu'úutze'en. Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'licánamuajre'e júte'e. Ayeen tíjín:

—Niyauj pej hui pírici í nej jéihua muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej rí'i naatá'a í ne tzajta'a. Ayeé pu teje'ljcánamuajre.

I huáacixa'astemua'ame'en teeca í Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Ajta a'áin í Jesús, ayéé pu rájcha'íica'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a nine'ira'a tí'ij a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í teite. Ajta a'áin, a'áj pu nu'u jetze airaújneijte í José. Ajta a'áin José, a'áj pu jetze airaújneijte í Elí. 24 Ajta a'áin í Elí, a'áj pu jetze airaújneijte í Matat. Ajta a'áin í Matat, a'áj pu jetze airaújneijte í Leví, ajta a'áin Leví a'áj pu jetze airaújneijte í Melqui. Ajta a'áin Melqui, a'áj pu jetze airaújneijte í Jana. Ajta a'ájna í Jana, a'áj pu jetze airaújneijte í José.

25 Ajta a'ájna í José, a'áj pu jetze airaújneijte í Matatías. Ajta a'áin í Matatías, a'áj pu jetze airaújneijte í Amós. Ajta a'ájna í Amós, a'áj pu jetze airaújneijte í Nahum. Ajta a'ájna í Nahum, a'áj pu jetze airaújneijte í Esli. Ajta a'ájna í Esli, a'áj pu jetze airaújneijte í Nagai.

26 Ajta a'áin Nagai, a'áj pu jetze airaújneijte í Maat. Ajta a'ájna Maat, a'áj pu jetze airaújneijte í Matatías. Ajta a'áin í Matatías, a'áj pu jetze airaújneijte í Semei. Ajta a'áin í Semei, a'áj pu jetze airaújneijte í José. Ajta a'áin í José, a'áj pu jetze airaújneijte í Judá.

27 Ajta a'áin Judá, a'áj pu jetze airaújneijte í Jonán. Ajta a'áin í Jonán, a'áj pu jetze airaújneijte í Resa. Ajta a'áin í Resa, a'áj pu jetze airaújneijte í Zorobabel. Ajta a'áin í Zorobabel, a'áj pu jetze airaújneijte í Salatiel. Ajta a'áin í Salatiel, a'áj pu jetze airaújneijte í Neri.

28 Ajta a'áin í Neri, a'áj pu jetze airaújneijte í Melqui. Ajta a'áin í Melqui, a'áj pu jetze airaújneijte í Adí. Ajta a'áin í Adí, a'áj pu jetze airaújneijte í Cosam. Ajta a'áin í Cosam, a'áj pu jetze airaújneijte í Elmodam. Ajta a'áin í Elmodam, a'áj pu jetze airaújneijte í Er.

29 Ajta a'áin Er, a'áj pu jetze airaújneijte í Josué. Ajta a'áin í Josué, a'áj pu jetze airaújneijte í Eliezer. Ajta a'áin í Eliezer, a'áj pu jetze airaújneijte í Jorim. Ajta

a'ñin í Jorim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'ñin Matat, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Leví.

³⁰ Ajta a'ñin Leví, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Simeón. Ajta a'ñin Simeón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá. Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'ñin í José, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'ñin í Jonán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Eliaquim.

³¹ Ajta a'ñin í Eliaquim, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Melea. Ajta a'ñin í Melea, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mainán. Ajta Mainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Matata. Ajta a'ñin í Matata, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Natán. Ajta a'ñin í Natán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í David.

³² Ajta a'ñin í David, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaí. Ajta a'ñin í Isaí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Obed. Ajta a'ñin í Obed, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Booz. Ajta a'ñin í Booz, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salmón. Ajta a'ñin í Salmón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Naasón.

³³ Ajta a'ñin í Naasón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aminadab. Ajta a'ñin Aminadab, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aram. Ajta a'ñin í Aram, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esrom. Ajta a'ñin í Esrom, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Fares. Ajta a'ñin Fares, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

³⁴ Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaac. Ajta a'ñin í Isaac, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Abraham. Ajta a'ñin í Abraham, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Taré. Ajta a'ñin í Taré, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nacor.

³⁵ Ajta a'ñin í Nacor, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Serug. Ajta a'ñin í Serug, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Ragau. Ajta a'ñin í Ragau, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Peleg. Ajta a'ñin Peleg, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Heber. Ajta a'ñin í Heber, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sala.

³⁶ Ajta a'ñin í Sala, a'ñi pu jetze airaújnejjte Cainán. Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Arfaxad. Ajta a'ñin Arfaxad, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sem. Ajta a'ñin í í Sem, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Noé. Ajta a'ñin í Noé, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Lamec.

³⁷ Ajta a'ñin í í Lamec, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Musalén. Ajta a'ñin í Musalén, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enóc. Ajta a'ñin í Enóc, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jared. Ajta a'ñin í Jared, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mahalaleel. Ajta a'ñin í Mahalaleel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cainán.

³⁸ Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enós. Ajta a'ñin í Enós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Set. Ajta a'ñin í Set, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adán. Ajta a'ñin í Adán, Dios pu jetzen airáne.

4

*Tí'ij nu'u tiyaaru'u tiu'utatése ti nu'u raatémua'itín í Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ Tí'iji Jesús jemi hueteajturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Tí'ij ji a'uun u e'erájraa u Jordán. Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an pu ya'uví'iti a'u ti caí é'le tí'títí. ² A'u'u pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj. Ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu í tiú'ujtesi'ire'eca'a ti raamuá'itín tí'ij auté'itzen í Dios jemi. Ajta a'ñin Jesús, capu tí'icua'acáa tíj na'a ti a'uun é'etee. Tí'ij jí te'era'astéesime'eca í hua'apuate xicaj, temua'a pu jeihua tiu'utá'icuataca'a.

³ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í tiyaaru'u tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'eene'en í Dios, patá'aj raata'ajte'en mi tetej ti pan huateújtaahua.

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Í teáata'a, capu pan na'a jín ruuri a'ame.”

⁵ Tí'ij jí tiyaaru'u pu ya'uví'iti í jírí japua. Tí'ij í tiraatasejra nainjapua tíj na'a ve'etí yen huatacá'a í chaanaca japua, matíj mena'a pua'amecié yen huachéjme í chaanaca japua. ⁶⁻⁷ Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a piyen huárini pej títunuta ineetzi jemi, pajta naateánajche, nain nu muaatapuajve'esin pej mú'ee tihua'uta'ajte'en, ti ij timuáaci'iti naíjmi'i tíj na'a ti naa seijre'e ti huá'a jetze seijre'e. Ayee nu hui rini a'íné a'íj nu jín antínua'aree, nej niyen raatapuaíjve'en í ja'ati nej á'apuajve'e.

⁸ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín yee: “Setá'aj siyen sena'a rateáanajche í tavástar'a í Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

⁹⁻¹⁰ Tí'ij jí ajtahua'a a'ín í tiyaaru'u ya'uví'iti ja'hua'a yee, a'ájna Jerusalén. An pu ra'antiví'iti japuan u teyujta'a, japuan í ti jaitze'e antípiti. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui pe yaujra'an pepú'eene'en í Dios, ancájvetzi múuci, a'íné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín:

Dios pu á huaja'uta'íti í mej jemin tí'ivaire'e mej mi muáacha'in.

¹¹ Memua'ancuré'evi'ira mú'eetzi pej pi caí á e'ejvá'itzi'in.

Aj mú mi muatétatza ti ij caí tí'itíj a'íj muáaruure.

¹² Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Capej tí'itíj jín a'íj tí'ira'ihua'ura í á'a Dios aisi ti pua'a ayén huárini a'íj pej tí'ijxe'eve'e mú'ee.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

¹³ Tí'ij nain antipué'ari í tiyaaru'u, ti tí'ihuaújtesijre, aj pu í á'uraa. Capu cha'a a'uré'enineica'a jemin ajta caí teja'ure'enén ja'anáj ti pua'a raax'epi'intare ti ajtahua'a huataújtese'en.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ujna u Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Tí'ij jí Jesús á'uraa a'ujna Galilea. Ajta í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios jemin pu huateájturaa. Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, jéihua mú teite ráamua'areeri'í a'íj ti huaríj. ¹⁵ A'íj pu tihua'umuá'ate a'ujna hua'atáyujta'a. Majta me'ín í teite, a'íj mú r'íi tiraatá'a me'íjna.

Tí'ij nu'u Jesús a'uun a'utéveeca'a u Nazarét

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tí'ij jí a'uun a'ará'a u Nazarét, a'u ti a'uvé'ese. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze mej pua'a ruse'upi, a'úu pu teyujta'a a'uteájrupi tíj tí'ijri'irejca'a. Tí'ij jí a'utéechaxi ti ij hua'utánamuajriste'en. ¹⁷ Matí'ij mi raatapíj í yu'uxari ti jírí'í ti Isafas teecan ra'uyú'uxaca'a, a'ájna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tí'ij jí raatáxijtaca'a, aj pu rá'uteu a'íj ti té'eyu'usi'i ti ayén ti jime'en yee:

¹⁸ Í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'úu pu hui huateáturaasin neetzi jemi, a'íné a'íj pu na'antíhuau,

nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjmej í mej caí a'íj tí'ijviicua'í í niuucari jime'e í mej jín huataújtemua'ave'esin.

A'uu pu hui neja'uta'íteca'a nej nu'u tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej námi'i tijn yee nu'uri amua'irátuaasin.

Ajta nej nu'u tihua'uhuaate'en í mej aracúcu'unijmee mej mi majtáhua'a mé uunéjne'eri,

ajta nej nu'u huá'a japua huániuuni a'ímej í mej rajpuaíjtzí.

¹⁹ Ajta nej nu'u hua'utá'ixaate'en tijn: "Íjii pu'uri xaa teja'uré'ene a'íjna í nine'ira'a jetze í ti hui tavástar'a a rí'í tihua'utá'asin."

Ayee pu tira'ujíjve í yu'uxari jetze.

²⁰ Tí'ij jí ratéejire í yu'uxari, tí'ij í raatapíj í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Ajta a'ujyeíjxi. Naími'i matíj mena'a a'úu mej huíráté'eca'a, a'íí mú raseíjraca'a.

²¹ Aj pu í a'utéjche ti ayén tihua'utá'ixaate'en tijn:

—Íjii pu hui ayén te'araúaste mú'ejmi jemi a'íj ti té'eyu'usi'í a'íjna jetze í sej seri ráanamujri'í. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²² Naíjmí'ica pu hua'aránajcheca'a. A'íj mú jín naa rí'í tira'utaseíj a'íjna jime'e ti naa namujre'e í niucari ti raataxájtaca'a. Ayee mú tiú'uríhua'uraca'a tijn:

—¿Ni caí a'íin pú'een í yaujra'an í José? ¿A'íné hui auj tí'iri'íri?

²³ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Jee tzíte'e, ayéé pu hui tiná'amítiejte'e ineetzi sej siyen tinaatá'ixaate'esin a'íjna í niucari ti ayén namujre'e tijn: "Mí pej tí'ihua'ataca, patá'aj tihua'ahuaate'en aseíj. Patá'aj piyen che'atá pena'a huá'ini ayajna pej é'eme'ecan a'íj pej nu'u peri tiú'uruu a'ujna já'ahua'a Capernaúm í tej teri ráamua'areeri'í."

²⁴ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj ra'ancuré'eví'iti ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a a'íime í mej me'uun huachéjme a'ujna ti é'eme'ecan a'íjna í ja'ati.

²⁵ 'Jee tzíte'e, ayén ti'ayajna, ajmí'í ti auj seijre'eca'a a'íjna í Elías, mu'íití mú hui seijre'eca'a íye Israél a'íime í 'uuca mej ruséjta muá'araa. A'ájna'ímua, pu'uri mú auumé'e a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí ché'e viiye. Ajta, jeíhua pu huatújri'íhuaca'a nainjapua tjí na'a a'uun ti huatacá'a u Israél.

²⁶ 'Mí ajta, a'íin Dios capu hui raata'íteca'a a'íjna í Elías ti huá'a jemi á'ume'en a'ímej jemi í 'uuca í mej Israél jetze é'eme'ecan sino ayéé pu tiraata'áj ti a'uun á'ume'en a'íjna jemi í 'íita'a ti ruséjta já'araa, a'íjna ti a'uun é'achejca'a u Sarepta, chajta'a ti a'uun seíj chuejra'a japua e'ejtémé'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuua tijn Sidón.

²⁷ 'Ajta tí'ij auj tí'itéveeca'a a'íjna í Eliseo ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, mu'íití mú hui tí'icucuí'ica'a í teite a'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze. Mu'íití mú seijre'eca'a íyey Israél. Mí ajta, capu ja'ati tihua'uhuaa sino a'íí pu'u, a'íjna í Naamán, Siria ti é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁸ 'Jime'en mu'u ráanamujri'í í teite mej teyujta'a huírátei, matí'ij mi námi'í huataníniu'ucacuca'a. ²⁹ Ca'anacan mú ájhuiixi. Matí'ij mi ya'uví'iti ca'anéeri jime'e, mej á pua'acíe ru'irájtuaani u chajta'a jetze. An mú ya'uré'eneijte a'u ti e'encátee í jirí jetze í ti japuan huachájta'a. An mú ra'ancariéniche'e a'u ti e'encátee. ³⁰ Mí ajta a'íin Jesús, já'ita'a pu huá'a jetze tanéj. Tí'ij jí á'uraa.

*Tí'ij nu'u tiyaaru'u pu teví tzajta'a seijre'eca'a
(Mr. 1:21-28)*

³¹ Ti'iquí a'uun a'ucáane u Capernaúm, chajta'a ti a'uun jetze ajtéme'ecan u Galilea. Ti'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'í pu ti-hua'umuá'ate. ³² Jéihua pu huá'a jetze ráavatzi í niuucari a'iné tíj ayén tihua'utá'ixaa, yee pu tihua'utámítiejte'e tijín:

—Xiee ti cu ve'ecán jín ti'itéjvee.

³³ Meenti seij í teáata'a, a'úu pu a'utéveeca'a u teyujta'a. Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a, ti a'ij pua'a 'een. Ca'anín pu jín raatajé a'ájna í ja'ati a'ájna í Jesús.

³⁴ Ayen tijín:

—Mú'ee, ¿a'iné ti'tíj pej té'umua'aree itejmi jemi, mú'ee Jesús, mi pej hui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen een jín yé taméj pej pi téjmi antipúa'ajte'en? Némuamua'ate inee, ja'ati pej píríci, mi pej Dios jemi rí'í ti'iseijre'e.

³⁵ Aj pu i Jesús jeihua ra'ajté'axi í tiyaaru'u tijín:

—Capej ti'itíj xajta. Huirájraa hui mi tevi jetze.

Ajta a'ín tiyaaru'u, a'í pu rá'arie á chuaata'a mejseíraca'a í teite. Ti'ij jí, cai a'ij ráaruu í tevi, aj pu i huirájraa. ³⁶ Naími'i mú rí'í tira'utasejí í teite. Mat'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—¿Ti'ítáani niuucarijra'a jín ti'ixa? A'í pu hui tihua'ajte'e í tiyáaru'use. Xiee ti cu a'ájna jín antiújmua'areere, a'iné rumuári'eri'ire'ara'an pu jín tí'imuarí'e mej mi huiráci'ne í tiyáaru'use í teite tzajta'a. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús ti'itíj huáruu.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuua í mu'ueára'an í Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

³⁸ Ti'ij jí huirájraa a'ájna í Jesús a'ujna u teyujta'a. Ti'ij jí a'uun a'ará'a í Simón ti é'eeche. Ajta a'ín í mu'ueára'an í Simón, a'í pu tí'icuí'lica'a. Pístacare'e a'ájna í 'íta'a. Mat'ij mi raatáhuaviiri'i me'ájna í Jesús ti nu'u tiráhuuaate'en.

³⁹ Ti'ij jí Jesús aicauj'tutzi a'ájna jemi. Ti'ij jí ra'ajté'axi í ti jín tí'icuí'i. Aj pu i hu-ateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a. Jíme'en pu'u huateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a, aj pu i ájchee a'ájna ti tí'icuí'lica'a. Ti'ij jí a'ín tihua'umí.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa jeihua í teite

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Ti'ij huaré'ecieenareca'a í xicaj, a'íime í teite hua'uré'enejte'axi í Jesús jemi naíjmi'ica í mej tí'icuí'ijme. Capu tí'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'í pu hua'ajtamuári'exi seij ajta seij. Ti'ij jí naíjmi'ica tiú'uhuaa. ⁴¹ Majta me'ín í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'eca'a, naíjmi'i mú huiráaci. Mat'ij mi miyen ca'anín jín tiraatajé tijín:

—Mú'ee pe yaujra'an pú'een í Dios.

Mí ajta a'ín í Jesús, a'í pu hua'ajté'axi. Capu hua'utá'a mej tiu'utaxá a'iné méjmua'areereca'a tijín a'í pu a'ín píríci Dios ti án yá'ujra í ipuari japua.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'utá'ixaa a'ujna Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Ti'ij tapuá'arijme'eca, aj pu i huirájraa u chí'ita í Jesús. A'uu pu a'ará'a a'u ti cai é'e ti'ti. Majta me'ín í teite, a'í mú ráahuusime'e. Mat'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'ij éene'e. Méjxe'eve'eca'a ti cai á'ura'ani, ti a'uun a'uteáturan a'ímej jemi.

⁴³ Mí ajta a'ín Jesús, ayéé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu ajta tiú'ujxe'leve'e nej tihua'utá'ixaate'en í seica í teite mej méyee huachéjme ne'íjna jime'e í niuucari ti rí'í tihua'utá'asin, í ti ajta jíme'en raxájta ti a'íin Dios yen huatasejre'esin íyén chaanaca japua ti í yen tiu'uta'ájta tíj na'a ve'etí yen seijre'e. Ayeé nu hui 'een jín mú a'uvé'emej. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁴ Ajta a'íin Jesús, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a u tihua'atéyujta'a jetze tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea.

5

Mat'íj nu'u huatámu'iireca'a í hua'ité (Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj ti a'íin Jesús a'uun a'utéveeca'a a'u ti jaj e'leve'e'ástime ti ayén téja'arájtehuaa tíjín: Genesaret. Jéihua mú teite ajteáxiireca'a a'íjna jemi. A'íi mú ranamuájraca'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. ² Tí'íj jí Jesús hua'apuaca huasej í baarcu mé e'ecáviviíjme'eca'a í mej hua'ité jetze vivi'í. Majta a'íime, mu'uri tí'íja'usica'a í tiú'ujxiejmua'a.

³ Tí'íj jí Jesús ateájraca í sej jetze í baarcu, a'íjna Simón ti racií. Tí'íj jí ayén tiraatáhuaviiri'í a'íjna í Simón ti a'atzu ímuá huatéchaxin á jaata'a. Tí'íj jí a'ujyeíjxi. A pu aracaí tihuá'amua'ate í teite. ⁴ Tí'íj raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'ixaate'e, aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Patá'aj jaítze'e a'ímuá huatéchaxin a'u ti jaítze'e auutí'í í jaj. Pajta ra'atéhua'axin mi á'axiejmua'a patá'aj hua'ité huavívi'í.

⁵ Simón pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Maestro, tu'uri huatáxa'ai tej tí'imuari'e. Catu ti'it'íj huatéevi'í. Capu amín a'íj, a'íné mú'ee pe hui piyen tinaatá'ixaa, ayéé nu rini.

⁶ Mat'íj mi ra'atéhua'axi í ruxiejmua'a. Ayeé mú jín huaríj, jéihua mú huápi'í hua'ítatíi. Tín pu huatésiujtza'anixi í huá'axiejmua'a í hua'ité jime'e.

⁷ Mat'íj mi hua'utajé í ru'amíigustemua'a í mej aráatei í sej jetze í baarcu, mej mi mú a'uré'enen matá'aj hua'utévaire'en. Mat'íj mi a'uré'ene. Mat'íj mi hua'avé'ejiste'axi í hua'ité í baarcu jetze. Tín mú ateárutixi a'íjna jime'e mej avé'ejisteca'a. ⁸ Ajta a'íin Simón, jíme'en pu'u raasej, aj pu í titunutaca'a í Jesús jemi. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Á'ura'a ineetzi jemi, nevástara'a, a'íné jéihua nu auteájturaa mú'eetzi jemi.

⁹ Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íné jéihua pu naa rí'í tira'utasej a'íjna jime'e mej huápi'í jéihua hua'uvívi'í í hua'ité. ¹⁰ Ayeé mú che'atá mena'a naa rí'í tira'utasej a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'íi pu hua'atáata a'íjna í Zebedeo. Majta a'íime, a'íi mú jemin tí'imuari'e jamuan í Simón. Tí'íj jí a'íin Jesús, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Capej tí'itziíime'e. Ijii ti yú auca'ití a'ame, neetzi jemi pepu'u hui teite tíseire'esin. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹¹ Mat'íj mi hua'itajájpuxi í baarcu a'u ti a'uhuáchi. Mat'íj mi nain teje'etiá'a. Mat'íj mi a'ucíj jamuan í Jesús.

Ija'ati ti nu'u tineájxi aj jetzen í lepra (Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² A'ájnámua, tí'íj Jesús a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a, sej pu e'iré'ene jemin. Temua'a pu jéihua tí'icá'atza a'íjna jime'e ti tineájxi í

huá'ire'ara'an jetze. Tí'ij raasej, aj pu i títunutaca'a jemin í Jesús. Aa pu chuáata'imua é'tia runéerime jime'e. Ayeé pu tí'ijree tíjín:

—Nevástara'a, ti pua'a hui mua'aráanajche pej tináhuuate'en.

¹³ Tí'ij jí Jesús huatamuájca'ataca'a. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—A ni'ijtá ne'u, na'aráanajche nej timuáhuuate'en. Pepu'uri hui huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i xaa huarúj icu. ¹⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'áj tíjín:

—Capej ja'atí ixaate'e sino a'uun pej á'lume'en jemin í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Patá'aj ja'utá'aseijrata jemin a'ájna. Pajta piyen tiu'utámua'i'vejta a'ij ti tiu'uta'ájtaca'a a'ájna í Moisés teecan mej mi ráamua'aree tíjín pepu'uri huarúj. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Majta me'ín í teite, nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús huarúj. Tíj na'a tí'itápuaapua'are, jaítze'e mú ranamuájra'ca'a. A'áj mú jín, jeihua mú ajteáxi'reca'a í teite í Jesús jemi ti a'ín tihua'uhuaate'en a'ájna jime'e í mej tí'icucui'i. ¹⁶ Ajta a'ín Jesús, ja'anáj ti na'a pu a'uun e'etánineica'a a'u ti caí é'e tí'itijca'a tí'ij rusej huatéjniuuni.

I ja'atí ti nu'u nainjapua ciyáaxara'a

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Ayeé pu tiuju'urj a'ajná'imua. Mu'iití mú á e'iré'ene í teite tíj na'a a'uun mej a'uchéjme a'ujna u Galilea, ajta a'ujna u Judea, ajta a'ujna u Jerusalén. A'ii mú a'ín pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í yu'uxari jetze í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. A'íi mú huiráte'eca'a í Jesús jamuan. Ajta í muári'eri'ire'ara'an í tavástara'a, a'íi pu jemin huatéjturaa tí'ij tihua'uhuaate'en í teite.

¹⁸ Majta seica a'uun e'iré'ene. Tevij mú huáchuisime'e, itari japua mera'ujtéca. Nainjapua pu ciyáaxara'aca'a í ru jetze a'ájna í ja'atí. A'íi mú huataújtese mej ru'uteájtuaani u chí'ita mej mi yenu'uhuaré'eten í Jesús jemi.

¹⁹ Mí ajta caí capu huatári'iristareca'a a'iné jeihua mú teite aitéujseire'eca'a tá'apueerta.

Mat'íj mi anticj japuan í chí'ij. Mat'íj mi ra'anáacu. A'íi mú jín ayén huarj, mat'íj ru'ucájtuaa japuan meru'ujtéca í itari. A'uu mú ru'ucájtuaa huá'a tzajta'a í teite a'u ti Jesús a'utéjvee. ²⁰ Tí'ij Jesús hua'usej a'íimej, aj pu i xaa ráamua'areeri'i tíjín meté'atzaahuat'e, tzíte'e. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ájna ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ne'amiiгу, nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi.

²¹ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, a'íi mú autéjhuii mej miyen tí'imua'atze í ru tzajta'a tíjín:

—¿A'ataqui hui pírici amájna mi ja'atí ti ayén a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi? Sej pu'u na'a a'ín pú'een ti tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Dios pu a'ín pú'een ti ayén tihua'utá'uuni'i. Ajta amín, capu hui a'ájna jín antiújmua'aree.

²² Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tihua'uta'ihua'uri'i tíjín:

—¿A'iné hui 'een jín siyen tí'imua'atze í ru tzajta'a? ²³ ¿Tí'itáani jaítze'e muári'eri? ¿Ni jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en ne'ájna ti ciyáaxara'a yee: “Nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ajchesi, mé pej tamé'en”? Jee xaa ne'u,

ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en.”

²⁴ 'Aru sej si ráamua'aree í nej hui xaa ne'íjna jín antínmua'aree íyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'auuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée nu huáriní inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amiiigu, ayée nu t'ímua'ixaate'e tijín, ajchesi hui, pajta ra'anchuén mí á'utaatzi. Aricu á'uraa u á'ache.

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ti ciyáaxara'a, ájchee, yá'uchuii í rú'utaatzi. T'íj jí r'íi tiraatajé í tavástara'a. T'íj i á'uraa í ruche.

²⁶ Naími'i mú naa r'íi tira'utasej. Jé'ecan mú r'íi tiraatá'a í Dios jemi. Majta caí cha'a a'íj tirájteuve'e. Ayee mu'u tijín:

—Íjii tu xaa ti'ítíj huasej ti huápi'i ruxe'eve'e.

T'íj nu'u Jesús raatajé í Levi

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

²⁷ A'atzu a'ateevi'i, aj pu i Jesús áa a'uré'ene. Sej pu ja'ati huasej ti tí'teji'ívi. Ayee pu ántehuaa tijín Leví. A'uu pu e'írájca u chí'ita a'u mej titejé'ejí'ívi. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Patá'aj hui nee jamuan á'uche'ecane'en.

²⁸ T'íj jí a'íin Leví ájchee. Naími'i pu teje'etiá'a. T'í'quí jamuan á'uraa.

²⁹ T'í'quí a'íin Leví tiu'yé'este í ruche a'íjna jime'e ti ari Jesús jamuan á'uche'ecan. Majta me'ín í mej tí'teji'ívi, majta seica, a'íi mú huá'a jamuan tí'licua'acaa. ³⁰ Majta a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej tihua'uxájtzi'i a'íimej jemi í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'íné 'een jín siyen huá'a jamuan tí'licua'aca, seajta hui ye'eca jamuan í mej tí'teji'ívi, seajta huá'a jamuan í mej a'íj pua'a ríjcaa?

³¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui 'een jíme'en í teite í mej á'uci'íca'an jemín í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej á'uci'íca'an jemín í mej r'íen sino a'íime mu'u hui í mej tí'icucui'i. ³² Mí neajta inee, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ne'ímej huatájeeve a'íimej í ti ayén tihua'amitíejte'e yee x'í'epi'ín mú ríci sino a'íimej nu'u í mej rú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí x'í'epi'ín ríci.

I mej nu'u rú'ítzi'ívi

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

³³ Mat'íj mí miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íime í mej hui Juan jamuan á'ujuhua'an, jeíhua mú rú'ítzi'ívi, majta huatéjniuuve í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ríci a'íime í fariseos. Mí majta, a'íime hui í mej á jamuan á'ujuhua'an, metíj'ílicua'aca, majta ye'eca, mícu.

³⁴ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati huaténe'iche, a'íi pu ajta ru'amiigustemua'a huatá'inen mej mí tiú'uyesten. Aj pu i tihua'amícuan. ¿Ni qui miyen tiú'urítzi'íve'e tí'íj auj huá'a jamuan a'utéveeca? Camu xaa ne'u.

³⁵ Mí ajta, áuche'e pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicá'jra'a ti jetzen ra'ajján a'íjna ti huaténe'iche. Aj mú xaa amiigustemua'ame'en ru'ítzi'íve'en a'íné capu ché'e mé'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'íné naúche'e nu yé huatéjvee, camu hui ru'ítzi'íve'en í ne'amiigustemua'a.

³⁶ Seij pu tihua'utá'ixaa í niuucari tijín:

—Tí pua'a ja'ati rá'acu'une'epua í cǎxuri ti mí'ime'ecan, capu a'íjna jín rá'acu'une'epua cǎxuri jime'e ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Tí pua'a ayén a'íjna jín rá'acu'une'epua, a'í pu huatétzu'uta a'íjna í cǎxuri ti jécua t'íj huatéja'usini'ihua. Tí'ij jí ra'atésijtza'anaxi'isin í ti mí'ime'ecan. Aj pu i, í ti anásijtza'ani, jaítze'e pu hui ve'etí a'ame.

³⁷ 'Ajta camu miyen rijcaa mej ru'ucájt'u'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti cára'ajchira'a viinu ti'itíj mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu ti jécua, a'íj pu jetze huiitaxíjsin í eeca, ajta autasiújtza'ani í navij ti cára'ajchira'a. Aj pu i a'uvaíjtzi í navij, ajta hui í viinu.

³⁸ A'íj pu hui jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti iru'ucájt'u'ani navij tzajta'a ti jécua a'íjna í viinu ti ajta jécua, icu.

³⁹ 'Ajta, mat'íj ra'anti'í í viinu ti mí'ime'ecan, capu ja'ati ayén raxí'eve'e ti ra'antiyé'en í ti jécua a'iné ayée pu tirá'amitiejte'e ti jíme'en yee jaítze'e pu hui ajme'ira'a í ti mí'ime'ecan caí í ti jécua. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Mej nu'u muaiyu huaré'acupi

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Aye'e pu ajta tiuju'uríj a'ájna í xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aa pu aumé'ecaa já'ita'a u ví'ira'ata'a í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'í mú autéjhuii mej rú'íjtzaanaxi'in ti'itíj atzi ti triigu jetze huijneá'xi. Mat'íj mi raatémuati'isixi í rumuájca'a jetze. Majta autéjhuii mej ráacua'ani.

² Majta a'íme í fariseos, seica mú á vejli'i a'uté'uuca'a. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—¿A'iné hui 'een jín piyen tí'imuari'e ti'itíj ti nu'u caí ri'irí ti ayén ti'itíj ú'uruuren a'ájna xicájra'a mej jetzen pua'a ruse'upi?

³ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíve í yu'uxari jetze a'íj ti huaríj a'íjna í David teecan t'íj huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujuhua'ane'e? ⁴ A'uu pu hui a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen, a'í pu ru'irájí'ipi í pan mej Dios huatámuai'ivejte. Tí'ij jí ráacua. Ajta a'ímej tiu'umí í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íjna í pan, a'í mu'u racua'aca a'íme í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu hui ti'itíj a'íj huaríj a'íjna jemi í David teecan.

⁵ Ajta ayén tijín:

—Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

I ja'ati ti nu'u cǎyáaxara'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ajtahu'a'a, seij jetze í xicáara'an mej jetzen ruse'upi, a'úu pu a'uteájrupi u teyujta'a. A'uu pu tihua'amua'atejca'a. Ajta seij a'úu pu unú'ujveeca'a ti cǎyáaxara'a í rumuájca'a jetze, ruri'irínta'an pújme'en.

⁷ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, a'í mú rajeeveca'a ti'itíj mej jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Aye'e mú tí'imua'ajca yee aisí ti pua'a caí seij tiú'uhuaate'en, a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi.

⁸ Mí ajta Jesús, a'íi pu rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti rumuájca'a jetze ciyáaxara'a tijín:

—Ájchesi. Mé huatéchaxi mé já'ita'a.

Aj pu i ájchee. Aa pu a'utéechaxi. ⁹ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé nu tejámuaata'íhua'ura tí'itíj ti í'iri'iri a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi. ¿Ni qui í'iri'iri ti ja'ati ayén ráaruuren í ti í'ixi'epi'in na'ari í ti a'ij pua'a 'een? ¿Ni qui ajta í'iri'iri ti sejí huuirájtuaa ti ij a'ín caí huámí'ini na'ari hui ti raajé'ica?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús hua'useíraajraa a'ímej í mej áa e'envéjme'ecaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzeaaara hui mua'a muájca'a.

Aj pu i raatátzeaaraca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i huarúj. ¹¹ Majta me'ín í fariseos, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jime'e mej caí a'ij tirájteu a'ij mej ye'í jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Matí'ij mí autéjhuii mej tí'itúurixaate'en yee a'ij mej ye'í ráaruuren me'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús hua'antíhuau a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:2; Mk. 3:16-19; Hch. 1:13)

¹² A'ájná'imua, Jesús pu á'ume jirí tzajta'a tí'ij huatéjnuuni í Dios jemi. Huatáxa'íi ti huatéeniu. ¹³ Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íi pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí hua'avé'ejajpuaxi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua mej ará'ase. Ayeé pu hua'utamua'a tijín apóstoles, ti ayén huatajúmua'a tijín sejí ti tiu'uta'aíjti'ire.

Ayeé mú huatajúmua'a a'íime í mej tiu'uta'aíjti'ire. ¹⁴⁻¹⁵ A'ii mú a'ín pú'een í ti hua'avé'ejajpuaxi. Amuacaícan, a'íj pu huatajé a'íjna í Simón, í mej majta miyen raatamuá'a tijín Pedro. Aj pu ijtá'i a'íjna huatajé í Andrés. Juutzeájra'an pu pú'een a'íjna í Simón. Seica pu ajta huatajé. A'íime mú a'ín pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Felipe. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Mateo, ajta a'íjna í Tomás, ajta a'íjna í Jacobo. A'íi pu yaujra'an pú'een í Alfeo.

Jesús pu ajta a'íjna huatajé í Simón. A'íimej pu jetze ajtémecan a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tijín í mej raay'íiti mej huané'use'en. ¹⁶ A'íimej pu ajta huatajé a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een í Jacobo, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'ii pu a'ín pú'een ti tiu'utátui í Jesús. A'íimej pu'u avé'ejajpuaxi.

Jesús pu nu'u tihuá'amua'ate jeíhua í teite
(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Tí'ij jí Jesús acáajraa í jirí japua, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uun pu a'ará'a a'u ti a'upá'atza. A'uun mú jeíhua ajteáxi'reca'a í teite, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta seica. Jéihua mú majta ajteáxi'reca'a í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a u Judea, majta me'ín í mej a'uun a'uchéjme u Jerusalén. A'íi mú majta ajteáxi'reca'a í mej a'uun a'uchéjme a'ujna la coosta, a'ájna já'ahua'a u Tiro, ajta a'ájna já'ahua'a u Sidón.

¹⁸ Ayeé mú 'een jín mú e'iré'ene mej mí ráanamua, ti ij a'ín tihuá'uhuaate'en í mej jín tí'icúcuí'ijme. Majta me'ín í mej rajpuajtzica'a a'íjna jime'e í tíyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'e, Jesús pu ajta tihuá'uhuaa. ¹⁹ Naíjmi'i matíj mena'a me'uun a'uté'uuca'a, ayéé mú tí'ítese'eca'a mej ra'ajtamuarí'en a'íjna

jime'e ti a'ñn jetze e'iraaye'i í muári'eri'ire'ara'an ti jín tihua'uhuaate'en naíjmi'ica.

Mej nu'u jíme'en huataújtemua'ave'esin

(Mt. 5:1-12)

²⁰ Tí'ij jí hua'antase'írajraa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjñ:

—Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'iné mú'ejmi pu ari tiu'ucí'i ti Dios tejá'amua'aijte'e sej si jamuan tiu'uta'ájta tíj na'a rusén jime'e.

²¹ 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej tiejcu. Dios pu tejámuaatá'asin í sej jín huateújvaire'en.

'Setá'aj huataújtemua'ave'en mi sej ruyein se'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'iseijre'e íyeyn chaanaca japua. Mú'een xu na'anaa xá'aju'un se'íjna jime'e ti Dios ari amúa'ancu'uvajxi.

²² 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en ti pua'a seica teite mejamuájcha'íire'e, na'ari ti pua'a mejamuaatamuárite'en, na'ari ti pua'a mej a'ij pua'a á'amuaruuren nusu ti pua'a metejá'amuaaxajtzi'ira me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. ²³ Tí'ij teja'uréenen a'ájna mej miyen a'ij pua'a á'amuaruuren í teite, setá'aj hui huataújtemua'ave'en a'iné jeihua pu huápi'i tejá'amuaaci'iti a'íjna jime'e ti a'uun tejé'eme'ecan a'u ti Dios é'eseijre'e. Setá'aj tiu'utéene'en se'íjna jime'e sej rutémua'ave'e, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayéé mú hui che'atá mena'a a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁴ 'Seajta mú'een, mi sej chíjteaani, setá'aj hui huataújxeemiste'en a'iné xu'uri ra'ancuré'a íyeyn chaanaca japua í ti rí'i tejámuaatá'asin.

²⁵ 'Setá'aj huataújxeemiste'en, mú'een mi sej nain tí'ijcha'íi, a'iné capu hui tí'itíj huateáturaasin mú'ejmi jemi tíj na'a rusén jime'e.

'Setá'aj huataújxeemiste'en, mú'een mi sej na'ana, cha'a sena'a, a'iné mú'een xu ruyeinixi'in, seajta huataújxeemiste'esin.

²⁶ 'Setá'aj hui huataújxeemiste'en ti pua'a naími'i miyen tejá'amua'ixaate'e yee x'epi'in xu huaríj, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayéé mú che'atá mena'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej caí tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

"Tej nu'u huá'uxe'eve'en í mej tájcha'íire'e"

(Mt. 5:38-48; 7:12)

²⁷ 'Mi neajta inee, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ní'inamua: Setá'aj hui huá'uxe'eve'en se'ímej í mej amuájcha'íire'e, setá'aj seajta rí'i huá'uruuren se'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁸ 'Setá'aj rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tejá'amua. Setá'aj hui seajta í Dios jemi huá'a jíme'en huatéjniuuni a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

²⁹ 'Tí pua'a ja'ati mu'itéjveeni a'ipée jetze, patá'aj hui pajta u jetze pújme'en raatánijte'en tí'ij ajtahua'a mu'itéjveeni a'uun jetze. Tí pua'a ja'ati muá'achuira mi a'achamaara, patá'aj pajta mi asiicu'u raatapíjte'en.

³⁰ 'Patá'aj pajta tihua'utá'an naíjmi'ica a'achú mej hui pua'amé tí'itíj muahuavii. Ajta ti pua'a ja'ati tí'itíj ántini í ti mú'eetzi a'aa, capej hui rahuaviira ca'anéri jime'e ti muaatátuiire'en.

31 'Patá'aj pajta hui piyen huá'uruuren í seica a'ij pej tí'ijxe'eve'e mej miyen muáaruuren mú'etzi.

32 'Niche'e sej tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen huá'ixe'eve'e sena'a a'ímej í mej amuá'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿a'íné hui tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í niuucari? ¿Ni qui tí'itíj semuá'itín í Dios jemi? Caxu xaa ne'u tí'itíj huamuá'itín a'íné a'íme í mej a'ij pua'a ríci, a'í mú majta hui huá'ixe'eve'e a'ímej í seica í mej majta huá'ixe'eve'e.

33 'Ajta, tí pua'a siyen rí'í tihua'atá'acare'en sena'a a'ímej í mej rí'í tejaamuaatá'aca, ¿ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín tí'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee caxu hui a'atzu tí'itíj huamuá'itín a'íné ayée mú che'atá mena'a ríci a'íme í mej a'ij pua'a ríci.

34 'Ajta, tí pua'a hui siyen tihua'utáníjte'en tí'itíj tí na'a se'íjna jime'e mej mí á'iyen amuaatátuiire'en, ¿ni ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín tí'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Capu ayén té'eme. Caxu hui a'atzu tí'itíj huamuá'itín a'íné a'íme í mej a'ij pua'a ríci, a'í mú hua'utáníjte í seica, majta miyen rachú'eve'en mej mí á'iyen tihua'utátuiire'en nain í mej caj tihua'utáníjte.

35 'Ayee xu'u huárini. Setá'aj hui huá'axe'eve'e a'ímej í mej amuá'ajcha'íire'e. Setá'aj rí'í tihua'ajcha'íi. Setá'aj seajta tí'itíj tí na'a hua'utáníjte'en. Caxu huá'ahuaviira ca'anéari jime'e mej mí amuaatátuiire'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tí pua'a siyen huárini, jéihua pu hui tejá'amuaci'ti. Seajta xu yaújmu'a'ame'en pú'eene'e xá'aju'un a'íjna í Dios í ta japua tí é'eseijre'e, a'íné a'í pu rí'í tihua'ajcha'íi a'ímej í mej caí rí'í tihua'atá'aca, ajta a'ímej í mej a'ij pua'a ríci.

36 'Setá'aj siyen huá'ancu'uvajxi'in, a'íné a'ín í tí á'amua'iyapua, a'í pu hui ajta huá'ancu'uvajxi'isin.

*“Teta'aj nu'u caí huá'axijte'e í seica”
(Mt. 7:1-5)*

37 'Caxu a'ij tihua'ajeeve í seica; tí ij caí Dios a'ij tejá'amuaajeeve mú'ejmi. Caxu seajta huá'axijte'e í seica, tí ij caí Dios ama'uxíjte'en mú'ejmi. Setá'aj hui tihua'utá'uuni'í í seica. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'ira.

38 'Setá'aj tihua'utapuaíjve'en í seica. Tí pua'a siyen huárini, jéihua pu ajta mú'ejmi tejámuaatapuaíjve'esin. Ayee pu té'eme tíj ja'ati ra'avé'ejiste'en í medida jetze. A'íjna í ja'ati, mí'í pu rí'í ra'ure'erruurén, ajta raatérureajxi'in tí'ij rí'í huaújra'atza. Temua'a pu naa tira'avé'ejiste'esin tí ij caí avé'evitzen. Aj pu í, amua'ancára'atzi'ira í á'amua'íicu'u jetze. Ayee pu á'amuaaruuren a'íné a'achú sej hui caj tiu'utapuaíjve'e, ayée pu che'atá na'a Dios pu amuaatapuaíjve'esin mú'ejmi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 Ajtahua'a sejí niuucari pu jín tihua'u'itíiiri'í. Ayen tíjín:

—A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jime'en í tí arácun. ¿Ni rí'írí tí a'ín tí arácun rá'anví'itín í juye jetze sejí tí ajta arácun? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu a'atzu rí'írí, tí a'ín rá'anví'itín, a'íné tí pua'a a'ín rá'anví'itín, naími'í mú hui atévatzíjsin a'u tí e'etécun.

40 'Ajta ayée pu hui éen a'íjna jime'e í mej nee jamuan á'ujujhua'an. A'ín í ja'ati tí ayén tíu'ujmua'ate capu ayén che'atá na'a ruxe'eve'e tíj a'ín tí tí'ijmua'ate, sino tí'ij ari ra'antipua'arite'en í tí tíu'ujmua'ate, aj pu hui xaa ayén éene'e a'ame tíj a'íjna í tí tiraamuá'ate.

41 'Pajta mú'ee, a'iné hui 'een jín piyen rasefj í a'ihuáara'a a'ájna ti cǎj caj te'uteájturaa í Dios jemi. Mí pajta mú'ee, capej asefj í pej hui jín jeíhua á'atura í Dios jemi. 42 Tí pua'a peri jeíhua jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné hui tí'iri'iri pej piyen tiraata'ixaate'en pe'ájna í a'ihuáara'a ti cǎj caj te'uteájturaa a'íj ti tí'itǎj jín te'uteájturaa í Dios jemi? Capu a'atzu a'íj tí'iri'iri, a'iné capej hui asefj mú'ee asefj a'íj pej tí'itǎj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

'Mú'ee mí pej a'íj pua'a tí'jri'ire mé jéjre'e, pajj mí'i seicéi tiú'umua'ati, pajta nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu hui xaa ayén tiraavǎjte'e í pej piyen tiraata'ixaate'en í sefj a'íj ti tí'itǎj jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Tej nu'u jíme'en ráamua'ati tí'itǎj ti nu'u cǎyǎra'a pú'een

(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

43 'Ayeé pu'u ajta 'een, tǎj í cǎyǎj, nain ti tí'ir'í'een, rí'éene'en pu tí'ítaaca. Ajta nain í cǎyǎj ti cǎi tí'ir'í'een, capu ajta rí'éene'en tí'ítaaca. 44 Ajta nǎjmi'í í cǎyǎj ti tí'ítaaca, ayéé mú hui tí'imua'amua me'ájna í ti tí'ítaaca, a'iné a'ájna í huaréj taca'í, capu a'ín rataca'í í cǎyǎj ti tézicare'e sino a'íj pu jetze me'ecan í ruciyé'e. Ajta a'ájna í uuva taca'í, capu ajta a'ín rataca'í í jí'itǎjca'ixa'a jetze sino a'íj pu ajta jetze me'ecan í ruciyé'e. Ayeé xu che'atá sena'a seajta tí'ijmua'areeren ja'ati ti tévira'a pú'een tǎj r'í'í tí'itevij nusu cǎi se'ájna jíme'e a'íj ti rǎci.

45 'A'ájna í ja'ati ti r'í'í tí'itevij, a'íj pu hui r'í'í tí'ixaxa'a, ajta a'ájna ti r'í'í tí'ixaxa'a, a'úu pu me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti xí'epi'in 'een. Ajta a'ín ti a'íj pua'a tí'itevij, a'íj pu a'íj pua'a tí'ixaxa'a, ajta a'ájna ti a'íj pua'a tí'ixaxa'a, a'úu pu hui me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti a'íj pua'a 'een. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a, a'íj pu hui tí'ixaxa'a a'ájna jíme'e í ti rá'avaa í ru tzajta'a.

A'íj ti nu'u sefj tí'jri'ire, ajta í sefj

(Mt. 7:24-27)

46 'Seajta mú'een, mí sefj hui cǎi siyen tí'iruure a'íj nej tejá'amua'ixaate'e, a'iné 'een jín siyen tí'inejee tí'jín: "Névastara'a, nevástarala'."

47 'Ayeé nu hui tejáamuaatá'ixaate'esin a'iné 'een a'ájna í ja'ati ti neetzi jemi mú a'uvé'emej ti ij neetzi huanamua, ajta ayén tiú'uruuren a'íj nej tí'ixa.

48 'Ayeé pu hui 'een tǎj a'ájna í ja'ati ti chí'í ájtaahuaca'a. A'ájna í ja'ati, jé'ecan pu ru'ucá'íjche téte'imua. Tí'ij jí rá'ajtaahuaca'a í jaxu'u í tete japua. Mat'í'ij mí huatéviiyeca'a. Ajta huatámí'yeca'a í játe'ana. Aj pu i jetzen ajté'a í játe'ana í chí'íj. Ajta a'ín í chí'íj, capu hui á'ave a'iné temua'a pu naa r'í'í tirá'ajtaahuaca'a í ja'ati.

49 'Mí ajta, a'ájna í ja'ati ti ayén tí'inenamua, ti pua'a cǎi ayén tiú'uruuren a'íj nej tí'ixa, ayéé pu hui 'een tǎj í sefj ti ajta chí'íj ájtaahuaca'a. Capu ru'ucá'íjche téte'imua a'ájna í ja'ati. Mat'í'ijtá mí huatéviiyeca'a. Ajta huatámí'yeca'a í játe'ana. Tí'ij jetzen ajté'a, aj pu i rá'arie. Nain pu hui tejá'urie a'ájna í ja'ati.

7

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'ájna í ti ravaire'e a'ájna ti anxíte tí'ajta

(Mt. 8:5-13)

1 Tí'ij Jesús raatapúa'ajta'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, aj pu i a'uun á'uraa u Capernaúm. 2 A'u'u pu sefj a'utéveeca'a xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. A'ájna jemi, sefj pu tí'icuí'í ti jemin tí'ivaire'e. Pu'uri á'ame'erejca'a. Ajta í xantaaru'u, jeíhua pu rax'eve'eca'a a'ájna ti jemin tí'ivaire'e. 3 Tí'ij jí a'ín

anxíte ti tí'ajjta, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij ti tí'tí' ruurejca'a í Jesús. Aj pu i teite huata'áj mej mi ya'utájeeve. A'íime í teite, a'íi mú a'íin pu'éene'e í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, majta í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a.

⁴ Mat'íj mi a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a. Jéihua mú raatéje. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Jé'ecan pu raavíjte'e pej á'ume'en jemin a'u ti é'eche pej pi piyen huárini a'ij ti tímuaatáhuaviira.

⁵ Jé'ecan pu hui r'íi titájcha'íi a'íjna. Ajta a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í teyuu. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁶ Tí'ij jí Jesús u á'ume huá'a jamuan. Aa pu vejli'i aum'é'ecaa, tí'ij a'íin ti anxíte tí'ajjta, ajta pu ru'amiigustemua'a huata'áj mej mi miyen tiraata'ixaa ti nu'u caí a'uun e'ará'asti a'ujna ti é'eche. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capu hui r'íi tiraavíjte'e pej anú'asti. ⁷ A'íj pu jín, capu ayén tiná'amitiejte'eca'a ti raavíjte'e nej ne'uun a'atanén a'u pej a'utéveeca'a. Tí ij caí muamuári'eriste'e, ayée pepu'u hui huárini pej raataxáj yee pu'uri huarúj í ti ajemi tí'ivaire'e. Tí pua'a piyen tiu'utaxáj, aj pu a'íin rujni í ti ne jemi tí'ivaire'e.

⁸ A'íj nu hui jín niyen tí'imua'ixaate'e a'iné seij pu tí'ine'ajjte'e ineetzi. Nee nu neajta tí'itíj jín antínmua'aree; neajta tihuá'ajjte'e í xantaaru'u. Tí pua'a seij netiu'uta'ájjte'en yee aricu, a'íi pu ayén rini ti á'ume'en. Na'ari ti pua'a seij niyen tiu'utá'ixaate'en yee mú a'utá'iyi'i, ayée pu rini ti mú a'uvé'eme'en. Ayee nu hui tiraata'ixaate'en a'íjna ti nej jemi tí'ivaire'e yee ayée pej huárini. Ajta a'íin, ayée pu rini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í xantaaru'u a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén tiráanamujri'i, jé'ecan pu naa r'íi tira'utasej a'íjna jemi. Tí'ij jí pí a'uré'eve ti ij hua'useírajra'ani í teite í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti huatacá'a íye Israél, canu hui ja'anáj ja'ati huáteu ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í xantaaru'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁰ Majta me'ín í mej tiu'uta'ajjti'ire, a'íi mú a'uré'aci a'u ti é'eche a'íjna í xantaaru'u. Mat'íj a'uré'ene, pu'uri huarújcaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e.

Tí'ij nu'u Jesús ajtahua'a raata'áj ti huatarún í tí'irú huam'í

¹¹ A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Naín. Majta mú a'ucíj jamuan a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta seica í teite, mu'íití mú a'ucíj jamuan. ¹² Mu'uri vejli'i aujú'ucca ta'anténine'i chajta'a jetze mat'íj seica antinájcheca'a mej m'íichi huáchuisime'e. A'íjna í m'íichi, a'íi pu pú'eene'e yaujra'an í ííta'a ti rusej. A'íi pu'u caj p'tí'yaujra'antaca'a ti teátacan. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucca.

¹³ Tí'ij Jesús raasej, jéihua pu huataújxiemiste jemin í 'íta'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej ayeine.

¹⁴ Tí'ij jí ajteáxiireca'a. Aj pu i ra'ajtamuariej í cijej ti japuan 'ujcá'a a'íjna ti huam'í. Majta me'ín í mej ráachuisime'e, a'íi mú huatéhuiixi. Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee, temuaj, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee: Ájchesi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta a'íin ti huam'í, a'íi pu a'ujyejxi. Aj pu i a'utéjche ti tiu'utaxáj. Tí'ij jí Jesús raatátui í náanajra'an. ¹⁶ Mat'íj mi naími'i naa r'íi tira'utasej a'ij ti tí'itíj

huáruu í Jesús. Jé'ecan pu utéevatzí í huá'a tzajta'a. Mat'íj mi rí'í tiu'utá'a í Dios jemi. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Ja'ati pu hui huatasej're itejmi jemi ti ve'ecán jín ti'itéjvee, ajta ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Pu'uri mú a'uvé'emej í Dios ti ij hua'utévaire'en í rute'íestemua'a.

¹⁷ Nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ítí huaríj a'ijna í Jesús. Nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, ajta 'á'ayee ti huacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i.

T'íj nu'u Juan hua'uta'íteca'a í Jesús jemi
(Mt. 11:2-19)

¹⁸ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e a'ijna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íí mú raatá'ixaa a'ij ti Jesús rijcaa. Tí'ij jí hua'apuaca huatajé a'ijna í Juan. ¹⁹ Aj pu í hua'uta'íteca'a mej mi raata'íhua'u a'ijna í Jesús yee ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'ijna ti nu'u mé'le vé'eme, na'ari ayén tiú'ujxe've'e te'j se'j huachú've'en. Mat'íj mi a'ucíj. ²⁰ Mat'íj mi me'uun e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a a'ijna í Jesús. Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijn:

—A'ijna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'íí pu hui taja'uta'íteca'a te'j ti tiyen timuata'íhua'u yee: “¿Ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'ijna ti mé'le vé'eme na'ari te'j se'j chu've'e?” —Ayee mú tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'ín í Jesús, auchén pu mu'icáca tiú'uhuaa í mej tí'icucuí'lica'a, ajta seica í mej caí rí'éene'e í ru jetze, ajta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'íime í mej aracúcu'unijmee, a'íí pu tihua'uhuaa mej mi majtáhua'a atanéjne're.

²² Tí'ij jí Jesús ayén tiha'utá'ixaa a'íimej í ti Juan hua'uta'íteca'a tijn:

—Sericu mú'een. Setá'aj á'uju'un í Juan jemi, setá'aj tiraata'ixaate'en a'ij se'j seri tiu'uséj, a'ij se'j seri tiú'unamuajri'i yee a'íime í mej aracúcu'unijmee, a'íí mú hui meri majtáhua'a mé uunéjne'e. Majta a'íime í mej anaciyáaxavi'ijmee, a'íí mú meri'íjtáhua'a á'ujuhua'an. Majta a'íime í mej tijcúcu'ineca'a me'íjna jime'e ti tineájxi huá'ahua'íra'a jetze, ti ayén ántehuaa tijn lepra, mu'uri huarúj. Majta a'íime, í mej nácuca'ítaca'a, mu'uri'itáhua'a huíteánajca'amua. Majta a'íime í mej meri huácuui, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta hui tihua'utá'ixaate'esin a'íime í mej caí a'ij té'eviicua'i a'íjna jime'e í niucari í mej jín huataújtemua'ave'en.

²³ Rí'í pu hui tiraatá'asin a'ijna í ja'ati ti caí a'ij pua'a tiraatá'an mé núurieeni, a'íjna jime'e ti caí ché'e té'eviicua'i neetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

²⁴ Mat'íj mi a'ucíj a'íime í mej Juan jamuan á'ujuhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti tihua'ítíi í teite a'ijna jime'e í Juan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—¿Tí'ítájni se'j a'utéesej se'újna í 'ítzitá? ¿Ni qui huiini xámuaj'ij u se'use'j ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u. ²⁵ Ca'ín, ¿tí'ítájni sena'a hui a'utéesej? ¿Ca'ín ja'ati sena'a u a'utéesej ti rí'éene'en te'ucáavij? Caxu xaa ne'u, a'íné xu'uri ramua'aree tijn a'íime í mej miyen rí'éene'en te'ucavíjimee, majta a'íime ti hua'aráanajche najjmi'i tíj na'a ti tí'ijnajche, a'úu mú é'eche a'u mej rey é'eche.

²⁶ Ari ti pua'a secaí se'íjna a'utéesej, ¿tí'ítájni sena'a a'utéesej? ¿Ni qui hui se'j ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Jee tzí'te'e, ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee a'íí pu pírici. Ajta a'ín, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee. ²⁷ A'íi pu hui a'ín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze tijn:

Nee nu hui se'j amuacá huata'ítí ti huatasej're'esin pecáí mú'ee.

A'íi pu r'íi huá'aruuren í teite mej mi mua'ancuré'evi'itín mú'eetzi.

²⁸ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e yee a'íime tzajta'a naijmi'i í teite í mej huatasejre iyyen chaanaca japua, capu ja'ati ja'anáj te'enteájrupi ti'títj jime'e í ti jaitze'e ve'ée caí í ti jín ti'títjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'íin ti jaitze'e ciliéene'e ján ti'títjvee í Dios jemi, jaitze'e pu hui ve'ecán jín ti'títevée a'ame a'íjna í ja'ati caí a'íjna í Juan a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén autéchesin ti tiu'uta'ájta nainjapua.

²⁹ 'Majta nai'mi'i í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan, a'íi mú hui ra'ancuré'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios me'íjna jime'e ti Juan huá'umua'íhuua. Ayeé mú che'atá mena'a ra'ancuré'a a'íime mej tí'iteji'ivi.

³⁰ 'Majta hui a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú hui ratíteca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné camu huaújmua'íhuaca'a í Juan jemi. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Ajtahua'a seicié pu ayén tihua'uta'íhuua'uri'i í Jesús tijín:

—¿A'iné nena'a tiraataxáj yee ayée mú 'een a'íime í teite íjii mej huáteemua? ¿Ni caí mé'e ti'títj ti ayén 'een cumu a'íime?

³² 'Ayeé mú hui e'en matj í ti'iríi mej á vejli'i a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'íi mú miyen tihua'ataji'ivi í seica tijín: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en, mi seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuicaca'a ti tiú'uxieemiste'e jime'e, mi seajta caí, caxu huaújyineca'a.”

³³ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna í Juan, tí'ij a'íin yé uvé'ene, capu hui pan cua'aca, capu ajta viinu ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu e'en matj a'íime í ti'iríi se'íjna jime'e sej siyen tí'ixa se'íjna jime'en í Juan tijín: “Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e.”

³⁴ 'Neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu tí'icua'a, neajta ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu tí'ixa neetzi jíme'en yee huápi'i nu tí'icua'a, neajta netahuave. Ayeé xu seajta tí'ixa tijín yee ye'ecui huatéjvee hua'amiigu a'íime mej tí'iteji'ivi, ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ³⁵ A'íjna ti Dios jemi r'íi meteúumua'aree, a'íi mú hui ramua'aréeren í yaújmua'ame'en í mej r'íi metíteumuámua'aree í Dios jemi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéveeca'a a'u ti é'eche í Simón ti fariseo pú'eene'e

³⁶ Ayeé pu ja'anáj tiuju'uríj. Sej pu raatá'ínee a'íjna í Jesús ti jamuan tiú'ucua'ani. A'íjna í ja'ati, fariseo pu pú'een. Ayeé pu ántehuaa tijín Simón. Aj pu í Jesús á a'ur'éhuu'ixi a'u ti meesa vejli'i a'utéjvee a'ij mej tiraax'íepi'íntari'iríi a'íjna ti raatá'ínee.

³⁷ Ajta a'íin 'íita'a, a'úu pu a'utéveeca'a. Jéihua pu a'ij pua'a ti'tiújcha'íica'a a'íjna í Dios jemi. Tí'ij jí a'íi ráamua'areerí'i tijín a'úu pu tejé'ecua'a fariseo ti é'eche a'íjna í Jesús. Aj pu í tetej limeetajra'a pu e'evé'ejaj. Ti'títj pu urajmuaa ti naa teáarí'e. ³⁸ Tí'ij jí á vejli'i a'utéechaxi a'u ti Jesús anu'uhuaré'eca'a í meesa a'utéjvee. Ruyeineca'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí Jesús íca jetze títzutixi í ti a'itajá'ara'atajye'ícaa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí rucipúa' ján racáhuatzi'iríi, ajta ra'anáapi'ítze. Tí'ij jí ícájra'an jetze racáaxire a'íjna ti naa teáarí'e.

³⁹ Ajta a'íin fariseo ti Jesús huatá'ínee, tí'ij raasejí a'ij ti rijcaa a'íjna í 'íita'a, ayée pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a tijín: “Tí pua'a amín pú'eene'en tevi sej ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu hui ramua'aréeren ti'títj ti tévira'an pírici a'íjna í 'íita'a ti a'ij pua'a ti'tiújcha'íi í Dios jemi.”

⁴⁰ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Simón, ti'it'ij nu muaatá'ixaate'esin.

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Simón tijín:

—Maeestru, patá'aj naatá'ixaate'en.

⁴¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Seica mú nu'u hui tirá'acha'íire'eca'a me'íjna í ja'ati ti tumin hua'utániijte, a'ímej mej hua'apua. Seíj pu nu'u ayén tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu anxíj ciento í tumin. Ajta í seíj, ayée pu nu'u tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu muáacua jetze í tumin.

⁴² 'Ja'iné camu a'atzu tí'ituaave'e í mej jín tiraanájchite'en, a'íi pu nu'u hui tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej hua'apua a'achú mej caj tirá'acha'íire'eca'a. Me'ecui xaa, ¿a'iné timuá'amitiejte'e? ¿A'ataani hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna í ti hua'utá'uni'iri'i? —Ayee pu Jesús tiraata'íhua'uri'i.

⁴³ Ajta a'íin í Simón, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'iri'i, a'íi pu hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna ti jaítze'e tirá'acha'íire'eca'a a'iné jaítze'e pu tiraatá'uuni'iri'i.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'in pej hui tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁴ Aj pu i p'í a'uré'eve ti ij raaseíj a'íjna í 'íta'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—¿Ni pecaí raseíj pe'íjna i 'íta'a? Nee nu uteájrupi íyuu pe é'eche. Capej racáaxire í jaj í ne'íca jetze. Mí ajtá'i amín í 'íta'a, a'íi pu hui na'ana'íri'i ne'íca jetze a'íjna jime'e ti a'itajá'ara'atajye'icaa. Ajta na'anáhuatzi'iri'i í rucipúa jime'e.

⁴⁵ Mú'ee pej hui caí nu'itépí'itze. Mí ajtá'i amín mi 'íta'a, tíj na'a ti huiiteájrupi yú chí'ita, a'íi pu na'anáapí'itze í ne'íca jetze. ⁴⁶ Mú'ee pej caí na'avé'exiri'iri'i ti'it'ij aceite yen nemu'uutze'e. Mí ajtá'i amín, a'íi pu hui na'anáxiri'iri'i í ne'íca jetze ti'it'ij ti naa teaar'e.

⁴⁷ A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e. A'íi pu jeíhua auteájturaa í Dios jemi. Neajta nu nain tiraatá'uuni'iri'i a'iné jeíhua pu nexí'eve'e já'araa. Mí pajta mú'ee, mi nej c'íj caj timuaatá'uuni'iri'i, mú'ee pej hui c'íj caj tí'inexe'eve'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴⁸ Ajta Jesús pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íta'a tijín:

—Nu'uri hui timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁴⁹ Majta me'ín í seica í ti hua'utá'ínee, mat'íj miyen tiráanamuajri'i, mat'íj mi autéjhuií mej tí'íhuaúrihua'u, tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna mi ti tihua'utá'uuni'ira a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi? —Ayee mú tiu'uteáuríhua'uraca'a.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íta'a tijín:

—Pu'uri Dios mua'irájtuaa a'iné peté'atzaahuat'e mú'ee. Aricu hui á'ura'a axíehua. —Ayee pu tiraata'ixaa.

8

Majta nu'u a'íime í 'uuca í mej raváire'eca'a me'íjna í Jesús

¹ Tí'ij ayén tiuju'uríj, a'úu pu á'uche'ecane'e tíj na'a a'uun mej a'uchéjme í chajta'a jetze, ajta a'imua' mej a'uchéjme. Jesús pu tihuá'u'itíiri'i a'íjna í niuucari í mej jín huataájtemua'ave'esin, ti jime'en raxa í Dios ti nain-japua tí'íajta. Majta mú á'ujjuhua'ane'e a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. ² Majta seica jamuan á'ujjuhua'ane'e mé 'uuca, í ti Jesús

tihuá'uhuaa, ajta a'íme í ti huá'a jetze tiyáaru'use huatamuári. A'íi mú a'íin pú'een a'íjna í María, mej miyen ratamuá'amua tijín Magdala ti é'eme'ecan. A'íjna jetze í 'íta'a, a'íj mú jetze huiráaci í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'ase.

³ Seij pu ajta á'uche'ecane'e ti ayén ántehuaa tijín Juana, íra'ara'an pu pú'een a'íjna í Chuzá, í ti tí'te'jee í Heródes jemi. Ajtahua'a seij, a'íjna í Susana, majta jeíhua, mé mu'ití mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íi mú majta ravaire'eca'a me'íjna í Jesús, majta a'ímej í seica í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase me'íjna jime'e í mej tí'ijcha'íica'a a'ímej í 'uuca.

A'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuaste'eca'a

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Majta í teite mej a'ímuá a'uchéjme, maúche'e mú ajteáxirijme'ecaa. A'uú mú a'arací'ica'a seij chajta'a jetze, ajtahua'a seij, ajtahua'a seij. Mat'íj mauj e'évé'eci'ica'a, Jesús pu ayén tiu'utámuaritaca'a tijín:

⁵ —Ja'ati ti nu'u hui tí'ihuastehua'a, u pu nu'u á'ume ti tejé'ehuaste'en. Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu nu'u juye jetze huavatzíjraa. Mat'íj mi japuan huachéecajraa a'íme í teite. Majta pina'ase, júte'imua mú a'icára'arave'e. Aa ma'uráaseajrá'a meráacuaa.

⁶ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u hui huavatzíjraa tetej tzajta'a. T'íj ajneájxi, aj pu í huaré'ataa í xicaj jime'e a'íné capu huariéenajye'ícaa.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'utzicare'eme. Ajta a'íin í tzicare'e, a'íi pu nu'u huavaújse jamuan í imue'eri. Capu tiu'utá'a í imue'eri ti te'ejneájxi'in.

⁸ Ajta seica í imue'eri, áa pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'ur'en í chuej. Naími'i pu hui huanéj. Jéihua pu nu'u tiu'uci'reca'a. Jéihua pu jaítze'e airájraa ca'í í seica ti raahuáste. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj raatapuá'ajtacaa ti tiu'utaxájtacaa, aj pu í ayén tihua'utá'ixaa ca'anín jime'e, tijín:

—Mí sej huiteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa. Yee pu'u.

Tí nu'u a'íjna jín tihuá'itiiri'i í niuucari

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Majta a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú raata'íhua'uri'i a'íj ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raatamuáritaca'a. ¹⁰ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Dios pu amuaatá'a sej yaú'itiéé xa'araa í ti rú'avaa í Dios jemi a'íjna jime'e a'íj ti a'íin tí'aíjta. Mí ajta í seica, canu hui e'ehuaritiéecan jín tihua'utá'ixaate'esin, sino chuijtari nu'u jime'en tihua'utá'ixaate'esin ti ij ayén tihuá'uruuren a'íj ti té'eyu'usi'i tijín:

Mú'een xu nu'u xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Aru, caxu tí'itíj seijran.

Mú'een xu xaa ranamua.

Aru caxu hui yaú'itiéé xá'aju'un.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e a'íj ti huataújmua'a í niuucari

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

¹¹ A'íjna í niuucari nej raataxájtacaa, ayéé pu hui huataújmua'a. Í imue'eri, ayéé pu 'een tíj í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan.

¹² Ajta í imue'eri ti huavatzíjraa juye jetze, ayéé pu 'een matíj a'íme í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. Ajta a'íin tiyaaru'u, a'íi pu hui

a'ure'enén, tihuá'ari'ira í niuucari ti huá'a tzajta'a huateájturaa. Ayee pu rici mej mi caí rá'antzaahuat'e'en, ti ij caí Dios hua'irájtuaani.

¹³ 'Ajta a'ájna í ti tetej tzajta'a huavatzíjraa, ayée pu hui 'een matíj a'áme í mej huataújtemua'ave matí'ij amuacáí ráanamujri'i. Mí majta a'áme, camu a'atzu té'eviicua'i. A'atzu mú á'atee mej té'atzaahuat'e. Aru tí'íjtá teja'ure'enén a'ájna xicájra'a mej jetzen tirajpua'íltzi, camu cha'a te'utáviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁴ 'Ajta a'ájna í imue'eri ti a'uun huavatzíjraa tzicare'e tzajta'a, ayée pu hui 'een matíj a'áme í mej ranamua í niuucari. Aru a'áme, í mej mauj yen huaté'uu íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú a'íj té'ujmua'ate me'íjna jime'e í ti huá'amuarí'eriste'e na'ari a'ájna jime'e í mej jeihua tí'íjcha'íi ca'ín a'ájna jime'e í ti hua'aráanajche ti naa seijre'e. A'íj pu jín camu araúaste mej jeihua rí'í tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

¹⁵ 'Ajta a'ájna í imue'eri ti a'uun nu'u huavatzíjraa í chuej japua a'utí a'ur'én, ayée pu 'een tíj a'áme í mej urarí'ene'ejme í ru tzajta'a, majta á'ujca'ane ruxí'eví'ira'a jime'e ti Dios hua'uta'a'áj nain jime'e. A'íi mú hui ranamua í niuucari, majta ru'uté'an í ru tzajta'a. Majta te'utáviicua'i. Ayee mú 'een jín huarín, jeihua mú rí'í tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

A'íj nu'u jín tí'ivaire'e a'ájna í aparaatu

(Mr. 4:21-25)

¹⁶ '¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'ájna jíme'en í ja'ati ti hui aparaatu tí'ítíj tícha'íi? Tí'íj rá'ajtaira, ¿a'uné jetze iyé'eruuren? ¿Ni qui xa'ari tzajta'a ruutéchajta na'ari caama jete ye'iráchajta? Capu xaa ne'u. Ja'ati ti na'a án pu imuá ya'ujchájtza mej mi atáneere í taij jime'e í mej a'uteáru'ipi. ¹⁷ Ajta, naíjmi'í tíj na'a mej avíltzi'í jín miyen rici í teite, capu hui ayén éene'e a'ame. A'íi mú xaa hui ramua'aréeren tí'íj Dios mé jéjre'e raatasejrata.

¹⁸ 'Rí'í xu'u mú'een sej si temua'a naa tiráanamua, a'iné ti pua'ja ja'ati tí'ítíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu jaítze'e tiraatá'asin. Ajta a'íin ti caí tí'ítíj tícha'íi í Dios jemi, Dios pu hui rá'ari'ira a'ájna í ti ayén tirá'amitiejte'e ti nu'u tí'íjcha'íi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

I mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

¹⁹ Ajta a'íin náanajra'an í Jesús, majta ihuáamua'ame'en, a'íi mú e'iré'ene mej mi raasej. Aru, capu huatári'iristareca'a mej ajteáxiire á vejli'i jemin a'iné jeihua mú teite aité'uuca'a tá'apueerta. ²⁰ Ja'ati pu ayén tiraata'ixaa a'ájna í Jesús tíjín:

—Mé pua'acíé mú a'uté'uu a'anáana, majta a'ihuáamua'a. Méjxe'eve'e mej muaasej.

²¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—A'íi mú hui a'íin pú'een í nináana, majta í ne'ihuaamua'a, a'áme í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, majta miyen rí'í tirá'astijre'e a'íj ti tiú'ujxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí'íj nu'u Jesús raatépu'ajte í eeca

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj. Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'áme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Tiché'e antáciine u jetze pújme'en a'u ti a'alaguun.

Matí'ij mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'ucíj. ²³ Maúche'e mú jaj japua huajú'ucca, tí'iquí huatácu a'íjna í Jesús. Tí'ij jí huatá'ecareca'a, ajta jéihua pu ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze. Mu'uri t'n a'ucárutijme'e.

²⁴ Majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú ya'ujíste a'íjna í Jesús. Ayeé mú tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, Tu'uri hui t'n á'ajamin.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ájchee. Tí'ij jí raatá'ijmáijri'i í eeca, ajta japuutzari tí tiújta'ahua'a. Jíme'en pu'u raatá'ijmáijri'i, aj pu í huateápua'areca'a. Tí'ij jí naa hua'é'ene'e já'araa.

²⁵ Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—¿A'íne' leen jín secáí té'atzaahuat'e?

Ajta a'íimej jemi, j'éecan utéevatzi í huá'a tzajta'a. J'éecan mú majta a'ij pua'a tira'utasej. Ayeé mú tí'iru'íhua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'it'itáani tévira'a pú'een amíjna? A'íi pu hui tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj, majta hui rá'antzaahua.

I ja'ati ti nu'u Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Matí'ij antacíj, a'úu mú ará'a a'úu tí huatacá'a u Gadara. U jetze pújme'en tí é'esejre'e u Galilea. ²⁷ Tí'ij jí Jesús a'itáaraa í baarcu jetze. Aj pu í sej ra'antinájchecha'a. A'uu pu é'eme'ecan í chajta'a jetze a'íjna í ja'ati. Tiyáaru'use pu tzajta'an seijre'e. Pu'uri á'atee tí caí tí'it'échejca'a a'íjna í ja'ati. Capu ajta chí'ij jetze chejca'a. A'uu pu'u e'echéjme'e a'u mej mí'ichite e'ev'é'enaamuaca.

²⁸ Tí'ij raasej a'íjna í Jesús, án pu e'erájve íicá'ra'an jetze í Jesús. J'éecan pu huajíjhuaca'a a'íjna í ja'ati. Aj pu í ayén tiraatajé ca'anín jime'e tíjín:

—¿A'íne' tí'it'ij peteáruuren íneetzi jemi, Jesús, í pej yaujra'an pírici í Dios tí ta japua é'esejre'e? Ayeé nu hui tí'imuhavíi. Capej hui puaíjzi neetá'acare'en.

²⁹ Ayeé pu a'íin ja'ati tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e tí a'íin Jesús arí tiraata'áij a'íjna í tiyaaru'u tí nu'u huírá'ra'aní í teví jetze. Mu'íi pu tiyaaru'u raat'éevi'i a'íjna í ja'ati. Majta a'íime í teite í mej a'uun e'echéjme'e, a'íi mú ra'amúá'ij'iquihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ru'íica jetze alaambre jime'e. Matí'ij mi raat'é'avaata.

Ajta a'íin í teví, tí'ij pí'na'a pu rajtzá'ana'a í'laambre, ajta mé iyaúuruti a'u tí caí é'e tí'it'ij a'íne' tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a.

³⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íne' pua'antehuaa mú'ee?

Ayeé pu tíu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín:

—Í tej sei ví'ira'a ará'ase.

Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna jime'e í mej mu'íiti' tzajta'an seijre'e í tiyáaru'use.

³¹ Majta a'íime í tiyáaru'use, jéihua mú rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús tí 'ij a'íin caí hua'uta'íte mej á'ucíine tí e'etécun a'u mej á'anami'í í tiyáaru'use.

³² Majta á vejli'í, í tuiixu é'eciine, áa mú tejá'ucca'anen jí'í jetze. Majta a'íime tiyáaru'use, ayéé mú tiraatáhuaviiri'i me'íjna í Jesús tí hua'utá'an mej mí í tuiixu tzajta'a a'uteáruute. Aj pu í hua'utá'a. ³³ Matí'ij huírá'aci í teví jetze, matí'ij mi a'uruáachejraa ca'anín jime'e. Matí'ij mi a'uteá'rupi í tuiixu tzajta'a. Majta me'ín í tuiixu a'uruáachejraa. Matí'ij mi ancáavatzí a'u tí e'encátee. Matí'ij mi áata'a atéevatzí. Matí'ij mi a'ujámí.

³⁴ Majta a'ñime í mej huá'acha'ñica'a í tuiixu, mat'íj raaseíj a'íj ti ti'it'íj huaríj, a'ñi mú a'uruáachejraa. Mat'íj mi hua'utá'íxa í teite chajta'a mé é'eche, majta a'ímuá mej a'uchéjme a'íj ti ti'it'íj huaríj.

³⁵ Mat'íj mi a'ñime í teite, a'úu mú e'iré'ene mej mi raaseíj. Mat'íj a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a, a'úu mú yá'uteu a'ñina í ja'ati í mej jetzen huiráaci a'ñime í tiyáaru'use. A'u pu a'utácatií í Jesús jemi. Pu'uri ti'it'échejca'a. Capu ché'le rutímua'iraca'a. Mat'íj mi tiu'utátziin temua'a jeíhua.

³⁶ Majta a'ñime í mej raaseíj, a'ñi mú tihua'utá'íxaa í teite a'íj ti Jesús tiráahuaa a'ñina í ja'ati tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a. ³⁷ Mat'íj mi naími'i í mej a'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Gadara, a'ñi mú rájhuaviiri'i a'ñina í Jesús, ti nu'u á'ura'ani a'ine jeíhua mú tiu'utátziin. A'íj pu jín Jesús ateájraa í baarcu jetze. Ti'íj jí á'uraa.

³⁸ Ajta a'ñin í ja'ati tiyáaru'use mej jetzen huiráaci, jeíhua pu rájhuaviiri'i a'ñina í Jesús ti raatá'an ti jamuan á'ura'ani. Mí ajta í caí, capu raatá'a ti jamuan á'ura'ani.

³⁹ Ayee pu tiraata'íxaa tíjín:

—Patá'aj hui huaré'ara'ani a'u pej é'eche patá'aj hua'utá'íxaate'en a'íj ti muáaruú í Dios, a'ñina jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e.

Aj pu í á'uraa a'ñina í ja'ati. Ti'íj jí nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a í chajta'a jetze, a'ñi pu hua'utá'íxa a'íj ti ti'it'íj ráaruú ti huápi'i ruxe'eve'e a'ñina í Jesús.

Tí nu'u yaujra'an pu'éene'e í Jairo, ajta nu'u a'ñina í 'ñita'a ti ti'icui'ica'a
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

⁴⁰ Ti'íj Jesús a'uré'araa yú jetze pújme'en, jeíhua mú teite ra'ancuré'evi'iti. Muaateújtemua'ave a'ine a'ñi mú rachú'eve'eca'a. ⁴¹⁻⁴² Jime'en pu'u Jesús a'uun a'ará'a, aj pu í seíj í ja'ati é'ejtunutaca'a á vejli'i jemin í Jesús. Ayee pu ántehuaa tíjín Jairo. A'ñi pu ti'ajta u teyujta'a. Ti'íj jí a'ñin raatáhuaviiri'i ti Jesús a'uré'enen jemin chajnan a'ine pu'uri nu'u á'ame'ere í yaujra'an. Ajta, a'ñi pu'u caj pít'íjyauj, íitacan. Ajta a'ñina í yaujra'an, ayée pu rájcha'ñi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a. Ti'íj jí Jesús á'ura'a jamuan. Majta í teite, jeíhua mú ajteáñireca'a jemin. Temua'a mú tité'ecataca'a.

⁴³ Ajta a'ñin 'ñita'a, áa pu ajta a'utéveeca'a. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti ayén a'ñina jín ti'icui'i a'ñina jime'e ti tí'ira'asecare'e í xúure'e. Capu mé'e a'atíjca'a ti raay'itihua'a ti tiráahuaate'en. ⁴⁴ Ti'íj jí a'ñin 'ñita'a, huarita'an a'uré'ene. Aj pu í ra'ajtamuáriej í çixure'ara'an jetze. Jime'en pu'u ra'ajtamuáriej, aj pu í huateápu'a'areca'a ti uvé'emí'íye í xúure'e.

⁴⁵ Ti'íj jí Jesús ayén tihua'uta'ñhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani hui na'ajtamuáriej?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Canu nee.

Mat'íj miyen tiu'utaxájtaca'a, a'ñina í Pedro, a'ñi pu ayén tiraata'íxaa tíjín:

—Maestru, jeíhua mú ajteáñiri í teite mú'etzi jemi. Majta á'ujtajche.

⁴⁶ Mí ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ja'ati pu xaa na'ajtamuáriej. Nee nu hu ráamua'areeri'i t'íj ne-muári'eri'ira'a huirájraa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í Jesús.

⁴⁷ Ajta a'ñin í 'ñita'a, a'ñi pu ráamua'areeri'i ti caí ri'iri ti huateúravaa. Ti'íj jí e'iré'ene. Ruvivé. Aj pu í é'ejtunutaca'a jemin í Jesús. Ti'íj jí ayén

tiu'utaxájtaca'a a liné'een jín ra'ajtamuariej mé jéjre'e mejseiraca'a í teite. Ajta ayé pu tiu'utaxájtaca'a a l'ijna jime'e ti huarúj.

⁴⁸ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, pepu'uri hui huarúj pe'ijna jime'e pej té'atzaahuat'e. Aricu, á'ura'a axiéehua.

⁴⁹ Aúche'e pu ti'ixáataca'a t'ij sej e'iré'ene ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej a'uun é'eche í Jairo jemi, a'ijna ti ti'ajta u teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri huam'i ayauj. A'ij pej hui jín caí cha'a tira'antiú'uuni'ira'an mi maestro.

⁵⁰ T'ij Jesús ayén tiráanamujri'i, ayé pu tiraata'ixaa a'ijna í Jairo tijín:

—Capej t'itziine'e. Patá'aj té'antzaahuat'en pena'a. Aúche'e pu hui rujni. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵¹ Mat'ij mi a'ucj. Mat'ij me'uun a'ará'a Jairo ti é'eche. Mat'ij me'uun a'uré'ene, capu hua'utá'a í teite mej a'uun a'uteárute u chi'ita. A'imej pu'u huatá'a a'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, ajta a'ijna í Jacobo. Ajta a'ime í vaújsimua'ame'en í ti huam'i, a'imej pu ajta huatá'a. ⁵² Majta me'ín í teite á pua'acié mej a'uté'uuca'a, naími'i mú ca'anín jín ruyeineca'a. Máujxeemiste'ecaa micu.

Ajta a'ín Jesús, ayé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu ruyeine. Capu hui mi'ichi. Cutzú pu'u.

⁵³ Mat'ij mi raate'atzeájraa a liné méjmua'areereca'a tijín huam'i. ⁵⁴ T'ij jí Jesús ra'ajtamuariej í pa'ari'i í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, ájchesi.

⁵⁵ T'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an huaré'araa í jemin. Jime'en pu'u huaré'araa í jemin, aj pu í ájchee. T'ij jí Jesús ayén tihua'uta'alj í vaújsimua'ame'en mej nu'u tiraamín. ⁵⁶ Jé'ecan mú naa r'i'ira'utasej í vaújsimua'ame'en. Ajta a'ín Jesús, a'í pu hua'utá'ijmijri'i mej caí ja'ati ixaate'e a'ij ti t'itj huarj.

9

T'ij nu'u Jesús hua'aré'etixi a'imej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ja'anáj pu nú'u ayén huarj a'ijna í Jesús. A'í pu hua'utajé a'imej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu tihua'u'ijca a'ijna jime'e mej mi hua'utamuarite'en a'imej í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a sejire'e, majta mej nu'u tihua'uhuaate'en t'ij na'a ti'ipua'amé í cu'ini'ira'a í mej jín t'icucui'i í teite. Jesús pu ajta hua'utá'a í muári'eri'ire'ara'an í mej jín miyen tiú'uruuren. ² T'ij jí hua'uta'iteca'a mej mi a'ucjxi'in mej mi tihua'utá'ixaate'en í teite a'ijna jime'e í niucari ti jime'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Ajta pu hua'uta'iteca'a mej mi tihua'uhuaate'en í mej t'icucui'i. ³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu t'itj anú'an í sej jín huatéujvair'e'en í juye jetze, ni t'itj itzj, ca'ín t'itj ca'aní na'ari t'itj pan o tumin. Seajta hui, sej xu'u anpiín í sícu'uri. Caxu hua'apua ca'te'epiin.

⁴ A'uu ti na'a sej ará'aiixa a'ájna a'u ti chi'ij a'utéjvee, a'uu xu u á'ateere ajta sena'a caí á'ucine a'ujna u chajta'a. ⁵ Ajta, ayé xu hui huáriní ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itin. Set'ij á'ucine se'ujna u chajta'a, xajtaúr'i'ipi'in í sej ajtáca'acaimé'e, seajta raatéca'atzixi'in ti ij cáaxin í chuej. Ayee xu a'ijna

jín huarín, aj mú mi ramua'aréren mej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Mat'íj mi a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a. Nainjapua mú hua'utá'ixaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Majta tihuá'uhuaa í teite.

T'íj nu'u huam'í a'íjna í Juan í ti huá'amua'í huaca'a í teite

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'ín í Heródes, a'íjna ti tajtuhuan jín tí'téveeca'a, a'í pu ráamua'areeri'i a'íj mej tí'tíj ruurejca'a. Capu a'íj tirá'amítiejte'eca'a a'íné seica mú miyen tí'ixajtaca'a tíjín:

—Pu'uri ajtahua'a a'ítáaa a'íjna í Juan a'ujna mej ye'avá'ana.

⁸ Majta seica miyen tíjín:

—Pu'uri ajtahua'a huatasejre a'íjna í Elías.

Majta seica miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u seíj pu a'ítáaa huá'a tzajta'a í m'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. ⁹ Ajta a'ín Heródes, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Teajta hui ra'antivejcheca'a í mu'úura'an ne'íjna í Juan. A'íj pu jín caí a'ín pú'een. ¿A'atajqui na'a pú'een a'íjna í nej jíme'en niyen tí'inamua'? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta huataújtese ti raasej.

T'íj nu'u Jesús tihua'umí a'ímej í teteca anxíjvi'ira'a mej ta'ará'ase

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'íj mu'u píja'uré'avatzí, mat'íj mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús a'íj mej tí'tíj huáruu. Tí'íj jí a'ín huá'uvi'ítí a'ímej. Mat'íj mi a'ucíj rujímua'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Betsaida.

¹¹ Majta me'ín í teite, mat'íj ráamua'areeri'i, a'úu mú e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. A'í pu hua'ancuré'evi'ítí. Ajta tihua'utá'ixaa a'íj tí'een a'íjna jíme'e ti Dios tí'áajta nainjapua. Ajta tihuá'uhuaa í mej tí'icúcu'ime'ecaa.

¹² T'íj huaré'echuixareca'a, a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj hua'aré'e'ítixi'ín í teite mej mi a'ucíjxi'ín tíj na'a a'uun mej huachéjme u chajta'a, ajtahua'a ayée imuá mej a'uchéjme, mej mi me'uun tíu'unanan tí'ítíj mej ráacua'ani, mej mi majta me'uun a'ucu'utzu a'íné capu hui ye'e tí'ítíj ayajna a'u tej a'uté'uu.

¹³ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj mú'een tihua'umín.

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Aii tu'u tícha'í a'achú cumu anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'íté, ca'ín tej teja'uvé'enanán í mej jín tíu'ucua'ani nájmi'i. —Ayee mú tiraata'ixaa.

¹⁴ Majta a'íme í teteca, ayée mú ará'ase a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Miche'e a'ujrá'ase í teite, muáacua jetze mua'arástim'é, méyee majta méyee.

¹⁵ Mat'íj mi miyen huaríj. Majta í teite, náimi'i mú a'ujrá'aseca'a. ¹⁶ Aj pu í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi í pan, ajta í hua'íté. Aj pu í júte'e á'ujneereca'a. R'í'í pu tiraatá'a í Dios. Ajta, a'utéjche ti ra'antítaaraxi'ín í pan, ajta í hua'íté. Aj pu í hua'utá'í'ipi'í a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mat'íj mi autéjhuii mej

ha'uré'e'i'ipiite'en í teite. A'atzu mú á'atee mej hua'uré'e'i'ipiite'esin í pan, majta í hua'ité.

17 Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéju'uxai. Majta a'íme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, maúche'e majta te'evé'ejiste'axi sicíri jetze me'íjna ti te'avá'aturaa. Ajta a'ín í sicíri, ayée pu te'ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

T'íj nu'u a'ín í Pedro ayée pu raatamuá'a ja'ati ti nu'u Círístu'u pú'een
(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

18 Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu já'ahua'a Jesús téníusime'e rusej. A'íí mú rasej'raca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'uta'íhua'urí'i tíjín:

—¿A'iné metí'ixa í teite ja'atá nú'u ne pú'een inee?

19 Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e. Majta seica miyen tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Elías ti ajmí'i sejre'eca'a. Majta seica miyen tíjín sej pej nu'u a'itáaa huá'a jemi í m'í'ichite ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

20 Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'urí'i tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'iné setí'imua'atze ja'atá ne pú'een?

Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pe hui pe'ín pú'een í Círístu'u ti Dios án mú já'ujra í ípuari japua.

21 Ajta a'ín í Jesús, jeíhua pu huau'íjca mej nu'u caí ja'ati íxaate'e ja'ati ti pú'een.

T'íj nu'u Jesús raataxájtaca'a tíjín: “Nu'uri m'í'ini inee”
(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

22 Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ineetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite nej ní inee jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani. Majta a'íme í hua'avaujsi, majta a'íme í mej tí'aijta u teyuja'ta, majta a'íme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, naími'i mú hui netíi. Majta neejé'ícatan. Ajta, t'íj teuumé'eca huaíca xicaj, na'ítaméj huá'a tzajta'a í m'í'ichite nej ni ruuri ná'ara'ani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

23 T'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'ati raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en nee jamuan, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín amuacaícan mé rúurieni a'ij ti tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a. Ajta á'iyen cha'a a'ín huataúra'an tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ti ayén che'atá na'a tirajpuaítzi á'ara'ani netíj hui inee tirajpuaítzi na'ame. Ché'e a'ín ajta ayén huá'ini a'ij nej tí'iraxe'eve'e inee, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

24 'Ayee pu'u, ti pua'a ja'ati a'íjna jín tí'itese'e ti nain tí'ijseire'en tíj na'a pua'amé yen tí'isejre'e tí'ij ruxiéehua chée á'ara'ani, aru ti pua'a ari huá'mí'ini, capu cha'a a'ij tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ijcha'ii. Ajta ti pua'a ja'ati huá'mí'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astjire ineetzi, a'íí pu xaa hui aúche'e rateuni í ruxiejniu'uca ti auj ruurica'a.

25 'Ahuui, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿A'iné tí'itíj tiraatéva'iri í ja'ati ti nain huamuá'ítin ti ayén sejre'e íyen chaanaca japua ti pua'a á'iyen yá'urieeni a'íjna í ja'ati í ruxiejniu'uca ti aúche'e ruurica'a? Capu hui a'atzu tí'itíj a'ij tiraatéva'iri, tzíte'e.

²⁶ Tí pua'a ja'ati tí'itevi'ira'a ineetzi jemi na'ari tí'itevi'ira'a a'ij nej tí'ixa, inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui che'atá nena'a tiu'utató'ira'ata í jemin a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin.

'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'ájna nu xaa yé ve'ecánejsin, neti'itevéé nu na'ame tí'itáj Rey jime'e. Ayeé nu che'atá nain jín te'entínmuja'aréere na'ame tíj í niyá'upua. Neajta nu huatasej're'esin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e í ta japua. Huápi'i pu hui naa seíre'e a'ame mej mi naa rí'i tína'utasej' í teite.

²⁷ 'Ayeé nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huat'é'uu ayajna, camúu xi cui'ini sino mat'ij amuacaícan rasejran ti Dios tiu'uta'áijta íiyen chaanaca japua. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí'ij nu'u seicié huataújrúu í Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Teuumé'eca a'achú cumu aráhuai'a xicaj ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i a'í'imej a'uví'ti, a'ájna í Pedro, ajta a'ájna í Juan, ajta a'ájna í Jacobo. Mat'ij mi anticj' í jirí japua.

Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti huatéjniuuni. ²⁹ Tí'ij auj téniiusime'e, aj pu i seicié huatújrúu a'ájna í Jesús í runéerime jetze. Temua'a pu naa tiu'utécuainareca'a í cáixure'ara'an. Ayeé pu tí'itétaave'e cumu metémáxcava'ara.

³⁰ Mat'ij mi hua'apua huatasej're jamuan í Jesús. A'íi mú me'ín pú'een, a'ájna í Moisés teecan, ajta a'ájna í Elías. ³¹ Huápi'i mú naa seijre'eca'a. Majta jamuan tí'ixajtaca'a a'ájna í Jesús. A'íj mú jín tiu'urixaate'ecaa a'ájna í ti jín araurastejsin a'ájna Jerusalén, ti a'ín huámi'ini a'ájna.

³² Ajta a'ín í Pedro, majta í mej hua'apua í mej a'uté'uuca'a jamuan, jeihua mú cu'utzícua'a. Mat'ij huáji, mat'ij mi hua'usej' a'í'imej í teteca í mej áa huat'é'uuca'a jamuan í Jesús. Majta raasej' a'ij ti éene'e í Jesús ti jeihua huápi'i naa seijre'eca'a. ³³ Mat'ij meri á'ucánicu a'ujna ti a'utéjvee í Jesús a'íime mej hua'apua í teteca, aj pu i ayén Pedro tiraata'ixaa tíjín:

—Maestro, naa pu xí'epi'ín tej yé huat'é'uu. Tiché'e hui huaícaca huátaahuaa, í inaamua, sej' ti mú'etzi á'aa a'ame, ajta sej', Moisés ti ra'áa á'ara'ani, ajta sej', Elías ti ra'áa á'ara'ani. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pedro a'íné capu a'ij rá'amitiejte'eca'a.

³⁴ Tí'ij auj tí'ixáataca'a, aj pu i jaitiri huatasej're. Aj pu i huá'a jetze rájrúpi. Tí'ij huá'a jetze rájrúpi, mat'ij mi tiu'utátziin a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³⁵ Tí'ij jí niuucari e'icánamuajre í jaitiri tzajta'a, ayén tíjín:

—A'íi pu hui a'ín pú'een í niyauj, í nej ra'antíhua'u. Setá'aj ráanamua. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, án pu a'utevéé já'araa rusej' a'ájna í Jesús. Majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú ru'uté'aa í ru tzajta'a. Camu ja'ati huatá'ixaa a'ij mej tiu'uséj'.

I temuaij ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yee ruijmua'a yee, mat'ij meri acáaci í jirí japua, jeihua mú teite ra'antinájcheca'a. ³⁸ Ajta sej' pu a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. A'íi pu raataj tíjín:

—Maeestru, jeihua nu hui muahuavii pej ya'utéesej' í niyauj, a'íné a'íi nu'u caj tí'ijyaúj. ³⁹ Xiejniu'ucari ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu hui rájviivi'i. A'íj pu jín, jeihua ruijjuave'e í pa'ari'i. Ajta jeihua pu huá'aruri ratá'aca í jetzen. A'íj pu jín, áijjaamixcue'ire'e í rutene'e jetze. Cíj pu'u tiratá'aca ti ruxiéehua rí'i mé

tejá'uche'ecane'en. Pu'uri rá'apua'ajte'esin. ⁴⁰ Nehuá'uhuaviiri'i hui ne'ímej í mej á jamuan á'ujuhua'an mej raatamuárite'en ti tzajta'an seijre'e. Majta caí raayí'itihua'a. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

⁴¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú:

—Mú'een mi sej iiji huáteemua, caxu hui té'atzaahuat'e, mi sej a'ij pu'a'a tí'teteite. ¿A'achúni ruxe'eve'e nej a'ateevi'i mú'ejmi jemi nej ni rí'í amuáaruuren? Mé je'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

⁴² Tí'ij auj e'evé'eme'ecaa, a'íi pu tiyaaru'u ra'itárie á chuaata'a, ajta huá'aruri raatá'a. Aru a'íin Jesús, a'íi pu ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Aj pu i tiráhuua í pa'ari'i. Ajta raatátui í táatjra'an.

Tí'ij nu'u ajtahua'a Jesús raataxájtaca'a tijín: “Nu'uri mi'ini”

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

⁴³ Majta naími'i mú naa rí'í tira'utasej a'íjna jime'e ti Dios ayén ráaruu a'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e.

Matí'ij mauj a'ij tejá'usejiraca'a í teite me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huaríj, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e.

⁴⁴ Ayen tijín:

—Rí'í xu'u mú'een tiráanamua. Ayee pu hui tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Avíitzi mú jín neetzi tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í teite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁵ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, camu yaú'itíeé muá'araa a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a a'íjna í Jesús, sino huateúravaataca'a mej mi caí yaú'itíeé muá'ara'ani. Majta mú tí'itziine'eca'a. A'íj mú jín caí raata'ihua'uri'i me'íjna jime'e a'ij ti huataújmua'a.

I ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú autéjhuii mej tiú'ujeeve a'íjna jime'e yee a'atani jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee iteen tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴⁷ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca í ru tzajta'a. Aj pu i pa'ari'i avé'evi'iti. Tí'ij í á vejlí'i raatéjche a'u ti a'utéjvee. ⁴⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ja'ati ti na'a ti ra'ancuré'evi'itin a'íjna i pa'ari'i neniúucajtze'e, a'íi pu hui ajta na'ancuré'evi'itin ineetzi. Ajta a'íin ti na'ancuré'evi'itin ineetzi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'itin a'íjna ti tinaata'ajj. Ayee pu'u tí'een a'iné a'íjna ti jaítze'e c'lieene'en jín tí'itéjvee mú'ejmi mi sej nee jamuan á'ujuhua'an, í Dios jemi, a'íi pu hui jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee caí máaj ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

I ja'ati ti nu'u itejmi jemi seijre'e

(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ajta a'íin í Juan, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, ja'ati tu a'uséj ti huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Aníúucajtze'e pu jín huá'amuarite'eca'a. Teajta iteen, teen tu hui raatá'ijmijri'i ti caí ayén rijcaa, a'iné capu téjmi jetze ajtéme'ecan.

⁵⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Caxu rá'ijmijra, a'iné ja'ati ti na'a ti caí a'ij á'amuaruure, a'íi pu xaa á'amuaaire'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij Jesús hua'ajté'axi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

51 Tí'ij ari vejli'itaca'a ti teja'uré'enejsin a'ájna xicá'jra'a ti jetzen Dios rá'avi'itín í ta japua, Jesús pu raaxí'epi'intare nain jime'e ti a'uun a'ujné'n ánti Jerusalén. 52 Seica pu huata'íteca'a mej mi amuacá' a'ujné'n. Aa mú a'ará'a chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íme í Samaria ti é'eme'ecan. A'uu mú a'atanéj mej mi rí'í tiú'uruuren a'u mej ará'aíixa.

53 Majta a'íme í mej a'uun é'echéjca'a, camu ra'ancuré'evi'iti me'íjna í Jesús, a'liné mu'uri ramua'areereca'a tijín Jerusalén pu a'ujnéjsin.

54 Majta a'íme í mej hua'apua, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, matí'ij ráamua'areeri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

—Tavastara'a, ¿a'liné hui petí'ijxe'eve'e tej ti tiyen huárini? ¿Ni teraata'áijte'en í Dios ti júte'e ye'icáxire'en í tajj ti jín huá'ucuí'ini naíjmi'ica, matíj mena'a ayén mej huachéjme? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

55 Aj pu í Jesús pí a'uré'eve. Aj pu í hua'ajté'axi. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ca xu hui ramua'aree ti'itíj ti xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a teja-muaatá'aca sej si siyen tiu'utaxáj. 56 A'liné inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni hua'antipúa'ajte'en í teite, sino a'íj nu jín mú a'uvé'emej nej ni hua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta a'ucíj. Majta seíj chajta'a jetze a'atanéj.

*Í mej nu'u raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujjhu'a'ane'en a'íjna í Jesús
(Mt. 8:19-22)*

57 Matí'ij mauj huajú'ucca í juye jetze, seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui á jamuan a'um'é'e na'ame a'u ti na'a pe á'ume.

58 Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'íme í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche a'u ti aucúcu'unijmee. Majta a'íme í pina'ase, pí'ista jetze mú tiú'uritu'aate. Mí neajta inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, canu huatéechi'i a'u nej a'utácuti.

59 Jesús pu seíj huata'áij í tevi tijín:

—Patá'aj á'uche'ecane'en nee jamuan.

Ajta a'ín teáata'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Niche'e ne'u yé huatácati ajta caí huámi'ini í nitáata nej ni ra'avá'anan a'íj tej tí'ijr'i'ire iteen. Aj nu xaa á jamuan á'uche'ecane'e na'ame.

60 Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Miche'e me'ín ra'avá'anan í mí'ichi a'íme í hua'axí'ej mí'ichite me'íjna jime'e í mej caí ramua'ate í Dios. Pajta mú'ee, aricu á'ura'a pej pí í niuucari hua'utá'ixaaate'en ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

61 Ajtahua'a seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu hui á jamuan á'uche'ecane'e na'ame, aru nauj mí'i u a'atanén ne é'eché nej ni hua'utateújte'en í ne'ihuaamua'a, neajta í nevaújsimua'a.

62 Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—A'íjna í ja'ati ti a'utéjche ti tí'imuari'e, ti pua'a ari já'ita'a umé'eca ajta raatéieehua, a'íj pu hui caí tí'itíj vaire'e jemin í Dios ti nainjapua tí'ajta.

10

Tí'ij nu'u hua'aré'e'itixi a'ímej í mej hua'ícate jamuan tamuáamuata'a ará'ase

1 A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu ajtahua'a seica avé'ejajpuaxi í mej ayén pua'améca a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. A'íi pu hua'uta'ítéca'a hua'apucacajmé'en mej mi anáaté'ee u e'ará'asti nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme, a'u ti Jesús huáje'emuáarenche'e.

2 Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'ití mu'uri tén á'ujca'ane ti Dios tihua'uta'ájte'en, aru camu mu'íi a'íime í mej a'íjna jín tí'ivaire'e mej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. A'íj xu hui jín siyen tiraatáhuavii í tavástara'a í ti jemin tiu'utátuure'esin na'íjmi'ica jime'e í mej té'atzaahuatete, ti a'íin tejámuata'ájte'en sej a'ucíjxi'in nainjapua a'u mej é'esejre'e.

3 'Sericu mú'een. Ayeé nu hui tejámuata'ájte'esin sej si huá'a tzajta'a á'ujjuhua'ane'en í teite. Ayeé xu seíre'e xá'aju'un matíj cáne'axi mej huá'a tzajta'a á'ujjuhua'an í jíra'ave. 4 Caxu hui ca'aní té'epiin sej tumín tzajta'a ucá'an, caxu seajta ca'aní té'epiin sej tiú'ujcixu te'ucá'an, caxu seajta tiú'uca'acái té'í'ipi'in. Caxu ja'ati teujte'e í juye jetze. 5 Set'íj chí'ita uteárute, mí'i sej siyen tiraatateújte'en yee: “R'íi xu yee tí'techejca.”

6 'Seajta ti pua'a a'uun é'esejre'e seíj í tevi ti xaa r'íi tí'iche, a'íi xu hui huateáturaasin jemin í sej jín raatateújte. Na'ari caí, ajtahua'a huateáturaasin mú'ejmi jemi í sej jín raatateújte.

7 'A'uu xu á'teere a'ájna chí'ij jetze a'u sej ará'aixa. Tí'itíj ti na'a mej tejá'amuamin, a'íj xu hui huácua'ani, seajta raayé'en. Ayeé xu huárini a'iné ayéé pu tiraavíjte'e mej tiraanájchite'en a'íjna í ti tí'imijhuaca. Caxu á'ujjuhua'ane'en méyee seajta méyee huá'ache.

8 'Set'íj se'uun a'uteárute seíj jetze í chajta'a, ti pua'a a'íime amua'ancuré'evilitin, ayéé xu huárini. Tí'ití mej án amuaaj'ujmuaniira, a'íj xu huácua'ani. 9 Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en a'ímej í mej tí'icúci'íjme. Seajta hui siyen hua'utá'ixaate'en yee pu'uri támua'a teja'uré'enejsin ti Dios nainjapua tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

10-11 'Na'ari, ti pua'a mecaí amua'ancuré'evilitin set'íj e'ará'asti seíj jetze í chajta'a, ayéé xu caaye jetze á'ujjuhua'ane'en. Ayeé xu hui tihua'utá'ixaate'en yee: “A'íjna í chuej, ti muíini ti ajtá'vítaxi í taca'acai jetze, íye ti chajta'a me'ecan, a'íj tu huatéca'atzíjxi'isin sej si ráamu'a'aree sej ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi. Capu amán a'íj sej seri tiú'uruu. Aúche'e pu yerá'aixa ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'ájta nainjapua íiyen chaanaca japua.” Ayeé xu hui tihua'utá'ixaate'en.

12 'Ayeé nu hui tejá'amu'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze tí'ij yerá'aixa í Dios ti íj a'íin huá'axijte'en, jaitze'e mú hui rajpuáítzi muá'aju'un a'íime í mej caí amua'ancuré'eviliti a'ujna chajta'a mej caí a'íime í mej Sodoma e'echéjme'e.

I teite mej nu'u caí té'atzaahuatete
(Mt. 11:20-24)

13 'Mí sej hui Corazín é'eme'ecan, setá'aj huataújxieemiste'en. Seajta mú'een, mí sej Betsáida é'eme'ecan, setá'aj seajta huataújxieemiste'en, a'iné mú'ejmi tzajta'a, jehua nu niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'eviliti.

'Aru ti pua'a niyen huáriníche'e huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Tiro a'uchéjme'ecaa o huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Sidón é'echejca'a a'íj nej neri huaríj mú'ejmi jemi, a'íi mú hui mejmí'i seicié tiu'umuá'aj á'ame'enche'e. A'íi mú miyen ucaújchejte'axi'inche'e me'ájna jime'e í mej jín

custaa tí'ita'ahuaca. A'íi mú hui majta nasij cáujhuuate'enche'e, majta miyen éene'e mej a'ujrá'aseche'e mej mi ráamua'aree í seica í teite mej meri seicié tiu'umuá'aj.

¹⁴ 'Silu mú'een, jaítze'e xu hui rajpuaíiti xá'aju'un mecaí a'ímej a'ájna xicá'ra'a jetze ti Dios ayén tihua'axijte'en.

¹⁵ 'Ari mú'een, mi sej Capernaúm é'eme'ecan. ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui Dios pu amuá'avi'itin u júte'e? Capu hui tzíte'e, sino Dios pu amuaja'ucáhua'axijsin tété'imua í chaanaca jete a'ájna jime'e sej caí na'ancuré'evi'iti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

¹⁶ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í ti hua'uta'íteca'a tijín:

—A'ájna í ja'ati ti ayén á'amuanamua, a'íi pu hui ajta nenamua ineetzi. Ajta a'ájna í ja'ati ti amuata'íti, a'íi pu ajta neta'íti ineetzi, ajta, a'íi pu hui raata'íti a'ájna ti tinaata'aíj ineetzi.

Mat'íjtá nu'u mi curé'ecijxi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase

¹⁷ Mat'íj mi a'ucíjxi a'íime í mé huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. Mat'íj uvé'eneajxi, jeíhua mú rútemua'ave'eca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, majta a'íime í tiyaaru'u, a'íi mú majta te'ará'astijre tetí'ij iteen tihua'uta'aíj aniúucajtze'e.

¹⁸ Ayee pu tiu'utaniú a'ájna í Jesús tijín:

—Nee nu raasej ne'ájna í Satanás tí'ij a'áin u e'icájve u júte'e. Ayee pu hui teje'icájve cumu mej témaxcava'ara'an.

¹⁹ 'Neajta inee, nu'uri tejámua'íjca ne'ájna jime'e sej hua'avé'etziinaxi'ín se'ímej í cu'ucu'use, ajta se'ímej í teaxcáte sej si tiu'utémua'itin. Neajta nu hui tejámua'íjca sej si tiu'utémua'itin nain jime'e í huá'amuar'eri'ira'a a'ímej í mej amuájcha'íire'e. Capu ti'ítij a'íj á'amuaruuren.

²⁰ 'Mi seajta mú'een, caxu hui se'ájna jín huataújtemua'ave'en í mej amua'ará'astijre'esin í tiyáaru'use sino ayéé xu se'ájna jín titeetáujtemua'ave'en, jee xaa ne'u, ti ari á'ayu'usli í ta japua a'íj sej hui ante'aruá sej si se'uun auteáturan tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús r'í tiraatá'a í rutáata í Dios
(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

²¹ A'ájna'imua, jeíhua pu huataújtemua'ave a'ájna í Jesús a'ájna jime'e ti huateájturaa jemín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tiu'utéjniu tijín:

—Jeíhua nu r'í timuaatá'asin, mi pej niyá'upua, mi pej tí'aijta u ta japua, pajta íyen chaanaca japua. Ayee nu hui 'een jín r'í timuaatá'asin a'iné mú'ee pe raaté'avaata a'ájna í niuucari mej mi caí yaú'ítiee muá'araa a'íime í mej jeíhua raay'íiti, majta a'íime í mej jeíhua tiú'ujmua'ate. Pajta mú'ee tihua'utasejrate'e a'ímej í mej caí a'íj tí'ijviicua'í. Jee xaa ne'u, mi pej niyá'upua, ayéé pu hui mua'ará'anjcheca'a.

²² 'Nain pu jín tinaa'íjca í niyá'upua. Capu ja'ati ramua'aree ja'ati nej yaujra'an pú'een. A'íi pu'u ramua'aree í niyá'upua. Capu ja'ati ajta ramua'aree ja'ati ti pú'een í niyá'upua. Nee nu'u hui ramua'aree i nej yaujra'an pú'een. Majta a'íime ramua'aréeren í nej hua'utasejrate'esin nexi'evi'ira'a jime'e. —Ayee pu tiu'utéjniu.

²³ Tí'ij jí hua'antaseírajraa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Rujíme'e pu hua'utá'ixa tijín:

—Jé'ecan pu hui rí'í tejamuaatá'a a'íjna jime'e í sej seri tí'iseij. ²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta a'íime í mej títetaté'eca'a rey jime'e, mu'íiti mú raxí'eve'eca'a mej raasej a'íj sej tí'iseij mú'een. Majta jéihua mú raxí'eve'eca'a mej ráanamua a'íj sej seri tí'inamua. Aru capu hui ayén tihua'ucí'í. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Ija'ati ti nu'u í Samaria é'eme'ecan ti rí'í tí'itevij

²⁵ Ja'anáj pu ayén huaríj. Sej pu ájchee, ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'yú'uxaca'a. Ayee pu tí'itese'eca'a a'íjna í ja'ati ti ayén tírácuanamuan ti íj a'íin Jesús tí'tíj jín auté'itzen. Ayen tíjín:

—Maeestru, ¿tí'itáni ruxe'eve'e nej niyen huárini ti íj náaci'iti ineetzi nej ruuri ná'ara'ani rusén jime'e a'ujna a'u ti Dios é'esejre'e?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'liné té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze? ¿Tí'itáni pa'ujíjve'e pe'íjna jetze í yu'uxari?

²⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nu'u piyen rí'í tírájcha'íi a'íjna í tavástara'a í taDioj nain jime'e í á'a tzajta'a, pajta nain jime'e a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amuari'eri'ira'a jime'e. Ajtahua'a pu sej seijre'e ti jín ayén yee patá'aj nu'u hui piyen che'atá pena'a rí'í tírájcha'íi í axí'ej tevi patíj mú'ee asej tí'ti'á'acha'íi.

²⁸ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'ín pej tíraataxájtaca'a. Tí pua'a piyen huárini, a'íj pej hui tíraataxájtaca'a, peruuri pej pu'amé rusén jime'e a'u ti Dios é'esejre'e.

²⁹ Ajta a'íin ti tí'imua'ataca, a'íi pu raxí'eve'eca'a mej mi ráamua'aree í teite ti caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayén tiraata'íhuauri'í a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani pú'een í nexí'ej tevi?

³⁰ Ajta a'íin Jesús, ayé pu tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u Jerusalén e'erájraa. A'u pu nu'u hui a'ucamé'eca u Jericó. Matí'ij nu'u mi nahua'ari ra'antínájcheca'a. Metirá'ari'iri'í í cáxure'ara'an. Majta raatéevajxi. Matí'ij nu'u mi yauutéj í juye jetze. Pu'uri á'ame'erejca'a. Majta nu'u me'ín nahua'ari a'ucíj.

³¹ A'atzu a'atevi'í, tí'ij nu'u i sej a'ucamé'eca juye jetze. Puaarij pu hui pú'een a'íjna. Tí'ij jí raasej ti á'ame'erejca'a. Aa pu nu'u imuá a'atanéj í juye. Ajta nu'u mú á'ume.

³² Ajtahua'a pu nu'u sej a'ájna a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'íin pú'een sej ti Leví teecan jetze ajtéme'ecan. A'íi pu ajta tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Tí'ij a'uun a'ucáane a'u ti auucá'a í ti á'ame'erejca'a, a'íi pu ajta nu'u hui raasej. Ayee pu che'atá ná'a huaríj. Aa pu nu'u imuá a'atanéj. Ajta nu'u mú á'ume.

³³ Ajtahua'a pu nu'u sej a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'íin pú'een sej ti sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín í Samaria. Tí'ij aj a'ucamé'eca, a'íi pu nu'u a'ucáane a'u ti auucá'a a'íjna ti á'ame'ere. Tí'ij raasej, a'íi pu nu'u rá'ancu'uvajxi.

³⁴ Tí'ij nu'u i jemin á e'iré'ene. Aj pu i racája'usi á jetzen a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a a'íjna jime'e í aceite, ajta u viinu. Ajta nu'u raacá'ijcataxi a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a. Aj pu nu'u i ra'avá'ara rucí japua í puuru'u. Tí'ij nu'u i ya'uví'iti, a'ájna já'ahua'a a'u mej é'e'aseca

í mej puaseaaruve'e. A'uu pu nu'u yaúutuaa. Temua'a pu nu'u hui r'í' tiraaxá'apuairi'i.

³⁵ 'Yee ruijmua'a yee, a'í' pu nu'u hui ru'íta'í'ipi hua'apuaca í tumin. Ajta raata'í'ipi a'í'jna ti antiújmua'aree a'í'jna jime'e í chi'ij. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: "Patá'aj r'í' tiraaxá'apuai. Neajta inee, net'í'ij uvé'enen, aj nu yeehui maaatá'asin nain a'achú pej caj tiraaxí'jte huaatari jime'e, ajta tí'it'ij ti huácuaa." Ayee pu nu'u hui tiraata'ixaa, a'í'jna í Samaria ti é'eme'ecan.

³⁶ Ajta a'í'jn Jesús, ayée pu tiraata'í'hua'uri'i tijín:

—¿A'íné timuá'amitiejte'e, a'í'ime í mej huaíca, a'atani éene'e a'í'jn píríci ti r'í'í tí'itevistáa já'araa amí'jna jemi í ruxí'ej tevi í mej tiraanáhua'iri'í í nahua'ari?

³⁷ Ajta a'í'jn ti tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase ti a'í'jn ti rá'ancu'uvajxi, a'ii pu a'í'jn pú'een í ti x'í'epi'ín tí'itevij a'í'jna jemi í ruxí'ej tevi.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu hui, patá'aj piyen huárini a'ij ti a'í'jn huaríj.

T'í'ij nu'u Jesús á a'uré'ene Marta ti é'eche

³⁸ Ajta a'í'jn Jesús, majta a'í'ime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'í'ij mauj huajú'ucaa, a'úu pu a'ará'a a'u ti ja'ati e'echéjme'e. Ayee pu ántehuaa a'í'jna í 'íta'a tijín Marta. T'í'ij í a'í'jn ra'ancuré'evi'iti í ruche. ³⁹ Seíj pu tí'ihuaara'a, íitacan. Ayee pu ántehuaa tijín María. Ajta a'í'jn María, án pu vejli'í a'ujyeí'xi jamuan í Jesús. Ranamuá'jraca'a a'ij ti tí'ixajtacaa. ⁴⁰ Ajta a'í'jn í Marta, capu a'ij tirá'ateuve'e a'ij ti huárini a'íné jeí'hua pu tí'imuar'í'eca'a ti ij tihua'umín. T'í'ij í e'iré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tiraata'í'hua'uri'í tijín:

—Nevástara'a, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e ti ne'í'huaara'a ruséjítacan yé naatéjtuaa nej ni neseíj tí'imuarí'e? Patá'aj hui raatá'ixaate'en ti naatévaire'en.

⁴¹ Tavástara'a pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Marta, Marta, jeí'hua pej tí'imua'atze, pajta jeí'hua a'ij té'amua'ate. ⁴² Seíj pu'u hui ruxe'eve'e pej piyen huárini. A'í'jna í María, a'í' pu ra'avé'ehuaa í ti jaítze'e r'í'en. Neajta inee, canu hui rá'a'arí'ira nemí'jna. —Ayee pu tiraata'ixaa a'í'jna í Jesús.

11

T'í'ij nu'u Jesús huá'amua'atejca'a a'ij mej ye'í titeetéjniuni í teite (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Aa pu já'ahua'a a'utéveeca'a a'í'jna í Jesús. Téníuusime'e í Dios jemi. T'í'ij raatapuá'ajtacaa ti huatéeniu, seíj mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen titáamua'aten tej huatéjniuni í Dios jemi tíj Juan tihua'umuá'ate a'í'mej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² T'í'ij í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Set'í'ij huatéjniuni, ayée xu hui tiu'utaxá yee:

Mú'ee í pej tá'iyau'upua,

Mích'é'e r'í'í mé'e tiyau'á'an í pej jín ántehuaa.

Ché'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicá'jra'a pej jetzen tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua.

Miché'e miyen che'atá mena'a tira'ará'astén a'ij pej tí'ijxe'eve'e a'íme í mej yén huachéjme íyén chaanaca japua matíj a'íme tira'ará'aste í mej ta japua a'uté'uu.

³ Patá'aj titaatá'an í ti tí'icua'iri'í í tej jín te'utáviicua'í íjii tíj na'a yú ti auca'ití a'ame.

⁴ Patá'aj titaatá'uuni'í í tej jín auteájturaa mú'eetzi jemi a'iné ayée tu che'atá tiraatá'uuni'ira ja'atí ti na'a tí auteájturaa itejmi jemi.

Patá'aj pajta caí raatá'acare'en í tiyaaru'u ti a'ín ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti caí tiyén huárini tí'itíj jime'e tí a'ij pua'a 'een. Yee pu'u.

⁵⁻⁶ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tiché'e tiyén raataxáj yee seíj xu mú'een tí'amigo. Ajta á'iyen a'íjna í ja'atí, tí'ij ari já'ita'a tíca'a pí'tí'iríci, a'úu pu hui a'umé a'u tí é'eche í amiigura'an. Aj pu í ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: “ne'amiigu, huaícaca naataniíj'te' é í pan, a'iné auchén pu yeehui uvé'ene seíj í ne'amiigu tí mu'u a'atamé'ecaa. Mí neajta inee, canu tí'itíj tícha'íi í nej raamín.”

⁷ Tí'iquí ayén hui tiu'utániusín a'íjna tí huírájca tíjín: “Capej né'itziite'e. Pu'uri yeehui aiteánami'í í pu'éerta, majta me'ín í tí'irí, mu'uri huatéeje'e. Neajta inee, nu'uri huatéca'a. Capu cha'a rí'irí nej ájcheni nej tí'itíj jamuaatá'an.” Ayee pu tiraatá'ixaate'esin.

⁸ Mí neajta inee, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu xaa ájchesin tí tí'itíj raatá'an a'íjna jime'e tí amiigura'an pú'een, sino, a'í pu ájchesin a'íjna jime'e tí í caí mé'e rá'itziite'e í amiigura'an. Aj pu í raatá'asin, tzíte'e, a'achú tí caj tí'itíj tiraatáhuaviira.

⁹ A'íj nu hui jín nien tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi a'iné a'í pu xaa tejámuaatá'asin. Seajta, seuj rahuauca í jemin. A'í xu jemi rateuni í Dios. Seajta seuj te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta. Aj pu í xaa Dios te'antácuuna. Tí'ij jí amuaatá'asin í seuj rahuauhuau.

¹⁰ Ayee xu hui huárini a'iné tí pua'a ja'atí ayén tí'itíj tí'ijhuaviira, a'í pu ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí tí'itíj huauca, a'í pu hui rateuni. Ajta tí pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta, Dios pu xaa tira'antácuune'esin.

¹¹ Casí'í mú'een, ¿ní qui seíj ayén huárini mú'een, mí seíj huayaujmu'a'a? Tí pua'a ayauj ayén hua'íté muáhuaviira, ¿ní qui cu'ucu'u paraatapíj'te'esin? Capej xaa ne'u. Hua'íté pepu'u hui raatá'asin. ¹² Na'ari tí pua'a tá'u muáhuaviira, ¿ní qui teáxca paratáchuite'esin? Capej xaa ne'u. Tá'u pepu'u raatá'asin.

¹³ Ayee xu mú'een, mí seíj a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a, xu'uri ramua'aree seíj hua'utapuaíjve'en í ruyaujmu'a'a tí'itíj tí rí'en. Ajta a'ín í tí á'amuaya'upua í ta japua tí é'esejre'e, jeíhua pu hui jáitze'e raay'ítí tí hua'utá'an tí a'ín xiéjniu'ucare'ara'an a'uun a'uteáturan a'ímej jemi í mej rahuauhuau. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna í Jesús, Dios jetze pu arájca'ane

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)

¹⁴ Ja'anáj pu ayén tiu'uríj. Jesús pu tiyaaru'u huatamuárite'eca'a tí teví tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'ín í tiyaaru'u, capu raatá'acare'e tí a'ín teví tiu'utaxáj. Jíme'en pu'u Jesús raatamuári, aj pu í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í teví. Majta me'ín í teite, jeíhua mú naa rí'í tira'utaseíj. ¹⁵ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mí teví, mí Jesús, Beelzebú pu hui jetze arájca'ane tí ij ayén tihua'utamuárite'en í tiyáaru'use, a'iné a'íjna í Beelzebú, a'í pu tihua'áijte'e

í seica í tiyáaru'use. Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca ti ij ayén amín tihua'uta'ájte'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

16 Majta seica, ayée mú rí'i tí'ira'íhua'u me'íjna jime'e ti a'ín hua'utaseíjrate'en tí'tíj ti huápi'i ruxe'eve'e, ti ajta í ta japua é'eme'ecan.

17 Ajta a'ín Jesús, a'í pu rú'umua'arereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Matíj mena'a í mej seíj chuéjra'a japua tí'ajta, ti pua'a já'ita'a ma'utácíne, aj mú mí huateújne'usi'íte'esin. Majta hui, camu cha'a á'ateeri mej tiaíta muá'aju'un. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácíne a'íme í mej seicié mena'a á'é'eche, camu majta cha'a á'ateeri á mechée me'ájna.

18 'Ajta a'ín Satanás, ti pua'a miyen já'ita'a a'utácíne a'íme í ti tihuá'ajte'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ín á'ateere ti tihuá'ajte'e najími'ica? Capu hui a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ayee nu tí'ixa ne'íjna jime'e sej siyen tí'inexa yee nej nu'u Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use.

19 'Niche'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a hui niyen Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use, majta a'íme í mej a'amua jamuan á'ujuhua'an, a'í mú majta hua'utamuaríte'en í tiyáaru'use. ¿A'ataani jetze mua'araújca'ane? A'í mú hui miijmu raataxájta yee mú'een xu auté'itze.

20 'Na'ari caí, ti pua'a nee xiéjniu'ucare'ara'an jetze na'aránca'ane í Dios, ayée pu huataújmu'a'a ti ari hui xaa a'ájna teja'uré'ene mú'ejmi jemi ti a'ín Dios nainjapua tíu'uta'ájta íyen chaanaca japua.

21 'Ajta a'ín í ja'ati ti ruca'ané, ti jeíhua tí'íjcha'íi í ti jín huaténe'use'en, tí'ij auj jíme'en rájcha'íi í ruchi'i, naa pu temua'a tí'aviitzi'líj na'a ti te'irá'a. Capu ja'ati tí'ijnahua'íran.

22 'Mi ajta, ti pua'a seíj mú a'uvé'eme'en ti jaítze'e ruca'ané caí a'íjna, ti pua'a raaténe'usi'íte'en, ajta raatáviicua'i, ayée pu rini a'íjna ti mú a'uvé'emé'e a'ame. Nain pu hui tirá'ari'íra í ti jín né'use'eca'a. Aj pu í tihua'uré'a'asin tíj na'a ti tí'ijcha'íica'a í ti tihua'unáhua'íri'i.

23 'Ayee nu tejá'amua'íxaate'e. Ja'ati ti na'a ti caí nevaire'e ineetzi, a'í pu hui néjcha'íire'e ineetzi. Ajta ja'ati ti na'a ti caí teite tíse'íri ineetzi jemi, a'í pu hui hua'uré'e'iteca.

I xiéjniu'ucari ti nu'u a'ij pua'a 'een, ajtahua'a pu nu'u huaré'araa (Mt. 12:43-45)

24 Ajta ayén tíjín:

—Ayee pu rici í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een. Tí'ij a'uun huirájraa tzajta'an seíj í tevi, a'í pu á'uche'ecane'en ti rahuauhua'u a'u ti e'ehuaújse'upe'en, a'u ti a'uhuáchi. Aru capu hui rateuve. Ayee pu tí'imua'atze tíjín: “Niche'e yeehui huaré'ara'ani u niche a'u nej e'erájraa.”

25 'Tí'ij uvé'enen, ayée pu hui 'een a'íjna í ja'ati. Naa pu 'een í ru tzajta'a. Cu xiee me'j mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a. Nain pu rí'i huáruu. 26 Aj pu í a'ín xiéjniu'ucari huaúuvi'itín í seica í mej aráhua'apua ará'ase. A'í mú majta jaítze'e a'ij pua'a 'een caí í seíj. Matí'ij mí a'uteárute naími'i mej mí huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'íyen, ayée pu hui te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a éene'e a'ame a'íjna í tevi caí ti ajmí'i éene'e. —Ayee pu tíu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

I ti nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i tí'itá'aca

²⁷ Tí'ij Jesús auj tí'ixajtaca'a, ajta se'ij 'íita'a a'ujna a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a ca'anín jime'e tíjín:

—Rí'í pu tiraatá'a a'íjna í 'íita'a pe'j jetzen huanú'ihuaca'a, pe'j pajta jetzen huátzii.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mí ajta a'íime, jaítze'e pu hui rí'í tihua'atá'aca a'ímej í mej ranamua í niucuari ti jíme'en raxa í Dios, majta miyen ra'ará'astijre'en.

Teite mú nu'u raxí'eve'eca'a mej nu'u tí'itíj huase'ij ti huápi'i ruxe'eve'e

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

²⁹ Majta a'íime í teite, maúche'e mú máàj ajteáxi'rijme'e í Jesús jemi. Ajta a'íin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jeíhua mú a'ij pua'a tí'iteteite í mej íjii huáteemua. Ayee mú hui raxí'eve'e nej tihua'utase'ijrate'en tí'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e. Aru canu tí'itíj hua'utase'ijrate'esin. A'ij nu'u hua'utá'ixaate'esin ti jíme'en raxa í Jonás teecan ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

³⁰ Ja'iné a'íi pu hui a'íin pú'een'e í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raase'ij a'íime mej Nínive e'echéjme'e, ayée nu che'atá nena'a nej a'íin pú'een í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej rase'ij a'íime íjii mej huáteemua.

³¹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicá'jra'a jetze ti jetzen Dios huá'axijte'en í teite, a'íjna ti ajmí'í tí'itéveeca'a reyna jime'e a'ujna antánimua huarita'an í jaj ti ve'éé, a'íi pu hui a'ánna a'utéchaxi'jsin huá'a jamuan a'íime'ij íjii mej huáteemua. A'íi pu ajta huá'a jetze te'ujpuá'arite'esin tí'itíj jime'e. A'u'u pu ímuá a'uvé'emej ti ij ráanamua a'íjna í Salomón teecan ti rí'í mé teúmua'arejca'a. Neajta inee, í nej yee hua'téjvee í teite tzajta'a, jaítze'e nu hui ve'ecán jín tí'itéjvee caí a'íjna í Salomón. A'íj pu jín, a'íjna í reyna huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin a'iné camu nenamua ineetzi.

³² 'Majta a'íime í mej Nínive e'echéjme'e, ayée mú rini a'ájna xicá'jra'an í Dios ti jetzen huá'axijte'en í teite. A'íi mú hua'téhuiixí'isin a'íime'ij jamuan í mej íjii huáteemua. Mat'í'ij mi te'ujpuá'ajte'esin tí'itíj jime'e. Seicié mú hui tiu'umuá'aj mat'í'ij ráanamua'jri'í a'ij ti tihua'utá'ixaa a'íjna í Jonás teecan. Neajta inee, jaítze'e nu hui ve'ecán jín tí'itéjvee caí a'íjna í Jonás. A'íj pu jín, a'íime í teteca Nínive mej e'echéjme'e, a'íi mú te'ujpuá'ajte'esin tí'itíj jime'e í mej íjii huáteemua a'iné camu seicié tiu'umuá'aj net'í'ij tihua'utá'ixaa inee.

I ti nu'u ú'utatzave'e í huá'a tzajta'a í teite

(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Jíme'en hui a'íjna í aparatu tí'ti í mej rá'ajtaira, capu ja'ati a'ájna ye'uté'avaata. Capu ajta xa'ari tzajta'a ru'utéchajtza. Capu xaa ne'u, sino án pu ímuá ya'ujchájtza mej mi raase'ij í mej me'uun a'uteáruti.

³⁴ 'Ayee pu hui tí'ivaire'e a'á'ji'í tíj taij ti á'ataa í á'ajetze. A'íj pu jín, ti pua'a rí'en a'á'ji'í, ayée pu 'een, cu xiee ti huanéeri'ic'í nainjapua í á'ajetze. Na'ari caí, ti pua'a pecá'í rí'éene'en a'á'ji'í jetze, ayée pu 'een, cu xiee ti huatic'a í á'ajetze.

³⁵ 'Setá'aj siyen huárini ti ij caí aúumi'ini ti á'ataa í á'ajetze. ³⁶ Tí'í pua'a naa pu á'ataa í á'ajetze, ajta caí a'atzu á'ami'ica, nainjapua pu hui huanéeri'ic'í a'ame. Ayee pu té'eme, cu xiee aparatu á jetze ráatatza. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ajte'e a'íime í fariseos

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

37 Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a ti tihua'utá'ixaa, aj pu i seij pu raatá'inee ti tejá'ucua'ani áa ti é'eche. A'íjna í ja'ati, fariseo pu pírici. A'u'u pu a'uteájrupi. Tí'ij í á vejlí'i a'uré'ehuí'ixi a'u ti meesa a'utéjvee. 38 Ajta a'íin fariseo, a'í pu raaseij ti caí Jesús amuacaí anaújmuajite a'ij mej tí'ijrí'ire í mej rá'astijre'eca'a me'íjna í Moisés teecan. Jé'ecan pu a'ij pua'a tira'utasej.

39 Aj pu i tavástara'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu'u tí'tetei sej anaújmuajite'axi'ín mi rumuájca'a jetze. Mí ajta caí a'atzu a'ij amuá'amitiejte'e sej r'í'i huaújruuren mi ru tzajta'a. Ayeé xu 'een, cu xiee tíj ja'ati raacája'usin mé jéjre'e mi vaasu, ajta amíjna mi xa'ari. Ayeé xu'u ruseijrata huá'a tzajta'a mi teite sej r'í'i tí'iteteite. Mí seajta mú'een, ayéé xu 'een mi ru tzajta'a. A'ij xu pua'a tí'teteite se'íjna jime'e sej tihua'unáhua'irí'i, seajta a'ij pua'a huá'uruu.

40 'Mí sej hui caí tí'itíj ú'mumua'aree. A'íjna ti raatétaahuaca'a í sej mé jéjre'e ratéhua'ira'a, ¿ni caí a'íin ajta raatétaahuaca'a í á'amuatzejta'a ti seijre'e? 41 Setá'aj siyen hua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'í se'íjna ti urá'aa í á'amuatzejta'a. Ayeé xu a'íjna jín huárini, ti ij temua'a te'irájra'ani mú'ejmi jemi.

42 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Ayeé xu tí'tetei sej raatáuiire'en í Dios jemi, sej tamuáamuata'a anxíte jetze ti ajtémecan a'íjna í tu'upi, tí'itíj menta, seajta se'íjna í tu'upi, tí'itíj í ti ayén huataújmu'a'a tíjín ruda, seajta nain tíj na'a pua'amé tí'ixuaavi í tu'upi. Mú'een xu hui ra'utámua'aree naíjmi'í tíj na'a tí'ipua'amé.

'Mí seajta mú'een, seya'uhua'axi í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi, sej si siyen r'í'i huá'uruuren í á'amua'axi'ej teite a'ij ti tiraavíjite'e, seajta sej si r'í'i tirájcha'íi í Dios. Sena'atzi caí yé'uhua'anancache'e sej siyen araúrasten se'íjna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e. Ajta, ayén tiú'ujxe'eve'e sej tiu'utá'an se'íjna jime'e ti cíj na'a caj tí'ivaire'e.

43 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Jé'ecan xu hui raxí'eve'e ti tí'itíj amuáaci'iti sej a'ujrá'asen ipuari japua a'u mej á'ujraarase í á'amua'ava'isi u teyujta'a. Jé'ecan pu amua'aráanajche mej me'ín teite amuaatateujte'en aj mej tejá'atua.

44 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné ayéé xu 'een cumu a'u mej hua'ava'ana í mi'ichite. Majta hui a'íime í teite, í mej japan á'ujujhua'ane'e, camu hui ramua'aree a'ij ti 'een tété'e a'iné capu á'é'e tí'itíj í mej jín ráamua'aree mej me'ájna hua'avá'anaxi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

45 Tí'ij i seij ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ayéé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, pej piyen tí'ixaa, a'íj pej jín a'ij pua'a tí'itajep'e itejmi.

46 Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Seajta mú'een, mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, setá'aj huataújxieemiste'en. Ayeé xu hui ve'ecán jín tihuau'íjcate'en í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'í muári'eri, ti caí ja'ati raayí'iti ti ayén huárini. Seajta á'iyen, mú'een xu tihua'uta'áijte'en í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astijre'en. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu huataúra'asin sej si tí'itíj jín hua'utévaire'en.

47 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné mú'een xu rá'ajta'ahuaca í mej tza-jta'an hua'uteátu'asin a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta a'íime a'amua'huáacixa'astemua'aci'í, a'íj mú hui huá'ucuii.

48 'A'ij xu jín siyen mú'een tiu'utaxájta yee amua'aránajcheca'a a'ij mej huá'uruu í a'amuahuaácixa'astemua'aci'i. A'íi mú hui huá'ucuii a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta mú'een, xu'uri ramua'aree temua'a naa a'ij mej huá'uruu. Ayee pu ajta tejámua'aránajcheca'a. Seajta, ayée xu rá'ajtaahuaca'a a'u mej huaje'eteátu'asin. Seajta, ayée xu che'atá sena'a neruuren ineetzi.

49 'A'ij pu jín ayén Dios rumua'atzíira'a pu jín tiraataxájtaca'a tíjín: “Ne-hua'uta'íti'ira huá'a jemi í teite seica mej neetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í nej hua'antíhuau mej mi nevaire'e. Je'icáca mú cui'ini a'íime í teite. A'íi mú huá'acui'ini. Majta seica, a'ij pua'a mú huá'aruuren.”

50-51 'A'ij pu jín, ayée pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e a'íime íjii mej huáteemua me'íjna jime'e matíj mena'a pua'amé huá'ucuii a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naíjmi'i matíj pua'amé huá'ucuii tíj na'a tiú'useijre í chaanaca, naíjmi'i tíj na'a Abel ti huam'íi ajta a'íjna í Zacarias, a'íjna mej ra'upuá'ajte já'ita'a a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imua'íivajtaca, a'u ti teyuu á'ijnee. Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, xaa ne'u. Ayee pu hui tirá'amitiejte'e í Dios jemi, a'íi mú pu'éene'e nain jime'e a'íime íjii mej huáteemua.

52 'Setá'aj huataújxieemiste'en mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. Mú'een xu rujímua'a sena'a antiújmua'areereca'a se'íjna jime'e í mej jín ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Seajta mú'een, caxu hui huataúra'a ti Dios tejá'amua'ajjte'en. Seajta huá'íjmi'i a'íimej í seica mej mi caí miyen huataúra'an ti Dios tihuau'ajjte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

53-54 Tí'ij Jesús a'uun huirájraa, a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'íi mú autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve ca'anín jime'e. Jé'ecan mú jeihua tira'íhua'uri'i mej mi ráateuni í mej jín jetzen te'upua'ajte'en me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a.

12

Tí' pua'a nu'u ja'ati ayén hua'itzi jín tiú'ujsejrata

1 Majta me'ín í teite, jeihua mú ajteáxiireca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú hua'apua ví'ira'a, huaíca ví'ira'a, a'achú mej mena'a pua'amé. A'íj mú jín á'acataca'a jeihua. Ajta a'ín í Jesús, a'íi pu amuacá tihua'atixáate'ajraa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayen tíjín:

—Rí'i xu'u hui mú'een a'íjna jime'e fariseos mej ranájchite'e í pan jetze. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín í ti huá'a tzajta'a uraninei, í ti caí jé'iyecan jín seijre'e.

2 'Ayee pu'u, tí'itíj ti na'a ti rú'avaa avítzi'i jime'e, a'íi pu hui huatasejre'esin mé jéjre'e mej mi raasej í teite. Ajta tí'itíj mej rá'avaataca'a, a'íi pu antícuuni'íhua mej mi ráamua'aree a'ij tí'een.

3 'A'íjna í pej raataxájtaca'a tíca'amiste'e, Dios pu raataxájta tújca'ari tza-jta'a. Ajta a'ín í pej raataxájtaca'a xahuaanin jime'e u chí'ita u tété'e, Dios pu hui raataxájta ca'anín jime'e a'ánna í chí'ij japua ta'avé'epa'atza.

A'ataani ayén tiú'ujxe'eve'e tej rátziine'e

(Mt. 10:28-31)

4 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ne'amiigustemua'a pú'een, caxu huá'atziine'e a'íimej í mej mena'a raayí'iti mej raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, sino camu raayí'iti mej ra'upuá'ajte'en í a'amua tzajta'a ti seijre'e.

⁵ Mi neajta inee, ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ja'ati sej xaa tziine'e. Setá'aj rátziiine'e a'ájna ti ayén raayí'ti ti raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, ti ajta raayí'ti ti yá'urieeni í a'amua tzajta'a ti seijre'e a'ujna taij jetze ti cai ja'anáj á'amí'ini. Jee tzi'te'e, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tijín: Setá'aj rátziiine'e se'ájna.

⁶ Aru, caxu a'ij tité'ujmujca. ¿Ni secai siyen tiu'utanájchita a'achú cumu hua'apua centaavo anxá'vica jime'e í pina'ase í mej cílieen? Camu jeihua tí'ijnajche. Mí ajta a'áin Dios, a'í pu najjmi'ica autámua'areeri'i. ⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Dios pu hui ari raaté'itieexi mi á'amua'apua a'achú ti pua'améjme. Caxu tí'itziine'e a'iné mú'een xu jeihua jaitze'e jetzen ruxe'eve'e í Dios mecaí í pina'ase, a'iné a'í pu xaa amua'ancu'uvajxi'isin.

I mej nu'u ramua'ate me'ájna í Jesús í teite jemi
(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ja'ati ti na'a ti ayén tiu'utaxájta a'ímej jemi í teite yee na'ará'astijre'en ineetzi, inee í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu neajta raataxájta a'ímej jemi í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee naatévai ineetzi. ⁹ Ajta a'áin ti tí'ixa a'ímej jemi í teite yee capu nemua'ate, ayée nu hui che'atá raataxájta a'ímej jemi mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee canu ramua'ate.

¹⁰ Neajta nu tíhua'utá'uuni'ira a'ímej, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'inexa ineetzi í nej neajta huá'a jetze airáane í teite. Aru a'íme, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'ijxa a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, canu ja'anáj tíhua'utá'uuni'ira a'ímej.

¹¹⁻¹² Seajta mú'een, mat'íj u amua'aravi'itin a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'ajta, nusu a'ímej jemi í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, ayée xu huárini. Caxu hui a'ij tité'ujmujca a'ij sej ye'í titeeteújnán na'ari a'ij sej ye'í tiu'utaxáj, a'iné a'ájna xicájra'an jetze, a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu tejá'amua'aten a'ij sej ye'í tiu'utaxá. —Ayee pu tíhua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e í ti nu'u tí'ijcha'í a'ájna í chíjteaani

¹³ Ajta sej huá'a tzajta'a a'utéveeca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, patá'aj piyen tiraata'ixaate'en í nejá'a yee ti já'ita'a tinaatá'an a'ájna ti titaaci'í a'ájna jime'e ti sej huamí'í, a'iné capu tinaatá'asin í neetzi ti ne'áa.

¹⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, ¿a'ataani tinaa'íjca juees jime'e? ¿A'ataani naatá'a nej niyen tiu'ux'epi'intare'en mú'ejmi jemi? —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta ayén tíhua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een, setá'aj á'ujcu'uvée sena'a temua'a naa. Ché'e secai huápi'í sena'a tí'inecua'atze sej jeihua tiu'ucha'íime'eni, tí'itíj ti na'a, a'iné ti pua'a ja'ati jeihua tí'itíj tícha'í, capu hui tí'itíj a'ij tiraatévaire'esin ti ij cai ché'e tí'itíj a'ij ráaruuren.

¹⁶ Tí'íj í sejí niuucari jín tíhua'u'itíiri'í tijín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani é'eche. Chuej pu nu'u tícha'í ti japuan tiu'uhuáste. Temua'a pu nu'u hui jeihua tiú'ucíreca'a.

¹⁷ Tí'íj í ayén tiu'umuá'aj a'ájna í chíjteaani tijín: “¿A'iné yeehui náarini? Capu ché'e mé'e é'eri'iri a'u nee yeehui yá'aruuren í ti huá'íreca'a.” ¹⁸ Tí'íj nu'u í ayén tiu'umuá'aj tijín: “Ayee nu rini. Neraaté'uuna í nechí'í mé ti

huavéjme. Neajta seica nu ájtaahuaxi'isin ti jaítze'e vivejme'e á'ara'ani. Net'i'ij ni ne'uun ru'ut'é'aasin í ti tiú'uci'reca'a, ajta nain i nej tí'ijcha'íi. ¹⁹ Neajta nu yeehui niyen tiu'utaxá'jta í ne tza'jta'a yee nu'uri ne'uun rí'í tiú'uruu u chí'ita. J'é'ecan pu á'ateeri ti rí'í tinaat'évaire'esin. Nu'uri yeehui nes'é'upe'en. Nich'é'e tí'icua'aca, neajta ye'eca, neajta netémua'ave'e." —Ayeé pu nu'u tiu'umuá'aj a'í'jna í ja'ati.

²⁰ 'Ajta a'ín í Dios, ayéé pu hui tiraata'ixaa tí'jn: "Mú'ee, mi pej caí ti'ití'j mua'aree. Ijii, tí'ca'a pej mi'íni. Pat'i'ij huam'ín, ¿a'ataani tí'ijci'iti a'í'jna í pej mú'ee rí'í ráaruu pej pi ase'íj huatá'atemua'ave'enche'e?" —Ayeé pu Dios tiraata'ixaa.

²¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayeé pu hui té'eme a'í'mej jemi matí'j mena'a pua'amé í mej rujímua'a rajsé'iri tí'ití'j ti na'a mej mi jé'hua tí'ijcha'íi, majta, camu tí'ití'j ticha'íi í Dios jemi.

Tí'nu'u Dios huá'acha'íi í ruyaujmua'a
(Mt. 6:25-34)

²² Tí'ij í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'í'mej í mej jamuan á'ujuj'hua'ane'e tí'jn: —A'í'j nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu se'í'jna jín tí'imua'ajca yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu yee a'iquí ye'í tetí'iyee'en na'ari yee a'iquí ye'í tetí'utétachejte'esin.

²³ '¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani caí í ti sej ráacua'ani? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi ti ruuri a'ame í sej raté'hua'ira'a caí ti naa se'íre'e a'ame í sej jín tiu'uteú'jchejten? Aa ni'í'jtá xaa ne'u.

²⁴ 'Casi'í, xaase'íj am'í'mej cua'atza í mej júte'e rá'ara'a. Camu hui a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca. Camu majta huaté'echi'í í mej tza'jta'an rí'í yé'uruuren í mej meri rájse'íj. Capu am'ín a'í'j, aúche'e pu Dios tihuá'amicua. Mí seajta mú'een, jaítze'e xu jemin ruxe'eve'e í Dios mecaí a'í'ime í cua'atza.

²⁵ '¿A'ataani raayí'iti ti á'ateeren ti jaítze'e ruuri a'ame a'í'jna jime'e í ti tí'iramua'atziite'e? Capu ja'ati xaa ne'u. ²⁶ Tí' pua'a secaí raayí'itihua'an sej si siyen huár'ini se'í'jna jime'e í ti caí muári'eri, ¿a'iné hui 'een jín siyen tí'imua'ajca se'í'jna jime'e í ti tí'í'jturaa?

²⁷ 'Casi'í, xaase'íj am'í'jna mi caiipi'í, a'í'j ti ye'í tí'ivaujse'e. Capu tí'imí'jhuaca am'í'jna mi caiipi'í, capu ajta tí'itza'ca. Capu am'ín a'í'j. Dios pu hui ayén ráaruu tí' jaítze'e naa se'íjre'e caí Salomón ti naa se'íjre'eca'a tí'í'j auj tí'itéveeca'a rey jime'e. Capu ja'anáj ayén tiu'uteú'jchejte tí'ití'j jime'e í ayén naa se'íjre'e tí'j mi caiipi'í.

²⁸ 'Casi'í, mú'een, Dios pu ayén rí'í tirá'jcha'íi mi tu'upi ti a'uun é'evaujse'e a'u mej á'atase'ehuaca. Ajta a'ín tu'upi, capu á'ateeri sino yee ruijmua'a yee, a'í'í mú' raaré'evé'jchi, matí'í'j mi ratairan. Tí' pua'a hui Dios ayén rí'í tirá'jcha'íi mi tu'upi, ¿ni caí jaítze'e amuaatá'asin í sej jín tiu'uteú'jchejten, mú'ejmi mi sej caí a'atzu té'atzaahuatée'e?

²⁹⁻³⁰ 'Caxu a'í'j tí'ixajta yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu a'iquí ye'í tetí'iteye'en. Ayeé xu'u, caxu tí'imua'ajca se'í'jna jime'e, a'iné na'ímí'í matí'j mena'a pua'amé yen mej a'uché'jme íyey chaanaca japua, ayéé mú' me'í'jna jín rahuaahuau. Mí ajta a'ín á'amuaya'upua, ta japua ti é'ese'íjre'e, a'í'í pu hui ari rú'umu'a'aree tí'ití'j ti amua'aturaate'e.

31 'Setá'aj mi'í rájhua'uuni ti Dios tejá'amua'ajjte'en, seajta ra'ará'astjire'en a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu hui tejámuatá'asin tíj na'a ti tejamuá'aturaate'e.

32 'Caxu tí'itziine'e mú'een, mi sej siyen mé á'ujjuhua'an. Cu xiee cáne'axi sena'a í mej rujímua'a mena'a mé á'ujjuhua'an. Ayeé pu tira'aránajchecha'a í sej rájya'upua ti ij a'ín amuaatá'an sej se'uun a'uteároute a'u ti a'ín tejé'ajta.

Tí nu'u jehua án tejé'esejre'e u ta japua ti huápi'í tí'ivaire'e
(Mt. 6:19-21)

33 'Setá'aj tíu'utuaani nain a'achú sej caj tí'ijcha'íi, seajta tihua'uré'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Ayeé xu a'íjna jín huárini, ti 'ij a'íjna tejé'eseire'en í Dios jemi í ti tejá'amuaci'iti. Ayeé pu éene'e a'ame tíj tí'itíj ca'aní ti caí ja'anáj huataújtuuasín. A'u pu e'etiá'a a'ame mú'ejmi jemi tí'itíj tí huápi'í tí'ijnajche. Ajta capu hui ja'anáj huatéxjinsín, a'íné camu a'uun a'uteáru'ipi í nahua'ari. Camu majta rac'ín a'íime í tejpua'si.

34 'Ayeé xu éene'e xá'aju'un a'íné a'íj xu jetzen tí'imua'astí xá'aju'un se'íjna jetze ti jaítze'e amua'aránanajche, ti jaítze'e a'amua jetze ruxe'eve'e.

Tej nu'u rí'í huátaruuren iteen, teajta rí'í atanéjne'ere temua'a naa

35 'Rí'í xu'u titehuaújcaten sej si tíu'utévaire'en. Seuche'e xu hui atanéjne'eri tíj ja'ati ti taij huitécheueca'a tá'ataa.

36 'Ayeé xu éene'e xá'aju'un matíj a'íime í mej tí'ivaire'e ja'ati jemi ti a'uun á'ume a'u mej tejé'eye'este a'íjna jime'e ti seíj huaténe'iche. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e, maúche'e mú tí'ijchu'eve'en a'atzaj ti pua'a uvé'enejsín a'íjna ti tihuá'ajte'e mej mi ca'anacan tira'antácuune'en tí'ij a'ín te'ejteátu'asixí'ín í puéerta jetze.

37 'Rí'í pu tihua'utévaire'esín a'ímej í mej tí'ivaire'e tí'ij a'ín hua'useíj mej rachú'eve'e a'atzaj ti pua'a uvé'ene a'íjna ti tihuá'ajte'e. Ayeé nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu rini a'íjna ti tihuá'ajte'e. A'íi pu rucaten ti ij hua'utévaire'en. Ajta tihua'uta'ajjte'esín mej aúhuuixí'ín í meesa jetze. Ajta tihuá'amin.

38 'Capu amín a'ij a'atzaj ti pua'a uvé'enejsín a'íjna ti tihuá'ajte'e, ti pua'a já'ita'a tica'a uvé'ene nusu tapuá'arijme'eca. Rí'í pu hui tihua'utévaire'esín a'ímej í mej ravaire'e ti pua'a mauj rachú'eve'e.

39 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íjna í ja'ati ti huatéchi'í, ti pua'a a'íi ramua'areere a'atzaj ti pua'a ánú'aiixa í nahua'ari, capu raatá'asin ti anú'asti ti tíu'unáhua'an. 40 Seajta hui mú'een, rí'í xu'u sej si rí'í huaújcaten a'íné inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu uvé'enejsín a'atzaj sej pua'a caí nechueve'e. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Í mej nu'u tí'ivaire'e me'íjna í mej hua'apua
(Mt. 24:45-51)

41 Pedro pu ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni téjmi pena'a huatá'ixaa i niuucari ca'ín naíjmi'íca puaatá'ixaa?

42 Ajta a'ín tavastara'a, a'íi pu ayén tíu'utaniú tíjín:

—¿A'ataani pú'een, a'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta rí'í mé teuúmua'aree, ti ajta caí ja'anáj tí'itíj jín auté'itze? Ajta a'ín ti tí'ira'ajte'e, a'íi pu hui tiraa'íjcate'en ti ij a'ín a'íjna jín antiújmu'a'areere a'ímej í seica í mej majta tí'ivaire'e. A'íi pu tihuá'amin a'atzaj mej pua'a raaxí'epi'íintare'en mej tíu'ucua'ani.

43-44 'Tí pua'a ayén rijcaa tí'ij uvé'enen a'ijna ti tí'ira'aijite'e, rí'í pu tiraatévaire'esin a'ijna ti tí'ivaire'e a'iné nain pu tiraata'ljcate'esin a'achú tíj tí'tíj ticha'íi a'ijna ti tí'ira'aijite'e. Ayee pu té'eme. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e.

45 'Mí ajta, a'ín ti hui tí'ivaire'e, ti pua'a ayén tí'imua'ajca yee jé'ecan pu u á'ateere a'ijna ti tinaa'ljca, ayée pu ajta tirá'amítiejte'e a'ame ti caí íya'ata uvé'enejsin. Tí'ij i autéjcheni ti hua'utévajxi'in a'ímej í mej tí'ivaire'e, í mej teteca, ajta í mé 'uuca. Ajta pu hui autéchesin ti tiú'ucua'ani, ajta ti nahuáj antiyé'en. Tí'ij i huatétahuaisin.

46 'Ajta a'ín ti tí'ira'aijite'e, a'í pu uvé'enejsin ja'anáj ti pua'a caí rachú'eve'e. A'í pu xaa uvé'enejsin a'atzaj ti pua'a caí pítéjmu'a'aree. A'í pu hui ajta puaíjtzi'ira'a raatá'asin, jeihua huáp'i. Ayee pu che'atá tí'ljci'iti a'ij ti tihuá'aci'iti í seica í mej majta auté'itzeara í Dios jemi.

47 'A'ijna ti tí'ivaire'e, ti ajta tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'ijna ti tí'ira'aijite'e, jeihua pu ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a caí rí'í huájruuren na'ari caí ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'ijna ti tí'ira'aijite'e.

48 Ajta a'ín ti tí'ivaire'e ti ajta caí rú'umua'areereca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a a'ijna ti tí'ira'aijite'e, cáj pu'u ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jime'e a'iné capu rú'umua'areereca'a a'ij ti ye'í huárini. Capu ayén tí'ljci'iti a'ij ti tiraavíjite'e.

'Ayee pu'u xaa ne'u, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ve'ecán jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ve'ecán jín tí'té'ljcati'ihua, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti jaitze'e tiú'utátuure'en me'ijna jemi í mej tí'raa'ljcate. Ajta, ja'ati ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ciliéene'e jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ciliéene'e jín tí'té'ljcati'ihua, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti cáj tiu'utátuure'en me'ijna jemi í mej tí'raa'ljcate.

*Mej nu'u já'ita'a autajú'un me'ijna jime'e í Jesús
(Mt. 10:34-36)*

49 'Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni puaíjtzi hua'utá'an ne'ímej í mej a'ij pua'a 'een í ru tzejta'a matj mena'a pua'amé yen mé seijre'e íyen chaanaca japua. Ajta ayée pu tina'aránanajche ineetzi ti ari autéjcheni. 50 Ayee pu ajta tí'ineci'iti ineetzi, í nej jín rajpuaíjtzi na'ame. Jéihua pu hui a'ij pua'a ne'ase, ajta jeihua pu a'ij pua'a ne'astí a'ame ajta na'a caí nain te'entipúa'are.

51 '¿A'iné tejamuá'amítiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui ne'ijna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í tí'ítechejca í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua? Canu a'atzu. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee canu ne'ijna jín mú a'uvé'emej sino mej mi já'ita'a a'utácine. 52 Ajta íjii ti yú auca'ítí a'ame, ayée pu hui té'eme. A'ímej jime'e í mej anxívi í teite, í mej seicié mena'a che, ayée pu té'eme a'í mú já'ita'a a'utajú'un. Majta á'iyen í mej huaíca, a'í mú huá'ajaaxíevi'ira muá'aju'un a'ímej í mej hua'apua. Majta a'íme í mej hua'apua, ayée mú che'atá mena'a tihúa'ajaaxíevi'ira muá'aju'un í mej huaíca.

53 'Ayee mú já'ita'a a'utajú'un. A'í pu ya'upuáara'an rájaaxíevi'ira a'ame a'ijna í ruyauj, ajta a'ín yaujra'an ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame í rutáata. Ajta a'ín í náanajra'an, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'ijna í ruyauj ti 'íita'a. Ajta a'ín yaujra'an ti 'íita'a, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'ijna í runáana. Ajta a'ijna í mu'üneára'an í ti 'íita'a í ti ucarij, a'í pu ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un í ti 'íita'a ti temuaij. Ajta a'ijna í mu'üneára'an ti temuaij, a'í pu hui ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un ti ucarij.

I mej nu'u jín ráamua'aree tí'itíj ti nu'u xicájra'a jetze pí'tí'irici
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

⁵⁴Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uun ajteáxüreca'a tíjín:

—Jíme'en xu'u jaitiri huasej í a'íjnég, yénci pújme'en, setí'ij si siyen tí'ixaxa'a yee mu'uri huatéviyi. Ajta, ayée pu tí'irineca. ⁵⁵Na'ari ti pua'a huatá'ecare ti yeete pújme'en e'ítáninei, ayée xu hui tí'ixaxa'a tíjín teájxica'j pu a'ame. Ajta, ayée pu tí'irineca.

⁵⁶Mú'een, mi sej caí mé uumuámu'a'aree, mú'een xu siyen raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti tí'ití rini í júte'e nusu íyén chaanaca japua. Mí seajta mú'een, caxu hui a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ijna jíme'e a'ij ti tí'ití rini itejmi jemi a'ijna xicájra'a jetze nej yé huatéjvee inee mú'ejmi jemi.

Sej nu'u ráahuauni sej rí'í éene'en a'ímej jemi í mej amuájcha'üre'e
(Mt. 5:25-26)

⁵⁷Niche'e sej tejámu'aata'íhua'u. ¿A'íné 'een jín secaí raaxí'epi'íntare'en rujúmua'a a'ij ti tiraavíjte'e? ⁵⁸⁻⁵⁹Patí'ij pauj huamé'en juye jetze jamuan a'ijna ti muájcha'üre'e sej raaxí'epi'íntare'en a'ijna jemi í juees, patá'aj raatáhuavii temua'a naa sej seuj juye jetze raaxí'epi'íntare'en. Na'ari ti pua'a pecá piyen huárini, a'í pu hui muá'aví'itin í jueesi jemi. Tí'iquí a'ín juees, a'í pu tiu'utátüire'esin mú'etzi a'ijna jemi í polisiiya. Ajta a'ín polisiiya, a'í pu mua'íteánajsin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jíme'e, camu hui íiya'ata mua'irátuaasin ajta pena'a caí tiu'unájchita nain jíme'e a'achú mej muájjve'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

13

Tí'í'í ayén tiú'ujxe'eve'e ti nu'u ja'ati seicié tiú'umua'ati

¹A'ajná'imua, seica mú e'iré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ijna jíme'e í mej Galilea e'echéjme'e, Pilato ti nu'u huá'ucuii matí'ij mauj cáne'axi muá'ívejtaca'a. ²Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui mecaí jaítze'e a'ij pua'a tí'iteteitaca'a sej caí mú'een a'ijna jíme'e mej miyen tirajpuaíjtzica'a?

³Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu hui seajta antipua'ari.

⁴'Ari a'íme í mej tamuáamuata'a japuan aráhuaica ará'ase, í ti huá'a japua rájve tí'itíj ti ájtee ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a Siloé, ¿a'íné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui jaítze'e a'ij pua'a metí'iteteij mecaí a'íme í seica í mej Jerusalén a'uchéjme?

⁵Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tíjín: capu hui ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu seajta antipua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

I huaréj ti nu'u caí ja'anáj taca'a

⁶Tí'ij i se'j niuucari pu jín tihua'u'itíiri'í tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui huaréj ta'íte'a'ica'a. Aa pu nu'u ye'ateáhui a'u ti uuva a'uvéjme. Tí'ij jí u ya'utéeseij avée si ari taca'a. Capu nu'u a'atzu taca'aca'a. ⁷Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ijna ti a'uun tí'icha'ica'a tíjín: “Pu'uri yeehui á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a ne yee raaté'sise'ij á vee si ari taca'a. Aru, capu a'atzu taca'a. Patá'aj ra'ijve'íjche, a'íné amín mé tí'itá'ee, capu tí'itíj vaire'e.”

⁸Ajta a'ín ti tí'icha'ica'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, ché'e auj mé táveeca se'j nine'ira'a. Nee nu yeehui raaté'íjche'esin, neajta tí'itíj

atariéjra'asin chuej jamuan. ⁹ Tí pua'a huatáca'an ru'usí, cha'a ayén mé tí'itávee. Na'ari ti pua'a caí huatáca'an, aj pej xaa yeehui pi ra'ijveíjche."

A'ájna í 'áita'a ti nu'u á á'ajtípu u teyujta'a

¹⁰ Ayeé pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítl'iríjcaa ja'anáj xicájra'an mej jetzen ruse'upi. Jesús pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a. ¹¹ Ajta seíj 'áita'a, a'úu pu ánu'uhuatéveeca'a. Pu'uri teuum'éeca tamuáamuata'a japuan aráhuaca nine'ira'a ti tí'icuí'ica'a a'ájna jime'e tiyaaru'u ti tzajta'an seíjre'e. A'ájna í 'áita'a, jé'ecan pu á'ajtípu. Capu a'atzu rí'iríistaca'a ti huataújsiuraren.

¹² Tí'íj Jesús raaseíj, aj pu i raatajé ti jemin á ve'eré'enen. Ayeé pu tiraata'ixaa tíjín:

—'Áita'a, nu'uri timuá'ari'iri'í í pej jín tí'icuí'í.

¹³ Tí'íj í ra'ajtamuaríej. Jíme'en pu'u ra'ajtamuaríej, aj pu i a'ín 'áita'a huataújsiurare. Aj pu i rí'í tiraatá'a í Dios.

¹⁴ Ajta a'ín ti tí'áijta u teyujta'a, jé'ecan huataniú'ucaca'a a'íné Jesús pu tiráhuua a'ájna xicájra'an jetze matí'íj pua'a ruse'upi. Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ímej í teite tíjín:

—Ayeé pu hui te'ará'ase í mej jetzen tí'imíjhuaca arájsevi xicaj. Setá'aj mú a'uvé'uju'un setá'aj se'ájna tihuaújhuaate'en. Caxu mú a'uvé'eci'ica'an se'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

¹⁵ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mí seíj caí jé'iyecan jín tí'ívaire'e í Dios jemi, jíme'en a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, ¿ni secaí siyen tí'imíjhuaca najími'í mú'een? ¿Ni secaí huá'ixíxi í ruye'emua, ti pua'a tí'tíj pu'éene'en puuya na'ari puuru'u seíj si huaja'uvé'íte'en a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? Ni'íjtá xaa ne'u. Ayeé xu tí'imíjhuaca.

¹⁶ 'Ári amíjna mí 'áita'a, a'í pu hui jetzen huanéj a'ájna í Abraham teecan. Ajta pu'uri tejauume a'achú cumu tamuáamuata'a japuan aráhuaca nine'ira'a ti Satanás ra'atéj'icíe cu'íni'ira'a jime'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e nej tiráhuuaate'en nej ni ru'irájtuaani a'ájna jime'e ti tí'icuí'í? —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹⁷ Tí'íj ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íme í mej rájcha'íire'eca'a me'íjna í Jesús, jé'ecan mú tiu'utatévi'iri'í í jemin. Majta a'íme í seica í teite, jé'ecan pu rí'í hua'utá'a nain jime'e a'íj ti tí'tí huaríj ti huápi'í ruxe'eve'e.

A'ájna jime'e í jatzi, mustaaza ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné tí'irineca íyen chaanaca japua ti Dios tí'áijta? ¿A'íné tí'iseíjre'e ti jíme'en Dios tí'áijta?

¹⁹ 'Ayeé pu seíjre'e tíj mustaaza tí'tí, ti ayén tí'téjatze'e tíj jíican. Ja'ati pu nu'u hui yá'utií a'ájna í jatzi. Tí'íj nu'u i raahuáste a'u ti teje'eré'ana. Tí'íj jí huanéj a'ájna í jatzi. Aj pu nu'u i huavaújse. Tí'íj jí ayén á'ajtí'íj já'araa tíj cíyey. Majta me'ín pina'ase í mej rá'ara'a, a'í mú nu'u e'ire'enéé, án mú nu'u a'ujrá'aseca'a í pí'ístáare'ara'an jetze.

A'ájna jime'e mej nu'u rajnájchi í hariina jetze í levadura

(Mt. 13:33)

²⁰ Ajtahua'a seíj hua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'íné seíjre'e ti jíme'en Dios tí'áijta?

²¹ 'Ayeé pu hui 'een tǵ a'ǵjna í levadura t'ǵij a'ǵin l'íta'a ru'iteájtici, ajta nu'u rajnájchi cuaǵjtzi jetze ti huaíca medida ará'ase. Jéihua pu nu'u ra-cuaǵjtzitaca'a. Ajta a'ǵin í levadura, a'ǵi pu nu'u tzajta'a huaneájxi nainjapua í cuaǵjtzi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ǵjna í Jesús.

A'ǵjna jime'e á tá'apueerta ti cǵ antéeyauj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

²² Tǵij jí Jesús a'uun a'ume'eca í juye jetze ti Jerusalén á'uye'iri. A'u ti na'a ti a'uré'enineica'a, ti huachájtajme, na'ari a'ímuá mé antachéjmeé, a'úu pu tihua'amua'atehua'a í teite.

²³ Ja'ati pu ayén tiraata'íhua'uri'í tǵijn:

—Tavastara'a, ¿ni cǵ mena'a tite'erá'ase í ti Dios hua'irátuaasin?

Ajta a'ǵin Jesús, ayéé pu tiraata'ixaa tǵijn:

²⁴ —Setá'aj huatéujca'anen sej si se'ǵjna jetze a'uteáruti tá'apueerta ti cǵ antéeyauj. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tǵijn muliití mú miyen huataújca'anejsin mej mi me'uun a'uteárute. Mí ajta caí, capu hua'utá'asin.

²⁵ Tǵíiqui a'ǵjna ti á é'eché, t'ǵij í ájchesin, ajta te'iteánajsin tá'apueerta. Seajta mú'een, amée xu pua'acíe huaté'uu xá'aju'un. Seajta te'ejteátu'asixi'isin í puéerta jetze. Ayeé xu ca'anín jín tiraatájeeve a'ǵjna ti huatéechi'i. Ayeé xu tǵijn: “Tavastara'a, tita'antácuune'e.” Ajta a'ǵin ayéé pu tejámuaatá'ixaate'esin tǵijn: “Canu hui á'amuaumajte a'ateén sej pírici. Canu neajta ramua'aree a'u sej e'eráaci.”

²⁶ 'Seajta mú'een, ayéé xu tiu'utaxájta tǵijn: “Teen tu tiú'ucuaa á jamuan, teajta á jamuan hua'í. Pajta mú'ee ti'itamua'atehua'a a'u ti juye a'uré'enine'i.” ²⁷ Ajta a'ǵin, ayéé pu tejámuaatá'ixaate'esin tǵijn: “Canu hui ramua'aree inee a'u sej é'eme'ecan. Sericu mú'een, mi sej a'ij pua'a tǵ'iteteite.”

²⁸⁻²⁹ 'Ayeé pu té'eme a'ǵjna xicájra'an jetze. Mú'een xu huá'asejran a'ǵimej í mej me'uun a'uráat'éa muá'aju'un a'ujna Dios ti é'esejire'e. A'ǵimej xu hui sejran se'ǵimej í mej mejm'í e'echéjme'e, se'ǵjna í Abraham, seajta se'ǵjna í Isaac, seajta se'ǵjna í Jacobo. Majta seica mú á a'ire'enejsin mej mi a'ujrá'ase a'utí meesa a'utéjveé mej mi tiú'ucua'ani a'ujna Dios ti é'esejire'e. Seajta mú'een, áa xu pua'acíe a'ut'é'uu xá'aju'un. Jéihua xu ruyeine xá'aju'un, seajta ancurá'ujci'ime ye'icáa xá'aju'un mi rutamej jime'e se'ǵjna jime'e sej seri rajpuaítzi xá'aju'un.

³⁰ 'Ee xaa ne'u, ayéé pu hui ti'ayajna. Seica í mej nu'u vivejm'éen jín títetateí jǵii, a'ǵi mú ciliéene'e jín títetaté'a muá'aju'un a'ǵjna xicájra'a jetze. Majta seica í mej nu'u ciliéene'e jín títetateí jǵii, a'ǵi mú vivejm'éen jín títetaté'a muá'aju'un a'ǵjna xicájra'a jetze. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ǵjna í Jesús.

Tǵij nu'u Jesús huaújyeineca'a tǵij u a'aráneereca'a u Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

³¹ Tǵij Jesús auchén raatapuá'ajtaca'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, matǵij mí seica jemin á e'iré'ene. A'ǵi mú pú'eene'e í fariseos. Ayeé mú tiraata'ixaa tǵijn:

—Patá'aj tǵicheni peyajna a'iné amí pu nu'u Heródes muajé'icatami'í mú'etzi.

³² Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tǵijn:

—Setá'aj hui se'uun á'uju'un se'ǵjna jemi í Heródes ti avíitzi jín netzejra'ajmua'a ineetzi. Setá'aj seajta siyen tiraata'ixaate'en se'ǵjna yee pu'urí jǵii nehua'utamuarite'esin ne'ǵimej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a

seijre'e í teite, neajta yee tihua'ahuaate'en í teite íjii, neajta ruijmua'a. Neajta yee, aaruijmua'a nu aráneastejre'esin ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

³³ Capu amín a'íj. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej nauj huamé'en íjii, neajta ruijmua'a, neajta aaruijmua'a, a'iné capu ayén tiraavíjte'e ti huámi'ini ayajna pua'acié u Jerusalén sej ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

³⁴ Mú'een mi sej Jerusalén é'eche, mi sej Jerusalén é'eme'ecan, mú'een xu huá'acuí'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta huá'atu'axaca tetej jime'e a'ímej ti Dios huaja'uta'íteca'a mú'ejmi jemi. Mu'íi nu hui niyen raxí'eve'eca'a nej huá'aseire'en í a'amuayaujmu'a'a nej ni huá'ucha'íin cumu í tecuaara'i ti huá'acha'íi í ruyaujmu'a'a, ti hua'icánaamua í ru'ana jime'e. Seajta mú'een, caxu siyen ra'utéeca'ane.

³⁵ Casí'i, xaaseíj. Nu'uri hui mé amuuhuá'axi mú'ejmi mi sej Jerusalén é'eche. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu cha'a neseijran ajta na'a caí teja'ure'enén a'ájna xicájra'an jetze sej pua'a siyen tiu'utaxájta yee cha'a rí'i tiraateájtuaani a'íjna í ti mé e'evé'eme níucare'ara'an í tavástara'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

14

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'íjna í ja'ati ti ajtéjja

¹ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna píti'irijcaa a'íjna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. A'uu pu a'ará'a a'u ti é'eche í seíj í fariseo ti ve'ecán jín ti'ítéjvee, ti ij tiú'ucua'ani jemin. Majta a'íime í teite, jéihua mú rá'eeve'eca'a me'íjna í Jesús.

² Ajta seíj á vejli'i úuveeca'a jemin í Jesús. Tí'icuí'i a'íjna í ja'ati. Nainjapua pu cajaa í ru jetze.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í fariseos, ajta a'ímej í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a. Ayen tíjín:

—¿Ni caí a'íj tí'iri'iri nej tiráhuuaate'en a'íjna xicájra'an tej jetzen tase'upi nusu caí?

⁴ Majta a'íime, camu ti'ítíj a'íj tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ra'ajtamuaríej a'íjna ti tí'icuí'i. Ajta tiráhuua. Aj pu í raata'íteca'a ti á'ura'ani ruxíéehua.

⁵ Tí'ij í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni caí rí'irí ti ja'ati ayén huárini a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi? Tí pua'a puuru'u atéjveti a'u ti e'etécun, na'ari puuya atéjveti, ¿ni pecaí hui piyen ca'anacan rini pej ra'ítátuaani a'u ti e'etéjve?

⁶ Majta a'ímej jemi, capu ú'u anú'u'a'ahua'aca'a huá'a tzajta'a a'íj ti tiu'utaxáj.

A'íjna jime'e, mej nu'u hua'utajé mej nu'u tejá'umua'ariive'en a'u ti ja'ati a'uténe'íchi

⁷ Tí'ij í Jesús raaseíj a'íj mej rijcaa a'íime í ti huá'a'ínee mej tiú'ucua'ani. A'íi mú rahauca'a vejli'i mej a'ujrá'ase jemin í ti tihua'amicua. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

⁸⁻⁹ —Tí pua'a hui ja'ati mú'íneen pej tiú'ucua'ani huá'a jamuan í mej tí'yeste a'íjna jime'e ti seíj huaténe'íchecha'a, capej pe'ánna a'ujyé'ixa'an a'ájna vejli'i jemin í ti muaatá'ínee pej tiú'ucua'ani, sino a'atzu pe a'ímuá a'utayeíjxi'in. Na'ari caí, ti pua'a seíj uvé'enen ti jaitze'e ruxe'eve'e pecaí mú'ee ti ajta raatá'ínee, aj pu í a'íin muaatá'ixaate'esin yee ájchesi, tá'aj amanna a'ujyeíjxi'in a'íjna í ja'ati. Aj pej pi tiu'utatévi'ira'ata, a'ánna pej a'ujyeíjxi'in pe'íjna japua í ti jaitze'e caí ruxe'eve'e.

10 'Mi pajta mú'ee, ayée pepu'u hui huárini ti pua'a ja'ati muaatá'ineen, án pej a'ujyeijxi'in japuan í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e ti i ayén a'áin ti muaatá'inee timuaatá'ixaate'en t'íj uv'éenen a'u pej a'ujyeijxi'in. Ayee pu timuaatá'ixaate'esin tijín: "Ne'amiiigu, patá'aj ájcheni peyajna patá'aj a'ujyeijxi'in yé vejli'i a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e." Ayee pej pe'ájna jín huarín, ayée pej hui r'íi tira'ancuré'asin huá'a jemi í teite me á jamuan a'ujteí.

11 'Ja'íné ja'ati ti na'a ti á'ujtzaahuat'e, aj pu i a'íj pua'a raatá'ixaa ti caí jeihua ruxe'eve'e. Ajta a'áin ti caí á'ujca'ane ti ti'ítij jín te'enteárute ti ve'ée, aj pu i tiraatá'asin ti ayén te'enteárute ti'ítij jime'e ti jaítze'e ve'ée. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

12 Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna ti raatá'inee ti tiú'ucua'ani tijín:

—Ayee pej hui huárini pat'íj hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani a'atzaj chu-mua'an nusu t'íca'a. Capej huá'inen a'ámej í á'a amiiigustemua'a, ca'ín a'ihuáamua'a nusu á'ajuutzimua'a, o a'ámej í chíjteaani mej á éeche vejli'i á jemi. Tí pua'a piyen hua'utá'inen a'ámej, mat'íj mi majta me'ín muaatá'ineesin mú'eetzi. Ayee mú huarín, a'áí mú hui tí'imuanajchite'en.

13 'Mi pajta mú'ee, pat'íj hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani, a'ámej pepu'u huatá'inen í mej caí a'íj t'í'ijviicua'i, pajta a'ámej í mej jeihua rajpuaíjtzí cu'íni'ira'a jime'e, pajta a'áme í mej a'íj pua'a titéeci'íca, pajta a'áme í mej aracúcu'unijmee. 14 Ayee pej huarín, r'íi mú timuaatá'asin, a'íné camu tí'tituaave í mej jín timuaanájchite'en. Mí ajta, a'áí pu Dios hui timuaatanájchite'esin a'ájna xicá'jra'an jetze mé jetzen a'ítajú'un huá'a tza-jta'a í mi'íchite. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e ti nu'u ja'ati hua'utá'inee mej nu'u tiú'ucua'ani

15 Ajta se'íj ti ajta a'uun huatéjca huá'a jamuan, t'íj ráanamujri'i a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—R'íi pu tiraatá'asin a'ájna ti tiú'ucua'ani a'ájna xicá'jra'an jetze ti jetzen Dios huatase'íjre'esin ti ij tiu'uta'a'ájta íiyen chaanaca japua.

16 Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui r'íi hua'úruurejca'a ti ij tihua'umín. Mu'íicáca pu nu'u huatá'inee. 17 T'íj a'ájna teja'uré'ene ti tihua'umín, ti'íquí a'áin raata'íteca'a í ti jemin tí'ívaire'e ti ij hua'utájeeve a'ámej í mej huatá'iniihuaca'a. Ayen tijín: "Setá'aj yeehui a'uré'enen a'íné pu'uri huaxí'epi'ín."

18 'Majta a'áme, na'ími'i mú nu'u miyen autéjhuii mej tiu'utaúruuni'i. Ajta a'áin í ti amuacáí raatá'inee, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín: "Neuchén nu chuej huánanai nej japuan tiu'umuári'en. Ruxe'eve'e nej ye'utéesej. Ayee nu tí'imuaahuavii mú'eetzi pej tinaatá'uuni'i."

19 'Ajta se'íj, ayée pu nu'u tiu'utaxájtaca'a tijín: "Neuchén nu puuyesi huánanai. Anxíj paari mú ará'ase. Nu'uri á'uraa nej ni huá'ucalaadu. Patá'aj tinaatá'uuni'i pajta ineetzi."

20 'Ajtahua'a í se'íj, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: "Neuchén nu huaténe'icheca'a. A'íj pu jín caí r'í'iri nej ne'uun á'ume'en."

21 'Ajta a'áin ti tí'ívaire'e ti huaja'utajé, ti'íquí a'uré'araa. Ajta nu'u ayén tiraata'ixaa a'ájna ti tí'íra'áijte'e a'íj mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta, a'áin ti huatéchi'i, jeihua pu nu'u hui huataniú'ucaca'a. T'íj í raata'íteca'a a'ájna ti tí'ívaire'e tijín: "Patá'aj yeehui ca'anacan pe'uun á'ume'en caaye jetze, ajta juye jetze ti c'íj antayaúj, tíj na'a ta'uténinei u chajta'a. Patá'aj hua'erávi'ítin a'ámej í mej caí a'íj t'í'ijviicua'i, pajta a'ámej í mej rajpuaíjtzí cu'íni'ira'a jime'e,

pajta a'ímej í mej aracúcu'unijmee, pajta a'ímej í mej ná'achijmee í ru'íica jetze."

²² Ajta a'íin ti tí'ivaire'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: "Nevástara'a, nu'uri niyen huaríj a'ij pej tinaata'áj. Aru maúche'e mú ú'uve mej seica mú a'uvé'uju'un."

²³ Ajta a'íin ti huatéechi'i, a'íi pu nú'u hui ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e tijín: "Patá'aj yeehui pe'uun á'ume'en í juye jetze a'ímuá ti a'ataneáatimee, pajta méyee a'ímuá mej huachéjme. Patá'aj ca'anéeri jín hua'utájeeve mej mú a'uvé'uju'un, mej mi u huájiste yú nech'i'ita. ²⁴ Ayee nu tí'imua'ixaaate'e. A'íime í nej amuacá hua'utá'ínee, a'íime, capu seíj yé tí'icua'ani íiyu í nej tihuá'amin." Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti huatéechi'i.

Mej nu'u raxí'eve'eca'a í teite mej nu'u á'ujujhua'ane'en me'íjna jamuan í Círístu'u

²⁵ Jéihua mú teite á'ujujhua'ane'e me'íjna jamuan í Jesús. Tí'ij jí a'íin hua'useírajraa a'ímej í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

²⁶ —Ja'ati ti na'a ti mú a'uvé'eme'en ineetzi jemi, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'íin jaítze'e rí'i tinájcha'íica ineetzi caí rí'i tirájcha'íica í rutaáta, ajta í runáána nusu í ru'íj, ajta í ruyaujmua'a nusu í ru'ihuaamua'a, ajta í rucu'utzimua'a nusu í rujútzimua'a. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

'Ee xaa ne'u, canu ja'ati huatá'asin ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a caí ja'ati á'ujca'ane ti na'ará'astijre'en, ti a'íin ja'ati huámi'íni neetzi jetze me'ecan, ti ayén te'ehuaújca'anen ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁷ Ayee nu hui tejá'amua'ixaaate'e ti ayén ti'ayajna nej caí ja'ati huatá'an ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a a'íjna í ja'ati caí ruxí'evi'ira'a jín na'ará'asten, ti pua'a caí ayén che'atá na'a tirajpuaájtzi á'ara'ani netáj inee tirajpuaáitzi na'ame.

²⁸ Tí' pua'a seíj mú'een ayén tirá'ajtaahuami'í chi'íj ti ájtee, ni caí ja'ati ayén rini ti autéjcheni ti rá'ajtaahuan. Amuacaícan a'íi pu a'ujyeejxa tí'ij raaté'itien a'achú ti tí'itíj huataújxe'eve'esin ti ij ráamua'aree ti pua'a ci'ipée í tumin ti ij rá'ajci'iti, nusu caí.

²⁹ 'Ee xaa, ayée pu rini. Na'ari caí, ti pua'a auchén autéechen, ajta huaxín í tumin, capu ché'e ra'antíci'itzi. Majta me'ín í teite, mat'í'ij raseijra, a'íi mú autéhuijsin mej ra'utéxieehuari'ira.

³⁰ Ayee mú tiu'utaxájta tijín: "Amíjna mi teáata'a, a'íi pu yeehui a'utéjche ti rá'ajtaahua mi chi'íj, aru capu cha'a tí'ituaave'e í ti jín ra'antíci'iti."

³¹ Na'ari seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ti pua'a meri á'uju'un mej huatéjnye'usi'ite'en, ¿a'íiné rini a'íjna? ¿Ni caí amuacá a'ujyeejxa ti ij tiú'umua'ati aísí ti pua'a caí rí'irí ti hua'utémua'ítin a'ímej jime'e í mej tamuáamuata'a ví'ira'a ará'ase? Ajta a'íin í seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ayée pu hua'itévi'itici a'achú cumu seité ví'ira'a í xantaaru'u. Aa ni'íjtá xaa ne'u, ayée pu hui rini.

³² Ajta ti pua'a ayén tira'atámítiejte'en ti caí huatári'iristare ti hua'utémua'ítin, ayée pu rini. Tí'ij auj a'ímuá e'evé'eeve í seíj, a'íi pu seica huata'íti mej mi á'uju'un í seíj jemi í rey mej mi raatáhuavii mej raaxí'epi'íntare'en mej mi caí runé'usi'ite'e.

³³ Ayee pu hui che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti nain mé

teu'huua'axin a'achú ti tí'ijcha'íi. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

Tí'pua'a nu'u tixín í ti jín ancacá í unaj
(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴Seajta mú'een, ayée xu hui tí'ivaire'e sej r'íi huá'uruuren í seica í teite í niuucari jíme'e mej mi r'íi ri'éene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. Seajta, ayée xu che'atá sena'a tí'ivaire'e tíj unaj mej ra'uré'eviváara'a muá'aye'í í teite í hua'ira'a japua a'iné naa pu ta'ancacá í unaj. Aru ti pua'a huateáru'una, tí'iquí ráxi'isin í ta'ancacá, ¿a'iné tejamuá'amítieje'e? ¿Niqui ajtahua'a ri'irí ti ancacá á'ara'ani? Capu hui xaa ne'u a'atzu. ³⁵Capu ché'e tí'tíj vaire'e, ni í chuej japua, capu ajta tí'ivaire'e ti rajnájchite'en í ye'emuaate chuita japua. Ayee mu'u raru'ujca mé mú rúurieexisín.

'Ayee pu'u hui, jíme'en í ja'ati ti huíteájnamua, ché'e a'ín ráanamua temua'a naa.

15

A'íjna jíme'e ti nu'u cáne'a á'uvej
(Mt. 18:10-14)

¹Majta a'íime í mej huá'ajijve'eca'a í teite mej tí'titici, majta a'íime í mej a'íj pua'a titetiújcha'íi, a'íi mú ajteáxi'reca'a mej mi ráanamua. ²Mí ajta a'íime í fariseos, ajta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a, a'íi mú miyen tí'ixajtaca'a tíjín:

—Amíjna mi teáata'a, amí pu hui r'íi tihua'ancuré'evi'iti í mej a'íj pua'a titetiújcha'íi, ajta huá'a jamuan tí'icua'a.

³Aj pu i Jesús ayén seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa tíjín:

⁴—Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí'pua'a seíj mú'een cáne'axi tíye'emua a'achú cumu anxíte mej ará'ase. ¿Ni caí ayén rini ti pua'a seíj á'uveti? Aa pu hua'utéhuiite'esin í seica 'ítzitá. Ajta raaré'ehuausin í seíj ti á'uvej ajta na'a caí ráateuni.

⁵Tí'íj ráateuni, aj pu i huataújtemua'ave'esin. Tí'íj ji uhuateújratiira. ⁶Tí'íj jí u a'umé í ruche. Aj pu i ru'amíigustemua'a huatájevi. Majta me'ín, ajteáxi'ri, aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en. Nu'uri yeehui ráateu í cáne'a ti á'uvej.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁷Ajta ayén tíjín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'een a'uun ta japua ti Dios é'esejre'e, ti pua'a ja'ati seicié tiú'umua'ati ti ij caí cha'a a'íj pua'a tí'titiújcha'íi, ti ij ajta ayén huárini a'íj ti Dios tí'ijxe'eve'e, a'íi mú í mej me'uun é'esejre'e jemín í Dios, jaítze'e mú rutémua'ave'e me'íjna jíme'e ti a'ín ja'ati ayén seicié tiu'umuá'aj í Dios jemi mecaí a'ímej jíme'e í seica, í mej mu'íi, í mej r'íi tí'titeite, í ti caí huá'aturaate'e mej seicié tiú'umua'ati.

A'íjna jíme'e ti nu'u tumín á'uvej

⁸Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí'pua'a hui 'íita'a ayén tí'ituaave'e a'achú cumu tamuáamuata'a tumín. ¿Ni qui caí ayén rini ti pua'a seíj á'urieni? A'íi pu tí'titíj aparauu ájtairan. Tí'íj jí uhuaré'icha'uta u ruchi'itá. R'íi pu tí'ihuauuni ajta na'a caí ráateuni. ⁹Tí'íj raateún, ru'amíigustemua'a pu huatájevi, a'ímej í mej vejli'í antachéjme. Majta me'ín ajteáxi'ri. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en neetzi jemi, a'iné nu'uri ráateu yeehui í tumín nej yá'urie.”

10 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'irineca u ta japua í Dios jemi, ajta a'imej jemi í mej ravaire'e. A'u'u mú hui rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti se'íj ti a'ij pua'a ti'tiújcha'íica'a í jéjcuá ímuá, aj pu i a'utéjche ti seiciei tiú'umua'ati í Dios jemi.

A'íjna jime'e ti nu'u yaujra'an mú a'ij huárupi

11 Jesús pu ajtahua'a se'íj niuucari jín tihua'utá'ixaa tijín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ja'ati e'echéjme'e. Hua'apuaca pu nu'u tiyaúumua'a.

12 Ajta a'íin yaujra'an ti pa'ari'i, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tijín: “Patá'aj yee tinaatá'an ineetzi í ti tináaci'iti patí'ij caí cha'a mé'ehua'atan mú'ee.” Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u já'íta'a tihua'utá'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a.

13 'A'atzu pu'u á'ateevi'ica a'íjna ti pa'ari'i. Tí'ij jí nu'u tí'ijsej í ti tí'ijcha'íica'a í táatajra'an. Ajta á'uraa a'íjna í yaujra'an. Aa pu nu'u a'ímuá a'ará'a se'íj chuéjra'a japua. A'u'u pu nu'u ca'anacan tiu'uxíjte nain tíj na'a ti tiraaci'í a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ti'tiújcha'íica'a.

14 Tí'ij nain tiu'uxíjte, aj pu nu'u i jeíhua huatatújritze a'ujna se'íj chuéjra'a japua. Aj pu i tira'utéturaate tí'tíj ti huácu'ani. 15 Aj pu i á'uraa. Aj pu nu'u i se'íj jemi a'ur'éene ti ij a'íin í ja'ati raatá'an ti tiu'umuári'en. Ajta a'íin í ja'ati, ayée pu nu'u hui tiraamuáriste ti a'uun á'ume'en a'u mej tuixu a'urá'uu ti ij tihua'umín.

16 'Jé'ecan pu nu'u huata'í'ícuataca'a a'íjna ti pa'ari'i. Ayee pu nu'u tira-jpuaíjtzica'a. Ruxi'evi'ira'a jime'e tiú'ucua'aníche'e a'íjna í cutzape'e tí'tíj, tuixu mej racua'aca. Mí ajta í caí, capu ja'ati raatá'acare'e ti tí'tíj huácu'ani.

17 'Aj pu nu'u i u huaújmu'a'atzi. Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj tijín: “Majta a'íime yeehui í mej ravaire'e í nitáata, matíj mena'a pua'amé ruxi'éehua mú tí'icua'a. Ajta te'avá'aturaave huá'a jemi. Mí neajta inee, íiye nu huatéjvee ne'ícuata. Ayej ne'ase nem'íini tujri jime'e. 18 Ayej ne'ase yeehui ná'uraa neyajna. A'u a'umé í nitáata jemi. Ayee nu tiraatá'ixaate'sin yee: Táata, jeíhua nu auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'etzi jemi. 19 Capu cha'a ayén tiraavíjte'e pej piyen naatámua'ati yee niyauj. Patá'aj piyen náaruuren ineetzi patíj huá'aruure í mej á'a jemi tí'imuari'e.”

20 Tí'íqui á'uraa. Aj pu i a'uun e'ir'éene í rutáata jemi. Tí'ij a'ímuá aumé'eca, a'íi pu nu'u hui táatajra'an raase'íj. Jé'ecan pu rá'ancu'uvajxi. Tí'ij i a'uti'éecheraa a'u ti e'evé'eme í yaujra'an. Aj pu nu'u i ru'ir'é'echuixi, ajta ru'itépí'itze.

21 'Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraata'ixaa tijín: “Táata, jeíhua nu yeehui auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'etzi jemi. Capu ché'e yeehui ayée tiraavíjte'e pej piyen tinaatájeeve yee niyauj.”

22 'Mí ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tihua'utá'ixaa í mej jemin tí'imuari'e tijín: “Ca'anacan mé se'avé'echui í síicu'uri ti jaitze'e naa 'een sej sí se'íjna ru'ucáchejte'en. Seajta í aniira setá'aj ru'ucárujti'í í xiteáara'an jetze, seajta ra'ajtáca'acaite'en. 23 Setá'aj seajta yeehui siyen huá'ini, sej se'íjna í viseáaru'u í tej teri rajrújte, setá'aj u ya'uvé'ejan, setá'aj ráame'eni.

24 'Tiché'e yeehui tí'uuyesten, teajta tiú'ucua'ani taxíehua. 24 A'iné í niyauj, pu'uri ajtahua'a mu'u e'ejnéj. Pueere yee ari mu'u a'umí'i. Ajta á'uvej, aru tu'uri teajtáhua'a ráateu.” Ayee pu tihua'utá'ixaa. A'íj mú nu'u hui jín ma'utéjhuii mej tiú'uyesten.

²⁵ 'Ajta a'ñin yaujra'an ti vástaa, áa pu já'ahua'a tejé'emuari'eca'a a'u ti a'upá'atza. Tí'ij ari á e'evé'eme'ecaa á vejli'i a'u ti a'utéjvee í chí'ij, a'ñi pu ráanamujri'i mej tí'icuiina, majta tí'ine'e. ²⁶ Tí'ij nu'u i sejí huatajé í ti ravaire'e í táatajra'an. Aj pu nu'u i ayén tiraata'íhua'uril'i a'ij mej ríci.

²⁷ 'Ajta a'ñin ti tí'ivaire'e, ayée pu hui tiraata'ixaa tíjin: "Pu'uri yeehui uvé'ene í á'ajuu. Ajta a'ataáta, a'ñi pu ráame'iri'i í viseáaru'u í tej rajrújte a'íjna jime'e ti ajtahua'a uvé'ene jemin í rutáata. Capu yeehui a'ij éene'e. Rí'í pu naa te'uvé'ene." Ayee pu nu'u tiraata'ixaa.

²⁸ 'Ajta a'ñin ti vástaa, tí'ij ayén tiráanamujri'i, tí'ij nu'u i huataniú'ucaca'a. Capu raxí'eve'eca'a ti uteároute u chí'ita. Ajta a'ñin táatajra'an, a'ñi pu nu'u huirájraa ti ij ya'utajé. Jéihua pu raatejeje ti uteároute u chí'ita.

²⁹ 'Ajta a'ñin ti vástaa, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjin: "Casi'i. Tíj na'a nej yé huaca mú'etzi jemi, jéihua nu tí'imuarí'e. Canu yeehui ja'anáj tí'itíj jín auteájturaa mú'etzi jemi. Nain nu yeehui jín te'ará'aste a'ij pej tinaata'aj. Pajta mú'ee, capej yeehui ja'anáj tí'itíj naatá'a í nej jín tiú'uyesten huá'a jamuan í ne'amigustemua'a, ni tí'itíj caura. ³⁰ Mí pajta mú'ee, ayée pu huaríj, amíjna muá'ayauj, a'ñi pu 'uuca jamuan raaxíjte nain í pej tiraatá'a. Ajta tí'ij uvé'ene, mú'ee pej raajé'icatze í viseáaru'u í tej rajrújte."

³¹ 'Ajta a'ñin táatajra'an, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tíjin: "Niyauj, tíj pena'a peri pua'an xicaj yé huaca ineetzi jemi. Ajta tíj na'a tí'ipua'amé í nej tí'ijcha'íi, mú'etzi pu tí'a'áa. ³² Aru amíjna muá'ajuu, ayée pu éene'e cumu ti m'í'ichica'a a'iné capu mé'e já'ahua'aca'a. Ayee pu 'een íjii cumu ti ajtahua'a huatarún. A'ñi pu yeehui á'uvejcaa, aru pu'uri ajtahua'a huatasejre. A'ij pu jín ayén tiú'ujxe'leve'e tej huatátatemua'ave'en, teajta tiú'uyesten."

16

A'íjna í ti tí'ivaire'e ti nu'u aujteájturaa huáp'íi a'íjna jemi í ti jemin tí'ivaire'e

¹ Jesús pu ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjin: —Aa pu nu'u hui já'ahua'a chíjteaani é'echejca'a. Sejí pu ravaire'eca'a a'íjna jime'e ti antiújmua'areereca'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a í chíjteaani. Matí'ij nu'u mi seica jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e ti ca'anacan raaxíjte'e cha'a na'a ti tí'isejire'eca'a.

² Tí'ij í chíjteaani raatajé. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uril'i tíjin: "¿A'iné na'a qui nej neri tiú'unamujri'i a'ij pej ríci mú'ee? Patá'aj yeehui ra'uyú'uxan nain a'achú pej jín anti'amua'aréere nej ni ráamua'aree a'achú ti caj te'ará'ase, í pej caí yeehui ch'é piyen anti'amua'aréere pua'amé."

³ 'Ajta a'ñin ti ravaire'eca'a, ayée pu tiu'umuá'aj tíjin: "¿A'iquí nerini? A'íjna ti tí'ine'ajjte'e, a'ñi pu nu'u tiná'aril'ira í nej jín antinmua'aree. Mí neajta inee, canu neca'ane nej te'até'ijche'en. Ajta netí'itevil'ira'a nej yeehui vaír'ira huatáhuauni. ⁴ Nu'uri yeehui ramua'aree a'ij nej rini, mej mi teite na'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ujna huá'ache netí'ij caí cha'a tí'imuarí'e neyajna."

⁵ Tí'ij nu'u i hua'utajé sejí ajta sejí í mej tirá'acha'íire'eca'a a'íjna í chíjteaani. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uril'i í sejí ti amuacai ve'eré'ene tíjin: "¿A'achúni yeehui petirá'acha'íire'e í ti tí'ine'ajjte'e?"

⁶ 'Aj pu í ayén tiu'utaniú' a'íjna í ja'ati tíjin: "Anxíte pua'améca í taampu a'íjna í acéite ti acéituuna jetze me'ecan."

'Ajta a'ñin ti antiújmua'aree, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tíjin: "Ye'ecui i cuapée ti jetzen té'eyu'usil'i a'achú pej caj tirá'acha'íire'e. A'ujyeljxi mú'ee,

ca'anacan. Patá'aj seij auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i a'achú cumu anxíj tamuáamuata'a taampu ti ará'ase."

7 Tí'ij nu'u i ajta seij ayén tiu'uta'íhua'uri'i tijín: "Carij mú'ee, ¿a'achúni yeehui petirá'acha'íire'e?"

'Ajta a'ín, ayée pu hui tiraata'ixaa tijín: "Anxíte pua'améca medida í triigu."

'Ayee pu tiraata'ixaa tijín: "Ye'ecui, i cuapée. Patá'aj seij auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i tijín: muáacuate pej nu'u rá'acha'íire'e."

8 'Ajta nu'u a'ín ti tí'ira'ajite'e, a'í pu hui rí'i tiraatá'a a'iné rí'i pu tiu'umuá'aj a'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini. Majta a'íme í mej a'uchéjme seij chué'ra'a japua íyien chaanaca japua, jaítze'e mú raay'íiti a'ij mej ye'í huárini í seica í ruxí'ej teite mecaí a'íme í mej me'íjna jetze ajtémecan í ti hua'atátzavil'ijte'e í tavástara'a.

9 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu ché'e sena'a raaxíjte'e í tumin íyien ti me'ecan chaanaca japua. Ché'e ayén tejámuaatévaire'en méjca'i huáyee sej si ru'amíigustemua'a jín antimuá'ítin mej mí me'ín amua'ancuré'evi'ítin temua'a naa a'ájna xicá'jra'an jetze tí'ij caí cha'a mé'e á'a túmintan. A'uu mú hui amua'ancuré'evi'ítin a'u ti caí ja'anáj é'evatzíjsin í huá'achi'i.

10 'A'íjna ti xí'epi'in rici a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'í pu ajta xí'epi'in rini ti pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jime'e. Ajta a'ín ti hui caí xí'epi'in rici a'íjna jime'e ti ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'ín capu ajta xí'epi'in rini ti pua'a tí'itevé'e á'ara'ani ve'ecán jime'e.

11 'A'ij pu jín, ti pua'a secaí té'aste í sej jín antiújmua'aree sej rajmuári'e í tumin ti yen seijre'e íyien chaanaca japua, ¿ni qui siyen tí'imua'atze ti ja'ati ayén tejamua'íjcate'esin sej raamuári'en ti huápi'i tí'íjnajche tíj na'a rusén jime'e? Capu xaa ne'u ayén té'eme.

12 Tí pua'a secaí té'aste sej rajmuári'en se'íjna jime'e ti Dios amuaata-pua'íjve, capu ja'anáj amuaatá'asin ti mú'ejmí áa'amua'áa pu'éene'e á'ara'ani.

13 'Capu hui rí'írí ti ja'ati hua'apuaca huávaire'en a'ímej jemi í mej tí'íajta. Tí pua'a ayén huárini, ayée pu té'eme. Jéihua pu rájcha'íire'e a'ame í seij, ajta jéihua pu rí'i tirá'jcha'íi a'ame í seij. Na'ari, a'í pu rí'i tirá'atzaahuat'e a'ame í seij. Ajta í seij, a'í pu rá'axíeehuari'lira a'ame. Capu a'atzu rí'írí sej huataúra'an ti Dios tejámuaata'ajte'en, ti pua'a hui se'íjna jín huataúra'an sej tumin tíseire'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

14 Majta a'íme í fariseos, jéihua mú ranecua'atzeca'a í tumin. Mat'íj miyen tíranamuajri'i, jéihua mú ra'utéxieehuari'írí me'íjna í Jesús. 15 Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu a'ín pírici í sej siyen tiú'ujseijrata sej si rí'i títetéturaave í teite jemi. Mí ajta Dios, a'í pu tí'í'umua'aree a'ij sej 'een mú ru tzajta'a. A'íjna ti nu'u ayén naa seijre'e í teite jemi, a'í pu hui a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi.

A'íjna í ti Moisés ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna í ti Dios tiu'uta'ajta

16 Tíj na'a hui a'ajná'imua ajta caí huatasejre í Juan, a'í pu'u ti-huá'a'ixaate'eca'a a'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tíj na'a tiu'utasejre í Juan, a'ij mú tíhuá'a'ixaate'e í niuucari jime'e í mej jín hua'újtemua'ave'en a'ij ti 'een í Dios jemi a'u ti tejé'ajta. Majta naími'i tí'itese'e mej me'uun a'uteárute ca'anéeri jime'e.

17 'Ajta a'áin yu'uxari, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, aúche'e pu hui nain jín te'ará'astejsin. Jaítze'e pu á'ateere mej ra'ará'asten caí nain tǐj na'a ti tǐ'iseijre'e íyén chaanaca japua, ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e.

Tǐ'pua'a nu'u ja'ati ru'íj mé úurieeni
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 Ajtahua'a seǐj niuucari hua'utá'ixa tǐjín:

—Ja'ati ti mé rúurieni í ru'íj, ti pua'a á'iyen seǐj ancuré'evi'itín, a'íi pu raxána'acira'aten a'íjna jemi í 'íta'a. Ajta, ti pua'a ja'ati ra'ancuré'evi'itín seǐj í 'íta'a ti amuacaí mé rúurie í rucín, a'íjna í ja'ati, a'íi pu hui ajta raxána'acira'aten.

A'íjna í chǐjteani, ajta a'íjna í Lázaro

19 Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa tǐjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chǐjteani e'echéjme'e, ti naa éene'en tǐ'iteújche'etehua'a, cǐxuri jime'e ti tǐ'inacamua, ajta ti tǐ'irí'een. Tǐ'íj pǐ na'a pu tǐ'iyestehua'a. Jéihua pu hui tǐ'ina'achita'a a'íjna jime'e ti ruxiéehua é'echejca'a.

20 'Ajta nu'u a'áin ti caí a'íj tǐ'íjviicua'i, áa pu a'itéjca tá'apueerta a'u ti é'eche í chǐjteani. Ayee pu nu'u ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati ti caí a'íj tǐ'íjviicua'i tǐjín Lázaro. A'íi pu tǐ'icui'i. Nainjapua nu'u hui cá'atza í ru jetze.

21 'Jé'ecan pu raxí'eve'eca'a ti ráacua'ani í cua'ira ti tǐ'ite'eni'í ti te'ecájvitze meesa japua a'u ti tejé'ecua'a í chǐjteani. Majta a'íime í tzi'ici, a'íi mú a'uré'enineica'a, majta raacánaixi í ti hui cá'atza japua.

22 Tǐ'íqui a'ájna xicájr'aan ti jetzen huamí'i a'íjna í Lázaro, matí'íj nu'u mi a'íime í mej tǐ'ívaire'e í ta japua, a'íi mú ya'uví'iti í Abraham jemi a'u ti Dios é'eseijre'e. Ajta a'áin í chǐjteani, tǐ'íj nu'u í a'áin huamí'i. Majta hui ra'avá'ana.

23 'A'uu pu a'uteájturaa a'u ti á'ataa í taij. Jéihua pu rajpuaíjtza'a a'íjna í chǐjteani teecan. Tǐ'íj í ájneereca'a. Aj pu i raaseíj a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Lázaro ti a'utéveeca'a í Abraham jamuan.

24 'Aj pu i raatajé tǐjín: “Abraham, mi pej ní'ya'upua, ná'ancu'uvajxi'í. Patá'aj mú ye'uta'íte pemíjna mi Lázaro ti íj amín ra'antíru'unen í ruxité ti íj naaté'cimuajte'en í neneanú jetze, a'iné jéihua nu rajpuaíjtzi íyie taij tzejta'a.”

25 'Ajta a'áin Abraham, ayé pu nu'u hui tiu'utaniú tǐjín: “Niyauj, ni pecáí ramua'aree a'íj ti timuáavaj patí'íj pauj ruurica í chaanaca japua. Jéihua pu yeehui rí'i timuáavaj. Ajta amíjna mi Lázaro, jéihua pu a'íj pua'a tirajpuaíjtza'a. Mí ajta íjii, a'íi mú yeehui rá'ancu'uvajxi'ísín meyajna. Pajta mú'ee, íjii parajpuaíjtzi pej pua'amé. 26 Ajta íjii, ayé pu yeehui 'een, pu'uri ayén huaújrúu ti ayén te'atáuuni'in. A'íj pu jín caí rí'írí mej antá'cine amun pújme'en mú'ejmi jemi a'íime í mej miyen raxí'eve'e. Ajta caí rí'írí mej a'u ti pújme'en a'itá'cine téjmi jemi a'íime í mej majta miyen raxí'eve'e.” Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í Abraham.

27-28 Tǐ'íj í ayén tiu'utaniú tǐjín: “Tǐ'í pua'a ayén tǐ'eene'en, niyá'upua, ayé nu yeehui muahuavíi, pej amíjna Lázaro huata'íte ti a'uun a'atanén nitá'ata ti é'eche, a'iné anxí'vica nu tǐ'íhuuamua'a. Ché'e yeehui amín rí'i tihua'utá'ixaaate'en mej mi caí miyun pújme'en a'uvé'eci'ica'an mej mi caí rajpuaíjtzi muá'ara'an meyajna.”

29 'Abraham pu nu'u ayén tiraata'ixaa tǐjín: “A'íi pu a'uteájturaa a'íime jemi a'íjna Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tǐ'ixaxa'ata'a. Miché'e yeehui a'íjna huanamua.”

³⁰ Ajta a'ñin chítjeaani teecan, ayée pu tiraata'ixaa tijn: “Niyá'upua, mi pej Abraham pú'een. Capu ti'itij vaire'e. Aru ti pua'a yeehui ja'ati ti ari huamfi' aj pu huatasej're'esin a'imej jemi, aj mú mi seicié ti'imua'ati í Dios jemi.”

³¹ 'Aj pu nu'u i ayén tiraata'ixaa tijn: “Tí pua'a mecaí ráanamua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Moisés teecan, ajta a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, camu yeehui majta rá'antzaahuat'e'esin ti pua'a huatasej're'en huá'a jemi í ja'ati ti a'itá'aa í mí'ichite tzajta'a.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna í Jesús.

17

Tí pua'a nu'u a'ihuá'ara'a ti'itij jín auteáturan mú'etzi jemi
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'imej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijn:

—Ayee pu té'eme ti ti'itij huatasej're'en í mej jín auteáturan í Dios jemi. Ché'e a'ij ti na'a jé'ecan jemin a'ijna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ti'itij jín auté'itzen í Dios jemi.

² Na'ajtzí a'ijna í ja'ati mej amuacaícan ra'acátapi'iran cijpá'ara'an jetze í tetej se'uníjra'a ti ve'ée mej mi ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij án aujámín a'u ti autí'ij. Jaítze'e pu hui tiraatéva'irihua'an caí ayén tiraatéva'irihua'an ti pua'a a'ñin ca'aníjra'a tihua'utá'an a'imej í mej cáleen mej mi me'ín auteáturan í Dios jemi.

³ A'ij pu jín, rí'i xu'u mú'een. Tí pua'a a'ñin a'ihuá'ara'a auteáturan mú'etzi jemi, patá'aj ra'ajteá'axi'ñ. Tí pua'a seicié tiú'umua'ati mú'etzi jemi, aj pej xaa tiraatá'uuni'ira.

⁴ Tí pua'a sej xicaj, ja'ati auteáturan mú'etzi jemi arahua'apuáca jetze, ajta ti pua'a a'ñin á a'ur'e'enen mú'etzi jemi ayén pua'amé arahua'apuáca jetze tí'ij ajtahua'a ayén tímuaatáhuavii yee tinaatá'uuni'iri'í í nej jín auteájturaa mú'etzi jemi, ayée pej hui huá'rini pej tiraatá'uuni'í. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

Tí pua'a nu'u ja'ati té'atzaahuat'e

⁵ Majta a'ime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ayée mú tiraata'ixaa me'ijna í tavástara'a tijn:

—Taatévaire'e tetá'aj té'antzaahuat'e'en jaítze'e.

⁶ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—A'ñi pu tiú'ujxe'eve'e sej cáj caj té'antzaahuat'e'en. Tí pua'a siyen cáj caj sena'a té'antzaahuat'e'en, ayée pu tiu'utári'iristari sej siyen tiraata'aíjte'en se'ijna í huaréj ti a'itiújcuta, ti á já'ita'a jaata'a e'etejúhuuite'en rusej. Ajta a'ñin huaréj, ayée pu rini a'ij sej tiraata'aíjte'esin.

A'ij ti nu'uye'í ja'ati huatévaire'en

⁷⁻⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a ja'ati tí'imuari'e mú'ejmi jemi a'ijna jime'e ti taséehua na'ari cáne'axi cha'ñi, ¿a'iné ye'í setiraatájeevi tí'ij a'ñin uvé'enen a'u ti tejé'emuari'e? ¿Ni qui hui siyen tiraatájeevi yee: “Mu a'utá'iyi'í, a'ujyejxi'í patá'aj tiú'ucua'ani?” Caxu xaa ne'u siyen tiraatájeevi, sino ayée xu'u tiraatájeevi tijn: “Patá'aj yee rí'í tiú'uruuren í tej tiú'ucua'ani. Pajta, patá'aj rí'í huá'aruuren pej pi titaamín, aj pu yee xaa huatári'iristari pej tiú'ucua'ani, pajta pej huayé'en.”

⁹ A'jta a'áin, t'íjta ari ayén tiú'uruurén a'ij sej tiraata'áij, ¿ni secaí cha'a a'ij tiraatá'ixaate'esin yee cha'a Dios timuaatanájchite'en? Caxu xaa ne'u a'atzu, a'iné ayéé pu tiú'uruu a'ij sej tiraata'áij.

¹⁰ Ayee xu che'atá sena'a huárini. Setí'ij seri raací'i nain jime'e í ti jín Dios tejámua'íjca, ayéé xu'u tiu'utaxájta yee catu hui ti'tíj vaire'e iteen. Ayee tu'u huaríj a'íi ti tiú'ujxe'eve'eca'a itejmi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj nu'u Jesús tihua'uhuaa a'ímej í mej tamuáamuata'a ará'ase

¹¹ Aúche'e pu huamé'ecaa í juye jetze Jerusalén ti a'uré'enine'i. A'uun pu a'lume'eca a'u ti e'eve'e'ástime a'uun ti huatacá'a u í Samaria, ajta u Galilea. ¹² T'íj a'uun a'uterutíjme'ecaa, a'úu mú ra'antinájcheca'a í tetecca í mej tamuáamuata'a ará'ase. A'íime metí'icucuí me'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, í mej miyen ratamuá'amua tíjín: lepra. A'atzu mú imuá a'utéhuiixi.

¹³ Mat'íj mi ca'anín jín raatajé tíjín:

—Jesús, mi pej maestro pú'een. Patá'aj tá'ancu'uvajxi'in.

¹⁴ T'íj Jesús hua'usej, ayéé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj u á'uju'un huá'a jemi í mej tí'ivaire'e u teyujta'a sej si huataújsejrata mej me'ín ráamua'aree tíjín xu'uri huarúj.

Mat'íj mi u á'uju'un. Mu'uri á aujú'ucaa, aj mú mi huarúj. ¹⁵ T'íj í sejí huaré'araa tí'ij ráamua'areeri'í tíjín pu'uri huarúj. Aj pu í a'atzu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jemi tíjín:

—Rí'í nu timuaatá'asin nevástarara'a.

¹⁶ Aj pu í e'erájve á chuaata'a á vejlí'i jemin í Jesús. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ché'e Dios timuaatanájchite'en.

A'íjna í ja'ati, í Samaria pu é'eme'ecan.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni mecaí ará'ase a'achú cumu tamuáamuata'a a'íime í mej huarúj? ¿A'uné a'ij mé'een í seica í mej aramuáacua? ¹⁸ ¿Ni amí na'la rusejí huaré'araa ti ij r'í tiraatá'an í Dios jemi, amíjna ti sejí chuéjra'a japua é'eme'ecan?

¹⁹ Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icuí'lica'a tíjín:

—Ájchese. Pepu'uri huarúj, a'iné peté'antzaahua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

A'ij ti nu'u éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze í ti nu'u jetzen tiu'uta'áijta í Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

²⁰ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íi mú fariseos miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'anajni r'í'í teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'áijta íyey chaanaca japua?

Aj pu í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'áijta íyey chaanaca japua, capu ayén huatasej're'esin a'íjna jime'e í sej jín ráamua'aree, ajta í sej jín raasejí yee pu'uri yen huatasejíre.

²¹ Camu hui miyen tiraataxájta í teite yee: “Ye'ecu'i seijre'e”, na'ari yee “A'acuí seijre'e.” Camu a'atzu, a'iné pu'uri yé seijre'e a'íjna jime'e nej nee yé huatéjvee mú'ejmi tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²² Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'a sej jetzen siyen raxí'eve'e xá'aju'un huápi'i sej raasej netí'ij amuacáí te'enteárute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere. Aru, caxu hui rasejran.

²³ 'Teteca mú miyen tejámuaatá'ixaate'esin ti jime'en yee pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua a'iné yé pu nu'u huatéjvee na'ari yee mé pu nu'u huatéjvee na'ari yee áa pu nu'u é'esejre'e. Caxu hui u á'ucí'ica'an huá'a jamuan. ²⁴ A'iné, ayée nu hui seíre'e na'ame ne'ájna xicájra'an nej jetzen amuacáícan te'enteárute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere na'ame. Ayee nu che'atá nena'a seíre'e na'ame matíj í mej témaxcava'ara'a u júte'e. Tí'ij huatátaaxí'in, ca'anacan pu huanéeri'icirej ye'icáa a'ame.

²⁵ 'Aru mi'i pu hui ayén tiú'ujxe'eve'e nej jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani inee. Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej netite a'íime íiji mej huáteemua.

²⁶ 'Ayajna tíj tiu'uríj ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'ájna í Noé teecan, ayée pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'an jetze nej jetzen yé uvé'enejsin inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

²⁷ 'Metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. Seica mú néjne'ijche'ecare'e, majta seica víjvíi'iche'ecare'e. Camu a'ij mena'a. Ayee mú rijcaa ajta na'a caí Noé a'uun pu a'uteájrupi í baarcu jetze. Ajta pu í jeíhua tíjsteca'a í jaj. A'í pu hui naíjmi'ica antipua'ari.

²⁸ 'Ayee pu che'atá tiráaruu ajca'ihuá'imua tí'ij auj ruurica'a a'ájna í Lot teecan. A'í mú tí'icua'acare'e í teite. Majta yé'ecare'e. Majta tí'inanaavecare'e. Majta tí'ituaacare'e. Majta tí'ihuiitehua'a mú mi, majta chí'ij tá'ahuacare'e.

²⁹ 'Aru a'ájna xicájra'an jetze tí'ij Lot huirájrara a'ujna u Sodoma, taij pu hui u je'icáaxire, ti azufre jín á'ataaca'a. Naíjmi'ica pu antipua'ajte. ³⁰ Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze nej huatasejre'esin inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

³¹ 'Ayee xu hui huárini a'ájna xicájra'an jetze. Tí pua'a ja'ati án á'ujveeca í ruchi'i japua ti avé'ejaxu'umua'i, ti pua'a a'uun te'urá'aca í tí'á'ara'an u chí'ita, cha'a caí a'uun uteáru'ipiche'en ti ij te'irá'in. Ajta a'ín ti tejé'emuarie í ruví'ira'ata'a, cha'a ajta a'ín caí u á'uye'ícan u ruche ti ij tí'itíj a'uvé'a'an.

³² 'Setá'aj hui ra'utámua'aree a'ij ti tiráaruu í íra'ara'an í Lot teecan. ³³ Ja'ati ti na'a, ti pua'a a'ín ayén huárini a'ij ti tirájteu rusej tíj na'a nain xicaj tzajta'a, a'í pu xaa a'uvajíjzi. Ajta a'ín ti taúra'aca ti huámi'ini ineetzi jetze me'ecan, a'í pu xaa huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna tíca'ari tzajta'a, mé hua'apua mú huatéje'ití muá'aju'un í utaatzí japua. Dios pu hui seíj á'avi'itin. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁵ 'Majta hua'apua 'uuca, mé naími'i mú te'á'atí'ixín mú muá'aju'un. Dios pu seíj á'avi'itin. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin.

³⁶ 'Majta hua'apua teteca, mé naími'i mú tejé'emuarie muá'aju'un u ví'ira'ata'a. Dios pu hui ajta seíj á'avi'itin. Ajta í seíj, áa pu a'uteáturaasin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

³⁷ 'Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayée mú tiraata'ihua'urí'íjín:

—Tavastara'a, ¿a'uné jetze rá'avi'itin í Dios?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—A'uu mej e'etiújseire'esin í muá'ara'ica a'u ti tí'itíj auucá'a ti m'í'ichi.

18

A'íjna 'íita'a ti nu'u rusej'taca'a, a'í pu nu'u raatému'a'iti a'íjna í juees

¹ Aj pu i Jesús sej níuucari jín tihua'utá'ixaa mej mi ráamua'aree ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej téniuuca'an ja'anáj ti na'a. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u caí ruxieemíj'te'e. ² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Aa pu nu'u já'ahua'a sej chajta'a jetze ja'ati pu é'echejca'a ti juees jín ti'it'éveeca'a. Capu nu'u hui rá'atése'eca'a í Dios a'íjna í juees, capu ajta jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti ti'iti huá'aruure í teite.

³ Ajta nu'u sej a'uun a'ut'éveeca'a 'íita'a ti huaújseistareca'a. Ajta a'ín í 'íita'a, ja'anáj ti na'a pu a'ur'éenineica'a í juees jemi. Ayee pu nu'u hui tí'ijhuaviiraca'a tijn: “Patá'aj yeehui piyen náaruuren pej ne'uxíj'te'en pe'íjna jime'e ti ja'ati néjcha'íire'e.” ⁴ Ajta a'ín í juees, a'í pu nu'u rá'ijmájraca'a. Pu'uri a'ateevi'i ti ayén raruurejca'a. Aj pu i ayén tiu'umuá'aj tijn: “Jee xaa ne'u, canu yeehui rá'atése'e í Dios, capu ajta neetzi jetze ruxe'eve'e a'ij ti ti'it'ij huá'aruure í teite. ⁵ Aru amájna mi 'íita'a, tí'ij pí na'a pu yeehui yé táninei. J'écan pu nejaxiejte'e. Tij caí nee nu yeehui rá'axijte'en ne'íjna jime'e ti ja'ati rájcha'íire'e. Na'ari caí, ajtahua'a pu yeehui yé táninéica'a a'ame ajta nena'a caí tácu'a'anaxi'in ne'íjna jime'e.” Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj.

⁶ Ajta tavástara'a pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Xaanamuajri'i mú'een a'ij ti ti'ixa a'íjna í juees ti a'ij pua'a ti'ití'ijcha'íi.

⁷ Ajta a'ín í Dios í sej rájya'upua, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'ij ti huárini mú'ejmi jime'e í ti amua'antíhua'u? ¿Ni caí amuá'axijte'en a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e í á'amuaxi'ej teite, í ti Dios amua'antíhua'u? A'íi ne'u caí. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, mú'een xu rahuauhua'u ti ayén huárini. ¿Ni qui á'ateere ti á'amua'íjmá'ira a'ame? Capu xaa ne'u a'atzu.

⁸ Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén té'ujca'ane ti ama'uxíjten a'íjna jime'e í mej amuájcha'íire'e. Ajta ca'anacan pu ayén rini. Mí ajta, net'íj uvé'enen inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ¿ni qui mecaí cha'a té'atzaahuat'e a'íime í mej yen chaanaca japua a'uchéjme? Camu a'atzu, tzíte'e.

A'íjna ti fariseo pú'eene'e, ajta a'íjna ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

⁹ Jesús pu ajtahua'a sej níuucari jín tihua'utá'ixaa a'ímej jime'en í mej miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijn rí'i mú nu'u tí'teteite, í mej majta huá'axieehuata í seica í ruxí'ej teite. Tijn:

¹⁰ —A'íime í teite, í mej hua'apua, a'úu mú nu'u a'uteájrupi teyujta'a mej mi me'uun huatéjniuuni. Sej pu fariseo pú'eene'e. Ajta í sej, a'í pu hui pírici ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici.

¹¹ Ajta a'ín í fariseo, a'í pu nu'u huat'éechaxi. A'í pu i a'ut'éjche ti ayén tiu'ut'éjniuuni í ru tzajta'a tijn: “Dios, j'écan nu huatántemua'ave'e mú'etzi jemi, a'iné canu yeehui niyen 'een matíj 'een í seica í teite. A'í mú yeehui tí'inahua'aj na'ari a'ij mú pua'a titetiújcha'íi, majta metí'uxana'acira'ate 'úucate jamuan. Canu yeehui neajta niyen 'een tíj amájna ti huá'ajijve'e a'ímej í mej tí'itici. ¹² Hua'apuaa jetze nu yeehui né'itzi'ívi sej itieeri jime'e. Neajta niyen tiraatá'aca sej tamuáamuata'a ti anxíte me'ecan í ti tinaac'íi.”

¹³ Ajta a'ín ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, áa pu nu'u hui a'atzu ímuá a'utevé'e. Capu nu'u ajta á'ujca'anejca'a ti júte'e á'ujneere, sino anteújtu'asixi í rútavíitze'e í rumuájca'a jime'e. Ayee pu nu'u tiu'ut'éjniuu tijn: “Dios, patá'aj

yeehui ná'ancu'uvajxi'in ineetzi, a'iné a'ij nu pua'a ti'tíncha'ii." Ayee pu'u hui tiu'utaxájtaca'a.

14 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'ájna í ja'ati ti huá'ajjive'e í mej tí'tíci, a'íi pu xaa rí'éene'ecán jín huateájturaa í ru tzajta'a í Dios jemi tí'ij a'ará'a í ruche. Ajta í sejí í fariseo, capu hui a'atzu xí'epi'in tiu'uteájturaa í Dios jemi. Ayee pu'u tiene'e já'araa, a'iné ti pua'a ja'ati ti na'a á'ujtzaahuat'e, a'íi pu tiu'utatévi'ira'ata. Ajta ti pua'a ja'ati tíj na'a caí ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ve'ecán jín tí'ira'íjcate'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

Tí nu'u Jesús rí'i tihua'utá'asin a'ímej í tí'iríi

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 Majta seica í teite, tí'iríi mú á je'evé'evi'itíxi í Jesús jemi ti ij a'íin hue'iré'echuixi'in ti ij Dios ayén a'ájna jín rí'i tihua'utá'an. Mat'íij me'ín hua'usejí a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'íij mi hua'ajtéa'axi í teite.

16 Mí ajta a'ájna í Jesús, a'íi pu hua'utajé í tí'iríi mej mi a'ire'enen í jemin. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Miche'e memín mé huaje'evé'evi'itín ineetzi jemi mi tí'iríi. Caxu huá'ijmáijra, a'iné amámej pu hui tí'ici'ti mej mi me'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

17 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'ati ti na'a ti hui caí ayén che'atá na'a á'ujca'ane ti Dios tiraata'ajte'en a'ij mej tité'ujca'ane mi tí'iríi, capu xaa ne'u a'ájna a'uteáruti a'u ti Dios é'eseijre'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

A'ájna í temuaj ti nu'u chítjeaani pú'een

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 Ajta a'íin í ja'ati, a'úu pu a'utéveeca'a. A'íi pu a'íin pú'een sejí ti tí'ajta. Ayee pu tiraata'ihua'urí'i a'ájna í Jesús tíjín:

—Maestrú, mí pej urarí'en í á'a tzajta'a, a'iné tiú'ujxe'eve'e nej niyen huárini ti ij tináaci'ti nej ruuri ná'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

19 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inexa yee nej urarí'en yú ne tzajta'a? ¿Ni pecai ramua'aree ti sejí na'a a'íin pú'een ti urarí'en í ru tzajta'a? A'íi pu a'íin pú'een í Dios.

20 'Pepu'uri hui tirú'umua'aree a'ij ti Dios tiu'uta'ajtaca'a yé capej tí'axana'acira'ate, capej yee tí'itecui'ica, capej ajta yee tí'inahua'aj, capej ajta yee tí'ihua'itacare'en. Pajta yee rí'i tihuá'ucha'in a'atáata, pajta a'anáana.

21 Ajta a'íin ti tí'ajta, ayé pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nain nu jín tira'ará'astijre tíj na'a nej naúche'e pá'ari'ista.

22 Tí'ij Jesús ráanamujri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Sejí pu'u hui muá'aturaate'e. Patá'aj nain tiu'utuaani a'achú pej caj tí'ijcha'ii. Aj pej pi hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, aj pej xaa ra'ancuré'asin í ti ta japua é'eseijre'e a'ájna ti huápi'í tí'ijnajche. Aj pej hui pijtá'í mú a'arájra'ani neetzi jamuan. —Ayee pu tiraata'ixaa.

23 Ajta a'íin ti tí'ajta, tí'ij ráanamujri'í a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, jé'ecan pu huataújxieemiste, a'iné jeíhua pu tí'ijcha'ii'ica'a.

24 Aj pu í Jesús ra'aráseij. Tí'ij í ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jé'ecan pu huápi'í huá'amuari'eriste'e a'ímej chítjeaani mej mi me'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

25 'Ee xaa ne'u, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u ti'tíj anaarute í pí'ise'e jetze. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

26 Majta me'ín í mej ráanamujri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné ye'í tí'iri'iri ti ja'ati a'uun huateáturan Dios ti é'eseijre'e?

27 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'íj tí'iri'iri. Mí ajta Dios, a'í pu xaa raay'íti.

28 Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, nain tu hui teri teja'uhua'axi í tej tí'ijcha'íca'a tej ti á'ujuhua'ane'en á jamuan.

29-30 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu hui tihua'aci'iti ja'ati ti na'a ti ari jaítze'e rí'í tinájcha'íí ineetzi caí máaj ja'ati a'íjna jime'e ti nee jamuan á'uche'ecan. Tí pua'a hui ja'ati ayén jaítze'e tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecan'en caí ayén tí'ijxe'eve'e ti a'uun huateáturan í ruchi'ítá, nusu ti pua'a jaítze'e rí'í tinájcha'íí ineetzi caí í ru'íj nusu í ruja'atzimúá nusu í rucu'utzimúá nusu í rujúutzimua'a nusu í ruvaújsimua'a, jeihua pu jaítze'e ra'ancuré'asin íjii ti yú auumé a'íjna jetze i chaanaca, ajta, a'í pu hui ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e tí'ij méjca'í huáyee ti yé e'evé'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu nu'u ajtahu'a ayén tiraataxájtaca'a tíjín nu'uri mi'ini inee
(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Tí'ij í rujímua'a hua'utajé a'ímej í mej tamúamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tu'uri hui tímua'a á a'ujnésin ántivi Jerusalén. Ajta najími'í pu te'araúastejsin a'íj mej ye'í tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan ineetzi jime'e, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

32-33 'A'í mú tiu'utátuiire'esin ineetzi a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Majta a'íme, a'í mú na'axiéhuari'ira muá'aju'un, majta a'íj pua'a tí'inexajtan. A'í mú hui majta naatetz'íjmu'a'axi'isin, majta naatévajxi'isin. Mat'íj mi neje'ícatan. Tí'ij hui ari huaíca xicaj jetze teu-um'éen, aj nu ni aitamé huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

34 Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, camu a'atzu yaú'ítiee muá'araa. A'í pu rá'avaataca'a a'íj ti huataújmu'a'a. A'íj pu jín caí a'íj tihua'amítiejte'eca'a a'íj ti huataújmu'a'a í ti raataxájtaca'a.

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'íjna ta'arácun a'ujna u Jericó
(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Aa mú vejli'í a'ucajú'uca a'ájna já'ahua'a u Jericó. Ajta sejí, áa pu a'utacatíi juye ti a'atánine'í, ti va'ri'ira huauca'a. Aráacun a'íjna í ja'ati. 36 Tí'ij a'ín huá'unamujri'í í mej jeihua teite u á'uci'íca'an, tí'ij í a'í tiu'uta'íhua'u ti'tíj ti a'íj rijcaa.

37 Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Yé pu e'icáame a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

38 Tí'ij í ayén tiraatajé tíjín:

—Jesús, mi pej í'í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj hui ná'ancu'uvajxi'ín.

³⁹ Majta me'ín í mej amuaaté'ee muajjú'ucaa, a'íí mú ra'ajté'axi, majta raatá'ijmáijri'i ti nu'u caí tí'ixajta. Mí ajta a'íín caí, capu raatapuá'ajtac'a. Jaitze'e pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej huácaxa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in ineetzi.

⁴⁰⁻⁴¹ Ajta a'íín í Jesús, áa pu a'utéechaxi. Ajta hua'uta'aij mej ye'evé'evi'itín jemin. Tí'íj á vejli'i e'evé'eme'ecaa, Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íné tí'itíj petí'ijxe'eve'e nej niyen muáruuren mú'eeetzi?

Aj pu i a'íín ta'arácun, ayén tiu'utaniú tijín:

—Nevástara'a, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e nej neajta atáneere.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu muaatá'asin pej pajtáhua'a atáneere. Pepu'uri huarúj a'íné peté'atzaahuat'e mú'ee.

⁴³ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íín ta'arácunica'a, atáneereca'a. Ajta á'uraa jamuan í Jesús. Ajta rí'í pu tiraatá'acare'e í Dios. Majta a'ííme í teite, matí'ij raasej, a'íí mú majta rí'í tiraatá'a í Dios.

19

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Zaqueo

¹ Tí'íj í Jesús a'uun pu a'utéajrupi u Jericó. A'u pu já'ita'a aum'éecaa. ² Ajta sej a'uun a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Zaqueo. A'íi pu a'íín pú'een í ti tihuá'ajte'e a'íímej í mej huá'ajli'ivi í mej tí'itici. Chájteani pu pú'een a'íjna í Zaqueo. ³ A'íí pu raseijramí'ica'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús. Aru capu rí'írístaca'a a'íné jeíhua mú teite, ajta i'itzapuátuun a'íjna í Zaqueo. ⁴ A'íj pu jín anayéixi'i a'utéechajraa. Aj pu i antiraa í mejchi jetze ti ij raasej temua'a naa a'íné pu'uri ramua'areereca'a tijín áa pu a'ire'enejsin.

⁵ Tí'íj Jesús a'uun e'iré'ene. Aj pu i ájneereca'a í cijej jetze. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Zaqueo, patá'aj ca'anacan acájra'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej ne'uun anú'asti íjii ne'ájna a'u pe é'eche.

⁶ Tí'íj í ca'anacan acájraa. Aj pu i ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íjna í Jesús.

⁷ Majta a'ííme í teite, matí'ij raasej, matí'ij mí autéjhuii mej miyen a'ij pua'a tí'ixajta tijín:

—A'u pu a'umé ti a'uun anú'asti a'u ti é'eche sej ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íí.

⁸ Ajta a'íín Zaqueo, á pu a'utéechaxi. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Casi'i, nevástara'a, nu'uri já'ita'a hua'utapuáijve'esin a'íímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, já'ita'a í nej tí'ijcha'íí. Ayee nu hui neajta ríni. Tí pua'a necaí ja'anáj ja'ati tiu'unáhua'iri'i, ayée nu muácuaca pua'améca raatá'asin.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Íjii pu xaa Dios hua'irájtuaa a'íímej íyee mej che a'íné a'íjna í ja'ati, a'íi pu ajta a'íín pú'een huácaxa'ara'an a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ Ayee pu tí'een a'íné inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín mú a'uvé'emej nej ni hua'avé'ehuauni, neajta hua'irájtuaani a'íímej í mej miyen á'ujjhua'an cu xíee mej meri á'uveti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta a'íjna í tumín í ti tamúámuata'a ará'ase

11 Maúche'e mú tí'inamuajraca'a í teite, tí'ij Jesús seij niuucari jín ti-hua'utá'ixaa a'iné pu'uri vejlí'i antenéesime'eca ánti Jerusalén. Majta a'íime í teite, ayéé mú tí'imujca tíjín pu'uri tímua'a huataseíjre'esin ti Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. 12 A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu nu'u hui ja'anáj tiuju'uríj a'íjna í ja'ati huá'a jetze airáane í teite í mej tí'ajjtaca'a. Tí'ij jí u'umé'e a'ame seíj chuéjra'a japua mej mi me'uun ye'entíhuuani rey jime'e. Tí'ijta'í nu'u uvé'enejsin.

13 Tí'ij caí xi u'á'ume, amuacaícan pu nu'u a'ímej huatajé í mej tí'imuar'e í jemin. Tamuáamuata'a mú hui ará'aseca'a. Aj pu i tumin hua'utá'a seij ajta seij, ti ayén tí'ijnajche ayén pua'amé a'achú mej ramuá'ítici huaíca máxcira'i jime'e. Ayee pu nu'u tihua'utá'ixaa tíjín: “Setá'aj se'íjna jín tiraamuáriste'en ti jaítze'e raamuá'itin, ajta nena'a caí uvé'enen.”

14 Mí majta me'ín í ti tihuá'ajjte'e, a'í mú nu'u hui rájcha'íire'eca'a. Matí'ij mí seica huata'íteca'a mej mi miyen tiraata'ixaate'en yee mej caí raxí'eve'e ti a'ín te'enteáruite í rey jime'e.

15 Mí ajta a'ín tira'anteájrupi rey jime'e. Ajta nu'u uvé'ene a'ájna ti é'eche. Aj pu i hua'utajé a'ímej í ti hua'utá'a í tumin ti ij ráamu'a'aree a'achú mej caj raamuá'iti seíj ajta seij.

16 Ajta a'ín ti amuacaí á e'iré'ene, ayéé pu nu'u hui tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, a'íjna í tumin mú'heetzi ti a'áa, ayéé pu yeehui tamuáamuata'a pua'améca huamuá'iti.”

17 Ayee pu nu'u tiu'utaniú a'íjna ti tí'ira'ajjte'e tíjín: “X'í'epi'in pej huaríj mí pej r'í nevaire'e. A'iné capej tí'itíj jín a'uté'ítzee pe'íjna jime'e ti caí ve'ée, nee nu yeehui tí'imua'íjcate'en patá'aj tiu'uta'aíjta tamuáamuata'a pua'amecié í chajta'a jetze.”

18 Ajta a'ín ti tí'ivaire'e ti ra'ité'asi, a'í pu ajta á e'iré'ene. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, a'íjna í tumin, mú'heetzi ti a'áa, anxívíca pua'améca huamuá'iti.”

19 Ajta a'ín ti tí'ira'ajjte'e, ayéé pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Ayee nu yeehui tí'imua'íjcate'en patá'aj tiu'uta'aíjta anxívíca pua'amecié í chajta'a.”

20 Tí'ij jí seíj á e'iré'ene ti tí'ivaire'e í jemin. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tíjín: “Nevástara'a, ye'ecui yeehui mú'heetzi ti a'áa í tumin. Ayuu nu jetze ra'ancáají'icie cáxuri jetze. Netí'ij ni yeehui raaté'avaata. 21 Ayee nu yeehui huaríj a'iné nemuaatátziin. Muári'eri ti ja'ati r'í tiu'uteáturan mú'heetzi jemi. Mú'ee pej raaré'ese'iri í pej caí tiu'utá'a. Pajta mú'ee tí'itza'anaca a'u pej yeehui caí tejé'ehuaste'e.”

22 Aj pu nu'u í ayén tiu'utaniú a'íjna ti tí'ira'ajjte'e tíjín: “Nee nu yeehui puajtzi muaatá'asin ne'íjna jime'e a'íj pej tiu'utaxájtaca'a, mí pej a'íj pua'a tí'ivaire'e. Mú'ee pe rú'umua'areereca'a tíjín netí'ájtaca ca'anéeri jime'e. Neajta raaré'ese'iri í nej caí tiu'utá'a. Pajta piyen tí'inexa yee netí'itza'anaca a'u nej caí tejé'ehuaste'e.

23 Tí'ij pua'a yeehui piyen tí'imujca, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej á yaútuua í tumin huá'a jemi í mej tí'ine'ijte ti i a'atzu raamuá'itin? Ayee pepu'u jín huáriniíche'e, nee nu ra'ancuré'aniíche'en neetzi ti ne'áa, neajta í ti raamuá'iti netí'ij uvé'ene.”

24 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej á vejlí'i a'uté'uuca'a tíjín: “Setá'aj yeehui rá'ari'i í tumin ti ru'ité'aa, sej si raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a ru'ité'aa.”

²⁵ Majta a'ñime, ayée mú nu'u tiraata'ixaa tijín: "Tavastara'a, ¿a'íné ti i? Amí pu yeehui ari ru'ité'aa tamuáamuata'a pua'améca í tumin."

²⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín: "Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti jehua tí'ijcha'í a'íjna jime'e ti rí'í tiu'utévai, jaítze'e pu yeehui tí'ijci'iti a'íjna. Ajta ja'ati ti na'a ti caí tí'itíj tícha'í a'íjna jime'e ti a'íj pua'a tiu'utévai, Dios pu rá'arí'ira í ti cíf caj tí'ijcha'í. ²⁷ Majta a'ñime í mej néjcha'íre'e, majta mej caí rax'íeve'eca'a nej rey jín te'enteárate nej ni tihua'uta'aíjte'en, mé xu yeehui huaje'evé'evi'itín, seajta huá'ucui'ini íyie vejli'i ne jemi." Ayee pu nu'u hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í rey.

Tí'ij nu'u Jesús a'uteáruti u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

²⁸ Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'a'ixaate'en, aj pu i anayéixi'í á'uraa. Aj pu a'ujnéesime'eca ánti Jerusalén. ²⁹⁻³⁰ Tí'ij jí a'uun vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Betfagé, ajta a'ujna já'ahua'a Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a ájca'í jirí jetze ti ayén teja'arájtéhuaa tijín Aceituunajemi. A'u'u pu hua'apuaca huata'íteca'a í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj se'uun a'uteárate a'ájna chajta'a, a'íin ti é'esejre'e í juye jetze. A'ájna vejli'i a'u sej a'uteáruti, áa xu puuru'u é'eteuni ti a'íjtápi'í, ti caí xi ja'anáj ja'ati japuan avé'eyeiixi. Setá'aj rá'íjxijta. Seajta ye'eráajan. ³¹ Tí pua'a hui ja'ati ayén tejá'amua'ihua'ura yee a'íné 'een jín será'íjxijta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee tavástara'a pu nu'u hui rax'íeve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³² Matí'ij mi me'uun u á'uju'un í ti hua'uta'íteca'a. Ayee pu tel'irájraa tíj tihua'utá'ixaa. ³³ Matí'ij mauj rá'íjxijtajme'eca'a í puuru'u, matí'ij mi hua'usej'í a'ñime í ti huá'acii. Aj mú mi tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'íné 'een jín será'íjxijta mi puuru'u?

³⁴ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Tavastara'a pu nu'u hui rax'íeve'e.

³⁵ Matí'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi. Matí'ij mi tiú'ujcixu tira'ité'itate. Aj mú mi ra'antítuaa me'íjna í Jesús í puuru'u jetze. ³⁶ Tíj na'a tiu'umé'ecaa í Jesús, teite mú cixuri tiu'uteváarajye'ícaa í juye jetze a'u ti aumé'ecaa.

³⁷ Tí'ij i aj aumé'ecaa a'ájna Aceituunajemi, a'u ti a'uca'ujcime'en. Naími'í í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú autéjhui mej rí'í tiraatá'an í Dios me'íjna jime'e mej huataútemua'ave a'íné jehua mú tiu'uséj ti huápi'í tiú'ujxe'eve'e.

³⁸ Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín:

Rí'í pu tiraatá'a a'íjna ti rey jime'e tí'itéjvee ti ajta mé'e vé'eme niuucajtze'en í tavástara'a, amíjna ti Dios ra'antíhua'u.

Miché'e rí'í hui tí'ítechée muá'ara'ani a'ñime í mej ta japua é'esejre'e.

Miché'e majta rí'í tiraatá'an a'íjna ti a'uun á'ujca antí'ímua.

³⁹ Majta seica í fariseos, matí'ij ráanamujri'í, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, hua'utá'íjmíjri'í mej mi caí cha'a miyen tí'ixajta a'ñime í mej á jamuan á'ujjuhua'an.

⁴⁰ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a a'ñime mecaí miyen tí'ixajta, a'íi pu hui tetej ayén che'atá na'a tí'ixáata a'ame ca'aníjra'a jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴¹ Tí'ij á vejli'í aumé'ecaa u Jerusalén, aj pu i raasej'í chajta'ana. Tí'ij i huaújyineca'a a'íjna jime'e. ⁴² Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí pua'a mú'een séjmua'areere, fjii, a'ljna xicájr'a'a jetze ti'itíj ti pú'een ti r'i'i tejmuaatá'asin sej si r'i'i ti'itechéé xá'ara'ani í Dios jemi. Aru caxu raamuá'a. A'ij pu hui jín ari rú'avaa sej si caí raaseíj. ⁴³ Pu'uri teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi a'ájna xicájr'a'an jetze mej jetzen amuaaténe'usi'ite'esin a'íime í mej amuájcha'íire'e. A'íi mú hui ra'atanájsin í jaxu'u jetze me'íjna jime'e í inaamua mej rá'ajtaahuaca'a. Majta amua'íteánjsin. Majta nainjapua te'íteánaxi'isin í sej jetze huiráaci'ica.

⁴⁴ 'Majta, naijmi'lica mú hui a'antipua'arite'e mú'ejmi, majta í a'amuaayujmua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'u ti jaxu'u jín teje'eré'anami'i. Nain mú huaté'uuna í tetej ti rujapua ticaljme, me'íjna jime'e sej hui caí ramua'areereca'a ja'anáj ti Dios huataseíjre mú'ejmi jemi.

Tí'ij nu'u Jesús hua'utamua'ári í teite u teyujta'a
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

⁴⁵ Aj pu i a'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Tí'ij i a'utéjche ti hua'irámuarite'en a'íimej í mej me'uun tí'ituaá muá'aye'i. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze yee: “Ayee pu tí'ivaire'e í nechi'i mej mi me'uun huatéjnuuni í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu hui raruure ti tí'ivaire'e tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁷ Nain xicaj tzajta'a pu tihua'amua'atehua'a í teite u teyujta'a. Majta a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í mej jaítze'e vivejme'en jín títetateí huá'a tzajta'a í teite, a'íi mú tí'itese'eca'a í ru tzajta'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica.

⁴⁸ Aru camu a'ij tirájteu a'ij mej ye'í huárini a'íné naími'i í teite, a'íi mú r'i'i tí'ijnamuajraciaa.

20

Tí nu'u ja'ati tira'ljca a'ljna í Jesús

¹ A'ájná'imua pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Ajta pu huá'a'ixaate'eca'a í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Mat'íj mi seica á e'iré'ene, a'íime í mej teyujta'a tí'aijta, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í huá'avausimua'a. ² Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáni jín peti'it'éjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani hui a'ljna jín timua'ljca?

³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu neajta tejmuaata'íhua'ura sej si seajta mú'een siyen tinaatá'ixaate'en. ⁴ A'ljna ti jín huá'umuai'íhuaca'a í Juan teecan, ¿a'ataani hui tira'ljca a'ljna? ¿Ni í Dios ca'ín í teite?

⁵ Mat'íj mi miyen tí'itíuríhua'uri'í tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios ti júte'e é'esejre'e, a'íi pu tira'ljca, aj pu xaa ayén titaatá'ixaate'esin yee a'íné tej tíj caí rá'atzaahuat'e. ⁶ Na'ari, ti pua'a hui tiyen raataxáj yee teteca mú tira'ljca, aj mú mi teite taateátu'asixi'isin tetej jime'e, a'íné ayée pu tihua'amitíeje'e ti Juan a'ín pú'eene'e sej ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'ij mú jín miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu ramua'aree ja'ati ti jemin tí'itéveeca'a a'ljna í Juan.

⁸ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee amuaatá'ixaate'esin ja'ati nej jemin ti'itéjvee nej ni niyen rici.

*Mej nu'u t'i'imijhuaca me'ǵna í mej majta a'ij pua'a t'íteteite
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)*

⁹ Ajta á'iyen, Jesús pu seǵ niucari jín hua'utá'ixa í teite ayén tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui jéihua uuva huáhuui. Ti'ij jí, seica huatá'a í teite mej me'uun tiu'umuári'en í huastari tzajta'a. Aj pu nu'u í á'uraa a'ǵna í ja'ati. Jéihua pu mu'u é'teete.

¹⁰ Ti'ij a'ǵna teja'uré'ene mat'ij pua'a raju'uraca, seǵ pu nu'u u a'uta'íteca'a huá'a jemi í ti hua'utániǵte mej mi raatátuiire'en je'icáca ti tiú'ucá'ireca'a. Majta a'ǵme í teite, a'ǵ mú nu'u raatéevajxi me'ǵna ti tí'ivaire'e. Majta nu'u caí ti'itǵ raatá'a, ayéé mu'u tiraata'íteca'a.

¹¹ 'Ajtahua'a nu'u seǵ huata'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e. Majta a'ǵme ti hua'utániǵte, majta mú nu'u raatéevajxi. A'ij mú pua'a ráaruu. Majta caí ti'itǵ raatá'a, ayéé mu'u nu'u tiraata'íteca'a. ¹² Hua'icaca jetze, a'ǵ pu nu'u hui seǵ ajtahua'a huata'íteca'a. Majta nu'u me'ǵn ti tihua'utániǵte, a'ǵ mú tiraapuaǵ. Majta raaré'íteca'a.

¹³ 'Tí'iqui nu'u ayén tiu'umuá'aj a'ǵna í ja'ati ti á'are'ara'an pú'een í chuej, tijín: “¿A'iquí yeehui náarini inee? Niyauj nu hui huata'iti í nej huápi'í raxí'eve'e. Ayej ne'ase, a'ǵ mú xaa arátese'esin me'ǵna.”

¹⁴ 'Mi majta a'ǵme, mat'ij nu'u raaseǵ, aj mú mi tiu'utaú'ixaa. Ayeé mú tiraax'epi'ǵintare tijín: “A'ii pu yeehui a'ǵn pú'een í ti tí'ijci'iti. Tich'éle raajé'ica ti ij téjmi huáci'iti.”

¹⁵ 'A'ǵ mú nu'u jín raaré'íteca'a. Mat'ij nu'u mi raajé'ica.

¿A'iné hui tejamuá'amitieje'e mú'ejmi? ¿A'iquí huá'aruuren a'ǵna ti á'are'ara'an pú'een a'u ti uuva é'ehuiiti'i? ¹⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. A'ǵ pu a'uun a'uré'enejsin. Ajta á'iyen, a'ǵn huá'acuí'ini a'ǵmeǵ í ti hua'utániǵte. Aj pu í xaa seica huatapuaǵve'esin mej mi me'uun hui teja'umuári'en.

Mat'ij miyen tiráanamujri'i í teite, ayéé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ch'éle caí ja'anáj ayén tí'irijca.

¹⁷ Aj pu í Jesús hua'useírajraa. Ti'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Na'ari caí ayén ti'ayajna a'ij nej tejámuaatá'ixaa, ¿a'iné 'een jín ayén té'esiimua'i í yu'uxari jetze? Ayeé pu, tijín:

A'ǵna í tetej í mej méjca'i rúurie a'ǵme í mej chí'ij ta'ahuaca, ayéé pu te'irájraa ti a'ǵn a'ǵn pú'een í mej ra'atéchajtza u esquiina a'u mej ye'ejtaahua í chí'ij.

¹⁸ Ja'ati ti na'a ti pua'a seǵ í ja'ati a'ǵna japua rájveti í tetej í mej meri ra'atéjche u isquiina,

a'ǵ pu huaténa'axisin nainjapua u ru jetze.

Na'ari, ja'ati ti na'a í mej tí'imuarí'e, ti pua'a seǵ japua rájveti a'ǵna í tetej, a'ǵ pu tira'iráxayeepe'esin.

—Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ǵna í Jesús.

*A'ǵna jime'e mej nu'u huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici
(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)*

¹⁹ Majta a'ǵme í mej tí'imua'ataca'a í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta a'ǵme í mej tí'aijtaca'a u teyujta'a, jéihua mú tiu'umuá'aj a'ij mej ye'í huá'ini mej mi ca'anacan raatéevi'i, a'iné ayéé

mú tirú'umua'areereca'a ti huá'a jemi huatéeniu a'íjna jime'e í niucari ti raataxájtaca'a. Aru a'íime, a'íi mú huá'atziine'eca'a í teite.

²⁰ Jéihua mú rá'eeve'eca'a. A'íj mú jín seica huata'íteca'a í mej miyen rusejrataca'a mej miyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú tí'ixxe'eve'eca'a mej tiraata'íhua'u tí'itíj jime'e ti í a'íin a'íjna jín auté'itzen mej mi tiu'utátuure'en í tajtuhuan jemi.

²¹ Majta a'íime í mej rá'eeve'eca'a, ayéé mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maeestru, teen tu ramua'aree tíjín pej piyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e, pajta tihuá'amua'ate a'íj ti tiraavíjte'e. Ayee pepu'u che'atá huá'aruuren í teite. Mú'ee pej tzáahuati'ira'a jime'e tihuá'amua'ate a'íj ti tí'ixxe'eve'e í Dios. ²² ¿Ni qui xí'epi'in tej tiyen tiu'unájchita a'íjna jemi ti tí'ita'ajjte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César?

²³ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu rú'umua'areereca'a mej caí miyen tí'ira'íhua'uraca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

²⁴ —Seij senaatasejrate'e í tumin. ¿A'ataani néerime'ara'an pírici ti jetzen acájvee? ¿A'iné té'axa ti jetzen é'esejre'e? ¿A'iné hui ántehuaa?

²⁵ Mat'íj mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—A'íi pu pírici í César.

Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj siyen raatá'an se'íjna í César, tí'itíj ti á'are'ara'an pú'een. Setá'aj seajta raatá'an í Dios tí'itíj ti á'are'ara'an pú'een.

²⁶ Majta a'íime, camu a'íj tirájteuve'eca'a a'íj mej ye'í huárini mej raatémua'itín me'íjna jime'e a'íj ti a'íin tihua'utá'ixaa á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Majta a'íime í teite, naa mú r'íi tira'utasej a'íj ti a'íin tiu'utaxájtaca'a. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a mej tí'ixajtaca'a a'íime í seica.

A'íjna jime'e mej nu'u huatarújsin í teite huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

²⁷ A'atzu á'ateevi'ica, seica mú e'iré'ene. A'íime mú pírici í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime yee camu cha'a huatarújsin í mej meri huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

²⁸ —Maeestru, ayéé pu ra'yuyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan ti ayén té'eme itejmi jemi. Tí' pua'a nu'u ja'ati ti neiche, ti pua'a a'íin caí tí'tí'iríjmaua' huám'i'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'íin ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'íi ti ij a'íjna jetze me'ecan tiyaúj á'ara'ani.

²⁹ Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj itejmi jemi. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu aráhua'apua í teite í mej ru'íhuaamua'ataca'a. Tí'ij jí a'íin ti vástala, a'íi pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huam'íi. Capu xi tiyaúuca. Ayee pu hui che'atá na'a tiráruu í sej ti ra'ité'asi. Mu'uri i'í hua'apua.

³⁰ 'Ajta a'íin í sej ti ra'ité'asi, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti raatévi'itine'e a'íjna ihuáare'ara'an teecan. Mu'uri i'í hua'íca. ³¹ Ajtahua'a sej ti ra'ité'asi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihuá'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua, mej caí jetzen tiyaúj muá'araa, naími'i mú huácuii. ³² Ajta á'iyen, a'íin í 'íita'a pu huam'íi.

³³ 'Me'ecui xaa, mat'íj a'itácíne huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame?, a'iné naíjmi'i mú ra'ancuré'evi'iti.

³⁴ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime í teite í mej íjii huáteemua, a'íi mú néjne'iche, majta víviiche.

³⁵ Majta a'íime ti ayén tihua'uvíjte'e mej a'ájna e'ará'asti mej a'itácíne huá'a

tzajta'a í mi'ichite, majta me'ájna e'ará'asti a'ájna xicájra'an jetze ti Dios nainjapua tiu'uta'alájta, a'íí mú caí cha'a néjne'ichen, camu majta víviichen. ³⁶ Camu majta ché'e cui'ini, a'iné ayée mú 'een matíj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íí mú yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios a'iné mu'uri huanéj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³⁷ 'Ajta a'ín í Moisés, a'íí pu hui titaatá'ixaa a'ájna jime'e tí'íj ra'uyú'uxaca'a a'íj ti ja'anáj seíj a'uteájtaa tu'upi ti ajtí'tí'i. A'íj pu jín, Moisés ayén raatamuá'a í tavástar'a'á tijn: "Í ti Diojra'an pú'een a'ájna í Abraham, ajta ayén che'atá na'a Diojra'an pú'een a'ájna í Isaac, ajta Diojra'an pú'een í Jacobo."

³⁸ 'Moisés pu hui tihua'utá'ixaa cumu mej maúche'e ruuricaa. A'íj pu jín, a'íi pu a'ín pú'een í huá'a Dios a'íime í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íime í mej mi'ichíjta muaateájturaa tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

³⁹ Majta seica í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ayée mú tiu'utaniú tijn:

—Maeestru, xí'epi'ín pej tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁰ Tíj na'a a'ajná'imua, capu ché'e ja'ati ahuaújca'ane ti ti'tíj raata'íhua'u.

¿A'ataani rayauj í Círístu'u?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—¿A'iné 'een jime'e miyen tí'ixaxa'a me'ájna jime'e í Círístu'u Dios ti ra'antíhua'u yee yaujra'an pú'een í David teecan? ⁴² Ajta a'ín í David, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna jime'en ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén ántehuaa tijn Chuiicari. Ayen tijn:

Dios pu ayén tiraata'ixaa í nevástar'a'á í ti ra'antíhua'u ti jime'en yee:

"Acáayejxi'í ipuari japua, íye neri'írínta'a.

⁴³ Paúche'e pej hui mej cájcatii ajta necaí hua'utému'a'itin í mej muájcha'íire'e."

⁴⁴ 'Ajta a'ín í David, a'íí pu hui ayén raatamuá'a a'ájna ti Dios ra'antíhua'u tijn nevástar'a'a. Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'iné tí'írí'írí ti a'ín Círístu'u ayén a'ín pú'ee'ne'e a'ájna ti David jetze airaújnejte? Capu a'íj tí'írí'írí tzá'te'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

T'íj Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ari a'ímej í jueesi
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta teite tí'inamuajraca'a. ⁴⁶ Ayen tijn:

—Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Jé'ecan pu hua'aráanajche mej tí'tí'íjmé'en tí'ítechéjme'e mé me'ujujhua'ane'en a'ájna mej tejé'etu'araca, majta a'íime í teite, a'íí mú majta tihua'aseíra'a muá'aye'í.

'Ayee mú me'ájna jín tite'ujtzáahuate'e muá'aju'un a'íime í puarijse me'ájna jime'e mej ve'ecán jín títeetaté'ete í Dios jemi. Majta, ayée mú tí'íjxe'eve'e mej me'uun a'ujrá'asen í ipuari japua ti jaítze'e ruxe'eve'e a'ujna teyujta'a, ajta hua'aráanajche mej mi á vejli'í a'ujrá'ase jemin ti tihua'amin mat'íj tí'iyeste.

⁴⁷ 'A'íí mú hui majta huá'arí'íraca í huá'achi'í a'ímej í 'uuca mej hu'ataúseístareca'a. Ayee mú jín huarín, aj mú mi a'uun a'uteáruti u teyujta'a. Mat'íjta'á mi a'atevi'í mú muá'aju'un mej téniusime'e muá'aju'un mej mi seica teite hua'useíj. Majta me'ín í mej miyen 'een, jeíhua mú huá'í'í rajpuaítzi muá'aju'un. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

21

Tí'ij nu'u 'íita'a ti rusejtaca'a, a'í pu nu'u tiu'utámuai'ivejtaca'a tumin jime'e (Mr. 12:41-44)

¹ Aj pu i Jesús antanéerajraa. A'ímej pu huasej í mej chíjteaani pú'een. A'uu mú tumin ú'useire'eca'a, ti ij a'uun tiu'utévaire'esin u teyujta'a a'íjna í tumin. ² A'í pu ajta 'íita'a huasej ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Ajta a'íjna í 'íita'a, a'í pu hua'apuaa ucáahua'axi í tumin ti caí a'ij tí'ijnajche. ³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu tí'een í Dios jemi. Amíjna mi 'íita'a, jaítze'e pu ru'ucáahua'axi mecaí naími'i í seica.

⁴ A'íime í seica, naími'i mu'u hui miyen ru'ucáahua'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa í mej jeíhua tí'ijcha'íi. Aru amíjna, capu a'ij tí'ijviicua'i. Mí ajta amín, nain u'ucáahua'axi a'íjna í ti jín huateújvaire'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta, mej nu'u raaté'uuna maúche'e í teyuu (Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Majta seica miyen tiú'ixaate'eca'a me'íjna jime'e ti naa seijre'eca'a í teyuu, ajta í tetej ti curé'ete'ete nainjapua, ajta a'ín í mua'í'ivéjri í mej tehuaré'evii ti naa tí'een.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

⁶ —Naijmi'i tíj na'a sej yen tí'iseij, aj pu teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an mej jetzen nain huaté'uuna temua'a naa. Capu ché'e seíre'e a'ame jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

A'ij ti nu'u té'eme tí'ij nu'u ari te'entipua'arijme'en (Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maeestru, ¿a'anajqui ayén té'eme? ¿Tí'itájni jín téjmu'a'areeren ti ari tímua'a ayén teja'uré'enejsin?

⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'atí amuáacuanamua. Mu'íití mú uvé'enejsin neniúucajtze'e. Ayee mú tejámuaatá'ixaate'esin yee: “Nee nu yeehui ne'ín pú'een í Círístu'u.” Majta miyen tí'ixáata muá'aju'un tíjín: “Pu'uri hui tén teja'uré'enejsin.” Caxu hui á'ujujhua'ane'en huá'a jamuan a'íime.

⁹ ‘Set'íj siyen tiú'unamua tíjín: “Muaateújne'usi'ite'esin á já'ahua'a seica jamuan í teite, majta seica meri autéhujsin mej tiújne'usi'ite'en”, caxu tí'itziíne'e. Ayee pu hui tiú'ujxe'leve'e ti amuacaí ayén té'ara'ani. Mí ajta caí capu xi ca'anacan te'entipua'ari nainjapua.

¹⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seica mú teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'í mú naími'i huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta sejí chuéjra'a japua a'uchéjme, a'í mú naími'i huateújne'usi'ite'esin.

¹¹ ‘Pua'amecié pu huateújca'atzixi'isin jeíhua huápi'í í chaanaca japua, ajta huatúuri'íhua a'ame. Ajta jeíhua pu tiu'ucu'í'ini'ira'a a'ame. Ayee pu tí'itáj rini ti tiú'utziíni'ire'e a'ame. Ajta júte'e, tí'itáj pu huatasejre'esin ti huápi'í ruxe'leve'e.

¹² ‘Aru ti caí xi ayén tiú'urini, a'í mú hui amuacaícan á'amuavivi'iran, majta a'ij pua'a á'amuaruuren. A'uu mú tiu'utátuiire'esin mú'ejmi u teyujta'a na'ari a'u mej amua'iteáanan. A'uu mú amua'avi'itín a'ímej jemi í

tajtúhuaani, majta a'ímej jemi í mej rey jín antiújmua'aree. Ayee mú 'een jín á'amuaruuren me'íjna jime'e sej na'ará'astjire ineetzi. ¹³ Ayee pu hui ajta te'iráame sej si siyen tihua'utá'íxaate'en a'ij ti Dios amuáaruu mú'ejmi.

¹⁴⁻¹⁵ 'Seajta mú'een, setá'aj siyen huárini. Caxu amuacaícan se'íjna jín tiu'umua'ati a'ij sej titeeteúñan, a'iné nee nu amuaatá'asin a'ij sej tiu'utaxáj, seajta sej raayí'itihua'an, sej si hua'utémua'itín a'ímej. Camu a'ij tirájteuvéé muá'aju'un a'ij mej tejámuaatíte, ni camu hua'itzi jín amuaatémua'itín.

¹⁶ 'Majta a'íime í ruvaújsimua'a, majta í á'amua'ihuaamua'a, majta a'íime á'amuaeusimua'a, majta á'amigustemua'a, a'íi mú avíitzi jín tiu'utátuiire'esin mú'ejmi. Majta je'icáca mú'ejmi cui'ini. ¹⁷ Na'ímilí í teite, a'íi mú amuajcha'íire'e muá'aju'un mú'ejmi me'íjna jime'e sej na'ará'astjire ineetzi.

¹⁸ 'Camu a'atzu a'ij á'amuaruuren ti pua'a caí Dios hua'utá'acare'en, sino a'íi pu Dios á'amua'íj a'ame tñ na'a rusén jime'e. ¹⁹ Setá'aj hui huateújca'anen í ru tzajta'a sej si te'utáviicua'í. Tí pua'a siyen huárini, mú'een xu raamuá'itín sej si ruuri huateáturan í Dios jemi.

²⁰ 'Ayee xu 'een jín ráamua'aree ti ari tímua'a a'ájna teja'uré'enejsin ja'anáj mej pua'a tiu'uté'uuna u Jerusalén. A'ímej xu seijran mej antevéejmee muá'aju'un í xantaaru'u a'ujna u Jerusalén.

²¹ 'Majta a'íime í mej Judea a'uté'uu, miché'e a'íime jíye'itzi jín á'ucñe a'utí á'ujíime. Majta a'íime í mej Jerusalén a'uté'uu, miché'e a'íime huirácíine á'pua'acé u chajta'ana jetze. Majta a'íime í mej itzitá a'uté'uu, miché'e caí me'uun a'uteáru'ípiche'en u chajta'ana jetze.

²² 'Ché'e ayén té'ara'ani a'iné pu'uri hui teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen araúrastejsin nain a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Jéihua mú rajpuaíitzi muá'aju'un me'íjna jime'e ti Dios ayén puaíitzi hua'utá'asin.

²³ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a huá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze a'íime í 'uuca í mej autájucájmee, ajta a'íime í í mej mauj huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. Jéihua mú hui huápi'í rajpuaíitzi muá'aju'un a'íime í mej Israel a'uchéjme. Jé'ecan pu puaíitzi hua'utá'asin í Dios.

²⁴ 'Xantaaru'u mú jéihua teite cui'ini í tiu'ujchún jime'e. Majta mu'íicáca mú á'avi'itín nainjapua í chuej ti yen seijre'e íyeyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan, a'íi mú raté'uuna í Jerusalén ajta na'a caí araúrasten a'ájna xicájra'an mej jetzen tiu'uta'ájta a'íime í mej caí Israel é'eme'ecan.

*A'ij ti nu'u ye'í ye'í ti'ivecánejsin a'íjna ti ajta huá'a jetze airáne í teite
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

²⁵ 'Ajta jéihua pu tiu'utasejre'esin u júte'e í xicaj jetze, ajta í máxcira'í jetze, ajta xu'ura'ave tzajta'a. Ajta íyeyen chaanaca japua, jéihua pu tiújta'ahua'a a'ame á jaata'a jetze ti ve'ée. Jé'ecan pu ti'iráana a'ame. A'íj pu jín utévatzíijsin í huá'a tzajta'a í teite a'íjna jime'e mej tí'itziíine'e. Capu a'ij tihua'amitiejte'e a'ame ²⁶ Jéihua mú huateújtímua'ira í teteca me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tité'ujmua'ate a'ij ti huá'a japua yen tí'aiixa íyeyen chaanaca japua, a'iné tí'itíj tñ na'a ti júte'e tejé'esejre'e, a'íi pu hui huateújca'atzi'ixi'isin.

²⁷ 'Á'ájna xicájra'an jetze, a'íi mú nesejran inee, í nej neajta huá'a jetze airáne í teite, nej a'icáamé'e na'ame jaitiri tzajta'a. Huápi'í pu naa seíire'e a'ame mej mi naa rí'í tira'utasej í teite. Nemuári'eri'ira'a jín nu ye'í ve'ecánejsin.

28 Tí'ij autéjcheni ti ayén tiú'urini, rí'i xu'u huaúruuren. Setá'aj ajnéjne'erixi'in a'iné pu'uri hui vejlil'i a'ájna xicájra'an Dios ti jetzen amua'irájtuaani. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

29 Ajta seáj niuucari hua'utá'ixa tijín:

—Casi'i, xaasej se'ájna í huaréj, ajta najjmi'i í ciyej ti tí'iseijre'e. 30 Tí'ij antineáxixi'in í xamua'ira'an, mú'een xu rujámua'a sena'a raseijran, seajta siyen ramua'aréren ti ari vejlil'i pí tí'irici í víita'ari tazjta'a. 31 Ayeé pu che'atá na'a tí'een. Setí'ij seri raasejra a'ij nej tejámuaatá'ixaa, seajta siyen ramua'aréren ti ari tímua'a a'ájna pítejá'arici ti Dios tiu'uta'ájta.

32 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ímej jíme'en íjii mej huáteemua, maúche'e mú miyen sefire'e muá'aju'un tí'ij najjmi'i te'araúrasten a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Camu me'in anáaté'ee mú á'apua'aren. 33 A'íi pu xaa á'apua'aren í ta japua ti é'eseijre'e. Ajta í chaanaca, a'íi pu ajta á'apua'aren. Mí ajta hui a'íin í niuucari nej raataxájtaca'a, capu ja'anáj á'apua'aren.

34 Rí'i xu'u, temua'a naa, mú'een. Caxu a'ij pua'a ruruure í ru tazjta'a se'ájna jime'e sej jeíhua rutá'aruaijve'e, ajta ayén tejamuaata'aséé á'aye'i mí a'amua tazjta'a tí'itíj ti a'ij pua'a 'een. Rí'i xu'u seajta mú'een ti ij caí a'ij pua'a amuáaruuren mí a'amua tazjta'a se'ájna jime'e sej jeíhua huáp'i a'ij pua'a tité'ujmuajte a'ij ti ye'í té'eme. Na'ari caí, a'ájna xicájra'an jetze pu hui ca'anacan mú'ejmi japuan rávaajtzi setí'ij pua'a caí ché'e hui rachú'eve'e.

35 A'iné a'íi pu huá'a japua rávaajtzi najjmi'ica japua í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

36 Tí'ij pí na'a xu atanéjne'eri. Setá'aj siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij amuaatévaire'en ti ij caí tí'itíj a'ij amuáaruuren a'ij ti tí'itíj rini. Setá'aj seajta rahuaviira sej si siyen ne jemi sefire'e xá'ara'ani, neetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

37 Nain tújca'ari tazjta'a, a'íi pu tihuá'amua'atehua'a u teyujta'a. Ajta tí'ij pí na'a ti huaré'ecieenacare'e, a'úu pu á'uye'icaa á'aye'i a'ujna jiri jetze ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Aceptuunajemi. A'uu pu e'etáxa'iirihua'a. 38 Majta a'íime í teite, a'íi mú íiye'e mena'a a'uré'eneica'a jemin a'ujna teyujta'a mej mí ráanamua.

22

*Matí'ij nu'u mí raaxi'epi'intare mej nu'u avítzi jín raatéevi'í í Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)*

1 Pu'uri a'ájna vejlil'i pí'tí'irijcaa matí'ij pua'a me'ájna jín tí'iyeste í mej pan cua'aca í mej caí levadura ranájchite'e. Ayeé mú majta miyen rata-muá'amua tijín Tí'ij Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmua'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a, a'ujna já'ahua'a u Egipto. 2 Majta a'íime í mej tí'íajta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'yuyú'uxaca'a, jeíhua mú tí'imua'ajca a'ij mej ye'í tiraajé'ica í Jesús. Caxíi mú a'ij tirájteuve'e a'iné huá'atziine'eca'a í teite.

3 Tí'ij jí, a'íin tiyaaru'u, í ti ayén ántehuaa Satanás, a'íi pu tazjta'an uteájrupi a'ájna jetze í Judás, í mej miyen ratamuá'amua tijín Iscariotes. A'íi pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. 4 Tí'ij jí a'íin Judás a'íimej jemi a'uré'ene a'íime í mej tí'íajta teyujta'a, ajta í mej tihuá'ajte'e a'íimej í mej tí'icha'íi a'ujna teyujta'a. Ayeé mú tiú'íxaate'eca'a

me'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini a'íjna í Judás t'íj avíltzi jín tiu'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

⁵ Majta a'íime, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta te'ataújratziiri'i mej tumin raatá'an. ⁶ A'íi pu ra'ancuré'a í hua'aniuuca. Aj pu í a'utéjche ti tiu'uchú'eve'en ja'anáj ti rí'iri ti hua'utátuiire'en í Jesús mej caí raseíreca'a í teite.

T'íj nu'u tavástar'a tihua'umí a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

⁷ T'íj í a'ájna teja'uré'ene í xicájra'a mé jetzen racua'aca í pan mej caí levadura ranájchite'e. A'ájna xicájra'an jetze, a'íi mú majta ramuai'ivajta a'íjna í cáne'a í mej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁸ Aj pu í Jesús hua'utá'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan mej u á'uju'un. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj á'uju'un sej si r'íi tejá'uruuren tej ti ráacua'ani te'íjna í tej jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁹ Ajta a'íime, ayée mú tiraata'íhuauri'í tijín:

—¿A'uné jetze piyen tíljxe'eve'e tej r'íi tejá'uruuren?

¹⁰ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Set'íj se'uun a'uteárute u chajta'ana, teáata'a pu amua'antinájchi ti xa'ari huátisin, jaj ti urajmuua. Setá'aj cujta'an u á'uju'un. Seajta jamuan a'uteáruti u chí'ita a'u ti a'íin ará'aíixa.

¹¹ 'Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en a'íjna ti a'ánna é'eché yee: “Ayee pu tí'ixa í maestro, yee: ¿A'uné jetze é'eri'iri ti tzajta'an tiú'ucua'ani í ti jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a? A'íj pu yee tiú'ucua'ani a'ímej jamuan í ti hua'antíhuau.”

¹² 'A'íi pu hui amuaataseíjrate'esin í cuaartu, ti ve'ée, ti án imuá á'ujvee. Pu'uri ra'avé'ejaj. Setá'aj se'újna r'íi te'uhuaruuren. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹³ Aj mú mi a'ucij. Mat'íj me'uun a'ará'a, ayée pu te'irájraa a'ij ti tihua'utá'ixaa í Jesús. A'íj mú jín r'íi tiú'uruu í mej jín ra'utámua'aree a'ij ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í.

¹⁴ T'íj teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a racua'ani, naími'í mú ja'utéjji á vejlí'í meesa jetze, a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ¹⁵ T'íj í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jeíhua nu huápi'í raxí'eve'eca'a nej mú'ejmi jamuan amuaaícan tiú'ucua'ani, nej caí xi rajpuajtzi, tej ti naími'í ra'utámua'aree te'íjna jime'e í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í í huá'ayaujmu'a'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

¹⁶ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, canu hui ché'e ja'anáj ráacua'ani í pan ajta caí nain araúrasten a'ájna xicájra'a Dios ti jetzen nain jín huateúra'ate'esin íiyen chaanaca japua.

¹⁷⁻¹⁸ Aj pu í rájti í taasa. T'íj í r'íi tiraatá'a í Dios jemi, aj pu í hua'utajájni. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, setá'aj huará'ujaanten, a'iné ayée nu tejá'amua'ixaate'e nej caí ché'e ja'anáj ra'antí'isin í já'ara'a ti uuva jetze airámí'iyeca'a, ajta caí yen huataseíjre'en ja'anáj ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

¹⁹ T'íj í raati'í í pan. T'íj í ajtahua'a pu r'íi tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'antítaaraxi í pan. Aj pu í hua'utá'í'ipi'í. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu huataújmu'a í pan. A'íi pu a'íin pú'een í netévíra'a í nej jín á'amua'apua huaniú. Ayee xu huárini sej si ra'utámua'aree a'íj nej huárini.

²⁰ Mat'íj meri tiu'ucuá'a, ayée pu che'atá na'a huaríj. A'íi pu ra'ajjáj í taasa. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijn:

—A'íjna i taasa tzajta'a tu'urájmu'aa, ayée pu huataújmu'a í niuucari ti jíme'en Dios jécua jín te'ataújratziiri'i ti amua'irájtuaani. Neajta inee, nu'uri raatasejrataca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna jíme'e í nexuure'e nej ra'iráxire'esin mú'ejmi jetze me'ecan.

²¹ 'Ajta a'íin í ja'ati ti avlíitzi jín tiu'utátuiire'esin ineetzi, a'íi pu hui ajta yé seijre'e neetzi jamuan iiyencuí meesa japua. ²² Ayee pu t'íneruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, a'íj ti tiú'uxi'epi'intari'ihuaca'a. Aru ché'e huataújxieemiste'en a'íjna ti neetzi jíme'en tiu'utátuiire'esin avlíitzi jíme'e.

²³ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú te'utéjhuii mej huataúrihua'u me'íjna jíme'e ja'ati ti a'íin pú'een ti ayén rini.

A'ataqui máaj a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e

²⁴ Mat'íj mi majta miyen autéjhuii mej huataúrihua'u maújjaaxiévi'ira me'íjna jíme'e ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e. ²⁵ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijn:

—A'íime í mej rey jín títeté'u'upu'u huá'a tzajta'a í mej caí Israél é'eme'ecan, a'íi mú ca'anéjri jín tihua'áijte'e. Ajta a'íime í mej miyen ti-hua'áijte'e, ayée mú tiú'ujxaa yee r'íi mú t'ítexá'apuai.

²⁶ 'Aru mú'een, caxu siyen éene'e xá'aju'un mat'íj a'íime, sino ayée xu'u éene'e xá'ara'ani. A'íin í ja'ati ti jaítze'e ruxe'eve'e mú'ejmi jemi, ché'e a'íin ayén éene'e á'ara'ani t'íj ti jaítze'e pa'ari'í. Ajta a'íin hui ti t'íajta, ché'e ayén éene'e t'íj a'íjna ti t'íivaire'e.

²⁷ 'Casi'í, ¿a'ataani jaítze'e ve'ecán jín t'ítéjvee? ¿Ni a'íjna ti á vejli'i a'ur'éhuixi a'ut'í meesa a'utéjvee, na'ari a'íjna í ti t'íijmin? ¿Ni necai ne'ín pú'een inee i nej jaítze'e ve'ecán jín, i nej yé vejli'i huaré'eca'a íyee í meesa a'utéjvee? Mí neajta inee, yé nu seijre'e a'amua jamuan nej ni tejamuaamin mú'ejmi.

²⁸ 'Seajta mú'een, mú'een xu se'íin pú'een í sej t'íij pí na'a yé huaté'uu neetzi jemi í nej rajpua'íjzi. ²⁹ Neajta nu tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, sej si tiu'uta'aíjta a'íné a'íjna í niyá'upua pu'uri ayén tinaa'íjca ineetzi nej ni tiu'uta'aíjta.

³⁰ 'Ayee nu hui tejá'amua'íjcate'e sej si siyen tiú'ucua'ani, seajta huayé'en í meesa a'utéjvee neetzi jamuan a'ájna xicájra'an ne jetzen yé ve'ecánejsin nej ni tiu'uta'aíjta íyey chaanaca japua. Mú'een xu a'ujrá'ase japuan í ípuari sej si huá'axijte'en a'íimej í teitejra'a í mej majta Israél jetze huanéj, í mej tamúaamuata'a japuan hua'apua ará'ase. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj nu'u Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijn: “Huaíca pej naatéhua'ita” (Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Aj pu i a'íjna í Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijn:

—Simón, Simón, a'íjna í tiyaaru'u ti i'í Satanás, a'íi pu raatáhua'u ti Dios raatá'an ti i tiu'utése'en ti muaatémua'itin pej pi mé núurieeni.

³² 'Aru inee, ayée nu hui raatáhua'u mú'eeetzi jíme'e í Dios jemi pej pi caí auté'itzen pe'íjna jíme'e pej ná'astijre'e ineetzi. Neajta niyen t'íimua'áijte'e.

Patá'ij rí'í huarín mua'a tzajta'a, patá'aj pajtáhua'a na'ará'astijre'en. Ayee pej huárini. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an a'ihuáamua'a.

³³ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástarara'a, nu'uri niyen ahuánca'ane nej mú'etzi jamuan aiteánami'ihua na'ari nej huámi'ini mú'etzi jamuan.

³⁴ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Pedro, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e, tí'ij caí xi huajj'hua í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

Pu'uri nu'u ajteáx'ireca'a í ti nu'u pua'jtzi raatá'asin a'íjna í Jesús

³⁵ Aj pu í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uril'í tijín:

—¿Ni caí tí'itíj tejamuá'aturaate'eca'a netí'ij amuaata'íteca'a sej siyen a'ucá'xi'in, sej caí ca'aní anpiín, seajta caí tí'itíj anú'a'in, sej tumin tzajta'an ucá'an, sej seajta caí ajtáca'acaimé'e?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Capu tí'itíj auteájturaa.

³⁶ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ari íjii, tí pua'a piyen rájcha'íi a'íjna í ca'aní, patá'aj ra'anpiín, na'ari pajta pe'íjna í pej tzajta'an tumin ucá'an. Tí pua'a pecaí sej tícha'íi í chun, xaantaaru'u mej rájcha'íi, ayée pej huárini. Patá'aj ráatuaani í á'acixu pej pí sej chun huánanan í tumin jime'e.

³⁷ 'Ayee pu té'eyu'usil'í tijín: “Ayee pu hui tihuá'amitiejte'eca'a tijín a'ii pu a'ín pú'een sej tí a'ij pua'a tí'itevij.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tí ruxe'eve'e tí ayén che'atá na'a te'araúrasten ineetzi jemi. Jee xaa ne'u, a'íjna tí ayén té'eyu'usil'í ineetzi jime'e, pu'uri tímua'a araúrusteysin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁸ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Casil'í, tavástarara'a, hua'apua pu yee tí'iseijre'e í chun.

Ayee pu í ayén tiu'utaniú tijín:

—Amí pu'u tí'icil'ipe.

Tí'ij nu'u Jesús huatéeniu a'ujna já'ahua'a Getsemani
(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu í huirájraa í Jesús. Tí'ij í a'uun a'ará'a a'ájna a'u tí'é'e'aseca í jirí jetze tí ayén téja'arájtehuuaa tijín Aceituunajemi. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta a'ucíj jamuan. ⁴⁰ Tí'ij a'uun a'ará'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huatéjniuuni sej si caí auté'itzen tí'itíj jime'e.

⁴¹ Tí'ij í a'uun huaja'uteájtuaa, a'atzu pu imuá á a'ure'enée a'achú cumu a'atzu imuá pu e'eráava'itzi í tetej tí pua'a ja'ati raatárieni. A'uu pu tínutaca'a. Tí'ij í raatáhuuu í Dios jemi. ⁴² Ayen tijín:

—Niyá'upua, ayée nu tí'imuahuvii, tí pua'a mua'aráanajche pej naatá'an nej ní caí niyen tirajpua'ítzi ná'ara'aní. Aru ché'e ayén tíu'uríni a'ij pej mú'ee tí'ijxe'eve'e. Ché'e hui caí ayén teja'uré'enineica'a a'ij nej nee tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tiraatáhuaviiri'í.

⁴³ Aj pu í sej jemin huatasejre tí ta japua tí'ivaire'e. A'íi pu ca'aníjra'a raatá'a. ⁴⁴ Ajta a'ín í Jesús, jéhua pu tí'itese'eca'a. A'ij pu jín, jaítze'e huatéeniu. Jé'ecan pu taíxi'eca'a. Ayee pu seijre'eca'a xiee tíj xúure'e á e'erájtzone á chuaata'a.

⁴⁵ Tí'ij i ájchee a'u ti e'eténiiusime'e, tí'ij i a'uré'ene a'u mej a'ij é'ene'e a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Mu'uri cu'utzuca'a a'iné jeíhua mú cua'anaca'a me'íjna jime'e mej ruxieemíjte'e. ⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné sej si cu'utzu? Xá'ajhuiixi'i, seajta huatéjñiuuni ti ij caí ti'itíj a'amua japua rájveti, sej si caí auteáturan í Dios jemi.

Mat'ij nu'u ya'ujáj me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tixájtaca'a í Jesús, mat'ij jeíhua teite e'iré'ene. Ajta a'íin ti ayén ántehuaa tíjín Judás, ti ajta huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu amuacá huame'ecaa. Aj pu i ajteáxiireca'a ti ij ru'it'épi'itzen a'íjna í Jesús. ⁴⁸ Ajta a'íin í Jesús, ayé pu tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Judás, ni piyen tinu'it'épi'itze'esin pej pi neetzi jime'e tiu'utátuure'en ineezi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

⁴⁹ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'ij raasej a'ij ti ti'ití jicaa, mat'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni tiyen huárini tej hua'utévajxi'ín te'íjna jime'e í tí'itachun?

⁵⁰ Ajta sej ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ra'ajtéevajxi a'íjna ti ravaire'e a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a. Ra'ajtasíjcheca'a í naxaira'an, ruri'íríinta'an ti ra'ajtánaxaiica'a.

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Caxu ché'e siyen raruure.

Aj pu i Jesús ra'ajtamuáriej a'íjna í naxaira'an jetze. Ajta tiráahuaa. ⁵² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'ajta u teyujta'a, ajta í mej tihua'áijte'e í mej tí'icha'íi ti teyujta'a, ajta a'íimej í huá'a vaujsi, naíjmi'i mat'ij mena'a mej jemin e'iré'ene. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni qui nahua'ari ne'ín pú'een sej si siyen mú'een mú a'uv'é'uju'un sej chun tiu'íisime'en, seajta ciyej? ⁵³ Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'úu nu hui a'utevéé ná'aye'i a'u ti e'eráyaujta'a u teyujta'a mú'ejmi jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i. Ari íjii xu xaa siyen neruure a'iné ayé pu tejamaac'íi ti a'amua jetze huá'aa a'íjna ti tí'ajta tíca'amiste'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Pedro raavé'avaataca'a a'íjna í Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Mat'ij mi raateevi'i. Aj mú mi ya'uv'í'iti. A'uu mú ya'uré'eneijte a'u ti é'eche a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ajta a'íin Pedro, a'atzu pu ímuá rá'asijme'e. ⁵⁵ Mat'ij mi aúunai a'ájna já'íta'a ti e'eráyaujta'a u teyujta'a. Aj mú mi atéráaseajraa. Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'ujyejxi.

⁵⁶ Tí'ij a'íin 'íita'a ti tí'ivaire'e, a'íi pu raasej ti a'uun á'ajcatii a'u ti á'ataa. Tí'ij temua'a raasej, aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi teáata'a, amí pu ajta jamuan á'uche'ecane'e.

⁵⁷ Ajta a'íin Pedro, ayé pu tiu'utéhua'itaca'a tíjín:

—'íita'a, canu ramua'até.

⁵⁸ A'atzu a'ateevi'i, ajtahua'a sej raasej. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín:

—Mú'ee pe pajta huá'a jetze ajtéme'ecan.

Ajta a'íin í Pedro, ayé pu tiu'utaniú tíjín:

—Hoombi xaa, canu xaa ne'u.

⁵⁹ Tí'ij sej hora teuumé'eca, ajtahua'a sej ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti amín a'ín pú'een sej ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íné Galilea pu é'eme'ecan.

⁶⁰ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijn:

—Hoombi xaa, capu a'ij tiná'amitiejte'e a'ij pej ti'ixa.

Tí'ij auj ayén tí'ixajtac'a, tí'ij i huajjihuaca'a í tecuaara'i.

⁶¹ Ajta a'ín í tavástar'a, a'í pu pí a'uré'eve. Aj pu i ra'arásej a'ijna í Pedro. Ajta a'í pu ra'utámua'areeri'í a'ij ti tavástar'a tiraata'ixaa yee tí'ij caí xi huajjihan í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijn capej nemua'ate.

⁶² Tí'ij i Pedro huirájraa á pua'acié. Aj pu i tiuyéinejraa huáp'i. A'ij pu pua'a té'ujmua'ajcaa.

Matí'ij nu'u mi ra'utéxieehuari'iri'í me'ijna í Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Majta a'íme í mej racha'íca'a, a'í mú autéjhui mej ra'utéxieehuari'í, majta raatéevajxi me'ijna í Jesús. ⁶⁴ Matí'ij mi ra'utaj'icie á jí'iseáara'an jetze. Aj mú mi ca'anéeri jín raata'íhua'uri'í tijn:

—Huataxáj yee a'atani muaatéevajxi.

⁶⁵ Majta jeíhua mú ra'utéxieehuari'iri'í me'ijna jíme'e ti a'ij pua'a 'een.

Matí'ij nu'u mi á ya'uré'enejte a'ímej jemi í rujuéesistemua'a

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tí'ij huateapuá'areca'a, naími'í mú tiújsej, í huá'avaujsimua'a, majta í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íme í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze, Moisés tí ra'uyú'uxaca'a. Majta á ya'uví'iti huá'a jemi í rujuési.

⁶⁷ Ayeé mú tiraata'ixaa tijn:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ti pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í ti Dios án muaja'ujyéjtza í ípuari japua nusu pecaí.

Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaniú tijn:

—Tí pua'a niyen tejámuaatá'ixaate'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een”, caxu mú'een ná'antzaahuatesin. ⁶⁸ Ajta ti pua'a niyen tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'ataani nej pírci inee?, caxu mú'een, a'atzu huatániiusin.”

⁶⁹ Silu íjii ti yú auca'ítí a'ame, inee nej neajta huá'a jetze airáane í teite, a'úu nu hui a'ujcaí na'ame a'ujna r'íriinta'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

⁷⁰ Naími'í mú miyen tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿Ni pe'ín pú'een yaujra'an í Dios?

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijn:

—Ayeé pu ti'ayajna, nee nu ne'ín pú'een a'ij sej tiu'utaxájtaca'a.

⁷¹ Matí'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa tijn:

—¿Tí'itáani máaj a'ij tetí'ixe'eve'e í tej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en tí'tíj jíme'e? Tu'uri ne'u hui ráanamujri'í a'ij ti amín tiu'utaxájtaca'a.

23

A'ijna í Jesús, ajta a'ijna í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Matí'ij mi naími'í ájhuiixi í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Matí'ij mi ya'uví'iti me'ijna í Jesús a'ijna jemi í Pilato. ² Matí'ij mi autéjhui mej tí'tíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijn:

—Ayeé tu hui ráamua'areeri'í ti amín ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi. Capu hua'utá'asin a'ijna í Jesús mej tiraanáchite'en í César í ti huá'ajjive'e. A'í pu hui ajta ayén tíhua'ixaate'e tijn

amí pu a'ín pú'een í ti Dios án ye'ujyejtza í ipuari japua, ti ajta rey jime'e ti'it'éjvee. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

³ Tí'ij í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í pej Rey jime'e ti'it'éjvee a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan?

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Jee, nee nu ne'ín pú'een í pej raxa.

⁴ Tí'ij í Pilato ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej me'uun ajteáxiireca'a tijín:

—Capu a'ij ná'amitiejte'e ti'it'íj ti jín auteájturaa í nej jín ra'uxájte'en.

⁵ Majta a'íme, ca'anín mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua pu hui ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. A'uu pu hui a'ut'éjche ti ayén rijca ájtepua Galilea. Ajta a'íyen, a'u ti hui ve'eráne ayujna.

A'ijna í Jesús, ajta a'ijna í Heródes

⁶ Ajta a'ín Pilato, tí'ij ayén tiráanamujri'í, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni qui a'ín Jesús a'únna é'eme'ecan u Galilea?

⁷ Tí'ij Pilato ayén ráamua'areeri'í tijín a'í pu Heródes a'uun tejé'ajta a'u ti Jesús é'eme'ecan, aj pu í hua'uta'áj mej rá'anví'tin jemin a'ijna í Heródes, í ti rey jín ti'it'éjvee. A'í pu ajta a'ajná'imua a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén.

⁸ Ajta a'ín Heródes, jeíhua pu huataújtemua'ave tí'ij raasej a'ijna í Jesús, a'iné pu'uri a'ateví'í ti raseijramí'ica'a. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'ín Jesús ti'it'íj jín ayén huárini ti huápi'í ruxe'eve'e a'iné pu'uri jeíhua ramua'areereca'a a'ij ti a'ín tí'it'íj huáruu a'ijna í Jesús.

⁹ Jeíhua pu tí'ira'íhua'uraca'a. Ajta a'ín Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Majta a'íme í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íme í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'úu mú vejli'í jemin huaté'uuca'a. Ca'anín mú jín tí'ijxajtzi'iraca'a. ¹¹ Ajta a'ín í Heródes, majta a'íme í xantaaru'u í ti tihua'áijte'e, mat'íj miyen tihua'unamujri'í, mat'íj mi aut'éjhui mej miyen tiraatze'ijrajmua'an. Majta ra'utéxieehuari'iri'í me'íjna í Jesús. Mat'íj mi cíxuri ru'ucáachejte, huá'a cíxuxu í mej jamuan tí'aijta í Heródes. Mat'íj mi hua'uta'áj mej mi majtáhua'a rá'anví'tin í Pilato jemi.

¹² A'ájna xicájra'a jetze, a'í mú ru'amíigustemua'a muá'araa a'ijna í Pilato, ajta a'ijna í Heródes. Tí'ij caí xi ayén tiuju'uríj, maúche'e mú tiújcha'íire'eca'a.

Mat'íj nu'u mi ra'uxájte me'íjna Jesús me'íjna jime'e ti nu'u huámí'ini (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ajta a'ín Pilato hua'utajé a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej tihua'áijte'e í teite, ajta a'ímej í teite. ¹⁴ Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Set'íj siyen yee ru'uvé'eneijte semíjna inetzti jemi, ayée xu se'íjna jín jetzen tí'ijpua'ajte'e yee a'í pu ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utáciine. Nu'uri tiraata'íhua'uri'í, mú'een xu neseíracaa. Mi ajta, capu a'ij ná'amitiejte'e ti'it'íj ti jín auteájturaa í sej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. ¹⁵ Capu ajta a'ij tirá'amitiejte'e a'ijna í Heródes a'iné a'í pu ajtahua'a mú ye'uta'íteca'a itejmi jemi.

A'íj xu hui jín seri ramua'aree ti caí ayén tiraavíjte'e ti amín huámí'ini, a'iné capu tí'it'íj jín auteájturaa. ¹⁶ A'íj nu hui jín inee puajtzi raatá'asin nemíjna. Neajta rá'axijte'en. Net'íj ni raateátuaasin nicu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Pilato.

17 Ayee mú tí'ijri'irejca'a mej seǵ huatátuaani í mej aiteánami'i a'ájna matí'ij tí'yestehua'a. 18 Majta a'áime í teite, naími'i mú miyen titeetejiihuajraa tǵín:

—Miche'e hui rá'anvi'itín amájna mi teáata'a, pej pi Barrabás huatátuaani itejmi jemi.

19 (A'ájna í Barrabás, ayée mú 'één jín ra'íteáana a'iné ca'aníjra'a pu hua'utá'a í teite Jerusalén mej é'echejca'a mej mi huateújne'usi'ite'en. A'áí pu ajta a'áin pú'een seǵ í ti'titecui'íca.)

20 Ajta a'áin Pilato, aúche'e pu raxí'eve'eca'a ti raatátuaani a'ájna í Jesús. A'áí pu jín, ajtahua'a pu ayén tihuá'ajee ti ij ráamua'aree a'íj mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite. 21 Majta a'áime í teite, majtáhua'a mú miyen titeetejiihuajraa tǵín:

—Patá'aj hui rá'utatan, patá'aj rá'utatan.

22 Huaíca pu ayén tihua'utá'ixaa tǵín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Ti'itájni a'íj huáruu ti a'íj pua'a 'een? Capu hui a'íj ná'amitieje'te ti'itǵí ti jín auteájturaa ti ij ayén raavíjje'te ti huámí'ini amájna. A'áí nu hui jín niyen nena'a rini. Puaájtzi nu'u raatá'asin. Neajta raateátuaasin.

23 Majta a'áime í teite mááj mú jaítze'e ca'anín jín huajjúhuaca'a. Majtahua'a miyen tiraata'áíj ti rá'utatan. Matí'ij mi tiu'umuá'iti me'ájna jime'e í mej jeíhua tejjúhuajme'eca'a. 24 Aj pu í Pilato raaxí'epi'intare ti ayén huarǵí a'íj mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite. 25 Tí'íj í raatátuaa a'ájna í mej ra'íteáana a'ájna jime'e ti ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi huateújne'usi'ite'en, ti ajta tí'itecui'íca. A'áí pu a'áin pú'een í mej rájhuaviiri'í í teite. Ajta a'áin í Pilato, a'áí pu tiu'utátui í Jesús mej mi miyen ráaruuren a'íj mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite.

*Matí'ij nu'u mi rá'utatai me'ájna í Jesús
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)*

26 Matí'ij mi ya'ujáj. Aa mú ya'ujáasime'eca, matí'ij seǵ huatéevi'i ti ayén ántehuaa tǵín Simón ti Cirene é'eme'ecan. A'u'u pu 'itizítá e'eráará'a ti í a'uun Jerusalén a'uteárote. Matí'ij mi ru'uhuatéechuite í cúruu ti ij rá'anchueni. Meraata'áíj ti ráachuisime'en cujta'an í Jesús.

27 Jéihua mú teite huajú'ucaa huá'a cujta'a. Mu'ití í 'uucca, jeíhua mú ruxieemíjje'eca'a, mua'antiujyeíne'e mú muaajú'ucaa a'ájna jemi.

28-29 Aj pu í Jesús pí a'uré'eve. Ayee pu tihuá'ixaa tǵín:

—Mú'een 'uucca, mi seǵ huá'ayaujmuua'a pú'een a'áime í mej Jerusalén a'uchéjme, caxu neetzi jín ruyeine, sino rujímua'a sehuaújyeinixi'í mú'ejmi jime'e, seajta se'ímej jime'e í ruyaujmuua'a a'iné aj pu hui teja'uré'enejsin a'ájna í xicájra'a seǵ jetzen siyen tiu'utaxájta yee: “Dios pu rǵí tihua'utá'a a'ímej í mej caí ja'anáj tiyaúumua'a muá'araa, majta a'ímej í mej caí ja'anáj tí'írí huá'a jetze huataseíjre, majta a'ímej í mej caí ja'anáj huá'utzii í huá'ayaujmuua'a.”

30 'A'ájna xicájra'an jetze, ayée mú hui rini í teite. A'áí mú tiraatá'ixaate'esin í jiri tǵín: “Patá'aj téjmi japua rájveti.” Majta miyen che'atá mena'a tiraatá'ixaate'esin a'ájna í jiri áa ti huacaíjme tǵín: “Patá'aj taaté'avaa.”

31 Tí'í pua'a niyen tirajpuaájtzi ne'ájna jime'e nej caí ti'itǵí jín auteájturaa, ¿a'iné tejamua'ámitieje'te mej miyen tirajpuaájtzi muá'aju'un a'áime í mej xaa tí'itǵí jín auteájturaa? Huápi'í mú hui rajpuaájtzi muá'aju'un xaa ne'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

32 Majta seica mú huajájpuajme'e mej mi me'uun huá'utatan jamuan í Jesús. A'áime í mej hua'apua, a'áí mú a'áin pú'een í mej xaa a'íj pua'a tí'irujca.

³³ Mat'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuua tijín Mi'ichímu'uta. A'íi mú rá'utatai jamuan í mej a'ij pua'a tí'irujca. Seij mú aúutatai rí'irínta'an pújme'en í Jesús. Majta í seij, a'íi mú rá'utatai úutata'an pújme'en.

³⁴ T'í'ij í Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyá'upua, patá'aj hui tihua'utá'uuni'i a'iné camu ramua'aree a'ij mej ríci.

Majta a'íime í xantaaru'u, a'íi mú huáhuajcaca'a mej tetej a'ucáhuua'axin mej mi ráamua'aree ja'ati ti raci'iti í cáixure'ara'an í Jesús. ³⁵ Majta a'íime í teite, a'úu mú a'uté'uu mejseíraca'a. Majta a'íime í mej tihua'áijte'e, a'íi mú majta ra'utéxieehuari'irí'i. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu seica japua huaniú. Ché'e hui amín rujapua huániuuni, ti pua'a hui ayén ti'ayajna ti amín a'íin pú'een Dios ti ra'antíhuua'u, a'íjna Dios ti án ya'ujyeíjtza í ipuari japua.

³⁶ Majta a'íime í xantaaru'u mua'ajteáxiireca'a, majta ra'utéxieehuari'irí'i. A'íi mú majta raatanéste í viinu ti antzináj ti ra'antiyé'en. ³⁷ Ayeé mú tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a Rey jime'e pej ti'itéveeca'a a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, patá'aj á japua huániuuni.

³⁸ Majta taabla ti'itíj mú aúutatai a'u ti á'ujmu'u í Jesús. Ayeé pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í taabla tijín: “A'íi pu a'íin pú'een í hua'aRey a'íime í mej Israél jetze ajtémecan”.

³⁹ Ajta seij í mej hua'apua í ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, aj pu á'atataihuaca'a. A'íi pu ayén a'ij pua'a tiraataxájtaca'a. Ayen tijín:

—¿Ni pecai pe'ín pú'een a'íjna ti Dios án mua'ujyeíjtza í ipuari japua? Patá'aj á japua huániuuni, pajta téjmi japua.

⁴⁰ Ajta í seij ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, ti ajta á'atataihuaca'a, a'íi pu ra'ajté'axi tijín:

—¿Ni hui pecai rá'atése'e í Dios? Casí'i, ayéé pej che'atá pena'a tirajpuaítzi tíj amíjna. ⁴¹ Ayeé pu hui tiraavíjte'e tej tiyen tirajpuaíjtzi a'iné pu'uri taac'í'i a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij tej ti'itíj huáruu. Ajta amín, capu ti'itíj jín auteájturaa.

⁴² Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Jesús, patá'aj na'utámua'aree a'ájna xicáara'an pej jetzen autéchesin pej tiu'uta'aíjta.

⁴³ Ajta a'íin í Jesús, ayéé pu tiu'utaniú tijín:

—Ayeé nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'lira'a jime'e, íjii, mú'ee pe pe'uun a'utevéé pua'amé neetzi jamuan a'u ti Dios rí'i timuaatá'asin. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

*T'í'ij nu'u cui'i huam'í'i a'íjna í Jesús
(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)*

⁴⁴⁻⁴⁵ T'í'ij ari teuumé'eca a'atzaj tacuarixpua, aj pu í nainjapua huatáica'areca'a í chuej japua. Ayeé pu á'atee a'achú cumu huaíca hora ti ayén 'eene'e, a'iné a'íjna xicaj a'um'í'i. Capu í ché'e huáneeri'icicaa. Ajta a'íin í cáixuri ti itzíjhua, ti ajta a'uun a'utavivíjme'ecaa u teyujta'a, a'íi pu já'ita'a acasiújtza'anixi. ⁴⁶ Ca'anín pu jín huajíjhua'a a'íjna í Jesús. Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej niyá'upua, mú'etzi nu huatátuure'esin í nexiejniu'uca.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í raatapuá'ajtaca'a ti tíyee'e'e.

⁴⁷ Ajta a'ñin í xantaaru'u, ti anxíte tí'ajjta, tí'ij raasej a'ij ti huarj, aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios. Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'ñi pu rí'i tí'itevistaca'a.

⁴⁸ Majta a'ñime í teite í mej ajteaxüireca'a me'újna mej mi tiú'umua'ariive'en, matí'ij raasej a'ij ti tí'tí huarj, a'ñi mú anteu'jtu'asixi án rútvaiitze'e me'ájna jime'e mej huataújxieemiste. Majta a'ucj. ⁴⁹ Majta a'ñime í mej ramua'ajcaa, majta a'ñime í 'uuca í mej e'eráaci jamuan a'ujna u Galilea, a'ñi mú a'ñimú a'uté'uu mej sejjraca'a a'ij ti tí'tí ríci.

Matí'ij nu'u mi u ye'avá'ana

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Meenti sej a'uun jé'esejjre'eca'a ti ayén ántehuaa tíjín José. A'ii pu a'ñin pú'een sej ti huá'a jetze ajtémecan í huá'a jueesi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a mej ará'ase. Rí'i pu tí'itevistaca'a a'ájna. Capu tí'ití jín auteájturaa. ⁵¹ Ajta a'ñin, capu ra'aránajcheca'a a'ij mej tiraaxi'epi'intare, capu ajta rí'i raatá'a a'ij mej huarj í seica í jueesi. A'uu pu é'eme'ecan a'ájna í José, chajta'a ti ayén teja'arájtehuaa tíjín Arimatea, ti ajta a'uun huatacá'a u Judea. Ajta a'ñin José, a'ñi pu rachú'eve'eca'a ja'anáj xicáara'an jetze Dios ti tiu'uta'ajta íyien chaanaca japua.

⁵² Tí'ij í a'uun á'ume í Pilato jemi. Aye pu tiraatáhuaviiri'i ti a'ñin Pilato raatátuire'en í Jesús ti mí'ichi. ⁵³ Tí'ij jí ra'acájtí í cúruu jetze í tévira'a. Aj pu í saavana jín racá'ljcataka'a. Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Tí'ij jí yenu'uhuaré'etee a'u mej mauchén yauucú í jajj. Caxíi mú ja'anáj ja'ati me'uun utétuara'a. ⁵⁴ Pu'uri a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rí'i ruruuren. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsime'e a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi.

⁵⁵ Majta a'ñime í 'uuca, í mej me'uun e'eráaci u Galilea jamuan í Jesús, a'ñi mú cujta'an huajú'ucca a'ájna í José. Matí'ij mi raasej a'u ti aúucun, majta a'u ti yá'uruu í mí'ichi. ⁵⁶ Matí'ij mi a'ucí í ruche. Aj mú mí rí'i ráaruu í tu'upi ti naa teáar'e, majta í mej jín racapítijra. Majta á'yien huaújse'upe a'ájna xicájra'an jetze a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

24

Tí'ij nu'u ajtahua'a a'itá'raa a'ájna í Jesús huá'a tzajta'a í mí'ichite

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ijta a'ájna teja'uré'ene í tújca'ari ta'amuájca í itieeri jetze. Íyie'e mu'u u á'uju'un me'ájna í 'uuca mej tejá'utíi í mej rí'i tiú'uruu í tu'upi ti naa teáar'e. Matí'ij mi u á'uju'un a'u ti aúucun.

² Matí'ij mi me'uun a'ará'a. Aj mú mi raasej a'ujna ti aúucun ti pua'a ari te'entácuuni'i. Ajta a'ñin í tetej í mej ra'itéjmua, pu'uri ja'ati u yé'enxüiraca'a.

³ Matí'ij mi a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Aru camu ráateu í tévira'an í Jesús.

⁴ Majta mauj me'ájna jín tí'imua'ajca a'ij ti tí'tí huarj a'ájna jime'e í mí'ichi, jíye'itzi jín mú hua'apua huatasejre í teteca a'ñimej jemi í 'uuca. Aye me' cuaiínavi'in tí'itechéjca'a. Aye pu tí'itemastájye'ícaa cumu mej témxcava'ara'an. ⁵ Jé'ecan mú tiu'utáziin í 'uuca. A'ij mú jín tí'unutaxi, majta aicaújtuxi. Majta a'ñime í teteca, ayé mú tíhua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'íné sej si 'een jín siyen rahuauhua huá'a tzajta'a í mí'ichite sej ti ari ruuri? ⁶⁻⁷ Capu hui ye'e já'ahua'a, a'íné pu'uri ajtahua'a huatarúj. ¿Ni hui secáí ramua'aree a'ij ti tejámuaatá'ixaa tí'ij auj a'utéveeca'a mú'ejmi jemi

a'ujna u Galilea yee ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej tiu'utátuiire'en a'ájna ti huá'a jetze airáane í teite huá'a jemi í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi rá'utatan? Ajta yee huaíca xicaj tzajta'a pu ajtahua'a nu'u huatarújsin. —A'íi mú teteca miyen tihua'utá'ixaa.

⁸ Majta a'íime í 'uuca, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa. ⁹ Mat'íj mi huiráaci a'u ti aúucun. Mat'íj mi a'uc'íj ruche. Aj mú hua'utá'ixa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan se'íj ará'ase, ajta í seica. Nain mú hua'utá'ixa a'ij mej ti'ítíj tiu'uséj.

¹⁰ A'íime í 'uuca, a'íi mú a'íin pú'een, í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta a'íin í Juana, ajtahua'a se'íj í María ti náanajra'an pú'een a'ájna í Jacobo, majta seica í 'uuca. A'íi mú miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Jesús hua'antíhuau.

¹¹ Mí ajta caí a'íime, camu huá'antzaahua í 'uuca a'íné capu a'ij ti-huá'amitiejte'eca'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

¹² Ajta a'íin Pedro, a'íi pu ájchee Ti'íj jí a'utiéchejraa a'ájna a'u ti aúucun. T'íj í a'uteájrupi. Ti'íj jí aicaújtutzi, t'íj jí cáxuri tiu'uséj. Aa pu rujámua'a tí'ijpiica'a á chuaata'a. Ti'íj jí á'uraa. Jéihua pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a a'ij ti ti'ití huaríj.

A'ájna nu'u já'ahua'a juye jetze Emaús ti a'uré'enine'í
(Mt. 16:12-13)

¹³ A'ájna xicá'ra'a jetze, mé hua'apua í mej huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú aujú'ucaa chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Emaús. A'atzu pu a'imúa' pítejá'arici a'ujna u Jerusalén, a'achú cumu tamuáamuata'a kilómetros. ¹⁴ Ayee mú tiu'uxájtajme'e nain a'ij ti ti'ítíj huaríj. ¹⁵ Maúche'e mú tiu'uxáatajme'eca, majta ti'íhuauríhuaurájme'e rujámua'a, a'íi a'íin Jesús ajtéxi'reca'a ti 'íj huá'a jamuan huamé'en. ¹⁶ Aru capu hua'utá'a mej ráamuati.

¹⁷ T'íj í Jesús ayén tihua'uta'íhuauri'i tijín:

—¿Ti'ítájni a'ij setiú'urixaate'e siyen huajú'un?

Mat'íj mi huatéhuixi, mua'icaujtutájme'e. ¹⁸ Ajta se'íj ti ayén ántehuaa tijín Cleofas, a'íi pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni pecai ramua'aree a'ij ti ti'ití huaríj íjii itejmi jemi? ¿Ni pecai mú'ee pe'ín pú'een í pej huayé'i pena'a pej caí ti'itíj mua'aree a'ij ti ti'ití taruure itejmi?

¹⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhuauri'i tijín:

—¿Ti'ítáni a'ij huaríj?

Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna jime'e í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu hui tí'ixaxa'ata'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios jetze me'ecan. Ajta jéihua pu ayén tiú'uruu ti huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a í teite. ²⁰ Majta a'íime í mej tí'áijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'íta'áijte'e, a'íi mú hui Jesús tiu'utátui mej mi tiu'utá'an mej raajé'ica. Mat'íj mi rá'utatai.

²¹ 'Mí teajta iteen, ayée tu hui tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin pu'éne'e á'ame'enche'e ti tu'irájtuani itejmi í tej Israel jetze ajtémecan. Pu'uri huaíca xicaj tejauume í mej rá'utatai.

²² 'Majta seica juuca í mej téjmi jetze ajtémecan, jéihua mú a'ij pua'a te'utasejra. Iye'e mú u a'tanéj a'u mej ye'avá'ana me'ájna í Jesús. ²³ Aru camu ráateu í mí'ichi. Mat'íj mi huaré'aci. Aj mú mi taata'ixaa tijín seica mú huatasejre a'ímej jemi. A'íi mú nu'u me'ín pú'een í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee mú eeri'i tihua'utá'ixaa ti nu'u ari ajtahua'a huatarúj a'ájna í Jesús.

24 Majta seica í mej ta jamuan á'ujujhua'an, a'ñi mú majta u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana. Ayee pu éene'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í 'uuca. Aru camu hui á'a ya'usej me'ñjna í Jesús. —Ayee mú tiraata'ixaa a'ñime í mej hua'apua.

25 Ajta a'ñin, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu pua'a tité'ujmuajte mú'een. Caxu a'ij tirájteuve mi ru tzajta'a sej si ca'anacan tirá'antzaahuat'e'n nain tñ na'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

26 '¿Ni caí ayén tiú'ujxe'eve'eca'a ti ij amuacaí ayén tirajpuaitzi á'ara'ani a'ñjna í ti ajta Dios a'án ya'ujyejtzá í ipuari japua, ti ij á'iyen te'enteárute a'ñjna jime'e ti tiu'uta'a'ajta íyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ajta nainjapua?

27 Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús temua'a naa nain tñ na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze a'ñjna jime'e, tñ na'a ti a'ñin ra'uyú'uxaca'a a'ñjna í Moisés teecan, ajta mat'ij mena'a í mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

28 Mat'ij meri á vejli'í aujú'ucaa a'ájna chajta'a a'u mej ará'aixa, aúche'e pu huamé'ecaa a'ñjna í Jesús, ayée pu cumu mú pu á'ayee a'umé'e a'ame.

29 Ajta a'ñime, jeíhua mú ca'aníjra'a raatá'a ti a'uun huateáturan. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yé huateáturan téjmi jemi, a'iné pu'uri téchuijxari, ajta ari tñ tética'ari.

Tí'ij í a'uun a'uteájrupi ti ij huá'a jamuan a'uun a'uteáturan. 30 Tí'ij í Jesús ayén huar'ij tí'ij a'ñin aúuca'atí huá'a jamuan á vejli'í meesa jetze. Tí'ij í raatí'ipi'í í pan, ajta r'í'í tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'antútaaraxí í pan. Tí'ij í a'utéjche ti hua'uta'í'ipi'íte'en. 31 Jíme'en pu'u hua'utá'í'ipi'í, aj mú mí raamuá'a. Aj pu í e'ehua'úpua'arixi mejséiraca'a.

32 Mat'ij mi miyen ti'tiúrihua'uri'í tijín:

—¿Ni caí ú'utzunajca'a í taxiejni'u'uca í ta tzajta'a, ajta ca'aníjra'a yú huatasejre u ta tzajta'a tí'ij a'ñin tiu'uxájtajme'e ta jamuan í juye jetze, ti ayén tí'ita'ixaaate'ecaa a'ij ti huata'újmuua'a í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze?

33 Mat'ij mi ájhuiixi. Ca'anacan mú huaré'aci u Jerusalén. A'uu mú huá'uteu a'ñime í mej tamuáamuata'a japuan sej mej ará'ase, majta í seica í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. Naími'í mú tiújsej me'újna. 34 Majta me'ñjna í mej me'uun a'uté'uuca'a u Jerusalén, ayée mú tihua'utá'ixaa í mej hua'apua tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tavástara'a pu ajtahua'a a'itá'araa huá'a tzajta'a í mi'íchite. Ajta huatasejre jemín a'ñjna í Simón.

35 Majta a'ñime í mej hua'apua, a'ñi mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ti'tí'í huar'ij mat'ij me'uun aujú'ucaa í juye jetze, ajta a'ij mej ye'í tiraamuá'a tí'ij a'ñin ra'antútaaraxi í pan.

Tí'ij nu'u Jesús huatasejre a'ñimej jemi í mej nu'u mauj jamuan á'ujujhua'ane'e ti auj ruurica'a amuacaícan
(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Maúche'e mú ti'ixáataca'a me'ñjna jime'e tí'ij a'ñin Jesús huatasejre huá'a jemi. A'uu pu já'ita'a huatéechaxi. Aj pu í ayén tihua'utateújte tijín:

—Ché'e huatéeppua'are í a'amua tzajta'a.

37 Jé'ecan mú huajíjxica'a. Majta tiu'utátziin a'iné ayée pu huá'asejrate'ecaa. Cu xiee mej cu mí'íchi sejra. 38 Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín a'ij pua'a amuaatá'a? ¿A'iné sej si caí xi té'atzaahuat'e'e?
 39 Casi'i, i nemuajca'a jetze, ajta i ne'íca jetze. Nee nu ne'ín pú'een. Setá'aj na'ajtamuári'en sej si siyen raaseij. Seij ti mi'ichi, capu ayén nex'íej ti'itéhua'ira'a, capu ajta ayén nex'íej ti'itécari. Xu'uri neseij nej xaa téhua'ira'a, neajta téjcarí. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

40 Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu i ayén tihua'utasejra í rumuájca'a jetze, ajta ru'íca jetze. 41 Majta a'íime, camu xi rá'antzaahuat'e a'iné jeíhua mú a'ij pua'a yá'useijraca'a, majta rútemua'ave'eca'a. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijn:

—¿Ni secaí ti'itíj tícha'íi í nej ráacua'ani?

42 Matí'ij mi seij raatá'a í hua'í ti huá'ijchi'í. 43 Tí'ij i ra'ancuré'echui. Aj pu i ráacua mejseíraca'a a'íime. 44 Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé nu tejámuaatá'ixaa netí'ij a'amua jemi huácattí ti ayén ruxe'eve'eca'a ti nain jín te'araúrasten a'ij ti te'uyú'uxaca'a neetzi jime'e a'íjna í Moisés, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta jetzen í tihua'achuiica.

45 Aj pu i hua'utá'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. 46 Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze nej nu'u niyen tirajpuaítzi ná'ara'ani inee, í nej ne'ín pú'een í Círístu'u ti Dios án neja'ujyeijtza í ipuari japua. Ajta nu'u huaíca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a aítára'ani huá'a tzajta'a í mi'ichite.

47 'Majta nu'u, nainjapua tihua'utá'ixaate'esin neniúcajtze'e mej mi seicié tíú'umua'ati í Dios jemi ti ij a'íin tihua'utá'uuni'í. Ma'utéjhuisin nu'u mej miyen tihua'utá'ixaate'en íiye mej Jerusalén a'uchéjme, majta méyee í mej a'ímuá antachéjme, majta méyee í mej seij chuéjra'a japua huachéjme, tijn na'a í ti yen seijre'e íiye chaanaca japua nainjapua.

48 'Mú'een xu tihua'utá'ixaate'esin a'ij sej seri se'íjna jín tiu'uséj. 49 Nee nu u ya'uta'íti mú'ejmi jemi a'íjna ti niyá'upua jín te'ataújratziiri'í. Seajta mú'een, setá'aj siyen yen huaté'en íiye chajta'a ajta na'a caí huatéaturan mú'ejmi jemi a'íjna ti júte'e e'icánejsin. A'íj xu jetzen araújca'anejsin. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u i a'ín Jesús tíraa u ta japua

(Mr. 16:19-20)

50 Tí'ij i a'íjna í Jesús huaja'uví'iti u já'ahua'a u Betania. Tí'ij i ajmójca'ataxi. Aj pu i r'íi tihua'utá'a í huá'a tzajta'a. 51 Tí'ij auj r'íi tihua'utá'asime'eca, a'úu pu huaja'uhuá'axi. Aj pu i júte'e tíraa. 52 Majta a'íime, a'úu mú raateánajcheca'a. Jeíhua mú huataújtemua'ave. Matí'ij mi a'ucíj u Jerusalén. 53 Tí'ij pí na'a, mú me'uun a'uté'uuca'a u teyujta'a mej mi r'íi tiraatá'an í Dios.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Juan jíme'en í Jesucristu'u

I ti jín a'utéjche i yu'uxari

¹ Ajmí'mua pu seijre'eca'a a'ijna í ti í niucari. Ajta, a'ijna í niucari, a'í pu seijre'eca'a í Dios jemi. Ajta a'í pu Dios pú'eene'e a'ijna í niucari. ² A'í pu 'ajmí'mua seijre'eca'a í Dios jemi t'ij caí xi mé'e já'ahua'aca'a í chaanaca. ³ Nain t'ij na'a ti t'iseijre'e, a'ijna niucari jetze pu ayén tiu'utasejre. A'í pu í Dios, ajta a'ijna í niucari, a'í mú najmí'i tiú'utaahuaca'a t'ij pua'amé yen t'iseijre'e. Ajta, capu ti'tit'ij ayén ti'iseire'e á'ame'enche'e ti pua'a caí a'ín niucari ayén raatétaahuaca'a.

⁴ T'ij na'a 'ajmí'mua ti yú e'iré'ene, a'íj pu jetze airáme'ecan a'ijna ti i'irúuri rusén jime'e. Ajta a'íj pu jín ayén tiú'uneeri'icica'a huá'a tzajta'a í teite a'ijna jime'e ti jín i'irúuri mej mi miyen tiráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁵ Ajta a'ijna tej tiyen teajta ratamuá'amua t'ijín tatzari, a'í pu huanéeri'ic'í já'araa a'ímej tzajta'a í teite í mej á'ujuhua'ane'e t'ica'amiste'e. Majta a'íme í mej miyen t'ica'amiste'e á'ujuhua'ane'e, camu raay'i'tihua'a mej ra'ujé'ica í tatzari ti huá'a tzajta'a huáneeri'icicaa.

⁶ Seij pu ayén u a'uvé'emej ti Dios ayén ya'uta'íteca'a. Ayee pu ántehuaaca'a t'ijín Juan. ⁷ Ayee pu 'een jín u a'uvé'emej ti ij ayén a'ijna jín te'anxájta a'ij ti ari t'ijmua'arereca'a a'ijna jime'e í ti i'i tatzari, mej mi naímí'i miyen té'antzaahuate'en a'ij ti a'ín ayén tihuá'ixaate'e. ⁸ Ajta a'ijna í Juan, capu a'ín pú'eene'e í tatzari sino ayée pu'u 'een jín a'uvé'emej ti ij a'ijna jín tihua'utá'ixaate'en a'ijna jetze me'ecan a'ijna í tatzari. ⁹ Ajta a'ín ti tzáahuati'ira'a jín tatzari pú'een, ti ajta huanéeri'ic'í á'aye'i huá'a tzajta'a í teite, a'achú mej pua'amé yen seijre'e, a'í pu mú a'uvé'eme'eca'a íyen chaanaca japua.

¹⁰ A'í pu ayén huateájturaa íyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a t'ij na'a ti yen chaanaca japuan t'iseijre'e. Mí majta me'ín, í mej yen huachéejme'ecaa íyen chaanaca japua, camu raamuá'a. ¹¹ A'í pu mú a'uvé'eme'eca'a, ajta a'íme jemi í rute'itistemua'a huateájturaa. Majta a'íme, camu xaa ra'ancuré'eví'iti. ¹² Mí majta, seica mú xaa ra'ancuré'eví'iti a'íme í teitestemua'ame'en. Ajta a'ín, ayej tihua'utá'a a'ímej í mej rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti mej mi yaújmua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani í Dios, a'achú mej pua'améca. ¹³ Majta a'íme, camu miyen teteca jetze airáme'ecan me'ijna jime'e ti teáata'a ayén t'ijxe'eve'eca'a. Camu a'tzuz xaa ne'u, sino ayée mu'u me'ijna jetze ajtémecan í Dios.

A'í pu huateújtevistaca'a í niucari

¹⁴ Ajta a'ín í niucari a'í pu ayén huateújtevistaca'a. A'í pu ajta itejmi jemi huateájturaa. Teen tu teajta tiyen raasej te'ijna í ti jín r'í'i tiraatá'a í Dios. Teen tu raasej í ti jín Dios r'í'i tiu'utá'a a'ijna jime'e ti a'í na'a caj t'iyaujra'an í Dios. A'í pu é'eme'ecan í ruyá'upua jemi. Nain pu jín r'í'i titájcha'íica'a rux'í'eví'ira'a jime'e. Ajta, nain pu ayén tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. ¹⁵ Ajta a'ín í Juan, ayée pu a'ijna jín tiu'utaxájtaca'a, ayén ti'ixáata t'ijín:

—A'ii pu a'áin pú'een í nej jín neri tejamuá'ixaa yee a'ájna ti ye'evé'eme nee cujta'a, jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itétjvee necaí inee, a'iné a'áí pu amuacáí seijre'eca'a necaí inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Naíjmi'i iteen, tu'uri tiyen te'ájna jín ra'ancuré'a te'ájna jime'e í ti nain jín r'í'i naa titatá'aca. Rux'í'eví'ira'a pu jín r'í'i titatá'aca tój na'a ti yú auca'ití'a'ame. ¹⁷ A'iné ayée pu'u, a'ájna í niuucari í mej jín ti'áijta, Dios pu ayén raateájtuaa í Moisés jemi. Dios pu ajta ayén tira'áijca a'ájna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ij a'áin rux'í'eví'ira'a jín r'í'i titaatá'an, ti ij ajta tzaáhuati'ira'a jín titaatasejrate'en a'áij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹⁸ Capu ja'atí ja'anáj raasej í Dios, sino a'áí pu'u ti a'áí na'a caj tí'iyaujra'an. Rux'í'eví'ira'a pu jín r'í'i titatá'aca tój na'a ti yú auca'ití'a'ame. Capu ja'atí ja'anáj raasej í Dios, sino a'áí pu'u ti seij na'a yaujra'an pú'een, ti ajta Dios jemi seijre'e, a'áí pu ayén taatamuá'ate a'áij ti 'een.

I Juan ti huá'amuaí'ihuacare'e pu te'anxájta jime'en í Jesus ti i'í Ciríistu'u (Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Majta a'áime í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej majta tejé'áijta me'újna Jerusalén, a'áí mú huaja'uta'íteca'a í Juan jemi seica í mej tí'ivaire'eca'a u hua'atáyujta'a, majta seica í mej me'ájna jetze airáane a'ájna í Leví teecan mej mi miyen tiraata'íhua'u ti jíme'en yee: “¿A'ataani pej p'áricii?” ²⁰ Ajta a'ájna í Juan, capu hua'utá'íjmáijri'i mej ráamua'ati sino rux'í'eví'ira'a pu jín ayén tihua'utá'ixaa mejséiraca'a naíjmi'i í teite. Ayen tíjín:

—Canu nee ne'áin pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u.

²¹ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani pej pú'een? ¿Ni pe'áin pú'een a'ájna í Elías?

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ne'áin pú'een.

Majta miyen tíjín:

—¿Ni pe'áin pú'een í tej rachú'eve'e, a'ájna ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—Canu ne'áin pú'een.

²² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'ataani ne'u pej pú'een mú'ee? Patá'aj taatá'ixaate'en á'a jime'e tej ti teajta tiyen tihua'utá'ixaate'en a'áime í mej taja'uta'íteca'a. ¿A'iné petí'ixa á'a jime'e?

²³ Aj pu'i ayén Juan tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu ne'áin pú'een a'ájna ti ayén jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Isaías teecan ti nu'u ayén ja'atí pu á e'evé'ejjhua a'ujna já'ahua'a 'ítzitá. Ayen tíjín: “R'í'i xu huaújruuren sej si siyen temua'a naa ra'ancuré'eví'itín se'ájna í tavástara'a.”

²⁴⁻²⁵ Majta seica í fariseos, í mej tiu'uta'áijti'ire, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tí pua'a piyen mú'ee caí a'áin pú'een a'ájna í Ciríistu'u, pajta caí mú'ee a'áin pú'een í Elías, pajta caí mú'ee a'áin pú'een a'ájna í tej rachú'eve'e ti Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin, ¿a'iné 'een jín piyen huá'amuaí'ihua í teite?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'ájna í Juan tíjín:

—Nee nu á'amuaí'ihua jaj jime'e. Mí ajta, sej pu ayén mú'ejmi jemi seijre'e í sej caí ramua'ate. ²⁷ A'ii pu a'áin pú'een í ti auj mé e'evé'eme. A'iné inee ciliéene'e nu jín ti'itétjvee í jemin, capu ayén tiraavíjte'e nej ra'ajta'í'ipi'in í ca'acaira'an.

²⁸ Aye pu tiú'uruu a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Betábara, u jetze pújme'en, í játe'anara'an jetze í Jordán, a'u ti a'ín Juan huajé'emuai'ihuaca'a.

Jíme'en í cáne'a ti Dios raatámuai'ivajta

²⁹ Yee ruijmua'a yee, a'í pu raasej a'ijna í Jesús ti e'evé'eme'ecaa a'ájna jemin. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Juan tijín:

—Casí'í xaasej mú'een, mi cáne'a Dios ti raatámuai'ivajta. A'í pu a'ín pú'een ti ruxí'eví'ira'a jín ra'uré'uuna nain jime'e a'ij mej tite'uteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé yen seijre'e úyen chaanaca japua. ³⁰ A'í pu a'ín pú'een í nej jíme'en niyen tiu'utaxájtaca'a netí'ij niyen tejámuaatá'ixaa yee: “Sej pu yé 'e'evé'eme'e a'ame nehuárita'a mejca'ihuáyee, ti ajta jaítze'e ve'ecán jín tí'títéjvee necaí inee, a'íné a'í pu amuacá huatasejre necaí inee.”

³¹ Canu neajta inee nesej ramua'atejca'a. Aru ayée nu en jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huá'umuai'ihua í jaj jime'e ti ij a'ín ayén huatasejre'en a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

³² Aj pu i Juan ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye nu raasej ne'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti júte'e 'e'icáme'ecaa. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'í. Aj pu i án mu'úutze'en a'ujyé'ixi.

³³ Canu a'atzu ramua'atíche'e ti pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'ijna ti neja'uta'íteca'a ayén tijín: “Tí pua'a hui piyen raasej ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén e'icáanen ti ij sej japuan huateáturan, aj pej ramua'atí ti a'ín pú'een ti ayén tiraata'ájte'esin a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti mú'ejmi tzajta'a huateáturan sej sí se'ijna jetze araujca'anen.”

³⁴ 'Nee nu niyen raasej. Neajta nu niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti a'ín pú'een í yaujra'an í Dios. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í mej amuacá á'ujuhua'ane'e jamuan í Jesús

³⁵ Yee ruijmua'a yee, ajtahua'a pu a'uun a'utéveeca'a a'ijna í Juan. Ajta a'íme í ti huá'uví'itijme'e, hua'apua mú jamuan á'ujuhua'ane'e. ³⁶ Tí'ij raasej ti a'uun a'atamé'ecaa a'ijna í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaasej mú'een, í cáne'a Dios ti raatámuai'ivajta.

³⁷ Mat'í'ij miyen tiráanamujri'í a'íme í mej hua'apua, mat'í'ij mi Jesús huatavén. ³⁸ Ajta a'ín Jesús, tí'ij pí a'uré'eve, aj pu i hua'usej mej raavá'rajme'e. Aj pu i ayén tihua'uta'ihua'urí'í tijín:

—¿A'íné setí'ijxe'leve'e mú'een?

Aj mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Rabí, ¿a'uné pe'eche mú'ee?

A'ijna i niuucari tijín Rabí, ayée pu huataújmu'a'a tijín: Tevij ti Ti-huá'amua'ate.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yú a'uvé'uju'un setá'aj ya'usej.

Mat'í'ij mi a'ucj jamuan. Majta u ya'usej a'utí é'echejca'a. Majta mú jamuan a'uun a'uteájturaa a'achú pua'an hora tí'ituraaca'a a'ijna xicá'jra'a jetze. Yee pu teumé'eca te'ecáará'a tacuarixpua. ⁴⁰ Ajta, sej ti huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej hua'apua í mej Jesús jamuan a'ucj, ayée pu ántehuaaca'a tijín Andrés. A'í pu juutzeá'jra'an pírici a'ijna í Simón, ti ajta í'í Pedro.

⁴¹ Aj pu i a'ín Andrés amuacá ra'antinájchecha'a a'ijna í ruja'a, í Simón. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna í Mesías. (Mesías, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín: Ciriustu'u ti Dios Ra'antihuau.)

⁴² Tí'ij jí ye'eráavi'iti a'íjna í Simón í Jesús jemi. Ajta a'íjn Jesús, temua'a pu tira'aráaseij. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej a'íjn pú'een í yaujra'an í Jonás. Ayee pej ántehuaa pua'amé tijín: Cefas.

(Cefas, ayée pu huataújmua'a tijín: Pedro, ti ajta tetej pú'een.)

Jíme'en a'íjna í Felipe, ajta í Natanael

⁴³ Yee ruijmua'a yee, Jesús pu a'uun á'uye'imijca'a. Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti a'uun á'ume'en a'ujna ájtepua, Galilea já'ahua'a. Tí'ij í a'íjn ra'antinájcheca'a a'íjna í Felipe. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

⁴⁴ A'íjna í Felipe, á'úu pu é'eme'ecantaca'a, a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Betsáida. A'uú mú majta é'eme'ecan a'íjna í Andrés, ajta a'íjna í Pedro. ⁴⁵ Aj pu'í a'íjn Felipe a'íjn huáteu í Natanael. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna ti jíme'en Moisés teecan ayén tira'uuyú'uxaca'a a'íjna jetze í yu'uxari, í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ii pu hui ajta a'íjn pú'een í mej majta jíme'en ra'uuyú'uxaca'a a'íjme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'ii pu a'íjn pú'een a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu yaujra'an pú'een í José.

⁴⁶ Ajta a'íjna í Natanael, ayée pu tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni qui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni ayén tí'irí'irí ti a'uun Nazarét tí'itíj airaanen ti tí'irí'een?

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Che'eré, patá'aj ya'usej.

⁴⁷ Tí'ij Jesús raasej ti é'evé'eme'ecaa a'íjna í Natanael, ayée pu tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna tijín:

—Xaasej, pu'uri e'evé'eme sej ti tzíte'e Israél jetze ajtème'ecan. Capu tí'íhua'itzi a'íjna jemi. Capu ja'anáj tí'íhua'itaca.

⁴⁸ Aj pu'í a'íjn Natanael ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿A'úné peneja'umuá'a? ¿A'iné pej pi 'een jín nemua'ate?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácati jeten a'íjna í huaréj, tí'ij caí xi muaatajéve a'íjna í Felipe.

⁴⁹ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Natanael tijín:

—Rabí, mú'ee pej pe'íjn pú'een pej í'í yaujra'an í Dios. Mú'ee pej a'íjn pú'een í pej titaata'ájté'esin itejmi, i tej Israél jetze ajtème'ecan.

⁵⁰ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen té'atzaahuaté' pe'íjna jime'e nej niyen timuaatá'ixaa yee nej ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácati í huaréj jete. Ayee nu tí'imua'ixaate'e pej pauj piyen tí'iseijran tí'itíj jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí a'íjna.

⁵¹ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e pej piyen raseijran ti ayén antacúuni'íhua a'ame u ta japua. Majta a'íjme í mej me'uun tí'ivaire'e Dios ti é'eseijre'e, a'íi mú yéve'ecá'ineica'a muá'aju'u ineetzi jemi, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Majta mú a'uun á'ujnineica'a muá'aju'u me'újna u ta japua.

2

Jíme'en í ti amuacá Jesús huaríj í mej jín ríi tira'utasej

¹ Tí'ij huaíca xica jetze teuumé'eca, seij pu huaténe'icheca'a a'ájna já'ahua'a Galilea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Caná. Ajta a'áin náinajra'an í Jesús, a'uun a'utéveeca'a. ² Majta a'áme í mej tí'yieste, a'ái mú raatá'inee me'ájna í Jesús, majta hua'utá'inee a'ámej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mej mi huá'a jamuan tiú'uyesten. ³ Tí'ij huaxá'j a'ájna í viinu, aj pu'i a'áin náinajra'an í Jesús ayén tiraata'ixaa a'ájna tíjín:

—Capu ché'e urajmuaa í viinu.

⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Náanaj, ¿a'iné petí'ijxe'eve'e ineetzi jemi? Capúu xi a'ájna teja'uré'ene í nej jetzen a'ámej jemi huatasej're'en meneseíraca a'áme í teite.

⁵ Aj pu'i a'áin náinajra'an ayén tihua'utá'ixaa a'ámej í mej tí'ivaire'e tíjín:

—Setá'aj siyen huárini a'ij ti a'áin tejámuata'ixaaate'esin.

⁶ Ajta a'uun vejli'i teja'uvéejme'ecaa í xa'ari. Ayee pu tí'ipua'ameca'a a'achú cumu arásevi ti tetej jime'e taavíjhuaca'a. A'ái pu a'áin pú'een í mej me'ájna jín tiu'ujá'usi na'ari me'ájna jetze huaí'ihua a'áme í mej Israél jetze ajtémecan mej mi miyen me'ájna jín araúrasten í ruye'irá. Ayee pu té'uvejrica'a a'achú cumu seité liitro, na'ari seité liitro japuan tamuáamuata'a. ⁷ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'áj a'ámej í mej tí'ivaire'e. Ayen tíjín:

—Setá'aj ra'avé'ejiste'axi'in í jaj í xa'ari tzajta'a.

Mat'ij mi te'evé'ejiste'axi temua'a naa

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj ru'itajáni'in cáj caj í jaj tu'urájmuua mi xa'ari tzajta'a. Setá'aj seajta raatá'an se'ájna ti a'ájna jín antiújmuua'aree mej yé tí'yieste.

Aj mú mi miyen raatá'a. ⁹ Ajta a'áin ti antiújmuua'aree, a'ái pu ra'anti'í a'ájna í jaj ti huateújviinutaca'a. A'ái pu caí ramua'areereca'a a'u ti é'eme'ecan a'ájna í viinu. Mí majta a'áme í mej tí'ivaire'e, a'ái mú xaa ramua'areereca'a. A'áj pu jín, a'ái pu raatajé a'ájna í ja'ati ti huaténe'icheca'a. ¹⁰ Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Ja'atí ti na'a, ayée tu tí'ijri'ire. Amuacá pu hui hua'atá'aca a'ájna í viinu ti jaítze'e rí'en. Tí pua'a meri tá'aruaj, aj pu'i a'áin hua'utá'asin í ti caí rí'en. Mí pajta mú'ee, mé'e pu a'ayeúche í ti jaítze'e rí'en tíj na'a tej autéjhuii tej tíj líjii ra'antiyé'en. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ A'ái pu a'áin pú'ene'e í ti amuacá ayén tí'itíj jín huaríj a'ájna í Jesús, í mej jín ríi tira'utasej. Ayee pu huaríj a'ujna u Caná, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee pu huá'a jemi huatasej're í tí'imuarí'eri'ire'ara'an í ti jín ríi tihua'utá'a. Majta a'áme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ái mú jaítze'e rá'antzaahua.

Jesús pu a'uun a'utéveeca'a u Capernaúm

¹² Tí'ijta'i, a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm a'ámej jamuan í náinajra'an, ajta ihuáamu'a'ame'en. A'uu mú é'tee a'achú pua'an xicaj.

Jesús pu hua'irámuari a'ujna teyujta'a a'ámej í mej tí'itetu'araca

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Tí'ij ari vejli'itaca'a a'ájna mej jetzen miyen ra'utamua'aree a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'irili a'ámej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, tí'iquí Jesús án a'ujnéj a'ujna Jerusalén. ¹⁴ A'uu pu

a'uteájrupi ta'anténine'i í teyuu ti a'utéjvee. Aj pu'i a'uun huá'uteu a'ímej í mej tí'itetu'araca ti'iteén huáacasi nusu cáne'axi ca'ín cucuí'ise. Ajta seica pu huá'eteu í mej án e'íjtéjcaa meesa jetze mej mi tumin huapuáta'ata. ¹⁵ Aj pu'i cuaarta huatétaahuaca'a caujnari jime'e. Ti'íj jí a'íjna jín hua'irámuari naíjmi'ica. A'ímej pu ajta huiiramuaári í cáne'axi, ajta í huáacasi. Ajta pu pí té'ejhua'axixi í tihuá'ameesa a'ímej í mej japuan tumin tí'ipuata'atí'iraca'a. Ajta nainjapua ráahua'astíraa í tumin. ¹⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej cucuí'ise tu'araca tíjín:

—Setá'aj te'irá'an nain í ti ayun tí'iseijre'e. Caxu ché'e siyen raruure niyá'upua ti raatéechi'i. Ché'e caí ayén tí'téva'irihua'an tíj chi'i í mej tzajta'an tumin mua'itici. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi miyen ra'utámua'areeri'i ti ayén té'eyu'usli' tíjín: “Na'anca'anéecan nu yeehui jín niyen yé á'aseca a'u pej a'utéechi'i nej ni muaateánajche.”

¹⁸ Majta a'íme í mej tihuá'ajte'e í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tirájhuaviiri'i ti ij a'ín ca'anéeri jín tí'tíj hua'utasejrate'en í mej jín r'i'í tiraasej. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatasejrate'en tí'tíj í tej jín a'ij túmua'utaséj tej ti te'íjna jín ráamua'aree pej pe'íjna jín anti'amua'aree pej piyen rici.

¹⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a siyen raaté'uuna se'íjna i teyuu, nee nu huaíca xicaj tzajta'a neajtahua'a ra'ajjásin.

²⁰ Ajta a'íme í Israel mej jetze ajtémecan, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Ayee pu hui á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan arájsevi mej rá'ajtaahuaca'a. ¿Ni qui mú'ee piyen huaíca xicaj tzajta'a pajtáhua'a rá'ajtaahua? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

²¹ Mí ajta a'ín Jesús, a'í pu a'íjna jín tí'ixajtaca'a í teyuu ti jetzen seijre'e. A'í pu a'ín pú'een'e í tévira'an. ²² Tí'íj Dios ra'ajjáj í Jesús huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e. Ajta, ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén tí'ayájnaca'a a'ij ti té'eyu'usli'ihuaca'a í huá'ayu'uxa jetze. Majta rá'antzaahua a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a.

A'íme í mej amuacá té'antzaahua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús

²³ Tí'íj a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén a'ájna xicájra'an jetze mat'íj tí'iyestejca'a a'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, jeihua mú teite raasej a'ij ti Jesús rijcaa a'íjna jime'e ti huápi'í naa tihuá'aseijrate'e. A'íj mú jín mu'íití rá'antzaahua ti nu'u a'ín pú'een'e í mej rachú'eve'eca'a. ²⁴ Mí ajta Jesús, capu huataúra'a ti huataújtuiire'en a'ímej jemi, a'íné a'í pu naíjmi'ica mua'atejca'a. ²⁵ Capu ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raatá'ixaate'en a'ij ti 'een í teáata'a, a'íné a'í pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij ti 'éene'e mua'atzíire'ara'an í tzajta'an í tevi.

3

Nicodemo pu tí'ira'ihua'uraca'a í Jesús

¹ A'uun pu sej a'utéveeca'a ti a'ímej jetze ajtémecantaca'a í fariseos. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Nicodemo. A'í pu sej a'ín pú'een'e í hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan. ² A'í pu tíca'imua á e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Vásta'a, teen tu ramua'aree pej pe'uun a'uvé'emej í Dios jemi a'ájna jime'e a'ij pej titaatá'ixaate'en. Ayee tu tí'ijmua'aree ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén rijca patíj mú'ee, a'ájna jime'e í tej jín a'ij tímua'utaséij ti pua'a caí Dios ayén jemin seijre'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ín jéjcuacan jín huanú'ihua

³ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a ja'atí caí ajtahua'a huanú'ihua, capu rí'irí ti a'ín a'uun a'uteároute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

⁴ Aj pu'i Nicodemo ayén tiraata'ihua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ja'atí ayén ajtahua'a huanú'ihua ti pua'a a'ín ari vásta'a pú'ee'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri ti ajtahua'a atéhu'ixin í jucáara'an jetze í runáàna ti ij ajtahua'a huanú'ihua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Nicodemo.

⁵ Ti'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a caí ayén huaujjéjcuare'en a'ájna jime'e ti ayén huaújmuai'ihua jaj jime'e, ajta ti pua'a caí ayén ajtahua'a huanú'ihua a'ájna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáuran í jemin, capu a'ij tí'iri'iri ti a'ín ja'atí a'uun a'uteároute a'ujna Dios ti é'eseijre'e. ⁶ Seicié pu 'een a'ájna ti a'ájna jetze airáninei ti ayén ratéhua'ira'a. Ayee pu che'atá na'a seicié 'een a'ájna ti a'ájna jetze airáujnejitte í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁷ Capej a'ij té'amua'jca nej niyen tí'imua'ixaate'e yee ruxe'eve'e pej pajtáhua'a huanú'ihua. ⁸ Casi'i, ayée pu rici í eeca. Nain japua pu huá'eecaj. Pajta ranamua ti jújhua'ana. Mí ajta, capu a'ij timuá'amitiejte'e a'u ti pújme'en a'uvé'eye'i na'ari a'u ti pújme'en huarú'ipi. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruure matíj mena'a pua'amé í mej miyen airáujnejitte me'ájna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

⁹ Ajta a'ín Nicodemo ayén tiraata'ihua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'uré'enen?

¹⁰ Ti'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí pej tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israel teecan jetze ajtémecan, ¿ni tzaa ayén ti'ayajna pej caí yaú'itie a'ij nej tí'imua'ixaate'e? ¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée tu te'ájna jín tí'ixaxa'a í tej tiyen ramua'aree, teajta te'ájna jín tiu'utaxáta í tej taj'í jín tiu'uséij.

Mí seajta mú'een, caxuu xi ra'ancuré'a a'ij tej te'ájna amua'ixaate'e. ¹² Ayee nu ne'ájna jín timuaatá'ixaa a'ij ti tí'irineca íyen chaanaca japua. Mí pajta mú'ee, capej jime'en té'atzaahuat'e. ¿A'iné tí'iri'iri pej piyen té'antzaahuat'e'en ti pua'a niyen ne'ájna jín timuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'irineca u ta japua Dios ti é'eseijre'e? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹³ Capu ja'atí ja'anáj u a'ujnéj u ta japua sino a'í pu'u í ti yé ve'ecáane íyen chaanaca japua. Nee nu ne'ín pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáne. ¹⁴⁻¹⁵ Ajta, tíj a'ín Moisés ajmí'i ra'ajpí a'ájna í cu'ucu'u a'ujna já'ahua'a ti caí é'e tí'itáaca'a, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén na'ajján ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne, ti ij ayén tihuá'aci'iti a'achú mej pua'amé ná'antzaahuat'esin mej mi miyen ruuri huateáuran tíj na'a rusén jime'e.

Dios pu nu'u huá'axe'eve'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua

¹⁶ 'Aye'e pu Dios ayén hua'utaxí'eve'e a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua ti í ayén neja'uta'íteca'a ineetzi, nej nee nena'a caj tí'yaujra'an, nej ni niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan mej mi caí antipua'are sino ti ayén tihuá'ací'ti mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e, a'achú mej pua'amé miyen na'ará'astjire'esin ineetzi. ¹⁷ Aye'e pu xaa ne'u ti'ayajna. Capu Dios ayén neja'uta'íteca'a nej yé ve'ecáanen íyen chaanaca japua nej ni niyen hua'uxíj'te'en ne'ímej í mej yen huachéjme ne'íjna jime'e nej ni puaj'tzi hua'utá'an sino ayé'e pu neja'uta'íteca'a nej ni huá'a japua huániiuuni ne'íjna jime'e nej na'íjmi'ica tiu'utá'uuni'i.

¹⁸ 'Aye'e pu tí'ijci'iti ja'atí ti na'a ti ayén ná'astjire'e ineetzi, nej ni caí ra'uxíj'te'en, neajta caí puaj'tzi raatá'an. Mí ajta a'ín, ja'atí ti na'a ti caí ná'astjire'e ineetzi, Dios pu ari ra'uxíj'te ti ij ayén puaj'tzi raatá'an a'íjna jime'e ti a'ín caí ná'astjire'e ineetzi nej nee nena'a caj tí'yaujra'an í Dios.

¹⁹ 'Aye'e pu ari huá'a jime'en ra'uxíj'te í Dios nej neri huá'a jemi huatase'j're a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua nej ni niyen tihua'utétatzavi'i. Mí majta me'ín í teite, ayé'e mú jaitze'e raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti a'utíca'a mej caí raataxí'eve mej me'uun a'uteáturan a'u ti á'üneeri'i. Aye'e mú 'een jín raataxí'eve a'íné a'íj mú pua'a titetiújcha'íica'a.

²⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ja'atí ti na'a ti ayén a'íj pua'a tí'itíújcha'íi, capu a'atzu ra'aráanajche ti ayén huárini ti a'íj pua'a 'een jime'e a'u ti á'üneeri'i. Capu xaa ne'u ayén á'ujca'ane ti ayén a'íj pua'a huárini a'u ti á'üneeri'i a'íjna jime'e ti rázi'ine'e ti ij ayén huatámitieere'en a'íj ti 'een a'íjna ti jín ayén rici.

²¹ 'Mí ajta, ja'atí ti na'a ti hui tzáahuati'ira'a jín rí'í tí'itíújcha'íi, a'íj pu xaa ayén á'ujca'ane ti ayén ríjca a'u ti á'üneeri'i ti ij ayén huatámitieere'en temua'a naa ti ayén rici a'íjna jime'e ti rá'astjire'e í Dios. —Aye'e pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej a'uun huachéjme u Judea

²² Tí'ij í Jesús a'uun á'ume a'ájna já'ahua'a, a'uun ti a'utacá'a u Judea. Majta mú jamuan a'ucíj a'íjme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uun pu huá'a jamuan a'utéveeca'a a'achú pua'an xicaj. Ajta huá'umua'íihuaca'a í teite.

A'íjna í Juan, í ti huá'amua'íihuaca, a'íj pu jaitze'e tihuá'ixaate'e jime'en í Jesús

²³ A'ajná'imua, a'íj pu Juan ajta huá'amua'íihuaca'a a'ájna já'ahua'a cha-tja'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Enón. A'uun pu vejli'í a'utacá'a u chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa Salim. Ayej tí'iruurejca'a a'íné jehua pu jájmuaca'a a'ujna. Majta mú jehua teite e'iré'enineica'a í jemin ti ij huá'umua'íihua. ²⁴ Aye'e pu tí'iruurejca'a a'íné camúu xi ra'iténajca'a me'íjna í Juan.

²⁵ Mat'íj mí autéjhuii a'íjme í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e mej tíújtea'axi'ín a'íjme jamuan í seica í mej Israel jetze ajtémecan me'íjna jime'e í hua'aye'ira, í ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u 'é'eti'íihuáxi'ín. ²⁶ Mat'íj mí e'iré'ene í Juan jemi. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Rabí, casí'í a'íj ti rici a'íjna ti a'uun a'utéveeca'a mú'eeetzi jemi pat'íj pe'uun u jetze pújme'en u Jordán. A'íj pu hui a'ín pú'een í pej jime'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta íjii, a'íj pu huá'amua'íihua í teite. Majta na'ími'í mú e'iré'eninei í jemin.

²⁷ Ajta a'ín Juan, ayé'e pu tiu'utaniú tíjín:

—Tíj na'a ti ja'atí ayén ra'ancuré'asin, ayé'e pu tí'ijci'iti a'íjna jime'e ti Dios ayén tiraatá'asin. ²⁸ Mú'een xu hui seajta seri náanamua'jri'í nej niyen

tejámuuatá'ixaa yee nej caí ne'ín pú'een í Cirílistu'u ti Dios ra'antíhua'u, sino Dios pu ayén neja'uta'íteca'a nej nì amuacá huatasej're'en mú'ejmi jemi.

²⁹ 'Ayeec pu tí'irineca t'íj ja'atí huatene'iche. A'íjna í 'íta'a, a'í pu huatéeatúraasin a'íjna jemi ti ra'ancuré'evi'ti. Ajta a'ín amiigura'an í ja'ati, a'í pu á vejlí'i a'utéveeca ti ij ayén rá'anvilitín a'íjna í 'íta'a a'íjna jemi í teáata'a. A'í pu ajta ayén rutémua'ave'e a'íjna jime'e ti ayén ranamua a'ij ti a'ín ja'atí tiu'utaxáta a'íjna jime'e ti ari ra'ancuré'evi'ti a'íjna í 'íta'a. Ayeec nu hui che'atá nena'a netémua'ave'e inee, a'íné pu'uri antipúa'ari í nej jín antínmua'aree.

³⁰ 'Ayeec pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín jaítze'e ve'ecán jín te'enteároute. Ajta ineetzi jemi, ayée pu ajta ruxe'eve'e nej jaítze'e ciliéene'e jín tiu'utévaire'en. —Ayeec pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

A'í ti u e'icaanej u júte'e

³¹ 'A'íjna ti hui u e'icaanej u júte'e, a'í pu nain jín antiújmua'aree. Neajta inee, i nej íyien chaanaca japua me'ecan, íyee nu hui me'ecan, neajta niyen tí'ixaxa'a a'ij ti tí'itj ríj á'aye'í íyien chaanaca japua. Ajta a'ín ti júte'e e'icaanej, a'í pu nain jín antiújmua'aree. ³² A'í pu ayén a'íjna jín tí'ixaxa'a a'ij ti a'ín tiu'uséj, ajta a'ij ti a'ín tiú'unamuajr'i í Dios jemi. Mí ajta, capu ja'atí rá'atzaahuat'e'e a'ij ti tí'ixa. ³³ Ajta a'ín ti ayén rá'antzaahuat'e, a'í pu ayén raatá'itíira ti ayén tí'ayajna ti Dios ayén tzáahuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a.

³⁴ 'A'íjna ti Dios ya'uta'íteca'a, ayée pu hui che'atá na'a a'íjna jín tí'ixa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Dios. Ayeec pu a'íjna jín rici a'íné Dios pu ayén raatá'a ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios nain jín huatéeatúran í jemin. ³⁵ Ajta, a'ín ya'upuáara'an raxí'eve'e í ruyauj, ajta ayén raatá'a ti a'ín yaujra'an nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani.

³⁶ 'A'íjna ti rá'astijre'e a'íjna í yaujra'an, a'í pu ruuri huatéeatúraasin í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. Ajta a'ín ti caí ayén tíra'ará'astijre'e, capu rici'ti ti ruuri huatéeatúran í Dios jemi sino Dios pu puajtzi raatá'asin.

4

Jíme'en í 'íta'a ti Samaria é'eme'ecan

¹ Majta me'ín í fariseos, ayée mú ráamua'areeri'i tíjín jaítze'e pu nu'u huá'amua'itijci í teite a'íjna í Jesús caí a'íjna í Juan. Ajta nu'u huá'amua'íhua.

² Mí ajta a'ín Jesús, capu ayén tihuá'amua'íhuaca'a, sino a'íme mu'u í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. ³ Ajta a'ín Jesús, t'íj ayén tiú'unamuajr'i mej nu'u miyen tiráamua'areeri'i a'íme í fariseos, aj pu'í a'uun e'erájraa u Judea. Tí'ij jí ajtahua'a a'uun a'utamé ájtepua u Galilea.

⁴ Ayeec pu tiú'ujxe'eve'eca'a ti a'uun já'ita'a a'ur'éenen u Samaria. ⁵ Tí'ij jí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Sicar, ti a'uun ajtémecan u Samaria. A'uu pu vejlí'i a'utacá'a a'íjna chuéjra'a ti a'ín nu'u Jacobo teecan raatapuaíjve í ruyauj í José teecan. ⁶ A'uu pu ye'etéecu a'íjna í Jacobo. Ajta a'ín Jesús, a'úu pu a'ujyejxi á vejlí'i a'utí e'etéecun a'íné temua'a pu tí'icua'anaca'a a'íjna jime'e ti á'atee ti huaméj í juye jetze. A'atzaj a'ájna pítí'irijcaa á tacuarixpua. ⁷ Tí'ij jí seíj á e'ir'éene, 'íta'a ti Samaria é'eme'ecan. Ayeec pu a'íjna jín e'ir'éene ti ij jaj aítajáni'in. Aj pu'í Jesús ayén tiraatajé tíjín: —Cíj caj jaj tinaatá'a.

⁸ Majta a'íme, í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'úu mú á'uju'un u chajta'a mej mí cua'ira tiú'unanan.

⁹ Ajta a'áin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej hui Israél jetze ajtème'ecan. Neajta inee, inee ilí 'íita'a íiye nej Samaria me'ecan. ¿A'iné 'een jime'e piyen jaj nehuavii nej cǎj caj timuaatá'an?

(Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a a'iné, a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, camu a'íj á'ujmua'ara a'ímej jemi, í mej Samaria é'eche.) ¹⁰ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a pej mua'areere tí'itǎj tí jín Dios rux'í'eví'íira'a jín muaata-puaíjve'esin, pajta ramua'areere ja'atí nej pú'een inee, í nej niyen muahuavii, ayée pej naatahuavíranche'e. Neajta nú niyen ne'íjna muaatá'aniche'en ne'íjna í jaj í pej jín rusén jín ruuri.

¹¹ Ajta a'áin í 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capej tí'itǎj tícha'íi í pej jín ra'ítajáni'in í jaj, ajta jeíhua pu hui ucátee í tí atécun. ¿A'uné jetze péye'ejáni'isin pe'íjna í jaj? ¹² ¿Ni piyen jaitze'e tí'itǎj jín anti'amua'aree mú'ee caí a'íjna í tayá'upuaci'í, a'íjna í Jacobo teecan tí ayén taatá'a tej tiyen a'uyé'en íiyecuí? A'íi pu ajta ayajna yé'ecare'e, majta a'íime í yaújmua'ame'en, majta í tíhuá'aye'emuaaca'a.

¹³ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tí ayén tíhuá'aruuren a'achú mej pua'amé miyen raye'e me'íjna í jaj tí aítáninei mí ta'atécun jetze. Mat'íj huayé'en, majtáhua'a mú huata'í'ícu méjca'í huáyee. ¹⁴ Mí ajta, ja'atí tí na'a tí a'íjna huayé'en í jaj nej hui niyen raatá'asin, capu ché'e ja'anáj huata'í'íimi. Jee xaa ne'u, ayée pu seíire'e a'ame í jemin tí a'íjna í jaj nej niyen tiraatá'asin tí ayén aítánineca'a a'ame tí íj a'áin ja'atí rusén jín ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁵ Aj pu'í a'áin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen cǎj caj tinaatá'an pe'íjna í jaj nej ní caí ché'e huata'í'íimin, tí íj ajta caí ché'e ayén tíu'ujxe'eve'e nej niyen yeraajéin neyajna.

¹⁶ Aj pu'í í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu, u a'utájee í tí muajá'uvi'ítin. Pajta mú a'uvé'eme'en.

¹⁷ Aj pu'í a'áin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'atí nejá'uvi'ítin.

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Xí'epi'in pej tiu'utaxájtaca'a tí nu'u caí ja'atí muajá'uvi'ítin. ¹⁸ Ayee pu tí'ayajna í mej meri anxívi ará'ase muá'araa a'íime í mej muatévi'ítine'e. Ajta a'áin í pej jamuan á'uca íjii, capu muajá'uvi'ítin a'íjna. Ayee pej tzáahuatí'íira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Nevástara'a, ayée pu hui tiná'amítiejte'e pej piyen Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ²⁰ Tavaújsimua'aci'í mú raná'amiche'e í Dios a'íjna jetze í jirí. Mí seajta mú'een, mí sej Israél jetze ajtème'ecan, ayée xu tí'ixaxa'a tí ayén ruxe'eve'e tej te'uun yé'ana'amiche'en a'ujna já'ahua'a u Jerusalén. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²¹ Ajta a'áin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—'íita'a, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuatí'íira'a jime'e, pu'uri tǎn teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze sej caí ché'e raná'amiche'e xá'aju'un í tayá'upua íiyen jirí japua, camu majta ché'e raná'amiche'e muá'aju'u u Jerusalén.

22 'Mú'een, mi sej Samaria é'eme'ecan, ayée xu hui caí ramua'ate se'íjna í sej rana'amiche. Mí teajta iteen, teen tu ramua'ate te'íjna í tej rana'amiche a'iné a'íjna ti ayén ta japua niuuni, a'ímej jetze pu huatasejre'esin í mej Israél jetze ajtème'ecan.

23 'Mí ajta, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze mej miyen me'íjna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi miyen tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en í tayá'upua. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej miyen rici a'íime í mej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche a'iné tayá'upua pu ayén huá'ahuauhuau a'ímej í mej miyen rana'amiche.

24 'Dios pu xiéjniu'ucari pú'een, majta a'íime í mej rana'amiche, ayée pu ruxe'eve'e mej me'íjna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

25 Ajta a'íin 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui ramua'aree ti a'íin téjmi jemi huatasejre'esin a'íjna í ti jee Mesías pú'een, í mej miyen ratamuá'amua tijín Ciríistu'u ti Dios ra'antúhua'u. Tí'ij a'íin ayén huatasejre'en, a'íi pu nain jín titaatá'ixaate'esin.

26 Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Inee, i nej á jamuan ti'ixa, nee nu ne'ín pú'een.

27 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi uvé'ene a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Jé'ecan mú a'ij ra'utasej me'íjna jime'e ti a'íin 'íita'a jamuan tí'ixajtaca'a. Mí ajta, capu ja'atí ayén tiraata'ihua'uril'i tijín: “¿A'iné péjruuren pemíjna mi 'íita'a?” Ni camu miyen yee: “¿A'iné 'een jime'e piyen jamuan tí'ixa?”

28-29 Ajta a'íin 'íita'a, á pu ya'utára a'íjna í ruxa'ari. Tí'ij jí u á'ume u chajta'a. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í teite. Ayen tijín:

—Mú se'utáuruyi'í sej si ya'usej ja'atí ti ayén tinaatá'ixaa nain jime'e a'ij nej tí'titíncha'íi. ¿Ni qui caí a'íin pú'een í Ciríistu'u? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

30 Mat'í'ij miyen tiráanamujri'i, aj mú mi me'ín í teite huiráaci u chajta'a. Mat'í'ij mi me'uun u á'uju'un í Jesús jemi.

31 Meenti mauj a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, ayée mú ca'anéjri ratá'acare'e ti tiú'ucua'ani. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Rabí, patá'aj tiú'ucua'ani.

32 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'íjna jín huaténvaire'esin ne'íjna jime'e í cua'ira í sej caí ramua'ate.

33 Majta me'ín, ayée mú tiú'jixaate'eca'a tijín:

—Tij ja'atí ari tiraavé'etuiiri'í í cua'ira.

34 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íj nu jín niyen huaténvaire'esin ne'íjna jime'e nej ni niyen ra'ará'asten í ti jín Dios ayén neja'uta'íteca'a, neajta nej nain jín ra'antíci'íiti ne'íjna í ti jín tinaa'íjca.

35 'Caxu siyen tiu'utaxájta yee aúche'e te'á'atura a'achú cumu muáacua máxcira'í, sej si tiu'uré'atzaana. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, xaasej, seajta nainjapua huanéereajra'ani a'ujna mej a'uté'uu í mej tí'ihuaste'e. Jéihua mú huacuaínavi'íjme. Pu'uri huax'í'epi'in sej huá'ajseire'en sej si tiu'utátuiire'en í Dios jemi. 36 Ajta íjji, pu'uri ra'ancuré'asin ja'atí a'íjna ti raci'íiti, a'íi pu huá'ajseire'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e mej mi naijmi'í miyen huataújtemua'ave'en, a'íjna í ti tiu'uhuáste a'ij ti Dios tiraa'íjca, ajta a'íjna ti ayén tiu'uré'atza a'ij ti ajta Dios tiraa'íjca.

³⁷ A'íj pu jín ayén ti'ayajna a'ij ti té'eyu'usi'i ti ayén tijín: “A'íi pu raay'i'ti ti tiu'uhuáste'en. Ajta a'íin í seij ayée pu raay'i'ti ti tiu'uré'atzaana.” ³⁸ Ayee nu hui ne'íjna jín amuaata'iteca'a sej si siyen se'íjna huaré'atzaana a'u sej caí teja'uhuáste. Seica mú jeíhua huápi'i tiu'umuáriej. Seajta mú'een, a'íj xu siyen incuré'a í mej raamuá'i'ti me'íjna jime'e í mej tiu'umuáriej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Majta a'íime í mej Samaria é'eme'ecan, mu'ití mú rá'antzaahua me'íjna jime'e ti ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í 'íita'a ti jín Jesús nain tiraata'ixaa a'ij ti ti'itíújcha'íica'a. ⁴⁰ A'íj pu jín, me'ín u e'iré'ene í jemin, mat'íj mi jeíhua rájhuaviiri'i ti i a'íin a'uun a'uteáuran huá'a jamuan. A'íj pu jín, a'uun ayén é'etee huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj.

⁴¹ Majta jeíhua mú jaítze'e rá'antzaahua í Jesús me'íjna jime'e a'ij ti ti-hua'utá'ixaa. ⁴² Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í 'íita'a tijín:

—Amuacá tu hui te'íjna jín té'antzaahua te'íjna jime'e a'ij pej pena'a peri titaatá'ixaa. Teajta íjji, catu ché'e tiyen te'íjna jín tena'a té'antzaahuate'e sino tu'uri tiyen ráanamujiri'i tajímua'a. Teajta hui tiyen ramua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin pú'een a'íjna ti ayén téjmi japua niuuni tetj tena'a pua'amé yen seijre'e chaanaca japua.

Jesús pu nu'u tiráhuua yaujra'an sej ti ti'itj jín ti'itéveeca'a

⁴³ Tí'ij teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, aj pu'i a'íin Jesús huirájraa a'ujna. Aj pu'i a'uun á'ume ájtepua u Galilea. ⁴⁴ Jesús pu ayén huataújxajtaca'a rusej mej nu'u caí r'i tirájcha'íi a'íime í mej a'uun é'eche a'u ti ajta é'eche sej ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. A'íj pu jín, huirájraa a'ujna u Judea. ⁴⁵ Mí ajta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, temua'a mú naa tira'ancuré'evi'iti tí'ij a'íin huá'a jemi a'ará'a. Ayee mu'u meri nain tiu'uséjrac'a a'ij ti huarj a'íjna í Jesús tí'ij a'uun a'utéveeca'a a'ujna Jerusalén mat'íj tí'yestejca'a a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i. Majta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, a'íi mú majta a'uté'uuca'a me'újna.

⁴⁶ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ajtahua'a huá'umuaareca'a a'íimej jemi í mej me'uun e'echéjme'e me'újna Caná, a'u ti í jaj a'uteújviinutaca'a. A'íi pu seicié ayén ráaruu, ne'u.

Ajta pu sej a'uun a'utéveeca'a ti ti'itj jín ti'itéveeca'a a'íjna jemi í rey. Ajta a'íin, sej pu tiyájca'a ti a'uun á'ucatií a'ujna Capernaúm. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. ⁴⁷ Tí'ij a'íin ja'atí ayén ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'arájraa a'ujna Judea, ajta nú'u ari a'uun a'ará'a u Galilea, tí'iquí a'íjna í ja'ati u á'ume í jemin. Jeíhua pu tirájhuaviiri'i ti a'íin Jesús a'uun á'ume'en a'íjna jemi ti tí'icui'i ti ij raarújte'en a'íne pu'uri nu'u tímua'a mi'íni. ⁴⁸ Ayee pu Jesús tiraata'ixaa, tijín:

—Caxu ja'anáj té'antzaahuate'esin ti pua'a necaí niyen ti'itj tejamuaatasejrate'en í sej jín r'i tína'utasej na'ari ti'itj í sej jín ráamua'aree ti Dios ayén naatá'a nej niyen huárini.

⁴⁹ Ajta a'íin ti ti'itj jín ti'itéveeca'a í rey jemi, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen u á'ume'en neetzi jamuan, na'ari caí, a'íi pu hui mi'íni í niyauj.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aricu a'u pej é'eche. Pu'uri run í ayauj.

Ajta a'íin ja'atí, a'íi pu rá'antzaahua a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Tí'ij jí á'uraa. ⁵¹ Tí'ij ari á vejlí'i aumé'ecaa a'íjna í ja'ati, a'íi mú ra'antinájcheca'a í mej ravaire'e. Ayee mú tiraata'ixaa ti nu'u ari huarúj a'íjna í yaujra'an.

52 Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'atzaj ti pua'a ayén huatéepua'aj a'íjna ti jín pístaca'a a'íjna í yaujra'an. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—A'atzaj pu hui huatéepua'aj í tajcaí a'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua.

53 Jíme'en mu'u miyen tiraata'ixaa, aj pu'i ráamua'areeri'i a'íjna í ya'upuáara'an ti ayén pua'a pí'tí'irijcaa a'atzaj ti pua'a Jesús ayén tiraata'ixaa ti nu'u a'íjn yaujra'an ari run. A'íj pu jín, huataújtuiitze í tavástar'a jemi. Majta a'íime í teitestemua'ame'en, a'íi mú majta miyen huaríj.

54 A'ii pu a'íjn pú'een í ti hua'apua ti ayén huápi'i ruxe'leve'e ti ayén tiú'uruu a'íjna í Jesús a'ujna já'ahua'a u Galilea t'í'ij a'uun huirájraa u Judea.

5

T'í'ij Jesús tiráhuaa seíj ti ciyáaxara'aca'a í ru'icán jetze

1 Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica mat'í'ij tiu'uyé'este a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ajta a'íjn Jesús, a'uun pu a'ujnéj a'ánna Jerusalén. 2-3 A'uun pu jéjmuaa a'ájna vejli'i ta'áa puéerta a'u mej jetzen a'uteáru'ipi í cáne'axi. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Betesda. Anxívi pu á'aportaaliyme'ecaa a'u mej e'etiújse'irihua'a jehua teite í mej tí'icucui'ica'a. Seica mú miyen aracúcu'unijme'eca'a, majta seica, a'íj pua'a mú huatzúna'iche'e, majta seica ciyáaxavi'icaa í huá'íica.

4 A'íi mú miyen rachú'eve'eca'a ti ij ja'atí ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, a'iné ja'anáj ti na'a, ayée pu rijcaa seíj ti júte'e tí'ivaire'e Dios ti é'eseijre'e. A'íi pu ave'ecánineica'a a'ájna ti jéjmuaa, ti ij a'íjn ra'utáruureajxi'in. Ajta a'íjn ja'atí ti amuacaí ateájra'ani í jaj tzajta'a, a'íi pu ayén run tíj na'a ti jín tí'icui'i.

5 Meenti seíj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ari á'atee a'achú cumu seíte japuan tamuáamuata'a japuan aráhuaica nín'e'ira'a ti ayén tí'icui'i. 6 T'í'ij i Jesús ayén raaseíj ti a'uun aúuca'atii, ayée pu ráamua'areeri'i ti a'íjn nu'u ja'atí ari á'atee ti ayén 'een. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni piyen tí'ijxe'eve'e pej huarún?

7 Ajta a'íjn ti tí'icui'i, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Nevástar'a, t'í'ij ayén ra'utáruureajxi'in í jaj, capu hui mé'e ja'atí ti naatévaire'en nej ni ateájra'ani í jaj tzajta'a. Ajta, net'í'ij nauj á á'ume'en, seíj pu hui ca'anacan a'uun ateeme nej caí inee. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icui'i.

8 Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ájchesi. Anchué mi á'utaatzi. Pajta hui á'ura'ani.

9 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'íjn ja'atí huarúj. Ajta yá'uchuii í rú'utaatzi. T'í'ij jí á'uraa. Ajta a'ájna pí'tí'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi t'í'ij huarúj.

A'íi mú ra'uxíjte me'íjna í Jesús me'íjna jime'e ti a'íjn raarújte a'ájna mat'í'ij ruse'upi

10 Ajta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í ja'ati ti ayén huarúj tijín:

—Pu'uri hui a'ájna pí'tí'irici í xicájra'an tej jetzen tase'upi. Ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén tí'ita'aijte'e ti nu'u caí a'íj tí'iri'iri pej piyen ráachuisime'en mi á'utaatzi íjii.

11 Ajta a'íjn ti ciyáaxara'aca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu tinaatá'ixaa a'íjna ti naarújte tijín yee nej nu'u rá'anchemeeni í ne'utaatzi, neajta nu'u u á'ura'ani.

¹² Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijn:

—¿A'ataani pú'een a'ijna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa pej nu'u piyen rá'anchueeni, pajta nu'u á'ura'ani?

¹³ Ajta a'ín í ja'atí ti ayén huarúj, capu a'atzu ramua'atejca'a ja'atí ti pu'eene'e, a'iné a'ijna í Jesús pu'uri á aúuruteca'a huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. ¹⁴ Tí'ij jí Jesús a'uun yá'uteu a'ujna teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijn:

—Me'ecuí xaa, pepu'uri huarúj. Pecáj ché'e ti'itj jín a'aturáa í Dios jemi. Na'ari caí, ayée pu teja'uré'enejsin ti jaítze'e puajtzi muáaci'iti caí ajmí'í.

¹⁵ Aj pu'í á'uraa a'ijna í ja'ati. Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'imej í mej Israél jetze ajtémecan ti a'ín Jesús a'ín pú'eene'e ti ayén raarújte. ¹⁶ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú 'een jín a'ij pua'a raruurejca'a me'ijna í Jesús me'ijna jime'e ti a'ín ayén rijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rusé'upihua'a.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tij na'a ti yú auca'ítí a'ame, a'í pu auj tí'imuari'e í niyá'upua. Ayee nu che'atá nena'a inee tí'imuari'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Ayee mú 'een jín jaítze'e miyen tí'itese'eca'a mej mi raajé'ica me'ijna jime'e ti nu'u ayén Jesús raatéxiehuataca'a ti ayén huárini a'ij mej tí'ijri'ire a'ájna xicájra'an jetze mej rusé'upihua'a. A'í pu ajta nu'u ayén rata-muá'amua'ate'e í Dios ti nu'u ya'upuáara'an pú'een. A'ij pu nu'u jín ayén tíu'ujsejratata'a ti ayén che'atá na'a 'een tjí í Dios.

Jíme'en í mej jín rux'ej mena'a 'een í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

¹⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'ijna í Jesús tijn:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, capu ri'irí nej niyen tí'itj huáruuren nesej, í nej neajta teáata'a jetze airáane. Ayee nu che'atá nena'a tí'iruure a'ij nej tí'isise'ij ti ayén tí'iruure í niyá'upua. ²⁰ Ayee pu í niyá'upua nex'íeve'e ineetzi í nej yaujra'an pú'een. A'í pu ajta tí'inesejrate'e nain a'ij ti a'ín tí'iruure.

'Jee xaa ne'u, ayée pu tinaatasejrate'esin tí'itj ti jaítze'e huápi'í ruxe'eve'e caí a'ij nej neri tíu'uruu sej si temua'a naa tira'utasej. ²¹ Ayee pu hui niyá'upua hua'ajjájpuaxi'isin í teite huá'a tzajta'a í mej meri huácuui. A'í pu ajta hua'utá'asin mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani. Ayee nu che'atá nena'a hua'utá'asin a'achú pua'amé a'íime ti ayén na'aránanajche nej niyen hua'utá'an mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani.

²² Ajta yeehui a'ín niyá'upua, capu ja'atí á'axijte'e sino pu'uri ayén nain jín tinaa'ijca ineetzi, í nej yaujra'an pú'een nej ni najmí'ica a'uxjte'en. ²³ Ayee pu 'een jín huaríj í niyá'upua mej mi miyen che'atá mena'a r'í tinaatá'an ineetzi matj majta r'í tiratá'aca me'ijna í niyá'upua. Ajta, a'ín ti caí r'í tinaatá'aca ineetzi, í nej yaujra'an pú'een, a'í pu ajta caí r'í tiratá'aca í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

²⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ja'atí ti na'a ti ayén ranamua a'ij nej tí'ixa, ajta ti ayén ra'ará'astijre'en a'ijna ti yen neja'uta'íteca'a, a'ijna í ja'ati, ayée pu ruurican jín huateáturaasin tjí na'a rusén jime'e. Capu ja'anáj puajtzi raci'iti a'iné a'í pu ari huirájraa a'u ti ayén tiye'eci'ítiche'e ti huámí'ini. A'í pu ajta ari a'uun a'uteájrupi a'u ti ayén yé'eci'iti ti ruuri á'ara'ani.

25 'Ayeé nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Ayeé pu teja'ur'é'enejsin, jee xaa ne'u. Ayeé pu ari teja'ur'é'ene a'ájna xicá'jra'an ti jetzen ayén tihuá'aci'iti a'áimej í mej meri huá'cuui mej mi miyen ráanamua a'ij nej ti'ixa inee, í nej yaujra'an pú'een í Dios. Majta a'áime í mej miyen ra'ancuré'asin a'ij mej tí'ijnamuajran, a'áí mú rusén jime'e ruuri muá'aju'u.

26 'A'iné ru jetze pu ayén rusén jín ruuri í Dios, a'áí pu ayén naatá'a ineetzi í nej yaujra'an pú'een nej ni niyen che'atá nena'a ne jetze rusén jín ruuri.

27 A'áí pu hui ajta naatá'a nej ni ne'á'jna jín antínmua'arére ná'ara'ani nej ni hua'uxá'jte'en í teite a'iné nee nu neajta teáata'a jetze airánnejte.

28 'Caxu se'á'jna jín r'í'í tiyé'useijra, a'iné aj pu teja'ur'é'enejsin matíj mena'a pua'amé í mej meri huá'cuui, ayéé mú ranamuajran net'í'ij hua'utá'jeeve.

29 A'uú mú e'itajú'un a'u mej e'evé'enámi'ihuajmee. Majta a'áime, í mej r'í'í titetiú'jcha'áca'a, a'áí mú e'itajú'un mej mi ruuri muá'ara'ani. Mí majta a'áime í mej a'ij pua'a titetiú'jcha'áca'a, a'áí mú e'itajú'un nej ni niyen hua'uxá'jte'en ti ij ayén pua'ájti tihuá'aci'iti.

A'ij ti te'anxá'jta í ya'upuá'ara'an, ajta a'ij ti huataáj'mua'a a'ij ti rici í yaujra'an

30 'Capu r'í'iri nej niyen tí'itíj huáruuren nesej nena'a, sino ayéé nu che'atá nena'a huá'axijte'e a'ij nej tí'ijnamua í niyá'upua jemi. Ajta, ayéé pu tiraaví'jte'e a'ij nej tihuá'axijte'e a'iné canu niyen rahuauca nej niyen rici a'ij ti tina'ará'anjche sino ayéé nu rici nej ni niyen r'í'í tiraatá'an a'á'jna ti yen neja'uta'íteca'a.

31 'Tí pua'a nesej nena'a niyen tiu'utánxaj, canu niyen tzáahuati'ira'a jín niyen tiu'utánxajta. 32 Mí ajta, se'j pu ayén tineeté'xajta ineetzi, neajta inee, ayéé nu ramua'aree tíj na'a a'ij ti tí'inexa ineetzi, ayéé pu tzáahuati'ira'a jín tí'inexa a'á'jna.

33 'Mú'een xu seica huata'áiteca'a í Juan jemi. A'áí pu ajta tzáahuati'ira'a jín tejámuatá'ixaa ineetzi jime'e. 34 Capu hui ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén tí'inexajta ineetzi.

'Mí neajta, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e ne'á'jna jime'e í Juan ti ij Dios ayén tejámuatá'uuni'i. 35 Ayeé pu a'atzu tiu'uté'vai a'á'jna í Juan tíj tatzari ti á'ataa, ti ajta nain japua huatátzave'e'jye'i. Seajta mú'een, ayéé xu a'atzu huataúra'a sej siyen huataájtemua'ave'en se'á'jna jime'e sej ra'ancuré'a a'ij ti a'á'ín tiu'utaxá'jtaca'a.

36 'Tí'ití pu jaítze'e ruxe'eve'e caí a'ij ti tiu'utaxá'jtaca'a a'á'jna í Juan. A'á'jna ti Dios ayén jín tinaa'á'jca nej ni niyen ne'á'jna jín te'ará'asten í nej nerí niyen ne'á'jna jín rici, a'áí pu ajta tí'ivaire'e sej si siyen ráamua'aree ti ayén neja'uta'íteca'a a'á'jna í niyá'upua. 37 Ajta a'á'ín í niyá'upua ti ayén neja'uta'íteca'a, a'áí pu ajta naaté'xajta'ca'a ineetzi jime'e. Mú'een xu caí ja'anáj ráanamujri'i ti tiu'uxá'jtaca'a. Caxu seajta ja'anáj ruf'í'í jín raase'j a'ij ti 'een. 38 Caxu seajta ra'ancuré'asin a'ij ti a'á'ín tiu'utaxá'jtaca'a a'iné caxu na'ará'astijre'esin ineetzi, Dios ti neja'uta'íteca'a.

39 'Mú'een xu aujca'aneecan jín tiu'ujmua'ate se'á'jna jetze í yu'uxari a'iné ayéé pu tejamuá'amitie'jte'e sej se'á'jna jetze yaú'ítiee xá'aju'un a'ij sej ye'í huárini sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani. A'á'í pu hui a'á'ín pú'een í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej tiu'utaxá'jtaca'a ineetzi jime'e.

40 'Mí seajta mú'een, caxu á'ujca'ane sej siyen na'ará'astijre'en ineetzi nej ni amuaatá'an sej si rusén jín ruuri xá'ara'ani.

⁴¹ 'Capu ne jetze ruxe'leve'e ti pua'a tevi ayén rí'i tinaatá'an. ⁴² Mí seajta mú'een seicié xu tí'imua'atze. Nee nu niyen ramua'aree sej caí hui raxí'leve'e í Dios í a'amua tzajta'a.

⁴³ 'Ayee nu 'een jín ave'ecáane niyá'upua jetze me'ecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti. Aru ti pua'a ja'atí runiúucajtz'e'en jín mú a'uvé'eme'en, mú'een xu xaa ra'ancuré'evi'iti se'íjna.

⁴⁴ '¿A'iné tí'irí'iri sej tzáahuatí'ira'a jín té'antzaahuat'e'en tí pua'a siyen rí'i tiu'utaúra'an rujímua'a sena'a, seajta caí tí'itese'e sej ráahuauni ti Dios rí'i tejamaatá'an? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. ⁴⁵ Caxu siyen mú'een tí'imua'atze nej tejá'amuaxajtzi'iran í niyá'upua jemi. A'ii pu a'íin pú'een í ti tejá'amuaxajtzi'iran a'íjna í Moisés teecan, í sej siyen rachú'leve'e ti a'íin a'amua japua niuuni.

⁴⁶ 'Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e se'íjna jemi í Moisés, ayée xu seajta ná'antzaahuat'enche'e ineetzi se'íjna jime'e ti a'íin ayén neetzi jime'e ra'utéyu'uxaca'a. ⁴⁷ ¿A'iné sej si caí rá'atzaahuat'e'e a'ij ti a'íin tira'utéyu'uxaca'a? ¿A'iné tí'irí'iri sej siyen rá'antzaahuat'e'en a'ij nej inee tejámuaatá'ixaate'esin? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'iquí Jesús a'uun u jetze pújme'en antá'aa í jaj japua ti ayén téja'arájt'ehuaa tíjín Galilea. Ayee pu ajta téja'arájt'ehuaa tíjín Tiberias. ² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan a'iné mu'uri raasej me'íjna ti huápi'i ruxe'leve'e ti ayén tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucuí'ica'a. ³ Aj pu'i Jesús a'ánna a'ujnéj jirí japua. An pu a'utayé'ijxi, majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

⁴ Pu'uri vejlí'itaca'a a'ájna xicájra'an mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ti Dios hua'irájt'uaa a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecantaca'a. ⁵ Tí'ij jí Jesús ayén huanéereajraa. Tí'ij i hua'uselj mej e'evé'uju'uca'a í teite. Aj pu'i Jesús a'íin Felipe ayén tiu'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné teyé'enanán í pan í mej racua'ani a'íime í teite?

⁶ Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús a'ij ti rini. Mí ajta, ayée pu 'een jín raata'íhua'uri'i í Felipe ti ij ayén raasej a'ij ti rini. ⁷ Felipe pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú mej ramuá'itijca aráhuaica máxcira'i jime'e, capu a'íi na'a cí'ipe tej ti pan huánanan tej ti naíjmi'ica tiu'umín.

⁸⁻⁹ Aj pu'i sej ti jamuan á'uche'ecane'e, a'íjna í Andrés ti juutzeá'jra'an pú'een í Simón, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Yé pu pa'ari'i huatéj'jee. Anxí'vica pu hui pan tícha'íi, ajta hua'apuaca í hua'ité. Mí ajta, capu a'atzu cí'ipe mej mi naími'i tiú'ucua'ani.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hua'uta'ájte'en í teite mej a'ujrá'asixi'in.

Ayee pu 'een jín ayén raataxájtaca'a a'iné jeíhua pu huá'ixaata'aca'a a'ujna. Majta a'íime í teteca, a'úu mú a'urá'aseajraa. Ayee mú ará'asijme'e a'achú cumu anxíj vi'ira'a méyee majta méyee.

¹¹ Aj pu'i Jesús ra'ancuré'e'í'ipi í pan. Ajta rí'i tiraatateújtzi'ire í Dios jemi. Ajta hua'uré'e'í'ipi'i a'ímej í mej a'ucaíjme'ecaa a'achú ti sej raxí'leve'eca'a.

Ayee pu che'atá na'a hua'uré'e'i'ipi'i'í í hua'ité. ¹² Mat'i'ij ruxi'éehua tiú'ucuaa, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tijín:

—Setá'aj raaré'e'i'ipi'in í ti avé'eturaa. Ché'e cai ti'it'ij a'uvá'itzi'in.

¹³ Mat'i'ij mi raaré'e'i'ipi'i. Ayee mú te'evé'ejiste'axi í sic'iri jetze a'íjna í pan ti avé'eturaa mej tiú'ucuaa.

¹⁴ Majta a'íime í teite, mat'i'ij miyen raase'ij me'íjna í Jesús ti ayén huar'íj, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, amí pu hui a'íin pú'een a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ti ayén yé nu'u uvé'enejsin íiyen chaanaca japua.

¹⁵ Ajta a'íin Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a í ru tzejta'a mej miyen raax'i'epi'íntare mej a'ire'enejsin mej mi ca'anéeri jín tiraa'íjcate'en ti a'íin te'enteárate í rey jime'e. A'íj pu jín, ayén ajtáara. A'uu pu jiri japua a'ujnéj ruse'ij.

Jesús pu antamé japuan í jaj ti ve'éé

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ T'i'ij huaré'eciéenajme'eca, a'úu mú a'ucáane a'utí e'eve'e'ástime í jaj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e. ¹⁷ A'uu mú baarcu jetze atéeci. Mat'i'ij mi antac'ij u jetze pújme'en u Capernaúm. Pu'uri huaré'etica'arijme'e. Ajta a'íin Jesús, capu mé'e já'ahua'aca'a. ¹⁸ Ca'anín pu jín huá'eecaca'a. Ajta pu'uri á'ujruurejca'a í jaj. ¹⁹ Mat'i'ij aujú'ucuaa a'achú anx'íj, o arájsevi kilómetros, mat'i'ij mi raase'ij ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Jesús. Jaj japua pu huamé'ecaa. Jé'ecan mú tiu'utátziin.

²⁰ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'íin pú'een. Caxu tí'itzi'ine'e.

²¹ Mat'i'ij mi miyen huate'ujca'ane mej mi miyen ra'ateájtuaani í baarcu jetze. Camu a'achú a'ateevi'i me'uun a'utanéj a'ájna a'u mej a'uju'ucuaa.

A'íi mú nu'u rúuhuaumen me'íjna í Jesús

²² Majta a'íime í teite í mej a'uun u jetze pújme'en e'etiújsej í Jesús jemi, a'íi mú a'uun a'uteájturaa.

Yee ruijmua'a yee, ayée pu tihua'amitiejte'eca'a ti se'ij na'a e'ecáve'eca'a í baarcu, ajta ti a'íin Jesús cai a'íjna jetze ateájraa huá'a jamuan í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, sino ru'íjmua'a mu'u antac'ij. ²³ Mat'i'ij mi seica me'uun újhuiixi í baarcu a'ájna vejli'i a'u mej tejá'ucuaa í teite t'i'ij Jesús r'i'í tiraatá'a í Dios. A'uu pu é'eme'ecan í baarcu, chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Tiberias. ²⁴ Mat'i'ij mi a'íime teite miyen ráamua'areeri'i ti nu'u cai ajta a'uun á'ucatii u Tiberias a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Mat'i'ij mi me'íjna jetze atéecijxi a'íjna jetze í baarcu ti ti'imui'í. Seica mú atéecijxi se'ij jetze, majtáhua'a í seica, se'ij jetze mú mijta atéeci, mej mi me'uun a'atanén u Capernaúm, mej mi me'uun ráahuauni me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'íin pú'een í pan í mej jín ruuri muá'ara'ani

²⁵ Mat'i'ij ráateu me'újna u jetze pújme'en a'alaguun jetze, aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Rabí, ¿a'anajni yé perá'a peyujna?

²⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Caxu se'íjna jín nehuahuau se'íjna jín sej tiu'uséj a'íj nej huar'íj í sej jín a'íj te'utase'ij sino ayée xu 'een jín nehuahuau se'íjna jime'e sej ráacua se'íjna í pan, seajta sej temua'a naa titéeu'uxai. ²⁷ Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en sej si se'íjna

huamuá'itín í cua'ira ti a'uva'jtzi sino setá'aj siyen tiu'umuári'en sej si se'íjna huamuá'itín í sej jín huateúvtaire'en tíj na'a rusén jime'e. Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, nee nu ne'íjna amuaatá'asin a'íné a'ín Dios ti niyá'upua pú'een, a'í pu a'íjna jín tinaa'íjca.

²⁸ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Tí'itájni hui ruxe'eve'e tej tiyen te'íjna jín huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

²⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen ná'antzaahuate'en ineetzi ti Dios neja'uta'íteca'a.

³⁰ Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Tí'itájni jín piyen rici ti huápi'í ruxe'eve'e tej ti tiyen raasej, tej ti te'íjna jín muá'antzaahuate'eni iA'íné pej pi piyen rici? ³¹ Tavaújsimua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna ti nu'u maná pú'een me'újna a'u ti caí é'eti'itijca'a. Ayee pu té'eyu'usi'í tijín: “A'í pu nu'u hua'utá'a mej me'íjna huá'ua'ani í cua'ira ti nu'u júte'e é'eme'ecan.”

³² Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti caí a'ín pú'een í Moisés teecan ti ayén hua'utá'a a'íme á'amua'upua'ístemua'a mej ráacua'ani í cua'ira ti júte'e é'eme'ecan. Capu xaa ne'u, sino niyá'upua pu ayén amuaatá'asin sej si huateúvtaire'en se'íjna jime'e í cua'ira ti tzáahuati'ira'a jín júte'e é'eme'ecan.

³³ A'íné nee nu a'ín pú'een í cua'ira ti Dios jemi é'eme'ecan, neetzi pu jemi ajta é'eme'ecan. Nee nu júte'e e'ícaanej nej ni hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e mat'íj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

³⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen taatá'an pe'íjna í cua'ira tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

³⁵ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'ín pú'een í ti jetzen é'eme'ecan í cua'ira í mej jín huateúvtaire'en mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. Ja'atí ti na'a ti neetzi jemi ve'eré'enen, capu ja'anáj i'icuatá a'ame. Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén na'ará'astijre'en ineetzi, capu ajta ja'anáj huata'l'ími, sino Dios pu rusén jín raatá'asin.

³⁶ Neajta inee, ayée nu neri tejámuatá'ixaa sej seri nesej ineetzi. Mí seajta mú'een, caxu té'atzaahuate'e. ³⁷ Mat'íj mena'a pua'amé í ti Dios naatátuure'sin, a'íme mú ve'eré'enejsin ineetzi jemi. Ajta ti pua'a ja'atí ayén neetzi jemi ve'eré'enen, canu ja'anáj raaré'iti.

³⁸ Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huárini a'ij nej nesej nena'a tí'ijxe'eve'e sino nej ni niyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁹ Ajta, ayée pu tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a ti caí sej á'uveti a'íme í mej ve'eré'ene ineetzi jemi sino nej ni na'ím'íca japua huániumi a'ájna xicá'jra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ijxe'eve'e í niyá'upua ti ayén tirá'aci'iti ti ruurican jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e ja'atí ti na'a ti ayén tirá'amitiejte'e ja'atí nej pí'rici, ajta ayén tiná'astijre'e ineetzi. Neajta inee, ayée nu ra'ajjásin huá'a tzajta'a í mej meri huá'cui a'ájna xicá'jra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

Mua'újniuste a'íme í mej Israel jetze ajtémecan

41 Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, mat'ij mi autéjhuii mej runiúuste'e rujámua'a me'íjna jime'e ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ñn pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. 42 Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'ñn pú'een í Jesús ti ajta yaujra'an pú'een a'íjna í José? ¿Ni qui tecaí huá'amuajte í taátajra'an, ajta í náánajra'an? A'iné tijtá ne'u. A'íj pu jín, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ñn ayén tí'ixajta ti nu'u júte'e e'icaanej?

43 Aj pu'í Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu hui siyen ché'e runiúuste'e. 44 Capu ri'iri ti ja'atí ayén ve'eré'enen ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacáí ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén huárini. Neajta nu niyen ra'ajjásin huá'a tzajta'a í mej meri huácuui a'ájna xicájra'a ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

45 Ayee mú tira'uyú'uxaca'a a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “Dios pu nu'u ayén tihuá'umua'aten najjimi'ica.” Ja'atí ti na'a ti ayén ranamua í ru tzajta'a a'ij ti tí'ixa í niyá'upua, ajta ti ayén ráaruuren a'ij ti a'ñn tí'ijxe'eve'e, a'íj pu ve'eré'enejsin ineetzi jemi.

46 Capu ayén huataújmua'a ti ja'atí ari raasej a'íjna í niyá'upua sino inee, i nej ne'uun a'uvé'emej a'u ti a'ñn é'esejre'e, nee nu neri raasej í niyá'upua.

47 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén té'antzaahuat'e'en a'ij nej tí'ixa, a'íj pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. 48 Nee nu ne'ín pú'een í cua'ira ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

49 'A'amua'huáacixa'astemua'aci'í mú ráacua me'íjna í maná a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'té'ti'ijca'a. Majta á'iyen mú huácuui. 50 Mí ajta, yé pu seijre'e a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tí pua'a ja'atí ráacua'ani a'íjna, capu ja'anáj mi'ini.

51 Nee nu ne'ín pú'een a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej, ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tí pua'a ja'atí ayén ráacua'ani a'íjna í cua'ira, a'íj pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, a'íjna í cua'ira, a'ii pu a'ñn pú'een í nej ratéhua'ira'a, í nej neajta ratámuai'ivajta huá'a jetze me'ecan matíj mena'a mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

52 Majta a'ñime í mej Israél jetze ajtémecan, ca'anín mú jín autéjhuii mej tí'ihuaúrixaate'en. Miyen tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti a'ñn ja'atí ayén nu'u ruhuá'ira'a taamín?

53 Aj pu i Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a secaí ráacua'ani i nehuá'ira'a, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, ajta ti pua'a secaí raayé'en i nexuure'e, caxu rusén jín ruuri xá'aju'un. 54 A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ayén raayé'en i nexuure'e, a'íj pu ayén ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu niyen ra'ajjásin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

55 Ayej tí'ayajna xaa ne'u. A'íj pu nehuá'ira'a, a'ñn pú'een í ti cua'ira jetzen airáninei í mej tzáahuatí'ira'a jín ruuri muá'ara'ani í Dios jemi. Ajta a'íjna, a'ii pu xaa ne'u a'ñn pú'een í jaj í mej tzáahuatí'ira'a jín irayé'en mej mi caí ché'e ruxiéemiste'e í Dios jemi. 56 A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ti ayén raayé'en i nexuure'e, a'íj pu huateáturaasin ineetzi jemi. Neajta nu niyen che'atá nena'a huateáturaasin í jemin.

57 A'íj pu ayanna neja'uta'íteca'a í niyá'upua ti il'irúuri. Neajta nu ne'íjna jetze aránca'ane nej ni ruuri ná'ara'ani í niyá'upua jemi. Ajta a'ñn í ja'atí ti

ayén tí'icua'a ineetzi jemi, a'í pu ayén che'atá na'a neetzi jetze araujca'ane ti ij a'ín ruuri á'ara'ani í Dios jemi. ⁵⁸ A'í pu a'ín pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tahuáacixa'astemua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna í maná. Majta huácuu. Mí ajta, a'ín ti ayén racua'aca a'íjna í cua'ira ti neetzi jetze airáninei, a'í pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

⁵⁹ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tí'íj a'uun tihua'amua'atejca'a a'u mej e'etiújse'irihua'a a'ujna u Capernaúm.

A'ij mej tiu'umuá'aj a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

⁶⁰ Mat'íj me'íjna huánamujri'í, ayée mú mu'íití tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—A'ij pu pua'a taatá'a ti ayén tí'ixa. Jé'ecan pu hui muári'eri tej tiyen yaú'títee tá'ara'ani.

⁶¹ Ajta a'ín Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a mej miyen runiúuste'ecaa. Aj pu'í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni a'ij pua'a amuaatá'a nej niyen tejámuatá'ixaa? ⁶² Ari ti pua'a siyen naasej ineetzi, í nej teáata'a jetze airánnejte, nej ni a'uun a'ujnéen júte'imua a'u nej amuacáí á'ucatií. ⁶³ A'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e a'íjna ti jetzen airáninei í sej ratéhua'íra'a. Capu a'atzu xaa ne'u. Mí ajta, a'íjna í niuucari í nej niyen tejá'mua'ixaate'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ca'aníjra'a naatá'a nej niyen tiu'utaxá. Ajta, a'íj pu jetze airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. ⁶⁴ Mí seajta mú'een, mu'íití xu caí té'atzaahuatete.

Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íné tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'í pu rú'umua'areereca'a ja'atí ti pírici ti caí rá'atzaahuatete'eca'a, ajta ja'atí ti pú'een ti Jesús jime'e tiu'utátuiire'esin. ⁶⁵ Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu 'een jín tejámuatá'ixaa ti caí rí'irí ti ja'atí ayén huataújtuiire'en ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacáí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huári'ni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶⁶ A'ajná'imua mu'íi mú miyen titeecájxiehuataca'a mej mi caí ché'e jamuan á'ujjuhua'ane'en. ⁶⁷ Aj pu'í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í a'íme í mej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase tíjín:

—Ari mú'een, ¿ni seajta seri ajtá'icniuc ineetzi jemi?

⁶⁸ Ajta a'ín í Simón, ti ajta í'í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'atajní máaj jemin té'uju'un? Mú'etzi pu'u jemi seijre'e í niuucari í tej jín ruuri tá'ara'ani, tíj na'a rusén jime'e. ⁶⁹ Ayee tu hui rá'atzaahuatete, teajta tiyen ramua'aree pej pe'ín pú'een í pej Dios jemi e'icaanej, ti Dios ajta muaja'utétuaasin í ruri'í'irínta'a.

⁷⁰ Aj pu'í Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui necaí niyen amua'antíhua'u mú'ejmi mí sej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase? A'íné níjta ne'u. Mí ajta, se'íj ti mú'ejmi jetze ajtémecan, tiyaaru'u pu jetzen seijre'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷¹ A'íjna ti nu'u tiyaaru'u jetzen seijre'e, a'í pu ayén huatamuá'a í Judás. A'í pu yaujra'an pú'ene'e a'íjna í Simón ti ayén te'entimu'utaca tíjín Iscariotes. Ajta a'ín Judás, huá'a jetze pu ajtémecantaca'a í mej tamuaamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'í pu a'ín pú'een ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin a'íjna jime'e í Jesús.

7

Mat'ij tiu'uyé'este me'ijna jime'e mej avé'inaamua'asin

¹ Tij na'a a'ájná'imua, a'úu pu a'uteájturaa í Jesús a'ujna u Galilea. Capu ché'e a'uun á'uche'ecane'e u Judea a'iné a'íime í mej Israël jetze ajtémecantaca'a í mej a'uun é'echejca'a, ayée mú raxí'eve'eca'a mej raajé'ica. ² Pu'uri ajta vejlí'itaca'a a'ájna mat'ij miyen tí'yestehua'a me'ijna jime'e mej avé'uj'inaamua'asin, í mej Israël jetze ajtémecan. ³ Mat'ij mi miyen tiraata'ixaa í ihuáamua'ame'en í Jesús tijín:

—Patá'aj hui piyen huírá'ra'ani peyujna pej pe'uun á'ura'ani a'ujna u Judea, mej mi a'íime í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an miyen raasej' a'ij pej rici pe'ijna jime'e ti hui huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej'. ⁴ Tí'pua'a hui ja'atí ayén raxí'eve'e mej mi mé jéj're'e miyen ráamua'ati, capu ayén avíitzi jín tí'imuarí'e. A'iné ayée pej hui rici pe'ijna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, naa pu xí'epi'in pej piyen á jéj're'e huatá'asej'rata huá'a jemi, mat'ij mena'a pua'amé mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁵ Majta a'íime í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e, camu majta rá'antzaahua me'ijna í Jesús. ⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capúu xi a'ájna teja'ur'é'ene ti huaxí'epi'in ineetzi jemi nej ni ne'uun a'utanén. Aru mú'ejmi jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén í'ixí'epi'in. ⁷ Capu hui a'atzu rí'irí mej amuájcha'íire'e í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Mí majta xaa ineetzi menéjcha'íire'e me'ijna jime'e nej caí niyen a'ij pua'a tihuá'axajta mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi. ⁸ Setá'aj se'uun a'ujnén a'ánna a'u mej tejé'eyeste. Caxí'í nu a'umé'e na'ame inee nej ni ne'uun íjii teja'uvé'emua'ariive'en a'iné capu xi ayén teja'ur'é'ene ti ari huaxí'epi'in.

⁹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i a'uun a'uteájturaa a'ujna u Galilea.

Jesús pu avíitzi jín a'uun a'ujnéj

¹⁰ Mí ajta a'ín, ayée pu huaríj. Mat'ij a'ucíj í ihuáamua'ame'en mej mi me'uun tejá'uyesten, a'íi pu ajta u á'ume. Capu ruseí'rata u á'ume, sino avíitzi pu'u jín u á'ume.

A'íi mú rahuauhuau í Jesús a'íime í mej Israël jetze ajtémecan

¹¹ Majta me'ín í mej me'uun tejé'eyestehua'a, a'íi mú rá'ixí'eeri'ireca'a me'ijna í í Jesus. Miyen tí'ixáata tijín:

—¿A'uné a'ij 'een a'ijna í ja'ati?

¹² Jéihua mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a a'ijna jime'e í Jesús huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'tiújseire'eca'a. Seica mú miyen tí'ixajtaca'a tijín: “Rí'í pu tí'tevij.” Majta seica miyen tí'ixajtaca'a tijín: “Capu a'atzu. A'íi pu hui huá'acuanamua í teite.”

¹³ Majta, capu ja'atí ayén á'ujca'anejca'a ti ayén ruseí'rata tiu'utaxájta a'ijna jime'e í Jesús a'iné mehuá'atziíine'eca'a a'íimej í mej tí'itíj jín antiújmua'areereca'a a'íime jemi í mej Israël jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umuá'ate mat'ij tí'yestehua'a

¹⁴ Mat'ij meri já'ita'a ujú'uncaa í mej tí'yestehua'a, aj pu'i Jesús a'uun a'uteájrapi teyujta'a. Tí'ij jí a'utéjche ti tihuá'umua'aten í teite. ¹⁵ Jé'ecan mú rí'í tira'utasej' a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Ayee mú tí'ij'ixaate'eca'a tijín:

—¿A'iné tí'irí'irí ti a'ín caí ja'anáj tí'ihuaújmuá'ate, a'íi pu raayí'iti ti ayén tihuá'umua'aten?

16 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu a'ij tirájteu nesej a'ij nej tihua'amua'aten sino a'í pu ayén tinaatá'a a'íjna ti yé neja'uta'íteca'a. 17 Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén naatá'a nej niyen tí'imua'ataca ca'ín nesej nena'a a'ij tirájteu. 18 A'íjna ti ayén tí'ixaxa'a a'ij ti a'ín na'a tirájteu rusej, ayée pu 'een jín ayén rici ti ij r'í tiu'utaúra'an rusej.

'Mí neajta inee, ayée nu ne'íjna jín tí'imuar'e nej ni niyen r'í tiraatá'an ne'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. Tí pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'í pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén tinaatá'a nej niyen tí'imua'ata ca'ín nesej nena'a a'ij tirájteu.

19 '¿Ni caí a'ín Moisés teecan ayén amuaatátui a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Aa ni'íjta ne'u. Mí seajta mú'een, capu ja'atí ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén araúrasten a'ij ti a'ín niuucari tí'ixa. ¿A'íné 'een jime'e siyen tí'ijxe'eve'e sej naajé'ica?

20 Majta a'íme í mej me'uun ajteáxireca'a, ayée mú titeetaniú tijín:

—Tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e. ¿A'ataani hui ayén tí'ijxe'eve'e tí'ij muáje'ica?

21 Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Seij nu'u jín niyen huarj ti ayén huáp'i ruxe'eve'eca'a. Ajta a'ín amuaatéjteu naíjmi'ica. Jé'ecan xu avé'ejistaxi. 22 Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire se'íjna jime'e ti Moisés teecan ayén amuaata'ajj sej nu'u ra'antisíjchixi'ín í naviira'an. Jee xaa, capu Moisés teecan jetze huanéj, sino Dios pu ayén raateájtuua a'ímej jemi í á'amuyaya'upuaci'istemua'a. A'ij xu jín siyen ra'antisí'iche í naviira'an í uneeca'í ti teáata'a se'ájna xicájra'an sej jetzen ruse'upi. 23 Ayee xu 'een jín tí'ijri'ire sej si caí auté'itzen se'íjna jemi í niuucari ti Moisés teecan raateájtuua. Tí pua'a ayén 'een, ¿a'íné 'een jín si níniu'ucacu ineetzi jemi se'íjna jime'e nej niyen nain jín raarújte sej í ja'ati ne'ájna xicájra'a sej jetzen ruse'upii?

24 'Xaatapua'ajta sej siyen tihua'axijte'e a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. Mí seajta mú'een, ayée xu huárini sej si siyen tihua'uxijte'en a'ij ti tiraavijte'e tzáahuati'ira'a jime'e.

Jesús pu jime'en tí'ixa a'utí'é'eme'ecan

25 Jime'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a, aj mú mi seica miyen autéjhuii mej tí'ihuaúrihua'u. Miyen tijín:

—¿Ni caí a'ín pú'een í mej miyen jime'en tí'itese'e mej raajé'ica? 26 Yee pu hui jé're huatéjvee tihua'ixate'e. Mí majta, camu a'ij tí'ijee. ¿Ni qui meri miyen raamuá'a tijín: “A'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u”? 27 Mí teajta iteen, teen tu hui ramua'aree a'u ti é'eme'ecan te'íjna í ja'ati. Mí ajta a'ín í Ciríistu'u, tí'ij a'ín yé uvé'enen, capu ja'atí ramua'aréeren a'u ti é'eme'ecan a'íjna. —Ayee mú tí'ixajtaca'a.

28 Ajta a'ín Jesús, aúche'e pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a. Aj pu'í ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jee xaa ne'u, ayée pu hui tí'ayajna sej nemua'ate, seajta siyen ramua'aree a'u nej é'eme'ecan. Canu nesej nena'a yé ve'ecáne sino ti yé neja'uta'íteca'a, a'í pu nain jín ayén tí'ijri'ire. Capu tí'ihua'itzi í jemin. Mí seajta mú'een, caxu ramua'ate a'íné caxu rá'astijre'e. 29 Mí neajta inee, nee

nu xaa ramua'ate a'iné a'úu nu é'eme'ecan í jemin. A'í pu hui ajta yen neja'uta'íteca'a.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utatése mej raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ayén raatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene, a'ájna ti jetzen huaxí'epi'intari'ihuaca'a ti ayén huámí'ini. ³¹ Majta a'íime í mej jemin e'etiújsej, mu'íití mú miyen rá'antzaahua. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí'ij yé uvé'enen a'íjna í Círíistu'u Dios ti ra'antíhua'u, ¿ni qui jaítze'e ayén a'íjna jín rini ti huápi'i ruxe'ev'e caí amíjna mi ja'atí?

A'íime fariseos mú nu'u xantaaru'u huata'áiteca'a mej raatéevi'i me'íjna í Jesús

³² Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'unamuajri'i a'ímej í teite mej miyen xahuaani'i mú jín tiúj'ixaate'e. Matí'ij mi a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seica huata'áiteca'a a'ímej í mej me'uun tí'icha'íi mej mi raatéevi'i.

³³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ché'e á'ateeri mú'ejmi jemi a'iné pu'uri vejli'i nej ni ne'uun a'ujnéen ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. ³⁴ Mú'een xu nehuauni, aru caxu mé'e ne'jé'eteuni. Ajta, capu rí'íríista a'ame sej se'uun a'ujnéen a'u nej a'ij éene'e na'ame.

³⁵ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiúj'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'uquí hui a'umé a'u ti caí rí'írí tej tiyen yé'uteuni? ¿Ni qui a'uun se'j chué'ra'a japua a'umé huá'a jemi í teite í mej a'ucíjxi huá'a tzajta'a a'íime í mej Grecia é'eme'ecan? ¿Ni qui hui ajta ayén tihua'amua'aten a'ímej í mej Grecia é'eme'ecan? ³⁶ ¿A'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jín tej nu'u rahuauni, teajta nu'u caí rateuni, ti ajta nu'u caí rí'írí tej a'uun á'uju'un a'u ti a'ij éene'e a'ame? —Ayeé mú tiújihua'uraca'a.

Jesús pu hua'utá'íneesin mej mi jemin ve'eré'enen

³⁷ Tí'ij ari te'entipua'arijme'eca í mej tí'yeste, a'ájna xicá'jra'an ti jaítze'e ruxe'ev'e'eca'a í mej me'íjna jetze tí'yestehua'a, aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi huá'a tzajta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí pua'a hui ja'atí ayén ruxiéemiste'e a'íjna jíme'e ti caí urarí'ene'e jín huateájturaa í Dios jemi, ché'e a'ín ayén ve'eré'enen ineetzi jemi nej ni niyen ca'aníjra'a tiraatá'an. ³⁸ Ayeé pu che'atá na'a raruuren a'íjna í ja'atí ti ayén na'ará'astijre'esin ineetzi a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “A'íj pu jetzen airáninei í tzajta'an temua'a naa a'íjna í jaj ti jetzen aráu'jca'anen a'íjna í ti jín ruuri a'ame. Ayej se'íre'e a'ame tíj jetzen airáamí'íye í jaj.” —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ A'íjna í niuucari tijín “jaj”, ayée pu huataújmua'a tijín: í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti Dios raateájtuaaniiche'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej rá'antzaahua. Ayeé pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús a'iné capu xi é'e já'ahua'aca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna jíme'e ti a'ín Jesús caí xi a'ujnéj u júte'e ti ij Dios ayén án ye'ecá'jratí í ipuari japua.

Capu xi huá'amitiejte'eca'a í teite ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús

⁴⁰ Jíme'en mu'u miyen ráanamuajri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a seica í teite tijín:

—Ayej hui xaa ne'u ti'ayajna ti a'ñin pú'een ti ayén tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, í tej tiyen rachú'eve'e.

⁴¹ Majta seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'ii pu hui a'ñin i'i pírici ti i'i Ciríistu'u.

Majta seica miyen tiú'íhualuraca'a tijín:

—¿A'íné hui tí'iri'iri ti a'ñin Ciríistu'u ayén a'uun é'eme'ecanta u Galilea?

⁴² ¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u a'ñin Ciríistu'u ayén airaújnejte'esin a'íjna jetze í teitestemua'ame'en í David teecan? Ajta nu'u ti a'uun é'eme'ecanta a'ame a'ujna u Belén, a'u ti a'ñin David teecan e'echéjme'e.

—Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴³ A'ij mú jín já'ita'a a'utacij í teite me'íjna jime'e í Jesús. Seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta seica seicié. ⁴⁴ Seica mú miyen raxí'eve'eca'a mej miyen raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ahuaújca'ane ti rajví'i.

Camu nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í Jesús a'ñime í mej títetat'e'eca'a

⁴⁵ Mat'íj mi a'ñime í mej tí'icha'ii u teyujta'a, a'úu mú a'ur'éene huá'a jemi í mej me'uun tí'aijta u teyujta'a, majta í fariseos jemi. Mat'íj miyen tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íné 'een jín secaí ye'eráavi'iti?

⁴⁶ Majta a'ñime í mej tí'icha'íve, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí ayén tí'ixaxa'a tíj amín tí'ixaxa'a.

⁴⁷ Ayeé mú tiu'utaniú a'ñime í fariseos tijín:

—¿Ni ajta ari ayén amuáacuanamua mú'ejmi? ⁴⁸ ¿Ni caí seíj ti tí'ita'ajite'e ari rá'antzaahua a'íjna, na'ari seíj ti téjmi jetze ajtémecan i tej fariseos pú'een?

⁴⁹ Majta í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a, camu a'atzu yaú'itie a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari Moisés teecan ti raateájtuaa. Dios pu ari hua'uxájte amñime. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'ñime í fariseos.

⁵⁰ Ajta a'ñin Nicodemo, a'íjna ti ari í Jesús jemi a'atánejca'a, tíj ajta seíj pú'eene'e ti huá'a jetze ajtémecan, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

⁵¹ —Capu ayén tiraavíjite'e tej tiyen ra'uxájte'en tí'ij puajtzi ráaci'iti. Ayeé pu té'axa í yu'uxari jetze í tej jín tí'aijta ti ayén nu'u ruxe'eve'e tej nu'u tiraa'íhua'u amuacaícan jín te'íjna í ja'atí tej ti ráamua'aree a'ij ti tí'itíj jín rici. ¿Ni caí ayén ti'ayajna?

⁵² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni hui mú'ee pe pajta pe'uun é'eme'ecan u Galilea? Aúuhuauchi í yu'uxari jetze pej pi piyen ráamua'aree ti caí ja'atí a'uun é'eme'ecan u Galilea ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

⁵³ Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a. Mat'íj mi a'ucíjxi a'u ti seíj é'eche.

8

A'íjna í 'íta'a ti huaújxana'acire

¹ Ajta Jesús pu a'uun á'ume jiri ti a'utacá'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. ² Tapuá'arijme'eca pu a'uun a'ujnéj teyujta'a. Majta mú jeíhua teite ajteáxñreca'a í jemin. Aj pu'i a'ujyeíjxi ti i tihuá'umua'aten.

³ Majta a'ñime í mej jetzen tiú'ujmua'ate í niuucari í mej jín tí'aijta, majta a'ñime í fariseos, a'ñi mú seíj e'eráavi'iti í 'íta'a. Ayeé mú tiraatéevi'i tí'ij auj ayén rijcaa í 'íta'a ti ruxána'acira'ate'eca'a. Mat'íj mi raata'áj ti a'uun já'íta'a a'utéchaxin mej mi raaseíj í teite. ⁴ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Maeestru, ayée mú yehui tiraatéevi'i amíjna mi 'íita'a tí'ij auj xana'acira'ate'eca'a. ⁵ Ajta a'ín Moisés, ayée pu yehui titaata'ajj a'íjna jetze í niuucari ti raateájtuaa ti ayén ruxe'eve'e tej nu'u tetej jín raajé'ica. Ari mú'ee, ¿a'iné yehui pajta ti'ixa?

⁶ Ayee mú me'íjna jín tiraata'íhua'uri'i mej mi me'íjna jín ra'antimuá'itin a'ij ti a'ín ti'itj jín tihua'utá'ixaate'esin. Ayee mú rahuauca'a me'íjna í mej jín tiraaxajtzi'i.

Ajta a'ín Jesús, a'í pu aicaújtutzi. Aj pu'i a'utéjche ti ruxité jín ra'uyú'uxa á chuaata'a. ⁷ Maúche'e mú tí'ira'íhua'uraca'a. Aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui seíj mú'een ja'anáj caí a'íjna jín ayén auté'itze í á'amuamua'atziira'a jime'e, ché'e a'ín ja'atí amuacaí raatatú'a í tetej jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁸ Ajtahua'a pu aicaújtutzi. Ajta ra'uyú'uxaca'a á chuaata'a. ⁹ Majta a'íime, jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, mat'íj mi me'uun tihui, seij majta seij, amuacaícan a'íjna ti jaítze'e vásta'a. Tí'ij jí a'í na'a í Jesús a'uun a'uteájturaa jamuan a'íjna í 'íita'a ti a'uun já'ita'a a'utéveeca'a.

¹⁰ Aj pu'i Jesús huatéechaxi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—'íita'a, ¿a'uné hui a'ij mé'een a'íime? ¿Ni caí mé'e ja'atí ti ayén ti'itj jín mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e?

¹¹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capu yehui ja'atí ayén neetzi jetze ti'itj jín tí'ijpua'ajte'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Canu neajta inee ti'itj jín mú'etzi jetze te'ujpuá'ajte'esin. Patá'aj á'ura'ani. Capej hui ché'e piyen pe'íjna jín te'uté'itzeaar'an. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jesús pu hua'atátzavi'i a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

¹² Tí'ij ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa í teite í Jesús, ayej tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nee nu yehui ne'ín pú'een í tatzari ti jín huáneeri'i huá'a japua naíjmi'ica í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'atí ti na'a hui ti nee jamuan á'uche'ecane'en, capu ja'anáj ayén tíca'amiste'e á'uche'ecane'e a'ame, sino ayée nu yehui raateájtuaani í jemin ne'íjna í tatzari í ti jín ruuri á'ara'ani.

¹³ Mat'íj mi a'íime fariseos miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pej piyen aseíj tité'axajta. A'íj pu yehui jín caí ti'itj vaire'e a'ij pej tité'axajta aseíj.

¹⁴ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Tí pua'a niyen neseíj tí'inxajta, aúche'e pu yehui tí'ivaire'e nej niyen tí'inxajta neseíj a'íjna jime'e nej niyen ramua'aree a'u nej a'arájraa, neajta niyen che'atá nena'a ramua'aree a'uj nej a'umé. Mí seajta mú'een, capu yehui a'ij tejamuá'amitiejte'e, a'u nej a'arájraa, na'ari a'u nej a'umé. ¹⁵ Ayee xu siyen sena'a huá'axijte'e a'ij sej rujímua'a tirájteuve. Mí neajta inee, canu ja'atí íjii á'axijte'en. ¹⁶ Aru, ti pua'a hui niyen ja'atí á'axijte'e, aúche'e pu ayén tiraavijte'e nej niyen rici a'íné canu neseíj niyen a'ij tirájteu, sino a'í pu ayén naatá'a a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

¹⁷ Ayee pu yehui té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í sej jín tí'ajta ti ayén nu'u tí'ivaire'e ti pua'a mehuá'apua miyen ti'itj jín tí'titeú'xajtajme'en. ¹⁸ Nee nu yehui ne'ín pú'een seíj í nej niyen tí'inxajta neseíj. Ajta yehui í seíj ti ayén tineteáxajta, a'í pu a'ín pú'een í niyá'upua ti íyen neja'uta'íteca'a.

19 Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui a'ij 'een ti ayá'upua pú'een?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu yeehui nemua'ate ja'atí nej pú'een. Caxu seajta ramua'ate í niyá'upua. Tí pua'a siyen nemua'ajcaa, ayéé xu yeehui seajta tí'ijmua'ate í niyá'upua.

20 Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús tí'ij auj tihuá'amua'atejca'a a'ujna teyujta'a, a'ájna vejli'i a'u mej yé'ese'iri í tumin. Mí majta í teite, capu ja'atí ayén tiraatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Jesús huámi'ini.

“A'u nej a'umé, capu ri'irí sej se'uun á'uju'un”

21 Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'uun a'ujnéjsin, seajta mú'een xu nehuauni ineetzi. Ajta, caí Dios tejámuata'á'uuni'ira. Mú'een xu cui'ini se'ájna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Capu ri'irí sej se'uun a'ujnéen a'u nej a'ujnéjsin inee.

22 Matí'ij mi miyen tí'tiúrihua'uri'i a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a tijín: —¿A'iné yeehui huataújmu'a a'ájna í niuucari ti nu'u caí ri'irí tej te'uun a'ujnéen a'u ti nu'u a'ujnéjsin? ¿Ni qui ayén huataújmu'a a'íime huaújje'ica?

23 Aúche'e pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a tijín:

—Mú'een xu hui yúuci pújme'en é'eme'ecan. Neajta inee, júte'e nu é'eme'ecan. Mú'een xu yeehui huá'a jetze ajtémecan a'íimej í mej yen se'jre'e íyen chaa'naca japua. Neajta inee, canu niyen huá'a jetze ajtémecan. 24 Ayeé nu hui niyen amuaatá'ixaa ti pua'a caí ayén Dios tejámuata'á'uuni'ira, mú'een xu cui'ini se'ájna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Tí pua'a yeehui secaí siyen té'antzaahuat'e'en nej ne'ín píríci a'ij nej tí'ixa, mú'een xu xaa cui'ini se'ájna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi.

25 Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani yeehui pej pú'een?

Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een í nej niyen jíme'en tejá'amua'ixaate'ecaa tíj na'a jéjcau imuá ti yú e'iré'ene. 26 Jéihua nu neri tí'ixajtamí'i mú'ejmi jime'e, neajta niyen ne'ájna jín amua'uxjíte'en. Mí ajta a'ín ti yen neja'uta'íteca'a, a'íi pu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. Neajta nu hui niyen tihuá'ixaate'e a'íimej í mej yen japuan se'jre'e íyen í chaa'naca japua a'ij nej niyen tiráanamujri'i ne'ájna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

27 Majta a'íime, camu yaú'ítiee muá'araa a'ij ti tihuá'a'ixaate'eca'a, ti ayén jíme'en raxa ti ya'upuáara'an pú'een. 28 A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij yeehui aj neja'utavén ineetzi i nej teáata'a jetze airáme'ecan, aj xu si ramua'aréeren ja'atí nej pú'een, seajta xu ramua'aréeren nej caí nese'j nena'a a'ij tirájteu a'ij nej tejámuata'á'ixaa sino ayéé nu che'atá nena'a tí'ixaxa'a a'ij ti niyá'upua ayén tinaamuá'ate. 29 A'ájna ti hui yen neja'uta'íteca'a, a'íi pu neetzi jemi se'jre'e. Capu ayén ruséntacan naatéjtuaa a'iné ayéé nu yeehui tí'ij pína'a niyen tí'ijri'ire a'ij ti tira'aráanajche.

30 Majta a'íime í teite, tí'ij Jesús auj ayén tihuá'a'ixaate'eca'a, mu'íití mú miyen rá'antzaahua.

Jíme'en í mej yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios, majta a'íime í mej ravaire'e a'ájna ti a'ij pua'a 'een

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej majta rá'antzaahua tijn:

—Tí pua'a hui siyen te'utáviicua'i sej si siyen tira'ará'astijre'en a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, aj xu xaa siyen tité'ujuhua'ane'e xá'aju'un ineetzi jamuan. ³² Mú'een xu seajta yeehui ramua'aréeren se'ijna ti nain jín ayén tí'ayajna. A'ij xu jín ruxiéehua á'ujuhua'ane'en xá'aju'un.

³³ Mat'ij mi miyen tiraata'ixaa tijn:

—Teen tu yeehui Abraham teecan jetze airáne. Catu yeehui ja'anáj seica jemi ca'anéeri jín tiu'utévai. A'ij pu yeehui jín, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej piyen tí'ta'ixaate'e tej nu'u taxiéehua á'ujuhua'ane'e tá'ara'ani?

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Ayeé nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén te'uteáturaave'en í Dios jemi, a'í pu ca'anéeri jín tí'imuarí'e a'ijna jemi ti a'ij pua'a 'een. ³⁵ Ajta a'ín ti ca'anéeri jín tejé'emuari'e a'u mej é'eche í teitestemua'ame'en a'ijna ti tí'ira'ajite'e, a'í pu caí a'uun rusén jín huateáturaasin a'ujna. Majta a'ín ti yaujra'an pú'een, a'úu pu yeehui huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁶ A'ij pu jín, ti pua'a niyen huá'ini inee, i nej neajta yaujra'an pú'een, nej ni amua'irájtuani sej si ruxiéehua á'ujuhua'ane'en, ayée xu xaa ne'u ruxiéehua á'ujuhua'ane'e xá'aju'un, tzíte'e. ³⁷ Nee nu hui niyen ramua'aree sej se'ijna jetze airáne se'ijna í Abraham teecan. Mí seajta mú'een, xu'uri siyen á'ujca'ane sej siyen naajé'ica se'ijna jime'e sej caí ché'e ranamuajracu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e. ³⁸ Ayeé nu ne'ijna jín tejá'amua'ixaate'e a'ij nej yeehui neri ne'uun tejá'useij í niyá'upua jemi. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a tí'ijri'ire a'ij sej seajta tiránamuajri'í í ruyá'upua.

³⁹ Mat'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Teen tu yeehui rájya'upuaca'a te'ijna í Abraham teecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui siyen yaújmua'ame'en pú'eene'en a'ijna í Abraham teecan, ayée xu che'atá sena'a rí'í titetiújcha'íi a'ij ti a'ín ajta rí'í tí'tiújcha'íica'a. ⁴⁰ Ayeé pu i éene'e, xu'uri siyen tiraax'í'epi'intare sej naajé'ica. Neajta inee, nee nu ne'ín pú'een se'ij ti ayén tejámuatá'ixaa a'ijna ti ayén tí'ayajna, í nej neajta niyen ráanamuajri'í ne'ijna jemi í Dios. Capu yeehui ayén tí'ijri'irejca'a a'ijna í Abraham teecan. ⁴¹ Ayeé xu siyen a'ij pua'a titetiújcha'íi a'ij ti ajta rici í á'amuaya'upua.

Mat'ij mi miyen tiu'utaniú tijn:

—Catu yeehui huanú'ihuaca'a huá'a jetze í mej ruse'jtajmee patíj mú'ee. Sej pu'u yeehui a'ín pú'een í tej rájya'upua. A'í pu yeehui a'ín pú'een í Dios.

⁴² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Tí pua'a yeehui a'ín Dios á'amuaya'upua pú'eene'en, mú'een xu nex'í'eve'e xá'aju'un a'iné a'úu nu a'uvé'emej í jemin. Canu yeehui nese'ij nena'a niyen a'uvé'emej sino a'í pu yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ ¿A'iné 'een jín secaí nejaú'tie a'ij nej tejá'amua'ixaate'e? Caxu xaa ne'u yaú'tie a'iné secaí ahuaújca'ane sej ra'ancuré'an a'ij nej tí'ixa. ⁴⁴ Mú'een xu yeehui se'ijna jetze ajtème'ecan í tiyaaru'u. A'í pu a'ín pú'een í á'amuaya'upua. Seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'ijna jín siyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'leve'e í á'amuaya'upua. Tíj na'a ti huataséjre í teáata'a ti yú e'iré'ene, a'í pu yeehui tí'ítecu'íica. Capu ja'anáj tzáahuatí'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. A'í pu yeehui nain jín tí'ihua'ítaca. Tíj na'a ti ayén tí'ihua'í,

a'ñi pu jetzen airánineí í tzajta'an a'ñjna ti hua'itzi pú'een. Ayej xaa ne'u, a'ñi pu a'ñin pú'een ti tí'hua'itaca. Ajta tíj na'a ti hua'itzi pú'een, a'ñi pu jetzen airánineí.

⁴⁵ Mí neajta inee, ayée nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'ñi xu jín, caxu yeehui ná'atzaahuat'e. ⁴⁶ ¿Ni sejí mú'ejmi jetze ti ajtémecan ayén tí'itíj jín ná'axijte'e a'ñjna jime'e nej tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi? A'iné capu rí'iri sej siyen huárini, ayée pu huataújmu'a'a nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ayén, ¿a'iné yeehui 'een jime'e secái ná'atzaahuat'e? ⁴⁷ Ayej nu tejá'amua'ixaate'e. A'ñjna ti Dios jetze ajtémecan ayén rá'astjire'e a'ij ti tí'ixa í Dios. Seajta mú'een, ayée xu 'een jín caí siyen rá'astjire'e se'ñjna jime'e sej caí Dios jetze ajtémecan.

Ciríistu'u pu amuacá huatasejre caí a'ñjna í Abraham teecan

⁴⁸ Majta a'ñime í mej tí'aijta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni yeehui caí ayén tí'ayajna a'ij tej tí'ixa pej piyen Samaria é'eme'ecan, ajta tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e?

⁴⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu tiyaaru'u neetzi tzajta'a seijre'e sino nee nu rí'i tiratá'aca í niyá'upua. Seajta mú'een, ayée xu méjca'í tinúutache ineetzi. ⁵⁰ Mí neajta inee, canu yeehui nesejí nena'a niyen rahuauhuau ti ja'atí rí'i tinaatá'an, sino sejí pu'u xaa ayén rahuauhuau. A'ii pu yeehui a'ñin pú'een ti tzáahuati'ira'a jín ayén tiraaxi'epi'intare'en. ⁵¹ Ayej nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí ayén tirá'astjire'e a'ij nej tí'ixaxa'a, capu yeehui ja'anáj raci'iti ti huámí'ini.

⁵² Jime'en nu'u miyen ráanamujri'i, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tu'uri yeehui ramua'aree ti ayén tí'ayajna ti tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a seijre'e. A'ñi pu yeehui Abraham huamí'i, majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u yeehui tí'ixa ti ayén nu'u, ti pua'a ja'atí ayén tirá'astjire'e a'ij pej tí'ixa, ti nu'u caí ja'anáj mí'ini.

⁵³ ¿Ni tzaa yeehui piyen jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee caí í tí'itíj ti jín tí'itéveeca'a í tayá'upua í Abraham? A'ñi pu yeehui xaa huamí'i. Majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'ñi mú majta huácuii. Ari mú'ee, ¿a'iné petí'ixa a'atani pej pírici?

⁵⁴ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yeehui tí'itíj vaire'e ti pua'a niyen nesejí té'antzaahuat'e. A'ii pu a'ñin pú'een ti ayén rí'i tinaatá'aca í niyá'upua, a'ñjna í sej jime'en siyen tí'ixa yee a'ñi pu a'amua Dios pú'een. ⁵⁵ Seajta mú'een, caxu yeehui ramua'ate. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate. Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e yee canu ramua'ate, ayée nu tí'hua'itaca setíj mú'een. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate, neajta niyen rá'astjire'e a'ij ti tí'ixaxa'a. ⁵⁶ Ajta yeehui a'ñjna í Abraham ti á'amua'upua pú'een, a'ñi pu huataújtemua'ave a'ñjna jime'e ti ayén tirá'amitíejte'eca'a ti ayén raasej ja'anáj xicá'ra'an nej jetzen nain jín antínmu'a'areere. A'ñi pu xaa raasej, ajta a'ñjna jín huataújtemua'ave.

⁵⁷ Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen raasej pe'ñjna í Abraham teecan? Capu a'ij tí'iri'iri, a'iné capej xi piyen hua'apuate japuan tamuáamuata'a nine'ira'a rájcha'ii.

⁵⁸ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ñjna í Jesús tíjín:

—Ayej nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij caí xi Abraham huasejre, nee nu neri seijre'eca'a.

59 Jíme'en mu'u miyen tiráanamujri'i, aj mú mi tetej titú'utu í mej jín raateátu'asixi'in. Ajta a'ín Jesús huateú'avaataca'a. Aj pu'i a'uun huirájraa a'ujna teyujta'a.

9

Jesús pu raarújte ja'atí ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a

1 Tí'ij a'uun a'atamé'ecaa, Jesús pu ja'atí huasej'j ti aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a. 2 Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, ¿a'atani yeehui ayén auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén te'aracúuni'i huanú'íhua? ¿Ni qui a'ín auteájturaa ca'ín í vaújsimua'ame'en?

3 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu yeehui ja'atí auteájturaa í Dios jemi. Capu amíjna ja'atí ayén auteájturaa, camu majta í vaújsimua'ame'en. Ayee pu yeehui tiráaruu ti ij ayén huatasej're'en í jemín a'ij ti Dios tiraay'íiti a'ijna jime'e í ru-muári'eri'ire'ara'an. 4 Ayee pu ruxe'eve'e tí'ij auj tújca'ari tzajta'a pítí'irici tej tiyen te'íjna jetze tiu'umuári'en Dios ti jín ayén yen neja'uta'íteca'a. Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'enejsin ti huatética'ari. Capu ché'e ri'írísta a'ame a'ájna ti ja'atí ayén tiu'umuári'en. 5 Jíii, net'í'ij nauj niyen huaca íiyen chaanaca japua, ayée nu tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari ti jín huá'a japua huáneeri'i mej mi miyen tí'itíj huasej'j matíj mena'a pua'amé í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

6 Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i, a'ín á chuaata'a e'erájtitzee. Ajta, ru'íjci'e jín rajrú'üne í xarij. Aj pu i ra'arápitijri'i á jí'iseáara'an jetze a'ijna ti arácun. 7 Ajta ayén tiraata'íxaa tijín:

—Aricu yeehui, u pá'ume'en pe'újna a'u ti jé'ejmuaa ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siloé.

(Ayee pu huataújmuua'a a'ijna í niuucari tijín: ti huata'íti'ihuaca'a.)

Aj pu'i u á'ume a'ijna í ja'ati, ajta acáujista'ante. Tí'ij jí mú a'uvé'emej. Pu'uri ayén atáneerica'a. 8 Majta a'íime í mej á vejli'i a'uchéejme'ecaa a'u ti é'echejca'a a'ijna í ja'ati, majta a'íime, í mej mejmí'i miyen rasej'raca'a tí'ij a'ín auj limojna huauca'a, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí yeehui a'ín pú'een ti ayén a'uun a'utacáí á'aye'i ti ij limojna hua'utáhuavii í teite?

9 Seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ín pú'een. Majta seica miyen tijín:

—Capu yee a'ín pú'een, sino ayée pu'u na'a seijre'e tíj a'ijna.

Ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een.

10 Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í pete'atáneerica'a?

11 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ijna yeehui í mej miyen ratamuá'amua tijín: Jesús, a'íi pu xarij hu-ateáru'üne, tí'iquí yeehui na'arápitijri'i yé nejí'i jetze. Aj pu'i ayén tinaata'aíj nej nu'u ne'uun u á'ume'en ne'újna Siloé, a'u ti jé'ejmuaa nej nu'u ni aránja'usixi'in. Net'í'ij yeehui ni u á'ume, neajta aránja'usixi. Aj nu ni niyen mé úneerica'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

12 Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné a'ij 'é'en a'ijna í ja'ati?

Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:
—Canu yeehui mé'e yé'emua'aree.

A'ñime í mej tí'ajta teyujta'a, a'ñi mú chueere'e, majta camu a'ij tirájteuve a'ij mej rici

¹³ Mat'íj mi ya'uví'ití me'íjna ti aracúuni'i a'ímej jemi í fariseos. ¹⁴ Ajta, ayée pu a'ájna pí'tí'irijcaaa a'ájna xicá'jra'an jetze mej jetzen ruse'upi tí'íj Jesús ayén raateáru'üne í xarij, ajta tiráhuuaa. ¹⁵ A'íj mú jín, a'ñime í fariseos majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti a'ñin te'atáneereca'a. Ajta a'ñin ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñi pu yeehui na'arápítijri'i yé nejí'i jetze. Neajta niyen aránja'usixi. Ajta íjii, nee nu yeehui neri mé úneee.

¹⁶ Majta í mej huá'a jetze ajtémee'ecan í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'uun é'eme'ecan í Dios jemi a'íjna a'iné capu ayén rá'astijre'e a'íjna jime'e í xicaj tej jetzen tase'upi.

Majta seica miyen tijín:

—¿A'iné yeehui tí'iri'iri ti ja'atí ayén huá'ini ti huá'ipi'í ruxe'leve'e ti pua'a ayén nu'u te'uteáturaavecare'en í Dios jemi?

A'íj pu jín, seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta í seica, seicié mú majta tí'ixajtaca'a. Camu naími'i ruxí'ej mena'a miyen tí'ixajtaca'a. ¹⁷ Mat'íj miyen majtáhuua'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Pajta mú'ee, ¿a'iné yeehui petí'imua'atze ja'atí ti pírici?, a'iné a'ñi pu timuáhuuaa pej pi atáneereca'a.

Ajta a'ñin ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñi pu yeehui Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁸ Majta a'ñime í mej a'uun tí'ajta teyujta'a, camu rá'antzaahua ti ayén aracúuni'i huanú'ihuaca'a, ti ari huarúj ti i ari atanee íjii, icu. Mat'íj mi miyen hua'uta'ajtaca'a mej mi u a'uvé'eju'un í vaújsimua'ame'en. ¹⁹ Ayee mú tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa yeehui a'ñin pú'een á'amuyauj? ¿Ni a'ñin pú'een sej siyen tí'ixa yee aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a? ¿A'iné yeehui auj tí'iri'iri ti ari mé úneee?

²⁰ Majta a'ñime í vaújsimua'ame'en, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Ayee tu xaa ramua'aree ti a'ñin tayauj pírici, teajta yeehui ramua'aree ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. ²¹ Mí teajta iteen, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti 'een jime'e ti ayén ari mé úneee nusu ja'atí ti ayén raarújte. Setá'aj yeehui siyen tiraata'íhua'u a'iné, pu'uri vástaa'a. A'ñi pu ajta rusejí tiu'utaxájtaca'a.

²² Ayee mú 'een jín tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en a'iné mehuá'atziine'eca'a a'ímej í mej a'uun teyujta'a tí'ajta, í mej majta meri miyen tiraaxí'epi'intare mej mi ru'irá'ite me'újna teyujta'a ja'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj yee Jesús pu nu'u a'ñin pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhuua'u. ²³ A'íj mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en yee matá'aj raata'íhua'u me'íjna a'iné a'íjna í hua'ayauj pu'uri vástaca'a.

²⁴ Majtahua'a mú miyen raatajé me'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen pena'a rí'i tiraatá'an í Dios. Pajta caí yeehui piyen rí'i tiraatá'acare'en pe'íjna í ja'ati a'iné a'ñi pu ateáturaave í Dios jemi.

²⁵ Ajta a'ñin, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui ayén ateáturaave í Dios jemi nusu caí, canu xáahuí a'atzu ramua'aree, sino ayée nu xaa ramua'aree nej amuacáí aracúuni'i. Mí neajta jíi, nee nu hui mé úneee.

²⁶ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné ye'í muáaruu? ¿A'iné ye'í timuáahuaa pej pi yeehui atáneere?

²⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nu'uri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu náanamujri'i. ¿A'iné 'een jíme'e siyen raxí'eve'e nej neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Tij seajta mú'een siyen raxí'eve'e sej seajta jamuan á'ujjuhua'ane'en.

²⁸ Majta miyen jeíhua mú a'ij pua'a tiraata'ixaa tíjín:

—Aa neti'íjtá ne'u. Mú'ee pej yeehui pe'íjna jamuan á'uche'ecan, tzíte'e. Teajta iteen, teen tu tiyen rá'astijre'e te'íjna í Moisés teecan. ²⁹ Teen tu yeehui tiyen ramua'aree ti Dios ayén jamuan tiu'uxájtaca'a í Moisés. Ajta, jíme'en a'íjna í ja'ati, catu yeehui a'atzu ramua'aree a'u ti é'eme'ecan.

³⁰ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín:

—¿Ni caí ne'u icu? Mú'een xu caí ramua'aree a'u ti é'eme'ecan. Mí ajta, a'íin ayén naarújte nej ni niyen atáneere. ³¹ Ayee tu yeehui ramua'aree ti Dios caí ayén ranamua ja'atí ti ayén ateáturaave í jemin. Dios pu xaa ayén ranamua a'íjna í ja'ati ti ayén rana'amiche, ajta ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e. ³² Capu yeehui ja'anáj ja'atí ayén tiráanamujri'i ti se'ij ayén raarújte a'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a ti íj ayén atáneerica'a á'ara'ani.

³³ Tí pua'a hui caí Dios jemi é'eme'ecantacache'e, capu a'ij riníche'en ti naarújte'enche'e ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta a'íime miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Nain pej jín auteájturaa í Dios jemi mú'ee, tíj na'a pej yeehui piyen huanú'ihuaca'a ti yú e'iré'ene. ¿Ni tzaa mú'ee piyen auté'aca'ane pej piyen titámua'aten? —Ayee mú tiraata'ixaa.

Majta ru'irá'iteca'a.

Jesús pu nu'u hua'ajté'axi a'ímej í mej teyujta'a tí'ajta

³⁵ Ajta a'íin Jesús, ayej ráamua'areeri'i mej miyen ru'irá'iteca'a. Tí'ij ayén yá'uteu a'íjna í ja'ati, ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni piyen rá'atzaahuat'e pe'íjna ti teáata'a jetze airaújnejte?

³⁶ Aj pu'i a'íin ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Nevástara'a yeehui, ¿a'atani a'íin pírici nej ni niyen rá'antzaahuat'e'en?

³⁷ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri yeehui raase'ij. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, a'íi pu á jamuan ayén tí'ixa.

³⁸ Ajta a'íin tevi ayej tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, nee nu yeehui muá'atzaahuat'e.

Aj pu'i raateánajcheca'a. ³⁹ Ajta a'íin Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu yeehui ne'íjna jín a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni hua'uxájte'en na'íjmi'lica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, mej mi miyen atanéjne'ere a'íime í mej aracúcu'unijmee, mej mi majta yeehui miyen aracúcu'unijmé'e muá'ara'ani a'íime í mej nu'u miyen atanéjne'e.

⁴⁰ Majta seica í fariseos, a'úu mú vejli'i a'uté'uuca'a. Matí'ij miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ii nu'u ye'í? ¿Ni tzaa yeehui teajta iteen aracúcu'unijmee?

⁴¹ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a yeehui siyen aracúcu'unijme'eni ti ij caí tilitíj a'ij tejamuá'amitiejte'e, capu ri'iriista á'ame'enche'e ti ja'atí tilitíj jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en. Mí seajta mú'een, ayée xu yeehui tí'ixa sej nu'u siyen atanéjme'e ti ij nain jín tejamuá'amitiejte'e. A'ij xu jín, seúche'e xu á'aturaave í Dios jemi.

10

A'ijna ti huá'ajye'emua, ajta a'u ti e'iténine'i

¹ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí a'uun a'uteárute cáne'axi tihua'acúraa, ti pua'a caí a'uun a'uteárute a'utí e'iténine'i sino ti pua'a ancuré'ara'ani í tejcuá jetze, a'í pu nahua'ari pú'een, ajta ti tí'itecui'ica.

² Mí ajta, a'ín ti yeehui a'uun a'uteárute a'u ti é'epueerta, a'í pu a'ín pú'een ti huá'ajye'emua í cáne'axi. ³ Ajta a'ín ti tí'icha'í a'u ti é'epueerta, a'í pu tira'antácuune'esin tí'ij a'uun a'uteárute a'ijna ti huá'ajye'emua. Majta a'íme í cáne'axi, a'í mú yeehui ranamua i niúucare'ara'an. Ajta a'ín ja'atí ayén huá'ajee a'ij mej ántea'arua seij ajta seij. A'í pu ajta hua'irájajpua.

⁴ Tí'ij ari najmí'ica huirajáapan í ruy'e'emua, a'í pu huá'a cujta'a aum'é'e a'ame. Majta a'íme amuacaí mú huajú'un muá'aju'un í jemin a'íné a'í mú rá'aste a'ij ti a'ín tihua'ixaate'e. ⁵ Camu ja'anáj miyen huajú'u muá'aju'u jemin seij í mej caí ramua'ate. Camu xaa ne'u, sino muataúuruuna í jemin a'íné camu yeehui ramua'ate í niúucare'ara'an a'ijna í ja'atí í mej caí ramua'ate.

⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús a'ijna jime'e í niuucari. Majta a'íme, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti a'ín tihua'utá'ixaa.

Jesús pu a'ín pí'ici í ta'anténine'i a'u mej a'uteárute cúrajta'a

⁷ A'ij pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i í mej jetzen uteárute í cáne'axi u cúrajta'a. ⁸ Matíj mena'a mej miyen amuacaí huatasejre necaí inee, a'í mú nahua'ari pú'eené'e, majta mej tí'itecui'ica. Mí ajta, a'íme í cáne'axi, camu yeehui huá'unamuajri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

⁹ Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i. A'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute a'ijna jime'e ti ná'antzaahuat'e'en ineetzi, a'í pu ruuri huat'eáturaasin tíj na'a rusén jime'e. A'í pu yeehui ruxiéehua huiráaye'icaa a'ame, ajta uteáru'ípiche'e a'ame. Ruxiéehua pu rateuni í ti jín huateújvair'e'en.

¹⁰ 'Ajta a'ín nahua'ari, ayée pu'u yeehui 'een jín u a'uvé'emej ti ij tiu'unáhua'an, ti ij ajta titéecui'ini, ti ij ajta najmí'ica antipua'ajte'en. Mí neajta inee, ayée nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej mej mi ruuri muá'ara'ani, ti ij ayén tihua'aci'iti nain a'ij ti tí'iseijre'e í mej jín huataújtemua'ave tíj na'a rusén jime'e.

Jesús pu ayén tihua'amua'ate a'ijna jime'e í ti huá'ajye'emua

¹¹ Nee nu yeehui ne'ín pú'een i nej xí'epi'ín jín seijre'e, i nej neajta niyen huá'ajye'emua í cáne'axi. Neajta nu niyen huámí'ini huá'a jetze me'ecan.

¹² Ajta a'ín í mej raatá'a ti tiu'umuári'en, capu yeehui a'ín pú'een í ti huá'ajye'emua í cáne'axi. A'íj pu jín, ti pua'a raasej ti 'íira'ave e'levé'eme, a'í pu án huajaúhua'axijsin, ajta huataúruuna. Aj pu'i, a'ín 'íira'ave huá'a tzajta'a a'uun a'uteáruti, ajta huaja'ucujxi'isin í cáne'axi. ¹³ Ajta a'ín í ja'atí

ayén huataúruuna a'iné ayée mu'u raatá'a ti tiu'umuári'en na'a, ajta capu yeehui a'atzu jetzen ruxe'eve'e a'ij ti tihuá'aruuren í cáne'axi, icu.

14 'Mí neajta inee, nee nu yeehui ne'ín pú'een i nej rí'i tí'itevij, i nej neajta huá'ajye'emua í cáne'axi. Nee nu huá'amuahte ne'ímej í cáne'axi. Majta a'íime í cáne'axi, a'íi mú yeehui nemua'ate ineetzi. 15 Ayeé pu che'atá na'a nemua'ate í niyá'upua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a ramua'ate í niyá'upua. Neajta nu huámi'ini huá'a jetze me'ecan í cáne'axi.

16 'Nee nu yeehui neajta huá'a cujta'a huaméj seica í cáne'axi í mej caí huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej íiyu seijre'e cúrajta'a. Ayeé pu yeehui ruxe'eve'e nej ni niyen huaja'uvé'ejajpuan. A'íi mú majta ra'ancuré'asin í neniucu. Najmí'i mú í cáne'axi, matíj mena'a pua'amé, a'úu mú seíire'e muá'aju'u seíj tzajta'a í cúraa. Ajta, seíj pu'u yeehui huá'a cujta'a a'umé'e a'ame.

17 'Ayeé pu yeehui 'een jín niyá'upua neetzi xe'eve'e a'iné nee nu huámi'ini nej ni neajtahua'a huatarún. 18 Capu ja'atí ná'ari'iraj ineetzi sino nexí'evi'ira'a nu jín mi'ini. Nee nu yeehui ne'íjna jín antínmua'aree nej ni niyen ahuánca'ane nej huámi'ini. Neajta ne'íjna jín antínmua'aree nej ni neajtahua'a huatarún. Ayeé pu a'íjna jín tinaa'íjca í niyá'upua. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

19 'Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj mú mi já'ita'a a'utacíj a'íime í mej a'uun tí'ajta huá'a teyujta'a í mej Israél jetze ajtémecan. 20 Mu'íiti mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tiyaaru'u pu yeehui tzajta'an seijre'e, ajta rutímua'i. Caxu siyen rá'atzaahuat'e.

21 Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu yeehui rí'irí ti ja'atí ayén tí'ixajta ti pua'a ayén tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. ¿Ni tzaa tiyaaru'u ayén raayí'iti ti ayén yeehui raarújte'en ja'atí ti ayén arácun? Capu xaa ne'u. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e ja'atí ti pírici

22 Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica tí'ij ari vejli'i píti'irijcaa matí'ij miyen me'íjna jín tí'iyeste ja'anáj mej miyen tiu'utátui í teyuu. Pu'uri ajta a'ájna píti'irijcaa ti huáseevi'i á'aye'i. 23 Ajta a'íin Jesús, a'úu pu á'uche'ecane'e a'ujna teyujta'a, a'u ti te'ejtéaavij ti Salomón rá'ajtaahuaca'a. 24 Majta miyen ajteáxi'reca'a í jemin a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yeehui piyen tá'aviitze'e. Patá'aj piyen tzaahuati'ira'a jín taatá'ixaate'en ti pua'a pe'ín pú'een í Círíistu'u nusu pecaí.

25 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu hui xaa neri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu ná'antzaahua. A'íjna í nej jín niyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e, ayée nu yeehui ne'íjna jín niyen rici niuucajtze'en í niyá'upua. Ajta, a'íi pu a'íjna jín ayén tí'inexa. 26 Mí seajta mú'een, caxu yeehui ná'atzaahuat'e a'iné caxu huá'a jetze ajtémecan í cáne'axi í nej huá'ajye'emua.

27 'Ajta a'íime í cáne'axi, ayée mú nenamua a'ij nej tihuá'ixaate'e. Nee nu yeehui huá'amuahte, majta miyen ná'astijre'e ineetzi. 28 Ayeé nu yeehui hua'atá'aca mej miyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jíme'e. Camu ja'anáj antipua'ari; capu yeehui rí'irí ti ja'atí ayén ná'ajajpuani'i. 29 Ajta niyá'upua, í ti ayén naatátui a'ímej í cáne'axi, a'íi pu nain jín antiújmua'aree. Capu yeehui ajta rí'irí ti ja'atí ayén rá'ajajpuani'i.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej níniu'ucacu

³⁰ 'Teen tu na'ijimi'i, seij tu tena'a píríci í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

³¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, majtáhua'a mú tetej titú'utu mej mi me'íjna jín raateátu'asixi'ín. ³² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Nee nu neri jeíhua tejámuataseíjrate a'ij nej ríci tí i'í x'epi'ín. ¿Tí'ítájni sí jín pí tínaateátu'asixi'ísín? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej raarújte, na'ari tí'ítíj jín, ne'u?

³³ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjn:

—Catu yeehuí te'íjna jín muaateátu'asixi'ísín pej piyen tí'ítíj jín ríci tí i'í x'epi'ín, sino ayée tu 'een jín muaateátu'asixi'ísín pej piyen a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi, a'íné mú'ee pepu'u, teví pena'a píríci. Pajta piyen tí'aseíjrata pej nu'u Dios pú'een. —Ayee mú tiraata'ixaa.

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tí nu'u Dios ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej a'ímej jemi raateájtuaa í runiuuca? Ayen tíjn: “Ayee pu nu'u yeehuí ayén tihua'utá'ixaa tí nu'u ayén hua'utamúa'a tíjn: Diosi mej nu'u pú'een.” ³⁵ Dios pu ayén hua'utamúa'a a'íjna jime'e mej nu'u díosi pú'een. Ajta capu yeehuí rí'írí tej tiyen ra'uré'uuna te'íjna tí ari té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

³⁶ Tí pua'a Dios ayén hua'utamúa'a, ¿a'íné tej tiyen raatámua'ati te'íjna tí niyá'upua huateúra'ate, ajta yen ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua? ¿Ni qui tiyen che'atá tena'a raatámua'ati a'ij tí Dios ari hua'utamúa'a í seica? A ní'íjtá ne'u. A'ij pu yeehuí jín, ¿a'íné siyen se'íjna jín tí'inexajtzí'í se'íjna jime'e nej niyen tejámuatá'ixaa yee nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an í Dios?

³⁷ 'Setá'aj ná'atzaahuatete'í pua'a yeehuí niyen che'atá nena'a ríjca a'ij tí ajta ríci í niyá'upua, na'ari tí pua'a necaí nena'a, setá'aj caí ná'atzaahuatete'í.

³⁸ Jee xaa, tí pua'a niyen nena'a ríjca a'ij tí ajta a'ín ríci, seajta secaí siyen ahuaújca'anen sej yeehuí ná'antzaahuatete'en, ayée nu tejámuatá'ixaate'en setá'aj siyen sena'a té'atzaahuatete'í se'íjna jime'e a'ij nej ríci sej sí siyen yeehuí ráamua'aree, seajta ya'ú'ítíee xá'ara'ani tej tiyen na'ími'i seíj tena'a píríci, í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Majtáhua'a mú miyen tí'ítese'eca'a mej mi raatéevi'í. Mí ajta a'ín, huá'a jetze ajtáraa.

Jesús pu antáraa u jetze pújme'en játe'ana jetze í Jordán

⁴⁰ Aj pu'í a'uun antáraa í Jesús u jetze pújme'en í játe'anara'an jetze a'ujna u Jordán. A'uú pu a'ará'a a'utí amuacáí a'ín huámuai'ívijhuaca'a a'íjna í Juan. A'uú pu a'uteájturaa. ⁴¹ Majta mu'íití mú u e'iré'ene í jemin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Capu yeehuí ja'anáj ayén huaríj a'íjna í Juan tí'ítíj mej jín a'ij tira'utaseíj a'íjna jime'e mej rí'í tiraateájtuaani í Dios. Mí ajta, tíj na'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í Jesús, ayée pu yeehuí ayén tí'ayajna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴² Majta mu'íití mú me'uun huataújtuaa í Jesús jemi.

11

Jesús pu tiú'unamuajr'i'í a'íjna jime'e í Lázaro

¹ Ajta seíj pu tí'icuí'íca'a tí ayén ántehuaaca'a tíjín Lázaro. A'uú pu e'echéjme'e chajta'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Betania. A'uú mú majta e'echéjme'e í

juutzeájra'an, a'íjna í María, ajta í Marta í ti i'i cu'utzeáara'an. ² Ajta a'íjna í María, a'íi pu a'íin pú'een ti ra'avé'exiri'iri'í í tavástarala a'íjna jime'e ti naa teáarí'e. A'íi pu ajta ra'anáhuatzi'iri'í í rucipuá jime'e í íicájra'an jetze. Ajta a'íin ihuáare'ara'an tí'icuí'icaa, a'íjna í Lázaro. ³ Mat'íj mi me'ín júutzimua'ame'en miyen tiraatániiucajte í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, a'íi pu yehui tí'icuí'í a'íjna í pej rax'íeve'e.

⁴ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén ráamua'areeri'í, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Capu yehui a'íjna jín tíjcuí'ineca'a ti í huámí'ini sino mej mi rí'í tiraatá'an í Dios. Ayee pu ajta a'íjna jín Dios ayén rí'í tinaatá'asin ineetzi, í nej yaujra'an pú'een.

Jesús pu jime'en tí'ixa a'íjna jime'e ti Lázaro huamí'í

⁵ Jesús pu huá'axe'eve'eca'a a'íjna í Marta, ajta í juutzeájra'an, ajta a'íjna í Lázaro. ⁶ Mí ajta a'íin, tí'ij ayén ráamua'areeri'í ti nu'u tí'icuí'í a'íjna í Lázaro, aúche'e pu a'uun a'uteájturaa hua'apua xicaj a'u ti a'ij éene'e á'aye'í. ⁷ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e ayén tíjín:

—Tiché'e yehui teajtáhua'a te'uun a'atanén u Judea.

⁸ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, capu xi yehui a'achú á'atee mej miyen tiu'utése mej muaateátu'asixí'in tetej jime'e. ¿Ni tzaa pajtáhua'a pe'uun a'atanéjsin?

⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ni yehui caí ayen á'atijti'í ti ayén huáneeri'í í xicaj jime'e a'achú cumu tamuaámuata'a hora japuan hua'apua? Capu ja'atí ayén te'ijcá'acata'a ame ti pua'a auj néeriste'e á'uche'ecane'en a'iné a'íi pu jín mé úneee a'íjna jime'e ti huáneeri'í íiyen chaanaca japua. ¹⁰ Tí pua'a yehui a'íin ja'atí ayén tíca'ari tzajta'a á'uche'ecane'en, a'íi pu xaa a'ijcá'acata'a ame a'iné capu huáneeri'í. A'íj pu jín huatá'íipe tej te'uun a'atanén.

¹¹ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íi pu yehui huatácu í ta'amíigu a'íjna í Lázaro. A'uun nu a'atanéjsin nej ní ráajisten.

¹² Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—Tavastara'a, ti pua'a yehui ayén cutzú, a'íi pu rí'í rujní.

¹³ Ayee pu tihua'ámitiejte'eca'a a'ímej ti Jesús a'íjna jín ayén tí'ixajtaca'a ti ayén Lázaro cujcaa ti íj huaújse'upe'en na'a. Mí ajta, a'íjna í ti Jesús ayén tí'ixajtaca'a, ayée pu huataújmua'a ti ayén huamí'í. ¹⁴ Aj pu'í ayén ehuaaritiéecan jín tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri yehui huamí'í a'íjna í Lázaro. ¹⁵ Neajta nu niyen huatántemua'ave nej caí ne'uun a'utéveeca'a a'iné a'íi pu tejámuatéva'iri sej si siyen rá'antzaahuate'en set'íj raaseiiran a'íj nej huárini. Tiché'e yehui te'uun á'uju'un a'u ti a'ij 'é'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Ajta a'íin Tomás í mej majta miyen ratamuá'amua tíjín í mej hua'apua pú'een, a'íi pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica tíjín:

—Tiché'e yehui teajta te'uun á'uju'un tej ti tiyen jamuan huácu'íini.

Jesús pu ayén tihuaú'ixaa mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mej meri huácu'íi

¹⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'ará'a u Betania, ayée pu ráamua'areeri'í tíjín pu'uri ayén á'atee a'achú cumu muáacua xicaj mej ra'avá'ana a'íjna í Lázaro. ¹⁸ A'uun pu vejli'í píjá'arici a'ujna u Jerusalén a'achú cumu huaíca kilómetros. ¹⁹ Mu'íiti mú a'uun e'iré'ene a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan a'u mej é'eche a'íjna í Marta, ajta a'íjna í María mej mi miyen hua'utéjpu'a'ajte'en í mej

jín ruxieemijte'e ti a'ín huá'ihuaara'a huamí'i. ²⁰ Tí'ij a'ín Marta ayén ráamua'areeri'i ti nu'u Jesús e'evé'eme'ecaa, aj pu'i u á'ume ti ij ra'antinájche. Ajta a'ín María, a'úu pu a'uteájturaa u chi'íta. ²¹ Aj pu'i Marta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huácatijche'e, capu mi'iníche'e í nejá'a. ²² Mí neajta inee, ayée nu yeehui ramua'aree ti Dios aúche'e ayén maaatá'asin tíj na'a a'ij pej tiraatáhuaviira.

²³ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui ajtahua'a huatarújsin a'íjna í a'ihuáara'a.

²⁴ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ajtahua'a huatarújsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain te'entipúa'ajte, ti ajta Dios jetzen hua'ajjápua naíjmi'ica í mej meri huácuii.

²⁵ Ajta a'ín Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pírici i nej hua'ajjá'apuana ná'aye'i í mej meri huácuii, neajta nu niyen hua'atá'aca mej mi ruuri muá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén ná'atzaahuat'e ineetzi, ti pua'a a'ín ayén huámi'ini, aúche'e pu ayén ruuri a'ame. ²⁶ Ajta ja'atí ti na'a ti ayén rí'í ti'ití'ijcha'íi, ti ajta ná'atzaahuat'e ineetzi, a'í pu caí ja'anáj mi'ini. ¿Ni qui piyen té'atzaahuat'e pe'íjna jime'e?

²⁷ Aye'e pu tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Aye'e nu yeehui té'atzaahuat'e pej pe'ín pú'een í Ciriístu'u, pajta pej yaujra'an pú'een í Dios, pej yen chaanaca japua e'icánejsin.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Lázaro

²⁸ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i u á'ume u chi'íta. Tí'ij í avítzi jín ya'utajé í rujuu. Aye'e pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri mé e'evé'eme í maestro. A'í pu yeehui muajé'echu'eve'e a'ujna.

²⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'unamuajri'i a'íjna í María, aj pu'i ca'anacan ájchee, ajta u á'ume í jemin. ³⁰ Ajta a'ín Jesús, capúu xi a'uun a'uteáruteca'a u chajta'a sino a'úu pu'u aúche'e a'utéveeca'a a'utí Marta ye'entinájcheca'a. ³¹ Majta í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa u chi'íta jamuan í María mej mi miyen ra'anpuá'ajte'en í mej jín ruxieemijte'eca'a. Matí'ij miyen raasej ti a'ín María ca'anacan ájchee, ti'iquí huirájraa u chi'íta, matí'ij mi me'ín raatavén. Aye'e mú tiu'umuá'aj ti nu'u a'uun á'ume a'u mej ye'avá'ana í ihuáare'ara'an ti ij a'uun e'ehuaújyeinixi'ín.

³² Tí'ij María a'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i raasej, ajta aítave a'u ti e'era'íicajme. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huatéveecache'en, capu ayén mi'iníche'e í nejá'a.

³³ Tí'ij í Jesús ayén raasej ti ruyeineca'a. A'í mú majta ruyeineca'a a'íme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, í mej majta jamuan huajú'ucaa. A'íj pu jín jéihua pu utéene í tzajta'an. Ajta jéihua pu a'ij pua'a raatá'a.

³⁴ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze seye'avá'ana?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú a'utá'yí'i, tavástara'a; patá'aj yeehui ya'utésej.

³⁵ Aj pu'i huaújyeineca'a í Jesús. ³⁶ Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a tijín:

—Casi'i yeehui, jeihua pu raxí'eve'eca'a.

³⁷ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu yeehui seij huarújte ti aracúuni'i. ¿Ni caí ayén tiraayí'tihua'a ti ij ayén raatá'an a'íjna í Lázaro ti caí huámi'ini?

Lázaro pu ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite

³⁸ Ajtahua'a pu utéene í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'u mej ye'avá'ana, a'u ti é'eteasta'a. Tetej pu a'itémuaaca'a a'ujna a'u ti a'utécun. ³⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui ra'antá'in mi tetej.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta, ti juutzeájra'an pú'een a'íjna ti huamí'i, tijín:

—Aru tavástara'a, a'ij pu pua'a yeehui teáarí'e, a'iné pu'uri ayén á'atee muáacua xicaj ti a'uun avé'enami'ihuaca'a.

⁴⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni caí yeehui niyen timuaatá'ixaa pej piyen raseijran í pej jín rí'i tiraatá'an í Dios ti pua'a piyen ná'antzaahuate'en? A'iné ni'íjtá ne'u.

⁴¹ Matí'ij mi miyen ra'antá'íj í tetej. Aj pu'i Jesús júte'e á'ujneereca'a, ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Dios pej neya'upua. Ayee nu yeehui ne'íjna jín rí'i timuaatá'asin ne'íjna jime'e pej peri náanamujari'i. ⁴² Nee nu yeehui ramua'aree pej piyen ja'anáj ti na'a nenamua. Mí neajta niyen tiu'utaxájtaca'a ne'íjna jime'e mej jeihua yeré'eevee í teite mej mi miyen rá'antzaahuate'en pej yeehui yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i ca'anín jín raatajé. Ayen tijín:

—Lázaro yeehui, patá'aj huiirájra'ani íiye pua'acíe.

⁴⁴ Aj pu'i huirájraa a'íjna í ti huamí'icaa. Aúche'e pu cá'ijcatzi'ihuaca'a í íicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze, a'íjna jime'e í cíxuri í mej jín hua'acaicata muá'aye'í í mi'ichite. Ajta paaiu jín aránami'ihuaca'a í néerime'ara'an. Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui tiracá'ari'í, seajta ra'utáxijta.

A'íime í mej teyujta'a tí'ivaire'e, maújchueere, majta mú rajé'icacacu me'íjna í Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

⁴⁵ Matí'ij miyen raasej a'ij ti huaríj í Jesús, mu'íiti mú miyen huataújtuaa í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, a'íime í mej majta e'iré'ene mej ramuaare me'íjna í María. ⁴⁶ Mí majta seica, a'íimej jemi mú á'uju'un í fariseos. Majta mú hua'utá'ixa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús. ⁴⁷ Matí'ij mi a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayée mú hua'utajé í jueesi mej mi naími'í tiújseire'en. Ayee mú tiújhuua'u tijín:

—¿A'iné yeehui terini? A'iné a'íi pu tí'ij pí na'a ayén tí'titj jín rici ti ayén huápí'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij teja'useíira'a muá'ara'ani í teite. ⁴⁸ Tí pua'a yeehui tiyen raatá'acare'en ti ayén rijca, naími'í mú miyen huataújtuaasin í jemin. Majta a'íime í mej Roma ajtème'ecan, matí'ij miyen ráamua'aree, aj mú mi yeehui yé uvé'enejsin, mej mi titá'ari'í nain í tej jín títetateí, íiye teyujta'a, ajta íiye chuéjra'a japua, íiye Israél.

49 Aj pu'i seij ayén tiu'utaxájtaca'a, ti a'ájná'imua a'ájna jín ti'ítéveeca'a ti'ítíj jime'e ti jaítze'e ve'ée í mej jín tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Caifás. Ayee pu tihua'utá'íxaa tijín:

—Mú'een xu yeehui caí ti'ítíj mua'aree. 50 Capu yeehui ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén jaítze'e titaatéva'iri ti seij na'a ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite caí tej naími'i antipúa'are. —Ayee pu tihua'utá'íxaa.

51 Capu rusej na'a a'ij tirájteu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a sino a'íi pu Dios jetze me'ecan raataxájtaca'a ti Jesús ayén nu'u huá'a jetze me'ecan mi'ini matíj mena'a Israél jetze mej ajtéme'ecan. 52 Ajta nu'u, capu a'íime na'a sino a'íi pu nu'u ajta huá'a jetze me'ecan huámi'ini í yaújmua'ame'en í Dios í mej nu'u a'imua' a'ucalímee, ti ij a'íin nu'u ajta hua'uré'eseire'en mej mi seij mena'a teitejra'a pu'éene'e muá'ara'ani. 53 Tíj na'a a'ájná'imua ti ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íi mú miyen tiraaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huá'ini mej mi raajé'ica.

54 A'íj pu jín, Jesús caí ché'e ruseijrata á'uche'ecane'e huá'a tzajta'a a'íimej í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a. Tí'ij jí huirájraa a'ujna Judea. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti á vejlí'i a'utacá'a u ti caí ée ti'itijca'a. Aj pu'i chajta'a a'uteájrupi ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Efraín. A'uu pu a'uteájturaa, majta a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e.

A'íi mú rahuauhuau a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a me'ájna jime'e méjchueere

55 Tí'ijta ari vejlí'i pí'tí'irijcaá matí'ij a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a miyen me'ájna jín tí'iyestehua'a í xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i, mu'íiti'í mú me'uun curé'ecijxi mej mi me'uun a'ujnén ánti Jerusalén mej mi amuacáí atí'í'ihuaxi'in a'ij ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej mi miyen tiú'uyesten. 56 A'íi mú maúche'e rahuauca'a. Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a me'ájna teyujta'a, ayée mú tiú'j'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'íine yeehui timuá'amitiejte'e mú'heetzi? ¿Ni caí yé uvé'enejsin ti yé tí'irámu'a'ariive'esin í mej tí'iyesten?

57 Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, majta í fariseos, ayée mú tiu'uta'ájtaca'a ti nu'u ayén huá'ini ti pua'a ja'atí mé'e ye'emua'areere a'úu ti a'ij 'é'en í Jesús, ti a'íin nu'u ayén tihua'utá'íxaate'en mej nu'u mi raatéevi'í.

12

María pu nu'u ra'anáxiri'iri'í íicájra'an jetze í Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

1 Tí'ij auj te'á'aturaaca a'achú cumu arájsevi xicaj mej mi miyen me'ájna jín tiú'uyesten í xicájra'an ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í, a'úu pu á'ume u Betania a'ájna í Jesús. A'uu pu e'echéjme'e a'ájna í Lázaro ti Jesús ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácui. 2 Matí'ij mi té'ucua'iraataca'a me'ájna jime'e a'ij ti Jesús huaríj. Matí'ij mi tiraamí. Ajta a'íin Marta, ayée pu tí'ivaire'eca'a ti tihua'ateá'axi'in. Ajta a'íin Lázaro, a'íi pu huatécatíi í meesa jetze jamuan a'ájna í Jesús.

3 Aj pu'í María ayén á yejjáj a'achú cumu já'ita'a liitro a'ájna í a'aseiite ti naa teáarí'e, ti ajta huápi'í jeíhua tí'ijnajche. Naardu pu raja'ara'a ti rumua'atí. María pu ra'anáxiri'iri'í í icájra'an jetze í Jesús. Aj pu'í rucipúa jín ra'anáhuatzi'iri'í. Ajta temua'a pu naa te'uteáarieca'a nainjapua u chí'ita a'ájna jime'e í a'aseiite ti naa teáarí'e.

⁴ Mí ajta sej ti jamuan á'uचे'ecane'e, ayée pu ti'ihuaujnuuste tí'ij raasej. A'í pu a'ín pú'een a'íjna í Judás, ti ayén te'entímu'utaca tíjn Iscariotes. A'í pu ajta á'iyen avíltzi jín tiu'utátuiire'esin í Jesús. ⁵ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—¿A'íné yeehui 'een jín mecaí ráatuua me'íjna í aceite a'íné ayée pu tí'ijnajche a'achú cumu huaíca ciento í tumin? Aj pu'í yeehui rí'írísta á'ame'enche'e mej miyen hua'utá'an í tumin a'ímej í mej caí a'íj tí'íjviicua'í. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Judás.

⁶ Capu ayén raataxájtaca'a a'íjna jime'e ti jetzen ruxe'leve'eca'a a'íj ti ti-huá'aruure a'ímej í mej caí a'íj tí'íjviicua'í, sino ayée pu a'íjna jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'íné a'í pu nahua'ari pú'eene'e. A'íné a'í pu racha'íica'a í mej tzajta'an ru'ucá'ave í tumin, a'í pu ajta ruvaire'eca'a a'íjna jime'e í tumin.

⁷ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Capej yeehui rá'ítziite'e. Ché'e ayén huárini, a'íné a'í pu ayén raateájtuaa a'íjna í aceite ti ij ayén ra'utámua'aree í xicá'jra'an jetze mej jetzen na'avá'anajsin. ⁸ A'í mú yeehui mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e a'íme í mej caí a'íj tí'íjviicua'í. Mí neajta inee, canu niyen rusén jín mú'ejmi jemi seíre'e na'ame. A'íj pu jín, xí'epi'in huaríj amíjna mi 'íta'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'íme í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú nu'u méje'icatacu me'íjna í Lázaro

⁹ Majta a'íme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, mu'iití mú miyen ráamua'areeri'í ti Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mat'íj mi me'uun e'iré'ene mej mi raasej, majta mej raasej me'íjna í Lázaro ti Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. ¹⁰⁻¹¹ A'íj mú jín miyen tiraaxí'epi'intare a'íme í mej me'uun tí'ajta teyujta'a mej mi majta raajé'ica me'íjna í Lázaro, a'íné mu'íi mú miyen rá'ajaahuate'eca'a í Jesús me'íjna jime'e ti ayén Lázaro huarújte. Majta a'íme í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'í mú miyen huataújtuaaca'a í Jesús jemi.

Ij pu icu, Jesús pu a'uun a'ujnéj u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yee ruijmua'a yee, a'íme í mej me'íjna jín ajteáxiireca'a mej mi me'uun tiú'uyesten, ayée mú ráamua'areeri'í ti nu'u a'ín Jesús e'evé'eme'ecaa a'ujna Jerusalén. ¹³ Mat'íj mi tacíj xámua'íj antíveichixi, majta ya'upí. Mat'íj mi á'uju'un mej mi ye'entinájche. Ayee mú tí'íjijhuaca'a tíjn:

—Temua'a pu tí'ixi'epi'in. Tiché'e yeehui rí'í tiraatá'an te'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. Tiché'e yeehui rí'í tiraatá'an te'íjna í Rey ti titaata'ajte'esin ítejmi tej Israel jetze ajtémecan. —Ayee mú e'eve'ejíhuajme'e.

¹⁴ Aj pu'í Jesús puuru'u huáteu ti caí xi ja'atí japuan avé'eyeijxi. Aj pu'í japuan avé'eyeijxi ti ij ayén huárini a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjn:

¹⁵ Caxu yeehui tí'ítziine'e mi sej se'uun huachéjme u Sión.

Casi'í yeehui mú'een, a'í pu mé'e ve'emej í ti tejámuaata'ájte'esin.

A'í pu ajta yeehui avé'eca japuan í puuru'u ti rayauj.

¹⁶ Majta a'íme í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, amuacaícan, camu yaú'itíee muá'araa a'íj ti huataújmua'a tíj na'a ti ayén té'eyu'usi'íhuaca'a. Mí ajta, tí'íj ari Dios ayén ra'ajjáj í Jesús, ajta ayén nain jín tira'íjca, aj mú mi xaa ra'utámua'areeri'í ti ayén jime'en té'eyu'usi'íhuaca'a a'íjna jime'e í Jesús. Majta miyen ra'utámua'areeri'í mej miyen ráaruu.

17 Majta a'ñime í mej mu'ñi í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'ñi mú majta Jesús jamuan seijre'eca'a tí'ij Jesús ayén tiraatajé a'ñina í Lázaro ti nu'u ayén huirájra'ani a'utí e'evé'enamí'ihuaca'a. Tí'ij Jesús ayén ra'ajjá huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'ñi mú á'iyen miyen tiu'utaxájtaca'a a'ij ti huaríj. 18 Majta a'ñime í seica í teite, matí'ij ráamua'areeri'i ti Jesús ayén tí'tí'ij jín huaríj ti huápi'í ruxe'ev'e, matí'ij mi miyen u á'uju'u mej mi ye'entinájche. 19 Majta a'ñime í fariseos, ayée mú tíuj'ixaate'eca'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u té'eme; capu tí'tí'ij a'ij tejamuatévaire'esin sej siyen raatá'íjmí. Casí'i, matíj mena'a yeehui pua'amé mej yen huachéjme íyén chaanaca japua, naími'i mú rá'ajaahuat'e.

A'ñi mú miyen tí'ixje'ev'e a'ñime í mej Grecia é'eme'ecan mej raasej me'ñna í Jesús

20 Majta seica me'uun a'uté'uuca'a huá'a tzajta'a a'ñime í mej a'uun a'ujnéj mej mi raateánajche í Dios a'ájna matí'ij tí'iyeste. A'uu mú é'eme'ecan a'ñime u Grecia. 21 A'ñi mú e'iré'ene í Felipe jemi, a'ñina ti a'uun é'eme'ecan u Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee mú tirájhuaviiri'i tíjín:

—Mú'ee vásta'a, ayée tu yeehui tí'ixje'ev'e te'j tiu'uxáj jamuan í Jesús.

22 Ajta a'ñin Felipe, á pu a'uré'ene ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'ñina í Andrés. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ñna í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti tí'ta'ajte'e a'ij te ye'í huá'ini

23 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'ene ti Dios ayén r'í'í tinaatá'an ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. 24 Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti pua'a cáí e'ejveti á chuaata'a ti ij a'uun huámi'ini a'ñina í játze'ara'an í triigu, ayée pu rusej na'a huateáturaasin a'ñina í játze'ara'an. Na'ari ti pua'a ayén huámi'ini, jéihua pu yeehui jetzen a'iránejsin seica í jatzi.

25 'Ayej che'atá na'a 'een huá'a jíme'e í teite. Tí pua'a ayén jaítze'e jetzen ruxe'ev'e ja'atí ti na'a a'ñina ti íyén tí'iseijre'e íyén chaanaca japua cáí ayén jetzen ruxe'ev'e ti ra'ará'astijre'en í Dios, a'ñi pu yeehui yá'ujisin í ruxiejniu'uca ti auj ruurica'a. Na'ari cáí, ti pua'a cáí ayén a'atzu jetzen tíu'ujxe'ev'e tíj na'a ti íyén tí'iseijre'e íyén chaanaca japua sino ayée pu huataúra'an ti nain á'urieni ti íyén rájcha'íi, ti ij ayén ra'ará'astijre'en í Dios, ayée pu yeehui ruurican jín huataúra'asin tíj na'a rusén jíme'e.

26 'Tí pua'a ja'atí ayén nevaire'e pu a'ame ineetzi, ayée pu ruxe'ev'e ti a'ñin ayén che'atá na'a ríjca a'ij nej ríci inee. Ajta, a'u ti na'a nej niyen a'utevé'e na'ame, a'ñi pu ajta ineetzi jamuan a'utevé'e a'ame a'ñina ti nevaire'e. Tí pua'a yeehui ja'atí ayén nevaire'e, a'ñi pu í niyá'upua ayén r'í'í tiraatá'asin.

27 'Pu'uri a'ij pua'a ne'ase yú ne tzajta'a. ¿A'íné nena'a nij niyen tiu'utaxájtaca? ¿Ni qui niyen tiu'utaxájtaca ne'ñina ti jíme'en yee: "Niyá'upua, patá'aj yeehui piyen nu'irájtuaani ti ij cáí ayén tináaci'iti a'ij ti ari teja'uré'enejsin"? Mí neajta cáí, canu. Canu niyen tiu'utaxájtaca a'íné ayée nu yeehui 'een jín yú a'uvé'emej nej niyen yé huácatii jíji.

A'ñi mú teite miyen ráanamujri'i tí'ij Dios tiu'utaxájtaca'a

28 'Mí pej ní'iyá'upua, patá'aj tihua'utasejrate'en í nej jín r'í'í timuaatá'asin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í Jesús.

Aj pu'i júte'e e'icánamujre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nu'uri yeehui niyen tihua'utasejrate. Neajtahua'a nu niyen tihua'utasejrate'esin.

²⁹ Majta a'ñime í teite í mej a'uun ajteáxiireca'a, a'ñi mú majta ráanamujri'i. Seica mú miyen raataxájtaca'a mej nu'u huatéeniu. Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a ti seij nu'u ayén jamuan tiu'utaxájtaca'a ti júte'e tí'ivaire'e í Dios ti é'eseijre'e.

³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu ayén yeehui tiu'utaxájtaca'a a'ñjna jime'e ti ca'aníjra'a naatá'an ineetzi sino ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'an mú'ejmi.

Jesús pu ayén tihua'ixaa'e a'ij ti tí'imi'ini

³¹ 'Pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen hua'uxíjte'en matíj mena'a pua'amé yen huachéjme. Pu'uri ajta a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze í nej jetzen raatamuárite'esin ne'ñjna ti yen tí'aijta íiyen chaanaca japua. ³² Neajta inee, matí'ij meri aj neja'utavén, aj nu ni niyen najmi'ica huatájeevi í teite mej mi curé'ecijxi'in ineetzi jemi. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

³³ Ayeé pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imi'ini. ³⁴ Matí'ij miyen tiraata'ixaa a'ñime í mej me'uun ajteáxiireca'a tijín:

—Ayeé tu yeehui tiyen ráanamujri'i te'ñjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta ti a'ñin Círístu'u nu'u ayén rusén jín ruuri huateáturaasin. A'ij pu yeehui jín, ¿a'iné tí'iri'iri pej piyen tí'ixa yee ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u á ya'utavén me'ñjna ti teáata'a jetze airaújneijte? ¿A'ataani yeehui pírici a'ñjna ti nu'u teáata'a jetze airaújneijte?

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aúche'e pu a'atzu á'ateere mú'ejmi jemi í tatzari ti jín huanéeri'icí a'ame. Setá'aj yeehui siyen á'ujujhua'ane'en a'ij ti tiraavíjte'e ajta auj mú'ejmi tzajta'a ayén seijre'e í tatzari ti jín huáneeri'i, ti ij yeehui caí a'amua japua rájveti í ti huatíca'a. A'ñjna ti yeehui ayén tíca'amiste'e á'uche'ecan, capu ramua'aree a'u ti á'ume. ³⁶ Setá'aj siyen huataújtuaani a'ñjna jemi ti jetzen airáninei í tatzari ti jín huáneeri'i sej sí siyen se'ñjna jetze ajtémecanta a'ñjna ti huáneeri'i.

Tí'ij raatapúa'ajtaca'a ti ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'urraa a'ñjna í Jesús, ajta huateúravaataca'a huá'a jemi.

Camu té'atzaahuate'e í teite

³⁷ A'ñi pu ari jeíhua tiu'umuáriej huá'a jemi tí'itíj ti ayén huápi'i ruxe'eve'e. Mí majta a'ñime, camúu xi jírá'ujca'anejca'a mej miyen huataújtuaani í jemin.

³⁸ Ayej tiu'uríj tí'ij ayén araúrasten a'ij ti tiraataxájtaca'a a'ñjna í Isaías teecan ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ti ayén tijín:

Nevástara'a, capu ja'atí yeehui ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.

Capu yeehui ja'atí ayén yaú'itiéé já'araa a'ij ti huataújmua'a a'ñjna ti Dios rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén huaríj.

³⁹⁻⁴⁰ A'ij mú jín caí rá'antzaahua a'ñjna jime'e, a'ij ti pua'amecié ayén raataxájtaca'a a'ñjna í Isaías teecan tijín:

A'ñi pu nu'u yeehui ayén huá'uruu mej miyen aracúcu'unijme'eni mej mi caí atanéjne'ere.

A'ñi pu yeehui ayén huá'uruu mej mi antaújnaamuan í ru tzajta'a mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani.

Na'ari ti pua'a pí mena'a, a'íi mú seicié tiú'umua'atíjche'en,
nej nu'u niyen hua'urújte'enche'e.

⁴¹ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaiás teecan a'íjna ti ayén raasej í ti Dios jín rí'i tiraatá'aniche'en. A'íi pu ajta ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jime'e í Jesús.

⁴² Jee xaa ne'u, mu'liit í mej me'uun tí'ajta teuyjta'a, a'íime mú miyen rá'antzaahua. Mí majta a'íime, camu raxájtacua'a huá'a tzajta'a í teite me'íjna jime'e mej huá'atziine'eca'a í fariseos, majta mej mi caí seica miyen huiirá'ite me'újna u teuyjta'a. ⁴³ Jaitze'e pu hua'aránjache'a mej mi teite miyen rí'i tihua'utá'an caí í Dios.

A'íi mú runajimi'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁴⁴ Aj pu'i Jesús ayén rusejírata tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ayén ná'antzaahuat'e'en ineetzi, capu neetzi na'a á'atzaahuat'e'e sino ajta pu rá'atzaahuat'e'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. ⁴⁵ Tí'ij a'íin ayén nesej ineetzi, a'íi pu ajta rasej a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁶ 'Ayee nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni niyen huá'uruuren í teite tíj tatzari í ti jín huá'a tzajta'a huáneeri'i mej mi caí ché'e miyen tíca'amiste'en á'ujuhua'ane'en a'íime í mej miyen ná'astjire'e ineetzi. ⁴⁷ Tí pua'a ja'atí nenamua a'ij nej tí'ixa, ajta caí ná'astjire'e, canu yeehui rá'axijte'en inee, a'iné canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'uxíjte'en a'íimej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua sino nej ni hua'irájtuaani.

⁴⁸ 'Jee xaa ne'u, tí'tíj pu yeehui pú'een ti ayén rá'axijte'en a'íjna í ja'ati ti ayén naaré'iti, ti ajta caí rá'astjire'e a'ij nej tí'ixa. A'íjna ne'u yeehui, í nej jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu rá'axijte'en a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte.

⁴⁹ 'Ayee pu'u na'a, a'iné canu yeehui nesej a'ij tirájteu a'ij nej tiu'uxájtaca'a sino a'íin ti niyá'upua pú'een, a'íi pu ayén tinaata'áj a'ij nej ye'í tiu'utaxáj, ajta í nej jime'en niyen tiu'utaxájtaca'a. ⁵⁰ Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ayén tinaata'áj ti ij ayén tejá'amuaci'iti sej siyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jime'e. A'íj nu jín ayée nu che'atá nena'a tí'ixa a'ij ti a'íin niyá'upua ayén a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tiu'utaxáj.

13

Jesús pu hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

¹ Pu'uri tímua'a a'ájna teja'uré'enejsime'e í mej jín ra'utámua'aree ja'anáj ti Dios ayén tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze ti jetzen á'ura'ani íiyen chaanaca japua ti ij a'uun a'ujnén u júte'e, ya'upuáara'an ti é'esejire'e. Tíj na'a ti yen huatasejire íiyen chaanaca japua, a'íi pu ayén huá'axe'eve'eca'a a'íimej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ajta íjii, pu'uri ayén hua'utasejirataca'a ti nain jín huá'axe'eve'eca'a.

² Mat'íj tí'icua'acaa í chumua'an, a'íi pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ajta ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Pu'uri a'íin Satanás ca'aníjra'a raatá'aca ti tiu'utátuiire'en í Jesús. ³ Jesús pu ajta ramua'areereca'a ti a'íin ya'upuáara'an ayén nain jín tira'íjca, ti ajta ruyá'upua jemi a'uvé'emej, ajta a'úu pu ajta a'ujnéjsin í jemin.

⁴ Aj pu'i ájchee a'u mej tejé'ecua'aca, ajta huiiré'uchuiiri'i í rutasi ti ru'iré'evijca'a. Aj pu'i avá'ujj'icie cáxuri jime'e í mej jín huá'acá'iimua.

5 Ti'ij jí a'uun atéejei í caasu jetze. Aj pu'i a'utéjche ti hua'anája'usixi'in í huá'achepuaatze'en seij ajta seij í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ajta hua'anáhuatzi'iraxi a'íjna jime'e í cáxuri ti jín avá'ujji'ici'eca'a.

Capu raxíeve'e a'íjna í Pedro ti Jesús ayén ra'anája'usixi'in

6 Aj pu'i a'uun e'iré'ene a'íjna jemi í Simón ti ajta i'í Pedro. Aj pu i a'íin Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ¿ni yeehui pajta piyen na'anája'usixi'isin nechepuá jetze?

7 Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Capúu xi a'ij timuá'amitiejte'e a'ij nej 'éen jín niyen rici, sino meca'ihuáyee pej xaa yeehui yaú'itiée pua'amé.

8 Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xaa ne'u, ja'anáj piyen na'anája'usixi'isin í nechepuaatze'e.

Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui neca' niyen mua'anája'usixi'in á'achepuaatze'e, capej ché'e huá'a jetze ajtème'ecanta pua'amé í mej neetzi jemi seíire'e muá'aju'u.

9 Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui ayén ruxe'eve'e, capej ayée pena'a na'anája'usixi'in í nechepuaatze'e, sino pajta pej piyen na'anája'usixi'in í nemuajca'a jetze, pajta na'avé'ejaj'usixi'in í nemu'uutze'e.

10 Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ari ayén hua'íhuaca'a, ayée pu'u ruxe'eve'e ti ayée na'a ra'anája'usixi'in í chepuaatze'en, a'iné capu ché'e chueemuara'a nain japua ti ratéhua'ira'a. Seajta mú'een, caxu ché'e chueemua, sino seíj pu yeehui xaa ayén chueemuara'a.

11 Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u seíj na'a chueemuara'a, a'iné a'íi pu ari ramua'areereca'a ja'atí ti a'íin pú'eene'e ti ayén tiu'utátuiri'esin í jíme'en í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti 'een jime'e hua'anája'usixi'

12 Ti'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén hua'anája'usixi, ajta pu huiré'ujvijri'í í rutasi. Aj pu'i a'ujyeíjxi á vejli'i a'utí í meesa a'utéjvee. Ayee pu tihu'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni yeehui séjmua'aree a'ij nej 'een jín niyen amuáaruu? Nee nu tejámuaatá'ixaate'esin. 13 Ayee xu yeehui mú'een neetamuá'amua yee Maeestru, seajta siyen tijín Tavástara'a. Ayee pu yeehui tiraavíjte'e a'iné nee nu ne'ín pú'een.

14 Ajta íjii, nej á'amuavastara'a pú'een, neajta a'amua maestro, ayée nu amua'anája'usixi í á'amuachepuaatze'e. Setá'aj yeehui siyen che'atá sena'a anaúja'usixi'in ruchepuáatze'e rujámua'a. 15 Ayee nu ámuatá'ítiiiri'í seíj si siyen huá'arini a'ij nej neri amuáaruu mú'ejmi.

16 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e a'íjna ti t'íajta caí a'íjna ti ravaire'e. Ajta yeehui, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a caí í nej a'uta'íti'ihuaca'a. 17 Ajta íjii, setíj seri t'íijmua'aree se'íjna, Dios pu yeehui rí'í tejámuaatá'asin ti pua'a siyen che'atá sena'a huá'arini.

18 'Canu nájmi'lica mú'ejmi jime'e niyen ti'ixa. Nee nu ramua'aree a'ij mej e'en í nej hua'avé'ehua'u. Neajta nu niyen ra'avé'ehua'u ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tijín: "A'íi pu nu'u yeehui í nej raatá'inee

ti tiú'ucua'ani ineetzi jamuan, a'ñi pu nu'u yeehui a'utéjche ti nájcha'ñire'e á'ara'ani."

¹⁹ Ayee nu amuacái niyen tejá'amua'ixaate'e íjii tí'ij caí xi ayén tiú'urini sej si siyen té'antzaahuate'en nej ne'ñin pú'een a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa, sej si seuj té'atzaahuate'e a'ájna ti ayén tí'ineruuren.

²⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a yeehui ja'atí ayén ra'ancuré'evi'itín a'ájna nej raata'íteca'a, a'ñi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I ti jín ra'antipúa'ajte í Jesús ti huá'a jamuan tiú'ucuaa
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, jéihua pu a'ij pua'a raatá'a í tzajta'an í Jesús. Aj pu'í ayén e'ehuauritiécan jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e, sej ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tiu'utátuiire'esin ineetzi.

²² Majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mua'araujsejiraxi sej ajta sej. Camu a'ij tirájteuve'e a'ij ti huataujmua'a a'ájna ti Jesús ayén tiraataxájtaca'a.

²³ Ajta sej ti a'imej jetze ajtémecan, a'ñi pu aicaujtutzi í Jesús jemi. A'ii pu a'ñin pú'een Jesús ti raxí'eve'eca'a. ²⁴ Ajta a'ñin Simón, ti ajta í'i Pedro, a'ñi pu rumuájca'a jín raatajé a'ájna ti Jesús raxí'eve'eca'a. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj yeehui raata'íhua'u ja'atí ti pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a.

²⁵ Ajtahua'a pu ayén aicaujtutzi í Jesús jemi. Aj pu'í ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'atani a'ñin pú'een?

²⁶ Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í Jesús tíjín:

—Tí pua'a yeehui neri ra'ateáaru'unen i tuxa'a jetze í pan, aj nu ni raata'íte'esin ne'ájna í ja'ati ti a'ñin pú'een.

Aj pu'í Jesús ayén ra'ateáaru'ujé í pan í tuxa'a jetze. Aj pu'í a'ájna huata'íte í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan a'ájna í Judás, aj pu'í Satanás ayén huatasejre í tzajta'an. Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj yeehui ca'anacan piyen huárini a'ij peji peri tiu'umuá'aj.

²⁸ Majta í seica, camu a'atzu yaú'itíe muá'araa a'ij ti 'een jín ayén tiraata'ixaa. ²⁹ Seica mú miyen tiraamuá'a ti Jesús ayén tiraata'ixaa ti tí'itíj huánanan í mej jín tiú'uyesten na'ari tí'itíj ti hua'utapua'jve'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. ³⁰ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan, aj pu'í huirájraa a'ájna í Judás. Ajta pu'uri huatíca'aca.

I niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e tej nu'u huátaxe'eve'en sej teajta sej

³¹ Tí'ij huirájraa a'ájna í Judás, aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri yeehui Dios ayén rí'í tinaatá'a í nej neajta teáata'a jetze airánnejte. Neajta inee, ayée nu neri ne'ájna jín rí'í tiraatá'a í Dios ne'ájna jime'e a'ij nej huaríj. ³² Tí pua'a yeehui niyen rí'í tiraatá'an í Dios ne'ájna jime'e nej niyen huámi'ini, Dios pu ajta, rusej ayén rí'í tinaatá'asin a'ájna jime'e ti ayén na'ajjásjin. Ajta a'ñi pu ca'anacan rí'í tinaatá'asin.

³³ Niyaujmu'a, a'atzu nu'u niyen yé á'ateeri mú'ejmi jemi. Mú'een xu nehuauni. Mí neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'ixaate'e a'ij nej

neri tihua'utá'ixaa a'imej í mej Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u ri'irí sej yeehui a'uun a'ujnén a'u nej a'ujnéjsin.

³⁴ Neajta nu niyen jéjcuacan jín tejá'amua'íjcate'en sej siyen huaújxe'eve'en. Ayee pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaaxí'eve mú'ejmi. ³⁵ Tí pua'a yeehui siyen huaújxe'eve'en, aj mú mi naími'i miyen ramua'aréeren sej siyen ná'astijre'e.

Jesús pu tihua'ixaate'e ti nu'u Pedro tiu'utéhua'ita í jemin

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro tijín:

—Tavastara'a, ¿a'uné yeehui pá'ume'e pua'amé?

Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capúu xi yeehui ri'irí pej pe'uun á'ume'en neetzi cujta'a a'u nej á'ume sino méjca'i huáyee xaa pej piyen pe'uun nej cujta'a pá'ume'e pua'amé.

³⁷ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'liné 'een jín caí ri'irí íjii nej yeehui ne'uun á'ume'en á'a cujta'a mú'etzi? Nee nu yeehui á'anca'ane nej huámi'ini á jetze me'ecan.

³⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen ahuá'aca'ane pej nu'u piyen huámi'ini neetzi jetze me'ecan? Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ixaate'e a'ij pej pi rini. Tí'ij caí xi huajíjhuana í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata pej nu'u caí nemua'ate.

14

Jesús pu rí'i huá'aruure a'ime í mej jamuan á'ujjhuane'e

¹ 'Caxu a'ij tité'ujmujca. Seuche'e xu yeehui rá'atzaahuate'e í Dios, seúche'e xu seajta ná'atzaahuate'e ineetzi. ² Jéihua pu chí'i a'uun tejé'eseijre'e a'u ti niyá'upua huatéechi'i í júte'e. Tí pua'a caí ayén tí'ayájnache'e, nee nu yeehui seicié tejámuaata'ixáate'enche'e. A'uu nu a'um'é na'ame nej ni ne'uun rí'i tejá'uruuren a'u sej se'uun a'uté'e xá'aju'un. ³ Ajta, ti pua'a niyen ne'uun á'ura'ani nej ni niyen rí'i tejá'uruuren a'u sej a'uté'e xá'aju'un, aj nu ni yen ve'ecánejsin neajtahua'a nej ni niyen amuá'anvil'itin sej si seajta se'uun a'uté'e xá'ara'ani a'u nej neajta a'ucaí na'ame. ⁴ Seajta mú'een, xu'uri yeehui huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i a'u nej a'um'é na'ame. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁵ Aj pu'i Tomás ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, catu yeehui ramua'aree a'u pej a'um'é pua'amé. A'íj tu jín catu a'atzu huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een í ti amuá'avi'itin a'íjna jetze í juye, nee nu neajta ne'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, neajta nu yeehui ne'ín pú'een í ti jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén huataújtuaani í Dios jemi, ayée pu tíu'ujxe'eve'e ti a'ín amuacaícan huataújtuaani ineetzi jemi. ⁷ Tí pua'a rí'i setináamua'ati, ayée xu seajta tí'iramua'ati se'íjna í niyá'upua. Tij na'a ti yú auca'ítí a'ame, mú'een xu xaa ramua'ate, seajta seri raasej.

A'í mu'u naími'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁸ Aj pu'i a'ín Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj yeehui taatasejrate'en pe'ijna í ayá'upua. A'ij tu'u xe'leve'e iteen.

⁹ Aj pu'lí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nu'uri xaa yeehui á'atee nej mú'ejmi jemi huaca. ¿Ni tzaa pecái xi nemua'ate, mú'ee Felipe? Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ja'atí ti na'a ti ayén naasej ineetzi, a'íi pu ajta ari raasej í niyá'upua. ¿A'iné 'een jín piyen tinaatá'ixaa yee nej nu'u amuaataséjrate'en í niyá'upua?

¹⁰ ¿Ni tzaa pecái piyen té'atzaahuat'e ti a'íin niyá'upua ne jemi seijre'e, neajta nu yeehui che'atá nena'a niyá'upua jemi seijre'e? Canu nesej a'ij tirájteu a'ij nej tí'imua'ixaate'e, sino a'íin niyá'upua ti ayén nej jemi seijre'e, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén rici. ¹¹ Patá'aj piyen ná'antzaahuat'e'en ti pu'a'a yeehui niyen timuaatá'ixaate'en yee niyá'upua pu nu'u ne jemi seijre'e, neajta nu jemin seijre'e í niyá'upua jemi. Na'ari caí, patá'aj pe'ijna jín pena'a té'antzaahuat'e'en a'ij nej yeehui huaríj ti huápi'i ruxe'leve'e.

¹² 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, ayée pu che'atá na'a huárini a'ij nej rijcaa inee. Jee xaa ne'u, a'íi pu yeehui ayén huárini ti jaítze'e ruxe'leve'e caí í nej jín niyen rijcaa. Ayee pu 'een jín rini a'íjna jime'e nej ne'uun a'umé'e na'ame í niyá'upua jemi. ¹³ Neajta niyen huárini a'ij sej siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, nej ni rí'i tiraatá'an í niyá'upua.

¹⁴ 'Tí'itíj ti na'a sej yeehui siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, ayée nu xaa rini.

Jesús pu ayén te'atajratziire ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén nu'u huateáturaasin huá'a jemi

¹⁵ 'Tí pu'a'a yeehui siyen nexí'leve'e ineetzi, ayée xu se'ijna ará'astijre'en í nej jín tejámuaata'ajte'esin. ¹⁶ Neajta nu niyen tiraatáhuaviira í niyá'upua jemi ti í a'íin yen amujá'uta'ítí'i sej ti a'amua japua huániuuni, ti í a'íin mú'ejmi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷ 'A'íi pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti jetzen airáninei tíj na'a ti ayén tí'ayajna. Capu rí'irí mej miyen ra'ancuré'an a'íime í mej yen japan huachéjme í chaanaca japua, a'íiné capu a'ij huá'amitiejte'e a'ij ti rici a'íjna í xiéjniu'ucari. Camu yeehui majta ramua'ate. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een jín ramua'ate a'íiné a'íi pu a'amua jemi seijre'e, ajta pu mú'ejmi jemi huateáturaasin.

Jesús pu ajtahua'a tihuá'ixaate'e ti nu'u mi'ini

¹⁸ Canu yeehui ruséntacan amuaateáturaasin, ti caí ja'atí ayén á'amuaaire'e sino nee nu neajtahua'a mú'ejmi jemi uvé'enejsin. ¹⁹ Capu ché'e á'ateere mej yeehui caí ché'e yé nesejran a'íime í mej yen japan huachéjme í chaanaca japua. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa nesejran. Nee nu huatarújsin nej ni neajtahua'a ruuri ná'ara'ani, a'íj xu jín seajtáhuua'a ruuri xá'aju'un. ²⁰ A'ájna xicájra'an jetze nej jetzen huatarújsin, aj xu si siyen ramua'aréeren nej niyen jemin seijre'e í niyá'upua jemi, ajta yeehui a'íin, a'íi pu ajta neetzi jemi seijre'e.

²¹ 'Ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'a a'ij nej tiu'uta'ajtacaa'a, ti ajta ayén nain ra'ará'astijre'en, a'íi pu a'íin pú'een ti xaa nexí'leve'e. Niyá'upua pu yeehui ajta raxí'leve'e a'ame a'íjna ti ayén nexí'leve'e. Neajta inee, nee nu raxí'leve'e na'ame, neajta jemin huatasejre'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²² Aj pu'i seǵ tiu'utaxájtaca'a ti ayén ántehuaaca'a tǵjín Judás. Capu a'ǵjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tǵjín Iscariotes, sino seǵ. Ayee pu tiraata'ixaa tǵjín:

—Tavastara'a, ǵa'íné auj tǵ'iri'iri pej pi piyen pena'a téjmi jemi huataseǵre'esin, pajta caí a'ǵmej jemi í mej yen huachéjme í chaanaca japua?

²³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tǵjín:

—Tǵi pua'a ja'atǵ ayén tǵ'inexe'eve'e, a'ǵi pu ayén ra'ará'astejsin a'ǵj nej tǵ'imua'ata. Niyá'upua pu ajta raxǵ'eve'e a'ame. Teen tu hui teajta huataseǵre'esin í jemin. Teajta tiyen huateáturaasin í jemin. ²⁴ Ajta a'ǵin ti caí ayén tǵ'inexe'eve'e, a'ǵi pu ajta caí ra'ará'astejsin a'ǵj nej tǵ'imua'ata. Canu hui neseǵ a'ǵj tiráǵteu a'ǵj nej tejá'amua'ixaate'e sino a'ǵjna í niuucari, a'ǵj pu jetze airáninei a'ǵjna í niyá'upua ti yen neja'uta'íteca'a.

²⁵ Ayee nu tejámuaatá'ixaa ǵjii nej nauj a'amua jemi yen huaca. ²⁶ Ajta a'ǵin ti yeehui a'amua japua huániuuni, a'ǵjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ayén tiraavǵjte'e seǵ si raná'amiche'en, a'ǵi pu í niyá'upua ayén ya'uta'íti neetzi jetze me'ecan, ti í a'ǵin nain ǵjín tejamuáamua'aten. A'ǵi pu yeehui ajta ayén amuaatá'asin seǵ si siyen ra'utámua'aree nain ǵjín a'ǵj nej tejámuaatá'ixaa.

Jesús pu ti'itǵjín hua'anpuá'ajte'e a'ǵmej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e

²⁷ Ayee nu niyen amuaatá'asin ti ǵj nain ǵjín amua'anpuá'ajte'en. A'ǵjna í nej ǵjín amua'anpuá'ajte'esin, neetzi pu jetze airáninei. Capu yeehui ayén 'een a'ǵj ti a'ǵin 'een í ti huá'a jetze na'a airáninei a'ǵmej í mej yen japuan huachéjme ǵiyen chaanaca japua í mej me'ǵjna ǵjín hua'anpuá'ajte'en í ruxǵ'ej teite. Caxu a'ǵj pua'a tité'ujmuajca. Caxu seajta tǵ'itziine'e.

²⁸ Xu'uri yee siyen ráanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa nej nu'u a'umé'e na'ame, neajta nu'u mú'ejmi jemi uvé'enejsin. Tǵi pua'a yeehui siyen tǵ'inexe'eve'ecache'e, ayéé xu 'een ǵjín rutémua'ave'ecache'e se'ǵjna jime'e nej ne'uun a'umé' í niyá'upua jemi a'íné niyá'upua pu jaítze'e ruxe'eve'e necaí inee. ²⁹ Ayee nu amucaí tejá'amua'ixaate'e ti caí xi ti'itǵjín a'ǵj huarǵj seǵ si siyen té'antzaahuate'en nej ne'ǵn pú'een a'ǵjna xicáǵra'an jetze ti jetzen ayén teja'uré'enejsin nej ne'uun a'umé'.

³⁰ Canu yeehui ché'e jeǵhua tejámuaatá'ixaate'esin a'íné pu'uri tǵn yé uvé'enejsin a'ǵjna ti a'ǵj pua'a 'een, ti ajta yen japuan ti'ajta í chaanaca. Mǵi ajta a'ǵin, capu a'atzu rǵ'iri ti ayén ti'itǵjín na'antimua'ítin. ³¹ Che'eré yeehui, tiché'e huiráǵine teyujna mej mi me'ǵn í mej yen chaanaca japua huachéjme, miyen ráamua'aree nej niyen raxǵ'eve'e í niyá'upua, neajta niyen che'atá nena'a rǵi a'ǵj ti a'ǵin ayén tinaata'aǵj.

15

I cǵyej ti huasti'i, ajta í pi'istáare'ara'an

¹ Nee nu ne'ǵn pú'een í cǵyej ti xaa rǵ'en. Ajta niyá'upua pu a'ǵin pú'een í ti rǵi raruure í pi'ista. ² A'ǵi pu ra'antivé'iche tǵj na'a í pi'ista ti neetzi jetze airáninei ti ajta caí taaca. Ajta tǵj na'a í pi'ista ti xaa taaca, a'ǵi pu cǵj caj tira'antivé'iche ti ǵj jaítze'e huatáca'an. ³ Xu'uri yeehui urarǵ'en mú'een, a'ǵjna jime'e í niuucari í nej ǵjín neri tejámuaatá'ixaa. ⁴ Setá'aj seuj siyen neetzi jemi seǵre'e. Aj nu ni niyen che'atá nena'a mú'ejmi jemi seǵre'e na'ame.

'Capu a'atzu a'ǵj tǵ'iri'iri ti seǵ pi'ista ayén ruseǵ huatáca'an sino ayéé pu tiú'ujxe'eve'e ti auj ajtáveeca í cǵyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een

mú'ejmi jemi. Capu yeehui a'atzu a'ij t'í'iri'iri sej ti'it'ij huamuá'it'in í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi ti pua'a secai neetzi jemi seijre'e.

⁵ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej. Mí seajta mú'een, mú'een xu pi'ista pú'een ti neetzi jetze ajta'ú'upu'u. Tí pua'a ja'atí ayén neetzi jemi seijre'e, ti pua'a neajta inee jemin seijre'e, a'í pu yeehui ayén jeihua t'í'imua'it'in í ti jín tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

'Seajta mú'een, ti pua'a secai neetzi jemi seijre'e, caxu ti'it'ij a'ij ruuren. ⁶ Ayee pu 'een t'ij na'a ti cai ché'e ayén neetzi jemi seijre'e. Ayee pu 'een t'ij a'íjna í pi'ista, í ti antíveichi'ihuaca'a, ti ajta ja'atí á ya'uhuá'axi ti ij huatéehuan. Ayee mú raruuren najjmi'ica í pi'ista mej miyen raaré'eseire'en, majta án yá'uhua'axin í taij japua ti ij huatéajtaani.

⁷ Tí pua'a siyen neetzi jemi seijre'e, ti pua'a seajta siyen ra'ará'asten í niuucari í nej amuaamuá'ate, ayée pu yeehui Dios ayén amuaatá'asin ti'it'ij sej a'ij tiraatáhuaviira. ⁸ Tí pua'a siyen jeihua raamuá'it'in í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi, a'íj pu a'íjna jín ámitieere'e a'ame sej siyen t'ina'ará'astijre'e ineetzi. Ayee xu se'íjna jín rí'í tiraatá'asin í niyá'upua. ⁹ Ayee nu che'atá nena'a neri tejamuataxi'eve a'ij ti ajta ari tinaataxi'eve í niyá'upua. Setá'aj seuj neetzi jemi seijre'e nej ni amuaaxi'eve'en.

¹⁰ Tí pua'a yeehui siyen ra'ará'asten a'ij nej neri tejamuataa'a'aj, aj xu si siyen neetzi jemi seire'e xá'aju'un nej ni amuaaxi'eve'en. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tirá'aste a'ij ti tinaata'a'aj í niyá'upua. A'íj nu yeehui jín niyen jemin seire'e na'ame ti ij ajta niyá'upua ayén naataxi'eve'en. ¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e ti ij mú'ejmi jemi seire'e á'ara'ani í nej jín netémua'ave'e, sej si seajta nain jín huataájtemua'ave'en.

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij ajta seij í mej té'atzaahuat'e

¹² 'Ayee nu yeehui ne'íjna jín tejá'amua'íjcate'e sej si siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejamuataxi'eve mú'ejmi. ¹³ A'íi pu a'íjn pú'een í ti jaitze'e muári'eri í ti jín ja'atí ayén raataxi'eve'en í ruxí'ej tevi ti i ayén jetzen me'ecan huámi'ini.

¹⁴ 'Mú'een xu yeehui se'íjn pú'een í neteítestemua'a ti pua'a siyen huá'ini a'ij nej tejá'amua'aijte'e. ¹⁵ Canu ché'e niyen amuaatámua'atzi yee mi sej yeehui t'í'ivaire'e ineetzi jemi, a'iné seij ti ayén t'í'ivaire'e, capu ramua'aree a'ij ti rici a'íjna ti t'í'ira'aijte'e. Mí neajta inee, ayée nu amuaatámua'atzi yee mi sej neteítestemua'a, a'iné nu'uri niyen tejáamuata'ixaa nain a'achú nej nena'a niyen ráanamujri'í í niyá'upua jemi.

¹⁶ 'Caxu mú'een siyen na'avé'ehua ineeetzi, sino nee nu yeehui niyen amua'antíhua'u, neajta nu niyen ne'íjna jín tejáamuajca sej si u á'uju'un sej si siyen ti'it'ij huamuá'it'in í sej tiu'utátuiire'en í Dios jemi. Neajta niyen raxí'eve'e ti i ayén rusén jín huatéaturan í sej raamuá'iti. Aj pu xaa, a'íjn niyá'upua ayén amuaatá'asin ti'it'ij sej raatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ¹⁷ Ayee nu tejá'amua'aijte'e, sej hui huaújxe'eve'en seij seajta seij.

A'íime í mej té'atzaahuat'e miyen mú seire'e muá'aju'un a'ímej jemi í mej íiyen chaanaca japua huachéjme

¹⁸ 'Caxu se'íjna á'uhua'anan. Tí pua'a yeehui me'ín amua'jcha'íire'e í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'í mú amua'ái neetzi t'ícha'íire'eca'a. ¹⁹ A'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca a'íime mú miyen che'atá mena'a te'á'amua'xe'eve'ecache'e t'ij í ruteítestemua'a ti pua'a siyen huá'a jetze ajtémecantache'e. Mí seajta mú'een, caxu huá'a jetze ajtémecan,

sino nee nu yeehui amua'antíhua'u a'ímej tzejta'a. A'íj mú jín miyen amujcha'íire'e a'íme í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

²⁰ Caxu yá'uhua'anán a'íj nej tejámuaatá'ixaa yee jaitze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti tí'ajta caí a'íjna ti ravaire'e. Ti pua'a a'íj pua'a mena'a náaruu ineetzi, a'íj mú che'atá mena'a a'íj pua'a á'amuaruuren mú'ejmi. Na'ari ti pua'a miyen ra'ará'asten a'íj nej tíhua'umuá'ate, a'íj mú majta ra'ará'astijre'esin a'íj sej tíhua'amua'aten. ²¹ Ayeé mú yeehui á'amuaruuren me'íjna jime'e sej siyen naará'aste ineetzi, a'íné camu ramua'ate a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

²² Tí pua'a necaí yéve'ecánejniche'e, neajta caí a'íj tíhua'uta'ixáate'enche'e, capu huá'aci'itíche'e ti Dios puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e mej natéxiehuaa. Ajta, íjii, capu yeehui ché'e mé'e tí'it'íj í mej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ²³ Ja'atí ti néjcha'íire'e ineetzi, a'íj pu ajta tícha'íire'e í niyá'upua.

²⁴ Tí pua'a necaí niyen huáriniiche'e tí'it'íj ti caí máaj ja'atí ayén raayí'tihua'a, capu ayén tiraavíjte'ecache'en ti Dios ayén puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin. Mí majta a'íme, mu'uri naasej, majta néjcha'íire'eca'a ineetzi, majta miyen che'atá mena'a ráaruu í niyá'upua.

²⁵ Ayeé mú yeehui miyen huaríj ti ij araúrasten a'íj ti té'eyu'usli' a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: "A'íj pu caí raavíite' já'araa mej mena'a miyen tínejcha'íire'e muá'araa."

²⁶ Tí'íj a'ín yeehui yen uvé'enen a'íjna ti a'amua japua huániuuni, í nej yen ya'uta'ítí mú'ejmi jemi, ti ajta Dios jemi é'eme'ecan, a'íj pu ayén tineteaxáatajme'e a'ame ineetzi. A'íj pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti tzáahuatí'ira'a jín tí'imua'ata, ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi. ²⁷ Seajta mú'een, ayéé pu ajta ruxe'eve'e sej siyen tinaatéaxajta ineetzi a'íné netíj nena'a yen huatasejre ti yú e'iré'ene, mú'een xu á'ujjuhua'ane'e ineetzi jamuan.

16

Jesús pu tíhua'ixaate'e ti caí hua'utamúári'eriste'en a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'an

¹ Ayeé nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí tí'it'íj jín huamuá'itichen.

² A'íme mú amu'irá'ítí í teyuja'ta. Jee xaa ne'u, ayéé pu a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'jra'an jetze ti jetzen ayén té'eme. Ayeé pu tiraatámítiejte'esin í ja'atí ti ayén tiu'utévai í Dios jemi a'íjna jime'e ti amuáacui mú'ejmi. ³ Ayeé mú me'íjna jín tí'iruuren a'íné camu nemua'ate ineetzi, camu majta ramua'ate í niyá'upua.

⁴ Ayeé nu yeehui tejá'amua'ixaate'e sej si siyen ra'utámua'aree nej niyen tejámuaatá'ixaa ti pua'a ari ayén teja'uré'enen. Canu niyen tejámuaatá'ixaa 'ajmí'imua a'íné naúche'e nu yeehui seijre'eca'a mú'ejmi jemi. ⁵ Neajta inee, íjii nu ne'uun á'ume'e na'ame ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu ne'íhua'u a'u nej a'umé.

I ti tí'imuari'ihua í ti huaíca í ti jín tí'imuari'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

⁶ Jé'ecan xu huataújxiemiste se'íjna jime'e nej niyen neri tejámuaatá'ixaa.

⁷ Mí neajta inee, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ayén tejámuaatéva'iri nej niyen á'ura'ani. A'íné ti pua'a necaí á'ura'ani, capu yé ve'ecánejsin, mú'ejmi jemi a'íjna ti yeehui a'amua japua huániuuni.

'Mí neajta inee, ti pua'a niyen á'ura'ani, aj nu ya'uta'í'ti ne'íjna ti a'íin yé ve'ecáanen íiyen mú'ejmi jemi. ⁸ Tí'íj a'íin yé ve'ecáanen, aj pu'í ayén a'íjna jín huá'axijte'en a'ímej í mej yen japua huachéjme í chaanaca japua, a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'íjna jime'e nej niyen ri'éene'ecán jín seijre'e. A'íi pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

⁹ Ayee pu 'een jín a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné camu ná'atzaahuat'e ineetzi. ¹⁰ Ayee pu ajta 'een jín huá'axijte'en a'íjna jime'e nej niyen urarí'ene'acan jín seijre'e a'iné a'úu nu á'ume'e na'ame a'u ti é'eseijre'e í niyá'upua, a'u ti yeehui caí ché'e é'eri'iri sej naasej. ¹¹ Jíme'en pu'u a'íjna í niuucari ti Dios puajtzi ayén tiu'utá'asin, ayee pu huá'axijte'en a'iné pu'uri raaxí'epi'intare í Dios ti ayén puajtzi raatá'asin a'íjna ti tí'ajta íyen chaanaca japua.

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rí'í tiraateátuaasin í yaujra'an

¹² Ayee pu na'aráanajche nej jeihua huápi'í niyen tejámuaatá'ixaate'en. Mí seajta mú'een, caxuu xi nain au'ítiee xá'aju'un íjii. ¹³ Mí ajta a'íin yeehui í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti tzáahuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a, tí'íj uvé'enen, a'íi pu nain jín tejá'amua'aten ti ayén tí'ayajna. Capu ayén a'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti rusej na'a a'íj tirájteu sino ayee pu'u na'a ayén tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti na'a tí'inamua. A'íi pu ajta tejámuaatá'ixaate'esin a'íj ti auj teja'uré'enejsin.

¹⁴ A'íi pu yeehui ayén ra'ancuré'asin neetzi ti ne'á'a, ajta ayee pu che'atá na'a e'ehuauritíecan jín tejámuaatá'ixaate'esin. Ayee pu a'íjna jín huarín, a'íi pu ayén rí'í tinaateátuaasin. ¹⁵ Tí'íj na'a ti ayén niyá'upua jemi tí'iseijre'e, a'íi pu ajta neetzi tí'ine'a'a. A'íj nu jín niyen raataxájtaca'a yee a'íin xiéjniu'ucari pu nu'u ayén ra'ancuré'an neetzi ti ne'á'a ti ij ajta nu'u tejámuaatá'ixaate'en e'ehuauritíecan jime'e mú'ejmi jemi.

Jesús pu ayén tihua'íxaate'e ti nu'u ca'anacan mí'ini

¹⁶ Capu a'achú á'ateeri sej caí ché'e siyen mé'e nejé'eseijran. Tí'íj ajta capu ajta ché'e á'ateeri, sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'achú á'ateeri tej caí ché'e mé'e yé'eseijran, ajta nu'u caí ché'e á'ateeri tej teajtáhua'a tajéjcuatze'en raseijran? ¿A'iné yeehui ajta huataújmu'a í seij ti ayén nu'u a'íi pu ajta a'um'é'e a'ame í ruyá'upua jemi?

¹⁸ Maúche'e mu'u miyen tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'íjna í niuucari ti jíme'en yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri? Catu a'atzu yaú'itie a'íj ti 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a.

¹⁹ Tí'íj jí Jesús ayén ráamua'areeri'í mej miyen raxí'eve'eca'a mej me'íjna jín miyen tiraata'íhua'u. Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni siyen se'íjna jín tí'iru'ihua'u a'íj ti huataújmu'a a'íjna í nej niyen tiu'utaxájtaca'a yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri sej caí ché'e mé'e nejé'eseijran, ajta ti caí nu'u ajta a'achú á'ateeri sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran?

²⁰ Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. Mú'een xu ruyeinixí'in, seajta huataújxiemiste'esin, majta a'íime miyen huataújtemua'ave'esin a'íime í mej yen chaanaca japua huachéjme. Mú'een xu

xaa huataújxieemiste'esin. Mí ajta, a'ín í sej jín huataújxieemiste'esin, a'íj pu ajta jetzen ayén a'íránejsin í sej seajta jín huataújtemua'ave'esin.

²¹ 'Ayeé pu tejá'amuaruuren t'íj ajta tí'ijruuren í 'íita'a ti ayén tí'ijcu'íline ti tiyaúj a'ame. Tí'íj a'ájna teja'uré'enen ti jetzen tiyaúj á'ara'ani, ayéé pu jéihua tírapuaíitzi a'ame. Mí ajta a'ín, ti pua'a ari huanú'ihua í pa'ari'í, aj pu'í yá'uhua'axijsin í ti jín rajpuaíjtzica'a a'íjna jime'e ti jéihua huáp'í rutémua'ave'e a'iné í pa'ari'í pu'uri huanú'ihuaca'a íyén chaanaca japua.

²² 'Ayeé pu che'atá na'a tejá'amuaruuren mú'ejmi. Pu'uri ayén a'ájna teja'uré'ene í xicá'ra'an jetze sej jetzen huataújxieemiste'esin. Mí neajta inee, neajtahua'a nu á'amuasejran. Seajta mú'een, a'ájna xu huataújtemua'ave'esin. Ajta capu ché'e rí'iríista a'ame ti ja'atí amua'a'ari í sej jín rutémua'ave'e.

Mata'aj mauj raatáhuavii mej mi majta ra'ancuré'an

²³ 'Ayeé pu yehui té'eme a'ájna xicá'ra'an jetze, sej caí ché'e tí'tít'í néhuaviira ineetzi. Ayeé nu tejá'amua'íxaate'e t'záahuatí'ira'a jime'e, a'ájna xicá'ra'an jetze ti a'ín niyá'upua ayén amuaatá'asin t'íj na'a í sej tiraatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan. ²⁴ T'íj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, caxu yehui xi tí'tít'í raatáhuaviiri'í ineetzi jetze me'ecan. Setá'aj siyén raatáhuavii a'iné ayéé xu se'íjna jín huarín, aj xu si siyén ra'ancuré'asin, aj xu si seajta siyén nain jín huataújtemua'ave'esin.

A'í pu Jesús nu'u hua'utéemua'ti a'imej í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua

²⁵ T'íj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, ayéé nu ne'íjna jín tejá'muaatá'íxaa niucari jime'e ti seic'íé namuajre'e. Mí ajta, a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'ra'an jetze nej caí ché'e niyén seic'íé tejá'amua'íxaate'e na'ame, sino nee nu amitiéere'ecan jín tejá'muaatá'íxaate'esin ne'íjna jime'e a'íj ti 'een niyá'upua tí'ésejre'e.

²⁶ 'Ayeé xu yehui huárini se'ájna xicá'ra'an jetze sej siyén tiraatáhuavii ineetzi jetze me'ecan. Canu niyén tejá'amua'íxaate'e ti ayén ruxe'eve'e a'ame nej niyén raatáhuavii í niyá'upua nej ni mú'ejmi jetze me'ecan huatáaniuni.

²⁷ Capu xaa ne'u. Niyá'upua pu rusej já'amuaxe'eve'e a'íjna jime'e sej yehui naataxí'eve ineetzi, seajta siyén rá'antzaahua nej ne'uun u airáane í niyá'upua jemi.

Jesús pu ayén tihua'íxaate'e ti nu'u a'uun a'ujnén í ruyá'upua jemi

²⁸ 'A'uun nu airáane í niyá'upua jemi, neajta nu niyén mú a'uvé'emej íyén chaanaca japua. Neajta íjii, ayéé nu yehui t'íchesin íyén chaanaca japua nej ni ne'uun a'ujnén í niyá'upua jemi. —Ayeé pu tihua'utá'íxaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Majta a'íime, í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, ayéé mú tiraata'íxaa t'íjín:

—Pe'uri íjii xaa ne'u puyen e'ehuauritiécan jín t'íixa. Capej ché'e seic'íé tí'ixa, pe'íjna jime'e ti caí é'ehuáuritie. ³⁰ Tu'uri xaa t'iyén ramua'aree pej nain té'umua'aree, ajta yehui ti caí ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén tí'tít'í jín tí'imua'ihua'ura. A'íj tu jín t'iyén rá'atzaahuat'e pej pe'uun airáane í Dios jemi.

³¹ Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'íxaa t'íjín:

—¿Ní t'zaa siyén seri sicu tiná'atzaahuat'e? ³² Mí neajta inee, ayéé nu tejá'amua'íxaate'e ti a'ájna teja'uré'enejsin í xicá'ra'an jetze mej jetzen amuaatamuárite'esin. A'uun xu a'ucí'xi'isin a'u ti sej é'eche, sej seajta sej. Mú'een xu yehui mé núujisin nej ni nesej nena'a huatáaturan. Mí neajta,

canu nesej yú huateáturaasin a'iné niyá'upua pu neetzi jemi seijre'e. ³³ Ayeé nu yeehui 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si siyen rí'i t'iteseijre'e í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej neetzi jetze ajtémecan. Jéihua mú puaíjti amuaatá'asin a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Capu amín a'ij. Setá'aj siyen huataújtemua've'en se'íjna jime'e nej neri hua'antimúá'iti.

17

Jesús pu rujapua niuuni rusej

¹⁻² Tí'ij Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i júte'e á'ujneereca'a ayén ti'ixáata, tíjín:

—Mí pej ní'ya'upua, pu'uri hui a'ájna teja'uré'ene pej peri raaxí'epi'intare. Patá'aj tihua'utasejrate'en í teite pej peri rí'i tinaatá'a í nej ayauj pú'een, nej ni neajta rí'i timuaatá'an mú'eezi, a'iné mú'ee pej pe'íjna jín piyen tinaa'íjca nej ni nain jín antínmua'areere huá'a jemi í teite, nej ni niyen hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, matíj mena'a pua'amé í pej naatátui ineetzi.

³ Ayeé mú 'een jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e me'íjna jime'e mej miyen muáamua'ati mí pej mú'ee pena'a asej pe'ín pú'een tzáahuati'ira'a jime'e í Dios, majta me'íjna jime'e mej miyen náamua'ati, nej Jesús pú'een, í nej neajta a'ín pú'een í Ciriístu'u í pej neja'uta'íteca'a.

⁴ Ayeé nu 'een jín rí'i timuaatá'a huá'a jemi í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'iné nu'uri ra'antipúa'ajte í pej jín piyen tinaa'íjca.

⁵ 'Ari íjii, mí pej ní'ya'upua, patá'aj hui piyen che'atá pena'a rí'i tinaateájtuaani mú'eezi jemi a'ij pej rí'i tineetá'acare'e netí'ij ne'uun á'ucatii mú'eezi jemi tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

Jesús pu huá'a japua huatániuusin a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'an

⁶ Nu'uri niyen hua'utasejrate a'ij pej 'een ne'íime jemi í pej piyen naatátuiiri'i a'ímej í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'íí mú ateítestemua'a mú pú'ee'e. Pajta mú'ee, mú'ee pej naatátuiiri'i. Majta a'íime, a'íí mú miyen ra'ará'astijre a'ij pej tiu'uta'ájtaca'a.

⁷⁻⁸ Mu'uri ramua'aree ti mú'eezi jetze te'iráane nain patíj pena'a pe'íjna jín tinaa'íjca, a'iné ayée nu che'atá nena'a tihua'utá'ixaa a'ij pej peri tinaatá'ixaa ineetzi. Majta a'íime, ayée mú ra'ancuré'a í nej hua'utá'ixa. Ayeé mú tzáahuati'ira'a jín ramua'areereca'a nej mú'eezi jemi a'uvé'emej, majta miyen rá'antzaahua pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

⁹ Ayeé nu huá'a jíme'en muahuavii. Canu niyen muahuavii huá'a jíme'en matíj mena'a pua'amé miyen yen seijre'e í chaanaca japua, sino huá'a jíme'en í pej pena'a peri naatávi'itiste, a'iné ateítestemua'a mú pú'een.

¹⁰ Matíj mena'a pua'amé í mej neteítestemua'a pú'een, a'íí mú majta ateítestemua'a pú'een mú'eezi. Majta a'íime í mej ateítestemua'a pú'een mú'eezi, ayée mú che'atá mena'a neteítestemua'a pú'een ineetzi. Ayeé mú rí'i tinaatá'aca ineetzi me'íjna jime'e mej miyen rí'i ti'itíjcha'íí netíj inee.

¹¹ Canu hui ché'e yen huateáturaasin íyen chaanaca japua. Mí majta a'íime, a'íí mú xaa miyen huateáturaasin. Neajta inee, mú'eezi jemi nu a'umé'e na'ame. Ayeé nu tí'imuhavii patá'aj rí'i tihuá'ucha'ín amuári'eri'ira'a jime'e, a'íimej í pej naatávi'itiste mej mí miyen che'atá mena'a náijmí'i seíire'e mej seíj mena'a pú'ee'e'en tetíj iteen. ¹² Netí'ij huá'a jemi huacatii, nee nu

rí'i tihuá'acha'íca'a mú'etzi jetze me'ecan. Capu ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtém'e'ecan sino a'íjna ti ayén tiraavíjete ti ayén puajíjti ráaci'íti. Ayee pu'een jín huaríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í i yu'uxari jetze.

13 'Neajta íjii nu a'umé'e na'ame mú'etzi jemi. Mí neajta inee, ayée nu niyen tí'ixa netí'ij nauj huá'a jemi yé huaca mej mi nain jín miyen che'atá mena'a huataújtemua'ave'en netíj inee tí'inetemua'ave'e. 14 Nee nu tihua'utá'ixaa í niuucari í pej jín piyen tinaa'íjca. Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'íi mú huá'ajcha'ire'e í nete'ítestemua'a a'iné camu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej íiyen seijre'e. Neajta inee, canu neajta huá'a jetze ajtém'e'ecan.

15 'Canu ne'íjna jín niyen muahuavii pej pi hua'irájtuaani íiyen chaanaca japua sino patá'aj rí'i tihuá'ucha'in ti ij caí a'íin ti a'ij pua'a tí'títevij hua'antimua'ítin í nete'ítestemua'a. 16 Camu huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a caí huá'a jetze ajtém'e'ecan. 17 Patá'aj rí'i tihua'uteajjtuaani mú'etzi jemi pe'íjna jime'e í niuucari ti ayén tí'ayajna. Tíj na'a pej piyen tiu'utaxájtaca'a, a'íi pu ayén tí'ayajna.

18 'Ayee nu che'atá nena'a tíhua'uta'aíteca'a mej a'ucíjxi'in nainjapua í chaanaca patíj mú'ee yen tineja'uta'íteca'a. 19 Neajta inee, ayée nu huatánne'a mú'etzi jemi huá'a jetze me'ecan mej mi majta tzáahuatí'ira'a jín huataúra'an majta mú'etzi jemi.

Jesús pu ayén tí'ijhuahuau huá'a japua, matíj mena'a í mej té'atzaahuate'e

20-21 'Canu ne'ímej nena'a jíme'en muahuavii, sino neajta niyen tí'imuhavii ne'íme jime'e í mej miyen té'antzaahuate'esin me'íjna jime'e a'ij mej tihua'utá'ixaate'esin, mej mi naimí'i miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, patíj piyen neetzi jemi seijre'e, mi pej ní'iyá'upua, netíj neajta inee mú'etzi jemi seijre'e. Miché'e hui majta miyen téjmi jemi seíre'e muá'ara'ani mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen té'antzaahuate'en pej yen neja'uta'íteca'a.

22-23 'A'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, ayée nu che'atá nena'a ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani tetsíj iteen, netíj neajta huá'a jemi seijre'e, patíj pajta mú'ee neetzi jemi seijre'e. Neajta nu ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi nain jín seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen ráamua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a, pajta piyen che'atá pena'a hua'utaxí'eve patíj pajta tinaataxí'eve inee'tzi.

24 'Ayee nu tí'ijxe'eve'e, mi pej ní'iyá'upua a'íimej jime'e í pej piyen naatávi'ítíste, mej mi me'uun a'uteáturan a'u nej a'utevé'e na'ame, mej mi majta miyen raaseíj me'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, a'íjna í pej jín rí'i tinaatá'a pe'íjna jime'e pej piyen neexí'eve'eca'a 'ajmí'imua tí'íj caí xí seijre'eca'a í chaanaca.

25 'Niya'upua, mi pej nain jín urarí'en, camu hui miyen muamua'ate a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Mí neajta inee, nee nu xaa muamua'ate. Majta í nete'ítestemua'a, a'íi mú miyen ramua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a. 26 Nu'uri niyen hua'utaseíjrate a'íj pej 'een. Neajta nu hui nauj niyen hua'utaseíjrate'esin mej mi miyen che'atá mena'a huaújxe'eve'en seíj majta seíj patíj mú'ee tí'inexe'eve'e, nej ni neajta huá'a jemi seíre'e ná'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

18

*A'ñe mú raatéevi'i me'ñna í Jesús
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)*

¹ Tí'ij Jesús ayén raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj pu'i á'uraa, majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'ij mi antacij jachi japua ti ayén teja'arájtehuaa tijín Cedrón. A'uu pu u jetze pújme'en jeihua tiu'uvéejme'ecaa í cijej, aseituuna cijej. ² Ajta a'ñin í Judás ti ayén tiu'utátuuiresin í Jesús jime'e, a'ñi pu é'lemua'atejca'a a'ujna a'iné mu'íi mú me'uun e'etiújsej, a'ñina í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³ Majta a'ñime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'ñime í fariseos, ayée mú hua'avé'ehuaa a'ñime í xantaaru'u í mej me'uun tí'icha'ñi u teyujta'a. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu huaícate. Naími'i mú tatzari tiú'isime'e, majta tí'itij lámpara, majta í mej jín huaténe'use'en. Ajta a'ñin í Judás, a'ñi pu huá'uví'itijme'e. Mat'ij mi me'uun a'ará'a a'utí Jesús a'utéveeca'a.

⁴ Ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu ari ramua'areereca'a a'ij ti tí'itij raruuren. Aj pu'i hua'antinájcheca'a. Ayee pu tihua'uta'ñhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani seúhuanen?

⁵ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Jesús, ti Nazarét é'eme'ecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ñn pú'een.

Ajta a'ñin Judás, ti ayén tiu'utátuuiresin, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a í xantaaru'u. ⁶ Tí'ij Jesús ayén tihua'utá'ixaa yee ti nu'u a'ñin pú'een, a'ñi mú ruhuárita'a cáacij. Majta e'eráavatzi á chuaata'a. ⁷ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'ñhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani seúhuanen?

Majta miyen tiraata'ixaa tijín:

—Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nu'uri hui niyen tejámuatá'ixaa yee nej ne'ñn pú'een. Tí pua'a siyen neetzi huauca, setá'aj siyen hua'utá'an mej á'ucine amñime í mej nee jamuan á'ujujhua'an. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñina í Jesús.

⁹ Ayee pu tiuju'urjij ti ij ayén araúrasten a'ij ti a'ñin ari tiu'utaxájtaca'a tijín: “Capu nu'u ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtémecan a'imej pej nu'u naatátuui'i.”

¹⁰ Ajta a'ñin Simón, ti ajta í'i Pedro, a'ñi pu chun huitéchueeca'a. A'ñi pu rú'ijcupi. Aj pu'i a'ñina jín tiraapuajij ti ravaire'eca'a a'ñina í ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. Pedro pu ayén ra'ajtaaveljcheca'a í naxaira'an í ja'ati. Ayee pu ántehuaaca'a a'ñina ti tí'ivaire'e tijín Malco.

¹¹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'ñina í Pedro tijín:

—Ucárujte'e mi a'achun. ¿Ni caí ayén ruxe'eve'e nej ne'ñna jín ra'ará'astijre'en í ti niyá'upua ayén jín tinaa'ñjca?

*A'uu mú yé'evi'itin í Jesús me'ñna jemi í Anás
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)*

¹² Mat'ij mi a'ñime í xantaaru'u, ajta a'ñin í ti huá'a capitán pú'een, majta a'ñime í mej me'uun tí'icha'ñi u teyujta'a, a'ñi mú raatéevi'i me'ñna í Jesús. Mat'ij mi ra'amuáajij'icie.

¹³ Amuacáí mú me'uun ya'uví'iti me'ñna jemi í Anás, a'iné a'ñi pu a'ñin pú'een'e í mu'üneára'an a'ñina í Caifás ti a'ájna'imua nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. ¹⁴ Ajta a'ñin Caifás, a'ñi pu a'ñin pú'een'e ti ayén

tihua'utá'ixaa í mej Israél jetze ajtémecan ti ayén nu'u tihua'atéval'irihua'an ti seij na'a í tevi ayén huám'ini huá'a jetze me'ecan í teite.

*Pedro pu ayén ti'ixa ti nu'u caí ramua'ate a'ijna í Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)*

¹⁵ Ajta a'ín Pedro, a'í pu imuá huamé'ecaa cujta'an í Jesús. Ajta jamuan huamé'ecaa seij ti ajta Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Ajta a'ín í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'í pu ramua'atejca'a a'ijna ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. A'íj pu jín, jamuan í Jesús a'uun a'uteájrupi a'u ti e'eráyujta'a a'ájna ti é'eche a'ijna í ti tí'ajta.

¹⁶ Ajta a'ín Pedro, pua'ácié pu a'uteájturaa tá'apueerta. Aj pu'í í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'í pu a'uré'ene tá'apueerta. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa a'ijna í í'ta'a ti a'uun tí'icha'í tá'apueerta. Aj pu'í a'uun ya'uví'iti a'ijna í Pedro. ¹⁷ Aj pu'í a'ín í'ta'a ti a'uun tí'icha'í tá'apueerta, ayéé pu a'ín í Pedro tiu'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni hui pecaí pajta mú'ee huá'a jetze ajtémecan a'íme í mej me'ijna jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Canu hui a'atzu.

¹⁸ Jé'ecan pu huáseevi'í a'ájna'ímua. Majta a'íme í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, majta a'íme í mej me'uun tí'icha'í, a'í mú a'unai. Majta a'úu mú atavéjme'ecaa a'u ti á'ataa mej mí ahuáujpiste'en. Ajta a'ín Pedro, a'í pu huá'a jamuan a'utéveeca'a, ajta pu a'ín á'ujpiste'eca'a.

*A'uu mú rá'avi'itin í Jesús a'ijna jemi í Caifás
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)*

¹⁹ Ajta a'ín ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'í pu ayén tiraata'íhua'uri'í a'ijna í Jesús a'ijna jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta a'ijna jime'e a'ij ti a'ín tí'imua'ataca'a. ²⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu hui jéjre'e tihua'utá'ixaa í teite í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Tí'ij pí na'a nu tihuá'amua'atejca'a huá'a teyujta'a, neajta ne'újna teyujta'a a'u mej e'tiújse'iri a'íme í mej Israél jetze ajtémecan. Canu hui tí'itíj avíitzi jín tiu'utaxájtaca'a. ²¹ ¿A'íné 'een jín piyen tí'ine'ihua'u? Patá'aj piyen tihua'uta'íhua'u pe'ímej í mej náanamujri'í. Casi'í, a'í mú xaa ne'u miyen ramua'aree a'ij nej tiu'utaxájtaca'a. —Ayee pu Jesús tiraata'ixaa.

²² Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej me'uun tí'icha'í teyujta'a, áa pu vejli'í a'utéveeca'a. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'í a'ij í Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í ra'arájvee. Ajta ayén tira'ajteá'ajxi tíjín:

—¿Ni tzaa ayén tiraavíjte'ej piyen tí'ira'ixaate'e pe'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a?

²³ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí'ipua'a necaí tí'itíj jín x'í'epi'in huaríj net'í'ij niyen tiraata'ixaa, patá'aj hui piyen a'ij tiu'utaxáj. Na'ari caí, ti pua'a niyen x'í'epi'in tiu'utaxájtaca'a, ¿a'íné 'een jín piyen na'arájvee?

²⁴ Aj pu'í a'ín Anás ayén tihua'uta'áj mej rá'anvilitin me'ijna jemi í Caifás. Ajta, a'ín Jesús, a'í pu auj aná'í'ici'ihuaca'a.

*Pedro pu ajtahua'a ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Aúche'e pu a'uun rupiste'eca'a a'ijna í Simón ti ajta í Pedro. Aj pu'í ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni tzaa ayén ti'ayajna pej huá'a jetze ajtème'ecan í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e?

Aj pu'i Pedro ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Canu.

²⁶ Ajta sejí ti ayén ravaire'eca'a í ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'uun pu a'uteveeca'a. A'íí pu ajta ihuáare'ara'an pú'een'e a'íjna í ja'ati ti Pedro ayén ra'ajlavejcheca'a í naxaira'an. Aj pu'i ayén a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase nee nu ne'uun muajé'esej amíjna jamuan a'u ti a'uvéjme í aceituuna ciye'e.

²⁷ Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús. Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén huajjihuaca'a í gallo.

A'uun mú ya'uví'ití í Jesús a'íjna jemi í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Mat'íj mi a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'úu mú ru'iráavi'iti me'újna a'u ti Caifás huiracaí á'aye'i. Mat'íj mi me'uun ya'uví'iti u chí'ita a'u ti á'ucatií í tajtuhuan ti tí'ivaire'e huá'a jetze me'ecan í Roma mej'éche. Pu'uri t'n tapuá'arijme'eca, ajta mu'uri t'n autéhuijsime'e mej tiú'uyesten. A'íj mú jín caí a'uun a'uteájrupi a'u ti a'íin tajtuhuan á'ucatií mej mi caí ti'tíj jín auteáturan í ruye'irá jime'e a'iné capu huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'íjna í tajtuhuan. Ayeé mú raxí'eve'eca'a mej miyen ráacua'aní í cua'ira í mej jín ra'utámua'aree me'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'irí'i.

²⁹ A'íj pu jín a'íin Pilato ayén huirájraa á pua'acié huá'a jemi. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'urí'i tijín:

—¿Tí'itájni yeehui jín siyen tí'ijxajtzi'i semíjna mi ja'atí'?

³⁰ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui caí ayén tí'tíj jín auteáturanche'e ti a'ij pua'a 'een, catu tiyen maaatá'uiire'enche'e.

³¹ Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen rá'anví'itin setá'aj rujímua'a siyen ra'uxíjte'en se'íjna jime'e a'ij ti tejamuaatá'aca í a'amua ye'irá.

Mat'íj mi miyen tiu'utaniú a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a tijín:

—Capu hui ayén titatá'aca tej ti tiyen ja'atí huajé'ica.

³² Ayeé pu tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'íjna í niuucari í ti jín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a a'ij ti nu'u ayén tí'imí'ini. ³³ Aj pu'i Pilato ajtahua'a a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Tí'ij jí u ya'utajé í Jesús. Ayeé pu tiraata'íhua'urí'i tijín:

—¿Ni hui pe'ín pú'een í ti tihua'áijte'e a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan?

³⁴ Jesús pu ayén tiraata'íhua'urí'i tijín:

—¿Ni yeehui asej pena'a piyen a'ij tirájteu nusu sejí ayén tinaatéxajtaca'a mú'eetzi jemi?

³⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pilato tijín:

—¿Ni tzaa niyen Israél jetze ajtème'ecan? Canu xaa ne'u yeehui. A'íime í mej ate'testemua'a pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, a'íí mú a'íin pú'een í mej mú'eetzi yé vé'etua ineetzi jemi. ¿Tí'itájni hui a'ij puáruu?

³⁶ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í nej jín tí'ajta, capu hui yen me'ecan í chaanaca japua. Tí pua'a ayén éene'en á'ame'enche'e, ayeé mú me'íjna jín tiu'utatése'enche'e í

mej nevaire'e mej mi caí miyen ná'ateevi'in a'áime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a. Mí ajta, seicié pu éene'e seijre'e í nej jín tí'ajta.

³⁷ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aa ni'ijta' ne'u, mú'ee pej xaa hui tí'itíj jín tihuá'ajte'e a'áimej í teite.

Ajta a'áin Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'in pej piyen tiu'utaxájtaca'a nej nu'u tí'itíj jín tihuá'ajte'e. Jee xaa ne'u ayén tí'ayajna nej ne'ájna jín huanú'ihuaca'a. Ayee nu' een jín yen huatasejre íyen chaanaca japua nej ni niyen ne'ájna jín tiu'utaxá ne'ájna jime'e tí ayén tí'ayajna. Matíj mena'a pua'amé í mej miyen ra'ancuré'a me'ájna tí ayén tí'ayajna, naími'i mú hui nenamua.

³⁸ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'áin yeehui pú'een a'ájna tí ayén tí'ayajna?

*Sej pu'u huiráame, tí pua'a Jesús nusu Barrabás
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)*

Tí'ij ayén tiu'utaxáataj, aj pu'i huirájraa, ajta a'uun a'ur'é'ene huá'a jemi í mej Israél jetze ajtém'e'ecan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu hui tí'itíj a'íj ayén tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itíj jín jetze te'ujpuá'ajte'en. ³⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire nej niyen amua'irátuiitze'en sej tí aiteánami'i setí'ij seri siyen ra'utámua'areeri'i í xicájra'an jetze tí Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í á'amuavaujsimua'aci'i. ¿Ni siyen hui raxí'eve'e nej niyen amua'irátuiitze'en nemájna tí ayén nu'u tejá'amua'ajte'e mí sej Israél jetze ajtém'e'ecan? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

⁴⁰ Matí'ij mí miyen ca'anín jín titeejíjhuaca'a tíjín:

—Catu. Catu raxí'eve'e temájna. Patá'aj yeehui tu'irátuiitze'en pe'ájna í Barrabás.

Ajta a'áin Barrabás, a'áí pu huá'a jetze ajtém'e'ecantaca'a a'áimej í mej hua'uténe'usi'i mej mí huá'ari'i í mej jín tí'ajta a'áime í mej Roma é'eme'ecan.

19

I curuun tí tziicare'e jín cistíjhuaca'a

¹ Aj pu'i Pilato ya'uví'iti a'ájna í Jesús mej mí ra'itévajxi'in me'ájna jime'e í cuarta. ² Matí'ij mí a'áime í xantaaru'u, tziicare'e mú huatécistaca'a mej mí curuun huatétaahua. Matí'ij mí ra'avé'emuaniiri'i. Matí'ij mí caxuri ru'ucávijri'i tí jáamua'ara tí neána. ³ Mu'ití'í mú ajteáxi'reca'a vejli'i í jemin. Ayee mú tí'ira'ixaate'eca'a tíjín:

—Aja'í, mí pej nu'u yeehui tihuá'ajte'e í mej Israél jetze ajtém'e'ecan.

Matí'ij mí ra'aráavajxi.

⁴ Aj pu'i ajtahua'a huirájraa a'ájna í Pilato. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casí'í mú'een, nu'uri hui niyen amuaatatuire'esin sej si siyen ráamua'aree tí caí tí'itíj a'íj tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itíj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

⁵ Aj pu'i Jesús ajta huirájraa. Aúche'e pu ayén tíra'avé'emuájcaa a'ájna í curuun tí tziicare'e jín cistíjhuaca'a, ajta ru'ucaví'í a'ájna í caxuri tí jáamua'ara tí neána. Tí'ij Jesús huirájraa, aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, pu'uri yé huatéjvee í teáata'a.

Pilato pu ayén tí'itese'e tí raatátuaani í Jesús

6 Majta a'ñime í mej miyen tí'ajta u teyujta'a, majta a'ñime í mej me'uun tí'icha'íi, jíme'en mu'u miyen raasej, aj mú mi ca'anín jín huatejihuajraa tijín:
—Aúutatai í cúruu jetze. Aúutatai pepu'u.

Aj pu'i Pilato ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'een xu hui rá'anví'itín sej si rujímu'a' a sena'a rá'utatan. Mí neajta nee, capu hui a'íj ayén tiná'amítiejte'e í nej jín tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

7 Majta a'ñime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, jeihua mú miyen tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Ayee tu yeehui tirájye'ira ti jíme'en ayén tiraavíjte'e ti a'ñin a'jina jín huámi'ini a'jina jime'e ti ayén huataújsejrataca'a ti a'ñi pu nu'u a'ñin pú'een í yaujra'an í Dios.

8 Tí'ij ayén ráanamujri'i a'jina í Pilato, jaítze'e pu tiu'utátziin. 9 Ajtahua'a a'uun uteájrupi u chí'íta. Ajta ya'uví'iti í Jesús. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui ímuá pé'eme'ecan mú'ee?

Ajta a'ñin Jesús, capu a'atzu huataniú.

10 Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa pecái piyen ahuá'aca'ane pej yeehui tinaatá'ixaate'en? ¿Ni caí ayén timuá'amítiejte'e nej ne'íjna jín antínmu'a'aree nej ni mu'íirájtuaani, nusu nej ni neajta muá'utatan í cúruu jetze?

11 Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí' pua'a caí amuacái Dios ayén tímuaatá'acare'enche'e pej piyen te'entí'amua'areere, capej tí'itíj jín antí'amua'areereche'e ineetzi jemi. A'íj pu jín, a'ñime í mej neetzi jime'e tiu'utátui mú'eetzi jemi, jaítze'e mú tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi.

12 Tíj na'a ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, a'jina í Pilato a'ñi pu a'íj tí'ijhuauca'a a'íj ti huárini ti ij ru'irájtuaani a'jina í Jesús. Mí majta a'ñime, í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú miyen titeetejihuajraa tijín:

—Tí' pua'a hui piyen ru'irájtuaani pemíjna mi teáata'a, capej ché'e tí'itíj jín tí'itevé'e pua'amé pe'íjna jemi í César ti tí'íta'ajjte'e a'íné ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejrata ti a'ñin pú'een ti tí'íta'ajjte'e, a'ñi pu hui ayén rájcha'íire'e a'jina í César. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

13 Tí'ij Pilato ayén tíhuá'unamujri'i, aj pu'i ru'iráavi'iti a'jina í Jesús. Aj pu'i Pilato án a'ujjejíxi japuan í ipuari a'u mej tejé'exi'epi'intare'e. Ayee pu téja'arájtéhuaa a'ujna tijín: A'uu ti tetej a'umuáanijmee ti pa'atza. Ajta, ayée pu téja'arájtéhuaa hua'aníuuca jime'e í hebreo tijín Gabata.

14 Pu'uri a'ájna pí'í'irijcaa í xicájra'an mej jetzen rí'í huaújruren mej mi miyen me'íjna jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen ti-hua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ayén pí'í'irijcaa a'atjaz cumu tacuarixpua. Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui ari'icu, mi ti hui tejá'amua'ajjte'e.

15 Majta me'ín, ayée mú titeetejihuajraa tijín:

—Huirávi'itichi.

Majta miyen tijín:

—Huirávi'itichi, patá'aj rá'utatan í cúruu jetze.

Aj pu'i Pilato tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa siyen tí'ijxe'eve'e nej ni hui niyen rá'utatan nemíjna ti tejá'amua'ajjte'e?

Majta a'ñime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí t'í'ta'ajjte'e sino a'í pu'u ti César jín ti'títéjvee.

¹⁶ T'í'ijta'i Pilato ayén hua'utátuui a'íjna í Jesús mej mi miyen rá'utatan í cúruu jetze.

A'í mú rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

¹⁷ Mat'íj mi a'íime í xantaaru'u miyen ya'uvv'í'ti. Ajta a'íin Jesús, a'í pu yá'uchuii í rucúruu. Mat'íj mi me'újna a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtéhuaa tíjn Mí'ichímu'uta. Aye pu téja'arájtéhuaa hua'aníuua jíme'e í Hebreo tíjn Gólgota. ¹⁸ A'uu mú rá'utatai jamuan hua'apuaca, seíjta'a mú rá'utatai í seíj, majta seíjta'a í seíj. Ajta a'íin Jesús, a'ú pu já'íta'a á'utataihuaca'a.

¹⁹ Pilato pu ayén tíraata'ajjtaca'a mej miyen tira'uyú'uxa jetzen í taabla ti ayén té'axajtaca'a tíjn: “Jesús Nazarét ti nu'u é'eme'ecan, ti ajta nu'u tíhuá'ajjte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.” Mat'íj mi rá'utatai í cúruu jetze a'u ti á'ujmu'u í Jesús.

²⁰ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, mu'íití mú miyen ra'ujjve a'iné a'ú pu vejlí'í píj'é'erijsaa u chajta'a jetze a'u mej yá'utatai. Ajta a'íin ti á'asiímu'a'ihuaca'a, huaíca níuucari pu jín é'eyu'usi'ihuaca'a, í huá'a níuua í Hebreo, ajta hua'aníuua í mej Roma é'eme'ecan, ajta hua'aníuua í Griego.

²¹ Majta a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a, ayé mú hua'ujniuste me'íjna jemi í Pilato. Aye mú tíraata'ixaa tíjn:

—Capej piyen hui tirá'ayu'uxa yee a'í pu nu'u tí'ta'ajjte'e itejmi í tej Israel jetze ajtémecan sino ayé pepu'u yee a'í pu ayén rusejrata ti a'íin pú'een í ti t'í'ta'ajjte'e.

²² Aj pu'í Pilato ayén tíhua'utá'ixaa tíjn:

—Ché'e yehui ayén éene'en a'iné nu'uri niyen tira'utéyu'uxaca'a a'íj nej tíraax'í'epi'íntare.

A'í mú tí'íjpi í tí'icixure'ara'an í Jesús

²³ Majta a'íime í xantaaru'u, mat'íj meri rá'utatai í Jesús, mat'íj mi tí'íjpi í tí'icixure'ara'an. Mat'íj mi muáacuaci'e tí'ijseire'axi me'íjna í tí'icixure'ara'an. Tíj na'a ti seicié tí'ijcatí, seíj pu raaci'í í xantaaru'u. Ajta a'í pu avé'eturaa í síicu'ure'ara'an ti ru'ucavíí á'aye'i. Seíj pu jín 'ítzihuaca'a nainjapua. ²⁴ A'íj mú jín miyen tíu'uta'í'ixaa tíjn:

—Tiché'e cai yehui rasi'ujtza'ana sino tiché'e tíyen tí'ihuátama'ítin tetej jíme'e tej ti tíyen ráama'aree ja'atí ti ayén raci'í'ti.

Aye pu ayén tíu'uríj ti íj ayén araúrasten a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tíjn: “A'í mú yehui seexu'íjme'en huaré'upíjete í tí'inecixu. Majta mú me'ín tí'ihuájmu'a'ítí tetej jíme'e mej mi yehui ráama'aree ja'atí ti raci'í'ti í nesiicu'u.” Aye mú xaa ne'u huaríj a'íime í xantaaru'u.

I'uuca, í mej me'uun a'uté'uuca'a vejlí'í í cúruu jetze

²⁵ Majta seica, á mú vejlí'í a'uté'uuca'a a'u ti a'uvéjme'ecaa í cúruu. A'íi mú a'íin pú'een'e'e í náanajra'an í Jesús, ajta í juutzeá'ra'an í náanajra'an, ajta a'íjna í María ti íra'ara'an pú'een'e'e a'íjna í Cleofas, ajtahua'a seíj, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu'í Jesús raaseíj í runáana ti a'uun a'utéveeca'a. Ajta pu a'uun vejlí'í a'utéveeca'a a'íjna Jesús ti raxí'eve'eca'a, ti ajta jamuan á'uche'ecane'e. Aj pu'í ayén tíraata'ixaa í runáana tíjn:

—Casí'í, mú'ee 'íta'a, mé pu huatéjvee amíjna ti ayauj pú'een.

²⁷ Ajta ayén tíraata'ixaa a'íjna ti jamuan á'uche'ecane'e tíjn:

—Ye'ecui yeehui, ari huatéjvee a'íjna ti anáañaj pú'een.

Tij na'a ti ayén tiu'utaxájtaca'a, ti yú e'iré'ene, a'íñ ti jamuan á'uche'ecane'e ayén ya'uví'iti í náañajra'an í Jesús ti ij a'uun huateáturan u ruche.

Tí'ij Jesús huamí'i

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Tí'ij jí ayén huaríj a'íjna í Jesús. Pu'uri ramua'areereca'a ti ari nain te'entipúa'ajte. Tí'ij ayén araúrastejsin a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ayéé pu i tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ne'í'imi'i.

²⁹ Aa pu vejlí'i xa'ari a'utacatíi ti avé'ejística'a a'íjna í viinu ti antzináj. Matí'ij mí ti'itíj huateáru'üne ti ta'achira'a í viinu jime'e. Matí'ij mí jisopo cíye'ara'an jetze ru'ucáaxu'i, aj mú mí ra'ajteáxíreca'a vejlí'i í téne'ara'an jetze.

³⁰ Tí'ij a'íñ ra'antí'í, aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Pu'uri icu. Nu'uri ra'antipúa'ajte.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'icámu'uvajxi. Aj pu'i huamí'i a'íjna í Jesús, icu.

Xantaaru'u pu ra'ajtéjtze í ítza'apua'e'ara'an jetze a'íjna í Jesús

³¹ Pu'uri a'ájna pítí'iríjcaa í xicájra'an jetze, í mej jetzen rí'i huaájruuren. Ajta a'íñ xicájra'an jetze ti ra'ité'ase, a'ájna pítí'iríjcaa matí'ij ra'utéhuijsin mej miyen tiú'uyesten me'íjna jime'e í xicájra'an jetze ti jetzen Dios ti hua'utá'uuni'irí'i.

A'íj mú jín, camu raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyu-jta'a mej mí a'íime mí'ichite miyen huateáturan me'ájna cúruu jetze tí'ij ari teja'uré'enen a'ájna saabado jetze. A'íj mú jín rájhuaviiri'i me'íjna í Pilato ti a'íñ ayén tiu'uta'ájta mej mí a'íime xantaaru'u miyen hua'antína'axin í huá'íica jetze a'ímej í mej huá'utatai, mej mí ca'anacan huácui'ini. Tí pua'a miyen huárini, aj pu'i rí'iríista a'ame mej hua'acájtuaani í mí'ichite.

³² A'íj mú jín u a'uvé'uju'un a'íime í xantaaru'u. Matí'ij mí ra'antíná'axi í ru'icán jetze í seij í mej rá'utatai í Jesús jamuan. Majta miyen che'atá mena'a huaríj í seij jemi. ³³ Mí ajta, matí'ij Jesús jemi á e'iré'ene, matí'ij mí raaseíj ti a'íñ ari mí'ichica'a. A'íj mú jín caí ra'antíná'axi í ru'icán.

³⁴ Mí ajta seij í xantaaru'u, a'í pu ra'ajtéjtze í ítza'apua'e'ara'an jetze cíyey jime'e ti antípiti. Aj pu'i airáaxire jeíhua í jaj, ajta í xúure'e.

³⁵ Neajta inee, í nej niyen raaseíj, nee nu niyen tí'itéxajta. Ajta ayéé pu ayén tí'ayajna a'ij nej tí'itéxajta. Nee nu ramua'aree nej niyen tzáahuatí'ira'a jín tí'ixa. Neajta niyen ne'íjna jín tí'itéxajta sej si seajta rá'antzaahuat'e'en.

³⁶ Ayeé pu 'een jín tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén té'axa tijín: “Camu nu'u seij antína'aca í cariira'an.” ³⁷ Ajta seica jetze ti ayén té'axa tijín: “A'í mú nu'u rasejran me'íjna í mej ra'ajtéjtze.”

A'u mej ye'etéete me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Tí'ij jí a'íñ José, ti Arimatea é'eme'ecan, a'í pu tirájuaviiri'i a'íjna í Pilato ti a'íñ raatátuure'en í tévira'an í Jesús. Ajta a'íñ José, a'í pu ajta rá'astijre'eca'a a'íjna í Jesús. Mí ajta, a'íñ ayén avíitzi jín huaríj a'iné a'í pu huá'atziíne'eca'a í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyu'ujta'a. Aj pu'i Pilato ayén raatá'a. A'íj pu jín, u a'uvé'emej. Aj pu'i ra'acájtuaa í tévira'an í Jesús. Tí'ij jí yá'uchuii.

³⁹ Nicodemo pu ajta jamuan u a'uvé'emej. A'ii pu a'ñn pú'eene'e ti tíca'amiste'e ráamuaareca'a í Jesús. Tí'ití pu a'arájti, a'íjna í mirra ti muátí'isi ranaxca ti áloes me'ecan, tí'títj tu'upí. Ayeé pu tíjetejca'a a'achú cumu seité kiilu japuan tamuáamuata'a.

⁴⁰ Matí'ij mi yá'uchuii í tévira'an í Jesús. Matí'ij mi racáhuaa me'íjna jime'e ti naa teáar'e. Majta racá'ijcataca'a cǎxuri jime'e ti me'esti. Ayeé mú me'íjna jín huaríj a'ij mej tírájye'irajca'a mej hua'avé'enan í mi'ichite a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.

⁴¹ Huastari pu teje'eré'vee a'ájna vejli'i a'u mej rá'utatai me'íjna í Jesús. Ajta a'ujna, a'úu pu teásta'a seijre'eca'a ti ja'atí a'uun ya'ujcú ti ij a'uun ja'atí avá'anan. Ajta, capu xi ja'atí a'uun avá'anami'ihuaca'a. ⁴² A'uun mú ye'etéete me'íjna í Jesús a'iné a'úu pu vejli'i a'utacá'a, ajta pu'uri a'ájna pí'tí'irijcaa í xicá'jra'an jetze mej jetzen r'íi huaújruren a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.

20

Jesús pu a'itaméj a'u mej ye'avá'ana (Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tí'ij ari pí'tí'irijcaa í tí jín te'uté'itieesin í itieeri, íiya'ata pu'u a'uun pu á'ume a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan a'ujna a'u mej ye'avá'ana. Aúche'e pu huachuíjxavi'ícaa. Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i raaseíj ti ja'atí ra'antá'ij í tetej ti a'itémuaaca'a a'u ti a'uté'ecun. ² Aj pu'i a'uun huaré'araa. Tí'ij í a'utiéchejraa a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta í'i Pedro, ajta í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. A'ii pu a'ñn pú'een í ti Jesús raxí'eve'eca'a. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mu'uri hui yá'uchuii í tavástara'a, me'újna a'u mej yauutéj. Teajta iteen, catu ramua'aree a'u mej yaúutuua.

³ Ajta a'ñn í Pedro, ajta í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'úu mú á'uju'un a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús. ⁴ Naími'i mú me'uun a'uruáachejraa. Ajta í seíj, a'íi pu jaítze'e ca'anín a'utiéchejraa. A'ij pu jín ayén ra'umuá'iti a'íjna í Pedro. A'íj pu jín, amuacaí pu a'uun a'ará'a. ⁵ Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i aicaújtutzi. Ajta a'uun uténeereca'a. Tí'ij í raaseíj ti án á'ujpiica'a a'íjna í cǎxuri ti me'esti í mej jín racá'ijcataca'a. Ajta a'ñn, capu a'uun uteájrupi.

⁶ Ajta a'ñn Pedro, ti cujta'an huatiéejme'e, ajta pu a'uun a'ará'a. A'uun pu uteájrupi. Aj pu'i raaseíj í cǎxuri ti me'esti ti a'uun á'ujpiica'a. ⁷ A'íi pu ajta raaseíj í cǎxuri í mej jín ra'avá'ana í mu'úutze'en. Naa pu tí'ijiri'ihuaca'a. Ajta rujímua'a pu án á'ujpiica'a.

⁸ Tí'ij jí í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti amuacaí a'uun a'ará'a, a'íi pu ajta a'uun a'uteájrupi. Jíme'en pu'u raaseíj, aj pu'i té'antzaahua. ⁹ Majta a'íime, camúu xi yaú'itíeé muá'araa a'ij ti huataujmuajcaa me'íjna ti ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ñn Jesús ayén a'itára'ani huá'a tzajta'a í mej meri huácuui ti ij ajtahua'a huatarún. ¹⁰ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, matí'ij mi me'uun a'ucíjxi u ruche.

Jesús pu nu'u huataseíjre a'íjna jemi í María, Magdala ti é'eme'ecan (Mr. 16:9-11)

¹¹ Ajta a'ñn María, a'uun pu a'uteájturaa á pua'acié, a'ájna vejli'i a'u mej ye'avá'ana. A'íi pu ruyeineca'a. Tí'ij auj ruyeineca'a, a'íi pu aicaújtutzi, a'uun pu a'uténeereca'a. ¹² Aj pu'i hua'apuaca huaseíj í mej júte'e tí'ivaire'e.

Cuaiñavi'in mú ti'it'échejca'a. An mú e'ejt'é'eca'a a'u mej ya'ujt'é. Se'ij pu án á'ujcatii a'u ti á'ujmu'ucca. Ajta í se'ij, a'u ti a'ucá'íicajme'ecaa. ¹³ Mat'í'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Mú'ee, 'íita'a, ¿a'iné yeehui 'een jín piyen ayein?

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í mú yeehui yá'uchuii í nevástara'a. Neajta inee, canu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

¹⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i pí a'ur'é'eve. T'í'ij i raase'ij ti a'íñ Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mí ajta a'íñ María, capu raamuá'a ti a'íñ pú'eene'e í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee 'íita'a, ¿a'iné 'een jín piyen ayein? ¿A'atajni pehuahuuau?

A'í pu ayén tí'imua'atzejca'a ti a'íñ pú'eene'e ti r'í'í a'uun te'uruurée á'aye'i a'ujna í huastari. A'í'ij pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a mú'ee piyen yá'uchuii, patá'aj piyen yeehui tinaatá'ixaate'en a'u pej yá'uruu nej ni ne'uun u á'ume'en nej ni rá'anchueeni.

¹⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee, María.

Aj pu'i pí a'ur'é'eve í jemin. Ajta ayén tiraata'ixaa a'í'jna jime'e í huá'a niuúca a'íime í Hebreo tijín:

—Raboni.

(Raboni, ayée pu huataújmu'a a'í'jna í niuucari tijín Mí Pej Tí'imua'ata.)

¹⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xí' nemuari'e a'iné naúche'e a'atzu a'amua jamuan se'íre'e na'ame. Aj nu ni hui ne'uun a'ujnéjsin í niyá'upua jemi. Patá'aj pe'uun á'ura'ani huá'a jemi í ne'íhuaamua'a. Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en yee nej nu'u neajtahua'a ne'uun a'ujnéjsin jemin a'í'jna ti niyá'upua pú'een, ti ajta á'amua'ay'upua pú'een, jemin í ti ni'íDioj, ti ajta a'amua Dios pú'een. —Aye'e pu tiraata'ixaa.

¹⁸ Ajta a'íñ María ti Magdala é'eme'ecan, a'úu pu á'ume huá'a jemi í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui neri raase'ij í tavástara'a.

T'í'ij jí ayén tihua'utá'ixaa a'í'ij ti a'íñ Jesús ayén tiraata'ixaa.

A'í mú rase'ij me'í'jna í Jesús, í mej tamuáamuata'a japuan se'ij ará'ase

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ A'ajná'imua, t'í'ij ari a'ájna pí'tí'irijca'a í se'ij jetze i itieeri, t'í'ij ari huachúmua'anca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta miyen aiteújna u chi'ita a'u mej anú'ujte'eca'a me'í'jna jime'e mej huá'atzi'íne'eca'a a'íme'ij í mej me'uun tí'áijtaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Jesús ayén e'iré'ene huá'a jemi. A'u pu huá'a tzajta'a a'utéechaxi. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁰ T'í'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i ayén hua'utase'íjrate í rumuájca'a, ajta í ru'ítza'apua a'u mej tíya'upua'íj a'íime í mej rá'utatai í cúruu jetze. Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, huá'pi'í mú huataújtemua'ave mat'í'ij raase'ij í tavástara'a.

Jesús pu ayén tihua'a'í'cate'e a'íme'ij í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej mi tihua'utá'ixaate'en a'íme'ij í teite

21 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a. A'iné niyá'upua pu yen neja'uta'íteca'a ineetzi, ayée nu che'atá nena'a tejámuaata'ítii inee.

22 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén hua'utají'itze. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'ancuré'an se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. 23 Tí pua'a hui a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiraatá'uuni'i ja'atí ti na'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, Dios pu xaa ayén tiraatá'uuni'ira, na'ari caí, ti pua'a a'íin xiéjniu'ucare'ara'an caí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí siyen tiraatá'uuni'i, capu xaa Dios ayén tiraatá'uuni'ira. —Ayeé pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Capu té'atzaahuat'e a'íjna í Tomás ti Jesús a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite

24 Ajta a'íin Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua, a'íi pu huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japun hua'apua ará'aseca'a. A'íi pu ajta caí a'uun huá'a jemi a'utéveeca'a t'íj Jesús ayén huá'a jemi huatasejre. 25 Mat'íj miyen tiraata'ixaa me'íjna í Tomás mej nu'u miyen raasej í tavástara'a, aj pu'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Canu yeehui ja'anáj té'antzaahuat'esin ti pua'a necaí raasej í muájca'are'ara'an jetze a'u mej yé'enajtze, ti pua'a neajta caí anáxiteta a'u ti clauvu a'aná'upu'ujme'ecaa, ti pua'a neajta caí ajt'éjmeini í ítza'apuare'ara'an jetze.

Majtahua'a mú raasej me'íjna í Jesús

26 T'íj ari teumé'eca a'achú cumu sei itieeri, majtáhua'a mú me'uun e'eré'ete'ecaa u chil'ita. Ajta a'íin Tomás, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a. Ajta te'íteánami'ihuaca'a í puéerta jetze. Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene. Ajta a'utéchaxi huá'a tzajta'a. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

27 Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Tomás tijín:

—Casi'i, huasej i nemuajca'a. Patá'aj piyen anáxiteta. Patá'aj pajta mé vé'emeiini muá'amujca'a jime'e pej pí ajt'éjmeini íiyej ne'ítza'apua jetze. Pecáj ché'e piyen seicié tí'imujca sino patá'aj té'atzaahuat'e.

28 Aj pu'i Tomás ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee pej pe'ín pú'een í nevástara'a, pajta í neDioj.

29 Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pepu'u piyen té'atzaahuat'e pe'íjna jime'e pej yeehui piyen nesej. Miché'e hua'újtemua'ave'en í mej caí naasej, í mej majta maúche'e miyen té'atzaahuat'e. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

A'iné'een jime'e té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze i yu'uxari

30 Jéihua pu máaj ayén huaríj í Jesús ti ayén huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a a'íime í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, í ti caí á'ayu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

31 Mí ajta a'íjna jetze i yu'uxari, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'i sej si siyen rá'antzaahuat'en ti Jesús a'íin pú'een í Ciriistu'u ti Dios ra'antíhua'u, ti ajta a'íin pú'een í yaujra'an í Dios. Ayeé pu ajta 'een jín pí té'eyu'usi'i sej si siyen ruurican jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

21

Tʼíj ari ajtahua'a huatarúu, Cirístu'u pu tihua'ixaate'e a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

¹ Tʼíjta'i, Jesús ajtahua'a huatasejre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee pu tiu'uríj. ² A'uu mú a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta a'íjna í Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua. A'uu mú majta a'uté'uuca'a a'íjna í Natanael ti a'uun é'eme'ecan u Caná, chajta'a ti a'uun huatacá'a u Galilea, majta a'íme í yaújmua'ame'en pú'eene'en í Zebedeo, majta seica í mej hua'apua í mej majta jamuan á'ujuhua'ane'e. ³ Ajta a'íin Simón ti ajta i'i Pedro, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naúche'e nu hui u nehua'itépe'en.

Matʼíj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Teen tu yehui teajta á'uju'un tá'aju'un.

Matʼíj mi u á'uju'un. Majta me'uun atéeci í baarcu jetze. Muaatáxa'ai mej rúuhua'ítepe'e. Majta, camu ti'itʼíj huatéevi'i.

⁴ Iíya'ata pu'u, tʼíj ari tapuá'arijme'eca, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a á saata'aj. Majta a'íme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, camu raamuá'a ti a'íin pú'eene'e. ⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mí sej ne'íhuaamua'a, ¿ni seri hui hua'uvívi'i í hua'ité?

Matʼíj mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Catu. Catu yehui a'atzu.

⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'atéhua'axin í ruxiejmua'a ruri'írínta'an pújme'en í baarcu jetze. Amée xu yee seica teuni.

Matʼíj mi miyen huaríj. Jíme'en mu'u miyen huaríj, aj mú mi avé'ejisteca'a í hua'ité í xiéjmua'ari tzajta'a. Ajta, capu huatári'iristareca'a mej ra'itapín a'íjna jime'e í mej mu'icáa í hua'ité. ⁷ Ajta a'íin í ti Jesús raxí'eve'eca'a, ayée pu tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Tavastara'a pu pú'een amíjna.

Ajta a'íin Pedro, a'íi pu telíjvihuáani a'utéveeca'a ti ij ruxiéehua tiu'umuári'en. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i ti amiigura'an ayén tiu'utaxájtaca'a yee a'íin ja'atí pu tavástara'a pú'een, aj pu'i ucaújchejte í rusiicu'u. Aj pu'i atéjve á jaata'a. ⁸ Majta a'íme í seica, cujta'an mú huajú'ucaa. Méraajájpua'ime'e í xiéjmua'ari, mua'avé'ejistican í hua'ité. Capu a'achú áuteevi'i a'utí e'eve'e'ástime í jaj, a'achú cumu anxíte meetro. ⁹ Matʼíj meri me'uun a'ará'a a'u ti a'uhuáchi, aj mú mi miyen tiraasej ti a'uun á'ataaca'a, ajta ari á'atí'ixcuare'eca'a. Hua'ité mú án á'uje'etii í ti'ixcuá japua. Ajta pan pu án á'umuaanica'a.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui mé huaje've'é'i'in seica í hua'ité í sej seuchén hua'uvívi'i.

¹¹ Aj pu'i Simón ti ajta i'i Pedro, a'úu pu atéajraa í baarcu jetze. Ajta ra'itajájpua'a í xiéjmua'ari a'u ti a'uhuáchi. Temua'a mú tite've'é'ejistica'a í hua'ité mej vivéjme. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíte japan hua'apuate japan tamuámuata'a japan huáca. Ajta a'íin xiéjmua'ari, capu huasiújtza'an, capu amín a'ij mej miyen avé'ejistica'a.

¹² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Iye'ej sétiú'ucuá'a.

Capu ja'atí ahuajúca'ane ti ayén raata'íhua'u yee ja'atí ti pírici a'iné mu'uri ramua'areereca'a ti a'ín pú'eene'e í tavástar'a. ¹³ Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene í huá'a jemi, ajta ra'anti'í'ipi'i í pan. Aj pu'i hua'uré'e'í'ipi'íte. Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í hua'íté.

¹⁴ Pu'uri i'i huaíca ti Jesús ayén huataseíjre a'ímej jemi í mej jamuan á'uujhua'ane'e t'í'ij ari a'ítáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Jesús pu jamuan ti'ixa í Pedro

¹⁵ Mat'í'ij meri tiú'ucuaa, Jesús pu ayén tiraata'ixaa í Simón ti ajta i'i Pedro tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni tzaa piyen jaitze'e nexí'eve'e mej nu'u caí amáime?

Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pe yeehui ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui r'í'í tihuá'ucha'in í neti'iríjmu'a'a.

¹⁶ Ajtahua'a pu Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui pénexe'eve'e?

Ayee pu tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástara'a. Mú'ee pej ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj r'í'í huá'uruuren pe'íime í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁷ Ajtahua'a pu ayén che'atá na'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui piyen tzaahuati'ira'a jín nexí'eve'e?

Ajta a'ín Pedro, a'ij pu pua'a raatá'a ti Jesús ayén che'atá na'a huaíca tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u ayén raxí'eve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, mú'ee pej yeehui nain jín tirú'umua'aree. Mú'ee pej piyen ramua'aree nej xaa muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj r'í'í tihuá'ucha'in í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

¹⁸ 'Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzaahuati'ira'a jime'e. Patí'ij paj pá'ari'istaca'a, ayée pepu'u tí'ité'ache'etehua'a pej pi axiéehua á'uche'ecane'en a'ij ti timua'aránajheca'a.

'Mí ajta, méjca'i huáyee, patí'ij peri vástacira'itan, ayée pepu'u hui ajm'éjca'ataxi'isin ti ij ja'atí ayén mu'ucáchejte'en. A'í pu muá'avi'itin a'u pej caí á'uye'imí'i. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ Ayee pu 'een jín tiu'utaxájtaca'a í Jesús mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imí'ini a'íjna í Pedro, ti ajta jín r'í'í tiraatá'asin í Dios. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Paúche'e ná'astijre'e ajta pena'a caí huámí'ini.

Jíme'en a'íjna ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti ajta Jesús raataxi'eve

²⁰ Aj pu'i Pedro pí a'uré'eve t'í'ij raaseíj ti cujta'an huamé'ecaa a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. A'í pu a'ín pú'eene'e ti aicaujtutzi án taviitze'en í Jesús mat'í'ij tí'icua'acaa, ti ajta tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tijín: “Tavastara'a, ¿a'atani hui maaatátuiire'esin a'íime jemi?” ²¹ Tí'ij Pedro ayén raaseíj, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Ari amájna, nevástara'a, ¿a'iquí tí'itíj raruuren?

²² Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijn:

—Capu hui mú'eetzi jetze ruxe'eve'e ti pua'a ayén na'aráanajche ti a'ín ayén ruuri huateáturan ajta nena'a caí yen uvé'enen. Patá'aj piyen ná'astijre'e ineetzi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ A'ij mú jín miyen te'utánamuajri'i yee ti nu'u caí ja'anáj mi'ini a'íjna í ja'ati ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Mí ajta, capu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u caí mi'ini sino capu jetzen ruxe'eve'eca'a ti pua'a a'ín ja'atí ayén ruuri huateáturan ajta na'a caí uvé'enen í Jesús.

Ayee pu ra'antipúa'ajte í Juan

²⁴ Nee nu ne'ín pú'een í nej Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Neajta nu niyen ne'íjna jín ti'itéxajta. Neajta niyen tira'utéyu'uxaca'a. Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itéxajta.

²⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seica ti Jesús ayén tiú'uruu. Tí pua'a miyen nain a'uyú'uxanche'e, ayée pu tiná'amitiejte'e ti caí yen japuan á'avejri í chaanaca japua nain í yu'uxari ti ayén tiú'ujxe'eve'eca'a mej te'uyú'uxanche'e.

A'ij mej ye'í huaríj a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

Dios pu nu'u te'ataújratziiri'i ti huá'a jamuan huateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Níneuusi Teófilo, sej jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'íj nu jetze neri ra'uyú'uxaca'a nain a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús, neajta nain jíme'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite. ² Ajta, a'íin í Jesús, hua'ajtávi'ti a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan sej mej ará'ase. T'íj tihua'uta'ájte'esime'e nain jíme'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'ájte'en a'ij mej ti'ti huáruuren tíj na'a ti yú auca'ití a'ame. T'íiquí xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'íjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, t'íj huam'í í Jesús ajta á'iyen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, ti'íqui a'ímej jemi huatasejre í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén ti'itásiseirihua'a a'ímej jemi. Jéihua pu tihua'utasejrate ti'ti jíme'e í mej jín ráamuá'aree tíjín ayén ti'ayajna ti ari ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jíme'e í Dios ti nainjapua tí'ajta.

⁴ A'íjna ti a'uun a'utéveeca'a huá'a jamuan, ajta auj tí'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmáijri'i mej nu'u caí huíráci'ica'an me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'í araúrasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratziiri'i í huá'aya'upua í ti ta japua é'esejre'e. Ayen tíjín:

—A'ii pu a'íin pú'een í nej neri amuá'ixaa. ⁵ A'íjna í Juan, a'í pu hui huá'amua'ihuacare'e jaj jíme'e. Mi ajtá'i ruijmua'a, aaruijmua'a, a'í pu ye ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu hui huateáturaasin mú'etzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Mat'íj mi tíujsej. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze pej taatá'asin tej titetaté'en íyén Israel? A'í pu a'íin pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratziiri'i í tej rájya'upua ti ta japua é'esejre'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamuá'aree ja'anáj ti ayén tiraaxi'epi'intare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'uré'enejsin. ⁸ Mi seajta mú'een, t'íj ye ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej yen a'uchéjme íyén Jerusalén, seajta a'ímej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'ímej í mej a'imuá antachéejme seíj chuéjra'a japua, tíj na'a ve'etí yen sejre'e íyén í chaanaca.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raaté'avaata. ¹⁰ Maúche'e mú júte'e a'unéjnerica'a mat'íj mi jíye'itzi jín hua'apua huatasejre í teteca a'ímej jemi. Naa mú cuai'navi'in te'ucavi'timé'ecaa. ¹¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mi sej Galilea é'eche, ¿a'iné 'een jín júte'e sé'ujneje'e? A'íjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'í pu hui che'atá na'a ayén ye ve'ecánejsin

ayajna setí'ij seri tiraasej a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayeé mú tihua'utá'ixaa.

¹² A'uun mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jirí jete ti á vejli'i a'utacá'a u Jerusalén. Ayeé pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aj mú mi u e'eráaci me'újna Aceituunajemi.

¹³ Aj mú mi me'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Mat'íj mi a'uteájrupi u chi'ita ti rujapua tivéeme. An mú anticíj ta'antiteáji japua í chi'ij. A'uun mú a'uteájrupi cuartu tzajta'a, a'u mej e'iráaté'e muá'aye'i.

A'íi mú me'uun e'iráte'eca'a a'ájna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'ájna í Santiago, ajta a'ájna í Andrés. A'íi pu ajta a'íin a'utéveeca'a a'ájna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'ájna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta seij ti ayén ántehuaa tijín Santiago, yaujra'an a'ájna í Alfeo. A'íi pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'ájna í Simón mej miyen ratamuá'amua tijín ti a'ujca'anéecan jín ayén rini. Ajta a'ájna í Judás ti yaujra'an pú'een a'ájna í Santiago.

¹⁴ Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'ájna í María, náànajra'an a'ájna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújseij mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'ájna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástara'a.

¹⁵ Yee pu ja'anáj tiuju'ur'íj mat'íj naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuajteca'a me'ájna. Aj pu í a'íin Pedro, á a'utéechaxi ti í tihua'utá'ixaate'en. Ayen tijín:

¹⁶ —Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'íin araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'ájna jime'e í Judás. A'íi pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avitzi'i jime'e a'ímej í teite í Jesús mej mi raatévi'i. A'ájna jetze í yu'uxari, ajta a'íin xiéjnu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu raatévai a'ájna í David teecan t'íj a'íin amuacácan raataxáj a'ij ti ye'í ti'itíj raruuren a'ájna í Judás.

¹⁷ Judás pu hui ajta ta jetze ajtéme'ecan. Ayeé pu che'atá na'a ti'itij jín ti'itéveeca'a tetj iteen. ¹⁸ Ayeé pu xaa ne'u tiráaru. A'ájna í Judás, a'íi pu hui chuej huánanai a'ájna jime'e í tumín mej raatá'a me'ájna jime'e ti hua'utátuii a'ájna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'a'imi'ín. Tí'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu í á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'í te'utasiújtza'an, ayéé pu éene'eca'a te'iráacua í t'ixayaara'an. ¹⁹ Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itíj ráaru a'ájna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'ájna í chuej tijín Acéldama. Ayeé pu huataújmua'a a'ájna í niuucari tijín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

²⁰ Ayeé pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'ij t'íj té'eyu'usi'i a'ájna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmua'a tijín í Tí'ichuiccare'ara'an ti jíme'en yee:

Ché'e nu'u huateáturan í chi'ira'an.

Ché'e nu'u caí ja'ati utéeme'en.

Ajta ayén tijín:

Ché'e seij te'enteárate a'ájna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'ájna í ja'ati.

²¹ A'íj pu jín ruxe'eve'e tej seij avé'evi'itín, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a t'íj auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

²² Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e t'íj na'a í Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta t'íj na'a ti a'íin Jesús á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti í ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teite ti ari huatarúj a'ájna í Jesús. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Pedro.

²³ Aj mú mi hua'apuaca avé'evi'iti: a'íjna í José Justo, mej majta miyen rata-muá'amua tijín Barsabás, majta me'íjna í Mateo. ²⁴⁻²⁵ Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios. Aj mú mi miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej rú'umua'aree a'ij ti ye'í tí'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taataséjrate'e a'íjna í mej hua'apua'a mú'ee pej seij avé'evi'itin t'íj a'ín te'enteárate a'íjna jime'e í ti jín tí'itëveeca'a a'íjna í Judás teecan. A'í pu hui airájraa t'íj á'ura'ani a'u ti ayén tiye'uvíjte'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'íjna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéehua'axi í tetej. Aj pu i seij huiitáavej a'íjna jime'e ti huataniú a'íjna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

T'íj huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ T'íj a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ta'aráhua'apua i itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tijín Pentecostés. Aj mú mi naími'i tiújseij a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chí'ita.

² Mat'íj mi ráanamuajri'i ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu té'usihuajnaca'a a'ujna u chí'ita a'u mej e'iráte'eca'a. ³ Aj mú mi tí'tij huasej ayé cumu neanuri ti á'ataa. Ajta a'usiújtza'anixi cilié'ene'ejmé'e a'íjna í neanuri. T'í'iquí a'ín huá'a mu'úutze'en e'erávatzixi í ti ajtasiújtza'anixi.

⁴ T'í'iquí huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Mat'íj mi autéjhuii mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'e tejá'axa. A'í pu hua'utá'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵ Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua curé'ecijxi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'eve'eca'a a'íme í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israel jetze ajtémecan mej miyen rijca a'ij ti tí'ixje'eve'e í Dios. ⁶ Mat'íj ráanamuajri'i ti huatajújhua'anaca'a, naíjmi'i í mej tiújseij, capu a'ij huá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utasej a'íné mehuá'anamuajraca'a mej tí'ixajta'a a'íjna jime'e í hua'aniyuca seij ajta seij. ⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tejá'useijraca'a. Ayee mú tiu'urihua'uraca'a tijín:

—A'íime i tetea í mej tí'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan. ⁸ ¿A'iné tiu'utá'iristareca'a mej miyen tí'ixajta tetj iteen tí'itamua'ámua? Taniyuca mú jín tí'ixa memíjna. ⁹ Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹ Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naíjmi'ici'e a'uun mej ímuá te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'í mú majta yé tamuaare, a'íme í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej huateújjuriiustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej tí'ixa i taniyuca jime'e. A'íj mú jín tí'ixa ti naa namuajre'e a'ij ti ye'í rij á'aye'í í Dios. —Ayee mú tihuá'urixaa.

¹² Seica mú a'ij te'utasej. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaújmuajteca'a. A'í mú mi tiu'utaú'ihua'uri'i tijín:

—¿Tí'ítaqui a'ij rini?

¹³ Majta seica hua'utéxiehuari'iri'i, í mej miyen tijín:

—Nahuáj mú anti'í ti ru'í. A'ij mú jín tá'aruaj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

I niuucari ti amuacáican jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Aj pu í hua'utajé ca'anín jime'e a'ímej í teite. Ayen tijín:

—Xáanamuajri'i temua'a naa, mi sej Israel jetze ajtémecan, seajta mi sej íiyen a'uchéjme Jerusalén. Nich'é'e a'atzu tejámuaatá'ixaate'en. ¹⁵ Ayee xu tí'ixa tijín: “Meta'aruá a'íime í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén tí'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj. ¹⁶ Mí ajta, a'ii pu a'íin pú'een í ti raaxájtaca'a a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Joel. A'íi pu hui a'íjna jín tí'téveeca'a í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹⁷ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

Ayee pu nu'u tí'ixa í Dios.

Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze
tí'ij jetzen te'entipua'ari naíjmi'i.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'ítí'i
tí'ij huá'a tzajta'a huateáturan
í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

Á'amuayaujmu'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca,
a'íi mú neniúucajtze'e tihua'utá'ixaate'esin í teite.

Ajta á'amuavaujsimua'a meti'imáara mú muá'aju'un
a'ájna xicájra'a jetze.

¹⁸ Neajta nexiejniu'uca u a'uta'ítí'i
tí'ij huateáturan huá'a jamuan
í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.

Capu amín a'ij ti pua'a méteteca nusu méjuuca.
A'íi mú majta neniúuca jín tihua'utá'ixaate'esin.

¹⁹ Nee nu tí'itíj amuaatasejrate'esin u ta japua
í sej jín ramua'aréeren a'ij ti tí'itij rini.

Seajta rasejran tí'itij sej jín a'ij te'utasej
ve'ecán japua tíj na'a ve'ée i chuej.

Tí'itij xu sejran tíj xúure'e,
seajta taij, seajta í tá'ajcitziu.

²⁰ Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.
Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújrurejsin tíj xúure'e.

Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze
tí'ij a'íin tavástar'a yé ve'ecáanen
íiyen chaanaca japua.

A'íi pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i
tíj pua'amé tí'isejre'e íiyen chaanaca japua.

Naa pu nu'u tí'isejre'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.
Ajta, a'ájna tíu'utzíini'ire'e pu a'ame.

²¹ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii,
a'íjna í Dios japuan pu niuuni a'íjna í ja'ati.
Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Joel.

22 'Mí sej Israél jetze ajtémecan, xáanamujri'i se'ljna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antúhua'u a'ljna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu ti'ayajna a'iné a'ljna í Jesús, jeihua pu ti'ti jín ayén huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, a'ljna jime'e ti tihua'utasejrate'en í teite. A'í pu ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huaríj mú'ejmí jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antúhua'u.

23 'Ayee pu tiraaxí'epi'intare í Dios ti sejí amuaatátiire'en í teáata'a. Ajta amuaací pu a'ín Dios ráamua'areeri'i sej ye'í huaríj, mú'een xu rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'í mú amuaatévai.

24 Ajta Dios pu raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'í pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuajtzi tí'ij huam'í a'ljna í Jesús. Ayee pu huaríj, a'iné capu huatári'iristareca'a ti á'ateevi'in ti a'uun é'esejre'e mí'ichite tzajta'a.

25 'A'ij pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'ljna í David teecan a'ljna jime'e í Jesús tíjín:

Ja'anáj ti na'a nu rasej ne'ljna í tavástara'a
ti yé vejlí'i seijre'e ne vejlí'ipua neri'iríinta'a.

A'ij pu jín caí tí'itíj né'itziite'e.

26 'A'ij nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu r'í'i tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu r'í'i a'ij
a'iné naúche'e rachú'eve'en tí'ij a'ín
ajtahua'a naatátisten í nexiejniu'uca.

27 Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios

pej caí mé nejaújisin a'ujna

mej a'uteáru'ipi í mí'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete

í nehuá'ira'a ineezi pej jeihua nexí'eve'e.

28 Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten í nexiejniu'uca

neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en

a'ujna pej a'uteveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ljna í David teecan.

29 'Ne'ihuáamua'a, ayéé nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'ín David ari huam'í, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu yé seijre'e íyen

Jerusalén a'u mej ye'avá'ana. 30 Mi ajta tí'itíj pu jín tí'itíveeca'a a'ljna í David teecan. A'í pu rú'umua'areereca'a ti a'ín Dios ayén huaríj a'ljna jime'e ti Dios sejí a'ujyíjta í ruhuáacixa'a a'ljna í David teecan a'ljna japua í ipuari.

31 A'iné a'í pu David teecan rú'umua'areereca'a a'ij ti tí'ti a'ame ja'anáj, a'í pu a'ljna jín raataxájtaca'a ti a'ín Ciriístu'u huatarújisin. Ajta ti caí Dios mé rújisin a'ujna a'u mej a'uteáru'ipi í mí'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhuá'ira'a jetze.

32 'Pu'uri hui Dios raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'ljna í Jesús tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani. Teen tu tiu'uséj te'ljna jime'e. 33 Pu'uri a'ujyíjxi rí'iríinta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jín ayén te'ataujratziiri'i. Ayee pu 'i cuj, i sej tí'isej íjii, ajta nain jime'e sej tí'inamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

34 'Me'ecuí xaa, capu tíraa u ta japua a'ljna í David teecan. Majta ayéé pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Ayee pu a'ín tavástara'a tiraata'ixaa a'ljna í nevástara'a tíjín:

“Paúche'e yen újcatii íye neri'iríinta'a

ajta nena'a cai hua'utémua'itín
í mej muájcha'iire'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'eetzi."
Ayeé pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ 'A'íj mú jín, matá'aj seica naími'i í mej íiyen a'uchéjme Israél, matá'aj ráamua'aree tí ayén tí'ayajna a'íjna í niuucari a'íjna í Jesús sej rá'utatai, a'í pu a'ín pú'een í tí Dios ayén raatamúa'a tíjín Tavástara'a, ajta Cirístu'u. —Ayeé pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

A'íj mej ye'í tiu'umuá'aj me'íjna í teite mej ráanamujri'í me'íjna í Pedro

³⁷ Matí'íj ráanamujri'í í teite, a'íj pu pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'í me'íjna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase. Ayeé mú tíjín:

—Casi'í, ta'íhuaamua'a, ¿a'íné terini íjii?

³⁸ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í Pedro tíjín:

—Setá'aj naíjmi'i seicié tíhuaújmuat'atziite'en se'íjna jime'e í tí ruxe'eve'e í Dios jemi, setá'aj huámua'íviijhua niuucajtze'en í tavástara'a a'íjna í Jesús. Ayeé xu se'íjna jín huárini, aj pu'í tejámuatá'uuni'ira í Dios, ajta a'í pu raata'íti tí xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan mú'ejmi jemi. ³⁹ A'íjna í niuucari á'amuaci'íti mú'ejmi, ajta ruyaujmua'a, ajta í mej a'ímuá a'uchéjme sej chuéjra'a japua. Ayeé pu tíhua'aci'íti naíjmi'ica tí hua'utájeeve a'íjna í tavástara'a, í tí Dios pú'een. —Ayeé pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jín tíhuaú'ixaa. Jéhua pu hua'utá'íjmáijri'í mej mi cai miyen a'íj pua'a títetíujcha'í matíj í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'í, a'í mú huájmuai'ihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu huaíca ví'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujsej í seica í mej té'antzaahua. ⁴² Majta naíjmi'í mú miyen tíu'ujmuat'atziite'eca'a, a'í mú tíhua'amua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Rí'í mú naa tí'ítéchejca'a. Majta rujímua'a huaréuri'ipi'ítehua'a í pan sej majtáhua'a mí sej. Majta mú ratéhuauca'e í Dios jemi.

Rí'í mú tíu'uríhuaamua'acaa a'íime í mej amuaaté'ee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú rí'í títeújmuat'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mí miyen tíu'uy'í'itíhua'an mecaí máaj seica. ⁴⁴ Naíjmi'í mú rí'í tí'ítéchejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'í tíu'uré'ura'a tíj na'a a'achú tí caj tí'ípua'amé sej ajta í sej tí'ti'í cua'íra, ajta tí'ti'í cixuri.

⁴⁵ Ayeé mú ríjcaa, tí pua'a cai ja'atí a'íj tí'íjviicua'íra, sej pu tí'tíj tu-aani tí á'are'ara'an pú'een, aj pu í xaa raatá'asin í tumin a'íjna í tí cai a'íj tí'íjviicua'í. ⁴⁶ Ja'anáj tí na'a nain tújca'ari tzajta'a mú tíújse'írihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tíújse'írihua'a a'u mej é'eche mej mí huaré'uri'ipi'íte'en seexu'íjmé'en sej majta sej. Naíjmi'í mú tí'íicua'acaa. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a. ⁴⁷ Rí'í mú tíratá'acare'e a'íjna í tavástara'a. Majta seica naa mú tíyaú'ítíeé muá'araa. Tíj na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e a'ímej í teite mej mí jécuaan jín té'antzaahuat'en. A'íj mú jín jaítze'e huatámu'iireca'a.

3

Mat'íj nu'u mí tíráhuua sej tí ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze

¹ Seij xicaj jetze pu ayén tiuju'urij a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Naíimil'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayee mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téniúuve'e muá'aye'i í Dios jemi. A'atzaj pu pítl'irijcaa cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'ati á á'utu'ara'a muá'aye'i mej mi me'ín ye'itéjcheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amua tijín ti naa seijre'e. Ayee mú tí'ijri'irejca'a tíj na'a nain xicaj tzajta'a, tí'ij a'ín tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze.

³ Tí'ij a'ímej huasej a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan í mej me'uun a'uteárutijme'e u teyujta'a, tí'iqui tumin hua'utáhuaviiri'i. ⁴ Aj pu i a'ín Pedro ra'arásej temua'a naa. Ajta a'íjna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'arásej. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Patá'aj hui taasej.

⁵ Tí'iqui anpuá'areca'a a'íjna í teáata'a. Ayee pu tí'imujca a'íjna tijín tumin mú raatá'asin. ⁶ Ajta a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu plata tícha'ii, canu neajta oro tícha'ii í nej muaatapuaíjve'en. Aru tí'tíj nu tícha'ii, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jetze me'ecan í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iqui ra'anáavi'i í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huarúj í ru'íca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze. ⁸ A'íjna tí ciyáaxara'aca'a tí'iqui ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utéjche tí á'uche'ecane'en. Tí'iqui huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'liche'e pu huamé'ecaa. Rí'í pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naíimil'i mú raasej í teite tí ari á'uche'ecane'e a'íjna í tí ciyáaxara'aca'a, majta ráanamujri'i tí r'í tiratá'aca'a í Dios. ¹⁰ Maraamuá'a tijín a'íj pu pírici í tí aj je'itécatii a'u tí é'epueerta tí ayén téja'arájtehuuaa tijín tí naa seijre'e, ajta í tí va'ri'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Mat'íj mi naa r'í tí tira'utasej, majta tén tí'tiizine'eca'a.

Tí'ij nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro

¹¹ Ajta a'ín í tí ciyáaxara'aca'a, a'íj pu huá'ahuavi'iraca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta tí ayén téja'arájtehuuaa tijín a'u tí Salomón e'evé'echi'ive'e. Naíimil'i mú a'utéarua a'íjme í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaújmuajteca'a a'íjmej jemi.

¹² Tí'ij a'ín Pedro hua'usej, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen a'íj tejá'usej mi ru tzajta'a mú'een, mi sej Israél jetze ajtéme'ecan? ¿A'iné sej si jé'ecan tasej? ¿Ni siyen tí'imua'atze tej iteen tajímua'a tiráhuuaa a'íjna í ja'ati? ¿Ni ayén tejamuá'amitiejte'e tej iteen raarújte te'íjna tí ayén mé tejá'uche'ecane'en te'íjna jime'e í tej raay'í'ti na'ari te'íjna jime'e í tej caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén tí'ayajna.

¹³ Ajta a'íjna í Dios, a'íj pu r'í tihua'atá'acare'e í á'amuavaujsimua'a teeca a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íjna í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan. A'íj pu hua'aDioj raarújte a'íjna í ja'ati, a'iné a'íj pu té'antzaahua a'íjna jemi í Jesús tí Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna tí ravaire'e tí a'ín tí'itéveeca'a tí'tíj jime'e tí jaítze'e ve'ée, a'íjna sej mú'een tiu'utátui a'íjna í Jesús

huá'a jemi í mej tí'ajta. Ajta a'ñn Pilato, raxí'eve'eca'a ti raatátuaani. Mi seajta mú'een, caxu raataxí'eve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a ti huámi'ini.

14 'Caxu raatátuaa se'íjna í ja'ati ti caí ja'anáj tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í ti r'í'í tí'tevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa ti a'íjna huatátuaani í seíj ti a'ij pua'a tí'tevistaca'a. 15 Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'íjna í ja'ati ti hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an ti i ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huaseíj, iteen. 16 A'íj pu jetze aráu'jca'ane í Jesús a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a. Í seíj raaseíj, seíj seajta seri ramua'ate, a'íj pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráahuaate'e. A'íj pu jín ari huarúj.

17 'Me'ecui xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'ij seíj tí'itij huáruu seíj caí ramua'areereca'a, majta í mej tejá'amua'íjte'e, camu majta ramua'areereca'a. 18 Ajta Dios pu ra'ará'aste a'ij mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ñn Ciríistu'u rajpuafítzi a'ame, a'íjna jime'e ti nu'u Dios án yá'ujra ipuari japua.

19 'Setá'aj seicié tiú'umua'ati í Dios jemi. Seajta huataújtuiire'en í Dios jemi ti ij a'ñn tejamuaata'áijte'en, ti ij ajta a'ñn tejámuaatá'uuni'í seíj jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'ur'é'enejsin a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua niuuni. 20 Aj pu i Dios u ye'uta'ítí'í mú'ejmi jemi a'íjna í Ciríistu'u ti ari raatá'a ti a'íjna jín antiú'jma'areere ti tiu'uta'áijta nainjapua. A'íj pu a'ñn pú'een í Ciríistu'u a'íjna í Jesús.

21 'Ruxe'eve'e ti a'ñn Jesús u a'utevéé á'ara'ani a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujé'cuare'en nain tíj na'a í ti íiyen tí'iseíjre'e í chaanaca japua. Ayee pu a'ñn Dios ajmí'í te'ataújratziiri'í mat'íj tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a í Dios. 22 Ayee pu a'ñn Moisés tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teeca tíjñ: "Dios pu nu'u seíj avé'evi'ítí í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen me'ecan tiu'utaxájtaca'a netíj inee. A'íj pu mú'ejmi jetze ajtéme'ecanta a'ame. Xáanamujri'í naíjmi'í a'ij ti a'ñn tiu'utaxájtaca'a, setá'aj seajta rá'antzaahuate'en. 23 Tí'ij pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuate'en, miché'e raatamuárite'en. Ché'e caí ché'e a'ñn huá'a jemi seíjre'e í teite." Ayee pu nu'u hui tihua'utá'ixaa a'íjna í Moisés.

24 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'í í mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, tíj na'a a'íjna tí'ij a'ñn Samuel seíjre'eca'a, ajta tíj na'a ti yú e'íré'ene, a'íj mú amuaaté'ee tiu'utaxájtaca'a a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'áijte'en a'íjna í Ciríistu'u. 25 A'íjna í ti Dios jín te'ataújratziiri'í, a'íj pu hui ajta mú'ejmi jemi huatá'atúraasin a'íne mú'een xu naími'í huayaujmu'a'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'í í runiuuca jime'e a'ímej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayee pu a'íjna jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tíjñ: "Naími'í í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'aju'un í chaanaca japua, a'íj mú ra'ancuré'asin í ti í'í xí'epi'in tíj na'a í ti hua'utévaíre'esin a'ímej í mej á jetze a'iránejsin." 26 Tí'ij í Dios ra'antíhuu a'íjna í Jesús ti ravaíre'e. A'íj pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'ñn r'í'í tejamuaatá'an seíj si naíjmi'í raatapuá'ajta se'íjna í ti a'ij pua'a een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

4

Mat'íj nu'u hua'uvívi'í me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

1 Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite. Mat'íj mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íi mú me'ín pú'eene'e í mej tí'icha'íi u teyu'jta'a, majta a'íime í Saduceos. 2 Capu hua'aránajche'a í teite í mej miyen tihuá'amua'atejca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihuá'a'ixaate'eca'a tí jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. 3 Aj mú mi hua'uvívi'i. Mat'íj mi hua'íteána a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihuá'uta'íhua'uri'i a'íné pu'uri téchuijxarijme'eca. 4 Majta í teite, jeíhua mú tiú'unamujri'i a'íj mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'íj mú jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anxíj ví'ira'a a'íime í mej té'atzaahuate'eca'a.

Mat'íj me'uun a'uté'uuca'a huá'a jemi í jueesi

5 Yee ruijmua'a yee, a'íi mú tiújseij a'ánna Jerusalén a'íime í mej antiújmua'aree a'ánna chajta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, majta a'íime í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. 6 A'uu pu a'utéveeca'a a'íjna í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'íjna Caifás, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Alejandro. Mu'íiti mú ma'án na'a a'uté'uuca'a a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'íjna í hua'avastara'a.

7 A'íi mú mi miyen tiu'uta'ájtaca'a mej hue'irávi'itin a'íjna í Pedro, majta a'íjna í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú mi á'já'ta'a huaja'utéhuii. Mat'íj mi tihuá'uta'íhua'uri'i. Miyen tíjín:

—¿A'ataani jetze xa'araújca'ane sej si siyen ríci, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'íjna jime'e?

8 Aj pu i a'íin Pedro a'íjna jetze araújca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aye'e pu tihuá'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree íye chajta'a, seajta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'íime í mej yen huachéjme íye Israél. 9 Cunqui íjii sej seri tí'ita'íhua'u se'íjna jime'e í ti i'í x'í'epi'ín í ti tiraac'íi a'íjna í teáata'a í ti cía'axara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'íj ti 'een jín huarúj.

10 'Aye'e tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme íye Israél: A'íjna í teáata'a íye ti huatéjvee, a'íj pu jín ari huarúj a'íjna jime'e tí'irí rá'antzaahua a'íjna í Jesús í Círístu'u ti Nazarét é'eme'ecan, a'íjna í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

11 A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íin pú'een “í tetej sej méjca'í ya'uhua'á'axi mi sej chí'ij ájtaahuaca'a. Aye'e pu te'irá'jaa tí a'íin pu'eene'e já'araa í tetej tí anájca.” 12 Capu hui mé'e ja'ati seijre'e tej jetzen arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuni. A'íi pu'u na'a Dios ayén raateájtuaa í Jesús itejmi jemi íyen tej seijre'e íyen chaanaca japua tej ti Jesús jetze arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuni. —Aye'e pu tihuá'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

Mehuá'anechejca'a, majta xaa hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

13 Jé'ecan mú a'íj hua'utase'íj a'íime í tete'a. Aye'e mú tihuá'axajtaca'a tíjín: —Huá'uca'anisti'í í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'í tíjín mej caí ja'anáj tí'íhuaújmu'ate, majta miyen tíjín:

—Camu tí'itij jín titeeté'uuca.

Aj mú mi hua'umuájteca'a tíjín a'íi mú jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Jesús.

14 Majta me'íjna huase'íj í ja'ati ti huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'íjna

í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íj mú jín caí a'íj tiu'utaxájtaca'a yee capu ayén ti'ayajna. ¹⁵ Aj mú mi hua'uta'a'íj mej huiráçine a'ujna mej a'iráatei me'íjna í jueesi. Mat'íj mi ti'tiúrixáate'ajraa.

¹⁶ Majta miyen tijín:

—¿A'íquí tehuá'aruuren tem#me mi teteca? —Ayeé mu'u tiú'urihua'uraca'a.

Majta miyen tijín:

—Capu hui ri'íri tej tiyen tiraataxáj yee capu ayén ti'ayajna a'iné naíjmi'i í mej íyeyen a'uchéjme íyeyen Jerusalén, a'íi mú ramua'aree a'íj ti ti'tij huáruu a'íjna í tevi a'íjna jime'e í ti tí'icui'ica'a. ¹⁷ Peru, tej ti caí jaítze'e méjca'i huáyee huá'anamuaajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'íjmii íjii mej caí ché'e tihuá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en a'íjna í Jesús. —Ayeé mú tiu'utaú'ixaa.

¹⁸ Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'íjmíjri'i mej nu'u caí ché'e ti-huá'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyen tihua'amua'atée í teite. ¹⁹ Ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ayée mú tihuá'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raaxí'epi'intaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavíjte'e tej amuá'antzaahuate'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuate'en a'íjna í Dios.

²⁰ A'iné ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e tej raataxáj a'íjna tej teri raaseíj, ajta í tej teri ráanamuaajri'i.

²¹ Majta me'íjna í jueesi, a'íi mú mauj hua'utá'íjmíjri'i, majta hua'utáneche. Mat'íj mi hua'utá'a mej huiráçine me'íjna jime'e mej caí a'íj tirájteuve'eca'a a'íj mej ye'í tihuá'ajteá'axi'ín a'íjna jime'e a'iné naími'i í teite, a'íi mú r'íi tiraatá'acare'e í Dios me'íjna jime'e a'íj ti ti'tij huaríj.

²² Ajta a'íin í teáata'a ti Jesús jetze araujca'ane a'íjna í ti huarúj, ayée pu tirájcha'íica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan já'ita'a.

I mej miyen tí'íjhuacare'e í Dios jemi

²³ Mat'íj mi hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan. Aj mú mi a'ucíj a'íime í mej huanámi'ihuaca'a. Mat'íj mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'íj mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetateí, majta í hua'avaujsi.

²⁴ Mat'íj me'ín huá'unamuaajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ín pú'een í pej raatétaahuaca'a a'íjna í ta japua, pajta pe'íjna i chaanaca tej yen japuan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuaa í jaj í ti ve'ée. Naími'i tíj na'a a'achú tíj pua'amé yen tí'iseijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a. ²⁵ Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihuá'imua pe'íjna jime'e ti ayén axiejni'uca jetze araujca'ane a'íjna í David teecan, a'íjna ti muavaire'eca'a. Ayeé pu ra'uyú'uxaca'a tijín:

¿A'iné mej mi níniu'ucacu a'íime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'íi mú tí'imua'ajca me'íjna jime'e

ti caí ayén te'irájra'ani.

²⁶ Rí'i mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en

a'íime í hua'arey íyeyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e í teite,

a'íi mú tíjseire'esin,

naími'i í mej rájcha'íire'e a'íjna í tavástara'a,

majta a'ljna ti án yá'ujra í ipuari japua.
Ayeé pu ra'uyú'uxaca'a a'ljna í David teecan.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ljna í Heródes, ajta a'ljna í Póncio Pilato, a'íi mú hui tiújsej íiye chajta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íiye Israel. Maújmua'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémua'itín a'ljna ti muavaire'e, a'ljna í Jesús, a'ljna ti caí ja'anáj ti'itjín jín auteájturaa mú'eetzi jemi. A'ii pu a'ín pu'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua. ²⁸ Ayeé mú che'atá mena'a rijcu a'ij pej ye'í amuacaícan tiraaxi'epi'íintare ti ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani, tí'ij ayén tiú'urini.

²⁹ Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástara'a, casi'i, pí mi tí'itaneeche. Taatá'a í ca'anújra'a í tatzajta'a itejmi i tej muavaire'e tetá'aj hui caí tí'itziíine'e tej tihua'utá'ixaate'en mú'eetzi jetze me'ecan. ³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Pajta hua'utasejrate'en a'ljna í pej jín perí hua'utá'a mej raayí'itihua'an a'ljna jetze me'ecan í Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj tí'itjín jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'i í Dios.

³¹ Matí'ij me'ljna jín miyen huaríj, aj pu'i huateújca'atzijxi í chí'ij mej tzajta'an huiiráte'eca'a. Aj pu'i i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'ljna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen tihua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu tí'itziíine'eca'a.

A'íi mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íica'a

³² Naíimi'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'íi mú rí'i tiú'urixaaate'ecaa. Camu a'ij tihuá'axajtaca'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej tí'ijcha'íica'a. Capu ja'ati a'atzu ayén tí'ixa me'ljna jime'e yee neetzi pu tí'ine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'íime.

³³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a me'ljna jime'e ti Dios ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'ljna í Jesús. A'ij mú jetze aráujca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huápi'i mej mi tihuá'a'ixaate'eca'a. Rí'i mú tihuá'ajcha'íica'a, seij majta seij. ³⁴ Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a a'ljna jime'e naíimi'i mú tiú'utuuaaxi a'achú mej caj tí'ijcha'íjme'eca'a, tí'itjín chuej, na'ari chí'ij. Aj mú mi miyen huaríj, u mú ye'erájtí í tumin mej ra'ancuré'a me'ljna jime'e mej tiu'utuáa. ³⁵ Aj mú mi tiu'utátui a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'ín, a'íime mú huaré'a í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

³⁶ A'íj pu jín ayén tiuju'urj a'ljna í José, a'ljna ti tí'ivaire'eca'a a'ímej jamuan huáaxi'a'astemua'ame'en í Leví teecan. A'uu pu é'eme'ecan a'ljna í José, a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Chipre. Ayeé mú majta raata-muá'a tíjín Bernabé. A'ljna i niuucari tíjín Bernabé, ayéé pu huataújmua'a a'ljna tíjín Ti rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemjíte'e. ³⁷ Seíj pu chuej tícha'íica'a a'ljna í José. Aj pu 'i ráatuaa. Ajta u ye'erájtí a'ljna í tumin. Tí'iquí a'ímej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

Tí'ij nu'u Dios puajtzi hua'utá'a a'ljna í Ananias, ajta a'ljna í Safira

¹ Ajta a'ín í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Ananias, a'íi pu seij chuej huátua a'ljna jamuan í ru'íj ti ayén ántehuaa tíjín Safira. ² Ajta a'ljna í Ananias, ayéé pu tiu'utaújsejrataca'a ti nain e'erájtí í tumin. Mí ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuaa í tumin í ru jemi. Ajta ti títuraaveca'a, a'íj pu huatátui a'ímej í

mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'íjna í 'íita'a.

³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjn:

—Ananias, ¿a'íné 'een jime'e paraatá'a ti a'ín tiyaaru'u timuaata'ájte'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'íjna jime'e í pej je'icáca huatéjtuua í tumín í pej raamuá'iti pe'íjna jime'e í chuej í pej ráatuua. ⁴ ¿Ni caí mú'eetzi a'aaca'a pat'íj caí xi ráatuua? Ajta, pat'íj raatuá, ¿ni caí a'íj tí'irí'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'íj pena'a? ¿A'íné pej pí tiu'umuá'aj pe'íjna jime'e? Capej a'íj me'j pí tiu'ucuanamua í teteca, sino a'íj pej pí tiu'ucuanamua í Dios. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Pedro.

⁵ Tí'íj ráanamuajr'i a'íjna í niucari, aj pu 'i á e'erájve á vejl'i a'u ti e'era'íicajme a'íjna í Pedro. Tí'íquí huam'íi a'íjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamuajr'i a'íj ti tí'itij huaríj, jé'ecan mú tiu'utátziin. ⁶ Aj mú mi seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Mat'íj mi ra'iré'e'íjcataca'a tí'itij jime'e, cáxuri. Mat'íj mi yá'uti. Mat'íj mi ra'avá'ana.

⁷ Teuumé'eca a'achú cumu hua'íca hora, Aj pu 'i a'ín u a'atanéj a'íjna í íra'ara'an a'íjna ti huam'íi. Capu tí'itij mua'areereca'a a'íjna a'íj ti tí'itij huaríj.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'íhuu'uri'í a'íjna í Pedro tíjn:

—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuua se'íjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'ancuré'a í tumín se'íjna jime'e í chuej sej ráatuua?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjn:

—¡Jee! Teráatuua.

⁹ Aj pu 'i a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tíjn:

—¿A'íné 'een jín naími'i siyen tirú'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casi'i, á mú e'evé'eca'arajna a'íj me'j meri á e'evé'uju'un. A'íj mú u ye'avá'ana í á'acin. A'íj mú hui majta muá'atini mú'eetzi, micu.

¹⁰ Tí'íj ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájve a'uti e'era'íicajme. Ajta pu a'ín huam'íi a'íjna í 'íita'a. Aj mú mi uteájrupi a'ujna chí'ita a'íj me'j teemua, mat'íj raasej tíjn pu'uri mi'íchi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'yen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cína'ara'an. ¹¹ Majta naími'i í mej rá'atzaahuat'e'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeihua tiú'uruu me'íjna jime'e ti huápi'í ruxe'eve'e í Dios jemi

¹² Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeihua mú miyen tiú'uruu mej mi hua'utaseíjrate'en í teite mej Dios jetze arájca'ane. Majta í mej té'atzaahuat'e'eca'a, a'íj mú tíjsej a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emua'amua tíjn í Salomón e'evé'echi'ive'e. ¹³ Ajta capu ja'ati á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'íj me'j jamuan a'ujna ti e'ejt'échi'ivi'i. Capu amín a'íj, a'íj me'j seica, r'í'í mú tihuá'ajcha'íica'a a'íj me'j í mej té'atzaahuat'e'eca'a. ¹⁴ A'íj mú jín, té'antzaahua jeihua í teite, teteca, majta 'uucca. Mu'uri jaitze'e mu'íicáa í mej rá'atzaahuat'e'eca'a me'íjna í tavástara'a.

¹⁵ Majta mi autéjhuii mej hua'irájtini í mej tí'icucui'í í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayeé mú huá'uruu. Ayeé mú tí'mua'astí tíjn ti pua'a nu'u í ciénime'ara'an a'íjna í Pedro huá'a japua tanén a'íj me'j í mej tí'icucui'í. ¹⁶ Jéihua mú majta curé'ecijxi í teite mej a'íj me'j antachéjme. A'íj me'j mú u e'eráavi'iti í mej tí'icucui'í, majta í mej huá'a tzajta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naími'i mú huarúj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

17 Mat'ij mi huá'anchueere jeíhua a'ijna ti tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta a'íime í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'íime í Saduceos. 18 A'ij mú jín hua'uvívi'i a'íimej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Mat'ij mi hua'iteána u carcel.

19 Tí'iquí tíca'ímua seij á e'iré'ene. Tí'iquí te'entacú a'ijna a'u ti é'epueerta. A'íi pu a'íin pú'een í ti tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'esejre'e. Aj pu 'i a'íin hua'iráavi'iti. 20 Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'in a'u ti e'eráyujta'a já'íta'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jime'e a'ijna í niuucari ti jíme'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'ijna í ja'ati.

21 Mat'ij mi miyen huar'ij. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'ij me'uun a'ará'a, mehua'uta'ajtaca'a mej tíujseire'en í hua'ajseesi, majta naijmi'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israél. Mat'ij mi hua'uta'ajtaca'a mej hue'irávi'itin me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

22 Mat'ij mi a'ucij seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atiitaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ixaate'en. 23 Miyen tijín:

—Ayeé tu éeni'ici'e tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'iteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'íica'a temua'a naa í xantaaru'u. Tet'ij te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atiitaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

24 Tí'ij ráanamujri'i a'ijna í capitán ti jín tí'ivaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejmé'en jín títetaté'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihuá'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxáj. Jéihua mú tíu'uríhua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

25 Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i, a'íime í teteca í sej hui mú'een hua'iteána, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihúa'amua'ate í teite.

26 Ajtá'í á'iyen a'íin á'uraa a'ijna í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Mat'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéeri jín a'liné mehuá'uteátu'asixi'in tetej jime'e.

27 Mat'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'ajtaca'a mej huataújsejrata a'íimej jemi í mej títetaté' juesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'íhua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

28 Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ijna tijín:

—Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihuá'amua'ate í teite se'ijna jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huar'ij mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huar'ij. Seuche'e xu tihuá'amua'ate nainjapua íyén Jerusalén. Seahta siyen ta jetze tí'ijpua'ajte'e itejmi tijín teen tu te'ín pú'een í tej raajé'ica te'ijna í tevi. —Ayeé mú tihua'utá'ixaa.

29 Ayeé pu 'i tiu'utaniú a'ijna í Pedro, majta í seica. Miyen tijín:

—Ruxe've'e tej rá'antzaahuate'en í Dios. Capu ayén tíu'ujxe've'e tej mú'etzi ántzaahuate'en mi sej i'i teteca. 30 A'ijna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'íi pu hui ajtahua'a raatatíste í ruxíejniu'uca a'ijna í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

'Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Ayee xu hui tirá'utatai ciyej jetze. ³¹ Dios pu a'án yá'ujra ipuari japua ruri'irínta'a pújme'en. Ajta a'ájna jín antiújmua'areere já'araa ti amuacaí á'ara'aní, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Ayee pu ráaruu í Dios tí'ij a'áin hua'utá'an a'ámej í mej Israél jetze ajtémecan í mej ahuaujca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta tí'ij a'áin tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² A'ij tu huasej iteen, ajta ayén che'atá na'a a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'á pu raatéxajtan. A'ii pu a'áin pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáturan a'ámej tzajta'a í mej rá'atzaahuatete' í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huá'ini

³³ Matí'ij ráanamujri'í a'ájna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'ij mú jín miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huá'ucul'ini.

³⁴ Aj pu 'i seij á a'utéechaxi ti ayén ántehuaa tijín Gamaliel. Fariseo pu pú'ee'ee' a'ájna. A'á pu tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naíimi'í mú rí'í tirájcha'íica'a me'ájna í Gamaliel. Aj pu 'i a'áin tiu'uta'ájtaca'a mej hue'irávi'itin a'ámej í teteca. ³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ámej í mej tí'ajta:

—Mú'een teteca sej íiyen a'uchéjme Israél, rí'í xu'u a'ij seij ye'í huá'uruuren a'ámej í teteca. ³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'í, ti ari á'atee ti seij huanéj ti ayén ántehuaaca'a tijín Teudas. Ayee pu hui té'ujtzaahuatete'eca'a tijín jé'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu muáacua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'ájna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu tí'tij a'ij tiraatévai a'ájna í Teudas.

³⁷ Ajtahua'a hui seij huanéj, a'ájna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huatasejre a'ájna matí'ij hua'uté'itite í teite. A'á pu huaja'uví'iti mu'icáca mej mi jamuan á'ujjuhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'á mú a'ucíjxi.

³⁸ A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'ájna jime'e a'ij mej ye'í rici. Caxu hui huá'ajeeve se'íime í teteca. Miché'e huiráciine, a'íné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naíimi'í pu tejá'uvajtzí. ³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'ájna jetze aráu'jca'ane í Dios mej miyen rici, capu ra'antipua'ájte'esin. Rí'í xu'u hui seij si caí se'ájna ne'usi'ite'e í Dios, setá'aj caí huáapua'a rátese'e se'ájna í Dios. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Gamaliel.

⁴⁰ Naíimi'í mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ámej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmáijri'í mej nu'u caí ché'e tihua'á'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'áin í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, matí'ij mi huiráaci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'áme í hua'ajueesi. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'ájna jime'e ti a'áin Dios ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuáiti muá'araa me'ájna jetze me'ecan í Jesús. ⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapuá'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tújca'ari tzajta'a, a'á mú tihua'amua'atehua'a í teite. A'á mú tihua'á'ixa'atehua'a ti a'áin Dios án yá'ujra í ipuari japua a'ájna í Jesús. Ayee mú tihua'á'ixa'atehua'a me'ájna teyujta'a, majta me'ájna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'icáca a'áme í mej té'atzaahuatete'eca'a. Majta seica í mej raayí'tihua'a í hua'aniuuca a'áme í griego, a'á mú autéjhui

mej tiníniu'ucacun. Mehuá'ajaaxiejvi'iraca'a a'ímej í mej raayf'itihua'a í hua'aniuuca í mej Israel jetze ajtémecan. Miyen tijín:

—Mat'íj tiu'urá'ura'asin í ti t'ícua'iri'i t'íj na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxu'ijmé'e á'ujujhua'an, í mej raayf'iti í hua'aniuuca a'íme í griego. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajsej a'íme í mej té'atzaahuata'e. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijín:

—Capu hui raavíjte te'j tiyen tiyá'uhua'anan te'j tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan te'j ti tihua'umín í meesa japua.

³ 'Casi'i ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtémecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'in í mej r'í'i mé tite'umuámua'aree í teite. Ayeé pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturan a'ímej jemi se'j ajta se'j temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihua'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ 'Teajta iteen, teuche'e tu tiyen r'í'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e te'j raatáhuavii í Dios, teajta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayeé mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajcheca'a najmí'ica í teite. Mat'íj mi hua'avé'ehuaui a'ímej í Esteban, a'íjna ti jéihua rá'atzaahuate'eca'a í Dios. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huatéajturaa jemin huáp'i. Majta mú me'íjna avé'ehuaui me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuaui. Ayeé mú ánte'arua tijín Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'ín pú'een í ti Antioquía é'eme'ecan. Ajta, a'í pu amucaí rá'antzaahua í hua'aye'ira a'íme í mej Israel jetze ajtémecan.

⁶ Mat'íj mi huaja'uví'iti a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'í í Dios. Mat'íj mi antiújmua'aréere muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷ Jéihua mú ráanamujri'i í niuucari a'íme áa mej vejli'i antachéejmee, majta ajca'ihua'imua mej antachéejmee, majta a'imua'í mej a'uchéjme, naími'i mú ráanamujri'i. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'ánna Jerusalén, jéihua mú huatámu'iiireca'a. Majta me'ín í mej títetaté'eca'a u teyujta'a, mu'íiti mú rá'antzaahua í niuucari.

Mat'íj nu'u raatéevi'i me'íjna í Esteban

⁸ Ajta a'íjna í Esteban, jéihua pu rá'atzaahuate'eca'a í Dios, ajta jéihua pu Dios jetze arájca'anejca'a. A'íj pu jín hua'utase'íjra í teite a'íj mej ye'í r'í'i tiraatá'an í Dios.

⁹ Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxá'j ti'it'íj ti caí x'í'epi'ín. A'ii mú a'ín pú'een í mej se'j jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tijín hua'ateyuu í mej huatétuihuaca'a. A'íi mú a'ín pú'een í mej Israel jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Alejandria. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Mat'íj mi autéjhuii mej tirá'ixaate'en me'íjna í Esteban. ¹⁰ Aru camu a'atzu raatéemua'iti a'íné a'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaítze'e pu rú'umua'areereca'a a'íjna í Esteban mecaí a'íme.

¹¹ Mat'ij mi miyen huar'ij av'ítzi'i jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'a'ij mej tiraaxájtzi'i tijín: “Tu'uri ráanamuajri'i ti a'ín a'ij pua'a tiraataxájtaca'a a'ijna í Moisés, ajta í Dios.”

¹² Ayeé mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Mat'ij mi raateévi'i í Esteban. Mat'ij me'uun ya'uv'iti a'ímej jemi í rujuéesi. ¹³ Majta seica mú avé'ehuau í mej miyen tí'ihua'ítaca'a tijín:

—T'í'ij pí na'a nain xica tzajta'a, a'ii pu hui a'ij pua'a ti'ixa a'ijna í teyuu, ajta í yu'uxari. ¹⁴ Tu'uri tiyen tiráanamuajri'i ti a'ín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u tiraatá'uuna a'ijna í teyuu a'ijna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajta ti nu'u tá'ari'i í taye'irá í ti taatá'a a'ijna í Moisés teecan ti raateájtuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Aj mú mi ca'anín jín ra'arásej naími'i í hua'ajueesi. Ayeé mú ra'utasej cumu ti tétaave'en í néerime'ara'an a'ijna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seij í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Esteban

¹ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ijna ti tí'ajta u teyujta'a tijín:

—¿Ni ayén ti'ayajna?

² Aj pu 'i ayén tiu'utaniu a'ijna í Esteban. Ayen tijín:

—Xáanamuajri'i, ne'íhuaamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. T'í'ij caí xi a'ín Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtgehuaa tijín Harán, t'í'ij auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtgehuaa tijín Mesopotamia, Dios pu hui huatasejre í jemin í Abraham. A'ijna í Dios, ayéé pu seijre'eca'a cumu mej témacava'ara'an. ³ Ayeé pu a'ín Dios tiraata'ixaa tijín: “Huirá'ra'a ayujna aché. Majta muá'ateitestemua'a, capej huá'avi'iti sino mich'é miyen 'eene'en ayujna. Sejí nu muaatasejrate'esin í chuej pej japuan seíre'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayeé pu tiraata'ixaa.

⁴ 'Aj pu 'i a'ín Abraham huirá'raa a'ujna Mesopotamia. Ayeé pu ajta téja'arájtgehuaa tijín Caldea. T'í'iquí a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateévi'ica, tí'iqui a'ín huam'í í tá'atajra'an a'ijna í Abraham. Aj pu 'i Dios raata'a'ij a'ijna í Abraham ti nu'u huirá'ra'ani a'ujna u Harán t'í'ij á'ura'ani a'ijna chuéjra'a japua sej yen japuan a'uchéjme íjii. ⁵ Capu seij chuej raac'í'í a'ijna í Abraham, ni c'ij caj a'u ti e'ehuaújchejte'en t'í'ij a'ín ayén tiraataxá'j a'ijna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'ín te'ataújratziiri'í í Dios ti chuej raatá'an. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín: “T'í'ij nu'u huámi'ini a'ijna í Abraham, a'ímej pu ci'iti í yaújmu'a'ame'en.” Capu hui amín a'ij ti ajta caí tí'tí'iríjmu'a'a a'ijna í Abraham a'ájna xicá'ra'a jetze t'í'ij Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'í.

⁶ Ayeé pu ajta tiraata'ixaa tijín: “Muá'ahuaacixa'astemua'a mú me'uun a'utéle muá'aju'un sejí chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'íme í mej tí'ajta a'ujna, a'í mú tí'hua'uta'a'ijte'esin mej tiu'umuári'en puaijtzi jime'e. Majta a'ij pua'a tí'hua'ajéve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muá'acua ciento nine'ira'a mej rajpuai'tzi muá'aju'un.

⁷ Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuai'tzi muá'ara'ani a'íme í mej a'ij pua'a tí'hua'ajéve muá'aju'un, ch'é tí'itij jime'e nicu. Aj mú m'ijta'í huirá'aju'un a'íme í a'ahuáacixa'astemua'a me'újna. Majta me'ín m'ijmu naatévaire'e íyee a'u pej á'uca.” Ayeé pu hui tiraata'ixaa í Dios a'ijna í Abraham teecan.

⁸ 'Aj pu 'i Dios raatá'a a'ájna í Abraham ti'titij ti jín ráamua'aree ti Dios rusej te'ataújrátziiri'i ti nu'u chuej ráaci'ti. A'ii pu a'áin pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. A'íj pu jín t'íj teuumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayée pu ráaruu í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Isaac. Ajta a'ájna í Isaac, ayée pu che'atá na'a ráaruu a'ájna í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Jacobo. Ajta a'áin í Jacobo, ayée che'atá na'a huá'uruu a'ímej í ruyaujmua'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

⁹ 'Majta a'áime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere sejí í ru'ihuara'a ti ayén ántehua'aca'a tijín José. A'íi mú ráatuaa í ru'ihuara'a. Aj mú mi seica ya'uví'ti sejí chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'ájna í José. ¹⁰ Dios pu nu'u raatévai ti ij caí ché'e rajpuaítzi á'ara'ani. Dios pu jetze arájca'anejca'a a'ájna í José ti ij a'áin rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'ájna í José ti a'áin jeihua r'íi rá'asejrate'e a'ájna í rey, í mej miyen raatamuá'a tijín Faraón. A'íj pu jín antiújmua'areereca'a a'ájna í José a'ájna jime'e ti tiu'uta'ájta tj na'a nainjapua a'uun ti huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u ti é'echejca'a a'ájna í rey.

¹¹ 'Aj pu 'i jeihua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íiye a'u mej é'echejca'a a'ímej í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Canaán ayajna, a'ájna chuéjra'a japua íiye a'utejé'esejre'e. Jéhua mú hui rajpuaítzi muá'araa í teite. Capu xuaavi'lica'a ti'titij mej huácua'ani.

¹² Ti'iquí ayén tiú'unamujri'i a'ájna í Jacobo tijín a'úu pu nu'u é'exuaavi í ti'titij ti iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'i. Amuacaícan mú huaja'uvé'emuaareca'a. ¹³ Mat'íjtáhua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'áin í José hua'utá'ixa a'ímej í ru'ihuamua'a ja'ati ti pú'een a'ájna. Ajta í José a'áj pu huatá'ixaa a'ájna í Faraón ja'atén mej pú'een a'áime í'ihuamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een. ¹⁴ Ajta á'iyen tiu'uta'ájtaca'a a'ájna í José ti ij a'uun a'ur'éenen í táatjra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

¹⁵ Ti'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'uun pu imuá a'umí'i a'ájna, majta a'áime í tavaújsimua'a, a'íi mú majta me'uun á'ucuii. ¹⁶ Aj mú mi me'uun imuá huajá'uti í m'íchite a'ujna u Canaán. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Siquem. A'uun mú huaje'evá'ana a'ájna tzajta'a í ti huá'unanairi'i a'ájna í Abraham a'áime í yaújmua'ame'en a'ájna í Hamor, ti Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'ájna í Abraham.

¹⁷ Ti'íj a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen araúraste a'ájna ti jime'en í Dios ayén te'ataújrátziiri'i í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jime'e, jeihua mú huatámu'iireca'a a'áime í tavaújsimua'aci'i í mej jetzen airáane. Mu'uri mu'icáa a'áime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

¹⁸ 'Aj pu nu'u í sejí te'enteájrupi rey jime'e. A'íi pu caí raamuá'a a'ájna í José teecan. ¹⁹ Ajta á'iyen a'íj pua'a tihua'ájcha'íca'a í teite í tej huá'a jetze airáane iteen. A'íi pu a'íj pua'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu hui tiu'uta'ájtaca'a a'ájna í rey mej hua'iráhua'axin a'ímej í huá'ayaujmua'a í mej mau' uneeca'i mej mi huácui'ini.

²⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'ájna í Moisés. Dios pu r'íi yá'usejracaa'a í pa'ari'i. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'ájna í pa'ari'i, a'íi mú ráave'esjri'i me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'i. ²¹ Ti'íj hui a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'áime í ti'iríi, sejí

pu japuan huaniú. 'Hita'a a'ájna ti rá'ancu'uvajxi. A'ii pu a'áin pú'eene'e í yaujra'an a'ájna í rey. A'íi pu ráave'esijri'i t'íj ruyauj. ²² Mat'íj mi nain tiraamuá'ate í huá'amua'atziira'a a'áime Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raay'í'tihua'a a'ájna í Moisés a'ájna jime'e ti tiu'utaxáj, ajta a'ájna jime'e a'íj ti ti'ít'ij huáruuren.

²³ 'Aye'e pu ari tirá'cha'íica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a a'ájna í Moisés, ajta ayén ti'íjxe'eve'eca'a a'ájna ti u huaja'uvé'emuaare í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'amua t'íjín ya'újmu'a'ame'en a'ájna í Israél. Aj pu'í á'uraa.

²⁴ Ti'íquí a'uun a'ará'a. Ti'íquí sej huase'íj ti Egipto é'eme'ecan. A'íi pu a'íj pua'a raruurejca'a í'ihuaare'ara'an a'ájna í Moisés. Ti'íquí a'uun á'ume a'ájna í Moisés t'íj japuan huániuuni a'ájna í ru'ihuaara'a. A'íj pu jín a'áin Moisés a'ájna huá'é'ica í ja'ati ti Egipto é'eme'ecan. ²⁵ Aye'e pu hui t'í'ímua'ajca a'ájna jime'e mej ráamu'a'aree a'áime í ihuáamua'ame'en ti a'áin Moisés Dios jetze ara'ájca'ane t'íj hua'irájtuaani. Mi majta'i caí, camu.

²⁶ 'Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usi'te'eca'a a'áime. Aye'e pu ti'íjxe'eve'eca'a a'ájna í Moisés ti hua'utá'íjmi. Ti'íquí ayén tihua'utá'ixaa t'íjín: "Mú'een teteca, mi sej ru'ihuaamua'a, ¿a'iné sej si siyen a'íj pua'a ruruure mú'een rujímua'a?"

²⁷ Aj pu nu'u a'áin ti a'íj pua'a raruurejca'a í sej í ru'ihuaara'a, ti'íqui nu'u a'áin raatátajcheca'a í Moisés. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa t'íjín: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi ti'ít'ij jime'e cumu juees, pej pi titaata'ájte'en itejmi?"

²⁸ Tij paja ineetzi jé'ícatan pat'íj tiraajé'ica pe'ájna mi ti Egipto é'eme'ecan í tajcaí." Aye'e pu tiraata'ixaa.

²⁹ T'íj a'áin ráanamujri'i a'ájna í Moisés, aj pu 'i huataúruu. A'uraa sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuua t'íjín Madián. A'uu pu hui á'ucatií yee cumu ja'ati ti caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'icheca'a. Ajta hua'apuaca t'í'írijmua'aca'a a'ájna í Moisés.

³⁰ 'Teuume'eca a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a, ti'íqui sej huatase'íjre a'ájna í Moisés jemi já'ahua'a itzítá á'vejli'i í jirí jetze ti ayén ántehuaa t'íjín Sinaí. A'uu pu hui a'utéveeca'a ti'ít'ij tzajta'a tu'upi ti tétaasime'eca'a a'ájna í ja'ati. A'íj pu pírici sej ti ti'ívaire'e u ta japua. ³¹ T'íj a'ájna huase'íj a'ájna í Moisés, jé'ecan pu a'íj ra'utase'íj. Aj pu'í ya'utéese'íj temua'a naa. Ti'íquí ráanamujri'i a'ájna í tavástara'a. ³² Ayen t'íjín: "Nee nu ne'ín pú'een í hua'aDioj a'áimej í á'amuvaujsimua'aci'i, í nej Diojra'an pú'een a'ájna í Abraham, neajta a'ájna í Isaac, neajta a'ájna í Jacobo." Aye'e pu tiraata'ixaa a'ájna í Dios.

'Ajta a'áin í Moisés, je'íhuu pu ruviveeca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a ti raase'íj.

³³ 'Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástara'a t'íjín: "Patá'aj ajtá'í'ipi'in mi pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mi chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri huaténe'a'aate. ³⁴ Nee nu hui neri hua'use'íj a'íj mej ye'í a'íj pua'a huá'aruure í nete'ítestemua'a í mej me'uun a'utéj u Egipto. Nee nu ráanamujri'i a'ájna í mej jín á'upuaapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ni huá'a japua huániuuni mej mi huirác'íne a'ujna u Egipto. A'íj nu jín inee muaata'ájte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'ájna Egipto." Aye'e pu hui tiraata'ixaa a'ájna í Dios.

³⁵ 'A'ájna í Moisés, a'íi pu a'áin pú'een í mej raatíteca'a me'ájna jime'e mej miyen tiraata'ixaa t'íjín: "¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi cumu ti'ít'ij jime'e juees pej pi nu'u titaata'ájte'en itejmi?"

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'ájna í Moisés ti i a'áin tihua'uta'ájte'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu ruse'j raata'íteca'a a'ájna í ja'ati t'í'ij a'áin huatase'jre'en í tu'upí tzejta'a ti'tit'j ti tétaasime'eca'a.

³⁶ 'A'ájna í Moisés, a'áí pu a'áin pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í tayaaxújmua'aci'í. Ajta jeíhua pu ti'tit'j hua'utase'jra mej mi me'ájna jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'ájna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'ese'jre'e ti ayén téja'arájtéhuaa tijín jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzitá. Á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a ti ayén rijca'a a'ájna í Moisés.

³⁷ 'A'ájna í Moisés, a'áí pu hui ajta a'áin pú'eene'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í yaújmu'a'ame'en a'ájna í Israél teecan tijín: "Dios pu nu'u se'j avé'evi'ti ti a'áin ve'ecán jín ti'titevé'e á'ara'ani í jemin. A'áí pu nu'u ajtéme'ecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin net'j nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuate'en."

³⁸ 'Mat'í'ij me'ín teite tiú'jse'j a'ujna já'ahua'a itzitá, a'áí pu ajta á a'utéveeca'a huá'a jamuan. A'áí pu xaa tahuáacixa'astemua'a japua huaniú jemin a'ájna í ja'ati ti t'í'ivaire'e í ta japua, a'ájna ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani t'í'ij á'iyen a'áin taata'í'iten itejmi.

³⁹ 'Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuate'en sino ayé'e mú t'í'ixe'eve'eca'a í ru tzejta'a mej huaré'eciine a'uun pú'jme'en u Egipto. ⁴⁰ Ayee mú tiraata'ixaa me'ájna í Aarón. Míyen tijín: "Patá'aj santute taatéaaven mej mi me'ín amuaat'é'e muá'ara'ani, a'iné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti ti'tit'j ráaru a'ájna í Moisés, í ti tu'irájtuaa a'ujna u Egipto."

⁴¹ 'Aj mú mi me'ín santu ti'tit'j huatétaahuaca'a, ti ayén se'jre'eca'a tj viseáaru'u. Mat'í'ij mi tiraatámuai'ivejte me'ájna í viseáaru'u. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'ájna jime'e í mej raatétaahuaca'a ruj#mua'a me'ájna í santu.

⁴² 'Ajta, a'áin í Dios, a'áí pu hui mé hua'uhua'á'axi. A'áj pu jín ajtá'aa a'ímej jemi mej mi se'j jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'ese'jre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'tit'j ti a'ij t'í'ise'jre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'ájna jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'áme í mej títetat'é'eca'a ti'tit'j jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmu'a'ame'en a'ájna í Israél,

¿ni qui siyen tinaatámuai'ivejte

set'í'ij á'ucínicu se'újna itzitá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a

se'újna u mu'utzitá.

Caxu xaa ne'u tinaatámuai'ivejte.

⁴³ Mí seajta, ayé'e xu tiráatisime'e í chi'ira'an

se'ájna í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,

seajta ráachuisime'e í ti jetzen se'jre'eca'a

xu'ura'ave'era'an í se'j í santu

ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'íi mú nu'u hui a'áin pú'eene'e santute

í se'j ruj#mua'a siyen tihua'utaahuaca'a

se'j si r'í'í tihua'utá'an se'ímej.

A'áj nu jín ne'uun amuaata'í'ti a'ujná'ímua a'ujna já'ahua'a

ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

⁴⁴ 'A'ujna itzitá, a'íi pu jé'eseijre'eca'a huá'a jemi í tavaújsimua'a teeca a'íjna í ti curé'anami'i í inaamua a'u mej e'etiújse'iri. Ayee mú hui éene'en huatétaahuaca'a a'ij ti ye'l a'íin Dios tiraata'a'áj a'íjna í Moisés, t'íij ayén tiraata'ixaa tijín ti nu'u raatétaaven ayén éene'en tíj a'íjna í mua'atejri a'ij ti a'íin tiraatasejra.

⁴⁵ 'Mat'íij ra'ancuré'a me'íjna í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íime í mej mú a'uvé'uju'un a'íjna jamuan í Josué mat'íij hua'utémua'ítí í teite a'íimej jemi í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'ítí t'íij a'íin hua'utá'an a'íimej í tavaújsimua'a teeca sej chuéjra'a japua mej japuan huaujchéete'ajra'ani. A'u pu jé'eseijre'eca'a a'íjna í inaamua ajta na'a caí a'íjna teja'ur'éene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen a'íin huatasejre'ene a'íjna í rey, í David teecan.

⁴⁶ 'A'íjna í David teecan, a'íi pu raac'íi ti Dios r'íi tirájcha'íica'a. A'íj pu jín raatéjhuaa a'íjna í David í Dios jemi t'íij Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven í teyuu t'íij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani tíj chí'ira'an a'íjna í Diojra'an a'íjna í Jacobo. ⁴⁷ Capu ajta ayén teja'ur'éene sino a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í chí'ira'an í Dios a'íjna í Salomón.

⁴⁸ 'Mí ajta, Dios pu jaitze'e antiújmua'aree caí maàj ja'ati, a'íi pu caí é'e é'eche í chí'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'íj pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a í sej ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: ⁴⁹ Ayee pu tí'ixaxa'ata'a í tavástar'a. Ayen tijín:

Nee nu a'ujyejxi'isin í ne'ipuá japua u ta japua,
neajta nu'u e'eráchepuarita í chaanaca japua.

¿Tí'itáni chí'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'eri'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee
í nej nain tiú'utaahuaca'a
ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,
ajta ti tí'iseijre'e íyen chaanaca japua?

Ayee pu tí'ixaxa'ata'a í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban. Ayen tijín:

—Mú'een xu 'i'í muári'eri. Capu hui tí'itíj a'amua tzajta'a utéineí. Ayee xu antaújnaamua í ru tzajta'a, mat'íj rijcaa í á'amua'vaujsimua'aci'í. Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵² 'Naíimi'í a'achú mej pua'améca í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íime í mej a'ij pua'a huá'uruu í á'amua'vaujsimua'aci'í. A'íi mú majta huá'ucuii a'íimej í mej amuacaícan raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í ti r'íéene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mi sej caí ramua'areereca'a, mú'een xu raatéevi'í, seajta raajé'ica. ⁵³ A'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi mú amuaatái í ye'irá ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Mi seajta mú'een, caxu rá'atzaahuaté'ica. —Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Mat'íij miyen tíraanamujri'í, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín temua'a tite'evá'ujche'eve í rutamej jetze. Temua'a mú tí'ijneechejca'a.

⁵⁵ Ajta a'íin í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu í á'á'ujneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en tiu'uséj ti airátatzaca'a

a'ujna ti élesejre'e í Dios, ajta ti a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, ri'irínta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban ayén tijín:

—Casí'i, néjsej í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'íjna sejí í ti ajta huá'a jetze airáane í teite. Aj huatéjvee ri'irínta'a í Dios. —Ayeé pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huíteújnaxi í rumuájca'a jíme'e í runaxaiita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti ti'ixa. Majta huatejíhuajraa ca'anín jíme'e a'íime. Majta u a'utérúaacheca'a jemin. ⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Mat'í'ij mi autéjhuii mej raateátu'asixi'in tetej jíme'e. Majta me'ín í mej ti'íjsejrac'a'a, a'íi mú te'itíújchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Mat'í'ij mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'íjna í temuajj ti ayén ántehuaa tijín Saulo.

⁵⁹ Mat'í'ij ratú'axaca'a a'íjna í Esteban, ayéé pu tiraatéjhuaa í Dios jemi, tijín:

—Jesús, nevástara'a, patá'aj ra'ancuré'an i nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i títunutaca'a. Ayen tijín:

—Nevástara'a, capej a'íimej jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'íjna í mej jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

Ti'iquí huam'í'i a'íjna í Esteban.

8

¹ Ajta a'ín í Saulo, a'íi pu ti'íjsejrac'a'a mat'í'ij raajé'ica me'íjna í Esteban.

A'ájna xicájra'a jetze mat'í'ij raajé'ica, majta á'iyen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín jíme'e a'íimej í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'iyen a'ucj'ixi nainjapuaa tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u pu a'ucj' a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'íimej í mej té'atzaahuat'e

² Majta seica í mej ri'í tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'íjna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a. ³ Ajta a'ín Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'íimej í mej té'atzaahuat'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'íta. Ajta hua'irája'apuana'a í tetecca, ajta a'íimej mé'uuca. Najjmi'ica pu ti'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

Í ti nu'u tihua'á'ixa'atehua'a a'íjna í Felipe a'íimej í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ín í mej a'ucj'ixi, a'u ti na'a mej á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú tihua'umuá'ate í teite me'íjna jíme'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani.

⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtémecan a'ujna u Samaaria. Ayeé pu ántehuaa a'íjna í ja'ati tijín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u. ⁶ Jéihua mú rá'ajahuat'e'eca'a í teite. Mat'í'ij ráanamujri'i a'íjna í Felipe, ajta mat'í'ij tiu'uséj a'ij ti ti'itij huaríj, jéihua mú rá'atzaahuat'e'eca'a, a'íné ayéé pu rijca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájca'anejca'a. ⁷ Majta mu'iití huarúj í mej tiyáaru'use huá'a tzajta'a seijre'eca'a; jé'ecan mu'huajíhuaca'a a'íime í tiyáaru'use mat'í'ij huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'iití mú huarúj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'íica jetze ciyáaxavi'i. ⁸ A'íj mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'íjna í Simón ti nu'u huápi'í tiu'ur'íre

⁹ Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Simón. Jé'ecan pu rú'umua'areereca'a a'íjna ti ti'itíj a'ij huáruuren a'íjna jíme'e mej a'ij te'utasej

í teite. Pu'uri á'atee ti ayén rijcaa a'ijna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuat'e'ca'a a'ijna jime'e ti nu'u jé'ecan ruxe'ev'e. ¹⁰ Naími'i mú rá'atzaahuat'e'ca'a, tíj na'a tí'iríi, majta í mej vaujsi. Míyen tí'ixáata tíjín:

—Dios pu hui jetze arájca'ane amijna mi teáata'a.

¹¹ Pu'uri a'atevi'i a'ijna í Simón ti ayén rijcaa mej mi a'ij te'utasej. A'ij mú jín rá'atzaahuat'e'ca'a. ¹² Majta a'íi mú rá'antzaahua tí'ij a'ín Felipe hua'utá'ixa a'ijna jime'e í niuucari í ti ayén tí'iraxa í ti jetzen tí'ajta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca. ¹³ Ajta a'ín í Simón, a'íi pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámuai'ivijhuaca'a. Jé'ecan pu a'ij te'utasej a'ijna jime'e a'ij ti ye'í rijcaa a'ijna í Felipe, ajta a'ijna jime'e ti tí'itíj hua'utasejra í mej jín ráamu'a'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'ijna í Felipe. A'ij pu jín a'ín Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

¹⁴ Mat'ij ráamu'a'reeri'i a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'íime í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'íteca'a a'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan a'íimej jemi.

¹⁵ Mat'ij me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¹⁶ A'iné caxí pu yé ve'ecánejca'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a. Majta a'íime í teite, naími'i mú huámuai'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'ijna í Jesús. ¹⁷ Mat'ij mi me'ín í mej hua'apua, a'íi mú hua'avé'emuarí'exi a'án huá'amu'uutze'e a'íime í teite. Mat'ij míyen huarj, aj pu xaa yé ve'ecáane huá'a tzajta'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁸ Tí'iquí a'ín Simón raasej ti yé ve'ecáane a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mat'ij sej avé'emuarí'e a'án mu'útze'en. Tí'iquí a'ín tumín hua'utá'amí'icaa. ¹⁹ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Simón tíjín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huá'íni, nej sej avé'emuarí'en, tí'ij yé ve'ecáane a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij a'ín huateáturan a'ijna tzajta'a í ja'ati.

²⁰ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pedro tíjín:

—Ché'e antipua'are mi tumín, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen tí'imua'atze mú'ee pej tumín jín tiú'unanan í Dios ti tihua'atá'aca. ²¹ Capu hui ayén tiraavj'te'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'ijna jime'e. Capej mú'ee hu-atá'aci'ipua a'ijna jime'e í pej caí r'íi tí'ití'acha'íi mua'a tzajta'a í Dios jemi.

²² Patá'aj raatapuá'ajta pe'ijna jime'e í pej a'ij pu'a'a tí'iruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, tí'ij a'ín Dios tímuaatá'uuni'i a'ijna jime'e í pej ráj'teu mua'a tzajta'a. ²³ Ayee nu tí'imuasej mú'eetzi, jé'ecan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaitzi pu'amé pe'ijna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pedro.

²⁴ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ijna í Simón tíjín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios ti ij caí tí'itíj a'ij neruuren, setj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ A'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, a'íi mú tihua'utá'ixaa í teite me'ijna jime'e í mej raasej a'ij ti tí'itíj ráaruu í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í ti jín hua'irájtuaani í Dios. Mú'icacié mú míyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Mat'ij mi a'ucj a'ánna Jerusalén.

A'ijna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti Etiopia é'eme'ecan

26 Ti'iquí seij tiu'uxájtaca'a jamuan a'ájna í Felipe. A'ii pu a'áin pú'eene'e a'ájna í ja'ati seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze ti Jerusalén a'uré'enine'i u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'ájna juyéjra'a jetze, a'ii pu a'áin pú'een ti a'uun mu'utzitá a'uré'enine'i. 27 Aj pu 'i á'uraa a'ájna í Felipe. A pu a'ucamé'eca tí'ij ja'ati antinájcheca'a ti Etiopia é'eme'ecan. A'áii pu a'áin pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'ájna í ja'ati. Ve'ecán jín pu ti'itétjvee a'ájna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmua'a Candace tijín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'ájna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'áii pu antiújmua'areereca'a ti tumín seire'eca'a. A'áii pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén tí'ij Dios a'utéenajche.

28 Pu'uri a'uun páj'éjve a'ájna chuéjra'a japua ti a'uun é'eme'ecan. A'áii pu jetze a'aracaí í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejijve'eca'a ti a'áin ra'uuyú'uxaca'a a'ájna í ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Isaías.

29 Aj pu 'i a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'ájna í Felipe tijín:

—Ajtéxiiri vejl'i amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

30 Huatíéechijmé'e pu a'ájna í Felipe ra'antinájcheca'a a'ájna í ja'ati. Ti'iquí a'áin Felipe ráanamujri'i í ti té'ejijve'eca'a a'ájna jetze í yu'uxari a'áin ti ra'uuyú'uxaca'a a'ájna í Isaías teecan. Aj pu 'i a'áin Felipe ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajijve'e?

31 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'ájna í ja'ati tijín:

—¿A'liné tí'iri'iri nej yaú'titié ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itii a'ij ti huataújmua'a í niuucari, nej ni yaú'titié ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í ja'ati.

Aj pu 'i raatá'inee a'ájna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'áin Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujye'íjxi'in jamuan.

32 Ayee pu té'axajtaca'a í ti jetzen té'ejijve'eca'a ti ayén té'esiimua'ihuaca'a tijín:

Meye'ujáj mej mi raajé'ica matíj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame tíj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'ájna í cáne'a capu avé'eniu, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Matí'ij miyen raatéxieehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'levé'eniucua'a a'ájna matí'ij a'ij pua'a ráaruu.

33 Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'ájna jime'e í mej ra'utéxieehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'ájna.

Capu ajta a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'ájna jetze í huáacixa'astemua'ame'en a'ájna í ja'ati

a'iné a'áii pu nu'u ya'uví'ti í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij caí ché'e íyien seijre'le chaanaca japua.

34 Aj pu 'i a'áin ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Felipe tijín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni rusej teújxajta na'ari ja'ati seij téxajta?

35 Aj pu 'i a'áin Felipe a'utéjche ti raatá'ixaate'en a'ájna jime'e í ti rá'ajijve'eca'a í yu'uxari jetze. A'áii pu huataxájtaca'a a'ájna í niuucari a'ájna jime'e a'ij ti tí'itíj ráaruu a'ájna í Jesús.

36 Matí'ij mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuaa. Aj pu 'i a'áin í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'ájna í Felipe tijín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuua. ¿Ni qui caí ri'irí pej náamuai'ihua ineetzi?

³⁷ Aj pu 'i Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ti pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'ristari.

Aj pu 'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tijín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'ín Jesús í'í yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'i raata'áj ti huatéchaxin í carreta. Mat'ij mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Ti'iquí a'ín Felipe ráamuai'ihuaca'a a'ijna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a. ³⁹ Aj mú mi áitacíj á jaata'a. Ajta á'yien a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'iti a'ijna í Felipe jíye'itzi jime'e. Ajta a'ín í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raasej í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰ Ajta, a'ín í Felipe, a'úu pu a'utasejre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Azoto. A'íi pu tihua'utá'ixaa í teite a'ijna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Aye pu a'ijna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájtajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Cesarea.

9

T'ij nu'u a'ín Saulo huatajtuua í Dios jemi

(Hch. 22:3-16; 26:9-18)

¹ Ajta a'ín í Saulo, ayén auj tihua'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'imej í mej rá'atzaahuat'e'eca'a a'ijna í tavástar'a. A'íj pu jín a'ijna u a'utéesej a'ijna ti tihua'a'ajjte'eca'a u teyujta'a. ² Aj pu 'i raatáhuaviiri'í ti a'ín raat-ajjte'en í yu'uxari í ti jín u a'uteárute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Damasco. Ti pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari í mej jín ri'í titeejú'ucca í Dios jemi, aj pu nu'u i hua'irávi'itij hua'anaj'ici'exi'ín, t'ij nu'u i huá'avi'itin u Jerusalén.

³ T'ij ari a'uun vejl'i aumé'ecaa a'ájna Damasco, jíye'itzi jín pu jehua jairanéer'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'ájna a'u ti a'utéveeca'a a'ijna í Saulo.

⁴ Ti'iquí a'ín e'erájve á chuaata'a. Ti'itij pu huánamuajri'í ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

⁵ Aj pu 'i ayén tiraata'ihua'uri'í a'ijna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástar'a?

Aj pu 'i ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej í'í Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

⁶ Aj pu 'i tavástar'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huáriní.

⁷ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'eniucca'a. Ti'itij mú xaa huánamuajri'í, aru camu ja'atij á'a a'uséj.

⁸ A'u pu 'i ájchee a'ijna í Saulo. T'ij mé úneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Mat'ij mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'iti u Damasco.

⁹ Aye pu á'atee a'achú cumu huaíca xicaj ti aracúuni'í, ajta ti caí ti'itij huácuua; ayé pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí yé'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuaare a'ijna í Saulo

¹⁰ Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'ati ti ajta té'atzaahuat'e'eca'a. Aye pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástar'a huatasejre jemin a'ijna í Ananias. Aye pu tiraatajé tijín:

—Ananias.

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástara'a.

¹¹ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ájna í tavástara'a tijín:

—Aricu, a'ájna cáyera'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín ti huataújje'ieye. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'íhuua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utácattí a'ájna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'ájna í ja'ati. A'íí pu rahuauhuau í Dios jemi. ¹² Ja'ati pu nu'u huatasejre a'ájna jemi í Saulo. Tevij pu huatasejre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'usejre ti a'íin Ananias nu'u ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Ayeé pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ájna í Ananias:

—Casi'i, nevástara'a. Mu'iití mú meri naatá'ixaa a'íj ti ti'tíj ruure a'ájna í ja'ati. Jé'ecan pu nu'u a'íj pua'a huá'aruure a'ímej í mej muá'atzaahuat'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén. ¹⁴ Ajta íjii, a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'íí mú nu'u raatá'a ti a'íin yé tanén, tí'íj hua'íraví'itin hua'anaj'í'ici'exi'in a'ímej í mej muaná'amiche mú'etzi.

¹⁵ Ajtahua'a pu ayén tiraata'aj í tavástara'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehua ne'ájna í ja'ati tí'íj a'íin neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eche, ajta í hua'arey. A'íí pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israel. ¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raatasejrate'esin ne'ájna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti jéihua rajpuaitzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Ayeé pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'ájna í Ananias. A'u pu a'ará'a Judás ti é'eche. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'íta. Ajta á'iyen ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en a'ájna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte tijín:

—Ne'íhuuara'a, Saulo. A'íí pu hui ayén tinaata'a'áj í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti mú'etzi jemi a'utasejre pat'íj yé ve'etamé'eca. Ayeé pu tinaata'a'áj pej pi pajtáhua'a atáneere, ajta pej pe'ájna jetze ará'aca'anen í xié'jniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'ájna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aítácuurixi í jí'iseáara'an jetze í ti'tíj naviira'an ti huatéehua. Aj pu'í ajtahua'a atáneereca'a. Ti'íquí a'íin ájchee a'ájna í Saulo. Ti'íquí huámuai'ivijhuaca'a. ¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'irí'i. A'u pu huatéjturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e hua'apua, hua'íca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihuá'a'ixaate'e u Damasco

²⁰ Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atéyujta'a. Ayeé pu tihuá'amua'atehua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'ájna í Jesús. ²¹ Naijmi'í í mej ráanamujri'í, a'íí mú a'íj yá'usejra'ca'a jé'ecan. Ayeé mú tí'ixajta'ca'a tijín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í ti a'íj pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'ájna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'ájna pu jín mú a'uvé'emej tí'íj amín hua'íraví'itin hua'anaj'í'ici'exi'in tí'íj hua'utátuiire'en í mej tí'ajta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Ayeé mú tiú'urixaate'ecaa.

²² Máaj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'irí'i tí'íj a'íin ayén tihua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'iti a'ímej í juriiyu í mej Damasco é'eche a'ájna jíme'e ti ayén tiraataxájtaca'a tijín:

—Jjee, ayej ti'ayajna, a'ijna í Jesús, a'ii pu a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua!

Saulo pu nu'u huataáruu mej nu'u mi caí raateví'i

²³ A'atzu á'ateeví'ica, aj mú mi raaxí'epi'intare a'íme í mej Israel jetze ajtème'ecan mej mi raajé'ica me'ijna í Saulo. ²⁴ Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú e'lité'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'íránine'i í juye. Ajta, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ijna í Saulo tijín maraatévi'ira.

²⁵ Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú ra'ateájra sicíri jetze ti ve'ée. Mat'íj mi ra'acájtuaa tíca'imua a'atjaz cumu já'ita'a tíca'a me'ijna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'úraa.

²⁶ Ti'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'íi pu raxí'eve'eca'a ti hua'ajtéjaahuat'e'en a'ímej í mej té'atzaahuat'e. Mi majta, camu raxí'eve'eca'a a'iné méjtziiine'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'ín ayén té'atzaahuat'e a'ijna í Saulo. ²⁷ Capu amín a'ij, a'íi pu í Bernabé, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uví'iti a'ímej jemi í mej tamuámuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'ín Saulo, a'ijna huasej í tavástar'a tí'ij nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej Damasco é'eche. A'íi pu tihuá'ixaa Jesús jetze me'ecan.

²⁸ A'íj pu jín, a'uun a'uteájturaa a'ijna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'íme huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihuá'a'ixaa'eca'a Jesús jetze me'ecan tzáahuati'ira'a jime'e.

²⁹ Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'ín pú'een í mej tí'ixaxa'a hua'anuuca jime'e í griego. Jéhua mú tiú'urixaate'ecaa me'ijna jime'e. A'íi mú rá'atese'eca'a mej raajé'ica. ³⁰ Mat'íj a'íme í mej ihuáamua'ame'en pú'een í mej té'atzaahuat'e, mat'íj me'ín ráamua'areeri'i, aj mú mi ya'uví'iti me'ijna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea. Mat'íj mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Tarso.

³¹ Tíj na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtème'ecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naími'i mú rí'i titeechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru tzajta'a. Majta me'ijna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti rí'i tihuá'utá'a. Met'ítziine'eca'a a'ijna jime'e ti pua'a ti'titj jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jé'huua.

Tí'ij nu'u a'ín tiráhuua a'ijna í Eneas

³² Ajta a'ijna í Pedro, a'íi pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuamua'ame'en í tavástar'a. A'ímej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuat'e'eca'a. A'uú mú é'echejca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Lida. ³³ Se'ij pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántehuaa tijín Eneas. Pu'uri á'ateeví'ica aráhuai'ca nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzí japua. Ciyáaxara'aca'a a'ijna í ja'ati. ³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pedro tijín:

—¡Eneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ipuari japua, a'íi pu hui tí'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj rí'i ráaruuren mi á'utaatzí.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas. ³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéjme'ecaa a'ujna Lida, majta me'újna u Sarón, naími'i mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'ijna í tavástar'a.

Tí'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'íme í mi'ichite

³⁶ Seij ti nu'u ajta té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jope. 'Hita'a a'ájna í ja'ati. Ayee pu ántehuaa tijín Tabita. Tabita, ayée pu huataújmuu'a hua'anuuca jime'e í griego tijín Doorca. A'ái pu ayén rijca ti'iti jime'e ti i'í xí'epi'in. Jéihua pu hua'atéva'irihua'a í mej caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tijcu'ineca'a a'ájna í Doorca. Tí'iquí huamí'i. Seica mú racá'íriri' me'ájna í mi'ichi. Mat'íj mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuaartu.

³⁸ A pu vejlí'i pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'ájna í Pedro a'ujna u Lida. A'iné a'íme í mej té'atzaahuat'e'eca'a mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'ái mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huaríj. Ayee mú tí'ijree tijín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'ura'ani a'ujna Jope.

³⁹ Tí'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'ái mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mi'ichi í cuaartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújj#muajtareca'a a'ájna jime'e mej huácuii í huá'acina'ajmuua, a'ái mú jemin a'atavéejme'ecaa. Maújyeineca'a. Mat'íj mi tiraatasejra ti'itíj c'ixuri, majta síicu'uri, ti'itíj ti tí'itaahuacare'e a'ájna í Doorca tí'ij áuche'e ruurica'a. ⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'a'íj mej huírácí'ine. Aj pu 'i títunutaca'a. Tí'iquí raatéjhuau í Dios jemi. Pí pu ancuré'vee tí'ij raasej a'ájna í mi'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij í raasej a'ájna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyejxi caama japua. ⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Tí'iquí a'áin Pedro, hua'utajé a'ímej í í'ihuaamua'ame'en, ajta a'ímej mé 'uuca í mej antiújj#muajtareca'a. A'íj pu hua'utasejra í ti huamí'i. Pu'uri ruurica'a a'ájna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'í a'íme í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'ití mú rá'antzaahua me'ájna í tavástara'a. ⁴³ Ajta a'áin í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucati tí navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'ájna í ja'ati.

10

Ti nu'u seij huatasejre a'ájna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'ájna í teáata'a tijín Cornelio. A'ái pu a'áin pú'eene'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan. ² A'ájna í Cornelio, jéihua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teitestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'íme í mej Israél jetze ajtémecan. Jéihua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jéihua í Dios jemi.

³ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'atjaz te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj, tí'ij ti'itíj huatasejre. Cu xíee tevi uteájrupi u chí'ta a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Cornelio. Raasej temua'a naa. A'ii pu a'áin pú'een seij ti tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'ájna ti huatasejre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tijín:

—¡Cornelio!

⁴ Tí'iquí rajseíra'ajraa. Tí'itzi'ne'eca'a a'ájna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Tí'itáani, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ivaire'e í ta japua tijín:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. ⁵ Patá'aj hua'uta'áijte'en í teteca mej u á'uju'un me'újna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ⁶ A'u'u pu hui a'utéjvee se'ij jamuan ti ajta ayén ántehuaa tijín Simón. Navij pu tí'ihua'aca a'íjna í Simón. A pu vejlí'i é'èche a'u ti jaj e'eve'e'ástime. A'íni pu hui timuaatá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í tevi ti tirá'ixaa a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Se'ij pu ajta se'ij huata'íteca'a ti í'i xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'íjna jime'e a'íjna í xantaaru'u. ⁸ Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti tí'itíj huaríj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

Ti nu'u tí'itíj huatasejre jemin í Pedro

(Hch. 11:5-10)

⁹ Yee ruijmua'ate'e yee, a'atjaz tacuarixpua, mat'íj meri á vejlí'i aujú'ucua u chajta'a, aj pu 'i Pedro antíraa í chí'ij japua a'u ti a'upá'atza tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi. ¹⁰ Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti tiú'ucua'ani. Mat'íj mauj rí'i tí'iruurejca'a í ti tí'icua'ani, aj pu 'i tí'itíj huatasejre í jemin. ¹¹ Ayee pu a'íjna tiu'uséj ti nu'u antaújcu u ta japua. Tí'itíj pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana tí'itíj, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta antíj'ici'ihuaca'a. ¹² Nájmi'i mú tité'esejre'eca'a a'íjna jetze í saavana nájmi'i í animaaales, í mej muáacua ajta'íicajmee, majta í mej chuaata'a huaci'ica, í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³ Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucuii patá'aj huá'ucua'ani.

¹⁴ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í ti caí tatá'aca í taye'irá na'ari tí'itíj ti xána'aví'ire'e.

¹⁵ Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tijín:

—A'iné nain pu rí'i tiu'uteájtuaa í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'aví'ire'e.

¹⁶ Ayee pu huaícacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

A'íime í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio

(Hch. 11:11-14)

¹⁷ Jé'ecan pu tí'imua'ajca a'íjna í Pedro tijín a'iquí 'een jín yé tanéj a'íjna mi tí'itíj, a'iquí té'eme íjii a'íjna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu tí'imua'ajca mat'íj me'ín a'ará'a tá'apueerta a'íime í ti huaja'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio. A'íni mú tiu'uta'íhuau a'u ti é'èchejca'a a'íjna í Simón. Mat'íj me'uun a'ará'a.

¹⁸ Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. ¹⁹ Ajta a'íjna, aúche'e pu tí'imua'ajca a'íjna jime'e í ti huatasejre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tijín:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huaíca a'íime í mej muaatéhuaunen. ²⁰ Ajchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej tí'itziíne'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

²¹ Aj pu 'i acájraa a'íjna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Ti'iquí ayén ti-hua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i sej nehuahuau. ¿Ti'itájni jín yé sevé'ēju'un?

²² Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Ayeé tu 'een jín yevé'ēju'un a'íjna jetze me'ecan a'íjna í Cornelio í ti hua'acapítan. Rí'í pu hui tí'tíevij. Jéihua pu hui raná'amiche'e í Dios. Ajta naími'i mú rí'í tirájcha'í í mej Israél jetze ajtémecan. Seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'í pu raatá'ixaa ti a'íjn mú'etzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'íjna, tí'ij a'íjn Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niuucari. —Ayeé mú tiraata'ixaa.

²³ Ti'iquí a'íjn hua'utá'ínee mej uteárute u chí'ita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa a'íjna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucéj í'ihuaamua'ame'en í mej té'atzaahuatle me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Cornelio

²⁴ Majta seij jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cesarea. A'í pu huá'achu'eve'eca'a a'íjna í Cornelio. A'íj pu jín hua'utajé í ru'ihuaamua'a, ajta í ru'amiiigustemua'a. Naíjmi'i mú tiújseij u chí'ita. ²⁵ Tí'ij Pedro u a'uteájrupi u chí'ita, a'í pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íjn Cornelio á e'erájve á vejlí'ipuan í Pedro. ²⁶ Aj pu 'i a'íjn Pedro pu ra'ajjáj. Ayeé pu tiraata'ixaa tijín:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

²⁷ Mat'íj a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, mat'íj mi uteájrupi u chí'ita. Ti'iquí a'íjn Pedro hua'useíj í mej tiújseij jéihua í teite. ²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi i tej Israél jetze ajtémecan tej nu'u caí tiyen titejáj'ujjuhua'ane'en a'íjmej jamuan í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihua'amuare.

—Mi ajta Dios pu naatasejra ti caí ayén tiraavjíte ne jniyen tiraaxajta yee capu amín té'aste amijna í ja'ati nusu yee xána'avi'ire'e pu seijre'e amijna.

²⁹ A'íj mú jín, naatajé me'íjna i ta'ihuaamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu tí'itáj a'íj tiu'utaxájtaca'a. Ayeé nu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'íquí 'een jín senaatajé. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

³⁰ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tijín:

—Pu'uri hui teumé muáacua xicaj, ayéé nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhuaú í Dios jemi, a'atzaj cumu já'ita'a ucamé'eca'a í xicaj. Ti'iquí ja'ati huatasejre inetzi jemi. Naa pu tí'itemastájye'íca'a a'íjna í ti ru'ucáviijca'a. ³¹ Ajta ayén tinaatá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamujri'i a'íjna í pej raatéjhuaú í jemin. Ajta a'í pu ra'utámua'areeri'i a'achú pej caj tihua'utapuaíjve í mej caí a'íj tí'ijviicua'í. ³² Patá'aj hui hua'uta'íte mej u á'uju'un a'ujna u Jope. Miché'e nu'u ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. Aa pu á'uca a'u ti é'eche í Simón, a'íjna ti navj tí'ihua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejlí'í jaj ti e'eve'e'ástime.” Ayeé pu hui tinaatá'ixaa.

³³ 'A'íj nu jín ca'anacan hua'uta'íteca'a mi seica mej mi muaaja'utájeeve. Xí'epi'ín pej huaríj pej peri mú ya'uvé'eme. Yee tu'uri, ticu, naími'i u'uté'uu. Dios pu ramua'aree a'íj tej ye'í tí'ijxe'eve'e, tetá'aj naími'i ráanamua a'achú

tij na'a caj a'ñin tavástar'a títuaata'a'ajj pej titaatá'ixaate'en. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Cornelio.

³⁴ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ijna í Pedro tijín:

—Nu'uri xaa niyen tí'initiejte'e ijii tijín ayej xaa ne'u tí'ayajna a'ijna jemi í Dios naími'i mú miyen titeetaniú tijín Dios pu ayén che'atá na'a tí'ijxe've'e'le naíjmi'ica jime'e tíj ajta itejmi. ³⁵ Naíjmi'ica pu a'ancuré'evi'iti í Dios a'ímej í teite í mej r'i'í tiratá'aca, majta mej x'í'epi'ín rici. Capu Dios jetze ruxe've'e'le ti pua'a seíj chuéjra'a japua mé'eme'ecantan me'ijna í ja'atén.

³⁶ 'A'li pu hui a'ñin pú'een í niuucari í ti Dios jín ayén tihua'utajé a'ímej í huácaxa'astemua'ame'en a'ijna í Israél teecan. A'í pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'utémua'aviste'e a'ijna jime'e ti huá'a japua huaníu a'ijna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. A'ijna í ti tavástar'a pú'een itejmi, a'í pu taatá'a tej ti r'i'í titeeteáturan í Dios jemi.

³⁷ 'Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iti huaríj a'ujna já'ahua'a tíj na'a nain-japua u Judea. A'u pu a'utéjche a'ujna u Galilea tí'ij a'ñin tihua'utá'ixaa í teite, ajta tí'ij ráamuai'ihuaca'a a'ijna í Juan. ³⁸ Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxíejniu'uca tí'ij a'ñin jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'ñin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze arájuca'anejca'a a'ijna í Jesús. Tí'iquí á'uche'ecane'e já'araa. Ayeé pu í'irijcaa í ti í'ixi'epi'ín jime'e. Ajta tihuá'ahua'atehua'a naíjmi'ica í mej rajpuajtzi me'ijna jime'e ti tyaaru'u tihuá'a'ajte'eca'a. Ayeé pu 'i rijcaa a'ijna í Jesús a'íné Dios pu raatévai.

³⁹ Teen tu raaseíj nain jime'e a'ij ti huaríj íiye a'u mej é'eche a'íime í mej Israél jetze ajtém'e'ecan ajta a'ánna Jerusalén. A'í mú rá'utatai í ciyej jetze ta'utácúruu. Ayeé mú hui 'een jín raajé'ica me'ijna í Jesús. ⁴⁰ Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatiste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj ti huamí'i. A'íj pu jín ajtahua'a huatarúj a'ijna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mi seica raaseíj. ⁴¹ Camu naími'i raaseíj, sino a'í mu'u í ti hua'avé'evi'iti í Dios. Iteen tu te'ñin pú'een í tej tíu'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'ijna í Jesús tí'ij a'ítara'a a'u mej e'év'enamí'ihuajme í mí'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raaseíj.

⁴² 'A'í pu titaata'a'ajj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'ñin pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'ijna jime'e í ti hua'uxíjte'en naíjmi'ica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuii. ⁴³ Ajta í mej títetaté'eca'a me'ijna jime'e mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'ijna jime'e ti pua'a nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuate'en a'ijna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

*Ti nu'u a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu huateájturaa huá'a jemi a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan
(Hch. 11:15-17)*

⁴⁴ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'ijna í Pedro, tí'ij a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáane. Tí'iquí huateájturaa huá'a tzajta'a naíjmi'ica jemi a'ímej í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Pedro. ⁴⁵ Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'ímej jetze ajtém'e'ecan í mej té'atzaahuate'e, í mej majta a'ímej jetze ajtém'e'ecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú r'i'í ta'utaseíj a'íime me'ijna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxíejniu'uca a'ímej jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁴⁶ Ayeé mú 'een jín r'i'í ta'utaseíj a'íné ayéé mú tihuá'unamujri'i í mej seica niuucari jín tí'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú r'i'í tiratá'acare'e í Dios.

⁴⁷ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijn:

—Ayeé mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetíj iten. Ayej ne'ase, capu mééj ja'ati ti hua'utá'ijmii mej caí rumua'i'ihua a'íime í teite. Capu xaa ne'u mééj ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aj mej huaújmuai'ihua niuucajtze'en a'íjna í Jesús í ti ajta Cirístu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ayeé pu a'íjna jín huaríj, mat'íj mi me'ín í mej huámuai'ivijhuaca'a, a'íi mú raatáhuaviiri'í me'íjna í Pedro ti a'íin á a'uteáturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

*Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í Cornelio
(Hch. 10:9-23, 44-48)*

¹ Aj mú mi a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'íime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'íi mú ráamu'a'areeri'í tijn a'íi mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'íjna jetze a'uvé'emej í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Tí'ij a'íin Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'íime í mej té'atzaahuat'e, í mej ra'antis'íche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna.

³ Miyen tijn:

—A'ij pej pua'a huaríj a'iné a'íimej pej huaja'uvé'emuareca'a í mej caí ra'antis'íche í runavij, pajta huá'a jamuan tiú'ucuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁴ Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itíj huaríj. ⁵ Ayen tijn:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Neraatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itíj ineetzi jemi huatasejre, saavana ti'itíj ti júte'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta antij'íci'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii. ⁶ Nee nu rasejracaa. Aj nu ni a'íimej huasej a'íjna tzajta'a í saavana jéihua mú animaaales, í mej muáacuaca ajta'íicajmee, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

⁷ Net'íj ni ne'íjna huánamuajri'í. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijn: “iPedro, ajchesi! Iiya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.” ⁸ Ayeé nu hui tiu'utaniú tijn: “Nevástar'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itíj ti caí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itíj ti xána'avi'ire'e.”

⁹ Úte'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tijn: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.”

¹⁰ Huaíca pu ayén tiuju'uríj. Ajta á'iyen tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

¹¹ Jime'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huaícacaa a'íime. A'uu mú nu'u huaja'uta'íteca'a u Cesarea mej mi náahuani ineetzi. ¹² Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu naata'áij nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'íimej, nej nu'u caí huá'atziine'e. A'íi mú majta a'ucíj ne jamuan a'íimej í ta'ihuamuua'a í mej arájsevi. Na'ími'í tu a'uteájrupi u chi'ita a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati.

¹³ A'íi pu taata'ixaa ti nu'u seij huatasejre a'ájna a'u ti é'eche. A'ijna í tevi, a'íi pu a'íin pú'eene'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayeé pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í tevi tijn: “Patá'aj hua'uta'íte mi teteca a'ujna u Jope mej mi u ya'utájeeve a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijn Pedro. ¹⁴ A'íi pu nu'u

timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'ira ajta najm'ica a'ímej á'ateitestemua'a." Ayee pu hui tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁵ 'Net'íj a'utejche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Ayee pu che'atá na'a tiu'uteájturaa ítejmi tzajta'a. ¹⁶ Aj nu ni ra'utámua'areeri'i ne'íjna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástara'a tíjn: "Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna jime'e í Juan, a'í pu nu'u huá'umuai'ihuacare'e á jaj jime'e. Aru a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a." Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástara'a.

¹⁷ A'íj pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tihua'utapuaíjve'en í ti ajta taatapuáíjve ítejmi tet'íj rá'antzaahua a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'irí'irí nej ra'antimua'itín í Dios. —Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

¹⁸ Mat'íj ráanamujri'i me'íjna í'ihuaamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e ti'itíj xajtaca'a, sino r'í mú tiraatá'a í Dios tíjn: —Huateáxcui'ihua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej sej chuéjra'a japua é'eche mej mi jécuacan jín tiú'umuati mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

I mej nu'u me'uun e'etiújse'iri u Antioquía

¹⁹ Majta me'ín í mej a'ucíjxi me'íjna jime'e í mej seica raajé'ica me'íjna í Esteban, majta a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuat'e, a'í mú a'imua' a'ucíjxi. A'uú mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuua tíjn Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israel jetze ajtème'ecan. ²⁰ Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'í mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhui mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jetze me'ecan í tavástara'a a'íjna í Jesús. ²¹ Jéihua pu hua'utévai í tavástara'a. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua. Majta ra'ancure'evi'iti í tavástara'a.

²² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mat'íj me'ín ráanamujri'i a'ij ti ti'itíj huaríj, a'íj mú huata'íteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía. ²³ T'íj a'uun a'ará'a a'íjna í Bernabé, ti'iqui raasej ti Dios r'í tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huataújtemua'ave a'íjna í Bernabé. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huateújca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuat'e í tavástara'a.

²⁴ Ayee pu tiú'uruu a'íjna í Bernabé, a'iné r'í pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jéihua pu té'atzaahuat'e'eca'a. A'íj pu jín jéihua hua'utéemua'iti í teite mej mi rá'antzaahuat'e'en me'íjna í tavástara'a.

²⁵ T'íj tá'í á'uraa a'íjna í Bernabé a'ujna u Tarso ti í ráahuauni a'íjna í Saulo.

²⁶ Ti'iquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uú mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'achú cumu sej nín'e'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jéihua í teite a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamújteca'a tíjn cristianos mú pú'een.

²⁷ A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'í mú me'ín pú'eene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

²⁸ Ayee pu ántehua'aca'a seij t'ijín Agabo. A'í pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'íj pu jetze arájuca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, t'íj ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayej xaa ne'u tiuju'uríj t'íj a'ín t'í'ajjtaca'a a'íjna í rey ti ayén ántehuaa t'ijín Claudio.)

²⁹ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'í mú raax'epi'íntare mej tihua'uta'a'íjte'en a'ímej í ru'ihuaamua'a a'ujna u Judea í mej jín huateújvaire'en, seij majta seij mej miyen tihua'utapua'íjve'en a'achú mej caj t'í'ijviicua'i. ³⁰ Ayee mú huaríj. U mú tihua'uta'it'í'iri'lí nain í mej tihua'utapua'íjve. Ajta a'ín í Bernabé, a'íjna jamuan í Saulo, a'í mi hua'utátuii í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Mat'íj nu'u raajé'ica a'íjna í Jacobo, majta ra'íteédana me'íjna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í rey í Heródes, a'í pu a'utéjche ti huá'avivi'lí seica í mej té'atzaahuat'e t'í'ij a'íj pua'a huá'uruuren. ² A'í pu raata'ajjtaca'a mej raajé'ica í Jacobo, í ti ja'atzeáara'an pú'een a'íjna í Juan. A'í mú ru'ijve'íjcheca'a í mu'úura'an. ³ A'íné a'í pu ramua'areereca'a ti hua'aránajcheca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan ti a'ín ayén tiú'uruu, a'í pu ajta huatéevi'lí a'íjna í Pedro, a'ájna mat'íj me'ín t'í'yestejca'a me'íjna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Ayee pu a'íjna jín huaríj í Heródes ti ra'íteédana a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íca'a miyen muáacua mé'e. Majtahua'a méyee memuaáacua mé'e. Majtahua'a muáacua mé'e. Majtahua'a méyee muáacua mé'e. Ayee pu a'ín t'í'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raasej náim'lí í teite. Ayee pu tiu'umuá'aj ti ayén huárini, t'í'ij te'enáará'an í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e cáne'axi mej cui'ica. ⁵ A'íj pu jín a'ín Heródes racha'íca'a a'íjna í Pedro.

Mi majta í mej té'atzaahuat'e, a'í mú a'ujca'anéecan jín rahuauca'a í Dios jemi me'íjna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'íjna í Pedro

⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huateática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaníche'e mej mi raasej í teite. Ajta a'ín í Pedro í'icujcaa. A já'ita'a a'ure'eca'ití aná'j'ic'i'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íca jetze, ajta rumuájca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'í mú ajtatápi'ihuajme'ecaa me'íjna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'úu mú á e'it'é'uuca'a tá'apueerta, mej racha'íca'a.

⁷ Aj pu 'i jíye'ítzi jime'e, seij huatasej're jemin. A'í pu a'ín pú'een seij ti t'í'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi. Ajta uhuanéeri'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'íjna í tevi. Raajíste a'íjna í Pedro. Ayen t'ijín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á é'ejvatzi'ixi í cadeena á chuaata'a a'íjna ti jín jí'ic'i'ihuaca'a í Pedro.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa t'ijín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu'í ayén huaríj a'íjna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'íjna í ti t'í'ivaire'e u ta japua t'ijín:

—Ucá'achejte'e mi seij muá'acixu. Patá'aj naatavájraa ineetzi.

⁹ Aj pu 'i huirájraa a'íjna í Pedro, cujta'an a'íjna í ti t'í'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'íj ti t'í'it'íj raruurejca'a a'íjna

jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua. Capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

¹⁰ Matí'ij mi me'uun a'ur'éene a'u ti a'utéveeca'a seij í xantaaru'u ti racha'íca'a í carcel. Majta lá'ayee seij jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'ur'éene a'utí tepúusti'í puéertara'a e'ítéjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaújcu rusej a'íjna í puéerta. Aj mú mi huiráaci. A'íj mú jetze a'ucj í juye. Matí'ij mi raatéexijte a'u ti aú'ase í juye. Jíye'itzi jín pu á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua. ¹¹ Aj pu 'i ráamua'areeri'í a'íjna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Ayeé pu tiu'taxájtaca'a tijín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavástara'a seij u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua tí'ij a'ín nu'irájtuaani tí'ij caí ayén tináaruuen a'íj ti tí'ixe'eve'e a'íjna í Heródes, majta a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan.

¹² Tí'ij a'ín ráamua'areeri'í ti ayén ti'ayajna, aj pu 'i á'uraa. A'u'u pu a'ará'a María ti é'eche, náanajra'an a'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tijín Marcos. A'u'u mú tiújseij jeihua í teite. A'í mú rahuauca'a í Dios jemi. ¹³ Tí'iquí a'ín te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'í. Aj pu 'i seij huirájraa tí'ij raasej ja'ati ti pírici. Temuaij a'íjna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Rode. ¹⁴ Tí'ij a'ín ráanamujri'í ti huajíhuaca'a, a'í pu ráamua'areeri'í tijín a'í pu pírici í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayeé pu huarj, a'íné huápi'í pu rítemua'ave'eca'a a'íjna í temuaij. Tí'iquí a'utiéchejraa tí'ij huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'íjna í Pedro.

¹⁵ Aj mú mi miyen tiraata'íxaa me'íjna í temuaij tijín:

—Pá'atimua'í pepu'u.

Ajta a'ín, jeihua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tijín:

—A'í pu hu pírici.

Majta me'ín, miyen tijín:

—Capu a'ín pú'een. Xíéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

¹⁶ Ajta aúche'e a'ín Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Matí'ij raasej, jé'ecan mú a'íj te'utasej. ¹⁷ Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'íjna í Pedro mej mi caí ché'e a'íj teáruaasime'en. Aj pu 'i hua'utá'ixa a'íj ti ye'í tiru'irájtuaa u carcel a'íjna í tavástara'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'íjna í Jacobo, seajta í seica í ta'íhuaamua'a.

Aj pu 'i á'uraa. Tí'iquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arijme'eca. Jéihua mú á'upuaapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'íj ti tí'ití ráaru a'íjna í Pedro. ¹⁹ Jéihua pu rahuaahuau a'íjna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'i a'ímej huata'íhua'uri'í í xantaaru'u í mej racha'íca'a. Ajta á'iyen a'ín Heródes hua'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'i a'ín huirájraa u Judea a'íjna í Heródes. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'u'u pu á'atee.

Tí'ij nu'u huamí'í í Heródes

²⁰ Ajta a'ín í Heródes, temua'a pu tihua'ajaaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'í mú tiújseij. Matí'ij mi naími'í u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'ev'e'eca'a mej tiu'uxáj me'íjna jamuan í Heródes. Matí'ij mi sej huamuá'iti tumin jime'e. A'í pu a'ín pú'een í ti ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayeé pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín Blasto. A'í pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Matí'ij mi raatáhuaviiri'í me'íjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e r'í'í t'í'eene'en. Majta

rátziine'eca'a a'iné a'úu pu teja'uvé'eye'icaa í tihuá'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti tejé'ajta a'ijna í Heródes.

²¹ A'ájna xicájra'a jetze mej raaxí'epi'intare, a'íi pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'íin i'irey. Aj pu 'i acáayeijsi í ipuari jetze. Ti'iquí tihua'utá'ixaa najjmi'ica í teite. ²² Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í Heródes, ayé me titeetejihuajraa tijín:

—Dios pu hui párici mi ti ti'ixa, capu tevi pú'een.

²³ Ajta a'íin í Heródes, capu rí'i tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín á'iyen seij í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástara'a jemi, a'íi pu tiráacui'ini. Ti'iquí tijcuí'ineca'a. Matí'ij mi me'ín chu'inute raatéjci'ici me'íjna í Heródes. Aj pu 'i huam'íi.

²⁴ Majta, jehua mú ráanamujri'i í niucari í mej tavástara'a jetze me'ecan tiu'utaxájtaca'a. Amuacaícan, a'íi mú ráanamujri'i a'imej í mej á vejl'i antachéejmee, majta ájca'ihua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'ihuá'ímua mej a'uchéjme. Najjmi'ici'e pu huanamuáareajraa. ²⁵ Ajta a'íin í Bernabé, ajta í Saulo, matí'ij aráuraste í mej tihuaja'uta'íti'iri'í, a'íi mú a'ucij a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín Marcos.

13

Matí'ij amuacaícan a'ucij majtáhua'a méyee a'íjna í Saulo, ajta a'íjna í Bernabé mej mi tihuau'ixaate'en í teite

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teite í mej té'atzaahuat'e. Seica mú tí'ixajtaca'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihuá'amua'atejca'a í teite. A'ii mú a'íin pú'een a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín ti xu'umuara'a. Ajtahua'a a'íjna í Lucio í Cirene é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'íjna í Manaén, a'íi pu amúigura'an pu éene'e í Heródes ti tí'ajjtaca'a nainjapua u Galilea). Ajta pu a'íin a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Saulo.

² Ja'anáj mú téniúuve'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Shue'evé'evi'itichi semíjna mi Bernabé, seajta semíjna mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'íjna jíme'en í nej neri tihua'utá'itiira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Matí'ij mi hua'avé'emuari'exi í huá'amuuutze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u á'uciine.

Matí'ij nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu hua'uta'íteca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo, a'úu mú pújme'en a'ucij a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'uun jetze pújme'en antacj seij chuéjra'a japua ti e'eráhuachi ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Chipre.

⁵ A'uun mú vejl'i e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtéhuaa í chajta'ana tijín Salamina. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uun pu tihuá'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzejta'a a'imej í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Ajta a'íjna í Juan, a'íi pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'íin huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'uciineca'a tíj na'a á teje'eráhuachi. Matí'ij mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Pafos. A'uun mú ra'antinájcheca'a

seij í ti Israél jetze ajtémecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Barjesús. Támua'aree a'íjna. Ajta tí'ihua'itaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íjna ti támua'aree, a'íi pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í tajtuhuan tijín Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'ajitaca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo a'íjna jime'e ti a'ín tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti hua'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'iteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'ín ti támua'aree, a'íi pu ayén ántehuaaca'a tijín Elimas. A'íi pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuat'e'en a'íjna í tajtuhuan. ⁹ Ajta a'ín í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pablo, a'íi pu a'íjna jetze arájuca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eve'e najjmi'lí tíj na'a ti í'ixi'epi'in. ¿Ni qui hui pecaí ja'anáj ra'antipúa'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios? ¹¹ Pu'uri Dios puaíjzi muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tújca'ari tzaajta'a.

Tí'iquí ayén te'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'lí já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xiee ti cuj huatética'are í jemín, ajta cumu ti huamé'en ciéeniste'e. Aj pu i ja'ati huáhua ti ra'anaví'ira'a, ayén tijín capu mé úunee.

¹² Ajta a'ín í tajtuhuan, tí'ij raaseij a'ij ti tí'itíj huaríj, tí'iqui rá'antzaahua a'íné a'ij pu pua'a ra'utaseij a'ij mej ye'lí tihua'umuá'ate me'íjna jime'e í tavástara'a ti raniuuca.

Mat'íj nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

¹³ Aj mú mi a'ucíj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. A'uun mú atéeci í baarcu jetze. Mat'íj mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Panfilia. A'uun mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Perge. Tí'iquí a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaaxi. Ajta a'uun airáane u Jerusalén.

¹⁴ Majta me'ín í seica, a'íi mú huiráaci a'ujna Perge. Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pisidia. Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uun mú a'uteájrupi huá'a teyuu tzaajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Mat'íj mi huatéra'aseca'a. ¹⁵ Aj mú mi seica ra'ujjíve í yu'uxari í te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Mat'íj mi í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú miyen tihua'utá'ixaa tijín:

—Ta'ihuaamua'a, ti pua'a tí'itíj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'yien sehua'utá'ixaate'e íjii.

Tí nu'u a'ín Pablo ayén tihua'utá'ixaa

¹⁶ Aj pu i a'íi á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. Tí'ij i rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'lí tijín mej caí a'ij teáruasime'en. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca mi sej Israél jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuat'e'e í Dios, xáanamujri'lí hui se'íjna í niuucari. ¹⁷ A'íjna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israél, a'íi pu hua'avé'evi'liti a'ímej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu i a'ín hua'utámu'liire jeíhua mat'íj mauj me'uun é'echejca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'ica'a. A mú é'echejca'a me'újna já'ahua'a seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Egipto.

Aj pu nu'u i Dios hua'irájtuaa, a'ujna chuéjra'a japua, a'iné a'í pu ayén hua'umuá'amuata'e'ca.

¹⁸ 'A'í pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a mat'íj á'ujjhua'ane'e a'ujna já'ahua'a itzitá. ¹⁹ Ajta arahua'apuáca pu antipua'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í sej chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Canán. Aj pu nu'u i hua'utapua'íve í rute'ístemua'a a'ímej í mej huá'achueere'eca'a í mej amuacaícan me'uun é'echejca'a.

²⁰ 'Jirá'atee nu'u a'achú cumu muáacua ciento japuan muáacuajetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'íti. Ajta á'yien Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyaujmua'a ti tihua'uta'ájte'en jueesi jime'e. Ayee pu nu'u teuumé'eca ajta na'a caí huatasejre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²¹ 'Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'í ti Dios tiu'utá'an ti sej rey tihua'uta'ájte'en. Aj pu i Dios ayén raatá'a ti sej tihua'uta'ájte'en. A'í pu nu'u a'ín pu'éene'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Benjamín jetze airáane. Saúl pu tihua'uta'ájt a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

²² 'Aj pu nu'u i Dios rá'ari'iri'í a'íjna í Saúl ti tihua'a'ajte'eca'a. Aj pu i a'íjna huatá'a ti a'ín í David tihua'uta'ájte'en rey jime'e. Jíme'en pu nu'u tiu'utaxájtaca'a í Dios, ayén tíjn: "Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna í David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isai. Rí'í pu xáahu tinaatá'asin ineetzi. Na'íjmi'í pu ayén tí'irini a'íj nej tí'íjxe'eve'e." ²³ Sej ti nu'u í'íhuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, a'í pu hui a'ín pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'ímej jemi í mej Israél a'uchéjme ti ij huá'a japua huániuuni. Ayee pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jíme'en te'taújratziiri'í.

²⁴ 'Tí'íj caí xi á a'utasejre a'íjna í Jesús, a'í pu hui Juan hua'utá'ixa a'ímej í mej Israél mé a'uchéjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámuai'íviyhua, ajta mej nu'u seicié tiu'umua'ati í ru tzajta'a. ²⁵ Ajta, tí'íj ari a'íjna teja'uré'enejsime'eca í xicájra'a ti jetzen huámi'ini í Juan, ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjn: "Canu hui nee ne'ín pírici í sej rachú'eve'e. Sej pu a'ín pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'íjna jemi, capu hui ayén tínaavíjte'e ineetzi nej tí'ítij jín raatévair'e'en tí'ítij jime'e ti cálieen jín seijre'e. A'í pu jaitze'e ve'ecán jín tí'ítevé'e a'ame necaí inee."

²⁶ 'Ne'íhuáamua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuata'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'íjna i niuucari tíjn a'amua japua huániuuni í Dios.

²⁷ 'Mí majta a'ímej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'íme í mej tihua'a'ajte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús, camu majta ya'ítíe muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej mejmi'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'íjna í niuucari me'íjna jime'e mej tí'ítij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Jesús. Camu rí'í a'íj mej ra'ujíjve'eca'a a'íjna i niuucari a'íj ti ye'í huataújmu'a'a ja'anáj ti na'a tí'íjtá a'íjna teja'uré'enen a'íjna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

²⁸ 'Camu hui majta a'íj tirájteu í mej jín ráamua'aree ti ayén tiraavíjte'e ti a'ín huámi'ini. Mí majta, a'í mú Pilato huatá'ixaa ti a'ín raata'ájta mej nu'u raajé'ica. ²⁹ Mat'íj mi miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze, aj mú mi ra'acájtí í cúruu jetze. Mat'íj mi ra'avá'ana.

³⁰ 'Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a ti huatarún í mí'ichite tzajta'a. ³¹ Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huataújseijrataka'a a'ímej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujjhua'ane'eca'a tí'íj a'ín e'erájraa a'ujna Galilea, tí'íj a'uun a'ará'a a'ánna

Jerusalén. Ijii, a'ii mú hui a'ín pú'een í mej tihua'a'ixaate'e í teite a'íjna jime'e a'íjna í Jesús.

³²⁻³³ Teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e te'íjna i niuucari í ti amuaatatémua'aviste'esin a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziri'i a'íme'j jemi í tavaújsimua'aci'i. A'íi pu hui araúrase itejmi jemi, iteen i tej huá'ayaujmu'a. A'íj pu jín araúrase ti a'ín raatá'a ti huatarún í mi'íchite tzajta'a a'íjna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuicari jetze í ti hua'apua tijín: "Mú'ee pej ní'iyauj. Ijii nu xaa neri inee muá'iyau'upua na'ame."

³⁴ Jíme'en hui a'íjna i niuucari ti nu'u Dios ayén tiraatá'a ti huatarún ajtahua'a í mi'íchite tzajta'a t'íj caí ja'anáj huatépete í ti ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tijín: "Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin naíjmi'ica a'achú pua'améca a'íj nej neri t'ítij jín te'atánratziiri'i ne'íjna í David, í nej jín tiraatá'a, ti neetzi jemi seijre'e í ti xí'epi'ín 'een." ³⁵ A'íj pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a se'íj jetze í Chuicari tijín: "Capej mú'ee t'ítá'acare'en ti huatépete í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti muavaire'e, ti ajta ri'éne'ecán jín seijre'e mú'etzi jemi."

³⁶ Puj, ayej ti'ayajna xaa, a'íi pu hui í David hua'utévai í rufestemua'a a'íj ti t'íjxe'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huamí'i, mat'íj mi ra'avá'ana a'íme'j jamuan í ruvaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í ti ratéhua'ira'a, tzíte'e. ³⁷ Mi ajta a'ín í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti Dios raatá'a ti huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ A'íj nu jín niyen t'íjxe'eve'e, ne'ihuamua'a, sej hui ráamua'aree tetíj teri tejá'amua'ixaate'e ti Dios tejámuaatá'uuni'ira a'íjna jime'e ti Jesús huamí'i mú'ejmi jetze me'ecan tu i a'ín raaté'uuna í sej jín auteajturaa í jemin. ³⁹ A'íj pu jetze hua'irájtuuaa naíjmi'ica a'achú pua'améca mej té'atzaahuate'e. A'íi pu hua'irátuuaasin naíjmi'ica í mej jín auteajturaa í Dios jemi. Mi ajta, a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, capu ja'anáj t'ítij jín hua'irátuuniiche'e.

⁴⁰ R'íi xu'u mú'een t'íj caí ayén tejamuáaruuren a'íj mej mejmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej t'íxaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. ⁴¹ Miyen tijín:

Casi'i, mú'een xu ta'utéxiehuari'iri'i, ché'e utévatzin í á'amuatzejta'a.

Seajta mú'een antipua'are, a'iné ayée nu rini íjii sej ché'e ruuri,

t'ítij nu jín niyen rici í sej caí ja'anáj rá'antzaahuate'esin.

Capu amín a'íj ti pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu i Pablo pu a'íjna a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'íme'j í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan

⁴² Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Mat'íj huiráciine, aj mú mi seica raatá'ínee ti tihua'utá'ixaate'en jaitze'e a'íjna jíme'en se'íj jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi. ⁴³ T'íj antipua'areca'a í mej ráanamujri'i í niuucari, mat'íj mi jéihua teite a'ucíj jamuan a'íjna í Pablo, majta a'íjna í Bernabé. Seica mú a'ín pú'eene'e í mej Israél jetze ajtémecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'íi mú pú'een í mej Israél é'eme'ecan.

A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jéihua mú tihua'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuuaasin.

⁴⁴ T'íj ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicá'ra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'í mú e'etiújsej í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín t'íajta a'íjna í Dios. ⁴⁵ Mat'íj mi me'ín í mej Israél jetze ajtémecan,

mat'ij hua'usej mej jeihua teite tiújsej, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhui mej me'ijna jetze te'ujpuá'ajte'en ti'tij jime'e me'ijna í Pablo. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a a'ij ti tí'ixajtacaa.

⁴⁶ Mat'ij mi huá'a jetze huateújca'ane a'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé. Mat'ij mi miyen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu hui ruxe'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'eetzi jemi mi sej Israél jetze ajtémecan. A'iné caxu ra'ancuréasin, capu ajta a'ij tejamuá'amitje'te ti ayén tejámuaavjete se jiyen ruuri xá'ara'aní í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'ij tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtémecan. ⁴⁷ Ayee pu hui té'eme, a'iné ayé pu titaata'áj í tavástara'a tijín:

Nee nu amua'antihua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israél jetze ajtémecan,

seajta nainjapua tíj na'a íiyen chaanaca japua.

A'í mú ramua'aréeren me'ijna í niuucari í nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸ Mat'ij ráanamujri'í í mej caí Israél jetze ajtémecan, jé'ecan mú huataújemua'ave. Jé'ecan mú r'í'í tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'í í ti Dios amuacaícan u huaja'antihua'u mej mi ruuri muá'ara'aní tíj na'a rusén jime'e a'u ti é'esejre'e í Dios, a'í mú rá'antzaahua. ⁴⁹ A'ij pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. Tí'ij p'í na'a ti tápuaapua'are, jaítze'e mú teite miyen tiráanamujri'í í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'í naími'í í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰ Mi majta me'ijna í mej Israél jetze ajtémecan, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuat'e í Dios, í 'uuca mej jaítze'e ti'tij jín ruxe'eve'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í teteca í mej jeihua ti'tij jín ruxe'eve'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'ij pua'a huá'uruuren me'ijna í Pablo, majta me'ijna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamuarí a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹ Majta me'ín í mej hua'apua, a'í mú tiu'utéca'atzi í tiú'ujca'acai tí'ij cáaxin í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'ucj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Iconio. ⁵² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, jé'ecan mú huataújemua'ave. Majta me'ijna jetze rucá'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹ Ajta a'ín í Pablo, ajta í Bernabé, mat'ij me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. A'u mú tihua'í'ixaa í teite tzáahuatí'ira'a jime'e. A'ij mú jín, jeihua rá'antzaahua a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Majta seica, í mej caí té'atzaahuat'e'eca'a, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'ij mú jín a'ij pua'a te'utánamujri'í a'ímej í mej hua'apua. ³ A'ij mú jín á'atee a'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástara'a jetze me'ecan. A'ij pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huárini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze arájca'ane í mej hua'apua.

4 Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'íí mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ijmua'areereca'a a'íímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'íímej jemi í mej hua'apua. 5 Aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'ííme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íímej jamuan í mej tihuá'ajte'e, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'intare mej nu'u a'ííj pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

6 Aj mú mi ráamua'areeri'í a'ííme í mej hua'apua. A'ííj mú jín huataúruu. A'u'u mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lистра, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Derbe. A'u'u pu jetzen ajtémecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujjuhua'ane'e tíj na'a a'u ti imuá ja'u'ástimee í chuej. 7 Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite a'ííjna í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Lистра

8 A'u'u pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Lистра, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'íica jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'ícaa. 9 A'íí pu ráanamujri'í a'ííj ti tí'ixajtaca'a a'ííjna í Pablo. Tí'iquí a'ííjn Pablo raasej. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'ííjna ti caí rí'en ru'íica jetze, a'íí pu rujni a'ííjna jime'e ti té'antzaahuate'en. 10 Aj pu í ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijín:

—Huatéechaxi.

Tí'iquí a'ííjn ájtzucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

11 Mat'íij raasej a'ííj ti tí'títj huáruu í Pablo, aj mú mi huájíhuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jíme'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Miyen tijín:

—Í Dioosi mú yé ve'ecáane. Cu xiee muaateújteitesteca'a mej mi yé huatasejre íye ítejmi jemi.

12 Yee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi Bernabé, a'íí pu hui a'ííjn pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amuaa tijín Júpiter, ajta amíjna í Pablo, a'íí pu hui a'ííjn pú'een a'ííjna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'íjna í Pablo, a'ííne a'íí pu nu'u raataxájtaca'a.

13 Aa pu vejlí'í jé'esejre'eca'a í teyuu a'ííjna ta'anténine'í a'ujna cha-
jta'a. Ajta a'ííjn í puarij ti tí'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'íí
pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'ííjna
í puarij, majta í teite, a'íí mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta
huá'umua'ívejtaca'a.

14 Majta me'ín í Pablo, ajta a'ííjna í Bernabé, mat'íij ráamua'areeri'í, á
mú aúurupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antíjíhua. Mat'íij mi
amuacaican tiu'utésiujtza'anaxi í tiú'ujcixu me'íjna jime'e mej mi me'íjna jín
hua'utá'íjmíjra í teite. 15 Miyen tijín:

—Mú'een teteca, ¿a'ííne sej si siyen rici? Teen tu hui teajta teteca
pú'een, setj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj teja-
muá'ixaate'en setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'íjna ti caí tí'itij vaire'e, setá'aj
raténa'amiche'en í Dios ti í'irúuri, ti ajta raatétaahuaca'a í ta japua ti au-
uteájmua, ajta í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íyén seijre'e ta
jaman, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'iseijre'e íyén chaanaca japua, ajta jaj
tzajta'a ti tí'iseijre'e.

16 A'á'ííjnámua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e
matj me'ín tí'ijxe'eve'eca'a. 17 Mi ajta, tíj na'a jécua imuá tíj na'a ti yú
e'iré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuaa í mej jíme'en ráamua'aree a'ííj ti ye'í
huarij í Dios. Ayee xu hui tí'ijmua'aree ti Dios á'amuacha'íj temua'a naa.
Nain pu jín tejámuatévaire'esin viite jime'e, mej huáviye, ajta ti tiú'ucíre,

ajta tejámuaatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej ri'éene'e seíre'e xá'ara'ani mi ruxéjniu'uca jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

18 Mu'íicáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihua'amuai'ivejte'e.

Mat'íj nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Listra

19 Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquía, majta me'újna Iconio. A'ii mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtème'ecan. Mat'íj mi hua'utá'ixaa í teite ti nu'u a'ij pua'a tí'ítevij í Pablo. Mat'íj mi raateátu'asixi tetej jime'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tijín huam'í. A'íj mú jín mi ya'ujáanajraa á pua'acé í chajta'ana jetze.

20 Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e me'uun e'etiújseij a'u mej yau-ujásime'e í Pablo. Mua'ajteáxi'reca'a a'u mej yauutéj. Jíme'en mu'u jemin ajteáxi'reca'a, aj pu í ájchee a'íjna í Pablo. Ajtahua'a, pu a'utéájrupi u chajta'a. Yee ruijmua'ate'e yee, a'íi pu á'urra a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucij u Derbe.

21 A'uu mú tihuaú'ixaa í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin. Jéihua mú hua'utéemua'iti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuat'e'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía. 22 Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'íme'j í mej té'atzaahuat'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuat'e, majta hua'utá'ixaa ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati amuacáican ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani ti i a'uun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios.

23 Majta hua'avé'ehua'u í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyu-jta'a. Mat'íj téníuuve'e, majta huaúritzi'ive, aj mú mi ra'íjca í tavástar'a naíjmi'ica í mej rá'atzaahuat'e.

24 Mat'íj antac'j a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Panfilia. 25 Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Perge. A'uu mú tihuaú'ixaa í niuucari jime'e. Aj mú mi a'ucij a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín u Atalia.

26 A'uu mú baarcu jetze atéeci. Mat'íj mi antac'j yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yau'íjca í Dios ti hua'acha'íi á'ara'ani mej mi miyen rijca a'ij mej tihua'uta'iti'iri'í í ru'ihuaamua'a.

27 Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtéseij í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ij ti Dios ayén tihua'utá'a a'íme'j í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuat'e'en. 28 Mat'íj mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'ujna Antioquía.

15

Mat'íj nu'u huá'a'itziite'eca'a a'íme'j í mej rá'astijre'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtème'ecan

1 Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íi mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtème'ecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Mat'íj mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tijín:

—Ti pua'a secai ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secai siyen huárini, sej ajta sej, capu a'ij tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'í.

² Mi majta a'ájna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihuá'a'ixaate'eca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'ímej ru'ihuaamua'a miyen tiu'íjca a'ímej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi á'ujciine a'ánna Jerusalén, mej mi raax'epi'intare'en a'ímej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'í mú hua'uta'a'áj. Mat'íj mi a'ucíj. A'uú mú Fenicia a'uré'ene, majta me'újna u Samaaria. Nain-japua mú tihua'utá'ixaa me'ájna jime'e mej té'antzaahuate'en í Dios jemi, a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín huataújtemua'ave temua'a naa a'íime í huá'a'ihuaamua'a mat'íj huá'unamuajri'i a'íj mej tí'ixajtaca'a.

⁴ Mat'íj me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'ájna í Pablo, ajta a'ájna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íime í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa nain ti Dios tiu'uteajtuua jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'ímej í fariseos í mej té'atzaahuate'e, a'í mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tijín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huá'ini a'ímej í mej té'atzaahuate'e í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisíjchixi'in í runavij.

Mat'íj nu'u me'uun e'etiújsej u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújsej a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi tí'ihuaúrixaate'en me'ájna jime'e. ⁷ Mat'íj a'atzu á'ateevi'ica mej tí'ixaa, aj pu i a'ín Pedro ájchee. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj ti ímuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtémecan, nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios tihua'utá'uuni'i í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi rá'antzaahuate'en. ⁸ Ajta a'ín Dios, í ti tirú'umua'aree a'íj ti ja'ati tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'í pu taatasejra ti a'ín miijmu hua'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'a ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan a'ímej tzajta'a tíj titaatá'a itejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'i tu tiyen taxí'ej tena'a 'een. A'íj ti a'ín raajéjcuare í taxiejniu'uca tet'íj rá'antzaahua, ayee pu che'atá na'a tihuá'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'ímej. ¹⁰ A'íj pu hui jín, a'íné 'een jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'ájna jime'e sej tihua'al'íjcate'e a'ímej í mej té'atzaahuate'e ye'irá jime'e í mej caí ravícuu'iraca'a í tava'íjsimua'a teeca, teajta iteen.

¹¹ Mí ajta, ayee pu titá'amitiejte'e itejmi tej cai tí'inajchita, te'ájna jime'e ti tavástara'a ta japua huaniú itejmi. Ayee pu hui che'atá na'a huá'a japua tí'iniuuni a'ímej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mi mú raatapuá'ajtaca'a naími'i í mej tí'ixajtaca'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a mat'íj tihuá'a'ixaate'eca'a me'ájna í Pablo, majta me'ájna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixaa tíj na'a ti hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jé'hua mú r'í huarij í mej jín r'í te'utasej. Dios pu hua'utévai a'ímej í mej hua'apua. ¹³ Mat'íj ra'antí'í mej tí'ixaa, aj pu i Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ne'ihuaamua'a, xáanamujri'i í nej amuaatá'ixaate'esin. ¹⁴ Amijna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa ti Dios huá'a jime'en hua'utévai a'ímej í mej

seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mi rí'i tiraatá'an. ¹⁵ A'ij ti tí'ixa a'íjina, ayée mú hui che'atá mena'a mejmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. ¹⁶ Ayen tijín:

Tí'ij antipua'aren, nee nu uvé'enejsin.

A'íjina í chí'ira'an í David, í tí'iríi á'ave, nee nu neajtahua'a rajajsin.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjina jetze í ti auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'i ráahuuani í tavástarala a'íime í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamua'ati a'ij nej ántehuaa inee.

¹⁸ Ayee pu tí'ixa í tavástarala í ti jéjcuamua hua'utá'ixa a'íjina í tí'itíj í mej nu'u ráamua'ati.

¹⁹ A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihúa'ajaaxiejví'ira a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuate'esin. ²⁰ Jaitze'e pu tí'ivaire'e tej tihua'uta'ítí'i yu'uxari jetze, tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí tí'icua'a í ti tí'icua'irí'i í mej ráamua'í'ivajtaca'a huá'a jemi í huá'a díoosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate 'úucate jamuan, ajta mej caí í 'uucca ruxána'acira'ate í tetecca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an tí'itíj mej raatécua'imi'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an. ²¹ A'íi pu ayén tiú'ujxe'eve'e, a'íné matíj mena'a tite'utéjhuui a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjina í Moisés teecan, majta hua'atéyujta'a mú ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti a'ín ra'uyú'uxaca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I mej nu'u tihua'uta'ítí'irí'i a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'íi mú raaxí'epi'íntare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mi hua'uta'íte a'íjina jamuan í Pablo, ajta a'íjina í Bernabé, mej mi á'ucíine a'ujna Antioquía. A'ímej mú antíhuau a'íjina í Judás ti ajta ayén ántehuaa tijín Barsabás, majta me'íjina í Silas. A'íime í mej hua'apua, a'íi mú a'ín pú'een hua'avaujsi í mej tí'ixi'epi'íntare'e. ²³ A'ímej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari ti ayén a'íjina jín tirá'axa:

“Íteen, i tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, teajta i tej í'i vaujsi i tej tí'tase'irí i teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mi sej té'atzaahuate'e, mi sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme se'újna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'újna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areerí'i mej seica í tej caí huatá'aca, a'íi mú yé a'ucíj íiye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'ítziite'eca'a me'íjina jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utéevatzi í á'amuatza'ta'a. ²⁵ A'íné naími'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niuucari jime'e, ayée pu titá'amítiejte'e ti í'i xí'epi'ín tej hua'antíhuauuni seica í téjmi jetze mej ajtème'ecan. A'ímej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'íte mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'un í teite a'ímej jamuan í Pablo, ajta a'íjina í Bernabé.

²⁶ “A'íime í mej hua'apua, a'íi mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácuí'ini a'íjina jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjina jetze me'ecan í tavástarala í Jesús ti í'i Ciríistu'u. ²⁷ A'íj tu jín tihua'uta'aíteca'a te'íjina í Judás, teajta te'íjina í Silas. A'íi mú tejámuatá'ixate'esin rujímuua'a mú'ejmi jemi mej mi nain jín tejámuatá'ixaate'en í niuucari jime'e a'ij tej teri tiraaxí'epi'íntare.

28 “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amitiejte'e a'ijna í xíejniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amitiejte'e ti il'i x'íepi'in tej caí jeihua ti'itíj jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'ij tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e. 29 Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umua'ívejtaca'a í huá'a dioose jemi. Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatecua'imí'inihuaca'a na'ari ti'itíj xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate l'úcate jamuan, majta memíjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'ij tejá'amuaaire'e.”

Mat'íj a'ijna í Judás, ajta a'ijna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

30 Mat'íj mi miyen huaríj, mat'íj mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucíj. A'uun mú e'etiújsej naím'i í mej té'atzaahuat'e. Mat'íj mi hua'utapíj í yu'uxari.

31 Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, mat'íj ra'ujíjve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'iné naa pu hua'utá'a a'ijna í yu'uxari. 32 Ajta, a'ijna í Judás, ajta a'ijna í Silas, a'íj mú rujíimua'a mena'a antiúj'mua'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jeihua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'ijna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. Rí'í mú temua'a naa tihua'utá'a.

33 Mat'íj mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'uciine ruxí'evi'ira'a jime'e a'u mej e'eráaci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'ímej jemi í mej huaja'uta'íteca'a. 34 Mí ajta, a'ijna í Silas, ayée pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan. 35 Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íj mú a'úu na'a a'uteájturaa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihua'amua'atejca'a. Majta tihua'a'ixaate'eca'a í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í tavástar'a.

Mat'íj nu'u já'íta'a a'utacíj a'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé

36 A'atzu á'ateevi'ica, aj pu í a'íjn í Pablo ayén tiraata'ixaa a'ijna í Bernabé tijjn:

—Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niuucari ti jín ra'axa í tavástar'a, tetá'aj ráamua'aree a'ij ti ye'í tihua'avaire'e.

37 Ajta a'íjn í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'ijna í Juan, ti ajta ayén ántehuaa tijjn Marcos. 38 Mí ajta a'ijna í Pablo, capu rá'avi'itimí'ica'a a'iné a'íj pu Marcos a'uun huaja'uhua'axi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e tí'imuari'eca'a huá'a jamuan.

39 Jéihua mú huajíte'axi. A'íj mú jín ruséxu'ijmé'e a'ucíjxi. Ajta a'ijna í Bernabé, a'íj pu xaa ya'uví'iti a'ijna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucíj mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre. 40 Ajta a'íjn í Pablo, a'íj pu ra'antíhua'u a'ijna í Silas.

Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íj mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íjn í tavástar'a a'ímej í mej hua'apua. Mat'íj mi a'ucíj. 41 A'áa mú a'uré'ene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íj mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

¹ A'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uu mú seij huáteu ti té'atzaahuat'e. Ayee pu ántehuaaca'a a'ijna tijín Timoteo. Ajta a'ijna í náanajra'an, Israél pu jetze ajtème'ecan, ajta táatajra'an, griego pu pú'eene'e a'ijna. ² Rí'i mú tirájcha'íica'a a'ijna í Timoteo a'íime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

³ A'ijna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'íj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisíjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ayee pu'u, a'iné naími'í í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna a'úunimua tíj na'a a'uun ti huatacá'a, a'íi mú ramua'areereca'a ti táatajra'an a'ijna í Timoteo, a'íi pu griego pú'eene'e.

⁴ Mat'íj mi me'uun a'ará'a seij jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'íj mej tiraaxi'epi'intare í mej tamuáamuata'a japon hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'íj mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huá'arini í teite. Mat'íj ra'antic'íi í teite mej tihua'utá'ixaa, seij jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huar'íj, majtáhua'a méyee. ⁵ A'íj pu jín, a'íime í mej tiújse'irihua'a, a'íi mú ahuaújca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'íireca'a.

T'íj nu'u Pablo jemi huatasej're a'ijna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶ Nainjapua mú huacíj a'ujna tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteárua a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en rá'axa í Dios niuuca. ⁷ Aj mú mi a'ujna vejlí'i a'atanéj a'u ti e'eve'e'ástime seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Misia. A'uu mú a'utearutéche'e a'ijna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Bitinia, aru capu a'íj tiu'utá'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸ Mat'íj mi antacíj u jetze pújme'en u Bitinia. Mat'íj mi a'uun pújme'en a'ucájrapi chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Troas. ⁹ Tíca'imua pu tí'itíj huámaaraca'a a'ijna í Pablo. Ti nu'u a'uun a'utéjvee után pújme'en ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'í ayén tijín:

—Xa'itáciini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ja'ati.

¹⁰ Tí'íj ayén tiú'umaaraca'a a'ijna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antácíne a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu tí'tá'amítiejte'eca'a ti a'íin Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

T'íj nu'u Lidia huataújtuaa í tavástara'a jemi

¹¹ Tet'íj huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antacíj í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Neápolis.

¹² Tet'íj huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a seij jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Filipos. A'uu mú mejm'íi é'echejca'a a'íime í mej Roma jetze ajtème'ecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'íi pu a'íin pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³ Ja'anáj mat'íj pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'acié u cha-jta'a. A'uu tu já'ahua'a a'ur'éene vejlí'i jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'er'í'iri

tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhuii tej tihua'utá'ixaate'en í 'uuca í mej tiújsej me'újna a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. ¹⁴ Sejí í 'íta'a, ayée pu ántehuaaca'a tijn Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'íjna. A'íi pu cáxuri tí'itua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'íi pu ajta raná'achemi'ica'a í Dios. Aj pu i Dios raatá'a tí rá'antzaahuat'e'en a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. ¹⁵ A pu i huámuaí'ivijhuaca'a, majta a'íime í 'íhuuamua'ame'en.

Aj pu i ayén titaatajé a'íjna í Lidia tijn:

—Ti pua'a ayén tejamuá'amitieje'e a'íjna jime'e í nej neri rá'atzaahuat'e'e ne'íjna í tavástara'a, setá'aj mú a'uvé'eu'un nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Ayee pu titaatá'ixaa.

A'íi pu ta'antimua'íti.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástara'a jemi a'íjna í 'íta'a ti huá'amua'ítici í teite

¹⁶ Ja'anáj ayée pu titáaruu. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej yé'ana'amiche í Dios. A'uu tu tí ra'antinájcheca'a sej í temuajj ti tiyaaru'u tzejta'an seijre'eca'a. 'íta'a pu pú'eene'e a'íjna. A'ijna í tiyaaru'u, a'íi pu raay'í'tihua'a tí tí'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'ítichistehua'a a'íjna í 'íta'a í tumin huá'a jemi í mej racha'íica'a. ¹⁷ Tí'iquí a'íin taatavén. Aa pu e'eve'ejjhuajme'e ayén tijn:

—Mí teteca, a'íi mú hui ravaire'e í Dios í ti ta japua é'eseijre'e naíjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij tí tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'í.

¹⁸ Ayee pu a'urijne'e nain xicaj tzejta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'í a'íjna í Pablo. Aj pu'í pí a'uré'eve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tiyaaru'u tijn:

—Ayee nu hui tí'imua'ajte'e a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u pej huirá'ra'ani pemíjna jetze mí temuajj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í a'íyén huirá'raa a'íjna í 'íta'a jetze.

¹⁹ Majta me'ín í mej racha'íica'a í temuajj, mat'íj ráamua'areeri'í tí caí ché'e a'ij tí'iri'iri me'ín raamuá'ítin í tumin a'íjna jetze, aj mú mí hua'uvívi'í me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Mat'íj mí huaja'uví'iti a'íme'j jemi í mej tí'ajta a'ujna já'ahua'a tí e'eráyaujta'a a'u mej tejé'etu'araca tí'itij. ²⁰ Mat'íj mí á huajaútuua huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tijn:

—A'íime i teteca, Israel mej jetze ajtém'e'ecan, jéihua mú hui huá'ajaaxieje'e íyuu mej a'uchéjme. ²¹ Seicié mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze tí caí ayén títaavíje'e ítejmi, tej tiyen tirá'antzaahuat'e'en, na'ari tej tiyen huá'arini íteen í tej Roma jetze ajtém'e'ecan.

²² Mat'íj mí me'ín teite hua'utájaaxiejví'iri'í me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Aj mú mí me'ín jueesi miyen tiu'uta'a'ájtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxin í tihuá'acíxu, majta nu'u hua'utéevajxi pí'ista jime'e.

²³ Mat'íj hua'utéevajxi jéihua, majta hua'iteána. Majta ra'íjca tí me'íjna í tí tí'icha'íi tí huá'ucha'íin temua'a naa. ²⁴ A'íjna mej tirá'acha'íiraste, a'íi pu hua'utéajtuua ujca'ihuá'imua tí jaú'ase. Ajta í huá'íica, án pu ra'anárujte'axi a'íjna jetze í taabla tí ij caí huirá'cu'ucunen í huá'íica.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástara'a jemi a'íjna tí huá'acha'íica'a

²⁵ A'atzej teuumé'eca tíca'imua, a'atzej cumu já'lita'a tíca'a, a'íi mú ténuusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuiicaca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'íi mú huá'anamuajraca'a. ²⁶ Tí'ij í jíye'itzi jime'e huatéujca'atzijxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín

pu jín huateújca'atzijxi. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i te'entaújcuunaxi a'u ti é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta t'íjtz'a'anixi í cadeena í mej jín anají'ici'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

²⁷ Ajta a'íin ti t'í'icha'íi, t'í'ij huatáji, aj pu i raaseíj ti te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'íjna a'u ti é'epueerta. A'íi pu 'i rú'íjcupi í ruchun t'í'ij í huaújje'ica a'íne' yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a. ²⁸ Mi ajta, a'íin í Pablo, ca'anacan pu huajíjhuaca'a. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu naími'i huiráatei.

²⁹ Aj pu 'i taij huahuáu. Tí'í'iquí á'yien u a'uteájrupi huatiéechijmé'e a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'i á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'i a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. ³⁰ Tí'í'iquí hua'iráavi'iti. Aj pu i ayén tihua'uta'ihuauri'i tijín:

—¿A'íne' náarini t'í'ij Dios tinaatá'uuni'i?

³¹ Mat'í'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rá'antzaahuate'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'ímej í mej á jamuan á é'eche.

³² Mat'í'ij mi miyen tirá'ixaa me'íjna í ja'ati, majta a'íime í mej jamuan á é'eche a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a. ³³ Yee pu 'i éene'e a'atzaj t'íca'ímua a'íin ti t'í'icha'íica'a, a'íi pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Mat'í'ij mi á'yien huaújmuai'ihuaca'a a'íjna í ti t'í'icha'íica'a, majta a'ímej í mej jamuan á é'eche. ³⁴ Tí'í'ij í huaja'uví'iti í ruche. Aj pu 'i tihua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eche, jé'ecan mú huataújtemua've me'íjna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas

³⁵ Tapuá'arijme'eca mú me'ín í jueesi hua'uta'áj í polisiiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'íjna ti t'í'icha'íica'a tijín:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'i í mej hua'apua.

³⁶ Aj pu i a'íin ti t'í'icha'íi, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Menaata'áj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'íj pu jín, pu'uri rí'irí sej huiráci'ne. Capu ja'ati ché'e á'amuaajaaxiejte'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti t'í'icha'íica'a.

³⁷ Ajta a'íin í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna ti t'í'icha'íica'a tijín:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiiya tijín: “Itejmi, i tej a'ímej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'íi mú caí ti'itíj taata'ihuaura a'íj tej ti'itíj jín titeuteájturaa, a'íi mú majta taateevajxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'iteána. ¿Tí'itáni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'í jime'e? Catu xaa ne'u huiráaju'un. Miché'e me'ín yéve'eré'enen matá'aj me'ín tu'irájtuaani.”

³⁸ Mat'í'ij mi me'ín polisiiya miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í jueesi a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. Mat'í'ij ráamua'areeri'i ti a'íin í Pablo, ajta a'íin í Silas a'ímej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'ímej í jueesi. ³⁹ Mat'í'ij mi u á'uju'un a'ímej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'í huá'a jemi í mej hua'apua. Mat'í'ij mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huiráci'ne a'ujna chajta'a. ⁴⁰ Mi majta me'ín í mej hua'apua, mat'í'ij huiráaci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'useíj í ru'ihuamua'a í mej té'atzaahuate'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucíj.

17

Mat'ij nu'u mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en me'újna u Tesalónica

¹ Mat'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Anípolis, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Apolonia. Aj mú mǐjtá'í me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'eseijre'e a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. ² Tíj na'a tí'ijri'irejca'a a'ájna í Pablo. A'u pu a'uteájrupi hua'atáyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi. Huaíca itieeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

³ Aye pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'ín rajpuajtzi á'ara'ani a'ájna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ajta, nu'u tí'ij huam'ín, ayé pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mǐ'ichite. Aye pu tihuá'a'ixaate'eca'a tijín:

—A'íjna í Jesús, a'í pu hui a'ín pú'een í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁴ Mat'ij mi seica rá'antzaahua í mej Israél jetze ajtème'ecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'ájna í Pablo, majta me'ájna í Silas, majta mú jeíhua té'antzaahua í mej me'ín pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'ití'í 'uuca í mej jaítze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

⁵ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'íj mú jín huá'ajseij seica í mej a'íj pua'a tí'teteite í mej á'ujjuhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej teje'etuáj muá'aye'í. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'íj pua'a tiuju'uteáari a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eche. A'ímej mú mi huáhuu í Pablo, majta me'ájna í Silas, mej mi hua'irá'vilitin, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

⁶ Mǐ majta, camu huá'uteu a'ímej í mej hua'apua; seica mú huáteu. A'íj mú jín a'ímej a'ujájpua'a a' me'ájna í Jasón, majta seica í ihuáamu'a'ame'en. A'í mú mé huaja'ujájpua'a a'ímej jemi í mej tí'tij jín tí'teteí. Majta antijíhua miyen tijín:

—Me'ájna i tetea i mej huá'ajaaxiejte'e nainjapua í teite í chaanaca japua, a'íj mú jín majta meri miyen u a'uvé'uju'un. ⁷ Ajta a'ájna i Jasón, a'í pu hui hua'ancuré'eviliti í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'ajtacaa a'ájna í ta rey, a'ájna ti ayén ántehuaa tijín César. Aye mú tí'ixa ti nu'u hui seij a'ín pú'een í rey, a'ájna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jesús. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej a'íj pua'a tí'teteite.

⁸ Mat'ij a'ímej huánamuajri'í, jé'ecan pu a'íj pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej tí'tij jín tí'teteí. ⁹ Aj pu i a'ín í Jasón, majta me'ájna í seica, tumin mú tiu'utá'a a'ímej jemi í mej tí'teteí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure mat'ij huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajpua'a. Majta a'íime í mej tí'teteí, a'í mú hua'utátuaa.

Mat'ij nu'u me'uun a'ut'é'uuca'a u Berea a'ájna í Pablo, ajta a'ájna í Silas

¹⁰ Mat'ij mi me'ín huá'ihuamuua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'ájna í Pablo, majta me'ájna í Silas mej á'ucíine tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atáyujta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan.

¹¹ A'íime í mej Berea é'eche, jaítze'e mú rí'í naa tihuá'ajeeveca'a mecaí a'íime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú rí'í tira'ancuré'a í niuucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'í mú rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamu'a'aree ti pua'a ayén tí'ayajna nusu caí a'íj ti tí'ixajtacaa a'ájna í Pablo.

12 A'íj mú jín mu'ití t'é'antzaahua, majta mu'ití í mej a'ímej jetze ajtémecan í griego. A'íj mú majta t'é'antzaahua í mé 'uuca í mej r'í'í huajá'usejiraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a t'é'antzaahua í toteca.

13 Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, a'íime í mej Tesalónica é'echejca'a, mat'í'ij ráamua'areeri'i ti a'íin Pablo tihuá'ixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, mat'í'ij mi me'uun á'uju'un. A'íj mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utá'jaaxiejví'i. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a. 14 Majta me'ín í huá'a'íhuuamua'a, a'íj mú caí á'atee; á'iyen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'éé. Majta me'ín í Silas, ajta í Timoteo, a'íj mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

15 Majta í mej Pablo jamuan a'ucíj, a'íj mú ya'uví'iti chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Atenas. Majta á'iyen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'íjna í Silas, majta me'íjna í Timoteo mej nu'u tújseire'en ca'anacan.

T'í'ij Pablo a'uun a'ut'éveeca'a u Atenas

16 T'í'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'íjna jime'e ti hua'usej í huá'a dioosi í mej á e'ere'te'eca'a nainjapua a'ujna chajta'ana. 17 A'íj pu jín, a'íin Pablo tihuá'a'ixaate'eca'a huá'a teyujta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, ajta a'ímej jemi í griego í mej Dios ná'amiche'e. Ajta tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, a'íj pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej me'uun a'ut'é'uuca'a a'ujna a'u mej tej'é'tu'araca.

18 Majta me'uun seica a'ut'é'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej miyen huataújmua'a tíjín estoicos. Mat'í'ij mi aut'éjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Mat'í'ij mi aut'éjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'íjna. Ayee mú seica tí'ixa tíjín:

—¿A'iné hui tí'ixa mi ti jeíhua tí'ixa?

Majta seica miyen tí'ixa tíjín:

—Xíee ayén hui tí'ita'ixaate'e sej jime'e í niuucari ti sej jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Jesús, ajta a'íjna ti nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. 19 Mat'í'ij mi ya'uví'iti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jiri japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Areópago. Ayee mú tiraata'íhuu'uri'i tíjín:

—¿Ni r'í'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jé'cuacan jín tí'itamua'ate?

20 ¿A'iné petí'ita'ixaate'e tí'itij jime'e tej caí ya'ú'itie, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari.

21 Ayee mú a'íjna jín tiraata'íhuu'uri'i, a'iné náimi'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu máaj tí'itíj avé'emua'areereca'a. A'íj mu'u pí namua-jraca'a í ti jé'cuacan jín tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari.

22 Aj pu i Pablo huat'éechaxi já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tíjín:

—Mú'een mi sej toteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín tí'iseij sej jeíhua huá'achu'eve'e í rudiojtemua'a. 23 Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné net'í'ij á'uche'ecane'e nehuá'asejiraca'a a'u ti na'a sej ye'ut'échajtza sej í a'amua dioosi. Sej nu huasej ípuari japua ti jetzen té'eyu'usi'i ayén tíjín: “Tej r'í'í

tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate." A'íjna sej caí ramua'ate, rí'í xu tiraatá'aca. A'ij nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

²⁴ A'íjna í Dios ti raatétaahuaca'a i chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e ti ayén tí'seijre'e, a'íi pu hui a'íin pú'een í ti tí'ajta naíjmi'ici'e u ta japua, ajta naíjmi'ici'e íyen chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íyuu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca. ²⁵ Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévair'en tí'itíj jime'e ti tirá'aturaate'e a'íné a'íi pu rusej hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucajyáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica tíj na'a tí'itíj ti huá'aturaate'e.

²⁶ 'Aye'e pu Dios ráaruu mej seíj jetze huanéj í teáata'a naími'í í teite mej mi nainjapua seijre'e íyen chaanaca japua. Ajta, a'íi pu hui raaxí'epi'intare a'achú mej á'atíjtí'iren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni. ²⁷ Aye'e pu Dios a'íjna jín huaríj mej mi ráahuani me'íjna, mej mi miyen éeni'ici'e ráateuni. Mi ajta a'íin, capu a'achú a'imua' mé'e é'esseijre'e ítejmi jemi.

²⁸ 'Aye'e pu'u na'a tí'een a'íné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej ti tiyen éene'e mé té'ujujhua'ane'en, tej ti tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej tí'ichuicaca mú'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'ij nej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tíjín: "Teen tu teajta yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios."

²⁹ Ja'íné teen tu yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavíjte'e tej tiyen tí'imua'ca ti Dios ayén 'een tíj tí'itíj ti taavíjhua oro jime'e, nusu í plata jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een tíj tí'itíj í mej raatétaahuaca'a í teite a'ij mej ye'í tirájteu me'íjna jime'e í rumua'atzíira'a.

³⁰⁻³¹ 'A'ájná'imua, camu ramua'areereca'a í teite a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'íin í Dios, capu ja'anáj hua'uxjíte a'ajná'imua. Mi ajta, íjii pu xaa, a'íi pu tihuá'ajjte'e naíjmi'ici'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í teite, a'íjna jime'e, ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare seíj xicá'ra'a jetze ti jetzen hua'uxjíte'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íyen i chaanaca japua. A'íi pu hui huá'axijte'en a'íjna í ja'ati ti Dios ra'antíhua'u. Dios pu ari hua'utaseíjra naíjmi'ica í teite ti ayén tí'ayajna a'íjna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í ja'ati. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³² Mat'íj ráanamujri'í ti Dios ra'ajjáj í mí'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús, seica mú rá'axieehuari'iraca'a. Majta seica miyen tíjín:

—Aye'e tu tí'ijxe'eve'e pej pajtáhua'a titá'ixaate'en pe'íjna jime'e.

³³ Aj pu í ajtá'aa í Pablo huá'a jetze. ³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujujhua'ane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'íi mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'uté'uuca'a a'íjna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ujna Areópago, ajta seíj í 'íta'a ti ayén ántehuaa tíjín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta á'iyen Pablo huirá'jraa a'ujna Atenas. Tí'iquí a'uun a'ará'a chajta'a tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Corinto. ² A'u'u pu yá'uteu seíj ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaa tíjín Aquila. A'u'u pu é'eme'ecan a'ujna seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Ponto. A'íjna í Aquila, ajta a'íjna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tíjín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Italia, a'íné ayé'e pu

tiú'uxe'leve'eca'a mej nu'u á'ucúine me'újna a'íjna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á teja'uta'íteca'a mej á'ucúine naími'i í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Ajta a'íin í Pablo, a'í pu u huaja'uvé'emuaareca'a. ³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij chí'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a tí'imuarí'eca'a a'ímej, a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta tí'imuarí'eca'a huá'a jamuan a'íjna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze matíj pua'a ruse'upí, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a, tihuá'a'ixaate'eca'a tí'ij ayén éeni'ici'e hua'antimua'ítin a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Matí'ij mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'íjna í Silas, ajta a'íjna í Timoteo. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehuauritiécan jime'e, a'í pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íjna jime'e ti Jesús a'íin pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'íjna mej rachú'leve'eca'a.

⁶ Majta me'ín, camu a'atzu raxí'leve'eca'a mej ráanamua. A'íj mú jín autéjhui mej a'íj pua'a tirájeeve. Aj pu í Pablo tiu'utéca'atzíjxi í tiú'ujcixu mej mí ráamua'aree tíjín ma'uté'itzee í Dios jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu pú'een'e xá'aju'un tí'ij mú'ejmi jetze rájveti í puaíjti. Nee nu hui ra'ará'aste tí tinaa'íjca. Ijii ti yú auca'ítí' e ama, huá'a jemi nu a'um'é'e na'ame í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu í huirájraa u hua'atéyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Justo. A'í pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjee í teyuu. ⁸ Ajta a'íin í Crispo, í ti tí'ajta u teyujta'a, a'í pu rá'antzaahua í tavástara'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'íjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, matí'ij ráanamujri'i í niuucari, jeíhua mú rá'antzaahua. Matí'ij mi huámuai'ívijhuaca'a.

⁹ Aj pu í tíca'imua, tí'ij a'íin Pablo tí'imaaraca'a, a'í pu raasej í tavástara'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Capej tí'itziíne'e. Paúche'e pej hui tihuá'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuapua'aren. ¹⁰ Nee nu mú'etzi jamuan yé huatéjee. Capu ja'ati tímua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'ati puaíjti maaat'asin. Jeíhua nu hui títeítestemua'a íye chajta'a. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹¹ A'íj pu jín Pablo ayén a'uun é'etee sej nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihuá'amua'atejcaa a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru tí'ij a'íin Galión a'uun tí'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Acaya, a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'í mú autéjhui mej tiníniu'ucacun me'íjna jemi í Pablo. Matí'ij mi ya'ujáj jueesi jemi. ¹³ Aj mú mí miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tíjín:

—A'íjna í teáata'a, a'í pu hui huá'amua'ítijca'a í teite mej mí miyen seicié tí'ijna'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen ríjca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri tín tiu'utaxáatache'e a'íjna í Pablo, tí'ij a'íin Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan tíjín:

—Casí'i mú'een, mí sej Israél jetze ajtème'ecan, ti pua'a hui amín ti'ítíj a'íj pua'a huáruu ti caí x'epí'in, na'ari tí'ítíj huajé'ica ti huápí'i ruxe'leve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta caí a'iné a'ii pu'u jín tí'ixa á'amua'yé'ira, ¿a'iquí huataújmua'a a'íjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'íjna?

Ayee pu hui tiraavíjte'e rujímua'a sej mú'een siyen ra'antipua'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e nej raaxí'epi'intare'en ne'íjna i niuucari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Tí'ij i hua'irájtuaa á pua'acíe a'ujna a'u mej e'etiújse'irihua'a í jueesi. ¹⁷ Aj mú mi me'ín í mej í'i griego, naími'lí mú rajví'í me'íjna í Sóstenes í ti tí'ajta u teyujta'a. Matí'ij mi raatéevajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mí ajta a'íjna í Galión, capu jetzen ruxe'leve'e já'araa a'íjna jime'e.

Tí'ij nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén, ajta mú á'ayee

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'íjna í Pablo. Tí'iquí hua'utateújte í ru'ihuaamua'a. Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa jamuan a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Matí'ij antáciine a'ujna já'ahua'a sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Siria. Tí'ij caí xi u e'erájraa a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten tí'ti jime'e ti a'ín a'íjna jín te'ataújratziiri'lí.

¹⁹ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Éfeso. A'u pu huaja'utéhuu í Pablo a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a. Tihua'utá'ixaa a'íme'í í mej Israél jetze ajtémecan í mej tíújse'irihua'a a'ujna. ²⁰ A'í'í mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'ateevi'ín. Mí ajta caí, capu ahuaujca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tíjín:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pua'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Tí'iquí a'uun Éfeso á'uraa. ²² Tí'ij a'uun a'utane'e, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Tí'ij i hua'utateújte í mej tíújsej u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'ín a'uun a'ucáane a'ujna Antioquía. ²³ A'u pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu í u e'erájraa. Aa pu a'atáne'e a'u ti e'echájta'ajmee sexu'íjmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, sej chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galacia, ajtahua'a sej ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Frigia. A'í'í pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e naíjmi'lica í mej té'atzaahuat'e.

Tí'ij nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'íjna xicáara'a jetze, sej pu á e'iré'ene ti Israél jetze ajtémecan. Ayee pu ántehuaa tíjín Apolos. A'u pu é'eché a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Alejandria. Jé'ecan pu raayí'itihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraayí'itihua'a a'íj ti ye'lí huataújmu'a'a í ti té'eyu'usi'lí í yu'uxari jetze. ²⁵ Naa pu tiú'umua'atejcaa a'íj ti tí'ijxe'leve'eca'a í tavástara'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa rí'í tiu'utániuuni a'íjna jime'e í Jesús. Ajta a'íj pu'u mua'areereca'a a'íjna í ti jín Juan hua'utámua'i'ihuaca'a.

²⁶ A'í'í pu a'íjna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Matí'ij me'ín ráanamujri'lí a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila, a'í'í mú raatá'ínee ti huaja'uvé'emuaare a'ujna a'u mej é'eché. A'u mú rá'itziiri'lí jaítze'e a'íj ti tí'ijxe'leve'e í tavástara'a. ²⁷ Ajta tí'ij ari á'uyé'imi'lica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'íjna í Apolo, a'í'í mú ihuáamua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj mú mi tihua'uta'íti'iri'lí í ru'ihuaamua'a í mej a'uun é'eché mej nu'u naa temua'a tira'ancuré'evi'ítin. Tí'ij a'ín Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a ruxí'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuat'e'en. ²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'íti í teite a'íme'í tzajta'a í mej Israél jetze ajtémecan. A'íjna yu'uxari jetze pu tihua'utasejrate ti Jesús a'ín pu'een í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tʼij nu'u Pablo a'uun

1 Tʼij a'áin Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna imúa a'uténe mu'utzitá japua. Tʼijtá'i a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuat'e. 2 Aye'e pu tihua'uta'íhuu'uri'i tʼijn:

—¿Ni cá huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios setʼij rá'antzaahua?

Matʼij mi miyen tiraata'ixaa tʼijn:

—Catu xaa teen mé'e yé'enamuajraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

3 Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhuu'uri'i tʼijn:

—¿A'ataani niuucajtze'en jín xáamuai'ívi'ihuaca'a?

Matʼij mi miyen tiraata'ixaa tʼijn:

—A'ij tu niuucajtze'en jín huatámuai'íhuaca'a a'ájna í Juan teecan.

4 Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tʼijn:

—Juan pu hui huá'umuai'íhuaca'a í teite a'ájna jime'e mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. Mi ajta, a'í pu huá'a'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuat'e'en jemin í ti auj uvé'enejsin méjca'i huáyee. A'í pu hui a'áin pu'eene'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

5 Matʼij ráanamujri'i, aj mú mi huámuai'ívi'ihuaca'a niuucajtze'en a'ájna í Jesús. 6 Ajta, jíme'en pu'u a'áin Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'uutze'e, aj pu i a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Matʼij mi autéjhuii mej tiu'uxáj niuucari jime'e mej cá xi raay'í'itihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan. 7 Aye'e mú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japan hua'apua í tetecca.

8 A'ateevi'i a'achú cumu huaíca máxcira'i ti a'áin Pablo á'uche'ecane'e hua'atéyujta'a. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ujca'anéecan jime'e. Ajta hua'atémua'itijme'e í teite a'ájna jime'e í ti Dios t'í'ajta íyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

9 Mi majta seica, camu jíme'en tiu'utá'a í ruxiéjniu'uca mej ráanamua í niuucari ti jíme'en tihuá'a'ixaate'eca'a. Camu ché'e rá'antzaahuat'e'ecuca'a sino ayé'e mu'u a'ij pua'a t'í'ixajtaca'a í teite tzajta'a. T'í'iquí a'áin Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

T'í'iquí seica í mej té'atzaahuat'e, a'ímej pu a'uví'iti a'u mej tihuá'umua'aten, a'ujna já'ahua'a chil'ira'an jetze a'ájna ti ayén ántehuaa tʼijn Tiranno. A'uu pu tihuá'a'ixaate'eca'a nain xicá'jra'a tzajta'a. 10 Aye'e pu teuumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a ti a'áin Pablo ayén tihuá'amu'a'atejca'a. A'ij pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i mú ráanamujri'i í niuucari ti jetzen rá'axa í tavá'stara'a, a'ájna í Jesús, naími'i í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

11 Ajta a'áin í Dios, ve'ecán pu jín rʼí huá'uruu í teite a'ájna jetze í Pablo mej mi naími'i naa rʼí te'utasejra í Dios jemi. 12 Tʼij ajta a'ájna í pañuura'an a'ájna í Pablo, ajta a'ájna í cáxuri ti jín avé'ujji'ici'e, ti pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upitira'ani a'ímej japua í mej t'í'icucui'i, aj mú nu'u mi huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamuarí í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'ímej í teite.

13-14 Majta seica í mej Israel jetze ajtémecantaca'a í mej á'ujjuhua'ane'e a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'í mú huá'amuarte'eca'a í tiyáaru'use í

mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huárini niúucare'ara'an jime'e í Jesús.

Ayee mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'iyaujmua'a ti Israel jetze ajtème'ecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayee mú ará'axca aráhua'apua a'íme í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati ti tíhua'aíjte'e í mej tí'ivaire'e í teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tíjín Esceva. Mat'íj mí me'ín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tíjín:

—Ayee nu hui tejá'amua'íjte'e ne'íjna jetze me'ecan a'íjna í Jesús í ti jetzen me'ecan tí'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu í ayén tiu'utaniú a'íjna í tiyaaru'u tíjín:

—Néjmua'ate hui ne'íjna í Jesús, neajta ne'íjna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej pírici?

¹⁶ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i a'íin tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'íj pu jín hua'utéemua'íti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'ín, ca'anacan mú huiráaci, memua'mua'avijmé'e, meti'ipuaíjti'ihuajmé'e. Mat'íj mí huataúruu. ¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'újna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i tí ti'itíj huá'uruu a'íme í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín tiu'utátziin naími'i. Mat'íj mí rí'í tiraatá'a í tavástara'a, a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'ítí í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú u a'uvé'uju'un mej tiraataxáj mé jéjre'e tí'ti jime'e tí a'íj pua'a een í mej jín meri auteájturaa, tí'tíj tí na'a í mej a'íj pua'a huaríj. ¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'í'ipi í tiú'ujyu'uxari. Aj mú mí tiu'utaíj, meti'iseíiraca'a í teite. Mat'íj raat'éitíe a'achú tíj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'íjna í yu'uxari, ayé pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze vi'ira'a í plata. ²⁰ Ayee pu ca'anín jín tí'ijnamuajre'eca'a í niuucari tí jetzen rá'axa í tavástara'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'íj ayén tiu'uríj. Tí'iquí Pablo raaxí'epi'íntare tí i u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia, ajta a'ujna Acaya, ajta tí'íj a'ájna á'ume'en u Jerusalén. Ajta tí nu'u, a'ánna huajá'umuaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame tí a'uun á'ume'en a'ujna Roma. ²² A'íj pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Erasto mej mí á'ucíne a'ujna Macedonia. Ajta a'íin í Pablo, á'u pu aúche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Mat'íj nu'u mí autéjhuii mej tiú'urítziite'en me'újna u Éfeso me'íjna í teite

²³ A'íjna xicájra'a jetze, jéihua mú huataníniucacuca'a í teite me'íjna jime'e tí huataseíjre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. ²⁴ Seij pu a'íin pú'ee'ne'e tí ayén ántehuaa tíjín Demetrio. A'íi pu chí'íj ta'ahuaca tí c'íleen tí plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj díoosi tí huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tíjín Artemisa. Jéihua pu huá'amua'ítici í mej jamuan tí'imuari'eca'a. ²⁵ Huá'ajseij a'íme í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itíj jime'e. Ayee pu tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'ítici í tumin te'íjna jime'e tej tí'imíjhuaca. ²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'íi pu tejá'uxajtan tí a'íme í díoosi á'u mé é'eséijre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u díoosi pírici. A'íj pu hui jín ari jéihua hua'utéemua'íti í teite í mej miyun me'ecan Éfeso, ajta nainjapua á'uun tí huatacá'a tíj na'a u Asia.

²⁷ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utá'í'iriistari tej jéihua tejá'urieeni í tej jín tí'imijhuaca. Ajta a'íjna jime'e í tatéyuu ti tzajta'an huírírjvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utá'í'iriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raataxí'eve'esin í ti ve'ée a'íjna í dios í mej raná'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íyven chaanaca japua. —Ayeé pu tihua'utá'í'ixaa.

²⁸ Mat'í'ij ráanamujirí'í me'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjijhuajmé'e. Miyen tíjín:

—Huápi'í pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

²⁹ Ca'anacan mú a'uva'íjtzime'e. Mat'í'ij mi huaruáachijmé'e naími'í. Me'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Mat'í'ij mi teite huavívi'í a'í'imej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'í'í mú á'ujjuhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Mat'í'ij mi huaja'ujápuaca'a a'ujna chí'íta a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

³⁰ Ajta a'í'ín í Pablo, a'í'í pu ayén tí'ijxe'leve'eca'a ti ajta a'í'ín a'uun a'uteároute. Majta me'í'ín í mej té'atzaahuat'e camu tiu'utá'a ti uteároute. ³¹ Majta seica í mej tí'íajta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'íhuaara'a, a'í'í mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chí'íta.

³² Majta a'í'imej í teite, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e. Seica mú seicié tí'ítejijhuaca'a. Majta seica seicié. Majta já'íta'a mú ará'axcaa í mej caí ramua'areereca'a a'í'í mej 'een jín téjijhuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'í'í mej 'een jín tíújsej. ³³ Majta me'í'ín í mej Israél jetze ajtéme'ecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'í'jna í Alejandro tihua'utá'í'ixaate'en í teite. Mat'í'ij mi seica ayeuutá'í a'u mej e'evé'enejne'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'í'í ti ye'í huárini. Ajta a'í'ín í Alejandro, a'í'í pu rumuájca'a jín hua'utá'í'ijmíjirí'í mej caí ché'e tí'íxajta. A'í'í pu ayén tí'ijxe'leve'eca'a ti huá'a japua huatáaniuni a'í'imej í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

³⁴ Mí majta í teite, mat'í'ij ráamua'areeri'í ti a'í'ín Israél jetze ajtéme'ecan, naími'í mú jíjhuaca'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tíjín:

—Huápi'í pu ve'ée, a'í'jna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'í'ín í tí'iyu'uxaca, a'í'í pu xaa hua'utá'í'ijmíjirí'í mej nu'u caí ché'e tí'íxajta. Aj pu í ayén tihua'utá'í'ixaa í teite tíjín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'í í teite í mej íyven chaanaca japua seijre'e, naími'í mú hui ramua'aree tej iteen antitamua'aree te'íjna jime'e tej ráacha'í'ín í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'ée, a'í'jna í Artemisa, ajta a'í'jna í tetej ti u e'icáje u ta japua. ³⁶ Capu a'í'í tí'írí'írí ti ja'atí rá'axieehuari'íra a'í'jna. Xaatapuá'ajta mí sej téjijhua. Caxu hui tí'ítíj mua'aree a'í'í sej tí'ítíj ruure.

³⁷ Mú'een xu yé huavé'evi'í'ti se'í'imej í teteca íyvu chí'íta, se'í'jna í Gayo, seajta se'í'jna í Aristarco. Majta me'í'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'í'í pua'a tí'íxa í tadioj jemi.

³⁸ Tí'í pua'a hui a'í'ín Demetrio, majta í mej jamuan tí'imuari'e, ti pua'a ja'atí huá'íjaaxiejví'íra, te'entácuuni'í a'ujna í jueesi mej e'íráati. Miché'e me'í'ín me'uun e'ehua'ájniuuste'en. ³⁹ Ajta ti pua'a mú'een tí'ítíj jín setiú'ujcha'í'ire'e, rujámua'a xu raaxí'epi'íntare'en a'í'í ti tí'ítíj jín tí'ítá'aca í yu'uxari jetze.

⁴⁰ Ayájna tetíj een, ayée pu hui tiu'utáci'ípe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'í'jna jime'e, a'í'í tej tí'ítíj huárúu íyve chajta'a tej tíyven tí'íta'ítziite'e. Tí

pua'a miyen me'ijna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu ti'tit'ij mé'e já'ahua'a tej tiyen tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna ti tí'iyu'uxaca.

⁴¹ Tí'ij antipua'areca'a ti tí'ixa, a'íi pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

¹ Tí'ij antipua'areca'a í mej huaúritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuat'e ti ij a'íin a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi cá ruxieemíjte'e. Aj pu í hua'iré'echuixi seij ajta seij, ajta hua'utateújte. Tí'iquí á'uraa u Macedonia.

² Nainjapua pu hua'umuareca'a matíj mena'a titechéejme'ecaa a'íimej í í'ihuaamua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'ijna jime'e í ti jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia. ³ A'uú pu ayén á'atee a'achú cumu hua'ica máxcira'i.

Tí'iquí atéye'imijca'a í baarcu jetze ti i antára'ani a'ujna Siria. Majta a'íime í mej Israelé jetze ajtème'ecantaca'a, a'íi mú miyen tiraax'epi'intare mej me'uun ye'tíechu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'ijna í Pablo, tí'ij nu'u í ráamua'areeri'i. Tí'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín niché'e huaré'ara'ani nej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia. ⁴ A'íi mú a'ucíj jamuan, a'ijna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'ijna í Pirro. A'uú pu é'eme'ecan a'ijna í Sópater u Berea. A'íi mú majta a'ucíj a'ijna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'elche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'íi mú majta a'ucíj a'ijna í Timoteo, ajta a'ijna í Tíquico, ajta Trófimo. A'uú mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵ A'íi mú í ta'ihuaamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'ín, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmi a'ujna chajta'a u Troas. ⁶ Teajta iteen, tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'ijna jime'e í mej racua'aca í pan ti cá levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'uú tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhua'apua xicaj.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷ Tí'ijtá teja'uré'ene í seij xicájra'a jetze, a'íi mú tiújseij mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'íi pu tihua'umuá'ate a'ijna í Pablo. A'iné ayee pu tiú'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í seij xicájra'a jetze ti ra'ité'ase, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a ajta já'ita'a tíca'imua.

⁸ A'uú mú tiújseij a'ánna imuá' cuaartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeihua í cantiira'a. ⁹ Ajta a'úu pu huiracatii temuajj ti ayén ántehuaaca'a tijín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'íin í Pablo, jeihua pu tihua'ú'ixaa. Jé'ecan pu á'atee ti tihuá'a'ixaate'e. A'íj pu jín huamuá'itiche í cutzi jime'e a'ijna í Eutico. Aj pu í ticu. Cuj pu ancuré'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chí'ij. Matí'ij mi ra'ajjáj m'íichican.

¹⁰ Aj pu í acájraa a'ijna í Pablo. Tí'ij í ra'avé'evii a'ijna í temuajj tí'iri m'íichi. Tí'iquí ru'ihuaamua'a ayén tiu'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'tiziiine'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹ Aj pu í ajtahua'a antúraa í chí'ij jetze. Hua'uré'e'í'ipi'ite í pan. Matí'ij mí ráacua. Temua'a pu tiu'utáxa'íi ti tihuá'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca

pu á'uraa. ¹² Ajta a'ñn í temuajj, ruurican mú a'uví'iti. Jé'ecan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

T'íj nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

¹³ Teajta iteen, ta'anáat'éle tu á'uju'un. Tet'íj ti baarcu jetze atéeci. A'uun tu a'ará'a te'újna Asón, tej ti ye'erávi'itín te'íjna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'imijca'a. ¹⁴ Tet'íj ráateu te'íjna í Pablo te'újna Asón, ti'iqui ta jamuan ateájraa í baarcu jetze. Tet'íjta ti a'ucéj a'ujna já'ahua'a u Mítilene. ¹⁵ A'uun tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacíj után pújme'en. A'uun tu vejlí'i e'ejtenee a'utí e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Quio, tet'íj ti seíj jetze í xicaj te'uun antanéj te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Mileto.

¹⁶ Ayee tu huaríj a'iné Pablo pu raaxí'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etéerimi'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejmí'ica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'iri'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a mat'íj tí'iyesten me'íjna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teuumé anxíj tamuáamuata'a xicaj.

A'íj ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'ímej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

¹⁷ A'uun pu a'utevée u Mileto, t'íj Pablo hua'uta'ajtaca'a mej u a'uvé'eju'un í vaujsi í mej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso.

¹⁸ Mat'íj mi me'ín vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu ramua'aree a'íj nej yé tiu'utéjvee netíj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa íye Asia. ¹⁹ Ayee nu hui tí'ijvaire'e í tavástarara'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuat'e ne'íjna jime'e sino nehuányeinixi ne'íjna jime'e nejá'amuacha'íj. Neajta, jeihua nu tiu'utése ne'íjna jime'e mej a'íj pua'a tinaatajé.

²⁰ Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e tí'titíj ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejámua'itíi ne'újna teyujta'a, neajta ne'újna á'amuache.

²¹ Netihua'utá'ixaa ne'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, neajta ne'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, majta rá'antzaahuat'e'en me'íjna í tavástarara'a í Jesús a'íjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

²² T'íj ajta íjii, a'úu nu hui Jerusalén a'um'éle na'ame ne'íjna jime'e ti a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'áj. Canu xáahuí ramua'aree a'íj ti tí'titíj mu'u nejé'eruuren. ²³ A'íj nu'u xaa mua'aree, ti a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachájta'ajme, a'úu mú nu'u ne'íteánajsín. Ayee nej nu'u tirajpuaíitzi na'ame.

²⁴ Capu amín a'íj, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu tí'titíj ranajche ineetzi jemi. A'íi nu'u hui niyen tí'ijxe'eve'e, nej ra'antíci'iti nej huára'ani íyén chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'íjna jime'e í Dios ti ayén tinaa'íjca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, t'íj a'ñn tihua'utá'uuni'í ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁵ M'í seajta mú'een, nej á'amuaajemi á'uche'ecane'e á'aye'í, neajta já'amua'ixaate'e jíme'en í Dios ti nainjapua tí'ajta, íyén chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee nu tí'ijmua'aree sej caí ché'e ja'anáj neseijran ineetzi. ²⁶⁻²⁷ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e íjii, ti pua'a ja'ati yá'urieeni í ruxíejni'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj

raatapuá'ajtaca'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁸ Rí'i xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta rí'i xu'u huá'a jetze a'ímej í teite Dios ti tejámua'ijca. Setá'aj huá'ucha'íin nájmi'lica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jime'e a'íjna í Jesús.

²⁹ A'yeen nu nee tí'ijmua'aree netí'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'ēju'u muá'aju'un mú'eetzi tzajta'a mej miyen 'een matíj íira'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tíhua'utá'uuni'ira í mej té'atzaahuat'e'e.

³⁰ Majta seica mú a'amua tzajta'a huatase'ijre'esin. Hua'itzi mú jín tejá'amua'mua'aten mej mi amuájseire'en mú'ejmi í ru jemi.

³¹ 'Naa xu'u rí'i mú'een. A'íj xu autámua'aree, ti'iri ayén teuumé hua'ica nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e se'ij neajta se'ij nain tujca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyen ni te'icányé'ine'e a'amua jime'e.

³² 'Neajta íjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj títaatapua'ijve'esin í Dios. A'íjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin se'ij a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios ruse'ij hua'avé'ejajpuaca'a.

³³ 'Canu ja'anáj niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tíhua'ac'ixu a'ímej í ne'ihuaamua'a. ³⁴ A'yeen xu hui seajta tí'ijmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jime'e, neajta niyen che'atá nena'a tíhua'utévai a'ímej í mej nej jamuan á'ujujhua'ane'e. ³⁵ Nain nu hui jín tiu'umuá'iej, neajta nu amuá'ití'iri'lí ti ayén tiú'ujxe'eve'e a'íjna jime'e tej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

'Mú'een xu seajta siyen tira'utámua'aree a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tíjín: "Jaítze'e pu rí'i rutémua'ave'e a'íjna í ti tí'itá'aca caí a'íjna í ti te'encuré'aca." —A'yeen pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³⁶ Tí'ij ayén tíhua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo tífunutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsí. Ajta raatéjhuau í Dios jemi. ³⁷ Naími'lí mú ru'iré'echuixí, majta tiujye'inejraa. ³⁸ A'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'ij pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'eseijran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'íin Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

¹ Tetí'ij ti á huaja'uhuá'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antac'ij a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'uráane te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ijtá ti te'uun a'uráane a'ujna u Pátara. ² A'uu tu ti se'ij á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'íj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'ucíj.

³ A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raase'ij á ti e'eráhuachi. A'yeen pu téja'arájtehuuaa tíjín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'íj tu jín acáaci. A'yeen pu téja'arájtehuuaa a'ujna tíjín Tiro.

⁴ A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhua'apua xicaj jetze. Aj pu i xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'itíj hua'utá'ixa a'ímej. A'íj mú jín raatá'ijmíjiraca'a ti nu'u caí á'ura'ani a'íjna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhua'apua xicaj jetze, aj tu ti a'ucíj. Naími'lí í mej té'atzaahuat'e'e, majta í mej hua'atévi'itín, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú

tajaútuuaa ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu títunutaxi ja'apuaíri japua, tej ti raatéjhuauni í Dios jemi. ⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj. ⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen i tej jamuan á'ujjuhua'ane'e, teajta tu jamuan a'ucíj. Tetí'ij ti aitacíj a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuuaa tijnj Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'eche a'ijna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een seíj í mej aráhua'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. A'uu tu a'uteájturaa te'ijna jamuan í Felipe. ⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtacan mej caí xi víche'e. A'íi mú tí'ixajta'a niuucari jime'e ti Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seíj á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijnj Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'ijna í Agabo seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. ¹¹ U pu a'uvvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaseájre'ara'an. Tí'iquí a'ijna jín ra'amuáají'icie í ñicájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijnj:

—Ayee pu hui tí'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ijna ti jíme'en yee, mej nu'u ra'amuáají'ici'esin a'ijna jime'e í puaseájre'ara'an a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuiire'esin a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² Tetí'ij ráanamujri'i te'ijna, iteen, majta a'íime í mej Cesarea é'eme'ecan, naími'i tu raatajé ti nu'u caí a'uun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijnj:

—¿A'íné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámi'ini. Ayee nu té'enca'ane mej na'amuáají'ici'en, neajta nej huámi'ini ne'újna Jerusalén ne'ijna jime'e nej ravaire'e í tavástarala í Jesús. —Ayee pu titaatá'ixaa a'ijna í Pablo.

¹⁴ A'íné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimuá'itín, tetí'ij ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayee tu tiraata'ixaa tijnj:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástarala.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tetí'ij ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ¹⁶ Seica í mej té'atzaahuat'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íi mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seíj ti huá'a jetze ajtème'ecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayé pu ántehuaa tijnj Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuat'e. A'uu tu e'eraíxanche'e a'u ti é'eche a'ijna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuaareca'a a'ijna í Jacobo

¹⁷ Tetí'ij te'uun a'ará'a, naa mú rí'i tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. Jé'ecan mú huataújtemua'ave. ¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuaare te'ijna í Jacobo. Majta í vaujsi, naími'i mú a'uun a'uté'uua'a.

¹⁹ Aj pu'i Pablo hua'utateújte. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'lica a'ij ti tí'itij huaríj a'ímej jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ijna jime'e ti Dios jetze ruca'ané a'ín í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a. ²⁰ Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi rí'i tiraatá'a í Dios. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ijna í Pablo tijnj:

—Casi'i, ta'ihuaara'a, a'iné a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan, mu'iiti mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'i mú raxí'eve'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'ijna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. ²¹ Majta miyen tí'ixa pej nu'u tihúa'amua'ate a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan, í mej majta seij chuejra'a japua é'eche, mú'ee pej nu'u piyen tihúa'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixi'í í hua'anavij í huá'ayaujmua'a, majta nu'u caí ra'ará'asten í taye'irá.

²² '¿A'iné tena'a tíjri'ni?, a'iné mat'íj ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tíjseire'esin.

²³ 'Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé muaaté'uu í teteca, í mej tí'itij jín te'ataújratziiri'i í Dios jemi. ²⁴ Patá'aj huá'anvi'itin pe'újna teyuja'a pej pi huá'ajecua're'én huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajjve'en. Aj pu hui xaa ri'íríista a'ame mej caújyaxi'in. Aj mú mi ramua'aréren ti caí ayén tí'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'eetzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejin í yu'uxari.

²⁵ 'Majta í mej caí Israél jetze ajtéme'ecan, tu'uri tihúa'uta'íti'iri'i tej tiyen raax'í'epi'íntare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamuai'ivajtac'a. A'í pu hui xaa ri'írí mej ráacua'ani í mej caí ráamuai'ivajtac'a. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí racua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácu'a'ímin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca jamuan í mej caí hua'atévi'itin, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmua'a pú'een.

Mej nu'u raatéevi'i me'ijna í Pablo u teyuja'a

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu huaja'uví'iti a'ímej í teteca. Ajta huaújje'cuare huá'a jamuan. Aj pu i teyuja'a a'uteájrupi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'áijta a'ujna mat'íj ra'antípuá'ajte'en í mej rujé'cuare'en, majta me'ijna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, seij ajta seij.

²⁷ T'íj ari tímua'a antípuá'arijme'eca aráhua'apua xicaj jetze, seica í mej Israél jetze ajtéme'ecan, a'í mú raasej a'ijna í Pablo a'ujna teyuja'a. A'íme a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Mat'íj raasej, nainjapua mú hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, mat'íjtá mi raatéevi'i. ²⁸ Muaajíjhua'a ca'anín jime'e. Míyen tíjín:

—Mú'een teteca mi sej hui Israél jetze ajtéme'ecan, sataatávaire'e. A'li pu hui a'íin pú'een í teáata'a ti nainjapua á'uche'ecan, tihúa'amua'ate naíjmi'íca í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'ijna jime'e í teyuu. Ajta a'íin, seij pu hui griegos uteárujte líyu teyuja'a, a'íj pu jín auté'ítze í taye'irá jime'e.

²⁹ Aye'e mú tiu'utaxájtaca'a, a'iné amuacá mú raasej me'ijna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'uu mú ya'usej chajta'a, jamuan a'ijna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyuja'a.

³⁰ Nainjapua í chajta'a, jéfhua mú ru'ítziite'eca'a. Majta cure'eruaáchejye'ícaa. Mat'íj mi raatéevi'i me'ijna í Pablo. Majta ru'irajáanajraa á pua'acíe a'ujna teyuja'a. Majta á'iyen te'íteána á ti é'epueerta.

³¹ Mu'uri t'n raajé'icatache'e me'ijna í Pablo. T'í'ij í ráamua'areeri'i a'ijna í xantaaru'u ta'amuájca ayén tijín mej nu'u nainjapua rú'itziite'e u cha-jta'a. Ajta a'ijna í xantaaru'u, ayée pu a'ijna te'entiújmua'areereca'a ti tihua'uta'aíjte'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axcaa.

³² Aj pu í a'ín xantaaru'u ta'amuájca huá'ajseij í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'ímej í mej anxíte t'í'ajta. Mat'í'ij mi u á'uju'u'n meruaachijmé'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'ín í teite, mat'í'ij hua'usej me'ijna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, mat'í'ij mi raatapuá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³ Aj pu í ajteáxhrec'a'a í xantaaru'u ta'amuájca. T'í'ij í rajví'i a'ijna í Pablo. Aj pu í raata'ajtaca'a mej ra'amuáj'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu í ayén tihua'uta'ihua'uri'i tijín:

—¿A'ataani pírici? ¿T'í'itájni a'ij huáruu?

³⁴ Majta me'ín í teite, seica mú miyen seicié títetéjjijhuajmé'e, majta seica seicié. A'ij pu jín caí a'ij tiráamua'areeri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ijna í xantaaru'u ta'amuájca a'ijna jime'e mej jeihua téjjijhuajmé'e. T'í'ij í raata'ajtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u. ³⁵ A'íné jeihua mú teite, majta ca'anéeri jín ratáca'anihua'a me'ijna í Pablo, mat'í'ij mi me'ín í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Mat'í'ij mi yá'uchuii me'ijna í Pablo, majta ra'antítuaa me'ijna escaleera jetze ti ajtiú'upu'u í chi'ij jetze.

³⁶ Majta me'ín teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjjijhuajmé'e tijín:

—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámi'ini.

T'í'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷ Mat'í'ij ru'uteáruute'esime'eca me'ijna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, ti'í'iqui a'ín Pablo tiraata'ihua'uri'i a'ijna í xantaaru'u ta'amuájca tijín:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—¿Ni mú'ee peraayí'iti í hua'aniuuca í griego? ³⁸ ¿Ni pecaí pe'ín pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'itziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pírici í pej huaja'uví'iti muáacua ví'ira'a mej t'í'itecuí'ica pe'újna a'u ti caí é'e t'í'itá'ij?

³⁹ Aj pu í Pablo ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jeihua ruxe'eve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéihua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

⁴⁰ Aj pu í xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu í Pablo huatéechaxi a'ijna escaleera jetze. Rumuájca'a pu jín hua'utá'ijmáijri'i mej caí ché'e téjjijhuajme'en. Mat'í'ij caí ché'e e'ijtéruaasime'eca, aj pu í hua'aniuuca jín tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tijín:

22

1 —Ne'ihuaamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jime'en.

² Mat'í'ij ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jime'e í hebreo, mat'í'ij mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ijna í Pablo tijín:

³ —Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavé'ese yú Jerusalén. Netihuanmua'ate ne'ijna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í

yu'uxari jetze ájca'i ti ímuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvaí jemin í Dios nain jime'e í nexí'eví'ira'a setíj mú'een rici íjii. ⁴ Ja'anáj ímuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'ímej í mej té'atzaahuat'e a'íjna jime'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucaa. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'í í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ A'íjna ti tihuá'ajjte a'ímej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'ímej í vaujsi, naími'í mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapij nej ni huaja'uvé'ejajpuan u Damasco í ta'ihuaamua'a í mej Israél jetze ajtémecan nej ni tiu'utátuure'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'í'iran nu í mej té'atzaahuat'e, neajta u huája'arájajpua neyujna Jerusalén tej ti puajtzi hua'utá'an.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e a'íjna jime'e ti a'ín tavástar'a ra'antíhua'u (Hch. 9:1-19; 26:12-18)

⁶ Net'íj ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenéesime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taij huatátaaxi ínee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jime'e. ⁷ Net'íj ni ca'anacan á'eeráje á chuaata'a. Neajta á'yen ja'ati huánamuajri'í ti ayén tinaatajé tíjn: “Saulo, ¿a'íné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'í tíjn: “¿A'ataani pej pírici mú'ee, nevástar'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tíjn: “Nee nu nu'u hui a'ín pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'ín pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

⁹ Majta me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íí mú majta raasej í taij, majta tiu'utátziin. Mí majta, camu ráanamuajri'í í ja'ati ti naatajé.

¹⁰ Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'í tíjn: “¿A'íné tí'tíj neruuren, nevástar'a?”

Ajta a'ín tavástar'a, ayé pu hui tinaatá'ixaa tíjn: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'í huá'íni.”

¹¹ Neajta aracúuni'í na'araa í taij jime'e. A'íj mú jín me'ín í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íí mú nejaútuua u Damasco.

¹² Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tíjn Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Rí'í mú tiraatajé naími'í í mej Israél jetze ajtémecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco. ¹³ Mu pu a'uvé'emej ti náamuaare a'íjna. Aa vejlí'í pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu í ayén tinaatá'ixaa tíjn: “Ne'íhuaara'a, Saulo, patá'aj atanéri puá'ara'ani.”

Jime'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa. ¹⁴ Ajta ayén tinaatá'ixaa tíjn: “Hua'adío'j í tavaújsimua'a teecan, a'íí pu nu'u hui mua'avé'eví'iti mú'heetzi pej pi ráamua'aree a'ij ti tí'ixje'eve'e, pajta raseijran a'íjna ti caí ja'anáj tí'tíj jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamuajran a'ij ti tí'tíj tí'ixa. ¹⁵ Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'íjna jetze me'ecan í tavástar'a. Mú'ee pe nu'u hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséj, pajta í pej peri ráanamuajri'í. ¹⁶ Ajta íjii, ¿tí'tí'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amua'í'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástar'a ti ij a'ín timuaatá'uuni'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e ti Dios a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

17 'Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrupi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'i. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a. 18 A'íj nu hui tavástar'a huasej, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tijín: "Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahuate'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin ineetzi jetze me'ecan."

19 'Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tijín: "Nevástar'a, a'íi mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'iteáana í mej té'atzaahuate'e mú'eetzi jemi, neajta hua'utéevajxi. 20 Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna mat'í'ij raajé'ica me'íjna í Esteban í ti tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'íjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiú'ucha'íi í tihua'acixu a'ímej í mej raajé'ica."

21 'Mí ajta a'íin tavástar'a, ayée pu tinaatá'ixaa tijín: "Aricu, a'iné ne-muaata'íti imuá teite tzajta'a í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan." —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

Ti nu'u a'íin xantaaru'u ta'amuájca, a'íi pu racha'íca

22 Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhuii mej huatejiihuajra'ani. Miyen tijín:

—Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzí raata'ájtache'e mej raajé'ica.

23 Jé'ecan mú téjjihujámé'e. Majta tiú'ujcixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzí. Júte'e mú tejá'uhua'anáa. 24 Majta mauj téjjihujámé'e, ajta a'íin xantaaru'u ta'amuájca, a'íi pu hua'uta'áj mej ru'uteájtuaani u tété'e a'u mé'éche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'ájtaca'a mej ra'iré'avajxi'in, majta tiraa'íhua'uran me'íjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjjihujámé'e í teite. 25 Mat'í'ij mi ra'atéej'icic me'íj mi ra'iré'avajxi'in.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'it'éjvee ti áa a'ut'éjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamuaatá'aca í á'amuaye'ira sej si na'iré'avajxi'in ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémé'ecan? Mi majta caí xi miyen tiraaxí'epi'intare mej puajtzi naatá'an ineetzi.

26 Ajta a'íin ti anxéte tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'íjna í Pablo, a'úu pu á'ume a'íjna jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné pena'a píjriini a'íjna jime'e í ja'ati? A'u pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémé'ecan.

27 Aj pu i a'íin í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Ti'iquí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémé'ecan?

Aj pu i Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee.

28 Aj pu i a'íin í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tijín:

—Jeihua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Ti'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tijín:

—Ni'í romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

29 Majta me'ín í mej raata'íhua'uri'i, aj mú mi avé'eci rujímua'a. Ajta a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, a'íi pu miijmu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'í ti aiteújna a'íjna í Pablo, í ti a'uun Roma ajtémé'ecan.

Tí'ij nu'u a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, a'íi pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

30 Yee ruijmua'ate'e yee, ajta a'íin xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'í í Pablo a'íime í mej Israel jetze ajtémé'ecan. Ti'iquí ra'uxíjte. Ajta hua'uta'áj mej nu'u

tiújseire'en a'ímej í mej tí'ajta u teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu 'i ya'ujáj a'íjna í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á yaúutuaa.

23

¹ Tí'ij í hua'usej í Pablo a'ímej í huá'a jueesi í mej e'etiújseire'eca'a. Tí'ij í ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Ne'íhuaamua'a, tíj na'a nej ché'e temuaísta, tíj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín te'ará'aste. Canu hui tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu í a'ín Ananias, í ti tihuá'ajte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'í pu hua'uta'aíj mej ra'ancáveeni.

³ Ajta a'ín Pablo, ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'eetzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemen huatáca pej pi na'uxjíte'en pe'íjna jetze í yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaa sin pe'íjna jime'e pej hua'uta'aíj mej na'ancáveeni.

⁴ Majta me'ín í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tíjn:

—¿A'íné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pemájna í ti jaitze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tíjn:

—Ne'íhuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'ín pú'een í ti jaitze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'íné ayée pu té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze tíjn: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'íjna ti tihuá'ajte'e í teite.”

⁶ Aj pu í ráamua'reeri'í í Pablo tíjn seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmua'a tíjn saduceos, majta seica miyen tíjn fariseos. Aj pu í ca'anín jime'e hua'utajé tíjn:

—Ne'íhuaamua'a, nee nu fariseo pírici. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'ímej í fariseos. Ijii tí'inexajtzí'í íiyecuí me'íjna jime'e nej rachú'eve'e a'íjna xicáara'an jetze mat'íj huatarún í mí'ichite.

⁷ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi autéjhui mej tí'íhuaúrihua'u a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej tí'itij huaxí'epi'intare'en mat'íj tiuúje seij ajta seij.

⁸ Majta me'ín í saduceos, ayée mú ti'ixa tíjn: “Camu nu'u huatarújsin í mí'ichite.” Majta miyen tíjn: “Camu nu'u seíre'e muá'aju'un í xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíre'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'ímej í meri huácuí.”

Mi majta a'íme fariseos, nain mú jín té'atzaahuate'eca'a. ⁹ Jé'ecan mú jeíhua jíhuaca'a. Mu'uri jaitze'e jeíhua téjjihuajmé'e. Mat'íj mi seica huatéhuiixi. A'íi mú a'ín pú'een í mej tihuá'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín pírici í mej fariseos jetze ajtémecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Amájna mi ja'ati, capu hui tí'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua ti é'esejre'e, tiché'e caí jemin niuucca'an í Dios.

¹⁰ Jé'ecan mú jeíhua tíu'urixaate'ecaa. Mu'uri jaitze'e níniu'ucacuca'a. A'íj pu jín tíu'utáziin í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. Ajta ayén tiu'umuá'aj tíjn temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'ísín a'íjna í Pablo. A'íj pu jín hua'uta'aíj í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'ítin ca'anéri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'ítin a'u mé'éche í xantaaru'u.

11 Seij tíca'ari tzajta'a pu a'ñn tavástarala huatasejre vejli'i a'ijna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íyey Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájta pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'íntari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

12-13 Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'ñi mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'ijna í Pablo. Hua'apuate japuan cǐj caj mú ará'axcaa í teteca. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín: “Camu nu'u tí'icua'ani, ni camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.” 14 A'uu mú á'uju'un a'imej jemi í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'imej jemi í hua'avaujsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tiyen tite'etáratziiri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui ti tí'icua'ani, teajta ye'en. 15 Ijii, ayée xu huárini mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amuájca ti ye'erávi'itin í Pablo, a'ijna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta íteen, tu'uri r'í'í huará'u tej raajé'ica mat'íj caí xi yé uvé'ene.

16 Mi ajta, pa'ari'i pu ti'inamuáaraca t'íj ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'i a'ñn pa'ari'i a'uun á'ume a'u mej é'eche í xantaaru'u. T'íj í raatá'ixaa a'ijna í Pablo. A'ijna í pa'ari'i, a'ñi pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

17 Tí'iquí a'ñn Pablo seij huatajé í mej anxíte tí'ajta. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui rá'anvi'itin í pa'ari'i a'ijna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Tí'itij pu raatá'ixaate'esin.

18 Tí'iquí a'ñn ti anxíte tí'ajta, ya'uví'ti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. T'íj í ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'ijna í Pablo ti aiteánami'i, ayée pu tinaata'aj nej nu'u ye'erávi'itin íyey mú'etzi jemi ne'ijna í pa'ari'i. Tí'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

19 Ajta a'ñn xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'ira í muájca'are'ara'an jetze. T'íj í ya'uví'ti á'ayee. T'íj í ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni péne'ixaate'emi'í?

20 Ayee pu tiraata'ixaa í pa'ari'i tijín:

—A'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'ñi mú te'ataújratziiri'i mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itin huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u r'í'í tiráamuá'aree.

21 Aru, capej huá'atzaahuate'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avítzi'i jime'e. Hua'apuate japuan cǐj caj mú ará'ase a'ñime í teteca. Meraaxí'epi'íntarej runiuuca jime'e mej nu'u caí tí'itij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'ica. Mu'uri r'í'í huaújruu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

22 Aj pu í xantaaru'u ta'amuájca raata'íteca'a í pa'ari'i ti á'ura'ani. Amua-caícan pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej ja'ati íxaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'ijna Pablo a'uví'ti a'ijna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tijín Félix

23 Aj pu í hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij í ayén tíhua'uta'aj tijín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta

hua'apua ciento í mej chun tiu'f'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atjaz aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tijín:

—Seajta seíj té'esirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeútuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tijín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

²⁵ Aye'e pu tiraata'ít'i'iri'í a'ájna í Félix tijín:

²⁶ “Claudio Lisias, í tajtuhuan ti jeíhua ruxe'eve'e. Aye'e nu muateujte'e mú'ee Félix mi pej tajtuhuan jín ti'ítéjvee, mi pej jeíhua axí'eve'e. ²⁷ A'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú raatéevi'i me'ájna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antívi'ít'i í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'íné neráamua'areeri'í ti a'íin romano pú'een. ²⁸ Neya'uvi'ít'i huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixi'epi'íntare'e a'íné néjmua'areerimi'íca'a a'íj mej 'een jín tí'ijxajtzi'í.

²⁹ “Net'íj ni ráamua'areeri'í mej me'ájna jín tí'ijxajtzi'í me'ájna jime'e í ruye'irá. Capu tí'itíj jín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'íteáanan a'ájna í ja'ati. ³⁰ Aru net'íj ráamua'areeri'í mej seica í mej me'uun Israel jetze ajtémecan, a'íi mú nu'u te'ataújratiiri'í mej raajé'ica, net'íj ni muata'ít'i'iri'í ne'ájna í tevi. Neajta nu hua'uta'aj í mej tí'ijxajtzi'í mej mú'etzi huatá'ixate'en í mej jín tí'ijxajtzi'í.” Aj pu 'í a'ájna huata'ít'i'iri'í í tajtuhuan.

³¹ Majta me'ín xantaaru'u, ayé'e mú ráaru a'íj ti tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amúajca. Tíca'a mú ya'uví'iti me'ájna í Pablo. Mat'íj mi me'uun ya'ur'éeneijte a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájehuaa tijín Antipatris.

³² Yee ruujmua'ate'e yee mú a'ucíj í mej ta'avé'ete'ete me'ájna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucca, a'íi mú huaré'aci a'u mej é'eche í xantaaru'u.

³³ Mat'íj a'ucané'e me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, mat'íj mi raatátui me'ájna í yu'uxari, majta me'ájna í Pablo.

³⁴ Ajta a'íin í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu í ra'ujíjve. Ajta á'iyen a'ájna Pablo tiu'uta'íhuu'uri'í ayén tijín:

—¿Tí'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij í ráamua'areeri'í ti a'uun Cilicia é'eme'ecan.

³⁵ Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aj nu muánamuajran mat'íj yé uvé'enen í mej tí'itij jín mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e.

Aj pu 'í raata'ájtaca'a mej nu'u ráacha'íin í polisiiya a'ujna a'u ti Heródes e'írajca.

24

Tí'ij nu'u Pablo ruseíj rujapua huaniú a'ájna jemi í Félix

¹ Anxíj xicaj pu teuumé'eca, tí'ij a'íin í Ananias í ti tí'ajta u teyujta'a, a'íi pu a'ucané'e a'ujna Cesarea a'íimej jamuan í hua'avaujsi, ajta seíj ti abogado pírici. Aye'e pu ántehuaa a'ájna tijín Tértulo. A'íi mú tí'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ájna í Pablo í tajtuhuan jemi. ² Mat'íj u ya'utajé í Pablo, aj pu í a'íin Tértulo a'utéjche ti tiraaxájtzi'í. Aye'e pu tiraata'ixaa a'ájna í Félix tijín:

—Tu'uri hui jeíhua r'íi tí'iteché'e naa taxiéhua pajta pauj mú'ee tí'ita'ajte'e. Jeíhua pej r'íi tirájteuve é'e tzejta'a tetá'aj jaítze'e r'íi yee tí'itechéjme'eni.

³ Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatátemua'ave nainjapua. R'íi tu timuaatá'aca mú'ee Félix pej íi tajtuhuan, pej jeíhua naa r'íi tí'iruure.

4 Aru tetá'aj caí máaj muá'itzee, ayée nu tí'imuahuvii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej tímuaatá'ixaate'esin.

5 'Ja'íné amijna mi tevi, jehua tu'uri hui tirájteuri'irí'i ti tí'tziita íyien chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israél jetze ajtémecan mej mi huajuñé'usí'ite'en. A'íi pu ajta antiújmua'aree a'ímej jime'e í mej rá'atzaahuatate me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan. 6 Ajta a'íi pu huataújtese ti raatéxíeehuata í teyuu. A'íj tu hui jín rajv'i. Ayeé tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puajtzi raatá'an a'íj ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze.

7 'Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'íi pu a'uun a'uteájrupi. T'íj i tá'ajajni'irí'i ca'anéeri jime'e. 8 Ajta ayén titaatá'ixaa tíjín mej mú'etzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijxajtzi'i. Ti pua'a nu'u mú'ee asefj petiraa'íhuu'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén ti'ayajna nain í tej jín tí'itj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayeé pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

9 Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú majta naími'i miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayeé pu ti'ayajna.

10 Aj pu í a'ín tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tíjín:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

T'íj i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a ínee, a'íné néjmua'aree tíjín juees pej pírici a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees pírici. 11 ¿A'íné tí'irí'irí pej ráamua'aree ti ayén ti'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

12 'Majta a'íime í mej tí'ínexajtzi'i, mat'íj naateevi'i, canu hua'ajteá'axi'íca'a í teite a'ujna teyujta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníniu'ucacun a'ujna teyujta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a. 13 Am'íime mi teite, camu majta a'íj tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

14 'Ayeé nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaíre'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'i. Nee nu ravaíre'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'ucaa. A'íjna jime'e í neye'irá, ayée mú ti'íxa am'íime tíjín nesej nu a'íj tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'íj ti ye'í té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

15 'Ayeé nu hui neajta ínee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, mat'íj am'íime ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mí'ichíte tzajta'a í mej meri huácuii, a'íime í mej rí'i tí'íteteístestaca'a, majta a'íime í mej a'íj pua'a titeetújcha'íica. 16 Aj nu hui jín tí'ítese'e nej niyen rí'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

17 T'íj teumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'uche'ecan nej ni tumin hua'utá'an í neteístestemua'a, neajta tiu'utámua'ívejtan í Dios jemi. 18 Net'íj ni u e'ehuánjejuare a'íj ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Ayeé nu ríjcaa mat'íj seica taasej me'újna teyujta'a ti ve'ée.

19 'A'íi mú me'ín pú'eene'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huat-acá'a a'ujna Asia. Camu jehua á'éteístestaca'a íneetzi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Ti pua'a tí'ítj a'íj meté'umua'areere íneetzi jemi, miché'e me'ín yé ve'eré'enen mú'etzi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en. 20 Na'ari caí, miché'e memín mi mej yé huaté'uu raataxáj tí'ítj í nej jín auteájturaa net'íj ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

²¹ T'ij caí hui a'ñi pú'een í t'i'it'ij í nej jín auteájturaa net'í'ij u a'utéveeca'a huá'a jemi, net'í'ij ni hua'jijhuaca'a niyen tijín: “Mú'een xu t'í'inxajtzi'i íjii se'í'jna jime'e í nej té'atzaahuate'e a'í'jna jime'e mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mi'ichite.” —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'í'jna í Pablo.

²² T'í'ij Félix ráanamujari'i, capu ra'aránajcheca'a ti raaxí'epi'íntare'en. A'iné a'ñi pu rú'umuareereca'a a'í'j ti éene'e í hua'aye'í'ra í mej té'atzaahuate'e. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Che'e mi'i uvé'enen í xantaaru'u í ta'amuájca a'í'jna í Lisias. Aj nu temua'a naa t'í'ijmua'areeren a'í'jna í sej jín t'í'ijxajtzi'i mú'een.

²³ Aj pu 'i Félix a'í'jna huata'á'ij í xantaaru'u ti anxíte t'í'ajta ti auj racha'í'ca a'í'jna í Pablo. Ajta nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en ruse'í'j. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta t'it'it'ij tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'í'jna í Félix, aj pu í á'uraa.

²⁴ T'í'ij teumé'eca a'achú pua'an xica, ajtahua'a pu uvé'ene a'í'jna í Félix, ajta jamuan í'ra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Drusila. A'ñi pu Israél jetze ajtéme'ecan. T'í'ij í raata'ájtaca'a í Pablo ti í a'ñin tiraata'í'hua'u a'í'jna jime'e ti pua'a ja'ati rá'atzaahuate'e a'í'jna í Jesús, ti í'í Cirístu'u.

²⁵ Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiú'ujxe'leve'e ti ja'ati ayén huárini í ti í'í xí'epi'ín jime'e naíjmi'íca jemi, ajta nu'u ti rí'í hua'utécha'í'ñ. Pablo pu ajta ayén a'í'jna tiu'utá'ixaa a'í'jna í Félix ti Dios ayén puaí'jti tihua'utá'asin a'í'ime í mej yen seijre'e íiyen í chaanaca japua. A'í'j pu jín tiu'utátziin a'í'jna í Félix. Aj pu í ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuaatájeevi hui neajtahua'a net'í'ij huatá'í'ipe. Aj nu ni muánamujaran neajtahua'a.

²⁶ Mi ajta a'ñin Félix ayéé pu t'í'ijxe'leve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'í'jna jime'e ti raatátuaani. A'í'j pu jín jeíhua pu raata'ájtaca'a ti tiu'uxáj jamuan.

²⁷ T'í'ij teumé'eca hua'apua nine'í'ra'a, ti'í'iqui Félix airájraa ti ti'ítéveeca'a tajtuhuan jime'e. Ti'í'iquitá'í seij te'enteájrupi tajtuhuan jime'e. Ayeé pu ántehuaaca'a tijín Porcio Festo. Ajta a'ñin í Félix, ayéé pu t'í'ijxe'leve'eca'a ti rí'éene'e huateá'turan a'í'imej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan. A'í'j pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

T'í'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

¹ Aj pu 'i Festo a'uun a'ará'a a'ujna t'í'ij te'enteá'rute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'i a'ujnéj a'ájna Jerusalén. ² Majta me'ín í mej tihua'á'ajte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israél jetze ajtéme'ecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'ñi mú jemin a'uré'ene me'í'jna í Festo. Mat'í'ij mi tiraaxájtzi'í'iri'i me'í'jna í Pablo. ³ Jéíhua mú rájhuaviiri'i t'it'it'ij ti huá'a jetze ruxe'leve'eca'a ti a'ñin Festo raata'á'jta mej ya'uvé'evi'it'in me'í'jna í Pablo. Ayeé mú t'í'ímua'ajca a'í'imej mej raajé'íca á ja'ahua'a, juye jetze.

⁴ Ajta ayéé pu tihua'utá'ixaa a'í'jna í Festo tijín:

—Aitenami'i a'í'jna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta ínee, a'úu nu a'um'é na'ame ruijmua'a, na'ari aaruujmua'a. ⁵ Miché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej t'í'ajta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'ñin Pablo auté'ítze t'it'it'ij jime'e, mej mi me'ín t'it'it'ij jín jetzen te'uju'upá'ajte'en. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Ayeé pu u é'tee a'achú cumu aráhuaica xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu í a'ucáne a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu

a'ujyejxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu i raata'ajttaca'a mej nu'u ye'eráajan me'ijna í Pablo.

⁷ Tí'ij a'íin Pablo a'uteájrupi a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íime í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íi mú ajteáxiireca'a. Mat'í'ij mi jeíhua tiraaxájtzi'iri'i me'ijna jime'e ti a'ij pua'a een. Aru capu huatá'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu í Pablo tiu'utaxájtaca'a t'í'ij huatéújnan. Ayen tíjín:

—Canu hui ti'itij jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israél jetze ajtème'ecan ni canu neajta ne'ijna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta ti'itij jín auteájturaa a'ijna jemi í ti tihuá'ajte'e a'íimej í romanos. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Pablo.

⁹ Ajta a'íin í Festo, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'i tiu'uteáturan a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan, t'í'ij í ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'uxí'epi'intare'en mú'eetzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi i jueesi i mej huaíca i mej ravaire'e í ti tihuá'ajte'e í romanos. Ayee pu hui tiraavjite'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu ti'itij jín auteájturaa a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan. ¹¹ Ti pua'a xaa na'uteáturanche'e ti'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'ica, aj nu xaa áncanénche'e nej huámí'ini. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén ti'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'i, capu ja'ati huataújci'ípua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuahuavii ti a'íin raaxí'epi'intare'en a'ijna ti tihuá'ajte'e í romanos.

¹² Ajta a'íin í Festo, a'íimej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu í ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pablo tíjín:

—Mú'ee pe hui rájhuaui ti a'íin raaxí'epi'intare'en í ti tihuá'ajte'e í romanos, a'ijna jemi pe a'umé.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ijna jemi í Agripa

¹³ Teuume'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj tí'ij seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesarea. A'íi pu a'íin pú'een a'ijna ti rey jime'e ti'itéveeca'a. A'íi pu tihuá'ajte'e a'íimej í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Agripa. A'íi pu ajta a'uun a'ará'a a'ijna ti yá'uvi'itin ti ayén ántehuaaca'a tíjín Berenice. A'uu mú a'uvé'uju'un mej mi raatateújte'en me'ijna í Festo. ¹⁴⁻¹⁵ A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'ijna í rey a'ijna jime'e í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—A'ijna t'í'ij hui Félix airájraa í ti jín ti'itéveeca'a, net'í'ij ne'újna á'ucatii u Jerusalén, a'íime í mej tí'ajta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íi mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'ijna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaaviiri'i nej puaíjtzi raatá'an. ¹⁶ Ayee nu tihua'utá'ixaa ne'ijna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos tej tiyen puaíjtzi raatá'an í Ja'atij ti a'íin huámí'ini. Amuacai pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ja'ati tiu'uxáj huá'a jamuan í mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e ti rusej runiuuca jín huatéújnan.

¹⁷ A'íj nu hui jín, mat'í'ij mú a'uvé'uju'un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujyejxi huá'a jamuan í jueesi. Net'í'ij ni raata'ajttaca'a mej rá'anvi'itin í Pablo. ¹⁸ Majta me'ín í mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, mat'í'ij autéjhuii mej tiu'utaxáj, camu me'ijna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca. ¹⁹ A'íi mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'ijna jime'e

í ruye'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Jesús. Mi ajta a'ín Pablo ayén ti'ixa tijín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

²⁰ Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'í huáriní ne'íjna jime'e, neti-raata'íhua'urí'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uye'imí'i a'ánna Jerusalén mej mi ye'ux'í'epi'íntare'en me'íjna jime'e. ²¹ Ti'íquí a'ín naatáhuaviiri'i ti a'ín hui raax'í'epi'íntare'en í ti tí'ta'ajjte'e ítejmi í tej romanos pú'een. Net'íj ní raata'íteca'a ti aiteánami'íhua, ajta caí capu rí'írí nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ta'ajjte'e.

²² Aj pu i a'ín Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—Na'aráanajche hui nej ráanamua ínee ruséntacan.

Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tijín:

—Ruijmua'a pej hui ranamua'jran.

²³ Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéihua mú á'ujtzaahuate'eca'a. Mat'íj mi me'uun a'uteájrupi huá'a jamuan í mej vivejme'en jín títetateí í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo. ²⁴ Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tijín:

—Agripa mí pej í'i rey, seajta mí sej yee huaté'uu ta jamuan, xaasej hui semíjna mí teví. A'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan í mej a'uun é'eche a'ánna Jerusalén, majta í mej íiyen a'uchéjme ayujna Cesarea, naími'i mú naatáhuaviiri'i amíjna jime'e í teví. Ayee mú títetéjjíhuajme'é tijín: “Capu nu'u ché'e ayén tiraavíjte'e ti ruuri.”

²⁵ Ayee pu hui tiná'amítiejte'e íneetzi ti caí tí'tíj jín auté'ítze ti hua'atá'aca mej raajé'íca. Ajta amíjna, ayée pu tinaatáhuaviiri'i ti a'ín nu'u raax'í'epi'íntare'en a'íjna í ti tí'ta'ajjte'e. Net'íj ní niyen tiu'umuá'aj tijín niché'e raata'íte ne'újna u Roma.

²⁶ Ja'iné capu hui a'ij tiná'amítiejte'e a'ij nej ye'í tiraata'íte í nevástara'a, a'íjna ti tí'ta'ajjte'e a'íjna jime'e í teví, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'íhuaamua'a, neajta mú'eeetzi jemi, Agripa, mí pej í'i rey, patá'aj tiraa'íhua'u t'íj huámua'areeri'íhua a'ij nej ye'í tiraata'íte. ²⁷ Ayee pu'u, a'iné ayej ne'ase capu tí'tíj vaire'e ti pua'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej tí'tíj jín jetzen tí'íjpu'a'ajte'e nej ní raata'íte. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Festo.

26

T'íj nu'u Pablo rusej runiuuca jín huateújna a'íjna jemi í rey, a'íjna ti í'i Agripa

¹ Aj pu i Agripa ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín: —Nee nu muaatá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu i Pablo ajme'íjca'ataca'a. T'íj i a'utéjche ti huateújnan runiuuca jime'e.

² Ayen tijín:

—Agripa mú'ee pej í'i rey, yee pu hui tiná'amítiejte'e ti temua'a naa tineeté'vá'írí nej ye' huatéjvee mú'eeetzi jemi nej ní huaténnan íjii í mej jín tí'inexajtzi'í í mej Israél jetze ajtème'ecan. ³ Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israél jetze ajtème'ecan, pajta ramua'aree í mej jime'en rújee. A'íj nu jín niyen tí'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

A'ij ti tí'téchejca'a a'íjna í Pablo t'íj caí xí huataújtuaa í tavástara'a jemi

⁴ Naími'i í mej Israél jetze ajtème'ecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej ye' tiu'utéveeca net'íj pá'arí'ístaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu tí'tíj a'ij

huáruu a'ujna nej é'leche ni iyeecuí, canu neajta ti'itij a'ij ruure. ⁵ Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pua'a hua'aráanajche, í'iri'iri mej miyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raax'epi'intare í mej i'i fariseo. Jaítze'e pu hui muári'eri hua'aye'ira a'ímej í fariseo.

⁶ Mí majta, mu'uri u ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e nej rachú'eve'e ne'íjna ti Dios jín te'ataújratiiri'í í tavaújsimua'aci'í jemi.

⁷ Majta a'íme í tateítestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'íjna xicáara'a jetze mat'íij huatarújsin huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íj mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain t'ca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'i rey, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ijchu'eve'en ne'íjna, a'íj mú jín tí'inexajtzi'í. ⁸ ¿Ni tzaa caí ri'iri sej rá'antzaahuate'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuii mej mi majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuate'e

⁹ Nee nu neajta jéjcuai'mua niyen tí'imua'ajca ti ayén tiu'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'íjmií í mej rá'atzaahuate'e me'íjna ti ayén ántehuaa tijín Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. ¹⁰ Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'ííme í mej tí'áijta teyujta'a, a'íí mú hui cuapée naatapíj í nej jín huatánci'ípua nej hua'íteáanan jeíhua í mej té'atzaahuate'e. Ajta, mat'íij huá'acui'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'aráanajcheca'a.

¹¹ Mu'íiti'e nu, hui puajtzi hua'utá'a mej mi ra'antipuá'ajte'en í mej rá'atzaahuate'e, mej mi majta raatéxíeehua me'íjna í Jesús. Ayee nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atáyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive matíj mena'a titeechéejme'ecaa nej ni a'ij pua'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihua'a'ixaate'e í teite ti Jesús ru'irájtuua

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² Ayee nu éeni'ici'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'ííme í mej tí'áijta teyujta'a, a'íí mú hui naata'íteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen rici.

¹³ Ayee nu tí'imua'ixaate'e, mú'ee pej i'i rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua net'íij raaseíj ti a'icátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze tí'irájve í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujujhua'ane'e. Jaítze'e pu huatátaaxi caí í xicaj. ¹⁴ Tet'íij ti a'itavátzi. Aj nu ni ja'ati huánamuajri'í ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'aniyuca jime'e a'ííme í mej Israél jetze ajtémé'ecan tijín: "Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pua'a neruure ineetzi? Mú'ee pe asej a'aa í puajtzi."

¹⁵ Net'íij ni niyen tiraata'íhua'uri'í tijín: "¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?"

'Aj pu í ayén tiu'utaniú tijín: "Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure. ¹⁶ Ájchesi. Huatéechaxi. Ayee nu 'een jín huataseíjre mú'etzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséj inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ici'e timuaataseíjrate'esin.

¹⁷⁻¹⁸ "Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémé'ecan, neajta huá'a jemi í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'íti pej á'ura'ani a'íímej jemi mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'íin tihua'áijte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'áijte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin

mej me'uun a'uté'e muá'ara'ani a'ímej jamuan í ti Dios r'í'í á tihuaja'utéhui a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua." Ayee pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ 'Ayee pu'u xaa, Agripa mú'ee pej í'í rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'esejre'e. ²⁰ Netí'ij ni amuacá' tihua'utá'ixaa ne'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta a'ímej jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta naíjmi'ic'e t'j na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jéihua nu hui hua'ujé mej mi seic'icé tiú'umua'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíre'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree t'jín: "Mu'uri seic'icé tiu'umuá'aj." ²¹ A'íj mú hui jín í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'í'í mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icatacuca'a, micu.

²²⁻²³ 'Mí ajta, Dios pu naatévai jéihua. A'íj nu jín caí xi huam'í'í sino naúche'e nu hui tihuá'a'ixaaate'e naíjmi'ica í teite, í mej ti'írí, neajta í mej vaujsi. A'í'í nu'u hua'utá'ixa a'íj mej tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén éene'en riníche'en ti nu'u ayén rajpuaíitzi á'ara'ani a'í'ín ti Dios án yá'ujra í ipuari jetze. Ajta nu'u t'í'ij huam'ín, a'í'í pu a'í'ín pú'eene'e a'ame í ti amuacá' huatarújsin í mi'í'chite tzajta'a. Ajta á'iyen a'í'ín nu'u tihuá'a'ixaaate'en ti ari é'esejre'e í ti jín Dios hua'utévai í teite í mej Israél jetze ajtème'ecan, ajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u tí'itese'e a'íj tí'í ye'í tiraamuá'itín a'íjna í rey

²⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu í á'iyen huajíjhuaca'a a'íjna í Festo t'jín:

—Pablo, pá'atimua'í mú'ee. Pá'atimua'í hui pe'íjna jime'e pej jéihua ti-huá'amua'ate.

²⁵ Ajta a'í'ín í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa t'jín:

—Festo pej í'í tajtuhuan. Canu hui netímu'a'í. A'íjna jime'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj ti r'én, ajta ayén ti'ayajna. ²⁶ Amí pu hui rey rú'umua'aree a'íjna jime'e. A'íj pu jín í'írí'íri nej caí tí'itziíne'e netiu'utaxájt jamuan. Ayej ne'ase, capu tí'it'íj a'íj huar'íj ti caí ráamua'areeri'í, a'íné capu tí'it'íj a'íj huar'íj avíitzi'í jime'e.

²⁷ 'Ari mú'ee, Agripa pej í'í rey, ¿ni pecaí rá'atzaahuat'e í mej tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pej rá'atzaahuat'e.

²⁸ Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa t'jín:

—¿Ni ayén timuá'amitje'te'e pej pe'íjna jín na'antimuá'itín nej neajta inee té'antzaahuat'e a'íjna jime'e í niuucari ti caí tí'imuí'í?

²⁹ Ajta a'í'ín í Pablo ayén tiu'utaniú t'jín:

—Tí pua'a c'íj na'a, na'ari tí pua'a jéihua, ayée nu hui tí'íjxe'leve'e í Dios jemi, pej mú'ee, majta naími'í mi seica í mej nenamua íjii, mej mi miyen tira'ará'asten me'íjna í Jesús netíj inee, í nej jíme'en neri puaf'itzi huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaíitzi muá'ara'ani netíj inee.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, t'í'ij í huatéechaxi a'íjna í rey, ajta a'íjna í tajtuhuan, ajta a'íjna í Berenice; majta mú huatéhuiixi í mej e'eré'ete'ecaa huá'a jamuan. ³¹ Aj mú mi huíráci rujímua'a mej mi tí'ihua'úrixaate'en me'íjna jime'e. Majta miyen tiú'urixaate'ecaa t'jín:

—Amíjna mi tevi, capu hui tí'it'íj a'íj huárúu í ti tí'itá'aca í mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén aiteánami'íhua.

³² Ajta a'ñin Agripa, a'ñi pu ayén tiraata'ixaa a'ñina í Festo tijín:

—Ti pua'a a'ñin caí ayén tí'ijhuauca ti a'ñin raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'ajjte'e, rí'iríistaca'a pu tej ra'uxjíte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'ñina í Pablo a'ujna u Roma

¹ Matí'ij raaxí'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, matí'ij mi tiu'utátui me'ñina í Pablo, majta í seica í mej námi'ihuaca'a sejí jemi í ti anxíte tí'ajjta. Ayee pu ántehuaaca'a a'ñina tijín Julio. A'ñi pu tihuá'ajjte'e í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'ustemua'ame'en í ti tí'ita'ajjte'e.

² A'uu tu a'atéci baarcu jetze a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adramitio. Ajta a'ñin í baarcu, a'ñi pu antamé'eniche'e után pújme'en ti ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej baarcu a'uté'uuve ti huatacá'a u Asia. Tetí'ij ti a'ucíj, sejí pu ajta á'uraa ta jamuan ti ayén ántehuaaca'a tijín Aristarco. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a ti a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Macedonia.

³ Yee ruijmua'ate'e yee, tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sidón. Ajta a'ñin í Julio, a'ñi pu rí'í ti tí'tevistaca'a a'ñina jemi í Pablo. A'ñi pu raatá'a ti huá'umuaa'e í ru'amiigustemua'a. Majta me'ñin í amiigustemua'ame'en, rí'í mú naa tira'ancuré'evi'ti í Pablo.

⁴ A'uu tu tijtá ti anticáj. Tetí'ij ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre. A'uu tu pújme'en a'uré'erupi a'iné yéeme'en pu avé'eecacaa. ⁵ Teti'ijta ti anticáj a'ájna vejlí'í ti e'eve'e'ástime í jaj, a'uun ti huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Teti'ijta ti te'uun antanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Mira, ajta a'uun ti huatacá'a já'ahua'a Licia.

⁶ Ajta a'ñin ti anxíte tí'ajjta, sejí pu a'uun huáteu í baarcu ti Italia á'ume. A'uu pu é'eme'ecan a'ñina í baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'ñin taata'ajj tej atécine tel'ijna jetze. ⁷ A'ñina í baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee ti huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'í tu á vejlí'í a'uré'ene a'ujna ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Gnido. Aúche'e pu á e'evé'eecacaa a'ujna. A'íj tu jín u jetze pújme'en ajcáane ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Creta. A'uu tu vejlí'í a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

⁸ Teti'ijta ti mú á'uju'un muári'erí jime'e a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj. Teti'ijta ti te'uun antanéj ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti a'urí'en ti rí'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejlí'í pítejá'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lasea.

⁹⁻¹⁰ Tu'uri a'ateevi'í tej huajú'un. Pu'uri tiú'utzí'ni'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejlí'í pí tí'irijca í ti jetzen ti huáseevi'í á'aye'í. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'ñina í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayé'e pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utzí'ni'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin í baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iriistari tej hui á'uveti iteen.

¹¹ Ajta a'ñin ti anxíte tí'ajjta, jaitze'e pu rá'antzaahua a'ñina í ja'ati ti baarcu huajájin, ajta a'ñina ti antiújmua'aree a'ñina u baarcu jime'e. Ajta a'ñina í niuucarí í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

¹² Ajta a'ujna mej autéjhui, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'ín me'újna a'ñina xicá'jra'a jetze ti huácimuajra. A'íj mú jín mu'ití miyen tiu'umuá'aj mej á'ucine me'újna mej mi me'uun e'ará'asti me'újna Fenice,

tej ti a'atzu á'ateevi'in te'újna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtémecan. A'uu pu seijre'eca'a tǵ na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

Tǵij nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jamuan á jaata'a

¹³ A'ujna, cǵij pu ti'iré'e'écarej ye'icáa yénte pújme'en. Ayeé mú ti'ixajta'a tǵijn ri'irí mej nu'u mauj huajú'un. Mat'ǵij mí a'ucǵij. A'uu mú vejlǵi e'ejtéene a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

¹⁴ Mǵi ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'ecareca'a í jirǵi jetze. Ca'anín pu jín raatajǵitze í baarcu a'ǵjna tǵi yéntepua pújme'en a'iré'e'ecareca'a. ¹⁵ Jé'ecan pu yé'utajchájraa í baarcu. Capu ché'e huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'ǵij tu jín huatáta'a tǵi tá'antini í eeca. ¹⁶ Aj tu tǵi te'uun a'uré'ene tǵi e'eráahuachi, chuej tǵi cǵlieen, tǵi ayén téja'arájtehuaa tǵijn Cauda. Capu ayén rǵi'ǵi huápi'ǵi tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'ǵin í baarcu tǵi cǵlieen jín seijre'e tej raajásime'e, muári'eri tu jín ra'antúuaa í baarcu jetze tǵi ve'ée. ¹⁷ Mat'ǵij meri ra'antúuaa, aj mú mí raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu tǵi ve'ée. Mu'uri tǵi'itziǵine'eca'a tǵi ari té'ejcachie í sej japua. Ayeé pu téja'arájtehuaa a'ujna tǵijn La Sirte. A'ǵij mú jín ra'acájtuuaa á jaata'a í tǵi'itǵij tǵi ij ra'anján í eeca.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeǵhua. Mat'ǵij mí autéjhui mej te'etéhua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze. ¹⁹ Huaíca xicaj tu á'atee tej te'eteehua'axi tamúajca'a jime'e nain tǵi tiú'utisime'ecaa í baarcu.

²⁰ Jé'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raaseǵij í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ǵij pua'a hua'é'eene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viyeca'a. Tu'uri tiyen tǵi'imua'ajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen tǵi'imuaajca tej caí ché'e a'ǵij rini.

²¹ Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí tǵi'itǵij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'ǵjna í Pablo. Ayeé pu tǵi'ua'utá'ixaa tǵijn:

—Mú'een teteca, sena'ajtzǵi ná'antzaahuate'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'urieéniche'e í ijca. ²² Aru íjii, jeǵhua nu hui á'amuahavii sej uhuateújca'anen mí ru tzajta'a, a'iné capu ja'ati mí'ǵini mú'een. Tǵij teajta baarcu á'urieni. Capu amán tǵi'itǵij.

²³ Tǵi'ca'a, seij pu hui huataseǵjre inee jemi, seij tǵi ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í tǵi ajta necha'ii. ²⁴ Ayeé pu tinaatá'ixaa tǵijn: “Pablo, capej nu'u tǵi'itziǵine'e. Ruxe'eve'e tǵi a'ǵin César raaxǵi'epi'intare'en í mej jín tǵi'imua'ajtzǵi'i. Ajta nu'u ruxǵi'evi'ira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan.”

²⁵ A'ǵij pu hui jín setá'aj uhuateújca'anen mí ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuate'e í Dios. Ayeé pu té'eme a'ǵij tǵi a'ǵin tinaatá'ixaa. ²⁶ Mǵi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a tǵi e'eráahuachi.

²⁷ Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj, tǵi'ca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e í baarcu í eeca. A'ǵjna japua í jaj tǵi ayén téja'arájtehuaa tǵijn Adriático, tǵi'ij teja'uré'ene cumu a'atzaj já'ita'a tǵi'ca'a, a'ǵime í mej ramuari'e í baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u tǵi e'eráahuachi. ²⁸ Mat'ǵij mí raaté'itíee caujnari jime'e a'achú tǵi auutǵi. Ayeé pu aut'ícaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raaté'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro aut'ícaa.

²⁹ Mat'ij mi muáacuaca atéehua'axi í tepúusti'i ti acaujuáavijmee cítzata'an í baarcu ti i sej jetze avá'ujnan. Metí'tiziiñe'eca'a tej te'ejeátu'a í tetej jetze. Majta tí'tiziiñe'eca'a, a'íj mú jín autéjhuii mej huatéjñiuni ajta na'a caí huatapuá'are.

³⁰ Seica mú miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huiráciine í baarcu jetze. A'íi mú miyen rusejrataca'a mej ra'atéhua'axin í tepúusti'i ti acaujuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuua mu'u í baarcu í ti cñleen jín seijre'e mej mi me'íjna jetze huatéjvair'e'en. ³¹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna anxíte ti tí'ajta, ajta í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e tíjín:

—Aye'e pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huatéaturan ta jamuan íiye baarcu jetze, na'ari caí, capu ti'ítij a'ij tejámuaatévair'esin.

³² A'íj mú jín me'ín xantaaru'u ra'antivejche'a í caujnari í ti jín a'ijtápi'ihuaca'a í baarcu ti cñleen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

³³ Tí'ij ari tén tapuá'arijme'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a í huá'a tzajta'a mej nu'u tí'icua'ani. Ayen tíjín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj sej siyen tí'ijchú'eve'e, seajta siyen tirajpuájtzi tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a. ³⁴ Nu'uri tejá'amua'ixaate'e sej a'atzu tiú'ucua'ani. Aye'e pu hui tiú'ujxe'eve'e sej si caí huá'cui'ini, a'iné capu tí'ítij a'ij á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huirá'í. Tí'ij i rí'í tiraatá'a í Dios jemi, mejseíraca'a í teite. Tí'ij i ra'antítaaraxi í pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani. ³⁶ Na'ími'i mú á'ujca'anejca'a. Mat'ij mi tiú'ucuaa majta a'íme. ³⁷ Aye'e tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huacate japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi tej aráte'ecaa í baarcu jetze. ³⁸ Mat'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajche'a'a, mat'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'íjna í triigu ti ij caí ché'e tíjetere í baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu atéjrupi á jaata'a

³⁹ Tí'ij huatapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejcaa a'u ti pítejá'arici. Mat'ij mi raasej a'u ti é'eri'iri ti a'utéjcheni í baarcu, a'u ti huatáseaata'a. A'uu mú tí'ijxe'eve'eca'a mej ye'use'aráichejra'ani í baarcu í sej japua ti pua'a rí'íriistan. ⁴⁰ Mat'ij mi ra'antivejche'a'a í caujnari í mej jín ra'ijtápe í baarcu. Majta raatáxipi í ciyej mej jetzen huajú'un. Mat'ij mi raatáxijtaca'a me'íjna í caujnari í ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa í paala í mej jín raatéchaxijte'en í baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane í cñxuri í ta'acáavii í baarcu jetze á ti aúnee ti ij ra'anján eeca jime'e a'íjna í cñxuri. Mat'ij mi huataúra'a ti rá'antini a'íjna í baarcu.

⁴¹ Ajta catu raatá'aseca'a a'ájna a'u ti á'useaata'a a'íné sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e rí'íriístaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúnee. Ajta í cítzata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'íjna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

⁴² Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icuaa najjmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an. ⁴³ Ajta a'íñ anxíte ti tí'ajta, a'íi pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti japuan huániumi tí'ij ráavair'e'en a'íjna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tihua'uta'áj í mej raayí'tihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'e mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useaata'a. ⁴⁴ Majta nu'u seica ciyej japua huatajaún, majta seica ciyej japua ti tí'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú na'ími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámí.

28

T'iij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tet'iij teri te'uun e'eré'etei ti e'eráhuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huam'i. Aj tu ti ráamua'areeri'i tijín ayée pu téja'arájtehuaa a'ájna ti e'eráhuachi tijín Malta. ² Majta me'ín í mej a'uun é'eche, r'i'i mú tí'iteteitesta'a itejmi jemi. Mat'iij mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuatápite'en a'iné meviiyecaa, ajta huáseevi'i.

³ Ajta a'ín Pablo, ciyej pu huaré'esej tí'ij ra'anajtuaa á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáane ti tiu'ujé'ica í tajj jetze a'iné capu rá'aviicua'ireca'a ti pisti í tajj. Ti'iquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze. ⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eche, mat'iij raasej ti cu'ucu'u a'án cáviijsaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayée mú tiú'urixaate'ecaa tijín:

—Cu xiee a'ín pú'een í ti tí'itecui'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámí á jaata'a. Mí ajta, ayée pu hui tiraavjite'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'ájna í Pablo.

⁵ Ti'iquí a'ín Pablo, raatéeca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu ti'tij a'ij ráaruu í Pablo. ⁶ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imuaajca tijín pu'uri t'n teájaasin. Majta seica miyen tijín pu'uri t'n mí'ini. Met'iijchu'eve'eca'a a'atzaj ti ti'tij a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'ájna í Pablo, capu ti'tij a'ij ráaruu. Aj mú mi seicié tiu'umuá'aj. Mat'iij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna, Dios pu hui párici.

⁷ A'ujna vejlí'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'ájna í ja'ati í ti tajtuhuan párici a'ujna ti e'eráhuachi, a'í pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apuairi'i huaíca xicaj tzajta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'ájna tijín Publio.

⁸ Ajta a'ín táatajra'an a'ájna í Publio, a'í pu tí'icui'ica'a. Jéihua pu pístacare'e, ajta a'achu'itaca'a. Ti'iquí Pablo ráamuaareca'a. Ajta raatáhuaviiri'i í Dios ti huarún. Aj pu i ra'avé'emuariej án mu'úutze'en. T'iij í huarúj. ⁹ Ayee pu'u huaríj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej tí'icucui'í í mej a'uun é'eche. A'ímej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jé'ecan mú r'i'i titaatéeje, majta nain mú titaatapuaíjve a'achú ti titá'aturaate'ecaa í tej jín á'uju'un. Tet'iijta ti huátacate tej ti á'ucí'ne.

T'iij nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ T'iij teuumé'eca huaíca máxcira'i, aj tu ti atéeci seij jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta tíj na'a caí ché'e tiú'ucimuajravi'icaa. A'u'u pu é'eme'ecan a'ájna í baarcu u Alejandria í ti taajá'uti. Ajta, ti'tij pu seijre'eca'a á ti aúnee í baarcu jetze. Ti'ti pu antítaaviihuajme'ecaa hua'apua ti ayén seijre'e tíj dioosi í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tijín Cástor, ajta í seij tijín Pólux. Tet'iijta ti te'uun a'ucíj tej ti te'uun u e'ará'asti, seij jetze í chajta'a. ¹² Tet'iij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéeche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna. ¹³ Tet'iij ti a'ucíj. Tet'iij ti te'uun vejlí'i ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'u'u tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Regio.

Yee ruijmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'eecaca'a ca'anín jime'e. Teajta seij jetze í xicaj, á'u'u tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Puteolí. ¹⁴ A'u'u tu huá'uteu seica í ta'ihuaamua'a. Mat'iij mi taatajé tej te'uun a'uteáturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayee tu te'ájna jín huaríj, tet'iij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

15 Majta me'ín í ta'ihuaamua'a í mej me'uun é'eche, mu'uri ramua'areereca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uun mú imuá e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Ti huaíca chí'íj e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

T'íj Pablo hua'usej, aj pu 'i rí'í tiraatá'a í Dios, ajta jaitze'e ahuaújca'ane í ru tzajta'a. 16 Tet'íj te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'íí mú raatá'a ti Pablo rusej námi'ihua. Sej pu'u racha'íica'a í xantaaru'u.

T'íj nu'u Pablo tihúa'a'ixaate'e a'ujna u Roma

17 Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej ti-hua'ajte'e í mej Israél jetze ajtémecan. Mat'íj tiújsej, ti'íqui Pablo ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, canu hui ti'it'íj a'íj huá'uruu a'ímej jemi í teite, canu neajta auté'itze a'íjna jime'e í taye'irá. Ayee nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'i me'újna Jerusalén, mat'íj mi a'ííme hua'utátuii í romanos. 18 Metína'íhua'uri'i, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu ti'it'íj a'íj huáruu ti ayén tiraavijte'e mej me'íjna jín naajé'ica.

19 'Canu ti'it'íj jín tihúa'axajtzí'iran í mej Israél jetze ajtémecan inee. Mi majta, mat'íj hua'újniuste, aj nu ni raatáhuaviiri'i ti a'íín raaxí'epi'íntare'en a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín César. 20 A'íí nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'i nej yé amuaatésej, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amuá'í'ici'i cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a ti'ijchú'eve'e í Dios mat'íj a'ííme í mej Israél jetze ajtémecan.

21 Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'ti'iri'i mú'eetzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuaamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati ti'it'íj jín ti'ímuaxájtzi'i, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'eetzi jime'e ti'it'íj pej a'íj huáruu mé já'ahua'a.

22 'Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'íj pej tí'ixa mú'ee, a'iné na'ími'ic'e pu a'íj pua'a namuajre'e a'íjna jime'e í ti jéjca í niuucari pej tihua'ihua'ixaa í teite. —Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í Pablo.

23 Mat'íj mi raaxí'epi'íntare ja'anáj mej majtáhua'a tiújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'íjna í Pablo. Mu'it'í mú ajteáxiireca'a í teite a'u ti Pablo a'utéveeca'a. T'íj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmu'a'anímua, raatapuá'ajtaca'a ti tihua'ú'ixaa a'íjna jime'e ti Dios tí'íajta nainjapua íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'íjna í Pablo huá'atése'eca'a ti hua'utémua'itín mej mi rá'antzaahuat'e'en í Jesús. A'íjna í yu'uxari jetze pu tihua'utá'ixaate'eca'a a'íín ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íín mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 24 Seica mú rá'atzaahuat'e'eca'a a'íj ti Pablo tihúa'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a.

25 Mat'íj mi caí a'íj tiu'utá'a. A'íj mu jín a'uc'íxi. Maúche'e mú seica ranamuá'araca'a a'íj ti Pablo tí'ixajtaca'a. T'íj ra'antipua'ajte, ayee pu ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—A'íín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzáahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'amuavaujsímua'aci'í t'íj a'íín Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

26 Aricu, huá'a tzajta'a a'ímej jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuaara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiée xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'íjna jime'e í niucari, aru caxu ramua'aréeren a'íj ti huataújmu'a.

²⁷ Ayee nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteána í huá'axiejniu'uca jetze.

Majta nácuxa'i pú'een.

Yee mú cu xiee mecaí tanamuaj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'íme mej mi yaú'itiée muá'ara'ani í ru tzajta'a,

mej mi caí yé vé'uju'un ineetzi jemi nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayee a'íjna í Isaías í Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti yú aumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u huá'a japua huatáaniuni. A'íi mú xaa ranamuajran, micu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

²⁹ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi a'ucíj í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Matí'ij mi huiráaci á pua'acié. Aj mú mi tí'itúrixáate'ajraa rujímua'a.

³⁰ Ajta a'íjna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua nine'ira'a a'ujna u chí'ita í mej huataújneij tzajta'a. A'íi pu hua'ancuré'evi'itijicare'e naíjmi'ica í mej yé'emuaarecare'e. ³¹ Jéihua pu tihuá'a'ixa'atehua'a a'íjna jime'e ti Dios nain jín antiújmu'a'aree íyey chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta tihuá'amua'atehua'a a'íjna jime'e í tavástara'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Capu tí'itziíne'eca'a a'íjna í Pablo. Ajta capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Roma a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ A'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e í nej ravaire'e í Ciriistu'u ti i'í Jesús. A'í pu na'antíhuau ineetzi, i nej i'í Pablo nej ni ne'íjna jín te'ará'asten a'ij ti a'ín tinaa'íjca. Ayee pu een jín na'avé'ehuaa huá'a tzajta'a í seica, nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios huá'a japua huániuuni.

² Jéjcuá imuá pu Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín miyen ra'utéyu'uxaca'a me'íjna jetze í yu'uxari ti yen téjmi jemi huateájturaa. ³ Ajta a'ín í niuucari, a'íj pu jime'en raxa a'íjna ti i'í yaujra'an pú'een, ti ajta airáane a'íjna jetze í David teecan. Ayee pu teja'uré'ene a'iné a'í pu teáatacan huanú'ihuaca'a matj í seica.

⁴ Mí ajta a'ín í Dios, a'í pu á'iyen ayén ra'antíhua'u ti nain jín antiújmua'areere a'íjna jime'e ti a'íjna jetze aráujca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti ayén raatamuá'a tijín niyauj pu yee pú'een. Dios pu ayén nain jín tira'íjca tí'ij a'ín a'itáara huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'í pu a'ín pú'een a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa Jesús ti ajta i'í Ciriistu'u. A'í pu tavástara'a pú'een.

⁵ Ciriistu'u nu jetze ra'ancuré'a a'íjna ti jín í Dios rí'i tinaatá'a nej ni niyen jetzen me'ecan á'ura'ani huá'a tzajta'a í teite nej ni niyen hua'utá'inen mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna í tavástara'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuate'en, naími'i í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

⁶ Seajta mú'een, mú'een xu seajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'íime í teite, í ti Dios ajta amua'antíhua'u mú'ejmi sej si jetzen ajtéme'ecanta xá'ara'ani í Jesús ti ajta i'í Ciriistu'u.

⁷ A'íjna yu'uxari jetze nu niyen tejá'amuayu'use'e naíjmi'ica mi sej se'uun huachéjme se'újna u Roma, mú'een í ti Dios já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'antíhua'u sej si jemin seíire'e xá'ara'ani. Ché'e ayén teja'uré'enen ti a'ín í Dios, í tej rájya'upua, ajta í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriistu'u, miché'e me'ín rí'i tejamuatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Pablo pu nu'u raxí'eve'e ti huaja'uvé'emuaare u Roma

⁸ Amuacaícan jime'e, ayée nu naíjmi'i rí'i tiratá'aca ne'íjna í Dios í nej ravaire'e ne'íjna jime'e sej siyen tirá'astijre'e í Dios. Jamuan í Jesús ti ajta i'í Ciriistu'u, ayée nu rí'i tiratá'aca, a'iné nain japua í chaanaca mu'uri ramua'aree sej siyen té'atzaahuate'e. ⁹⁻¹⁰ Ajta a'ín í Dios, í nej ravaire'e nain jín a'achú nej a'anca'anéecan jín niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu tirú'umua'aree nej ja'anáj ti na'a niyen amua'utámua'areeri'i net'íjta rahuavíraj ná'aye'i. Ayee nu tí'ijhuavii ti ayén neetá'acare'en í Dios nej ne'uun á'amuamuaare ná'ara'ani ti pua'a ayén Dios tirá'aca'ane. ¹¹ Jéihua nu á'amuaseijrami'i nej ni ca'aníjra'a amuaatá'an sej si se'íjna jetze aráujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si jaítze'e te'utáviicua'i.

¹² Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'e inee, tej ti tiyen che'atá tena'a ca'aníjra'a huatáta'an itejmi jemi, a'íjna jime'e tej taxí'ej té'atzaahuate'e

taxí'evi'ira'a jime'e. ¹³ Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej siyen ráamua'aree nej mu'iiti niyen raaxí'epi'intare nej ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. Tíj na'a nej amuacaí niyen tiraaxí'epi'intare nej niyen huárini, tíj na'a ti yú e'iré'ene, tí'tíj pu naatá'ijmíjri'i nej ni caí ne'uun á'ume'en. Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen che'atá nena'a tiraamuá'itin mú'ejmi jime'e í nej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ij nej neri tiraamuá'iti huá'a tzajta'a í seica í teite í mej sej chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁴ Ayee nu neri ne'íjna jín te'atánratziiri'i í Dios jemi nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej raayí'iti hua'aniyuca a'íime í mej Grecia é'eme'ecan, nej ni neajta tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Capu amín a'ij ti pua'a jeíhua mé té'umua'aree nusu ti pua'a mecaí tí'tíj a'ij té'umua'aree, naúche'e nu niyen tihua'utá'ixaate'esin najjmi'ica. ¹⁵ A'ij nu jín jeíhua a'anca'anéecan jín niyen raxí'eve'e nej neajta tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios a'amua japua huániumi, mú'een, mi sej Roma é'eche.

Ti té'evüica'i í niuucari

¹⁶ Capu netévi'iraste'e a'íjna í niuucari, sino a'ij nu jín rí'i tiratá'aca í Dios, a'iné í niuucari jetze pu me'ecan í muári'eri'ire'ara'an í Dios í ti jín huá'a japua huániumi najjmi'ica í mej ra'ará'astijre'esin, amuacaícan a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta á'iyen a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹⁷ A'ijna í niuucari jetze pu ajta seijre'e a'ij ti huaríj í Dios mej mi me'ín teite miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mú xaa ne'u ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e, me'íjna jime'e mej meri té'atzaahuat'e. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: "A'íjna ti urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi í ru tzajta'a, a'í pu ruurican huateáturaasin a'íjna jime'e ti arájca'ane a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e."

Naími'i mú á'atura í Dios jemi

¹⁸ Mí ajta, júte'e pu e'evé'eme'ecan a'íjna ti jéjre'e seijre'e ti rí'i huápi'i niu'ucami'i í Dios a'íjna jime'e a'ij mej rici í teite a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'íjna jime'e í mej meri mé rúurie í Dios, majta a'ij pua'a tihua'ajcha'íi í ruxí'ej teite, majta miyen tihua'íjmíi mej caí ché'e ranajche í Dios tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú 'een jín huá'aruure mej mi a'ij pua'a tí'titete'ítesta muá'ara'ani. ¹⁹ Ajta tíj na'a ti ayén l'irí'iri ti ja'atí ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti 'een í Dios, matíj mena'a pua'amé í teite miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a a'iné Dios pu rusej ari hua'utasejrate.

²⁰ Tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, temua'a pu naa ayén tihua'amitiejte'e á'aye'i a'íime a'íjna í tej caí rasise'i tají'i jime'e. A'í pu xaa ayén tirá'amitiejte'e á'aye'i a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios, ajta ti ayén huateáturan tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, tíj na'a rusén jime'e, a'iné ayée pu 'een í Dios. Ayee pu tirá'amitiejte'e á'aye'i a'íjna jime'e ti Dios ari raatétaahuaca'a. A'ij pu jín, capu rí'iri ti ja'atí ayén jetzen sej té'ujpuaapua'are'en. A'íime mú rujímua'a miyen pú'een. ²¹ A'í mú ramua'atejca'a í Dios. Majta raatéxieehuataca'a me'íjna jime'e mej caí ché'e ranajcheca'a me'íjna ti í'í Dios, camu majta rí'i tiraatá'acare'e. Mí majta a'íime, a'ij mú jetze ucájrapi mej me'íjna jetze tiú'umua'ati í mua'atzíra'a ti caí tí'tíj vaire'eca'a. Capu ché'e huatá'iristareca'a ti ayén tihua'utámitiejte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

²² Mat'ij mauj miyen tí'ixajta'a a tijín teen tu yee r'í'i metíteumuámua'aree, capu ayén te'irájraa. Jaítze'e mú caí mé uumuámua'aree muá'araa. ²³ Ayee pu tihua'aruurejca'a asta mena'a caí raatapuá'ajta'a mej miyen r'í'i tiraatá'an me'íjna í Dios ti caí ja'anáj mi'ini. Ayee mu'u seij huateánajcheca'a ti ayén seijre'e tíj tevi na'ari tíj pina'a nusu tíj tí'títj ti muáacuaca ajta'íicajmee ca'ín tí'títj ti á'usinuren.

²⁴ A'íj pu jín Dios ayén mé hua'uhuá'axi mej mi miyen ra'ará'astijre'en najjmi'í tíj na'a ti a'ij pua'a 'een ti ayén tihua'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tí'títj ti na'a ti a'ij pua'a 'een í mej jín huaújtemua'ave'en. A'íi mú majta miyen tí'ijri'irée muá'araa í ru jetze tíj na'a ti tiu'utévi'iraste'e.

²⁵ Ayee pu a'íjna jín tihua'uruu a'iné a'íi mú ya'uhuá'axi me'íjna ti jíme'en raxa í Dios tzáahuatí'ira'a jime'e mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna ti hua'ítzi na'a pú'een. A'íi mú miyen hua'uté'najcheca'a, majta hua'utévai a'íimej ti Dios huá'utaahuaca'a. Camu ché'e mi ravaíre'ecu muá'araa me'íjna í Dios, í tej tiyen r'í'i tiratá'aca tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

²⁶ A'íj pu jín Dios ayén hua'utá'a mej mi miyen ra'ará'astijre'en tí'títj ti a'ij pua'a éene'ecan jín huíránineica í huá'a tzajta'a, tíj na'a ti tiu'utévi'iraste'e. Ajta a'íime í mej 'uuca í mej huá'a jetze ajtème'ecantaca'a, a'íi mú tiratépuapua'ajtehua'a mej miyen tite'enteú'naxca teteca jamuan a'ij ti a'ín Dios tihua'uteájtuaa. Ayee mu'u 'een jín huaríj mej mi miyen seicié huárini ti caí a'ín Dios ayén éeni'ici'e tihua'uteájtuaa.

²⁷ Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a tiratépuapua'ajtehua'a mej miyen tihua'anteánaxcan í 'uuca a'ij ti tiraaxí'epi'intare í Dios. Ayee mú éeni'ici'e huaríj me'íjna jime'e mej ruxí'ej teteca jamuan huaújxana'acira'aten a'íjna jime'e í ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a huíránineí. Ayee mú huaríj me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e í ruxí'ej teteca jamuan. A'íj pu jín pu'uri tihua'ucí'i a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e í mej jeíhua huápi'i a'ij pua'a huaríj.

²⁸ Ajta, a'iné capu ayén tihua'amitiejte'eca'a ti ayén raavíjte'eca'a mej miyen ráamua'ati í Dios, a'íi pu ayén hua'utá'a mej miyen tiú'umua'ati a'ij mej tirájteu rujímua'a a'íjna jime'e í rumua'atzíira'a. Ayee mu'u huaríj me'íjna jime'e ti caí tí'títj vaíre'e, ajta mej mi miyen tí'ijri'irée tíj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e.

²⁹ Nain pu huá'a jemi seijre'e ti a'ij pua'a 'een. A'íj mú jín huaújxana'acira'ataca'a, majta a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Jé'ecan mú tí'inecua'atzeca'a. Jee xaa ne'u a'ij mú pua'a tí'titeteitestaca'a. A'íj mú jetze ucájrupi: a'íi mú tí'titeúra'ate'ecare'e í tí'á'ara'an í ruxí'ej tevi. Majta tí'titecui'ica. Jéihua mú majta ruté'axi'icaa. Majta rucuanamua'ajca'a rujímua'a. Majta mú a'ij pua'a huá'aruurejca'a í ru'ihuaamua'a. Jee xaa ne'u, ayée mú rici. A'íj mú pua'a tiú'ujjepe'e.

³⁰ Hua'ítzi mú jín tihua'á'ixaate'e í ruxí'ej teite, majta rájcha'íire'e í Dios. Majta ruxí'evi'ira'a jín hua'utéxieehuataca'a í ruxí'ej teite. Majta á'ujtzaahuate'e. Ayee mú ruseíjrataca'a mej nu'u huápi'i ruxe'eve'e. A'íj mú majta jetzen ucájrupi a'ij mej ye'í huárini mej mi a'ij pua'a tihua'utzeíjrajmua'an. Camu majta huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. ³¹ Camu a'atzu miyen tí'ijri'ire ti xí'epi'in 'een seijre'e. Jéihua mú majta caí araúaste í mej jín te'ataújratziiri'í. Camu majta huá'axe'eve'e í rufetestemua'a. Camu a'atzu xaa ne'u hua'acu'uvée muá'aye'í í ruxí'ej teite.

³² Rumua'atzíira'a mú jín tirú'umua'aree a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tiráaci'iti ti huámi'ini a'íjna í ja'ati ti ayén tí'ijri'ire.

Capu huá'a jetze ruxe'eve'e. Maúche'e mú miyen ríci. Majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a tí'ijrí'irée muá'ara'ani.

2

Dios pu tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e í teite

¹ Pajta mú'ee, ja'atí pej pírici, ti pua'a piyen seij jetze tí'ijpua'ajte'e í a'axí'ej teví tí'tíj jime'e. Capu rí'írí pej piyen tiu'utaxáj yee capej a'ín pu'éene'e í pej jín piyen huaríj tí'tíj ti a'ij pua'a 'een. Mú'ee pej asej í jetze tí'apua'ajte'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a tí'tiá'acha'í a'ij ti a'ín tí'tiújcha'í a'íjna í pej jetzen tí'tíj jín tí'ijpua'ajte'e. ² Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti a'ín Dios ayén tihua'uxíjte'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'í.

³ ¿Ni qui ayén timuá'amitiejte'e ti caí Dios puajtzi muaatá'asin, mú'ee mi pej piyen che'atá pena'a a'ij pua'a tí'tiá'acha'í tíj ajta a'ín a'ij pua'a tí'tiújcha'í í pej jetzen tí'ijpua'ajte'e tí'tíj jime'en? ⁴ ¿Ní qui mú'ee pej raatéxíehuataca'a pe'íjna í Dios ti jeíhua huápí'í rí'í timuaatá'aca, ti ajta mua'acu'uvée á'aye'í? Aúche'e pu té'eviiuca'i mú'eetzi jime'e. ¿Ni caí tí'tíj mú'eetzi jetze tásiseiri ti Dios ayén rí'í timuaatá'aca pej pi seicié tíu'umua'ati í jemin?

⁵ Mí pajta mú'ee, ¿a'íné pej pi peri ra'íteána í á'axiejniu'uca pej pi caí seicié tíu'umua'ati í Dios jemi? Ayee pej ramuá'ítici ti a'ín Dios jeíhua huápí'í puajtzi muaatá'asin a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen ayén huatasej're'en á'jé're'e í Dios tí'ij nain jín tí'té'axijte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ A'í pu Dios nu'u ja'atí ayén tiu'utá'asin a'ij ti nu'u tiraavíjte'e seij ajta seij. ⁷ Majta seica, a'í mú í mej miyen té'eviiuca'i mej miyen rí'í titetiújcha'í me'íjna jime'e mej miyen rahuauhauu ti Dios ayén rí'í tihua'utá'an, ti a'ín ajta ve'ecán jín tihua'uta'ajte'en, ti ajta ayén tihua'utá'an mej mi ruurican huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e, ayée pu xaa ne'u tihua'aci'iti mej ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ajta a'íme í mej rujímua'a mena'a rájteuve, majta caí á'ujca'ane mej miyen ra'ará'astij're'en a'íjna jime'e ti ayén tí'ayajna, sino a'í mu'u me'íjna jín ra'ará'astij're'e me'íjna ti huá'a tzajta'a huíránine'i ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tihua'aci'iti ti Dios ayén hua'ajteá'axí'isin. A'ij pu pua'a tihua'utá'asin í puajtzi a'íjna jime'e ti níu'ucami'í.

⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej a'ij pua'a titetiújcha'í, jé'ecan pu hua'utamuarí'eriste'esin. Dios pu huápí'í puajtzi hua'utá'asin, amuacáí a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, ajta á'yien a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁰ Majta a'íme, matíj mena'a pua'amé í mej rí'í titetiújcha'í, Dios pu ayén rí'í tihua'utá'asin. A'í pu ajta ve'ecán jín tihua'uta'ajte'esin. Temua'a pu naa hua'anpuá'ajte'esin tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu xaa ne'u tihua'aci'iti a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ayee pu té'eme a'íné naími'í mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. ¹² Matíj mena'a pua'amé í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée mú majta á'apua'aren. Mí ajta Dios pu caí huá'axijte'esin a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íme í mej ra'ancuré'a me'íjna í niuucari, ti pua'a miyen tí'tíj jín até'ítze'ara'an, matíj mena'a pua'amé, a'íjna í niuucari, a'í pu xaa tí'tíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin. ¹³ Ayee pu'u, a'íné a'íme í mej urarí'ene'acan

jín huateáturaasin í Dios jemi, camu miyen huateáturaasin me'íjna jime'e mej ranamua me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta. Camu xaa ne'u, sino ayée mú xaa urar'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'íj ti tirá'axa a'íjna í niuucari.

¹⁴ Jee xaa ne'u, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari, ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'íj ti tí'ixa me'íjna jime'e mej a'íj tirájteu í ru tzajta'a, ayée pu a'íjna jín huataújmu'a'a mej ru tzajta'a a'íj tirájteu me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta.

¹⁵ A'íi mú miyen tí'itaseijrate'e tíj na'a a'íj ti a'íin tí'íjxe'eve'e í niuucari í mej jín tí'ajjta. A'íi pu seijre'e í huá'a tzajta'a. Tzáahuati'ira'a pu jín hua'atá'aca mej xaa tirú'umua'aree a'íj ti tí'íjxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee pu huá'a jetze tí'ípuaapua'ajte'e í huá'amua'atziira'a, ajta a'íi pu tihua'atá'uuni'iraca.

¹⁶ Ayee pu té'eme a'íj nej tejá'amuamua'ate. A'ájna xicájra'a jetze ti jetzen nain jín antiújmu'a'areere a'ame a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, Dios pu raatá'asin ti a'íin Ciríistu'u huá'axijte'en í teteca tíj na'a í mej jín miyen tiú'uruu avítzi jime'e.

A'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, ajta í niuucari ti Moisés raateájtuaa

¹⁷ Pajta mú'ee, tiché'e tiyen mú'etzi jín tiu'utaxáj pej nu'u pe'íjna jetze ajtème'ecan í Israél, pajta rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta, pajta piyen á'atzaahuat'e pe'íjna jime'e pej nu'u ranajche tzáahuati'ira'a jime'e í Dios. ¹⁸ ¿Ni qui ayén ti'ayajna, nusu peri ramua'aree a'íj ti a'íin tí'íjxe'eve'e? ¿Ni pajta peri piyen raxí'epi'intare'e í ti í'ixi'epi'in pe'íjna jime'e pej temua'a naa tíhuá'amua'ate pe'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajjta?

¹⁹ ¿Ni qui pajta piyen tí'imua'atze pej nu'u raayí'iti pej tíhuá'umua'aten a'ímej í mej caí ja'anáj tí'ihuaújmu'a'ate? ¿Na'ari pej nu'u raayí'iti pej tíhua'utaseijrate'en tzáahuati'ira'a jime'e a'íj ti 'een í Dios? ²⁰ ¿Ni qui piyen raayí'iti pej rí'í tíhuá'umua'aten a'ímej í ti caí ayén tíhuá'amítiejte'e a'íj ti tíraavíjte'e, nusu piyen raayí'iti pej tíhuá'umua'aten a'ímej í mej caí xí huavaújse? ¿Ni qui ayén tí'ayajna pej piyen raayí'iti a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajjta, ti ajta ayén tzáahuati'ira'a jín té'eyu'usi'í? ¿Ni tzaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í niuucari pej pi nain jín rú'umua'areere?

²¹ Tí pua'a ayén tí'ayajna mú'etzi jemi, mi pej seica tiú'umua'aten, ¿a'iné 'een jime'e pecaí piyen tíá'amua'ate aseíj? Mí pej piyen tíhuá'amua'ate mej nu'u caí tiu'unáhua'an, ¿ai qui piyen caí tí'inahua'aj mú'ee? ²² Ayee pej pajta tíhuá'ixaate'e mej nu'u caí ruxána'acira'ate. ¿Ni qui mú'ee pecaí axana'acira'ate? Mí ti caí mua'aráanajche mej huá'anajche í mej caí dios pú'een, ¿ni pecaí piyen tí'inahua'aj huá'a teyujta'a tzajta'a? ²³ Mú'ee pej ca'anéeri hua'atá'aca mej mi ratéxiehua í Dios a'íjna jime'e pej caí ra'ará'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta. Mí pajta mú'ee, mú'ee pej ahua'atzaahuat'e pe'íjna jime'e í niuucari.

²⁴ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'í, tíjín: “A'íj mú pua'a tiya'useíj í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mú'ejmi jime'e.” ²⁵ Tí pua'a piyen rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta, aj pu xaa ayén tímuaatévair'esin ajta, mi ráamua'aree í teite pej pe'íjna jetze ajtème'ecan a'íjna í Israél. Mí ajta, ti pua'a piyen tí'itíj jín auteáturan pe'íjna jetze í niuucari, ayée mú muáruuren matíj hua'arujca a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Ajta, ja'atí ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti pua'a a'áin ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ¿ni caí Dios ayén tiraatá'asin a'ájna í ja'atí ti ayén éene'en huateáturan a'ámej jemi í mej Israel jetze ajtém'e'ecan tíj í ja'atí ti ra'antisíjcheca'a í runavij? Jee xaa ne'u, ayée mú rici. ²⁷ A'ájna í ja'atí ti caí ra'antisíjcheca'a í runavij ti ajta auj rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, a'á pu muá'axijte'en mú'eetzi a'ájna jime'e pej até'itzea'ara pe'ájna jemi í niuucari. Capu amín a'ij pej peri ra'ancuré'a pe'ájna í niuucari, pajta ra'antisíjcheca'a í á'anavij.

²⁸ Tí pua'a ja'atí ayée na'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, capu ayén huataújmua'a ti a'áin í ja'atí tzáahuatí'ira'a jín Israel jetze ajtém'e'ecan. Capu xaa ne'u. Ajta a'áin í ja'atí ti ayén ra'antisíjcheca'a í runavij, capu ayée na'a tí'ivaire'e ti ij ayén seire'e á'ara'ani mé jéjre'e í huá'ire'ara'an jetze. ²⁹ Capu ayén tí'ayajna ti ja'atí tzáahuatí'ira'a jín Israel jetze ajtém'e'ecan a'ájna jime'e ti a'áin te'ará'astijre mé jéjre'e seijre'e. A'á pu'u xaa ruxe'eve'e ti a'áin nain jín araúrasten í ru tzajta'a. Ajta, a'ájna í tí'ití ti tí'ivaire'e ti ij ja'atí ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi, capu a'á na'a í mej miyen tí'ijri'ire í ruhuá'ira'a jime'e. Capu ajta a'á na'a pírici í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, sino a'á pu a'áin pírici ti a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rí'í ráaruuren í ja'atí í tzajta'an. Ajta a'ájna í mej jín rí'í tiraatá'asin a'ájna í ja'atí, capu huá'a jemi a'íránineica í teite sino Dios pu jemi airánineica.

3

Cirístu'u pu tá'ari'ira í tej jín auteájturaa í Dios jemi

¹ ¿Tí'tájni jín a'ij rá'amua'araj a'ájna í ja'atí ti Israel jetze ajtém'e'ecan? ¿Ni qui tí'tíj a'ij tiraatéva'iri ti a'áin ra'antisíjcheca'a í runavij? ² Ayej xaa ne'u. Jéihua pu tira'ancuré'asin, ajta mu'licáca pu jín raatéva'iri, a'ájna jime'e ti Dios amuacá raateájturaa í runiuuca a'ámej jemi í mej Israel jetze ajtém'e'ecan.

³ Mí majta seica, camu miyen tira'ará'astijre. ¿A'íné huataújmua'a a'ájna í mej caí miyen tira'ará'astijre? ¿Ni qui miyen ra'uré'uuna me'ájna ti jín Dios te'ataújratziiri'í? ⁴ Camu a'atzu xaa ne'u. Ché'e ayén éene'en í Dios jemi ti a'áin Dios rusej ayén tzáahuatí'ira'a jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Mí majta í teteca, ché'e ayén éene'en mej tí'ihua'itaca. Ché'e ayén éene'en a'íné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Mej mí ráamua'aree ti ayén tí'ayajna
a'ij pej peri tiu'utaxájtaca'a,
pej pí tiu'utémuatín pe'ájna jime'e
matí'ij me'áin muá'axijte'en.

⁵ Tí pua'a ayén seijre'e ti Dios ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa a'ájna jime'e tej caí rá'astijre'e iteen, ¿a'íné huataújmua'a amájna? ¿Ni qui tiyen tiu'utaxáj a'ij mej tí'ixaxa'a a'áime í mej caí ramua'ate í Dios? Ayeé mú tíjín: “Capu nu'u xé'epí'ín rici í Dios a'ájna jime'e ti a'áin huataniú'ucan itejmi jemi.”

⁶ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ayén tí'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a a'áime, ¿a'íné auj tí'iri'iri ti a'áin Dios huá'axijte'en na'jmí'lica í mej yen huachéjme í chaanaca japua? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁷ Rí'irí ti ja'atí ayén tiu'utaxáj yee: “¿A'íné 'een jime'e Dios ayén auj ná'axijte'en a'ájna jime'e í nej nu'u auteájturaa í jemin? Capu ayén tiraavíjte'e a'íné Dios pu jaítze'e tzáahuatí'ira'a jín huateáturaasin a'ájna jime'e nej nu'u tí'ihua'itaca. Ajta jaítze'e mú miyen rí'í tiratá'aca í Dios me'ájna jime'e.”

⁸Tí pua'a ayén ti'ayájnache'e a'ij ti'ti'ixa a'íjna í ja'ati, ayée pu ajta ri'iríistaca'a tej tiyen tiu'utaxájtache'e tijín: "Tiché'e nu'u tiyen a'ij pua'a tirájcha'íi ti ij ayén huatéaturan í ti í'ixi'epi'in." Jee xaa ne'u, ayée mú seica ta jetze tí'ijpua'ajte'e tej nu'u tiyen tí'ixaxa'a. Mu'uri xaa ne'u miyen ra'antimuá'iti ti Dios ayén a'íjna jín huá'axijte'en. Naími'í tu auteájturaa í jemin.

⁹¿A'íné na'aquí? ¿Ni qui ayén huataújmu'a'a ti jaítze'e naa tí'itavaire'e itejmi í tej Israél jetze ajtémecan caí a'ímej? Capu xaa ne'u a'atzu, a'íné tu'uri tiyen raataxájtaca'a ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een, a'íi pu ta'antimuá'iti tej ti a'uté'itzee í Dios jemi naíjmi'íca iteen í tej Israél jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ¹⁰Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'íné ayée pu té'eyu'usi'í tijín:

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén urarí'ene'acan jín seijre'e.

Capu ja'atí.

¹¹Capu nu'u mé'e ja'atí

ti yaú'ítie a'ij ti 'een í Dios jemi.

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén rahuauhaua ti ij raateánajche.

¹²Naími'í mú meri mé rúurie méjca'í.

Camu ché'e ti'ítíj jín tí'ivaire'e í jemin.

Capu mé'e ja'atí

ti ayén r'íi tí'itíújcha'íi.

Capu ja'atí xaa ne'u.

¹³A'ij pu pua'a namuajre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Runeanu mú jín tí'ihua'ítaca

mej mi huá'ucuanamuan í ruxí'ej teite.

Ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í niuucari

í mej jín tí'ixaxa'a

tíj ajta í huá'ave'eri ti je'ihua'jé'ica,

a'íjna ti cu'ucu'u jetze 'aíjninei.

¹⁴Jéihua mú a'ij pua'a tíú'ujjepe'e,

majta huá'pi'í jeíhua huá'ajaaxiejte'e í ruxí'ej teite.

¹⁵Ca'anacan mú a'uruáachejye'í

mej mi seij huajé'ica mé já'ahua'a.

¹⁶A'u ti na'a mej é'eciñej,

a'íi mú a'ujca'anéecan jín raaté'uuna

tíj na'a ti a'uun tejé'eseijre'e.

Jéihua mú puaíjtzi hua'atá'aca í ruxí'ej teite.

¹⁷Capu ayén tíhua'amítiejte'e a'ij ti 'een

tí'ij Dios hua'utéjpua'ajte'en í teite mej mi ru'ihuaamua'atan temua'a naa.

¹⁸Camu majta rá'atése'e í Dios.

Camu majta ratá'aca ti huá'a jemi seijre'e.

¹⁹Teajta iteen, tu'uri tiyen ramua'aree a'ij ti'ti'ixa í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee pu tíhua'ixaate'e a'ímej í mej jetzen ruxe'eve'e mej miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í niuucari. Ajta ayén huatétuihuaca'a mej mi huatéaturan mej caí ché'e ti'ítíj xajta naíjmi'í í teite me'íjna jime'e ti caí ché'e mé'e tí'ítíj í mej ru jetze rujpuá'ajte'en. Ayee pu'u te'irájraa ti ij ayén ámitieere'e

ti Dios huá'axijte'en najjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua a'íjna jime'e mej auteájturaa í jemin.

²⁰ A'íj pu jín, capu ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín ja'atí ayén rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta. Mí teajta iteen, ayée tu 'een jín ramua'aree tí'itíj ti pírici ti a'íj pua'a 'een te'íjna jime'e ti caí ri'írí tej nain jín ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari.

²¹ Ajta íjii, pu'uri ayén titaatasejrate a'íj ti tí'írí'írí tej tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Tu'uri ramua'aree ti caí ayén che'atá na'a tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta. Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a tí'íta'ixaate'e a'íjna í niuucari, majta a'íime í mej mejmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²²⁻²³ Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'ti najjmi'ica mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'asten me'íjna í Jesús ti ajta í'í Círístu'u. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'ti a'íimej í mej Israél jetze ajtème'ecan, majta a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íné naími'í mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. Naími'í mú majta auteájturaa í jemin. Ajta capu ja'atí ayén raayí'ti tí'íj ayén nain jín rí'í tiraatá'an í Dios.

²⁴ Ajta pu Dios ruxí'evi'ira'a jín ayén tihua'uxí'epi'íntari'írí'í mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti a'íj pu ayén rí'í tihua'utá'a. Ayee pu 'een jín huá'a japua huaniú a'íjna jime'e a'íj ti huaríj í Círístu'u ti ajta í'í Jesús. ²⁵ Dios pu ayén raateájtuaa í Jesús huá'a tzajta'a a'íime í mej yen japan huachéjme íyen chaanaca japua ti ij a'ín ayén huataúra'an tíj muai'ivéjri í ti jín tiu'utaná'chita a'íjna jime'e í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. Ajta ti ij a'ín hua'utéjpu'a'ajte'en í Dios jemi a'íjna jime'e mej rá'atzaahuat'e. Dios pu ayén huaríj ti ij ayén tihua'utasejrate'en ti caí a'ín a'íj pua'a huaríj tí'íj a'ín amuacaí tihua'utá'uuni'írí'í í mej jín auteájturaa í jemin. Capu a'ájná'imua puaíjzi hua'atá'acare'e. ²⁶ A'íj pu ajta ayén huaríj mej mi me'ín í mej huáteite íjii miyen raasej ti a'ín xí'epi'ín huaríj a'íjna jime'e ti rusej urarí'en. Ayee pu ajta huaríj mej mi ráamua'aree ti ajta xí'epi'ín rici a'íjna jime'e ti ayén tihuá'axi'epi'íntari'í mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, najjmi'ica, a'achú mej pua'amé rá'astijre'e.

²⁷ Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni jín tá'atatzaahuat'e? Catu tí'itíj jime'e, a'íné capu ché'e ayén tiraavíjte'e. ¿Ti'itájni pírici í niuucari ti taatá'íjmíjra? ¿Ni qui a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta? Capu xaa ne'u a'ín pú'een, sino a'íjna í niuucari í tej jín té'atzaahuat'e.

²⁸ Ayee pu xaa ti'ayajna, a'íné ayée pu titá'amitiejte'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín ja'atí té'atzaahuat'e. Ajta capu tí'itíj jín raatéva'írí ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta.

²⁹⁻³⁰ Ajta a'ín í Dios, ¿ni qui ayée na'a pú'een huá'a Dios, í mej Israél jetze ajtème'ecan nusu ajta huá'a Dios pú'een a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan? Jee xaa ne'u, a'íj pu ajta huá'a Dios pú'een a'íné seij pu'u a'ín pú'een í Dios. A'íj pu huá'axijte'en a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin me'íjna jime'e í mej té'atzaahuat'e. A'íj pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íné ayée mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e. ³¹ ¿Ni qui tiyen te'íjna jín ra'uré'uuna te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjta te'íjna jime'e

tej tiyen té'atzaahuat'e? Catu xaa ne'u. Mí teajta iteen, teen tu te'íjna jín raanaíjmire'en.

4

Jíme'en a'íjna í Abraham

¹ ¿A'íné tena'a tiu'utaxáhta te'íjna jíme'e í tayaaxújci'i, a'íjna í Abraham teecan, í tej jetzen airáane? ¿A'íné tíraarí'ire a'íjna jemi í Dios?

² Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ti pua'a a'ín Abraham ayén ri'éene'ecán jín huateáturanche'e í Dios jemi, a'íjna jíme'e ti ayén ti'itíj jín te'ará'aste, aj pu xaa ri'iríista á'ame'enche'e ti a'ín rusej ahuaujtzahuat'e'en. Mí ajta caí, capu a'atzu ri'iríistaca'a ti ayén huárini í Dios jemi.

³ Mí ajta, ayée pu té'axa í yu'uxari jetze tíjn: "Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios. A'íj pu jín, ayée pu Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'í ti a'ín ayén urarí'ene'acan jín huateáturaa í jemin." Aye pu té'eyu'usi'í. ⁴ Niché'e seij huataxáj í niuucari. Tí pua'a ja'atí ti'itíj jín tí'imuari'e, ayée pu ruxe'eve'e mej tiraanáchite'en me'íjna jíme'e ti a'ín tiu'umuáriej. Camu tí'itíj raatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jíme'e, sino ayée mú tí'ijnajchite'en a'íj ti tiraavíjte'e.

⁵ Aye pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti ja'atí ayén raamuá'itín ti ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jíme'e ti ayée na'a tiu'umuáriej tí'itíj jíme'e. Mí ajta a'ín, ti pua'a ayén rá'antzaahuat'e'en a'íjna ti tihuá'axi'epi'íntari'ire a'ímej í mej a'íj pua'a titetiújcha'ií mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, ti pua'a rá'antzaahuat'e'en na'a a'íjna í ja'atí, Dios pu a'íjna jín tí'íjxi'epi'íntari'iran ti ij a'ín ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

⁶ Ajta, ayée pu che'atá na'a ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í David teecan ti ayén té'axa ti nu'u Dios ayén ri'í tiratá'aca a'íjna í ja'atí ti Dios ayén tíj'íjxi'epi'íntari'ire ti ij ayén a'ín ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu ajta nu'u jetzen ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí caí tiu'umuáriej tí'itíj jíme'e ti xí'epi'ín 'een. ⁷ Ayen tíjn:

Rí'í pu tihua'utá'a a'ímej

í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'í

í mej jín auteájturaa í jemin.

Miché'e me'íjna jín huaújtemua'ave'en,

a'íné capu ché'e puaíjtzi hua'utá'asin.

⁸ Rí'í pu tiratá'aca a'íjna í ja'atí

ti Dios caí ayén jetzen tí'itíj jín te'ujpuá'ajte'en

ti a'ín tí'itíj jín auteájturaa í jemin.

⁹ Ajta a'íjna í ti jín Dios ri'í tihua'atá'aca, ¿ni qui a'ímej na'a ci'íti í mej meri ra'antisíjcheca'a í runavij na'ari ajta ayén tihuá'aci'íti í seica í mej caí miyen ra'antisíjcheca'a í runavij? Aye nu neri tejámuaatá'ixaa ne'íjna jíme'e í Abraham teecan, ti Dios ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'í ti a'ín ri'éene'ecán jín huateáturaa í jemin, a'íjna jíme'e ti a'ín Abraham ayén rá'antzaahua.

¹⁰ ¿A'anajni ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'í í Dios? ¿Ni qui ayén ráaruu tí'íj Abraham caí xi ra'antisíjcheca'a í runavij? ¿Na'ari ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'í tí'íj a'ín ayén ari ra'antisíjcheca'a? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'í tí'íj ari ra'antisíjcheca'a í runavij sino tí'íj caí xi ra'antisíjche. ¹¹ Aj pu'í ayén raateájtuaa a'íjna í ye'irá mej mi miyen ra'antisíjche í runavij. Ajta ayén huataujmuajcaa a'íjna í ye'irá ti a'ín

Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, a'íjna jime'e tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij, a'í pu rá'antzaahuate í Dios.

A'íj pu jín, a'íi pu a'ín pú'een í huá'ahuaacixa'a najmí'i a'íime í mej caí ra'antisí'iche í runavij, í mej majta té'atzaahuate'e. A'íj pu jín Dios ayén che'atá na'a tihuá'axi'epi'íntari'ire mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateátturan í Dios jemi tíj a'íjna í huá'ayaaxujci'i. ¹² Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'í pu ajta huá'ahuaacixa'a pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij. Majta a'íime, camu miyen mena'a ra'antisí'iche í runavij, sino a'í mú majta miyen éene'e r'íi titetiújcha'íi tíj ajta a'íjna í Abraham teecan r'íi tí'tiújcha'íica'a, a'íjna tí tahuáacixa'a pú'een, tí ajta té'atzaahuate'eca'a tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij.

I tí jín Dios te'ataújratziiri'i, a'í pu raana'íjmire a'íjna jime'e tej rá'antzaahua

¹³ Ajta pu Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham, ajta a'íimej jemi í mej jetzen airáne ti nu'u ayén tiráaci'iti nain tí seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios ayén te'ataújratziiri'i, a'íjna jime'e tí a'ín Abraham ayén rá'astijre'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu xaa ne'u, sino ayée pu 'een jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e tí a'ín Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateátturan í Dios jemi a'íjna jime'e tí té'atzaahuate'eca'a.

¹⁴⁻¹⁵ Ayee pu'u na'a, a'íne tí pua'a ayén tihuá'uci'iti a'íimej í mej rá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e ayén ruxe'eve'e tí ja'atí ayén té'antzaahuate'en, ajta capu ché'e tí'itíj vaire'e í tí jín Dios te'ataújratziiri'i. Pua'íjti pu hua'atá'aca a'íjna jime'e tí caí rí'irí tí ja'atí nain jín ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari. Mí ajta, camu tí'itíj jín auteátturan tí pua'a caí seijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁶ A'íj pu jín, a'íjna tí jín Dios te'ataújratziiri'i ayén tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej miyen té'atzaahuate'e tí ij ayén éene'e á'ara'ani tí Dios rux'í'evi'ira'a jín rí'í tihuá'utá'an, ajta tí ayén záahuati'ira'a jín tihuá'aci'iti najmí'ica a'íimej í mej me'íjna jetze airáne í Abraham teecan. Najmí'ica pu tí'ici'iti amuaacán a'íime í mej ra'antisíjcheca'a í runavij, ajta a'íime í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í Abraham teecan. A'í pu a'ín pú'een í tahuáacixa'a, najmí'ica a'achú tej pua'amé.

¹⁷ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín: "Ayee nu neri timuaaxí'epi'íntari'iri'i mú'etzi. Mu'íití mú teite mú'etzi jetze a'íránejsin." A'íj pu jín, ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios, tí a'ín Abraham teecan a'ín pu'éene'e já'araa í tahuáacixa'a. Abraham pu ayén rá'antzaahua a'íjna í Dios tí raay'í'iti tí ajtahua'a hua'utátisten í huá'axiejniu'uca a'íimej í mej meri huácuí. Ajta a'íjna í tí caí xi tí'seijre'e, Dios pu runiuuca jín ayén tí'ixaxa'a tí'ij ajta ayén te'irájra'ani.

¹⁸ Ajta a'ín í Abraham, tí'ij ayén tirá'amitiejte'eca'a tí caí ché'e a'íj tí'irí'iristaca'a tí típe'eri á'ara'ani, mí ajta, ayée pu té'antzaahua mej miyen mu'íití jetzen tite'iránejsin í teite a'íj tí Dios te'ataújratziiri'i í jemin. Ayen tíjín: "Ayee mú pua'amé muá'aju'u a'íime í mej mú'etzi jetze a'íránejsin matíj xu'ura'ave pua'an."

¹⁹ Pu'uri rájcha'íica'a a'íjna a'achú cumu anxíte nine'ira'a a'íjna í Abraham. A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a tí ari á'apua'aren í rutevij jetze. Ayee pu che'atá na'a tí'imua'ajca a'íjna í ru'íj jime'e, a'íjna í Sara, tí caí ché'e rí'iristaca'a tí tiyaúj á'ara'ani.

²⁰ Capu amín a'íj. Capu raatéxíehuataca'a tí rá'antzaahuate'en. Jé'ecan pu ra'utámua'areeri'i a'íj tí te'ataújratziiri'i í Dios. A'íj pu jín, huateújca'ane í ru'zajta'a tí ij jaítze'e ayén té'antzaahuate'en. Ajta, a'í pu r'íi tiraatá'a í Dios.

²¹ Ayee pu nain jín tirá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén raayí'iti ti ayén huárini í rumuári'eri'ire'ara'an jíme'e a'ij ti a'ín ari te'ataújratiiri'i. ²² A'ij pu jín ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i ti a'ín Abraham rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

²³⁻²⁴ Ajta a'ijna í niuucari ti jíme'en ayén Dios tiraaxí'epi'intari'iri'i, capu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a ti ij ayée na'a tiráaci'iti a'ijna sino ayée pu ajta tí'itaci'iti itejmi. Dios pu ayén che'atá na'a titaaxí'epi'intari'iri'i itejmi tej ti teajta rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee pu ajta tí'itaci'iti itejmi, i tej rá'atzaahuatete a'ijna ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'ijna í Jesús ti ajta a'ín pú'een í tavástara'a.

²⁵ A'í pu ayén huataújtuii ti i huámí'ini ta jetze me'ecan, ti ij a'ín tiu'unájchitaca'a ta jíme'en í tej té'echa'í'ica'a tel'ijna jíme'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu'í Dios a'ijna jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

5

Capu ché'e taci'iti itejmi í puaíjtzi

¹ Ayee pu ti'ayajna. Tu'uri rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi a'ijna jíme'e í tej té'atzaahuatete. Ajta a'ín í tavástara'a, a'ijna Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u, a'í pu ayén ta'anpuá'ajte í Dios jemi. ² Pu'uri xaa ne'u rí'irí tej tiyen huataseíjre'en jemin ti ij íjii, a'í rí'í titaatá'an. Ayee tu éeni'ic'e seíjre'e ti a'í rí'í titaatá'a. Teajta tiyen tel'ijna jín tátemua'ave'e tel'ijna jíme'e tej teuj rachú'eve'e a'ájna xicáara'an í tej jetzen seíjre'e tá'ara'ani tel'ijna jamuan í Dios ti ayén rí'í huápí'í naa seíjre'e mej mi mel'ijna jín rí'í naa tira'utasej í teite. ³ Capu a'í na'a, sino teajta tel'ijna jín tiyen tátemua'ave'e tel'ijna jíme'e í tej jín rajpuaíjtzi, a'íné ayée tu tí'ijmua'aree tej tiyen raayí'iti tej te'utáviicua'í tel'ijna jíme'e tej tí'itj jín tirajpuaíjtzica'a.

⁴ Ajta, ti pua'a tiyen raayí'iti tej tiyen te'utáviicua'í, teajta tu teri tiu'utéemua'iti í Dios jemi. Tí pua'a teajta tiyen tiu'utéemua'itin, aj pu xaa ayén í'irí'iri tej tiyen raachú'eve'en tej ti te'uun a'uteáturan í Dios jemi.

⁵ Capu ja'anáj taatateví'iraste'esin tej tiyen raachú'eve'en a'íné jeíhua pu ca'aníjra'a taatá'a í Dios í tatzajta'a a'ijna jíme'e tej jetzen arátaca'ane a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta Dios ayén tíya'uta'íteca'a í ruxiéjniu'uca tí'ij téjmi jemi huateáturan. ⁶ Catu a'atzu a'ij té'veviicua'iraca'a tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti a'ín Ciriístu'u huá'a jetze me'ecan huámí'ini í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁷ A'ájná'imua pu ayén tí'irini ti ja'atí ayén huataúra'an ti huámí'ini seíj jetze me'ecan ti rí'í tí'itevij. Jee xaa ne'u, camu mu'í'í í mej miyen huataúra'an mej mi seíj jetzen me'ecan huácui'ini. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín ja'atí jé'ecan huápí'í rí'í tí'itevij.

⁸ Mí ajta Dios, ayée pu 'een jín titaataseíjrate ti a'ín huápí'í taxe'eve'e a'ijna jíme'e tetí'ij teuj á'aturaave'e í jemin, Ciriístu'u pu xaa ta jetze me'ecan huamí'í. ⁹ Ayee pu'u 'een jín huamí'í tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. A'ij pu jín ayén huarín, ayej xaa ne'u ti'ayajna tí'ij a'ín ta japua huániuuni ti ij cá'í taca'í'iti í puaíjtzi ti ayén teja'uré'enejsin.

¹⁰ Ayee pu ti'ayajna, a'íné tetí'ij teuj rájcha'í're'eca'a tel'ijna í Dios, a'í pu ayén rí'í táaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í jemin a'ijna jíme'e ti a'ín yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'í. Ijii, a'íné a'í pu ayén rí'í táaruu tej ti rí'í titeeteáturan

í Dios jemi, ¿ni caí ayén ti'ayajna ti a'ñin tu'irájtuaani a'íjna jime'e ti ajtahua'a írirúuri? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna.

11 Capu a'ñi na'a, sino teajta tu tiyen tátemua'ave'e jemin í Dios te'íjna jime'e ti a'ñin tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta íl'í Cirístu'u, a'ñi pu ayén rí'í titáaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í Dios jemi.

A'íjna í Adán, ajta a'íjna í Cirístu'u

12 Ayee pu ti'ayajna, ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén huatasejre íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti seij na'a ayén auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íjna jime'e ti a'íjna í seij ayén auteájturaa, aj pu'í ajta ayén teja'uré'ene ti huamí'í a'íjna í ja'atí. A'íné naími'í mú miyen airáne me'íjna jetze í teví, ayée pu ajta tihua'ucí'í mej mí majta huácuii a'íné naími'í mú majta miyen auteájturaa í Dios jemi.

13 Jee xaa, tí'ij caí xi huatétuiihuaca'a í niuucari í mej jín tí'aijta, mu'uri miyen á'aturaacaj í teite í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a caí seijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ajta xaa rí'írísta a'ame ti ja'atí ayén ra'uxíjte'en í seij tí'itíj jime'e í ti jín auteájturaa.

14 Mí ajta, tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a a'íjna í Adán asta na'a caí huatasejre a'íjna í Moisés, naími'í mú huácuii í teite. Capu amín a'ij ti pua'a mecaí miyen che'atá mena'a huaríj a'ij ti huaríj a'íjna í Adán ti caí ayén ra'ará'astijre a'ij ti Dios ayén tira'íjca. Ajta a'íjna í Adán, a'ñi pu ayén éene'e tíj a'íjna ti caí xi huatasejre.

15 Mí ajta, capu ruxí'ej na'a a'íjna ti te'irájr'a a'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve, ajta a'íjna ti 'airájr'a ti seij na'a auteájturaa í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'íné mu'íití mú miyen huácuii me'íjna jime'e ti seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, jaitze'e pu huápi'í tí'ivaire'e a'íjna ti Dios taatapuaíjve, a'íné a'ñi pu ra'uré'uu a'íjna ti jetzen me'ecan seíire'e já'araa ti a'ij pua'a éene'eca'a ti ij ajta huá'aci'íti mu'íicáca a'ij ti í seij í teví huaríj ruxí'evi'ira'a jime'e ti ij a'ñin ayén rí'í tihua'utá'an.

16 Ajta, a'íjna ti Dios taatapuaíjve, capu ayén che'atá na'a 'een a'ij ti te'irájr'a a'íjna jime'e ti í seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Tí'ij a'ñin í ja'atí ayén auteájturaa í Dios jemi, aj pu'í Dios ra'uxíjte, ajta puajtzi raatá'a. Mí ajta Dios, matí'ij jeíhua auteájturaa í jemin, a'ñi pu ayén taatapuaíjve a'íjna í tej jín urarí'ene'en jín huateáturan í jemin.

17 Ayee pu'u xaa ne'u, a'íné ti pua'a ayén ti'ayántan í mej huácuii matíj mena'a pua'amé airáne me'íjna jetze í teví, ayée pu ajta ayén ti'ayajna mej mí ruuri muá'ara'ani me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna ti jín Dios jeíhua huápi'í rí'í tihua'utá'a, majta me'íjna jime'e miyen ra'ancuré'a ti hua'utapuaíjve mej mí miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í teví, a'íjna í Jesús ti ajta íl'í Cirístu'u.

18 Ayee pu xaa ne'u teja'uré'ene, a'íné seij pu'u ayén auteájturaa í Dios jemi, Dios pu naíjmi'íca a'uxíjte ti ij puajtzi hua'utá'an. Ayee pu ajta te'irájr'a mej mí naíjmi'í miyen urarí'ene'acan jín huateáturan, mej mí ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

19 A'íj pu jín, ayén te'irájr'a mej miyen tite'uteájturaa í Dios jemi a'ñime í mej mu'lí a'íjna jime'e ti í seij a'íjna í Adán teecan ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu ajta tihua'aci'íti mu'íicáca mej mí miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti í seij í teví, a'íjna í Jesús, ayén araúraste a'íjna ti jín Dios tira'íjca. 20 Ajta a'ñin í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu 'een jín

raateájtuaa ti ij ayén jaítze'e huataseíjre'en í mej jín a'uteájturaa í Dios jemi. Mí ajta jíme'en a'íjna ti nu'u ayén jaítze'e huataseíjre í mej jín auteájturaa, ayée pu ajta te'irájraa. Dios pu ajta jaítze'e rí'í tihua'utá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ayée pu a'íjna hua'utéemua'ítí í mej huácuii. Ayee pu te'irájraa t'íj ayén che'atá na'a tiu'utéemua'ítí a'ame a'íjna í ti jín Dios rí'í titaatá'a, tej ti ri'éene'ecán jín huateáturan, tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani t'íj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti a'ín tavástara'a í Jesús ti ajta i'í Círíistu'u, a'í pu ayén ta japua huaniú.

6

Teen tu nu'u ruurican jín seijre'e Círíistu'u jemi

¹ ¿A'íné huataájmu'a'a í nej neri jamuá'íxa? ¿Ni qui tej teuj auté'ítze'ara'an í Dios jemi ti ij jaítze'e Dios rí'í titaatá'an?

² Catu xaa ne'u. ¿A'íné tí'iri'iri tej tiyen teuj títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi, a'íné catu ché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u ché'e a'ij tí'iri'iri tej ra'ará'asten í ti a'ij pua'a 'een.

³ Mí seajta mú'een, xu'uri siyen ramua'aree se'íjna, tet'íj huámua'í'ivijhuaca'a te'íjna jime'e tej teri rá'astijre'e te'íjna í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús, teen tu teajta te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'íj a'ín huam'í.

⁴ Tet'íj huámua'í'ivijhuaca'a, ayée pu ajta titáaru mej ta'avé'ena a'íjna jamuan í ti huam'í, tej ti tiyen che'atá tena'a jéjcuacan jín ruuri tá'ara'ani a'ij ti ajta tiráaru a'íjna í Círíistu'u. Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna jime'e ti muári'eri'ire'ara'an huataseíjre.

⁵ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'íj a'ín huam'í, ayée pu tí'ayajna tej teajta jetzen ajtémecanta tá'aju'un te'íjna t'íj Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

⁶ Ayee pu'u, ayée pu titá'amítiejte'e, ti a'ín ti a'ij pua'a 'een, í tej jín a'ij pua'a tí'títacha'íica'a, Dios pu ajta ra'uxíjte jamuan í Círíistu'u mat'íj rá'utatai í Cúruu jetze, ti ij ayén antipua'are a'íjna ti a'ij pua'a 'een í tej jín a'ij pua'a tí'títacha'íica'a ti ij caí ché'e ca'aníjra'a tejámuaata'ájte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een. ⁷ Tí pua'a ja'at'í ari huámí'ini, capu ché'e rí'iríista a'ame ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tíraata'ájte'en.

⁸ Mí teajta iteen, ayée pu titá'amítiejte'e ti ayén tí'ayajna. Tí pua'a iteen Círíistu'u jetze ajtémecan a'íjna jime'e ti huam'í, teen tu teajtáhua'a ruuri tá'aju'un te'íjna jamuan. ⁹ Ayej xaa ne'u tí'ayajna, a'íné Dios pu ari ra'ajjáj a'íjna í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'í pu jín, capu ché'e rí'iri ti Círíistu'u ajtahua'a huámí'ini. Capu ché'e rí'iri ti ra'antimua'ítin a'íjna í muári'eri'ire'ara'an í mej jín huácui'ini.

¹⁰ T'íj a'ín huam'í, ayée pu 'een jín huam'í ti ij ra'upuá'ajte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een í mej jín a'ij pua'a títetíjcha'íica'a. Ajta íjji, ti Círíistu'u ajtahua'a i'irúuri, a'í pu ayén a'íjna jín ruuri ti ij rí'í tíraatá'an í Dios. ¹¹ Ché'e ayén che'atá na'a tejámua'amítiejte'e sej seri huácuii sej si caí ché'e siyen ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ché'e ajta ayén tejámua'amítiejte'e sej ruurican huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e sej seri se'íjna jetze ajtémecan í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús.

¹² A'íj pu jín, caxu siyen ratá'acare'en ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'íjte'e í a'amua tzajta'a. Caxu seajta rá'astijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huíráninei í a'amua tzajta'a.

13 Caxu seajta ratuiire'e tñj na'a ti seijre'e í á'amuajetze se'íjna jemi í ti a'íj pua'a 'een sej si siyen ratéva'irihua'an, sino setá'aj siyen huataújtuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ín ari amua'irájtua huá'a tzajta'a a'íme í mej meri huácuii. Setá'aj siyen tiraatátuiire'e tñj na'a ti seijre'e á'amuajetze sej si siyen se'íjna jín ratéva'irihua'an ti'itáj jime'e ti xí'epi'in 'een. 14 Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj tejámuataa'ájte'esin a'íjna ti a'íj pua'a 'een, a'iné xu'uri siyen se'íjna jetze araújca'ane ti Dios ruxí'evi'ira'a jín r'íi tejamuatá'aca. Caxu ché'e siyen ca'anéeri jín rá'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

Tí pua'a nu'u ca'anéeri mú jín tí'ivaire'e

15 ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui tiyen teuj a'íj pua'a ti'ititacha'íi tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín r'íi titaatá'aca, teajta caí ché'e rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Catu xaa ne'u a'atzu.

16 Mú'een xu siyen ramua'aree ti pua'a siyen huataújtuiire'en ja'atí jemi sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en, mú'een xu ca'anéeri jín raatéva'irihua'a xá'aju'un, xaa ne'u. Capu amín a'íj, ti pua'a siyen tiraatéva'irihua'an se'íjna ti a'íj pua'a 'een, ti ajta ayén amuaatá'asin sej huácui'ini, na'ari ti pua'a siyen sena'a tiraatéva'irihua'an se'íjna ti xí'epi'in 'een sej si siyen ruuri huateáturan í Dios jemi.

17 A'ajná'imua xu xaa siyen ca'anéeri jín raatévai se'íjna ti a'íj pua'a 'een. Ajta íjii, ayée nu 'een jín r'íi tiraatá'aca í Dios ne'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín ra'ará'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tejamuamuá'ate, í sej seajta ra'ancuré'a. 18 Dios pu amua'irájtua sej si caí ché'e ca'anéeri jín ratéva'irihua'an se'íjna ti a'íj pua'a 'een. Mí ajta, ayée pu amuáaruu sej si ca'anéeri jín raatévaire'en se'íjna ti xí'epi'in 'een a'íjna jemi í Dios.

19 Ayeé nu ne'íjna jín e'ehuauritiéecan jín tejá'amua'ixaate'e a'íj ti ti-huá'aruurejca'a huá'a tzajta'a í teite a'iné ayée pu tejamuá'aturaate'e sej caí nain jaú'itie. Ayeé xu sejmí'i tiú'ujtuiraca'a setj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í sej jín huateújxana'acira'aten, sej si seajta siyen huárini tñj na'a ti caí xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huataújtuiire'en nain jime'e setj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í ti xí'epi'in 'een sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

20 Setí'ij seuj raatéva'irihua'a se'íjna ti a'íj pua'a 'een, capu a'amua jetze ruxe'eve'eca'a sej siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi. 21 ¿Ti'itájni jín a'íj tejámuatévai a'ájná'imua a'íjna, tñj na'a ti ari já'amuatevi'iraste'e? Capu seín ti'itáj, a'iné tñj na'a ti ayén a'íj pua'a 'een, ayée pu hua'atéva'irihua'a mej mi me'íjna jín huácui'ini.

22 Mí ajta íjii, t'í'ij Dios amua'irájtua sej si caí ché'e ratéva'irihua'an a'íjna í ti a'íj pua'a 'een, ayée xu seri ca'anéeri jín raatéva'iri se'íjna í Dios. Ajta, ayée pu tejá'amua'íiti sej siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, sej si siyen seíire'e xá'ara'ani í jemin tñj na'a rusén jime'e.

23 Ayeé pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Ayeé pu raamuá'itin í ja'ati ti huámi'ini ti pua'a ayén raatévaire'e a'íjna ti a'íj pua'a 'een. Ajta, ayée pu 'een jín Dios r'íi titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin, a'íjna jime'e tej te'íjna jetze ajtémecan te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, í tavástar'a.

7

A'ij ti huataújmu'a ti pua'a 'íta'a huatéviche'en

¹ Ne'ihuaamua'a, mi sej ramua'aree a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari ayée na'a tí'ira'ajite'e í ja'ati tíj na'a ti auj ruuri. Capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame tí'ij huámi'ini.

² Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a 'íta'a ayén ari víiche'e, ayée pu tí'ira'ajite'e a'ijna í niuucari ti nu'u ayén ruxe've'e ti a'ín 'íta'a ayén huateáturan jamuan í rucín tíj na'a ti auj ruuri. Ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an í 'íta'a huámi'ini, capu ché'e ayén tí'ira'aíte'e a'ame.

³ A'ij pu jín, ti pua'a nu'u sej jamuan huatéviche'en ti pua'a auj ruuri í cína'ara'an, ayée mú tiraatamuá'amate'e muá'aju'u me'ijna í 'íta'a tíjín ti huaúxana'acira'ate. Mí ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an ayén huámi'ini, a'ijna í niuucari capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame. Ajta camu ché'e miyen raatamuá'amate'e muá'aju'u tíjín ti huaúxana'acira'ate, ti pua'a sej jamuan huatéviche'en.

⁴ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, a'iné Ciriístu'u pu ayén rajpuaíjti já'araa í rutevíj jime'e mú'ejmi jetze me'ecan a'ijna jime'e ti huamí'i í cúruu jetze, capu ché'e tejá'amua'aíte'e a'ame a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ij xu jín, mú'een sej jetze xu ajtème'ecan. A'ii pu a'ín pú'een a'ijna tí Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite sej si siyen raatátuure'en í Dios jemi setíj sena'a sej se'ijna jín huaríj ti í'ixi'epi'in. ⁵ Ayee pu'u xaa ne'u titáaruu tí'ij ayén tí'ita'ajite'eca'a a'ijna ti a'ij pua'a 'een. A'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'í pu ca'aníjra'a raatá'a a'ijna ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei í ta tzajta'a. Ajta a'ín ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'imuarí'eca'a í ta tzajta'a, tetíj tena'a ve'ée í ta jetze, tej ti tiyen raamuá'itín tej huacuí'ini.

⁶ Ajta ijii, capu ché'e tí'ita'aíte'e a'ame a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'iné Ciriístu'u pu huamí'i ta jetze me'ecan. A'í pu a'ijna jetze taateájtuaa tej ti jéjcuacan jín tí'itéva'irihua'an te'ijna jime'e í ye'irá ti a'ijna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tej ti caí ché'e tiyen tí'itéva'irihua'an í ye'irá jime'e tí mí'ime'ecan, ti ajta té'eyu'usi'ihuaca'a.

A'ijna ti a'ij pua'a 'een ti nu'u yen seijre'e neetzi jetze

⁷ ¿A'iné huataújmu'a a'ijna? ¿Ni ayén huataújmu'a, ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta, ní caí a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u, a'iné canu niyen ramua'aréerenche'e tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een ti pua'a caí huateáturanche'e itejmi jemi a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta. Tí pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'ijna í niuucari tíjín: "Capej tí'inecua'atze", canu ja'anáj ramua'aréerenche'e ti ayén a'ij pua'a 'een ti pua'a niyen tí'inecua'atze.

⁸ Ajta a'ijna ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei yú ne tzajta'a, a'í pu ayén tí'ihuaújxe'eviste neetzi jetze nej ni jeíhua huáp'i tí'inecua'atze a'ijna jime'e tí a'ín niuucari ayén tinaamuá'ate a'ij ti huataújmu'a a'ijna í niuucari tí jime'en yee "capej tí'inecua'atze." Ayee pu'u, a'iné ti pua'a caí ayén seijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu rí'irí tej tiyen tí'iramua'areere tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. ⁹ Ajta jéjcuca imuá nu niyen nexíéhua á'uche'ecane'e; canu tí'itíj tí'ijmu'a'areereca'a. Capu tí'ine'ajite'eca'a a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta. Aj nu ní niyen ra'utámua'areeri'i ne'ijna í niuucari. Netí'ij ní niyen tiráamu'a'areeri'i tíj na'a í nej jín auteájturaa ne'ijna jemi í niuucari. Canu ché'e rí'i mé te'uché'ecane'e.

¹⁰ Ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a ti ayén tiu'uríj. A'íjna í niuucari ti jín Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti nu'u jín rí'í titaatá'acare'enche'e, capu ayén rí'í titaatá'a tzíte'e, sino ayée pu'u na'uxíjte nej ni niyen huámi'ini ne'íjna jime'e nej caí ra'ará'aste ne'íjna í niuucari.

¹¹ Ayee pu a'íjna jín te'lirájraa. A'íjna ti a'ij pua'a 'een, ayée pu ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze a'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ayén tiu'utaxájta'a ti'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. Ajta á'iyen, a'íjn ti a'ij pua'a 'een ayén náacuanamua nej ni caí niyen ra'ará'asten ne'íjna í niuucari. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íj pu í niuucari ayén na'uxíjte nej ni huámi'ini a'íjna jime'e nej caí ra'ará'astijre.

¹² A'íj pu jín, capu ti'itíj rá'aturaate'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Ajta a'íjna ti jín ayén tihua'aijte'e, capu ajta ti'itíj rá'aturaate'e. Ayee pu 'een jín tí'aijta a'íj ti tiraavíjte'e, ajta nain pu jín í'í xí'epi'in.

¹³ ¿Ni qui ayén huataújmu'a'a ti a'íjna ti í'í xí'epi'in ayén na'uxíjte nej ni niyen huámi'ini? Capu xaa ne'u a'atzu. Mí ajta, ayée pu ruxe'eve'eca'a tej tiyen tiraatámua'ati ti'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een, tej ti tiyen tiráamua'aree ti a'íjn pírici a'íjna ti xaa a'ij pua'a 'een í Dios jemi. A'íj pu jín a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén ti'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze, ti í a'íjn ti í'í xí'epi'in, ayén na'uxíjte'en nej ni ne'íjna jín huámi'ini, nej caí rá'aste ne'íjna í niuucari, ti ij ajta ayén seíre'e á'ara'ani ti jehua huápí'í a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi a'íjna í ti'itíj ti a'íjn niuucari raatá'íjmi.

¹⁴ Ayee tu ramua'aree ti a'íjn niuucari a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí neajta inee, í nej jín ratéhua'ira'a, nee nu neajta tí'ivaire'e nain jime'e ne'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee pu'u, canu yaú'itie a'ij nej 'een jín niyen ti'tíncha'íi. A'iné í ti'itíj í nej niyen raxí'eve'í nej jín niyen huárini, canu xaa ne'u niyen rici. Ajta, a'íjna ti caí a'atzu na'aráanajche, ayée nu ne'íjna jín rici.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a niyen rici ne'íjna jime'e ti caí a'atzu na'aráanajche, aj nu xaa ne'íjna jín niyen tiu'utaxáj yee a'íj pu nu'u í'í xí'epi'in a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. ¹⁷ A'íj pu jín, ayée na'a 'een. Canu ché'e ne'ín pú'een í nej neseíj niyen rici, sino a'íj pu a'íjn pú'een í ti a'ij pua'a 'een ti tásiseiiri yú ne tzajta'a.

¹⁸ Ayee nu ramua'aree ti yú ne tzajta'a a'íjna jetze í nej ratéhua'ira'a, capu ti'itíj ú'useijre'e ti xí'epi'in 'een. Nee nu xaa niyen á'anca'ane nej niyen huárini ne'íjna jime'e ti í'í xí'epi'in. Mí neajta inee, capu rí'írí nej niyen ríjca.

¹⁹ Mí ajta, í nej jín niyen rici, capu a'íjn pú'een í ti í'í xí'epi'in ti ajta na'aráanajche nej niyen huárini. Ca pu xaa ne'u. Ajta, a'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta caí a'atzu na'aráanajche nej niyen ríjca, naúche'e nu ne'íjna jín niyen rici.

²⁰ A'íj pu jín, ti pua'a niyen ne'íjna jín ríjca a'íj ti caí tina'aráanajche, canu ché'e ne'ín pú'een inee, í nej niyen rici, sino a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ú'useijre'e yú ne tzajta'a, a'íj pu xaa a'íjn pú'een í ti a'íjna jín ayén rici.

²¹ A'íj pu jín, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure. Netíj nena'a nej niyen ne'íjna jín á'anca'ane nej niyen huárini í ti í'í xí'epi'in jime'e, a'íj pu ajta neetzi jemi seijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

²² Jee xaa ne'u, nexiejniu'uca nu jín niyen tí'íjxe'eve'e nej niyen ra'ará'astijre'en tíj na'a ti taateájtuaa í Dios. ²³ Ayee pu ajta tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure netíj nena'a tí'itíjvee í ne jetze. A'íj pu ne'use'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een a'íjna jamun í ti tí'aijta yú nexiejniu'uca jetze. A'íj pu ajta na'antimuá'iti nej ni ca'anéri jín raatéva'irihua'a ne'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén tí'aijta yú nej jetze netíj nena'a tí'itíjvee.

24 Cui'i xaa ineetzi. ¿A'ataani ayén nu'irájtuaasin a'íjna jetze i nej ratéhua'ira'a ti i caí ayén tináaci'iti nej niyen huámi'ini?

25 Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e a'ij ti huaríj ta jetze me'ecan a'íjna í Jesús, í Círístu'u ti ajta tavástarala pú'een. Mí neajta inee, nexiejni'u'uca nu jín ratéva'iri a'ij ti titaateájtuaa a'íjna í Dios. Netíj nena'a ti'it'éjvee yú ne jetze, ayée nu neajta ratéva'iri a'ij ti tí'ine'ajite'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Tej nu'u tiyen rí'i tí'itacha'íi taajú'un a'ij ti tí'ijxe'eve'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

1-2 Rumuári'eri'ire'ara'an pu jín amua'irájtua a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen ruuri huateáturan í jemin a'íjna í Círístu'u ti ajta i'í Jesús. Capu ché'e ja'anáj tejá'amua'aíite'e a'ame a'íjna í muári'eri'ire'ara'an a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jamuatá'aca sej huácu'i'ini. A'íj pu jín, capu ché'e Dios ti'it'íj jín mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'esin.

3 Ajta a'íjn í Dios, a'íj pu ayén huaríj a'ij ti caí tiu'utári'iristareca'a ti ayén huárini itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu a'atzu tavaire'eca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e tej caí te'evíicua'ira tej ra'ará'asten. A'íj pu jín Dios mú ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'íjn ayén che'atá na'a huatasej're'en matíj a'íime í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi í Dios jemi, ti ij ajta a'íjn huataújmuai'ivejta a'ímej jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij ayén ra'uxíj'te'en ti caí ché'e tí'ita'aíite'e á'ara'ani a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

4 A'íj pu ayén huaríj tej ti te'íjna jín tiyen ra'ará'astj're'en a'ij ti tiraavíj'te'e, a'ij ti a'íjn tí'ijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee tu xaa teri tiyen ra'ará'astj're a'iné catu ché'e tiyen tí'it'itacha'íi te'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei í ta tzajta'a, sino tej tiyen te'íjna jetze arátaca'ane te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

5 Majta a'íime í mej miyen tí'it'it'íjcha'íi me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei í huá'a tzajta'a a'ímej, ayée mú me'íjna jín tí'imua'atze a'ij ti a'íjn ca'aníjra'a tíhua'atá'aca a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Majta a'íime í mej me'íjna jetze arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. 6 Tí pua'a ja'atí ayén na'a a'íjna jetze tí'imua'jca ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'ijci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta ti pua'a a'íjn ja'atí ayén tiu'utaúra'an ti ayén tí'it'it'íjcha'íi a'ij ti a'íjn tí'ijxe'eve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu Dios ra'anpuá'ajte'en í tzajta'an, ajta ayén raatá'acare'en ti ayén ruurican huateáturan í jemin. 7 Ajta a'íjna í ja'atí ti a'íjna jetze tiú'umua'atí ti a'ij pua'a 'een, a'íj pu rájcha'íire'e í Dios. Capu taúra'aca ti a'íjn tí'ira'aíite'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti Dios jetze airáninei. Jee xaa ne'u, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'íjn ja'atí ayén ra'ará'asten rusej.

8 Ayee pu'u na'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej rí'i tiraatá'an í Dios a'íime í mej mena'a miyen rá'astj're'e me'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huuiráninei í huá'a tzajta'a.

9 Mí seajta mú'een, caxu siyen titetaúra'acare'en ti a'íjn í tí'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'aíite'e á'ara'ani, a'iné a'íj pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íj pu jín, a'íj pu tejá'amua'aíite'e a'ame.

Ajta, ti pua'a caí ayén sej jemi huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati, capu Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan.

¹⁰ Ajta, ti pua'a Ciríistu'u ayén huateájturaa í a'amua tzajta'a, ayée pu já'amuaci'iti ti a'ín auupuá'are í sej ratéhua'ira'a. Á'apua'aren xaa ne'u a'íjna jime'e ti huuiránineica'a á'aye'i ti a'ij pua'a 'een í a'amua tzajta'a. Mí ajta, ayée xu ruuri huateájturaa í a'amua tzajta'a a'íjna jime'e ti Dios ayén amua'uxijte sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemín. ¹¹ Ajta, ti pua'a ayén huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Dios ti ra'ajjáj a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'íjna ti ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácui, a'í pu ajta rarújte'en í sej ratéhua'ira'a a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ari seijre'e í a'amua tzajta'a.

¹² A'ij pu jín, ayén ruxe'eve'e itejmi jemi tej ti caí ché'e tiyen rá'astijre'e te'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huuiránine í ta tzajta'a. ¹³⁻¹⁴ Aye pu'u na'a, a'iné ti pua'a siyen ra'ará'astijre'e se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huuiránine í a'amua tzajta'a, ayée pu tejá'amuaci'iti sej huácui'ini. Mí seajta mú'een, ti pua'a siyen tira'antipua'ajte'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén huuiránine í a'amua tzajta'a, ti pua'a seajta siyen huárini se'íjna jime'e sej jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ruuri huateáturan í Dios jemi, a'iné a'íme í mej miyen jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios.

¹⁵ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í sej ra'ancuré'a, capu ayén tejá'amua'ajjte'e sej ca'anéeri jín tiu'umuári'en, sej si seajtáhua'a rátziiine'e se'íjna ti tejá'amua'ajjte'e. Capu xaa ne'u, sino a'ii pu'u a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén á'amuaya'upuajtaca'a. A'ij tu jín tiyen rá'anjee í Dios, tijn: "Taáta yee, taata." ¹⁶ Ajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta í tamua'atzíira'a, ayée mú che'atá mena'a tí'ijmua'aree tej nu'u tiyen yaújmua'ame'en pú'een í Dios, í ti tá'iyapua.

¹⁷ Ajta, ti pua'a teri tiyen yaújmua'ame'en pu'éene'en í Dios, ti'tij pu a'íjna jín ajta tí'tiaci'iti. Aye pu tí'tiaci'iti í Dios jemi tíj ajta ayén tiraaci'í í Ciríistu'u. Tí pua'a tiyen teajta jamuan Ciríistu'u rajpuaajtzi, teen tu teajta jamuan Ciríistu'u ra'ancuré'asin te'íjna ti r'í huáp'i naa seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti r'í huáp'i naa seíre'e a'ame t'íj auj mé e'evé'eme

¹⁸ Aye pu xaa ne'u tiná'amitijte'e ineetzi. A'íjna ti caí xi seijre'e itejmi jemi, í ti huáp'i naa seíre'e a'ame ti ajta tí'tiaci'iti tí'ijtáhua'a huataseijre'en í tavástar'a, jeíhua pu jaítze'e huáp'i ruxe'eve'e a'íjna caí a'íjna í tej jín rajpuaajtzi iyen chaanaca japua. ¹⁹ Ajta, tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e ti Dios ayén tí'uataahuaca'a, a'í pu ari a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios hua'utaseijrata a'ímej í mej yaújmua'ame'en pú'een.

²⁰ Ajta nain tíj na'a a'íjna ti tí'iseijre'e, ayée pu seicié huaújrui ti ij caí ayén éene'e á'ara'ani a'ij ti tí'ixje'eve'eca'a í Dios. Mí ajta, capu ayén rusej huaújrui sino Dios pu rux'evi'ira'a jín ayén raateájtuaa ti ij ayén raajécuare'en mejca'ihuáyee.

²¹ Nain ti tí'iseijre'e, ayée pu tí'ijchú'eve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén raateájtuaani ti ij caí ché'e ayén ca'anéeri jín ratéva'irihua'an a'íjna ti ra'antipua'ajte'esin. Aj pu xaa ayén che'atá na'a huataujseírata a'ame tíj na'a í ti Dios raatéaahuaca'a jamuan í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Ruxiéehua pu jín naa seíre'e a'ame. ²² Aye tu tí'ijmua'aree ti ayén éene'e á'aye'i tíj na'a

jéjcuá imuá ti yú e'iré'ene, ti ayén che'atá na'a tí'isejre'e ti taújye'in a'íjna jime'e ti temua'a tirajpuaítzi á'aye'i tíj 'íta'a ti pua'a ayén tira'utacu'íne.

²³ Mí teajta iteen, teen tu tiyen che'atá tena'a tataye'in a'iné pu'uri seijre'e itejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti a'íin pú'een í ta'amúajca ti Dios ayén jín te'ataújratziiri'lí. Ta'ataca'anéecan tu jín tiyen rachú'eve'e ti ij ayén nain jín titaaci'íti a'íjna jime'e te j yaújmua'ame'en pú'een í Dios, ti ij ajta Dios ayén ru'irájtuaani í te ratéhua'ira'a.

²⁴ Ayeé pu 'een jín Dios tu'irájtuaa te j ti tiyen rachú'eve'en te'íjna í te j caí xi rasej. Mí ajta, ti pua'a teri rasej í te j rachú'eve'e, capu ché'e ruxe'eve'e te j rachú'eve'e. ¿Ni caí ayén ti'ayajna ti caí mé'e ja'atí ti ayén rachú'eve'e a'íjna ti ari rasej? Capu xaa ne'u mé'e ja'atí.

²⁵ A'iné tu'uri rachú'eve'e te'íjna ti caí xi taaci'í, a'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e te j tiyen rachú'eve'en tecaí tiyen cátaxieehuata. ²⁶ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu tavaire'e a'íjna jime'e í te j rahuavíraca í Dios jemi, a'iné catu a'íj rini tajímua'a, ni catu a'atzu ramua'aree tí'ítíj ti niuucarijra'a ayén ruxe'eve'e te j ti tiyen tiu'utéjniuuni í jemin. A'íj pu jín a'íi pu ta jetze me'ecan téniiusín. Ayeé pu tí'ici'ixi, cumu tícaí té'anri'íre, a'iné capu ja'atí raayí'íti ti ayén tiu'utaxáj. ²⁷ Ajta a'íjna ti ayén tirú'umuua'aree nain jime'e a'íj te j tí'imua'atze í ta tzajta'a, a'íi pu ajta ramua'aree a'íj ti huataújmua'a a'íjna ti rahuavii a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'iné a'íi pu ayén huá'a japua huatániiusín a'íj ti a'íin ayén tí'íjxe'eve'e í Dios.

Nain tu jín tiu'utémua'ítin í jemin

²⁸ Teen tu teajta tiyen ramua'aree ti Dios ayén tavaire'e ti ij nain jín ayén te'irájra'ani ti i a'íjna jín rí'í titaatá'an itejmi, i te j raxí'eve'e í Dios. Ajta Dios pu a'íjna jín ayén taatajé te j ti tiyen ratéva'irihua'an a'íj ti a'íin ari titaaxí'epi'íntari'iri'lí. ²⁹ Ajta a'íime í ti Dios jéjcuá imuá huá'amuaajtejca'a ti ayén hua'irájtuaani, a'íi pu ajta jéjcuá imuá hua'antíhuau ti ij ayén huá'uruuren mej mí miyen che'atá mena'a seíre'e muá'ara'ani ti a'íjna í yaujra'an. Ajta ayén tiraaxí'epi'íntaree ti ij ayén hua'ajá'a pu'éene'e á'ara'ani, a'íi pu ajta jaítze'e vásta'a pu'éene'e á'ara'ani mecaí í seica í ru'íhuamuua'a í mej mu'íi ti Dios huá'aya'upuaca'a.

³⁰ Ajta a'íime í ti ayén jéjcuá imuá hua'antíhuau, a'íi pu ajta hua'utajé. Ajta a'íime í ti ayén hua'utajé, a'íi pu ajta ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'lí mej nu'u rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ajta a'íime í ti ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'lí, a'íi pu ajta ayén hua'utá'a mej mí nain jín miyen che'atá mena'a seíre'e tíj ajta a'uun seijre'e í yaujra'an tíj na'a rusén jime'e.

³¹ A'íj pu jín, ¿a'iné tetiu'utaxájta? Tí pua'a Dios ayén ta japua niuucari, ¿ni qui auj ayén tí'iri'iri ti ja'atí ayén ta'antipua'ajte'en itejmi? Capu xaa ne'u.

³² Capu Dios ayén tiraatá'uuni'iri'í í ruyauj ti ij caí huámi'ini í cúruu jetze, sino ayéé pu tíhua'utátui ta jetze me'ecan naijmí'ica, tetíj tena'a pua'amé iteen. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a ruxí'evi'ira'a jín ayén nain taatapuaíjve'esin, nain tíj na'a ti tí'isejre'e í Ciriístu'u jemi.

³³ ¿A'ataani ayén tíhua'axajtzí'iran a'ímej ti Dios ayén hua'antíhuau? Capu ja'atí xaa ne'u, a'iné Dios pu rusej ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'lí mej mí miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. ³⁴ ¿A'ataani ayén tí'íjxi'epi'íntare'en ti ayén puaíjtzí taatá'an itejmi? Capu ja'atí, a'iné sej pu'u ta jetze me'ecan niuu a'ame. A'íi pu ajta a'uun e'esejre'e rí'iri'inta'an í Dios. A'ii pu a'íin pú'een í Ciriístu'u ti huamí'í ta jetze me'ecan. Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e

tej tiyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ajta a'itáaraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

³⁵ ¿A'ataani ayén te'entiú'uuna í Ciriístu'u jemi ti ij caí ché'e ayén taxe'leve'e? ¿Ni qui ayén tí'ljruuren ti pua'a ti'itíj tamuári'eriste'e na'ari ti pua'a ti'itíj ayén tá'itziite'e? Capu xaa ne'u. ¿Ari ti pua'a miyen a'ij pua'a táaruuren nusu ti pua'a tiyen tiejcu? Capu ajta a'íjna. ¿Ari ti pua'a tej caí a'ij ti'ijviicua'í?, ca'ín ¿tí pua'a ayén titáaci'iti ti tzi'íni'ire'e í tej te'íjna jín huácui'ini? Capu xaa ne'u ayén te'entiú'uuna í Ciriístu'u jemi. ¿Ari ti pua'a miyen táacui'ini? Capu ajta xaa ne'u.

³⁶ Aye pu té'eyu'usi'i tíjín:

Tíj na'a ti 'eíjninei í xicaj,
asta na'a caí u e'eteáruute,
tí'ij pína'a mú miyen huá'atu'ire'e a'ímej
mej mi táacui'ini.

Aye pu tihuá'amitiejte'e

tej tiyen che'atá tena'a ti'itéva'iri

matíj a'íme í cáne'axi í mej huá'acui'ica

mej mi miyen ráatuaani í huá'ahua'ira'a í cáne'axi.

³⁷ Capu xaa ne'u ayén ja'atí te'entiú'uuna. Tíj na'a ti ayén tí'itaruure, nain tu jín tiyen tiu'utémua'iti a'íjna jime'e ti Ciriístu'u ayén taataxi'eve ti ij ayén huámi'ini ta jetze me'ecan.

³⁸⁻³⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Aye pu tiná'amitiejte'e ineezti ti ayén ti'ayajna ti caí ti'itíj ayén te'entiú'uuna ti ij caí ché'e ayén titáaci'iti a'íjna ti jín Dios taataxi'eve. Capu amín a'ij ti pua'a tiyen ruuri huateáturan na'ari ti pua'a tiyen huácui'ini. Camu majta miyen te'entiú'uuna a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi, na'ari a'íme í mej miyen tí'ivaire'e í tiyaaru'u jemi. Ti'itíj ti na'a ti a'ij seijre'e, ti pua'a auj teja'uré'enejsin na'ari ti pua'a ari ayén te'irájraa nusu muári'eri'ire'ara'an pú'een í ja'ati, capu ajta ayén te'entiú'uuna. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín pu'éne'en ti ta japua é'eseijre'e na'ari u tajete, ti'itíj ti na'a ti ayén seijre'e, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén te'entiú'uuna í Ciriístu'u jemi, a'íjna í Jesús ti ajta tavástara'a pú'een.

9

Dios pu nu'u hua'antíhuau a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan

¹ Aye nu tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e í Ciriístu'u jemi. Canu tí'ihua'í nena'a. Aye nu á'anxijte'en í nemua'atzíira'a jime'e nej ni niyen ráamua'ati ti pua'a ayén tiraavíjite'e nusu caí. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ajta a'íjna jín nevaire'e. ² Jé'ecan nu huatánxíemíjite'e, neajta ja'anáj ti na'a niyen rajpuaíjtzi yú ne tzajta'a. ³ Tí pua'a ri'iriístanche'e, ti Ciriístu'u ayén mé núuriéniche'e ti ij na'antipua'ajte'en huá'a jetze me'ecan í ne'ihuaamua'a, a'íme í mej miyen che'atá mena'a airaújnejite netíj inee.

⁴ A'í mú Israél jetze ajtémecan. A'ii mú a'ín pú'een í ti Dios huá'aya'upuaca'a. A'í pu ajta huataseíjre huá'a jemi a'íjna ti naa seíre'e já'araa mej mi miyen raamuaaré'e ti Dios a'uun huateájturaa huá'a jemi. Dios pu ajta huá'a jemi mu'icáca jín tiu'utá'a í runiuuca a'ij ti ayén té'eme'enche'e. Majta a'íme, ayé mú ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, majta me'íjna í ye'irá a'ij mej tí'ina'amiche'e. Dios pu ajta mu'icáca jín te'ataújratziiri'í huá'a jemi. ⁵ A'í mú majta huá'a jetze huanéj í tavaújsimua'a jetze. Ajta, huá'a jetze pu ayén airaújnejite a'íjna í Ciriístu'u ti ajta a'ín pú'een

í Dios í ti nain jín antiújmua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari caí ti'títj vaire'eca'a ti Dios ayén tihua'utá'a. Canu xaa ne'u, a'iné a'íime í mej jetzen airaújneijte í tayá'upuaci'í a'íjna í Israél, camu naími'i miyen Israél jetze ajtème'ecan. ⁷ Ajta capu ayén huataújmua'a mej naími'i yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan ti pua'a miyen me'íjna jetze airaújneijte. Camu xaa ne'u. Mí ajta ayén tíjín: “Ayee pu ámitieere'e a'ame. A'í mu'u a'ín pu'éene'e muá'aju'u í á'ayaujmu'a, a'íime í mej jetzen a'íránejsin a'íjna jetze í Isaac.”

⁸ Ayee pu'u na'a, a'íime í mej Abraham jetze airaújneijte, capu ayée na'a hua'uc'í naíjmi'ica ti Dios ayén huá'aya'upuaca'a me'íjna jime'e mej me'íjna jetze airaújneijte. Ayee pu ajta tihuá'aci'iti a'íme'í mej té'atzaahuat'e me'íjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i. A'íime pu xaa ayén ámitieere'e a'ame mej miyen yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan. ⁹ Ayee pu'u, a'iné Dios pu ayén te'ataújratiiri'i tíjín: “A'ájna ti ari ayén tiraax'í'epi'íntare ti ayén teja'uré'enejsin, nee nu neajtahua'a yé uvé'enejsin. Ajta a'ín í Sara, a'í pu ari tiyaúj a'ame.”

¹⁰ Ajta í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiráaruu a'íjna í Rebeca. A'í pu hua'apuaca tityaúmua'a já'araa. Ajta seij pu'u a'ín pu'éene'e í hua'atáata, a'íjna í tayá'upuaci'í, a'íjna í Isaac. ¹¹⁻¹³ Ajta mat'íj caí xi huanúnu'íhua í mej hua'apua, mat'íj caí xi ti'títj a'íj huáruurejca'a, ti pua'a ti xi'epi'ín 'een na'ari ti a'íj pua'a 'een, ayée pu Dios tiraata'ixaa í hua'anáanaj tíjín: “A'íjna ti vásta'a, a'í pu raatévaire'esin a'íjna ti pa'ari'í.” Ajta ayén tíjín: “Nee nu raatax'íeve ne'íjna í Jacobo. Neajta rájcha'íire'eca'a ne'íjna í Esaú.” Ayee pu 'een jín tiraata'ixaa ti ij ayén ráamua'aree a'íj ti rici í Dios ti a'ín seij avé'ehuau. Capu ayén a'íjna jín ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti a'ín ja'at'í tí'ítj jín ra'ará'astijre, sino a'í pu ayén 'een jín ra'avé'ehuau ti a'ín Dios ruse'íj raatajé.

¹⁴ A'íne tiyen te'íjna jín tiu'utaxájta. ¿Ni qui tiyen tiu'utaxájta ti caí xi'epi'ín rici í Dios? Catu xaa ne'u. ¹⁵ Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Moisés tíjín: “Nee nu niyen tiraatá'uuni'ira ja'at'í ti na'a ti ayén na'aráanajche. Neajta nu niyen rá'acu'uve ja'at'í ti na'a ti ayén na'aráanajche.” ¹⁶ A'íj pu jín, capu ayén tí'íjci'iti seij í ja'ati a'íjna jime'e ti ayén rax'íeve'e ruse'íj. Capu ajta a'íjna jín ti ti'títj rici, sino a'íjna jín pu ayén tí'íjci'iti ti Dios ayén rá'ancu'uvajxi.

¹⁷ A'íj pu jín Dios ayén tiraata'ixaa a'íjna í Faraón tíjín: “Ayee nu ne'íjna jín niyen tímua'íjca pej te'enteároute pe'íjna jime'e pej i'í rey, nej ni hua'utasejrate'en a'íj nej huárini í nemuári'eri'ira'a jime'e nej ni pua'íjzi maaatá'an. Aj mú mi neetzi jime'e miyen tihua'utá'ixaate'esin a'u ti na'a mej huachéjme íiyen chaanaca japua.”

¹⁸ A'íj pu jín, Dios ayén rá'acu'uve ja'at'í ti na'a ti ayén ra'aráanajche. Ajta pu ayén raatá'aca ti ayén ra'atéchaxijte'en í xiéjniu'uca ja'at'í ti na'a ti ayén ra'aráanajche í Dios ti ij ayén ráaruuren. ¹⁹ Ajta seij mú'een, ayée pu tinaatá'ixaate'esin tíjín: “Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'íne 'een jime'e Dios ayén auj ta jetze tí'íjpu'a'ajte'e? ¿A'ataani rájcha'íire'e í Dios?”

²⁰ Mí neajta ínee, ayée nu tí'imua'íhuau tíjín: “¿A'ataani pej pú'een pej pi piyen aniúuste'e í Dios jemi mi pej i'í teáata'e? Dios pu maaatétaahuaca'a mú'eezi.” ¿Ni piyen tiraatá'ixaate'esin pe'íjna ti maaatétaahuaca'a tíjín: “A'íne 'een jime'e piyen naatétaahuaca'a”? Capej xaa ne'u.

²¹ Niché'e neajtahua'a seij tímuaata'íhuau'u ne'íjna jime'e í ja'ati ti xa'ari tí'tita'ahuaca. ¿Ni caí ayén tiraavijte'e ti a'ín seica huátaahuan í xa'ari ti naa

tí'iseijre'e, ti ajta huápi'i tí'ijnajche, ajta seica ti caí naa tí'een, ti chá'ana'a na'a jín tí'ivaire'e? Ajta nain a'íi pu jín ayén tí'itaavijhuaca'a seij jime'e í xarij. ²² ¿A'iné pena'a tiu'utaxájta ti pua'a Dios ayén huáriniche'e ti a'ín caí huataniú'ucan, ajta ayén te'utavícuai'iranche'e temua'a naa a'ij mej r'í'i muá'aye'i a'íime í ti ayén tiraavíjte'e ti a'ín Dios puajtzi hua'utá'an? Ayeé pu 'een jín rini í Dios ti ij ayén ámitieere'e ti a'ín rumuári'eri'ire'ara'an jín puajtzi hua'utá'asin a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. ²³ Ajta, ayée pu te'utavícuai'iranche'e ti ij ajta tiraataseíjrata ti ayén huápi'i r'í'i tihua'utá'a a'ímej í ti huá'ancu'uvajxi, í ti amuacáí ayén r'í'i tihua'uteájtuaa ti ij ayén tihua'uci'íiti mej mi ruuri miyen éeni'íci'e huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²⁴ Ayeé pu xaa ne'u tí'itaruuren itejmi í ti ari taatajé, itejmi í tej Israél jetze ajtémecan, ajta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ²⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu a'íjna jín tí'ixa í Dios a'íjna jetze ti ayén ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Oseas teecan tíjín:

A'íime í mej caí amuacáí neetzi jetze ajtémecantaca'a,
nu'uri niyen hua'utámua'atzi
tíjín mej neteítestemua'a pú'een.

Ajta a'íjna nej caí raatax'íeve,
ayée nu neajta raatámua'atzi
tíjín mi nej muaxe'eve'e.

²⁶ Ajta, ayée pu té'eme a'ájna
a'u mej miyen tihua'utá'ixaa í teite
mej nu'u caí neteítestemua'a pú'een,
a'ájna mú miyen hua'utámua'atzi
mej nu'u yaújmu'a'ame'en pú'een í Dios ti i'í ruuri.

²⁷ Ajta a'ín í Isaías teecan, ayée pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e í mej Israél jetze ajtémecan tíjín: "Capu amín a'ij, ti pua'a miyen mu'licáa a'íime í huá'ayaujmu'a'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Tí pua'a mej miyen a'achú ará'axca tíj na'a ti seijre'e í seij ti a'uun é'ejca a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, capu naíjmi'íca hua'írátuaasin í Dios, sino a'ímej pu'u hua'írátuaasin í mej jín miyen huateájturaa."

²⁸ "Ayeé pu té'eme, a'iné ca'anacan pu Dios ayén nain jín ra'antipua'ájte'esin ti puajtzi hua'utá'asin a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua." ²⁹ Ayeé pu che'atá amuacáí tira'utéyu'uxaca'a a'íjna í Isaías tíjín:

Ayeé tu éene'e ta'aju'unche'e matíj a'íime
í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Sodoma,
matíj majta a'íime í mej a'uun é'echejca'a u Gomorra,
í mej caí ché'e é'eseijre'e me'újna.

Mí ajta a'ín Dios, í ti tihua'áijte'e naíjmi'íca
í mej a'uun é'eseijre'e u ta japua,
a'íi pu ayén raateájtuaa itejmi jemi
mej mi miyen huateáturan a'íime
í mej ta jetze airaújnejte.

*A'íime í mej Israél jetze ajtémecan jíme'en í niuucari ti téjmi jemi hu-
atétuihuaca'a*

³⁰ A'íj pu jín, ¿a'iné tí'tíj teti'u'utaxájta? Ayeé pu'u xaa ne'u. A'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rahuauca'a mej mi miyen

ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Capu amín a'ij. Ayee pu ajta tihua'uc'i a'ijna jime'e í mej miyen ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi me'ijna jime'e mej té'antzaahua. ³¹ Mí majta a'íime, í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, í mej miyen rahuauca'a mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, me'ijna jime'e mej miyen ra'ará'astijre me'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'íí mú xaa caí miyen ra'ancuré'a me'ijna í mej rahuauca'a.

³²⁻³³ ¿A'iné 'een jín mecaí miyen ra'ancuré'a? Ayey xaa ne'u, ayée mú 'een jín huamuá'itiche me'ijna jime'e mej rahuauca'a mej mi miyen huárini mej tí'it'ij jín te'ará'astijre'en. Camu rahuauca'a me'ijna jime'e mej té'antzaahuat'e'en. A'íí mú jín huamuá'itiche me'ijna jime'e mej raatéxíehuataca'a me'ijna ti jime'en ayén té'eyu'usi'i tijín:

Casi'i, ayée nu raateátuaasin ne'ijna
í ja'ati ne'újna u Sión.

Ayee pu tinaatéva'ire'e t'ij í tetej
í mej jetzen a'ijcá'acata í teteca,
í mej majta jetzen a'itávitzej.

Ajta capu raatatévi'iraste'esin a'ijna
í ja'ati ti ayén rá'atzaahuat'e'en.

10

Camu nu'u raamuá'a me'ijna ti Dios raateájtuaa

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, nej niyen a'anca'anéecan jín tí'ijxe'leve'e yú ne tzajta'a, neajta nu rahuaahuau í Dios ti ij a'íin Dios ayén hua'irájtuaani. ² A'íime nu jín niyen tí'ixa í mej a'ujca'anéecan jín rana'amiche í Dios. Ari camu tzáahuati'ira'a jín rana'amiche. ³ Mat'ij miyen rahuauca a'ij mej ye'í huárini mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios ari tiraax'í'epi'intare ti ij ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mu'u rahuauca me'ijna í mej jín rujámua'a mena'a rájteu. A'ij mú jín miyen raatéxíehuataca'a me'ijna í ti Dios ari ayén tiraax'í'epi'intare.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné Círíistu'u pu nain jín ra'ará'astijre a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta ti ij ja'atí ti na'a ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ijna jime'e ti a'íin í ja'atí ayén té'atzaahuat'e'e.

⁵ Ajta a'ijna í Moisés teecan, ayée pu ra'uyú'uxaca'a ti nu'u a'íin í ja'ati ti rá'astijre'e a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu nu'u ajta tíu'ujxe'leve'e ti a'íin a'ijna jetze arájca'ane í niuucari. ⁶⁻⁷ Ajta a'ijna í ja'ati ti ari ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, ayée pu tí'imua'atze tijín: “Capej piyen té'umua'atze í a'atzajta'a ti ayén ruxe'leve'e peja'ujnén u ta japua pej ye'ra'ecá'nejite'en pe'ijna í Círíistu'u.” Ajta ayén ti a'ijna jime'en: “Capej piyen pej téte'imua a'ucáanen í tajete pej ra'itátuaani í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuu.”

⁸ Mí ajta, ayée pu tí'ixa a'ijna ti tzáahuati'ira'a jín huateájturaa ri'éene'ecán jín í Dios jemi tijín: “Pu'uri mú'etzi jemi seijre'e í niuucari pej piyen tihua'utá'ixaate'en, pajta pe'ijna jetze piyen tí'imua'atze í á'a tzajta'a.” A'ii pu a'íin pú'een í niuucari í tej tiyen tihua'á'ixaate'e tá'aye'í.

⁹ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a mémuaseiiraca'a í teite, pej piyen raataxáj yee Jesús pu tavástar'a pú'een, ajta ti pua'a piyen té'atzaahuat'e'e í á'a tzajta'a ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite, aj pu xaa Dios mua'irájtuaani.

10 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ja'atí pu ayén ri'éene'ecán jín hu-ateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e é ru tzajta'a. Dios pu ajta ru'irátuaasin a'íjna jime'e ti a'íin ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a ti Dios jetze ajtémecan, meti'iseíraca'a í teite.

11 Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í niuucari jetze tijín: “Capu ja'anáj ratatévi'iraste'esin ja'atí ti na'a ti rá'antzaahuat'en a'íjna í Ciríistu'u.” 12 Ayece pu'u, naími'i mú ruxí'ej 'een, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné seij pu'u a'íin pú'een í tavástara'a ti ayén tí'ita'a'ijte'e naíjmi'ica itejmi, ti ajta nain jín r'í'i tihua'atá'aca a'íimej í mej miyen rahuavii ti a'íin hua'ut'évaire'en.

13 Ajta ayén té'eyu'usi'i tijín: “Ja'atí ti na'a ti ayén rahuauhuau í tavástara'a jemi ti a'íin raat'évaire'en, Dios pu ayén ru'irátuaasin a'íjna í ja'ati.” 14 Aru, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rahuaviira me'íjna í tavástara'a ti pua'a mej caí xi rá'atzaahuat'e? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rá'antzaahuat'en ti pua'a mej caí xi ráanamujri'i me'íjna ja'atí ti pírici? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen ráanamua ti pua'a caí ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

15 Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen tihua'utá'ixaate'en ti pua'a mé caí hu-ata'íti'ihuaca'a mej me'uun á'uju'un huá'a jemi? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín: “Jé'ecan tu huápi'i naa huá'asejrate'e a'íimej í mej huata'íti'ihuaca'a téjmi jemi mej mi taatá'ixaate'en me'íjna jíme'en í tavástara'a.”

16 Mí ajta, camu naími'i miyen ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í tej jín tátémua'ave'e, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tijín: “Tavastara'a, capu ja'atí ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.” 17 Ayece pu'u. Ja'atí pu ayén té'atzaahuat'e a'íjna jime'e ti ayén ráanamujri'i í mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin í niuucari í mej miyen raataxájtaca'a, ayée mú 'een jín raataxájtaca'a a'iné Ciríistu'u pu ayén hua'uta'a'ij.

18 Neajta ínee, ayée nu tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí ráanamujri'i. A'iné mijta, xaa ne'u. Ayen té'eyu'usi'i tijín: Ayece pu nainjapua namuajre'e

a'ij mej tí'ixaxa'a íyen chaanaca japua.

Ajta hua'aniuuca, mu'uri miyen ráanamujri'i

a'u ti na'a yen japuan í chaanaca tíj na'a auuyaúj.

19 Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí yaú'itiee muá'araa a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Ajmí'i pu ayén tiu'utaniú a'íjna í Moisés teecan. Ayen tijín:

Ayee nu ca'anéeri jín amuaatá'asin

sej ahuaújchueere'en ne'íjna jime'e

nej r'í'i tihua'utá'asin a'íimej

í mej caí Israél jetze ajtémecan.

Neajta nu amuaataniú'ucaste'esin ne'íjna jime'e

nej ni r'í'i tihua'utá'asin a'íimej í teite

í mej caí r'í'i mé tite'umuámua'aree.

20 Ajta a'íin Isaías, ayée pu huataúra'a ti ayén á jéjre'e tiu'utaxáj tijín:

Ayee mú na'antínájcheca'a a'íime

í mej caí náahuajime'e.

Neajta nu huatánsejrataca'a a'íimej jemi

í mej caí nehuauca'a.

21 Mí ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íme jime'e í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a tijín:

Tí'ij pí'na'a nain xicaj tzajta'a,

ayée nu huá'ahuavii mej mi seicié tiú'umua'ati ineetzi jemi.

Mí ajta, camu a'atzu ná'astijre'e.

Temua'a mú tite'entaújnaamua ineetzi jemi.

11

Jíme'en í Israél, í ti Dios ra'antíhua'u

1 A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui ari mé hua'uhuá'axi í Dios a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een? Capu xaa ne'u, a'iné capu mé núurie ineetzi, i nej neajta Israél jetze ajtème'ecan, a'iné a'íj nu jetze 'airáanej í Abraham teecan, neajta huá'a jetze ajtème'ecan a'íme í mej airaújneijte me'íjna jetze í Benjamín teecan.

2 Jee xaa ne'u, capu ayén mé hua'uhuá'axi í Dios a'ímej í ruteítestemua'a í ti jéjcuá imuá hua'antíhuau. ¿Ni secaí siyen ramua'aree a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti a'íjna jín ayén té'axa a'íj ti a'ín Elías ayén tiraatéjhuaú í Dios jemi ti ij a'ín puaíjtzi hua'utá'an? 3 Tijín: “Casi'i, nevástara'a, mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Majta miyen tui'uté'uunaxi me'íjna í tejcuá í mej japuan tí'imua'i'ivajtae. Nee nu'u ni yé huatéjvee. Capu ché'e mááj ja'atí. Majta meri nejé'icatacu.” Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Elías.

4 Mí ajta a'ín í Dios, ayée pu tiu'utaniú tijín: “Ayee nu hua'uteájtuaa mej mi miyen huateáturan ineetzi jemi a'achú cumu aráhua'apua vi'ira'a í teite, í mej caí ja'anáj ranajcheca'a me'íjna í Baal.” Ayee pu tiraata'ixaa. 5 Ayee pu che'atá na'a seijre'e íjii a'íme í mej teitestemua'ame'en pú'een. Dios pu ruxí'evi'ira'a jín hua'antíhuau. 6 Ajta ti pua'a Dios ayén hua'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e, capu ché'e ri'irí mej miyen tí'itíj jín te'enteárute í jemin a'íjna jime'e mej miyen tí'itíj jín ra'ará'astijre'en. Na'ari caí, capu tí'itíj a'íj tí'itéva'iri ti Dios ayén hua'antíhuau í ruxí'evi'ira'a jime'e.

7 ¿A'iné na'aquí? A'íjna í mej a'ujca'anéecan jín rahuauca'a a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, camu ra'ancuré'a me'íjna. Mí majta, a'íme í ti Dios hua'antíhuau, a'íi mú xaa ra'ancuré'a. Majta a'íme í seica, Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi antaújnaamuan í ruxíejniu'uca jetze í jemin.

8 Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tijín: “Dios pu ayén huá'uruu mej mi miyen tíu'ujtímua'ira í rumu'úu jetze. Ayee pu huá'uruu ti ij caí a'íj tíhuá'amitiejte'e í mej rasise'i, mej mi majta caí yaú'itíe muá'ara'ani í mej ranamua. Ayee pu'i éene'e já'araa tíj na'a ti yú e'iré'ene.”

9 Ajta a'ín í David teecan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

Miché'e caí ché'e miyen rutémua'ave'e me'íjna jime'e

ti jeíhua tíhua'ucí'i,

sino miché'e seica tíhua'ari'i nain jime'e,

majta hua'antipua'ajte'en.

Ché'e ayén huá'a japua rájveti

a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e

mej auté'itze í Dios jemi.

10 Ché'e caí ayén tíhuá'amitiejte'e

a'íj ti tí'itíj tíhua'uci'iti.

Miché'e miyen títeeteújca'anen

tíj na'a ti yú auca'ití a'ame me'íjna jime'e
mej ca'anéri jín tí'imuarí'e.

Dios pu nu'u hua'irájtuaasin a'íime í mej seij chuéjra'a é'eme'ecan

¹¹ Neajta nu niyen tejá'amua'íhua'u. ¿Ni qui miyen nain jín auté'itze ti ij ayén huá'a japua rájveti mej rajpuaitzi muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, ti ij caí ch'éle rí'iríistan ti Dios hua'irájtuaani? Capu xaa ne'u a'atzu, sino ayée pu éene'e já'araa. A'iné a'íi mú auteájturaa í Dios jemi, Dios pu ayén rí'í tihua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen ruuri huateáturan í jemin. Ayeé pu 'een jín huaríj í Dios ti ij ayén huá'uruuren a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi chueere'e muá'ara'ani. ¹² Ajta, ti pua'a Dios ayén jeíhua huápi'í rí'í tihua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í mej miyen huamuá'itiche í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'í tihua'utá'asin najimi'ica a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'anajimire'en a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹³ Ayeé nu tejá'amua'íxaate'e mi seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné Dios pu ayén tinaata'aj nej niyen tejámuaatá'íxaate'en mú'ejmi, ayée nu tiu'utánca'ane nej ni nain jín jamuaatévaire'en a'ij ti tiraavíjíte'e. ¹⁴ Ayeé nu 'een jín rici nej ne'íjna jín ca'aníjra'a hua'utá'an ne'íimej í nexí'ej teite ti pua'a rí'iríistan mej mi chueere'e muá'ara'ani nej ni je'icáca antimuá'itín mej miyen rá'antzaahuat'e'en.

¹⁵ Ayeé pu'u, tí'ij a'íin Dios ayén mé hua'uhua'áxi a'íimej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, aj pu í a'íin hua'ancuré'eví'ití a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ¿A'iné té'eme icu, tí'ij Dios ajtahua'a hua'ancuré'eví'itín a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan? ¿Ni caí ayén seíre'e a'ame tí'ij ti pua'a Dios ayén hua'ajjájpuan huá'a tzejta'a í mej meri huácuíi?

¹⁶ Nich'é'e seij niuucari amuaatá'íxaate'en ne'íjna jime'e í cuaíjti í mej jín pan ta'ahuaca. Tí pua'a Dios huateúra'ate'en a'íjna í cuaíjti í mej amuacaícan raatámuai'ivejte, a'íi pu ajta huateúra'ate'esin nain í pan í mej ráataahuaca'a. Ajta, ti pua'a Dios ayén huateúra'ate a'íjna í naana'a ti jetzen ajtanéj í cijej, a'íi pu ajta huateúra'ate najimi'í í pi'ísta ti jetzen ajta'ú'upu'u í cijej jetze. Ayeé pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi.

¹⁷ Tich'é'e tiyen raataxáj ti Dios ayén ra'antiná'axi jetzen í aceituuna je'icáca í pi'ísta. Aj pu ij seij antiví'ijte í pi'ísta ti seij jetze me'ecantaca'a aceituuna ti rusej ajnéj. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtémecantaca'a í aceituuna ti rusej ajnéj. Ajta íjii, mú'een xu seri se'íjna jetze ajtémecan ti Dios jetze ra'antiví'ijte a'íjna í pi'ísta. Pu'uri amú'uca'anísti'í a'íjna ti já'ara'ara'an pírici a'íjna í aceituuna. ¹⁸ A'íj xu jín, caxu siyen á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e í ti Dios ari ra'antiná'axi a'íjna í pi'ísta. Tí pua'a siyen á'ujtzaahuat'e setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze í niuucari ti ayén tíjín yee: “Capu ayén mú'ejmi jetze arájca'ane í naana'ara'an a'íjna í cijej, sino mú'een xu se'íjna jetze arájca'ane í naana'ara'an.”

¹⁹ Rí'irí seij siyen tí'ixajta ti jíme'en: “Ayeé pu ra'antiná'axi a'íjna í pi'ísta ti ij ayén ta'antiví'ijte'axi'in ítejmi í cijej jetze.”

²⁰⁻²¹ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Capu amín a'ij. Ayeé pu 'een jín huá'uruu a'íjna jime'e mej caí rá'antzaahuca. Mí seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jetze ajtémecan se'íjna jime'e seij siyen té'atzaahuat'e. Caxu siyen á'ujtzaahuat'e, sino setá'aj siyen tí'itziine'e, a'iné Dios capu ayén

tiraatá'uuni'iriri'í a'íjna í pi'ista ti ajtaneájxi í ciyej jetze ti r'len. Capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi.

22 Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti jín Dios amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, ajta í ti jín muári'eri hua'utá'a a'ímej. A'í pu muári'eri hua'utá'a a'ímej í mej auteájturaa í jemin. A'í pu ajta amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. Ajta, ayée pu auj á'amuaruuren ti pua'a siyen á'ateevi'in sej se'íjna jetze arájca'ane ti jíme'en Dios r'í tejamuaatá'a. Na'ari caí, a'í pu ajta mé amúuhua'axijsin mú'ejmi.

23 Ajta a'íme, ti pua'a mecaí ché'e á'ateevi'in mej caí miyen té'atzaahuat'e, Dios pu ayén ajtahua'a hua'antivi'ijte'esin a'iné a'í pu raay'i'iti ti ayén huá'rini.

24 Ayej xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu raay'i'iti ti ayén huá'rini a'ij ti caí tí'irineca ja'anáj ti na'a íyeyen. A'í pu amua'antiná'axi a'íjna jetze í ciyej ti 'itizá huanéj ti ij ayén amua'antivi'ijte'en jetzen í sej í mej ra'ateáhuii. Mí ajta, a'íme í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'iné a'íme amuacáí mú ajtème'ecantaca'a me'íjna jetze í ciyej, capu a'atzu muári'erista a'ame ti Dios ajtahua'a hua'antivi'ijte'axi'in a'íjna jetze, mej mi majtáhua'a teitestemua'ame'en pu'éne'e muá'ara'ani.

T'íj Dios hua'irátuaasin a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan

25 Aye nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si yaú'ti'ée xá'ara'ani temua'a naa a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, sej si caí á'ujtzaahuat'e tí'itíj jíme'e. Aye nu tejá'amua'ixaate'e mej meri antaújnaamua mu'ití a'íme í mej Israel jetze ajtème'ecan. Maúche'e mú miyen huateáturaasin asta mena'a caí miyen ara'astí muá'ara'ani a'achú mej pua'amé ti Dios ayén huá'uxi'epi'intare mej té'antzaahuat'e'en a'íme í mej sej chuéjra'a japua'é'eme'ecan.

26 Aj pu i xaa Dios hua'irájtuaani naíjmi'ica a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan. A'í pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Mu pu a'uvé'eme'e a'ame a'ujna u Sión,
a'íjna í ja'ati ti hua'irájtuaani.

Aye pu r'í huá'aruuren a'íme
í mej Jacobo jetze airáne mej mi caí ché'e
a'ij pua'a titetiújcha'í í Dios jemi.

27 Neajta nu niyen te'atánratziiri'í a'ímej jemi
nej niyen huá'uruuren ne'ájna xicáara'an
nej jetzen t'íhua'utá'uuni'ira
í mej jín auteájturaa neetzi jemi.

28 A'í mú rájcha'íire'e í Dios me'íjna jíme'e mej raatéxiehuaataca'a me'íjna í niuucari í ti jín Dios hua'irájtuaani. Aye mú me'íjna jín huaríj, ayée pu teja-muaac'í mú'ejmi sej si seajta ráanamua se'íjna í niuucari. Mí ajta, a'ín í Dios, aúche'e pu huá'axe'eve'e a'íjna jíme'e ti jéjcu'a imuá hua'antíhuau, ajta a'íjna jíme'e ti tí'itíj jín te'ataújratziiri'í a'ímej jemi í huá'ahuacixa'astemua'aci'í.

29 Jee xaa ne'u, aúche'e pu hua'utévaire'esin a'iné Dios pu caí ra'uré'uuna a'íjna í niuucari ti tí'itíj jín te'ataújratziiri'í. Capu ajta yá'uhua'ana a'íjna ti jín hua'utajé. 30 Seajta mú'een, a'ájná'imua xu caí seajta rá'astijre'eca'a. Mí ajta a'ín Dios pu ayén amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, a'iné a'íme í mej Israel jetze ajtème'ecan, camu rá'astijre'eca'a.

³¹ Ajta ijii, ayée mú 'een jín auteájturaa í Dios jemi ti ij ajta Dios huá'ancu'uvajxi'in a'ljna jime'e ti ari amua'ancu'uvajxi mú'ejmi. ³² Ayee pu Dios hua'uxájte naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í jemin, ti ij ajta huá'ancu'uvajxi'in matíj mena'a pua'amé miyen seijre'e. ³³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Jé'ecan pu huáp'i'i tiu'uyí'ti a'ljna í Dios. Nain pu jín tirú'umua'aree. Capu a'atzu ámitieere'e a'lj ti ti'itíj jín ayén tí'ixi'epi'intare'e. Capu rí'irí tej tiyen yaú'itíee tá'ara'ani a'lj ti Dios ayén ruxí'eví'ira'a jín huá'aruure í teite í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

³⁴ “¿A'ataani ramua'aree a'lj ti 'een í mua'atzíire'ara'an í Dios? ¿A'ataani ayén raatévai í Dios ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'ljna í Dios a'lj ti ye'í huárini? Capu ja'atí xaa ne'u. ³⁵ ¿A'ataani ari ayén ti'itíj tiraatapuájve í Dios ti ij ayén ruxe'eve'e á'ara'ani ti a'ljn Dios ajta ti'itíj jín ayén tirá'acha'iire'e a'ljna í ja'atí? Capu ja'atí xaa ne'u.” ³⁶ Ayee pu'u, a'iné naíjmi'i pu jemin me'ecan. A'íj pu nain tiú'utaahuaca'a. Nain pu a'ljna jín ayén tí'iseijre'e ti ij ayén rí'i tiraatá'an. Teajta iteen, tiché'e teajta rí'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

12

Mej nu'u huataújtuaani í Dios jemi

¹ A'iné Dios pu ari amua'ancu'uvajxi, ayée nu tejá'amuahuvii, ne'ihuaamua'a, sej si huataújtuaani í Dios jemi í rutevij jime'e, setá'aj raateájtuaani í Dios jemi í sej seajta jín rí'i tiraatá'an. Tí pua'a seri siyen huárini, aj xu si raatévaire'en a'lj ti tiraavíjte'e, sej ruuri jín huataújmuai'ivejta. ² Caxu siyen titetaúra'acare'en sej siyen che'atá sena'a titetiújcha'ii matíj a'ljme í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Caxu xaa ne'u siyen rijca mú'een, sino setá'aj siyen seicié huaújrúuren se'ljna jime'e sej seri huaújjejuare í á'amua'atziira'a jetze. Aj xu siyen ramua'aréeren a'lj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, seajta siyen ramua'aréeren tí'itíj ti í'i x'epi'in í Dios jemi, tí'itíj ti ayén tira'aráanajche, nusu a'lj sej huárini sej si nain jín ra'ará'astijre'en a'lj ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³ A'iné Dios pu a'ljna jín tinaa'ljca nej ni niyen tejamuáamua'aten, ayée nu tejá'amua'ixaate'e naíjmi'ica mú'ejmi. Ché'e caí ja'atí ayén á'ujtzaahuat'e, a'iné capu ayén tiraavíjte'e. Caxu xaa ne'u siyen rijca, sino setá'aj siyen rí'i mé'te tí'umuáamua'aree í ru jetze. Setá'aj siyen se'ljna jetze tiú'umua'ati a'lj ti tí'itíj jín Dios ari tejámua'ljca, seij ajta seij. Ayee pu xaa ne'u tiraavíjte'e.

⁴ Ayee pu'u na'a. Tetíj tena'a pua'amé tej tiyen ratéhua'ira'a, ajta capu tí'iseicaj na'a tíj na'a tí'it'éjvee í ta jetze. Capu ajta tí'iseicaj na'a í ti jín tí'it'at'éva'iri tetíj tena'a tiyen tí'it'éjvee, sino ayée pu'u tí'imuí'i.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een tej teri Círíistu'u jetze ajtémecan. I tej mu'ití ará'ase, ayée tu naíjmi'i tí'itaseijrata tej seij tena'a jetze ajtémecan í teví. Ajta ja'atí ti na'a ti ta jetze ajtémecan, a'íj pu ajta huá'a jetze ajtémecan í seica, a'achú mej pua'amé.

⁶ Capu ayén ruxí'ej na'a tí'it'at'í itejmi a'ljna í tej jín teri ratéva'iri. A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiraatévaire'en, a'lj ti a'ljn Círíistu'u ayén rí'i tí'it'at'á. Tí pua'a ayén tí'it'at'í seij í ja'atí ti ayén tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan, ché'e a'ljn ayén jetzen me'ecan tiu'utaxáta a'achú ti caj tirú'umua'aree. ⁷ Tí pua'a ayén tí'it'at'í seij í ja'atí ti ayén hua'ut'évaire'en í seica, ché'e ayén

hua'utévaire'en, na'ari ti pua'a ayén tiraac'i ti ayén tihuá'umua'aten í seica, ché'e ayén tihuá'umua'aten.

⁸ Tí pua'a ayén tiraac'i a'íjna í ja'ati ti ayén raay'i'itihua'an ti ca'aníjra'a hua'utá'an í seica, ché'e ayén ca'aníjra'a hua'utá'an. Seica pu ayén tihua'uc'i mej miyen tihua'utapuaíjve'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e miyen rux'í'evi'ira'a jín temua'a naa tihua'utapuaíjve'en. Ajta a'ín ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti tí'ajjta teyujta'a, ché'e a'ín a'ujca'anéecan jín tí'ivaire'e. Ajta a'ín ti huá'acu'uve a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'ín rutémua'ave'ecan jín huá'ancu'uvajxi'in.

A'ij mej ye'í tí'itújcha'í í mej té'atzaahuate'e í Dios jemi

⁹ Aye'e pu ruxe'eve'e sej tzáahuati'ira'a jín huaújxe'eve'en sej seajta sej. Setá'aj raatéxíeehuate'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een, seajta ra'ará'astijre'en se'íjna ti i'í x'í'epi'in. ¹⁰ Setá'aj siyen huaújxe'eve'en sej seajta sej tíj ru'íhuaamua'a naa. Setá'aj seajta huateújca'anen temua'a naa se'íjna jime'e sej r'í'í tiu'utá'an sej seajta sej. ¹¹ Caxu raaxiéehuata sej ratéva'irihua'an í tavástar'a, sino sa'ujca'anéecan xu jín siyen se'íjna jetze huateújca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej siyen tí'it'íj jín tí'ichu'eve'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Setá'aj seajta siyen te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej jín rajpuaíitzi xa'aye'i. Seuche'e xu rahuaviira í Dios. Caxu raatápuaapua'ata'an.

¹³ Setá'aj siyen tihua'ur'é'an í sej tí'íjcha'í a'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Setá'aj seajta siyen rux'í'evi'ira'a jín hua'ancuré'evi'itín í á'amua'axi'ej teite í ruche. ¹⁴ Aye'e xu seajta siyen huá'uruuren a'ímej í mej a'ij pua'a á'amua'aruure. Setá'aj r'í'í tihua'utá'an. Caxu siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij a'ín puaíjti hua'utá'an, sino r'í'í xu tihua'utá'an.

¹⁵ Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en a'ímej jamuan í mej rutémua'ave'e. Aye'e xu seajta huárini sej huataújxiemiste'en a'ímej jamuan í mej ruxiéemiste'e.

¹⁶ Setá'aj siyen r'í'í tí'techejca tíj í ru'íhuaamua'a naa. Caxu á'ujtzaahuate'e, sino setá'aj siyen antéújseire'en huá'a jamuan í mej caí tí'it'íj jín tí'teté'u'upu'u ti jeíhua ruxe'eve'e. Caxu siyen á'ujtzaahuate'e í ru tzajta'a sej nu'u r'í'í mé tite'umuámua'aree temua'a naa caí mááj ja'atí.

¹⁷ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a á'amua'aruure mú'ejmi, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure mú'een. R'í'í xu'u setá'aj siyen sena'a huárini tí'ij ayén r'í'í tihuá'amitiejte'e naíjmi'lica í teite sej x'í'epi'in ríci.

¹⁸ Setá'aj siyen huárini, setíj sena'a sej caj tirú'umua'aree, ti pua'a r'í'iríistan, setá'aj r'í'í tí'tetújcha'í huá'a jemi í seica í teite, a'achú mej pua'amé.

¹⁹ Caxu puaíjti ratá'acare'en í ja'ati ti ari a'ij pua'a amua'aru, sino ché'e a'ín Dios ayén puaíjti raatá'an. Aye'e xu huárini, a'íné ayé'e pu té'eyu'usi'í tíjín: "Aye'e pu tí'ineci'ipua ineezti nej puaíjti raatá'an ne'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a muáaruu. Nee nu raatá'asin ne'íjna a'ij ti tiraavíjte'e."

²⁰ Mí seajta mú'een, ayé'e xu huárini a'ij ti té'eyu'usi'í tíjín: "Tí pua'a i'icuatá a'íjna ti muájcha'íre'e, patá'aj tiraamín. Ajta ti pua'a huata'í'imín a'íjna í ja'ati, patá'aj jaj raatá'an. Tí pua'a piyen huárini, ayé'e pej puaíjti raatá'asin pe'íjna jime'e pej x'í'epi'in ráaruu. A'í pu xaa, a'í pu tirajpuaíitzi a'ame temua'a naa."

²¹ Caxu ratá'acare'en ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén amuaamuá'itín, sino setá'aj siyen tiraamuá'itín se'íjna ti a'ij pua'a 'een se'íjna jime'e sej x'í'epi'in ríci.

13

¹ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tí'títj jín antiújmua'aree. Dios pu ayén raax'epi'intare mej miyen tí'títj jín títetaté'en. A'íj pu jín Dios ayén hua'antíhuau. ² A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí huataúra'an ti ij ayén hua'ará'astijre'en, a'íí pu ajta mé rúuhua'ana a'íjna ti Dios ayén raateájtuaa íiyen chaanaca japua. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén huárini, puaijtzi pu a'íjna japua rávaajtzi.

³⁻⁴ Tí pua'a ja'atí ayén r'íi tí'tiújcha'íi, capu ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí ayén huá'atziíine'e a'ímej í mej tí'títj jín antiújmua'aree. Mí ajta, a'íjna ti a'íj pua'a tí'tiújcha'íi, ayée pu xaa ne'u tiraavíj'te'e ti a'íin ayén huá'atziíine'e a'íime í mej tí'ajta. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e pej caí tí'títj jín rátzíine'e pe'íjna ti tí'ajta, patá'aj piyen huárini tí'títj jime'e ti í'í x'epi'ín. Tí pua'a piyen huárini, ayée pu r'íi timuaatá'asin a'íjna ti tí'ajta, a'íne Dios pu a'íjna jín ra'antíhuau ti ij a'íin tí'téva'írihua'an jemin. Mí ajta, ti pua'a piyen a'íj pua'a tí'tiá'acha'íi, aj pej xaa rátzíine'e pua'amé, a'íne a'íí pu a'íjna jín antiújmua'aree ti puaijtzi jamuaatá'an. A'íí pu xaa ne'u tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan ayén puaijtzi hua'utá'an a'ímej í mej a'íj pua'a tí'tiújcha'íi.

⁵ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e sej siyen hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tí'títj jín títetaté ti ij caí ayén a'amua japua rájveti í puaijtzi. Ayee pu ajta ruxe'eve'e a'íjna jime'e sej siyen ra'ará'astijre'e í Dios. ⁶ Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e sej seajta se'íjna jín tí'inajchita a'íjna ti á'amuajjive'e, a'íne a'ímej í mej miyen á'amuajjive'e, a'íí mú tí'ivaire'e í Dios jemi. Tí'íj pí na'a nain xicaj tzajta'a, ayée mú me'íjna jín tí'ivaire'e.

⁷ Tí pua'a piyen ja'atí té'echa'íire'e, patá'aj piyen tiraanájchite'en a'achú pej caj tirá'acha'íire'e, na'ari ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej Gobieerno jemi muajjive'e, patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'unájchite'en. Ajta ti pua'a piyen pe'íjna jín té'echa'íi í mej muajjive'e me'íjna jime'e í pej tí'ítu'araca, patá'aj pajta piyen pe'íjna jín tiu'unájchita. Tí pua'a ayén tiraavíj'te'e pej piyen r'íi tihua'ájcha'íi a'ímej í mej tí'ajta, patá'aj piyen huárini. Na'ari ti pua'a ayén tiraavíj'te'e pej r'íi tihua'uteájtuaani a'ímej í mej tí'teté'u'upu'u, patá'aj piyen r'íi tihua'utá'an.

⁸ Setá'aj nain jín tiu'unájchita sej si caí ché'e tí'títj jín té'echa'íi í á'amuaxi'ej tevi jemi. Ayee xu'u sena'a se'íjna jín tirá'acha'íire'e í seij sej huaújxe'eve'en seij seajta seij, a'íne a'íjna ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íí pu a'íjna jín ari ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ayee pu tihua'uta'áj tíjín: "Capej tí'ixana'acire'e." Ajta ayén tíjín: "Capej tí'itecul'ica." Ajta í'í ti ayén tíjín: "Capej tí'inahua'aj." Ajta í'í ti ayén tíjín: "Capej tí'inecua'atze." Na'íjmi'í í niuucari ti ayén 'een, ajta tí'títj ti a'íj ti ra'ité'ase, na'íjmi'í tíj na'a ti ayén, a'íí pu ará'ase a'íjna jetze í niuucari ti ayén té'eyu'usi'í tíjín: "Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patá'aj asej tí'axe'eve'e."

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tzáahuatí'ira'a jín raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íí pu caí ja'anáj a'íj pua'a raruuren. A'íj pu jín, a'íjna í ja'atí nain jín ra'ará'astejsin a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹¹ Setá'aj siyen huárini se'íjna jime'e sej seri rú'umua'aree tí'títj ti xicáara'an jetze pí'tí'irici. Pu'uri ayén teja'uré'ene sej r'íi huaújruuren sej si atanéjne'ere temua'a naa, a'íne pu'uri jaítze'e vejli'í a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ta japua niuuni. Pu'uri xaa ne'u jaítze'e vejli'í ti caí vejli'ítaca'a tetí'íj amuacáí tet'antzaahua.

¹² Pu'uri jaítze'e huatáca'a a'ájna ti jetzen tí'aijta a'ájna ti a'ij pua'a 'een. Pu'uri ajta vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Ciriístu'u ta japua niuuni. A'ij pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin tój na'a ti a'ij pua'a 'een tej tiyen amuacáí te'ájna jín tiyen rijcaa. Tiché'e teajta te'ájna jetze arátaca'anen í tej jín raatémua'itin te'ájna í tej jín tí'itese'e.

¹³ Tiché'e tiyen rí'i tí'itácha'íca a'ij mej tí'ijri'ire í teite mej néeriste'e á'ujjuhua'an. Tiché'e teajta caí ché'e tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín tí'iyeste, teajta caí ché'e a'ij pua'a tí'tieta'arua, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e huá'a jamuan í mej tiú'unecua'atziste'e, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e se'ij jamuan ti caí a'ij pú'een í pej yá'uvi'itin. Tiché'e teajta caí tiyen ne'use'e tajímua'a. Capu ajta xí'epi'in tej tiyen a'atachueere'e tajímua'a.

¹⁴ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íca a'ij ti tí'tiújcha'íca'a í tavástar'a, a'ájna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. Caxu ché'e siyen se'ájna jetze tí'imua'ajca a'ij sej ye'í huárini sej si siyen ra'ará'astijre'en se'ájna ti a'ij pua'a 'een ti huíránineí í á'amuatzajta'a.

14

Catu nu'u rá'axijte'e í taxí'ej tevi

¹ Tí pua'a ja'atí caí xí tirú'umua'aree a'ij ti huataújmua'a ti ayén ra'ará'astijre'en í tavástar'a, setá'aj ra'ancuré'evi'itin ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu siyen sena'a rá'axijte'e se'ájna jime'e a'ij ti tirá'amitiejte'e a'ájna. ² Ayee pu tí'ijmua'aree rusej í Dios jemi ti nú'u ayén tí'tá'aca ti nain tiu'uca'aní, ajta a'ájna í se'ij, ti caí temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ayée na'a tí'tá'aca ti ráacua'aní ti te'ejnéj á chuaata'a.

³ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín í ti nain tí'icua'a caí ayén raxiéehuata a'ájna ti caí nain tí'icua'a. Ajta a'ín ti caí nain tí'icua'a, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti a'ín caí rá'axijte'e a'ájna ti nain tí'icua'a, a'íné Dios pu ajta ayén ra'ancuré'evi'iti a'ájna í ja'ati.

⁴ Pajta mú'ee, mí pej caí nain tí'icua'a, ¿a'atani ayén a'ájna jín timua'íjca pej piyen rá'axijte'en í ja'ati ti se'ij jemi tí'ivaire'e? Capu ja'atí, a'íné se'ij pu'u tí'ira'ajte'e. Ajta a'ín í ja'ati, a'í pu ará'astijre'esin a'ájna ti tí'ira'ajte'e. Na'ari ti pua'a caí ayén huárini, a'í pu jemin muá'itiche'en. Mí ajta, a'ájna ti nain tí'icua'a, a'í pu xaa ará'astijre'esin, a'íné tavástar'a pu ca'aníjra'a raatá'asin ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁵ Ajta se'ij jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti sei xicaj ayén jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi caí seica xicáara'an jetze. Ajta se'ij jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ruxí'ej na'a ayén 'een nain xicáara'an jetze. Miché'e miyen rujímua'a mena'a tiraaxí'epi'intare'en temua'a naa, a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi.

⁶ A'ájna ti ayén tirá'amitiejte'e ti se'ij xicáara'an jetze jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiraaxí'epi'intare í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti nain tí'icua'a, ayée pu ajta ríci í tavástar'a jemi, a'íné a'ájna í ja'ati ajta pu rí'i tiratá'aca í Dios. Ajta a'ín ti caí nain tí'icua'a, a'í pu ayén che'atá na'a tí'icua'a í tavástar'a jemi. A'í pu ajta rí'i tiratá'aca í Dios.

⁷ Ayee pu'u, a'íné tetj tena'a pua'amé iteen, capu ja'atí ayén rusej ruuri. Capu ajta ayén rusej mí'ini. ⁸ Tí pua'a tiyen i'irúuri, ayée tu i'irúuri tej ti rí'i tiraatá'an í tavástar'a na'ari ti pua'a tiyen huácu'ini, ayée tu che'atá tena'a cui'ini tej ti huatátatuire'en í tatevij jime'e te'ájna jemi. A'ij pu jín, capu amín a'ij ti pua'a tiyen i'irúuri nusu ti pua'a tiyen huácu'ini. Teuche'e tu tavástar'a

jetze ajtémecan. ⁹ A'íj pu jín, Ciríistu'u ayén huamí'i, ajta a'ítáara huá'a tzajta'a í mí'ichíte ti ij a'ín ayén hua'avastara'a pu'éene'e á'ara'ani a'ímej í mej meri huácuui, ajta a'ímej í mej mauj i'írúuri.

¹⁰ Pajta mú'ee, í pej caí xí tirú'umua'aree temua'a naa, ¿a'íné 'een jín piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a? Pajta mú'ee, í pej nain jín ti'itá'aca, a'íné 'een jín piyen raxíéehua pe'íjna í a'ihuáara'a. Capu a'atzu ayén tiraavíjete se j siyen ríjca, a'íné naíjmi'i tu tiyen huataseíjre'esin a'íjna jemi í Dios ti ij a'ín ayén tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi.

¹¹ Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i tijín:
Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástará'a tijín:
A'íné nee nu ruuri, ayée pu ti'ayajna,
matíj mena'a pua'amé
mej yen chaanaca japua seijre'e,
a'íí mú títunutaxi'ísín ineetzi jemi.
A'íí mú majta, miyen rí'i tinaatá'asin
me'íjna jime'e í nej Dios pú'een.

¹² A'íj pu jín, a'achú tej pua'amé tej yen seijre'e, naíjmi'i tu tiyen tiu'utaxájta me'éjre'e í Dios jemi a'íj tej ti'itíj jín huaríj.

Tej nu'u caí ca'aníjra'a raatá'an í ta'ihuaara'a t'íj ti'itíj jín auté'itze

¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen raatapuá'ajta tej tiyen té'ataxijte'e tajíimua'a. Aru tiché'e tiyen raaxí'epi'intare'en í ta tzajta'a tej ti caí ché'e ti'itíj jín raatamuári'eristen í ta'ihuaara'a, nusu tej ti caí ché'e ca'aníjra'a raatá'an ti ij ti'itíj jín huamuá'ítichen í Dios jemi. ¹⁴ Ayee nu tirú'umua'aree inee, a'íné ayée nu tiú'unamuajri'i ne'íjna jemi í tavástará'a, a'íjna í Jesús ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a ti seíj racua'aca ti tí'icua'irí'i pú'een, capu ruseíj na'a raxana'ave'e a'íjna ti racua'aca. Mí ajta, ti pua'a a'íjna jemi í ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti ti'itíj ayén xána'avi'ire'e, a'íjna jemi pu xaa ayén 'een, ti ayén xána'avi'ire'e.

¹⁵ Tí pua'a piyen ca'aníjra'a ratá'aca í a'ihuáara'a ti a'ín caí ayén racua'aca í ti'itíj í pej xaa racua'aca, ri'íríista a'ame pej raapuaíjtze'en i tzajta'an a'íné, a'íjna jemi, a'íí pu xána'avi'ire'e a'íjna ti ráacua. Capej xí'epi'in huaríj. Capej xaa ne'u raxí'eve'e í a'ihuáara'a pe'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a ti ayén huá'ini a'íj ti tiraapuaíjtzare. Capej mú'ee rá'apua'ajte'e í a'ihuáara'a a'íné Ciríistu'u pu ari jetzen me'ecan huamí'i. ¹⁶ Capej ché'e piyen ti'itíá'acha'íi. Na'ari caí, ayée mú seica miyen ti'íjxáatzi'ire'e muá'ara'ani me'íjna ti ayén timuá'amitiejte'e ti xí'epi'in 'een.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'íné a'íjna ti ayén titaac'íi ti Dios ayén tí'ita'ajte'e naíjmi'ica itejmi, capu ayén a'íjna jín tej tiyen tí'icua'a na'ari tej tiyen ye'eca. Capu xaa ne'u, sino ayée tu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Teajta rí'i tíeteetájturaa í ta tzajta'a. Ajta, a'íí pu ca'aníjra'a taatá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti tiyen huatátatemua'ave'en.

¹⁸ Jee xaa ne'u, ja'atí ti na'a ti ayén ravaire'e í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati ayée pu rí'i tiratá'aca í Dios. Majta me'ín í teite, ayée pu ajta hua'aráanajche ti ayén tí'íjri'ire a'íjna í ja'ati.

¹⁹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen tej ti tiyen rí'i ti'itítacha'íi tej tiyen ta'ihuamua'a tá'ara'ani temua'a naa, tej teajta rí'i huáaruuren tajíimua'a tej ti jaítze'e raayí'itihua'an a'íj ti tí'íjxe'eve'e í Dios.

²⁰ Caxu se'íjna jín raaté'uunan se'íjna ti Dios ayén raateájtuaa huá'a jemi í á'amua'ihuaamua'a se'íjna jime'e sej nain tí'icua'a. Naa pu ti'írí'een tíj na'a ti

tí'icua'iri'i. Mí ajta, ti pua'a ja'atí a'íjna jín ca'aníjra'a raatá'an í ru'ihuara'a ti a'íin ihuáare'ara'an ayén ráacua'ani a'íjna ti rajpuaíjtzí í Dios jemi, a'íj pu jín ayén auteáturaasin í Dios jemi a'íjna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a raatá'a í ru'ihuara'a.

²¹ A'íj pu jín, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e pej caí piyen racua'aca í hua'ira'a ca'ín pej caí piyen raye'eca í nahuáj. Jee xaa ne'u patá'aj caí piyen tí'itíj jín a'íj huárini ti ayén ca'aníjra'a raatá'acare'en ti a'íin a'ihuáara'a tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi. ²² Tí pua'a ayén timuá'amitiejte'e ti ayén tí'irí'een í Dios jemi pej piyen tí'itíj huácu'ani, patá'aj piyen ase'íj pena'a avíitzi jín tirú'umua'areere. Capej piyen tí'ixajta mé jéjre'e, teite tzajta'a. Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'ati ti caí rumua'atzíira'a jín á'ujxijte'e a'íjna jime'e a'íj ti tí'itíj jín rici, a'iné a'íi pu ari ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi.

²³ Mí ajta a'íin í ja'atí, ti pua'a caí xi temua'a naa tiraaxí'epi'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi ti ij tí'itíj huácu'ani, ti pua'a ayén racua'aca, a'íi pu a'íjna jín a'ujxijte'en ti a'íj pua'a rici a'iné a'íi pu caí té'atzaahuat'e ayén ráacua. Ajta, tí'itíj ti na'a ti ja'atí ayén jín rici, ti pua'a caí ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tí'irí'een í Dios jemi ti ayén huárini, a'íi pu a'íjna jín auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a ayén rijca, a'iné capu té'atzaahuat'e'eca'a.

15

Tej nu'u rí'i tihua'atá'acare'en í taxí'ej teite

¹ Teajta iteen, i tej temua'a naa tirú'umua'aree a'íj ti 'een í Dios jemi, ayé pu tiraavíjte'e tej te'utáviicua'i te'íjna jime'e a'íj mej tí'íjri'ire a'íime í mej caí xi yaú'itie temua'a naa í Dios jemi. Tiché'e caí tiyen tena'a rahuauca itejmi jime'e a'íj ti titá'amitiejte'e, sino tiché'e rí'i tihua'utá'an í seica. ² Ayee pu titaavíjte'e itejmi, a'achú tej pua'amé, tej ti rí'i tiraatévaire'en í ta'ihuara'a ti ij a'íin jaítze'e raayí'tihua'an a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ Ayee pu xaa ne'u Ciriístu'u ajta ayén huaríj. Capu ayé na'a rahuauca'a a'íj ti tira'aránjacheca'a, sino ayé pu tira'ará'aste a'íj ti té'eyu'usi'í tijín: "Ayee pu neetzi japua rájve mej na'ajteá'axí'in mú'etzi jetze me'ecan."

⁴ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti a'ájna'ímua'é'eyu'usi'ihuaca'a, ayé pu 'een jín té'eyu'usi'ihuaca'a tej ti jetzen huátamua'aten, ti ij a'íin ti é'eyu'usi'ihuaca'a ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti tiyen te'utáviicua'i, teajta tiyen rachú'eve'e ti Dios ayén tu'irájtuaani.

⁵⁻⁶ Ajta a'íin Dios ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si siyen huatéujca'anen, ajta sej si te'utáviicua'i, ché'e a'íin ajta amuaatá'acare'en sej rí'i titetiújcha'íi rujímua'a sej si siyen ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa a'achú sej pua'amé. Ché'e Dios rí'i tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e sej seuj siyen rá'astijre'e í Ciriístu'u ti ajta í'í Jesús, sej si najími'í siyen rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios ti ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciriístu'u. Setá'aj siyen rí'i tiraatá'acare'en a'achú sej tirú'umua'aree í á'amuatzejta'a.

Na'íjmi'ica pu nu'u tihuá'aci'iti í niuucari í mej jín huatáujtemua'ave'esin

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ancuré'ujvi'itín seij seajta sej a'íj ti Ciriístu'u ajta amua'ancuré'evi'iti mú'e'jmi sej si siyen se'íjna jín rí'i tiraatá'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íin Ciriístu'u ayén a'íjna jín te'enteájrupi ti ij hua'utévaire'en a'íimej í mej runavíj a'antis'íche a'íjna jime'e mej miyen ráamua'aree ti Dios tzáahuati'ira'a jín araúraste a'íj ti ari te'ataújratziiri'i. Ciriístu'u pu nain jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í huá'ahuacaxa'astemua'aci'í

mej mi a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a majta miyen r'í'i tiraatá'asin í Dios me'íjna jime'e ti a'ín huá'ancu'uvajxi. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín:

A'íj nu jín r'í'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a a'ímej
í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ayee nu ti'ichuúica na'ame
nej ni ne'íjna jín r'í'i timuaatá'an.

¹⁰ Ajtahua'a ayén tijín:

Setá'aj huataújtemua'ave'en huá'a jamuan
í teitestemua'ame'en í Israél teecan,
mú'een mi seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajtahua'a seij ayén tijín:

Setá'aj r'í'i tiraatá'an í tavástar'a,
naíjmi'i mú'een, a'achú seij pua'amé,
mi seij seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Setá'aj seajta siyen tiu'utáchuiica í jemin
sej se'íjna jín r'í'i tiraatá'an, naíjmi'i mú'een,
mi teite, mi seij yen huachéjme chaanaca japua.

¹² Ajtahua'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan
tijín:

Seij pu airaújnejjte'esin a'íjna jetze í Isaí.

A'íi pu ayén huataseíjre'esin

ti ij ayén tíhua'uta'ajjte'en naíjmi'ica a'ímej í mej seij chuéjra'a japua
é'eme'ecan.

Majta a'íme, ayée mú rájchu'eve'esin

t'íj a'ín hua'irájtuaani.

¹³ Ajta a'ín í Dios ti ayén ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen raachú'eve'en, ché'e a'ín ayén r'í'i tejamaatá'an sej si jeihua huápi'i huataújtemua'ave'en, ti ij ajta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e se'íjna í tavástar'a. Ché'e a'ín ajta ayén r'í'i tejamaatá'an sej si jaítze'e siyen raachú'eve'en se'íjna jime'e sej se'íjna jetze aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁴ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna mú'ejmi jime'e sej siyen nain jín r'í'i titetújcha'i'i seij seajta seij. Nain xu ú'umua'aree í ti ruxe'eve'e, seajta siyen raayí'iti sej si huaúriti seij seajta seij.

¹⁵⁻¹⁶ Ayee nu jeihua ahuánca'ane nej ni niyen tejámuaatayú'use'en ti'itíj jime'e. Capu ti'iseicaj na'a, canu neajta t'itziine'eca'a nej niyen huaríj, sino ayée nu neajtahua'a ti'itíj jín amua'utámua'areeri'i ne'íjna jime'e, a'iné Dios pu ayén tinaa'íjca. Ayee nu ne'íjna jín te'enteájrupi nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej niyen raatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, nej ni niyen tíhua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íj ti ari huaríj í Dios. Ayee mú éene'e muá'aju'u tíj muai'ivéjri ti seij raateájtuaa í Dios jemi ti ij ayén r'í'i tiraatá'an.

Jee xaa ne'u, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén huá'aruuren mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi. ¹⁷ A'íj nu jín huápi'i huatántemua'ave'e jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ne'íjna jime'e nej niyen ravaire'e í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ A'íj nu'u jín niyen á'anca'ane nej tejamaú'ixaate'en ne'íjna jime'e ti Ciríistu'u ari ayén tiú'uruu a'íjna jime'e nej ravaire'e mej mi me'ín í

mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen ra'ará'astjire'en me'íjna í Dios. Ayee mú 'een jín rá'astjire'e me'íjna jime'e mej miyen ráanamujri'i a'ij nej tiu'utaxájtaca'a, majta miyen naasej ineetzi a'ij nej ti'titj jín huaríj, nej niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utasej, a'iné Dios pu raateájtuaa'í rumuá'ri'eri'ire'ara'an ineetzi jemi a'íjna jime'e nej ne'íjna jetze aránca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

A'íj nu jín nain japua neri tihua'utá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Cirístu'u. Nainjapua tíj na'a a'uun mej huachéjme u Jerusalén, neajta méyee a'u mej e'eré'ete'ecaa ajta nena'a caí ne'uun ímuá' a'atanéj ne'újna a'u mej a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Ilríco, nain nu jín tihua'utá'ixaa í Cirístu'u jetze me'ecan.

²⁰ Tíj na'a nej a'utéjche nej ra'ará'astjire'en í tavástar'a ti yú e'iré'ene, ayée nu ahuánca'ane nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e a'u mej caí xi ja'anáj yá'unamujri'i, nej ni caí niyen che'atá nena'a ne'íjna jetze autéjcheni a'u ti ari seij teja'umuáriej.

²¹ Mí neajta inee, ayée nu huaríj a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín:
A'íj mú raseijran me'íjna

í ti caí xi ja'atí a'íjna jín tihua'utá'ixaa.

Majta mú yaú'itiée muá'aju'u me'íjna
í mej caí xi ja'anáj ráanamujri'i.

Pablo pu nu'u á'uye'imi'i u Roma

²² A'íj pu jín, mu'iiti mú naatá'íjmáijri'i nej caí niyen ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. ²³⁻²⁴ Aru íjii, a'iné capu ché'e mé'e é'eri'iri nej ne'uun teja'umuá'ri'en tíj na'a ayun ti huacá'a, ajta a'iné pu'uri tejauume a'achú pu'a'an nine'ira'a nej niyen tí'ijxe'eve'e nej amujaja'uvé'emuaare, ayée nu tí'imua'atze nej niyen huá'ri'ni net'í'ij ne'uun á'ume'en u España. Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee nej ne'uun amujaja'utésejira net'í'ij ne'uun á'ume'en, tej ti a'atzu huátatemua'ave'en tajámua'a, sej si seajta naatévaire'en nej ni neajtahua'a u á'ume'en a'u nej á'ume.

²⁵ Mí neajta inee, íjii, u nu a'um'é e na'ame u Jerusalén nej ni hua'utévaire'en a'ímej í mej me'uun é'eché í ta'ihuaamua'a, í mej Dios jemi seijre'e.

²⁶ Majta a'ímej í mej me'uun Macedonia huachéjme, majta a'ímej í mej me'uun Acaya é'eme'ecan, ayée pu hua'aránjcheca'a mej ti'titj hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, í mej me'uun é'eché u Jerusalén.

²⁷ Ayee pu tihua'aránjcheca'a mej miyen huá'ri'ni. Jee xaa ne'u, ayée mú tihua'acha'íire'eca'a, a'iné a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'uc'í'í mej ra'ancuré'an me'íjna í ti jín Dios r'í'í tihua'utá'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. A'íj mú jín, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen tihua'acha'íire'e mej miyen ti'titj tihua'utá'an me'íjna í mej jín huatéjvaire'en.

²⁸ Ayee nu amuacá' hua'utátuiire'esin ne'íjna í mej tiu'utá'a í ta'ihuaamua'a. Net'í'ij nain jín ra'antic'í'in, aj nu ni ne'uun a'um'é mú'ejmi jemi. Neajta á'iyen u a'um'é e na'ame u España. ²⁹ Ayee nu rú'umua'aree ti ayén té'eme a'ájna net'í'ij ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti a'íin tavástar'a ayén nain jín r'í'í titaatá'an náijmi'ica itejmi. Capu ti'titj a'ij tita'aturáate'e a'ame.

³⁰ Ayee nu tejá'amuhavii, ne'ihuaamua'a, mi sej seajta ra'ará'astjire'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u, sej si siyen tinaatévaire'en se'íjna jime'e í nej jín tí'itese'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios ineetzi jime'e.

³¹ Setá'aj siyen tí'ijhuaviira ti ij a'ín Dios ayén nu'irájtuaani mej mi caí a'ij neruure a'íme í mej caí miyen ra'ará'astijre'e í tavástar'a, a'íme í mej Judea huachéjme. Setá'aj seajta siyen rahuaviira mej mi me'ín í mej Dios jemi seijre'e, í mej Jerusalén é'eme'ecan, mej mi miyen ra'ancuré'an í nej jín hua'utévaire'en.

³² Ayee xu huárini nej ni ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti pua'a Dios ayén neetá'acare'en, tej ti tajímua'a huatátatemua'ave'en, tej ti teajta ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij. ³³ Ajta a'ín í Dios ti rí'í ta'anpuá'ajte, ché'e a'ín ayén huateáturan naíjmi'ica jemi, mú'ejmi. Ché'e ayén teja'uré'enen.

16

Pablo pu huá'ateujte'e í ru'amiigustemua'a

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í ta'ihuaara'a ti 'íita'a, a'íjna í Febe. A'í pu huá'avaire'e a'ímej í mej e'etiújse'iri a'ujna já'ahua'a Cencrea.

² Ayee nu tejá'amuahavii sej si siyen ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ij ti tiraavíjte'e itejmi jemi, i tej Dios jemi seijre'e. Setá'aj siyen ra'ancuré'evi'itin a'iné a'í pu ajta rá'astijre'e í tavástar'a. Setá'aj siyen nain jín raatévaire'en tíj na'a ti tirá'aturaate'e, a'iné a'í pu ari mu'licáca huatévai í teite, ajta pu neetzi huatévai.

³ Setá'aj hua'utateújte'en se'ímej í Priscila, seajta se'íjna í Aquila. A'í mú majta miyen neetzi jamuan tí'imuari'e tej ti naíjmi'i raatévaire'en te'íjna í Ciriistu'u ti ajta í'í Jesús. ⁴ A'í mú miyen huataúra'a mej mi neetzi japua huániuuni. Ayee mú t'n me'íjna jín huácuii. Jé'ecan nu ne'íjna jín tí'intemua'ave'e. Majta a'íme, ayée mú majta tiú'ujtemua'ave'e matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri, a'íme í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan. ⁵ Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Setá'aj seajta siyen tiraatateújte'en se'íjna í ne'amiigu í Epeneto, ti a'uun é'eche u Acaya ti ayén amuacá huataújtuiiri'í í Ciriistu'u jemi.

⁶ Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í María, a'íjna ti ari jeihua tiu'umuáriej mú'ejmi jemi. ⁷ Setá'aj seajta hua'utateújte'en se'ímej í Andrónico, seajta í Junías. A'í mú majta nee jamuan aiteánami'ihuaca'a. Majta a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú temua'a naa huá'amuaajte me'íjna í mej hua'apua, í mej majta amuacá ra'ará'astijre í Ciriistu'u nee caí inee.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiraatateújte'en se'íjna í Ampliato, í nej jeihua raxí'eve'e í tavástar'a jemi. ⁹ Ayee xu seajta tiraatateújte'en se'íjna í Urbano ti ta jamuan ravaire'e í Ciriistu'u. Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í Estaquis, í ne'amiigu í nej neajta jeihua raxí'eve'e. ¹⁰ Setá'aj se'íjna huatatéujte'en í Apeles. A'í pu jeihua rá'uviicua'iri'í í Ciriistu'u jetze me'ecan, ajta ayée pu tiu'utéemua'íti. Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í mej Aristóbulo jamuan é'eche.

¹¹ Setá'aj seajta raatateújte'en í ne'ihuaara'a, se'íjna í Herodión. Ajta a'íme í mej Narciso jamuan é'eche, í mej majta rá'astijre'e í tavástar'a, setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utateújte'en.

¹² Setá'aj seajta se'ímej huatatéujte'en a'íjna í Trifena, seajta se'íjna í Trifosa. A'í mú 'úucaj pú'een, í mej majta jeihua huápi'í tí'imuari'e í tavástar'a jemi. Setá'aj siyen raatateújte'en se'íjna í Pérsida, í ne'amiigu í nej neajta

jeihua raxi'eve'e. A'ii pu a'íin pú'een seij í 'íta'a ti ajta jeihua huápi'i ari tiu'umuáriej í tavástar'a jemi.

13 Setá'aj seajta raatateújte'en se'íjna í Rufo, tavástar'a ti ra'antíhua'u. Setá'aj seajta siyen raatateújte'en se'íjna náanajra'an a'íjna í Rufo, a'íné a'íi pu ayén tináacha'i cumu nej yaujra'an i'i pú'eene'en. 14 Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í Asíncrito, seajta se'íjna í Flegonte, seajta se'íjna í Hermas. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'utateújte'en í seica, se'íjna í Patrobas, seajta se'íjna í Hermes, seajta a'ímej í ta'ihuaamua'a í mej huá'a jamuan e'eré'etei. 15 Setá'aj seajta se'ímej huatateújte'en se'íjna í Filólogo, seajta se'íjna í Julia, seajta se'íjna í Nereo, seajta í juutzeájra'an ti 'íta'a, seajta se'íjna í Olimpas, setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en naíjmi'ica a'ímej í mej huá'a jamuan e'eré'etei, í mej majta Dios jemi seijre'e.

16 Setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en seij seajta seij a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri mej mi raanájche í Dios, naími'i mú miyen tejá'amuateújte'e.

17-18 Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mú'een, ne'ihuaamua'a. Rí'i xu'u mú'een a'ímej jemi í mej ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si já'íta'a a'utáciine, majta miyen á'amuauari'eriste'e sej siyen auté'itzen í Dios jemi. A'íi mú meri ajtacíj a'íjna jetze a'ij sej seri tíraar'íre. Caxu huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en, a'íné matíj mena'a mej miyen 'een, camu a'atzu ravaire'e í tavástar'a, a'íjna í Cirístu'u. Rujímua'a mu'u ravaire'e. Ayeé mú me'íjna jín huá'acuanamua í teite í mej caí ti'itíj jín á'atura. Ayeé mú me'íjna jín tíhuá'a'ixaate'e niuucari jime'e ti ayéé na'a naa namuajre'e, nusu ti'itíj í mej jín ahuaújtzaahuate'en a'íme í mej miyen ranamua.

19 Naími'i mú meri miyen ráanamujri'i sej seri rá'astijre'e í tavástar'a. A'íj nu jín huápi'i netémua'ave'e mú'ejmi jime'e. Mí neajta inee, ayéé nu tí'ixje'eve'e sej siyen támua'aree sej si siyen rijca a'ij ti ayén tiraavíjte'e í Dios jemi, sej si seajta caí siyen huataúra'an sej siyen rijca se'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een. 20 Ajta a'íin í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ca'anacan pu nain jín ra'antipua'ajte'esin a'íjna í Satanás, ti ij ayén amuaatá'an sej nain jín raatémua'itín se'íjna í tiyaaru'u.

21 A'íi pu ayén yé á'amuaateújte'e a'íjna í Timoteo, ti ne jamuan tí'imuari'e. Yé mú majta á'amuaateújte'e í ne'ihuaamua'a a'íjna í Lucio, ajta í Jasón, ajta a'íjna í Sosípater.

22 Neajta inee, i nej i'i Tercio, i nej neajta niyen rá'ayu'uxa í Pablo jetze me'ecan ne'íjna i yu'uxari, nee nu neajta á'amuaateújte'e í tavástar'a jetze me'ecan. 23 Ajta a'íjna í Gayo, í nej jemin yé huaca ajta ti rí'i tíhua'atá'aca naíjmi'ica a'ímej í mej miyen yé tíújse'iri meyajna, a'íi pu ajta yé á'amuaateújte'e. 24 Majta a'íime, í Erasto ti a'íjna jín ti'itíjvee íyee chajta'a ti tumin tíse'iri, ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Cuarto, a'íi mú majta yé á'amuaateújte'e.

I ti jín ra'antipua'ajte

25 Tiché'e tiyen rí'i tíraatá'an te'íjna í Dios ti ayén raayí'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen rí'i títetíjcha'íica a'ij nej tejá'amua'ixaate'e ná'aye'i ne'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u. A'íjna í niuucari, a'ii pu a'íin pú'een í ti Dios jín ari títaataseíjrate a'íjna ti ayén rú'avaataca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene.

²⁶ Mí ajta íjii, Dios pu ari titaatasejrate. A'ijna í Dios ti seijre'e tíj na'a rusén jime'e, a'íi pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a tej tiyen ráamua'aree te'ijna jetze í mej jetzen ra'utéyu'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu tí'ijxe'eve'e mej mi náimi'i matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, mej mi rá'antzaahuat'e'en, majta ra'ará'astijre'en í jemin.

²⁷ Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e te'ijna í Dios ti a'ín rusej nain jín támua'aree. Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en a'ijna jime'e ti ta japua huaniú a'ijna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, í ti seíj

Pablo pu huá'ateujte'e

1-2 Inee, i nej i'i Pablo, í ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ajta a'íin pú'een í Jesús, ne'íjna jamuan í ta'ihuaara'a í Sóstenes. Yee nu tejá'amuyau'use'e mú'een mi sej se'uun e'etiújse'iri se'újna Corinto sej si raateánajche í Dios, mi sej r'íi tí'iteseijre'e se'íjna jime'e ti a'íin Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, mú'ejmi huateúra'ate, ajta mú'ejmi huatajé sej si jemin seijre'e. Mú'een xu seajta huá'a jemi seijre'e matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e tíj na'a ve'ée í chaanaca í mej majta miyen tí'ixa ti yee Jesús pu hua'avastara'a pú'een. Jee xaa ne'u, a'íi pu a'íin pú'een í hua'avastara'a, ajta ayén che'atá na'a tavástar'a pú'een itejmi.

³ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'ín r'íi tejamaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

I ti jín Dios r'íi tihua'utá'a

⁴⁻⁵ Ja'anáj ti na'a nu niyen r'íi tiraatá'aca í Dios nej ranajche mú'ejmi jime'e, a'iné jeíhua pu r'íi tejamaatá'a í Dios a'íjna jime'e sej seri jemin seijre'e í Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, a'ine a'íjna jemi mú'een xu seri nain te'encuré'a ti tejámuatéva'iri í sej jín tihua'utá'ixaate'en í teite, ajta í sej jín yaú'itíeé xá'ara'ani a'ij ti 'een í Dios jemi. ⁶ Ayee pu 'een jín amuaáruu a'iné mú'een xu temua'a naa tihua'utá'ixaa í teite í Ciríistu'u jetze me'ecan. ⁷ A'íj xu jín caí tí'iti jama'utéturaate í ti jín Dios r'íi tejamaatá'a. A'íj xu jín, seuj rachú'ev'e ti yen huataseijre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁸ A'íi pu ajta ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í ajta na'a caí nain te'entipúa'are, ti ij caí ja'ati tí'iti jín a'amua jetze tí'ijpua'ajte'e a'íjna xicáara'a ti jetzen tihua'axiejte'en í teite a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu xaa tihua'axiejte'en a'achú mej pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua. ⁹ Ayee pu té'eme a'iné Dios pu ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziri'í. Ajta, a'íi pu amuaatajé sej si siyen ruuristan jamuan í yaujra'an a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Pablo pu ayén tihua'a'ihua'u tíjín: “¿Ni qui ayén huatámu'iire í Ciríistu'u?”

¹⁰ Mi neajta inee, ayé nu jeíhua tejá'amuaahuavii niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u sej si ruxí'ej sena'a tí'ixajta, sej si caí ché'e já'ita'a a'utaci'ica'an, sej si seajtáhua'a r'íi huaújruuren, sej si se'íjna jín anteuájseire'en najimi'í sej si siyen che'atá seíj sena'a jín siyen tí'ixí'epi'intare'e.

¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e, ne'íhuaamua'a, a'iné a'íime í mej Cloé jemi é'eche, a'íi mú miyen tinaatá'ixaa mú'ejmi jime'e sej nu'u rújaaxiejvi'í rujímua'a sena'a. ¹² A'íjna jime'e í sej nu'u rújaaxiejvi'í, ayé pu huataújma'a sej siyen rici, ti seíj ayén tí'ixa yee: “Nee nu Pablo jetze ajtémecan.” Ajta seíj ayén yee: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémecan.” Ajta seíj ayén yee: “Nee nu Pedro jetze ajtémecan” na'ari yee: “Nee nu Ciríistu'u jetze ajtémecan.”

¹³ Niché'le a'atzu tejámuaata'íhuau'u. ¿Ni qui ayén seicié huaújrúu í Ciríistu'u ti ij ayén huatámu'liire? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui miyen ná'utatai í cúruu jetze ineetzi i nej i'i Pablo mú'ejmi jetze me'ecan? Camu xaa ne'u a'atzu. Ari íjii, ¿ni qui niyen á'amuaui'ihuaca'a neniúucajtze'e i nej i'i Pablo? Canu xaa ne'u a'atzu.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios nej caí ja'ati huámuai'ihuaca'a sino a'ímej nu'u ne'íjna í Crispo, neajta ne'íjna í Gayo. Ayeé nu'u huaríj sej si caí se'íjna jín á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e sej huámuai'ivijhuaca'a neniúucajtze'e. ¹⁶⁻¹⁷ Neajta nu huá'umuai'ihuaca'a a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanas. Ayeé pu'u xaa ne'u, canu cui'i ramua'aree ti pu'a'a neajtahua'a sej huámuai'ihuaca'a nusu necaí.

Jee xaa, capu Ciríistu'u ayén ne'uta'íteca'a nej ni huá'umuai'ihua í teite sino ayéé pu 'een jín ne'uta'íteca'a nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í ti jín Dios hua'irájtuaani. Capu ayén ne'uta'íteca'a nej ni ne'íjna jín tihua'utá'ixaate'en nej jé'hua huápi'i raayí'iti í huá'amua'atziira'a a'ímej í teteca í mej nu'u rí'i tiu'uyí'iti. Capu xaa ne'u, sino ayéé pu'u a'íjna jín ne'uta'íteca'a ti ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

Ciríistu'u pu a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios

¹⁸ Ayeé pu'u, a'iné a'ímej jemi í mej a'uvá'ítzi, ayéé pu tihua'amitiejte'e tej huatétatimua'i te'íjna jime'e tej tiyen tihua'ixaate'e ti Ciríistu'u ayén huamí'i huá'a jetze me'ecan í cúruu jetze. Mi teajta iteen, í ti Dios tu'irátuaasin, téjmi pu ayén titá'amitiejte'e ti a'ín niuucari a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

¹⁹ A'iné ayéé pu té'seíimua'i tíjín:

Nee nu yee ra'antipúa'ajte'esin
í huá'amua'atziira'a a'ímej
í mej nu'u jé'hua huápi'i raayí'iti.

Neajta nu yee raaté'uuna nain
í mej meri raarí'ire a'íme
í mej temua'a tirú'umua'aree.

²⁰ Ti pu'a'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna í ti temua'a tirú'umua'aree? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a. Ajta a'ín ti tiú'ujmua'ate, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna? Capu ajta mé'e já'ahua'a. Na'ari í sej ti ayén huápi'i raayí'iti ti tiu'utaxáj a'ímej jemi í mej íjii huáteite, ¿a'uné é'eseijre'e? Capu ché'e mé'e é'eseijre'e a'iné Dios pu ari raataseíjrataca'a ti caí ti'iti a'ij huataújmu'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

²¹ Mi ajta a'ín í Dios, ayéé pu raaxí'epi'intare rumua'atziira'a jime'e ti caí ri'iríista a'ame mej miyen me'íjna jín ráamua'ati huá'amua'atziira'a jime'e a'íme í mej miyen íiyen seijre'e. Ayeé pu 'een jín ayén raaxí'epi'intare í Dios a'iné ayéé pu raxí'eve'eca'a ti ayén hua'irájtuaani a'íjna jime'e mej miyen rá'atzaahuat'e a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'ij huataújmu'a, í niuucari tej tiyen tihua'ixaate'e.

²² Majta me'ín, í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, ayéé mú tí'ijhuavii í Dios jemi í mej jín rí'i naa te'utasej, ajta a'íme í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ími nu rahuaahuau í mua'atziira'a mej mi me'íjna jín nain au'itíe muá'ara'ani.

²³ Mi teajta iteen, ayéé tu tihua'ixaate'e te'íjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ajta a'ín í niuucari í tej jín tihua'ixaate'e, ayéé pu a'íjna jín hua'utá'iaaxiejte'esin a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan. Ajta a'íme í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayéé pu tihua'amitiejte'e ti caí a'ij huataújmu'a.

24 Mi majta a'ñime, í ti Dios hua'utajé, ti pua'a a'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecan na'ari mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti Ciríistu'u a'ñin pú'een í muári'eri'ire'ara'an ti jín Dios hua'irájtuuani, ajta a'ñi pu a'ñin pú'een í mua'atzíira'a ti jín Dios tí'ajta.

25 Jee xaa ne'u, a'ñjna ti nu'u caí a'lij huataújmu'a, a'ñjna ti Dios jemi é'eme'ecan, jaitze'e pu raayí'iti caí í huá'amua'atzíira'a í teteca. Ajta a'ñjna ti nu'u caí rú'uca'anisti'i í Dios, jaitze'e pu tí'ivaire'e caí í huá'amuar'eri'ira'a í teteca. 26 ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Casi'i, a'lij ti 'een mú'ejmi tzajta'a ti Dios ayén amuaatajé. Caxu mu'íi mi seij jeihua huápi'i rú'umua'aree í huá'amua'atzíira'a a'ñimej, í mej yen huachéjme ñiyen chaanaca japua. Caxu seajta mu'íi mi seij se'ñjna jín antiújmua'aree í ti jeihua huápi'i ruxe'eve'e nusu se'ñjna jetze airaújnejjte a'ñimej í mej ruxiéehua á'ujujhua'ane'e. Caxu xaa ne'u.

27 Mi ajta a'ñin Dios, a'ñi pu hua'antíhuau a'ñimej í mej caí a'lij té'umua'areereca'a ti ij a'ñin hua'utatévi'iraste'en a'ñimej í mej miyen ruseijrata mej nu'u jeihua huápi'i té'umua'aree. Dios pu ajta ayén hua'antíhuau a'ñimej í mej caí tí'itij jín antiújmua'aree a'ñimej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua ti ij ajta hua'utatévi'iraste'en a'ñimej í mej ve'ecán jín títetateí.

28-29 Jee xaa, Dios pu ayén hua'antíhuau a'ñimej í mej caí huá'a jetze tí'lica'anejca'a, ajta a'ñimej í mej huá'axieehuataca'a. Ayee pu xaa ne'u tí'ayajna, Dios pu ayén a'ñjna jín hua'antíhuau a'ñimej í mej caí seijre'e a'ñimej jemi í teteca ti ij ayén hua'antipúa'ajte'en a'ñimej í mej títetateí ñiyen chaanaca japua, ti ij caí ja'ati ayén á'ujtzaahuate'e í Dios jemi.

30 Mi seajta mú'een, xu'uri jemin seijre'e í Ciríistu'u a'ñjna jime'e a'lij ti tejámuaax'epi'intari'iri'i í Dios. Ciríistu'u pu jemi é'eme'ecan í Dios mua'atzíira'a í tej jín tirú'umua'aree a'lij ti 'een í Dios jemi. A'ñi pu ajta ta japua huaniú tej ti ri'éene'ecán jín a'uteáturan í jemin. Ciríistu'u pu mú'ejmi huateúra'ate. A'ñi pu ajta tiu'utana'jchitaca'a a'amua jime'e í seij jín té'echa'ica'a. 31 A'ñi pu jín, ayén té'eyu'usi'i tíjín: "Ti pua'a yee ja'ati ayén raxí'eve'e ti tí'itij jín á'ujtzaahuate'en, ch'éle a'ñin ayén huárini a'ñjna jime'e a'lij ti tavástarala ayén rí'i tiraatá'a."

2

Ayee pu'u na'a tihuá'ixaate'e a'ñjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai

1-2 Neajta inee, ne'ihuaamua'a, net'íij amuacáí á mú ja'uvé'emuaareca'a nej ni tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, canu cui'i niyen ne'ñjna jín tejamuá'ixaa ne'ñjna jime'e í niuucari ti huápi'i jín naa namuajre'e, canu neajta ne'ñjna jime'e í huá'amua'atzíira'a í teteca sino ayée nu tiraaxí'epi'intare nej a'ñi na'a yaú'itíe ná'ara'ani mú'ejmi jemi ne'ñjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

3 Neajta, net'íij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ayée nu amua'aséijrate'ecaa ti nu'u caí nú'uca'anisti'i. Cu xiee nej tí'itzi'ine'ecaa. Jee xaa, jeihua nu névivejca'a.

4 Ajta a'ñin í niuucari, í nej jín tejamuá'ixaa, capu ayén éene'e tíj a'ñjna ti huápi'i naa namuajre'e, ti ajta huá'amua'atzíira'a jetze airánineica í mej jín huá'amua'itici í teite. Capu xaa ne'u, sino ayée nu ne'ñjna jín tejámuaatá'ixaa seij si ráamu'a'aree nej ne'ñjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'ñi pu jemin me'ecan í muári'eri'ira'a í nej jín niyen rici. 5 Ayee nu ne'ñjna jín huaríj, seij si caí se'ñjna jetze arájca'anen í huá'amua'atzíira'a í teteca sino

sej si se'ljna jetze araujca'anen í muári'eri'ire'ara'an í Dios se'ljna jime'e í sej té'atzaahuat'e.

A'ljna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta ari titaatasejrate

⁶ Mi teajta iteen, teen tu xaa te'ljna jín tejamuá'ixaa sej jime'e í mua'atzíira'a a'ímej tzajta'a í mej meri tiu'unáijmi'ire. Ajta a'ín í mua'atzíira'a, capu huá'a jetze huanéj a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Capu ajta huá'a tzajta'a me'ecan a'ímej í mej tí'ajta íyen chaanaca japua, í mej majta a'uvá'itzi. ⁷ Jee xaa ne'u, teen tu tiyen raxa í Dios mua'atzíira'a jime'e ti caí rí'irí ti ja'ati ayén rusej í'lj tirájteuni, í mua'atzíira'a ti rú'avaataca'a ti jíme'en ajmí'í imuá'í'ij caí xi huatasejre'e í chaanaca. Dios pu ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tí'itaci'iti itejmi a'ljna ti huápi'i naa seíre'e á'ara'ani.

⁸ Mi majta a'íme, í mej yen tí'ajta íyen chaanaca japua, capu a'atzu a'lj tihuá'amitiejte'eca'a a'ljna ti rú'avaataca'a, a'íné ti pua'a miyen ramua'arérecajche'e, camu miyen tirá'atatánche'e í tavástar'a, í ti ajta huápi'i naa tí'iseijre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. ⁹ Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'i tíjín:

A'ljna ti yee Dios rí'í ráaruu a'ímej jime'e
í mej raxí'eve'e,

capu ja'ati ayén raasej,
capu ajta a'lj tihuá'amitiejte'eca'a
a'lj ti té'eme'enche'e.

¹⁰ Mi ajta a'ín, Dios pu taatasejrate a'ljna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa a'ljna í ruxíejniu'uca ti íj a'ín ayén titaata'ítii. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an, nain pu jín ayén tirá'amitiejte'e, ajta nain pu tirú'umua'aree a'lj ti tirá'amitiejte'e í Dios.

¹¹ Ayee pu'u, a'íné huá'a jime'e í teteca, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í teáata'a, a'í pu'u tirú'umua'aree a'lj ti tirá'amitiejte'e a'ljna í ja'ati. Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu ja'ati tirú'umua'aree a'lj ti tirá'amitiejte'e í Dios sino a'í pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Mi teajta iteen, catu te'ljna ancuré'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca sino a'í pu téjmi jemi huateájturaa a'ljna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti yaú'itíeé tá'ara'ani a'lj ti Dios ari ruxí'evi'íra'a jín rí'í titaatá'a. ¹³ A'í pu a'ín pú'een í tej amuá'ixaa. Capu a'ín na'a pú'een í huá'amua'atziira'a í mej jín tá'itíirí'í í teteca sino a'í pu a'ín pú'een í niuucari ti ayén jín tá'itíirí'í í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee tu rici tej huau'ixaa a'lj ti huataújmu'a'a í mua'atzíira'a ti Dios jemi é'eme'ecan te'ljna jime'e í niuucari ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a taatá'a tej tiyen tiu'utaxáj.

¹⁴ Ajta a'ljna ti caí jemín huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu caí ra'ancuré'asin a'ljna ti jemín é'eme'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íné capu tí'iti a'lj huataújmu'a'a a'ljna jemi í ja'ati. Capu rí'irí ti a'ín yaú'itíeé á'ara'ani a'íné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'ati ayén jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti íj ayén tirá'amitiejte'e a'lj ti huataújmu'a'a.

¹⁵ Ajta a'ín ti jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nain pu ayén tirá'amitiejte'e a'ame ti pua'a ayén tí'ivaire'e nusu caí. Mi ajta, capu rí'irí ti sej ayén rá'axijte'en a'ljna í ja'ati, ti pua'a tí'ivaire'e nusu caí. ¹⁶ Ayen tíjín: “¿A'ataani yee tirú'umua'aree a'lj ti tirá'amitiejte'e í tavástar'a ti íj a'ín ja'ati ayén tirá'itíi?” Mi teajta iteen, ayée pu ayén titá'amitiejte'e a'lj ti ajta tirá'amitiejte'e í Círistu'u.

3

Mej nu'u tí'imuari'e jamuan í Dios

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí huatári'iristareca'a nej niyen tejámuuatá'ixaate'en tǵj a'ǵime í ti huá'a jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino tǵj a'ǵime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, mi sej seuchén huataújtuiiri'i í Ciri'istu'u jemi. ² Net'ǵij teja-muaamí, canu cua'ira jamuaamí sino a'ǵj nu'u amua'antí'ite í léechi a'liné caxu xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira. Seajta íjii, seúche'e xu siyen 'een. Caxuu xi teja'ujepi'ira'a.

³ Seúche'e xu siyen e'en matǵj a'ǵmej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. A'liné ayée pu seijre'e mú'ejmi tzajta'a cumu sej ruchueere'e, seajta sej rǵjaaxiejvi'i. ¿Ni caí ayén huataújmua'a sej seuj huá'a jemi ajtémecan a'ǵmej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca? Jee xaa ne'u, mú'leen xu siyen tí'ijri'ire a'ǵj mej tí'ijri'ire í seica í teteca. ⁴ Ayee xu rici. Seij ti mú'ejmi jemi ajtémecan ayén tí'ixa tǵjín: "Nee nu Pablo jetze ajtémecan." Ajta í seij ayén tǵjín: "Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémecan." ¿Ni secaí siyen che'atá sena'a rici matǵj a'ǵime í teteca í mej caí jetzen seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? Jee xaa ne'u, ayée xu rici.

⁵ Niché'e a'atzu tejá'amua'ihua'u. ¿A'liné tí'itǵj jín tí'ivaire'e a'ǵjna í Apolos, na'ari tí'itǵj jín na'antínmua'aree inee, inee i'i Pablo? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Teen tu'u ravaire'e í tavástar'a jemi. Ayee xu 'een jín té'antzaahua í tavástar'a jemi se'ǵjna jime'e tej tiyen ravaire'e, a'ǵj tǵj a'ǵn títáa'ǵjca seij ajta seij. ⁶ Ayee nu tí'ivaire'e tǵj ja'ati ti ayén tíu'uhuii, ajta a'ǵn í Apolos, a'ǵi pu ayén tí'ivaire'e tǵj ja'ati ti tíu'ipuaa. Ajta a'ǵn í Dios, a'ǵi pu raaváujsi'iri'i ti ij huá'aire.

⁷ A'ǵj pu jín, a'ǵjna ti tíu'uhuii, capu tí'itǵj jín ruxe'leve'e. Ajta a'ǵn ti tíu'ipuaa, capu tí'itǵj jín ruxe'leve'e, sino a'ǵi pu xaa í Dios ti raaváujsi'iri'i ti í huá'aire, a'ǵi pu xaa a'ǵn pú'leen í ti ruxe'leve'e. ⁸⁻⁹ Naíjmi'i mú' tí'ivaire'e a'ǵjna ti tí'ihuiite'e, ajta a'ǵjna ti tí'ipuaa á'aye'i. Rux'ej mu'u tí'ivaire'e, ajta Dios pu ayén hua'utá'asin a'ǵj ti tiraavǵjte'e a'ǵjna jime'e í ti rac'ǵicipua í ti jín tíu'umuáriej, a'liné teen tu jamuan tí'imuari'e í Dios.

Seajta mú'leen, ayée xu tí'itǵj jín tí'ivaire'e tǵj a'u mej tejé'etaseehua, ajta tǵj chí'ij ti Dios rá'ajtaahua.

¹⁰ Mi neajta inee, a'liné Dios pu jeíhua huápi'i naa tinaatá'a nej ni niyen tíu'umuári'en, ayée nu huarǵj tǵj ja'ati ti chí'ij ájtaahua. Nee nu ra'itátaahuaxi ne'ǵjna ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u tǵj ja'ati ti temua'a naa raay'ǵiti. Ajta í seij, a'ǵi pu japuan té'ajtaahua. Ajta ayén ruxe'leve'e ti r'ǵi naa tirá'ajtaahua ti ij caí a'ǵj pua'a éene'e ájci'ipiíhua. ¹¹ A'liné, jime'en a'ǵjna ti a'itátaavijhua, seij pu'u pú'leen, ajta a'ǵi pu a'ǵn pú'leen í Jesus ti ajta Ciri'istu'u pú'leen. Capu máaj ja'ati ti ayén tí'ivaire'e tǵj a'ǵjna ti a'itátaavijhua.

¹²⁻¹³ Ajta, ayée pu seíre'e a'ame ti tí'itǵj ti jín japuan ájtaavijhuaca'a ti pua'a a'ǵjna jime'e í oro nusu plata jime'e na'ari tetej jime'e ti huápi'i tí'ijnajche. Ajta ayén che'atá na'a seíre'e a'ame ti pua'a ayén ájtaavijhuaca'a a'ǵjna jime'e í ciyej na'ari ixaj jime'e ca'ǵn huáacixa'a jime'e. Jee xaa ne'u, ayée pu seíre'e a'ame í tí'iti í mej jín tíu'umuáriej í teite, seij ajta seij, matǵj mena'a pua'amé mej íyey seijre'e í chaanaca japua. A'ǵjna xicáara'a jetze, ayée pu Dios raax'ǵepi'intare'en a'ǵj ti 'een, a'liné ayée pu teja'uré'enejsin tǵj tajj ti jín

hua'utasejrate'esin. Ajta a'ijna í taij, a'íi pu raatémua'atzi ti pua'a xí'epi'in metiu'umuáriej seij ajta seij nusu mecaí.

14 Ti pua'a ayén té'eviiuca'i í taij tzajta'a a'ijna ti jín ja'ati tiu'umuáriej, ayée pu tí'iraci'iti a'ijna í ja'ati a'ij ti tiraavíjte'e. 15 Na'ari caí, ti pua'a huateájtaani í ti jín tiu'umuáriej í ja'ati, nain pu á'ujisin. Ajta a'íin í ja'ati, Dios pu xaa ru'irátuaasin aru ayée pu éene'e a'ame tíj ja'ati ti xa'ichu'i a'uun ráavai í taij tzajta'a.

16 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'ijna jime'e seij se'ín pú'een í chí'ira'an í Dios. Ajta mú'ejmi tzajta'a pu huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. 17 Ti pua'a ja'ati ayén raaté'uuna a'ijna í chí'ira'an í Dios, Dios pu ra'antipua'ajte'esin a'ijna í ja'ati a'iné pu'uri Dios huateúra'ate a'ijna í chí'ij, seij mú'een se'ín pú'een í chí'ira'an í Dios.

18-19 Caxu rucuanamua rujímua'a. Ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e seij í ja'ati ti ayén r'íi tirú'umua'aree a'ijna jime'e í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej íjii huáteite, ché'e a'íin caí ché'e ayén á'ujtzaahuatete'e a'ijna jime'e í huá'amua'atziira'a. Ché'e a'íin ayén ra'ancuré'an í mua'atziira'a ti tavástara'a jetze é'eme'ecan, a'iné a'ijna í huá'amua'atziira'a a'íime í mej íjii huáteite, capu tí'iti a'ij huataújmu'a í Dios jemi. Ayee pu xaa té'esíimua'i tíjín: "Dios pu huá'avivi'ira'an a'ímej í mej miyen á'ujtzaahuatete'e me'ijna jime'e mej tí'ihua'itaca í rumua'atziira'a jime'e."

20 Ajta ayén té'eyu'usi'i tíjín: "Tavastara'a pu ramua'aree ti caí tí'itij vaíre'e í huá'amua'atziira'a a'íime í mej nu'u jehua huáp'i té'umua'aree."

21-22 A'ij xu jín, caxu ché'e siyen á'ujtzaahuatete'e se'ijna jime'e seij nu'u seij jetze ajtémecan í teáata'a. Naími'i pu ayén tejá'amua'aci'iti, ti pua'a niyen tejá'amua'aire'e inee, í nej í'í Pablo na'ari a'íin Apolos ayén tejá'amua'aire'e nusu a'ijna í Pedro. Ti pua'a ayén a'ijna jín r'íi tejamu'aa'tá'an í Dios a'ijna jime'e tíj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua nusu seij siyen ruuri huateáturan na'ari seij siyen huácui'ini, tí'iti ti a'ij ti ayén íjii tí'iseijre'e ca'ín tí'iti ti ayén teja'uré'enejsin, naími'i pu ayén tejá'amua'aire'en.

23 Seajta mú'een, ayée xu se'ijna jetze ajtémecan í Círíistu'u, ajta a'íin Círíistu'u, a'íi pu ajta Dios jetze ajtémecan.

4

I mej jín antiújmua'aree a'íime ti Dios tihua'uta'ti'ire

1 Ayee pu ruxe'eve'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej tiyen ravaire'e í Círíistu'u, ajta ti ayén titaa'íjca a'ijna jime'e í ti rú'avaa í Dios jemi.

2 Ajta, a'ijna ti ravaire'e, ayée pu tíu'ujxe'eve'e ti a'íin í ja'ati ayén araúrasten nain jime'e a'ijna í ti jín tira'íjca. 3-4 Mi neajta inee, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mú'een siyen na'uxíjte'en, na'ari miyen na'uxíjte'en a'íime í mej íjii huáteite me'ijna jime'e a'ij ti tihua'amitiejte'e. Jee xaa ne'u, canu nesej á'anxíjte'en, a'iné canu nee nesej ramua'aree tíj tí'itij jín na'uteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij, capu ayén huataújmu'a nej neri xí'epi'in 'een í Dios jemi. Tavástara'a pu a'íin pú'een í ti ná'axíjte'en.

5 A'ij xu jín siyen huá'irini. Caxu tí'iti jín huá'axíjte'e ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen a'ijna xicáara'a ti jetzen Dios ari raaxí'epi'intare. Setá'aj seuj rachú'eve'e se'ijna í tavástara'a tí'ij ajtahua'a yé uvé'enen. Aj pu xaa, a'íin raatasejrata tíj na'a ti rú'avaataca'a a'u ti a'utíca'a. A'íi pu ajta raatasejrata í ti ayén tihua'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a í teite. Aj pu'í ayén tihua'aci'iti ti Dios ayén r'íi tihua'utá'asin naími'ica a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij.

⁶ Mi neajta inee, nain jín í nej neri tejamuá'ixaa, ayée nu tejámuuatá'ítiiiri'i neetzi jime'e neajta ne'íjna jime'e í Apolos nej ni ne'íjna jín jamuaatévaire'en. Caxu yá'uhua'anan se'íjna í niuucari ti ayén tíjn: "Setá'aj siyen araúrasten se'íjna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'í." Caxu siyen ahuaújtzaahuat'e'en se'íjna jime'e sej nu'u se'ij jetze ajtémecan. Caxu seajta raatéxiehuata í se'ij. ⁷ ¿Ni tzaa ja'atí ayén a'íjna jín timua'íjca a'íjna jime'e ti jaitze'e ruxe'eve'e caí í ti jín antiújmua'aree í axí'ej tevi? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui piyen tí'ti'í tí'ijcha'í'íí pej caí ra'ancuré'a se'ij jemi? Capu xaa ne'u. Ajta, ti pua'a ayén tí'ayajna pej piyen ra'ancuré'a, ¿a'íné 'een jime'e piyen á'tzaahuat'e'e? Capu ayén tiraavíj'te'e, a'íné Dios pu ayén muaatapuajíve.

⁸ Mú'een xu nu'u seri huatájuxai temua'a naa. Seajta nu'u seri huateújchijteaanitaca'a. Mú'een xu nu'u caí taatá'inee, seajta siyen tí'ajta rujímua'a sena'a. Oojala cuj tén ayén teja'ur'é'enen se'ij siyen tiu'íta'áijta. Jéihua huápi'í nu niyen tí'ijxe'eve'e. ⁹ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'íné ayée pu tiná'amitíejte'e ti Dios ayén taatase'íjrataca'a mú'ejmi jemi tej iteen a'ín pú'een í tej caí tí'ítij jín antítamua'aree, teajta teen tu a'ín pú'een í mej majta jíme'en meri raaxí'epi'íntare tej nu'u huácui'ini a'u mej titej'é'ecuí'ica. Dios pu ayén taatase'íjrataca'a na'íjmi'íca jemi í mej ta japua se'ijre'e, ajta huá'a jemi í mej yen japan huachéjme í chaanaca, a'u ti na'a nainjapua.

¹⁰ Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tej nu'u tatímua'í tel'íjna jime'e tej tiyen ravaire'e í Círístu'u. Mi seajta mú'een, sej nu'u huápi'í naa tí'ur'umua'aree í Círístu'u jemi. Capu nu'u tú'uca'anisti'í itejmi. Mi seajta mú'een, ayée xu nu'u nain jín té'eviica'í. Jé'ecan mú nu'u r'í'í tejamuatá'aca mú'ejmi. Majta métxana'ave'e mú nu'u itejmi.

¹¹ Tíj na'a ti yú e'ir'é'ene, ajta íjii, ayée tu tena'a jí'itíejcu, teajta 'í'icu. Temua'a tu titecá'ixure'e. Jé'ecan mú a'ij pua'a taruure. Catu teajta mé'e é'eche. ¹² Ca'anín tu jín tí'imíjhuaca tamuá'ca'a jime'e. Ti pua'a a'ij pua'a metí'itaxá'jta, teen tu tiyen r'í'í tihua'atá'aca. Ajta ti pua'a a'ij pua'a métaruure, teen tu tiyen rá'aviica'í. ¹³ Ajta, mat'í'ij teite hua'ítzi tátaavíj're'e itejmi, r'í'í tu naa tihuá'ajee. Tíj na'a ti yú e'ir'é'ene ajta íjii, ayée pu tihuá'amitíejte'e itejmi jime'e tej nu'u jéihua huápi'í huá'axana'aviste'e, tej nu'u tiyen huá'ase'íjrate'e huá'a jemi tíj í xai'iri í mej mé rúuriera í mej yen japan se'ijre'e í chaanaca.

¹⁴ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni niyen amuaataté'í'iraste'en, sino nej ni r'í'í jamuaatá'ítii mú'een, mi se'ij siyen ná'ase'íjrate'e cumu niyaujmua'a í nej jéihua huápi'í já'amuaxe'eve'e. ¹⁵ Tíj caí mu'íití mú tejamuá'ítiiiri'í í Círístu'u jetze me'ecan. Capu a'ij amítíeere'e a'achú mej pua'amé ará'ase. Mi ajta, se'ij pu'u í ti á'amuaya'upuajtaca'a, neajta inee, nee nu ne'ín pú'een i nej á'amuaya'upuajtaca'a í Círístu'u jemi ne'íjna jime'e nej tejamuá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. ¹⁶ A'íj nu jín niyen tejá'amua'aje se'ij siyen titeejú'un netíj inee.

¹⁷ A'íj nu jín niyen amuaata'ítii'iri'í ne'íjna í Timoteo í nej neajta ya'upuá'ara'an pú'eene'e í tavá'stara'a jemi, í nej neajta jéihua huápi'í raxí'eve'e. A'í'í pu amuaatánamuajriste'esin a'ij nej tí'ítíncha'í'í jemin í Círístu'u ti ajta í'í Jesús. Ayee nu che'atá nena'a tihuá'ítiií a'ímej í seica, a'u ti na'a mej e'etiújse'iri. ¹⁸ Seica mú'een, xu'uri á'ujtzaahuat'e'e. Cu xíee ti cuj ayén tejamuá'amitíejte'e nej caí ché'e ne'uun mú a'atanén.

¹⁹ Mi neajta inee, nee nu xaa ca'anacan ne'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi ti pua'a ayén tineetá'acare'en í tavá'stara'a. Aj nu xaa ramua'aréeren ti pua'a

siyen ti'itiújcha'íi muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios na'ari sej niuucari sena'a jín siyen ti'itiújcha'íi. ²⁰ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné a'íjna í Dios, capu niuucari na'a jín tí'ajta sino rumuári'eri'ire'ara'an jíme'en.

²¹ ¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui niyen ne'íjna jín u á'ume'en nej ni puajtzi amuaatá'an na'ari nej niyen ne'íjna jín amujaja'uvé'emuaare ne'íjna jime'e nejá'amuaxe'eve'e, nej ni neajta cua'anín jín tejamuá'ixaate'en?

5

Rá'axijte'e sej ti jéihua huápi'i a'ij pua'a ti'itiújcha'íi

¹ Ayee nu tiú'unamuajri'i ti ayén ti'ayajna ti nú'u sej ti mú'ejmi jemi ajtémecan tí'ixana'acire'e a'íjna jime'e ti jamuan huí'lica a'íjna ti ratévi'titin í ya'upuáara'an. Jé'ecan pu a'ij pua'a seijre'e a'íjna. Majta a'íime í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rici. ² Mi seajta mú'een, a'ij xu jín á'ujtzaahuat'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e sej se'íjna jín huataújxeemiste'en? Jee xaa ne'u. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'ati ti ij caí ché'e seijre'e mú'ejmi jemi.

³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Yé nu imuá huaca inee. Mi neajta, a'úu nu á'uca mú'ejmi jemi nemua'atziira'a jime'e. Nu'uri niyen ra'uxíjte ne'íjna í ja'ati ti ayén rici netíj niyen ráruurénche'e ti pua'a ne'uun á'ucatijche'e. ⁴⁻⁵ Ayee xu huárini setí'ij e'etiújseire'en niuucajtze'en í tavástarala, a'íjna í Jesús, ajta net'íj ne'uun mú'ejmi jemi é'eseijre'e nemua'atziira'a jime'e. Setá'aj siyen se'íjna jetze araujca'anen í muári'eri'ire'ara'an í tavástarala í Jesús sej si raatátuure'en se'íjna í ja'ati í Satanás jemi ti ij a'ín tiyaaru'u ra'upuá'ajte'en í tévira'an, ti ij ajta Dios ru'irájtuaani í xiéjniu'ucare'ara'an í ja'ati a'íjna xicáara'a ti jetzen tiu'íta'áijta í tavástarala.

⁶ Capu xi'epi'in sej siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e a'iné ayée pu tiu'uteújnaxca mú'ejmi jemi t'ij ajta tiu'uteújnaxca í mej rajnájchite'esin í cuaíjtzí. Cíj mu'u caj tírajnájchite'esin. Ajta á'iyeen nainjapua huaneájxi'isin. ⁷ A'ij xu jín, setá'aj mé rúurieni se'íjna ti mí'ime'ecan sej sí siyen huaujjéjcuare'en t'ij a'íjna í cuaíjtzí ti caí ti'ti ránaxcaca'a. Ayee xu huárini a'iné pu'uri huataújmua'i'ivejtaca'a a'íjna í Cirílistu'ti téjmi jetze me'ecan huam'íi ti ij caí puajtzi táaci'iti. ⁸ A'ij pu jín, tiché'e tiyen tiú'uyesten a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, tetá'aj caí ché'e tiyen a'ij pua'a ti'títacha'íi, teajta caí ché'e ti'tíj jín auteáturan í Dios jemi sino tiché'e tiyen r'íi ti'títacha'íi tzáahuati'ira'a jime'e, tiché'e teajta tiyen tena'a tiu'utaxáj niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁹ Nu'uri niyen tejámuatá'itiiri'i í yu'uxari jetze sej caí huá'a jamuan tiújse'irihua'an a'íme'j í mej tí'ixana'acire'e. ¹⁰ A'íjna í niuucari ti jíme'en yee "í mej tí'ixana'acire'e", capu ayén huataújmua'a ja'ati ti na'a ti a'ij pua'a rijca í Dios jemi, ti pua'a a'ij pua'a ti'itiújcha'íi nusu ti huápi'i tí'inecua'atze ti jéihua tí'ijcha'íi na'ari tí'inahua'aj ca'ín sej na'amiche ti caí Dios pú'een. Tí pua'a ayén huataújmua'ati, ayée pu ruxe'eve'e a'ame sej siyen ajtá'íine naíjmi'ica jemi í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹¹ Mí ajta, ayée pu huataújmua'a í nej jín tejámuatá'itiiri'i sej caí ché'e jamuan á'ujjuhua'ane'en sej ti ayén tamuari t'ij ta'ihuaara'a ti pua'a a'ín ja'ati ayén tí'ixana'acire'e nusu huápi'i tí'inecua'atze ti jéihua tí'ijcha'íi na'ari rana'amiche ti caí Dios pú'een ca'ín a'ij pua'a tiú'ujjepe'e. Caxu seajta jamuan á'ujjuhua'ane'en ti pua'a ayén rutahuaíve'e na'ari tí'inahua'ara. Caxu

seajta tí'licua'a jamuan sej ti ayén rici. ¹²⁻¹³ Canu ne'íjna jín antúnmu'a'aree ne niyen hua'uxíjite'en a'ímej í mej caí téjmi jetze ajtéme'ecan sino a'í pu Dios huá'axijte'en. Mi seajta mú'een, mú'een xu xaa se'íjna jín antiújmu'a'aree sej siyen hua'uxíjite'en a'ímej í mej 'a'amua jetze ajtéme'ecan. Setá'aj raata-muárite'en se'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a tí'itíújcha'íi.

6

A'ij mej nu'u ye'í tiraax'íepi'íintare'en rujúmua'a

¹ Ti pua'a siyen tiú'ujaaxiejvi'ira, ¿a'íné tí'iri'iri ti ja'ati ayén huataúra'an ti a'uun á'ume'en huá'a jemi í jueesi í mej caí téjmi jetze ajtéme'ecan i tej té'atzaahuat'e mej mi me'ín miyen raax'íepi'íintare'en? ¿A'íné 'een jime'e secaí rujúmua'a raax'íepi'íintare'en a'ímej jemi í mej jemin seijre'e í Dios?

² Xu'uri ramua'aree tej tiyen hua'uxíjite'en naíjmi'ica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Ti pua'a ayén té'eme sej hua'uxíjite'en se'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ¿ni tzaa secaí raay'íiti sej siyen raax'íepi'íintare'en se'íjna ti caí tí'iti jetzen ruxe'leve'e?

³ Casi'í, teen tu teajta huá'axijte'e a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. A'ij pu jín, capu a'atzu muá'eri tej tiyen raax'íepi'íintare'en a'íjna ti téjmi jetze ayén tí'ijnineí íjii tej huáite. ⁴ Ajta ti pua'a ayén ruxe'leve'e sej siyen raax'íepi'íintare'en se'íjna ti mú'ejmi jetze tí'ijnineí íjii, ¿a'íné 'een jime'e siyen se'íjna jín tihuá'ijcate'e mej mi jueesi jín antiújmu'a'areere a'ímej í mej caí r'í'í tihuá'axe'leve'e í teite?

⁵ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en. ¿Ni tzaa caí r'í'íri'í ti mú'ejmi jemi sej seijre'e ti ayén raay'íiti ti temua'a naa ra'uxíjite'en a'íjna jime'e í mej rújaaxiejvi'í í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuat'e?

⁶ Mi seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire. Sej pu ayén runiúuste'e í ru'ihuaara'a, ajta ayén rici huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e.

⁷ Xu'uri se'íjna jín huamuá'ítiche se'íjna jime'e ti ja'ati ayén runiúuste'e a'íjna jemi í ru'ihuaara'a. Ayee pu tejámuaatéva'iri sej siyen huataúra'an ti ja'ati ayén a'ij pua'a amuáaruuren nusu ti ayén tí'iti amuaanáhua'í. ⁸ Mi seajta mú'een, ayée xu rujúmua'a se'ín pú'een í sej a'ij pua'a huá'aruuree xa'aye'í, seajta siyen tihuá'anahua'í. Ayee xu huá'aruure í ru'ihuaamua'a a'iquí nu'u mejá'amua'ihuaamua'a.

⁹ Mú'een xu ramua'aree temua'a naa ti caí ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíújcha'íi mej me'uun a'uteárate a'u ti Dios tejé'ajta. Caxu taúra'acare'en ti ja'ati á'amuaacuanamua. Camu a'uun a'uteáru'í a'íme í mej a'ij pua'a rijca na'ari a'íme í mej rana'amiche a'íjna ti caí Dios pú'een nusu a'íme í mej tí'ixana'acire'e í ruxí'ej tevi jamuan ca'ín a'íme í mej rux'í'ej tteca jamuan tí'ixana'acire'e. ¹⁰ Capu ajta tihuá'aci'iti a'ímej í mej tí'inahua'ara nusu í mej jeíhua huápi'í tí'inecua'atze mej tí'ijcha'íica ca'ín í mej rutá'aruaijve'e na'ari í mej a'ij pua'a tiú'ujjepe'e o mej avíitzi jín tí'inahua'aj. Camu xaa ne'u seíre'e muá'aju'u í Dios jemi.

¹¹ Seajta mú'een, je'icáj xu huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a. Mi ajta Dios, a'í pu ari tejámuaacá'ari'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin. A'í pu ajta huateúra'ate mú'ejmi. Ajta a'íjna jime'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, mú'een xu r'í'éne'ecán jín huateájturaa í Dios jemi niuucajtze'en a'íjna í tavástara'a, í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

Tí'ití ti r'í'en í ta jetze

¹² Nain pu í'ixi'epi'ín. Ajta ayée pu tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi ajta, capu nain ayén tí'ivaire'e. Naíjmi'i pu í'í xí'epi'ín, ajta ayée pu xaa tinaatá'aca nej niyen huárini. Mi neajta inee, canu huatáne'a'asin ti tí'íti na'antimuá'ítin nej ní ne'íjna jín ca'anéeri jín tiraatévaire'en. ¹³ Ajta a'íjna ti tí'ícu'a'íri'i, a'í pu ayén tí'ivaire'e í jucáj jetze. Ajta a'íjna í jucáj, a'í pu ajta ayén tí'ivaire'e ti cua'íra te'aráyeijxi'ín.

Mi ajta Dios, a'í pu ra'antipúa'ajte'esin í jucáj, ajta í cua'íra. Ajta í tej ratéhua'íra'a, capu ayée na'a tí'ivaire'e tej ti te'íjna jín tí'ixana'acire'e sino tej ti te'íjna jín raatévaire'en í tavástarara'a. Ajta í tavástarara'a, a'í pu ajta raatévaire'esin a'íjna í tej ratéhua'íra'a. ¹⁴ Ajta a'ín Dios, a'í pu rumuári'erí'ire'ara'an jín ra'ajjáj í tavástarara'a huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'í pu ajta ta'ajjájpu a'itejmi.

¹⁵ Xu'uri ramua'aree ti Ciríistu'u jetze ajtémecan a'íjna í sej ratéhua'íra'a. ¿A'íné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui nej ra'anténajchite'e jamuan í 'íta'a ti tí'iteji'ívi í rutevij jime'e ne'íjna ti Ciríistu'u jetze ajtémecan? Capu xaa ne'u. ¹⁶ ¿Ni qui siyen ramua'aree ti a'ín ti ayén anteújnaxca jamuan í 'íta'a ti tí'iteji'ívi í rutevij jime'e, ayée pu huaújruu mej mi seíj mena'a tévira'an pú'eene'en? ¹⁷ Mi ajta, a'ín ti ayén huataújtuiire'en í tavástarara'a jemi, ayée pu ruruuren ti a'íjna jamuan seíj na'a pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tzajta'a.

¹⁸ Setá'aj nain jín raatapúa'ajta sej siyen tí'ixana'acire'e. Ajta seica jime'e í mej jín ateáturaave í Dios jemi, naími'i pu ayén caí rutevij jín a'ij tiú'uruure. Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ixana'acire'e, a'í pu a'ij pua'a raruure í rutevij. ¹⁹⁻²⁰ Casi'i, ayée pu tí'ivaire'e í á'amuatevi t'j teyuu ti tzajta'an huiirájca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu a'amua tzajta'a seijre'e. Ajta, mú'een xu ra'ancuré'evi'íti í Dios. Mú'een xu caí se'íjna jín antiújmua'aree í rutevij a'íné a'í pu tiu'utanájchitaca'a mú'ejmi jetze me'ecan. A'í pu jín ayén ruxe'eve'e sej siyen raná'amiche'en í rutevij jime'e.

7

Jíme'en a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej ví'iche'e

¹ Jíme'en a'íjna í sej seri mé tineja'uta'íti'íri'i, ayée pu temua'a tí'ixi'epi'ín ti caí ja'ati neiche. ² Mi ajta, ayée mú'jeihua me'íjna jín tí'ixana'acire'e. Miché'e miyen huárini, a'achú mej pua'amé. Miché'e huáneiche í teteca, sej ajta sej. Majta a'íme í 'uuca, miché'e majta huav'íche'en, sej ajta sej. ³ Ajta a'ín í teáata'a, ché'e ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjete'e a'íjna jemi í ru'íj. Ajta a'ín 'íta'a, ché'e ayén che'atá na'a ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjete'e í rucín jemi.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'íné a'ín íra'ara'an, capu ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e sino a'í pu xaa ayén antiújmua'aree í cína'ara'an. Ajta a'ín cína'ara'an, capu ajta ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e, sino a'íjna íra'ara'an, a'í pu xaa a'íjna jín antiújmua'aree. ⁵ Caxu ché'e sena'a ajtac'íca'an sino se'íjna jime'e sej seri siyen raaxi'epi'íntare sej a'atzu á'ateevi'ín sej huatéjniumi í Dios jemi. Setá'aj á'iyen ajteáxiire t'íj caí a'ín Satanás ayén ca'aníjra'a jamuaatá'an sej seíj jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten a'íjna jime'e sej caí á'ujcu'uvejca'a.

⁶ Canu niyen tejá'amua'íti'i sino ayée nu ne'íjna jín ca'aníjra'a jamuaatá'aca sej siyen rici. ⁷ Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mej mi miyen 'eene'en netíj

inee, matij mena'a pua'amé í teteca. Mi ajta a'ñn Dios, a'ñ pu ari ayén tiraatá'a seij ajta seij a'ij ti a'ñn tihua'uxí'epi'íntari'iri'i.

8 Mi neajta inee, ayée nu tihua'ixaate'e ne'ímej í mej caí xi huanéjne'icheca'a, majta a'ímej í mej majta caí xi víche'ejme, majta a'ímej í mej huaújseistareca'a. Jíme'en a'ímej, matij mena'a pua'amé, ayée pu il'í xí'epi'ín mej mi miyen 'éene'e huateáturan netij inee. 9 Aru, ti pua'a caí rí'írí mej á'ujcu'uvé, miché'le huanéjne'iche, majta huáviichen. Jaitze'e pu hua'atéva'iri mej miyen huárini mej caí rajpuaíjzi muá'ara'ani í ru tzajta'a.

10 Mi neajta inee, canu niyen tihua'ijcate'e a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víche'ejme sino a'ñ pu tavástara'a ayén tihua'ajjte'e. Ché'le caí a'ñn íra'ara'an ajtáye'ícan a'íjna jemi í rucín. 11 Ajta, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'le ayén éene'e huateáturan ti ruseijtan. Na'ari caí, ché'le ajtahua'a ra'anténaxca a'íjna í rucín. Ajta a'ñn í cína'ara'an, ché'le ayén che'atá na'a huárini. Ché'le caí ajtáye'ícan a'íjna jemi í ru'íj.

12 Ajta, a'ímej jime'e í seica, capu ayén tihua'ixaate'e í tavástara'a sino inee, nee nu niyen tihua'ixaate'e. Ché'le ayén huárini a'íjna í ta'ihuaara'a ti a'íjna tévi'itín í 'íita'a ti caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'ñn 'íita'a á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu tiú'ujxe'leve'e ti a'ñn ta'ihuaara'a caí mé rúurieni. 13 Ayen che'atá na'a 'leen jíme'en í 'íita'a ti ra'anténexcaca'a seij teáata'a ti ajta caí té'atzaahuat'e. Ti pua'a a'ñn ajta ayén á'ujca'ane ti jamuan huateáturan, ayée pu che'atá na'a ruxe'leve'e ti caí mé rúurieni í rucín.

14 Aye'e pu a'íjna jín ruxe'leve'e, a'íné Dios pu ajta huateúra'ate a'íjna í cína'ara'an ti caí té'atzaahuat'e a'íjna jime'e niuucajtze'en í íra'ara'an. Ajta a'ñn í íra'ara'an ti ajta caí té'atzaahuat'e, Dios pu ajta ayén huateúra'ate a'íjna íra'ara'an niuucajtze'en í ta'ihuaara'a. Na'ari caí, a'ñ mú xána'avi'íre'e muá'aju'u í yaújmua'ame'en. Mi ajta í Dios, a'ñ pu ari huateúra'ate a'ímej. 15 Mi ajta a'ñn ti caí té'atzaahuat'e, ti pua'a ayén ajtára'ani, ché'le ayén 'éene'en. Capu ché'le ayén ruxe'leve'e mej naímil'í huat'éen. Ajta a'ñn í ta'ihuaara'a nusu a'ñn í tajuu, ayée pu tihua'aci'iti mej mi ruxiéehua raaxí'epi'íntare'en, a'íné Dios pu ayén taatajé tej ti temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani.

16 Ché'le ayén 'éene'en a'íné mi pej íra'ara'an pú'een, capej ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'acín nusu pecai. Pajta mú'ee, mi pej cína'ara'an pú'een, capej pajta ramua'aree ti pua'a piyen ru'irájtuaani í á'a'íj nusu pecai.

17 Aye'e pu xaa ne'u ti'ayajna. Aye'e nu tihua'ijcate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua teyujta'a, a'achú mej pua'amé, mej mi miyen tiyen titeejú'un a'íj ti tavástara'a ayén tihua'uxí'epi'íntari'iri'i seij ajta seij, a'íj ti ajta Dios tihua'utajé.

18 Ti pua'a ari antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ché'le a'ñn ja'ati caí ayén tí'itese'e ti ra'avá'anan í ti antisíjchi'ihuaca'a. Ajta, ti pua'a caí xi antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ayée pu ruxe'leve'e ti a'ñn ja'ati caí ra'antisí'iche í runavij. 19 Aye'e pu'u xaa ne'u, a'íné capu a'íj huataújmua'a í Dios jemi ti pua'a ja'ati ra'antisíjche í runavij nusu caí ayén ra'antisíjcheca'a. 20 A'íj pu jín, ja'ati ti na'a, ché'le a'ñn ayén éene'e huateáturan a'íj ti 'éene'e tí'ij Dios ayén raatajé.

21 Ti pua'a pauj ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij Dios muaatajé, capej pe'íjna jín a'íj té'amuaajca. Aru ti pua'a ayén tí'iri'íristan pej pí ra'antimuá'ítin, pej pí pajta axiéehua á'uche'ecane'en, patá'aj piyen huárini. 22 Aye'e pu'u na'a tí'een, a'íné a'íjna ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij tavástara'a raatajé, pu'uri

ayén ruxi'evil'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti ruxiéehua tí'imuarí'eca'a tí'ij tavástar'a raatajé, a'íi pu ari ca'anéeri jín tí'ivaire'e í jemin.

²³ Círístu'u pu tiu'utanájchitaca'a í sej jín té'echa'íica'a í Dios jemi. A'íj pu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej ca'anéeri jín tí'imuarí'e huá'a jemi í teteca. ²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen che'atá sena'a 'eene'en huateáturan í Dios jemi seij seajta seij setíj 'eene'e tí'ij a'ín amuaatajé.

²⁵ Jíme'en a'íme í mej caí víche'ejme, capu tí'itij jín tinaa'íjca í tavástar'a sino ayée nu tejá'amua'ixaate'e a'íj ti ayén tiná'amitiejte'e ineezi i nej caí até'itzea'ara a'íjna jime'e ti a'ín ná'ancu'uvajxi í tavástar'a. ²⁶ A'íné pu'uri tén teja'uré'enejsin í tej jín rajpua'ítzi tá'aju'un, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e sej siyen 'eene'en huateáturan setíj 'een íjii.

²⁷ Ti pua'a peri seij tévi'itine'en, capej piyen rahauca a'íj pej ye'í huárini pej mé rúurieni. Na'ari ti pua'a pauj asej á'uche'ecane'en, capej piyen rahauca pej huaténeiche. ²⁸ Mi ajta, ti pua'a seij huaténeiche, capu a'ín tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta ti pua'a seij 'íita'a ayén huatéviiche'en, capu ajta tí'itij jín auteájturaa. Camu xaa ne'u a'íj pua'a rici sino ayée pu hua'utamuarí'riste'esin me'íjna jime'e mej meri náimi'í á'ujuhua'an.

Mi neajta inee, ayée nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'íné canu raxí'eve'e ti ayén tejamuáaruuren. ²⁹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niuucari i nej já'amua'ixaate'e. Pu'uri tén teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'a ti ayén titaaxí'epi'íntari'iri'í. Tíj na'a íjii ti yú auca'ítí a'ame, miché'e miyen tí'itíujcha'íi a'íme í mej néjne'iche. Miché'e miyen rijca matíj a'íme í mej caí xi huanéjne'icheca'a.

³⁰ Majta a'íme í mej ruxieemíjte'e, miché'e miyen 'eene'en yee cumu mej caí ruyein. Majta a'íme í mej rutémua'ave'e, miché'e majta miyen 'eene'en yee cumu mej caí ché'e na'anaj. Ajta a'íme í mej tí'inanaave, ché'e ayén tíhuá'amitiejte'e mej caí tí'iti tícha'íi. ³¹ Ajta a'íme í mej miyen me'íjna jín ruvaire'e ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, miché'e caí nain jín ruvaire'e, a'íné pu'uri tén te'entipua'ajte nain tíj na'a ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³² Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej caí tí'itij jín a'íj té'ujmuajca a'íné a'íjna ti caí neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e í ti tiráaci'iti í tavástar'a jemi. A'íj pu jín ayén r'íi tí'itíujcha'íi tí'ij ayén r'íi tiraatá'an a'íjna í tavástar'a. ³³ Mi ajta a'ín ti neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén a'íjna jín r'íi tiraatá'acare'en a'íjna í ru'íj. A'íj pu jín caí ché'e r'íi'iri ti nain jín tiraatávaire'en í tavástar'a.

³⁴ Ayee pu che'atá na'a 'een jíme'en í 'íita'a ti rusefj á'uche'ecan, ti ajta caí víche'e. Ayee pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti tí'iraci'iti í tavástar'a jemi. Ayee pu ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e ti rí'ee'ecán jín huateáturan í Dios jemi, nain jime'e í rutevij jetze, ajta í ruxíejniu'uca jime'e. Mi ajta, a'ín í 'íita'a ti ari víche'e, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén r'íi tiraatá'acare'en í rucín.

³⁵ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni tí'itij jín amuaatá'ijmíi sino nej ni tí'itij jín amuaatávaire'en sej si siyen r'íi tí'itíujcha'íi a'íj ti tiraavíjte'e, sej si nain jín raná'amiche'en í tavástar'a.

³⁶ Ajta a'íjna í ja'ati ti ayén tiyaúj ti caí xi víche'e, ti pua'a ayén rá'amitiejte'e ti caí xí'epi'ín rici ti raatá'ijmíi, ajta ti pua'a ari mú á'ume'en í ti jín

temuaístaca a'ljna í 'íta'a, ché'e a'fín ya'upuáara'an ayén huárini a'ij ti tirá'amitiejte'eca'a. Capu ti'titij jín tiú'ujxana'acira'aten í Dios jemi, ché'e a'fín 'íta'a huatéviiiche'en. ³⁷ Mi ajta a'ljna í ja'ati, ti pua'a ayén temua'a naa tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a tiracha'íí á'aye'í í ruyauj a'ij ti 'een, ajta ti pua'a caí ja'ati ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti huatéviiiche'en a'ljna í yaujra'an, a'ljna í ja'ati, a'íí pu xaa xí'epi'in rici.

³⁸ A'ij pu jín, xí'epi'in rici a'ljna í ja'ati ti ayén ratá'acare'en í ruyauj ti huatéviiiche'en. Ajta a'fín í ja'ati ti ayén racha'íí á'aye'í í ruyauj a'ij ti 'een, ti ij caí huatéviiiche'en, a'íí pu jaítze'e xí'epi'in rici. ³⁹ Ajta, a'ljna í 'íta'a ti ari viiche'e, a'íí pu ca'anéeri jín naími'i seijre'e jamuan í rucín tój na'a ti auj ruuri a'ljna í cína'ara'an.

Ajta, ti pua'a huámi'ini a'ljna í cína'ara'an, pu'uri ri'irí ti ajtahua'a ruxí'evi'ira'a jín huatéviiiche'en a'ljna jamuan ja'ati ti ra'aráanajche. Seij pu'u ruxe'eve'e, ti ayén huatéviiiche'en a'ij ti tiraavíjte'e í tavástara'a jemi. ⁴⁰ Mi ajta a'ljna í 'íta'a, jaítze'e pu í Dios rí'í tiratá'aca ti pua'a ayén 'éeni'ici'e huateáturan a'ij ti 'een. Aye'e pu tiná'amitiejte'e ineetzi. Ajta ayej ne'ase ti ajta ayén che'atá na'a tirá'amitiejte'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

I cua'ira í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi

¹ Jíme'en í cua'ira í mej tí'imuai'ivajtaca í rudioosi jemi, ayée tu ramua'aree. Najimi'i tu mé úumua'aréjme. Ajta, ayée pu tí'irineca ti ja'ati ayén a'ljna jín á'ujtzaahuatete ti jeíhua mé úumua'aree. Mi ajta, ja'ati pu rí'í a'ij tí'ijri'ire ti pua'a rí'í tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej teví. ² Ajta a'ljna í ja'ati ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a ti jeíhua mé úumua'aree, a'íí pu caí mé úumua'aree a'ij ti ye'í tiú'ujxe'eve'e í Dios jemi. ³ Mi ajta, Dios pu ramua'ate a'ljna í ja'ati ti rí'í tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁴ A'ij pu jín, jíme'en a'ljna í cua'ira í mej tihuá'amuai'ivejte'e í rudioosi, ayée tu ramua'aree mej caí rí'í miyen seijre'e íiyen chaanaca japua í mej nu'u díoosi pú'een. Teajta, teen tu ramua'aree ti seij na'a í Dios ti íiyen seijre'e.

⁵ Jee xaa ne'u, mé mu'íí í mej jee díoosi pú'een, ti pua'a íiyen mej seijre'e chaanaca japua nusu a'uun mej é'eseijre'e u ta japua, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mej i'imuí'í í mej díoosi pú'een, majta i'imuí'í í mej tí'itij jín titetateí.

⁶ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti, itejmi jemi, seij na'a í Dios í tej rájya'upua. Nain pu a'ljna jemi tiu'utaseijre. Teajta iteen, naími'i tu te'ljna jín seijre'e tej ti rí'í tiraateájtuani í jemin. Ajta seij pu'u í tavástara'a, a'ljna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. Nain pu tiú'utaavijhuaca'a a'ljna jemi. Teajta iteen, naími'i tu te'ljna jetze arátaca'ane tej ti ruuri.

⁷ Mi majta, camu naími'i miyen che'atá mena'a tí'ijmua'aree, sino seica, ayée mú tí'ijri'irejca'a mej huá'ana'amiche'en í mej caí díoosi párici. A'ij pu jín, ti pua'a miyen ráacua'ani í cua'ira í mej ramuai'ivajtaca, aúche'e pu ayén tihuá'amitiejte'e mej majta me'ljna na'amiche í ti caí Dios pú'een me'ljna jíme'e mej ráacua me'ljna í cua'ira mej ráamuai'ivajtaca'a. Aye'e mú a'ljna jín raacua'an, tí'iqui a'ij pua'a hua'atá'acare'e a'ame í huá'axiejniu'uca jetze a'ljna jíme'e ti a'ij pua'a huárini a'ljna í huá'axiejniu'uca.

⁸ Aru, casi'i mú'een, capu ti'titi jín titatéva'iri í cua'ira í Dios jemi. Capu a'atzu a'uvaajtzi ti pua'a tecaí ráacua'ani. Capu ajta titatéva'iri ti pua'a teráacua'ani. ⁹ Mi seajta mú'een, rí'í xu'u seij si caí siyen a'ij pua'a ráaruuren

seij í ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i, setá'aj caí siyen ca'aníjra'a tiraatá'acare'en ti a'ín ayén auteáturan Dios jemi se'íjna jime'e ti i'i x'epi'in mú'ejmi jemi.

¹⁰ Casi'i mú'ee, mi pej r'i'i t'íjmua'aree. Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i í ru tzajta'a, ajta a'íi pu muasej, pej pe'uun tejé'ecua'a pe'újna teyujta'a a'u mej raná'amiche'e í hua'adioj. Tij ca'aníjra'a pepu'u raatá'asin a'íjna í ja'ati t'íj a'ín ajta ráacua'ani í cua'ira í mej raatámua'ivajtaca'a. ¹¹ Ayeé pu a'íjna jín huarj, aj pu'i a'uvaíjtzí a'íjna í a'ihuáara'a ti caí jeíhua té'eviicua'i, ti ajta jetzen me'ecan huamí'i í Círístu'u. A'uvaíjtzí, icu, a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a pe'íjna jime'e pej nú'u r'i'i t'íjmua'aree a'íj ti 'een í Dios jemi.

¹² A'íj pu jín, set'íj siyen auteáturan a'ímej jemi se'íjna jime'e sej a'íj pua'a huá'uruu í huá'amua'atziira'a jetze í mej caí jeíhua té'eviicua'i, mú'een xu seajta se'íjna jín auteáturaave í Círístu'u jemi. ¹³ A'íj pu jín, ti pua'a ne'ihuáara'a a'uvaíjtzí a'íjna jime'e ti ráacua í cua'ira í mej ráamua'ivajtaca'a, canu ja'anáj racua'ani ne'íjna í cua'ira nej ni caí ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini a'íjna ti jín a'uvaíjtzí.

9

A'íj ti tihua'atá'aca a'íime í mej tiu'uta'aíjti're

¹ Neajta inee, nexiéehua nu a'uche'ecan. Neajta nu ne'ín pú'een seij ti Dios ne'uta'íteca'a nej ni jetzen me'ecan tiu'utaxáj. Neajta nu raasej ne'íjna í Jesús, í tavástar'a. Seajta mú'een, xu'uri neetzí jemi seijre'e a'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í tavástar'a jemi. ² Ti pua'a caí ayén tihua'amitiejte'e í seica jemi ti Dios ayén ne'uta'íteca'a, mú'ejmi jemi pu xaa ayén tejamuá'amitiejte'e a'iné mú'een xu se'ín pú'een í tej jín tiyen ramua'aree ti Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

³ Ayeé nu huatánne'a a'ímej jemi í mej nej jime'en tí'ihua'u. ⁴ ¿Ni caí ayén titaatá'aca tej tiú'ucua'ani, ajta tej huayé'en? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. ⁵ ¿Ni caí ayén che'atá na'a titaatá'aca tej seij tévi'itine'en ti ajta té'atzaahuate'e matíj í seica í ti Dios hua'uta'íteca'a, majta a'íime í ihuáamua'ame'en í tavástar'a, ajta a'íjna í Pedro?

⁶ Ari iteen, i nej i'i Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ¿ni qui teen tena'a te'ín pú'een í ti ayén ruxe'eve'e tej tamuájca'a jín tiu'umuári'en? ⁷ Capu ja'ati ti ayén tí'ivaire'e xantaaru'u jime'e ayén tihuaúnajchite'en rusej. Ajta capu ja'ati ayén caí racua'ani í táca'ira'an í ti ráahui. Capu ajta ja'ati ayén caí ra'antí'isin hua'aleechi ti huá'aseire'e í ye'emuaate. ⁸ Canu niyen ti'ixa a'íj mej tirájteu rujímua'a mena'a í tetecca sino ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'i jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹⁻¹⁰ Ayeé pu té'seíimua'i í yu'uxari jetze, ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a tíjín: "Capej ra'ancánaamuan í puuya t'íj a'ín atáye'icaa rayuu í triigu." ¿Ni qui jetzen ruxe'eve'e í Dios a'íjna í puuya, na'ari téjmi na'a jime'en ayén ti'ixa? Jee xaa ne'u. Nain pu jín téjmi jín ayén tiu'utaxájtaca'a. Ayeé pu 'een jín téjmi jime'e ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e ti a'ín ja'ati ti tase'ehuaca ayén rachú'eve'e ti ti'itij ráaci'iti a'íjna jime'e ti tiú'utaseehuaca'a. Ajta, a'ín ti tí'tza'anaca, ayée pu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén rachú'eve'e ti tí'iti ráaci'iti a'íjna ti huá'ireca'a.

¹¹ Ti pua'a teri raateájtuua mú'ejmi jemi te'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan t'íj r'i'i á'amuaruuren, ¿ni qui ayén a'íj pua'a tejá'amuaaseijrate'e ti ayén tí'itaci'iti

je'icáj a'íjna í sej jín huateúvnaire'en íyey chaanaca japua? ¹² Ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti ayén tihua'uci'iti í seica je'icáj í sej jín huateúvnaire'en, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e ti ayén tí'itaci'iti itejmi.

Mi teajta iteen, catu tiyen rici sino nain tu jín té'eviiuca'i tej ti caí ra'antánaamuan sej si caí ché'e ra'ará'astijre'en í niuucari ti jíme'en raxa í Ciriístu'u. ¹³ Xu'uri ramua'aree a'ij mej rici a'íme í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayeé mú racua'aca me'íjna í mej seica me'uun te'utetúutuhua'a mú á'aye'i u teyujta'a. Majta a'íme í mej me'uun tí'ivaire'e a'u mej tejé'emuai'ivajtaca, a'í mú majta miyen racua'aca je'icáj í mej me'uun raatámua'ivajtaca'a.

¹⁴ Ayeé pu che'atá na'a 'een, tavástara'a pu ayén tiu'uta'ajtaca'a ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tihua'uci'iti a'ímej í mej tihua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, mej mi me'íjna jín huateúvnaire'en mej tiu'utaxáj me'íjna jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁵ Mi neajta inee, canu ja'anáj huatánne'a nej ne'íjna jín huaténvnaire'en a'ij ti tiraavíjte'e ineetzi jemi. Canu neajta ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e sej si siyen huárini ineetzi jemi. Jaítze'e pu na'aráanajche nej huámí'ini caí ja'ati ayén tiná'ari'i a'íjna í nej niyen ne'íjna jín huateáturaasin.

¹⁶ Capu xaa ne'u ayén tineetá'aca nej ne'íjna jín ahuántzaahuate'en ne'íjna jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani a'iné Dios pu ayén a'íjna jín tinaa'íjca. Puaíjti pu naatá'asin ti pua'a necaí niyen tihua'utá'ixaate'en.

¹⁷ Jee xaa ne'u, tí'iti pu ayén tí'ineci'itíche'en ti pua'a niyen nex'evi'ira'a jín tihua'uta'ixáate'enche'e. Mi ajta caí, capu, a'iné Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

¹⁸ Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿tí'itájni ayén tí'ineci'iti ineetzi? A'ii pu a'ín pú'een, nej caí hua'ajíve'e netihua'ixáate'e, neajta caí huaténvnaire'en ne'íjna jíme'e í nej jín antínmua'aree.

¹⁹ A'ij pu jín, nee nu niyen nexiéehua naa tejá'uche'ecan nain jíme'e. Capu ja'ati tí'ine'ajte'e. Mi neajta inee, r'í'í nu neri huánruu naíjmi'ica jemi tíj ja'ati ti ca'anéeri jín tí'imuarí'e nej ní jaítze'e hua'umuá'itin. ²⁰ A'ímej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan, ayée nu huánruu yee cumu nej Israel jetze ajtème'ecanta nej ní hua'umuá'itin í mej Israel jetze ajtème'ecan.

Jee xaa ne'u, capu ruxe've'e nej niyen rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu amín a'ij, ayée nu huánruu tíj ja'ati ti ayén rá'astijre'e nej ní hua'umuá'itin a'ímej í mej rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta. ²¹ Neajta, a'ímej jemi í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée nu neajta huánruu tíj ja'ati ti caí ayén rá'astijre'e nej ní neajta hua'umuá'itin a'ímej í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta.

Mi neajta inee, nee nu xaa sej niuucari ará'astejsin í Dios jemi, í niuucari ti jín titá'itíiri'i í Ciriístu'u. ²² A'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, neajta nu niyen huánruu tíj ja'ati ti caí a'ij tí'ijviicua'i nej ní hua'umuá'itin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Naíjmi'ica jemi nu niyen huánruu tíj na'a ti seijre'e nej ní seica huamuá'itin nain jín a'ij nej ye'í rici. ²³ Ayeé nu 'een jín rici ne'íjna jíme'e nej ní tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani, ti ij ajta tí'ineci'iti í tí'ín Dios r'í'í tihua'utá'asin a'ímej í mej ra'ará'astijre'esin me'íjna í niuucari.

²⁴ Xu'uri ramua'aree a'ij mej tí'ijr'í're a'íme í mej ru'acheca a'u mej'éhua'acaca. Naími'í í mej ru'acheca, ayée mú che'atá mena'a tí'itese'e mej tiu'umuá'itin. Mi ajta, sej pu'u a'ín pú'een í tí'imua'itin, ajta ra'ancuré'asin í mej raatapuaíjve'esin. Setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utése'en sej si seajta siyen tí'iti huamuá'itin í Dios jemi.

²⁵ A'ati ti na'a ti huá'a jamuan ti'echeca, ayée pu á'ujcu'uve nain jime'e ti ij ayén curuun ancuré'e'i'in ti a'uvaíjtzí. Mí teajta iteen, ayée tu tí'itese'e tej ti curuun ancuré'e'i'in ti naa sefire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. ²⁶⁻²⁷ A'íj nu jín, canu ché'e nena'a ti'echeca. Canu neajta ché'e nena'a ti'itatú'axa í eeca tzajta'a, sino ayée nu te'ejténtu'axa í ne jetze, neajta inee raamuá'iti ná'aye'i ca'anéeri jime'e tí'ij na'ará'astijre'en í nej ratéhua'ira'a. Ayee nu 'een jín rici ti ij caí Dios naaré'e'ite netí'ij neri niyen tihua'utá'ixaa í seica.

10

Mej nu'u caí raná'amiche'en me'íjna ti caí Dios pú'een

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee, sej ra'utámua'aree ti jaitiri e'ecáave'e huá'uvi'itijme'e í tavaúsímu'a'aci'i. Majta á'iyen jaata'a antacíj. ² A'íi mú huámua'i'ivijhuaca'a jamuan a'íjna í Moisés teecan tí'ij auj e'ecáve'eca'a a'íjna í jaitiri, majta matí'ij antajú'uceaj jaata'a. ³ Naími'í mú majta ráacua me'íjna í cua'ira ti a'uun a'uvé'emej Dios ti é'eseijre'e. ⁴ Majta me'íjna anti'í í jaj ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi, a'iné a'íi mú jetze ra'anti'í me'íjna jetze í tetej ti huá'a jamuan huamé'ecaa. Ajta a'ín í tetej, a'ii pu a'ín pú'een'e'e í Ciriístu'u.

⁵ Mí majta a'íime, mu'íiti mú caí r'í'i tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín Dios ayén hua'antipua'ajte a'ujna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁶ Ajta, ayée pu 'een jín té'uyu'usi'ihuaca'a ti ij ayén titaatá'itíii itejmi tej ti caí tiyen te'íjna jetze tiyen titeejú'un a'íjna jetze ti a'ij pua'a een matíj a'íime huaríj. ⁷ Caxu huá'anajche í mej caí díos pú'een, matíj seica a'íime huaríj. Caxu huá'anajche xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín: "A'íime mú teite miyen a'ujrá'aseca'a mej mi tiú'ucua'ani, mej mi majta huayé'en. Mat'íj mi miyen ájhuiixi mej tiu'utéene'en."

⁸ Jé'ecan pu ruxe'eve'e sej caí siyen che'atá sena'a tiú'ujxana'acira'aten matíj seica a'íime huaríj. Majta, ayée mú huácui seíj xicaj tzajta'a a'achú cumu seité japuan huaíca vi'ira'a í teite. ⁹ Tiché'e caí tí'iti jín ra'íhua'ura í tavástara'a matíj seica a'íime miyen huaríj. Mat'íj mi á'upua'areca'a, mat'íj cu'ucu'use hua'uchéi. ¹⁰ Teta'aj teajta caí a'ij tena'a ti'iteniuuca'an matíj majta seica miyen huaríj. Ajta a'ín ti te'entípuaapua'ate, a'íi pu hua'antipua'ajte a'íimej.

¹¹ Jee xaa ne'u, ayée pu 'een jín tihua'uruu ti ij Dios ayén titaatá'itíii. Mí ajta, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e tí'ij r'í'i táaruuren itejmi, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicaj ti jetzen te'entipua'ari í chaanaca i tej japuan yen seijre'e.

¹² A'íj pu jín, ti pua'a ayén ja'ati seíj tirá'amitiejte'e ti caí r'í'iriistan ti tí'itij jín até'itze'ara'an í tavástara'a jemi, ché'e a'ín r'í'i tiu'umé'en ti ij caí auteáturan. ¹³ Tíj na'a ti ayén a'amua japua rájve ti ij ca'aníjra'a amuaatá'an sej si tí'itij jín auteáturan í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a huá'a japua rájve matíj mena'a pua'amé íiyen seijre'e chaanaca japua. Ajta a'ín Dios, capu ja'anáj até'itzea'ara mú'ejmi jemi.

A'íj pu jín, Dios caí ja'anáj raatá'asin ti tí'itij ayén huápi'í ca'aníjra'a jamuaatá'an sej si auteáturan í Dios jemi se'íjna jime'e sej caí ché'e te'utáviicua'í. Mí ajta a'ín, tí'ij auj ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si tí'itij jín auteáturan, Dios pu ajta amuaatá'asin a'ij sej ye'í huárini sej si ajtácíne, sej si seajta te'utáviicua'í.

¹⁴ A'íj xu jín, ayée xu huárini, mí nej já'amuaxe'eve'e. R'í'i xu'u mú'een, sej si caí ja'anáj huá'ana'amiche'en a'íimej í mej caí díosi pú'een. ¹⁵ Ayee nu

tejá'amua'ixaate'e tǎj teite í mej rǎ'i meteuumuámua'are. Setá'aj rujímua'a siyen tiraaxǎ'epi'íntare'en ti pua'a xǎ'epi'ín netǎ'íxa na'ari necaí.

¹⁶ A'íjna í vaasu í tej jetzen ye'eca tej ti tiyen rǎ'i tiraatá'an í Dios, a'í pu ajta ayén huataújmua'a tej naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e Círǎistu'u ti raxuure'e. Ajta a'íjna í pan tej ra'antitá'ara'a tá'aye'i, teen tu teajta naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e ti Círǎistu'u ta japua huaniú í rutevij jime'e.

¹⁷ Ajta, a'íné seij pu'u í pan, ayée pu huataújmua'a í tej í'i mu'í, tu'uri seij tena'a teitejra'an pú'een tej seǎj tena'a jetzen ajtème'ecan, a'íné naími'i tu seǎj tena'a cua'aca í pan.

¹⁸ Casǎ'i, xu'uhuaújmua'atzi se'íjna jetze a'íj mej tí'íjri'ire a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan. A'íme í mej racua'aca í mej tí'imuai'ívajta, a'í mú majta naími'i tí'ívaire'e í Dios jemi.

¹⁹ ¿A'íné ne'u huataújmua'a í nej tí'íxa? ¿Ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e í cua'lira í mej tí'imuai'ívajta huá'a jemi í mej caí dioosi pú'een? Capu xaa ne'u. Ari a'íjna ti caí dios pú'een, ¿ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e a'íjna?

²⁰ Capu xaa ne'u, sein. Ayee pu huataújmua'a í nej tejá'amua'ixaate'e. A'íjna í mej tí'imuai'ívajta í mej seij chuér'a japua é'eme'ecan, camu raatámuai'ívajta í Dios jemi sino a'ímej jemi mu'u í tiyáaru'use. Canu raxǎ'eve'e seǎj hua'utévaire'en a'ímej í tiyáaru'use.

²¹ Capu rǎ'íri seǎj siyen jetzen ye'eca í vaasu í mej jǎn rǎ'i tiraatá'aca í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze ye'eca í vaasu í mej jǎn rana'amiche í ti caí Dios pú'een. Capu ajta rǎ'íri seǎj jetzen tí'ícu'a'a í meesa í mej jetzen ra'utámua'aree í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze tí'ícu'a'a í meesa mej jetzen huá'ana'amiche'e í tiyáaru'use.

²² Na'ari caí, ayée tu a'íjna jǎn rǎni, ca'anǎjra'a tu raatá'asin í Dios ti a'íjn chueere'e á'ara'ani a'ímej jemi í tiyáaru'use ti ij ayén huataniú'ucan itejmi jemi. Ajta, a'í pu jeíhua huápǎ'í jaítze'e ruca'ané tecaí iteen.

Tej nu'u rǎ'i tiraatá'an í taxǎ'ej tevi

²³ Nain pu nu'u ayén tineetá'aca. Mǎ ajta, capu nain ayén tineeté'va'iri. Nain pu xaa ayén tineetá'aca. Mǎ ajta, capu nain ayén rǎ'i neruure. ²⁴ Seajta, setá'aj siyen huaújruuren seǎj seajta seǎj. A'ati ti na'a, ché'e caí ayén rahuauca í ti jǎn rǎ'i huatévaire'en, sino ché'e ayén rahuauca a'íj ti ye'í huárini ti rǎ'i tiraatá'an í ruxǎ'ej tevi.

²⁵⁻²⁶ Setá'aj siyen ráacua'ani tí'iti ti na'a í mej ratua a'ujna mej é'eseǎjre'e í mej tí'itu'araca. Caxu seajta siyen tiú'urihua'ura ti pua'a ayén a'íj pua'a amuáaruuren í á'amuaxǎ'ejni'u'uca jetze nusu caí, a'íné tavástar'a pu ra'áa í chuej í tej japuan huachéjme. A'í pu ajta ra'áa tǎj na'a ti íyen tí'iseǎjre'e.

²⁷ Tǎ pua'a seǎj ti caí té'atzaahuat'e ajta amuata'inen seǎj jamuan tiú'ucua'ani, patá'aj piyen ahua'aca'anen peǎj pe'uun á'ume'en jamuan a'íjna í ja'ati, patá'aj nain tiú'ucua'ani tǎj na'a ti án teje'etia'asin mú'etzi jemi. Capej tí'íhua'u pena'a ti ij caí a'íj pua'a muáaruuren í axǎ'ejni'u'uca jetze.

²⁸⁻²⁹ Mǎ ajta, ti pua'a ja'ati ayén timuaatá'ixaate'en yee ti nu'u huatámuai'ívijti'ihuaca'a, ayée peǎj huárini peǎj caí racua'aca pe'íjna jime'e peǎj raxǎ'eve'e peǎj raatévaire'en pe'íjna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa, pajta pe'íjna ti caí a'íj pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í ja'ati.

Jee xaa ne'u, capu a'íj raruuren í á'axǎ'ejni'u'uca. ¿A'íné 'een jime'e ayén tiu'utá'íjmǎi neetzi jemi nej ni caí niyen huárini a'íj ti tineetá'aca nej ni caí a'íj pua'a raruuren í xiéjniu'ucare'ara'an í nexǎ'ej tevi? ³⁰ ¿A'íné auj tí'íri'iri

ti ja'ati ayén a'ij pua'a t'í'inxajta a'íjna jime'e nej r'í'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e í cua'ira nej nexiéehua ráacua?

³¹ Ayee pu'u na'a, setíj sena'a ti'titij jín ríci, ti pua'a set'í'icua'aca na'ari seye'eca nusu ti'ti sej a'ij ruure, setá'aj siyen huárini setá'aj r'í'i tiraatá'acare'en í Dios jemi. ³² Setá'aj siyen huárini sej si caí a'ij pua'a tihua'atá'acare'en se'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan nusu se'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari se'íme í mej e'tiújse'iri í Dios jemi. ³³ Ayee nu t'í'itese'e nej r'í'i tihua'atá'acare'en najmí'ica nain jime'e ti ij ayén tihua'uci'í'ti í ti hua'atéva'iri, ti ij ajta Dios hua'irájtuaani. A'ij nu jín caí niyen nena'a rahuauca í ti neetzi téva'iri.

11

¹ Neajta inee, ayée nu tiu'umé t'íj ajta Ciríistu'u tiu'umé. Setá'aj seajta mú'een siyen che'atá sena'a huárini netíj inee.

A'ij mej nu'u ye'í huárini í 'uuca teyujta'a

² Mi seajta mú'een, xi'epi'in xu huaríj se'íjna jime'e sej nain jín néjmua'aree, seajta seuj rá'astijre'e í ye'irá í nej jamuaatá'ti'iri'i. ³ Mi neajta inee, ayée nu t'í'ijxe'eve'e sej siyen ráamua'ati ti Ciríistu'u ayén antiújmua'aree a'ímej jemi, matíj mena'a pua'amé seijre'e í tetea. Ayee mú che'atá mena'a í tetea tite'entiújmua'aree a'ímej jemi í ru'íjta'amua'a. Ajta Dios pu ayén antiújmua'aree í Ciríistu'u jemi.

⁴ A'ij nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. A'ati pu ayén raatéxieehuata a'íjna ti jín antiújmua'aree ti pua'a utemúucu'utzi huatéjniuuni. ⁵ Ajta, ti pua'a 'ííta'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni, nusu antimuá'avi'i t'í'ixajta í Dios jetze me'ecan, a'íj pu ajta raatéxieehuata a'íjna í ti 'í'ira'ajte'e. Ayee pu che'atá na'a tiu'utévi'iraste'e t'íj 'ííta'a ti ayén caújyen rumu'úu jetze.

⁶ Ayee pu'u xaa ti'ayajna, a'íné ti pua'a 'ííta'a caí ayén á'ujca'ane ti ra'avá'anan í rumu'úu, ayén tiraavíjte'e ti a'ín 'ííta'a caúsiseaaxi'in í rumu'úu jetze. Mi ajta, ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e ti tiu'utévi'iraste'e ti ayén caúsiseaaxi'in, ché'e a'ín ayén ra'avá'anan í rumu'úu.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e ti antimuá'avi'i seijre'e í teáata'a a'íné a'íj pu a'ín taavíjra'ara'an pú'een í Dios, ajta a'íj pu a'ín pú'een í ti r'í'i tiratá'aca. Mi ajta a'ín 'ííta'a, a'íj pu a'ín pú'een í ti r'í'i tiratá'aca í teáata'a. ⁸ A'íné a'íjna í teáata'a, capu ayén a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í 'ííta'a jetze sino a'ín 'ííta'a, a'íj pu xaa a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a jetze. ⁹ Capu ajta ayén huatétaavijhuaca'a í teáata'a a'íjna jime'e t'í'ij raatévaire'en í 'ííta'a sino a'ín 'ííta'a, ayée pu huatétaavijhuaca'a a'íjna jime'e t'í'ij raatévaire'en í teáata'a.

¹⁰ A'ij pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'ín 'ííta'a ayén ra'avá'anan í rumu'úu ti ij ayén seijre'e ti a'ín rá'astijre'e a'íjna ti t'í'ira'ajte'e. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti ij caí a'ij pua'a hua'atá'acare'en a'ímej í mej t'í'ivaire'e í ta japua. ¹¹ Mi ajta, camu rujímua'a seijre'e í 'uuca í tavástar'a jemi. Camu majta rujímua'a seijre'e í tetea jemi. ¹² Ayee pu'u na'a a'íjna jime'e ti a'ín 'ííta'a a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a, ajta a'ín teáata'a, ayée pu a'íjna jetze airaújnejte í 'ííta'a. Ajta nain pu Dios jemi teja'uvé'eme.

¹³ Setá'aj siyen rujímua'a sena'a tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti pua'a 'ííta'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni í Dios jemi. ¹⁴ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í tej ratéhua'ira'a ti ayén tiu'utévi'iraste'e ti pua'a teáata'a ayén cáati'ire? ¹⁵ Mi ajta, ti pua'a 'ííta'a ayén cáati'ire, a'íj pu a'ín pú'een í ti jín r'í'i tiratá'aca í Dios a'íné ayée pu raateájtuuaa í

cipua í jemin ti ij ayén ra'avá'anan. ¹⁶ Ti pua'a ja'ati ayén huárini ti tájaaxieji'í a'ájna jime'e, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee catu seicié tiyen ti'ítitacha'ii, majta a'áme í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi, camu yee majta seicié miyen ti'itiújcha'ii.

A'ij mú pua'a rici mat'ij e'etiújseire'en

¹⁷ Ajta í nej neri jamuaatá'ixaate'esin, canu r'íi tejámuaatá'asin a'iné set'ij mú'een e'etiújseire'en, caxu r'íen jín e'etiújseire'en sino a'ij pua'a xu'u rijca. ¹⁸⁻¹⁹ Amuacaícan, ayée nu yé ráamua'areeri'í sej já'ita'a a'utac'íca set'ij se'uun e'etiújseire'en. Mi neajta inee, tímua'a nu tén té'atzaahuat'e a'iné ayée pu ruxe'leve'e mej seica airáaju'un mú'ejmi jemi í mej seicié ti'imua'atze sej si siyen hua'utámua'ati a'ámej í mej mú'ejmi jemi seijre'e, í mej majta tzáahuati'ira'a jín miyen rici.

²⁰ Mú'een xu seajta siyen huárini. Set'ij e'etiújseire'en, caxu se'ájna jín tí'icua'ani í sej jín ra'utámua'aree ti tavástara'a ta japua huaniú. ²¹ Caxu xaa ne'u, sino t'íij a'ájna teja'uré'enen sej siyen tiú'ucua'ani, set'ij sena'a pua'amé siyen rici seij seajta seij. Ayee xu anáaté'ee tí'icua'ani í sej te'ucá'ini'eme'ecaa. Ajta í seica í mej caí miyen te'ucá'ini'eme'ecaa, capu ché'e tihua'aci'ti, sino metiéecuj mú muá'aju'u. Majta seica miyen huáp'i'í huatétea'aruaijsin.

²² ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni tzaa secaí huachéjme a'u sej tejá'ucua'ani, a'u sej seajta a'uyé'en, na'ari seri huá'axieehua a'ámej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, nusu sej siyen raxi'eve'e sej a'ij pua'a tihua'utá'an a'ámej í mej caí ti'iti ticha'ii? ¿A'iné na'a í nej jín tejá'amua'ixaate'e? ¿Ni qui niyen r'íi tejamuá'ixaate'en ne'ájna jime'e sej siyen ti'itiújcha'ii? Canu xaa ne'u.

Mat'ij nu'u ra'utámua'aree í tavástara'a

(Mt. 26:26-29; Mk. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

²³ Ayee pu'u na'a, í ti nevástara'a raateájtuaa ineetzi jemi, a'ij nu'u neajta mú'ejmi jemi huateájtuaa. A'ajná'imua tica'ari tzajta'a t'íij avíitzi'í jín huatátuiri'ihuaca'a í tavástara'a, a'ájna í Jesús, a'íi pu raati'íipi'í í pan. ²⁴ T'íij r'íi tiraatá'a í Dios, aj pu'í ra'antútaaraxi, ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín: "A'ii pu a'ín pú'een í nej ratéhua'ira'a í nej jín mú'ejmi japua niuuni. Setá'aj siyen ráacua'ani sej si se'ájna jín na'utámua'aree."

²⁵ Mat'ij tiú'ucuaa, ayée pu che'atá na'a huar'ij a'ájna jime'e í vaasu í mej jetzen huayé'en. Ayee pu tihua'ixaate'e tijín: "Ayee pu huataújmua'a a'ájna í vaasu. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jéjcu'a í ti jín Dios ti'ítij jín te'ataújratziiri'í a'ájna jime'e nej ra'iráxire'esin i nexuure'e. Ajta, a'ájna i ye'irá í sej jín huayé'en se'ájna jetze i vaasu, set'ij sena'a sej siyen rici, sej siyen se'ájna jín na'utámua'aree." Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

²⁶ A'ij pu jín, set'ij sena'a sej racua'ani se'ájna í pan, seajta sej huayé'en se'ájna jetze í vaasu, ayée xu se'ájna jín tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a ti a'ín tavástara'a huam'íi. Mú'een xu siyen tihua'utá'ixaate'esin tij na'a ti yú auca'it'í a'ame ajta na'a caí uvé'enen í tavástara'a.

A'ij mej nu'u ye'í tiráacua'ani í mej jín ra'utámua'aree í tavástara'a

²⁷ A'ij pu jín, ja'ati ti na'a ti ayén ché'e na'a ráacua'ani a'ájna í pan, nusu cha'a na'a na'a huayé'en a'ájna jetze í vaasu a'ij ti caí tiraavijte'e, ayée pu jetzen ujpuá'ari ti raatéxieehuataca'a í Cirístu'u ti ayén rajpuajtzica'a í rutevij jime'e, ti ajta ra'iráxire í ruxuure'e. ²⁸ A'ij pu jín, ché'e ayén huárini ja'ati ti na'a ti ayén amucaí rá'amit'iejte'e a'ij ti 'een í ru tzajta'a í Dios jemi ti ij ayén

ráamua'aree ti ari ayén tiraavíjete'e. Aj pu xaa, rí'iríista a'ame ti ayén ráacua'ani í pan, ajta ti huayé'en í vaasu jetze.

²⁹ Ayee pu 'leen jín ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén rá'amítiejte'e a'ij ti huataújmu'a a'ájna ti ratéhua'ira'a í tavástara'a. Ti pua'a ja'ati caí ayén rá'amítiejte'e a'ij ti huataújmu'a a'í ye'irá, ajta cha'a na'a na'a ráacua'ani í pan, ajta cha'a na'a na'a huayé'en í vaasu jetze, Dios pu ayén puaíjti raatá'asin a'ájna jime'e ti caí rí'í huaújruu a'ij ti tiraavíjete'e. ³⁰ A'áj mú jín mú'íiti caí ché'e huá'aca'anisti'í í mej a'amua jetze ajtéme'ecan, majta tí'icucui'i. Majta seica meri huácuii.

³¹ A'áj pu jín, ti pua'a ayén amuacáí tá'amítiejte'e a'ij ti 'leen í tatzajta'a í Dios jemi, capu ayén puaíjti táaci'iti. ³² Ajta, tíj na'a ti tavástara'a ayén tá'axijte'en, a'í pu a'ájna jín puaíjti taatá'asin ti ij caí puaíjti táaci'iti naíjmi'ica jamuan í mej yen huachéjme, íyen chaanaca japua.

³³ A'áj xu jín, mú'leen, ne'ihuaamua'a, ayée xu huárini. Set'íj u e'etiújsaire'en, setá'aj huaújxe'eve'en seij seajta seij seij si naími'í tiú'ucua'ani.

³⁴ Ti pua'a ja'ati ayén jeíhua tí'icuata, ché'e a'ín a'uun tejá'ucua'ani u ruche. Na'ari caí, Dios pu amuá'axijte'en set'íj u e'etiújsaire'en. Neajta inee, net'íj ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, aj nu ni jaítze'e rí'í á'amuaruuren.

12

I ti nu'u jín tihuau'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e seij ráamua'aree a'ij ti 'leen a'ájna í ti jín tejámuaal'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

² Xu'uri sicu ramua'aree a'ij seij tí'ijri'irejca'a set'íj caí xi té'atzaahuat'e'eca'a. A'ímej xu jemi á'ujca'anejca'a í mej caí dioosi pú'een, í mej majta caí tí'ixaxa'a. Mú'een xu huá'ajaahuat'e'eca'a a'ij ti ye'í tejamuá'amítiejte'eca'a. ³ A'áj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén a'ájna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an, capu ja'anáj ca'aníjra'a raatá'asin a'ájna í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj yee: "Ché'e Dios puaíjti raatá'an a'ájna í Jesús." Mí ajta, ti pua'a ja'ati caí a'ájna jetze araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu a'atzu ajta rí'irí ti a'ín ayén tiu'utaxáj yee: "Jesús pu vástare'ara'an pú'een."

⁴ Capu tí'iseicaj na'a í ti jín tejámuaal'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí ajta, seij pu'u a'ájna í xiéjniu'ucari. ⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seij jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Mí ajta, seij pu'u í ti tavástara'a pú'een. ⁶ Capu ajta tí'iseicaj na'a í seij jín tí'imuari'e. Mí ajta, seij pu'u í Dios ti nain jín tí'imuari'e huá'a jamuan í tetecca, a'achú mej pua'amé íyen seijre'e.

⁷ Ajta naíjmi'ica jemi, a'ín xiéjniu'ucari ayén huataseíjre ti ij tí'iti jín ti huá'íjcate'en seij ajta seij, mej mí me'ájna jín tihuau'tévaire'en naíjmi'ica. ⁸ Seíj pu ayén a'ájna jín tiraa'íjca a'ájna í xiéjniu'ucari ti ayén tiu'utaxáj temua'a pu naa raay'í'itihua'acan jime'e. Ajtahua'a seíj, a'ín xiéjniu'ucari ruseíj pu ajta a'ájna jín tiraa'íjca í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti tirú'umua'aree.

⁹ A'íjna í xiéjniu'ucari, ruseíj pu ajta ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati té'atzaahuat'e'e, ajta seíj pu ayén tiratá'aca ti a'ín ja'ati tihuá'ahua'atehua'an.

¹⁰ Ajta seíj, a'í pu ayén tiratá'aca í ja'ati ti ayén ríjca í mej jín rí'í tira'utaseíj. Ajta seíj ti ayén tihuau'tá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan a'ájna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucari ca'aníjra'a ratá'aca. Ajta í seíj, ayée pu tiratá'aca ti raay'í'itihua'an ti raatámítiejte'en tí'iti ti xiéjniu'ucari pú'een. Ajta seíj raay'í'iti ti tiu'utaxáj

seica jime'e í hua'aniuuca í mej seica chuejra'a japua é'eme'ecan. Ajta seij í ja'ati, ayée pu ratá'aca ti raayí'itihua'an ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti huataújmu'a'a a'ijna ti raataxájtaca'a í seij.

¹¹ Tij na'a mej miyen jín rici, a'í pu rusej ca'anijra'a hua'atá'aca a'ijna í xiéjniu'ucari. A'í pu rusej ayén hua'atá'aca naíjmi'ica, seij ajta seij, a'ij ti a'íñ tíhua'ux'epi'intari'iri'i.

Sej pu'u í tej jetzen ajtème'ecan

¹² Ayee pu che'atá na'a 'een í Ciríistu'u jemi a'ij ti 'een a'ijna jime'e ti seij ratéhua'ira'a. Sej pu'u ti ratéhua'ira'a, ajta jeíhua pu tí'imu'í ti jetzen tí'seijre'e. Mi ajta, ti pua'a ayén tí'imu'í ti jetzen seijre'e, seij pu'u pú'een í tévira'an.

¹³ A'ij pu jín, set'íj huámuai'ivijhuaca'a, seij pu'u í xiéjniu'ucari ti mú'ejmi tzajta'a huateájturaa ti ij ayén amuáaruuren sej si seij sena'a tévira'an pú'ee'e xá'ara'ani jamuan í Ciríistu'u. Capu amín a'ij, ti pua'a Israél jetze xa'ajtème'ecan na'ari siyen seij chuejra'a japua é'eme'ecan nusu siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e ca'ín siyen ruxiéehua á'ujuhua'an. Sej pu'u í xiéjniu'ucari seij jetzen araújca'ane. ¹⁴ Ajta, capu tí'seicaj na'a ti jetzen seijre'e í tévira'an sino tí'imu'í.

¹⁵ A'ij pu jín, ti pua'a a'íñ ícá'ra'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu muájca'a pú'een, canu neajta ajtème'ecan í tévira'an jetze, capu ayén tí'ayajna. A'í pu aúche'e a'íñ tévira'an jetze ajtème'ecan. ¹⁶ Ayen che'atá na'a, ti pua'a a'íñ naxaira'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu jí'isi pú'een, canu neajta jetzen ajtème'ecan í tévira'an, capu ajta ayén tí'ayajna. A'í pu xaa tévira'an jetze ajtème'ecan a'ijna í naxaira'an.

¹⁷ Ti pua'a nain tévira'an a'íñ pú'ee'e'en í jí'isi, ¿a'iné tí'iri'iri ti hui-iténamuajra? Capu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ti pua'a nain tévira'an a'íñ pú'ee'e'en í ti jín huíteájnamua, ¿a'iné tí'iri'iri ti tíu'í'ichue? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹⁸ Mi ajta a'íñ Dios, ayée pu éene'en tiu'uteájtuaa í ti jetzen seijre'e í tévira'an í Ciríistu'u a'ij ti a'íñ tiraax'epi'intare. ¹⁹ Ti pua'a naími'í ti jetzen seijre'e ayén seij na'a pú'ee'e'en, ¿a'uné é'seijre'e a'ame í tévira'an? Capu mé'e já'ahua'a a'ame. ²⁰ Mi ajta, ayée pu tí'imu'í ti tévira'an jetze tí'seijre'e, ajta seij pu'u í tévira'an.

²¹ A'ij pu jín, capu rí'irí ti a'íñ jí'isi ayén tiraata'ixaate'en í muájca'a tíjín: "Capej nej jetze ruxe'leve'e mú'ee." Capu ajta rí'irí ti a'íñ mu'úura'an ayén che'atá na'a tiraata'ixaate'en í ícá'j yee: "Capej nej jetze ruxe'leve'e mú'ee."

²² Mi ajta, a'íñ ti jetzen seijre'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ruca'ané, a'í pu xaa ayén jaitze'e ruxe'leve'e caí í seica. ²³ Ajta, a'íñ ti jetzen seijre'e í tej tiyen ratéxíehuata te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí tí'itij vaíre'e, a'í tu jaitze'e rí'í tiratá'aca te'íjna jime'e í tej jín rí'í tiraatéchejte'en. Ajta a'íñ ti jetzen seijre'e ti ajta tiu'utévi'iraste'e ti pua'a ayén seijre'e mé jéjre'e, a'ij tu tiyen rí'í tí'tíche'ete a'ij ti tiraavíjte'e. ²⁴⁻²⁵ Ajta, í seica ti jetzen seijre'e, ti ajta caí ayén tiu'utévi'iraste'e, catu tiyen rí'í tiratéche'ete.

Mi ajta Dios, ayée pu éene'en huateájtuaa í tévira'an tí'ij ayén jaitze'e rí'í tiratá'acare'en a'ijna ti tirá'aturaate'e mej mi caí já'íta'a a'utácíne í mej tévira'an jetze ajtème'ecan sino mej mi miyen che'atá mena'a ahuajúcu'oven seij majta seij. ²⁶ A'íné ti pua'a seij ayén tirajpuaíjtzi, naími'í mú miyen che'atá mena'a tirajpuaíjtzi muá'aju'un. Ajta ti pua'a ayén tiráací'ti seij ti tí'tij jín rí'í tiu'uteáuran, naími'í mú majta jamuan huataújtemua'ave'esin. ²⁷ Ayee pu

ajta xaa ne'u tí'een mú'ejmi jíme'e. Mú'een xu tévira'an pú'een í Círístu'u. Naími'i xu jetzen ajtémecan, seij seajta seij.

²⁸ Ajta a'ín Dios ari hua'antíhuau a'ímej í mej tí'titi jín tihua'utévaire'en í mej u e'etiújse'iri teyuja'ta. Amuacá, a'íí pu hua'antíhuau a'ímej í ti hua'uta'iteca'a mej á'ujjuhua'ane'en metihua'ixáate'e, ajta á'iyen a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an. A'íí pu ajta hua'antíhuau a'ímej mej mi miyen tihua'umua'aten, majta í mej miyen tiu'umuári'en í mej jín naa r'íi te'utasej í teite, ajta a'ímej í mej tihua'ahua'atehua'an. Majta a'ímej í mej tí'titi jín hua'utévaire'en, majta í mej tí'titij jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. Naíjmi'ica pu ayén tiu'utá'a í Dios.

²⁹ ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi miyen á'ujjuhua'ane'en metihua'ixáate'e? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui majta naíjmi'i miyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan? Camu majta xaa ne'u. Na'ari ¿ni qui naíjmi'i miyen tihua'amua'aten? Camu xaa ne'u. ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi tiu'umuári'en í mej jín naa r'íi te'utasej í teite? Camu xaa ne'u. ³⁰ Jari qui a'íjna, ¿ni naíjmi'i miyen tihua'ahuaate'e nusu miyen seij niuucari jín tí'ixaxa'a na'ari miyen tiu'utaxá a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a í seij? Camu xaa ne'u naíjmi'i miyen tite'entiújmua'aree. ³¹ Seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen seij si siyen ráateuni í Dios jemi se'íjna ti jaitze'e ruxe'ave'e, ti pua'a siyen tí'ixje'eve'e. Mi neajta inee, naúche'e nu jamuaatá'tiira a'ij seij jaitze'e rí'éene'en jín tí'titeseijre'e.

13

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij majta seij

¹ Tí pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi nej niyen tí'ira'ixaate'e, capu tí'titij vaire'e. Ayee nu éene'e na'ame í jemin tíj í tepúusti'i ti ayén 'een tíj taampu í ti jín ja'ati ché'e na'a tí'iruajte'e na'ari tíj tuxa'a í ti ru jetze rájvitze. Capu amán a'ij ti pua'a niyen seica niuucari jín tirá'ixaate'en nusu ne'íjna jíme'e í hua'aniuuca í mej tí'ivaire'e u ta japua. ² Tí pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi, capu ajta tí'titi vaire'e nej raay'íiti nej tiu'utaxá Dios jetze me'ecan. Tí pua'a neyaú'tiee nain tíj na'a tí rú'avaa í Dios jemi, nusu nej nain ú'umua'aree na'ari niyen té'atzaahuate'e nej ni niyen tiraata'aíjte'en í jírí ti a'uun tícheni a'u ti a'utáca. Tí pua'a niyen raay'íiti, canu tí'titij jín tí'ivaire'e ti pua'a necaí neajta raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

³ Ayee pu che'atá na'a 'een ti pua'a niyen tihua'uré'e'a'ate'en nain tíj na'a neaj tí'ijcha'íí na'ari ti pua'a neajta niyen huatánne'an í ne jíme'e mej mi naateáaira, canu neajta tí'titi mua'ítin ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

⁴ Tí pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, ayé pu 'eene'e a'ame. A'íí pu a'ateevi'i ti te'utáviicua'i a'ame, ajta r'íi tirá'ancu'uvajxí'isin í seij. Capu ajta chueere'e, ajta capu á'ujtzaahuate'e. ⁵ Ajta a'ín ti raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, capu jíye'ítzi jíme'e runeeste ti huataniú'ucan, ajta capu rájcha'íire'e í seij. Capu ajta te'entiú'uunaca, ajta caí rahuauca í ti jetzen ruxe'ave'e. Capu ajta ra'utámua'areeri'i ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a ráaruuren.

⁶ Ayee pu ajta 'een í ja'ati ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi. Capu a'íjna jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jíme'e tí a'ij pua'a een sino a'ij pu jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jíme'e tí tzáahuati'íra'a jín ayén huaríj. ⁷ Tí pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íí pu nain jín tiraatá'uuni'ira. Nain pu ajta jín té'atzaahuate'e tí a'ín Dios r'íi tiraatá'asin. A'íí pu ajta nain jín

tí'ijchú'ev'e'e ti Dios nain jín araúrastejsin. Nain pu ajta jín té'eviicua'i í ti jín tirajpuajtzi.

⁸ Capu ja'anáj huatépua'ari tej ti tiyen tí'itaxe'ev'e'e. Mi ajta, a'í pu xaa huatépua'ari tej tiyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Ajta, tej tiyen seica niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu ajta huatépua'ari. Ajta, a'íjna ti téjmi jemi huatéajturaa tej ti temua'a naa tirú'umua'areere, a'í pu ajta huatépua'ari.

⁹ Ayeé pu'u xaa, catu nain jín tirú'umua'aree. Catu teajta nain jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. ¹⁰ Mi ajta, tí'ij ayén huatasej're'en í ti ari huaújnajmire, aj pu xaa huatépua'ari í ti á'aturaacaj.

¹¹ Netí'ij nauj pá'ari'istaca'a, ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'ata'a tíj pa'ari'i, neajta niyen tí'imua'atzejca'a tíj pa'ari'i. Ajta íjii, í nej neri vásta'a, ayée nu neri mé rúurie nej niyen mé teúumua'arejca'a tíj pa'ari'i.

¹² Ajta íjii, ayée tu che'atá tena'a rasis'e í Dios tetíj taciéenime'e tí'isise'ij ájte'ehua jetze, í tej caí temua'a rasej. Mi ajta, a'íjna xicáara'a ti mé'e vé'eme, aj tu xaa rasejran í jetzen, temua'a naa. Íjii, je'icáj nu caj té'umua'aree. Mi ajta, a'íjna xicáara'a jetze, nain nu jín yaú'itiée na'ame tíj ajta Dios tí'inemua'ate. ¹³ A'íj pu jín, tí'ihuaica ti íjii ayén seijre'e itejmi jemi. A'í pu'u a'ín pú'een: tej té'atzaahuat'e, tej rachú'ev'e'e ti Dios nain jín raanajmire'en, tej huátaxe'ev'e'en. Ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti jaítze'e ruxe'ev'e'e, tej huátaxe'ev'e'en seij teajta seij.

14

Jíme'en í mej sej niuucari jín tiu'utaxáj

¹ Setá'aj siyen rahuauca sej huaújxe'ev'e'en seij seajta seij. Ayeé pu 'i'eene'e, seúche'e xu siyen seajta rahuauca ti Dios r'í tejámuuatá'acare'en a'íjna jíme'e, í muá'ri'eri'ire'ara'an ti a'íjna jemi seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mi ajta, a'ín í ti raay'íiti ti sej niuucari jín tiu'utaxáj, capu ayén tihua'ixaate'e í teite a'íné camu yaú'itiée muá'aju'u a'ij ti tí'ixa. A'í pu'u jamuan tí'ixa í Dios a'íjna jíme'e ti rú'avaa jemín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Mi ajta, a'ín ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'í pu xaa a'ímej tí'ixáate'e í teteca ti ij r'í huá'uruuren, ti ij ajta ca'aníjra'a hua'utá'an, ti ij ajta r'í tihua'utájeeve. ⁴ Ajta a'ín ti sej niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu rusej r'í ruruure. Mi ajta, a'ín ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'í pu r'í huá'aruuren naíjmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri teyujta'a.

⁵ Ayeé nu xaa tí'ijxe'ev'e'e sej naími'i siyen seica niuucari jín tiu'utaxáj. Mi neajta inee, jaítze'e nu niyen tí'ijxe'ev'e'e a'íjna seij Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an.

Casi'i mú'een, ti pua'a caí mé'e já'ahua'a ja'ati ti ayén tihuaú'ixaate'en a'ímej jemi í teite a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti raataxájtaca'a a'íjna ti sej niuucari jín tí'ixaxa'a, ti pua'a caí ja'ati ti ayén raay'íiti, capu a'ij tí'ir'íri ti r'í huá'uruuren a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a. A'íj pu jín jaítze'e pu ruxe'ev'e'e a'ame a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a caí a'íjna í ja'ati ti sej niuucari jín tí'ixaxa'a.

⁶ Casi'i, ne'ihuaamua'a, ti pua'a ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi nej tejámuuatá'ixaate'en sej jíme'e í niuucari í seij caí yaú'itie, canu tí'iti jín a'ij tejámuuatévaire'esin. Ayeé pu té'eme ti pua'a necaí tejámuuatá'ixaate'en ne'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, nusu ti pua'a necaí Dios jetze me'ecan

na'ari ti pua'a necaí t'ítij jín tejámuaatá'ixaate'en ti ca'aníjra'a jamuaatá'an ca'ín ti pua'a necaí tejamuaatá'itíiii.

⁷ Ayee pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti ja'ati ayén e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina a'íjna jetze í c'í'siti'ira'a ti caí uráxiejniu'uca na'ari a'íjna jetze í mej jetzen ruxité jín t'í'icuinaca. Ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina í c'í'siti'ira'a jetze, ¿a'íné auj t'í'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree t'ítí ti chui-carira'a pú'een? ⁸ Ajta, ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín huatánamujre'en í corneeta jetze, capu ja'ati rucaten ti ij u'uvé'ene'use'en.

⁹ Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi, ti pua'a siyen tihua'utá'ixaate'en í teite niuucari jime'e í mej caí yaú'ítie. ¿A'íné t'í'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree a'ij ti huataújmu'a'a í sej raataxájtaca'a? Capu a'ij t'í'iri'iri. Capu t'ítij vaire'e a'ame í sej raataxájtaca'a.

¹⁰ Temua'a pu t'í'imu'íi í niuucari ti íiyen namujre'e chaanaca japua. Ajta naími'í mú miyen e'ehauritiéecan jín t'í'ixaxa'a. ¹¹ Mí ajta, ti pua'a necaí ramua'aree a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari, ayée nu seijre'e na'ame í jemin í ti raxa t'ij ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta a'íjna ti t'í'ixa, a'íi pu ajta ineetzi jemi ayej éene'e seíire'e a'ame t'ij ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² A'íj pu jín, mí sej huápi'í rax'í'eve'e ti a'ín xéjniu'ucare'ara'an í Dios t'ítij amuaatá'an, ayée pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jime'e, setá'aj ahuaújca'anen sej hua'utémua'ítin í seica se'íjna jime'e sej r'í'í huá'uruuren a'í'imej í mej u e'etiújse'iri teyujta'a.

¹³ Mí ajta a'ín ti seij niuucari jín t'í'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ja'ati ayén raatáhuavii ti a'ín Dios ayén raatá'an í muári'eri'ire'ara'an ti jín yaú'ítieé á'ara'ani a'ij ti t'í'ixa.

¹⁴ Ayee pu xaa ne'u t'í'een, a'íné ti pua'a niyen ne'íjna jín raatéjhuauni seij jime'e í niuucari, nexiejniu'uca pu xaa ajta huaténiiusín. Mí ajta, nemua'atziira'a pu caí t'ítí jín t'í'imua'ítin. ¹⁵ Ari inee, ¿a'íné nerini? Nexiejniu'uca nu jín xaa huaténiiusín. Neajta niyen che'atá nena'a nemua'atziira'a jín niyen rini. Neajta nu tiu'táchuica nexiejniu'uca jime'e, neajta í nemua'atziira'a jime'e. ¹⁶ Ti pua'a piyen r'í'í tiraatá'an í Dios á'axiejniu'uca jime'e, ¿a'íné t'í'iri'iri ti ja'ati ti caí mú'ejmi jetze ajtémee'ecan ayén huaténiiuuni yee ché'e ayén té'ara'ani t'í'ij ayén muáanamua pej piyen r'í'í tiraatá'aca í Dios? Capu r'í'iri a'íné a'íjna í ja'ati, capu yaú'ítiee a'ame a'ij pej tiu'utaxájta. ¹⁷ R'í'írista pu a'ame pej piyen temua'a naa r'í'í tiraatá'an í Dios. Mí pajta mú'ee, capej a'ij r'í'í ráaruu í ax'í'ej tevi.

¹⁸ Ayee nu 'een jín jeíhua r'í'í tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e nej jaítze'e niyen t'í'ixaxa'a seica jime'e í niuucari secaí naími'í mú'een. ¹⁹ Neajta, net'í'ij huá'a jemi a'utéveeca a'í'imej í mej e'etiújse'iri teyujta'a, nej ní niyen tihua'utá'itíiii, jaítze'e pu na'aráanajche ineetzi nej e'ehauritiéecan jín tihua'utá'ixaate'en anxíj niuucari jime'e necaí nej niyen tiu'utaxájtamuáamuata'a vi'ira'a niuuca seij jime'e í niuucari í mej caí yaú'ítie.

²⁰ Ne'íhuaamua'a, caxu ché'e siyen t'í'imua'ajca mat'í í t'í'iríi, sino setá'aj siyen éene'en seijre'e mat'í í t'í'iríi se'íjna jime'e sej caí a'ij pua'a rici. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a tiú'umu'a'ati mat'í a'í'ime í mej meri vaujsi. ²¹ Ayee pu té'eyu'usi'í a'íjna jetze í niuucari í mej jín t'í'ajta t'í'jín: "Ayee nu tihua'utá'ixaate'esin a'íjna í teitejra'a ne'íjna jime'e í mej seica niuucari jín t'í'ixaxa'a. A'í'ime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan,

a'ñi mú tihua'utá'ixaate'esin. Mi majta a'ñime í nete'ítestemua'a, camu na'ará'astijre'esin ineetzi."

²² A'ij pu jín, a'ijna í niuucari í mej caí yaú'ítie, capu ayén tí'ivaire'e ti í tihua'utá'ítiií a'ñimej í mej té'atzaahuat'e sino ayée pu tí'ivaire'e huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e.

²³ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Casi'i, ¿a'íné ti'ítie metiu'utaxájta í seica í mej caí té'atzaahuat'e, na'ari í seica í mej caí r'íi mé titeumuámua'aree ti pua'a a'uun ma'uteárute a'u sej e'etiújse'iri? Seajta mú'een, ti pua'a xaa siyen naími'i tí'ixáata xá'aju'un seica jime'e í niuucari í mej caí yaú'ítie, ¿a'íné tihua'ámitiejte'e a'ñimej? ¿Ni qui siyen nu'u tite'eteújtímua'iri'í? Jee xaa ne'u.

²⁴ Ajta, ti pua'a seij a'uun a'uteárute mú'ejmi jemi ti caí té'atzaahuat'e nusu ti caí mú'ejmi jetze ajtémecan, seajta mú'een, ti pua'a xaa naími'i seti'ixáata xá'aju'un í Dios jetze me'ecan, ayée pu tiraatámitejte'esin sej naími'i rá'axijte'en a'ijna jime'e ti a'ñin ayén auteájturaa í Dios jemi. ²⁵ Aj pu'í ayén huatasejre'esin tíj na'a ti ru'a'avaataca'a u tzajta'an. Ajta a'ñin teáata'a, á e'erávajtzí á chuaata'a. A'ñi pu raatájachi í Dios, ajta ayén tiu'utaxájta yee ti Dios mú'ejmi jemi seijre'e.

Mej mi naín jín miyen huárini a'ij ti tiraavjíte'e

²⁶ ¿A'íné sena'a si rini, ne'ihuaamua'a? Setá'aj siyen huárini setj sena'a sej e'etiújseire'esin. Setá'aj naími'i r'íi huaújruuren tí'ítie jime'e, ti pua'a seij tí'ichuúicami'í, nusu seij tí'ítie jín tihua'ítiiirami'í na'ari tí'ixajtami'í í ti jetzen raateájtuaa í Dios ca'ín seij niuucari jín tí'ixajtami'í, na'ari seij ayén raxí'eve'e ti tihua'ú'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a í niuucari ti raataxájtaca'a í seij. Setá'aj siyen huárini sej r'íi huá'uruuren naíjmi'ica.

²⁷ Ti pua'a seica miyen raxí'eve'e mej seica niuucari jín tiu'utaxáj, mich'é'e miyen 'eene'en mej hua'apua mé'e na'ari mej hua'íca mé'e. Mich'é'e miyen tiu'utaxáj seij majta seij. Ajta, ché'e seij ayén tihua'ú'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a. ²⁸ Ajta, ti pua'a caí mé'e ja'ati ti ayén raay'ítie ti ayén tihua'ú'ixaate'en a'ij ti huataújmu'a'a, ché'e a'ñin caí tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ché'e a'ñin rusej tí'ixajta í ru jemi, ajta í Dios jemi.

²⁹ Majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, mich'é'e miyen éene'en tí'ixajta, mej hua'apua mena'a, na'ari mej hua'íca mena'a. Majta í seica, mich'é'e miyen tiraax'epi'íntare'en a'ij ti tí'ixa í seij. ³⁰ Ajta, ti pua'a jíy'e'itzi jín tí'ítie raateájtuaani seij jemi, ché'e a'ñin ti tí'ixa ayén raatapuá'ajta.

³¹ Ayee pu tí'iri'iri sej naími'i Dios jetze me'ecan tiu'utaxáj sej si tihua'utá'ítiií naíjmi'ica, sej si seajta ca'anájra'a hua'utá'an. ³²⁻³³ Majta a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'leve'e mej majta raay'ítihua'an mej tiraa'íjcate'en í rux'íejniu'uca huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ayee pu ruxe'leve'e a'íné capu Dios cha'a na'a huá'aruuren mej mi caí x'epi'ín ruruure sino a'ñi pu hua'utépua'ajte'esin.

Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij mej meri tí'ijri'ire naíjmi'í í seica í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. ³⁴ Caxu hua'atá'acare'en a'ñimej í 'uuca, mej mi tí'ixajta mat'íj e'etiújseire'en u teyujta'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej tí'ixajta sino mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta. ³⁵ Ti pua'a miyen raxí'eve'e mej tí'ítie huámua'aree, mich'é'e miyen tihua'uta'lhua'u í rucína'astemua'a í ruche. Ayee pu xaa ne'u, a'íné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti pua'a 'híta'a tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a.

³⁶ ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni mú'ejmi jetze a'uvé'emej í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, na'ari ayén na'a mú'ejmi jemi huatétuuihuaca'a? Capu xaa ne'u. ³⁷ Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitiejte'e í ru jetze ti a'ín rusej' a'ín pú'een sej' ti t'í'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, na'ari a'ín jetze aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ché'e a'ín ayén ráamua'ati nej niyen ne'íjna jín tejá'amuay'u'use'e a'ij ti a'ín tinaa'íjca í tavá'stara'a. ³⁸ Ti pua'a a'ín ja'ati caí ayén ráamua'ati, caxu seajta mú'een siyen rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti.

³⁹ A'íj pu jín, ne'ihuaamua'a, naa pu t'í'ixi'epi'ín sej ca'anín jín rahuauca sej Dios jetze me'ecan t'í'ixajta. Seajta, setá'aj caí huá'íjmijra í mej seica niuucari jín t'í'ixajta. ⁴⁰ Ayee pu'u na'a, setá'aj sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen x'epi'ín éene'ecan jín ríjca a'ij ti tiraavíjte'e.

15

Cirí'stu'u pu a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'ichite

¹ Neajta nu niyen tejá'amu'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, sej si ra'utámua'aree a'ij nej éene'en jín tejamuá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jín Dios jamua'irátuaasin, í sej seajta ra'ancuré'a, í sej seajta seuj siyen jemin seijre'e. ² A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin ti pua'a seuj siyen rá'astijre'e a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Na'ari caí, capu ti'tí'ij a'ij tejá'amuavaire'e ti pua'a seicié sena'a tirá'antzaahua.

³ Ayee na'a, a'iné ayée nu che'atá nena'a a'amua jemi raateájtuaa ne'íjna í nej neajta ra'ancuré'a í ti jaítze'e ruxe'eve'e tej ráamua'aree ti a'ín Cirí'stu'u huam'í ta jetze me'ecan ti ij titaatá'uuni'í í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. ⁴ Mat'íj nu'u ra'avá'ana, ajta, t'í'ij ayén teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

⁵ Aj pu 'i a'íjna jemi huataseíjre í Pedro, ajta á'iyen huá'a jemi í mej tamuáamuata'a japuan sej ará'ase. ⁶ Ajta á'iyen a'ímej jemi huataseíjre í mej miyen a'ará'ase a'achú cumu anxíj ciento japuan c'ij caj mat'íj naíjmi'í u e'etiújseire'eca'a. Maúche'e mú mu'í ruuri, majta seica, meri huá'cuii.

⁷ Ti'iquí ajta a'íjna jemi huataseíjre í Jacobo, ajta á'iyen naíjmi'ica jemi í ti hua'antíhuau.

⁸⁻⁹ Ajta, neetzi jemi pu'uquí te'entipúa'ajte ti ayén huataseíjre. Tij ayée nu huanú'ihuaca'a mat'íj caí xi nechú'eve'eca'a, a'iné nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e c'liieene'en jín ti lí'téjve huá'a jemi ti Dios hua'antíhuau. Jee xaa ne'u, capu ayén tiraavíjte'e nej niyen raataxáj yee nee nu huá'a jetze ajtémecan a'ímej í ti Dios hua'antíhuau, a'iné nee nu huá'pi'í a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej e'etiújse'irihua'a mej mi raaténajche í Dios.

¹⁰ Mi ajta Dios, a'í pu r'í tinaatá'a. A'íj nu jín nee nu ne'ín pú'een sej' ti Dios na'antíhuau. Ajta jé'ecan pu huá'pi'í tiu'utévai ti a'ín ayén r'í tinaatá'a a'iné jaítze'e nu ca'anín jín tiu'umuá'iej mecaí í seica. Mi ajta, Dios pu a'ín pú'ee'ne'e ti ca'aníjra'a naatá'a. Canu nesej' nena'a tiu'umuá'iej. ¹¹ Capu amín a'ij. Capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a a'íme mé tiu'umuá'iej nusu inee. Naími'í tu tiyen che'atá tena'a tihuá'ixaate'e. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a té'antzaahua.

Mat'íj a'itajú'un í mi'ichite

¹² Ajta, ti pua'a teri tiyen tejamuá'ixaa ti Dios ra'ajjáj í Cirí'stu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'iné 'een jíme'e miyen t'í'ixáata muá'aye'í seica, í mej

a'amua jetze ajtémecan a'ijna jime'e mej nu'u caí ché'e huatarújsin a'íme í mej meri huácuii?

13 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ayén mecaí ché'e huatarún a'íme í mej meri huácuii, capu ajta Dios ra'ajjáj í Ciriístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

14 Ajta, ti pua'a Dios caí ra'ajjáj í Ciriístu'u, capu ti'ití vaire'e í tej teri tejamuá'ixaa, ajta capu ti'ití vaire'e sej siyen té'atzaahuate'e. 15 Ajta, ayée pu té'eme tej tí'ihua'itaca tena'a te'íjna jime'e í tej jín tiu'taxájtaca'a te'íjna jime'e í Dios, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a yee: "A'í pu ra'ajjáj í Ciriístu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite." Mi ajta caí capu, ti pua'a mecaí ché'e huatarún í mej meri huácuii. Jee xaa ne'u, ti pua'a ayén 'een matíj seica tí'ixaxa'a, capu Dios ayén ra'ajjáj.

16 Ayee pu'u, ti pua'a Dios caí hua'ajájpuaxí'i a'ímej í mej meri huácuii, ayée pu huataújmu'a'a ti caí Dios ajta ra'ajjáj í Ciriístu'u. 17 Ti pua'a caí ra'ajjáj a'íjna í Ciriístu'u, capu ti'ití vaire'e sej siyen té'atzaahuate'e. Ajta, ti pua'a caí ra'ajjáj, capu ayén a'amua japua huaniú í sej jín auteájturaa í Dios jemi. 18 Ajta a'íme í mej miyen té'atzaahuate'e í Ciriístu'u jemi muáacuii, mu'uri á'uvej. 19 Ti pua'a ayée na'a auj titaatéva'iri tej teuj i'irúuri tej tiyen rá'atzaahuate'e í Ciriístu'u, jaitze'e pu a'ij pua'a tí'titaruure ti caí a'ij tihuá'aruure najmi'ica a'ímej í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

20 Mi ajta xaa, ayée pu ti'ayajna ti Ciriístu'u a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'li pu a'ín pú'een í ta'anáayejixi í tej jín ramua'aree mej majta huatarújsin a'íme í mej meri huácuii.

21 Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu tihuá'aci'iti í teite mej miyen huácui'ini me'íjna jime'e ti seíj na'a í teáata'a ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a tihuá'aci'iti mej huatarún me'íjna jime'e ti ajta seíj na'a í teáata'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. 22 A'iné naími'i mú miyen cui'ica me'íjna jime'e ti a'ín Adán auteájturaa í Dios jemi, ayée mú che'atá mena'a huatarújsin me'íjna jime'e mej me'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Ciriístu'u.

23 Mi ajta, ayée pu tihuá'aci'iti a'ij ti tihuá'uxí'epi'intari'iri'í í xicá'ara'an jetze ti ayén tíraavíj'te. Amuacáí pu huatarúj a'íjna í Ciriístu'u. Ajta á'iyen, tí'ij yé uvé'enen, a'íme mú huatarújsin a'íme í mej Ciriístu'u jetze ajtémecan.

24 Aj pu 'i nain te'entipúa'ajte. Amuacáí pu Ciriístu'u a'ímej antipúa'ajte'esin matíj mena'a títeté'u'upu'u, ajta a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree. Aj pu'í xaa tiu'tátu'uire'esin í Dios jemi tíj na'a a'ín ti jín antiújmua'areereca'a.

25 Ayee pu'u, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín Ciriístu'u ayén tiu'ita'áijta ajta na'a caí hua'utémua'itín matíj mena'a pua'amé mej rájcha'íire'e. 26 Ajta í ti jín te'entipúa'ajte ti raatémua'itín í ti rájcha'íire'e, a'li pu a'ín pú'een í ti jín ú'umí'ini. 27 Ajta, tí'ij ayén tí'ixa ti nu'u a'ín nain tiu'utémua'iti, capu xaa ne'u ayén huataújmu'a'a ti a'ín ajta raatémua'iti a'íjna í Dios ti ayén raatá'a ti nain jín antiújmua'areere.

28 Tí'ij tiu'utémua'itín nain tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e, ajta júte'e ti tejé'eseijre'e, a'íjna ti i'í yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu ruseíj huataújtu'aasin a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree, matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua.

29 Ti pua'a pí'na'a ayén seicé' éene'en, ¿a'ij ti huateújmu'a'atiiche'e mej miyen tí'ijri'ire í teite mej huámua'í'ivijhua a'ímej jetze me'ecan í mej meri huácuii? Ti pua'a mecaí ché'e miyen huatarún í mej meri huácuii, ¿a'iné 'een jime'e miyen huá'aniucajtze'e rumua'í'ihuaca?

30 Teajta iteen, ¿a'liné 'een jime'e tiyen á'ataca'ane tǐj na'a tej tiyen huácui'ini puaǐtzi jime'e?

31 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ne'ǐjna jime'e nej ahuántzaahuate'en mú'ejmǐ jime'e í Crǐstú'u jemi, a'ǐjna í Jesús ti ajta tavástar'a'a pú'een. Tǐ'ǐj pǐ na'a nain xicaj tzajta'a, ayée pu tiná'amitǐejte'e ineetzi nej neri mi'ímica. 32 Tǐ pua'a mecaǐ huatarún í mej meri huácuii, ¿a'liné tǐ'itǐj tineetǐva'iri nej niyen teáata'a pú'een, ti pua'a niyen huaténe'use'en huá'a jamuan í tǐ'itén a'ujna já'ahua'a u Éfeso?

Ayee mú xaa tǐ'ixaxa'a tǐjǐn: "Tiché'e yee tiú'ucua'ani, teajta tǐ'itǐ antiyé'en, a'liné ruijmua'a tu cui'ini."

33 Caxu ratá'acare'en ti ja'ati á'amucuanamua tǐ'itǐj jime'e. Casi'i, a'ǐme í mej a'ǐj pua'a titetǐújcha'ǐi, ayée mú nu'u a'ǐj pua'a ca'anǐjra'a hua'atá'aca í mej rǐ'ǐ titetǐújcha'ǐi mej mi majta miyen che'atá mena'a a'ǐj pua'a huá'ini.

34 Setá'aj seajtáhua'a rǐ'ǐ mé titeumuámua'are'en, setá'aj seajta raata-puá'ajta í sej jǐn até'itzeaa'a í Dios jemi. Camu tzáahuati'ira'a jǐn ramua'ate í Dios seica í mej a'amua jetze ajtéme'ecan. Ayee nu 'een jǐn tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatátǐ'iraste'en.

A'ǐj mej seǐre'e muá'aju'u mat'ǐj huatarún í mi'ichite

35 Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén tiu'uta'ǐhua'u tǐjǐn: "¿A'liné ye'ǐ tǐ'irǐ'irǐ mej huatarún í mi'ichite? ¿Tǐ'itǐjǐni tévira'an jǐn miyen seǐre'e muá'aju'u?"

36 Mi neajta inee, ayée nu tiraatá'ixaate'esin yee, mi pej caǐ mé úumua'aree. A'ǐjna í jatzi pej raahuaste, capu ajnéjsin ti pua'a caǐ amucaǐ a'utátzi'ite.

37 Pat'ǐj tǐ'ihuaste'e, capej pe'ǐjna huaste'e í cǐyey tǐ ajnéjsin sino a'ǐj pej huaste'en í jatzi ti pua'a tǐ'itǐ triigu nusu tǐ'itǐ seica. 38 Ajta a'ǐn í Dios, a'ǐ pu ayén ratá'aca í cǐye'ara'an a'ǐj tǐ ari tiraaxǐ'epǐ'ǐntari'irǐ'ǐ, seǐj ajta seǐj í jatzi.

39 Ajta, capu ruxǐ'ej na'a 'een í hua'ira'a. Seǐj pu seicié éene'e téhua'ira'a í teáata'a. Ajta seicié mú éene'en téhua'ira'a í ye'emuaate. Majta a'ǐme í pina'ase, a'ǐ mú majta seicié éene'en téhua'ira'a. A'ǐ mú majta í hua'ité, seicié mú majta éene'en téhua'ira'a.

40 Ajta ti júte'e tǐ'iseǐjre'e, ajta ti ǐiyen tǐ'iseǐjre'e chaanaca japua, capu ruxǐ'ej na'a tǐ'een. Ajta, seǐj pu a'ǐn pú'een í ti naa tihuá'aseǐjrate'e a'ǐjna ti júte'e tǐ'iseǐjre'e. Ajta seǐj pu ajta a'ǐn pú'een í ti naa tihuá'aseǐjrate'e a'ǐjna ti tǐ'iseǐjre'e ǐiyen chaanaca japua. 41 A'ǐjna í xicaj, a'ǐ pu seǐj a'ǐn pú'een ti naa tihuá'aseǐjrate'e. Ajta í máxcira'ǐ, capu ruxǐ'ej na'a ayén tihuá'aseǐjrate'e. Majta a'ǐme í xu'ura'ave, camu majta ruxǐ'ej mena'a miyen 'een.

42 Ayee pu che'atá na'a éene'en tǐ'iseǐjre'e a'ǐjna jime'e í mej huatarújsin a'ǐme í mej meri huácuii. A'ǐjna í tévira'an ti huanú'ihuaca'a, a'ǐ pu á'apua'aren. Ajta a'ǐn ti Dios ra'ajjǐjsin, capu ché'e ja'anáj á'apua'aren a'ǐjna. 43 A'ǐjna tévira'an, ayée pu huanú'ihuaca'a mej caǐ rǐ'ǐ tiratá'acare'en. Ajta, tǐ'ǐj Dios ra'ajjǐn, a'ǐ pu temua'a naa rǐ'ǐ tiraatá'asin. Tǐ'ǐj huanú'ihuaca'a a'ǐjna í tévira'an, capu a'atzu ruca'ané. Ajta, tǐ'ǐj Dios ra'ajjǐn, a'ǐ pu ru-muá'ǐ'eri'ire'ara'an jǐn ra'ajjǐjsin.

44 Ayee pu éene'en nu'ihuan ti ǐj te'utáviicua'ǐ ǐiyen chaanaca japua. Ajta, ayée pu éene'en ra'ajjǐjsin ti ǐj ayén jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Tǐ pua'a ayén seǐjre'e í tévira'an ti ayén te'utáviicua'ǐ ǐiyen chaanaca japua, ajta pu ayén che'atá na'a seǐjre'e í tévira'an ti jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

45 Jee xaa ne'u, ayée pu té'eyu'usil'i tijn: "A'ijna í tevi, a'ijna í Adán ti amuacá huatasejre, a'íi pu ayén éene'en ruuri huateájturaa." Ajta a'ijna í tevi, a'ijna ti ajta Adán pírci í tu'uvé'eteajti, ayée pu éene'en huateájturaa xiéjniu'ucari ti ayej a'uj tihua'atá'aca mej miyen ruuri muá'ara'ani.

46 Capu amuacá huatasejre a'ijna ti jetzen araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino a'ijna ti rusej te'utáviicua'í iyen chaanaca japua. Tí'ij a'ín ayén huatasejre'en, aj pu xaa huatasejre'esin a'ijna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an jetze araujca'anen. 47 Ajta, a'ín í teáata'a, í ti amuacá huatasejre, a'íi pu chuej jín huatétaavijhuaca'a. A'íj pu jín, iyen mej chuej japua me'ecan. Ajta í teáata'a, í ti hua'apua ti huanéj, a'íi pu júte'e é'eme'ecan.

48 Majta a'íime í mej yen japuan huachéjme iyen chaanaca japua, ayée mú 'een tñ ajta 'een í tevi ti chuej japua me'ecan. Majta a'íime í mej jetzen ajtémecan a'ijna ti júte'e é'eme'ecan, ayée mú majta 'een tñ 'een a'ijna í ja'ati. 49 A'ij tej teri tiyen 'een tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan, ayée tu che'atá tena'a éene'e tá'aju'un tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti júte'e é'eme'ecan.

50 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a. Capu rí'írí ti a'uun a'uteároute a'u ti Dios tejé'ajta ja'ati ti na'a ti auj ayén seijre'e tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan. Ajta, a'ijna í ja'ati ti á'apua'aren, capu rí'írí ti ayén tiráaci'iti a'ijna ti caí ja'anáj á'apua'aren.

51 Xáanamujri'í mú'een, a'iné ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ti'itij jime'e ti rú'avaataca'a í Dios jemi. Catu naími'í cui'ini, sino Dios pu naími'ica seicié taruuren itejmi. 52-53 Ayee pu té'eme a'ijna xicáara'a ti jetzen huatánamujre'en í trompeeta ti jime'en nain te'entipua'ajte. Tí'ij a'ín ti ta japua tí'ivaire'e ucáajijhua í trompeeta jetze, aj pu'í ayén seíire'e a'ame tí'ij mej huatémxcava'axi'in jíye'itzi jime'e. Aj pu'í Dios hua'ajjájpuaxi'isin a'íimej í mej meri huácuui mej mí caí ché'e ja'anáj auupuá'are. Teajta iteen, seicié tu huatétaruurejsin, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ti á'apua'aren ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e auupuá'are. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín ti mí'ini, ajta ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e huámi'ini.

54 Tí'ij seicié huaújruren a'ijna ti á'apua'aren ti ij caí ché'e auupuá'are, ajta tí'ij ari seicié huaújruru a'ijna ti mí'ini'iche'e ti ij caí ché'e huámi'ini, aj pu xaa ayén teja'uré'enejsin a'ij ti amuacá té'eyu'usil'ihuaca'a, a'ijna í niuucari ti jime'en raxa yee: "Nain pu hui jín raatémua'iti a'ijna í ti huá'acui'ica. 55 Mí pej huá'acui'ica, ¿a'uné a'ij 'een í pej jín hua'utému'iti? Capu mé'e é'esiejre'e xaa ne'u." Ajta ayén tijn: "Mí pej jín tihua'upua'íj, ¿a'uné a'ij 'een? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a."

56 Ajta a'ijna ti jín tihua'apua'ajte'e a'ijna ti ajta huá'acui'ica, a'ii pu a'ijna jetze araujca'anen í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ajta a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mí miyen auté'itza'ara'an í Dios jemi.

57 Mí ajta, tiché'e tiyen rí'í tiratá'acare'en te'ijna í Dios ti ayén titatá'aca tej tiyen tiu'utému'itin te'ijna jime'e tej jetzen ajtémecan í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta Ciristu'u pú'een.

58 A'íj xu jín siyen huá'ini, ne'ihuaamua'a, mí nej já'amua'xe'eve'e huápi'í. Setá'aj rí'í tí'tesejre'e ja'anáj ti na'a, setá'aj seajta te'utáviicua'í ti ij caí ja'ati amua'ari'í í á'amua'atziira'a. Setá'aj seajta a'ujca'anéecan jín tiu'umuá'ri'en í tavástar'a jemi ja'anáj ti na'a, a'iné xu'uri ramua'aree ti

jé'ecan huápi'i tejámuatéva'iri. Caxu huáapua'a sena'a tí'imuari'e tavástara'a jetze me'ecan.

16

Jíme'en í tumin í mej huá'uhuaviiri'i huá'a jime'e í ru'ihuaamua'a

¹ Jíme'en í tumin sej raseire'e sej si jín hua'utévaire'en a'ímej í mej jemi seijre'e, ayéu nu che'atá nena'a tejá'mua'íjcate'e a'íj nej neri tihua'u'íjca a'ímej í mej e'tiújse'iri nainjapua u Galacia.

² Ayee xu huárini seij seajta seij, a'íjna xicáara'a ti jetzen te'ute'itíen í itieeri. Ché'e seij ayén ra'ajta'an í ruche a'achú ti caj tí'ixe'evi'ira'a, ti pua'a Dios raatá'a jeihua nusu c'íj na'a. Ché'e a'íin rájseire'en tíj na'a seij itieeri ti ij caí ché'e ayén ruxe'eve'e sej rajsé'irihua'an a'ájna net'íj ne'uun a'atanén.

³ Net'íj ne'uun e'ará'asti, aj nu ni niyen hua'uré'epijte'esin í yu'uxari a'ímej í sej hua'antíhuu mej mi me'íjna jín majta ra'anú'an a'ujna u Jerusalén í sej seri rájseij sej hua'utapuáijve'esin. ⁴ Ti pua'a ajta ayén tiná'amitiejte'e ti ayén titaatéva'iri nej neajta ne'uun á'ume'en, a'íi mú majta á'uju'u muá'aju'u neetzi jamuan.

A'ij ti nu'u huárini t'íj a'uun á'ume'en seij chuéjra'a japua

⁵ Net'íj ne'uun amuacá a'atanén u Macedonia, aj nu ni amúmuuarin. Mi neajta inee, nauj mi'i ne'uun u a'atanén u Macedonia. ⁶ Tij necá a'atzu mú'ejmi jemi á'ateeri, na'ari niyen á'ateevi'in tíj na'a ti huásevi'i a'ame sej si siyen naatévaire'e se'íjna jime'e a'u ti na'a nej á'ume. ⁷ Canu niyen raxí'eve'e nej íjii nena'a amuaaséij nej ni a'atzu nena'a amuáamuare, sino ayéu nu raxí'eve'e nej ni á'ateevi'in nej ne'uun á'ucatií mú'ejmi jemi, ti pua'a ayén tinetá'acare'en í tavástara'a.

⁸⁻⁹ Mi neajta inee, a'úu nu a'utevéé na'ame ne'újna u Éfeso ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna mat'íj tí'iyeste me'íjna jime'e ta'aráhua'apua ti ará'ase í itieeri. Jee xaa, ayéu nu huárini a'iné naa pu tináavai a'íjna jime'e í nej tí'imuari'e nej ni jeihua huápi'i raatévaire'en í tavástara'a. Capu amín a'íj mej jeihua néjcha'íire'e.

¹⁰ Ajta, t'íj a'uun a'atanén a'íjna í Timoteo, setá'aj r'íi tirájcha'íica temua'a naa, a'iné a'íi pu ayén che'atá na'a tí'ivaire'e í tavástara'a jemi net'íj inee.

¹¹ Ché'e caí ja'ati raxí'éehuata. T'íj ajtahua'a u a'arájra'ani, setá'aj raatá'an tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e ti ij ajtahua'a yé ra'asti neetzi jemi. Ayee nu rachú'eve'e ti a'íin yé huacatií huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a.

¹² Ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Apolos, jé'ecan nu ca'aníjra'a raatá'acare'e ná'aye'i ti mú'ejmi jemi a'atanén huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a. Mi ajta a'íin, capu á'uye'imí'i já'araa. Aj pu nu'u a'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi t'íj huatá'íipéca.

I niuucari ti jín ra'antipué'ajte

¹³ R'íi xu'u mú'een. Setá'aj r'íi tí'teseijre'e se'íjna jime'e sej rá'astijre'e í tavástara'a. Setá'aj seajta huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta araujca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si te'utáviicua'i.

¹⁴ Set'íj sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen rijca se'íjna jime'e sej huá'íjxe'eve'en.

¹⁵⁻¹⁶ Xu'uri ramua'aree a'íi mú a'íin pú'een í mej amuacá huataújtuiiri'í í tavástara'a jemi ayujna Acaya a'íime í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanas. A'íi mú majta meri me'íjna jín autéjhuii mej hua'utévaire'en a'ímej í mej Dios jetze ajtéme'ecan. Ayee nu ca'aníjra'a amuaatá'aca, ne'ihuaamua'a, sej si

huá'atzaahuat'e a'ímej, seajta najmí'ica í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen, í mej majta tzáahuati'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástar'a'a jetze me'ecan.

¹⁷ Nee nu xaa huatántemua'ave matí'ij yé ra'áa, a'íjna í Estéfanas jamuan a'íjna í Fortunato, ajta a'íjna í Acaico. A'íí mú xaa rí'i tinaatá'a me'íjna jime'e mej yé náamuaareca'a mú'ejmi jetze me'ecan tí ij caí tí'iti ná'aturaate'e. ¹⁸ A'íí mú rí'i tinaatá'a yú ne tzajta'a. Majta mú rí'i amuaatá'asin mú'ejmi í a'amua tzajta'a. Ayeé pu tiú'ujxe'eve'e sej rí'i tihua'utá'an najmí'ica í tetecca mej miyen 'een matíj a'íime í mej huaíca.

¹⁹ Yé mú á'amuateujte'e a'íime í mej e'etiújse'iri hua'atáyujta'a tí a'u tí seijre'e tíj na'a tí a'u tí huatacá'a íiye Asia. Ajta a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila, a'íí mú temua'a naa á'amuateujte'e niuucajtze'en í tavástar'a'a. Ayeé mú che'atá mena'a yé á'amuateujte'e najmí'i í mej e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. ²⁰ Naími'i í ta'ihuaamua'a í mej yé huat'eí, a'íí mú majta á'amuateujte'e. Setá'aj huaújteujte'en temua'a naa, xu'iteújpi'itze'axi'i niuucajtze'en í tavástar'a'a.

²¹ Neajta inee, i nej Pablo pú'een, nemuajca'a nu jín tejá'amuyau'use'e nej ni neajta amuaatateujte'en.

²² Tí pua'a ja'ati caí raxí'eve'e í tavástar'a'a, ché'e ayén puaíjtzi ráaci'iti. Ché'e yé uvé'enen í tavástar'a'a.

²³ Ché'e a'íin tavástar'a'a, a'íjna í Jesús, ché'e a'íin rí'i tejamuatá'acare'en.

²⁴ Jéihua nu neajta já'amuaaxe'eve'e ne'íjna jime'e sej seajta se'íjna jetze ajtème'ecan í tavástar'a'a, a'íjna í Jesús. Yee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto é'eme'ecan, í ti hua'apua

A'í pu tihuá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu sej ne'ín pú'een ti Dios ayén tinaa'ljca rux'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'iti tí'isejre'e í Ciriístu'u jemi, í ti ajta i'i Jesús. Jamuan a'ljna í ta'ihuaara'a a'ljna í Timoteo, ayé tu tejá'amuayu'use'e mi sej e'etiújse'iri sej si raateánajche í Dios, mi sej Corinto a'uchéjme, teajta tiyen tihuá'ayu'use'e na'ljmi'ica í mej Dios jemi sejre'e, matíj mena'a í mej me'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Acaya.

² Ché'e a'ljna í Dios, í tej rájya'upua, ajta a'ljna í tavástar'a, a'ljna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een, mich'é'e r'íi tejamuaatá'acare'en, majta r'íi tejamua'anpuá'ajte'en sej si temua'a naa ru'ihuáamua'ataa xá'ara'ani.

I ti nu'u jín rajpuaíjtzi í Pablo

³ Tich'é'e r'íi tiraatá'acare'en te'ljna í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'ljna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. A'ljna í Dios, a'ii pu a'ín pú'een í tej rájya'upua ti ajta nain jín ta'acuu'uvé'e á'aye'i. A'ii pu a'ín pú'een í Dios ti ajta nain jín r'íi taarú'u.

⁴ A'í pu ajta r'íi taarú'u a'ljna jime'e í tej jín á'aviicua'ire'e tá'aye'i tej ti tiyen che'atá tena'a r'íi hua'anrú'ure'en a'ímej í mej ti'itij jín á'aviicua'ire'e. A'ij tu jín tich'é'e tiyen r'íi hua'anrú'ure'en te'ljna jime'e í ti jín Dios ajta r'íi taarú'u.

⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti temua'a naa ayén tí'itaci'ipuaca a'ljna ti jín ajta rajpuaíjtzica'a a'ljna í Ciriístu'u. Ayen che'atá na'a Ciriístu'u ajta temua'a naa r'íi taarú'u tej ti te'utá'aviicua'i.

⁶ Ti pua'a tiyen tí'itij jín á'aviicua'ire'e, ayé pu ajta tí'ivaire'e ti ij Dios r'íi amua'anrú'ure'en, ajta amua'irájtuaani. Ajta, ti pua'a Dios ayén r'íi ta'anrú'ure'e, ayé pu ajta tí'ivaire'e ti ij ajta a'ín r'íi amua'anrú'ure'en. Aye pu xaa tejá'amuaruure mú'ejmi ti pua'a siyen che'atá sena'a temua'a naa te'utá'aviicua'i í sej jín rajpuaíjtzi tetíj iteen tirajpuaíjtzi.

⁷ Aye pu titá'amitiejte'e sej siyen xaa ne'u té'eviicua'i, a'iné ayé tu tí'ijmua'aree ti ayén che'atá sena'a teja'amuaci'ipuaca sej siyen rajpuaíjtzi tetíj iteen, ajta Dios pu ayén che'atá na'a r'íi amua'anrú'ure'e a'ame mú'ejmi tíj ajta r'íi tita'anrú'ure'e a'ame itejmi.

⁸ Aye tu tí'ijxe'eve'e, ta'ihuaamua'a, sej ráamua'aree a'ij tej tirajpuaíjtzica'a tetíj te'uun a'uté'eca'a a'ujna u Asia. Jé'ecan tu huápi'í á'aviicua'ire'eca'a, ajta na'a caí uté'evatzí í tatzajta'a. Aye pu titá'amitiejte'eca'a tej caí ché'e a'ij huárini.

⁹ Jee tzíte'e, ayé pu titá'amitiejte'eca'a í tatzajta'a tej huácu'ini. Mi ajta, ayé pu a'ljna jín táaruu tej ti caí tajámua'a á'atatzaahuate'e sino tej ti te'ljna jetze arátaca'anen í Dios ti hua'ajjá'apuana í mej meri huácu'ini.

¹⁰ A'í pu ayén tu'irájtuaa ti ij caí ayén titáaci'iti tej te'ljna jín huácu'ini ti huápi'í a'ij pua'a sejre'e. A'í pu ajta áuche'e tu'irájtuaasin. Jee xaa ne'u, ayé tu tí'ijchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a tu'irájtuaani.

¹¹ Mi ajta, ayé pu tiú'ujxe'eve'e sej se'ljna jín taatévaire'en, sej rahuaviira í Dios itejmi jime'e, mej mi majta mu'íi miyen r'íi tiraatá'acare'en í Dios itejmi

jime'e me'ijna jime'e ti a'ín Dios ayén che'atá na'a rí'i titaatá'a itejmi a'ij sej seri mu'ití tirájuaviiri'i.

A'iné nu'u een jime'e caí u a'atanéj u Corinto a'ijna í Pablo

12 A'ij tu xaa jín á'atatzahuat'e'en. Ajta a'ín í taxiejniu'uca ayén tí'ta'ixaate'e ti ayén tí'ayajna tej tiyen rí'i tí'títacha'ii huá'a jemi í mej iyen seijre'e chaanaca japua, teajta jaítze'e rí'i tí'títacha'ii mú'ejmi jemi. Tíj na'a tej tiyen huaríj, ayée tu tzáahuatí'ira'a jín tiyen rijcaa í Dios jemi, nain jime'e a'ij ti tiraavíjte'e. Catu tiyen tí'ijri'irejca'a a'ij mej tí'ijri'ire í teteca mej iyen seijre'e í chaanaca japua sino Dios pu ayén rí'i titaatá'a.

13-14 Ajta, í nej tejá'amuayu'use'e, ayée pu'u na'a a'ín pú'een a'ij sej sena'a tiraaví'ti sej ra'ujíjve'en, a'ij sej sena'a seajta tyeú'ítie. Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree nain jime'e tej te'ín pú'een í sej jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen ráamua'areeri'i. Seajta mú'een, mú'een xu se'ín pú'een í tej jín rí'i tiraatá'asin a'ijna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huataseijre'esin a'ijna í tavástar'a, a'ijna í Jesús.

15 A'iné ayée pu tiná'amitiejte'eca'a, ayée nu tiraax'epi'intare nej amuacá ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi nej ni neajtahua'a rí'i tejamuatá'an.

16 Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej amuáamuaare netí'ij ne'uun á'ume'en u Macedonia, neajta netí'ij ne'uun pí é'ejveti neajtahua'a á'amuamuaaren. Neajta niyen rax'epi'ev'e'eca'a sej siyen tiraax'epi'intare'en í sej jín naatévaire'e nej ni ne'uun á'ume'en u Judea.

17 ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui siyen tiná'aseijrate'e ti caí rí'iri sej ná'antzahuat'e'en se'ijna jime'e nej nu'u caí tzáahuatí'ira'a jín tí'ixi'epi'intare'e? Mi neajta inee, canu xaa ne'u niyen 'een, a'iné canu niyen tí'ijri'ire matíj a'íime í teteca í mej rujámua'a tí'imua'atze tíjín "jee." Mi ajta, capu ayén te'iráame.

18 Mi ajta Dios, a'íi pu caí ja'anáj até'itzea'ara. A'ij pu jín, a'ijna í tej teri amuaatá'ixaa, capu ayén 'een ti hua'apuaca jín huataújmu'a. A'ijna ti jíme'en raxa yee "jee", capu ajta ayén huataújmu'a yee "capu."

19 Ajta a'ijna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'ijna í Jesús ti ajta Ciri'stu'u pú'een, teen tu tiyen jíme'en amuá'ixaa inee, jamuan a'ijna í Silvano, ajta a'ijna í Timoteo. A'ijna í Ciri'stu'u, nain pu jín tíhuajmu'a'atziite'e, ajta rax'epi'intare'e. A'ijna jemi tíj na'a í niucari ti jíme'en raxa yee "jee", ja'anáj ti na'a pu ayén te'iráame tíjín "jee."

20 Ajta nain í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu araúrastejsin í Ciri'stu'u jetze. A'ij tu jín tiyen tí'ixaxa'a yee "jee." Yee pu tí'ayajna í jemin. Ayee tu jín rí'i tiratá'aca í Dios.

21 Mi ajta Dios, a'ii pu a'ín pú'een í ti rí'i titájcha'ii itejmi. A'ii pu ajta rí'i tejamuájcha'ii mú'ejmi jemin í Ciri'stu'u.

22 A'íi pu itejmi huatéúra'ate, ajta raateájtuaa í ruxiejniu'uca itejmi jemi tej ti ráamua'aree ti a'ín raanaíjmire'en í ti ari taatá'a.

23 Dios pu rú'umua'aree a'ij nej tí'imua'atze. Canu tí'hua'í nena'a. Canu ché'e nena'a tí'ixi'epi'intare'e sino rí'i nu tí'ixi'epi'intare'e. Ayee nu 'een jín caí ne'uun a'atanéj mú'ejmi jemi nej ni caí amuaatamuári'eriste'en.

24 Catu xaa ne'u tiyen tejá'amu'a'ajte'e sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en í tavástar'a, sino a'amua jamuan tu tí'imuari'e sej si se'ijna jín huataújtemua'ave'en, a'iné mú'een xu rá'astijre'e xa'aye'i temua'a naa.

2

1 Mi neajta inee, ayée nu tihuánxi'epi'intari'iri'i nej caí neajtahua'a amuaámuare nej ni caí neajtahua'a amuaatáxieemijte'en.

2 Jee xaa ne'u, ti pua'a niyen amuaatáxieemijte'en, ¿a'atéenqui mena'a mi me'in pu'éene'e muá'aju'u í mej naatatémua'aviste'esin? Capu ché'e sein ja'ati, a'iné mú'een xu se'ín pu'een í nej amuaatáxieemijte.

3 Ayeé nu 'een jín niyen tejamaatayú'use nej ni ramua'areere sej caí naatáxieemijte'esin net'i'ij ne'uun e'ará'asti, a'iné ayée pu tiraavijte'e sej naatatémua'aviste'en. Mi ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a sej siyen 'een naíjmi'i mú'een sej se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í nej neajta jín netémua'avi.

4 Net'i'ij tejamaatayú'use, jeihua pu a'ij pua'a né'asejca'a, neajta neyeine temua'a. Jee xaa, huápi'i pu nú'ucu'i'ica'a yú ne tzajta'a, a'iné canu raxí'eve'eca'a nej amuaatáxieemijte'en, sino ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a sej ráamua'aree nej jeihua huápi'i já'amuaxe'eve'e.

Mej nu'u tiraatá'uuni'i a'íjna ti auteájturaa í Pablo jemi

5 Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén ti'iti jín a'ij tiú'uruu ti i ja'ati huataújxieemiste'en, capu ayén neetzi na'a huáruu sino je'icáj pu ajta mú'ejmi ayén huáruu. Ayeé nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni caí jeihua amuaatamuári'eriste'en naíjmi'ica mú'ejmi.

6 Pu'uri a'íi pu'u, í mej mu'ití' meri miyen puajtzi raatá'a a'íjna í ja'ati ti ayén huaríj.

7 A'íj pu jín, ayée pu ari tiú'ujxe'eve'e sej tiraatá'uuni'i, seajta r'í' ra'anrú'ure'en. Na'ari caí, a'íi pu muá'itiche'en nain jime'e a'íjna jime'e ti jeihua huápi'i ruxieemijte'e.

8 A'íj nu jín niyen ca'aníjra'a amuaatá'asin sej seajtáhua'a siyen tiraataseíjrate'en sej seuj raxí'eve'e. 9 Ayeé nu 'een jín tejamaatayú'use nej ni amuaatéseej a'ij sej titetiújcha'íi mú'een, ajta nej ni ráamua'aree ti pua'a siyen nain jín té'aste.

10-11 Ja'ati ti na'a sej tiraatá'uuni'i, nee nu neajta niyen che'atá nena'a tiraatá'uuni'ira. Ti pua'a niyen ti'iti jín tiraatá'uuni'iri'i, ti'iti ti na'a, ayée nu 'een jín tiraatá'uuni'iri'i nej ni a'amua japua huániuuni í Círíistu'u jemi ti ij caí a'íin Satanás ti'iti jín ta'antimuá'itin, a'iné teen tu xaa ramua'aree a'ij ti a'íin éeni'ici'e tí'imuari'e.

A'ij pu nu'u pua'a tiraatá'acare'e a'íjna í Pablo t'íj auj á'ucatii u Troas

12 Net'i'ij ne'uun a'ará'a ne'újna u chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Troas, nej ni ne'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa í Círíistu'u, nevástara'a pu ayén naatá'a nej ni nexiéehua temua'a naa tihua'utá'ixaate'en í teite.

13 Mi neajta, jeihua nu huápi'i tí'imujca ne'íjna jime'e nej caí ráateu í ne'ihuaara'a, ne'íjna í Tito, ti caí a'uun a'utéveeca'a. A'íj nu jín hua'utateúute'e, ne'uun á'ume u Macedonia.

Tej nu'u tiu'utémuaitin jamuan í Círíistu'u

14 Ajta, temua'a tu rí'i tiraatá'asin te'íjna í Dios ti ayén taatá'aca temua'a naa tej tiu'utémuaitin jamuan í Círíistu'u. Cu xíee tej cuj iteen já'ita'a huajú'un, ajta a'íi pu Círíistu'u amuacá huamé'en, majta ta cújta'a huajú'un í tej teri hua'utémuaiti. Ajta a'u ti na'a tej já'ita'a huajú'un, Dios pu ayén raruure ti téjmi jetze airáninei a'íjna ti naa té'eecca í mej jín ráamua'atí.

15 Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi. Cu xiee tej kuj iteen ráatisin í ti naa té'eeca a'íjna jime'e tej tiyen Cirístu'u jetze ajtème'ecan. Ayee tu che'atá tena'a seijre'e huá'a jemi í ti Dios hua'irátuaasin, ajta huá'a jemi í mej á'apua'aren.

16 Ayee pu 'een, a'ímej jemi í seica í mej á'apua'aren, ayée pu huá'a jemi té'eeca t'j'iti ti huam'i'í í mej jín majta á'apua'aren. Ajta a'íme í seica í ti Dios hua'irátuaasin, ayée pu huá'a jemi té'eeca t'j'iti ti ruuri ti naa teáar'f'e í mej jín hua'úrujte'en. ¿A'ataani ayén á'avejren t'í'ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi? Capu xaa ne'u mé'é'e ja'ati ti ayén á'avejren.

17 Mi teajta iteen, catu tiyen e'en mat'j' í seica, í mej mu'iit', í mej miyen huateúvvaire'en í mej jín ramuá'it'ice me'íjna jime'e mej ramuari'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Mi teajta iteen, ayée tu tzáahuati'ira'a jín t'í'titacha'íi a'íné Dios pu ta'antíhuau. Teajta iteen, ayée tu í Dios jemi t'í'ixaxa'a t'j' seij ti Cirístu'u jetze me'ecan t'í'ivaire'e.

3

A'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín te'ataújratiiri'í í Dios

1 ¿Ni qui ayén tejamuá'amtiejte'e tej teajtáhuua'a autéjhuii tej tajímua'a tiyen r'í'í t'í'itáta'aca mú'ejmi jemi? Na'ari, ¿ni qui ayén ruxe'leve'e ti ja'ati ayén yu'uxari autéyu'uxan í ti jín r'í'í tejamuá'at'aca itejmi jime'e nusu ayén tiú'ujxe'leve'e sej ra'utéyu'uxan í sej jetzen r'í'í t'í'itáta'aca itejmi? Seica jemi pu xaa ayén tiú'ujxe'leve'e, aru itejmi jemi, capu.

2 Mú'een xu rujímua'a sena'a se'ín pú'een í ti titaatéva'iri t'j' yu'uxari í tej jín huatátasejrata huá'a jemi, mat'j' mena'a pua'amé mej yen seijre'e mej mi ra'ujj'ive'en, mej yaú'it'iee muá'ara'ani.

3 Mú'een xu xaa siyen 'een t'j' yu'uxari ti Cirístu'u jetze a'uvé'emej. Mi ajta, capu tetej jetze a'uyú'usi'ihuaca'a sino a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raateájtuaa mú'ejmi jemi t'í'ij ayén a'amua tzejta'a te'useíre'e á'ara'ani mi sej seuj ruuri.

4 Ayee tu té'atzaahuat'e'e a'íné Cirístu'u pu ayén t'í'iseijre'e í Dios jemi.

5 Capu ayén tiraav'ijte'e tej tajímua'a tiyen tiu'utaxáj yee t'ejmi pu jetze seijre'e í muá'ri'ira'ira'a tej ti tiyen raay'í'tihua'an sino a'íjna í tej jetzen arátaca'ane, a'í pu a'uun a'uvé'eye'í í Dios jemi.

6 Ajta a'ín Dios, a'í pu ayén ta'antíhuau tej ti tiyen te'íjna jín tiu'utévaire'en, a'íjna í niuucari ti jéjcuac ti Dios ajta jín te'ataújratiiri'í. Teajta iteen, catu te'íjna jín t'í'imuari'e ti á'á'ayu'usi'í tetej jetze, sino a'ij tu jime'en ti ayén seijre'e ti jetzen airánineí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Ajta a'ín í niuucari ti á'é'eyu'usi'ihuaca'a í tetej jetze, a'í pu ayén hua'atá'aca mej mi miyen ja'ati a'ux'j'ite'en ti ij a'ín huámi'ini. Mi ajta, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ruurican a'ihuateájtuaani.

7 Mi ajta a'ín í niuucari í mej jín miyen ja'ati a'ux'j'ite'en t'í'ij a'ín huámi'ini, ayée pu á'é'eyu'usi'ihuaca'a tetej jetze ti a'ur'et'atzatzihuaca'a. Jé'ecan pu huápi'í naa seijre'eca'a t'í'ij Dios ayén raateájtuaa a'íjna jemi í Moisés. Ajta a'ín Moisés, ayée pu huápi'í tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Majta a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan, capu r'í'irístaca'a mej ra'aráasej í Moisés a'íjna jime'e ti ayén huápi'í tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Mi ajta, a'í pu t'epua'arijme'eca'a.

8 Ajta a'ín ti jín t'í'ivaire'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ¿ni caí ayén jéihua huápi'í jaítze'e naa seíre'e á'ara'ani?

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Ti pua'a ayén jeihua huápi'i naa seijre'eca'a a'ájná'mua t'i'ij Dios raateájtuaa í niuucari í mej jín ja'ati a'uxijte'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e huápi'i naa seire'e á'ara'ani a'ájna í niuucari ti raatá'aca í ja'ati ti a'áin ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

¹⁰ Jee tzíte'e, ayée pu ti'ayajna, a'áí pu ajm'i'i huápi'i naa seijre'eca'a a'ájna í niuucari ti raateájtuaa í Moisés jemi. Ajta íjii, capu ché'e naa seijre'e a'ájna jime'e ti ari seje huataseijre ti jaítze'e huápi'i naa seijre'e.

¹¹ Ajta, ti pua'a ayén naa éene'en huataseijre a'ájna ti ajta tépua'ari, jaítze'e pu huápi'i naa seire'e a'ame a'ájna í ti ayén huateáturaasin t'ij na'a rusén jime'e.

¹² A'iné tu'uri tiyen rachú'eve'e í Dios jemi ti ayén te'irájra'ani, a'áj tu jín tiyen taxíéhua tihuá'ixaate'e, teajta caí t'i'tziine'e.

¹³ Catu tiyen rici a'ij ti a'áin Moisés huaríj ti cáixuri jín araújna í runéerime jetze mej mi caí ra'arásiej a'áime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mej mi caí raasejra t'i'ij a'ájna tépua'arijme'en a'ájna ti tetáatiye'icaa.

¹⁴ Majta me'ín, a'áí mú caí huataúra'a mej yaú'itiée muá'ara'ani. Ayee mú huaríj. Cu xiee mej kuj araújna cáixuri jime'e. T'ij na'a a'ájná'mua ti yú e'iré'ene, ayée pu 'een seijre'e. Mat'i'ij ra'ujíve'e me'ájna í niuucari ti m'ime'ecan í ti jín Dios ayén amuacáí te'ataújratziiri'i, aúche'e pu ayén seijre'e í mej jín aránami'i, ajta capu xi ja'ati hua'utáxiixi, a'iné a'áí pu'u raay'i'iti í Ciri'istu'u.

¹⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu t'í'een íjii, ja'anáj ti na'a ti ayén ruxe'eve'e mej ra'ujíve'en a'ájna í yu'uxari ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, maúche'e mú miyen aranámí'ihuajmee mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

¹⁶ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, Dios pu ra'utáxijta a'ájna ti jín aránami'ihuaca'a.

¹⁷ Ajta a'áin í ti i'i tavástar'a, ajta a'áin í ti i'i xiéjniu'ucare'ara'an, a'áí mú ruxí'ej 'een, ajta a'u ti a'áin é'eseijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í tavástar'a, a'úu pu é'eri'iri ti ja'ati ruxíéhua á'uche'ecane'en í Dios jemi.

¹⁸ Mi teajta iteen, ayée tu éeni'ic'i'e seijre'e. Ayee tu seijre'e. Cu xiee tej caí aranámí'ihuajmee, teajta tiyen che'atá tena'a temua'a naa t'i'itaseijrata t'ij ajta a'áin tavástar'a temua'a naa tiú'ujseijrata. Teen tu seicié huatétaruurejsin tej ti tiyen seire'e tá'ara'ani t'ij tévira'an í tavástar'a, tej ti jaítze'e temua'a naa rí'i ti'itaseijratáa tá'aju'un t'ij na'a ti yú auca'it'í a'ame. Ajta, a'áí pu jetzen airáninei í tavástar'a jetze, ajta a'ájna jamuan í ruxíejniu'uca.

4

A'áí mú nu'u t'i'ivaire'e í Ciri'istu'u jemi

¹ Teajta iteen, teen tu te'ájna jín t'i'ivaire'e í Dios jemi a'ájna jime'e ti a'áin Dios ayén tá'ancu'uvajxi. A'áj tu jín caí muá'itiche'e.

² Mi teajta iteen, tu'uri raatéxiéehuataca'a tej ti tiyen a'ij pua'a rijca avítzi jime'e, tej ti teajta caí tiyen rijca a'ájna ti tiu'utévi'iraste'e, tej ti caí t'i'it'ij jín tacuanamua. Catu á'ataca'ane tej tiyen t'i'it'ij jín tiu'uhuá'ita. Catu teajta á'ataca'ane tej seicié tiu'utaxáj te'ájna jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios, sino ayée tu jé'iyecan jín t'i'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee tu te'ájna jín rici tej ti tiyen tiu'utaseijrata huá'a jemi mat'ij mena'a pua'amé í teite tej ti ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

³ Ajta, ti pua'a ayén a'utanámí'i í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu'u na'a a'utanámí'i huá'a jemi í mej á'apua'are.

⁴ A'ii mú a'ñn pú'een í ti hua'utánamua í huá'amua'atziira'a tzajta'a a'ñna í dios ti naíjmi'lica tí'ajjte'e í mej íjii huáteite. Ayee pu 'een jín huá'uruu mej mi caí yaú'itíeé muá'ara'ani í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tǵ tatzari ti hua'atátzavi'i í huá'a tzajta'a mej mi miyen ráamua'ati me'ñna í tavástara'a ti ayén huápi'i naa seijre'e. A'ñ pu ajta a'ñn pú'een í ti nain jín ruxi'ej 'een tǵ í Dios.

⁵ Ayee pu xaa tí'ayajna, a'iné catu tajámua'a tena'a tihuá'ixaate'e, sino a'ñna í tej jíme'en tihuá'ixaate'e, a'ñ pu a'ñn pú'een í Jesús ti ajta i'i Cirištu'u. A'ii pu ajta a'ñn pú'een í tavástara'a. Teajta iteen, ayée tu tejá'amuavaire'e mú'ejmi Jesús jetze me'ecan.

⁶ Ajta a'ñn í Dios, ayée pu ajmí'i imuá ayén tiu'utaxájtaca'a tǵjín: “Ché'le á'ataaca í taij a'ujna a'uti a'utíca'a.” A'ñ pu ajta utétatzeaa'eca'a yú tatzajta'a, ti ij a'ñn ayén taatá'an tej yaú'itíeé tá'ara'ani, a'ij ti 'een jín huápi'i naa seijre'e í Dios a'ñna jime'e ti Cirištu'u a'ñna jemi seijre'e.

Tej nu'u tiu'utémua'iti te'ñna jime'e ti Dios jetze airáninei

⁷ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi tǵ xa'ari ti xarij jín taavíjhua, í tej tzajta'an teri ruuhuásej í ti jín Dios rí'i titaatá'a, í ti ajta huápi'i tí'ijnajche. Ayee pu 'een í ti seijre'e ti a'ñn muári'eri'ire'ara'an ti nain jín tiu'utémua'itín, capu téjmi jetze airáninei, sino a'ij pu'u jetze í Dios.

⁸ Nain tu jín rajpuaíjtzi iteen. Mi teajta, catu a'atzu muá'itiche'en. Capu ajta a'ij tá'amitíeje'e a'ij ti té'eme. Mi teajta iteen, teen tu a'ij tirájteuve a'ij tej huárini.

⁹ A'ñme í teite, a'ij mú pua'a xaa táruurée muá'aye'i. Mi ajta Dios, capu mé túhua'ana. A'ñ mú xaa tá'ajjipua. Mi ajta, camu ta'antipua'ajte'esin.

¹⁰ A'u ti na'a tej é'eci'ne, ayée tu che'atá tena'a tí'ipuaíjti'ihua tá'aju'un, a'ij ti éeni'ici'e huamí'i í Jesús. Ayee tu te'ñna jín rini, a'iné teen tu rá'aviicua'i, ajta ayén che'atá na'a seijre'e jemin í tej ratéhua'ira'a a'ñna ti jín Jesús ajta taatá'aca tej teuj ruuri.

¹¹ A'iné iteen, í tej teuj ruuri, ayée pu tí'taruure, ja'anáj ti na'a tu á'ataca'ane tej huácu'i'ini niuucajtze'en í Jesús. Ajta a'ñna jemi í tej ratéhua'ira'a, ti ajta á'apuapua'are, a'ñna jemi pu ajta seíre'e a'ame í muári'eri'ira'a ti jín ajtahua'a ruuri a'ñna í Jesús.

¹² A'ñ pu jín, teen tu tiyen rajpuaíjtzi te'ñna jime'e tej tiyen á'ataca'ane tej huácu'i'ini. Mi seajta mú'een, ruxi'éehua xu rí'i tí'itechéjme se'ñna jime'e tej iteen rajpuaíjtzi.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu té'eyu'usi'i tǵjín: “Nee nu té'antzaahua. A'ñ nu hui jín niyen tiu'utaxájtaca'a.”

Ayee pu che'atá na'a 'een itejmi jemi. Teen tu teajta té'atzaahuat'e, teajta tiyen tí'ixaxa'a te'ñna jime'e tej teri ramua'aree ti a'ñna í ti ra'ajjáj í tavástara'a, a'ñna í Jesús, huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'ñ pu ajta ta'ajjájpuaxi'isín jamuan í Jesús. A'ñ pu ajta taatasejrata mú'ejmi jamuan tej ti naímí'i huateáturan í jemin.

¹⁵ Ajta nain ti ayén tiu'uríj, a'ñ pu tejámuatéva'iri mú'ejmi, a'iné setí'ij jaitze'e huatámu'iire se'ñna jime'e ti Dios rí'i tejamuatá'aca, jaitze'e xu huataújtemua'ave'esin sej si huápi'i rí'i tiraatá'an í Dios.

A'ñna ti á'apuapua'are, ajta a'ñna ti seíre'e a'ame tǵ na'a rusén jime'e

¹⁶ Ayee tu jín caí cataxi'éehua'je'i. Jee xaa, a'ñna í tej ratéhua'ira'a ti mé jéjre'e seijre'e, a'ñ pu á'apuapua'are'e. Mi ajta í ti yú tatzajta'a seijre'e, a'ñ pu rujéjcuare'e ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a.

¹⁷ Ajta a'íjna í tej jín cǎj rajpuaíjtzi, ti ajta caí jeíhua ruxe'eve'e, a'í pu ayén rí'í taruure tej ti tiyen ra'ancuré'an te'íjna ti huápi'i naa seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Capu a'atzu ratí'ase a'íjna ti íjii seíjre'e. Ajta, jeíhua pu jaítze'e ruxe'eve'e caí í tej jín rajpuaíjtzica'a.

¹⁸ A'íj tu jín, catu á'ataca'ane a'íjna jemi í ti tí'ítaavíjhua, ti ajta mé jéjre'e seíjre'e, sino a'íj tu jemi á'ataca'ane te'íjna ti caí taavíjhua, í ti ajta caí mé jéjre'e seíjre'e, a'íné a'íjna ti ayén taavíjhua, capu á'ateeri. Mi ajta, a'íjna ti caí taavíjhua, ti ajta caí mé jéjre'e seíjre'e, a'í pu xaa á'ateeri tíj na'a rusén jime'e.

5

Capu nu'u té'eviicua'i í tej ratéhua'ira'a

¹ Ajta a'íjna í tej ratéhua'ira'a, ayée pu titaatéva'iri tíj inaamua tej jeten chejca. Teajta tiyen tí'íjmua'aree ti pua'a huaté'uune a'íjna í inaamua, teuche'e tu huatéechi'i í ti Dios jemi é'eseíjre'e, ti ajta caí muájca'a jín taavíjhua. Júte'e pu e'eseíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

² Teajta iteen, tej teuj íiyen seíjre'e chaanaca japua, teen tu taxiéjniuuste'e yú tatzajta'a, teajta tiyen taxieemijte'e te'íjna jime'e tej tij te'uun a'uteároute te'újna chí'íta ti júte'e é'eseíjre'e ti ajta Dios jín ta'icánajsin.

³ Ayee pu a'íjna jín rini ti ayén ta'icanán, catu ti ché'e muámua'avijmé'e mé á'ujujhua'ane'e tá'aju'un. ⁴ Ayee pu tí'een, a'íné íjii tej teuj jeten huachéjme a'íjna í inaamua, jé'ecan tu tayein yú tatzajta'a, te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e tí'iti jime'e. Capu a'íj na'a tej tiyen rázziine'e ti Dios ayén tá'ari'i a'íjna ti jín ta'icánajsin, sino tej huápi'i tiyen tí'íjxe'eve'e ti a'ín jaítze'e ta'icáanan, ti ij a'ín ti á'ateeri tíj na'a rusén jime'e nain tí'icáanan a'íjna ti á'apuapua'are.

⁵ Ajta, a'ín ti ayén rí'í taruure tej ti tiyen te'íjna ancuré'an, a'í pu a'ín pú'een í ti Dios ruseíj raateájtuaa ítejmi jemi, í ruxiéjniu'uca tej ti tiyen ráamua'aree ti Dios a'íjna jín te'ataújratziiri'i ítejmi jemi.

⁶⁻⁷ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a, a'í pu ca'aníjra'a tatá'aca, a'íné ayée tu ramua'aree tet'íj teuj tiyen ruuri seíjre'e te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a, teen tu caí xi te'uun a'ujteí í tavástara'a jemi. Ayee pu'u xaa ne'u tí'een, a'íné ayée tu 'een jín yé á'ujujhua'an te'íjna jime'e tej rá'atzaahuat'e. Catu te'íjna jime'e tena'a yé á'ujujhua'an tej ti te'íjna jetze arátaca'anen a'íjna tej tí'isise'íj teyajna.

⁸ Temua'a pu ca'aníjra'a tatá'aca, ajta jaítze'e pu ta'aráanajche tej tíhuini te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a tej ti te'uun é'eseíjre'e a'u tej a'utéechi'i í tavástara'a jemi.

⁹ A'íj tu jín, tiyen tí'itese'e tej tiyen rí'í tí'títacha'íj tej tiyen rí'í tiraatá'an í tavástara'a. Capu amín a'íj, ti pua'a tiyen a'ímuá seíjre'e nusu tiyen jemin seíjre'e.

¹⁰ Jee xaa ne'u ti ayén tí'een, a'íné ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej naíjmi'i tiyen huatátaseíjrata a'ujna a'u ti a'utáca í Ciriístu'u ti ij a'ín tá'luxijte'en naíjmi'ica ítejmi. Aj pu xaa ayén tí'íjci'iti a'íj ti tiraavíjte'e seíj ajta seíj a'íj ti tí'iti tiu'umuá'iti a'íjna jime'e a'íj ti huaríj tí'íj auj ruurica'a, ti pua'a xí'epi'ín huaríj nusu a'íj pua'a huaríj.

A'íjna ti Dios raajéjcuare

¹¹ A'íj tu jín, tu'uri ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej jeíhua huápi'i rá'atese'e í tavástara'a, ayée tu 'een jín tí'itese'e tá'aye'i tej ti hua'utémua'ítin

í tetea mej mi ra'ancuré'an í ti ayén ti'ayajna itejmi jetze. Ajta a'ín í Dios, a'í pu ramua'aree a'ij tej e'en. Ajta, ayée nu tí'ijxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tejamuá'amitiejte'e í a'amua xiéjniu'uca tzajta'a.

12 Catu teajtáhua'a mú'ejmi jemi ra'irá'aca í tej jín ahuátatzaahuate'en, sino teen tu jamuatá'aca í sej jín huataújtemua'ave'en itejmi jime'e sej si siyen raayí'itihua'an sej huatáaniuni a'ímej jemi í mej miyen me'íjna jín ahuájtzahuate'en me'íjna jime'e a'ij ti ja'ati huaujse'irataca mejséiraca'a í teite, í mej majta caí huá'a jetze ruxe'eve'e a'ij ti 'een a'íjna í ja'ati í ru tzajta'a.

13 Ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a tej nu'u tatímua'i, ayée tu 'een jín tatímua'i tej ti tiyen raatévaire'en í Dios. Na'ari caí, ti pua'a tiyen rí'i mé titeumuámua'aree, ayée tu 'een jín rici tej ti rí'i jamuaatévaire'en mú'ejmi.

14 A'í pu xaa a'ín pú'een í ti tí'ita'ajte'e ti a'ín Cirístu'u taxe'eve'e. Ayeé pu titá'amitiejte'e itejmi ti seij na'a huamí'i huá'a jetze me'ecan, naíjmi'ica, a'achú pua'amé í teite. Ajta, ti pua'a ayén tiu'uríj, a'ij mú jín naíjmi'i jamuan huácuii.

15 Ayeé pu ajta 'een jín huá'a jetze me'ecan huamí'i mej mi a'íme í mej mauj ruuri mej caí ché'e rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve'en a'ij mej ye'í jetze me'ecan huamí'i, ti ajta huatarúj huá'a tzajta'a í mi'íchte.

16 A'ij pu jín, íjii ti yú auca'ití a'ame, catu ché'e tiyen ja'ati mé 'usise'ij a'ij ti titá'amitiejte'e í tazajta'a a'íjna jime'e í tej jín raasej mé jéjre'e. Jee xaa, ayée tu tejmi'í tí'ijsejiraca'a í Cirístu'u tí'ij a'ín auj tevi na'a pú'eene'e. Ajta íjii, catu ché'e tiyen rasise'i.

17 A'ij pu jín, ti pua'a ja'ati ayén Cirístu'u jetze ajtème'ecan, a'í pu a'ín pú'een seij ti Dios ari raajécuare. Pu'uri mé teuvátzi a'ij ti tí'itíujcha'íica'a ti mí'ime'ecan jime'e. Nain pu jéjcuacan jín seijre'e í jemin.

Tej nu'u rí'i huá'uruuren mej mi rí'éene'en huateáturan í Dios jemi a'íjna í tej jime'en tí'ixa

18 Naíjmi'í tíj na'a a'íjna í tej jime'en tí'ixa, a'í pu jemi é'eme'ecan í Dios ti ayén táaruu tej ti teajtáhua'a rí'éene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Cirístu'u ayén ta japua huaniú. A'í pu Dios ajta ayén a'íjna jín titaa'íjca tej ti teajta tiyen huá'uruuren í teite mej mi majtáhua'a rí'éene'en huateáturan í jemin.

19 Ayeé pu huataújmu'a'a ti a'ín Dios ayén huá'uruu a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua mej mi majtáhua'a rí'éene'en huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti Cirístu'u huá'a japua huaniú. A'ij pu jín caí ayén Dios hua'uxíjte a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin, sino a'í pu a'íjna jín titaa'íjca a'íjna jime'e í niuucari í tej jín rí'i huá'uruuren mej mi majtáhua'a rí'éene'en huateáturan í jemin.

20 A'ij tu jín, teen tu te'ín pú'een í ti Dios taata'íteca'a tej ti tihua'utá'ixaate'en í Cirístu'u jetze me'ecan. Dios pu ayén tihuá'ajee a'íjna jime'e í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e. A'ij tu jín tiyen tejá'amuaaje setá'aj siyen seajtáhua'a rí'éene'en huateáturan í Dios jemi.

21 Ajta a'ín í Dios, ayée pu ráaruu í Cirístu'u téjmi jetze me'ecan. A'íjna ti caí ja'anáj tí'iti jín auteájturaa í jemin, a'í pu Dios ayén ráaruu ti japuan rájveti nain í puaíjtzí ti taci'itíiche'en itejmi a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi, tej ti jamuan í Cirístu'u tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

6

A'ij ti nu'u een ja'ati ti Cirístu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e

1 A'iné teen tu na'ijmi'i tí'imuarí'e, ayée tu teajtáhua'a tejá'amuaaje sej siyen ra'ancuré'an í ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asin sej si siyen jeíhua huápi'i raatátuuiire'en í jemin a'íjna í sej jín tiu'umuáriej.

2 A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee nu muáanamujri'i

a'íjna xicáara'an ti jetzen ari huaxí'epi'in.

Neajta, niyen muaatévai

a'íjna xicáara'an nej hui jetzen mua'irájtuaa.

Casi'i, mú'een, pu'uri ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a ti jetzen ari huaxí'epi'in sej ra'ancuré'an. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna pí'tí'irici a'íjna xicáara'a ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

3 Teajta iteen, catu tiyen hua'utamuári'eriste'e tí'iti jime'e ti tihua'antiú'uuni'i, sino ayée tu rí'i tí'itítacha'íi tá'aye'i ti ij caí ja'ati a'ij tí'itaxajta.

4 Mí teajta iteen, ayée tu mú'ejmi jemi tasejírata matíj a'ímej í mej tí'ivaire'e í Dios jemi nain jime'e. Capu amán a'ij, ti pua'a tiyen jeíhua huápi'i tí'itij jín á'aviicua'ire'e nusu tiyen tirajpuají'tzi na'ari tí'iti tamuári'eriste'e ca'ín tí'iti a'ij pua'a taruure.

5 Teuche'e tu tiyen che'atá tena'a tí'ivaire'e, tij majta miyen taatévajxi'in nusu ta'iteáanan na'ari taatamuárite'en a'u ti na'a tej á'ujujhua'an ca'ín tej muári'eri jín tí'imuarí'e, nusu tej huatáxa'aire'en tej atanéjne'eri na'ari tej huatatiéjcuca'a.

6 Ayee pu ajta seijre'e tej tiyen tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e tej caí tí'iti jín a'ij pua'a rici, teajta temua'a naa tí'rú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios, teajta temua'a tu té'eviicua'í huá'a jemi í seica. Teen tu teajta rí'i tihuájcha'íi í taxí'ej teite, teajta te'íjna jetze arátaca'ane í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios. Teajta tu tzáahuati'ira'a jín huá'axe've'e.

7 Ayee tu teajta jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu tí'ihua'i tena'a. Teajta te'íjna jín tí'imuarí'e í muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios. Teajta tu tiyen seijre'e te'íjna jamuan í tej jín tiu'utése'en nain jime'e ti ta jetze seijre'e tej ti tiyen huá'ini ti naa 'een í Dios jemi.

8 Ti pua'a miyen rí'i tí'taata'an na'ari miyen taatéxieehua, nusu miyen a'ij pua'a tí'itaxajta ca'ín rí'i metihuá'a'ixaate'e itejmi jime'e, teuche'e tu tiyen tí'ivaire'e. Ayee mú majta tí'itaxáata muá'aju'u tej nu'u tí'ihua'itaca. Mí teajta iteen, tzáahuati'ira'a tu jín tiyen rici.

9 Capu ajta ta jetze ruxe'eve'e ti pua'a mecaí tamua'ate nusu métamua'ate. Ayee tu teajta huá'a jemi seijre'e cu xíee tej cui'ícu. Mí teajta iteen, teuche'e tu ruuri. Puaí'tzi mú tá'ate'e aru camu tá'apua'ajte'en.

10 Ayee tu seijre'e cumu tej taxí'emijte'e. Mí teajta iteen, ja'anáj ti na'a tu tátemua've'e. Catu a'ij tí'ijviicua'í. Mí teajta, ayée tu huá'aruuren mu'ití' mej mí huateú'chijiteaanita. Catu nu'u tí'iti tí'icha'íi. Mí teajta, nain tu xaa tí'ijcha'íi.

11 Ayee nu e'ehuaaritiéecan jín tejamuá'ixaa nain jime'e, mú'een, mí sej Corinto a'uchéjme. Jéihua nu á'anca'ane mú'ejmi jemi. 12 Catu tí'iti á'amuaumaire'e mú'ejmi, sino mú'een xu rují'mua'a sena'a rumuaire'e se'íjna jime'e a'ij ti tejamuá'amitíejte'e í á'amuatjazta'a. 13 A'ij nu jín niyen

tejá'amuahuvii sej si seajtáhua'a ahuaújca'anen itejmi jemi. Ayee nu xaa tejá'amua'ixaate'e cumu sej tí'iríi pú'eeene'en.

Tej nu'u caí hua'ajtéja'ahuatehua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuat'e

14 Caxu hua'ajtéja'ahuatehua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuat'e. Xu'uhuaújmu'a'atzi a'íjna jime'e, ¿a'iné tí'irí'iri mej seíj mena'a teitejra'a pú'eeene'en a'íjna ti urarí'en í Dios jemi, ajta a'íjna ti a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri. Ari a'íjna, ¿ni qui ruxí'ej na'a seijre'e í néeriste'e, ajta í tíca'ari tzajta'a? Capu xaa ne'u.

15 ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'íjna í Cirístu'u, jamuan a'íjna í Satanás? Capu xaa ne'u ti'iti. Ajta a'íjn ti té'atzaahuat'e, ¿ni qui ayén ruxí'ej na'a ra'ancuré'asin tíj ajta ra'ancuré'asin a'íjna ti caí té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u ti'iti.

16 ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a a'ímej jamuan í tí'itén í mej huá'ana'amiche'e í mej caí Dios pú'een? Capu xaa ne'u ti'iti. Teajta iteen, ayée tu tí'ivaire'e í Dios jemi tíj teyuu ti tzajta'an huiirájca í Dios ti í'irúuri. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Nee nu u'uchée na'ame huá'a tzajta'a.
Neajta nu huá'a Dios pu'éene'e na'ame.
Majta a'íime, a'íi mú nete'ítestemua'a
pu'éene'e muá'aju'u.

17 Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tíjín:

A'íj xu jín ajtácí'ne huá'a jemi
sej si rujíme'en á'ujuhua'ane'en.
Caxu tí'iti muarí'e ti xána'aví'ire'e.
Neajta nu niyen rí'í amua'ancuré'eví'iti.

18 Ajta ayén tí'ixa í tavástara'a
ti nain jín antiújmu'a'aree tíjín:

Nee nu á'amuya'upua pu'éene'e na'ame.
Seajta mú'een, ayée xu niyaujmu'a'a pu'éene'e xá'aju'un,
setíj sena'a sej tetecca pú'een,
ajta mi sej 'uuca. Yee pu'u.

7

1 A'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'i, mú'een ta'ihuaamua'a í tej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen mé tírúurieeni tíj na'a ti ayén tí'itaxana'aviste'e, ti a'íjna jetze airánineica í tatevíj jetze nusu í ta tzajta'an, tej ti raanaíjmire'en a'íjna ti tita'aturáate'e tej ti rí'íene'ecán jín huateáuran í Dios jemi. Teta'aj tiyen huárini te'íjna jime'e ti Dios ayén huateúra'ate itejmi jemi.

Pablo pu huá'axe'eve'e a'ímej í mej Corinto é'eche

2 Caxu ra'antánaamuan í á'amuaxiejniu'uca itejmi jemi, a'iné catu a'ij pua'a amuáaruu. Catu teajta ja'ati ca'aníjra'a huatá'a ti ij a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi. Jee xaa ne'u, catu ja'ati tiu'uhuá'itze tej ti tí'itij jín huatétavaire'en.

3 Canu niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni tí'itij jín ama'uxíjte'en. Canu a'atzu, a'iné nu'uri niyen tejama'íxa'a tej tiyen á'ataca'ane mú'ejmi jemi, ti pua'a tiyen naími'í huácui'ini nusu tiyen naími'í ruuri huateáuran.

4 Jé'ecan nu nexiéhua tejá'amua'ixaate'e, canu a'ij tí'itzi'ine'e nena'a. Jéihua nu á'antzaahuat'e mú'ejmi jime'e, neajta jéihua nu rí'í té'enemua'ate. Neajta huápí'í nu netémua'ave'e nain jime'e í tej rajpuajtzi.

A'ñi mú seicié tiu'umuá'aj

⁵ Mi teajta iteen, tet'i'ij te'uun a'ará'a u Macedonia, capu a'atzu huatári'iristareca'a tej huátase'upe'en, sino teen tu rajpuaijtzica'a nain jime'e, tij na'a ti ayén titáaruu. Jé'ecan tu á'aviicua'ire'eca'a huá'a jemi í teite, teajta tí'tziñne'eca'a í tatzajta'a.

⁶ Ajta a'ñin í Dios ti r'i'í hua'anrú'ure'e á'aye'i í mej a'ij té'ujmua'ate, a'ñi pu ayén r'i'í táaruu a'ñina jime'e ti a'ñin yé uvé'ene í Tito.

⁷ Ayee pu xaa a'ñina jín r'i'í táaruu, ajta a'ñina jime'e ti a'ñin Tito ajta r'i'í táaruu ajta a'ñina jime'e sej amuacaí r'i'í ráaruu a'ñina í ta'ihuaara'a. A'ñi pu xaa titaatá'ixaa mú'ejmi jime'e, sej nu'u jeíhua huápi'i siyen tí'ijxe'eve'e sej naasej, sej nu'u temua'a seajta tíújxieemijte'e, ajta nu'u temua'a mú'ejmi jezte ruxe'eve'e a'ij ti tí'inevaire'e ineezi. A'ij nu jín jaítze'e huatántemua'ave.

⁸ Mi neajta inee, capu ché'e a'ij pua'a ne'ase nej niyen amuaatéxieemijte ne'ñina jime'e a'ij nej tejámuaatá'itiiri'i. Amuacai pu xaa, a'ij pua'a né'asejca'a, aru capu ché'e, a'iné a'atzu pu'u á'atee sej ruxieemijte'eca'a.

⁹ Mi ajta, canu ne'ñina jín netémua'ave'e ne'ñina jime'e sej huataújxieemiste, sino a'ij nu jín nena'a netémua'ave'e sej siyen huataújxieemiste sej si seicié tí'itiújcha'ñica'a. Ayee pu xaa ne'u a'ij pua'a amuaatá'a sej si siyen huataújxieemiste'en jemin í Dios. A'ij pu jín, catu tajímua'a tena'a puaijzti amuaatá'a.

¹⁰ Jee xaa ne'u. Ti pua'a ja'ati ayén huataújxieemiste'en í Dios jemi ti ij seicié tí'itiújcha'ñica'a, capu xaa a'ij pua'a tiraatá'asin, sino Dios pu ru'irátuaasin. Na'ari ti pua'a ja'ati ayée na'a ruxieemijte'e matj a'ñime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ayée pu teja'uré'enejsin ti auupuá'are.

¹¹ Aru casilí mú'een, a'ij ti tejamuáaruu a'ñina jime'e sej siyen huataújxieemiste'en í Dios jemi. Huápi'i pu ca'anjra'a amuaatá'a sej ráahuauni í ti jín Dios tejámuaatá'uuni'i. Jé'ecan xu huataníniu'ucacuca'a se'ñina jime'e ti a'ij pua'a éene'e. Jé'ecan xu seajta tí'tziñne'eca'a se'ñina jime'e ti a'amuaci'itíche'e í puaijzti. Seajta jé'ecan huápi'i á'ujca'anejca'a ineezi jime'e, seajta huápi'i xu a'ij té'ujmua'ate. Mú'een xu seajta temua'a naa puaijzti raatá'a a'ñina ti a'ij pua'a rijcaa. Ijii tu xaa tiyen ramua'aree sej caí tí'ti jín auteájturaa a'ñina jime'e ti a'ij pua'a éene'e.

¹² A'ij pu jín temua'a tiu'utévai í nej amuaata'iti'iri'i. Mi neajta inee, canu ne'ñina jín amuaata'iti'iri'i ne'ñina jime'e í ja'ati ti ayén auteájturaa, canu neajta amuaata'iti'iri'i ne'ñina jime'e ti ja'ati seij jemi auteájturaa, sino ayée nu 'een jín amuaata'iti'iri'i ti ij ayén amuaatámitiejte'en mú'ejmi í Dios jemi a'achú sej caj á'ujca'ane téjmi jemi.

¹³ A'ij tu jín teri r'i'í huaríj, sino teajta tiyen te'ñina jín huatátatemua'ave'e te'ñina jime'e ti a'ñin Tito ayén che'atá na'a rutémua'ave'e, a'iné mú'een naími'i xu r'i'í tiraatá'a í tzajta'an.

¹⁴ Jee xaa, nu'uri nejmí'í ahuántzaahua í Tito jemi mú'ejmi jime'e. Seajta mú'een, caxu a'atzu naatatévi'iraste. A'iné nain í tej teri tejamuá'ixaa, ayée pu ti'ayajna, ayée pu che'atá na'a ayén ti'ayajna í tej jíme'en ahuátatzaahuate jemin í Tito. ¹⁵ Ajta jaítze'e pu a'ñin ayén ahuajca'ane mú'ejmi jemi, a'iné a'ñi pu ayén ra'utámua'areeri'i a'ij sej mú'een naími'i titá'astijre'e. A'ñi pu ajta a'ñina amuaatá'areeri'ihua'a á'aye'i sej siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'iti, sej siyen jeíhua huápi'i tí'tziñne'eca'a.

¹⁶ Neajta inee, nee nu netémua'ave'e, a'iné nain nu jín á'anca'ane mú'ejmi jemi, a'iné mú'een xu xaa araúrastejsin.

8

A'ij mej nu'u tiu'utapuaíjve'e a'íime í mej e'etiújse'iri teyujta'a

1 Ta'ihuaamua'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'ij ti Dios r'íi ti hua'utá'a a'ímej í mej u e'etiújse'iri a'u ti na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia.

2 Mat'íj mauj jeihua huáp'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta jeihua tihua'aturaate'eca'a í mej jín huateújvair'e'en, mi majta, jeihua mú huáp'i rútemua'ave'eca'a. A'ij pu jín ayén te'irájraa mej miyen rux'í'evi'ira'a jín tiu'utévai me'íjna jime'e ti jeihua huáp'i ará'aseca'a í Dios jemi.

3 Ayee nu tihua'utéxajta í mej miyen tiu'utapuaíjve a'achú mej caj tí'ijviicua'iraca'a. Jee xaa, a'íi mú rux'í'evi'ira'a jín jaítze'e miyen huaríj.

4 Ca'anín mú jín tájhuaviiri'i tej tiyen hua'utá'an mej tiu'utévair'e'en me'íjna jime'e mej hua'utévair'e'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í mej ajtémecan í tavástara'a jetze.

5 Mi majta a'íime, camu miyen mena'a tiu'utapuaíjve a'ij tej tí'ijchu'eve'eca'a. Amuacáí mú huatasejíre í tavástara'a jemi, majta á'iyen itejmi jemi me'íjna jime'e ti ayén tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

6 A'ij tu jín teri ca'aníjra'a raatá'a te'íjna í Tito ti a'íin ayén raanaíjmire'en mú'ejmi jemi a'íjna ti jín amuacáí a'utéjche mú'ejmi tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a tiu'utapuaíjve'en rux'í'evi'ira'a jime'e.

7 Ajta íjii, a'iné jaítze'e pu ayén tejamuaac'íi mú'ejmi caí í seica, nain jime'e, ti pua'a sej rá'atzaahuat'e'en í tavástara'a na'ari sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna nusu sej rú'umua'areere a'ij ti 'een í Dios jemi, ca'ín seajta nain jín á'ujca'ane itejmi jemi, seajta taxe'eve'e. A'ij pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e. Ayee xu huárini sej si seajta hua'utémuat'itin se'íjna jime'e í sej jín r'íi tihua'utá'asin.

8 Canu ne'íjna jín tejámuataa'áijte'esin, sino ayée nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si huataújsejrata sej siyen che'atá sena'a tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e se'ímej í mej Jerusalén e'etiújse'iri mat'j í seica í mej a'ujca'anéecan jín hua'utévai í ru'ihuaamua'a.

9 Jee xaa, xu'uri ramua'aree í ti jín r'íi titaatá'a rux'í'evi'ira'a jime'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Ciriistu'u pú'een. A'íi pu ayén nain tí'ijcha'íica'a, mi ajta a'íi pu u júte'e ayén éeni'ici'e huataújsejrataca'a tíj se'j ti caí a'ij tí'ijviicua'i ti ij mú'ejmi japua huániuuni, sej si siyen se'íjna jín se'ire'e xá'ara'ani sej se'íin pu'éene'e xá'ara'ani í sej ra'ancuré'asin í jemin se'íjna jime'e ti a'íin Ciriistu'u caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

10 Ayee pu tiná'amitiejte'e a'íjna jime'e í sej hua'utévair'e'en. Ayee pu i'íi x'í'epi'in sej íjii raanaíjmire'en í sej jín autéjhuii í ru'usí, í sej amuacáí se'íjna jín te'ataújratziiri'i, seajta amuacáí siyen rijcaa.

11 Mi seajta mú'een, íjii setá'aj raanaíjmire'en í sej jín siyen rijcaa. A'iné mú'een xu a'ujca'anéecan jín huataúra'a sej siyen huárini, setá'aj siyen che'atá sena'a se'íjna jín raanaíjmire'en sej siyen tiu'utá'an a'achú sej caj tí'ijcha'íi.

12 A'iné, ti pua'a ja'ati á'ujca'ane ti tí'iti tiu'utá'an, ayée pu x'í'epi'in tirá'asejrate'e í Dios ti a'íin ja'ati ayén tiu'utá'a a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e í Dios tí'iti ti a'ij caí tí'ijcha'íi a'íjna í ja'ati ti xaa tí'iti tiu'utá'a.

13-14 Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ti ij caí hua'utamuarí'eriste'en í seica. Canu neajta ne'íjna jín á'amua'ijcate'e ti

huápi'i muári'eri mú'ejmi jemi. Aye'e nu'u ni niyen tí'ijxe'eve'e sej si ruxí'ej sena'a te'utáviicua'i. A'íj pu jín, ayén tí'ivaire'e í sej jeihua tí'ijcha'íi íjii sej si se'íjna jín hua'utévaire'en í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, méjca'ihua yee, a'íi mú miyen che'atá mena'a amuaatévaire'esin me'íjna jime'e í mej jeihua tí'ijcha'íi ti ij caí ti'iti tejamuá'aturaate'e mú'ejmi.

¹⁵ Aye'e pu xaa ne'u, a'iné ayé'e pu té'eyu'usi'i tijín: "Capu nu'u ti'iti turaaveca a'íjna jemi ti jeihua rájsej. Ajta, capu nu'u tirá'aturaate'eca'a a'íjna ti c'íj na'a rájsej."

Tito pu a'uun a'atanéjsin

¹⁶ Me'ecui xaa, jeihua tu huápi'i r'í'i tí'ira'ate'e í Dios ti ayén ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Tito ti ayén a'ujca'anéecan jín amuaatamuá'areeri'i netíj inee.

¹⁷ A'íi pu xaa ayén ra'ancuré'a a'íjna í tej jín ca'aníjra'a raatá'a, ajta a'íjna jime'e, ti jeihua á'ujca'anejca'a. A'íi pu rusej huataúra'a ti ij a'uun u á'ume'en mú'ejmi jemi.

¹⁸ Teajta iteen, ta'ihuaara'a tu huata'iteca'a ti ij ajta jamuan u á'ume'en. A'íjna í ta'ihuaara'a, naíjmi'ici'e mú r'í'i tí'isej me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tihuá'ixaate'e á'aye'i í niucari ti jín Dios hua'írájtuaani.

¹⁹ Ajta, a'íime í mej me'uun e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íi mú ra'antíhua'u ti ij a'ín ta jamuan á'uche'ecane'en tej ti naími'i tiyen aráta'asten te'íjna jime'e í tej hua'utá'asin, tej ti te'íjna jín r'í'i tiraateájtuaani í tavástara'a. Teajta tiyen 'een jín raata'iteca'a ti a'uun á'ume'en mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree tej teuj á'ataca'ane tej tiyen hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁰ Aye'e tu tí'tese'e ti ij caí ja'ati ayén tí'itaxajtz'ira a'íjna jime'e tej nu'u a'ij pua'a rici te'íjna jime'e tej ramuari'e a'íjna í mej miyen a'ujca'anéecan jín tiu'utá'a, ti tí'imuí'i.

²¹ Aye'e pu'u xaa ne'u, a'iné catu tiyen tena'a tí'tese'e tej ti tiyen rijca a'ij ti tiraavíjte'e í tavástara'a jemi, sino tej ti tiyen che'atá tena'a rijca a'ij ti tiraavíjte'e huá'a jemi í teteca.

²² Teajta a'íimej jamuan í mej hua'apua, teajtáhua'a tu sej huata'íti í ta'ihuaara'a, í ti ari mu'íiti huataújsejrataca'a ti a'ín temua'a naa á'ujca'anejca'a mu'íiti jime'e. Ajta íjii, jaítze'e pu á'ujca'ane a'íjna jime'e ti jeihua huápi'i té'atzaahuate'e mú'ejmi jemi.

²³ Ajta, a'íjna í Tito, a'íi pu a'ín pú'een ti neetzi jamuan tí'ivaire'e mú'ejmi jime'e. Naíjmi'i tu tí'imuari'e. Majta a'íime í mej hua'apua í ta'ihuaamua'a, a'íi mú a'ín pú'een í mej hua'uta'iteca'a a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri. A'íi mú a'ín pú'een í mej huá'a jetze me'ecan tí'ivaire'e í teite majta me'íjna jín r'í'i tiraatá'aca í Ciríistu'a.

²⁴ A'íj xu jín, setá'aj siyen hua'utasejrate'en se'íimej í teteca sej tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e, mej mi naíjmi'i miyen ráamua'aree nainjapua a'u mej e'etiújse'iri mej mi ta'utátzaahuate'en a'ij ti tiraavíjte'e tej tiyen á'atatzahuate'e mú'ejmi jime'e.

9

A'ij tej ye'í huárini tej ti hua'utévaire'en í seica

¹ Jíme'en a'íjna í tej jín huá'avaire'e a'íimej í ti Dios r'í'i tihuá'ajcha'íi, capu a'atzu ruxe'eve'e tej tiyen tejamuatayú'use.

² A'iné nu'uri ramua'aree sej seri á'ujca'ane sej si siyen huárini ruxí'evi'ira'a jime'e. A'íj nu jín niyen á'antzaahuate'e huá'a jemi í mej

me'uun a'uchéjme tíj na'a a'uun tí huatacá'a u Macedonia. Ayee nu tihua'ixaate'e yee pu'uri ayén á'atee seij nine'ira'a í seij seri r'í'í huaújruu. Ajta, xu'uri ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna jime'e seij siyen a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en.

³ Mi neajta inee, ayée nu 'een jín ta'íhuuamua'a huata'ítí mú'ejmi jemi tí ij caí ayén te'irájra'aní tej huáapua'a tena'a ahuátatzaahuate'en a'íjna jime'e seij caí xi r'í'í huaújruu, a'íj nej neri tihua'utá'ixaa mú'ejmi jime'e.

⁴ Na'ari caí, tí pua'a seica í mej me'uun Macedonia é'eme'ecan miyen me'uun ne jamuan á'uju'un, teajta tiyen amuáateuni seij caí xi r'í'í huaújruuren, aj pu xaa taatatévi'iraste'esin itejmi. Capu amuaatatévi'iraste'esin mú'ejmi, sino itejmi pu xaa a'íjna jime'e tej mú'ejmi jín ahuátatzaahuate.

⁵ A'íj pu jín ayée pu tinaatámitiejte tí ayén tiu'ujxe'eve'e nej niyen ca'aníjra'a hua'utá'an í ne'íhuuamua'a mej mí me'uun á'uju'un mú'ejmi jemi, mej mí amuacái r'í'í amuáaruuren me'íjna jime'e í seij jín te'ataújratziiri'lí seij tiu'utapuaijve'en. Ayee pu'u, a'íné canu raxí'evi'eca'a nej ca'anéeri jín amuaata'aíjte'en seij sí tiu'utapuaijve'en sino seij sí ruxí'evi'ira'a jín tiu'utá'an.

⁶ Caxu yá'uhua'anan. Tí pua'a c'íj sena'a tiu'utá'an, c'íj xu'u seajta te'ancuré'asin. Ajta, tí pua'a jeíhua setiu'utá'an, jeíhua xu seajta te'ancuré'asin.

⁷ Ayee pu tiu'ujxe'eve'e seij siyen huárini, seij seajta seij. Ché'e ja'ati tí na'a ayén tiu'utá'an a'íj tí ari tiraaxí'epi'íntare í ru tzajta'a. Ché'e caí ayén ramuájche'e, a'íné jé'ecan pu ra'aráanajche í Dios tí ja'ati rutémua'ave'e tiu'utapuaijve'en.

⁸ Ajta a'íin í Dios, a'íi pu raayí'ítí tí ayén raatámu'iiren nain jime'e í tí jín r'í'í tejamuatá'an seij sí siyen ja'anáj tí na'a te'encuré'a'ave'en tíj na'a tí tiu'ujxe'eve'e. A'íi pu ajta ayén raatámu'iirejsin tí ij ayén tí'ici'ípée a'íjna jetze setíj sena'a seij jín tiu'umuári'en tí xí'epi'ín 'een.

⁹ Ayee pu té'eyu'usi'lí tíjín:

A'íi pu a'ímuá tihua'urá'ate.

A'íi pu ajta tihua'apuaijve'e

a'ímej í mej caí a'íj tí'íjviicua'lí.

Ajta, tíj na'a tí ayén rici tí xí'epi'ín 'een,

a'íi pu ayén huateáturaasin í Dios jemi

tíj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Ajta a'íin tí tí'itá'aca í imue'eri tí jín ja'ati ayén tiu'uhuáste'en, a'íi pu ajta ayén tiu'utá'asin, ajta raatámu'iiren í seij jín huateújvaire'en seij sí jaítze'e siyen tiu'umuári'en a'íjna jime'e tí xí'epi'ín 'een.

¹¹ Jeíhua pu huápi'lí raatámu'iirejsin nain jime'e tí tejamuá'aturaate'e seij sí ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an temua'a naa.

A'íj tu jín iteen, temua'a tu r'í'í tiraatá'asin í Dios

¹² A'íné tíj na'a seij siyen se'íjna jín tí'ívaire'e, mú'een xu siyen hua'atéva'íri a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, se'íjna jime'e í tí tihua'aturaate'e. Ajta, caxu a'íi sena'a jín tí'ívaire'e, sino ajta mú jeíhua r'í'í tiraatá'aca í Dios jemi me'íjna jime'e a'íj seij huaríj.

¹³ Ayee pu'u, a'íné ayée xu se'íjna jín tihua'avaire'e, a'íi mú me'íjna jín ramua'aréeren a'íj seij tirá'aste í tavástara'a. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jín r'í'í tiraatá'asin í Dios seij rá'astijre'e, seajta ra'ancuré'a'aca í niuucari tí jín Dios amua'íratuaasin. Ayee xu seajta r'í'í tiraatá'asin í Dios se'íjna jime'e

í sej temua'a naa tihua'utapuaíjve a'ímej í mej Jerusalén a'uchéjme, seajta naíjmi'ica.

¹⁴ Majta a'íme, ayée mú á'ujca'ane mú'ejmi jemi, majta miyen rahuauhuaú í Dios jemi mú'ejmi jime'e, me'íjna jime'e ti Dios jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'íj sej ti'íti jín huaríj.

¹⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an í Dios temua'a naa te'íjna jime'e ti a'ín ayén taatapuaíjve a'íjna ti ayén huápi'i tiú'ujxe'eve'e í ti jime'en caí rí'iri tej tiyen rí'i tiraatá'an a'íj ti tiraavíjte'e.

10

Pablo pu nu'u tí'seijrata a'íj ti Dios tiraata'a'íj

¹ Neajta inee, i nej i'i Pablo, ayée nu ca'aníjra'a amuatá'aca ne'íjna jime'e nej niyen che'atá nena'a rí'i ti'ítíncha'íí tíj ajta í Ciriístu'u ti ayén te'utáviicua'iri'i matí'ij a'íj pua'a ráaruu, ti ajta huá'ancu'uvajxi í teite. Nee nu ne'ín pú'een í mej miyen tí'ixaxa'a nej nu'u tí'titziine'e ti pua'a mú'ejmi jemi naatéveeca, neajta nu'u huaténca'ane yú ne tzajta'a mú'ejmi jemi netí'ij nu'u ye'imua' huatéveeca.

² Mi neajta inee, ayée nu amuaatáhuaviira sej caí siyen ríjca netí'ij ne'uun a'utéveeca mú'ejmi jemi, setá'aj caí ca'aníjra'a neetá'acare'en nej niyen huatánseijrata nej niyen che'atá nena'a neca'ane yú ne tzajta'a netíj niyen tí'ihuánxi'epi'íntari'ire nej niyen huatánseijrata huá'a jemi í mej miyen tí'ítaxajtzi'i tej nu'u tiyen tí'ítitacha'íí matíj a'íme í mej íiyen huachéjme chaanaca japua.

³ Teajta iteen, teen tu á'ujjuhua'an íiyen chaanaca japua tatevij jime'e í tej ratéhua'ira'a. Mi teajta iteen, catu tiyen tatevij jín ne'use'e.

⁴ A'íné a'íjna í tej jín ne'use'e, capu a'uun a'uvé'emej í huá'amua'atziira'a jetze í mej rutevij jín á'ujjuhua'an, sino a'úu pu a'uvé'emej í tej jetzen arátaca'ane tej ti muári'eri'ire'ara'an jín raaté'uuna te'íjna í mej jín téujnaamua.

⁵ Teen tu ra'uré'uunaca tíj na'a í huá'amua'atziira'a í mej jín huá'acuanamua í teite. Teen tu ramuá'itici í huá'amua'atziira'a, tíj na'a í mej jín á'ujtzaahuate'e mecaí ratá'aca í ruxíejniu'uca mej ráamua'ati í Dios. Tíj na'a huá'amua'atziira'a, ayée tu che'atá tena'a raruure tíj í xantaaru'u ti ja'ati seíj huatéevi'i, ajta tiu'utátuiire'en a'íjna jemi ti tí'áijta. A'íj tu jín tíj na'a í huá'amua'atziira'a tej tiyen ramuá'itici, teen tu Ciriístu'u jemi tí'ítuiire'e ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁶ Teajta iteen, tu'uri rí'i huatarúu tej ti tiyen huárini setí'ij rí'i raanaíjmire'en sej rá'astijre'en í Dios. Ti pua'a a'íjna seíj ayén raatéxíeehuata ti caí ché'e ayén ra'ará'astijre'en, puaíjti tu raatá'asin naíjmi'ica ja'ati ti na'a ti ayén rini.

⁷ Me'ecui xaa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiu'umua'ati í ti ayén tí'ayajna. Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti a'ín Ciriístu'u jetze ajtéme'ecan, ché'e a'ín ajta ra'utámua'aree í ru tzajta'a tej teajta tiyen che'atá tena'a iteen í Ciriístu'u jetze ajtéme'ecan tíj ajta a'íjna.

⁸ Capu amín a'íj, ti pua'a inee jaítze'e na'ahuántzaahuate'en ne'íjna jime'e í ti jín nevástara'a tinaa'íjca. Capu a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ni amua'antipua'ajte'en sino nej ni rí'i amuaaruuren. Mi neajta inee, canu ja'ati huatá'asin ti a'ín ayén naatatéví'iraste'en.

⁹ Ayee nu 'leen jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ayén tinejá'useijra nej nu'u tejá'amuarite'e ne'íjna jime'e a'íj nej tejá'amuyau'use'e.

10 A'iné ayée mú tí'ixaxa'a tijín tij na'a ti rá'ayu'uxaca, ca'aníjra'a pu tatá'aca, ajta ca'anéeri pu jín tí'ita'ajjte'e a'íjna í yu'uxari jetze. Mi ajta a'íin, ti pua'a nu'u yé huatéveeca itejmi jemi, capu á'ujca'ane ti ayén titaatá'ixaate'en. Ajta, capu nu'u a'atzu ruxe'leve'e a'íj ti tí'ixáata a'ame.

11 Majta a'íime í mej miyen tí'ixaxa'a, miché'e miyen ráamua'aree tijín ayée tu che'atá tena'a tí'ixaxa'a í yu'uxari jetze ti pua'a ye'ímuá taaté'uuca tetíj teajta tí'ixaxa'a ti pua'a te'uun mú'ejmí jemi a'uté'uuca'a.

12 Mi teajta iteen, catu á'ataca'ane tej tiyen raataxáj yee teen tu huá'a jetze ajtémecan í seica. Catu teajta tiyen yee ayée tu che'atá tena'a 'een matíj í seica í mej miyen rí'i ruruure mú'ejmí jemi. Majta a'íime, ti pua'a miyen tiú'ujseijra seíj ajta seíj, majta miyen á'ujtzaahuat'e rujímua'a, ti pua'a miyen ríjca, camu xaa ne'u miyen rí'i mé titeumuámua'aree.

13 Mi teajta iteen, ayée tu tena'a á'atatzaahuat'e a'íj ti ayén tiraavíjte'e. Ayee tu ríci a'achú ti caj Dios ayén taaté'itíiitze tej ti tiyen ahuátatzaahuat'en mú'ejmí jime'e.

14 Catu tiyen huápi'i mú a'ucí'ica í ti jín Dios taaté'itíiitze ti pua'a tiyen te'uun a'atanén mú'ejmí jemi sino teen tu te'íin pú'een í tej amuacáí tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Ciriístu'u.

15 Catu huápi'i á'atatzaahuat'e te'íjna jime'e í mej jín tiu'umuáriej í seica, sino ayée tu tí'ijxe'leve'e iteen, seíj jaítze'e té'antzaahuat'en, tej ti jaítze'e tiu'utévair'e'en mú'ejmí jemi.

16 Teen tu tiyen raxí'leve'e tej te'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Ciriístu'u, huá'a jemi í mej a'ímuá a'uchéjme seíj chuéjra'a japua, ti íj caí ayén ruxe'leve'e tej tiyen á'atatzaahuat'e te'íjna jime'e a'íj ti tiu'umuáriej í seíj, a'ujna a'u ti ayén tirá'itíiitze.

17 Ayen tijín: "A'íjna ti ayén á'ujtzaahuat'e, ché'e a'íin a'íjna jín á'ujtzaahuat'e a'íj ti Dios ayén rí'i tiraatá'a."

18 Ayee pu'u xaa tí'een, a'iné a'íjna ti ruseíj rí'i tiú'ujseijrata, capu a'íin pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ancuré'eví'iti sino a'íjna í ja'ati ti a'íin tavástar'a'a ayén rí'i tí'ijseijra.

11

Pablo pu tzáahuati'ira'a jín tí'it'éjvee í tavástar'a'a jemi

1 Ayee nu tí'ijxe'leve'e seíj si a'atzu te'utáviicua'í se'íjna jime'e nej ni niyen netámua'ira jín netejá'amua'ixaate'e. Jee xaa, setá'aj a'atzu te'utáviicua'í neetzi jemi.

2 Tij caí ti a'íin Dios ayén naatá'a nej ni niyen amuá'anchueere'en mú'ejmí, a'iné nee nu niyen raaxí'epi'intare seíj si siyen a'íj sena'a jemin huatéaturan í Ciriístu'u seíj caí tí'iti jín até'ítze'ara'an, yee cumu seíj huatéviche'en í jemin.

3 Mi neajta inee, ayée nu éeni'ici'e tí'itziíine'e ti pua'a ayén che'atá na'a ja'ati amuaacuanamuan tíj a'íin í cu'ucu'u ayén tiráacuanamuan í rumua'atzíira'a jime'e a'íjna í Eva. Ayee nu neajta éeni'ici'e tí'itziíine'e, ti pua'a ayén a'íj pua'a amuáaruuren í á'amua'atziira'a jetze seíj si caí ché'e tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í Ciriístu'u, seíj si caí ché'e siyen nain jín raná'amiche'en.

4 Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'ati mú a'uvé'eme'en ti ajta ayén tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Jesús, ti caí ruxé'ej 'een a'íj tej teri tejamuá'ixaa, mú'een xu xaa rí'i tíra'ancuré'eví'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a seíj ayén huatéaturan mú'ejmí jemi í xiéjniu'ucari ti caí a'íin pú'een ti Dios amuacáí raateájtuaa mú'ejmí jemi, mi seajta mú'een, naa xu temua'a

tíra'ancuré'eví'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a siyen ra'ancuré'an sej í niuucari ti ajta caí ruxí'ej 'een a'ij ti 'een í sej amuacaí ra'ancuré'a, temua'a xu naa tírá'astijre'e se'íjna.

⁵ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi, nej caí niyen jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u miyen tiu'uta'a'íjti'ire mej mí jeíhua huápi'í ve'ecán jín tiu'utévaire'en.

⁶ Ti pua'a ayén tí'een nej nu'u caí niyen ne'íjna jín tíhua'amua'ate nej ni temua'a naa tiu'utaxáj huá'a jemi í teite, capu amín a'ij, a'iné temua'a nu naa inee rí'í tirú'umua'aree ne'íjna jime'e a'ij nej tí'ixaxa'a. Nain tu jín tiyen temua'a naa tejamaatasejrate mú'ejmi jemi, teajta naíjmi'lica jemi.

⁷ ¿Ni qui necaí auteájturaa í Dios jemi ne'íjna jime'e nej niyen huánruu nej ni ciliéene'e jín tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi ti ij Dios huápi'í tejamaatá'an mú'ejmi a'íjna jime'e nej huáapua'a nena'a tejamaatá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios? Canu xaa a'atzu a'íjna jín auteájturaa í Dios jemi.

Single line Composer ⁸ Nee nu huajá'uriiri'í a'ímej í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi nej ni ne'íjna jín huaténvaire'en nej ni neajta amuaatévaire'en mú'ejmi.

⁹ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ajta jeíhua pu tiná'aturaate'eca'a, canu tí'itij jín amuaatamuári'eriste a'iné a'íime í ne'ihuaamua'a í mej me'uun a'uvé'uju'un, a'íí mú miyen naatá'a í tí tiná'aturaate'eca'a. Ayee nu nain jín huaríj nej ni caí amuaatájaaxiejte'en. Neajta naúche'e nu niyen ne'íjna jín rici.

¹⁰ Tij na'a tí ayén tí'ayajna Ciriístu'u jemi, a'íí pu ajta neetzi jemi seijre'e. A'íj nu jín caí raatá'asin tí ja'ati ayén naatá'íjmií nej ni caí ché'e tíhua'utá'ixaate'en tíj na'a a'u tí huatacá'a u Acaya a'íjna í nej jín a'utántzaahuat'e'en.

¹¹ ¿A'iné 'éen jime'e? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej caí já'amuaxe'eve'e? Capu xaa ne'u. Dios pu xaa ramua'aree tíjín nejá'amuaxe'eve'e.

¹² Neajta, a'ij nej rici, naúche'e nu jaítze'e niyen rini nej ni ra'antipua'ájte'en ne'íjna jime'e í mej jín á'ujtzaahuat'e'e mej nu'u miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen.

Single line Composer ¹³ Matíj mena'a mej miyen 'een matíj a'íime, a'íí mú caí tzáahuatí'ira'a jín huata'ítí'ihuaca'a. A'íí mú hua'ítzi jín tí'imuari'e, majta miyen tiú'ujsejrata tí nu'u Ciriístu'u hua'uta'íteca'a.

¹⁴ Teajta iteen, catu rí'í tíra'utasej te'íjna jime'e. Teen tu teri tiyen ramua'aree tí a'íín Satanás ajta ayén rusejrata tí a'íín pú'een sej tí tí'ivaire'e u ta japua a'u tí á'üneeri'í rusén jime'e.

¹⁵ A'íj pu jín, capu a'ij taatéjteuuevíe tí pua'a a'íime í mej miyen tí'ijvaire'e í Satanás jemi miyen che'atá mena'a tiú'ujsejrata mej nu'u me'íjna jín tí'ivaire'e í tí xí'epí'ín 'éen jime'e. Majta, ayée mú te'entipua'ájte a'ij mej meri tíraamuá'ítí me'íjna jime'e a'ij mej tí'itij huáruu.

I tí nu'u jín tirajpuájtzi a'íjna í San Pablo

¹⁶ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ixaate'e: caxu siyen tí'inesejira nej nu'u netímua'í. Na'ari caí, ti pua'a siyen tí'inesejira, setá'aj siyen na'ancuré'eví'itín tíj seij tí rutímua'í nej ni neajta a'atzu ahuántzaahuat'e'en.

¹⁷ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e tí ayén tínaa'íjca í tavástara'a, sino nej niyen netímua'iracan jín tí'ixa nej ni tzáahuatí'ira'a jín ahuántzaahuat'e'en.

18 A'iné mu'ití mú miyen á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e a'ij mej ti'itíujcha'íí í ru jetze, ayéé nu che'atá nena'a á'antzaahuat'en a'ij nej ti'itíncha'íí í ne jetze.

19 Mi seajta mú'een, jeíhua xu r'íí mé tite'umuámua'aree. A'ij xu jín temua'naa te'ataví'icua'i a'ímej jemi í mej rutámua'i.

20 Ti pua'a ja'ati ayén tejámuaata'aíjte'en sej si ca'anéeri jín tiu'umuári'en, mú'een xu siyen te'ataví'icua'i. Na'ari, ti pua'a ja'ati ayén amuá'ari'i í sej jín huatéujvair'en, mú'een xu seajta te'ataví'icua'i se'íjna jime'e. Seajta siyen che'atá sena'a rici ti pua'a ja'ati amuaacuanamuan nusu ti pua'a ja'ati á'ujtzaahuat'e mú'ejmi jemi na'ari ti pua'a ayén amu'it'éjveeni.

21 Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huáp'i'í tí'titevi'ira'a tej caí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane matíj a'íime.

Mi ajta, ti'iti ti na'a ti jín ja'ati ayén á'ujtzaahuat'e, ayéé nu che'atá inee ne'íjna jín á'antzaahuat'e.

22 ¿Ni qui miyen nu'u a'ímej jetze ajtémecan í mej miyen hua'atamuá'amua tíjñ Hebreos? Nee nu neajta a'ímej jetze ajtémecan. ¿Ni qui miyen nu'u me'íjna jetze airáne a'íjna í Israel? Ayee nu che'atá inee ne'íjna jetze airáne. Na'ari, ti pua'a miyen nu'u Abraham jetze airáujnejite. Neajta nu inee a'íjna jetze airánnejite.

23 ¿Ni qui miyen nu'u tí'ivaire'e Ciriistu'u jetze me'ecan? Jaítze'e nu inee niyen tí'ivaire'e. Ijii nu xaa netámua'iracan jín tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e nu jeíhua tí'imuari'e mecaí a'íime. Jaítze'e nu jeíhua aiteánami'ihuaca'a mecaí a'íime. Mu'ití mú naat'éevajxi. Canu ché'e ramua'aree a'achú mej pua'amé miyen náaruu. Neajta nu mu'ití t'n huam'íi. 24 Anx'ívi pua'amé mú miyen náaruu a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, mej miyen na'it'éevajxi navij puásire'ara'a jime'e ayén pua'amé seité japuan tamuáamuata'a japuan aramuáacua.

Single line Composer 25 Huaíca pua'amé mú na'it'éevajxi ciyey jime'e. Majta seíj naatétu'asixi tetej jime'e. Huaíca pua'amé pu a'ucájrupi í baarcu í nej tzajta'an yé'icacare'e. Ayee nu neajta á'atej seíj tíca'ari, neajta seíj tújca'ari nej ne'uun jaj japua huajajújsime'e.

26 Jéíhua nu a'ímuá huayé'ive í juye jetze, neajta jeíhua nu tiu'utátziin ne'íjna jime'e nej antáye'icáa í játe'ana japua, neajta ne'ímej jime'e í nahua'ari, ajta a'ímej jemi í nej hua'axí'ej Israel jetze ajtémecan na'ari a'ímej jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. Neajta niyen che'atá nena'a tiu'utátziin a'u nej á'uyé'icaa ti pua'a chajta'a na'ari a'u ti caí mé'e é'e ja'ati nusu játe'ana jetze ti vé'ee, neajta a'ímej jemi mej miyen tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u ta'ihuaamua'a pú'een.

27 Jéíhua nu rá'uviicua'iri'i, neajta jeíhua rajpuaíjtzica'a. Mu'ití nu pua'amé huatáxa'ai nej atanee ne'íjna jime'e í nej tiu'utátziin. Neajta nu rajpuaíjtzica'a ne'íjna jime'e nej huata'í'icuataca'a, neajta nej huata'í'imí. Mu'ití nu pua'amé necaí tiú'ucuaa, neajta huatéxaami, neajta caí ti'it'échejca'a.

28 Ajta i'i, tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, ayéé pu ti'inemuári'riste'e a'íjna jime'e ne jé'ecan a'ij té'ennemua'ate a'ímej jemi í mej nainjapua e'etiújse'iri í Dios jemi.

29 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a seíj caí rú'uca'anisti'ira ti huá'a jetze ajtémecan í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, ayéé pu ajta caí neetzi tinú'uca'anisti'í í jemin. Ajta, ti pua'a ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an seíj ti

ajta huá'a jetze ajtéme'ecan ti ij a'ín ayén auté'itzen í Dios jemi, jé'ecan pu naatájaaxieje'esin.

³⁰ Ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej ti'iti jín ahuántzaahuat'e'en, ayée nu huá'rini nej niyen ne'íjna jín á'antzaahuat'e'en ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

³¹ Ajta a'ín í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'aree nej caí tí'ihua'l. Tiché'e r'í'i tiraatá'an a'íjna í Dios tíj na'a rusén jime'e.

³² Netí'ij ne'uun a'utéveeca'a u Damasco, a'íjna í tajtuhuan ti a'ín rey ra'antíhua'u, a'í pu racha'íca'a í chajta'a, a'ujna u Damasco, ti ij a'ín ayén naateeví'i.

³³ Mi neajta inee, ayée nu éeni'ici'e huirájraa mej na'acájtuaa sicíri jetze a'ujna a'u ti anacun í jaxu'u jetze.

12

Tí'iti pu xaa huatasejre í Pablo jemi

¹ Naúche'e nu á'antzaahuat'e'e. Capu a'ij rini ti caí ti'iti jín tineeteva'iri. Nu'uri ne'íjna jín tejámuuatá'ixaate'esin a'ij ti ti'iti tiu'utasejre ineetzi jemi, ajta a'íjna ti tavástar'a ayén naatasejra.

² A'ati nu niyen mua'ate ti Ciriistu'u jetze ajtéme'ecan ti ja'anáj ayén tiráaruu. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a ti Dios júte'ímua ya'uví'iti a'u mej é'esejre'e í mej Dios jemi tí'ivaire'e. Canu ramua'aree ti pua'a a'ín ja'ati aúche'e ayén seijre'e í rutevij jime'e nusu caí. Dios pu xaa ramua'aree.

³ Nee nu xaa ramua'aree ti Dios ayén ya'uví'iti u júte'ímua a'ujna a'u ti naa hua'éen. Canu ramua'aree ti pua'a auj seijre'e í rutevij jime'e nusu caí ché'e, sino a'í pu í Dios ramua'aree.

⁴ A'uu pu ayén éeni'ici'e tejá'anamua a'íjna ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'ati raataxáj íyen chaanaca japua, a'íné capu ayén á'achauutzijre'e ti ja'ati ayén raataxáj íyen chaanaca japua.

⁵ Canu ne jíme'en á'antzaahuat'e'en, sino a'ij nu xaa jín á'antzaahuat'e'en ne'íjna í ja'ati. Ajta ti pua'a niyen ne jíme'en á'antzaahuat'e'e, a'ij nu jín a'utántzaahuat'esin ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

⁶ Mi ajta, ti pua'a niyen ca'aníjra'a tí'itáne'a'acare'en nej ni a'utántzaahuat'e'en, canu ne'ín pú'eene'e na'ame sej ti cha'a na'a tí'ixa, a'íné nee nu tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájta. Mi neajta inee, canu niyen rini ti ij caí ja'ati ayén huápi'i tí'inesejra ineetzi a'ij ti caí tiraavíjte'e, sino ché'e a'ín ayén tí'inesejra a'ij nej rici, ajta a'ij nej tí'ixa.

⁷ A'íné jé'ecan pu huápi'i tiú'ujxe'eve'eca'a a'íjna ti huatasejre ineetzi jemi, nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'e'en, Dios pu ayén raateájtuaa ineetzi jemi ti'iti ti né'itziite'eca'a í netevi jetze. Cu xiee ti cuj tzicare'e na'ajtéjze i ne jetze. A'í pu a'ín pú'eene'e í ti Satanás ya'uta'íteca'a ti ná'itziite'en nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'e'en.

⁸ Huaíca pua'amé nu niyen ne'íjna jín tirájhuaviiri'í í tavástar'a ti ná'ari'í a'íjna ti nú'ucu'íca'a yú ne tzejta'a.

⁹ Ajta a'ín í tavástar'a, a'í pu ayén tinaatá'ixaa tíjín: "A'íjna í nej nex'evi'ira'a jín r'í'i timuaatá'aca, ayée pu á'avejre mú'eeetzi, a'íné ayée pu raanaíjmi're'en í nemuári'eri'ira'a a'íjna jime'e í ti caí mú'uca'anisti'i."

A'ij nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e ti caí nú'uca'anisti'i ti ij a'ín muári'eri'ire'ara'an í Ciriistu'u ayén neetzi jemi hu-ateáturan. ¹⁰ A'ij nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín á'anca'ane í Ciriistu'u jetze me'ecan nej ni ne'íjna jín te'utáviicua'i a'íjna ti caí nú'uca'anisti'i nusu í mej a'ij pua'a tí'inejee na'ari a'íjna ti nemuári'eri'ira'a ca'ín mej a'ij pua'a neruure na'ari mej puaíjti tinaatá'aca. Ayeé nu á'anca'ane a'íné tíj na'a ti caí nú'uca'anisti'i, a'ij nu jetze aránca'ane í tavástara'a ti 'ij rí'i tíneta'aca ineetzi.

Pablo pu huápi'i a'ij té'ujmua'ate huá'a jemi í mej Corinto e'etiújse'iri

¹¹ Jee xaa ne'u, nee nu xaa netímua'i. Mú'een xu ca'anéeri naatá'a nej ni niyen huárini. Mi ajta, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'ecache'en sej siyen rí'i na'anrú're'en, a'íné canu xaa ne'u jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íme í mej nu'u huápi'i ve'ecán jín tí'ivaire'e ti eeri'i Dios nu'u hua'antíhuau. Capu amín a'ij nej caí tí'iti jín antínmua'aree.

¹² Xu'uri tiu'uséj mú'ejmi jemi ti ayén huaríj tíj na'a ti ayén rijca í ja'ati ti Dios raata'íteca'a. A'íjna í mej jín naa rí'i tira'utasej, ajta a'íjna ti jín Dios tíhuá'u'itíiri'i, ajta a'íjna ti ayén huaríj a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios, naíjmi'i pu ayén tiu'utasejre mú'ejmi jemi netí'ij nauj té'eviicua'iraca'a a'ímej jemi í mej néjcha'íire'e.

¹³ ¿Tí'tájni ayén caí tejamaací'i ti ajta caí ayén tíhua'ucí'i a'ímej í mej pua'amecié e'etiújse'iri? Capu tí'iti xaa ne'u, sino a'íjna í nej caí ja'anáj tí'tíj jín muári'eri amuaatá'a. Setá'aj tinaatá'uuni'i nej caí ne'íjna jín x'epi'ín pí amuáaruu.

Huaíca pu jín ayén tí'ixa a'íjna í Pablo ti huaja'uvé'emuare

¹⁴ Casi'i, mú'een, nu'uri neajtahua'a rí'i huánruu nej ni neajtahua'a amuaja'uvé'emuare. Pu'uri huaíca teja'uré'enejsin. Neajta, canu a'atzu tí'tíj jín muári'eri amuaatá'asin, a'íné canu rúuhuaumen ti mú'ejmi á'amua'a, sino nej mú'ejmi a'uvé'ehuauni. Ayeé nu ríci a'íné capu ayén tiraavíjte'e mej me'ín tí'írri miyen ruvaújsimua'a tí'ti tá'acare'en, sino a'íme í vaújsimua'ame'en, a'í mú miyen tí'ti hua'utá'aca í ruyajmua'a.

¹⁵ Nee nu xaa nexí'evi'ira'a jín tí'ti á'ujisin neetzi ti ne'áa na'ari niyen raaxíjte'en tíj na'a ti neetzi ne'áa nej ni jamuaatévaire'en mú'ejmi. Ajta, ti pua'a niyen jaítze'e já'amuaaxe'eve'e, ¿ni qui ayén huataújmua'a sej caí ché'e siyen nexí'eve'e ineetzi?

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en nej caí tí'ti jín muári'eri á'amua'ate. Ayeé xu tí'ixa nej nu'u huápi'i rú'umua'aree nej hua'itzi jín tí'tíncha'íica'a, neajta nu'u hua'itzi jín amujá'urie.

¹⁷ ¿Ni niyen tí'ti jín amujá'urie ne'íjna jime'e nej seica huata'íteca'a mú'ejmi jemi? Canu xaa ne'u.

¹⁸ Nee nu ca'aníjra'a raatá'a ne'íjna í Tito ti ij a'ín á'ume'en mú'ejmi jemi. Neajta jamuan raata'íteca'a ne'íjna í ta'íhuaara'a. ¿Ni qui tí'ti jín amujá'urie a'íjna í Tito? Capu xaa ne'u. ¿Ni tecaí iteen tiyen che'atá tena'a tí'titacha'íi tíj ajta a'íjna? ¿Ni tecaí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mú'ejmi jemi tíj ajta a'íjna? A'íné tíjtá xaa ne'u.

¹⁹ Tíj na'a nej niyen tejá'amua'ixaate'e, ayén tejamaú'amitíejte'e tej tiyen ta japua huatétanan mú'ejmi jemi. Mi teajta iteen, catu, sino í Dios jemi tu tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e tej Ciriistu'u jetze ajtémecan, tej ti nain jín rí'i amuáaruuren mú'ejmi, í tej já'amuaaxe'eve'e.

²⁰ Ayee nu 'een jín tít'itziine'e ti pua'a neri ne'uun e'ará'asti, neajta niyen éeni'ici'e amuáateuni sej caí siyen tít'itújcha'íi a'ij nej tít'ijxe'eve'e, seajta siyen éeni'ici'e naaté'uuni mú'een nej caí niyen 'een a'ij sej seajta tít'ijxe'eve'e. ¿Ni qui siyen mú'een xu tiujteá'axi'isin nusu siyen ahuájchueere'en na'ari siyen tiníniu'ucacu? ¿Ni qui siyen já'íta'a a'utajú'un na'ari seajta siyen a'ij pua'a tít'ihuájxajtzi'i nusu a'ij pua'a setiú'ujxajta? ¿Ni qui majta seica miyen á'ujtzaahuate'e muá'aju'u, majta a'ij pua'a rij muá'aju'u?

²¹ Ayee nu neajta éeni'ici'e tít'itziine'e ti ayén Dios naatatévi'iraste'en mú'ejmi jemi net'ij neajtahua'a ne'uun e'ará'asti. Tij caí ayén tiú'ujxe'eve'e a'ame nej ne'íjna jín huaténxieemijte'en ne'íjna jime'e í mej mu'íiti, a'íime í mej a'amua jetze ajtéme'ecan, í mej majta amuacaí auteájturaa í Dios jemi. A'íi mú a'ín pú'een í mej majta caí xi seicié tiu'umuá'aj mej mi raatapuá'ajta í mej jín auté'itzea'ara, tít' na'a ti a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi, mej ruxána'acira'ate'eca'a, mej majta rutevij jín raamuá'itijci í tumin, mej caí tít'iti á'astjire'e, a'íjna í mej jín miyen a'ij pua'a tít'itújcha'íi.

13

Pablo pu tihua'ijmii

¹ Nu'uri hua'apua jama'uvé'emuaareca'a, neajtahua'a nu neri tén a'atanéjsin mú'ejmi jemi. Ayee nu rini a'ij ti té'eyu'usi'i tijín: “Mej mi tzáahuati'ira'a jín sejí a'uxíjte'en, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiu'utaxáj hua'apua í teite nusu hua'íca.”

²⁻³ Ayee nu tihua'utániuuche í mej mejmí'i auteájturaa í Dios jemi, neajta naíjmi'íca í seica. Ijii, nej ye'ímuá huatéjvee, nu'uri neajtahua'a niyen che'atá nena'a tihua'aniuuche net'ij huaríj net'ij hua'apua amuáamuaareca'a. Ti pua'a neajtahua'a ne'uun a'atanén, canu ché'e tihua'utá'uuni'ira, a'iné mú'een xu siyen raxí'eve'e nej tít'iti jamuataaseíjrate'en í sej jín ráamua'aree ti a'ín Ciriístu'u ayén ca'aníjra'a tinaatá'aca nej ni niyen tiu'uxáj a'íjna jetze me'ecan. Ajta a'ín Ciriístu'u, capu ayén 'een mú'ejmi jemi tít' sejí ti caí rú'uca'anisti'i, sino jé'ecan pu huápí'i tiu'umuá'iej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

⁴ A'íi pu xaa jín ayén á'utataihuaca'a í cúruu jetze a'íjna jime'e ti caí rú'uca'anisti'iraca'a í rutevij jetze. Mi ajta íjii, a'íi pu ruuri seijre'e a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, itejmi, ayée pu che'atá na'a caí tú'uca'anisti'i a'íjna jime'e tej Ciriístu'u jetze ajtéme'ecan. Mi teajta iteen, í tej jín tít'ivaire'e mú'ejmi jemi, teen tu ruuri tá'aju'un í jemin te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane í Dios.

⁵ Setá'aj siyen huaújmu'a'atziite'en aísí ti pua'a siyen rá'astjire'e se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e nusu secaí. Setá'aj huatéjseij temua'a naa í ru jetze. ¿Ni qui ayén ari tejamuá'amitíejte'e ti a'ín Jesús, ti ajta Ciriístu'u pú'een, a'ín mú'ejmi jemi huatéjjturaa? Na'ari caí, nusu seri huamuá'itiche.

⁶ Ayee nu tít'ijxe'eve'e ti ij ayén tejamuá'amitíejte'e tej caí huamuá'itiche iteen.

⁷ Mi teajta iteen, ayée tu tít'ijhuavii í Dios sej si caí tít'iti jín auteáturan. Catu tiyen ta jíme'en rahauhuau ti ij ayén tejamuá'amitíejte'e tej tiyen te'íjna jín te'ará'asten, sino sej si siyen huá'ini a'ij ti tiraavíjte'e. Capu amín a'ij, ti pua'a ayén tejamuá'amitíejte'e tej huamuá'itiche nusu tecaí.

⁸ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e, a'iné catu te'íjna jín antítamua'aree tej raatá'ijmii te'íjna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e, sino teen tu

te'íjna jín antítamua'aree tej ti tiu'utévaire'en te'íjna jime'e ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e.

⁹ Teen tu xaa tiyen tátemua'ave'e te'íjna jime'e ti caí tú'uca'anisti'i itejmi, teajta te'íjna jime'e sej mú'een seri huateújca'ane í ru tzajta'a í tavástar'a jemi. Aye'e tu mú'ejmi jime'en tí'ijhuavii ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en.

¹⁰ Aye'e nu ye'imua' huatéjvee niyen tejá'amua'ayuse'e ti ij caí ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani nej ni niyen amuaatamuári'eriste'en ne'íjna jime'e ti nevástar'a ayén tinaa'íjca nej ni r'í'i amuáaruuren. Capu xaa ne'u a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ámuuaté'uuna.

Huá'ateujte'e, a'íi pu ajta ra'antipua'ajte

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en, ne'ihuaamua'a. Setá'aj r'í'i huaújruuren se'íjna jime'e a'íj sej tí'itíujcha'íi. Setá'aj seajta siyen rá'astijre'e í nej jín á'amua'huavii. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a r'í'i tiú'umua'ati, setá'aj seajta ruxiéehua tí'itehejca. Ti pua'a siyen huárini, a'íi pu mú'ejmi tzajta'a huatéaturaasin a'íjna í Dios ti ayén já'amua'axe'eve'e, ti ajta amua'anpuá'ajte'en.

¹² Setá'aj siyen huaújteujte'en, xu'iteújpi'itze'axi'in se'íjna jime'e sej naími'i Círíistu'u jetze ajtéme'ecan.

¹³ Naími'i í mej té'atzaahuat'e, í mej majta íiye tiújse'iri, a'íi mú'á'amuateujte'e.

¹⁴ Ché'e ayén mú'ejmi jemi huatéaturan a'íjna í ti jín r'í'i tejamuaatá'aca í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. Ché'e ajta já'amua'axe'eve'e í Dios. Ché'e ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huatéaturan mú'ejmi jemi naíjmi'ica. Ché'e ayén teja'uré'enen. Antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Gálatas a'uchéejme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, inee i'í Pablo, na'jmi'ica jamuan í ne'ihuaamua'a í mej nee jamuan yé huateí, teen tu yé tejá'amuyau'use'e mú'ejmi mi sej e'etiújse'ire mu'iicacié u Galacia. Nee nu ne'ín pú'een se'íj í ti Dios neja'uta'íteca'a. Capu tevi na'a neja'uta'íteca'a, capu ja'atí ajta na'antúhuau sino a'í pu'u í Jesús ti i'í Cirístu'u, ajta í táátajra'an ti a'íin pú'een í Dios ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³ Ché'e a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u, miché'e me'ín r'íi tejamuaatá'an rux'í'eví'ira'a jime'e, miché'e majta r'íi tejamuhuaté'pua'ajte'en í á'amuat'ajta'a. ⁴ Ché'e ayén éene'en, a'íne a'íi púu í tavástar'a huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'íin tu'irájtuaani a'ímej tzajta'a í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej yen japuan huaché'eme'íyen chaanaca japua. Aye pu tí'ijxe'eve'e í Dios í tej rájya'upua ti a'íin Jesús ayén huá'ini. ⁵ A'íj pu jín tiché'e tiyen r'íi tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Aye pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

Capu máaj niuucari í ti jín hua'irátuaasin a'íjna í Dios

⁶ Jé'ecan nu a'ij pua'a te'utánmua'a ne'íjna jime'e sej siyen ca'anacan mé rúhuua'ana se'íjna ti amuaatajé sej si ra'ará'astijre'en sej a'íne Cirístu'u pu a'amua japua huaniú rux'í'eví'ira'a jime'e. Mú'een xu mé rúhuua'ana sej si seicié tira'ancuré'an seica í niuucari í sej nu'u jín huataújtemua'ave'en.

⁷ Mí ajta caí, capu a'atzu a'íin pú'een sej í niuucari í ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayej ne'ase seica mú á'amua'itziite'e sej si caí ché'e r'íi tité'ujmua'ate. Tij mecaí miyen tí'itese'e mej seicié ráaruuren í niuucari ti xaa a'ij tí'itíj jime'en tí'iraxa í Cirístu'u. ⁸ Aru ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaíjtzi raatá'an. Capu amín a'ij ja'atí ti pú'een ti ayén seicié tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a inee na'ari sej ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁹ Tu'uri tiyen tejá'amua'ixa. Teajtáhuua tu tiyen tejá'amua'ixaate'e yee ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e seica í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaíjtzi raatá'an.

¹⁰ ¿A'íne setí'imua'atze mú'een neetzi jime'e? ¿Ni qui yee nej niyen ráahuuasin í teite tzajta'a mej mi r'íi tinaase'íj nusu nej niyen ráahuuasin í Dios jemi ti a'íin xaa r'íi tinaase'íj? ¿Ni qui ayén tejamuá'amítiejte'e nej ne'íjna jín niyen tí'itese'e nej ni r'íi tihua'utá'an í teite? Tí pua'a ayén té'eme'enche'e nej ne'íjna jín tí'itese'e, capu ché'e r'í'irísta á'ame'enche'e nej niyen nicu tí'ijvaire'e í Cirístu'u.

Capu nu'u rusefj a'ij tirájteu a'ij ti tí'itíj jín tí'ivaire'e í Cirístu'u jemi

¹¹ Aye nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si ráamua'ati ti caí ja'atí rusefj a'ij tirájteu í niuucari í nej jín tejamuá'ixaa. ¹² Canu ra'ancuré'a teite jemi. Capu ja'atí ayén tineemua'ate, sino í Cirístu'u, a'íi pu tinaatase'íjrate a'íjna ti avítzi'ihuaca'a í Dios jemi.

¹³ Seajta mú'een, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij nej tí'ijri'irejca'a í jé'cua'imua net'íj nauj rá'astijre'ecaa í hua'aye'ira a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan.

Na'aranca'anéecan nu jín a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'áimej í mej Ciríistu'u jemi seijre'eca'a. Nee nu tí'itese'eca'a nej hua'antipua'ájte'en najjmi'ica. ¹⁴Jaítze'e nu rá'astijre'eca'a í nevaújsimua'a teecan tihuá'aye'ira caí a'áime í nexí'ej teite, í mej Israél jetze ajtémecan, í mej majta miyen tí'itetei netj inee. Najjmi'ica nu huatémua'íti ne'ájna jime'e í nej raayf'ítihua'a í taye'irá.

¹⁵⁻¹⁶ Mí ajta Dios, a'áí pu na'antíhuau net'íj caí xi huanú'ihua. A'áí pu ajta naatajé a'ájna jime'e ti ná'ancu'uvajxi ruxf'evi'ira'a jime'e. T'íj í ra'aránajcheca'a nej ráamua'ati a'ájna ti i'í yaujra'an nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en huá'a tzajta'a a'áimej í mej caí Israél jetze ajtémecan. T'íj Dios ayén náaru, canu ja'atí jemi a'atanéj ti ij a'áin tinaamuá'aten a'ij nej tí'ítí jín niyen huárini. ¹⁷ Canu neajta ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni huá'umuare a'áimej í mej amuacáí antíhuaviihuaca'a net'íj caí xi inee, sino á'yen nu ne'uun a'atanéj u Arabia. Aj nu ní'íjta ne'uun á'ume u Damasco.

¹⁸ Hua'íca nine'ira'a nu ne'uun é'tee. Aj nu ni ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni ráamua'ati ne'ájna í Pedro. Neajta nu jamuan á'ucatii a'achú cumu hua'apua iteeri. ¹⁹ Seij nu neajta ne'uun a'uséj ne'ájna í Jacobo ti i'í juutzeájra'an í tavástara'a. Canu mááj ja'atí a'uséj ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'áime í mej antíhuaviihuaca'a. ²⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti a'áin Dios ajta ramua'aree nej caí hua'ítzi jín tejá'amua'ayuse'e.

²¹ Neajta á'yen, ne'uun u a'ará'a ne'újna í seij chuéjra'a japua u Siria, neajta ne'újna u Cilicia. ²² Majta a'áime í mej me'uun a'uchéjme í mej majta Ciríistu'u jemi seijre'e, capu ja'atí nemua'ajcaa.

²³ A'áí mu'u niuucari namuajraca'a tíjín: "A'áí pu yeehui a'áin pu'een í ti ajmí'í a'ij pua'a taruurejca'a. Mí ajta íjji pu yeehui ayén tihuá'a'ixaate'e á'aye'í í teite mej mi miyen tira'ará'astijre'en í ye'irá ti ajmí'í ra'antipua'ájte'emí'icaa." ²⁴ Majta a'áime, r'í'í mí tiraatá'aca í Dios ineetzi jime'e.

2

A'áí mú nu'u ra'ancuré'evi'íti a'áimej í mej tiu'uta'ájtí'ire

¹ T'íj ari ayén teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a, neajtahua'a nu ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén ne'ájna jamuan í Bernabé. Neajta nu ne'ín a'uví'ítí í Tito. ² A'u nu a'ujnéj ne'ájna jime'e ti Dios ayén ca'aníjra'a naatá'a. A'u nu tihua'utá'ixaa nain jime'e í niuucari a'ij nej ye'í tihua'ihuá'ixaate'esin ne'áimej í mej caí Israél jetze ajtémecan. Aru avítzi nu jín niyen huaríj huá'a jemi í mej nu'u tihuá'ájte'e. Ayee nu een jín huaríj ti ij caí ja'atí tina'antiú'uuni'í a'ájna jime'e a'ij nej rici. Tí pua'a ayén tina'antiú'uuni'í, capu ché'e tí'ítí huatévaire'esin a'ij nej rici.

³ Mí ajta caí, capu ayén te'irájraa a'ij mej í seica, tí'íjxe'eve'eca'a a'íné a'áime í mej tihuá'ájte'eca'a, camu miyen raata'íteca'a a'ájna jime'e í mej ra'antisíjchixi'ín í runavij, a'íné huá'a jetze pu ajtémecan í griego a'ájna í Tito.

⁴ Ayee pu een jín huatasejre itejmi jemi a'íné seica mú avítzi jín uteájrupi itejmi tzajta'a mej mi tájeeve a'ij tej tí'ítí'itacha'áí iteen í Ciríistu'u jemi ti a'áin ari tu'irájtuaa. A'áí mú miyen rusejrataca'a mej nu'u téjmi jetze ajtémecan.

Mí majta caí, camu. Metí'ihua'ítaca mu'u. Ayee mu'u raxf'eve'eca'a micu mej mi titaata'ájte'en ca'anéjri jime'e. ⁵ Catu a'atzu hua'utá'a mej mi miyen titaatémua'ítin, a'íné ayé'e tu tí'íjxe'eve'eca'a ti auj rí'íríista á'ara'ani seij ráanamua tzáahuatí'ira'a jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin.

⁶ Majta a'áime, í mej nú'u huápi'i mú ruxe'eve'e, camu máàj a'ij tirájteu mej mi majta me'ín raanaíjmire'en a'ij nej tihua'ihuá'ixaa í teite í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Ajta, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mej miyen huápi'i ruxe'eve'e nusu mecaí, a'íné Dios pu ruxí'ej na'a hua'ancuré'evi'itici í teite, matíj mena'a pua'amé.

⁷ Mí majta me'ín, matíjta'íj ayén tihua'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén che'atá na'a tinaata'ajíte'eca'a ineetzi tíj ajta ayén a'ij tiu'uta'ajíte'eca'a a'íjna í Pedro. Tihua'amitiejte'eca'a ti Dios ayén tinaata'ajíte'eca'a nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan ne'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Mí ajta a'ín, í Pedro, Dios pu ayén tiraata'ajíte'eca'a ti ayén tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan.

⁸ Ayeé pu'u na'a, a'íné a'ín ti tí'imuari'eca'a í Pedro jamuan ti ij tiraata'ajíte'en ti a'ín huá'a jamuan u á'ume'en í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'í pu ayén che'atá na'a tí'imuari'eca'a ineetzi jamuan nej ni huá'a jamuan u á'ume'en í mej caí Israél jetze ajtème'ecan.

⁹ Majta me'ín í mej huaíca, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'ii mú a'ín pu'éne'e í mej jee antiújmua'aree a'ímej jemi í seica í mej Dios jemi seijre'e. Tí'ij ari ayén tihua'amitiejte'eca'a ti Dios ayén r'í tinaatá'a, aj mú mi temua'a naa tina'ancuré'evi'iti, majta me'ín temua'a naa te'encuré'evi'iti me'íjna í Bernabé. A'í mú xaa miyen tiraaxí'epi'intare itejmi jime'e tej nu'u huá'a jamuan u á'uju'un a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en, majta miyen ru jetze mej nu'u a'ímej jemi u á'uju'un í mej Israél jetze ajtème'ecan.

¹⁰ A'í mu'u tájhuaaviiri'i tej nu'u a'ímej autámua'aree teuche'e í mej caí a'ij té'eviicua'i tej nu'u hua'utévaire'en. Neajta inee, nee nu xaa ahuánca'ane nej ni nexí'evi'ira'a jín niyen huárini.

Pablo pu ra'ajté'axi a'íjna í Pedro a'ujna já'ahua'a u Antioquía

¹¹ Ajta a'ín í Pedro, tí'ij a'uun a'atanéj u Antioquía, nee nu ra'ajté'axi í jemin, a'íné a'í pu a'uté'itzee tí'itíj jime'e. ¹² Matí'ij caí Xi á a'atanéj seica í teteca jamuan a'íjna í Jacobo, ayéé pu rijcaa a'íjna í Pedro. Huá'a jamuan pu tí'icua'acare'e a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Mí ajta a'ín, matí'ij e'iré'ene a'íme í seica, Pedro pu ayén a'utéjche ti ajtára'ani huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Capu ché'e huá'ajaahuate'eca'a a'íné huá'atziíne'eca'a a'ímej í mej huá'a jetze ajtème'ecan a'íme í mej miyen ra'antisí'iche í runavij.

¹³ Majta í seica í mej Israél jetze ajtème'ecan, camu majta miyen huaríj jé'iyecan jime'e sino miyen hua'itzi jín ruse'íjrataca'a a'ij ti ajta huaríj a'íjna í Pedro. A'íj pu jín te'uteujhua'itze ajta a'íjna í Bernabé. ¹⁴ Tí'ij ayén tiná'amitiejte'eca'a mej caí miyen r'í titetiújcha'íca'a záahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'itamua'ate í niuucari, matí'ij neseíraca'a í teite niyen tiraata'ixaa ne'íjna í Pedro tíjín: “Mú'ee pej huá'a jetze ajtème'ecan í mej Israél jetze huanéj. Mí pajta mú'ee, ayéé pepu'u tí'ti'á'acha'í matíj a'íme í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Pecaj xaa ne'u piyen tí'ti'á'acha'í. ¿A'íné een jime'e piyen huá'aruure pe'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi miyen te'araúrasten tihua'aye'ira a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan?”

Dios pu ayén na'íjmi'ica huirátuaasin matíj mana'a mej té'atzaahuate'e

¹⁵ Teen tu huá'a jetze ajtème'ecan te'íjna jime'e tej Israél jetze huanéj. Catu huá'a jetze ajtème'ecan a'ímej í mej auté'itzea'ara í Dios jemi. ¹⁶ Teen tu tiyen

ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi ti ja'atí ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu xaa ne'u ti'ití a'ij tiraatévaire'en a'ijna í ja'atí ti pua'a nain jín araúrasten a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajjta, sino a'íi pu xaa ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi ti pua'a a'ín ra'ará'astjire'en í Jesús ti ajta il'i Ciríistu'u. Teajta iteen, ayé tu teajta iteen teri rá'atzaahuat'e te'ijna í Ciríistu'u ti ajta il'i Jesús tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ijna jime'e tej ra'ará'astjire'en te'ijna í Ciríistu'u. Catu xaa ne'u ra'ará'astjire'e te'ijna í niuucari í mej jín tí'ajjta a'iné capu ja'atí ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a ra'ará'astjire'en a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajjta.

17 Ari ti pua'a ayén te'irájra'ani tej tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín huateáturan matí a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan te'ijna jime'e tej tiyen ráahuausin tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan jemin í Ciríistu'u, ¿a'iné na'aquí huataújmu'a? ¿Ni qui ayén huataújmu'a ti Ciríistu'u ca'anijra'atá'a tej ti tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'íi? Capu xaa ne'u, capu a'atzu. 18 Mí neajta inee, ti pua'a neajtahua'a nena'a ra'utéjcheni nej ra'ará'astjire'en í nej nejmí'i raatapuá'ajtaca'a nej niyen rá'astjire'eca'a, ti pua'a niyen huárini neajtahua'a, ayé pu huataújmu'a tíjín yee na'uté'itze ti'ití jime'e netí'ij amuacaícan raatapuá'ajtaca'a.

19 A'ij pu jín, netí'ij rá'astjire'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajjta, ayé pu teja'uré'ene ti caí huatári'iristareca'a nej nain jín aráne'astjire'en. A'ij pu jín ayén pu huataújmu'a, cu xíee nej huamí'i jemin a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajjta nej ni ruurican huateáturan í Dios jemi. 20 Naací'i ajta ineetzi mej mi miyen náaruuren matí'ij rá'utatai í Ciríistu'u í cúruu jetze. A'ij nu jín caí ché'e nena'a ruurican huateáturaa sino ruurican nu huateáturaa a'iné Ciríistu'u pu ruurican seijre'e neetzi jetze. Ajta a'ij nej rí'i ti'itíncha'íi líjii nej nauj ratéhua'ira'a, ayé nu aránca'ane ne'ijna jime'e nej ra'ará'astjire'en ne'ijna ti il'i yaujra'an pú'een í Dios. A'íi pu icu naataxí'eve, ajta huataúra'a ti huamí'ini neetzi jetze me'ecan.

21 A'ij nu jín caí mé rúujisin ne'ijna í ti Dios jín rí'i tinaatá'a ruxí'eví'ira'a jime'e. Ayej xaa ne'u, ti pua'a rí'iríistanche'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ijna jime'e ti nain jín ra'ará'asten a'ijna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajjta, capu ché'e ti'ití huatéváire'enche'e ti huamí'i í Ciríistu'u.

3

Jíme'en a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajjta, ajta í mej té'atzaahuat'e

1 Mú'een, mi sej Galacia a'uchéjme, caxu a'atzu mé úumuaree mú'een. ¿A'ataani á'amuaaxí'eenereca'a sej si siyen a'ij pua'a mé titeumuá'aren? Mú'ejmi jemi tu temua'a naa tejámuaatá'ixaa mej rá'utatai me'ijna í Jesús ti ajta il'i Ciríistu'u.

2 Niché'e sej tejámuaatá'ihua'u. ¿A'iné sej si éeni'ici'e ra'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? ¿Ni qui se'ijna jín sej rá'astjire'eca'a í niuucari í mej jín tí'ajjta na'ari se'ijna jín sej rá'atzaahuat'e'eca'a í sej ráanamujri'i itejmi jemi? 3 ¿Ni tzaa siyen rí'i huápí'i caí mé teúumuaree? Ayej xu ra'utéjhuii sej si siyen araújca'ane se'ijna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¿Ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej si siyen raanaájmir'e'en sej ra'ará'astjire'en í tavástara'a se'ijna jime'e sej ru jetze a'ij tirájteu rujímua'a sena'a? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

4 Najjmi'i tǵ na'a í ti Dios jǵn rǵi tejamuuaat'a, ¿ni qui ayén tejamuáaruu ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti nain tejá'uveti? Mǵ ajta, capu xaa ne'u a'lj ámitieere'e ti pua'a nain tejá'uveti nusu caí. 5 ¿A'iné een jime'e Dios raata'íteca'a í ruxiejniu'uca ti a'ǵn mú'ejmi jemi huateáturan? Ajta, ¿a'iné een jime'e Dios ayén tiu'umuáriej mú'ejmi jemi a'ǵjna jime'e ti raaré'an í tí'imuari'ihua ti huápi'í ruxe'eve'e? ¿Ni qui ayén huarǵj a'ǵjna jime'e sej ra'ará'astijre se'ǵjna í niuucari í mej jǵn tí'ajjta? Capu a'atzu xaa ne'u, sino ayée pu'u huarǵj a'ǵjna jime'e sej rá'atzaahuate'eca'a í tej teri tejamuá'ixaa.

6 Ayee pu che'atá na'a té'atzaahuate'eca'a a'ǵjna í Abraham teecan a'lj ti Dios tiraata'ixaa. A'ǵj pu jǵn, Abraham rǵ'éene'ecán jǵn huateájturaa í Dios jemi. 7 Setá'aj siyen ráamua'aree se'ǵjna ti jǵme'en yee matǵ mena'a pua'amé í mej té'atzaahuate'e, a'ii mú nu'u a'ǵn pú'een í mej jetzen airáane a'ǵjna í Abraham teecan.

8 Ajta, jéjcuá imuá, a'ǵi pu ayén té'eyu'usi'ihua'ca'a í yu'uxari jetze ti Dios ayén tihua'atá'acare'en a'ǵmej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi rǵ'éene'ecán jǵn huateáturan í jemin a'ǵjna jime'e í mej té'atzaahuate'e, micu. Ajta a'ǵn í Dios, amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa a'ǵjna í Abraham teecan a'ǵjna í niuucari ti jǵme'en Dios hua'irájtuaani, ayén tijǵn: "Najjmi'ica í teite í mej huachéjme íiyen chaanaca japua, nee nu yee rǵi tihua'utá'asin mú'etzi jime'e."

9 A'ǵj pu jǵn, najjmi'ica í mej té'atzaahuate'e, Dios pu rǵi tihua'utá'asin jamuan a'ǵjna í Abraham teecan ti ajta rá'atzaahuate'eca'a í Dios.

10 Mǵ ajta a'ǵmej í mej ra'ará'astijre me'ǵjna í niuucari í mej jǵn tí'ajjta, najjmi'ica pu puajǵtzi huatá'asin í Dios, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijǵn: "Puajǵtzi pu yee tiraatá'asin ja'atǵ ti na'a ti caí nain jǵn ra'ará'astijre'en a'lj ti ye'í té'axa jetzen í niuucari í mej jǵn tí'ajjta." 11 Ajta a'ǵjna í niuucari í mej jǵn tí'ajjta, capu rǵi'irǵi ti a'ǵn ayén ráaruuren í ja'atǵ tí'lj ayén urarǵ'ene'acan jǵn huateáturan í Dios jemi. Ayee pu'u éene'e já'araa a'iné ayée pu ajta té'eyu'usi'i tijǵn: "A'ǵi pu hui ti rǵ'éene'e jǵn huateájturaa í Dios jemi, a'ǵi pu yee ruuri a'ame a'ǵjna jime'e, icu, ti a'ǵn ayén té'atzaahuate'e."

12 Tǵ pua'a ja'atǵ ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jǵn tí'ajjta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'ǵjna ja'atǵ té'antzaahuate'en, sino ché'e ra'ará'astijre'en pu'u a'ǵjna í niuucari a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijǵn: "A'ǵjna ti yee ayén ra'ará'astijre'en a'lj ti té'eyu'usi'i í niuucari jetze, a'ǵi pu yee a'ǵjna jǵn rǵi tí'itǵjcha'ǵi a'ame."

Single Line Composer 13 Ajta a'ǵjna í Cirištu'u, a'ǵi pu tu'irájtuaa ti ij caí puajǵtzi táaci'iti a'ǵjna jime'e tej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jǵn tí'ajjta. Puajǵtzi pu xaa raacǵi ta jetze me'ecan a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijǵn: "Puajǵtzi pu yee raatá'asin ja'atǵ ti na'a mej rá'atatan í ciyej jetze." 14 Ayee pu a'ǵjna jǵn tiráaruu ti ij ayén tihua'uci'iti a'ǵmej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan a'ǵjna í ti jǵn Dios rǵi'í tiraatá'a a'ǵjna í Abraham teecan, ti ij ajta tej te'ǵjna jǵn té'atzaahuate'e tej tij ra'ancuré'an te'ǵjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'lj ti a'ǵn ari te'ataújratziiri'i.

Jǵme'en í niuucari í mej jǵn tí'ajjta ajta a'ǵjna ti jǵn Dios te'ataújratziiri'i

15 Casǵi, ne'ihuaamua'a, ché'e te'ǵjna jǵn tiu'utaxǵ a'lj ti tí'iríneca tej ti teuj yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Tǵ pua'a ja'atǵ ari ra'uyú'uxaca'a í cuapée jetze í mej jǵn ra'ancuré'an í tí'á'ara'an í ja'atǵ ti huamǵi, ti pua'a ari ayén té'eyu'usi'ihua a'lj ti tiraavǵjte'e, capu rǵi'irǵi ti ja'atǵ tí'itǵ máaj jetzen ra'uyú'uxa. Ruxe'eve'e mej ra'ará'astijre'en a'lj ti té'eyu'usi'ihua.

16 Me'ecui xaa, Dios pu ayén ajmí'i te'ataújratiiri'i t'i'tíj jime'e a'íjna jemi í Abraham teecan, ajta a'ímej jemi í mej jetzen a'iránejsin. Aru, capu ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tihuá'uci'itíche'e í mej mu'íití a'iránejsin a'íjna í Abraham teecan jetze, sino ti ayén tiráaci'itíche'e í ti seij na'a a'iránejsin. Ajta a'íjn ti seij na'a, a'íi pu a'íjn pú'een í Ciríistu'u.

17 Ayeé pu huataújmua'a a'íjna. Amuacaícan, Dios pu ayén raatá'a í runi-uuca í Abraham jemi a'íj ti teja'uré'enejsin. T'íjta ari teumé'eca a'achú cumu muáacuacientos nine'ira'a japuan seité japuan tamuáamuata'a, aj pu'i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín t'íajta. A'íj pu jín, capu ri'írí ti a'íjn niuucari ra'uré'uuna a'íjna ti jín Dios amuacaícan tihuau'íjca í Abraham teecan jemi. A'íj pu jín aúche'e t'ívaire'e a'íjna í ti jín tihuau'íjca.

18 Ayeé pu'u t'í'een, a'íné ti pua'a t'í'tí ayén tiráaci'iti seij í ja'ati a'íjna jime'e ti a'íjn niuucari í mej jín t'íajta ayén tiraatá'aca, capu ché'e ayéé na'a éene'e a'ame ti ayén tiráaci'iti a'íjna jime'e ti ja'atí ayén te'ataújratiiri'i ti ayén nu'u teja'uré'enejsin. Ajta a'íjn Dios, a'íi pu rux'í'eví'ira'a jín ayén rí'í tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan a'íné ayéé pu te'ataújratiiri'i.

19 Tí pua'a ayén een, ¿a'íné ti i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín t'íajta? Ayej xaa ne'u, ayéé pu een jín raateájtuaa huá'a jemi mej mí ráamua'aree nain jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayeé pu éene'e á'ame'enche'e ajta na'a caí huatasej're'enche'e a'íjna ti jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan a'íj ti ayén Dios tihuau'íjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'íjn í niuucari í mej jín t'íajta, capu Dios rusej raateájtuaa huá'a jemi, sino a'íjme í mej t'ívaire'e í ta japua, a'íi mú majta raax'í'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'íjna í niuucari.

20 Ayeé pu'u na'a, ti pua'a ayén seijre'e seij ti í'ixi'epi'ín, a'íi pu tihua'utévaire'esin naíjmi'íca í mej t'í'irixaate'e, mej mi ra'antipua'ájte'en. Mí ajta, seij pu'u pú'een í Dios. Rusej pu ayén tihuau'íjca, ajta rusej pu raanaíjmire.

Jíme'en í ti jín t'ívaire'e a'íjna í niuucari í mej t'íajta

21 ¿A'íné na'a jí? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti seicié té'axa a'íjna jetze í niuucari í mej jín t'íajta, ajta seicié té'axa a'íjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i? Capu xaa ne'u, a'íné ti pua'a ayén t'í'iri'iriistache'e ti taatá'acare'en tej rúurijche'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti huateájturaa a'ímej jemi, aj pu xaa, icu, rí'iriistaca'a tej rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e tej rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín t'íajta.

22 Mí ajta, a'íjna í niuucari jetze, ayéé pu té'axa mej nu'u naími'i miyen auteájturaa í Dios jemi, a'achú mej mena'a pua'amé yen huachéjme íyén chaanaca japua. Ayeé pu een jín té'axa ti ij a'íjna jín rí'iríistan ti a'íjn Dios te'ataújratiiri'i ti tihuá'uci'iti a'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en me'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. Jee xaa ne'u, ayéé pu'u na'a ti a'íjna ti jín Dios te'ataújratiiri'i, a'ímej pu t'í'ici'iti a'ímej í mej miyen té'atzaahuat'e.

23 T'íj caí xi huatasej're í Ciríistu'u tej ti tiyen ra'ará'astijre'en, ayéé pu éeni'ici'e seijre'eca'a cumu tej aiteánami'ihuaca'a a'íjna jime'e ti ca'anín jín tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín t'íajta. Ayeé tu éene'e huateájturaa a'íjnámua t'íj na'a ti yú é'ir'éene t'íj íjii ayén huatasej're a'íjna í tej terí ticu rá'atzaahuat'e. 24 A'íj pu jín, ayén pu tacha'í a'íjna í niuucari ajta na'a caí huatasej're'en í Ciríistu'u tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre te'íjna í Ciríistu'u.

²⁵ Me'ecui xaa ne'u, a'iné ari huatasejre í tej jemin rá'astijre'e, capu ché'e tacha'i a'ájna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²⁶⁻²⁷ Naími'i xu yaújmuame'en pú'een í Dios se'ájna jime'e sej rá'astijre'e se'ájna í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús, a'iné Cirístu'u pu á'amuaneeere'e sej si'i siyen éene'e xá'ara'ani tíj a'ájna, setíj sena'a pua'amé huámuai'ivijhuaca'a í jemin.

²⁸ A'íj pu jín, caí ché'e mé'e já'ahua'a í ti Israél jetze ajtémecan, na'ari ti jí'i Griego. Capu ajta mé já'ahua'a í Cirístu'u jemi í ti jí'i sejí ti ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu í ti ruxiéehua jín tí'imuari'e. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e í Cirístu'u ti pua'a ja'atí teáata'a pú'eenen nusu 'í'íta'a na'a, a'iné najími'i xu Cirístu'u jetze ajtémecan. Mú'een xu xaa sejí teitejra'a pú'een í jemin.

²⁹ Ajta, ti pua'a siyen Cirístu'u jetze ajtémecan, a'íj xu jín seajta yaújmuame'en pú'een a'ájna í Abraham teecan, ajta a'íj pu tejá'amuaci'iti a'ájna ti jín Dios te'ataújratiiri'i.

4

Cirístu'u pu'u raayí'iti ti r'í taateájtuaani t'íj Dios taatéya'upuajta

¹ Niché'e niyen neajta sejí tiu'utaxáj. A'ájna í ja'ati ti ayén nain tiráaci'iti, meenti auj pá'ari'ista, ayée pu che'atá na'a een tíj ajta sejí ti ca'anéeri jín tí'imuari'e. Capu amín a'íj ti ari nain tí'á'ara'an pú'een. ² Ruxe'eve'e ti a'ín hua'ará'astijre'en a'ímej í mej racha'íi, í mej me'ájna jín antiújmua'aree mej tiú'ucha'ín nain í tí'á'ara'an ajta na'a caí ari ayén te'araúrasten a'achú pua'an nine'ira'a ti ari píti'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í í táatjra'an jemi.

³ Ayee pu che'atá na'a éene'e já'araa itejmi jemi. T'íj caí xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen tí'itaci'iti a'ájna í ti ari píti'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í, ayée tu éeni'ici'e seijre'eca'a matíj a'íjme í mej ca'anéeri jín tí'imuari'e a'iné teuche'e tu rá'astijre'eca'a í tihuá'aye'ira í mej rujámua'a mena'a rájteu í mej Israél jetze ajtémecan.

⁴⁻⁵ Mí ajta Dios, t'íj ari teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen ayén raax'epi'íntare, a'íj pu ruyauj a'uta'íteca'a ti yé ve'ecáanen. Ajta a'ín yaujra'an, a'íj pu huanú'ihuaca'a í 'í'íta'a jetze, ajta ayén tiraaci'í ti ayén tira'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ti ij a'ín hua'irájtuaani a'íjme í mej ca'anéeri jín rá'astijre'eca'a me'ájna í niuucari í mej jín tí'ajta, tej ti tiyen ra'ancuré'an nain a'íj ti tiraavíjte'e ti titáaci'iti a'ájna jime'e ti Dios ayén taatéya'upuajtaca'a.

⁶ A'iné mú'een xu yaújmuame'en pú'een í Dios, Dios pu ye'uta'íteca'a í ruyauj xiéjniu'uca t'íj a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan í á'amuatza'ita. A'íj pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén rájee tíjín: "Abba, mí pej ní'íya'upua."

⁷ A'íj xu jín caí ché'e ca'anéeri jín tí'imuari'e sino xu'uri yaújmuame'en pú'een. A'iné mú'een xu'uri yaújmuame'en pú'een, Dios pu ajta ayén amuáaruu ti tí'ítíj tejamuáaci'iti.

Pablo pu a'íj té'ujmuajca a'ímej jime'e í mej té'atzaahuate'e

⁸ Jécua ímuá, setí'íj caí xi ramua'ajcaa í Dios, mú'een xu ca'anéeri jín tihuá'avaire'eca'a a'ímej í mej caí miyen huatasejre mej mi díoosi pu'éene'en muá'ara'ani sino teite mu'u miyen tí'ijxe'eve'eca'a. ⁹ Aru íjii, sej seri ramua'ate í Dios nusu íjii ti Dios r'í'í tejamuáatá'a a'ájna jime'e ti á'amuumuajte mú'ejmi, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti tí'ítí ca'aníjra'a amuáatá'an sej si'í seajtáhuua'a ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira ti caí tí'ítíj vaire'e, í ti caí amuatá'acare'e sej r'í'í

me títumuámua'are'en? ¿Ni qui siyen huataúra'an sej seajtáhua'a ca'anéeri jín tiu'utévaire'en se'íjna jime'e í niuucari?

10 Mú'een xu siyen tiraayí'itihua'an se'íjna jime'e ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen tí'tí a'íj huaríj na'ari í máxcira'í ti jetzen tí'tí teja'uré'enejsin nusu a'ájna tí'íj ari pítí'irici víta'ari tzajta'a ca'ín xíjcata'a. Seajta se'íjna autámua'areerí'í í nine'ira'a í mej jetzen miyen tí'íjri'ire tí'tíj jime'e. 11 A'íj nu jín niyen tí'tíziíine'e mú'ejmi jime'e. Ayej ne'ase capu tí'tíj huatévai nain í nej jín tiu'umuáriej mú'ejmi tzajta'a.

12 Ne'ihuaamua'a, ayé nu tejá'amuahuvii sej siyen rijca netíj inee. Aye nu neajta tí'tíncha'íica'a setíj mú'een, setí'íj caí xi ramua'ajcaa í niuucari í mej jín tí'áijta. Netí'íj ne'uun á'ucatii a'amua jamuan, caxu tí'tíj jín auteájturaa ineetzi jemi. 13 Netí'íj amuacaícan tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'írájtuaani, ayé nu tí'icuí'ícan jín niyen huaríj. 14 Jéhua pu huápí'í ámuuatamuári'eristareca'a a'íjna jime'e nej niyen tí'icuí'ícaa. Mí seajta mú'een, caxu naataxána'ajve. Caxu seajta naatéxiehuataca'a, sino temua'a xu naa tína'ancuré'evi'iti yee cumu nej a'ín pu'éene'en sej ti tí'ivaire'e u ta japua na'ari nej inee a'ín pu'éene'en í Círístu'u rusejí ti ajta í'í Jesús.

15 ¿A'íi tá'uj tzaa huaríj sej si caí ché'e siyen rí'í naa tiú'ujtemua'ave'e setíj sejmi'í éene'e netí'íj ne'uun á'ucatii a'amua jamuan? Jee xaa ne'u, rí'íri nej niyen raataxá'j tzaahuatí'ira'a jime'e yee ti pua'a rí'íriístanche'e a'ájna'ímua sej siyen huá'arini, ayé xu ra'ítatu'utú'unche'e í á'amua'í'isi, seajta naatatú'utu'ute'énche'e ineetzi. 16 ¿A'íné na'a qui? ¿Ni seri néjcha'íire'e se'íjna jime'e nej niyen tzaahuatí'ira'a jín tejá'amua'ixaa'e?

17 Majta a'íime í teite, jéhua mú'á'aviicua'ire'e mej mi amuaatémua'ítin mej mi rujímua'a mú'ejmi jime'e huaújtemua'ave'en. Aye mú' tí'íjxe'eve'e tej tíj já'íta'a a'utácíine sej si caí ché'e á'aviicua'ire'e téjmi jamuan sino sej si siyen sicu rí'í tíhuá'axe'eve'e a'ímej. 18 Naa pu xí'epi'ín ti pua'a ja'atí á'aviicua'ire'e sej si rí'í tiraatéxe'eve'en. Ajta capu ayén ruxe'eve'e nej ne'uun á'ucatii a'amua jamuan. A'íi pu'u ché'e a'ín a'utéviicua'ire'en a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e ti í'ixi'epi'ín.

19 Mí sej ní'tí'irijmua'a, jéhua nu tirajpuaíitzi na'ame mú'ejmi jime'e, ayén cumu í 'íita'a ti ra'utacuí'íne pa'ari'í jime'e. Aye pu té'eme ajta sena'a caí siyen che'atá sena'a rí'í títetí'íjcha'íi tíj a'íjna í Círístu'u. 20 Canu a'atzu ramua'aree a'íj nej ye'í huá'arini mú'ejmi jime'e. Rí'í cu nena'a ne'uun á'ucati'íche'e mú'ejmi jemi nej ní'í caí ché'e tejá'amua'iyuse'e nena'a, sino nej ni tejamuá'ixaate'en seneseíiraca.

A'íjna í Agar; ajta a'íjna í Sara, í tej'íjme'en yaú'itíéé tá'ara'ani í mej hua'apua

21 Setá'aj siyen tinaatá'ixaate'en mú'een mi sej siyen raxí'eve'e sej si ra'ará'astíjre'en se'íjna í niuucari í mej jín tí'áijta, ¿ni tzaa secaí siyen tíránamua'ajri'í a'íj ti té'axa a'íjna jetze í niuucari? 22 Aye pu té'eyu'usi'í ti nu'u hua'apua'ca típe'eristemua'a í mej tteca a'íjna í Abraham teecan. Sej pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ca'anéeri jín tí'ímuari'eca'a, ajta í seíj, a'íi pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e.

23 A'íjna ti huanú'ihuaca'a a'íjna jetze í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'ímuari'eca'a, a'íi pu nu'u che'atá na'a ayaana éene'en huanú'ihuaca'a matíj í tí'íri. Ajta nu'u í seíj, a'íjna ti nu'u huanú'ihuaca'a jetzen í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua

á'uche'ecane'e, a'í pu a'íjna jín huanú'ihuaca'a ti nu'u Dios ayén jín te'ataújratziiri'i.

²⁴ Ri'irí tej tiyen raataxáj ti ayén huataújmu'a a'íjna í niuucari ti ayén té'eyu'usi'i. A'íme í 'uuca í mej hua'apua, ayée mú huataújmu'a í niuucari ti hua'apua ti jín Dios tihuau'íjca í teteca jemi. Sej niuucari pu a'uun é'eme'ecan í jiri japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sinaí. A'íj mú jetzen a'iránejsin a'íme í ti'irí í mej tiu'utévaire'esin ca'anéeri jime'e. Ajta a'íjna í niuucari, a'íj pírici a'íjna í 'íta'a ti ayén ántehuaa tijín Hagar. ²⁵ A'íjna í Hagar, ayée pu huataújmu'a a'íjna í jiri í Sinaí, ti a'uun a'utacá'a u Arabia. Ayee pu ajta huataújmu'a a'íjna í 'íta'a ti é'eseijre'e u Jerusalén, a'iné aúche'e pu ca'anéeri jín tí'imuari'e jamuan í yaújmu'a'ame'en.

²⁶ Ajta a'íjna í Jerusalén ti ta japua é'eme'ecan, a'í pu ruxiéehua á'uche'ecan. Ajta a'íj pu pú'een í tanáana. ²⁷ Ayee pu'u na'a a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín:

Pajta mú'ee, ti caí ché'e mua'utacuí'ini, patá'aj ca'anín jín huá'ayeinixi'in. Ayee pej huárini, a'iné pepu'uri jaítze'e tiyaúmu'a pua'amé mi pej caí ja'anáj autájucataca'a caí a'íjna í 'íta'a ti rucín jamuan huáhuii.

²⁸ Seajta mú'een, ne'ihuamua'a, ayée xu che'atá sena'a seijre'e tíj a'íjna í Isaac ti a'íjna jín airáne ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i. ²⁹ A'ajná'imua a'íjna í yaujra'an ti ayén che'atá na'a éene'en huanú'ihuaca'a matíj í ti'irí, a'í pu a'ij pua'a tiráaru a'íjna í yaujra'an ti ayén huanú'ihuaca'a a'íjna jime'e í tí'imuari'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta íjii, ayée pu che'atá tí'irineca.

³⁰ Mí ajta, ¿a'iné té'axa í yu'uxari jetze? ¿Ni qui ayén tijín yee: “Patá'aj yeehui raatamuárite'en pe'íjna í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, pajta yeehui í yaujra'an”? Jee xaa, a'iné capu yee ja'anáj ti'tí'í tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, sino “nain pu yee tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an í 'íta'a ti ruxiéehua á'uche'ecan.” ³¹ A'íj pu jín, ne'ihuamua'a, catu te'íjna jetze airáne a'íjna í 'íta'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Catu xaa ne'u, sino a'íj tu jetzen airáne a'íjna í 'íta'a ti ruxiéehua á'uche'ecane'e.

5

Mej nu'u caí taúra'acare'en mej ca'anéeri jín tí'imuari'e

¹ Ciri'istu'u pu tu'irájtuaa tej ti taxiéehua á'ujjuhua'ane'en. A'íj xu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e. A'íj pu xaa á'amamuári'eristé'e a'ame.

² Neajta inee, i nej i'i Pablo, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen huataúra'an mej ra'antisíjchixi'in í a'amua navij jetze, capu ché'e a'atzu jamuaatévaire'esin í Ciri'istu'u. ³ Neajta nu niyen tiraatá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e ja'atí ti na'a ti ayén huataúra'an mej ra'antisíjche í naviira'an jetze, ayée pu ajta ruxe'eve'e ti a'in nain jín ra'ará'astijre'en tíj na'a a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁴ Mú'een, mi sej nu'u siyen rahuahuaua sej si ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, mú'een xu seri mé rúurie se'íjna í Ciri'istu'u. Mú'een xu ajtacíj jemin a'íjna í ti r'í tejamaatá'a. ⁵ Mí teajta iteen, teen tú te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios te'íjna jime'e tej té'atzaahuate'e. Ayee tu een jín arátaca'anéecan jín rachú'eve'en ti ayén titáaci'iti tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ij tej tí'ijxe'eve'e.

⁶ Ayee pu'u tí'een, a'íné í Círíistu'u jemi, capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ari ra'antisjcheca'a í runavij nusu caí. Mí ajta, a'í pu xaa jetzen ruxe'eve'e ti ja'atí ayén hua'utax'í'eve'en í teite a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e tzaahuatí'ira'a jime'e.

⁷ Temua'a xu sejmí'i siyen tí'ljri'í'rejca'a. ¿A'ataani tejamua'antiú'uuni'iri'í sej si caí ché'e siyen rá'astijre'e se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna? ⁸ Capu xaa ne'u ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca a'íjna ti á'amuajee, sino seij pu ja'atí jetze me'ecan.

⁹ Ayej ne'ase ti ayén che'atá na'a á'amuaruure tíj ajta ayén raruure í pan í mej rana'achite me'íjna í levadura ti'ití. Aj pu'i rárutixi'in nain japua í pan tzajta'a. ¹⁰ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti tavástar'a caí amuaatá'a sej seicié tiú'umua'ati. Ajta a'ín í ja'ati ti tejamua'antiú'uuni'í, tavástar'a pu puajtzi raatá'asin, ja'atí ti nahua ti ayén rici.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ihua'u, ne'ihuaamua'a, ti pua'a niyen nena'a tejá'amua'ixaate'e ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej ra'antisjche í runavij, ¿a'íné een jín miyen mauj a'ij pua'a neruure? Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e, capu ché'e ja'atí nejaaxiéete'e a'ame a'íjna jime'e nej niyen tejá'amua'ixaate'e ti Círíistu'u huam'í í cúruu jetze. ¹² Ajta jíme'en a'ímej í mej tejamua'antiú'uuni'í, ayée pu tina'aránanajche ineetzi, ti ru'uráxuaahua í nahuua ti ij nain jín hua'atésijchixi'in.

¹³ Mí seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, Dios pu ayén amuaatajé sej si'í ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, sicu. Ayee pu í éene'e, caxu huataúra'an sej si siyen ché'e sena'a tí'ljri'í'irée a'ij ti tejamua'amitiejte'e í ti a'ij pua'a een jime'e, sino setá'aj huateú'vair'e'en rujímua'a se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

¹⁴ Setá'aj siyen r'í'í titetiújcha'í a'íné tíj na'a ti té'axa jetzen í niuucari í mej ján tí'ajta, nain pu araúrastejsin seij jime'e í niuucari ti ayén yee: "Patá'aj yee raxí'eve'e pe'íjna í ax'í'ej teví patíj asej tí'axe'eve'e." ¹⁵ Tí pua'a seuj siyen a'ij pua'a tiú'uxajta, na'ari seuj siyen titetiújcha'í're'e se'íjna jime'e sej chueere'e, r'í'í xu'u mú'een sej si caí ahuájpu'ajte'en rujímua'a.

Jíme'en a'íjna ti ta tzajta'a huíránineica, ajta a'íjna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios airánineica

¹⁶ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj siyen tí'ljri'í'irée sej se'íjna jetze arájca'ane'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si caí siyen ra'ará'astijre'en se'íjna í ti a'ij pua'a een ti huíránineí í a'amua tzajta'a. ¹⁷ Ayee pu'u, a'íné í xí'evi'í're'ara'an ti a'ij pua'a een ti huíránineí í tzajta'an í ja'ati, a'í pu rájcha'í're'e í xí'evi'í're'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í mú miyen tíjcha'í're'e. A'íj xu jín caí ja'anáj á'aturaaven tí'itíj jime'e sej si caí siyen huárini a'ij sej ríniche'en.

¹⁸ Mí ajta, ti pua'a a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen ra'ará'astijre'en a'ij ti a'ín tí'ljxe'eve'e, capu ché'e mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'en tí'itíj jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁹ Temua'a pu tirá'amitiejte'e a'ij ti rici ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'í'ira'a ti a'ij pua'a een ti huíránineí í tzajta'an. Ayee mú rici í teite, metí'ixana'acire'e, majta a'ij pua'a titejáj'ujujhua'ane'en. Cha'a na'a mú taúra'aca seica jamuan í teite. ²⁰ A'í mú majta huá'anajche a'ímej í mej caí diosí pú'een, majta mú huá'achahua'iraca í ruxí'ej teite. Jé'ecan mú tíjcha'í're'e muá'aye'í seica jamuan. Camu majta r'í'í tí'iru'ixaate'e. Majta mú á'ujchuéere muá'aye'í. Jé'ecan mú majta runé'usi'ite'e muá'aye'í me'íjna

jime'e mej tiú'uteúra'ate'en nain. Já'íta'a mú a'utac'í'ica muá'aye'i. Majta téhuicare'e muá'aye'i seica jemi me'í'jna jime'e mej seicié tí'imua'atze.

²¹ Jé'ecan mú majta tí'inecua'atze í tihua'áa í seica, majta rutá'aruaijve'e. Meta'aruáj mú ruxiéehua á'ujujhua'ane'e muá'aye'i jamuan í mej tí'iyeste tí'it'j jime'e. Tíj na'a ti ayén a'ij pua'a een, ayée mú rici a'í'ime í mej ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'í'ime í mej mien a'ij pua'a titetiújcha'í'i, capu xaa ne'u ayén tihuá'aci'í'ti mej me'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e.

²² Mí majta a'í'ime í mej jetzen araujca'ane me'í'jna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú rí'í titetiújcha'í'i. Mehuá'axe'eve'e mú muá'aye'i í seica í teite. Maújtemua'ave'e mú muá'aye'i. Temua'a pu naa rí'í huateápua'areca'a í huá'a tzajta'a. Majta raay'í'ti mej te'utáviicua'i me'í'jna jime'e ti huá'amuari'eriste'e. Rí'í mú majta tihuá'acha'í'i muá'aye'i í ruxí'ej teite. Rí'í mú tí'titeite a'í'ime. Camu tí'it'j jín auté'ítze meta'ara'an í seica jemi.

²³ Rí'í mú tí'tiújcha'í'ican jín mé á'ujujhua'an. Camu majta rí'í a'ij rij muá'aye'i. Ajta a'í'ime jime'en í teite mej miyen 'een, capu mé'e já'ahua'a seij í niucari ti ayén huá'a jetze tí'it'j jín te'upuá'ajte'en. ²⁴ Majta a'í'ime, í mej jetzen ajtémecan í Ciríistu'u, mu'uri nain tí'iteca'a me'í'jna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a me'í'ni mi caí ché'e a'ij pua'a titetiújcha'í'i. ²⁵ Tí'í pua'a tiyen ruurican huateáturan í Dios jemi te'í'jna jime'e tej jetzen arátaca'anen te'í'jna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tiché'e teajta tiyen rí'í tí'títacha'í'i te'í'jna jime'e tej teajta jetzen arátaca'anen te'í'jna í xiéjniu'ucare'ara'an jetze.

²⁶ Tiché'e caí á'atatazahuate'e tí'it'j jime'e. Tiché'e teajta caí ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti huatétane'usi'ite'en taj'mua'a. Tiché'e teajta caí ti huá'anecua'atzi'ira í tihua'áa í taxi'ej teite.

6

Mej nu'u huateújvairé'en seij ajta seij

¹ Ne'íhuamua'a, ti pua'a seij mú'een auteáturan tí'it'j jime'e, setá'aj siyen huárini. Ché'e seij mú'een rí'í ráaruuren. Ajta a'í'ín ti rí'í ráaruurejsin, ché'e a'í'ín pu'éene'e í ti jaítze'e araujca'anée a'í'jna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e ajta rí'í tí'tiújcha'í'ican jín ayén rí'í ráaruuren, ajta caí yá'uhua'anan ti f'iri'iri ti tí't'í ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén che'atá na'a auteáturan tíj ajta í seij.

² Seij si ra'ará'astijre'en í niucari ti Ciríistu'u jetze me'ecan. Ruxe'eve'e seij siyen huateújvairé'en seij ajta seij se'í'jna jime'e ti ja'atí te'utáviicua'i a'í'jna ti raatamuári'eriste'e.

³ Ayeé pu'u, a'íné ti pua'a ja'atí ayén tiraatámietje'te ti a'í'ín na'a rusej jeihua ruxe'eve'e, ti pua'a caí tí't'í, a'í'ín pu rucuanamuan rusej í ru tzajta'a. ⁴ Mí ajta, ché'e ayén éene'en ti ja'atí ti na'a ayén tiráamua'atí a'ij ti tí'imijhuaca rusej. Tí'íjta ayén huarín, aj pu xaa rí'iríista a'ame ti ahuaujtzahuate'en, aru a'í'ín pu'u na'a a'í'jna jime'e ti ari tiú'uruu rusej. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame ti a'í'ín ayén ahuaujtzahuate'en a'í'jna jime'e ti ayén nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caí í ruxí'ej tevi. ⁵ Ché'e ayén éene'en a'íné ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén rá'aviicua'í'iran a'í'jna jime'e ti raatamuári'eriste'e.

⁶ Ajta a'í'ime ti ja'atí ayén tihuá'amua'ate a'ij ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze, miché'e me'ín c'íj tiraatá'an í ti jín huateújvairé'en a'í'jna ti tihuá'amua'ate.

⁷ Caxu siyen rucuanamua. Capu rí'irí sej raatéxíeehuata í Dios, a'iné a'íi pu tiu'utánájchita a'ij ti tiraavíjte'e. A'achú sej caj tiu'utá'an, ayée pu che'atá na'a te ja'tá'amuaci'iti. ⁸ A'íjna í ja'ati ti ayén ti'ití'újcha'íi ti ij ayén r'íi tiraatá'an í ruxí'eví'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiránineí í tzajta'an, ayée pu tí'iraci'iti ti tejá'uríeeni a'íjna jime'e í ruxí'eví'ira'a ti a'ij pua'a een.

Ajta a'íin í ja'ati ti ayén r'íi ti'ití'újcha'íi ti ayén r'íi tiraatá'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tí'iraci'iti ti ayén ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. ⁹ Tiché'e caí taxíeemíjte'e te'íjna jime'e tej tiyen raruure í ti i'í xí'epi'in, a'iné tí'ij a'ájna teja'uré'enen ja'anáj ti huaújxi'epi'intare, ti pua'a tecai amuacaícan raatéxíeehuata, a'ájna xicájra'a jetze pu xaa tí'itaci'iti nain a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁰ A'íj pu jín, tíj na'a ti ayén tí'itaci'iti tej tiyen huárini, tiché'e tiyen r'íi tihuá'ucha'in í taxí'ej teite. Teta'aj jaitze'e r'íi tihuá'ucha'in a'íimej í mej majta ta jamuan té'atzaahuat'e'e.

Mej nu'u r'íi tiraasej ti ij caí ja'atí huá'ucuanamua

¹¹ R'íi xu'u mú'een tiraasej a'íj nej ve'ecán jín tira'uyú'uxaca'a í nemuajca'a jime'e. ¹² Mí majta, a'íime í mej á'amua'itziite'e, ayée mu'u een jín tí'itese'e sej si ca'anéjri jín ra'ajtásiichixi'in í runavij mej mi rujímua'a mena'a huateújvaire'en. Camu raxí'eve'e ti puaíjzti hua'utá'an a'íjna jime'e mej nu'u majta ra'ará'astijre'en me'íjna í Ciríistu'u í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. ¹³ A'íi mú huataúra'a mej mi ra'ajtasíjche í runavij, mi majta caí camu ra'ará'astijre'e í niucari í mej jín tí'ajta. Ayee mu'u raxí'eve'e mej mi amuaataséjrate'en a'íime í mej Israél jetze ajtémecan mej mi me'íjna jín ahuaújztaahuat'e'en a'íime jemi í sej nu'u ra'ajtasíjcheca'a í runavij.

¹⁴ Mí neajta inee, ché'e nu'u caí ja'anáj ahuántzaahuat'e'en tí'itíj jime'e sino ché'e a'íi pu'u na'a ti Ciríistu'u nej jetze me'ecan rajpuaíjzti já'araa í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira a'íimej í mej yen chaanaca japua huachéjme. A'íj mú majta jín néjcha'íire'e ineetzi. ¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné capu ché'e tí'itíj ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ra'ajtasíjcheca'a í runavij nusu caí. A'íi pu'u xaa Dios jetze ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí seicié tiú'umua'ati ti ij rujéjcuatze'en huateáturan jemin í Dios.

I ti jín ra'antipua'ari

Single Line Composer ¹⁶ Ché'e Dios hua'utéjpuajte'en, ajta huá'ancu'uvajxi'in a'achú mej mena'a pua'amé ra'ará'astijre'e a'íjna í niucari, a'iné a'íi mú a'íin pú'een í mej Israél jetze ajtémecan, í teitejra'a í ti Dios hua'antíhuau.

¹⁷ A'íj pu jín íjii ti yú auca'ití a'ame, ché'e caí ché'e ja'atí né'itziite'e, a'iné temua'a nu neri nicu tí'icápita'inarara ne'íjna jime'e í nej rajpuaíjzti í Jesús jetze me'ecan.

¹⁸ Ché'e a'íin tavástarara, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ché'e a'íin r'íi tejamuaatá'an í a'amua tzajta'a, mi sej ne'ihuamua'a pú'een. Ayee pu'u, ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Éfeso a'uchéjme'ecaa

Pablo pu tihuá'iti a'ímej í mej e'etiújse'iri hua'atéyujta'a a'ujna u Éfeso

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu sej pírici ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni ti'itíj jín tiraatévaire'en a'íjna í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús. Ayee nu tejá'amuyau'use'e mú'ejmi, mi sej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, mi sej Éfeso é'eche. Nain xu jín araúraste a'ij ti ari tejámua'íjca a'íjna í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús. ² Ajta a'íjn í Dios, í tej rájya'upua jamuan, ajta a'íjn í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, miché'e me'íjn r'íi tejamuáacha'íin, majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Jime'en a'íjna ti jín r'íi titatá'aca a'íjna í Cirístu'u

³ Tiché'e r'íi tiraatá'an te'íjna í Dios í ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, a'íne a'íjn Dios, a'íi pu ayén taatapuaíjve nain tíj na'a ti é'esejre'e u ta japua ti ij titáaci'iti jamuan í Cirístu'u.

⁴ Ayee pu ti'ayajna, a'íne jécua imuá, t'íij caj xi raatétaahuaca'a í chaanaca í tej yen japuan seijre'e, a'ájna'ímua Dios pu ta'antíhuau jamuan í Cirístu'u tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tej ti caí ti'itíj jín auteáturan í jemin. ⁵⁻⁶ A'íne jéihua pu huápi'i taxe'eve'ecaa, ayée pu titaaxí'epi'intari'iri'i ti a'íjn rusejí tayá'upua á'ara'ani a'íjna jime'e ti Cirístu'u ayén huá'íni ti ta jetze me'ecan huámi'ini.

Dios pu ayén titaaxí'epi'intari'iri'i í ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayee éene'e á'ara'ani, tej ti tiyen r'íi tiraatá'an a'íjna jime'e ti jéihua huápi'i naa seijre'e ti a'íjn Dios ayén r'íi titáacha'íin. Ajta ruxí'evi'ira'a jín ayén r'íi titáacha'íin jamuan a'íjna í ti raxí'eve'e, a'íjna í Cirístu'u. ⁷ A'íi xaa tiu'utanájchitaca'a a'íjna í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire ta jetze me'ecan ti ij Dios ayén titaatá'uuni'i í tej jín jemin auteájturaa. Ayee tu een jín ramua'aree ti Dios r'íi titáacha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e, nain jime'e ti tejé'esejre'e u ta japua.

⁸ Nain pu ayén taatapuaíjve a'íjna jime'e ti a'íjn nain jín r'íi mé teuúmua'aree, ajta nain jín yaú'itie a'íjna í Dios. ⁹ Ajta, ayée pu taatá'a tej ráamua'ati ti'ití ti pírici ti rú'avaa a'íjna jime'e a'ij ti ti'íjxe'eve'e, a'íne ayée pu ra'aránajcheca'a ti ayén huá'íni t'íij a'íjn ayén tiraaxí'epi'intare ti'ití ti jín tí'itevé'e a'ame í Cirístu'u.

¹⁰ Ayee pu raaxí'epi'intare ti ayén éene'e a'ame t'íij teja'uré'enen a'ájna xicá'ra'a ti jetzen nain araúrastejsin, ti ij Cirístu'u hua'amuíu pu'eene'e a'ame najjmi'i matíj mana'a pua'amé é'esejre'e u ta japua, ajta matíj mana'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua.

¹¹⁻¹² Teajta iteen, i tej amuacá rá'antzaahua te'íjna í Cirístu'u, Dios pu ajta ta'antíhuau ti ij ti'ití táaci'iti jamuan í Cirístu'u. A'íi pu jécua imuá taaxí'epi'intari'iri'i a'ij ti ayén tira'aránajcheca'a. A'íi pu a'íjn pú'een í ti Dios nain jín r'íi tiú'uruuren a'ij ti ari ti'ihuájxi'epi'intari'iri'i tej ti tiyen r'íi tiraatá'an te'íjna jime'e ti jéihua huápi'i naa tí'isejre'e í jemin.

¹³ Seajta mú'een, mi sej siyen ráanamujri'i í niuucari ti ayén ti'ayajna, í ti Dios jín amua'irátuaasin, mú'een xu seajta rá'antzaahua. Ajta, ayée pu che'atá

na'a tejamuaaci'i jamuan í Ciríistu'u tǵ ari Dios ayén te'ataújrataziiri'i ti a'ǵn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁴ Ajta a'ǵn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ǵi pu a'ǵn pú'een í ti téjmi jemi huateájturaa, í tej teajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ti'ití táaci'iti a'ǵjna xicájra'an ti jetzen Dios titaatátuiire'esin a'ǵjna jime'e í Ciríistu'u ti ta jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a tej ti r'ǵi tiraatá'an te'ǵjna jime'e ti jeihoa huápi'i naa tí'seijre'e í jemin.

Pablo pu rahuahuau í Dios jemi ti a'ǵn ayén hua'atá'acare'en mej temua'a naa r'ǵi titá'umua'ati

¹⁵⁻¹⁶ A'ǵj nu jín, tǵ na'a nej amuacai ráanamujri'i sej siyen r'ǵi rá'astijre'e í tavástara'a, a'ǵjna í Jesús, seajta siyen r'ǵi tihuá'ajcha'ǵi naǵjmi'lica a'ǵmej í teitestemua'ame'en í Dios, tǵ na'a ti yú e'iré'ene, canu ja'anáj raata-puá'ajtaca'a nej niyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e, neajta nu rahuahuau mú'ejmi jime'e.

¹⁷ Ayeé nu nauj niyen rahuahuau jemin a'ǵjna ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'ǵjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayeé nu rahuahuau ne'ǵjna í ya'upuáara'an ti huápi'i naa seijre'e ti ij a'ǵn xiéjniu'ucare'ara'an ayén amuaatá'an sej si r'ǵi mé titeumuámua'aree, sej si seajta r'ǵi tiyau'itíeé xá'ara'ani a'ǵjna ti ari huataseǵre mú'ejmi jemi sej si siyen tiráamua'ati temua'a naa í Dios.

¹⁸ Ayeé nu neajta rahuahuau sej si seajta yaú'itíeé xá'ara'ani tzáahuati'lira'a jime'e í a'amua tzajta'a sej si siyen ráamua'aree tí'ití ti pírici í sej rachú'eve'e, í ti jín amuaatajé í Dios, sej si seajta siyen ráamua'aree a'ǵj ti een tǵ na'a pua'amé ti r'ǵi huápi'i naa seijra a'ame a'ǵjna ti huá'aci'iti a'ǵmej í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁹⁻²⁰ Neajta nu niyen rahuahuau sej si siyen ráamua'aree ti caí ámitieere'e, ti huápi'i jeihoa raay'i'iti í Dios ti ti'itǵ jín ayén huáruuren í téjmi tzajta'a a'ǵjna í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. Teen tu tiyen rá'atzaahuat'e a'ǵjna jime'e ti ari jeihoa huápi'i r'ǵi tiú'uruu í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e a'ǵjna jime'e a'ǵj ti huarǵj í Ciríistu'u jime'e tí'ij ayén raatarújte huá'a tzajta'a í mi'ichite, ajta ya'uví'iti u ta japua. Tí'ij í án yá'ujra í ipuari japua ruri'irínta'a pújme'en.

²¹ Ciríistu'u pu a'ǵjna jín te'enteájrapi í ti jaítze'e ve'éé caí máaj ti'ití ti u júte'e é'seijre'e. A'ǵi pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee caí máaj ja'atí ti tí'ajta na'ari ja'atí ti tí'ití jín antiújmua'aree nusu tevi ti ca'anéeri jín tiu'utéemua'iti o ja'atí ti a'ǵjna jín ti'itéjvee ti amuájca jime'e. Jaítze'e pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e í niucari í tej jín tiyen ratamuá'amua te'ǵjna í Ciríistu'u caí máaj seij í niucari í tej jín ja'atí huatamuá'a. Ayeé pu xaa ne'u che'atá een jíji ti me'ecan, ajta ti yú auca'ití a'ame tǵ na'a rusén jime'e.

²² Ajta a'ǵn Dios, a'ǵi pu raatá'a ti Ciríistu'u nain jín antiújmua'areere, ajta a'ǵi pu ra'antíhua'u ti tiu'utévaire'en a'ǵjna jime'e ti a'ǵn pu'éene'e á'ara'ani í hua'amuíu nain jime'e í huá'a jemi í mej e'tiújse'iri mej mi raateánajche í Dios.

²³ Majta a'ǵme í mej e'tiújse'iri, ayéé mú che'atá mana'a ajtéme'ecan a'ǵjna jetze í hua'amuíu tǵ ja'atí ratéhua'ira'a í ru jetze, a'íné a'ǵjna í Ciríistu'u ti ajta hua'amuíu pú'een, a'ǵi pu huá'anajmire'en nain jime'e. A'íné a'ǵi pu a'ǵn pú'een í raanaǵjire'en tǵ na'a ti é'seijre'e ti Dios raatétaahuaca'a.

2

Dios pu nu'u hua'irájtuaa mej mi caí ché'e ti'itǵ jín te'uteáturan í jemin

¹ Seajta mú'een, ayée xu 'eene'e sej m'ichica'a í Dios jemi a'ájna jime'e í sej jín auteájturaa í jemin, ajta a'ájna í sej a'ij pua'a rijcaa. ² Ayee xu a'ij pua'a titetiújcha'iica'a set'í'ij seuj siyen rijcaa a'ij mej rici íjii a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

A'ájná'imua a'ij xu siyen á'astijre'eca'a se'ájna ti a'ij pua'a een ti ajta a'ájna jín antiújmua'aree ti ayén tihua'uta'ájte'en a'íimej í mej xiéjniu'ucari pú'een í mej seijre'e eeca tzajta'a. A'ii pu a'áin pú'een í xiéjniu'ucari ti ari tí'imuar'ie huá'a tzajta'a a'íimej í mej huá'a jetze ajtémecan a'íimej í mej caí ja'atí á'astijre'e.

³ Teajta iteen, amuacaícan tu naími'i tiyen huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íimej. Ayee tu che'atá tena'a rá'astijre'eca'a a'ij ti titá'amitiejte'eca'a a'ájna jime'e tí'tí'ti ti huanéj í ta jetze nusu tí'tí'ti ti huatasejre í tamua'atzíira'a jime'e. Tíj na'a í seijre'eca'a í ta jetze, teen tu raatá'acare'e ti a'áin titaata'ájte'en. Ayee tu éene'eca'a matíj í seica í ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

⁴ Mí ajta Dios, a'íi pu jeíhua huápi'i taataxi'eve. A'ij pu jín, naa pu tá'ancu'uvajxi rux'í'evi'ira'a jime'e. ⁵ Tet'í'ij teuj tiyen éene'e tej m'ichica'a a'ájna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin, a'íi pu taatarújte jamuan í Ciríistu'u. A'íi pu amua'irájtua a'ájna jime'e ti huápi'i r'í'i tejamuájcha'íi rux'í'evi'ira'a jime'e.

⁶ Ajta, Dios pu taajíste jamuan í Ciríistu'u. A'íi pu ajta a'ájna jamuan án taja'urá'tzacaca'a a'ujna u júte'e a'u ti tí'áajta a'ájna í Ciríistu'u ti ajta í'i Jesús. ⁷ Ayee pu een jín huaríj tí ij ayén éene'e á'ara'ani tíj na'a tí yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e. A'íi pu taatasejrate'esin tí r'í'i huápi'i titájcha'íi a'ájna jime'e tí a'áin ta japua huaniú a'ájna í Ciríistu'u ti ajta í'i Jesús.

⁸ A'íi pu amua'irájtua a'ájna jime'e tí a'áin r'í'i tejamuájcha'íi a'ájna jime'e sej rá'antzaahua. Dios pu ayén amuaatá'a rux'í'evi'ira'a jime'e. Caxu rujíimua'a sena'a a'ij tirájtju. ⁹ Tí'íj caí ja'atí á'ujtzaahuat'e, a'ij pu jín caí r'í'íri tí ja'atí rusej raamuá'ítin a'ájna jime'e a'ij tí x'í'epi'in jín rici.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'iné teen tu te'áin pú'een í Dios ayén rusej táaruurejsin a'ij tí tirá'amitiejte'e. Jéjcuacan pu ayén táaruu í tatzajta'a jamuan a'ájna í Ciríistu'u tí ajta í'i Jesús tej tí tiyen huárini a'ájna jime'e tí í'i x'í'epi'in a'ij tí a'áin amuacaícan r'í'i tiráaruu téjmi jime'e.

Ciríistu'u pu ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a

¹¹⁻¹² A'ij pu jín caxu siyen yá'uhua'anan tí a'ájná'imua ayée xu 'eene'e sej caí Ciríistu'u jemi huaté'uuca. Ajta mú'een xu caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayey xaa ne'u tí'ayajna, a'íime í mej miyen huataújmua'a tíjín: “Í tej ra'antisí'iche í tanavíj”; ayée mú amuaatamuá'a mú'ejmi tíjín “Mí sej caí siyen ra'antisí'iche í runavíj.” Ayee mú tejá'amuaxa me'ájna jime'e sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Caxu seajta yá'uhua'anan tí a'ájná'imua, ayée xu caí ajtémecantaca'a a'íimej jetze í ti Dios huá'a jemi raateájtuaa í niuucari í ti jín te'ataújratziiri'í tí ayén r'í'i tihua'utá'an. Capu ajta mé'e já'ahua'aca'a í sej jín rachú'leve'en. Ajta, capu huatasejre mú'ejmi jemi í Dios íiyen chaanaca japua.

¹³ Mí ajta íjii, mí sej a'imua'á'uté'uuca'a a'u tej teajta iteen jé'eseijre'eca'a, xu'uri vejli'í huaté'uu téjmi jemi a'ájna jime'e tí a'áin Ciríistu'u ayén a'amua japua huaniú a'ájna jime'e tí ruxuure'e airáaxire. ¹⁴ A'ii pu a'áin pú'een í tí ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a naíjmi'ica mú'ejmi, ajta itejmí. A'íi pu ayén táaruu

tej ti tiyen seij tena'a teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani. A'ñi pu raaté'uu a'ñina ti te'entanámi'ihuaca'a, a'ñina í tej jíme'en tané'usi'ite'eca'a.

¹⁵ A'ñi pu ra'antipua'ajte í rutevij jíme'e a'ñina í niucari í mej jín tí'ajta, nain jíme'e í mej jín tihua'a'ijmiira. Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén huá'uruuren í ru jetze a'ímej í mej hua'apua mej mi seij mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani. Ayee pu a'ñina jín huaríj, a'ñi pu hua'utéepua'ajte í mej hua'apua.

¹⁶ A'ñi pu ajta jín ayén huaríj tej ti teajtáhua'a a'uté'uu tá'ara'ani í Dios jemi í tej hua'apua a'ñina jíme'e í rutevij í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ayee pu een jín huaríj, a'ñi pu ra'antipua'ajte í tej jín tané'usi'ite'eca'a.

¹⁷ A'ñi pu mú pa'uvé'emej ti í ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ñina jíme'e í niucari í ti jín amua'antuá'ajte'en mi sej a'ímuá a'uté'uuca'a. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej vejl'i seijre'eca'a a'ñina jíme'e í niucari í ti jín ajta hua'utéepua'ajte a'ímej.

¹⁸ Ayee pu'u, Ciríistu'u ta japua huaniú, tej ti, i tej hua'apua, seij tena'a jín í xiéjniu'ucari tiyen jamuan tiu'utaxáj te'ñina jamuan í tej rájya'upua. ¹⁹ A'ñi xu jín caí ché'e se'ñin pú'een í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari a'ñime í mej caí a'ij rumuari, sino xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. Jee xaa ne'u, xu'uri huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²⁰ Najmi'i tu tí'ivaire'e tá'aju'un tñ seij í chí'ij ti tzajta'an é'eseijre'e í Dios. A'ñime í ti hua'utajé í Jesús, majta a'ñime í mej mejmi'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ayée mú tí'ivaire'e muá'aju'un tñ tetej ti japuan ajtaavijhua í jaxu'u. Ajta a'ñin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, a'ñi pu a'ñin pú'een í tetej ti esquineero jín tí'ivaire'e.

²¹ Naími'i tu tí'tavi'iraxi'isin jetzen te'ñina í Ciríistu'u, teajta naími'i tu huatéju'u tá'aju'un tej ti tiyen tí'ivaire'e tá'ara'ani tñ teyuu ti jetzen Dios huírájcati. ²² Seajta mú'een, jetzen a'ñina í Ciríistu'u, mú'een xu seajta tí'ujvi'iraxi'isin sej si siyen tí'ivaire'e xá'ara'ani tñ chí'ij ti jetzen huírájcati í ruxéjniu'uca jíme'e a'ñina í Dios.

3

Pablo pu nu'u a'ñina jín antiújmua'aree ti raateájtuaani a'ñina í niucari huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan

¹ A'ñi nu jín niyen rici inee, i nej i'i Pablo, i nej neajta aiteánami'i ne'ñina jíme'e nej tí'ivaire'e jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús ne'ñina jíme'e nej tejá'amua'ixaate'e mú'een mi sej caí Israel jetze ajtémecan.

² Tij secaí seri ráanamujri'i se'ñina jíme'e ti Dios ayén r'íi tinaateájtuaa a'ñina jíme'e ti ayén tinaa'íjca nej ni tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi. ³ Nu'uri cñ caj tejámuaatá'itiiiri'i a'ñina jíme'e ti Dios naatasejrate mé jéjre'e tí'tí ti pírici í ti rú'avaataca'a í jemin.

⁴ Set'íj ra'ujíiven a'ij nej tejá'amuyuu'use'e ne'ñina jetze i yu'uxari, aj xu xaa yaú'itíee xá'aju'un a'ij nej tiyeú'itie temua'a naa ne'ñina jíme'e ti rú'avaataca'a a'ñina jetze í Ciríistu'u.

⁵ Capu xaa ne'u hua'utasejrate a'ímej í seica í teite í mej caí ché'e ye'e já'ahua'aca'a, í mej jéjca imuá seijre'eca'a. Mí ajta íjii, a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén hua'utasejrate a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi mej mi miyen tiraatévaire'en. A'ñi pu ajta ayén tí'hua'utasejrate a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

6 A'ii pu a'ñn pú'een í ti rú'avaataca'a ti a'ñme í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, ayée pu tihua'aci'iti jamuan a'ñmej í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej mi naími'i anteújsaire'en mej mi miyen 'eene'en mej seij mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi naími'i ra'ancuré'an a'ñna ti te'ataújratiiri'i ti ayén riníche'en a'ñna í Ciriístu'u ti ajta i'i Jesús.

7 A'ij nu jñn niyen te'enteájrupi ne'ñna jime'e nej niyen tí'ivaire'e nej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jíme'en raxa í Dios. A'ñ pu ayén r'i'i tinájcha'ñ a'ñna jime'e ti ayén naatapuaíjve rux'i'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tiu'umuári'en ne'ñna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

8-9 Ayee pu een, nee nu ne'ñn pú'een í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e mecaí í seica í mej cílieen jñn títeté'u'upu'u í Dios jemi. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios ayén r'i'i tinájcha'ñ ti a'ñna jñn tinaa'íjca nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'ñmej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi ráamua'aree a'ij ti een Ciriístu'u jemi ti tí'iseijre'e, ti caí ámitieere'e naíjmi'i tñ na'a tí'ipua'amé ti tí'itaci'iti a'ñna jemi tñ na'a rusén jime'e, nej ni tihua'utá'ixaate'en naíjmi'ica temua'a naa a'ij ti Dios tiraax'i'epi'íntare a'ij ti té'eme a'ñna jime'e í ti rú'avaa. Jéjca imúa tñ na'a ti yú e'iré'ene, a'ñ pu rú'avaataca'a í Dios jemi, í ti nain tiú'utaahuaca'a tñ na'a tí'ipua'amé ti tí'iseijre'e.

10-11 Ayee pu tiraax'i'epi'íntare mej mi miyen ra'antícuuna a'ñna í ti rú'avaataca'a a'ñmej jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi a'ñmej hua'usej í mej tí'ajta u ta japua, majta a'ñmej í mej tí'it'ij jñn antiújmua'aree a'uun ti Dios é'eseijre'e, mej mi miyen ráamua'aree ti caí tí'iseicaj na'a í Dios ti jñn ayén huaríj í rumua'atziira'a jime'e, a'ñna ti jéjca imúa ayén tiraax'i'epi'íntare tñ na'a rusén jime'e. A'ñ pu ari ra'antic'i'í a'ñna jime'e ti a'ñn Ciriístu'u, a'ñna í Jesús ti ajta i'i tavástar'a pú'een, a'ñ pu ta japua huaniú.

12 A'íné tu'uri rá'atzaahuate'e te'ñna, ajta a'ñna jime'e ti a'ñn Ciriístu'u huam'i'í ta jetze me'ecan, a'ij pu jñn ari r'i'iri tej ti caí tí'itzi'ñne'e ja'anáj ti na'a te'uun e'ará'asti í Dios jemi.

13 A'ij nu jñn niyen tejá'amuahuavii, sej caí ruxiéemiste'e a'ñna jime'e nej niyen tirajpuaíjti mú'ejmi jetze me'ecan, a'íné jei'hua pu huápi'i tejá'amuaci'iti ti ayén tí'ineruure.

Ciriístu'u pu nú'u taxe'eve'e

14-15 A'ij nu jñn niyen tífunuta jemin í tej rájya'upua í tej jetzen ra'ancuré'a a'ij ti huataújmua'a seij ajta seij í teitestemua'ame'en, í mej u júte'e é'eseijre'e, majta í mej yen chaanaca japua huachéjme, matíj mana'a pua'amé í teitestemua'ame'en í Dios.

16-17 Ayee nu tí'ijhuavii ti a'ñn Dios ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen se'ñna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e a'ñn Dios ajta ayén r'i'í tejá'amuacha'ñ a'ñna jime'e ti a'ñn amuaaré'epijte a'ñna ti naa je'icáj tí'iseijre'e í jemin, ti ij a'ñn Ciriístu'u a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi, a'ñna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

18 Ayee nu nejta tí'ijhuavii sej si siyen amuacá huaújxe'eve'en nain jime'e, sej si seajta siyen nain jñn te'utáviicua'i se'ñna jime'e sej huápi'i huaújxe'eve'en, sej si seajta á'iyen se'ñna jetze araujca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si ráamua'aree nain jime'e í ti jñn Ciriístu'u já'amuaxe'eve'e. Tíj na'a a'u ti é'eseijre'e aaté'imua, ajtepuá'imua, aac'i'imua, a'ñ pu xaa a'uun e'ará'asti ti ij a'uun amuaax'i'eve'en.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e sej si siyen ráamua'aree í ti jín Círíistu'u já'amuaxe'eve'e, a'íjna ti caí ámitieere'e nain jime'e, tí'ij a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi naíjmi'i tǵ na'a í ti jín Dios amuaanaíjmire'en.

²⁰⁻²¹ Ajta a'ín í ti jeíhua huápi'i raayí'iti ti ayén huárini a'íjna jime'e í tej caí raayí'iti tej rahuavii nusu ti caí ayén titá'amitiejte'e a'íjna jime'e ti a'ín tí'imuari'e í ta tzejta'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an a'u tej e'etítase'iri í jemin. Jamuan a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús, tiché'e tiyen che'atá tena'a rí'i tiraatá'an tǵ na'a ti yú auca'ití a'ame tǵ na'a rusén jime'e. Yee pu icu. Ché'e ayén teja'uré'enen.

4

Naími'i mú seǵ mana'a teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios hua'upuá'ajte

¹ A'íj nu jín, inee, i nej aiteánami'i a'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástarara'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej si siyen rí'i titetújcha'íi a'íj ti tiraavíjte'e a'iné Dios pu amuaatajé.

² Sej si caí tí'itǵ jín á'ujtzaahuate'e sino ayée xu'u cumu sej caí tí'itǵ jín tí'itǵjee. Sej si huá'ancu'uvajxi'ín sej si te'utáviicua'í seǵ seajta seǵ a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

³ Setá'aj huateújca'anen sej si seuj seǵ sena'a teitestemua'ame'en pú'ee'ene'en a'iné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu rí'i tejamuáaseire'esin a'íjna jime'e ti ari amua'anpuá'ajte.

⁴ Ayee pu'u tí'een, a'iné seǵ mu'u í teitestemua'ame'en í mej yen seǵre'e, ajta seǵ pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu che'atá na'a een ti seǵ na'a a'íjna sej jetzen rachú'eve'e a'íjna ti jín amuaatajé í Dios.

⁵ Seǵ pu'u í tavástarara'a, ajta seǵ pu'u a'ín pú'een í tej rá'atzaahuate'e, ajta seǵ pu'u jín í niuucajtze'en í mej jín muá'í'ivijhuaca'a. ⁶ Ajta seǵ pu'u í Dios, í tej naími'i rájya'upua. A'í pu nain jín antiújmua'aree. A'í pu ajta nain jín tí'imuari'e tí'ij nain tiu'unajmi'ire'en. A'í pu ajta naíjmi'i jemi seǵre'e itejmi jemi.

⁷ Ajta itejmi, ayée pu títaatapuaíjve í Círíistu'u seǵ ajta seǵ a'íjna í ti jín rí'i tí'titacha'íca'a a'íj ti a'ín títaax'í'epi'íntari'iri'i. ⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Tí'ij nu'u a'ín a'ujnéj u ta japua,
a'í pu nu'u huaja'uvi'ití a'ímej
ti ij hua'iteáanan naíjmi'ica
í ti hua'utéemua'iti.

A'í pu ajta nu'u hua'uré'epijte a'ímej
í rute'ítestemua'a a'íjna
ti jín rí'i tíhuájcha'íca'a.

⁹ Ajta a'íjna i niuucari ti ayén raxa yee: “A'í pu nu'u a'ujnéj u ta japua”, ¿a'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui ayén huataújmua'a yee a'í pu ajta amuacái yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna ti ayén huataújmua'a.

¹⁰ A'íjna ti yé ve'ecáane, a'ii pu a'ín pú'een í ti a'uun a'ujnéj anná'imua u ta japua ti ij raanaíjmire'en tǵ na'a ti tí'ipua'amé ti nainjapua tí'iseǵre'e.

¹¹ A'í pu a'ín pú'een í ti seica antíhuau, mej mi te'enteárute me'íjna jime'e í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ajta seica, mej mi miyen tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta

seica antíhuau mej mi miyen á'ujujhua'ane'en mej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin, ajta seica, mej mi miyen me'íjna jín antiújmua'areere mej mi r'í'i tihuá'ucha'in í mej e'etiújse'iri. Ajta seica, a'íi pu ayén tihua'utá'a mej mi tihuá'umua'aten í teite.

¹² Aye pu een jín hua'antíhuau mej mi r'í'i huá'uruuren í huá'a tzajta'a í mej huaté'uu í Dios jemi, mej mi a'íime majta tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej mi tiújvi'iraxi'in jamuan í Ciriistu'u. ¹³ Aye pu een jín huarín, aj tu xaa e'ará'asti tej ti seíj tena'a jín rá'antzaahuat'e'en, tej ti tiyen che'atá tena'a ráamua'ati te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Aj tu xaa, nain jín teri huavaújse a'íjna jime'e tej teri tiu'unaíjmire a'íj ti Ciriistu'u titaaxí'epi'íntari'iri'í tej ti tiyen 'eene'en t'íj ajta a'íin een.

¹⁴ Aye pu teajta te'íjna jín huarín, catu ché'e tiyen 'éene'e tá'aju'un mat'íj í ti'iríi mej mana'a tejá'unamuajran, me'íjna jime'e mej caí xi ramua'aree yee ayé pu tí'ixi'epi'in o capu ayén tí'ixi'epi'in. Catu ché'e tiyen cha'a tena'a titeejú'un t'íj í jaitiri ti a'íin eece ayén ráatajchi a'u ti na'a pújme'en. Capu ché'e ri'iríista a'ame mej mi miyen chá'a mana'a titáacuanamuan me'íjna jime'e a'íj ti tihua'aráanajche mej titá'ixaate'en a'íime í teteca í mej raayí'iti temua'a naa mej jín e'ihuácuanamuan me'íjna jime'e ti hua'ítzi na'a pú'een.

¹⁵ Mí teajta iteen, ayé pu ti'ixáata tá'aju'un jé'iyecan jime'e a'iné tétaxe'eve'e. Aye pu een jín huarín, aj tu xaa nain jín tí'avi'iraxi'isin jamuan í ti tamu'úu pú'een, ti i'í Ciriistu'u.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze, naíjmi'ica pu ayén vaujsi'i í rute'ítestemua'a, ajta naíjmi'í mú tiújvi'iraxi'isin nainjapua t'íj mana'a mej antiújna'amiche. Aye pu té'eme a'íjna jime'e mej huaújxe'eve'en seíj majta seíj, ajta a'íjna jime'e mat'íj mana'a pua'amé miyen tí'imuari'e me'íjna jime'e a'íj ti tihua'uc'í seíj ajta seíj.

A'íi mú nu'u jé'cuatze'en seijre'e í Ciriistu'u jemi

¹⁷ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. Aye nu tejá'amua'íjcate'e í tavástara'a jetze me'ecan sej si caí ché'e siyen titetiújcha'íi mat'íj a'íime í mej caí Israél jetze ajtémecan. Capu ti'it'íj vaire'e í huá'amua'atziira'a.

¹⁸ Camu r'í'i tiyeú'ítie, majta a'ímua' mú a'uteájturaa a'u ti caí é'eseijre'e í Dios ti i'í ruuri, a'íjna jime'e mej caí ramua'aree a'íj ti een í Dios jemi me'íjna jime'e mej ra'antaná í ruxéjniu'uca.

¹⁹ Camu ché'e rutévi'ira'a. A'íj mú jín miyen huataúra'a mej miyen huárini a'íj ti tihuá'amitiejte'e, ti'it'í ti hua'aráanajche í huá'a tzajta'a mej mi nain jín tiú'uxana'acira'aten. Majta me'ín, camuché'e á'ujcu'uvée ráahuausin mej majtáhua'a miyen a'íj pua'a huárini.

²⁰ Mí seajta mú'een, caxu siyen raamuá'a se'íjna jemi í Ciriistu'u, sej si siyen che'atá sena'a a'íj pua'a huárini mat'íj a'íime.

²¹ Ayej ne'ase xu'uri ráamua'areeri'í, ti ajta a'íin tejamuaamuá'ate tzáahuati'ira'a jime'e a'íj ti een a'íjna jemi í Jesús.

²² Aye pu tejamuaamuá'ate a'íjna jime'e a'íj sej sejmí'í titetiújcha'íica'a, sej si yá'uhua'axin a'íj sej sejmí'í titetiújcha'íica'a, a'iné ayé pu a'íj pua'a á'amuaruurejca'a a'íjna jime'e ti á'amuaacuanamuajca'a a'íjna í á'amua'atziira'a ti'íhuaitaca.

²³⁻²⁴ Ajta, sej si siyen huaujjécuare'en se'íjna jime'e a'íj sej mé titeu-muámu'a'aree sej si siyen r'í'i titetiújcha'íi a'íj ti tejamuaaxí'epi'íntari'iri'í sej si siyen 'eene'e xá'ara'ani t'íj í Dios ti nain jín ayén rici tzáahuati'ira'a jime'e a'íj ti tiraavíjte'e, ajta a'íi pu urarí'en.

²⁵ A'ij pu jín, ayén ruxe'leve'e sej raatapuá'ajta sej caí siyen tiú'ujcuanamua, sino ayée xu jé'iyecan jín tiraata'ixaate'en í ruxí'ej teví, a'iné naími'i tu sej tena'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en.

²⁶⁻²⁷ Tí pua'a siyen ti'itíj jín huataníniu'ucacu, caxu se'ijna jín ti'itíj jín auteáturaave'en í Dios jemi. Caxu seajta siyen a'ateevi'in sej seri níniu'ucacu ti'itíj jime'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí raatá'asin ti a'ín tiyaaru'u ayén avítzi jín huatasej're'en mú'ejmi tzajta'a.

²⁸ Ajta a'ijna ti ti'inahua'ara, ayée pu ruxe'leve'e ti caí ché'e tí'inahua'aj sino ché'e rumuájca'a jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tiratéva'iri ti ij ayén ti'ití huamuá'tin í ti jín hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij ti'ijviicua'i.

²⁹ Caxu ti'ití xajta ti a'ij pua'a namuaj're'e, ajta ti caí ti'itíj vaire'e sino a'ij xu'u huataxáj í niuucari ti i'í xí'epi'in a'ijna jime'e ti hua'atéva'iri mej mi jaitze'e yáú'itíeé muá'ara'ani a'ij ti tihuá'aturate'e, ti ij ajta r'íi tihuá'utá'an a'ímej í mej ranamua. ³⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tiraatá'an í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ijna ti rujímua'a amuaatéhuii ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amua'irátuaasin.

³¹ Setá'aj raatapuá'ajta nain jime'e í sej jín a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, na'ari í sej jín tí'ijaaxieje'te nusu í sej jín níniu'ucacu ca'ín í sej jín hua'ataj'ivi í teite o sej jín a'ij pua'a tihuá'axa. Nain tíj na'a ti a'ij pua'a een, setá'aj siyen raatapuá'ajta. ³² Setá'aj r'íi titetiújcha'ii, seajta ahuaujúcu'uven seij seajta seij. Setá'aj siyen tiu'utaúruuni'i seij seajta seij a'iné Dios pu ajta tejámuaatá'uuni'iri'i a'ijna jime'e ti Cirístu'u a'amua japua huaniú.

5

A'ij mejye'í r'íi ti'tiújcha'ii muá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios

¹ A'ij xu jín siyen tite'ehuaújca'anen sej si siyen r'íi tite'urar'í'eene'en í ru tzajta'a a'ij ti te'urar'í'en í Dios, a'iné xu'uri yáujmua'ame'en pú'een í Dios ti já'amuaxe'leve'e. ² Setá'aj siyen r'íi titetiújcha'ii se'ijna jime'e sej huaújxe'leve'en a'iné Cirístu'u pu ayén che'atá na'a taataxí'eve. A'íi pu huataújmuai'ivejtaca'a ta jetze me'ecan í Dios jemi. A'iné a'íi pu a'ijna jín r'íi tiraatá'a í Dios, a'ij pu jín ayén éene'e seij're'e tíj muai'ivej'ri ti naa teáar'íe u ta japua a'ijna jime'e ti a'ín ayén ta jetze me'ecan huaniú.

³ Caxu a'atzu raatá'acare'en ti ayén huárini mú'ejmi tzajta'a sej huaújxana'acira'aten na'ari sej ti'ití jín a'ij pua'a huárini nusu sej huápi'i ranecua'atze í tumin. Capu xaa ne'u ayén tiraavíj'te'e mej miyen huárini a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, í ti hua'utehuui í ru jemi.

⁴ Caxu seajta hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixajta niuucari jime'e ti a'ij pua'a namuaj're'e na'ari ti caí ti'itíj vaire'e nusu í mej jín tité'exeehuari'í. Capu a'atzu i'í xí'epi'in mej miyen a'ij pua'a tí'itejeeve sino miché'e r'íi tiraatá'an í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tí'titevistáa a'ijna jime'e ti tiú'ujxana'acira'aten nusu a'ijna jime'e ti a'ij pua'a mé teuúmua'aree ca'ín a'ijna jime'e ti huápi'i raxí'eve'e ti jeihua tí'ijcha'ii, capu ja'anáj raci'iti ti a'ijna a'uun a'uteárute Dios ti é'eseij're'e a'ájna í xicájra'a ti jetzen tiu'uta'ajta a'ijna í Cirístu'u, a'iné a'ín ti huápi'i raxí'eve'e ti jeihua tí'ijcha'ii, ayée pu seij're'e í Dios jemi tíj seij ti ayén rana'amiche ti'ití ti caí Dios pí'rici.

⁶ Caxu raatá'acare'en ti ja'atí amuácuanamua a'ijna jime'e í niuucari ti hua'itzi na'a pú'een, a'iné Dios pu jeihua huápi'i pua'íj'tzi hua'utá'asin a'ímej í

mej miyen tí'ihua'itaca. A'ii mú a'ín pú'een í mej caí rá'astjire'e í Dios. ⁷ A'íj xu jín, caxu hua'ajteánaxcan a'ímej.

⁸ A'ájna'ímua xu seajta siyen titetiújcha'íica'a matíj a'íime í mej tíca'amiste'e á'ujuhua'an. Mí seajta íjii, ayée xu een matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujuhua'an. Ayee xu seri 'een a'ájna jime'e tí Círístu'u a'amua japua huaniú. A'íj xu jín, seuj siyen r'í'í huárini matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujuhua'an.

⁹ Ayee mú xaa ne'u r'í'í titetiújcha'íi í mej néeriste'e á'ujuhua'an mej miyen nain jín rici tí x'í'epi'ín jime'e, majta miyen rici a'íj tí tiraavjíte'e, ajta tí tzáahuatí'ira'a jime'e seijre'e.

¹⁰ Setá'aj seajta ráahuauni sej yaú'ítiée xá'ara'ani a'íj sej r'í'í tiraatá'an í Dios.

¹¹⁻¹² Caxu a'atzu hua'ajteánaxcan huá'a jemi í mej miyen a'íj pua'a titetiújcha'íi í mej tíca'amiste'e á'ujuhua'an, sino ayée xu hua'utasejrate'en tí caí tí'ítíj vaire'e a'íj mej rici, a'íné ayée pu tiu'utévi'írase'e tí ja'atí ayén tí'ixajta a'íj mej avíitzi jín rici a'íime í mej caí ja'atí á'astjire'e.

¹³⁻¹⁴ Mí ajta, naijmi'í pu huatasejre'esin a'íj tí een tí pua'a ja'atí raatétatzavi'í, a'íné a'ájna í tatzari, nain pu jín tí'iseijrata a'íj tí een. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'í tíjín:

Huatájisi mí pej í'í cutzú.

Ajta ajchesi amájna huá'a tzajta'a í mí'ichite.

Ajta a'ín Círístu'u pu muatétatzavi'íra.

¹⁵ Rí'í xu'u mú'een, sej sí siyen r'í'í titetiújcha'íi matíj a'íime í mej r'í'í me títeumuámua'aree. Caxu siyen 'eene'en matíj a'íime í mej seicié me títeumuámua'aree. ¹⁶ Setá'aj siyen ahuaújca'anen sej sí nain jín siyen huárini a'íj tí tí'ixí'epi'ín íjii tí auj huax'í'epi'ín a'íné a'íj pua'a mú miyen rici í mej huáteemua íjii.

¹⁷ A'íj xu jín, caxu seicié me títeumuámua'aree sino ayée xu ahuaújca'anen sej sí siyen yaú'ítiée xá'ara'ani a'íj tí tí'íjxe'eve'e í tavástar'a. ¹⁸ Caxu siyen ta'aruu a'íné tí pua'a siyen huárini, a'íj pu pua'a á'amuaruuren ajta secaí nain jín á'uveti. Mí seajta mú'een, setá'aj nain jín araujca'anen se'ájna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Setí'íj u e'etiújseire'en, setá'aj siyen tí'íhuaúrixaate'en se'ájna jime'e í chui-icari í sej seajta jín tí'icuiina, seajta í sej jín r'í'í tiraatá'an í Dios. Setá'aj siyen tiu'utáchuiica, seajta tiu'utácuina í a'amua tzajta'a sej sí siyen r'í'í tiraatá'an í tavástar'a.

²⁰ Seajta, setá'aj siyen huárini ja'anáj tí na'a sej tí'íjteujtzi'ire'e í Dios í tej rájya'upua nain jime'e tí tí'iseijre'e niuucajtze'en í tavástar'a, a'ájna í Jesús tí ajta í'í Círístu'u.

A'íj mej ye'r'í'í titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej víiche'ejme

²¹ Setá'aj siyen huárini sej siyen huataúra'an sej huaújvaire'en se'íj seajta se'íj se'ájna jime'e sej rá'astjire'e se'ájna í Círístu'u.

²² Seajta mú'een, mí sej víiche'ejme, setá'aj siyen huataúra'an sej siyen che'atá sena'a hua'ará'astjire'en í rucína'astemua'a se'íj seri tirá'astjire'e se'ájna í tavástar'a. ²³ Ayee xu een jín huárini a'íné a'ín í cína'ara'an í 'íita'a, ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aree a'ájna jemi í tí ratévi'ítin tíj ajta a'ín Círístu'u te'entiújmua'aree naijmi'íca jemi í mej e'etiújse'íri í jemin. Ajta Círístu'u pu hua'írátuaasin.

24 Me'ecui xaa, a'iné a'íi mú rá'astjire'le me'íjna í Ciríistu'u a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej mi a'íime í mej víiche'ejme mej mi hua'ará'astjire'en a'íimej í rucína'astemua'a nain jime'e.

A'ij mejye'í r'íi titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej néjne'ichejme

25-26 Seajta mú'een, mi sej huá'acinastemua'a pú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a t'ij ajta a'ín Ciríistu'u t'ihua'utax'íeve a'íimej í mej e'etiújse'iri í jemin. A'íi pu ajta huataúra'a ti huá'm'ini huá'a jetze me'ecan ti ij ajta ru'íjmuua'a hua'utehuui í rute'ístemua'a. A'íi pu hua'ujéjcuare a'íjna jime'e ti huá'ari'iri'í í mej jín auteájturaa í jemin. A'íi pu ajta r'íi huá'uruu í huá'a tzajta'a a'íjna jime'e mej rá'antzaahua me'íjna í niuucari ti a'ín raateájtuaa huá'a jemi.

27 A'íi pu Ciríistu'u ajta huataújtuiire'esin í ru jemi. Ayee mú seíire'le muá'aju'un t'ij ja'at'í ti síicu'uri jín ucaújchejte ti caí a'atzu t'it'ít'ij cámejri'í, ti caí a'atzu huatétzu'uta, ti caí t'it'ít'í tirá'aturaate'e. Ayee mú naa seíire'le muá'aju'un t'ij t'it'ít'ij ti témaxcava'ara'a. Naa mú urarí'ene'e muá'aju'un, majta camu t'it'ít'ij jín a'aturáa muá'aju'un t'í'ij caí ja'at'í t'it'ít'ij jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en.

28 Ayee pu ruxe'eve'e mej mi a'íime í mej neíche'ejme miyen che'atá mana'a tihuá'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a mat'ij majta tiú'ujxe'eve'e í ru jetze. A'ín ti ayén raxí'eve'e í ru'íj, a'íi pu ajta ayén ruxe'eve'e ruse'ij.

29 Ayee pu'u t'í'een, a'iné capu ja'at'í ja'anáj ayén rájcha'íire'eca'a í rutevij, sino a'íi pu t'í'ijmícu'a, ajta r'í'í pu ayén che'atá na'a raaxá'apuai t'ij ajta a'ín Ciríistu'u r'í'í t'ihua'axá'apuai a'íimej í mej e'etiújse'iri í jemin.

30 Teen tu xaa títavi'iraxi jamuan a'íjna í Ciríistu'u. 31 Ayen t'ijín: "A'íj pu nu'u jín, ja'at'í pu ayén mé rúujisin í rutáàta, ajta í runáàna ti ij nu'u huaténe'iche a'íjna jamuan í ru'íj. Majta nu'u a'íime í mej hua'apua, ayée mú nu'u se'ij mana'a teitejra'a pu'een'e muá'ara'ani." Yee pu'u xaa ne'u.

32 A'íi pu pú'een t'it'ít'ij ti huá'pí'í ruxe'eve'e ti ajta avíitzi jín ayén t'í'een. Mí neajta inee a'ij nu jíme'en t'í'ixa ne'íjna í Ciríistu'u, neajta ne'íimej jime'e í mej e'etiújse'iri í jemin.

33 Mí seajta mú'een, set'ij sena'a sej neíche'ejme, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í á'amua'íjste'emua'aca set'ij seajta tiú'ujxe'eve'e í rutevij jetze. Ajta a'íime í mej víiche'ejme, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej hua'ará'astjire'en í huá'acinastemua'a.

6

A'ij mejye'í r'íi titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej yaújmu'a'ame'en pú'een

1 Seajta mú'een, mi sej i'í t'í'iríi, setá'aj hua'ará'astjire'en í ruvaújsimua'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástara'a jemi. 2 Ayen t'ijín: "Patá'aj nu'u r'í'í t'ihua'utá'an í a'atáàta, ajta a'anáàna." A'íi pu a'ín pú'een í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í t'it'ít'ij jime'e ti pua'a ja'at'í ayén ra'ará'astjire'en. 3 Ajta ayén t'ijín: "T'í ij temua'a naa timuá'avaire'en, pej pí pajta nu'u á'ateevi'in pej ruuri puá'ara'ani íiyen chaanaca japua."

4 Seajta mú'een, mi sej huat'í'aya'upua pú'een, caxu muári'eristan í ruyaujmu'a'a jemi mej mi caí huataniú'ucan, sino r'í'í xu tihuá'ucha'in. Sej si tihuá'umua'aten, seajta tihuá'utá'ixaate'en temua'a naa a'ij ti t'í'ijxe'eve'e í tavástara'a.

⁵ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'ivaire'e sej jemi, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ímej í mej íiyen chaanaca japua tejá'amua'ijte'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en setíj seajta tirá'astijre'e tzáahuatí'ira'a jime'e se'íjna í Cirístu'u, a'íjna jime'e sej rí'í huataújsejrata, seajta siyen tí'tiizíne'e ti pua'a secáí nain jín te'ará'asten.

⁶ Setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín tihua'utévaire'en a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e ti pua'a miyen tejá'amuasej nusu mecaí. Setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utévaire'en setíj seajta tiraatévaiire'en se'íjna í Cirístu'u. Setá'aj siyen se'íjna jín araúrasten a'ij ti tí'ijxe'ev'e í Dios nain jime'e a'achú sej ú'ucaca'ane í ru zajta'a.

⁷⁻⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a ruxí'evi'ira'a jime'e tihua'utévaire'en yee cumu tavástara'a jemi xu tí'ivaire'e. Jee xaa ne'u, caxu toteca sena'a jemin tí'ivaire'e a'íné ayée xu ramua'aree ti a'ín tavástara'a ayén tiraatapuajve'esin naíjmi'ica a'ij ti tí'ití huáruu ti í'í xí'epí'in. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín ja'atí ca'anéeri jín tí'imuarí'e nusu ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e.

⁹ Seajta mú'een, mi sej tihuá'ajte'e, ayée xu che'atá sena'a rí'í tihuá'ajcha'íí a'ímej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. Caxu huá'aneche a'íné xu'uri ramua'aree ti a'ín ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, a'íj pu tihuá'ajte'e a'ímej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. A'íí pu ajta tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Ajta í jemin, naími'í xu ruxí'ej 'een, mi sej tihuá'ajte'e, seajta mi sej ca'anéeri jín tí'imíjhuaca.

Jíme'en í tej jín tiu'utése'en

¹⁰ Tíj íjii, setá'aj siyen huateújca'anen a'íjna jime'e sej jetzen araújca'anen í tavástara'a sej nain jín tiu'utémuaitin í muári'eri'ire'ara'an jime'e. ¹¹ Setá'aj rí'í titecaujnan nain jime'e í ti Dios raateájtuua mú'ejmi jemi í sej jín tí'itese'e tíj ajta xantaaru'u ti nainjapua cauñan, sej si te'utáviicua'í nain jime'e ti tiyaaru'u avítzi jín tiraaxí'epí'intare a'ij ti huárini ti amuaatémua'itin.

¹² Ayee xu huárini a'íné catu xaa ne'u a'ímej jamuan tí'itese'eca'a í toteca sino huá'a jamuan a'ímej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej tí'ajta, a'íme í xíéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een, í mej majta títetate'í tí'itíj jime'e ti tíca'amiste'e seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í mej é'eseijre'e u ta japua.

¹³ A'íj xu jín nainjapua cauñan se'íjna jime'e ti Dios raateájtuua mú'ejmi jemi sej si jín tí'itese'e tí'ij a'ájna teja'uré'enen í xicaj ti jetzen huataseijre'en a'íjna ti a'ij pua'a een. Ayee xu huárini ti ij caí a'ín mé jamaútaxin a'u sej a'uté'uuca'a. Seajta mú'een, setí'ij seri raatémua'iti, ayée xu huárini, setá'aj se'uun a'uté'uu pua'acíe xá'ara'ani.

¹⁴ Ayee xu seíire'e xá'aju'un, nain í sej siyen tiu'utaxáj, jé'iyecan xu jín siyen raataxáj. Ajta nain a'ij sej ríci, ayée xu siyen raruuren a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íj pu xaa ayén tejá'muaatévaiire'esin tíj ajta tí'ivaire'e a'íjna í puaasi ti jín avá'ujjí'icie í xantaaru'u, ajta a'íjna ti jín antaújnaamua í rú'taviitze'e.

¹⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a rí'í huaújruuren tíj ajta sej ti rí'éne'e jín ajtaújca'acaite'e ti i a'uun japuan é'eye'ive a'u ti a'ij pua'a jau'én. Setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen te'utáviicua'í sej tihua'utá'ixaate'en í teite se'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'anpuá'ajte'esin. ¹⁶ Seajta se'íjna jime'e, setá'aj siyen huárini, setá'aj nain jín rá'antzaahuate'en í tavástara'a. Ayee xu een jín huarín, mú'een xu raayí'itihua'an sej huateújnan tí'ij caí tí'itíj jín amua'antipua'ajte'en a'íjna í tiyaaru'u.

17 Setá'aj seajta ra'ancuré'an a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee pu tejámuaatéva'iri tíj ajta tiraatéva'ire í xantaaru'u a'íjna ti jín utemúucu'utzi. Ajta i'i, setá'aj siyen ru'itéchueeca a'íjna í chuun ti ruxí'ejta'a ajcamíimjmeé ti amuaatáchuiite'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna ti ruxí'ejta'a ajcamíimjmeé, a'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

A'íné een jíme'e miyen huatéjniuuni, ajta a'ij mej ye'í huárini

18 Setá'aj siyen araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si rahuauca í Dios jemi tí'ij pí na'a se'íjna jíme'e nain ti'ití ti a'ij tejamuá'aturaate'e. A'íj xu jín, seúche'e xu atanéjne'ere. Caxu raxiéehuata sej siyen huá'a jíme'e rahuauca í Dios jemi naíjmi'ica a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi.

19 Setá'aj siyen rahuauca í Dios jemi neetzi jíme'e ti ij a'íin Dios ayén naatá'an a'ij nej niyen tiu'utaxá ja'anáj ti na'a, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í teite, nej ni niyen caí tí'itziíine'e tí'ití jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en se'íjna jíme'e ti é'aviitzi'i a'íjna jíme'e a'ij ti Círístu'u ta japua huaniú.

20 A'íj nu jín neri aiteánami'i ne'íjna jíme'e nej tihua'ixaate'e í teite í Jesús jetze me'ecan. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios jemi nej ni caí tí'itziíine'e tí'ití jíme'e nej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ayén tínaavíjte'e ineetzi nej niyen huárini.

Pablo pu huá'ateujte'e, ajta ra'antipua'ajte

21 Ajta a'íin Tíquico, í ne'ihuaara'a í nej raxí'eve'e ti ayén che'atá na'a té'atzaahuatete'e í tavástara'a jemi netíj inee, a'íi pu caí tí'ití jín até'itzea'ara í Dios jemi. A'íi pu nain tejámuaatá'ixaate'esin sej si ráamua'aree a'ij ti tí'inevaire'e, sej si seajta ráamua'aree a'ij nej rici.

22 Ayee nu een jín mú'ejmi jemi raata'íti sej si ráamua'aree a'ij ti tí'itavaire'e, ti ij ajta a'íin r'í'i tejamuaatá'an.

23 Ché'e Dios hua'utéjpua'ajte'en naíjmi'ica í sej ru'ihuaamua'a. Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círístu'u, miché'e me'ín amuaataxe'eve'en a'íné mú'een xu té'atzaahuatete'e.

24 Ché'e a'ij tihua'avaire'e naíjmi'ica í mej rusén jín raxí'eve'e me'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círístu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Filipos a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ajta a'íjna i Timoteo, iteen i tej ravaire'e te'íjna í Jesus í Cirístu'u, ayée tu tejá'amuayu'use'e naíjmi'lica mú'een, mi sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Jesus í Cirístu'u, majta me'íime í mej tejá'amua'aijte'e, majta me'íime í mej tejá'amuavaire'e ti'itij jime'e. Naíjmi'lica tu tejá'amuayu'use'e mi sej Filipos a'uhuachéjme.

² Ché'e a'íin Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'íin í tavástar'a a'íjna í Jesus ti ajta i'i Cirístu'u, miché'e me'ín rí'i tejá'amuacha'íi muá'ara'ani, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca jetze mi sej mu'íi, sej si x'íepi'in ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

Pablo pu huá'ahuavítze'e a'íime í mej té'atzaahuat'e

³ Jé'ecan nu netémua'ave'e í Dios jemi ja'anáj ti na'a nej huáhuaa í Dios jemi mú'ejmi jime'en net'íjta amua'utamua'aree. ⁴ Ja'anáj ti na'a nej huahuaa í Dios jemi naíjmi'lica jime'e mú'een, jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi net'íjta á'amuaamua'aree.

⁵ Aye'e nu'u caj tí'irici inee a'íjna jime'e í sej naatévai tej ti hua'utá'ixaate'en í teite te'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Senaatévai í jéjcu'a, seajta íjii.

⁶ Nee nu neajta jépi'in tejá'umua'aree ti a'íjna í ti a'utéjche ti rí'i amuáaruuren í a'amua tzajta'a, a'íi pu xaa ne'u raanaíjmire'esin a'íjna xicájra'a jetze t'íj ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Jesús ti ajta ayén ántehuaa í Cirístu'u.

⁷ Aye'e pu tiraavíjte'e nej niyen ti'ihuánmua'aten mú'ejmi jime'e a'iné mú'ejmi nu a'amua jemi á'anca'ane. Ti pua'a niyen í'ínami'ihua, na'ari ti pua'a nej a'íjna jetze huatániuni í niuucari ti a'íjna jetze raxa í Dios, na'ari niyen tiraataxáj yee temua'a pu i'i x'íepi'in amijna i niuucari, naími'i tu ra'ancuré'a'ave í tej jín rajpuaí'tzi, teajta a'achú ti caj taatapuaíjve í Dios.

⁸ Dios pu ramua'aree nej jeíhua a'ij pua'a té'enemua'ate mú'ejmi jime'e. Aye'e nu che'atá a'amua jetze á'anca'ane a'ij ti a'íin ajta a'amua jetze á'ujca'ane a'íjna í Jesus ti ajta i'i Cirístu'u.

⁹ Aye'e nu tí'ijhuavii í Dios jemi naíjmi'i jime'e mi sej ru'ihuaamua'a, sej si jaítze'e huaújxe'eve'en rujímua'a t'ij na'a ti yú auca'ití a'ame, setá'aj caí ti'itij jín auté'itzen, setá'aj siyen raay'í'itihua'an jaítze'e, setá'aj nain jín rí'i mé titeumuámua'aree í Dios jemi.

¹⁰ Neajta nu niyen tí'ijxe'eve'e ti ij ayén amuaatámítiejte'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti ij caí ti'iti a'amua tzajta'a tásiseiirihua'an ti a'ij pua'a een, ti ij caí ja'atí ti'itij jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en a'íjna xicájra'a jetze t'íj yéj uvé'enen a'íjna í Cirístu'u í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

¹¹ Setá'aj siyen huárini ti'iti ti í'ixi'epi'in a'íjna jemi í Jesus ti ajta i'i Cirístu'u t'ij na'a ti yú a'ucá'a. Aj mú mi xaa jeíhua rí'i tiraatá'asin í Dios.

Nain pu nu'u jín tiu'utévaire'esin í Cirístu'u jemi

¹² Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'íjna jime'e, a'ij ti ti'iti náaruu, í net'íj tiu'utévai niuucajtze'en í Dios mej mi jaítze'e ráanamua. ¹³ Pu'uri jéjre'e seijre'e nej námi'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í

Cirístu'u jetze me'ecan. Temua'a mú ramua'aree a'ñime í xantaaru'u í mej racha'í a'ñna tí ve'ecán jín tí'itéjvee, majta í seica. Naími'í mú ramua'aree.

14 Majta í seica í ne'ihuaamua'a, í mej majta tí'ixa í Cirístu'u jetze me'ecan, mu'uri á'ujca'anejca'a me'ñna jime'e nej námi'í. Mu'uri tí'ixa ca'anisíj jime'e. Camu tí'itij jín tí'itziñe'e.

15 Mí majta seica miyen tí'ixa í Cirístu'u jetze me'ecan, a'iné jeíhua mú chueere'e neetzi jime'e, mej néjcha'ñire'e. Majta seica miyen tí'ixa tzáahuatí'ira'a jime'e.

16 A'ñime í mej tí'ixa tzáahuatí'ira'a jime'e, ayée mú rici a'iné mení'ixe'eve'e. A'ñi mú ramua'aree nej námi'í a'ñna jime'e nej ne'ñna jín tí'ixajta'a Cirístu'u jetze me'ecan.

17 Mí majta í seica, a'ñi mú rujñmua'a mena'a a'ij tirájteu mej tiu'utaxáj í Cirístu'u jetze me'ecan. Camu tí'ixa tzáahuatí'ira'a jime'e sino ayée mú tí'imua'atze tí pua'a miyen tí'ixa, aj nu ní jaítze'e tirajpuañtzi na'ame ñiyu nej námi'í.

18 Aru, ¿a'iné í'irini? A'ii pu a'ñin pú'een í tí jaítze'e ruxe'eve'e í mej tí'ixaxa'a í Cirístu'u jetze me'ecan. A'ij nu jín netémua'ave'e. Capu ne jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í tí'ixa, tí pua'a metí'ixajta jé'iyecan jime'e nusu mecaí. Ayej tí'ayajna. Mí neajta inee, jaítze'e nu mááj netémua'ave'e.

19 Aye'e nu'u, nee nu ramua'aree tí x'í'epi'in te'iráame neetzi jemi a'iné mú'een xu rahuavíi í Dios jemi. Ajta a'ñin í xiéjñiu'ucare'ara'an í Cirístu'u, a'ñi pu í ajta naatévai.

20 Jé'ecan nu rachú'eve'e, ayée nu neajta tí'ijxe'eve'e, nej ní caí ja'anáj tí'iteví'ira'a í Dios jemi. Huápi'í nu rax'í'eve'e nej niyen a'ahuánca'ane'en nej niyen r'í'í tiu'utánsejrata mej mí ráamua'aree í nej Cirístu'u nu jetze neca'ane tí pua'a niyen irá'ateeví'in nej í'irúuri ná'ara'ani na'ari nej huámi'íni.

21 Aye'e pu tiná'amitiejte'e inee'tzi, tí pua'a niyen irá'ateeví'in nej í'irúuri ná'ara'ani, nain nu jín tiu'utévaire'esin ne'ñna jemi í Cirístu'u. Mí neajta, tí pua'a neri huámi'íni, nee nu xaa tiu'utémuatí'í ta japua.

22 Tí pua'a niyen irá'ateeví'in nej í'irúuri ná'ara'ani, aj nu xaa ne'u nain tí'isejran a'ij nej tí'imuari'e. Aj nu xaa ne'u tiu'utémuatí'í. A'ij nu xaa caí mua'aree tí'itij tí jaítze'e í'ixi'epi'in, tíj nej irá'ateeví'in nej ruuri nusu nej ca'anacan huámi'íni.

23 Jé'ecan nu ráamua'areerí'í í nexieñiu'uca jime'e. Aru canu xáahuí ramua'aree tí'itij tí jaítze'e na'aráanajche. Jé'ecan pu ayén ne'astí á'aye'í nej á'ura'ani neatá'aj a'utevé'e ná'ara'ani í Cirístu'u jemi. Jaítze'e pu í'ixi'epi'in tzíte'e nej á'ura'ani. 24 Mí ajta jaítze'e pu a'amua jetze ruxe'eve'e nej ruuri ná'ara'ani.

25 Ayej ne'ase, ayén tí'ayajna nej yen huacaí ná'ara'ani. Ayen nu huacaí na'ame sej sí jaítze'e rá'antzaahuate'en, sej sí jaítze'e huaájtemua'ave'en.

26 A'ij pu jín netí'ijtáhua'a yé huacaí ná'ara'ani a'amua jemi, jé'ecan xu huataájtemua'ave'esin, seajta r'í'í tiraatá'an í Cirístu'u tí í'í Jesús, a'iné a'ñi pu naatévai inee'tzi.

27 Me'ecuí xaa, huápi'í pu ruxe'eve'e sej siyen huárini a'ij tí tiraavíjte'e, setj tiráanamujri'í se'ñna jetze í niuucari tí jetzen raxa í Dios. Tí pua'a ne'uun a'atanén nej tejámuaatá'ixaate'en na'ari nej yé'umua'ati ye'imua, ayée nu raxí'eve'e nej ní ráamua'aree sej seuj té'atzaahuate'e naíjmi'í. Setá'aj naíjmi'í tiu'utése'en tí íj caí ja'ati amuaamuá'itín sej sí caí ché'e rá'atzaahuate'en í niuucari tí jetzen raxa í Dios.

28 Mú'een xu caí siyen tihua'itziine'e setiu'utatése'e sej ti'huaúrixaate'en huá'a jamuan í mej amuájcha'íire'e. Ti pua'a siyen huárini, aj mú xaa ráamua'aree mej huatéepua'are. Mi seajta mú'een, Dios pu amua'irájtuaani.

29 Ayee pu'u na'a, a'iné Dios pu amuaatá'a sej rajpuajítzi xá'ara'ani Ciriístu'u jetze me'ecan, seajta rá'antzaahuat'e'en. 30 Ayee tu teri taxí'ej anti'uuve te'íjna jime'e setij amuacaícan naasej í nej jín tí'itese'eca'a, seajta seúche'e xu ranamujran nej tí'itese'e naúche'e.

2

Ciriístu'u pu nu'u tí'ití jín tí'itëveeca'a, aj pu í antíraa í júte'e

1-2 Mú'een xu Ciriístu'u jetze ruca'ané í a'amua tzajta'a. A'í pu ajta rí'i amuaatá'aca ti a'ín já'amuaxe'eve'e í Ciriístu'u sej si xí'epi'in huárini, a'iné xu'uri ra'ancuré'evi'iti í xiéjniu'ucare'ara'an, seajta seica xu ti-huá'umua'atziire'e, seajta xu seica á huá'acu'uve. A'íj nu jín á'amua huavii sej rí'i tinaatá'an nain jime'e, sej si siyen ruxí'ej tíu'umua'ati temua'a naa naíjimi'i, sej si siyen ruxí'ej titehuaújxe'eve'en, sej si ruxí'ej tirájteuve'en seíj ajta mi seij, sej si mú'een rujímua'a ráahuaani.

3 Ché'e caí ja'ati rusej rájteuve'en í ti jín ahuaújtzaahuat'e'en. Ajta ché'e caí ja'ati teúura'ate'e, sino ché'e a'ín ayén tiraatámietje'en ti jaitze'e tí'ivaire'e í seij caí a'íjna. 4 Ché'e caí ja'ati a'í na'a rahuauca a'íjna í ti jetzen ruxe'eve'e rusej, sino ché'e ajta raatévaire'en í seij a'íjna jime'e ti ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e.

5 Setá'aj siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati a'íj ti tiu'umuá'aj a'íjna í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús.

6 Ajta a'ín í Ciriístu'u, ayé pu i'éene'e i'í Dios, capu ayén tirá'amietje'te'eca'a ti ayén titeúura'ate'e ti ayén aúche'e ruxí'ej'eene'en í Dios jemi. 7 Sinu áa pu tí'ití'á'a í ruxí'evi'ira'a jime'e í ti jín tí'itëvee já'araa u ta japua. Aj pu i a'ín huasejre tíj í ja'ati mej tí'ira'ajte'e. Ayee pu huanú'ihuaca'a tetj iteen.

8 Ajta pu ayén tevi pu'éene'e tetj iteen. Ajta a'ín, capu ve'ecán jín tí'itëveeca'a, sino huataúra'a ti huámi'ini. Huami'í, ícu, í cúruu jetze. 9 A'íj pu jín Dios anti'ímua ra'antítuaa. Aj pu i raatá'a ti te'enteároute tí'itíj jime'e ti jaitze' ve'ée caí máaj tí'iti.

10-11 A'íj pu jín, a'íjna xicáara'an jetze tí'íj te'entipua'ajte'en nain, matí'ij ráamua'aree tíjín: "Pu'uri tí'ajta í Jesús", aj mú xaa títnutaxi'in naími'i í mej é'esejre'e u ta japua, majta í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua, majta í mej é'esejre'e u tajete, matá'aj naími'i miyen raataxáj yee: "A'í pu tavástar'a pu'een a'íjna í Jesús ti i'í Ciriístu'u." Ayee mú me'íjna jín huarín, aj mú mi rí'i tiraatá'asin í Dios í tej rájya'upua.

A'íme í mej té'atzaahuat'e'e miyen nu'u tí'ivaire'e mej hua'utátatzavi'í í mej yen a'uchéjme íyen chaanaca japua

12 Seajta mú'een, mi nee á'amua'ixe'eve'e, ja'anáj ti na'a nej á'ucatii a'amua jamuan, ja'anáj ti na'a, ayé xu huaríj netj tejamuá'ixaa. Seajta íjii, nej yé ímuá huatáca, setá'aj siyen che'atá sena'a huárini. Seúche'e xu siyen rijca, a'íj nej tejámua'ixaat'e'e. Setá'aj raanaíjmire'en í ti auj tejamuá'aturaate'e a'amua tzajta'a. Rí'i xu'u mú'een nain jime'e, sej si caí tí'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

13 Ayeé pu'u, a'iné Dios pu amuaatá'aca í ca'aníjra'a, sej si siyen rijcaa í ti í'ixí'epi'in a'ij ti a'ín tira'aráanajche. Ajta a'í pu tejámuaatévaire'esin sej si raanaíjmire'en.

14-15 Naíjmi'i tíj na'a ti ayén ruxe'leve'e sej siyen huárini, setá'aj caí jíme'en runiúuste'e, na'ari sej caí jíme'en a'ij pua'a tíúj'ixaate'e tí'ij caí ja'atí t'ítí jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en.

Sej si seajta tí'iterí'ene'en í a'amua tzajta'a, sej si siyen teitestemua'ame'en pu'éne'en xá'ara'ani í Dios, sej si caí tí'ítíj jín auteáturan í Dios jemi, íiyen chaanaca japua sej huápuaseaaruve'en huá'a tzajta'a í mej a'ij pua'a tí'íteteite, í mej caí xí'epi'in me títeumuámua'aree. Seajta huá'a tzajta'a á'uciine sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari tí jín Dios taajéjcuare'e ítejmi.

Ayeé xu se'íjna jín huarín, mú'een xu huaseíjre'en á jéjre'e huá'a jemi í teite. Xíee sej cu mú'een hua'atátzaví'ira a'íime.

16 A'íj nu jín ahuántzaahuat'e'sin ne'ájna xicáara'an jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Círístu'u. Ayeé nu niyen ahuántzaahuat'e'sin tí jé'ecan naa tináavai nej ne'íjna jín tí'ítese'eca'a, ajta ayén naa tináavai ne'íjna jime'e í nej tiu'umuáriej.

17 Mú'een xu tiu'utámuaí'ivejta se'íjna jime'e sej tí'ívaire'e í Círístu'u jemi, seajta se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e. Ajta, tí pua'a méneje'icatan ayajna mej mí raanaíjmire'en í sej jín seri siyen tiu'utámuaí'ivejtaca'a, naúche'e nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej a'atzu tejámuaatévai. Mú'ejmi nu jetze netémua'ave'e.

18 Seajta mú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huaújtemua'ave'en, seajta neetzi huatá'an í nej jín huatántemua'ave'en.

Jíme'en a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Epafrodito

19 Ajta, tí pua'a ayén neetá'acare'en í nevástara'a a'íjna í Jesús, ayéé nu raxí'leve'e nej ca'anacan Timoteo tiu'uta'ítí'í mú'ejmi jemi nej ní huatántemua'ave'en netí'ij ráamua'aree a'ij tí tejá'amuavaire'e mú'ejmi. 20 Capu mé'e ja'atí ayajna tíj amíjna tí ayén che'atá na'a tí'imua'atze netíj ínee, tí ajta ayén rahuauca tzáahuatí'ira'a jíme'e a'íjna tí a'amua jetze ruxe'leve'e.

21 Mí majta mí seica, naími'í mú rahuauca í tí huá'a jetze ruxe'leve'e. Camu a'atzu rahuauca í tí jetzen ruxe'leve'e í Círístu'u tí í'í Jesús. 22 Aru xu'uri mú'een ramua'aree tí a'ín Timoteo, pu'uri tiu'utaseíjrataca'a tí caí auté'ítze a'iné pu'uri tinaatévai a'íjna jíme'e nej tihua'utá'ixaa í niuucari tí jíme'en raxa í Dios. Jé'ecan pu tiu'umuáriej ne jamuan tíj seij yaujra'an tí'imíjhuaca jamuan í táatajra'an.

23 A'íj nu jín néjxe'leve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi netíj neri ráamua'areere a'ij tí ye'í tinaatévaire'esin íneetzi. 24 Mí neajta ínee, naúche'e nu rachú'leve'e í nevástara'a, nej ní nesej ca'anacan a'atanén.

25 Ajta, ayej ne'ase, ayéé pu ruxe'leve'e nej amuacaícan mú'ejmi jemi raata'íte í ne'ihuaara'a, a'íjna í Epafrodito. A'í pu a'ín pú'een í sej mú'een neja'uta'ítí'irí'í íneetzi jemi tí a'ín tinaatá'an tí'ítí tí ná'aturaate'e. A'í pu tiu'umuáriej nee jamuan, teajta naíjmi'í tu tiu'utése'eca'a. 26 Jé'ecan pu xaa á'amuaseíjramí'í. Ajta a'ij pua'a raatá'a a'íjna jíme'e í sej ráamua'areerí'í tí a'ín tíjcuí'íneca'a.

27 Ayej xaa ne'u tí'ayajna tí tí'icuí'ica'a. Tín pu huam'í'í. Mí ajta, Dios pu rá'acu'uvejca'a a'íjna. Ajta ayén che'atá na'a ná'acu'uvejca'a íneetzi nej ní caí nexiéemiste'eche'e. Pu'uri naací'í í nej jín rajpuatízi ná'aye'í.

²⁸ A'íj nu jín neri jaítze'e raxí'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi sej si huaújtemua'ave'en setí'íjtáhua'a raaseíj. Mí neajta inee, nej ni caí ché'e niyen tí'inexieemiste'e.

²⁹⁻³⁰ Setá'aj ra'ancuré'evi'itín í tavástar'a'a jetze me'ecan. Setá'aj huaújtemua'ave'en a'íjna jemi í Epafrodito. Seajta rí'í tihuá'ajcha'íica í teteca t'íj amijna, se'íjna jime'e ti t'ín huam'í'í ti tí'imuari'eca'a í Círístu'u jetze me'ecan. A'í'í pu ayén huataújtuaa ti huámi'íni t'í'íj tináavaire'en ineetzi. Capu ayén tejamuaac'í'í mú'ejmi sej si siyen huá'íni a'íné sej caí yé já'ahua'aca'a.

3

Jíme'en a'íjna ti xaa tí'ivaire'e í Dios jemi

¹ Pu'uri íjii, ne'íhuaamua'a, setá'aj huaújtemua'ave'en jemin í tavástar'a'a. Nu'uri niyen tejámuaata'ítí'írí'í. Nu'uri neajtahua'a nena'a tejá'amua'ítí'í. Capu né'una'aviste'e neetzi jemi nej niyen ríci, a'íné a'í'í pu á'amua'aj a'ame.

² Rí'í xu'u mú'een, a'ímej jemi í teteca í mej miyen á'ujuhua'an mat'íj í tzi'íci í ti caí ja'ati huá'ajye'emua. A'íj mú' pua'a ríci a'í'ime í teteca, mej ruhuá'íra'a ajtasí'íche. Metiú'ítz'íte'e, micu.

³ Mí teajta iteen, a'íi tu a'íin pú'een í tej tanavíj a'antisí'íche tzáahuatí'íra'a jime'e. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í'í pu xaa taatá'aca í tej rí'í tiratá'acare'en í Dios. Jé'ecan tu jetzen huatátatemua'ave'esin í Círístu'u ti ajta í'í Jesús. Teajta iteen, catu xaa rá'atzaahuate'e tel'íjna jime'e í tej rájteu í tatzajta'a.

⁴ Tí' pua'a sej ayén tirá'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e ti rá'atzaahuate'e a'íjna í ti tirájteu í ru zajta'a, ché'e a'íin ráamua'aree ti jaítze'e ayén tiraavíjte'e ineetzi jemi.

⁵ Tí'íj teumé'eca aráhuaica xicaj nej jetzen huanú'ihuaca'a, mena'antisí'íche'aca'a í nenavíj jetze. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee yaújmua'ame'en a'íjna í Israél teecan. Neajta í'í huáacíxa'ara'an a'íjna í Benjamín teecan. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee hebreo pú'een. Ayee nu huanú'ihuaca'a. Neajta nu huan'aniuuca jín tí'ixaxa'a. Jíme'en a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moises teecan, nee nu í'í fariseo.

⁶ Ayee nu rí'í huápi'í tí'itese'eca'a ne'íjna jime'e í neye'írá. A'íj nu jín a'íj pua'a tihuá'ajtea'axí'íca'a í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í Jesús. Neajta, canu ja'anáj tí'ítíj jín auteájturaa a'íjna jime'e í nej tíjye'íracaa'a. ⁷ Nain a'achú ti caj tí'ípua'amé, jé'ecan pu ne jetze ruxe'eve'eca'a í nej nejmi'í tíjye'íracaa'a.

Ajta íjii, ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí ché'e tí'ítíj vaire'e a'íjna jime'e nej neri ravaire'e ne'íjna í Círístu'u. ⁸ Ajta á'íyen, í ti jaítze'e ruxe'eve'e, a'íj ti tí'ítí tináací'ítí'íche'e, pu'uri ayén tiná'amitiejte'e tíjín yee tíu'ítz'íte'e. Niché'e yee mé rúhua'axín.

A'íi pu'u, jé'ecan pu jaítze'e tineetéva'íri nej ráamua'ati ne'íjna í nevástar'a'a, a'íjna í Círístu'u ti ajta í'í Jesús. Ne'íjna jime'e í Círístu'u, nain nu mé huahuá'axi. Cu xíee, xa'íri ti cu pú'eenen a'íjna ti ajmí'í na'aránajche'aca'a. Ayee pu tiná'amitiejte'e íjii ti ayén een jime'e. Nee nu mé rúuríxi ne'íjna jime'e nej ni tiu'útémua'ítín í Círístu'u jemi.

⁹ Ayee nu'u tí'imua'atze ne'íjna jime'e, nej ni huatévée ná'ara'ani í Círístu'u jemi, nej ni caí tí'ítí jín auteáturan í Dios jemi. Canu ché'e niyen tí'imua'atze yee nee nu rí'í tí'ítevíj ne'íjna jime'e nej yee nain jín ra'ará'astíjre a'íj ti té'axa í

yu'uxari jetze, sino ayée pu tirá'amitiejte'e é Dios é nej rí'i tí'itevij, a'íjna jime'e nej rá'atzaahuat'e é Ciriístu'u.

¹⁰ A'íi pu a'íin pú'een é nej raxí'eve'e neatá'aj ráamua'ati ne'íjna é Ciriístu'u, neajta ráamua'ati é muári'eri'ira'a é ti jín Dios ra'ajjá é Ciriístu'u huá'a tzajta'a é mi'ichite, neajta rajpuaítzi na'ame é Ciriístu'u jamuan, nej ni niyen seíre'e ná'ara'ani tǵ a'íjna é Ciriístu'u tí'ij huam'í'i.

¹¹ A'íj nu jín rachú'eve'en nej raatá'ase a'íjna xicáara'an jetze mat'í'ij a'itácíne é mi'ichite ti pu'a'a necaí a'ij huárini inee.

A'íj pu nu'u tí'itese'e ti ayén tira'ará'asten ti jíme'en Ciriístu'u raatá'aseca'a

¹² Caxí nu xaa ne'u raatá'aseca'a ne'íjna é nej caí xi auté'itze'ara'an; canu neajta xí nain ra'ará'astijre. Naúche'e nu huátien nej ni raatá'ase ne'íjna é ti jíme'en naatá'aseca'a é Ciriístu'u ti i'í Jesús ti ij a'íin huatéúra'ate'en ineetzi.

¹³ Ne'ihuaamua'a, canu niyen tejá'amua'ixaate'e yee nu'uri raanaíjmire, sino ayée nu'u rici: canu ché'e niyen ne'íjna jín tí'imua'atze yee é tu'uvé'eteajti sino netí'itese'e nej ni raatá'ase é ta'amuájca.

¹⁴ Ayee nu een jín rici, nej ni raatá'ase a'u ti a'utavií é júm'ínari, nej ni tí'iti huamuá'itín é ti jín Dios né'ejee u júte'e é Ciriístu'u jemi, a'íjna jemi ti ajta i'í Jesús. ¹⁵ Naími'i a'achú tej caj tí'ipua'amé é tej teri vaujsi, tiché'e tiyen che'atá tena'a tiú'umua'ati. Na'ari caí ti pu'a'a siyen seicié tiú'umua'ati tí'itij jime'e, ti caí ayén tejámuaavíjte'e, Dios pu tejámuaatasejírate'esin.

¹⁶ A'íj tu'u, tiché'e tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna jime'e é tej teri raatá'aseca'a.

¹⁷ Ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen tí'ihuaúritiejte'en netíj rici inee. Seajta mú'een, ayée xu tiú'umua'ati se'íjna jime'e é mej miyen rici a'ij tej teja-muá'ixaa. Neajta nu xaa huányeinixi ne'íjna jime'e é nej neri'itíhua'a niyen tejá'amua'ixaate'e.

¹⁸ Rí'i xu'u mú'een, a'iné mu'íi nu tejámuaatá'ixaa, ne'íjna jime'e é nej neri'itíhua'a niyen tejámuaatá'ixaate'esin, neajta nu neyeínen ne'íjna jime'e, é mej mu'íití seicié miyen tí'imua'atze. Ayee mú rici, cu xíee mej cu rájcha'íire'e é Ciriístu'u ti a'íin huam'í'i é cúruu jetze.

¹⁹ Ayee pu tihúa'aci'iti é mej yá'urieeni é huá'axiejniu'uca ti auj ruurica'a. Me'ehuaújpua'arixí'isin, micu. Jaítze'e pu huá'a jetze ruxe'eve'e mej jeíhua tiú'ucua'ani. A'íj pu jín hua'axaye pu pú'een é huá'a Dios. Majta miyen á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e é mej jín tiu'utatévi'ira'ata. A'íi mu'u jetze tiú'umua'ati a'íjna ti é'esejre'e íyien chaanaca japua.

²⁰ Mí teajta iteen, a'úu tu é'eme'ecan u ta japua. Teajta jé'ecan tu rachú'eve'e ti a'uun e'icáanen a'íjna ti tu'irájtuaani, é tavástar'a, a'íjna é Jesús ti i'í Ciriístu'u.

²¹ A'íi pu seicié táaruuren tǵ na'a a'íin ratéhua'ira'a ti naa seijre'e, a'íjna é rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, é ti jín tiu'utémuá'itín naíjmi'i ti yé seijre'e íyien chaanaca japua, ajta naíjmi'i ti án é'esejre'e u ta japua.

4

Tej nu'u rí'i huátaruuren é tavástar'a jemi

¹ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a é nej já'amua'axe'eve'e. Jé'ecan nu á'amua'ejram'í'i, a'iné mú'een xu a'íin pú'een é nej jín huatántemua'ave'e, é nej raamuá'iti. Xa'ahuaújca'anen mí ru tzajta'a sej si tiu'utévaire'en seúche'e é tavástar'a jemi, mú'een mí nej já'amua'axe'eve'e.

² Nee nu huá'ijee amámeej, ne'íjna í Euodia, neajta ne'íjna í Sintique, mej mi antiújcí'ipiire'en mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani í tavástara'a jemi.

³ Pajta mú'ee, mi pej xaa neetzi jetze ajtévaire'e, nee nu muahuavii í pej hua'utévaire'en amámeej í uuca, a'iné a'íi mú majta najtévaire'eca'a ineetzi, tet'íj tihua'utá'ixaate'eca'a í niucari ti jín Dios tu'irájtuuaani. Majta jetzen rajtévaire'eca'a a'íjna í Clemente, majta huá'a jetze mi seica í mej neetzi jetze najtévaire'eca'a. Ayeepu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze a'íj mej ánte'arua mej mi a'uté'uu muá'ara'ani ruurican tíj na'a rusén jime'e í Dios jemi.

⁴ Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, sehuaújtemua'ave'e mú'een í tavástara'a jemi. Neajtahua'a nu tejámuaatá'ixaate'esin yee: Sehuaújtemua'ave'e.

⁵ Setá'aj naímí'í siyen tiráamua'aree sej caí tí'iti teúura'ate'e, sino será'uvicuá'í temua'aa naa a'ímeej í mej seicé tí'imua'atze. Pu'uri yé vejli'í huatéjvee í tavástara'a.

⁶ Caxu tí'imujca tí'itij jime'e, sino nain xu tiraata'ixaate'en í Dios jemi a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e, setá'aj raatáhuavii nain jime'e, seajta r'í'í tiraatá'an í Dios.

⁷ Aj pu xaa Dios amuaatá'asin í sej jín r'í'í huárini í ru tzajta'a. Capu ja'ati ramua'aree a'íj ti ye'í tí'iri'iri ti ayén r'í'í tejamuaatá'an í ru tzajta'a. A'íj pu xaa Dios amuaatépu'a'ajte'esin í á'amuaxiejniu'uca, ajta í á'amuaamua'atziira'a a'íjna jime'e í sej jetzen aráu'jca'ane í Ciríistu'u ti í'í Jesús.

Mej nu'u r'í'í tiú'umua'atzi me'íjna jetze ti x'epi'in een

⁸ Seajta á'iyen, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze tí'iti ti ayén tí'ayajna, na'ari tí'iti ti ayén raavíjte'e sej si r'í'í tiraatéjtuuaani nusu tí'iti ti ayén raavíjte'e ti tiráaci'iti se'íj.

Seajta siyen jetzen tiú'umua'ati tí'iti ti jé'iyecan, ca'ín tí'iti ti naa seijre'e. Ti pu'a'a tí'iti tí'ixí'epi'in na'ari ayén tiraavíjte'e sej r'í'í tiraata'ixaate'en, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati.

⁹ Ajta, tí'iti ti na'a nej tejamuamuá'ate, nusu tí'iti sej ra'ancuré'a neetzi jetze, na'ari nej tejámuaatá'ixaa, setá'aj siyen huárini. Ajta a'íin í Dios pu amuaatévaire'esin sej si naa r'í'í titeeté'uuca.

Jíme'en í mej jín raatapuaijve

¹⁰ Jé'ecan nu huatántemua'ave'e í nevástara'a jemi, ne'íjna jíme'e í sej seajtáhu'a'a sena'a na'utámua'areeri'í. Mú'een xu ramua'areereca'a tázite'e tí'iti ti ná'aturaate'eca'a. Ayeepu'u, capu tejamuatá'a a'íj sej ye'í tinaatévaire'en.

¹¹ Canu niyen tí'ixa yee canu a'íj tí'ijviicuá'í. Canu xaa ne'u. Nu'uri raar'í'ire a'íj nej tirá'aviicuá'íran ne'íjna jíme'e a'achú nej caj tí'ituaave.

¹² Nee nu ramua'aree a'íj nej ye'í huárini ti pu'a'a nej caí a'íj tí'ijviicuá'í nusu ti pu'a'a yee netí'ituaave inee. Nee nu neri raar'í'ire nej nain jín tiu'utému'a'itín ne'íjna jíme'e í nej juxa na'ari ti pu'a'a ne'í'icua. Ajta ti pu'a'a tí'iti na'avé'eturaate'en, na'ari ti pu'a'a necaí tí'itij tícha'íi, neajta niyen raar'í'ire nej tiu'utému'a'itín. ¹³ Nain nu jín tiu'utému'a'itín, ne'íjna jíme'e nej Ciríistu'u jetzen aránca'ane.

¹⁴ Mí seajta mú'een, x'epi'in xu huaríj se'íjna jíme'e sej siyen tinaatévai íiye nej a'íjna jín tí'iteese'eca'a.

¹⁵ Seajta mú'een, mí sej Filipos é'eche, xu'uri ramua'aree a'íj ti 'eene'e set'íj xa'ichu'í te'ará'aste amuacaícan í sej c'íj rá'antzaahua í niucari ti jíme'en raxa í Dios.

Netí'ij neri huiiramé'eca ne'újna Macedonia, mú'een xu'u naatévai se'íjna jime'e í tej najmí'i tiu'umuáriej. Mú'een xu xaa tinaatapuaíjve ineetzi. Seajta mú'een xu te'encuré'a neetzi jemi. A'u ti na'a mú'újse'irihua'a mi seica, camu a'atzu miyen huaríj setíj mú'een.

¹⁶ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a a'ujna Tesalónica, caxu seij sena'a tineja'uta'ítí'irí'i a'íjna jime'e í ti tiná'aturaate'eca'a.

¹⁷ Canu xaa rahuauca sej seajtáhua'a tinaatá'an, sino a'ij nu'u huauca í ti tejamuáaci'íti aúche'e. ¹⁸ Nain nu neri ancuré'a. Neajta xaa ne'u jaítze'e aúche'e. A'iné Epafrodito ari tinaatá'a a'achú sej caj tineja'uta'ítí'irí'i, jeíhua nu tí'ijcha'íi neri í sej tineja'uta'ítí'irí'i. Yee pu 'een tíj muai'ivéjri ti naa teáarí'e, ti naa 'een, ti ra'aráanajche í Dios.

¹⁹ Ajta a'íin í Dios í nej tí'ijvaire'e, a'íi pu nain tejámuaatapuaíjve'esin rux'evi'ira'a jime'e a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e. Ayee pu tejámuaatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e, a'iné a'íin pu nain tí'ijcha'íi jamuan a'íjna í Cirístu'u, í ti i'í Jesús.

²⁰ Tiché'e jé'ecan tiraataatéjtzí'ire í Dios, a'íjna í tej rájya'upua. Tiché'e rí'i tiraataxáj tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayajna.

A'íjna ti jín ra'antipúa'ari

²¹ Setá'aj hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan najmí'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin Cirístu'u huá'a japua huaniú.

Majta í ne'ihuaamua'a í mej ayajna huateí, a'íi mú majta huá'ateujte'e. ²² Najmí'i í mej yé huateí ayajna, í mej yé huaté'uu í Dios jemi, a'íi mú á'amuateujte'e tzíte'e, a'íime í mej huá'a jetze ajtéme'ecan í huá'ateitestemua'a a'íjna ti i'í César.

²³ Ché'e a'íin í tavástar'a, a'íjna í Cirístu'u ti i'í Jesús, ché'e a'íin rí'i tejá'amuacha'íi á'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Colosas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, í nej i'í Pablo, nee nu neajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í ti tihua'uta'aíj a'íjna í Jesús, í ti ajta i'í Ciríistu'u. Ayee nu tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, a'íné ayée pu tí'ijxe'eve'e í Dios. Jamuan ne'íjna í ne'ihuaara'a, a'íjna í Timoteo, ayée nu tejá'amuayu'use'e mi sej Colosas é'eche, mú'een mi sej a'uté'uu í Dios jemi.

Ayee tu tejá'amuateujte'e mú'een, mi sej seúche'e té'eviicua'i, se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u. Ché'e a'ín í ti tá'iya'upua í ti i'í Dios, ché'e amín rí'í tejá'amuacha'í á'ara'ani, ché'e ajta amua'anpuá'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca tzajta'a.

Pablo pu huá'ahuaviitze'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e

³ Ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii te'íjna í Dios, í ti rájya'upua a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e, jé'ecan tu tátemua'ave'e í Dios jemi. ⁴ Ayee tu rici te'íjna jime'e tej teri yá'umua'areeri'í sej nu'u rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u ti i'í Jesús, seajta nu'u jeíhua huá'ixe'eve'e naíjmi'íca í mej a'uté'uu í Dios jemi.

⁵ Ayee xu ríjca, a'íné seúche'e rajchú'eve'e se'íjna í ti Dios á'amua'ine'e í ta japua. Tet'íj cai xi tejamuatayú'use, mú'een xu seri sejmí'í ráanamujri'í se'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios a'atzáahuatí're'e jime'e. ⁶ A'íjna í niuucari ayén che'atá na'a huataseíjre mú'ejmi jemi tíj ajta huataseíjre nainjapua í chaanaca. Ayee pu seijre'e teite tzajta'a tíj ciyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a.

Ayee pu che'atá na'a tí'iruure mú'ejmi jemi. Tíj aúche'e na'a set'íj amua-caícan ráamua'areeri'í iye'ehuaritiéecan jime'e ti Dios tzíte'e rí'í á'amuacha'í tíj na'a a'ín niuucari te'utéjche ti rí'í amuáaruuren. ⁷ Naíjmi'í tíj na'a a'íjna, a'íj pu tejamuamuá'ate a'íjna í Epafras ti ta jamuan tí'ivaire'e. Jé'ecan tu rax'í'eve'e te'íjna. Ajta a'ín, huápi'í pu ta jetze me'ecan tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi. Capu tí'ítíj jín ateáturaaveca.

⁸ A'íj pu ajta ari titaatá'ixaa í sej rí'í huápi'í ru'ihuaamua'a seijre'e se'íjna jime'e sej jetzen aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁹ A'íj tu jín, catu ja'anáj raatapuá'ajtaca'a tej Dios tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e. Nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tíj amín titaatá'ixaa, ayée tu rici. Dios tu tí'ijhuavii ti í a'ín tejamuáamua'aten nain jime'e sej si ráamua'aree a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sej si temua'a mé titeumuámua'aree, ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuaatá'an sej si ráamua'aree a'íj sej ye'í huárini e'ehuaritiéecan jime'e temua'a naa.

¹⁰ Ayee tu een jín tí'ijhuavii sej si siyen huárini a'íj ti tihua'uvíjte'e a'ímej í mej ramua'ate a'íjna í tavástar'a. Teajta sej si siyen rí'í raatá'an se'íjna jime'e í sej jín tí'imijhuacare'e. Setá'aj siyen éene'en tíj ciyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a. Ajta sej si jaítze'e raayí'tihua'an a'íj ti een í Dios.

¹¹ Ché'e Dios amuaatá'an nain í ca'aníjra'a í á'amuatzaajta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í tej jín rí'í tira'utaseíjra. Aj xu si jetzen aráu'jca'anejsin

sej si te'utáviicua'i, sej si seajta seuj raachú'eve'en a'ij ti ti'tí' á'amuaruuren, sej si seajta huaújtemua'ave'en.

¹² Aye'e xu een jín tí'ijteujtzi'ire'e xá'ara'ani í ti tá'iyá'upua, a'iné a'í' pu amuaatá'a sej si ra'anuré'an se'í'jna í ti tejamuáaci'iti sexu'ijmé'en a'ájna a'ut' ja'anáj ti na'a huáneeri'i. Aye'e pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti sej ajta mi sej tí' ayén tihua'aci'iti í seica í mej huate'uu í Dios jemi.

¹³ Aye'e pu té'eme, a'iné a'í' pu tu'irájtuaa a'ujna a'u ti a'utíca'a ja'anáj ti na'a tí'ij caí ché'e títa'ajte'en a'í'jna ti a'uun antiújmua'aree. Dios pu taja'aráavi'ti a'ujna a'u ti tejé'ajta a'í'jna í yaujra'an ti huápi'i raxí'eve'e.

¹⁴ Aye'e pu tiu'utanájchitaca'a í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi a'í'jna jime'e ti a'ín yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'i, ajta títaatá'uuni'iri'í í tej jín auteájturaa í jemin.

Dios pu nu'u ta'anpuá'ajte a'í'jna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i ta jetze me'ecan

¹⁵ Ajta a'ín í yaujra'an, a'ii pu a'ín pú'een í tej jetzen ráamua'aree a'ij ti een í Dios í tej caí rasise'i. A'ii pu ajta a'ín pú'een í ti amuacaí seijre'eca'a tí'ij caí xi mé'e jé'e tí'tí'ijca'a. ¹⁶ A'í' pu jamuan Dios nain tiú'utaahuaca'a, tí'ij na'a tí'ipua'amé' í ta japua ti tejé'eseijre'e, ajta tí'ij na'a pua'amé' ti tejé'eseijre'e íy'en chaanaca japua, nain í tej rasise'i, ajta nain í tej caí rasise'i.

Majta me'ín í xié'jniu'ucari í mej tejé'ajta u ta japua, Dios pu nain huá'utaahuaca'a a'achú mej pua'amé. Aj pu i hua'antíhuau mej mi miyen che'atá mana'a tiu'utévaire'en í ta japua matí'j tajtúhuani, a'ajhuáase, muaya-jtúmuua'a ti ve'é, pixcaa muayúu, ajta tenáantzi. Nain pu tiú'utaahuaca'a jamuan í Ciríistu'u, ajta Ciríistu'u pu hua'ancuré'evi'ti.

¹⁷ Ciríistu'u pu ayén seijre'eca'a tí'ij caí xi mé'e é'e tí'tí'itaca'a. Ajta nain pu Ciríistu'u jetze arájca'ane ti ij te'utáviicua'iran. ¹⁸ A'ii pu a'ín pú'een í ti ve'ecán jín antiújmua'aree ruteítetemua'a jime'e, a'í'mej í mej té'atzaahuat'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti jetzen tiu'uné'j nain ti tí'iseijre'e, ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti amuacaí a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'í'chite. A'í' pu jín ayé'e pu éene'e á'ara'ani ti jaitze'e ve'et'í a'ame nain jime'e.

¹⁹ Aye'e pu'u, ra'aránajcheca'a í Dios ti Ciríistu'u ayén che'atá na'a éene'e á'ara'ani í ruxí'ej Dios nain jime'e. ²⁰ Ajta, ra'aránajcheca'a ti Ciríistu'u jamuan hua'uté'jpu'a'ajte'en í mej rájcha'íre'e mej mi r'í'í titeeteáturan í Dios jemi. Najjmi'lica a'í'mej í mej ta japua tejé'eseijre'e, majta a'í'mej í mej yen seijre'e íy'en chaanaca japua, a'í' pu hua'uté'pua'ajtaca'a a'í'jna jime'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire í ruxuure'e í cúruu jetze, tí'í'ij huamí'i ta jetze me'ecan.

²¹ Seajta mú'een, amuacaí, caxu xi'epi'ín éene'e í Dios jemi, seajta rájcha'íre'eca'a í a'amua tzajta'a se'í'jna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijr'í'irejca'a. ²² Mí' ajta Dios pu ari amua'anpuá'ajte a'í'jna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i jetzen í cúruu. Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú a'í'jna jime'e ti tirajpuajtzcica'a í ru jetze. Aj pu i amua'avi'itín í Dios jemi, mú'een mi sej a'ut'é'uu xá'aju'un jemin. Caxu ché'e ja'anáj tí'tí'ij jín auteáturan í Dios jemi. Capu ajta ja'at'í mú'ejmi jetze tí'tí'ij jín te'upuá'ajte'esin.

²³ Aye'e pu té'eme ti pua'a seuj te'utáviicua'i sej té'atzaahuat'e, ajta ti pua'a secaí ya'uhua'anan í sej seuj rachú'eve'en a'ij ti tí'ixaxa'a í niucari ti jín Dios amua'irájtuaani. A'ii pu a'ín pú'een í niucari í mej meri tihua'utá'ixaa nainjapua. Mí' neajta inee, Dios pu ajta ayén tinaa'íjca nej ni ne'í'jna jín tiu'utévaire'en.

Pablo pu nu'u a'ljna jín antiújmua'aree ti hua'utévaire'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi

²⁴ Ajta íjii, nee nu huatántemua'ave'e ne'ljna jime'e ti ayén tejámuaatéva'irihua'an í nej jín tirajpuaíjtzi na'araa. Neajta niyen raanaíjmire'en í ne jetze jime'e í ti telá'atura mej mi ráamua'aree a'lj í tirajpuaíjtzica'a a'ljna í Ciríistu'u. A'lj nu jín nehuá'avaire'e a'ímej, í ti jín Ciríistu'u antiújmua'aree, a'íme í mej í'li teitestemua'ame'en. ²⁵ Nee nu xaa te'enteájrupi ne'ljna jime'e ti jín Dios ayén tinaa'ljca nej ni niyen huárini a'lj ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare. A'lj nu jín tejámuaatá'ixaate'esin nain jime'e í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁶ A'ljna í niuucari, a'íi pu a'ín pú'een í ti rú'avaa ti Dios ramua'areereca'a avílti jime'e, ajca'ihuá'ímua, nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene. A'íi í mej amuacaícan é'echejca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a a'lj ti Dios rínliche'en. Aru íjii, pu'uri tihua'utá'ixaa mé jéjre'e huá'a jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi. ²⁷ Ayeé pu raaxí'epi'intare í Dios ti tihua'utá'ixaate'en mé jéjre'e mej mi ráamua'aree ti jé'ecan pu naa seijre'e a'ljna í ti rú'avaa huá'a tzajta'a í teite í mej miyen a'uchéjme nainjapua, íiyen í chaanaca japua. A'íi pu a'ín pú'een í Ciríistu'u ti a'amua tzajta'a é'eseijre'e. A'íi pu ajta amuaatá'asin sej si raseijran ti jé'ecan pu naa seijre'e í Dios jemi.

²⁸ Teajta iteen, ayée tu tihuá'ixaate'e í teite a'lj ti ti'itíj huáruu a'ljna í Ciríistu'u. Naíjmi'ica tu r'íi ti'ixáate'e, teajta iye'ehuaritiéecan jín tu ti-huá'amua'aten mej mi ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti tiu'utátuiire'en pua'a ayén ti'ayajna nusu caí. Ayeé tu een jín rici tej ti urar'í'ene'acan jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ljna xicájra'a jetze tet'íj huá'anv'ítin naíjmi'ica í Ciríistu'u jemi.

²⁹ A'lj nu jín niyen ca'anín jín tí'imijhuaca, neajta niyen tí'itese'e nain jime'e a'achú ti caj t'inetá'aca í ca'aníjra'a, neajta nain jín í nej jín á'anca'ane.

2

A'lj pu nu'u té'ujmua'ate a'ímej jemi í mej Colosas a'uchéjme

¹ A'lj nu jín niyen raxí'eve'e sej si ráamua'aree nej a'amua japua tí'itese'esin jeihoa. Ayeé nu che'atá nena'a huá'a japua tí'itese'e a'ímej í mej Laodicea é'eche, neajta a'ímej í mej caí ja'anáj naaseíj neneerime jetze.

² Ayeé nu een jín rici mej mi huateújca'ane í ru tzajta'a, mej mi ma-jta naíjmi'í ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa me'ljna jime'e í mej huaújxe'eve'e ru'ímua'a. Ayeé nu raxí'eve'e ti tihuá'aci'iti ti'ití ti jé'ecan tihua'utéva'irihua'an mej mi yaú'itíeé muá'ara'ani nain jime'e, mej mi majta ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ljna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íi pu a'ín pú'een a'ljna ti í'li Ciríistu'u. ³ Naíjmi'í í ti ruxe'eve'e tej ti r'íi mé titeu-muá'mua'aree, jaítze'e pu titaatéva'irihua'an caí tumín ti rú'avaata teásta'a. Ajta a'ín í Ciríistu'u, a'íi pu taatá'asin tej ti yaú'itíeé tá'ara'ani nain jime'e, tej ti ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e.

⁴ Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan a'ljna jime'e í niuucari í ti caí jé'iyecan jín namuajre'e. ⁵ Canu xaa ye'eche a'amua jamuan, sino ayée nu ye'ímuá yé huaca. Capu amín a'lj. Jéihua nu amua'atamuá'areeri yú ne tzajta'a, cu xíee nej cu vejlí'i a'utéjvee mú'ejmi jemi. Jé'ecan nu huatántemua'ave'e ne'ljna jime'e nej neri ramua'aree í sej r'íi ru'ihuaamua'a temua'a naa, Seajta te'utáviicua'í se'ljna jime'e í sej rá'atzaahuate'e se'ljna í Ciríistu'u.

Dios pu nu'u hua'unañmire'e í Cirílistu'u jemi

⁶ A'íné xu'uri autéjhuii sej rá'antzaahuate'en se'íjna ti a'ín pú'een í ti i'í tavástará'a, a'íjna Jesús ti ajta i'í Cirílistu'u, setá'aj siyen rí'í titeeté'uuca a'ij ti tiraavíjete'e a'íjna jemi. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jetze ucarute í sej rájteuni í Cirílistu'u jemi sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i t'íj c'iyej ti ajtanána'ajme tété'imua chuaata'a. Xu'uri c'íj caj yaú'ítie í Cirílistu'u jemi. Setá'aj siyen ti-huaújmua'aten sej si yaú'ítiee xá'ara'ani nain jime'e, sej si jaítze'e te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e a'ij mej meri tejamuamuá'ate. Setá'aj seajta huápi'i tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁸ Rí'í xu'u mú'een, caxu hua'atá'acare'en mej amuaatémua'ítin seica jime'e niuucari í mej jín tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tejamuá'ari'í í sej jín té'atzaahuate'e me'íjna jime'e a'ij mej tirájteu rujámua'a, í niuucari ti caí tí'ít'íj vaire'e. A'íjna, í mej tí'ixaxa'a, camu a'ij tirájteu í Cirílistu'u jemi, sino ayée mu'u tejá'amua'ixaate'e me'íjna jime'e í mej rujámua'a mena'a tirájteu, na'ari í mej jín tí'imua'ata me'íjna jime'e í mej rájye'írajca'a í jéjca.

⁹ Ayee pu'u, a'íné nain t'íj na'a ti Dios een, a'í pu huateájturaa í Cirílistu'u jemi í ru jetze. ¹⁰ Ajta Dios pu ayén amuaañmire í Cirílistu'u jemi sej si ruuri xá'ara'ani jemin. Ajta a'ín í Cirílistu'u, a'í pu a'ín pú'een í ta'anájca huá'a jemi mat'íj mena'a pua'amé'é'esejre'e í xiéjniu'ucari í mej te'áijta, majta a'íime í mej títeté'u'upu'u u ta japua.

¹¹ Seajta mú'een, xu'uri ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej ra'antisí'icheca í runavij. Mi seajta, caxu ra'ará'aste se'íjna jime'e í mej teteca miyen amuáaruu í rumuájca'a jime'e sino Cirílistu'u pu'u ayén ra'ará'aste mú'ejmi jetze me'ecan t'í'ij huam'í'í í cúruu jetze. A'í pu nain amuá'ari'í'iri'í í sej jín a'ij pua'a rijca ti ij caí ché'e tejámuuata'áijte'en í a'amua jetze.

¹² Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tejamuáaruu set'íj huámuai'ívijhuaca'a. Xiee sej cu mú'een ava'ujnáa í Cirílistu'u jamuan. Ayen che'atá na'a t'íj sej mú'een a'itá'íine í mi'ichite tzajta'a jamuan í Cirílistu'u. Ayee pu een a'íjna jime'e sej mú'een rá'atzaahuate'e se'íjna jime'e í muári'eri'í'ira'a Dios ti jín ra'ájaj a'íjna í Cirílistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹³ A'ájná'imua, ayée xu'éne'e í ru tzajta'a, seúche'e xu mi'ichite pu'éne'e í Dios jemi, se'íjna jime'e í sej auteájturaa u Dios jemi, seajta se'íjna jime'e í mej caí miyen amua'antisíjchixi í á'amuanavi jetze. Mi ajta j'íi, Dios pu ajtahua'a amuaatat'iste í á'amuaxiejniu'uca sej si a'uté'uu xá'ara'ani í Cirílistu'u jamuan. Nain pu ari tejámuuata'á'uni'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin. ¹⁴ A'í pu xaa ra'uré'uu a'íjna ti té'eyu'usi'ihuaca'a, í ti jetzen rá'axajta'a í niuucari ti jime'en téjmi jetze tí'ít'íj jín te'ujpuá'ajte, í tej jime'en té'echa'íca'a. A'í pu antipua'ari'í'ira'a a'íjna jime'e tí'rá'utatai'í cúruu jetze jamuan a'íjna í Cirílistu'u.

¹⁵ Majta me'ín í xiéjniu'ucari í mej tí'áijta, majta í mej títetate'í ta japua, Cirílistu'u pu huajá'uriiri'í í mej jín antiújmua'areereca'a. A'í pu ajta hua'utaté'í'iraste mé jéjre'e. Hua'ave'ejápuajmé'e, pu a'iteájraa. Hua'utéemua'í'iti a'íjna jime'e ti huam'í'í í cúruu jetze.

Mej nu'u ráahuauni a'íjna ti íjute'e é'eme'ecan

¹⁶ A'íj pu jín, miché'e mi caí á'amuaumaire'e me'íjna jime'e a'ij sej tiú'ucua'ani, a'ij sej ye'í titeeyé'en, nusu a'íjna xicá'jra'a ti jetzen ayén nu'u ruxe'eve'e sej tiú'uyesten ti te'ute'ítien í máxcira'í, na'ari ti te'ará'asti ja'anáj

mej ruse'upi. ¹⁷ Naíjmi'i tǐj na'a ti ayén tí'een, cu xiee ti ja'atí huácien jetze á'u'che'ecan. Ayee pu tí'ivaire'e tej ti tiyen ráamua'aree a'ij ti teja'ur'é'enejsin.

Mí ajta, í ti xí'epi'in tǐn, a'li pu a'ín pú'een, a'íjna í Ciriístu'u. ¹⁸ Majta me'ín í mej hua'aráanajche mej ruciinive'e jéjre'ecitze'e, a'íme í teteca mú nu'u tihua'utateújtzi'ire'e a'ímej í mej títetateí í ta japua. Mí seajta mú'een, caxu hua'atá'acare'en miyen tejamuá'ari'iran me'íjna jime'e í sej seri raamuá'iti í Dios jemi. A'íi mú xaa ruciinive'e me'íjna jime'e mej mi nain tiu'utaxáj a'ij mej nu'u tiu'useíj a'ij ti tí'een u ta japua. Majta jeíhua ahuaújtzaahuate'en me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í mej rujímua'a mana'a tirájteu. ¹⁹ Mu'uri mé rúurie me'íjna í ta'anájca í tej jetzen airáneajxi'in, í tej jetzen arátaca'ane tej ti tiyen che'atá tena'a naími'i huavaújse'en a'ij ti Dios titatá'aca tǐj ajta tíjviri'iraxi'in í cari táata'a jamuan.

²⁰ Casi'i mú'een, Ciriístu'u pu a'amua japua huaniú tǐ'ij huamí'i, ajta camu ché'e tejá'amua'ajte'e me'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í seica í teteca. Tí pua'a ayén, a'iné een jín siyen che'atá sena'a tǐ'ijri'ire matǐj í seica í mej miyen tǐ'ijxe'eve'e mej tejámuaata'ajte'en me'íjna jime'e a'ij mej meri tǐ'ijri'irejca'a.

²¹ Ayee mú tejá'amua'ixaate'e tǐjín: "Caxu ra'ajtamuá'amuuate'en. Caxu ra'ajtácua'an. Caxu ra'ajtémijhua'an."

²² Naíjmi'i tǐj na'a í niuucari ti ayén een, naími'i pu jime'en raxa ti'ití ti anti'pua'ari a'íjna jime'e í mej raaxín. ²³ Ayej xaa ne'u, ayée pu tihua'amitiejte'e ti i'í xí'epi'in ti pua'a ja'atí ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í niuucari ti ayén een. Ci xiee rǐ'i mú mé titeumuámua'aree, cu xiee ti ti'itiá'a í ti jín ti'itíveeca'a ruxǐ'evi'ira'a jime'e, cu xiee puaíjtzi pu raatá'an í ru jetze.

Mí ajta, capu ti'itǐj vaire'e sino ayée pu'u mej mi huataúra'an rujímua'a mana'a micu.

3

A'ij mej nu'u ye'í huárini a'íme í mej té'atzaahuate'e

¹ Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios í sej seri seajtáhua'a huatarúu jamuan í Ciriístu'u. A'íi j pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e í ti tejé'eseijre'e u ta japua a'u ti Ciriístu'u nain jín antiújmua'aree u Dios jemi.

² Setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tejé'eseijre'e u ta japua. Caxu siyen sena'a tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tǐ'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri huácuii u Ciriístu'u jamuan. Ajta, Ciriístu'u pu amuaaté'ine u ta japua u Dios jemi u sej jín ruuri xá'ara'ani jemin.

⁴ Ajta a'ín u Ciriístu'u, a'íjna tej jetzen arátaca'ane tej i'í ruuri, tǐ'ij a'ín huataseijre'en mé jéjre'e, aj tu ti tiyen che'atá tena'a huataseijre'en jamuan. Nain pu ayén naa tǐ'iseíjre'e á'ame huápi'i mej mi naíjmi'i naa rǐ'i tira'utaseíj.

Jime'en í mej mejmí'i tǐ'ijri'irejca'a, ajta í ti jécuaan jín seijre'e

⁵ A'íi j pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta naíjmi'i tǐj na'a ti a'ij pua'a een, ti a'amua jetze aiirániineica. Caxu huá'a jamuan jí'ipite'en u sej caí naíjmi'i jí'ipi. Caxu ché'e siyen rijca í ruxána'acire'e jime'e. Caxu seajta taúra'acare'en ti tejámuaata'ajte'en í a'amua jetze ti aiirániineica. Caxu ché'e rahuauca í ti a'ij pua'a een.

Seajta i'í, caxu tí'imujche'e. Ja'atí ti ayén tí'imujche'e, ayée pu che'atá na'a een u Dios jemi tǐj a'íjna í ja'atí ti raná'amiche'e í ti caí Dios pú'een.

⁶ Pu'uri teja'ur'é'enejsin ti 'utévatzisín í puaíjtzi huá'a japua í mej caí me'íjna jín ra'ará'astijre'e í Dios. Jé'ecan mú tirajpuaíjtzi muá'aju'un.

⁷ Seajta mú'een, ayée xu amuacaícan rijca'a nain jime'e ti a'ij pua'a een, set'ij seúche'e rá'astejca'a nain ti ayén. ⁸ Ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej ti'icaúra'ari'i najjmi'i t'íj na'a ti ayén een: Caxu níniu'ucacu, ni caxu rújaaxiéevi'ira, ni caxu ruté'axi'i, ni caxu a'ij pua'a éene'en, ni caxu a'ij pua'a tihuá'ixaate'e huá'a jemi í teite. Caxu seajta a'ij pua'a tí'ixajta.

⁹ Caxu tí'iru'ixaate'e hua'itzi jime'e sejí ajta sejí, a'iné xu'uri raata-puá'ajtaca'a se'íjna ti mí'ime'ecan ti ú'usejire'eca'a í a'amua jetze. Seajta nain mé úurieeni a'ij ti ye'í rijca'a a'íjna ti mí'ime'ecan. ¹⁰ Ari mú'een, xu'uri tí'ihuájchejte se'íjna jime'e ti tí'irí'een, ti tí'ijéjca. Dios pu auj amuaajéjcuare'esin í a'amua tzajta'a sej si siyen éene'e xá'ara'ani t'íj a'íjna ti amuaateájtuaa íyien chaanaca japua, sej si nain jín ráamua'ati.

¹¹ Ajta í Dios, capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí Israél jetze ajtémecan nusu ti pua'a í'í Griego pú'eeen'en. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e ti pua'a peri ra'ará'aste pe'íjna jime'e mej mua'antisjchecha'a á'a navij nusu pecaí. Capu amín a'ij ti pua'a a'ímuá pé'eme'ecan, na'ari sejí chuér'a japua pe'eche. Capu ajta a'ij í'irini ti pua'a seica pej jemin tí'ivaire'e na'ari pej piyen tihuá'ajjte'e í seica. Aye pu'u, Cirístu'u pu xaa a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e. Nain pu jín ra'ará'asten. Ajta a'ín pu huateáturaasin huá'a tzajta'a í ruteítestemua'a a'u ti na'a mej mena'a a'uchéjme.

¹² Aye pu'u, Dios pu amua'antíhua'u. Xu'uri hua'té'uu jemin, ajta a'í pu amua'ixe'eve'e. Sej si siyen huárini a'ij ti tiraavjíte'e. Setá'aj ahuaújcu'oven sejí seajta sejí. Setá'aj r'í'í huá'acha'í'í í seica, caxu á'ujtzaahuat'e, caxu seajta ruciinive'e. Setá'aj siyen te'utávii'cu'í tí'ití ti a'ij tejá'amuaruure.

¹³ Setá'aj siyen rá'uviicua'í sejí seajta sejí. Setá'aj seajta tiu'utaúruuni'í ti pua'a sejí rájaaxiejte'en í rux'í'ej teví. A'iné tavástara'a pu ari mú'ejmi tiu'utá'uuni'irini, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utaúruuni'í sejí seajta mi sejí.

¹⁴ Ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máa níuucari, setá'aj siyen huaújxe'eve'en. A'ii pu a'ín pú'een í sej jín avajsejítare'en sej si sejí sena'a teitejra'a pu'éene'en xá'ara'ani. Ajta, a'í pu amuaanaíjmire'esin.

¹⁵ Ché'e Cirístu'u amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a sej si ru'íhuamua'a xá'ara'ani temua'a naa. Aye pu tejamuaatajé í tavástara'a sej si siyen x'epi'ín éene'e sejí ajta mi sejí, a'iné naími'í xu ruseáxu'itare'en. Seajta siyen tí'ijtéujtzi'ire'en í Dios.

¹⁶ Setá'aj siyen tiú'umua'ati jéhua se'íjna jime'e í níuucari ti jíme'en raxa í Cirístu'u sej si ráamua'aree a'ij sej tihuá'umua'aten í seica, a'ij sej ye'í r'í'í mé titeumuámua'are'en sej si tihuá'a'ixaate'en nain e'ehauritiéecan jime'e. Seajta chuiicari xu jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios. Aye xu tiu'utáchuiica í ru tzajta'a se'íjna jime'e chuiicari ti yu'uxari jetze mé'ecan, nusu chuiicari ti Dios jetze raxa, na'ari tí'ití ti r'í'í amuaatámua'atziite í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁷ Aye pu'u, setíj sena'a tí'ixa, setíj sena'a rici, setá'aj siyen huárini nain jíme'en níuucajtze'en í tavástara'a a'íjna í Jesús. Setá'aj tiraatateújtzi'ire'en í Dios í tá'iyá'upua jamuan í Cirístu'u.

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuat'e a'ímej jemi í teite

¹⁸ Mú'een, mi sej víiche'e, setá'aj ra'ará'astjire'en a'ímej jemi á'amucinastemua'a, a'iné ayée pu tiraavjíte'e í tavástara'a jemi. ¹⁹ Seajta mú'een, mi sej neiche, setá'aj r'í'í tihuá'ajcha'í'í xá'ara'ani temua'a naa a'ímej í sej huajá'uvi'itin. Caxu a'ij tihuá'ajeeve.

20 Seajta mú'een, mi sej hua'atáatajmua'a, setá'aj siyen nain jín hua'ará'astijre'en matíj mena'a tejamuá'ixaate'en a'íme í ruvaújsimua'a, a'iné a'íi pu r'íi tiraatá'asin a'íjna í tavástarara'a.

21 Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a, caxu huápi'i hua'ajteá'axi'i a'ímej í ruyaujmua'a mej mi caí a'ij pua'a té'ujmuajte.

22 Seajta mú'een, mi sej tí'íjti'ire'e, setá'aj nain jín ra'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'aijite'e. Setá'aj siyen tiu'umuári'en temua'a naa setíj sena'a tiraayí'iti a'iné mú'een xu rá'atzaahuate'e se'íjna í tavástarara'a. Caxu raata-puá'ajta se'íjna jime'e t'í'ij caí mé'e já'ahua'a a'íjna í ti tejá'amua'aijite'e. Seica mú miyen rici. Aj mú caj tí'imuari'e ti pua'a a'ín ti tihuá'aijite'e ti huá'asejira. Ayee mu'u rici mej mi r'íi raatá'an.

23 Mí seajta mú'een, setíj sena'a rici, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'umuári'en tzáahuati'ira'a jime'e setíj tiraatévaire'enche'e se'íjna í tavástarara'a. Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en mej mi amuaaséij a'íme í teteca.

24 Xu'uri ramua'aree ti a'ín tavástarara'a, a'íi pu ajta tejámuaatanájchite'esin í ti rujímua'a. Aúche'e pu tejá'amua'íiti a'íjna sej raamuá'íiti, a'iné a'íi pu a'ín pú'een í sej tí'ijvaire'e a'íjna í tavástarara'a ti ajta i'í Ciríistu'u.

25 Mí ajta, a'ín í ti a'ij pua'a rici, ayée pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'ijci'iti. Ruxí'ej pu tihuá'aruuren í Dios jemi, capu ja'atí jaítze'e rí'en caí í seij í jemin.

4

1 Seajta mú'een, mi sej tihuá'aijite'e, setá'aj tihua'utapuaíjve'en tíj na'a í ti ruxe've'e, tíj na'a ti ayén tiraavíjite'e ti tihuá'aci'iti. Ayee xu huárini a'iné xu'uri ramua'aree ti se'íj ajta tejá'amua'aijite'e mú'ejmi. Júte'e pu é'esejire'e a'íjna.

Jíme'en í ti te'entipua'ari, ajta í ti jíme'en ca'aníjra'a hua'utá'asin

2 Setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi. Caxu a'ij ruaaca. Seajta mú'een, seúche'e tí'ijteujtzi'ire'e í Dios. 3 Seajta, setá'aj siyen seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e ti ij Dios ayén taatasejrate'en a'ij ti ye'í tí'íti huáruuren tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari, tej ti te'íjna hua'utasejrate'en í Ciríistu'u, a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'íj pu jín, nu'uri aiteánami'i.

4 Seuche'e xu seajta rahuaviira í Dios jemi neetzi jime'e nej ni e'ehuauritiécan jín tihuá'a'ixaate'en a'ij ti tiraavíjite'e nej niyen rici.

5 Ayee xu rijca mú'een, caxu ché'e sena'a á'ujuhua'ane'en huá'a jamuan í mej caí té'atzaahuate'e, sino ayée xu'uri rijca matíj teite í mej r'íi metíteumuámua'aree. Ja'anáj ti na'a tí'íriri sej siyen huárini í ti i'í xí'epi'in, ayée xu'u rijca. 6 Setá'aj r'íi hua'atá'acare'en se'íjna jime'e sej siyen tí'ixaxa'a, mej mi me'íjna jín ráamu'aree í sej caí ruci'nive'e. Seajta siyen tihuá'a'ixaate'en mej mi huajíxin, mej mi rí'éene'e muá'ara'ani.

Jíme'en í ti te'entipua'ari

7 Ajta a'ín í Tíquico a'íjna í ta'ihuaara'a í Ciríistu'u jemi, a'íi pu tejámuaatá'ixaate'esin nain a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. Jéihua nu raxí'eve'e nemíjna. A'íi pu ari r'íi tiná'avaí ara'axcáacan jime'e. Capu ja'anáj á'ítzee. Ajta, naíjmi'i tu tí'ivaire'e í tavástarara'a jemi. 8 A'íi j nu jín neraata'íiti mú'ejmi jemi ti ij ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'itavaire'e, ti ij r'íi jamuaatá'an.

9 Neajta nu jamuan raata'íiti ne'íjna í Onésimo, í ti mú'ejmi jetze ajtème'ecan. Jé'ecan tu teajta raxí'eve'e te'íjna í ta'ihuaara'a. Capu ajta ja'anáj á'ítzee. A'íi mú nain jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti tí'iruure iijecuí.

¹⁰ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'íí mú á'amuateujte'e, amuacaícan a'íjna í Aristarco ti ajta ayajna aiteánami'i nee jamuan, ajta a'íjna í Marcos, ti i'i neuseáíra'an pírici a'íjna í Bernabé. Xu'uri ramua'aree a'íj sej ye'í huárini a'íjna jíme'e, ti jíme'en yee ti pua'a a'íin a'ur'éenen mú'ejmi jemi a'íjna í Marcos, setá'aj ra'ancuré'evi'itín temua'a naa.

¹¹ Ajta a'íin í Jesús, í ti ajta ayén ántehuaa tíjín Justo, a'íí pu ajta á'amuateujte'e. A'íime í mej huaíca, a'íi mu'u a'íin pú'een í mej Israel jetze ajtémecan, í mej miyen neetzi jetze té'ejtévaire'e tej ti tiyen ti-hua'utá'ixaate'en í teite jíme'en í Dios ti ti'ajta íyén chaanaca japua. Jé'ecan mú r'íí naatá'a ineetzi.

¹² Ajtahua'a sej pu á'amuateujte'e, a'íjna í Epafras. A'íí pu ajtémecan mú'ejmi jetze, ajta pu ravaire'e a'íjna í Jesús ti i'i Ciriístu'u. Ja'anáj ti na'a pu tí'itese'e a'íjna jíme'e ti rahuavii í Dios jemi mú'ejmi jíme'e, sej si te'utáviicua'i, sej si caí ti'itíj jín auteáturan, sej si seajta ra'ará'astijre'en nain jíme'e a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios. ¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ííjna í Epafras, jé'ecan pu tí'itese'e mú'ejmi jíme'e, ajta a'íimej jíme'e í mej me'uun a'uchéjme, a'ájna já'ahua'a Laodicea, majta í mej sej jetze é'eche í chajta'a a'ájna Hierápolis. ¹⁴ A'íí mú majta á'amuateujte'e, a'íjna í Lucas, í ti tihuá'ahua'ate, í tej raxí'eve'e, ajta a'íjna í Demas.

¹⁵ Setá'aj siyen hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan a'íimej í ta'ihuaamua'a Laodicea mej a'uchéjme, seajta se'íjna í Ninfas. Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'íimej í mej e'etiújse'iri a'u ti é'eche í Ninfas.

¹⁶ Set'íj seri ra'ujjíve se'íjna i yu'uxari sej si naíjmi'i ráanamua, setá'aj siyen tiu'uta'íte mej mi hua'utánamuajriste'en a'íime Laodicea mej é'eche. Ajta í sej í yu'uxari, Laodicea ti é'eme'ecan, setá'aj seajta ra'ujjíve'en sej si seajta naíjmi'i ráanamua. ¹⁷ Seajta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Arquipo yee: "R'íí pepu'u mú'ee, pej pi nain jín ra'ará'asten í tavástar'a ti tímuaa'íjcate."

¹⁸ Inee, i nej i'í Pablo, a'íj nu jetze já'amuateujte'e a'íjna i nej ra'uyú'uxaca'a nemuajca'a jíme'e. Caxu yá'uhua'anan í nej aiteánami'i. Ché'e a'íj tejá'amuaaire'e. Ayee pu icu.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti seij

A'í mú huá'ateujte'e í mej Tesalónica e'etiújse'iri

¹ Inee Pablo, ajta a'ijna i Silvano, ajta a'ijna i Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej Tesalónica é'eche, sej seajta tiújse'iri í Dios jemi, seajta jemin í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Ayee tu tí'ijxe'eve'e ti Dios rí'í tejamuáacha'iin, ti ajta rí'í amuáaruuren a'amua tzajta'a sej si rí'í ru'ihuaamua'a xá'ara'ani.

Jíme'en í mej jín hua'utájuyete mej mi té'antzaahuate'en a'íme í mej Tesalónica é'eche

²⁻³ Ja'anáj ti na'a tu rí'í tiraatá'aca í Dios jemi mú'ejmi jíme'e. Ja'anáj ti na'a tej huavii í Dios, teajta tu rá'ixaate'e mú'ejmi jíme'e, a'iné mú'een xu jeihua tí'imuari'e se'ijna jíme'e sej rá'astijre'e se'ijna í tavástar'a. Seajta siyen che'atá sena'a jeihua tí'imuari'e se'ijna jíme'e sej raxí'leve'e sej hua'utévai're'en í seica í mej é'esejre'e í Dios jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj raatéxiehuataca'a í sej rachú'leve'e í tavástar'a a'ijna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u tí'ij a'íin amua'irájtuaani, a'u sej yé'ejpuaíjtica'a.

⁴ Ayee nu tejá'amuaxé'leve'e mi sej ta'ihuaamua'a. Tu'uri ramua'aree ti Dios já'amuaxe'leve'e, ajta a'íi pu amua'avé'ehuauxi. ⁵ Ayee tu een jín ramua'aree a'iné tetí'ij tiyen tejamuá'ixaa í niuucari jíme'e ti jíme'en raxa í Dios, caxu ché'le sena'a ráanamujri'i sino a'íj xu jín muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj xu jín temua'a naa yaú'itíie xa'araa í ru tzajta'a. A'íj xu seajta jín rú'umu'a'areereca'a ti ayén tí'ayajna a'ijna í niuucari. Mú'een xu seajta siyen tasejrac'a ti'itén tej teitejra'an pu'eene'e, teajta tiyen tí'ivai're'eca'a mú'ejmi jíme'e. Ayee tu huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree a'íj ti tiraavíjte'e í tavástar'a jemi.

⁶ Seajta mú'een á'iyyen xu siyen che'atá sena'a huaríj tetíj iteen, ajta tíj a'íin huaríj í tavástar'a, a'iné jeihua xu rajpuaíjtica'a. Capu amín a'ij. Seuche'e xu huataújtemua'ave, a'iné a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a amuaatá'a í a'amua tzajta'a. ⁷ A'íj mú jín, naími'i a'íime í mej e'etiújse'iri, a'achú mej mena'a pua'amé í mej me'uun é'eme'ecan u Macedonia, majta í mej me'uun é'eme'ecan u Acaya, a'íi mú rí'í tejá'amuaseij mú'ejmi a'ij sej rici. ⁸ Capu a'úu na'a á'anamuajre'e mú'ejmi jemi í niuucari ti jíme'en raxa í tavástar'a, sino nainjapua pu namuajre'e a'ijna jíme'e sej seri rá'astijre'e í Dios. A'íj pu jín caí ché'le ruxe'leve'e tej tí'iti huataxáj te'ijna jíme'e.

⁹ Jee xaa ne'u, seica mú tí'ita'ixaate'e a'íj tej tite'utéjhuii tej tiu'umuári'en a'amua tzajta'a. Seajta nu'u, setí'ij rá'antzaahua í Dios, seajta nu'u huaja'uhuá'axi se'ímej í mej caí Dioosi pú'een. Xu'uri nu'u ravai're'e se'ijna ti i'í Dios tzáahuati'ira'a jíme'e, ti ajta ruuri rusén jíme'e. ¹⁰ Xu'uri nu'u íjii rachú'leve'e se'ijna ti yaujra'an pú'een í Dios ti a'íin ajtahua'a u e'icáanen u ta japua, a'ijna Dios ti raatarujte huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'ii pu a'íin pú'een í Jesús. A'í pu tu'irátuaasin tí'ij caí puaíjtzi táaci'ti ti Dios hua'utá'asin a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme.

2

A'ij ti teja'umuáriej a'íjna í Pablo huá'a jemi

¹ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, temua'a xu ramua'aree ti naa titáavai tet'íj amuáamuareca'a. ² Amuacái mú xaa a'ij pua'a táaruu a'íime í mej Filipos é'eche. Jéihua tu rajpuaájtzica'a te'újna. Xu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna. Capu amán a'ij. A'iné Dios pu ca'aníjra'a taatá'a, a'ij tu jín teuj á'ataca'anejca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Jéihua mú taatamuári'eriste xaa ne'u.

³ Catu te'íjna jín autéjhuii tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en hua'itzi jime'e, sino teen tu tiyen ámuuatá'ixaate te'íjna jime'e tej jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu teajta tí'itese'e tej amuacuanamuan.

⁴ Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tira'aránajcheca'a í Dios ti a'íjna jín ta'antíhuau tej ti amuá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Catu tiyen tí'itese'e tej r'íi tihua'utá'an í teite, sino tej r'íi tiraatá'an í Dios ti tirú'umua'aree a'ij tej te'a'uhuátamua'atzi í tatzajta'a.

⁵ Xu'uri ramua'aree tej caí ja'anáj tiyen tejámuaatá'ixaa tena'a te'íjna jime'e í niuucari ti naa á'amuanamujriste'e. Catu teajta tiyen tase'íjrataca'a tej tí'itij ancuré'an. Dios pu rú'umua'aree tej tiyen ríci tzáahuatí'ira'a jime'e.

⁶ Catu ja'anáj tiyen rahuaahuau mú'ejmi jemi sej r'íi titaatá'an. Catu teajta tiyen rahuaahuau seica jemi. Rí'irístaca pu tej tiyen tejámuaatá'íjtenche'e ca'anéeri jime'e a'íjna jime'e í Ciríistu'u ta'antíhuau. ⁷ Mi teajta iteen, catu tiyen huaríj, sino r'íi tu tí'itítacha'íca'a mú'ejmi jemi. Ayee tu che'atá tena'a r'íi tejamuájcha'íca'a tíj a'íin í hua'anáañaj í tí'iríi r'íi tihuájcha'íi.

⁸ Jé'ecan tu á'amua'xe'leve'eca'a. A'íj pu jín, ayén ta'aránajcheca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Teajta tiyen á'ataca'anejca'a tej tejámuaatá'an nain tíj tena'a tej tí'íjcha'íca'a, ayée tu teajta á'ataca'anejca'a tej huácui'ini mú'ejmi jetze me'ecan. Ayee tu tí'imua'atzejca'a a'iné jé'ecan tu á'ataca'ane mú'ejmi jemi. ⁹ Tij secaí seuj ramua'aree, ta'ihuaamua'a, tej jéihua tiu'umuáriej, teajta tej rajpuaájtzica'a.

Jee xaa, tetiu'umuáriej tújca'ari tzajta'a, teajta tíca'ari tzajta'a tej ti caí ja'ati huatamuári'eriste'en tej amuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios amua'irátuaasin.

¹⁰ Mú'een xu taasej a'ij tej tí'itítacha'íca'a mú'ejmi jemi, mi sej té'atzaahuate'e. Nain tu jín tiyen huaríj a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Catu ja'anáj ja'ati a'ij pua'a huáruu. Catu teajta tí'itij jín auteájturaa. Dios pu ajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna. ¹¹ Mú'een xu ramua'aree a'ij tej r'íi tí'itítacha'íca'a mú'ejmi jemi najjmi'ica a'achú sej pua'amé. Ayee tu che'atá tena'a tejamuá'itíiri'i sej teajta sej tíj tihuá'itíiii í hua'ataáata a'ímej í tí'iríi.

¹² A'ij tu jín, ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen r'íi titetíujcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Teajta tiyen huaríj sej si huateújca'anen í ru tzajta'a. Jé'ecan tu á'amua'jee sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné a'ii pu a'íin pú'een í ti á'amua'jee sej si se'uun e'ará'asti a'u ti a'íin tejé'ajta í Dios, sej si seajta se'uun ye'encuré'an í sej jín naa seíre'e xá'aju'un tíj na'a rusén jime'e. ¹³ Ten tu xaa tejamuá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Seajta mú'een, set'íj ráanamujri'i, caxu se'íjna jetze ra'ancuré'a í mej ché'e mena'a tí'ixaxa'a í teteca sino ayée xu tiyaúchueere'e ti Dios jetze me'ecan í niuucari. Jee xaa ne'u, a'ij pu jetze me'ecan, ajta a'íi pu r'íi á'amuaruuren í a'amua tzajta'a, mi sej té'atzaahuate'e. A'íj tu jín ja'anáj ti na'a tu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi te'íjna jime'e sej siyen ra'ancuré'a í niuucari.

¹⁴ Sea jta mú'een, ta'ihuaamua'a, ayée xu huaríj, cu xíee sej huá'íjchueca'a a'ímej í mej Judea a'uchéjme, í mej majta e'etiújse'íri teyujta'a mej mi raateánajche í Dios, a'íné a'íi mú majta ajtémecan í Ciríistu'u jetze. Ayee xu che'atá sena'a tirajpuaíjtica'a a'ímej jemi í rux'íej teite a'íj mej tira-puaíjtica'a a'íime í mej Judea é'eme'ecan.

¹⁵ Majta a'íime í seica, í mej caí té'atzaahuat'e'eca'a, a'íi mú raajé'ica í tavástara'a ti ajta i'í Jesús. Majta huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta taatamuári itejmi. A'íj mú pua'a tiraatá'aca í Dios jemi. Majta mú huájcha'íre'e naíjmi'íca í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

¹⁶ Ayee mú een jín miyen ríci mej mi tá'íjmíjra tej ti caí ché'e hua'utá'íxaate'en í niucari ti Dios jetze me'ecan a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Camu a'atzu rax'íeve'e ti Dios hua'írájtuaani í hua'ax'íej teite. Ayee mú me'íjna jín huarín, a'íi mú raamuá'ítin ti Dios puaíjtzi hua'utá'an tíj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e mej jeíhua huápi'í auteájturaa jemin í Dios. Pu'uri xaa a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

Pablo pu ayén tí'íjxe'eve'e ti ajtahua'a huá'umuaare

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'íxaate'e. Tetí'íj ca'anéri jín ajtacíj, catu mé amuuhuá'axi, sino jeíhua tu tí'imua'atzejca'a mú'ejmi jime'e. Capu a'atzu á'ateevi'íca tetí'íj caí ché'e huáapua'a tej tiyen ye'ímuá huaté'en. A'íj tu jín jeíhua huápi'í tiu'utése tej ti a'atanén mú'ejmi jemi. ¹⁸ Jeíhua tu tiyen tí'íjxe'eve'e'eca'a tej te'uun a'atanén a'u sej é'eche. Jee xaa ne'u, ayée nu tí'íjxe'eve'e'eca'a ínee, í nej í'í Pablo. Canu ja'anáj caí tí'íjxe'eve'e'eca'a. Mí ajta a'íin í Satanás, a'íi pu na'antánaamua.

¹⁹ Neajta nu niyen tejá'amua'íxaate'e tí'ti í nej jime'en tí'íjchú'eve'e, í nej jime'en netémua'ave'e, í nej jime'en ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e nej tí'imua'ítin ne'íjna xicáara'a jetze tí'íj ajtahua'a huatase'íjre'en í tavástara'a ti ajta i'í Jesús. ¿Ni secaí mú'een se'íin pú'een?

²⁰ Jee xaa ne'u, mú'een xu se'íin pú'een, í nej jime'en a'utántzaahuat'e'esin, í nej jime'en huatántemua'ave'esin.

3

A'íj mej tirajpuaíjtzi muá'aju'un

¹ Tetí'íj caí ché'e té'evícuai'í tej caí ramua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ayée pu titá'amítiejte'eca'a itejmi ti ayén jaítze'e tiraavíjte'e tej tiyen tajíimua'a huateá'turan teyujna Atenas. ²⁻³ A'íj tu jín, te'íin Timoteo tiu'uta'ítí'íri'í ti u a'atanén mú'ejmi jemi. A'íjna í Timoteo, a'íi pu a'íin pú'een í ta'íhuara'a, ajta Dios pu ra'avé'ehuau ti íj ta jamuan huá'uche'ecane'en tej tíhua'utá'íxaate'en í niucari ti jime'en raxa a'íj ti huaríj í Ciríistu'u. Ayee tu een jín tiraata'ítí'íri'í ti íj a'íin Timoteo ca'aníjra'a amuaatá'an sej si huateújca'anen í ru tzajta'a, ti íj caí sej raaté'íeehuata a'íjna jime'e ti jeíhua tirajpuaíjtzi íjii. Xu'uri temua'a ramua'aree ti ari tiraax'íepi'íntari'íri'í tej tiyen tirajpuaíjtzi tá'ara'ani.

⁴ Jee xaa ne'u, tetí'íj te'uun a'uté'eca'a mú'ejmi jemi, ayée tu amua'acán tejamuá'íxaa tej tiyen tirajpuaíjtzi tá'ara'aniche'e te'íjna jime'e mej a'íj pua'a taruuré'che'e. Ajta ayén teja'uré'ene. A'íj xu seri mua'aree. ⁵ Neajta nu tiraatán'uche nej ní ráamu'a'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ti pua'a seuj té'atzaahuat'e'e. Canu ché'e té'evícuai'íracaa, a'íné nu'uri tí'tízi'íne'eca'a ne'íjna jime'e ti a'íin tiyaaru'u amuaatamuári'eriste'en mú'ejmi jemi sej si

caí ché'le té'antzaahuat'e'en, t'i'ij caí ché'le ti'titi vaire'e á'ara'ani naíjmi'i í tej jín tiu'umuá'iej mú'ejmi jemi.

⁶ Aru a'áin í Timoteo, pu'uri mú'ejmi jemi u e'erá'jaa. Tí'ita'ixaate'e a'á'jna í tej jíme'en tátemua'ave'e sej nu'u seuj té'atzaahuat'e'e, seajta huaújxe'eve'e sej seajta sej. Seajta nu'u seuj rutémua'ave'e seti'íjtá ta'utámua'aree itejmi. Mú'een xu nu'u raxí'leve'e sej taaseíj. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a huápi'i t'í'ijxe'eve'e tej amuaaséj.

⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, mú'een ta'ihuaamua'a. Jé'ecan pu r'í'i taatá'a tet'í'ij ráamua'areeri'i sej seuj siyen té'atzaahuat'e'e. Pu'uri xaa ri'irí tej te'utáviicua'i nain jíme'e í tej jín rajpuaíjtzi, ajta í tej jín taxiemiste'eca'a.

⁸ A'íné mú'een xu seuj té'leviicua'i sej seuj rá'atzaahuat'e'e í tavástara'a, pu'uri ajtahua'a í'iri'iri nej r'í'i mé tiu'utéveeca. ⁹ A'íj tu jín jé'ecan huápi'i t'í'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jíme'e te'á'jna jíme'e tej jé'hua huápi'i tátemua'ave'e í mú'ejmi jemi a'íné mú'een xu r'í'i titatá'aca.

¹⁰ Nain t'újca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, ca'anín tu jín rahuavii ti Dios ayén tatá'acare'en tej ti teajtáhua'a amuaaséj, teajta tejámuaat'évaire'en tej raanaíjmire'en ti'titi ti na'a ti tejamuá'aturaate'e a'á'jna jíme'e sej rá'atzaahuat'e'e í tavástara'a.

¹¹ Ajta a'áin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'áin í tavástara'a ti ajta i'í Jesús, miché'e me'ín taatá'acare'en tej ti te'uun a'atenén mú'ejmi jemi. ¹² Ché'e a'áin tavástara'a ruxí'evi'ira'a jín amuaatá'an sej si jé'hua huápi'i huaújxe'eve'en sej seajta sej, sej si seajta siyen che'atá sena'a tihuá'uxe'eve'en naíjmi'ica í teite a'achú mej mena'a pua'amé í á'amua'axí'ej teite tejíj iteen tejá'amua'axe'eve'e.

¹³ Ché'e ajta a'áin amuaatá'an í ca'aníjra'a í á'amuaatzajta'a sej si caí ti'tí'ij jín auteáturan í Dios jemi í tej rájya'upua, sej si seajta siyen urarí'enejme'eni í a'amua tzajta'a a'á'jna xicáara'an jetze ti ajtahua'a huataseíjre'en a'á'jna í tavástara'a ti ajta i'í Jesús, jamuan naíjmi'i í mej t'í'ivaire'e u ta japua.

4

A'íj mej ye'í huá'ini mej mi r'í'i tiraatá'an í Dios

¹ Ajta íjii, ta'ihuaamua'a, tu'uri tiyen tejámuaatá'ixaa a'íj sej ye'í titetiújcha'íi sej si r'í'i tiraatá'an í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen r'í'i titetiújcha'íi. Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amuaahuavii Jesús jetze me'ecan sej si siyen jaítze'e r'í'i titetiújcha'íi. Ten tu ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si jaítze'e r'í'i titetiújcha'íi t'íj na'a ti yú auca'ití a'ame. ² Xu'uri xaa ramua'aree ti'titi ti niuucarijra'a pú'een í tej jín teri amua'ixaa Jesús jetze me'ecan.

³ Ayee pu t'í'ijxe'eve'e í Dios sej si urarí'ene'en xá'ara'ani, ajta nu'u sej raatapuá'ajta sej ja'ati jamuan tiú'ujxana'acira'ate. ⁴ Ayee pu t'í'ijxe'eve'e sej siyen t'í'ijmua'areere sej siyen ráaruuren í rutevij sej si siyen huá'ini a'íj ti tiraavíjte'e ti pua'a ja'ati huaténe'iche. Ché'e a'áin ayén ratévi'itine'en mej mi raaseíj í seica ti x'í'epi'ín huaríj nain jíme'e.

⁵ Ché'e a'áin caí ché'le na'a ratévi'itine'en a'íj mej rici a'áime í teitejra'a í mej caí rá'astíjre'e í Dios, matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua, í mej ché'e mena'a néjne'iche a'íj ti tihuá'amitíjete'e rumua'atzi'ira'a jíme'e ti a'íj pua'a een. ⁶ Ajta nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati caí ja'anáj auteáturan a'á'jna jíme'e ti a'íj pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi a'á'jna jíme'e ti ruxána'acira'aten jamuan íra'ara'an í ru'ihuaara'a. Ayee pu'u, a'íné Dios pu puaíjtzi raatá'asin a'á'jna ti ayén rini. Tu'uri tejmi'i tiyen tejámuaatá'ixaa.

7 Capu ayén titaatajé í Dios tej ti tiyen tiu'uxána'acire'en sino a'íi pu ayén ta'antúhuau tej ti urarí'enejme'eni í tatzajta'a.

8 A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati caí rá'atzaahuat'e a'íj tej tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e, a'íi pu caí mé rúuhua'axiysin í niuucari ti teteca jemi é'eme'ecan. Capu a'atzu, sino a'íi pu xaa mé rúuhua'axiysin í Dios ti ruxéjniu'uca huata'iteca'a ti mú'ejmi jemi huateáturan. 9 Capu a'atzu ruxe'eve'e nej niyen tejá'amua'ayuse'e a'íjna jime'e sej huaújxe'even sej si temua'a naa tiú'urihuaamua'atan. Dios pu ari ramua'aree sej siyen huaújxe'even.

10 Jee xaa, ayej ti'ayajna sej huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a na'íjmi'ica a'achú mej pua'amé a'u mej a'uchéjme tíj na'a a'utí huatacá'a u Macedonia. Mi teajta iteen, ayée tu'u ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si seuj jaitze'e huaújxe'even.

11-12 Ten tu teajta tiyen tejá'amua'íjcate'e sej si r'íi titetíjcha'íi ti ij caí ti'titi á'amua'axiejte'e, sej si antiújmua'areere se'íjna jime'e a'íj ti tiraac'íi sej ajta sej. Ajta i'í, ché'e ja'ati tiu'umuá'ri'en í rumuá'ri'eri'ire'ara'an jime'e sej ajta sej a'íj ti tirú'umua'aree. Ayeu tu amuaacáan tejámua'íjca mej mi r'íi tejamuaséj a'íime í mej té'astijre'e í tavástar'a jemi, ajta ti ij caí ti'titi tejamuá'aturate'e.

T'íj ajtahua'a yen huatasejre'en í tavástar'a

13 Jíme'en a'ímej í mej meri huácuui, ayée mú seijre'e: cu xíee mej cu'utzu. Ayeu tu tí'íjxe'eve'e sej ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e sej si caí ché'e ruxiéemiste'e matíj a'íime í seica í mej caí rachú'eve'e í tavástar'a. 14 Ayeu tu té'atzaahuat'e iteen: t'íjta Jesús huam'íi, a'íi pu ajtahua'a huatarúj. A'íj tu jín tiyen teajta té'atzaahuat'e ti a'íin Dios ajtahua'a hua'araví'itín jamuan í Ciríistu'u a'ímej í mej meri huácuui a'íjna jime'e í mej majta meri ra'ará'astijre me'íjna í Jesús.

15 Ayeu tu tejá'amua'ixaate'e í tavástar'a jetze me'ecan ti ayén éene'e á'ara'ani. Catu anáaté'ee tá'aju'un iteen i tej tiyen ruuri seijre'e yen chaanaca japua t'íj amín ajtahua'a huatasejre'en í tavástar'a sino a'íime í mej meri huácuui, a'íi mú xaa anáaté'ee muá'aju'un.

16 T'íj Dios raataxájta í niuucari ti jín tihua'uta'aíjte'en, a'úu pu e'icánamuáare'e a'ame ti ja'ati ucáajijhua í trompeeta jetze a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Ajta u e'icáajijhua a'íjna ti jemin tí'ivaire'e. Aj pu xaa í tavástar'a u e'icánejsin u júte'e. Majta me'ín í mej huácuui, í mej anáaté'ee ra'ará'astijre, a'íi mú a'ítajú'un a'u mej e'evenámi'ihua'ime'ecaa. 17 Teajta á'iyen iteen, i tej teuj ruuri, i tej yen seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta tá'avi'itín í jaitiri jetze huá'a jamuan í mej mauchén huatarúj. Ayeu tu seíre'e tá'aju'un jamuan í tavástar'a tíj na'a rusén jime'e.

18 A'íj xu jín, r'íi xu tiu'utaúra'an mú'een rujímua'a se'íjna jime'e i niuucari i nej já'amua'ixaate'e.

5

Mej nu'u huaújcaten ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a

1 Ta'ihuaamua'a, capu a'atzu ruxe'eve'e tej te'íjna jín tejá'amua'ayuse'e a'atza jí pua'a yee uvé'enen í tavástar'a, ti'titi xicáara'an jetze ajtahua'a huatasejre'esin. 2 Xu'uri ramua'aree temua'a naa ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ayeu pu huatasejre'esin tíj nahua'ari ti uteáruti tíca'ari tzajta'a a'u ti tejé'enuhua'an.

³ Majta me'ín í teite, ayée mú ti'ixáata muá'aju'un tijn: “Capu ché'e ti'titi a'ij rici. Pu'uri tiu'upuá'area'raa.” Ti pua'a meri miyen tí'ixajta, aj pu í a'ájna teja'uré'enejsin í xicáara'an ti jetzen hua'antipuaá'ajte'esin. Ayee pu seíre'e ca'ame tijn í'íta'a ti ra'utacu'í'ine. Capu huatá'í'ristari mej huatá'uuna mej mi caí rajpuaítzi muá'ara'ani.

⁴ Mi sea'ja mú'een, ta'ihuaamua'a, caxu ché'e tica'amiste'e seijre'e. A'ij pu jín, caí ché'e mú'ejmi japua cájveti a'ájna xicáara'an jetze. Capu ayén teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi tijn í nahua'ari ti a'uun a'uteáruti tica'ari tzajta'a.

⁵ Capu a'atzu xaa ne'u, a'iné mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'imej jemi í mej a'ájna é'eseijre'e a'u ti á'üneeri'i í Dios jemi. Mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'imej jemi í mej á'ujuhua'an tujca'ari tzajta'a. A'ij pu jín, ayén tiraavijte'e tej tiyen huárini.

⁶ A'ij tu jín caí ché'e tiyen rij tá'aju'un matijn í seica í mej miyen seijre'e. Cu xiee mej cu'utzu. Tiché'e tiyen é'ene'e tá'ara'ani tej atanéjne'ere, tej rí'í mé titeumuámua'aree. ⁷ Majta me'ín í mej cu'utzu, ayée mú tí'itecu'utzu tica'amiste'e, majta me'ín í mej rutá'aruaijve'e, a'í'í mú rutá'aruaijve'e tí'í'ij auj huatíca'a.

⁸ Mi tea'ja iteen, a'iné teen tu huá'a jetze ajtémecan a'imej jemi í mej néeriste'e á'ujuhua'an í Dios jemi, tiché'e tiyen rí'í titejá'ujuhua'ane'en. Tiché'e tea'ja rá'antzaahuate'en í tavástar'a. Ti pua'a tiyen huárini, a'í'í pu tavástar'a ta japua niuuni. Tiché'e tea'ja huátaxe'eve'en seij tea'ja seij. Ti pua'a tiyen huárini, ayée pu xaa huatá'í'ristari tej tiyen tí'ijchú'eve'e tí Dios tu'irájtuaani.

⁹ Ayee pu een a'iné capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntare itejmi jemi tej ti tiyen tirajpuaítzi tá'ara'ani te'í'jna jime'e ti Dios tí'itij jín tita'uxjíte'en. Capu xaa ne'u, sino ayée pu Dios ayén titaaxí'epi'íntari'í'iri'í ti a'ín tavástar'a ti ajta í'í Jesús ti í'í Ciriistu'u, a'í'í pu tu'irátuaasin. ¹⁰ A'í'í pu huamí'í ta jetze me'ecan tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani jamuan í tavástar'a, tetijn tena'a a'achú tej pua'amé. Capu amín a'ij, tej teuj ruuri na'ari teri huácuii, naími'í tu huateáturaasin jemin tijn na'a rusén jime'e.

¹¹ A'ij xu jín ca'aníjra'a tiu'utá'an seij sea'ja seij. Setá'aj seuj tiu'utévaire'en. Jee xaa, xu'uri siyen rici seij sea'ja seij.

Pablo pu rí'í tihuá'ixaate'e a'ime í mej té'atzaahuate'e

¹² Mi sej ta'ihuaamua'a, ayée tu tejá'amuaahuavii sej si rí'í tihuájcha'í'í se'imej í ruvaújsimua'a, í mej rí'í tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, í mej majta me'í'jna jín antiújmua'aree mej tejamuámua'aten a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. A'í'í mú majta ca'aníjra'a amuaatá'aca. ¹³ Ché'e ayén tejamuá'amitiejte'e mej jeíhua huápí'í rí'í tí'itete'ite a'ájna jime'e mej miyen tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, sej si siyen rí'í tí'itesejre'e í ru tzajta'a.

¹⁴ Ayee tu tea'ja tejá'amuaahuavii sej si rí'í tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej caí tí'imuarí'ecu mej mi majtáhua'a tiu'umuári'en. Sej si ca'aníjra'a hua'utá'an a'imej í mej caí rucacá'ane í ruxáejni'u'uca jetze. Setá'aj sea'ja hua'utévaire'en a'imej í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Setá'aj naíjmi'ica á'acuv'ee.

¹⁵ Rí'í xu'u mú'een tí'ij caí ja'ati ayén che'atá na'a a'ij pua'a ráaruuren í rux'í'ej tevi tí'í ajta a'ij pua'a ráaruu a'ájna. Ayee xu tí'itese'e sej si ja'anáj ti na'a rí'í tihuájcha'í'í seij sea'ja seij, sea'ja naíjmi'ica. ¹⁶⁻¹⁷ Setá'aj rutémua'ave'e ja'anáj ti na'a. Caxu ja'anáj ratapuaá'ajtacare'en sej huatéj'niuni í Dios jemi.

¹⁸ Setá'aj nain jín tí'ijteujtzi'ire'e í Dios a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e sej siyen huárini a'iné Jesús, í ti i'i Ciríistu'u, a'í pu a'amua japua niuuni. ¹⁹ Caxu ra'antánaamuan se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ²⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tihuá'aseijra a'ímej í mej tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino r'í xu tihuá'unamua temua'a naa a'ij mej ti'ixa. ²¹ Naa xu temua'a tiu'uta'íhua'un tí'iti ti na'a i'i xí'epi'in na'ari caí. Caxu ja'anáj yá'uhua'anan í ti i'i xí'epi'in. ²² Ti pua'a tí'iti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ij pua'a een, caxu ja'anáj siyen rijca tí'iti ti na'a ti ayén a'ij pua'a é'eene'en.

²³ Ajta a'ín Dios, a'íjna ti amua'anpuá'ajte'en, ché'e a'ín amuaaté'avaa ti ij nain jín amuaanaíjmire'en. Ché'e Dios amuaaté'avaa mú'ejmi sej si caí tí'iti jín a'aturáa u á'amuaaxiejniu'uca tzajta'a nusu á'amuaamua'atziira'a jetze na'ari í rutevij jetze a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yé uvé'enejsin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. ²⁴ Capu a'atzu até'itzea'ara a'íjna ti ayén tejamuatajé. A'í pu ajta araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'í.

I ti jín ra'antipúa'ajte

²⁵ Ta'ihuáamua'a, setá'aj rahuauca í Dios jemi téjmi jime'e.

²⁶ Setá'aj seajta hua'utateújte'en temua'a naa naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁷ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e jemin í tavástar'a sej raata'aíjta mej hua'utánamuajriste'en a'íjna i yu'uxari naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

²⁸ Ajta a'ín tavástar'a, í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ché'e a'ín r'í tejamuáacha'ín mú'ejmi. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti hua'apua

Pablo pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, jamuan í seica

¹ Inee í nej í'i Pablo, jamuan í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej Tesalónica é'eche, seajta mi sej e'etiújse'iri jemin a'íjna í Dios í tej rájya'upua, seajta jemin í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u. ² Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'ín rí'i tejamuáacha'íin, majta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa a'amua tzajta'a.

Dios pu nu'u huá'axjite'en í mej a'ij pua'a tí'tiújcha'íi t'íj yé uvé'enen í tavástar'a

³ Ayee pu xaa ne'u tijl'ixi'epi'ín tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios ja'anáj ti na'a mú'ejmi jime'e. Ayee pu tiraavíjite'e a'iné tíj na'a tí yú auucá'a, jaítze'e xu mú'een té'atzaahuate'e, ajta jaítze'e xu mú'een huaújxe'eve'e seij seajta seij.

⁴ A'ij tu jín rí'i tejá'amuaxa í seica jemi í mej e'etiújse'iri mej mi tí'ijteujtzi'ire'e í Dios. Ayee tu een jín rí'i tejá'amuaxa a'iné mú'een xu rá'aviicua'i temua'a naa í sej jín rajpuaíjti. Seajta mú'een, seúche'e xu rá'astijre'e í tavástar'a. ⁵ A'ij tu jín ramua'aree tí Dios ayén tí'ixi'epi'intare'e a'ij tí tiraavíjite'e. Ajta ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios tí ayén tiraavíjite'e sej se'uun u a'uteárate a'u tí tejé'ajta. A'ij xu jín rajpuaíjti xa'aye'í jii.

⁶ Dios pu ajta ayén che'atá na'a een naíjmi'ica jemi. A'ij pu seij huatá'asin a'ij tí tiraavíjite'e. Majta a'íime í mej tejamua'antiú'uuni'iri'í, a'íi pu puaíjti hua'utá'asin a'ij mej meri puaíjti tejamuaatá'a mú'ejmi. ⁷ Ajta Dios pu amuaatá'asin sej huaújse'upe'en ta jamuan a'ájna xicáara'an tí jetzen ajtahua'a huataseíjre'esin u júte'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. A'ij pu huá'a jamuan huataseíjre'esin a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee pu seíire'e a'ame, cu xiee tí tí'itechejca a'íjna jime'e tí teátaasin.

⁸ A'ij pu puaíjti hua'utá'asin a'ímej í mej caí ramua'ate í Dios, majta í mej caí ra'ará'astijre í niucari tí jime'en raxa a'ij tí huaríj í tavástar'a a'íjna í Jesús. ⁹ A'ij pu puaíjti jín hua'utá'asin tí caí ja'anáj antipua'ari. A'ij pu ajta hua'uré'iti mej mi me'uun a'uteárate a'u tí caí é'eseijre'e í mej jín ráamua'aree tí Dios nainjapua tí'ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

¹⁰ Ayee pu huá'aruuren a'ájna xicáara'an tí jetzen ajtahua'a yen uvé'enejsin mej mi rí'i tiraatá'an a'ímej í teitestemua'ame'en í mej jemin huaté'uu. Majta naími'í í mej meri ra'ará'astijre, a'íi mú rí'i te'utaseíjra me'íjna jemi. Ayee pu ajta che'atá na'a tejamuáaci'iti sej raaseíj a'íjna jime'e sej rá'antzaahuate a'ij tej tejamuá'ixaa. ¹¹ A'ij tu jín, ja'anáj tí na'a tu rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ayee tu rahuauhuau tí ayén tiraatámítiejte'e í Dios tí ayén tiraavíite'e á'aye'í tí amua'antíhua'u. Ché'e a'íin raanaíjmire'en naíjmi'í tíj na'a sej seri jín te'ataújratziiri'í tí xí'epi'ín een. Ché'e a'íin raanaíjmire'en a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta naíjmi'í tíj na'a sej jín tiu'umuári'en a'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e. ¹² Ayee tu een jín rahuauhuau sej sí rí'i tiraatá'an se'íjna í tavástar'a a'amua tzajta'a. Ché'e a'íin tavástar'a ajta rí'i tejamuaatá'an mú'ejmi. Ayee tu tí'ijxe'eve'e a'iné a'íjna í Dios, ajta

í tavástarala, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, a'íí mú r'íi tejá'amuacha'íí muá'aju'un t'íj na'a rusén jime'e.

2

Jíme'en a'íjna í ja'ati ti caí ja'ati á'astijre'e, ti ajta rájcha'íire'e í Dios

1-2 Jíme'en a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástarala, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, t'íij a'íín tájseire'en í ru jemi, ayée tu tejá'amuahuavii, ta'íhuaamua'a, sej caí ti'ítziíne'e. Caxu ti'ítá'acare'en ti ja'ati teja-mua'antiú'uuni'iran, ti ayén tí'ixajta yee pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin í tavástarala.

Caxu rá'atzaahuat'e ti pua'a ayén tejá'amuaxaate'e yee nee nu ti'ixa Dios jetze me'ecan ne'íjna jime'e, na'ari ti pua'a ja'ati ayén yee ayée nu te'encuré'anamuajri'i t'íijn yee pu'uri teja'uré'ene. Caxu seajta rá'atzaahuat'e ti ja'ati mú'ejmi jemin a'uré'enen, ayén tejá'amuaxaate'e yee yu'uxari nu a'arápi ti a'íín Pablo ra'utéyu'uxaca'a ti jetzen té'eyu'usil'i ti yee ari teja'uré'ene a'íjna xicáara'an ti jetzen yen uvé'enejsin.

3 Caxu ja'ati tá'acare'en ti amuáacuanamua ti'iti jime'e, a'iné ayée pu ruxe'ev'e'e ti amuacáí ayén teja'uré'enen mej mé rúurieni í Dios, majta autéhuijsin mej rájcha'íire'e muá'aju'un. Aj pu i huataseíjre'esin a'íjna í ja'ati ti caí ti'iti á'astijre'e. A'í pu huá'a jetze ajtém'e'ecan a'ímej í ti Dios hua'antipua'ajte'esin.

4 A'í pu ajta rájcha'íire'e mat'íj mena'a pua'amé í mej miyen huataújmu'a'a t'íijn dioosi mej pírici. A'í pu ayén á'ujtzaahuat'e ti nu'u jaítze'e ruxe'ev'e'e caí máaj ti'iti í mej miyen rateáanajche. A'í pu jín ayén huarín, aj pu i a'uun a'uteárate teyujta'a a'u mej ya'uténajche í Dios. Aj pu i a'íjna japua a'ujyeíjxa í ipuari japua, ajta a'uun huataújsejrata ti nu'u a'íín pú'een í Dios.

5 ¿Ni qui secaí ch'é'e ramua'aree nej niyen ne'íjna jíme'en tejámuaatá'ixaa net'íj ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi? Jee xaa ne'u, seúche'e xu ramua'aree. 6 Seajta siyen ramua'aree ti'iti ti pírici ti rá'íjmií ti ij caí ca'anacan huataseíjre'en a'íjna í ja'ati ajta na'a caí ari teja'uré'enen ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'íntari'íri'i. 7 Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Pu'uri ti'imuari'e a'íjna ti rú'avaa ti caí ti'iti á'astijre'e. Mí ajta a'íín ti rá'íjmií, aúche'e pu ayén raateánajsin ajta na'a caí yá'uvi'itin.

8 Aj pu xaa huataseíjre'esin mé jéjre'e a'íjna ti caí ti'iti á'astijre'e. Ajta a'íín tavástarala, a'íjna í Jesús, a'íí pu rajé'ícatan. A'í pu rá'apua'ajte'en a'íjna í runiuuca jime'e, ajta a'íjna jime'e ti naa seíre'e a'ame t'íj ajtahua'a huataseíjre'esin í tavástarala.

9 Ajta a'íín ti caí ti'itij á'astijre'e, a'íí pu amuacáí huataseíjre'esin jíme'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í Satanás. Jéihua pu ayén raruuren mej mi naa r'íi tira'utasej í teite. Jéihua pu huá'acuanamuan a'íjna jime'e í ti jín hua'utasejrate'esin, í mej jín ramua'aréeren a'ij ti té'eme. 10 Ayej pu een jín huá'acuanamuan nain jime'e a'ij ti tirú'umua'aree mej mi a'upuá'arixi'ín í teite a'iné camu huataúra'a mej raatax'ev'e'en í ti ayén ti'ayajna ti ij Dios hua'irájtuaani.

11-12 A'íj pu jín Dios tiu'uta'ájta ti a'uun a'uteáturan huá'a jemi a'íjna ti huá'acuanamua mej mi ca'anéeri jín rá'antzaahuat'e'en í ti hua'ítzi na'a, ti ij Dios hua'uxi'epi'íntari'ire'en ayén tihúa'axijte'en mej miyen a'ij pua'a huaríj a'íjna jime'e mej rá'atzaahuat'e'e í ti caí ayén ti'ayajna, sino ayée pu hua'aránajcheca'a mej miyen huárini í ti a'íj pua'a een í Dios jemi.

Dios pu nu'u hua'ant'huau t'ij hua'irájtuaani

¹³ Seajta mú'een, mi sej ta'ihuaamua'a, jeihua pu já'amuaxe'eve'e í tavástar'a. Ajta, ayéé pu tiraavíjte'e tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios t'ij na'a mú'ejmi jime'e a'iné jéjcuá imuá Dios pu amua'ant'huau'u ti ij a'ín amua'irájtuaani a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayéé amuaatéhuii, ajta a'íjna jime'e sej rá'atzaahuate'e í ti ayén tí'ayajna í Dios jemi.

¹⁴ Ayee pu een jín Dios ayén amuaatájé a'íjna jime'e í tej tejamuá'ixaa í Cirístu'u jetze me'ecan ti ij ayén tejamuá'aci'ti sej siyen che'atá sena'a naa se'íre'e xá'ara'ani t'ij ajta ayén naa seijre'e u ta japua í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u.

¹⁵ A'íj xu jín, mi sej ta'ihuaamua'a, setá'aj huatéujca'anen í ru tzajta'a. Seajta mú'een, ayéé xu huárini se'íjna jime'e, ti'ti tej a'ij tejamuamuá'ate, nain t'ij tena'a tejamuata'ti'iiiri'i nusu tej amuá'ixaa, caxu yá'uhua'anen.

¹⁶⁻¹⁷ Yee pu icu, ta'ihuaamua'a, ché'le ayén té'ara'ani, mej miyen amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a, majta ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiu'umuári'en se'íjna jime'e nain jime'e ti tí'imuari'ira'a ti i'i xí'epi'in, sej si seajta siyen tihua'utá'ixaate'en. Ché'le ayén r'íi amuáaruuren a'íjna í tavástar'a, a'íjna rusej í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, ajta í Dios í tej rájya'upua, í ti taxe'eve'e t'ij na'a rusén jime'e, ajta ayén taatá'a a'ij tej tiraachú'eve'en a'íjna jime'e ti r'íi titáacha'íin.

3

Pablo pu ayén tihua'ahuavii mej rahuavii ti a'ín Dios hua'irájtuaani

¹ Casi'i, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen rahuaviira téjmi jime'e tej ti ca'anacan tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í tavástar'a ti raxa najmí'ici'e mej miyánna huachéjme, mej mi majta ráanamua a'íime í mej á imuá a'uchéjme ajta na'a caí nainjapua huánamuajre'en. Setá'aj siyen rahuaviira mej miyen che'atá mena'a ra'ará'astijre'en í niuucari set'ij mú'een tira'ará'astijre. ² Setá'aj seajta rahuaviira ti a'ín tavástar'a tu'irájtuaani mej mi caí a'ij táaruuren í tetea í mej a'ij pua'a titetújcha'íi, í mej majta a'ij pua'a tí'teteite.

Ayee xu rahuaviira a'iné camu náimi'i té'atzaahuat'e. ³ Ajta a'ín í tavástar'a, capu ja'anáj até'itze'a'ara. A'í pu xaa ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í. Ajta, a'í pu r'íi tejá'amuacha'íi a'ame t'ij caí amuaatémua'itín a'íjna ti a'ij pua'a een.

⁴ Teajta iteen, ayéé pu titá'amitiejte'e a'íjna jemi í tavástar'a sej siyen huárini a'ij tej teri tejamuata'a'íj. Ajta, ayéé pu che'atá na'a titá'amitiejte'e sej seuj siyen huárini méjca'ihua yee.

⁵ Ché'le a'ín tavástar'a ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a titehua'újxe'eve'en seij seajta seij t'ij ajta Dios tejá'amuaxe'eve'e mú'ejmi. Ché'le a'ín ajta amuaatá'an í ca'aníjra'a sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í t'ij ajta Cirístu'u te'utáviicua'iri'i.

Ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej tiu'umuári'en

⁶ Ayee tu tejá'amua'ijte'e, ta'ihuaamua'a, niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, sej si siyen caí titej'á'ujjhuane'en jamuan seij á'amua'ihuara'a ti ajta i'i huá'ína'ase'e, ti caí tí'imíjhuaca, ti caí ayén che'atá na'a r'íi tí'titújcha'íi a'ij tej teri tejamuá'ixaa mú'ejmi. ⁷ Mú'een xu rujímua'a seri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini, sej si siyen che'atá sena'a huárini tet'ij iteen.

Catu a'atzu huá'ina'ase'eca'a tetí'ij teuj mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a. ⁸ Catu huáapua'a tena'a tiú'ucuaa sej jemi, sino tetiu'unájchitaca'a ticu. Nain tujúca'ari tzajta'a, teajta nain tíca'ari tzajta'a, tetiu'umuáriej ca'anín jime'e. Jéihua tu te'utáviicua'irí'i tej ti caí ti'iti jín amuaatamuári'eriste'en.

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu tiraavíjte'eca'a tej huáapua'a tena'a tiú'ucua'ani. Capu amín a'ij. Seicié tu huaríj tej ti amuáamua'aten a'ij sej huárini, sej si siyen che'atá sena'a rí'i titetiújcha'íi. ¹⁰ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tetí'ij teuj a'uté'uuca'a mú'ejmi jemi, ayée tu tejámuata'alíjte a'íjna jime'e yee: Ti pua'a ja'ati caí jírá'ujca'ane ti tiu'umuári'en, caxu raatá'acare'en ti a'ín tiú'ucua'ani.

¹¹ Ajta íjii, ayée tu tí'ínamua tíjín seica a'íime, a'íi mú huá'ina'ase'e. Camu tí'itij jín tí'imuari'e sino ayée mu'lu rucíinive'e mej mi tiú'itzíite'e. ¹² Ayee tu ca'aníjra'a hua'utá'asin naíjmi'ica í mej miyen 'een, ayée tu tíhua'uta'alíjte'esin a'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Círíistu'u, mej mi tiu'umuári'en, mej caí ché'e a'ij mena'a tí'itèruurejne'en, mej mi rujámua'a raamuá'itin í mej jín huatèújvair'e'en.

¹³ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, caxu raxiéehuata sej siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e.

¹⁴ Ti pua'a ja'ati caí á'ujca'ane ti ra'ará'astijre'en a'ij tej tejá'amuayu'use'e te'íjna jetze í yu'uxari, ayée xu huárini. Setá'aj ráamua'ati se'íjna í ja'ati, seajta siyen tiyá'uhua'axin ti ij huataujtévi'irata a'íjna í ja'ati. ¹⁵ Mí seajta mú'een, caxu siyen a'ij pua'a raruure tíj ja'ati ti amuájcha'íire'e, sino ayée xu rí'i tiraatájeeve a'íné á'amua'ihuaara'a pu pú'een.

A'í pu rí'i tíhua'utéatuasin, ajta ra'antipúa'ajte

¹⁶ Ajta a'ín tavástar'a ti tiu'utépu'a'ajte, ché'e a'ín ruseíj amua'anpuá'ajte'en a'amua tzajta'a, ja'anáj ti na'a, ajta nain jime'e. Ché'e a'ín tavástar'a huatèáturan mú'ejmi jemi.

¹⁷ Inee Pablo, nemuajca'a nu jín tejá'amuayu'use'e a'íjna í yu'uxari jetze í nej jín amuaatateújte'e. Ayee nu té'eyu'uxaca nainjapua í tí'ineyu'uxa. A'íj xu jín ráamua'aree ti ayén ti'ayajna nej ra'uyú'uxaca'a neseíj. ¹⁸ Ajta a'ín tavástar'a, a'íjna í Jesús, ti ajta í'í Círíistu'u, ché'e a'ín rí'i tejamuáacha'ín naíjmi'ica mú'ejmi.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, í ti seij

A'íjna yu'uxari jetze pu rateújte'e

¹ Inee, í nej í'i Pablo, nee nu ne'ín pú'een seij ti ravaire'e a'íjna í Cirístu'u ti ajta Jesús pú'een. Ayee pu éeni'ici'e na'antíhuau a'íné ayée pu tinaata'áj í Dios ti tu'irájtuaa, ajta í Cirístu'u ti ajta í'i Jesús, í tej rajchú'eve'e.

² Ayee nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee, Timoteo, pej piyen nemuari yee niyauj a'íné mú'ee pej pajta piyen che'atá pena'a tzáahuati'ira'a rá'astijre'e í tavástar'a netíj inee. Ayee nu tí'ijhuahuau mú'eetzi jime'e ti a'ín í Dios í ti tá'íya'upua, ajta a'ín í Cirístu'u ti ajta Jesús í í'i tavástar'a, miché'e me'ín r'íi timuaacha'íj muá'ara'ani, miché'e majta muá'ancu'uvaxji'in, miché'e majta r'íi mu'uhuáruuren í á'a tzajta'a.

Jíme'en í mej hua'itzi jín tí'imua'ata

³ Netí'ij ne'uun aumé'ecaa u Macedonia, ayée nu timuaatáhuaviiri'í pej pe'uun a'uteáturan a'ujna Éfeso. Neajtahua'a nu niyen tí'imuhavii pej pe'uun a'uteáturan pej pi piyen tihua'utá'íjmií í seica í teteca mej mi cáí ché'e miyen tihuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi jín namuajre'e.

⁴ Mata'aj cáí ché'e me'íjna namuajra a'ij mej ti'itíj tihuá'a'íxaate'e me'íjna jime'e a'ij metiteejnéj í huáacixa'astemua'ame'en. Cu xiee mecaí ja'anáj ra'antipúa'ajte'esin mej miyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ayén huanéj í seij jetze, ajta í seij, seij pu ajta jetzen huanéj asta mena'a cáí e'ará'asti í Dios jemi. Naíjmi'í tíj na'a, ayée pu'u tí'ivaire'e mej mi huateújne'usi'ite'en í teite me'íjna jime'e í mej cáí a'ij tirú'umua'aree. Capu ti'itíj vaire'e mej mi raanaíjmire'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij ja'atí ayén raanaíjmire'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén tirá'antzaahuat'e'en í Dios.

⁵ Ayee tu een jín tí'imua'íjcate'e mej mi huaújxe'eve'en seij majta seij me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a, majta í mej r'íi mé titeu-muámua'arejme, majta í mej tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í tavástar'a.

⁶ Seica mú meri ya'luhuá'axi mej miyen 'eene'e. A'íj mú jín autéjhuii mej miyen tiu'utaxáj me'íjna jime'e í niuucari ti cáí ti'itíj vaire'e.

⁷ Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej te'enteároute me'íjna jime'e mej tihuá'umua'aten a'ij ti huataújmua'a í niuucari í mej jín tí'áijta ti Moises ra'uyú'uxaca'a. Mí majta a'íime, camu a'atzu yaú'tite a'ij mej tí'ixa. Camu majta ramua'aree a'ij ti een me'íjna jime'e í mej jín miyen raataxáj yee ayée pu tí'ayajna.

⁸ Teen tu ramua'aree ti tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'áijta, Moises ti ra'uyú'uxaca'a. Tí ij ayén tí'itéva'irihua'an, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁹ Teajta, tiyen tí'ijmua'aree tíjín ayée mú een jín ra'uyú'uxaca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'áijta mej mi hua'utá'íjmií a'íimej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Camu me'íjna jín hua'utá'íjmíjra a'íimej í mej r'íi mé titeumuámua'aree í ru tzajta'a. A'íime mú xaa me'íjna jín hua'utá'íjmíjra í mej cáí ranamuajracu a'ij ti tirá'axa í niuucari í mej jín tí'áijta, majta a'íimej í mej cáí rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Majta seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej rá'axieehuari'í í hua'aye'ira, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej rutáata cui'ica, na'ari runáana, ja'atí ti na'a ti tí'itecul'ica.

¹⁰ Ayee mú majta í niuucari jín hua'utá'ijmüjra a'ímej í mej xána'acira'a 'úucate jemi, majta a'ímej í mej che'atá mena'a xána'acira'a huá'a jamuan í tí'iríí ca'ín huá'a jamuan seica í teteca. Ayee mú che'atá seica me'íjna jín í niuucari hua'utá'ijmüjra a'ímej í mej seica vivi'i mej mi ti-hua'umuáriste'en ca'anéeri jime'e, majta a'ímej í mej tí'ihua'itaca, majta a'íñ í mej tí'itecuanamuajca. Tí'itáj ti na'a ti caí naa 'een, ti seicié 'een, a'íí mú hua'utá'ijmüjra me'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, tí'itáj ti na'a mej caí ranamuajracu í niuucari ti rí'í tiú'uruure í tiú'utzajta'a.

¹¹ A'íjna i niuucari ti rí'í tiú'uruure, a'íí pu a'íjna jín ayén tirá'axa a'ij ti tí'iraxa í niuucari ti naa namuajre'e, ti ajta jín Dios tu'irájtuaani. Ajta a'íñ Dios, a'íí pu a'íjna jín tinaa'íjca ineetzi nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari. A'íj nu jín rí'í tiraatá'asin í Dios.

A'íí pu tí'ijteujtzi'ire'e a'íjna jime'e ti Dios rá'ancu'uvajxi

¹² Jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús í tavástar'a í nej jetzen aránca'ane. Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e a'iné ayée pu tirá'amitiejte'eca'a nej caí tí'itáj jín auté'ítze. A'íí pu na'antíhuau ineetzi nej ní raatévaire'en.

¹³ Jéjcu'a ímuá nu a'ij pua'a tí'ixaxa'ata'a í Dios jemi, neajta a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej rá'astijre'e í tavástar'a. Jéihua nu huá'ane'usi'íte'eca'a. Aru capu amín a'ij, Dios pu ná'ancu'uvajxi a'íjna jime'e nej caí ramua'areereca'a a'ij nej rijca, neajta caí té'atzaahuaté'eca'a.

¹⁴ Jéihua pu huápi'i rí'í tinéjcha'íí já'araa í tavástar'a. A'íí pu ajta ayén naatá'a nej ní rá'antzaahua ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta ayén ántehuaa tijín Jesús. Ayee pu ajta naatá'a nej ní raxí'eve'e ná'ara'ani.

¹⁵ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén tí'ayajna ti a'íjna jín mú pa'uvé'emej íyén chaanaca japua a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tí'ij a'íñ hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a tí'tetújcha'íí. Ché'e caí ja'atí ayén tí'ixajta yee capu ayén tí'ayajna. Nee nu ramua'aree a'iné nee nu ne'íñ pú'een i nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'íica'a caí máàj ja'atí.

¹⁶ A'íj pu jín Dios ná'ancu'uvajxi ineetzi i nej a'íñ pú'een í nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'íica'a tí'ij a'íñ Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tí'hua'utasejrate'en í teite a'ij ti een jime'e í Ciríistu'u raayí'iti ti ja'atí tiu'utá'uuni'i nain jime'e tíj na'a ti a'ij pua'a een. A'íí pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a mej mi miyen raasej a'ímej í mej rá'antzaahuaté'enche'e mej mi me'uun a'uteáuran jemin ruurican tíj na'a rusén jime'e.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén tí'uújxe'eve'e tej rí'í tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e, teajta tíraatateujtzi'ire'en te'íjna ti Tajtuhuan jín tí'itéjvee, ti caí ja'anáj rupu-ata'atan, ti ajta caí ja'anáj mí'ini, í tej caí ja'anáj rasej tají'i jime'e. A'íí pu a'íñ pú'een í tí a'íí na'a caj tí'íDioj.

¹⁸ Niyauj, mí pej i'í Timoteo, ayée nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jime'e í mej amuacaícan á jemi tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Patá'aj piyen tiu'utatése'en temua'a naa pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í tavástar'a jemi.

¹⁹ Patá'aj pauj té'atzaahuaté'e, pajta mú'ee rí'í tí'ití'á'acha'íí puá'ara'ani í a'atzajta'a tí'ij caí a'uun huatasejre'en tí'tíj ti tiu'utévi'iraste'e. Seica mú meri mé rúhual'axi mej té'atzaahuaté'eca'a, majta, a'íí mú raatéxieehuataca'a mej rí'í té'usejre'eca'a í ru tzajta'a. Ayee mú jín huarín, nain pu e'ehua'úpua'arixi í mej jín té'atzaahuaté'eca'a.

²⁰ A'ímej jemi nu ti'ixa í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Alejandro. A'ímej nu neri tiu'utátui í Satanás jemi mej mi ráamua'ati mej caí ché'e a'ij pua'a tiraatá'an í tavástará'a a'íjna jime'e a'ij mej rici.

2

Jíme'en a'ij mej ye'í seij huatéjniuuni

¹⁻² Ayeé pu tiná'amitiejte'e ti ayén ruxe'eve'e seij si siyen huárini. Setá'aj naíjmi'ica jín huatéjniuuni. A'íj xu jín siyen tiraatáhuavii, seajta siyen huá'a jemi huatéjniuuni, seajta tihua'ateújtzi'ire naíjmi'ica jemi, a'ímej í mej Taju-tuhuan jín títet'u'upu'u, majta a'ímej í mej tí'ajta. Ayeé xu huárini tej ti rí'i yee tí'itechejca, teajta ra'ará'asten í taye'irá jime'e, teajta rí'i tirájcha'íi tá'ara'ani í tavástará'a tí'ij caí ja'atí tájaaxiejte'e.

³⁻⁴ Ayeé pu tiraavíjte'e seij si siyen huárini. Ayeé pu tira'aráanajche a'ame í Dios ti tu'irájtuaa, a'íné a'íi pu ayén tí'ijxe'eve'e ti naíjmi'ica huirájtuaani, mej mi ráamua'aree nain tíj na'a ti ayén tí'ayajna a'íjna jemi. ⁵ Ayeé pu'u tí'een, a'íné seij pu'u í Dios, ajta seij pu'u a'íi pú'een ti huá'a japua huániuuni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta pu teáata'a pírici. A'ii pu a'íin pú'een í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús.

⁶ A'íi pu huataújmuai'ivejritaca'a tí'ij a'íin tiu'utanájchita nain jime'e í mej jín auteájturaa í teite í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti Dios tihua'utá'ixaa á jéjre'e, a'atzaj ti pua'a raaxí'epi'íntare.

⁷ Mí neajta inee, a'íj pu jín na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Ayeé nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Canu tí'ihua'í. Nee nu xaa tihua'amua'ate a'ímej í mej té'atzaahuat'e'e í tavástará'a jemi, neajta tihua'utá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej majta Israél jetze ajtéme'ecan.

⁸ A'íj nu jín miyen tí'ijxe'eve'e matíj mena'a a'úu mej a'ucaíjmeé, miché'e huatéjniuuni í Dios jemi, miyen rí'i tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a majta caí níniu'ucacu, majta caí rújaaxiéevi'ira.

⁹ Ajta a'íime í 'uuca, ayéé nu che'atá tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tí'itechejca a'ij ti tiraavíjte'e, miché'e miyen caí tí'itechejca me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e sino me'íjna jime'e ti caí a'ij pua'a tihua'asejrate'e. Miché'e caí ayéé mena'a teva'ujhuá'atehua'an í rucipua'á jetze a'íjna jime'e ti huápi'í tí'ijnajche, miché'e majta caí ayéé mena'a te'ucarújte'ejmé'en cumu tí'itíj oro ti tí'ipu'éene'ejmeé, miché'e majta caí huápi'í ayéé mena'a te'ecamua'tzi'ivi'íjmé'e me'íjna jime'e tí'itíj perla, nusu mecaí ayéé mena'a tí'iteújche'etehua'an me'íjna jime'e í c'íxuri ti huápi'í tí'ijnajche. ¹⁰ Miché'e miyen huárini í 'uuca mej mi seica miyen ráamua'areere mej rí'i tí'titeite. Miché'e miyen tiú'uruuren a'ij ti tí'ixí'epi'ín, a'íné ayéé pu tihua'uvíjte'e a'ímej í 'uuca í mej miyen tiú'ujsejrata mej miyen rá'astijre'e í Dios jemi.

¹¹ Ayeé pu ruxe'eve'e a'ímej jemi í mej 'uuca mej mi ráari'iren miyen tí'inamuáara, majta miyen tihua'ará'astijre'en í tetea. ¹² Canu huá'atá'aca a'ímej í 'uuca mej mi tihua'umua'aten u teyujta'a í tetea, ni mej majta tihua'uta'ájte'en. Ruxe'eve'e ti a'íin 'íita'a a'uun teyujta'a caí avé'eniuuca'an. ¹³ Ayeé pu'u tí'een, a'íné Dios pu amuacaícan Adán huatétaahuaca'a. Ajta á'yen a'íin Eva huatétaahuaca'a.

¹⁴ Ajta, a'ñin Adán, a'ñi pu ramua'areereca'a a'ij ti rijcaa t'i'ij auteájturaa í Dios jemi. Capu ja'atí ráacuanamua. Mí ajta a'ñin Eva, Satanás pu xaa ráacuanamua. A'ij pu jín a'aturáa já'araa í Dios jemi.

¹⁵ Aru Dios pu hua'irátuaasin a'imej í 'uuca mat'i'ij a'ime tiyaúumua'a muá'ara'ani ti pua'a miyen á'ateeren mej té'atzaahuat'e, majta mej r'i'í tihuá'ajcha'ñi í seica. Majta mej urarí'enejme'eni í ru tzajta'a me'ijna jime'e mej miyen huárini a'ij ti tiraavijte'e.

3

Jíme'en a'ij mej ye'í huárini a'ime í mej t'i'ajta teyujta'a

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna a'ijna i niuucari. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti a'ñin antiújmua'areere a'ijna jime'e ti hua'acha'ñi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'ñi pu xaa raxí'eve'e ti tiu'umuári'ihua ti i'i xí'epi'in. ² A'ij pu jín, ayén ruxe'eve'e ti ayén éene'en a'ijna ti ayén antiújmua'aree a'ijna jime'e ti hua'acha'ñi. Ruxe'eve'e ti caí t'i'itij jín a'aturáa mej mi caí a'ij pua'a t'i'ixajta í teite, ajta ti sej na'a neiche. Ajta ayén ruxe'eve'e ti r'i'í t'i'itújcha'ñi, ti cfj na'a t'i'iyeca í t'i'itij nahuáj, ajta ti caí tiú'ujxajtave'e, mej mi r'i'í tiraatá'an í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e ti hua'ancuré'evl'itin temua'a naa a'imej í mej ramuáaren a'ájna ti é'eche, ajta ti raay'i'itihua'an ti tihuá'umua'aten temua'a naa.

³ Ajta ayén ruxe'eve'e ti caí rutahuaíve'e, ajta ti caí runé'use'eve'e, sino ti r'i'í tejá'ucati a'imej jemi í teite, ajta ti caí t'i'itij jín t'i'ijaaxiejta. Ayej pu ajta ruxe'eve'e ti caí ramuájche'e í tumin ti ramuá'itici. ⁴ Ayej pu ruxe'eve'e ti raay'i'itihua'an ti tihua'uta'áijte'en temua'a naa a'imej í mej jemin é'eche, ajta í yaújmua'ame'en. Ayej pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej ra'ará'asten a'ij ti tiraavijte'e. ⁵ Ayej pu t'í'een, a'iné ti pua'a caí raay'i'itihua'an ti tihua'uta'áijte'en a'imej í mej jemin é'eche, capu a'ij t'i'iri'iri ti huá'ucha'ñin a'imej í mej a'uun e'etiújse'iri í teyujta'a mej mi tiraatateúztzi'ire'en í Dios.

⁶ Ruxe'eve'e ti ari á'atee ti té'antzaahua. Na'ari caí, a'ñi pu a'ujtzaahuat'e'en a'ijna jime'e ti ve'ecán jín t'i'itéjvee. Tí pua'a ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ayén che'atá t'i'ijxi'epi'intare'en a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í tiyaaru'u jemi.

⁷ Ajta ayén ruxe'eve'e mej jemin ramua'areere ti r'i'í t'i'itevij a'ime í mej caí té'atzaahuat'e. Na'ari caí, seica mú ra'utéxiehuari'ira, ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu jíme'en ayén tiraatémua'iti.

A'ij mej ye'í huárini a'ime í mej t'i'ivaire'u u teyujta'a

⁸ Jíme'en a'ime í mej t'i'ivaire'u u teyujta'a, ayéj pu ruxe'eve'e mej miyen r'i'í mé tité'ujjhuane'en mej caí t'ihua'ita, mej mi rá'antzaahuat'e'en í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e mej caí jeihua raye'eca t'i'itij nahuáj, majta mej caí ramuájche'e í tumin mej ramuá'itici a'ijna jime'e mej huá'ucuanamua í seica.

⁹ Ayej pu ajta ruxe'eve'e mej nain jín té'atzaahuat'e'en a'ijna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen tirú'umua'areere í ru tzajta'a ti ayén ti'ayajna.

¹⁰ Tí pua'a miyen t'i'ijxe'eve'e mej mi tiu'utévaire'en u teyujta'a, a'ñi pu ruxe'eve'e mej me'ín teite amuacaícan miyen tiraaxí'epi'intare'en a'imej jemi í mej t'i'ivaire'ecu. Tí pua'a caí t'i'itij a'ij tihuá'aturaate'e, aj pu r'i'iri'ista a'ame mej miyen tiu'utévaire'en.

¹¹ Ayej pu che'atá na'a t'í'een a'imej jemi í 'uuca í mej huajá'uvi'itin. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen r'i'í mé tité'ujjhuane'en. Ruxe'eve'e

mej caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e, majta caí rutá'aruaijve'e, mej caí ti'itíj jín até'itze'ara'an.

¹² Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayéé pu ruxe'eve'e ti seíj na'a neiche, ajta ti raayí'tihua'an ti temua'a naa tihua'uta'ájte'en í ruyaujmua'a, ajta a'íime í seica í rute'istemua'a.

¹³ Tí pua'a seíj rí'i tiu'utévaire'en u teyujta'a, ayéé pu raamuá'itín mej rí'i tiraatá'an í teite me'íjna jime'e ti rí'i tiu'utévai. Ajta pu Dios raatáca'anisti'ire'esin ti ij auj tí'ivaire'e, ajta caí tí'tizíine'e a'iné a'íi pu té'aste a'íjna í Ciriistu'u jemi ti ajta í'i Jesús.

Jíme'en í niuucari ti jé'iyecan jín namuajre'e, ti ajta titaataseíjrate í Dios

¹⁴⁻¹⁵ Jíi, nej tí'imuyuse'e, ayéé nu tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan ne'uun a'utevéé ná'ara'ani mú'eetzi jemi. Aru ti pua'a ná'ateevi'in niyájna, ayéé nu tí'ijxe'eve'e pej ráamua'aree a'ij mej tí'itíj jín huá'rini a'íime í teitestemua'ame'en í Dios, a'íime í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mí tiraatateújtzi'ire'en me'íjna í Dios ti í'irúuri. A'ii mú a'íin pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í niuucari ti ayén ti'ayajna í Dios jemi. Majta a'íime, camu taúra'aca mej seicié tihua'utémuá'itín.

¹⁶ Jee xaa ne'u, ayéé pu ti'ayajna, capu hua'itzi na'a. Huápi'i pu muári'eri ti ja'atí ráamua'ati a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, í tej jín tiyen tí'iyé'ira, a'iné ayéé pu tiuju'uríj:

A'íi pu ayén huataseíjre tehuá'ira'acan jime'e.

Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios,

a'íi pu ayén té'axajtaca'a

ti ayén ti'ayajna í Ciriistu'u jemi.

Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi mú raaseíj.

Majta a'íime í teitejra'a

mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

seica mú miyen tihua'utá'ixaa a'ij ti a'íin huaríj.

Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,

mu'iití mú té'antzaahua a'íjna jemi.

Ajta Dios pu ya'uví'iti í ta japua

ti ij a'uun nain jín antiújmua'areere á'ara'ani.

4

Jíme'en a'íimej í mej raatéxãeehuatá muá'aju'u mej mi caí ché'e té'atzaahuat'e'en

¹ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ayén tí'ixa e'ehuauritiécan jime'e ti nu'u ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipué'arijme'en. Seica mú nu'u yá'uhua'axijsin í mej té'atzaahuat'e'e. A'íime mú nu'u namuara muá'aju'u í xiéjniu'ucari í mej tihuá'ahuaitze'e, majta mú ranamuajran a'ij ti a'íin tiyaaru'u tihuá'amua'aten.

² A'íj pu jín ayén huataseíjre'esin mej miyen hua'itzi jín tihuá'amua'aten me'íjna jime'e a'íime í mej tí'ihua'itaca, í majta a'ij pua'a titetiújcha'íi. Capu rí'irí ti ja'atí hua'utatévi'imua'an. A'iné camu miyen rici a'ij mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a ti ayén tiraavíjte'e, cu xíee tiyaaru'u pu huá'ataixi'í í hua'amu'úu jetze.

³ A'íi mú hua'utá'íjmáijra í teite mej caí huateneíchen, mej caí huatéviche'en. Majta miyen tihua'uta'ájte'esin mej caí ráacua'ani tí'itíj ti tí'icua'iri'i. Aru a'íin Dios, nain pu yen tiu'uteájtuaa mej mi ra'ancuré'an í teite í mej

té'atzaahuat'e, majta ramua'aree ti'titj ti ayén ti'ayajna, mej mi me'fjna jín tiraatateújtzi'ire'en.

⁴⁻⁵ A'iné temua'a pu ti'ir'een naíjmi'i tjj na'a ti Dios tiú'utaahuaca'a, capu ayén tiraavjite'e ti ja'atí ti'titj mé úrieni sino ché'e a'ín ra'ancuré'an. Ché'e ajta a'fjna jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios jemi, a'iné pu'uri a'uun e'avíitzi'ire'e í Dios jemi a'fjna jime'e ti a'ín Dios ari ayén tiu'utátuiire'esin t'íj huatéjniuuni í Dios jemi.

Jíme'en a'fjna ti temua'a naa tí'ivaire'e í Jesús jemi

⁶ Patá'aj piyen tihua'utá'an mej mi ráamua'ati í a'ihuáamua'a a'fjna i nej neri muaatá'ixaa. Tí pua'a piyen huárini, temua'a pej tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi ti ajta i'í Jesús. Petiu'utévaire'esin pe'fjna jime'e tjj na'a pej pá'ari'ístaca'a, mú'ee pej ranamuájraca'a í niuucari pej jetzen té'antzaahua, í niuucari í mej temua'a naa timuaamuá'ate.

⁷ Capej rá'atzaahuat'e a'fjna í niuucari ti caí Dios jemi é'eme'ecan, ti'titj mej ti'imuarita ti caí ayén ti'ayajna, ti caí ti'titj vaire'e. Patá'aj piyen ámua'ate pe'fjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'ev'e'e í Dios.

⁸ Cj pu caj tí'ivaire'e ti pua'a piyen huá'acua'ajte'en pe'fjna jime'e pej raatá'an í a'atzajta'a pej pi huaté'aca'ane í mua'atévira'a jetze. Aru tí'ivaire'e tjj na'a naíjmi'ica ti pua'a piyen ámua'ate pe'fjna jime'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'ev'e'e í Dios. Tí'ivaire'e íjii pej yen huatéaturan íy'en chaanaca japua, ajta timuaatévira'e pej pi ruuri puá'ara'ani tjj na'a rusén jime'e.

⁹ Aye'e nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna. Ché'e caí ja'atí ayén seicié tí'ixajta. ¹⁰ Aye'e tu een jín tí'imijhuaca, teajta tí'tese'eca'a tej tyyen raachú'ev'e'en te'fjna jemi í Dios ti í'irúuri, ti ajta r'í'i tihua'atá'aca naíjmi'ica í teite jaítze'e. A'í pu ajta hua'irátuaasin a'ímej í mej té'atzaahuat'e.

¹¹ Paúche'e tihuá'amua'ate, pajta pauj tihua'uta'a'ajte'en pe'fjna jime'e nej yé tí'imuyayuse'e. ¹² Capej tí'itá'acare'en ti ja'atí muacáxieehuata a'fjna jime'e pej pauj temuaj, sino ayé'e pepu'u r'í'i tejá'uche'ecane'en temua'a naa mej mi a'íime í mej té'atzaahuat'e miyen che'atá mena'a á'ujuhua'ane'en patj mú'ee a'fjna jime'e a'ij pej tihuá'ixaate'e, a'ij pej r'í'i tí'ti'á'acha'íi, ajta a'ij pej tihuá'axe'ev'e'e. Miché'e majta miyen che'atá mena'a timuá'ijchue patj mú'ee a'fjna jime'e a'ij pej tirá'astijre'e í tavástara'a, ajta a'ij pej te'urar'í'en í a'atzajta'a.

¹³ Aye'e pej rijca asta necaí uvé'enen, patá'aj piyen hua'utánamuajriste'en í yu'uxari jetze í teite tzajta'a, pajta tihua'utá'ixaate'en, pajta tihuá'umua'aten. ¹⁴ Capej raxiéehuata a'fjna ti Dios muaatapuaíjve mat'íj mej vauji mua'ajtamuá'íe, majta tiu'utaxájtaca'a mú'etzi jime'e í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ Patá'aj piyen raruure pe'fjna jime'e, patá'aj nain jín tí'amua'ate mej mi naími'i miyen tiraaseíj pej raanaíjmire'en í ti mú'etzi jemi huatéájturaa. ¹⁶ R'í'i pepu'u pe'fjna jime'e a'ij pej ti'titj ruure, pajta a'ij pej ti'titj tihuá'amua'ate. Patá'aj piyen te'utáviicua'í pe'fjna jime'e a'iné ti pua'a piyen huárini, mú'ee pej aseíj huírátuaasin, pajta hua'irátuaasin a'ímej í mej muánamuajran.

5

A'ij ti ye'í ti'tiújcha'í á'ara'ani a'ímej jemi í mej té'atzaahuat'e

¹ Capej a'ij pua'a tí'ijteá'axi'í seij ti ari vástacira'í, sino r'í'i pej tiraatájeeve cumu a'atáata pepu'u. Ajta a'íime í tetecca í mej caí xi vaújicira'í, patá'aj

rí'i tihua'utájeeve cumu a'ihuáamua'a pepu'u. ² Patá'aj rí'i tihua'utájeeve í 'uuca í mej meri ucarijse cumu a'anáana pepu'u, majta a'ímej í mej caí xí ucarijse cumu á'acu'utzimua'a pepu'u na'ari á'ajuutzimua'a. Patá'aj rí'i tihua'utájeeve a'ij ti tiraavíjte'e nain jíme'e.

³ Ajta a'íme í 'uuca í mej meri huaújseistareca'a, ti pua'a ayén ti'ayajna mej huaújseistareca'a, majta í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, patá'aj hua'utévaire'en. ⁴ Na'ari caí, ti pua'a auj tiyaúumua'a ca'ín auj tíye'ecuajmua'a, ayée pej huárini. Miché'e a'íme mi'i rí'i ráaruuren mej me'íjna jín te'ará'asten mej hua'utévaire'en í ruxí'ej teite. Mat'íj miyen huarín, mu'uri xaa tiu'unájchitaca'a me'íjna jíme'e í mej té'echa'ica'a ruvaújsimua'a jemi na'ari ruye'ecuajmua'a jemi. Ajta a'íi pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca í Dios.

⁵ Patá'aj piyen huárini, ti pua'a ja'atí xaa huaújseistareca'a, ti ajta caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi pu xaa té'antzaahuat'e í Dios jemi, ajta téniúuve'e nain xícaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a ti 'ij ayén tí'ijhuaviira ti 'ij Dios raatévaiire'en.

⁶ Ajta a'ín í'íta'a ti huaújseistareca'a, ti pua'a ayén rí'i tira'aráanajche a'íjna jíme'e ti naa seijre'e jemin, cu xíee ti huam'íi í Dios jemi. Mí ajta, aúche'e pu ruuri. ⁷ Patá'aj pajta hua'utánamuajriste'en í teite pe'íjna í niuucari mej mí caí tí'tíj jín a'aturáa muá'ara'ani, tí'ij ajta caí ja'atí tí'tíj jín huá'a jetze tí'ijpua'ajte'e.

⁸ Tí pua'a ja'atí caí tihua'utévaire'en a'ímej í ruteítestemua'a, a'ímej í mej jaítze'e vejli'í jemin é'eche, a'íi pu a'íjna jín mé rúurie ti rá'atzaahuat'e'eca'a í Dios jemi. Jaítze'e pu a'ij pua'a ríci caí se'j ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ti ajta caí ja'anáj rá'atzaahuat'e'e.

⁹ Jíme'en a'ímej í mej huaújseistareca'a, a'ímej pepu'u auyú'uxan í mej miyen rájcha'íi a'achú cumu huaícate nine'ira'a o jaítze'e nine'ira'a. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ja'anáj tí'ixana'acire'e jemin í rucín teecan.

¹⁰ Ayee pu ajta ruxe'eve'e, mej naími'i ramua'areere í teite ti pua'a xí'epi'in huaríj tí'itíj jíme'e, ti rí'i tihua'uxá'apuairi'í í tí'irí ca'ín ti hua'ancuré'evi'ti a'ímej í mej rámuarecare'e nusu ti hua'anája'usixi í huá'íica jetze a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi na'ari ti hua'utévai a'ímej í mej tihua'amuári'eriste'e o ti ayén huataúra'a ti ayén huárini tí'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'in.

¹¹ Ajta a'íme í mej huataújseistareca'a, í mej mauj téemuastaca'a, capej piyen huá'ayu'uxa jetzen í cuapée, a'iné tí'ij ari jaítze'e hua'utá'asi mej huavíche'en, majta caí ché'e raxí'eve'e muá'aju'u mej tiu'utévaire'en í Cirístu'u jemi, a'íi mú xaa huatéviche'esin.

¹² Tí pua'a piyen hua'uyú'uxan í cuapée jetze, ajta ti pua'a miyen huatéviche'en, a'íi mú rajpuaitzi muá'aju'un í Dios jemi a'iné mu'uri ra'utéxieehuari'iri'í í mej amuacaícan jín te'ataújratziiri'í í Dios jemi. ¹³ Ajta a'íjna jíme'e, ayée mú tí'ijri'ire mej á'ujjuhua'ane'en í huá'achi'íi tzajta'a méyee, majta méyee. Ayee mú jín mé'ujjuhua'an a'iné ayée mú ríci a'ij ti tí'itíj tihua'aráanajche. Ayee mú á'ujjuhua'an méyee, majta méyee mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, majta jeíhua tiú'uríhua'uve'e me'íjna jíme'e a'ij ti ríci í xí'ejra'an teví. Ajta, ayée te'irájra'ani mej jeíhua tiú'ujxajtave'e ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹⁴ Ayee pu tí'irineca a'ímej jemi í mej mauj téemuastaca'a í mej huataújseistareca'a. A'íj nu jín niyen tí'imua'íxaate'e tíjín miché'e huatéviche'en mej mí tiyaúumua'a muá'ara'ani. Miché'e majta rí'i tiu'umuári'en a'u mé é'eche mej mí caí raatá'an me'íjna ti tájcha'íire'e ti tí'itíj jín huá'a jetze

te'ujpuá'ajte'en. ¹⁵ Ayee pu ti'ayajna mej seica meri mé rúurie í mej amua-caícan te'ataújratiiri'í í Dios jemi mej mi ra'ará'asten me'íjna í Satanás.

¹⁶ Ajta a'ín 'íita'a ti ajta té'atzaahuat'e, ti pua'a á mé é'eché jemin seica í mej huaújseistareca'a, ch'éle a'ín hua'utévaire'en ti ij caí huá'amuarí'riste'e a'ímej í mej tí'ivaire'u ti teyujta'a. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa huatári'ristari a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'í í mej huaújseistareca'a.

¹⁷ Patá'aj piyen huá'uruuren a'ímej í mej antiújmua'aree u teyujta'a. Tí pua'a x'epi'ín merici, ayée pu tiraavíjte'e pej temua'a rí'í tihua'atá'acare'en tí'itíj jime'e ti tihuá'aturaate'e. Patá'aj jaítze'e r'í'í tihua'utá'an a'ímej mej mi'í huateújca'anen me'íjna jime'e mej tihua'utá'ixaate'en, majta mej ti-hua'umua'aten.

¹⁸ Ayee pej huárini, a'íné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjn: “Caxu ra'amua'í'iquihua'an mi puuya ti rayún í triigu ru#ca jime'e sino ch'éle rí'íriistan ti cáj caj tiráacua'ani.”

Ajta pu ayén té'eyu'usi'í tíjn: “Ayee pu tiraavíjte'e mej mi tiraanájchite'e ja'atí ti tí'imíjhuaca a'achú ti caj tiraamuá'iti.”

¹⁹ Tí pua'a ja'atí tí'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e sej ti hua'acha'í u teyujta'a, ti pua'a a'í na'a tí'ijpua'ajte'e, capej ranamua'jra. Aru ti pua'a mé hua'apua na'ari mehuaca miyen jetzen tí'ijpua'ajte'e, aj pej xaa ráanamua.

²⁰ Majta a'íme í mej hua'acha'í í teite teyujta'a, ti pua'a a'ij pua'a mé titetiújcha'í í Dios jemi, patá'aj hua'ajteá'axi'ín, meti'inamuáaraca í teite, mej mi ráamua'aree í seica mej mi caí miyen tité'itzee tí'itíj jime'e ti caí x'epi'ín.

²¹ Jemin í Dios, neajta jemin í Ciriistu'u ti ajta i'í Jesús, neajta huá'a jemi í mej tí'ivaire'e í ta japua, Dios ti hua'antíhuau, ayée nu tí'imua'íjcate'e patá'aj nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri timuá'ixaa. Capej tí'itíj jín a'ij ríjca pe'íjna jime'e pej sej jaítze'e xe'leve'e, pajta sej caj piyen tí'ixe'leve'e sino patá'aj piyen che'atá pena'a huá'uruuren naíjmi'ica.

²² Capej a'iyé'itze'e pej ra'avé'emíjhua'an sej í ja'ati tí'itíj ti a'ij jíme'en pej pí caí jamuan auteáturan í Dios jemi. Patá'aj aseíj r'í'í tihuá'acha'íin patá'aj caí tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi, sej jamuan í teví.

²³ Patá'aj raatapuá'ajta pej caí a'í pena'a jaj ye'eca. Patá'aj cáj caj tí'itíj nahuáj tiu'uyé'en a'íné jeihua pej tí'icui'í muá'a tzajta'a.

²⁴ A'íjna jime'e í seica í teteca, á jéjre'e pu seíjre'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij amuacaícan puaíjtzí hua'utá'an. Ajta seica jime'e, capu a'ij ámitieere'e amuacaícan í mej jín auteájturaa í Dios jemi, sino méjca'í huáye'e xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen huataseíjre'esin. ²⁵ Ayee pu che'atá na'a een a'íjna jime'e í ti x'epi'ín í mej jín meri tiu'utévai, a'í pu á jéjre'e seíjre'e. Na'ari ti pua'a caí amuacáí ámitieere'e, méjca'í huáye'e pu huataseíjre'esin. Capu rí'íri ti huatéúravaa tíj na'a rusén jime'e.

6

¹ Ayee pu ruxe'leve'e mú'ejmi jemi setíj sena'a pua'amé mej ca'anéri jín tejá'amua'ariste'e ti í ayén tejamuá'ámitiejte'e ti ayén raavíjte'e sej hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'áijte'e. Na'ari ti pua'a secaí siyen huárini, a'í mú a'ij pua'a tiu'utaxájta me'íjna jime'e í tej tiyen ratamuá'amua tíjn Dios ti ta'ivástara'a, majta me'íjna jime'e a'ij tej tí'imua'ata.

² Ajta, a'íné a'í mú í mej tejá'amua'áijte'e, a'í mú majta té'atzaahuat'e, ayée xu huárini. Caxu huá'axíeehuari'ira se'íjna jime'e sej ru'ihuaamua'a í

tavástar'a jemi, sino ayéé xu jaítze'e tihua'utévaire'en. Ayee xu huárini a'iné jaítze'e pu tihuá'aci'iti a'ímej í mej tejá'amua'ajite'e a'íjna jime'e sej siyen tihua'utévaire'en, majta miyen té'atzaahuat'e, ajta Dios pu huá'axe'eve'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Pajta, patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini.

Jíme'en í ti tzáahuati'ira'a jín tájcha'íire'e

³⁻⁴ Seica mú miyen tí'imua'ataca me'íjna jime'e ti caí ayén ti'ayajna, ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti r'íi táaruuren ti jíme'en taamuá'ate í tavástar'a í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Majta miyen tí'imua'ataca a'íjna jime'e ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti tzáahuati'ira'a jín ti'ixa í Dios jemi. Tí pua'a ja'atí ayén éene'en, capu ti'itíj ú'umua'aree sino á'ujtzaahuat'e pu'u. Jéihua pu tiú'urihua'uve'e nain jime'e, ajta runé'use'eve'e a'íjna jime'e a'ij ti huataújmu'a seij í niuucari. A'ii pu a'ín pú'een í ti te'iráaye'í ti ayén rici. Muaújchueere'e rujímua'a na'ari muaújtese'e. Majta a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e ca'ín sei pu ayén tí'ijxajtzi'í í rux'íej teví ti ij a'ij pua'a ráaruuren.

⁵ Ja'anáj ti na'a muaújtese'e a'íme í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. A'íi pu tiyaaru'u tihuá'ari'iri'í í mej amuacaícan jín rú'umua'areereca'a tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj pu jín ayén tihuá'amitiejte'e mej miyen tiraa-muá'ítin me'íjna jime'e mej huataújseijrata mej nu'u Ciríistu'u jemi tí'ivaire'e. ⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'atí r'íi huá'uruuren a'íjna jime'e ti rá'astijre'e í Dios, jéihua pu a'íjna jín raamuá'ítin, ti pua'a ajta rutémua'ave'e.

⁷ A'iné tetí'ij huatasejre íiyen chaanaca japua, catu ti'itíj uvé'eneijte. Ajta, tetí'ij huirá'íine tiyánna chaanaca japua, catu ti'itíj á'atini. ⁸ Ayee pu éene'e, tiché'e huátatemua'ave'en te'íjna jime'e tej tí'ijcha'íi í tej tí'icua'a, ajta í tej jín ti'itétache'ete.

⁹ Majta a'íme í mej miyen rax'íeve'e mej huateújchijteaanita, ayéé mú 'een mat'íj a'íme í ti'itén ja'atí ti caujnari jín hua'utéje'íci'e. A'íi pu hua'utánamua í huá'a tzajta'a mej mi jéihua tí'ijxe'eve'e, mej caí jín r'íi mé teuúmuámua'are'e, ti jéihua a'ij pua'a tiú'uruure. A'ii pu a'ín pú'een í ti nain tihuá'ari'ira, ti hua'antipua'ajte'esin rusén jime'e.

¹⁰ A'iné a'ij pu jetze airáninei najími'í t'íj na'a ti a'ij pua'a seijre'e a'íjna jime'e mej huá'íi tumin necua'atze'e. Majta seica, a'íi mú meri ra'atéxiehhuataca'a í mej té'atzaahuat'e me'íjna jime'e mej jéihua huá'íi ranecua'atze'e í tumin. Mat'íj miyen huárini, jéihua mú rajpua'ítzi muá'aju'u.

Tí nu'u tí'itese'e temua'a naa t'íj raatémua'ítin í ti x'í'epi'in 'een

¹¹ Pajta mú'ee, mi pej rá'astijre'e í Dios, patá'aj caí a'atzu té'aste pe'íjna jime'e sino ayéé pepu'u huárini. Patá'aj piyen tiráahuauuni pej urar'í'ene'en í a'atzajta'a, pajta patá'aj r'íi tí'ichejca í Dios jemi. Pajta patá'aj té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee pepu'u pajta tiráahuauuni pej huá'axe'eve'e temua'a naa í teite, pej te'utáviicua'í, pajta ayén huateá'apua'ajte'e mi a'atzajta'a.

¹² Patá'aj tí'itese'e temua'a naa pej pi raatémua'ítin pe'íjna ti x'í'epi'in een a'íjna jime'e pej té'atzaahuat'e. Patá'aj tí'itese'e pe'íjna huatémua'ítin pej ruuri puá'ara'ani rusén jime'e í Dios jemi, a'iné a'ij pu jín Dios muaatajé a'íjna xicáara'an pej jetzen raatá'a á'aniuuca meti'ise'íraca'a í teite. X'í'epi'in pej raataxájtaca'a pej nu'u ra'ará'astijre'en í tavástar'a jemi.

¹³ Ayee nu tí'imua'ijcate'e ti'itíj jime'e jemin í Dios ti najími'íca hua'atá'aca mej ruuri muá'ara'ani, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ti ajta x'í'epi'in

tiu'utaxájtaca'a tí'ij a'ñin tí'ixaate'eca'a jemin a'ñina í tajtuhuan ti ayén ántehuaaca'a tijín Póncio Pilato.

¹⁴ Ayee nu tí'imua'ijcate'e pej piyen ra'ará'astijre'en nain jín a'ij nej neri tímuaata'a'ij, pej pi caí tí'it'ij jín auteáturan, ti ij caí ja'atí'í tí'it'ij jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'en. Patá'aj pauj piyen rijca tíj na'a ti yú auca'ití'í a'ame asta caí ajtahua'a yé huatasejre'en í tavástar'a, a'ñina í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u.

¹⁵ Ajta ayén té'eme tí'ij Dios ayén raaxí'epi'intare'en yee pu'uri raavjíte'e ti ajtahua'a huatasejre'en. Ajta a'ñin Dios, a'ii pu a'ñin pú'een í tej rí'í tiraatá'aca, í ti rusej nain japua tí'ajta. A'ñi pu huá'amu'ucán pú'een a'imej í mej Tajtuhuan jín titeté'u'upu'u. A'ii pu ajta a'ñin pú'een í hua'avastara'a a'imej í tej tiyen hua'atamuá'amua tijín yee tavástar'a, í mej miyánna seijre'e liyen chaanaca japua.

¹⁶ A'ñi pu'u na'a a'ñin pú'een í ti caí ja'anáj mi'ini, ajta a'ñin pu a'uun á'uca a'u ti ayén jeihua á'utaaca a'u tej caí a'arájvee í jemin. Capu ja'atí'í ja'anáj raasej, ajta capu rí'irí ti ja'atí'í rují'í jín raasej. Tiché'e rí'í tiraatá'an, ajta ché'e a'ñin nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani rusén jime'e.

¹⁷ Ayee pej tíhua'uta'ajte'en a'imej í mej chíjteaani pú'een, í mej yen huachéjme liyen chaanaca japua mej mi caí huá'axieehuata í seica í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e majta caí me'ñina jín á'ujtzaahuat'e me'ñina jime'e mej jeihua tí'ijcha'ñi ti huápi'i tí'ijnajche, a'ine capu rí'irí mej ráamua'aree a'ij ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee. A'ij pu jín, miché'e rá'atzaahuat'e í Dios ti ruxí'evi'ira'a jín taatapuajve'esin najjmi'i tíj na'a tej ti te'ñina jín huátatemua'ave'en.

¹⁸ Patá'aj tíhua'uta'ajte'en mej mi miyen huárini í ti i'í xí'epi'in jime'e, mej mi jeihua huápi'i miyen tiu'umuári'en me'ñina jime'e ti xí'epi'in, mej mi ruxí'evi'ira'a jín tíhua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, mej mi rá'ujca'ane mej tiu'án temua'a naa a'ñina mej tí'ijcha'ñi. ¹⁹ Tí'í pua'a miyen huárini, jeihua mú huápi'i raté'avaata í Dios jemi ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee rusén jime'e. Ayee mú miyen huarín, a'ñi mú xaa ramua'aréeren mej me'uun te'enteárute í Dios jemi mej mi ruuri muá'ara'ani rusén jime'e. A'ii pu a'ñin pú'een í ti tíhua'atéva'irihua'an tzíte'e.

Jíme'en í ti ra'antipua'ari

²⁰ Mú'ee, mi pej i'í Timoteo, patá'aj rí'í pena'a pej pi nain jín te'ará'asten Dios ti jíme'en tímua'ijca. Capej a'atzu rá'aste í mej jeihua tiú'ujxajtave'e me'ñina jime'e í niuucari ti caí tí'it'ij vaire'e, ajta ti seicié 'een. Ayee mú té'ujtzaahuat'e mej tirí'umua'aree, aru capu ayén ti'ayajna. Camu a'atzu rú'umua'aree.

²¹ Majta seica meri huá'unamujri'i. Ayee mú jín huarín, matí'ij mi me'ín ca'anacan ya'uhuá'axi í mej té'atzaahuat'e. Aj mú mi ajtacj í tavástar'a jemi, micu. Yee pu i cu. Ché'e a'ij tí'imuvaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, i ti hua'apua

Pablo pu rateújte'e

¹ Inee, nee nu i'i Pablo, ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni raatévaire'en í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús a'íjna jime'e ti Dios ayén te'ateújratiiri'i ti taatá'asin tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e jamuan te'íjna í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús.

² Ayeé nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee pej i'i Timoteo, mi pej ní'yauj. Ché'e a'íjn Dios ti tá'ia'upua, ajta a'íjn í tavástar'a, í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús, miché'e me'ín rí'i tímuaatá'an, miché'e muá'ancu'uvajxi'ín, majta rí'i tímua'anpuá'ajte'en í a'atzajta'a.

Te'anxáta jime'en a'íjna í Cirístu'u

³ Tíj na'a teti'íjtá mua'utámua'aree, nain xicaj tzajta'a na'ari nain tíca'ari tzajta'a, netí'íjtá téníuusime'en, nee nu tí'ijteujtzi'ire'e mú'etzi jime'e í Dios jemi í nej jemín caí tí'it'íj jín auteájturaa nej ravaire'e. Ayeé nu che'atá nena'a jemín ravaire'e matíj me'ín tí'ivaire'eca'a í nehuáacixa'astemua'a teecan.

⁴ Nee nu mua'utámua'aree í pej jín ayein. A'ij nu jín jeíhua raxí'eve'e nej neajtahua'a muaaseíj nej ni ne'íjna jín huatántemua'ave'en.

⁵ Nee nu ra'utámua'areeri'i pej té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj pu amuacaícan té'antzaahua í á'aye'ecua a'íjna í Loida teecan, ajta á'yien a'anáana Eunice ayén che'atá na'a té'antzaahua. Ajta íjii ayéé pu tiná'amitiejte'e ineetzi pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e í tavástar'a jemi.

⁶ A'ij nu jín niyen tí'imua'aijte'e pej pajtáhua'a ahua'aca'anen pej tiu'utévaire'en nain jime'e a'ij ti Dios tímuaatá'a netí'íj mua'avé'emuariej í nemuajca'a jime'e. ⁷ Patá'aj ahua'aca'anen temua'a naa a'íné capu ayén tiraatá'a í Dios tej tiyen tí'tizíine'e. Capu a'atzu, sino a'íj pu titaatá'a tej te'íjna jetze arátaca'ane, teajta tej ti taxe'eve'e, teajta tej ti rí'i metíteumuámua'aree.

⁸ A'ij pej jín caí tí'itevi'ira'a pej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Capej pajta tí'itevi'ira'a pe'íjna jime'e nej rá'astijre'e. Mí pajta mú'ee, patá'aj ne jamuan huatá'an tej ti naími'i rajpuaitzi tá'ara'ani, tej ti Dios jetze arátaca'ane tej tiyen huárini mej mi jaitze'e ráanamua í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁹ A'ij tu jetze arátaca'ane í Dios ti tu'irájtuaa itejmi, ajta titaa'íjca tej ti tiyen urarí'ene'en tá'ara'ani í tatzajta'a. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tí'it'íj jín tiu'utévai. Capu xaa ne'u. Ayeé pu'u na'a tu'irájtuaa a'íjna jime'e a'ij ti amuacaícan tiraaxí'epi'íntare, ajta a'íjna jime'e ti rí'i titaatá'a. A'íj pu ajmí'i rí'i titaatá'a jamuan í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús. Tí'íj caí xi seijre'eca'a í chaanaca tej yen japuan puaseaaruve'e, a'íj pu ayén rí'i titaatá'a.

¹⁰ Aru íjii, pu'uri á jéjre'e seijre'e a'ij ti rí'i titaatá'a a'íjna jime'e ti huataseíjre a'íjna ti tu'irájtuaa, a'íjna í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús. A'íj pu ra'antipua'ajte a'íjna í mej jín cui'íni. Ajta, a'íj pu taatá'a tej raaseíj í tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e tej raará'astijre'en í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin.

¹¹ Ajta ineetzi, Dios pu na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna í niuucari, neajta ne'íjna jín tiu'utévaire'en, neajta nej tihua'umua'aten. ¹² A'ij

nu jín niyen nena'a rajpuaíjtzí. Mí neajta, canu tí'itevi'ira'a a'iné nee nu ramua'ate ne'íjna í nej rá'astijre'e. Ajta ayén tiná'amitiejte'e ti a'íin raayí'iti ti raté'avaa í nej jíme'en tira'íjca tí'ij a'ájna huataseíjre'en a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios ayén na'uxájte'en a'íj ti tiraavíjte'e.

¹³ Ayee pepu'u paj tihua'umua'aten pe'íjna jíme'e a'íj pej tináanamujri'i, í neniucca jíme'e í ti r'íi tihua'utarújte'en. Patá'aj paj piyen rá'astijre'e í tavástarara'a, patá'aj pajta paj piyen huá'axe'eve'e í teite.

¹⁴ Patá'aj r'íi tiraté'avaa í ti jín Dios timua'íjca. Patá'aj r'íi te'uhuaté'aca'anen pe'íjna jíme'e xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pej jetze ará'aca'ane pej pi r'íi tiraté'avaa, a'iné a'íin xiéjniu'ucare'ara'an yé huateáturaasin téjmi jemi.

¹⁵ Pepu'uri ramua'aree í mej mé núurie naími'i a'íime í mej a'uun é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huacacá'a u Asia. A'íi mú huá'a jetze ajtéme'ecan a'íjna í Figelo, ajta a'íjna í Hermógenes. ¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'e ti a'íin tavástarara'a r'íi huá'ancu'uvajxi'ín í teitestemua'ame'en a'íjna í Onesíforo a'iné jeíhua pu yé nevé'teui í nej jín huarún. Capu ajta raatatévi'iraste nej aiteánami'ihuaca'a.

¹⁷ Mí ajta a'íin Onesíforo, tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Roma, a'íi pu náahuau muári'eri jíme'e. Aj pu i xaa náateu. ¹⁸ Ché'e tavástarara ayén tiraatá'an ti Dios r'íi rá'ancu'uvajxi'ín a'ájna xicájra'a ti jetzen tavástarara ajtahua'a huataseíjre'en. Mú'ee pe ramua'aree temua'a naa naíjmi'i tíj na'a í ti jín tinaatévai net'íj ne'uun á'ucatii u Éfeso.

2

Jíme'en a'íjna ti ravaire'e í Ciríistu'u tíj xantaaru'u

¹ Pajta mú'ee, pej ní'iyauj, patá'aj huaté'aca'anen í a'atzajta'a pe'íjna jíme'e ti Dios r'íi timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. ² Ayee pepu'u huáriní. A'íjna pej peri neetzi huánamujri'i a'íj nej tihua'utá'ixaa í teite, seica mej tí'iseíiraca'a, patíj pena'a tináanamujri'i, a'íj pepu'u jín tihua'uta'ájte'en seica í teteca í mej r'íi titetiújcha'i, mej mi raayí'tihua'an mej tihua'umua'aten a'íj teite. Patá'aj te'utáviicua'i ta jamuan.

³ Patá'aj r'íi tiraatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. Patá'aj piyen che'atá pena'a te'utáviicua'i ta jamuan a'íjna jíme'e í pej rajpuaíjtzí tíj ajta xantaaru'u ti tí'ivaire'e te'utáviicua'i a'íjna jíme'e ti rajpuaíjtzí. ⁴ Ajta, ja'atí ti na'a ti tí'ivaire'e tíj xantaaru'u, tí'ij a'íin r'íi raatá'an a'íjna ti tí'ira'ájte'e, a'íi pu'u na'a jetzen ruxe'eve'e a'íj mej ríci í mej i'í xantaaru'u.

⁵ Ayee pu che'atá na'a éen a'íime í mej me'uun a'uteárate mej mi tiu'utatése'en huá'a jamuan í mej huatéruaache. Tí ij seij raamuá'ítin a'íjna í curuun, ayé pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ayén tiu'utatése'en a'íj mej tiraax'í'epi'íntare a'íime í mej tí'íajta. ⁶ Ajta a'íjna ti jeíhua tí'imíjhuaca japuan í ruchuej, ayé pu tiraavíjte'e ti amuacaícan tiráaci'íti a'íjna ti tiú'ucíreca'a. Aj pu tihua'aci'íti í seica. ⁷ Patá'aj pe'íjna jetzen piyen tí'imua'atze a'íj nej tí'imua'ixaaate'e, a'iné tavástarara pu muaatá'asin pej yaú'ítiee puá'ara'ani nain jíme'e a'íj ti huatá'íjmu'a'a.

⁸ Patá'aj ra'utámua'aree pe'íjna jíme'e í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'íi pu ajtahua'a huatarúu huá'a tzajta'a í mí'ichíte. A'íi pu ajta huácíxa'ara'an pú'een a'íjna í David teecan. A'íi pu a'íin pú'een í niuucari í nej tihua'a'ixaaate'en í teite. ⁹ A'íj nu jín niyen rajpuaíjtzí, mej miyen na'anáají'iquí'en a'íj

mej tihua'anáji'iqui í mej a'ij pua'a titetiújcha'ii. Aru naúche'e nu tihua'utá'ixaate'esin a'iné capu a'ij tí'iri'iri mej raté'avaa a'ijna í niuucari ti Dios jetze raxa a'u mej aiteánami'í. ¹⁰ A'ij nu jín nain jín te'utáviicua'ira ne'ímej jemi í ti Dios hua'antíhuau, ti ij ajta Ciríistu'u ti ajta í'í Jesús hua'irájtuaani mej mi jemin huateáturan rusén jime'e a'u ti á'üneeri'í temua' a naa.

¹¹ Ayeé nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e seij niuucari ti ayén tijín: Tí pua'a tej tiyen jamuan huácuii, teen tu teajta jamuan ruuri tá'ara'ani.

¹² Tí pua'a tej tiyen te'utáviicua'í í tej rajpuajtzi, teen tu teajta jamuan tí'aíta tá'aju'un.

Na'ari caí, ti pua'a tiyen mé rúurieni, a'íí pu ajta mé túuhua'axijsin itejmi.

¹³ Tí pua'a tiyen títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi, a'íí pu caí ja'anáj a'uté'ítzeesin itejmi jemi a'iné capu ri'iri ti a'íin rusefj ratíte í ru jetze.

Jíme'en a'ijna í ja'atí ti x'epi'in seijre'e

¹⁴ Patá'aj pauj pe'ijna jín tihua'utá'ixaate'en mej mi me'ijna jín ra'utámua'aree a'ij nej neri timuá'ixaa. Patá'aj r'í tihua'utá'ixaate'en í Dios jemi mej mi caí tiú'ujtesí're'e rujámua'a niuucari jime'e a'iné capu tí'itj vaire'e sino a'ij pu pua'a na'a huá'aruure a'ímej í mej ranamua.

¹⁵ Patá'aj piyen pe'ijna jín tí'itese'e nain jín a'achú pej caj tirú'umua'aree pej pí huatá'aseijrata í Dios jemi patj seij í ti Dios raataxájtaca'a tijín x'epi'in pej huaríj. Ayeé pej piyen éene'e pua'amé tíj seij ti tí'imíjhuaca ti caí ja'anáj aueájturaa tí'itj jime'e ti raataté'viraste'en. A'iné a'íí pu x'epi'in ríjca a'ijna jime'e ti tí'imua'ata a'ij ti tiraavíjte'e a'ijna í niuucari ti ayén tí'ayajna.

¹⁶ Capej huá'ajaahuate'e a'ímej í mej jéihua tiú'ujxajtave'e, a'iné a'íime í mej miyen tiú'ujxajtave'e, jaítze'e mú mé rúujípua í ye'irá ti ayén tí'ayajna asta mena'a caí ché'e tí'itj xajta ti x'epi'in 'een. ¹⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tiú'uruure a'íime í mej miyen tiú'ujxajtave'e, tíj na'a ti tiu'umé a'ij mej tí'ixa, jaítze'e pu a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Ayeé pu tí'irineca a'ímej jemi í mej hua'apua, a'ijna í Himeneo, ajta a'ijna í Fileto.

¹⁸ A'íí mú meri mé rúuhua'axi í niuucari ti ayén tí'ayajna a'iné ayéé mú tí'ixaxa'a mej nu'u meri majtáhua'a huatarúj í mí'ichite. Mu'uri seica huatéemua'ítí a'ij mej té'antzaahuate'en.

¹⁹ Mí ajta, Dios ayén tiú'uruu ti ij caí tí'itj ta'antipua'ajte'en itejmi. Cu xiee tíj chí'ij ájtaahuaca'a ti cimieentu japua rú'ujche ti caí ri'irí ti ja'atí ra'anján, ajta, ti á'ayu'usil'í ti ayén tijín: "Tavastara'a pu huá'amua'jte a'ímej í rufetestemua'a"; ajta ti ayén tijín: "Naími'í matj mena'a pua'amé í mej miyen raataxáj yee ti rá'astjire'e í tavástara'a, miché'e me'ín mé rúuhua'axin í mej a'ij pua'a jín titetiújcha'ii."

²⁰ Jéihua pu tí'itj a'uun té'useijre'e chí'ij tzajta'a ti ve'éé. Capu a'íí na'a seijre'e tí'itj ti taavíjhua í oro jime'e na'ari plata jime'e sino ajta pu a'íin té'useijre'e ti cíyey jín tí'ítaavíjhua, ajta xarij jime'e. Seica ti a'uun te'irá'a, ayéé pu tí'ivaire'e mat'íj tí'yeste, ajta seica ti ajta a'uun te'irá'a, cha'a na'a pu jín tí'ivaire'e.

²¹ Ayeé pu tí'een. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'leve'e ti tí'ivaire'e í Dios jemi tíj a'ijna í tí'itj ti ayén tí'ivaire'e mat'íj tí'yeste, ayéé pu ruxe'leve'e ti mé rúurieni naíjmi'í tíj na'a ti a'ij pua'a 'een. Aj pu xaa ayén tiraavíte'e

a'ame ti ij tiraatévaire'en í tavástar'a, ti ij tavástar'a ayén raté'avaa ti ij tiraatéva'irihua'an ti'títj jime'e ti xí'epi'in 'een.

²² Patá'aj pauj mé rúhuhua'axin í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej teemua. Patá'aj piyen huárini huá'a jamuan í mej miyen ti'ixa yee mej rá'astijre'e í tavástar'a me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a. Patá'aj piyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Patá'aj pajta huá'axe'eve'e í teite. Pajta piyen hua'anpuá'ajte'en í huá'a tzajta'a í a'lhuáamua'a. ²³ Capej huá'astijre'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e a'íné pepu'uri ramua'aree ti ayéé na'a tí'ivaire'e mej mi tiú'ujaaxiejte'en í teite í mej rí'i mé titeumuámua'aree.

²⁴ Ajta, capu ayén tiraavíjite'e seij ti tavástar'a vaire'e ti ayén éene'e á'uche'ecane'e ti seica jamuan tí'ijaaxiejta. Capu a'atzu, sino ché'e a'ín rí'i tihuá'umua'aten. Ché'e ajta caí niu'ucami'i te'utáviicua'i. ²⁵⁻²⁶ Ajta a'ín ti ravaire'e í tavástar'a, ayéé pu ruxe'eve'e ti ruxiéehua rí'i huá'uruuren a'ímej í mej rájcha'íire'e a'ij ti a'ín tí'imua'ataca. Ruxe'eve'e ti a'ín ra'utámua'aree yee rí'irí ti Dios hua'utá'an mej mi seicié tiú'umua'ati mej mi ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna, mej mi majtáhua'a rí'i mé tite'umuámua'aree muá'ara'ani. Mat'íj miyen huárini, rí'iríista pu a'ame mej huirá'íine a'u ti tiyaaru'u huáje'itéaana a'u ti ayén huá'uruu a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'eca'a mej ra'ará'astijre'en.

3

A'ij mej éene'e muá'aju'u í teite tí'ij te'entipué'ajte'en naín

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti ayén té'eme méjca'íhua yee tí'ij te'entipué'arime'en nain. Jéihua mú rajpuaítzi muá'aju'u. ² Ayeé mú éene'e muá'aju'u í teite. Ayeé mú raxí'eve'e muá'aju'un seica í teite a'ij ti a'ímej tihuá'amitiejte'e seij ajta seij. Majta jeíhua huápi'i raxí'eve'e mej tumin tiseire'en. Jéihua mú á'ujtzaahuate'e muá'aju'u, majta jeíhua huá'axiehuata muá'aju'u í ruxí'ej teite. Jéihua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u.

Camu huá'atzaahuate'e muá'aju'u í ruvaújsimua'a. Camu majta rí'i tihua'utá'asin a'ímej í mej ti'títj jín hua'utévai. Jéihua mú a'ij pua'a titetiújcha'íi muá'aju'un. ³ Camu huá'axe'eve'e muá'aju'u í teite. Camu majta tihua'utá'uuni'ira sino jeíhua mú a'ij pua'a tiu'uxáatave'e muá'aju'u. A'íi mú majta simuáruuni muá'aju'u. Merájcha'íire'e mú muá'aju'u nain jime'e ti i'í xí'epi'in.

⁴ Avíitzi mú jín tiu'utátuúire'esin í ruxí'ej tevi. Camu a'atzu á'ujcu'uvéé muá'aju'u. Jéihua mú á'ujtzaahuate'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti ayén tihuá'amitiejte'e mej jeíhua ruxe'eve'e. Jéihua mú raxí'eve'e muá'aju'u mej miyen huárini a'ij ti tihua'aráanajche. Majta camu raxí'eve'e muá'aju'u í Dios.

⁵ Aru a'íi mú majta miyen huataújsejirata í teite jemi mej nu'u rá'astijre'e í Dios, aru camu a'íjna jetze araujca'anée muá'aju'u. Xíi mu'u mena'a tí'iteséire'e muá'aju'un. Capej huá'ajaahuate'e mú'ee.

⁶ Ayeé mú 'een matíj a'íime í mej hua'ítzi jín uteáru'ipi u huá'achi'ita í teite mej mi hua'utémuá'ítin a'ímej í 'uuca í mej caí té'eviicua'i í ru tzajta'a, í mej ruxiéemiste'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Majta miyen huataura'aca ti tí'ítj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini tí'ítj ti a'ij pua'a 'een, ti ajta hua'aráanajche.

⁷ Ja'anáj ti na'a miyen tihuá'anamuajran í mej tihuá'amua'ate mej mi jaítze'e yaú'ítiéé muá'ara'ani tí'ítj ti jéjca. Camu ja'anáj huataúra'asin mej ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna.

⁸ Ajta a'ñime í teteca í mej tihuá'amua'ate, ayée mú che'atá mena'a tirájcha'ire'e í ti ayén ti'ayajna matj a'ñime í mej Moisés teecan mej tícha'ire'eca'a, a'ñime í mej hua'apua. A'ii mú a'ñin pú'eene'e a'ñjna í Janes teecan, ajta a'ñjna í Jambres teecan.

Ajta a'ñime í mej miyen 'een, ayée mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Camu a'atzu té'atzaahuat'e tzaáhuati'ira'a jime'e. ⁹ Camu ch'é'e á'ateeri mej miyen ríci a'íné ayée che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í seica í mej hua'apua. Naími'i mú ramua'aréeren ti caí ti'titj vaire'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Pablo pu ra'antipúa'ajte í ti jín tira'ljcate'e a'ñjna í Timoteo

¹⁰ Mí pajta mú'ee ramua'aree nain jime'e a'ij nej éeni'lici'e á'uche'ecan, í nej jín tí'imijhuaca. Mú'ee pej pajta ramua'aree nej tzaáhuati'ira'a jín té'atzaahuat'e, neajta té'eviicua'i temua'a naa í nej jín rajpuaíjtzi. ¹¹ Mú'ee pej ramua'aree temua'a naa mej a'ij pua'a náaruu, nej jeíhua rajpuaíjtzi na'araa. Mú'ee pej ramua'aree tí'titj ti a'ij náaruu a'ujna já'ahua'a u Antioquía, ajta a'ujna u Iconio, ajta a'ujna u Listra. Jéihua nu te'utáviicua'iri'í í nej jín rajpuaíjtzica'a. Ajta nevástara'a pu nu'irájtuaa nain jime'e í nej rajpuaíjtzica'a.

¹² Ayej xaa ne'u, ayén che'atá na'a tí'iruuren ja'atí ti na'a tí'titese'e ti ra'ará'astjire'en í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús. A'ij mú pua'a raruuren me'ñjna í ja'ati.

¹³ Ajta a'ñime í mej a'ij pua'a titetiújcha'ii, majta a'ñime í mej caí tzaáhuati'ira'a jín miyen ríci, maúche'e mú jaítze'e a'ij pua'a 'eene'e muá'aju'u í ru tzajta'a. Maúche'e mú jaítze'e huá'acuanamua muá'aju'u seica í teite. Majta jaítze'e mú te'uteúhua'tize'esin rujámua'a.

¹⁴ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj piyen té'atzaahuat'e a'ij pej tíraarí'ire, pe'ñjna jetze ti ayén timuá'amitiejte'eca'a. Patá'aj piyen pauj té'atzaahuat'e a'íné mú'ee pe ramua'aree a'ij mej timuaamuá'ate. ¹⁵ Pajta, tíj na'a patí'ij pá'arí'ista, mú'ee pe ramua'areeca'a a'ij ti té'eyu'usi'í a'ñjna jetze í yu'uxari ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a. A'ii pu a'ñin pú'een í niuucari ti muaatá'asin pej rí'í mé teuúmua'aree ti ij Dios mua'irájtuaani a'ñjna jime'e pej rá'antzaahua í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús.

¹⁶ Naíjmi'í tíj na'a ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a, a'úu pu é'eme'ecan í Dios jemi a'íné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ñi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín hua'utá'a mej mi miyen tira'uyú'uxa. Ajta tí'ivaire'e mej mi jín tihuá'umua'aten í teite na'ari mej mi jín hua'utá'ixaate'en í mej jín ráamua'aree í mej jín auteájturaa í Dios jemi, mej mi rí'í huá'uruuren. Ajta pu tí'ivaire'e mej mi tihuá'umua'aten a'ij ti tí'ixi'epi'ín í Dios jemi, ajta a'ij ti caí tí'ixi'epi'ín mej mi urarí'ene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. ¹⁷ Ajta ayén tiraatéva'iri'í a'ñjna í ja'ati ti rá'astjire'e í Dios ti a'ñin í yu'uxari jín huaújnajmire'en naími'í tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij ayén huárini tí'titj ti a'ij tí'ixi'epi'ín.

4

¹ Ayeé nu 'een jín tí'imua'ljcate'e jemin í Dios, ajta jemin í Cirístu'u ti ajta i'í Jesús. A'íné Cirístu'u pu raaxí'epi'íntare'en a'ímej jemi í mej mauj yen huachéjme iyyen chaanaca japua, ajta a'ímej jemi í mej meri huácuui. A'ñi pu ajtahua'a huatase'jre'esin tí'ij tiu'uta'ájtta nainjapua.

² Patá'aj mú'ee tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Pajta patá'aj hua'utáhuavii ca'anín jime'e mej mi ráanamua ti pua'a miyen tité'ujca'ane

mej ráanamua na'ari mecaí ranamuaajracu. Patá'aj rí'i huá'uruuren a'ímej í mej caí xí'epi'in metíteumuámua'aree. Patá'aj hua'utá'íjmii mej mi caí a'íj pua'a ríjca. Patá'aj pajta hua'utá'an í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini a'íj ti tíu'ujxe'eve'e.

Rí'i pepu'u pe'íjna jime'e pej pi te'utáviicua'i huá'a jemi í teite, pajta pe'íjna jime'e pej tihuá'umua'aten temua'a naa. ³ Aye'e pej huárini a'iné a'ájna pu teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze mej jetzen caí ché'e te'evíicua'íra muá'aju'u mej ráanamua í ti i'í xí'epi'in a'íj pej tí'ihuá'amua'ateca. Mí majta a'íjme, seica mú huatájeevi a'íjmej mej ráanamua me'íjna jime'e a'íj mej rujímua'a mena'a tirájteu. ⁴ A'íi mú yá'uhua'axijsin í ti ayén ti'ayajna mej mi rá'antzaahuat'e'en í niuucari ti cha'a na'a pu'u tí'ixa.

⁵ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj nain jín rí'i mé teú'mua'aree. Patá'aj pajta te'utáviicua'i ti pua'a tí'itíj muatamuári'eristen. Neajta nu niyen tí'imua'íjcate'e pej rí'i tejá'uche'ecane'en pej pi tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irájtuaani. Patá'aj nain jín te'ará'asten í pej jín antí'amua'aree pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁶ Aye'e pu'u tí'een a'iné ayé'e pu tiná'amitiejte'e tíj nena'a nej rajpuaíjtzica'a ti ayén tí'ivaire'e í Dios jemi cumu mua'í'ivéjri í mej án yejxíre'esin japuan í mej jetzen tí'imua'í'ivajta. Pu'uri teja'uré'ene a'ájna xicáara'a nej jetzen huá'mi'ini.

⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'i nej niyen huárini a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Nu'uri ra'antic'í'i í nej jín avé'enmua'areereca'a. Canu raaté'ieehuataca'a sino nerá'astijre'eca'a í nevástara'a.

⁸ A'íj pu jín Dios raaté'avaataca'a ineetzi jemi tí'itíj ti tináaci'iti a'íjna jime'e nej urarí'ene'en í ne tzajta'a. Nevástara'a pu raaxí'epi'íntare'en a'íj ti tiraavíjte'e; a'íi pu a'ájna naatátistejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen ayén tí'iraxi'epi'íntari'iran ineetzi jime'e. Ajta, capu neetzi na'a huatátistejsin, sino naíjmi'ica a'achú pua'améca í mej aráujca'anéecan jín rajchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a huatasejre'en huá'a jemi.

Pablo pu tí'irixaate'e a'íj ti ye'í huárini

⁹⁻¹⁰ Patá'aj huatá'aca'anen tíj na'a ti tí'iri'iri pej yetanén neetzi jemi, a'iné Demas pu mé núurie a'íjna jime'e ti jaítze'e ra'aránajcheca'a í ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Crescente pu a'uun á'ume a'ujna já'ahua'a ti huatacá'a u Galacia. ¹¹ Ajta a'íjna í Lucas, a'íi pu'u yé huateájturaa neetzi jemi. Patá'aj raatá'inen pe'íjna í Marcos ti pua'a mé'e piya'usej'í ti ajaman yé tanén. Patá'aj ye'erávi'itin, a'iné a'íi pu netéva'iri í nej jín tí'ivaire'e í Dios jemi. ¹² Neraata'íteca'a ne'íjna í Tíquico ti a'uun á'ume'en u Éfeso.

¹³ Pat'íj mú a'arájra'ani, patá'aj mú neja'arájpire'en í nej ra'iteváara ná'aye'í í nej ne'uun ye'uteájtua a'íjna jemi í Carpo, a'ujna Troas ti é'eche. Pajta, patá'aj mú tineja'arájpire'en í yu'uxari, ajta í seica í cuapée, neetzi ti tí'ine'aa.

¹⁴ Ajta a'ín í Alejandro ti tepúusti'i tí'íta'ahuaca, jéihua pu a'íj pua'a náaru. Aru tavástara'a pu ayén raruuren a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jemi a'íjna jime'e a'íj ti náaru. ¹⁵ Pajta mú'ee, rí'i pepu'u pe'íjna jemi tí'ij a'ín caí muatémua'itin, a'iné jéihua pu rájcha'íire'eca'a a'íj tej tihua'utá'ixaate'eca'a í teite.

¹⁶ Net'íj amuacaícan huatánne'a'aca'a, capu ja'at'í neetzi jime'e huatéechaxi ti ne japua huániuuni. Naími'í mú mé núurie. Ché'e Dios caí puaíjti hua'atá'acare'en a'íjna jime'e a'íj mej huaríj. ¹⁷ Mí neajta inee, a'íj nu jetze ará'anca'ane í tavástara'a. A'íi pu naatá'a í ruca'aníjra'a nej ní nain jín

tihua'utá'ixaate'en í teite, mej mi naími'i ráanamua a'íime í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Ajta a'íi pu nu'irájtuaa nej ni caí ca'anacan huámi'ini.

¹⁸ Tavástara'a pu naatévaire'esin nain jime'e tí'ij caí a'ín ti a'ij pua'a 'een naatémuaitin ti'itij jime'e. A'íi pu nu'irájtuaasin ti ij ná'avi'itin u júte'e a'u ti a'ín tejé'ajta nej ni ne'uun a'utevéé ná'ara'ani. Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'an tíj na'a ti yú aumé tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén té'ara'ani.

I ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁹ Patá'aj naatateújti'itze'en a'íjna í Prisca, ajta a'íjna í Aquila, ajta a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Onesíforo. ²⁰ Ajta a'ín í Erasto, a'úu pu a'uteájturaa a'ujna chajta'ara'a jetze u Corinto. Neajta Trófimo nu a'uun a'uteájtuaa tí'icui'ican a'ujna chajta'ara'a jetze u Mileto.

²¹ Patá'aj huatá'aca'anen pej yetanén amuacaícan ajta caí xi a'ájna pítejá'arici ti huáseevi'i á'aye'i. A'íi mú yé muatateújte'esin a'íjna í Eubulo, ajta a'íjna í Pudente, ajta a'íjna í Lino, ajta a'íjna í Claudia, majta naími'i í ta'ihuaamua'a í mej té'atzaahuaté'e.

²² Ché'e a'ín tavástara'a huateáturan mú'eetzi jemi. Ché'e a'ín r'íi timuaatá'an. Yee pu'u. Pu'uri antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Tito

Pablo pu tí'ijyu'use'e a'íjna í Tito

¹ Inee, í nej i'í Pablo, ayée nu tí'ivaire'e í Dios jemi. Ajta a'íin í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en ne'íjna jime'e mej mi jaítze'e té'atzaahuat'e a'íime í Dios ti hua'antíhuau, mej mi majta jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a meri yaú'itiée muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e, aj mú mi r'í'i titetiújcha'íi muá'aju'u me'íjna jime'e í ruye'irá. ² A'íj mú jín rachú'eve'e muá'aju'u mej miyen ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, a'íné ayée pu te'ataújratziiri'í í Dios jécua imuá. Ajta a'íjna í Dios, capu tí'ihua'itaca.

³ Ajta a'íin Dios, a'íné pu'uri teja'uré'ene ja'anáj ti pua'a huaúxi'epi'íntari'ire, a'í pu taatá'a tej ráamua'aree í runiuuca jime'e. A'íj pu jín ayén tinaata'aj í a'íjna í Dios ti tu'irájtuuaani nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e ti Dios te'ataújratziiri'í. Jee xaa ne'u, a'íj nu jín tí'itétjvee í tavástara'a jemi.

⁴ Ayee nu tí'imuyau'use'e, mi pej i'í Tito, mi pej pajta niyauj pu'éene'e pua'araa tzáahuati'ira'a jime'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e netíj inee. Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej miyen muáruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, í ti tu'irájtuuaani, miché'e r'í'i timuáacha'in, miché'e majta mua'anpuá'ajte'en í á'a tzajta'a.

Í ti jín tí'imijhuaca a'íjna í Tito a'ujna u Creta

⁵ Ayee nu 'een jín muaja'uteájtuua a'ujna u Creta í chuej ti e'eráhuachi í jaj japua pej pi r'í'i ráaruuren í ti á'aturaacaj, pej pi pajta hua'antíhuauani a'íj nej neri timuá'ixaa a'ímej í mej te'enteárute vaujsi jime'e nain japua matíj mena'a mej huachéjme a'ujna u Creta.

⁶ Ajta ayée pu ruxe'eve'e ti ayén 'een a'íjna í ja'atí ti te'enteárute vástaa jime'e, ti caí tí'itíj jín a'aturáa, ajta ti seij na'a tévi'itine'en í 'ítá'a. Majta í yaújmu'a'ame'en a'íjna í ja'atí, ayée pu ruxe'eve'e mej té'atzaahuat'e, tí'ij caí ja'atí a'íjna jín huá'a jetze te'upuá'ajte'en mej a'íj pua'a titetiújcha'íi na'ari mej caí tí'itíj á'astijre'e.

⁷ Ja'atí ti ayén vástaa jín tí'itétjvee, a'í pu xaa ayén antiújmu'a'aree a'íjna jime'e ti Dios jetze me'ecan tí'ivaire'e a'ímej jemi í teite. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti r'í'i tí'itíjcha'íi, ti caí tí'itíj jín a'aturáa. Ruxe'eve'e ti caí ayén á'ujtzaahuat'e, ajta ti caí ca'anacan huataniú'ucan, ajta ti caí rutahuaíve'e. Ajta, ayén che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí ayén runé'use'eve'e, ajta ti caí a'íjna jín ruvaire'e a'íjna jime'e í tumin mej tí'ípua'ívi u teyujta'a, na'ari ti caí tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi.

⁸ Mí ajta a'íin, ché'e ayén éene'e á'ara'ani ti rux'í'evi'ira'a jime'e hua'ancuré'evi'itín matíj mena'a pua'amé ramuáaren, ti ajta a'íjna jetze ucarute a'íjna jime'e ti xí'epi'ín 'een. Ajta pu ayén ruxe'eve'e ti a'íin r'í'i mé teúumu'a'aree, ti ajta r'í'i tí'itíjcha'íi, ti ajta urar'í'en í ru tzajta'a. Ajta i'í, ayée pu ruxe'eve'e ti ruca'ané í ru tzajta'a ti ij caí tí'itíj jín auteáturan a'íjna jime'e ti a'íj pua'a 'een.

⁹ Ruxe'eve'e ti a'íin ajta yaú'itiée temua'a naa í niucari ti ayén ti'ayajna a'íj tej teri tihua'umuá'ate ti ij caí ja'anáj yá'uhoa'anan. Tí pua'a ayén huárini, aj

pu xaa raayí'tihua'a a'ame ti ij tihuá'umua'aten tzaahuati'ira'a jime'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. A'í pu ajta raayí'tihua'a a'ame ti hua'utémuaitin a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

¹⁰ Ayee pu ruxe'eve'e a'iné mu'iití mú mé á'ujuhua'an í mej caí ti'itíj á'astijre'e. Jéihua mú tihuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e, ti ajta tiú'ucuanamua. A'ímej mú jetze ajtémecan a'íme í mej ra'antisí'iche í runavíj.

¹¹ Jé'ecan pu ruxe'eve'e tej hua'utá'íjmí mej mi caí ché'e miyen tí'ixajta a'iné jéihua mú tihua'antiú'uuni'ira matíj mena'a pua'amé rute'testemua'a seij í ja'ati, majta méyee. Ayee mú 'een jín miyen tihuá'amua'ate a'íjna jime'e í tí caí ayén tiraavíjte'e mej mi avíitzi jín raamuá'ítin í tumin í mej rujímuua'a huatéú'vairé'en.

¹² Seij ti huá'a jetze ajtémecan, ti nu'u huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tíjín: “Naími'i mú tí'ihua'itaca a'íme í mej Creta huachéjme. A'íj mú hui pua'a tí'iruure a'íme í mej huá'ina'ase'e. Majta jéihua huá'í'í juxaaveca ajta mena'a caí anajúcataxí'in.”

¹³⁻¹⁴ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna a'íj ti tiraataxájtaca'a. A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen huá'íni. Patá'aj ca'anín jín hua'ajteá'axí'in mej mi té'antzaahuaté'en tzaahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjte'e, mej mi caí ché'e ranamuajra í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e ti ajta a'ímej jetze huanéj a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, mej mi caí ché'e ranamuajra a'íj mej tihuá'aijte'e a'ímej í teteca í mej caí raataxí'eve í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁵ Ajta a'ímej jemi í mej urarí'ene'en seijre'e í ru tzajta'a, ayée pu tihuá'amitíjte'e ti naími'i tíj na'a ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu tí'ivaire'e í ruye'irá jime'e. Majta, camu a'atzu taúra'aca ti ti'itíj hua'utáxana'ave'en ti a'íj pua'a 'een. Mí ajta a'ímej jemi í mej a'íj pua'a seijre'e í ru tzajta'a, capu tí'itíj i'írí'en. Jéihua mú a'íj pua'a mé titeumuámua'aree. Majta, camu ché'e raayí'iti mej miyen huaruitíjte'en yee a'í pu ayén tiraavíjte'e nusu a'í pu caí ayén tiraavíjte'e.

¹⁶ Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Teen tu ramua'ate í Dios.” Mí majta caí, camu ramua'ate a'iné camu miyen rici a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Jé'ecan mú tiú'uxana'avi'iste'e. Camu ti'itíj á'astijre'e. Camu majta ti'itíj jín a'íj tí'ivaire'e í Dios jemi.

2

Jíme'en í niuucari ti rí'í huá'aruure

¹ Mí pajta mú'ee, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten mej mi miyen rí'í titetíjcha'íi a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e mej té'atzaahuaté'e tzaahuati'ira'a jime'e. ² Patá'aj piyen tihuá'umua'aten í mej vaújsicira'í mej caí jéihua rayé'ecare'en í nahuáj, sino cíj mu'lu, mej mi seica rí'í tihua'usej. Ruxe'eve'e mej mi rí'í mé titeumuámua'are'en, majta mej rí'í titetíjcha'íi me'íjna jime'e mej rá'astijre'e í tavástara'a. Ajta ayén ruxe'eve'e mej huá'uxe'eve'en í ruxí'ej teite, ajta mej mi te'utáviicua'í temua'a naa.

³ Patá'aj piyen che'atá pena'a tihuá'umua'aten a'ímej í ucarijse mej mi majta rí'í titetíjcha'íi. Capej hua'atá'acare'en mej a'íj pua'a tiú'ujeeve seij ajta seij. Capu ajta ayén tiraavíjte'e mej jéihua rayé'ecare'en í nahuáj, sino mej mi ráari'iren mej tihuá'umua'aten tí'itíj ti a'íj tí'ivaire'e. ⁴ Miché'e me'ín jucarijse miyen tihuá'umua'aten í mej 'uuca í mej mauj teemua mej mi miyen tihuá'uxe'eve'en í rucína'astemua'a, majta í ruyaujmua'a.

⁵ Ayee pu ruxe'leve'e mej rí'i metíteumuámua'aree a'íime í mej mauj teemua, mej mi caí tiú'uxana'acira'aten. Ajta, ayée pu ruxe'leve'e mej nain jín tí'ijcha'íi í ruche. Ajta, mej mi rí'i huá'acha'íi í rute'festemua'a. Miché'e majta hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a. Na'ari, ti pua'a mecaí miyen huárini, í seica í mej huá'aseij, camu ché'e raataxí'leve'esin mej ra'ará'astijre'en í tavástarara'a.

⁶ Ayee pej che'atá pena'a ca'aníjra'a hua'utá'an í teteca í mej mauj teemua mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en me'íjna jime'e a'ij mej rici. ⁷ Pajta mú'ee, patá'aj piyen asejrate huá'a jemi tíj seij ti ari araúrate nain jime'e a'ij nej neuchén timuá'ixaa, a'íjna jime'e a'ij pej rici ti i'í xí'epi'in jime'e. Patá'aj tihuá'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e, pajta piyen tihua'utasejrate'en ti huápi'i ruxe'leve'e mej mi miyen huárini.

⁸ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritiéecan jime'e a'ij ti tiraavíjte'e mej mi caí miyen seicié tí'ixajta. Ayee pej huárini ti i hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej muájcha'íire'e me'íjna jime'e mej caí tí'ítj jín huatániuusin ti a'ij pua'a namuajre'e mej jín titaaxájtzi'í.

⁹ Patá'aj piyen tihua'utájeeve a'ímej í mej tí'imuarí'e ca'anéeri jime'e, mej mi hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tihuá'ajjte'e. Miché'e miyen tiu'umuári'en mej mi nain jín rí'i tihua'utá'an. Ayee pu ruxe'leve'e mej caí a'ij mena'a tihuá'ajjeeve a'ímej í mej tihuá'ajjte'e. ¹⁰ Mej mi majta caí tihua'anáhua'ira, sino mej mi nain jín hua'ará'astijre'en, matá'aj caí tí'ítj jín até'ítze'ara'an. Tí pua'a miyen huárini, ayée mú 'een jín ca'aníjra'a hua'utá'asin í seica mej mi majta raataxí'leve'en, mej majta ra'ará'astijre'en a'ij tej tihuá'amua'ate a'íjna jime'e ti Dios tu'irájtuani.

¹¹ Jee xaa, pu'uri mé jé're'e seijre'e ti Dios ari rí'i tihuá'acha'íi í teteca a'íjna jime'e ti Dios jír'ájca'ane ti hua'irájtuani na'íjmi'ica. ¹² A'íj tu jín ramua'aree ti ayén ruxe'leve'e tej ra'antipua'ajte'en nain jime'e ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ajta nain jín tej rájhuausin íiyen chaanaca japua, ti caí ayén á'ateere rusén jime'e.

Ajta, ayée pu ruxe'leve'e tej tiyen rí'i tí'ítácha'íi a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti tí'íjxe'leve'e í Dios. Ajta ayén ruxe'leve'e tej rí'i mé titeumuámua'are'en tetíj tena'a tej tiyen á'ateeri íiyen japuan í chaanaca ti yen seijre'e.

¹³ Teajtáhua'a tu teuj rachú'leve'en í tej jín huatátatemua'ave'e a'ájna xicáara'an ti jetzen teja'uré'enejsin í tej rachú'leve'en ti ajtahua'a yé huatasejre'esin a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree, ti ajta tu'irájtuani. A'íi pu a'ín pú'een í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u.

¹⁴ A'íi pu huatáura'a ti huámí'ini ta jetze me'ecan ti ij a'ín tiu'unájchita nain jime'e a'ij tej té'echa'íica'a iteen, te'íjna jime'e tej caí a'atzu ra'ará'astijre í Dios. Ayee pu 'een jín ajta huamí'í ta jetze me'ecan ti ij rí'i táaruuren í tatzajta'a tej ti teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani, tej ti ahuatáca'anen tej ti tiyen huárini i ti í'ixi'epi'in jime'e.

¹⁵ A'íi pu a'ín pú'een í ti ruxe'leve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an nain jime'e í pej jín anti'amua'aree. Patá'aj pajta hua'ajteá'axi'in. Capej hua'atá'acare'en ti ja'atí a'ij pua'a tí'imuseijra.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e

¹ Patá'aj hua'u'íjcate'en í teite mej mi miyen huá'astijre'en a'ímej í mej tí'ajta, majta a'ímej í mej tí'ítj jín antiújmua'aree. Miché'e miyen huárini a'ij

mej tí'ijxe'eve'e í mej tí'aijta. Miché'e majta ahuaújca'anen mej mi me'íjna jín tiu'umuári'en tí'itj'j ti a'ij tí'ixi'epi'in. ² Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tíhuá'ajeeve í ruxi'ej teite sino patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ru'ihuamua'a muá'ara'ani temua'a naa, mej mi majta r'í'í tíhuá'ucha'in í seica. Miché'e majta r'í'í tí'ihuá'urixaate'en mej caí a'ij mena'a pua'a tíu'ujeeve.

³ Capej yá'uhua'anan a'ij tej éene'e jéjcau imuá tetí'ij caí xí té'atzaahuate'eca'a. Catu tí'itj'j ú'umua'areereca'a. Catu teajta tí'itj'j á'astijre'eca'a. Tí'itj'j ti na'a pu tacuanamujca'a. Cu xiee tej ravaire'eca'a ca'anéeri jime'e í ti ta tzajta'a seijre'eca'a ti a'ij pua'a 'een. Ajta tí'itj'j ti ta'aránajcheca'a ti caí x'í'epi'in jime'e, a'íj tu teajta vaire'eca'a.

Ayee tu tí'it'itacha'íica'a tej huá'ajcha'íre'eca í tax'í'ej teite. Seica mú majta tájcha'íre'eca'a itejmi. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a iteen tajámua'a tu tájaaxiejvi'iraca'a seij teajta seij.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios í ti tu'irájtuaa, a'íi pu taatá'a tej tiyen raasej'j ti a'íin r'í'í temua'a tí'itacha'íi. A'íi pu ajta taxe'eve'e. ⁵ A'íi pu xaa tu'irájtuaa. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tiyen huarj'j í ti l'ixi'epi'in sino a'íjna jime'e ti a'íin tá'ancu'uvajxi. A'íi pu taajéjcuare í ruxiejniu'uca jime'e. Cu xiee tej teajtáhua'a huanúnu'ihuaca'a í Dios jemi, a'íjna jime'e ti tá'ari'irí'í ti xána'avi'ire'eca'a í ta jetze.

⁶ Ruxiejniu'uca pu xaa huateájtuaa itejmi jemi nain jime'e í ruxí'evl'ira'a a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. ⁷ Ayee pu 'een jín raateájtuaa téjmi jemi ti í a'íin ayén tiraaxi'epi'intare'en tej ti caí ché'e tí'itj'j jín auteáturan í jemin a'íjna jime'e ti tá'ancu'uvajxi. Ayee tu 'een jín seijre'e tej ti teri rachú'eve'e tí'ij titáaci'ti méjca'ihua yee tej ruuri tá'ara'ani jemin tj'j na'a rusén jime'e.

⁸ Ayee pu xaa ne'u tí'ayajna. A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e pej mú'ee ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi rá'antzaahuate'en netj'j nena'a neri tímua'íxaa a'ímej í mej meri rá'astijre'e í Dios. Miché'e majta r'í'í mena'a me'íjna jetze ucarute mej r'í'í tí'ití'ijcha'íica me'íjna jime'e tí'í'ixi'epi'in. Tí'j pua'a miyen huá'íni, a'íi mú xaa r'í'í tiraatá'asin í Dios, majta hua'utévaire'en najjmi'ica.

⁹ Mí majta seica, jeíhua mú me'íjna jín tíu'uríhua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e tí caí ámitieere'e, majta seica me'íjna jetze ucáruti mej miyen tí'ixáata muá'aju'u yee a'atani tévira'an jetze huanéj í ruhuáacixa'astemua'aci'í. Majta seica, ayée mú tíu'uríhua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e yee a'iquí huataújmuua'a a'íjna í niucari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú 'een jín miyen autéhuijsin mej mi já'íta'a a'utácíne, majta mej mi huateújne'usl'íte'en. Najjmi'í matíj mena'a miyen 'een matíj a'íime, camu tí'itj'j vaire'e. Capej huá'ajaahuate'e.

¹⁰ Tí'j pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ítziite'e sej si siyen a'utehúiini sej si já'íta'a a'utácíne, ayée pej ráaruuren. Patá'aj seij pana'a raatá'ijmi na'ari hua'apua. Tí'j pua'a auj ayén r'íjca tí caí muá'astijre'e, patá'aj raata'íte mé já'ahua'a. ¹¹ Tí'j pua'a caí muá'astijre'e, ayée pepu'u 'een jín piyen tíraamua'aree tí a'íin í tevi seicié na'a tí'imua'atze tí caí ayén tiraavíjte'e. Pu'uri Dios raax'í'epi'intari'irí'í a'íjna jime'e tí pua'íjzi raatá'asin.

Pablo pu tí'ira'ixaate'e

¹² Nee nu muaata'íti'ira mú'etzi jemi ne'íjna í Artemas, neajta ne'íjna í Tíquico. Mat'íj me'uun e'ará'asti a'u pej a'utéjvee, aj pej xaa ahua'aca'anen

a'achú pej caj tirú'umua'aree pej yé tanén neetzi jemi, ayujna Nicópolis. Ayee nu tiraaxí'epi'intare nej niyen neyun á'ateeri tíj na'a a'ájna ti huáseevi'i a'ame.

¹³ Patá'aj piyen huárini nain tíj na'a ti í'iri'iri pej hua'utévaire'en pe'íjna í Zenas, pajta pe'íjna í Apolos. A'íjna í Zenas, a'ii pu a'ín pú'een seij ti tí'ixi'epi'intare'e. Patá'aj hua'utévaire'en mej mi me'uun a'arácíine. Patá'aj piyen rí'i ráaruuren ti ij caí ti'itíj tihua'aturaate'e. ¹⁴ Majta a'íime í tateítestemua'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiraayí'itihua'an mej me'íjna jetze ucarute mej miyen ríjca í ti í'ixi'epi'in jime'e mej mi me'íjna jín hu-ateújvaire'esin. Na'ari caí, camu ti'itíj jín huateújvaire'esin.

I ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁵ A'íi mú yee muateujte'e matíj mena'a pua'amé mej yé huaté'uu ne jamuan. Patá'aj piyen tihua'utateújte'en ta jetze me'ecan a'íimej í mej taxe'eve'e, í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuate'e. Ché'e rí'i tejá'amuavaire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Filemón

Pablo pu tirá'ayu'use'e í Filemón

¹⁻² Inee, i nej i'i Pablo, ayé nu een jín aiteánami'i a'íjna jime'e nej ra'ará'astijre í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Jamuan í ne'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayé nu tí'imuyau'use'e mi pej i'i Filemón, mi pej ta jamuan tí'imijhuaca, mi tej muaxe'leve'e jeíhua, ajta a'íjna ti i'i Apia, a'íjna í 'íta'a ti tajuu pú'een ti ajta té'atzaahuat'e, ajta mi Arquipo, í ti ayén che'atá na'a té'evii'ca'i tetíj iteen. Teen tu tihuá'ayu'use'e naijmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri a'u pej é'eche.

³ Ajta a'ín Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, mich'é e rí'i tejamuáacha'ín, mich'é e majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Filemón huá'axe'leve'e í teitestemua'ame'en í Dios, ajta rá'astijre'e í tavástar'a

⁴ Tíj na'a nej amua'utamua'aree, ayé nu rí'i tiratá'aca ná'aye'i í Dios netíj nena'a tí'ijhuavii. ⁵ Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e ná'aye'i ne'íjna jime'e nej niyen tí'inamua pej jeíhua huápi'i rá'astijre'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Pajta jeíhua huápi'i huá'axe'leve'e a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁶ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi pej pi piyen huatá'asejrata tzáahuati'ira'a jime'e pej nain jín rá'astijre'e í tavástar'a mej mi í seica ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een tíj na'a pua'amé tí'itaci'iti a'íjna jime'e tej rá'atzaahuat'e í Ciríistu'u. ⁷ Jé'ecan nu netémua'ave'e mú'etzi jemi. Jee xaa ne'u, rí'i pej naatá'a a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

Pablo pu Onésimo japuan huániuusin

⁸ Nee nu xaa ne'íjna jín antínmu'aree nej ti'itij jín timuaata'ájte'en a'ij pej ti'iti huáruuren a'íjna jime'e ti Ciríistu'u na'antíhuau. ⁹ Mi neajta caí, canu niyen rini nej timuaata'ájte'en ca'anéri jime'e. A'í pu'u na'aráanajche nej niyen timuaatáhuavii a'íné jeíhua nu muaxe'leve'e inee, i nej neri vástacira'i pú'een, neajta neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. ¹⁰ Ayee nu tí'imuahavii ne'íjna jime'e í niyauj a'íjna í Onésimo, ti ari ajta té'atzaahuat'e a'íjna jime'e nej niyen raatéya'upuajtaca'a ayujna a'u nej aiteánami'i.

¹¹ Jécua imuá, capu ti'iti timuaatévai. Mi ajta a'ín, pu'uri tineetéva'iri ineetzi, ajta pu mú'etzi ti'itéva'iri. ¹² Nu'uri ní raata'iti mú'etzi jemi ne'íjna í nej jeíhua huápi'i raxí'leve'e. ¹³ Ayee nu tí'ijxe'leve'eca'a ti yé huateáturanche'e nee jamuan ti ij naatévaire'enche'e mú'etzi jetze me'ecan nej nauj yé aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁴ Mi neajta inee, canu tí'ijxe'leve'eca'a ti'iti pej caí neetá'acare'en sino nej niyen Onésimo japuan huániuusi. Ti pua'a piyen ti'itij jín naatévaire'enche'e, ayee nu tí'ijxe'leve'eca'a pei piyen huáriní á'axe'evi'ira'a jime'e. Canu xaa ne'u raxí'leve'eca'a pej ca'anéri jín piyen huárinii'che'e.

¹⁵⁻¹⁶ Tij caí ayén een jín a'atzu á'atee ti imuá a'ij huárupi ti ij ajtahua'a mú'etzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e, ti ij a'ín huateáturan mú'etzi

jemi tǵ muá'ihuaara'a pej jeǵhua raxǵ'eve'e. Capu ché'e ca'anéri jǵn muatévaire'esin sino a'ihuaara'a pu a'ame. Jé'ecan pu ruxe'eve'e ineetzi jemi a'ǵjna í ja'ati. Aru jaǵtze'e pu ruxe'eve'e mú'eeetzi jemi a'iné tevi pu pú'een, ajta a'ihuaara'a pú'een í tavástar'a jemi.

¹⁷ A'ǵj nu jǵn niyen muahuavii tǵ pua'a piyen tinaaseǵjri'i nej á jamuan tǵ'imuari'e. Patá'aj piyen che'atá pena'a ra'ancuré'evi'itin pe'ǵjna í Onésimo patǵ tǵna'ancuré'evi'iti ineetzi. ¹⁸ Tǵ pua'a tǵ'itij jǵn a'ǵj pua'a muáaruu na'ari tǵ pua'a tǵ'itij jǵn timuá'acha'ǵire'e, neetzi pej huajǵjve'en.

¹⁹ Nemuajca'a nu jǵn tǵ'imuayu'use'e. Inee, i inee i'i Pablo, nee nu tǵ'imuanajchite'en. Mi neajta inee, canu a'atzu ne'ǵjna jǵn timuaatá'ixaate'esin ne'ǵjna jime'e í pej tiná'acha'ǵire'e pe'ǵjna jime'e tǵ timuáaci'iti pej ruuri pua'amé tǵ na'a rusén jime'e. ²⁰ Aye'e nu tǵ'ijxe'eve'e, ne'ihuaara'a, pej pi tǵ'itij jǵn naatévaire'en í tavástar'a jemi. Patá'aj ca'anǵjra'a naatá'an í Cǵriistu'u jemi.

²¹ Aye'e pu tiná'amitiejte'e tǵ ayén tǵ'ayajna pej piyen huárini a'ǵj nej tǵ'imuhuavii. A'ǵj nu jǵn yé tǵ'imuayu'use'e. Nu'uri ramua'aree pej piyen jaǵtze'e rini a'ǵj nej caǵ tǵ'imuhuavii. ²² Ajta a'ǵjna jime'e, patá'aj piyen huárini. Patá'aj seǵj rǵi huáruuren í cuaartu nej ni ne'uun huiirǵjcati, a'iné ayé'e nu rachú'eve'e tǵ Dios neetá'acare'en nej neajtahua'a ne'uun a'atanén mú'eeetzi jemi a'ǵjna jime'e pej piyen raatáhuaviiri'i í Dios jemi.

Seica mú raatateǵjte, ajta í niuucari tǵ jǵn ra'antipúa'ajte'esin

²³ A'ǵi pu ajta yé muateujte'e a'ǵjna í Epafras tǵ nej jamuan yé aiteánami'i, a'ǵjna jime'e tǵ ajta rá'astijre'e í Cǵriistu'u tǵ ajta i'i Jesús. ²⁴ A'ǵi mú majta yé muateujte'e a'ǵime, a'ǵjna í Marcos, ajta í Aristarco, ajta Demas, ajta í Lucas. A'ǵi mú a'ǵn pú'een í mej nej jamuan tǵ'imuari'e.

²⁵ Ajta a'ǵn tavástar'a, a'ǵjna í Jesús tǵ ajta i'i Cǵriistu'u, ché'e a'ǵn ruxǵ'evi'ira'a jǵn rǵi tejamuáacha'ǵin. Yee pu'u, ché'e ayén teja'ure'enén.

Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecan

A'í pu yaujra'an tí'ta'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan

¹ Ayee pu jécua imuá, Dios mu'ití tihua'utá'ixaa í tavaúsimua'aci'i, mu'icáca jime'e í niucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'iteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. ² Mí ajta íjii, tej huáteite, tǵ na'a ti nain araúastejsin, a'ín Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'ín titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta ayén tira'antíhua'u t'íj nain tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

³ Ajta a'ín í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tǵ ajta í Dios. Ajta í tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tǵ ajta í Dios. A'í pu ajta ravi'i tǵ na'a ti íyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'í pu ayén rici t'íj á'ateevi'in. T'íj a'ín yaujra'an tihua'acá'ari'iri'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujyeíjxi ípuari japua ruri'irínta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

Ajta a'ín yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'téjvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁴ Ayee pu 'een jín huaríj, ajta ayén te'irájraa ti a'ín ayén huápi'i jaítze'e rí'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jeíhua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niucari ti jín Dios ari raata-muá'a í ruyauj cáí a'íjna í niucari ti ajta jín hua'utamuá'a a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. ⁵ Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti huá'a jetze ajtème'ecan tǵ ayén tiraata'ixaa í ruyauj tíjín:

Mú'ee pej niyauj pú'een.

Neajta ínee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tíjín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

⁶ Ajta, t'íj ayén ye'eráavi'iti íyen chaanaca japua a'íjna ti jécua imuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Miché'e me'ín raateánajche matǵ mena'a pua'amé

í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ Ajta, ayée pu huá'a jime'e tí'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tíjín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tǵ eeca,

majta mej mi miyen seijre'e tǵ taij ti á'ataa

a'íme í ti tihua'áijte'e.

⁸ Mí ajta, jíme'en í ruyauj, ayée pu tí'ixa tíjín:

Mú'ee, mi pej Dios pú'een,

mú'ee pej anti'amua'aréere pua'amé

tǵ na'a rusén jime'e.

Pepu'uri icu ru'itéechui í 'itzi í mej jín ráamua'aree

pej urarí'en jín seijre'e,

pej pajta xí'epi'in tí'aijta a'ij ti tiraavíjte'e.

⁹ Mú'ee pej raataxi'eve mej rí'i tí'itiújcha'i
tzáahuati'ira'a jime'e.

Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a
mej a'ij pua'a tí'itiújcha'i'ca'a.

A'íj pu jín, a'ín Dios í pej jemin seijre'e,
a'íi pu ayén rí'i tímuaateájtuaa
patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en
mecai a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.

¹⁰ Ajta ayén tijín:

Mú'ee, nevástara'a, jéjcuá imuá pej raatétaahuaca'a í chaanaca.

Ajta, tíj na'a tí iye seijre'e u ta japua,
amuájca'a pej jín raatétaahuaca'a.

¹¹ A'íi pu te'entipua'ajte tíj na'a pua'amé
tí tí'iseijre'e.

Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatevéé pua'amé.

Ajta tíj na'a tí tiú'utaavijhuaca'a,
ayée pu tiu'utém'i'ime'ecantari
tíj cáxuri tí cáí ché'e tí'itíj vaire'e.

¹² Ayee pej raatéxu'uta'inaxi'isin tíj cáxuri tí mí'ime'ecan,
í mej raateájtutzi.

Naími'i pu seicié ruruuren.

Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a seijre'e
tíj na'a rusén jime'e.

Capej ja'anáj á'apua'aren.

¹³ Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seij ti ta japua tí'ivaire'e sino ruyauj pu
xaa ayén tiu'utá'ixaa tijín:

Patá'aj yé a'ujyeíjxi'in nejri'irínta'a.

Patá'aj piyen huácatii ajta nena'a cáí hua'antimua'ítin
a'íimej í mej muájcha'i're'e
mej mí miyen tímua'ará'astijre'en mú'eetzi.

¹⁴ Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné
a'íi mú a'ín pú'een í xiéjniu'ucari tí Dios ayén tihua'áijte'e mej mí miyen
tí'ivaire'e mé'ujjuhua'ane'en, mej mí hua'utévaire'en a'íimej í tí huá'aci'iti tí
Dios hua'irájtuaani.

2

Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i

¹ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e tej jaítze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en te'íjna
í tej ráanamujri'i, tej tí cáí yá'uhua'axín. ²⁻³ Jee xaa ne'u, a'íjna í niuucari
í mej mejmí'i raataxájtaca'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'íi pu xaa
tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí tí na'a tí cáí tí'itíj jín ra'ará'astijre, ayée pu puaíjtzí
anuré'a a'ij tí tiraavíjte'eca'a. Tí pua'a ajmí'i ayén tihua'uruu: ¿A'iné auj
tí'iri'iri tí cáí puaíjtzí taatá'an tí pua'a tiyen tiraatéxieehua te'íjna í niuucari
tí jín Dios tu'irátuaasin, tí ajta jeíhua huápi'i ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástara'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú
taata'ixaa a'íime í mej ráanamujri'i. ⁴ Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'íjna jime'e
tí ayén huaríj tí'itíj jime'e tí huápi'i ruxe'eve'e, ajta tí'itíj í tej jín rí'i te'utaseíj.

A'íi pu ajta raateájtuaa í ruxiéjniu'uca huá'a jemi a'ij ti tira'aránajcheca'a ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'ij mej ye'í tiraayí'itihua'an.

Cír'istu'u pu ayén huanú'ihuaca'a matíj a'ímej í júutzimua'ame'en

⁵ Ajta, capu Dios ayén a'íjna jín tihuaul'jca a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín antiújmua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan huachéjme'e muá'aju'u, a'íjna í chaanaca í tej jíme'en tí'ixa. ⁶ Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajata'a tíjín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu tí'itíj jín ruxe'eve'e í teteca, matíj mena'a pua'amé.

¿A'iné 'een jín piyen ra'utámua'areeri'i?

Ajta, a'ín ti jetzen airaújneijte í teáata'a,

¿a'iné 'een jín piyen r'í'i tiraatá'aca
pej piyen r'í'i tirájcha'íi?

⁷ Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in
ti jaítze'e ciliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani
caí a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, r'í'i pej tiraatá'a pe'íjna jíme'e
pej ra'antíhua'u ti jeíhua huápi'í'i tiráaci'íiti
mej mi naími'i naa r'í'i tira'utasej.

⁸ Pajta piyen tí'itíj jín tira'ljca
t'í'ij a'ín ayén tihua'a'áite'e a'ame í teite
mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'íjna jín tira'ljcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e tí'itíjtaca'a ti caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayee pu jépi'in seijre'e mej caí xi naími'i miyen rá'astijre'e.

⁹ Mí ajta itejmi, ayee pu jépi'in seijre'e jíme'en a'íjna í Jesús. Dios pu ayén ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani mecaí a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén r'í'i raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'ljca, a'íjna jíme'e ti a'ín Jesús ayén rajpuaíitzi já'araa a'íjna jíme'e ti huamí'i. Dios pu ayén r'í'i tihua'utá'a í teite a'íjna jíme'e ti a'ín Jesús ayén naíjmi'íca jetze me'ecan huamí'i.

¹⁰ Nain pu tiraaci'í'i a'íjna, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'íjna jíme'e ti ayén nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'eve'eca'a ti a'ín hua'irájtuaani mu'íicáca í ruyaujmua'a mej mi jemin huateáturan tíj na'a rusén jíme'e. A'íj pu jín ayén tiraavíjte'e ti ayén raanaíjmire'en a'íjna ti já'íta'a vé'ejvee a'íjna jíme'e ti ayén rajpuaíitzi já'araa, a'íjna ti hua'irátuaasin í ruyaujmua'a. ¹¹ Ajta a'ín ti huateúra'ate a'ímej, ajta a'ímej ti a'ín ari hua'itíví'itici, naími'i mú seíj mena'a jetze ajtémecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e ti a'ín ayén hua'atamuá'amuat'e'en tíjín: “Ne'ihuaamua'a mú pú'een.”

¹² Ajta ayén tíjín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin
a'ij pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.

Nee nu r'í'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a
a'ímej í mej e'etiújse'íri.

¹³ Ajtahua'a ayén tíjín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.

Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tíjín:

Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmua'ame'en

ti Dios naatávi'itiste.

¹⁴⁻¹⁵ Majta a'íme í yaújmu'a'ame'en, ayéé mú miyen che'atá mena'a éene'en tehuá'ira'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújruu t'íj ayén che'atá na'a éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matíj a'ímej. Ayee pu 'een jín huaríj t'íj ayén ra'antipua'ajte'en a'íjna í ti a'íjna jín antiúmu'a'aree í mej jín huácui'ini í teite. A'íi pu a'ín pú'een í tiyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huam'íi, ti ij ajta hua'irájtuuani a'ímej í mej ca'anéeri jín seijre'eca'a tíj na'a mej auj ruuri mej miyen tí'itziíne'eca'a mej huácui'ini. ¹⁶ Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, capu ayén huaújruu matíj a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e t'íj hua'utévaire'en sino ayéé pu huaújruu matíj a'ímej í mej Abraham jetze airaújnejjte.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ín ayén seicié huaújruuren ti ij ayén éene'en seijre'e matíj a'íme í ihuáamu'a'ame'en nain jime'e ti ij ayén a'íjna jín te'enteárute í Dios jemi, ti ij ayén nain jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, ti ij ajta ayén huá'ancu'uvaxji'in í teite ti ij ajta caí ja'anáj ti'itíj jín até'itze'ara'an, ti ij ajta huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ¹⁸ Pu'uri xaa ne'u ri'irí ti a'ín ayén hua'utévaire'en a'ímej í mej á'aviicua'ire'e ti'itíj jime'e, a'iné a'íi pu ari rajpuaitzi já'araa, ajta rá'uviicua'iri'i.

3

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'it'éjvee í Jesús caí a'íjna í Moisés

¹ A'íj pu jín, ayéé xu huárini, ne'íhuaamu'a'a, mí ti Dios amua'itévi'itici, a'iné mú'ejmi pu huatá'inee a'ín ti júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturan í jemin. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati se'íjna jetze í Jesús ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti titaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í tej rá'astijre'e. A'íi pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij taatévaire'en itejmi. ² Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúraste a'íjna jemi ti ayén ra'antúhua'u tíj ajta a'ín Moisés ayén nain jín araúraste t'íj ajm'i tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

³ Mí ajta, Dios pu ayén tiraax'í'epi'íntari'iri'i ti ayén tiraavíjte'e ti jaítze'e r'íi tiraateájtuaani a'íjna í Jesús caí a'íjna í Moisés. Jee xaa ne'u, jaítze'e tu r'íi tiratá'aca te'íjna ti chí'i ta'ahuaca te'caí te'íjna í chí'i. ⁴ Ayee pu ti'ayajna a'iné tíj na'a ti tí'iseijre'e í chí'i, ja'atí pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'íi pu nain tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e.

⁵ Ajta a'ín Moisés, nain pu jín araúraste t'íj auj tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huaríj, a'íi pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'íj mej méjca'í huáyee tiu'utaxájtache'e. ⁶ Mí ajta a'ín Ciríistu'u, a'íi pu ayén nain jín araúraste t'íj tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'íi pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna ti huatéechi'i. Teajta iteen, teen tu teitestemua'ame'en pú'een, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chí'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'í tej taxiéehua tejá'uxajtane'en te'íjna í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e.

A'íi mú nu'u huaíjse'upe'en í Dios jemi a'íme í mej teitestemua'ame'en pú'een

⁷ A'íj xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'íj ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjín: Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan

í a'amua tzajta'a matíj a'íime
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi.

A'ájna xicáara'an mej jetzen a'íj tiráataahuaca'a
mej mi neja'upuá'ajte'en a'ájna a'u ti caí é'eti'ítijca'a.

⁹ A'uú mú miyen a'íj tiráataahuaca'a mej mi naamuá'itín,
majta miyen me'uun é'etee
a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a
mej tí'iseij netíj nena'a rijcaa.

¹⁰ A'íj nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'ímej
í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a
a'íi mú a'íj pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.

Majta, camu a'atzu ramua'aree a'íj nej tí'ijxe'eve'e.

¹¹ A'íj nu jín, neniú'ucara'a
nu jín niyen te'atánratziiri'i

mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Ayee pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Dios.

¹² Rí'í xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén huataseíjre'en mú'ejmi jemi
sej ti a'íj pua'a tí'itíújcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuatée'e. Caxu
raatá'acare'en sej ti ayén 'een ti a'íin ayén á'ujca'ane ti mé rúurieni a'ájna
í Dios ti i'irúuri. ¹³ Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an sej seajta
seij tíj na'a nain xicáara'an tzajta'a sej seuj ruuri ti ij caí sej mú'een ayén
ra'antánaamuan í ru tzajta'a a'ájna jime'e ti ayén ráacuanamua a'ájna ti a'íj pua'a
'een.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné ayée pu tí'itíj
tí'itaci'iti jamuan í Ciriístu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tíj na'a rusén
jime'e í tej jín tátémua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e tet'íj tite'utéjhuii.

¹⁵ Ayee pu xaa a'íj ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xieíjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matíj a'íime

í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi jemi.

¹⁶ Majta a'íime, í mej ráanamujri'i, majta ra'utéxieehuari'iri'i, a'íi mú a'íin
pú'een í ti Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto. ¹⁷ Ajta a'íime, í ti
Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'i a'íimej, a'íi mú a'íin
pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a
a'u ti caí é'eti'ítijca'a. ¹⁸ A'íi mú majta me'ín pú'een í ti huá'a jime'en
Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej
e'ehuaújse'upe'en a'ájna jime'e mej caí ra'ará'astijre.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ayén
hua'uc'íi mej me'uun a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'ájna jime'e mej
caí té'antzaahua.

4

Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuátase'upe'en

¹ Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti
í'iri'iri tej te'uun a'uteárute a'u ti a'íin taatá'asin tej te'uun e'ehuátase'upe'en.

A'ij pu jín, tiché'e rí'i tena'a ti ij caí ayén te'irájra'ani ti seij mú'een ti'itíj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'ti ti a'uun a'uteárute. ² Ayee pu'u, ayée pu che'atá na'a taac'í i níuucari ti jín Dios tu'irájtuaani, tíj ajta tihua'uc'í i a'ímej. Mí ajta, capu a'atzu a'ij tihua'utévai í mej ráanamujri'í a'íjna jíme'e mej caí té'antzaahua mat'íj ráanamujri'í.

³ Ajta íjii, iteen í tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuátase'upe'en. Ayee pu huataújmu'a ti ayén tí'itaci'ti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jíme'e tíjín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'í
 mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
 a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tíj na'a a'ájna'imua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri ci'ípiihuaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej. ⁴ Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tíjín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,
 Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.
 Tí'iquí huaújse'upe.

⁵ Ajta, teuche'e tu te'íjna jíme'en ti'ixa í níuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tíjín:

Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti
 mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

⁶ A'ij pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íme, í ti amuacá huá'a jemi raateájtuaa í níuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrui me'íjna jíme'e mej caí ra'ará'astjire. ⁷ A'ij pu jín, pu'uri jeíhua a'ateevi'í tí'ij a'íjn Dios raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxájtaca'a Dios ayén raax'epi'íntare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tíjín "íjii." Ayee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua a'ij ti ti'ixa í Dios,
 caxu ra'antánaamuan í á'amuatzajta'a.

⁸ Ajta, ti pua'a a'íjn Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'íjna jíme'e í seij jetze í xicaj. ⁹⁻¹⁰ A'ij pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'í pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuari'e tíj ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej. ¹¹ A'ij pu jín, tiché'e tiyen ahuatáca'anen nain jíme'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'ij mej mejmí'í huaríj a'íme, í mej caí te'ará'aste me'íjna jíme'e mej caí té'antzaahua.

¹² Ajta a'íjn í níuucari ti Dios jetze airáninei, a'í pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imíjhuaca huápi'í. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámiimi, ti ajta huápi'í antámiimi, í mej majta jín rasi'íchea í carij ti ruví'í, majta jín ra'utasi'íche í tu'utana. A'u pu xaa urú'ipi a'íjna í níuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í mua'atzáire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámietje'te'en a'ij ti seij tí'imua'atze, ajta a'ij ti seij tí'ijxe'eve'e ti ayén huárini. ¹³ Tí'itíj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'íjna jetze ajtème'ecan a'íjna ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a,

tíj na'a ti'ípua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'leve'e tej naími'i tiyen tiu'utaseíjrata í jemin. Ajta, capu ti'itíj rú'avaa í jemin.

Jesús pu a'ín pú'een í ti jaitze'e ve'ecán jín ti'itéjvee tí'ij ta japua huániuuni

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi seíj ti ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'í pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'íj pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'íjna í tej té'atzaahuate'e. ¹⁵ A'íné a'í pu ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'í pu raayí'iti ti ayén tá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e tej caí tá'acaa'anej í ta tzajta'a. A'í pu che'atá na'a nain jín tirajpuaíjtzica'a tetíj iteen tirajpuaíjti. Ajta, a'í pu caí ti'itíj jín até'itzaeara.

¹⁶ A'íj pu jín, tiché'e tiyen tax'evi'ira'a jín ajteáxiire te'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í ipuari a'u ti a'ín e'ecájca í Dios ti ij a'ín ayén tá'ancu'uvajxi'in, tí'ij ajta rí'i titaatá'an, ti ij ajta taatévaire'en ja'anáj ti na'a ti ruxe'leve'e.

5

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan

¹ Ayee pu 'een a'íjna jime'e ja'atí ti na'a ti ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Amuacái mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Mat'íj mi miyen tí'ira'íjcate'en ti ij a'ín huá'a japua huániuuni í Dios jemi. A'í pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'íjna í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'íjna í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. ² A'íné a'íjna í ja'ati ajta ramua'aree ti caí ruseíj té'leviicua'i, a'í pu ajta raayí'iti ti huá'ancu'uvajxi'in a'ímej í mej caí a'íj tirú'umua'aree, ajta a'ímej í mej ti'itíj jín até'itzaeara í Dios jemi. ³ A'íj pu jín ruxe'leve'e ti a'ín amuacaícan ayén tiu'utámuaí'ivajta a'íjna jime'e ti a'ín ruseíj ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íyen, ayée pu ruxe'leve'e ti ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a ti'itíj jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

⁴ Ajta, capu ja'atí ayén ruseíj te'enteárate a'íjna jime'e ti ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi, sino ti pua'a Dios ayén a'íjna jín tira'íjcate'e a'íj ti ayén tira'íjca a'íjna í Aarón teecan. ⁵ A'íj pu jín, capu ayén ruseíj huataújtuaa a'íjna í Jesús ti ayén ve'ecán jín te'enteárate ti ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

Mú'ee pej niyauj pírici.

Ijii nu niyen maaatéya'upuataca'a.

⁶ Ajta pua'amecié pu ayén ti'ixa tíjín:

Mú'ee pej piyen pe'íjna jín tí'ivaire'e í Dios jemi

tíj ajta ve'ecán jín tí'ivaire'e

a'íjna í Melquisedec tíj na'a rusén jime'e.

⁷ Tí'ij auj yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéeniu, ajta raatéjhuaa a'íjna jemi ti raayí'itihua'a ti ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén huaújeineca'a a'íjna jemi tí'ij a'ín caí raatá'acare'en ti huámi'ini. Ajta a'ín Dios ayén ráanamujri'i a'íjna jime'e ti ayén huataúra'a ti ayén araúrasten a'íj ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

⁸ Ayee pu i yaujra'an pu pú'eene'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í ti jín rajpuaíjtzica'a. ⁹ Ajta, tí'ij Dios ayén raanaíjmire, Jesús pu a'íjna jín te'enteájrapi a'íjna jime'e ti a'ín ayén hua'irájtuaani tíj na'a rusén jime'e najími'ica a'ímej í mej rá'astijre'e. ¹⁰ Ajta

Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévai're'en í Dios jemi t'íj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec.

Mej nu'u jaitze'e yaú'itiée muá'ara'ani í Dios jemi

¹¹ Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'íjna jime'e. Mí ajta, jé'ecan pu muá'ri'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'iné caxu ca'anacan yaú'itiée xá'aju'un. ¹² Jee xaa ne'u, íjji tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraav'íjte'ecache'en sej siyen ruj#mua'a sena'a tihuá'umua'aten í seica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ajtahua'a teja-muáamua'aten í mej jín autéjhuiica mej tihuá'umua'aten me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayeé xu 'een mat'ij a'íime í tí'íríi í mej ruumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepi'íra'a í cua'íra.

¹³ Ja'atí ti na'a ti ayén 'een t'ij pa'ari'i ti léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'íjna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'ij ti ye'í se'ij r'íi tí'itíújcha'íi í Dios jemi.

¹⁴ Mí ajta, a'íjna í niuucari ti ayén tí'ivaire'e t'ij í cua'íra í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'íjna jín tihuá'umua'aten a'íme'j í mej meri vaujsi, í mej majta meri raay'í'iti ti ayén tihuá'amitiejte'e ti pua'a tí'it'íj ayén tí'ixi'epi'in nusu caí. Ayeé pu 'een jín miyen raay'í'iti me'íjna jime'e mej miyen r'íi tí'itíújcha'íi í Dios jemi.

6

¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúuhua'axin te'íjna í mej jín amuacáí titá'itíiri'i jíme'en í Ciríristu'u tej ti tiyen jaitze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'íjna jetze ucáaju'un, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'íjna jime'e í ye'írá ti caí ché'e tí'it'íj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuat'e'en í Dios. ² Ajta seica ti ayén tí'ita'ajite'e tej nu'u huatámua'i'ivijhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'ítajú'un a'íime í mej meri huácuii. Ajta, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en se'ij ajta se'ij a'ij ti tí'iraci'iti t'ij na'a rusén jime'e. Na'íjmi'i t'ij na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacáí titá'itíiri'i. Pu'uri ruxe'eve'e tej jaitze'e huavaújse'en í Dios jemi. ³ Ayeé tu te'íjna jín rini ti pua'a Dios ayén tí'itáatá'acare'en.

⁴ Mí majta seica, ayée mú meri huaríj. Se'ij pu ja'anáj ayén ti-huá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mu'uri ja'anáj raa-muá'a a'íjna ti Dios hua'utapuaíjve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzejta'a huatéjturaa. ⁵ A'íi mú majta raatax'í'eve a'íjna í niuucari ti tí'ír'í'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej. Majta mú ra'ancuré'a me'íjna í muá'ri'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'ájta t'ij na'a rusén jime'e.

⁶ Mat'íj mi mé rúurie. A'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'írí'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'íi mú majtáhua'a ruj#mua'a rá'utatan í cúruu jetze me'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtahua'a mú á jéjre'e huá'a tzejta'a í teite, a'íi mú majta rá'axiehuari'i.

⁷ Ayeé pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzejta'a í teite t'ij ajta ayén tí'irineca í chuej japua mat'íj huatéviiye. Dios pu ayén r'íi tíratá'aca a'íjna í chuej ti pua'a mat'íjta huatéviiye, ayén japuan tiu'unén a'íjna ti tihua'atéva'íri a'íme'j í mej japuan tí'ihua'aste. ⁸ Mí ajta, ti pua'a japuan tiu'unén a'íjna ti tétzicare'e, ajta a'íjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e mat'íj huatéviiye, capu tí'it'íj vaire'e a'íjna í chuej.

Jee xaa ne'u, ayée pu tí'iri'iri ti ayén té'eme ti Dios a'ij pua'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátiira.

Tí'nu'u rí'i na'a ne'u tén ahuá'avaire'e mej mauj ruuri

⁹ Capu amín a'ij tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jime'e ti caí ayén tejamuáaci'ti a'ájna ti a'ij pua'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin tíj na'a ti ayén tí'iseire'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani. ¹⁰ Dios pu xaa ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraavíjte'e í sej jín tiu'umuáriej, sej seajta hua'utaxí'eve í Dios jetze me'ecan a'ímej í ti hua'irávilitici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e ti'títj jín tihua'atéva'iri.

¹¹ Aye'e tu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anécan jín siyen ríjca seica jime'e ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en a'ájna jime'e í sej jín rachú'eve'e ajta na'a caí nain te'entipué'are. ¹² Setá'aj caí siyen huá'ina'ase'e sino siyen che'atá sena'a huárini matíj a'ímej í mej ra'ancuré'asin me'ájna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti ayén tihuá'uci'ti a'ájna jime'e mej té'atzaahuate'e, majta mej te'utáviicua'iri'i.

Aye'e pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i

¹³ Tí'ij Dios ayén te'ataújratziiri'i a'ájna í Abraham jemi, a'í pu ayén rusej tiraata'ixaa í runiuuca jime'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atí ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itéveeca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an. ¹⁴ Aye'e pu tiraata'ixaa tíj: "Huápi'i nu rí'i timuuateátuasin. Jéihua nu huápi'i hua'utámu'iirejsin í á'ayaujmua'a."

¹⁵ Ajta a'áin Abraham, tí'ij a'ateevi'i ti ayén rachú'eve'e ruxí'evi'ira'a jime'e, aj pu'í ayén ra'ancuré'a a'ájna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

¹⁶ Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú tí'ijri'ire í tetece mej runiuuca tí'titá'aca a'ájna jime'e í niuucajtze'en a'ájna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee mecaí a'íme. Ajta ja'anáj ti na'a mej tí'títj jín tíújte'a'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari rí'i tí'ihuaújxi'epi'intare tí'ij seíj runiuuca jín ayén tí'titá'aca. ¹⁷ A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tihua'utasejrate'en temua'a naa a'ímej í ti tihuá'aci'ti mej mí ráamua'aree ti caí a'atzu rí'iri ti seicié huárini a'ájna jime'e a'ij ti a'áin ari tiraaxí'epi'intare, a'í pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

¹⁸ A'íj pu jín, tí'ihua'apua pu tí'iseijre'e ti caí ja'atí raayí'ti ti seicié tíu'uruuren í tatzajta'a, ti jíme'en caí rí'iri ti Dios ayén tiu'utéehua'ita: a'ii pu a'áin pú'een, a'ájna í ti jín te'ataújratziiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'íj tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen i tej jemin ajteáxáreca'a ti ij a'áin tacha'í á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'eve'e, a'ájna ti ajta ayén raateájtuaa ítejmi jemi.

¹⁹ Ajta a'áin í tej rachú'eve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí tí'títj tá'ítziite'e í tatzajta'a, ti ij caí tí'títj ta'antimua'itin. Cu xiee a'í pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'ájna í cáxuri ti já'ita'a e'ecáaviij.

²⁰ Ajta a'áin í Jesús, a'í pu amuacá a'uteájrupi ti ij a'áin ta japua huániuni, a'ájna jime'e ti Dios ayén a'ájna jín tira'íjca ti i a'áin ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'ájna í Melquisedec.

7

Jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec

¹⁻³ Ajta a'áin Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tináanaca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaújneijte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj

ti huanú'ihuaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújruu tíj ajta seíj ti jaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'íi pu ayén ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'ajná'imua a'íi pu ajta a'íjna jín ti'itevéeca'a í rey jime'e a'íimej jemi í mej Salem é'echejca'a, ajta ve'ecán jín ti'itevéeca'a a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'íjna í mej jín miyen ratamuá'amua tíjín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a tíjín “Rey ti rí'i naa tí'ajta”. Ajta a'íjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a tíjín “Rey ti rí'i tihuá'ajcha'íi mej mi ruxiéehua tí'itesejre'e”. A'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan tí'ij a'uun pu píj'éjve a'u ti huajá'ucuii a'íimej í reeyejte. Ajta, a'íin Melquisedec ayén rí'i tíraateájtuaa. Tí'ij jí Abraham ayén raatapuaijve tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itevéeca'a a'íjna í Melquisedec

⁴ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati ti huápi'i ve'ecán jín ti'itevéeca'a í Dios jemi a'íjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ayén raatapuaijve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

⁵ Jee xaa ne'u, a'íime í mej Leví jetze airaújnejte í mej majta ti'títj jín títetateí í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ajti'ire mej miyen hua'utáhuavii í teite a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej tí'ijcha'íi a'íj ti té'eyu'usli'í a'íjna jetze í yu'uxari í mej jín tí'ajta. Ayeé mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'ihuamuá'a. Capu amán a'íj, ti pua'a a'íi mú majta Abraham jetze airaújnejte a'íime í ihuáamuá'ame'en.

⁶ Mí ajta amán, í ti caí huá'a jetze ajtémecan, a'íi pu ra'ancuré'a a'íjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'íi pu ajta rí'i raateájtuaa a'íjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'títj jín te'ataújratziiri'í a'íjna jemi í Abraham.

⁷ Ajta, naími'í mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'íin ti jaítze ve'ecán jín ti'itéjvee ayén rí'i tíratá'aca í Dios jetze me'ecan a'íjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

⁸ Ajta, ayée pu tí'irineca íiyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'íjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'íime í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'iteújxajta ti a'ajná'imua, a'íi pu ayén ra'ancuré'a a'íjna ti auj jín ruuri.

⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, rí'irí tej tiyen raataxáj yee a'íi pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'íjna jime'e ti aúche'e huatasej're'esin a'íjna jetze í ruyaaxu, a'íjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'ajna tí'ij Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan.

Cirístu'u pu ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame tíj na'a rusén jime'e

¹¹ Ajta, ti pua'a rí'irístanche'e ti hua'unajmire'en í teite í Dios jemi a'íjna jime'e mej ve'ecán jín títetateí a'íime í mej Leví jetze ajtémecan, capu a'atzu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti seíj ayén huatasej're'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtémecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'eve'e á'ame'enche'e, a'iné a'íin niuucari í mej jín tí'ajta, a'íi pu ayén huatasej're huá'a jemi í mej Leví jetze ajtémecantaca'a.

12 Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'eve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuauni a'ímej í mej te'enteároute í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'ajta.

13 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, a'iné a'íjna í tej jíme'en raxa, seij pu teitejra'a jetze ajtème'ecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén ti'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'íjna teitejra'a jetze ajtème'ecan.

14 Jee sein, a'ín tavástar'a ayén Judá jetze airaúnejjte. Ajta a'ín Moisés teecan capu ja'anáj ti'itíj huataxájtaca'a a'íjna jíme'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huatasejre'enche'e a'íime í mej ve'ecán jín ti'itevéé muá'aju'unche'e í Dios jemi.

15 Jee xaa, ayée pu ti'ayajna xaa ne'u, ti seij ayén huatasejre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Melquisedec. 16 Ajta a'ín, capu ayén a'íjna jín tira'íjca a'íjna jíme'e ti ayén araúrasten a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í teteca í mej cui'ica a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti seij jetzen airaanen tí'ij ti'itíj jín te'enteároute í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'í pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi a'íjna jíme'e ti ayén ruurican seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ajta, capu ri'írí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en. 17 Ajta, ayén jíme'en tiu'utaúxajtaca'a tíjín:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé í Dios jemi

tíj na'a rusén jíme'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

18 Ayeé pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'ur'éuu a'íjna í niuucari ti amuacá raateájtuaa a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a. Ayeé pu a'íjna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetaté'eca'a, ajta capu ti'itíj tiu'utévai a'íjna í niuucari. 19 Jee xaa, capu ti'itíj huanaájmire a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajjtaca'a, sino a'í pu xaa tí'ij Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e r'í'en í tej rachú'eve'e, í tej teajta jín vejli'í ajteáxiire jemín í Dios.

20 Ayeé pu ajta 'een jín jaítze'e tí'ivaire'e a'íjna í tej rachú'eve'e a'íjna jíme'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuaa itejmi jemi. Majta a'ímej í seica, ayée pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'ímej jíme'e. Capu am'ín a'ij, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

21 Mí ajta a'íjna í Jesús, a'í pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'íjna ti jíme'en tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tavástar'a, mú'ee pej ve'ecán jín ti'itevéé pua'amé

í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e,

ajta a'í pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

22 A'íj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'ín Jesús a'ín pú'eene'e í tej jín ráamua'aree ti jeihoa huápi'í jaítze'e r'í'en a'íjna í niuucari ti jéjca í ti jín Dios te'ataújratziiri'í itejmi jemi. 23 Majta a'íime í mej mejmí'í ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'íití mú miyen ará'aseca'a me'íjna jíme'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'íjna jín tiu'utévai're'en a'íjna jíme'e mej cui'íca.

24 Mí ajta am'ín í Jesús, a'iné amí pu ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e, a'í pu ajta ve'ecán jín ti'itevéé a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e. 25 A'íj pu jemi, a'í pu raayí'íti ti nain jín hua'irájtuaani a'ímej í mej huataújtuiire'en í Dios jemi me'íjna jíme'e mej rá'astjre'e me'íjna í Jesús. Ayeé pu'u xaa ne'u, a'iné ayée pu 'een jín ruurican huatetéuraasin ti ij huá'a japua huániuuni.

26 A'íj pu ajta jín, ayée pu tiraavíjte'eca'a ti ayén ta japua huániuuni seij ti ayén 'een tíj a'íjna ti ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi. A'í pu rí'éene'ecán

jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Capu ajta ti'itíj jín até'itzeaaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itíjcha'íi matíj í seica í mej a'ij pua'a tí'teseijre'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén r'íi raateájtuaa ti ij a'íin ayén jemin a'uteáturan júte'imua u ta japua.

²⁷ Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna Jesús ayén tiu'utámuaí'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matíj tí'ijri'ire a'íime í seica í mej ve'ecán jín títetateí í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu seij na'a huaríj nain jíme'e tí'ij a'íin rusej huataújmuai'ivejtaca'a. ²⁸ Ajta, a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu hua'antíhuauca mej mi ve'ecán jín tiu'utévaire'en a'íime í teite í mej caí té'eviicua'í í ru tzajta'a. Mí ajta, a'íjna í niuucari í ti jín Dios te'ataújratziri'i, a'íi pu ayén ra'antíhuau'a a'íjna í yaujra'an ti ari huateújnajimire tíj na'a rusén jíme'e.

8

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee u ta japua

¹ Ajta a'íjna í tej jíme'en tí'ixa, ayée pu huataújmu'a. Pu'uri seij ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'íi pu ari a'uun a'ujyejxi ruri'irínta'a a'u ti e'ecájca a'íjna ti huáp'i naa seijre'e a'ujna júte'e.

² A'uu pu tí'ivaire'e u teyujta'a, a'íjna jetze í inaamua ti tzáahuati'ira'a jín a'utéjvee a'u ti Dios é'eseijre'e. Capu tevi rá'ajtaahuaca'a sino tavástar'a pu'u.

³ Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti a'íin raateájtuaani í meesa japua a'íjna ti tiu'utapuaíjve'en, ajta í tí'itén mej hua'utámuaí'ivejtaca'a. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'íin Jesús ajta ti'itíj huatámuaí'ivejta.

⁴ Tí pua'a a'íin ayén huatéveecache'en íyén chaanaca japua, capu a'atzu ri'irístanche'e ti a'íin ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'iné maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen me'íjna jín tí'imuaí'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaíjvee í Dios jemi, a'ij ti té'eyu'usi'í a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta. ⁵ Majta a'íime, ayée mú tí'ivaire'e a'íjna ti ayén seijre'e tíj ciénime'ara'an a'íjna ti júte'e é'eseijre'e.

Majta, matí'ij miyen araúrasten í hua'aye'ira, ayée mú tí'ira'ijchue a'ij ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í júte'e í Dios jemi. A'íj pu jín, tí'ij Moisés teecan ayén a'utecheníche'en ti rá'ajtaahua a'íjna í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itíiri'i, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: "Patá'aj hui piyen nain jín huárini a'ij nej timuaatasejrate patí'ij pe'uun a'utéveeca'a í jirí japua."

Cirístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niuucari ti jaítze'e r'íen caí í ti mí'ime'ecan

⁶ Mí ajta íjii, Cirístu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jíme'e ti jaítze'e r'íen í Dios jemi caí a'íjna í mej jín tí'ivaire'e íyén chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e r'íen a'íjna í niuucari í ti jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e r'íen a'iné jaítze'e pu r'íen a'íjna í niuucari í ti Dios ayén raatá'a, ti ajta jaítze'e r'íen a'íjna í ti jín te'ataújratziri'i ti tí'itaci'iti.

⁷ Ajta a'íin niuucarijra'a í ti jín amuacaí Dios te'ataújratziri'i, ti pua'a ayén caí ti'itíj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ípuáache'e ti seij ayén huáteuni í ti jín Dios ayén te'ateújratzira. ⁸ Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze

te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu araúraste me'íjna jime'e í niuucari ti amuacai raateájtuaa huá'a jemi. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:
Aye pu ti'ixa í tavástar'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'ájna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin
nej jetzen jéjcuacan jín niuucari tihua'utá'asin
í nej jín te'atánratziira ne'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtéme'ecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'íjna í Judá.

⁹ Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en
í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a
a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i,

a'ájna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,
neajta hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto,
a'iné camu á'atee mej miyen huárini
a'ij nej ne'íjna jín tihuau'íjca ne'íjna jetze
í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.

Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a
nej r'í'i tihuá'ucha'in.

¹⁰ A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jéjcu
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Aye pu ajta ti'ixa í tavástar'a tijín:
Tí'ij te'entipué'are a'ájna xicáara'an jetze,
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Aye nu raateátuaasin í nenuuca huá'axiejniu'uca jetze,
sej neajta sej, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.
Majta a'íime, a'íi mú neteítestemua'a muá'aju'u.

¹¹ Majta a'íime, camu ché'e miyen tihua'utá'itiira
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástar'a'a.

Camu xaa ne'u, a'iné náimi'i
mú miyen nemua'atée muá'aju'u,
matíj mena'a pua'amé í teite,
a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,
majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

¹² Neajta inee, nee nu niyen tihua'utá'uuni'ira
í mej jín a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a ineetzi jemi.

Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'i
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

¹³ Aye pu'u na'a, a'iné tavástar'a pu ayén jime'en ti'ixa yee "jéjcuacan nu jín niuucari huateátuaasin", ayée pu 'een jín ajta ayén tiraaxí'epi'intare ti ari mí'ime'ecan a'íjna í niuucari ti amuacai huá'a jemi raateájtuaa. Ajta a'ín ti ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e ti'itíj vaire'e, pu'uri tén antipué'ari nain jime'e.

¹ Ajta jíme'en í niuucari ti amuacai a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raná'amiche'en í Dios, ajta a'ij ti éene'e seíre'e a'ame a'íjna í inaamua. ² Ajta a'ín í inaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í tí á jé're'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'uteveeca'a a'íjna tí antitátzajmee, ajta a'íjna í meesa tí ajta japuan e'etiá'a a'íjna í pan ti Dios jemi huatéuihuaca'a. Ayee pu teja'arájtehuaa ti nu'u "a'ájna a'u ti Dios huateúra'ate."

³ Ajta, huarita'an a'íjna cáxuri ti já'ita'a e'ecáavij ti hua'apua, a'úu pu sejí a'uteveeca'a í inaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tijín "A'íjna ti Dios huápi'i huateúra'ate". ⁴ A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'íjna ti oro jín taavijhuaca'a, mej majta japuan tí'ímuai'ivejtacare'e cítzive'eri jime'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'íjna í chí'ira'an ti oro jín nain japua cámeijri'ihuaca'a, ti ajta urámuaca'a a'íjna tetej ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios amuacai te'ataújratziiri'i. A'uu pu ajta huiirájcati a'íjna í xa'ari ti oro jín taavijhuaca'a, ti ajta tzajta'an urámuaanica'a a'íjna í cua'ira, a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín maná. A'uu pu ajta huiiráca'atii a'íjna í Aarón itzjí ti jetzen te'ejtaneájxi.

⁵ Majta a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'i naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uuca'a a'íme í mej hua'apua. A'íí mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u ti Dios tíhua'utá'uuni'iracare'e. A'íni tí'imu'íi í mej me'uun te'irá'a, capu ci'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'íjmé'en nain tjí na'a.

⁶ Mat'íj meri nain r'íi tíu'uruu, ja'anáj ti na'a mú me'uun a'uteáru'ípiche'e tzajta'an í ti amuájca í inaamua a'íme í mej ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mi miyen huárini a'ij mej me'íjna jín tite'entiújmua'aree a'ij ti tíu'ujxe'leve'e.

⁷ Ajta í sejí jetze í inaamua, sejí pu'u a'uun a'uteáru'ípi tjí na'a sei nine'ira'a jime'e. A'íí pu a'ín pu'éene'e a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íjna huajásime'e a'íjna í xúure'e ti jín tiu'utámua'ivejta í rujímua'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ímej jime'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

⁸ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jíme'en tí'ta'ixaate'e ti ayén huataújmua'a ti caí xi te'entácuuni'i tej ti te'uun a'uteáru'ite a'ájna ti jeíhua huápi'i huateúra'ate í Dios ti pua'a auj a'uun a'uteveeca a'íjna í inaamua tí á jé're'e é'eseijre'e. ⁹ Ajta a'ín ti á jé're'e é'eseijre'e, ayée pu huataújmua'a í hua'aye'ira í mej íjii huáteite. Ayee mú tí'ijri'ire a'íme í mej miyen aráu'rasten me'íjna í ye'irá. A'íí mú tí'itatú'iri í Dios jemi tí'tíj ti na'a mej tí'ipuaijve'e, majta í mej raatámua'í'ivajta.

Mí ajta, tjí na'a ti ayén 'een í mej raatámua'í'ivajta, capu a'ín pú'een í ti xaa raanaíjmire'en í mua'atzí're'ara'an a'íjna ti rana'amiche í Dios. ¹⁰ Capu xaa ne'u, a'íné ayée pu'u a'íjna jín tí'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jín huaté'íihuaxí'in, naíjmi'í tjí na'a pu a'ín pú'een í mej mena'a jín tí'áajta a'ij ti huárini í rujímua'a. Ayee pu tí'ihuaxí'epi'íntare mej miyen rici asta na'a caí Dios ayén raanaíjmire'en tjí na'a ti tí'iseijre'e.

Í xúure'e ti jín huajímua'í'ivajta í niuucari ti jécua

¹¹ Ajta íjii, Círístu'u pu ayén huatasej're ítejmi jemi a'íné a'íí pu ve'ecán jín tí'it'éjee í Dios jemi tí ij ayén a'íjna jín r'íi títaatá'an tjí na'a tí í'ixi'epi'in 'een ti auj ayén teja'uré'enejsin. A'uu pu já'ita'a a'uteájrupi í inaamua jete tí jaítze'e tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua jaítze'e huateújmua'í'ivajta, a'íné capu ayén

ájtaavijhuaca'a muájca'a jime'e. ¹² Seij pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huateúra'ate. Ajta, capu a'áin huajáasime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'ámej í caurasi nusu a'ámej í viseáaru'use, sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauni ti tiu'utánájchita huá'a jetze me'ecan í teite tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa ne'u, cij pu caj ti'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'áme í mej ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'íiraxi'in me'ájna jime'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jín hua'acáviviiraca í nasíjra'an í viseáaru'u ti huáàcaj í mej raateátaí. ¹⁴ A'íj pu jín jeihua pu huápi'i jaítze'e jamuaaté'íiraxi'in í a'amua mua'atzíra'a jetze a'ájna jime'e í xúure'e ti Círístu'u ra'íráaxire. Ajta, a'ájna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti rusén jín seijre'e, a'íj pu jetze huateújca'anejca'a ti ij ayén caí ti'itíj jín a'aturáa tí'ij huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayeé pu 'een jín huaríj sej si siyen raatapuá'ajta sej rá'astijre'e se'ájna í ye'írá ti caí ché'e ti'itíj vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'ájna jemi í Dios ti i'írúuri.

¹⁵ A'íj pu jín, a'ái pu a'áin pú'een ti ayén tíraaxi'epi'intare ti Dios jéjcuacan jín te'ateújratiira huá'a jemi ti hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'ájna ti tihua'aci'ti tíj na'a rusén jime'e a'íj ti Dios te'ataújratiiri'i. Ayeé pu té'eme, a'iné Círístu'u pu huam'í a'ájna jime'e ti ij huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi mat'íj mauj rá'astijre'eca'a me'ájna í niuucari í ti amuacáí jín te'ataújratiiri'i í Dios.

¹⁶ Ayeé pu tí'een, ti pua'a ayén seijre'e í cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i ti nu'u ayén tí'iraci'ti seij í ja'atí, amuacaícan pu ayén ruxe'eve'e ti a'ájna í ja'atí huámí'ini ti ayén cuapée jín te'ataújratiiri'i. ¹⁷ Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén tí'ivaire'e a'ájna í cuapée ti pua'a ayén huámí'ini a'ájna í ja'atí ti a'ájna jín te'ataújratiiri'i. Ajta, ti pua'a auj ruuri a'ájna í ja'atí, capu a'atzu tíratéva'iri í seij a'ájna í cuapée í ja'atí ti ayén tí'iraci'ti.

¹⁸ A'íj pu jín, ayeé pu ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti a'áin niuucari ti amuacaícan jín te'ataújratiiri'i í Dios, a'ái pu ajta a'ájna jín ti'ihuájxi'epi'intari'iri'i a'ájna jime'e ti ti'itíj ruxuure'e airáaxire. ¹⁹ Tí'ij a'áin Moisés teecan ayén tíhua'utánamuajriste naíjmi'ica í teite tíj na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jín tí'ajjta, a'ái pu tírajnájchi a'ájna í hua'axuure'e í viseáaru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'ájna í jaj jamuan, ajta jamuan a'ájna í muxaj ti pa'u, ajta jamuan a'ájna í hisopo pí'ista. Aj pu ij, a'ájna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari ti jíri'i, ajta hua'utétzutijraxi naíjmi'ica í teite.

²⁰ Ayeé pu a'ájna jín huaríj, aj pu'i ayén tíhua'utá'ixaa tíjín: "A'íi pu a'áin pú'een í xúure'e ti jín ayén tíu'uxi'epi'intari'ihuaca'a a'ájna í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratiiri'i mú'ejmi jemi. Ayeé nu ne'ájna jín huaríj a'íj ti a'áin títaata'aíj." ²¹ Ajta a'áin Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'ájna í inaamua, ajta tíj na'a tí'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

²² Jee xaa ne'u, ayén tí'ayajna. Jíme'en a'ájna í niuucari í mej jín tí'ajjta, tímua'a mú tén nain huateú'í'iraxi xúure'e jime'e. Ajta, ti pua'a caí ti'itíj ra'íráaxire'en í ruxuure'e, capu a'íj tí'iri'iri ti ayén tíhua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I muai'ivéjri ti xaa jaítze'e r'én

²³ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'íiraxi'in tíj na'a ti ayén seijre'eca'a tíj ciénime'ara'an pú'een a'ájna ti júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén

ruxe'leve'eca'a ti ja'atí ayén raaté'iraxi'in a'ájna ti júte'e é'esejre'e a'ájna jime'e í muai'ivéjri ti jaítze'e rí'en caí í mej jín miyen tí'jiri'ire íiyen chaanaca japua.

²⁴ Ajta a'áin Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete ti muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, ti ajta ayén 'een tíj ciénime'ara'an a'ájna ti júte'e é'esejre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

²⁵ Ajta, capu a'uun a'uteájrupi ti ij mu'iití huataújmuai'ivejta tíj ajta a'áin ti ve'ecán jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu tíj na'a sejí nine'ira'a jetze a'íi pu a'uteáru'ipi a'ájna ti Dios huateúra'ate ti ij raatéztutijraxi'in xúure'e jime'e ti a'áin rusejí caí ra'iráaxire, sino sejí pu'u a'uun a'uteájrupi a'ájna í Ciríistu'u. ²⁶ Na'ari caí, ayée pu ruxe'leve'e á'ame'enche'e ti a'áin mu'iití rajpuaítzi á'ame'enche'e tíj na'a ti huatasejre'e í chaanaca tej japuan yen sejre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u ti'ayajna ti a'áin sejí na'a ayén huatasejre'e íjii ti ari nain te'entipúa'ajte ti ij ra'antipúa'ajte'en í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ayee pu 'een jín ra'antipúa'ajte a'ájna ti rusejí huataújmuai'ivejtaca'a.

²⁷⁻²⁸ Ajta, ayée pu tí'huaújxi'epi'íntari'iri'i a'áimej jemi í teite ti sejí na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a ti huámí'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayee pu che'atá na'a 'een ti a'áin Ciríistu'u sejí na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite ti ij huá'ari'i í mej jín mu'iití auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'íi pu ajtahua'a huatasejre'esin huá'a jemi í mej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e. Capu ché'e puajtzi hua'utá'asin a'ájna jime'e í mej jín á'atura í teite sino a'íi pu icu hua'irátuaasin.

10

Capu rí'iri'í ti a'áin niucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unajmire'en í teite

¹ Ajta a'áin í niucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tíj ciénime'ara'an tíj na'a ti í'ixi'epi'in ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'áin pú'een a'ájna ti tzáahuati'ira'a jín sejre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'leve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuai'ivejta tíj na'a sejí nine'ira'a jime'e, a'íj pu jín capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti a'áin niucari ayén hua'unajmire'en a'áimej í mej jemin ajteáxiiri í Dios jemi.

² Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapuá'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuai'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámua'aréerejche'e mej tí'itíj jín auteáturan.

³ Mí ajta, ayée mú me'ájna jín ra'utámua'aree tíj na'a sejí nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'ájna jime'e mej miyen tí'imuai'ivejtaca. ⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné capu rí'iri'í ti ayén a'ájna jín tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ájna jime'e í hua'axuure'e a'áimej í tuuru'use, majta a'áimej í caurasi. ⁵ A'íj pu jín, tí'íj a'áin Ciríistu'u yen huatasejre'e íiyen chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Capej piyen raataxí'eve nej tí'itíj tiu'utámuai'ivejta na'ari nej tí'itíj tiu'utátuiire'en mú'eeetzi jemi, sino ayée pej rí'í náaruu í nej ratéhua'ira'a.

⁶ Capu a'atzu mua'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuai'ivejta mú'eeetzi jemi

í mej hua'uteátaj na'ari

í mej miyen tiu'utátuiiri'í mú'eeetzi jemi a'ájna jime'e

í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

⁷ Netí'ij ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej
nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e,
mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'ij ti neetzi jime'e
té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti jír'i.”

⁸ Amuacái pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee ti Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámua'i'vejta na'ari mej tí'itíj tiu'utátuiire'en í jemin. Ajta yee ti caí raataxi'eve mej miyen tiu'utámua'i'vejtaca'a í mej hua'uteátajj nusu mej me'íjna jín tiu'utámua'i'vejtaca'a me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'i tíj na'a mej miyen tí'imua'i'vejta, ayée pu tihua'uta'a'íj mej miyen huárini a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ajta á'yien ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu huataújmu'a'a a'íjna ti raataxájtaca'a ti a'ín ari ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacái huatétuiihuaca'a ti ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti.

¹⁰ Ajta, a'iné ayén ruxí'evi'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'íj pu ajta ayén tu'iráavi'ti tíj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti ayén huataújmu'a'i'vejtaca'a í rutevij jime'e a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

Cirístu'u pu ayén tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi

¹¹ Ajta ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín tí'it'éjvee í Dios jemi, ayée pu nain tújca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'íjna jime'e í ti jín tí'ra'íjca. Ja'anáj ti na'a ayén che'atá na'a tí'imua'i'vejtaca, a'íjna ti caí tí'itíj vaire'e ti ij tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Mí ajta a'ín Cirístu'u, tí'ij ayén sejj na'a tiu'utámua'i'vejtaca'a ti ij ayén tihua'utá'uuni'i tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'íj pu a'uun a'ujeyíxj rí'íríinta'a í Dios. ¹³⁻¹⁴ Aj pu'i a'utéjche ti raachú'eve'en asta na'a caí temua'a naa tihua'utémua'itín najmí'lica í mej rájcha'íire'e, a'iné sejj pu jín í muai'ivéjri, ayén hua'unajmire tíj na'a rusén jime'e a'íjmej í ti hua'iráavi'iti. ¹⁵ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a tí'ixa itejmi jemi. Amuacái pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

¹⁶ Ayee pu tí'ixa í tavástar'a'a ti jime'en yee:

A'ii pu a'ín pú'een í niuucari
í nej jín te'atánratziiri'i huá'a jemi
tí'ij te'entipúa'are a'ájna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Neajta nu niyen raateátuaasin ne'íjna í niuucari
í huá'amua'atziira'a jetze.

¹⁷ Ajta ayén tí'ixa tíjín:

Canu ché'e ra'utámua'areeri'i
í mej jín neetzi jemi auteájturaa
na'ari í mej jín a'ij pua'a tí'itíjcha'íica'a.

¹⁸ A'íj pu jín, camu ché'e miyen tí'imua'i'vejtaca me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'iné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'i.

Mej nu'u te'utáviica'i

19 Ajta íjii, ne'ihuaamua'a, ayée pu ti'itá'aca tej ti taxiéehua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u ti Dios e'irájca a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ra'iráaxire í ruxuure'e ta jetze me'ecan.

20 A'íj pu jín ayén jéjcuacan jín taatájuyete í tej japuan huajú'un tej ti teajta já'ita'a a'uteárute a'u ti e'ecáviij a'íjna í cáixuri tej ti te'uun tzajta'an ruurican jín huateáuran te'íjna jemi a'íjna jime'e ti rujíme'en huataújmuai'ivejtaca'a. Ajta a'ín í cáixuri, yee pu huataújmuua' í tévira'an a'íjna í Jesús. 21 Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í jemin ta jetze me'ecan í tej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

22 A'íj pu jín, tiché'e tiyen vejli'í ajteáxiire í jemin tetéj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urarí'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'e taxiéehua jemin ajteáxiire te'íjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e ti ayén ti'ayajna ti a'ín Dios r'í' titaatá'asin a'íjna jime'e ti a'ín Cirístu'u ari taaté'íraxi í taxiejniu'uca jetze tej ti caí ché'e ra'utámua'aree í tamua'atzíira'a jetze a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín icu, taaté'íraxi í ta jetze.

23 Tiché'e tiyen te'íjna jín te'utáviicua'í tej teuj tiyen té'atzaahuate'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í tej rachú'eve'e. Ché'e caí ti'itá' ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'e té'atzaahuate'e í Cirístu'u, a'iné a'í pu caí ja'anáj ti'itá' jín até'ítzeaaara ti runiuuca jín te'ataújratziiri'í itejmi jemi. 24 Tiché'e tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'eve'en, teajta tiyen huárini ti x'í'epi'ín jime'e.

25 Tiché'e caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'e e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'e jaitze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen r'í'í tí'ihuátaxe'eve'en tetéj ta'ihuaamua'a te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

Mej nu'u caí ché'e a'ij pua'a ti'tiújcha'íí

26-27 Mí ajta, ti pua'a tiyen tax'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a ti'itá'acha'íí teté'íj teri ráamua'areeri'í a'ij ti tirá'axa a'íjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'e tí'itaci'iti seij í muai'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'í, sino a'í pu'u xaa ayén tí'itaci'iti a'íjna ti tzi'íni'ire'e, ti a'ín Dios puajtzi jín taatá'asin. Huápi'í pu puajtzi jín hua'utá'asin a'íme'í í mej rájcha'íire'e. Ayee pu a'íjna jín huá'aruuren tíj tajj ti nain jín tí'ta'iraca a'íjna jime'e ti huápi'í niu'ucami'í.

28 Jíme'en a'íjna í niuucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari hua'ca meti'ise'íiraca'a ti ja'atí ayén tí'itá' jín auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'ajta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'í pu tí'itá' jín auteájturaa, camu ché'e rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'ícatan. 29 Ajta jaitze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati ti pua'a mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'í jaitze'e puajtzi jín tiraatá'asin a'íjna jime'e ti a'íjna í ja'ati ayén raatéxieehuataca'a a'íjna í xúure'e ti jín raax'í'epi'íntare a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'íj pu ajta jín raataniú'ucaste a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

30 Ayee pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'íjna ti ayén raataxájtaca'a tíjín: "Ayee pu tí'ineci'icipua ineezti nej ni puajtzi raatá'an ne'íjna í ja'ati." Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Tavastara'a pu huá'axijte'en í rute'íestemua'a."

31 Jee xaa ne'u, jéihua pu huápi'í tzi'íni'ire'e ti Dios ti lí'rúuri ayén ra'uxijte'en seij ti a'ij pua'a tí'itá'acha'íí í jemin.

Ruxe'eve'e mej nu'u te'utáviicua'í

³² Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'ici'e seijre'eca'a a'ájna'imua, setí'ij amuacaí ra'ancuré'a se'ájna í tavástar'a. Aj xu si te'utáviicua'iri'i se'ájna í sej jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuaíjtzica'a. ³³ A'ájna'imua ne'u mú miyen amá'uxieehuari'iri'i, meti'iseírac'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amuáaruu. A'ájna'imua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'íme'j í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuaíjtzica'a, a'iné naími'i xu ru'ihuamua'a pú'een.

³⁴ Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'íme'j í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'ájna jín huataújtemua'ave temua'a naa matí'ij miyen tejamuá'ari'iri'i í sej tí'ijcha'íca'a. Ayee xu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areereca'a ru'jímua'a sej siyen tí'ijcha'íi í Dios jemi se'ájna ti tejá'amua'a ti jaítze'e rí'en, ti ajta ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³⁵ A'íj pu jín, caxu yá'u'jpuan í sej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e, a'iné jéihua pu huápi'i tejá'amua'ici'ti a'ájna jime'e sej siyen te'utáviicua'iri'i. ³⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'leve'e sej siyen te'utáviicua'i, sej si seajta siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'leve'e ti í ayén tejamuá'ici'ti a'ájna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi.

³⁷ Ayee pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín: A'ájna ti yé uvé'enejsin,
a'íi pu xaa huataseíjre'esin.

Capu ché'e á'ateeri.

³⁸ Ajta a'ín ti rí'éene'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,
a'íi pu a'ájna jín ruuri a'ame
a'ájna jime'e ti té'atzaahuat'e.

Mí ajta, ti pua'a a'ín caú'xieehuata,

capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

³⁹ Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtémecan í mej miyen caú'xieehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipúa'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin tíj na'a rusén jime'e.

11

A'íime í mej té'antzaahua

¹ Ayee pu tí'een tej tiyen té'atzaahuat'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'ájna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna í tej caí rasise'i. ² A'ájna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejmí'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'i, a'íj pu jín Dios ayén rí'i tihua'utéxajta'a.

³ A'ájna jín tej té'atzaahuat'e, a'íj pu jín ayén titá'amítejete'e ti naíjmi'i tíj na'a íjii ti tí'iseíjre'e, ayée pu 'een jín huataseíjre a'ájna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'iné Dios pu ayén raataxájtaca'a.

⁴ A'ájna jín ti ayén té'antzaahua a'ájna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámua'i'ivejtaca'a í Dios jemi tí'itíj jime'e ti jaítze'e rí'éene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'ájna ti jín tiu'utámua'i'ivejtaca'a a'ájna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxájtaca'a ti a'ín Abel rí'éene'ecán jín huateájturaa í jemin a'ájna jime'e ti ra'ancuré'a a'ájna ti jín tiu'utámua'i'ivejtaca'a. Ajta a'ín í Abel, a'íi pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'ájna jime'e ti té'antzaahua.

⁵ A'ájna jín ti té'antzaahua a'ájna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí ráaci'iti ti huámí'ini. Majta í seica, camu mé'e yá'uteu a'ájna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayee mú jime'en tiu'utaxájtaca'a

ti nu'u ra'aránajcheca'a í Dios a'ij ti tí'tiújcha'íica'a. ⁶ Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu ri'írí ti a'ín ja'atí ayén huárini a'ij ti tira'aráanajche í Dios.

Ayee pu tí'een, a'íné ti pua'a ja'atí ayén raxí'ev'e ti vejlí'í ajteáxiire í Dios jemi, amuacáí pu ayén ruxe'ev'e ti a'ín ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'ín Dios ayén rí'í tihua'atá'aca a'ímej í mej a'ujca'anécan jín rahuaahuau.

⁷ A'í pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'í pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'uré'enejsin, aj pu'í a'ín Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatétaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'ée, tí'ij ajta jín hua'utévai í rute'testemua'a mej mi caí huácui'ini. Ayee pu a'íjna jín huarí, a'í pu hua'utá'a a'ímej í mej íyien japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí xí'epi'ín ríjcaa í Dios jemi. A'í pu jín, ayée pu tiraací'í a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁸ Ayee pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'í pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'í pu jín, a'ín caí ramua'areerca'a a'u ti á'ume, a'í pu a'uun á'uraa. ⁹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'í pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna seíj chuéjra'a japua ti jíme'en Dios ayén te'ataújratziiri'í ti ayén yé'eci'iti. A'uu pu á'ucatii navij chí'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratziiri'í ti ayén tihuá'uci'iti tíj ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ A'í pu jín ayén huarí a'íné ayée pu tí'ijchu'ev'e'eca'a ti a'uun a'uteárute a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios ruseíj ráasiimua'a a'ij ti seíre'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

¹¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'í pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'í huataseijre'en í jetzen, capu amín a'ij ti ari huápi'í ucaristaca'a. Ayee pu a'íjna jín ayén tiraací'í a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén araúratejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'í. ¹² A'íj mú jín miyen airáne mu'íití me'íjna jetze seíj ti ari á'ame'erejca'a. Ayee mú mu'íití huataseijre í yaújmu'a'ame'en matíj mena'a pua'amé í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a tíj í seíj ti a'uun é'ejca a'u ti e'ev'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mu'licáa ti caí ri'írí ti ja'atí hua'uté'ítien.

¹³ Naími'í a'íime mej caí xi ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'í mú huácuii. Cu xíee mu'uri a'ímuá raseíra, majta a'ímuá a'uté'uu maraatateújte me'íjna ti tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íyien huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

¹⁴ Ajta, ti pua'a miyen tí'ixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmu'a'a a'íjna í mej miyen tí'ixa tíjín mu'uri seíj chuéjra'a úhuuauamen a'u mej a'uté'en.

¹⁵ Ajta a'íjna í seíj chuéjra'a í mej nu'u rúhuuauamen, capu a'ájna pítejá'arici a'u mej u e'eráaci, a'íné ti pua'a miyen ra'utámu'a'aréerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu ri'írístaca'a mej huar'éeci'inejche'e.

¹⁶ Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'ev'e'eca'a mej a'uun a'uté'en seíj chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. Ayee pu huataújmu'a'a a'íjna í niuucari tíjín seíj chuéjra'a mú úhuuauamen ti ta japua é'eseijre'e. A'íj pu jín, capu raté'í'iraste'e

í Dios mej miyen raatámua'ati tijín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'íi pu ari rí'i ráaruu seij chajta'a a'u mej a'uteáturan tij na'a rusén jime'e.

17-18 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín t'í'ij Dios ayén raatéseij, a'íi pu raatámuai'ivajata'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan. A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratiiri'í í Dios, a'íi pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámuai'ivajta í ruyauj ti seij na'a pú'een, ti ajta jime'en Dios ayén raataxájtaca'a tijín: "Naími'í í mej a'iránejsin mú'etzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tijín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac."

19 A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'íin Dios raay'í'tihua'a ti hua'ajjájpuan a'íimej í teteca í mej meri huácuii. Ajta, t'í'ij Dios ayén raatátui í yaujra'an, ayée pu tiraatámitiejte ti a'íin Isaac a'ítáaa huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

20 A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'í í Dios ti a'íin rí'i tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í yaujmu'a'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

21 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín t'í'ij ari á'ame'erejca'a, aicaujtuta japuan í ru'ítzj, rí'i tihua'uteájtuaa seij ajta seij í yaujmu'a'ame'en a'íjna í José teecan. A'íi pu ajta raná'amiche'e í Dios.

22 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, t'í'ij ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e mej nu'u miyen huiráaju'un a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a mej mi seij chuéjra'a japua a'ut'éen. Ajta pu ayén tihua'uta'á'j a'u mej téje'evá'anan í tí'icariira'an.

23 A'íjna jime'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, t'í'ij huanú'ihuaca'a, a'íi mú raaté'avaataca'a huaíca máxcira'í jime'e a'iné ayée pu tihuá'amitiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'ari'í. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'ájtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í tí'irií mej teteca.

24 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, t'í'ij ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tijín yaujra'an pu pú'een a'íjna í 'íta'a í rey ti rape'eri. 25 Aye pu tiraax'í'epi'íntare ti ayén rajpuai'tzi á'ara'ani a'íimej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajche'ca'a ti ayén a'atzu á'ateevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti ayén huá'riini a'íjna ti a'íj pua'a 'een í Dios jemi.

26 Aye pu tirá'amitiejte'eca'a ti ayén jaítze ratéva'iri mej miyen tirá'uxiehuari'í Ciríistu'u jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'iri tij na'a ti huá'p'i t'í'ijnajche í mej t'í'ijcha'íi a'íime í mej t'í'íajtaca'a a'ujna u Egipto. Aye pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti tí'íraci'íti í Dios jemi.

27 A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jeihua huá'p'i huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'iri'í. Cu xiee ti cuj a'ímuá raseíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

28 A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íj pu jín ayén te'ará'aste a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'í. Aye pu 'een jín ra'ajtépitijraxi xúure'e jime'e ti i caí ayén tihuá'uci'íti a'íjna ti huá'acui'ini a'íimej í mej anáatée'e huanúnu'ihuaca'a.

29 A'íjna jime'e mej té'antzaahua í teite, a'íj mú jín miyen antac'í í jaj japua ti ve'é'e ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Jaj ti Pa'u. Aye mú japuan antac'í tij chuej ti huá'chi. Mí majta, a'íime í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, mat'í'ij miyen raatax'í'eve mej miyen che'atá mena'a huá'riini, mat'í'ij mi auujámij.

³⁰ A'ijna jime'e mej té'antzaahua í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, a'ij pu jín mat'ij meri aráhua'apua xicaj pua'amé ataújnajchecha'a a'ujna chajta'a, aj pu'í á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enami'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

³¹ A'ijna jime'e ti té'antzaahua a'ijna í Rahab teecan, a'ijna í 'ítita'a ti huá'ajjive'eca'a mej mi jamuan jí'lipite'e, a'iné a'í pu temua'a naa hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'ij pu jín caí huan'í huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astjire í Dios.

³² ¿Tí'ítájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij mej huaríj a'ijna í Gedeón teecan, ajta a'ijna í Barac teecan, ajta a'ijna í Sansón teecan, ajta a'ijna í Jefe'te teecan, ajta a'ijna í David teecan, ajta a'ijna í Samuel teecan, majta a'íme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

³³ Ayee mú hua'utéemua'iti a'ímej í mej titetaté'eca'a í rey jime'e se'ij chuéjra'a japua, majta rí'í tiu'uta'a'íjtaca'a, majta ra'ancuré'a a'ijna ti jín Dios te'ataújratziiri'í. Majta seica miyen hua'ancáanaxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Mat'ij mena'a mej miyen huaríj, ayée mú me'ijna jín huaríj a'ijna jime'e mej té'antzaahua.

³⁴ Majta seica miyen ra'ujé'ica í taij ti ij caí hua'uteáaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihuá'uruu a'ímej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huatéujca'anen temua'a naa. Mat'ij mi miyen hua'utéemua'iti mat'ij mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamuarí a'ímej í xantaaru'u í mej se'ij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ³⁵ Majta a'íme í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í rute'testemua'a í mej majtáhua'a aítac'í huá'a tzejta'a í mej meri huá'cuii.

Majta seica, ayée mú rajpua'ítzi muá'araa me'ijna jime'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuaani a'u mej hua'iteáana. Ayee mú 'een jín huaríj me'ijna jime'e mej miyen rachú'eve'eca'a mej majtáhua'a huatarún mej mi me'uun ruuri a'uteáturan se'ij chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. ³⁶ Majta seica miyen rajpua'ítzi muá'araa me'ijna jime'e mej huá'uxieehuari'iri'í nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anáji'ici'exi cadeena jime'e na'ari mej hua'itéanaxji.

³⁷ Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jime'e. Majta já'ita'a hua'utave'íjchixi. Majta huá'ucuii chun jime'e ti ruxí'ejta'a te'ejcam'ímijmee. Ayee mú 'eene'en tí'itéchejca'a me'ijna jime'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpua'íjtza'a. Majta a'ij mú pua'a tihuá'ajcha'íica'a. ³⁸ Camu huatéechi'íca'a: a'u ti na'a mú á'ujjhuahua'ane'eca'a, a'u ti caí é'le tí'ítitaca'a, majta a'u ti a'ujjime'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee tíj na'a íiyen chaanaca japua.

Mí majta a'íme, jéihua mú huápi'í jaítze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'ímej í mej caí huá'axe'eve'eca'a. ³⁹⁻⁴⁰ Dios pu ayén rí'í ti-hua'uteájtuaa najmí'ica a'ijna jime'e mej té'antzaahua. Mí majta a'íme, camu xi ra'ancuré'a a'ijna ti jín Dios te'ataújratziiri'í a'ijna jime'e ti Dios ari titaax'í'epi'íntari'iri'í itejmi jemi a'ijna ti jaítze'e rí'en ti a'ín ayén téjmi jamuan hua'unajmire'en a'ímej.

12

A'ij ti ye'í rí'í tí'ítíjcha'í a'ijna ti Círístu'u jemi seijre'e

¹ A'iné jeihua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseij, tiché'e tiyen raatéxieehua te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'íjna í tej jín até'itzaara í Dios jemi, te'íjna ti ja'anáj ti na'a tatéji'iqui. Tiché'e tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej ti xí'epi'in rijca te'íjna jime'e í ti jín Dios titaa'íjca tej ra'antipuá'ajte'en íiyen chaanaca japua.

² Tiché'e temájna jetze arátaca'anen í Jesús, a'íjna ti amuacái taatasejrate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. A'í pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'íjna jime'e tej tiyen té'antzaahuat'en. A'iné a'í pu ayén ramua'areereca'a ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti jín huataújtemua'ave, a'íj pu jín ayén rá'uviicua'irí'i mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'eve'eca'a mej miyen me'íjna jín puajtzi raatá'an ti ayén ratatévi'ira'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca rí'íríinta'a a'íjna í ipuari a'u ti japuan Dios e'ecájca.

³ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti a'ín huaríj ti ayén te'utáviicua'irí'i temua'a naa a'ímej í mej jeihua huápi'i rájcha'íire'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'íjna jetze ra'utamua'aree sej si caí cua'ana, ti í caí utévatzin í a'amua tzajta'a. ⁴ Caxuu xi siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amua'axuure'e se'íjna jime'e sej se'íjna jamuan á'aviicua'ire'e tíj na'a ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi. ⁵ Seajta siyen ya'uhuá'axi se'íjna í niucari ti jín Dios ayén ca'aníjra'a ámuatá'aca, tíj hua'atáata ayén tihuá'a'ixaate'e í ruyaujmua'a tíjin:

Niyauj, capej rá'axieehuata
ti tavástara'a ayén tí'imua'itíii,
capej pajta piyen axieemiste'e
ti pua'a a'ín puajtzi muaatá'an.

⁶ Capej xaa ne'u piyen huá'irini,
a'iné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíii
a'íjna ti raxí'eve'e,

ajta ayén puajtzi ratá'aca ja'atí ti na'a
ti ayén ra'ancuré'evi'iti tíj ruyauj.

⁷ Ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i a'iné Dios pu á'amua'itíii. Ayee pu che'atá na'a á'amua'uuree tíj se'íj teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmua'a. Ja'atí ti na'a ti ya'upuáara'an pú'een ayén tihuá'itíii í ruyaujmua'a a'achú mej pua'amé. ⁸ Tí pua'a ayén tihuá'uci'iti matíj mena'a pua'amé í mej yaújmua'ame'en pú'een ti huá'aya'upua ayén tihuá'itíii, ajta ti pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itíii, a'íj xu jín caí yaújmua'ame'en pú'een, sino a'íime xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í mej caí tíya'upua.

⁹ Ajta í'i, naími'i tu tetíj tena'a pua'amé tiyen tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astijre'eca'a te'íjna jime'e mej titá'itíiiri'i. A'íj pu jín, jeihua pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna í tayá'upua ti rusén jín seijre'e, tej ti jemin ruuri tá'ara'ani. ¹⁰ A'íime í tayá'upua, ayée mú a'atzu mena'a a'ateevi'i miyen titaatá'itíiiri'i a'ij ti tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'ín Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itíii ti ij rí'i táaruuren, tej ti tiyen urarí'ene'acan jín huateáturan tíj ajta a'íjna. ¹¹ Jee xaa, capu naa tiu'ase ti pua'a auj tí'ita'itíiira, sino teen tu rajpuajtzi. Mí ajta, tí'íj ajtahua'a rí'i titaatépuajte'en tej ti rí'i tí'itacha'í tá'ara'ani te'íjna jime'e ti ayén titaatá'itíiiri'i a'íjna jime'e í tej rajpuajtzi'aca'a.

Mej nu'u caí tí'itíj jín auteáturan

12 A'ij pu jín, setá'aj huatéújca'anen. Caxu siyen seijre'e t'ij ja'atí ti ruxiéemiste'e, ti caí ruca'ané í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze. 13 Setá'aj rí'i huaújuuren nain jime'e sej si temua'a naa titeejú'un í Dios jemi, sej si caí ché'e a'ij pua'a huatzúna'iche'en, sino sej si huarún temua'a naa. 14 Setá'aj se'ijna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'iteseijre'e naíjmi'ica jemi í teteca. Setá'aj seajta sej siyen ri'éene'ecán jín huatéáturan í a'amua tzaajta'a, a'íné ti pua'a ja'atí caí ayén urarí'ene'e í ru tzaajta'a, capu ja'anáj raseijran í tavástara'a.

15 Caxu raatá'acare'en ti se'ij mú'een ayén tí'it'ij jín auteáturan ti ij caí ché'e Dios ayén rí'i tiraatá'an. Rí'i xu'u mú'een ti caí ayén huataseijre'en mú'ejmi jemi ja'atí ti ayén seicéi á'amuaruuren ti ij ayén tejamaaf'itziite'en, ti ajta ayén ca'aníjra'a hua'utá'an jeihua í teite mej mi miyen tí'it'ij jín auté'itzen í Dios jemi.

16 Rí'i xu'u seajta, t'ij caí ja'atí ayén tiú'ujxana'acira'ate na'ari raatéxieehua a'ijna ti Dios raateájtuaa itejmi jemi t'ij a'ijna í Esaú. A'í pu ayén ráatuaa a'ijna ti raci'tí'iche'en, ti á'are'ara'an pu'éene'e a'ijna jime'e ti Israel jetze ajtème'ecan. A'í pu ajta a'ín pu'éene'e ti amuacá huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'ijna jime'e ti huatá'licuataca'a.

17 Seajta seri ramua'aree a'ij ti te'irájraa. T'ij ajtahua'a ayén raataxí'eve ti ayén tí'iraci'ti a'ijna ti jín Dios ayén rí'i tiraateájtuaani, ayée pu raaré'iteca'a a'ijna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatá'iristareca'a ti caújxieehuata. Capu amín a'ij ti ajta ruyeine rájhuaa.

A'ijna í jirí, í Sinaí, ajta í se'ij í Sión

18 Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxiireca'a í Dios jemi matíj a'íime í mej me'uun a'atanéj jirí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujjuhua'ane'en, a'u ti jetzen jeihua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'i pu xaa huatíca'acaa, ajta jé'ecan mú viyeca'a japuutzari jime'e. 19 Ajta ayén ja'atí ucájijhuaca'a trompeeta jetze. Aj pu í se'ij ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'i pu tziíní're'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'ij mú jín miyen tirájhuaaviiri'í í teite ti a'ín caí ché'e ayén tihuá'a'ixaate'e.

20 Ayeé mú huaríj a'íné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'ijna ti ayén tíhua'uta'ajj t'ij: "Tí pua'a tí'it'ij ayén japuan á'uche'ecane'en í jirí, capu amín a'ij tí'it'ij ti pírici, setá'aj siyen raateátu'asixi'ín tetej jime'e." 21 Jee xaa ne'u, huápi'i pu tziínisi'i seijre'eca'a í ti raasej a'ijna í Moisés teecan. A'ij pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a t'ij: "Névnivej ne'ijna jime'e nej tí'itziíne'e."

22 Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxiireca'a, sino sej xu'u jetze, a'ijna í jirí ti ayén téja'arájtehuaa t'ij Sión, a'u ti é'eseijre'e a'ijna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén tíjute'e é'eseijre'e. A'u mú majta e'etiújseire mu'iití í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí rí'irí ti ja'atí ayén hua'uté'itien a'achú mej ará'ase.

23 Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxiireca'a í mej miyen e'etiújseire me'ijna jime'e ti ayén che'etá tíhuá'aci'ti t'ij ayén tiráaci'ti a'ijna í jaujra'an ti amuacá huanú'ihuaca'a. A'í mú majta meri á'ayu'usi'i me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin ajteáxiireca'a se'ijna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'í pu a'ín pú'een í Dios ti naíjmi'ica tí'ajjte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújseij í huá'axiejniu'uca a'ímej í teteca í mej urarí'ene'acan jín huatéájturaa í Dios jemi, a'íme ti ajta Dios hua'unajmire.

²⁴ Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'íjna jemi í Jesús, a'íjna ti ayén raaxi'epi'íntare a'íjna jime'e í niuucari ti jaítze'e rí'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratzii'ri' í Dios. Ajta a'ín í xúure'ara'an ti a'ín ra'iráaxire, jaítze'e pu rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan yá'urie, a'iné a'íjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'í pu a'ín pú'een í ti jín Dios rí'í titaatá'a itejmí.

²⁵ Rí'í xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'íjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'ímej mat'íj raatéxiehuataca'a a'íjna ti íyen chaanaca japua tihua'utajé. A'íj pu jín, capu a'atzu a'íj huatá'ri'ristari tej tiyen huatétavaire'en ti pua'a tiyen raatéxieehua te'íjna ti ayén tí'itajee ti júte'e é'eseijre'e.

²⁶ A'ajná'imua, a'í pu raatáruureajxi í chaanaca t'íj tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta íjii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratzii'ri' tijn: “Neajtahua'a nu miyen raatáruureajxi'isin ne'íjna í chaanaca, neajta naíjmi'í t'íj na'a ti é'eseijre'e u ta japua.” ²⁷ A'íjna í niuucari ti jime'en yee “neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin”, ayée pu huataújmua'a ti amuacá raatáruureajxi'isin t'íj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'í ti'ítí'asin ti ij ayén huateáturan a'íjna ti caí rí'í'í ti ja'atí ayén raatáruureajxi'ín.

²⁸⁻²⁹ A'íj pu jín, tiché'e te'íjna jín huatátatemua'ave'en te'íjna jime'e ti ayén tí'itaci'íti tej te'uun a'uteáturan seij chuéjra'a japua ti caí ja'atí raayí'íti ti raatáruureajxi'ín. A'íj pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'íjna í Dios a'íj ti tira'aránanajche. Tiché'e tiyen rátziiine'e ra'ará'astijre'en, a'iné a'íjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een t'íj taj ti nain tí'ta'iraca.

13

A'íj tej nu'u tiyen huá'ri

¹ Setá'aj seuj huaújxe'eve'en t'íj ru'íhuaamua'a. ² Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'ítin í ta'íhuaamua'a í sej caí huá'amua'ite a'iné mat'íj seica miyen huar'íj, ayée pu te'irájraa mej caí ramua'areereca'a miyen hua'ancuré'evi'íti a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

³ Setá'aj hua'utámua'aree se'ímej í mej aiteánami'í yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'í. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'ímej í mej a'íj pua'a huá'aruure a'iné naími'í tu seíj tena'a jetze ajtéme'ecan.

⁴ Miché'e naími'í miyen tí'imujca ti í'ixi'epi'ín mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'ímej í mej a'íj pua'a tí'ítíjcha'íi, majta a'ímej í mej tí'ixana'acire'e.

⁵ Caxu siyen huatá'ura'an sej siyen jaítze'e raxi'eve'e í tumin secá máàj tí'íti. Setá'aj siyen se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej caj tí'íjcha'íi, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástar'a tijn: “Canu ja'anáj mé mú jaúujisin. Canu neajta ja'anáj mú ja'uhuá'axijsin.” ⁶ A'íj pu jín, rí'í'í tej tiyen taxiéehua tiu'utaxáj yee:

Tavástar'a pu nevaire'e,

a'íj nu jín caí tí'ítziine'e

a'íj mej neruuren í teite.

⁷ Setá'aj hua'utámua'aree a'ímej teteca, í mej tejamuá'ítii'ri' me'íjna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati a'íj ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'íjna í Jesús mat'íj a'íime.

⁸ Ajta a'ñin í Jesús ti ajta Círlístu'u pú'een, ayée pu che'atá seijre'e íjii, tñ ajta seijre'eca'a jécua ímuá, tñ ajta ayén seíre'e a'ame tñ na'a rusén jime'e. ⁹ Caxu huataúra'an ti ja'atí ayén amuaacuanamuan a'ñina jime'e í niucari mej ché'e mena'a jín tejá'amua'itíiii ti seicié huataújmu'a a'ij tej tejamuá'itíiiri'í iteen. Mí seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'ñina jime'e ti Dios tí'itíj jín r'íi tejamuatá'a. Capu a'atzu a'ij tí'rí'íri sej se'ñina jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'ñina jime'e í ye'irá ti ayén tihuá'ajte'e tí'itíj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'ímej í mej me'ñina jín ra'ará'astijre.

¹⁰ Ajta ayée pu Dios raateájtuaa ítejmi jemi í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti jime'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tíu'ucua'ani a'ímej í mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete. ¹¹ Ayee pu che'atá na'a tiráaruu a'ñina í Jesús tíj ajta a'ñin ti ve'ecán jín tí'téjvee í Dios jemi ayén hua'aruuejca'a a'ímej í ye'emuaate í mej hua'utámuai'ivajtaca'a me'ñina jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. Tí'ij ari huá'ucuii, aj pu'í a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'íi pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acíe a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátaiira.

¹² Ajta a'ñin Jesús, ayée pu che'atá na'a tirajpuaíjtica'a á pua'acíe í chajta'a jetze ti ij ayén r'í'íene'ecán jín hua'iráv'itín í ruteítestemua'a a'ñina jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e. ¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acíe a'u tej tejím'í a'uchéjme'ecaa tej ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'í te'ñina jime'e ti tíu'utévi'iraste'e tíj ajta a'ñin te'utáviicua'íri'í.

¹⁴ Ayej xaa ne'u ayén tiraavíjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa ítejmi jemi cha'jta'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua ti á'ateevi'ín sino teuche'e tu ráahuasin te'ñina ti ayén auj huataseijre'esin. ¹⁵ A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en r'íi tiraateájtuaani í Dios jemi. A'íi pu a'ñin pú'een í tej jín tí'imuai'ivajtaca, a'ñina í niucari í tej jín huatátatemua'ave'en, í tej teajta jín ra'utámu'aree. ¹⁶ Caxu yá'uhua'anan sej siyen rijca se'ñina ti í'ixi'epi'ín, seajta siyen tihua'utévaire'en í seica se'ñina jime'e í sej tí'ijcha'íi, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'ñina jín r'íi tiraatá'acare'en a'ij sej ríci. Tij siyen tíu'utámuai'ivejta í Dios jemi.

¹⁷ Setá'aj hua'ará'astijre'en se'ímej í mej miyen antiújmua'aree teyujta'a. Setá'aj siyen huárini a'ij mej tejá'amua'ajte'e, a'iné a'íi mú á'amua'aj mú'aye'í me'ñina jime'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú miyen ramua'aree ti ayén ruxe've'e mej raatánamuajriste'en í Dios a'ij mej tí'itíj jín huaríj. Miché'e miyen ruxiéehua tejamuatá'itíiii, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatéva'iri ti pua'a miyen huataújxiemiste'en me'ñina jime'e sej muá'í'eri hua'atá'aca.

A'ñina ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁸ Ayee pu titá'amítiejte'e yú tatzajta'a tej nain jín x'í'epi'ín ríci, teajta tiyen tí'ijxe've'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'íj xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi ítejmi jime'e. ¹⁹ Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jime'e sej si jaítze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

²⁰⁻²¹ Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en te'ñina í Dios ti r'íi tu'uhuatépu'ajte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'ñina í tavástar'a a'ñina ti Jesús pú'een. A'íi pu a'ñin pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'ñina jime'e ti hua'acha'íi á'ara'ani í ruteítestemua'a tíj seíj

ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Ayee pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raaxí'epi'intare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'í tíj na'a rusén jime'e.

Ché'e a'íñn Dios ayén amuaanaíjmire'en nain jime'e ti xí'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'íñn tí'ijxe'eve'e. Ché'e a'íñn ayén amuáaruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jime'e ti a'íñn Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'íj pu jín, tiché'e tiyen rí'í tiratá'acare'en tíj na'a rusén jime'e.

²² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amuahuvii sej siyen rá'uviicua'í se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné cij nu'u caj niyen tejámuaatá'ítiiiri'í. ²³ Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. Tí pua'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avi'itín neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti naími'í amuaaséij.

²⁴ Setá'aj hua'utateújte'en a'ímej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta naíjmi'ica í ti Dios huateúra'ate. Majta a'íime í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íí mú'naíjmi'í yé á'amuateujte'e.

²⁵ Ché'e a'íñn Dios rí'í tejámuaatá'acare'en naíjmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Santiago

Santiago pu huá'ateujte'e

¹ Inee Santiago, i nej tí'ivaire'e í Dios jemi, neajta ne'íjna í tavástar'a'a jemi, a'íjna í Jesús ti ajta Cirištu'u pú'een, ayée nu ne'íjna jetze tejá'amuateujte'e, mi sej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í teitejra'a í mej huá'a jetze airaújneijte a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, seajta mi ti Dios amuaaré'etitixi a'u ti na'a seij chuéjra'a japua.

Jíme'en í ja'ati ti xaa té'atzaahuat'e, ti ajta naa tirú'umua'aree

² Ti pua'a ayén tejamuáaci'iti tíj na'a a'íjna í sej jín á'aviicua'ire'e, setá'aj siyen tiú'umua'ati ti x'epi'in 'een, setá'aj seajta se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri ramua'aree ti pua'a ayén a'íjna jín amuáaruuren ti ij Dios ayén amuaatéeseij ti pua'a siyen rá'astijre'e nusu secái, a'í pu ajta ayén á'amuaruuren sej si te'utáviicua'i. ⁴ Setá'aj seajta siyen r'í'í ráaruuren sej si nain jín te'utáviicua'i, a'iné set'íj siyen se'íjna jín huarín, ayée xu nain jín araúrastejsin í Dios jemi, seajta siyen runaljmire'en. Capu tí'iti tejamua'utéturaate'esin.

⁵ Ti pua'a rá'aturaate'e seij ti ij naa tirú'umua'areere a'ij ti ye'í huárini, ché'e a'ín ayén raatáhuavii í Dios. Ajta a'ín Dios, ayée pu a'íjna jín raatá'asin, a'iné a'í pu rux'evi'ira'a jín jeihua huápi'i tihua'atá'aca í ruteítetemua'a. Ajta, a'í pu caí hua'ajteá'axi'isin.

⁶ Mi ajta, ché'e a'ín í ja'ati ayén a'íjna tiraatáhuavii a'íjna jime'e ti ayén tí'ayajna ti xaa té'atzaahuat'e, icu. Ché'e a'ín caí a'ij mé'e tejé'eti'ititán, a'iné a'íjna í ja'ati ti xaa a'ij pu pua'a na'a tirá'amitiejte'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ajta 'een í jaj ti aujruuréjvee í eeca jime'e.

⁷⁻⁸ Capu a'atzu x'epi'in mé teuúmuua'aree a'íjna í ja'ati a'íjna jime'e ti hua'apuaca jín á'ujca'ane ti ij ayén huárini. Capu a'atzu ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huárini tí'itij jime'e. Ajta ja'ati ti ayén 'een, capu a'atzu ra'ancuré'asin í tavástar'a'a jemi.

⁹ Ajta a'ín í ta'ihuaara'a ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ché'e a'ín a'íjna jín huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti Dios ayén jeihua huápi'i r'í'í tiraatá'asin.

A'í pu tiu'utépu'a'ajte a'íjna ti chíjteaani tí'ijcha'í

¹⁰ Ajta a'ín í ta'ihuaara'a ti ajta chíjteaani pú'een, ché'e a'ín ayén r'í'í tiratá'acare'en í Dios a'íjna jime'e ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti raatatévi'iraste'esin. A'í pu xaa ayén che'atá na'a tiu'utépu'a'ari tíj ajta a'íjna í xuuxu'u ti tu'upí jetze xuta'a.

¹¹ Jee xaa, tí'ij u e'ijnén í xicaj, a'í pu 'i a'ín tu'upí ayén huatéhuasin í xicaj jime'e. Ajta a'ín xuuxu'ura'an, a'í pu cávatzijsin. Ayee pu 'i tiu'utépu'a'ari í ti jín naa seijre'eca'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren a'íjna í chíjteaani. A'í pu á'apua'aren nain jime'e ti jeihua huápi'i tí'ijcha'íca'a.

Ti pua'a tí'iti ayén ca'aníjra'a tí'itá'acare'en ti ja'ati a'ij pua'a huárini í Dios jemi

¹² R'í'í pu tiraatá'aca a'íjna í ja'ati ti pua'a ayén rá'aviicua'i a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi, a'iné tí'ij ari ayén

te'utáviicua'i a'íjna ti jín raatamuári'eriste, Dios pu ayén tiraatá'asin a'íjna ti ayén raamuá'iti, ti ayén ruurican huateáturan a'u ti Dios é'esejre'e tíj na'a rusén jime'e. Ayeé pu a'íjna jín te'ataújratziiri'i í Dios ti ayén hua'utá'asin naájmi'ica a'ímej í mej miyen raxí'eve'e me'íjna í Dios.

13 Ti pua'a ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca sejí í ja'ati ti ayén ráaruuren a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ché'e caí a'íin ayén tiu'utaxáj yee Dios pu ayén ca'aníjra'a raatá'aca tí'ij ayén huárini a'íné capu rí'irí ti Dios ayén ca'aníjra'a raatá'an ti í a'íin ja'ati ayén a'ij pua'a huárini. Jee xaa ne'u, capu ajta a'atzu rí'irí ti ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an í Dios tí'ij a'íin Dios ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een. Ajta a'íin í Dios, capu ja'anáj ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca í ja'ati tí'ij a'íin ja'ati ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een.

14 Mi ajta, ti pua'a ayén ca'aníjra'a raatá'an í ja'ati ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ayée pu xaa a'íjna jetze á'ujca'ane a'íjna jetze í ruxí'eví'ira'a ti jetzen airánineí í tzahta'an. A'íi pu a'íjna jín á'ujca'ane ti ayén tirá'amitiejte'e ti naa seijre'e a'íjna í ti'iti ti a'ij pua'a een. 15 Jíme'en pu'u ayén raaxí'epí'intare ti ayén huárini, aj pu 'i ayén auteáturaasin í Dios jemi. Ajta, ti pua'a ari huataújnajmire'en a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, aj pu 'i mi'ini a'íjna í ja'ati ti a'ut'éitzee í Dios jemi.

16 Ne'ihuaamua'a, mi nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e, caxu huataúra'an ti ja'ati ti'iti jín amuaacuanuan. 17 Tíj na'a ti xí'epi'in 'een, ti ajta caí ti'iti jín á'atura ti ayén rí'i tejamuáci'iti ja'anáj ti na'a, a'úu pu é'eme'ecan u ta japua, a'íjna jemi í tej rájya'upua, a'íjna ti nain tiú'utaahuaca'a a'íjna ti ayén tí'itatzave'e ti júte'e é'esejre'e. Mi ajta, a'íjna jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén che'atá na'a tí'iseijre'e itejmi jemi. Capu a'atzu seicié ruruurejca, capu ajta ayén ráaruurejsin tí'ij ayén huatética'are itejmi jemi.

18 Ruxí'eví'ira'a pu jín, ayén taatá'a tej tiyen huatasejre'en í chaanaca japua a'íjna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa í runiuuca ti tzaahuati'ira'a jín seijre'e. Ayeé pu 'een jín huaríj tej ti tiyen che'atá tena'a éeni'ici'e seijre'e tá'ara'ani tíj ajta a'íjna ti amuacaícan jín huatasejre í eloote í mej majta ratatú'irihua'a mú á'aye'i í Dios jemi.

A'íme í mej rá'astijre'e í niuucari

19-20 A'íj pu jín, setá'aj siyen ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u, sej si ráanamua temua'a naa. Mi seajta, caxu ca'anacan tihua'utá'ixaa'teesin í teite. Caxu seajta ca'anacan huataníniu'ucacu, a'íné capu rí'irí ti ja'ati ayén ráaruuren a'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi ti pua'a ayén niu'ucara'a jín ti'itiújcha'ii. 21 A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta nain jime'e ti a'ij pua'a een, ti ajta xána'avisí'i seijre'e. Mi seajta mú'een, setá'aj siyen ruxí'eemájte'e ra'ancuré'an se'íjna í niuucari ti mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a, ti ajta jín Dios ayén raayí'iti ti amua'irájtuaani.

22 Seajta mú'een, caxu siyen sena'a ranamuajra a'ij ti ti'ixa í niuucari sino seajta siyen huárini a'ij ti tejá'amua'itíiii. Na'ari caí, ayée xu rucuanamuáa xá'aju'un rujímua'a sena'a. 23 Ayeé pu 'een a'íjna í ja'ati ti caí ayén rici a'ij ti ti'ixa í niuucari sino ayée na'a rusej ranamuajra. Ayeé pu 'een tíj a'íjna í ja'ati ti ruciénime'e sejí í 'ájte'ehua jetze. 24 Jíme'en pu'u rusej, aj pu í tichesin, ajta á'iyen yá'uhua'axíjnsin a'ij ti seijre'eca'a í ciénime'ara'an.

25 Ajta a'íin ti temua'a naa tirá'asej a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'ajta, ti ajta caí ti'iti jín á'atura, ti ajta Dios jín ru'irájtuaani, ayée pu Dios rí'i tiraatá'asin ti pua'a a'íin pu'éne'e a'ame sejí ti ayén rí'i ti'itiújcha'ii a'ij ti a'íin niuucari ti'ixa.

Na'ari caí ti pua'a a'íi na'a pu'éene'e a'ame sej ti ayéé na'a ranamuajra, ajta ca'anacan yá'uhua'axin, capu ri'éene'en huatéaturaasin í Dios jemi.

²⁶ Ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujxajta í ru tzajta'a yee ti temua'a naa tirá'astjire'e í ruxé'irá, ajta ti pua'a a'ín ja'ati caí raatapuá'ajta ti a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxé'ej teite, a'íi pu ayén rucuanamua í ru tzajta'a. Capu ti'ti vaire'e a'íjna í ye'irájra'an a'íjna í ja'ati.

²⁷ Ayeé mú rici a'íime í mej miyen ra'ará'astjire'e í ye'irá ti ri'éene'en jín seijre'e í Dios jemi, ti ajta caí ti'tij jín á'atura jemin í tej rájya'upua. Miché'e ayéé mena'a rijca: mej mi miyen huá'umuaare a'ímej í mej ti'ti jín rajpuajtzi me'íjna jime'e í mej xé'ejcanta muá'araa nusu mej antiújseijtareca'a; mej mi majta ahuáújcu'uven, mej mi caí huaújxana'acira'aten a'ímej jamuan í mej chaanaca japua huachéjme.

2

Mej mi caí a'ij pua'a huajá'useijra í ruxé'ej teite

¹ Ne'ihuaamua'a, a'iné mú'een xu rá'astjire'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, ti ajta nain jín antiújmua'aree í Dios jemi, a'íj pu jín, setá'aj siyen ruxé'ej sena'a huajá'useijra naijmi'ica í teite. Capu amín a'ij, ti pua'a sej chájteaani pú'een nusu caí.

² Tiché'e tiyen tiraataxáj yee hua'apua mú me'uun a'uteáruti a'u sej e'etiújse'iri. Ajta í sej, ayéé pu aniira ucárujte'e, ajta naa éene'e ti'itechéé. Ajta í sej, a'íi pu caí a'ij ti'ijviicua'i, ajta ayén mí'ime'ecan ucachéé.

³ Seajta mú'een, ayéé xu temua'a naa ra'ancuré'evi'itin se'íjna ti naa éene'e ti'itéechen, seajta siyen tiraata'ixaate'en tijín: "Ííye'e jí, patá'aj yé a'ujyeíjxi'in a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e." Ajta, jíme'en a'íjna ti ayén mí'ime'ecan ucáachen, siyen che'e na'a xu'u tiraata'ixaate'en tijín: "Patá'aj mé huatéveeca nusu yé a'ujyeíjxi'i yé ne'íicata'a."

⁴ Ti pua'a siyen rijca, ¿ni qui siyen ruxé'ej sena'a tihuá'useijra í ruxé'ej teite? ¿Ni qui secaí siyen ruruure matíj a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, í mej majta huá'axijte'e í ruxé'ej teite? Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ti pua'a siyen caí ruxé'ej sena'a tihuá'useijra í ruxé'ej teite, ayéé xu ruruure matíj a'íime.

⁵ Casi'i, xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a. Dios pu ayén hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i a'ímej tzajta'a í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, mej mi jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'atzaahuatete, ti ij ajta ayén tihuá'uci'iti mej jamuan tiu'uta'aljta tíj na'a Dios ari a'íjna jín té'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej raxí'eve'e.

⁶ Mí seajta mú'een, xu'uri raatéxiehuataca'a se'íjna ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Majta a'íime í mej chájteaani pú'een, a'íi mú a'ín pú'een í mej puajtzi amuaatá'aca. Majta miyen amuá'avil'itijcica huá'a jemi í mej tí'ixi'epi'intare'e. ⁷ A'íi mú majta a'ij pua'a tí'ijxa me'íjna í niuucajtze'en sej jín siyen ánte'arua, í sej seajta rí'i tíratá'aca.

⁸ Xí'epi'in xu rici ti pua'a siyen tzáahuati'ira'a jín ra'ará'astjire'en se'íjna í niuucari ti jín Dios tí'ajta ti ayén jíme'en ti'ixa í niuucari jetze tijín: "Patá'aj piyen raxí'eve'e í axé'ej tevi patíj asej tí'axe'eve'e." ⁹ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen ruxé'ej sena'a tihuá'useijra í teite, ayéé xu seri auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'ín í niuucari ti jín Dios tí'ajta, ayéé pu ari ayén ama'uxijte a'íjna jime'e sej caí rá'aste se'íjna í niuucari.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'ine ti pua'a ja'ati ayén nain jín te'ará'aste a'ijna í niuucari mej jín ti'ajta, ajta ti pua'a ayén seij jín auteájturan í niuucari jemi, ayée mú rá'axijte'e ti nain jín auteájturaa. ¹¹ A'ine a'ín ti ayén raataxájtaca'a tijín: “Capej tí'axana'acira'ate”, a'í pu ajta ayén raataxájtaca'a tijín: “Capej tí'itecu'ica.” A'ij pu jín, ti pua'a piyen caí ti'ihuá'axana'acira'aten, mi pajta piyen xaa tiu'ujé'ica, a'ij pej jín peri auteájturaa a'ijna jemi í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹² A'ij pu jín, setá'aj siyen tí'ixajta, seajta siyen rí'i ti'ti'újcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'ijna jime'e ti Dios ayén a'ijna jín amuá'axijte'en a'ijna jemi í niuucari ti jín amua'irájtuaani. ¹³ Jee xaa ne'u, ti pua'a ja'ati caí ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, capu Dios ayén rá'ancu'uvaxí'isin a'ijna xicáara'an ti jetzen tité'axijte'en. Na'ari caí, ti pua'a ja'ati ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, Dios pu rí'i tiraatá'asin a'ijna xicáara'an jetze.

A'ijna ti jín ja'ati té'atzaahuat'e, ajta ti jín rí'i ti'ti'újcha'íi

¹⁴ Ne'ihuaamua'a, ¿a'ine ti'ti jín tiratéva'iri seij í ja'ati ti pua'a ayén na'a tí'ixajta yee ti té'atzaahuat'e, ajta caí ayén ti'ti jín rijca í mej jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuat'e? ¿Ni rí'iri ti a'ín ayén ru'irájtuaani ti ayén na'a té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u.

¹⁵⁻¹⁶ Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ti ja'ati ayén huá'rini ti a'amua jetze ajtém'e'ecan. Capu amín a'ij, ti pua'a teáata'a pírici, na'ari 'íita'a. A'í pu ayén caí ti'téechen, ajta caí ti'ti tícha'íi ti ráacua'ani t'j na'a seij xicaj jetze. Ajta a'ín ja'ati ayén á a'ire'enen seij jemi ti ajta mú'ejmi jetze ajtém'e'ecan. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaate'en a'ijna ti tirá'aturaate'e. Ajta a'ijna í ja'ati, ayée na'a tiraata'ixaate'en yee “Aricu, ché'e rí'i mu'u timuaj'évaire'e.” Ajta caí ti'ti raatá'an ti jín huateúvair'e'en. ¿A'ine na'aquí té'eme a'ijna jemi ti caí ti'ti tihua'utá'a, a'ijna í ja'ati ti ayée na'a té'atzaahuat'e? ¿Ni qui temua'a naa? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹⁷ A'ij pu jín, ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'ti jín ayén rici ti jín raatasejrate'esin yee ayej ti'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuat'e, capu a'atzu a'ij ti'téva'iri.

¹⁸ Mi ajta, ja'ati pu ayén tiu'utaxájta tijín: “Seij pu ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta í seij, a'í pu ayén ti'ti jín ti xí'epi'in 'leen rici.” Mi neajta inee, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee patá'aj naatasejrate'en í pej jín té'atzaahuat'e pej caí piyen ti'ti ti xí'epi'in 'leen jín tí'iruure.

Mi neajta inee, ayée nu timuaatasejrate'esin ti ayén ti'ayajna nej té'atzaahuat'e ne'ijna jime'e í nej ti'ti jín niyen rici ti xí'epi'in 'leen.

¹⁹ Ayee pepu'u té'atzaahuat'e ti seij na'a pú'een í Dios. Xí'epi'in pej rici. Ayee mú che'atá mena'a té'atzaahuat'e a'ime í tiyáaru'use, majta ruvivé. ²⁰ Mi pej caí rí'i mé teuúmua'aree, ¿ni tzaa piyen raxí'eve'ej nej niyen temua'a naa timuaatasejrate'en ti caí ti'ti a'ij ti'téva'iri ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'ti jín ayén rici ti xí'epi'in 'leen?

²¹ A'ijna í tayá'upuaci'í a'ijna í Abraham teecan, urarí'ene'acan pu jín huateájturaa í Dios jemi a'ijna jime'e ti raatámuai'ivajtac'a í ruyauj í tetej japua, a'ijna í Isaac. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Jee xaa ne'u. ²² A'ij pu jín, ayée tu ramua'aree ti a'ijna a'ij ti huaríj, ayée pu jamuan ti'téva'iri a'ijna ti ajta té'atzaahuat'e. Ajta, ayée pu raana'ijmire ti té'atzaahuat'e'eca'a a'ijna í Abraham a'ijna jime'e a'ij ti huaríj. ²³ Ti'iquí ayén araúraste a'ijna ti ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijín: “Abraham pu rá'antzaahua a'ijna í Dios, ajta

ayée pu tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'ín ayén ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi." Mat'íj mi miyen raatamuá'a tijn: "Ti amiigura'an pú'een í Dios."

²⁴ A'íj pu jín, ayée pu ámitieere'e ti seij ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e a'íj ti ajta rici, capu a'íi na'a jín ti té'atzaahuat'e.

²⁵ Ayeé pu che'atá na'a tiráaruú a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íita'a ti ramuá'íticijca í tumín í rutevij jime'e. Tí'íj a'ín ayén rí'i hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rá'eeve'eca'a, aj pu 'i seij jetze í juye hua'uta'íteca'a. Tí'íj ayén a'íjna jín huaríj, aj pu 'i ayén urar'í'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi. ²⁶ A'íné, capu ri'íri ti ja'ati ruuri á'ara'ani ti pua'a caí uráxiejniu'uca, ayée pu che'atá na'a caí ti'ítij vaire'e ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuat'e, ajta caí ti'íti a'íj ruure ti xí'epi'ín 'een.

3

A'íj ti ti'ítij jín tí'ivaire'e neanureáara'an í seij

¹ Setá'aj caí siyen huataúra'an sej mu'íiti se'íjna jín te'enteárute se'íjna jime'e sej tihua'amua'atée í seica a'íné xu'uri ramua'aree ti jaítze'e ca'anín jín tá'axijte'en í Dios itejmi, i tej tiyen tí'imua'ata ti caí ayén tihua'axijte'en a'ímej í mej caí miyen tí'imua'ata.

² Jee xaa, naími'i tu tiyen tí'ítij jín tite'uté'ítze'a'ara. Ajta ti pua'a ja'ati caí ayén tí'íti jín até'ítze'ara'an a'íjna jime'e a'íj ti a'ín tí'ixa, ayée tu tí'íjmua'aree ti a'ín pú'een ti ri'éene'ecán jín seijre'e, ajta ti a'ín raayí'iti ti ayén á'ujcu'uven í rutevij jime'e tí'íj caí ti'ítij jín auteáturan.

³ Casi'í, ayée tu hua'ancárujti'iraca huá'atene'en í cahuaayuu te'íjna í xaachin mej mi ta'ará'astijre'en. A'íj tu jín, te'íjna jín tiyen hua'aré'eca'ani.

⁴ Ajta a'íjna í baarcu, ti ajta temua'a tí'live'ée. A'íi pu eeca ayén ráatajchi ca'anín jime'e. Mi ajta, a'íjna jín í ciyej ti jaata'a atéjvee, ayée pu tí'ivaire'e ti ij a'ín í ti ramuar'e ayén raajájsime'en í baarcu a'u ti a'ín ayén yé'exe'leve'e.

⁵ Ayeé pu che'atá na'a cílieene'en seijre'e í ta jetze a'íjna í taneanúj. Mi ajta, ayée pu á'ujca'ane ti ve'ecán jín ahuaújtzaahuat'e'en. Teajta iteen, temua'a tu teri tiyen ramua'aree ti ayén ri'íri ti taij ti cíj na'a teájtaani, ayée pu ve'ecán jín tiu'uré'ataasin.

⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a seijre'e í taneanúj tíj taij. Ayeé pu ajta seijre'e tíj na'a ti a'íj pua'a een í mej jín a'íj pua'a titetiújcha'íi a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. A'íi pu tajá'ujjipua tíj na'a í ta jetze. A'íjna ti a'íj pua'a een ti jetzen 'a'íjninei í taneanúj, a'íi pu ca'aníjra'a ratá'aca í tiyaaru'u ti ayén huárini. A'íi pu ajta a'íjna jín ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen runiú'ucara'a jín a'íj pua'a tí'íteseijre'e matíj mena'a pua'amé miyen yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti í teite mej hua'umuá'acante'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e a'ímej í tí'ítén mej íyen xuaa, majta í mej rá'ara'ive, majta í mej sínuurive á chuaata'a, majta í mej jaata'a á'axuaa. Mu'uri miyen tihua'umuá'acaante naíjmi'íca.

⁸ Mi ajta, capu ja'ati ayén raayí'iti ti rusej ayén ramuá'acante'en í runeauj. Ayeé pu 'een a'íjna í neanuri tíj a'íjna ti a'íj pua'a een, ti caí ja'anáj tí'ítij jín té'astijre'e. Ajta a'ín ti jetzen 'a'íjninei, ayée pu che'atá na'a 'een tíj huá'ave'eri ti tiu'ujé'ica.

⁹ A'íj tu jín taneanúj tiyen rí'i jín tiratá'aca te'íjna í tavástara'a, te'íjna í tej teajta rájya'upua. Teajta te'íjna jín tiyen a'íj pua'a tihua'axa te'ímej í teteca í ti Dios ayén huá'utaahuaca'a miyen seíre'e tíj í tévira'an. ¹⁰ Ajta, ayée pu

tí'irineca tej a'ij tena'a jín í taneanúj tiyen rí'í tì'itá'aca, teajta tiyen tel'ijna jín a'ij pua'a tì'ixa. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí ayén tiraavíjite'e.

¹¹ Niché'e seij jín niyen tejámuaatá'ixaate'en. Jíme'en a'ijna a'u ti e'ejaíjxa, ¿ni qui rí'írí ti a'uun miijmu ayén ajnén a'ijna í jaj ti rumua'atí jamuan í jaj ti antzjivi'i? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée pu che'atá na'a 'een a'ijna jime'e í huaréj, a'iné capu rí'írí ti a'ijna jetze ayén huatáca'an a'ijna í aceituuna. Ajta a'ijna jetze í uuva, capu rí'írí ti ayén jetzen huatáca'an a'ijna í huaréj. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a caí rí'írí ti jaj ti rumua'atí a'uun ajnén a'u ti e'ejaíjxa, ti ajta jetzen ajnén a'ijna í jaj ta'antzjivi'i.

Mua'atzíira'a ti júte'e é'eme'ecan

¹³ Ti pua'a ja'ati mú'ejmi jemi seijre'e ti rí'í mé teúmua'aree, ti ajta yaú'itie temua'a naa, ché'e a'ín ayén a'ijna jín tejamuaatasejrate'en a'ijna jime'e ti rí'í tì'itíujcha'íica'a, ti ajta ayén ruseijrata ti caí ve'ecán jín antiújmua'aree. Ayee xu se'íjna jín ramua'aree ti a'ín ja'ati tzáahuatí'ira'a jín rí'í mé teúmua'aree.

¹⁴ Mi seajta mú'een, ti pua'a siyen huápí'í chueere'e í ru tzajta'a, ajta ti pua'a siyen ca'anín jín tì'itese'e'ca'a sej siyen ra'antimua'ítin a'ij sej tì'íjxe'eve'e í ru tzajta'a, caxu siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Caxu seajta tì'ihua'íta, se'íjna jime'e a'ij sej ríci. ¹⁵ Tíj na'a ti ayén 'een, capu ayén tiraavíjite'e. Capu ajta a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e sino yen pu chaanaca japua huatasejre. A'uu pu eiráninei huá'a mua'atzíira'a jetze a'íime í mej rujámua'a mena'a a'ij tirájteuve a'ij mej ríci.

Jee xaa ne'u, tiyaaru'u pu ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini. ¹⁶ A'u ti na'a mej miyen chueere'e, ajta a'u ti na'a mej miyen ca'anín jín tì'itese'e'ca'a mej mi miyen ra'antimua'ítin a'ij mej tì'íjxe'eve'e, a'úu mú miyen ché'e mena'a a'ij pua'a tì'itíujcha'íi muá'aye'í, majta miyen rá'astijre'e tì'iti ti na'a ti a'ij pua'a een.

¹⁷ Ajta a'ín mua'atzíira'a ti a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e, ayée pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen rí'éene'ecán jín se'íre'e muá'ara'ani, mej mi majta temua'a naa tiú'uríhuaamua'atan, majta ruxí'evi'ira'a jín miyen rí'í tì'iteseijre'e. A'íi pu ajta ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi huá'astijre'e a'ímej í mej tihua'áijte'e, mej mi majta ruxí'evi'ira'a jín huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite. Nain mú jín miyen ríci tì'itíj jime'e ti rí'í tì'iseijre'e. Ti pua'a miyen tì'itíj jín te'ataújratzii, ayée pu té'eme mej miyen huárini. Camu tì'ihua'ítaca.

¹⁸ Ajta a'íime í mej miyen rahuauhuau a'ij mej huárini mej mi hua'utéjpua'ajte'en í ruxí'ej teite mej mi caí ché'e miyen runé'usi'íte'e, ayée mú tiu'utátuúire'sin í Dios jemi a'ijna ti rí'éene'ecán jín seijre'e í jemin me'íjna jime'e mej ruxí'evi'ira'a jín rí'í tì'itíujcha'íica'a, majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a huárini.

4

A'iné 'éen jime'e maújne'usi'íte'e í teite

¹ Ayee pu tí'irineca mú'ejmi tzajta'a. Xu'uri já'íta'a a'utac'íica, seajta runé'usi'íte'e. ¿A'uné jetze e'iraaye'í a'ijna ti ca'aníjra'a amuatá'aca sej si siyen ríci? ¿Ni caí a'uun e'iraaye'í í a'amua tzajta'a? Jee xaa ne'u, a'íi pu pírici í á'amua'atziira'a ti ayén ca'aníjra'a amuatá'aca sej runé'usi'íte'e.

² Ayee xu raxí'eve'e sej jeíhua tí'ijcha'íica. Mi seajta caí, caxu siyen tí'ijcha'íi. A'íj xu jín siyen tí'itecui'íica. Seajta jeíhua huápi'i tí'inecua'atze. Mi seajta mú'een, caxu siyen rá'acu'uvijre'e. A'íj xu jín siyen autéjhuiica sej runé'usí'ite'en, seajta rú'jaaxie'jvi'i. Ayee xu 'een jín secaí tí'ijcha'íi se'íjna jime'e sej caí siyen rahuahuau í Dios jemi.

³ Na'ari caí, ti pua'a siyen raatáhuavii, capu ayén tejamuaatá'aca a'íjna jime'e sej caí siyen jé'iyecan jín raatáhuaviiri'i, a'íné ayée xu éeni'ici'e raxí'eve'eca'a sej si ché'e sena'a raaxíj'te'en a'íj ti tejamuá'amitie'j'te'eca'a, sej si se'íjna jín huataúj'temua'ave'en.

⁴ Mi sej siyen ruxána'acire'e, ¿ni tzaa secaí siyen ramua'aree a'íj ti seijre'e í Dios jemi? Ti pua'a ja'ati ayén hua'ajtéjaahuate'en a'ímej í mej íyen chaanaca japua huachéjme, ti pua'a ayén che'atá na'a huárini a'íj mej tí'ijri'íire, a'í pu ajta ayén éeni'ici'e huateáturan í Dios jemi ti seij ti rájcha'íire'e. A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e ti hua'ajtéjaahuate'en temua'a naa a'ímej í mej íyen seijre'e í chaanaca japua, a'í pu ajta ayén éene'e a'ame tíj seij ti rájcha'íire'e í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Na'ari caí, capu ti'iti jín a'íj huataúj'mua'a a'íjna í niuucari ti ari á'ayu'usí'i, ayén tíjín: "Jé'ecan pu chueere'e a'íjna jemi í xiéjniu'ucare'ara'an ti ayén raateáj'tuaa ítejmi tzejta'a."

⁶ Mi ajta a'ín Dios, ayée pu jaítze'e rí'íi titatá'aca tej ti tiyen ra'ará'astijre'en. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usí'i tíjín: "Dios pu ayén hua'ajcha'íire'e a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e. Mi ajta, a'í pu rí'íi tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieem'íj'te'e í jemin."

⁷ A'íj pu jín, setá'aj siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Setá'aj seajta rájcha'íire'e se'íjna í tyaaru'u. Ti pua'a siyen huárini, aj pu xaa tíchesin mú'ejmi jemi.

⁸ Setá'aj ajteáxiire vejli'í í Dios jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'í Dios ajta huateáturaasin vejli'í mú'ejmi jemi. Setá'aj caí ché'e tí'iti jín a'íj rijca ti a'íj pua'a seijre'e, mi sej até'itzea'ara í Dios jemi. Seajta, setá'aj raatátuiire'en í á'amua'xiéjniu'uca í Dios jemi ti ij a'ín ayén huateúra'ate'en mú'ejmi, mi sej siyen ruseijrata sej nu'u caí tí'tíj jín até'itzea'ara í Dios jemi.

⁹ Setá'aj a'íj pua'a te'utaúj'mua'ati se'íjna jime'e í sej jín auteáj'turaa í Dios jemi, setá'aj seajta huataúj'xiemiste'en, seajta huaúj'yeinixi'ín. Setá'aj caí ché'e siyen tí'itíj jín na'anaa sino setá'aj siyen huataúj'xiemiste'en se'íjna jime'e a'íj sej sejmí'í rijcaa. Setá'aj seajta caí ché'e huá'a jemi rutémua'ave'e sino ché'e ayén a'íj pua'a amuaatá'asti. ¹⁰ Setá'aj siyen ruyeine setira'ará'astijre'en í tavástara'a jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'í rí'íi tejamuaatétuaasin.

Tej nu'u caí rá'axíj'te'e í ta'íhuara'a

¹¹ Caxu a'íj pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'íhuamua'a, a'íné ti pua'a ja'ati ayén a'íj pua'a tí'ijxajta í ru'íhuara'a, na'ari ayén rá'axíj'te'e, a'í pu ajta a'íj pua'a tí'ijxa a'íjna í yu'uxari í mej jín tí'aijta. A'í pu ajta ayén ruseij raaxí'epi'íintare ti caí ché'e tí'iti vaire'e a'íjna í niuucari. Seajta mú'een, ti pua'a siyen rúj'mua'a sena'a raaxí'epi'íintare'en ti caí ché'e tí'iti vaire'e í niuucari í mej jín tí'aijta, caxu ché'e siyen rá'astijre'e a'íj ti tiraavíj'te'e sino xu'uri siyen huaújruu tíj a'íime í mej tí'ixi'epi'íintare'e.

¹² Mi ajta, seij pu'u a'ín pú'een ti ayén raateáj'tuaa a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Ajta, a'í pu a'ín pú'een ti ajta seij na'a ayén tí'ixi'epi'íintare'e. A'í pu'u na'a raayí'iti ti amua'írájtuaani, ajta ayén che'atá na'a, a'í pu'u na'a raayí'iti

ti amua'antipua'ajte'en. Ti pua'a ayén, ¿a'iné 'een jín piyen tí'imua'atze pej pe'íjna jín antí'amua'aree pe'íjna jime'e pej piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a?

Tej nu'u caí ramua'aree a'ij ti te'emé'e a'ame

¹³ Rí'i xu'u mú'een, mi sej siyen tí'ixaxa'a tijín sej nu'u se'uun á'uju'u xá'aju'un íjii nusu ruijmua'a já'ahua'a chajta'a jetze, sej nu'u se'uun siyen á'ateeri a'achú cumu sej nín'e'ira'a sej tí'itij jín teja'umuári'en sej si se'íjna jín tumin huamuá'itin. ¹⁴ Ayeexu tí'ixaxa'a a'ij sej huárini.

Mi seajta mú'een, caxu ramua'aree a'ij ti té'eme ruijmua'a, ti pua'a seuj ruuri xá'aju'un nusu secaí. Ayeexu 'een tíj a'íjna pıxcaari ti a'atzu a'ateevi'i huatase'íjre'esin, ajta á'iyeen a'upuá'arixi'isin. ¹⁵ A'íj pu jín ayén tiraavíjite'e sej siyen tiu'utaxáj yee ti pua'a nu'u a'ín tavástar'a ayén amuatá'acare'en, sej siyen ruuri huatá'uraasin, aj xu si seajta siyen huárini tí'iti jime'e nusu í seij jime'e.

¹⁶ Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ixaxa'a sino ayée xu á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij sej rujámua'a sena'a a'ij tirájteu. A'ijna í sej jín á'ujtzaahuat'e, tíj na'a pua'amé ti ayén 'een, ayée pu a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi. ¹⁷ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén rú'umua'aree a'ij ti tiraavíjite'e ti ayén huárini tí'iti jime'e, a'íj pu auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a caí ayén huárini.

5

Mích'e nu'u rí'i tiráanamua a'íime í mej ch'íjteaani pú'een

¹ Rí'i xu'u mú'een, mi sej ch'íjteaani pú'een. Setá'aj huaújyeine, seajta ruxieemíjite'e huajíjhua se'íjna jime'e ti tın ari a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze sej jetzen rajpua'ítzi xá'aju'un. ² Pu'uri tí'ipeti tíj na'a í sej seri tí'ijsej á sej é'eche. Ajta, í tejá'amua'ixu, mu'uri tí'iráaci'ixi a'íime í tejpuási. ³ Ajta pu'uri tiu'uteújchuitaamua a'íjna í oro í sej jeíhua rájcha'íi. Ajta a'íjna í plata í sej seajta tí'ijsej, ayée pu che'atá na'a tiu'uteújchuitaamua.

Ajta a'íjna ti jín tiu'uteújchuitaamua, a'íi pu ruse'íj amuaatéxajta, ajta tí'ij ayén amua'axijte'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren tíj taij ti raateátairi í á'amuahua'ira'a. Ayeexu se'íjna jín tí'ijsej ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en íjii ti nain ari te'entipua'ajte.

⁴ Mi seajta mú'een, ayée xu hua'ítzi jín huá'ariri'i í mej raamuá'iti í teteca, í mej tiu'uré'evejche'ca'a í á'amuavi'ira'ata'a. Ajta a'ín tavástar'a pu'uri ramua'aree a'ij sej huar'íj a'iné a'ín ti nain jín antiújmua'aree pu'uri huá'unamuajri'i í mej me'íjna jín runiúuste'e a'íime í mej tí'imuar'i'eca'a mu'ejmi jemi.

⁵ Ayeexu pu caí tí'itij tejamuá'aturaate'e, siyen ruxiéehua tí'itéchejca'a íyen chaanaca japua. Ayeexu che'atá sena'a ruxiéehua tí'icua'acare'e. Cu xiee sej tiu'ujci'imite'e mej mi amuaacui'ini tíj viseáaru'u ti teáruu. ⁶ Mú'een xu seajta ra'uxíjite, seajta raajé'ica se'íjna ti rí'i tí'itíjcha'íica'a. Ajta a'ín, capu a'atzu amuaatá'ijmijri'i.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi temua'a naa te'utáviicua'i

⁷ A'íj xu jín ne'ihuaamua'a, setá'aj temua'a naa te'utáviicua'i ajta na'a caí yé uvé'enen í tavástar'a.

Casi'i, autámua'areeri'i a'ij ti rici a'íjna ti chuej japua tí'imijhuaca. Ayeexu pu rachú'eve'e ajta na'a caí tiú'ucü're a'íjna ti ájninei á chuaata'a, ti ij ayén ra'ancuré'an í táca'ira'an ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e. Ayeexu rachú'eve'e mej autejhuini mej huatéviye a'ájna víita'ari tzejta'a, ajta mat'íj atácheni.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a rachú'eve'en. Setá'aj huatéujca'anen í a'amua tazjta'a, a'íné pu'uri t́n yé uvé'enejsin a'íjna í tavástar'a.

⁹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuamua'a, ti ij caí Dios ayén che'atá na'a amua'uxjíte'en mú'ejmi. R'í'í xu'u mú'een, a'íné pu'uri t́n yé uvé'enejsin a'íjna ti ayén t'í'ixi'epi'íntare'e.

¹⁰ Setá'aj siyen hua'utámua'aree se'ímej í mej t'í'ixaxa'ata'a í tavástar'a jetze me'ecan. Setá'aj siyen tiráari'iren se'íme jemi a'ij mej huarj́ me'íjna jime'e mej te'utáviicua'iri'í í mej j́n rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Casi'í, xa'utámua'areeri'í mú'een. Ayee pu titá'amitiejte'e ti Dios r'í'í tihua'utá'a a'ímej í mej ti'ítij j́n te'utáviicua'iri'í. Xu'uri ráamua'areeri'í se'íjna í ti j́n te'utáviicua'iri'í a'íjna í Job teecan. Seajta, xu'uri ráamua'areeri'í a'ij ti ti'ítí j́n tavástar'a ayén tiraax'í'epi'íntari'iri'í a'íjna jemi, ti a'ín tavástar'a ayén r'í'í tirájcha'í'í já'ara, ajta ayén rá'ancu'uvajxi.

Seica í niuucari ti j́n ca'anjra'a hua'atá'aca

¹² Ajta, a'í'í pu a'ín pu'een ti jaítze'e ruxe'eve'e, ne'ihuamua'a, sej caí ti'ítij j́n te'ataújratzi'iracare'en, caxu siyen rijca í ta japua ti é'eme'ecan jime'e, nusu í chaanaca jime'e, ni caxu ti'ítí jime'e sino ché'e ayén éene'e á'ara'ani. Ti pua'a siyen raataxáj yee “jee”, ché'e ayén teja'uré'enen. Na'ari, ti pua'a siyen raataxáj yee “capu”, ché'e ajta ayén teja'uré'enen. Ayee xu a'íjna j́n huárini ti ij caí Dios ayén ama'uxjíte'en.

¹³ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtém'e'ecan ayén rajpuaíjtzi, ché'e a'ín ayén huatéjniuuni í Dios jemi t'í'ij Dios ayén rá'ancu'uvajxi'in. Na'ari ti pua'a seíj ayén rutémua'ave'e, ché'e a'ín chuiicari j́n r'í'í tiraatá'acare'en í Dios.

¹⁴ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtém'e'ecan ayén t'í'icui'ícaa, ché'e a'ín hua'utájeeve a'ímej í vaujsi í mej teyujta'a t'í'ivaire'e mej mi me'íjna j́n huatéjniuuni, mej mi majta niuucajtze'en í tavástar'a miyen ra'avé'ehuaate'en me'íjna í já'ara'ara'an a'íjna í aceituuna. ¹⁵ Ti pua'a miyen té'atzaahuata'e maaatéjniuuni, ayée nu teja'ara'ara'an a'íjna j́n Dios ayén ru'irátuaasin a'íjna ti t'í'icui'íca'a. Tavástar'a pu xaa rarújte'en, ajta ayén tiraatá'uuni'ira ti pua'a a'ín ja'ati ti'ítij j́n auteájturaa í jemin.

¹⁶ A'íj pu j́n, setá'aj siyen a'ij tiu'utaxáj seij seajta seij í sej j́n auteájturaa í Dios jemi, seajta siyen huatéjniuuni seíj jime'e, seajta seíj, ti ij Dios ayén amuaarújte'en.

Jee xaa ne'u, jé'ecan pu t'í'ivaire'e ti'ítij jime'e ti pua'a ja'ati ti urar'í'ene'acan j́n seijre'e ayén huatéjniuuni í Dios jemi. ¹⁷ Ajta a'íjna í Elías, ayée pu che'atá na'a t'í'íteataca'a tetj́ iteen. Ajta, ca'anín pu j́n huatéjniuuve'e mej caí huatéviiye. A'íj pu j́n, ayén á'atee a'achú cumu hua'íca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí huáviiyeca'a. ¹⁸ T'í'iquí ajtahua'a huaténiu. Majta á'iyen huatéviiyeca'a. Ajta a'ín ti tiu'uhuásti'ihuaca'a á chuaata'a ayén tiú'ucí'reca'a.

¹⁹ Ne'ihuamua'a, ayée nu teja'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén ruhuárita'a t'í'icáame ti ij caí ché'e ayén té'atzaahuata'e, ayée pu té'eme ti pua'a seij ayén raatémua'ítin t'í'ij ajtahua'a té'antzaahuata'e'en. ²⁰ Ja'ati ti na'a ti ayén raatémua'ítin a'íjna ti auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén raatapuá'ajta a'íjna ti j́n até'ítzea'ara, a'í'í pu ayén raatévaire'esin a'íjna jime'e ti caí yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti j́n ruuri. A'í'í pu ajta a'íjna j́n ayén huárini ti jéihua huápi'í tiraatá'uuni'í a'íjna í Dios a'íjna ti j́n auteájturaa í jemin.

Ayee pu'u xaa. Antipuá'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti seij

Pedro pu huá'ateujte'e a'ímej í mej té'atzaahuate'e

1 Inee, Pedro, ti Dios naata'íteca'a nej tiu'utévaire'en í jemin, yee nu á'amuateujte'e mú'ejmi, mi sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme a'u mej amuaaré'e'itixi, tíj na'la a'u ti huatacá'a u Ponto, ajta a'ujna u Galacia, ajta a'ujna u Capadocia, ajta a'ujna u Asia, ajta a'ujna u Bitinia, a'u ti na'la sej a'uté'uu.

2 A'íi pu ayén amua'antíhua'u a'íjna jime'e ti jéjcuá imuá ayén tejámuaaxí'epi'intari'iri'í a'ij ti tejamuáaruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén amua'iráavi'ti sej si siyen huateáuran í Dios jemi, a'íjna jime'e sej seri rá'astijre'e se'íjna í Ciríistu'u ti ayén ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén mú'ejmi japua huániuuni.

Ché'e a'íin Dios ayén r'íi tejamuatá'acare'en, ajta ché'e ayén amua'anpuá'ajte'en temua'a naa.

A'íjna ti rachú'eve'e a'íjna ti té'atzaahuate'e

3 Tiché'e r'íi tiraatá'acare'en te'íjna í Dios, ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'iné a'íi pu jéihua huápi'í tá'ancu'uvajxi, a'íi pu ayén taatá'a tej ti jéjcuacan jín huanúnu'ihua tej ti tiyen raachú'eve'en te'íjna, í tej jín ruuri tá'aju'un a'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén ra'ajáj huá'a tzajta'a í mi'íchite a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. 4 A'íi pu ajta ayén titaatá'asin ti ayén titáaci'ti a'íjna ti caí ja'anáj huataújtuasín, ti caí ajta ja'anáj huatéchueemuari, ti ajta caí ja'anáj e'ehuaújpua'arixi'ísin. Dios pu ayén amuajtá'are a'ujna u ta japua.

5 A'íi pu ajta ayén r'íi á'amuaacha'íi a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an, a'iné mú'een xu siyen té'atzaahuate'e. Ajta pu'uri ayén r'íi ruurijhua ti ij a'íin ayén huatasejre'en a'íjna ti jín amua'irájtuasini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

6 A'íj xu jín siyen temua'a naa rutémua'ave'e se'íjna jime'e ti Dios ayén r'íi tejámuaatá'asin. Mí ajta íjii, ayée pu ruxe'leve'e sej siyen se'íjna jín ruxieemjite'e sej mu'icáj jín rajpuaíjtzi. 7 Ayee pu 'een jín ayén á'amuaruure mej mi miyen r'íi tiraatá'acare'en í Dios mú'ejmi jime'e a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Jee xaa ne'u, a'íi mú majta miyen r'íi amuaateátuasín, majta r'íi tejama'utasejra a'iné mú'een xu siyen se'íjna jín te'utáviicua'iri'í í sej jín rajpuaíjtzi'aca se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e. Ayee pu tí'ivaire'e sej siyen rajpuaíjtzi ti ij Dios ayén ráamua'aree sej tzáahuati'ira'a jín té'atzaahuate'e. A'íj pu jín jaítze'e ayén tí'ivaire'e í Dios jemi sej siyen rajpuaíjtzi caí a'íjna í oro, í mej taij jín raaté'uuna ti ij rumua'atí á'ara'ani.

8 Ajta a'íin Ciríistu'u, mú'een xu caí ja'anáj raasej, ayée xu seuj raxí'leve'e. Seajta, caí xi raasej íjii, seúche'e xu siyen té'atzaahuate'e, seajta siyen se'íjna jín r'íi rutémua'ave'e. Capu ayén ri'iri'í ti ja'atí ayén raataxáj yee a'achú ti caj r'íi tiratá'aca a'íjna jime'e ti ayén tejá'amuaaci'ti a'íjna ti huápi'í naa seíire'e a'ame. 9 Ayee xu ra'ancuré'asin ti Dios ayén amua'irájtuasini a'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuate'e.

10 Majta a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'ñi mú mejmí'í miyen tiu'utaxájtaca'a me'ñjna jime'e tí jín Dios ayén r'í'í tejámuaatá'aniche'e. A'ñi mú majta a'ujca'anéecan jín tí'ihuauca'a, majta me'ñjna jín tí'imua'atzejca'a mej mi yaú'ítiee muá'ara'ani.

11 Ayee mú tí'ihuauca'a tí'títj tí xicáara'an jetze ayén teja'uré'enejsin, ajta a'lij tí éene'e á'ame'anche'e a'ájna xicáara'an jetze tí jíme'en raataxájtaca'a a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí ajta ayén huateájtura huá'a jemi. Camu a'atzu yaú'ítieeca'a a'lij tí huataújmu'a a'ájna tí jíme'en amuacá raataxájtaca'a yee tí a'ñin Ciríistu'u ayén rajpuaítzi á'ara'ani, tí ajta nu'u á'iyen Dios r'í'í raateátuaasin mej mi r'í'í tiye'usefira muá'ara'ani.

12 Ayee pu Dios hua'utá'a mej mi miyen ráamua'aree mej caí rujímua'a miyen tí'ixajtaca'a sino ayée mú me'ñjna jín tí'ivaire'eca'a mú'ejmí jime'e, mat'í'ij miyen jín tiu'utaxájtaca'a a'lij tí a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen tiu'utaxájtaca'a me'ñjna jime'e í niuucari tí jín Dios amua'irátuaasin a'lij sej seuchén tíraanamujri'i. Dios pu u ta japua ya'uta'íteca'a í ruxiéjniu'uca tí ij a'ñin huá'a jamuan huateáturan. Majta a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e, mauche'e mú miyen raxí'eve'e mej miyen yaú'ítiee muá'ara'ani a'ájna tí jín Dios amua'irátuaasin.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi r'í'í tí'itíujcha'ñi muá'ara'ani

13 A'íj xu jín, setá'aj huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta r'í'í te'taújmu'a'ati sej si temua'a naa nain jín raachú'eve'en a'ájna tí ayén tejamuáaci'ítí tí tí jín Dios r'í'í tejámuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze tí jetzen huatasej're'esin a'ájna í Jesús tí ajta í'í Ciríistu'u. 14 Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini mat'j tí'irí'í í mej huá'astijre'e í ruvatújsimua'a. Setá'aj caí ch'é siyen a'lij pua'a tí'itíujcha'ñi a'lij tí ajmí'í ca'aníjra'a amuaatá'acare'e a'ájna í tí a'amua tzajta'a huiránineica set'í'ij caí xi yaú'ítieeca'a a'lij tí tiraavj'te'e í Dios jemi.

15-16 Jee xaa ne'u, setá'aj caí a'lij pua'a rijca, sino setá'aj siyen nain jín rí'éene'ecán jín tí'itesej're'e tj ajta rí'éene'ecán jín tí'isej're'e a'ájna tí amuaatajé. Setá'aj siyen nain jín huárini a'lij sej tí'itíujcha'ñi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín: "Setá'aj siyen rí'éene'ecán jín tí'itesej're'e a'iné nee nu neajta rí'éene'ecán jín seij're'e."

17 Ajta a'ñin Dios ayén ruxí'ej na'a huá'axijte'en í teite a'lij tí sej' huaríj. A'íj pu jín, tí pua'a siyen raatamua'amuate'en yee rutáata, setá'aj rá'atése'e set'j sena'a seuj íyen típuaseaaruve'e chaanaca japua. 18-19 Ayee pu tiraavj'te'e sej siyen rí'í'í tí'itíujcha'ñi a'iné xu'uri ramua'aree tí'it'j tí pírci tí jíríci tí Ciríistu'u ayén tiu'utanájchitaca'a a'ájna í sej jín té'echa'ñica'a í Dios jemi sej si caí ch'é siyen tí'ijr'í'iré'e a'lij sej sejmí'í tí'ijr'í'irejca'a se'ñjna jime'e í ye'irá tí caí tí'it'j vaire'eca'a, í mej amuaatá'itirí'í í á'amuavaujsimua'aci'í.

Capu Ciríistu'u a'ájna jín tiu'utanájchitaca'a a'ájna jime'e í oro, na'ari a'ájna jime'e í plata, tí ayén á'apua'are, sino a'ñi pu a'ájna jín tiu'utanájchitaca'a a'ájna jime'e í ruxuure'e tí huápi'í tí'ivaire'e. Ayee pu Ciríistu'u huataújmu'a'ivejtaca'a tj cáne'a, tí caí a'atzu cápita'ina, tí caí tí'it'j jín á'atura.

20 Ayee pu Dios ra'antíhua'u tí'íj caí xi raatetáhua'a a'ájna í chaanaca tí'íj ayén a'ájna jín tiu'utévaire'en. Ajta, íjii tí nain te'entipua'ajte, Ciríistu'u pu ayén huatasej're tí ij a'amua japua huániuuni.

21 Ayee xu 'een jín siyen rá'atzaahuate'e í Dios se'ñjna jime'e a'lij tí huaríj a'ájna í Ciríistu'u. Ajta Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite. Tí'ijta'í ayén

rí'i tiraateájtuaa ti ij ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a rusén jime'e. A'íj xu jín siyen té'atzaahuat'e, seajta tí'ichu'ev'e'e.

Ca'anjra'a pu hua'utá'asin mej nu'u huaújxe'ev'e'en

²² A'iné mú'een xu siyen rá'antzaahua se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna sej si seajta siyen huá'axe'ev'e'e í ru'ihuaamua'a, a'íj xu jín seri rí'i uhuaújrui í a'amua tzajta'a. A'íj xu jín, setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín huaújxe'ev'e'en sej seajta seij, temua'a naa.

²³ Ché'e ayén teja'uré'enen a'iné caxu jéjcuacan jín huanúnu'ihuaca'a a'íjna jime'e ti á'apuapua'are sino a'íjna jime'e ti caí ja'anáj á'apua'aren. A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti Dios jemi a'uvé'eye'i. A'íi pu taarújte'ev'e, ajta ayén rusén jín á'ateeri.

²⁴ Jee xaa ne'u, ayéé pu che'atá na'a té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:
Matíj mena'a pua'amé mej ratéhua'ira'a,
ayéé mú e'en tíj a'íjna í ixaj.

Ajta í mej jín á'ujtzaahuat'e,
ayéé pu 'een tíj a'íjna í xuuxu'ura'an
a'íjna í ixaj.

Ayee pu tí'irineca ti ayén huatéhuan
a'íjna í ixaj,
ajta cávatzijsin a'íjna í xuuxu'ura'an.

²⁵ Mí ajta a'íin í niuucari
ti Dios jemi a'uvé'eye'i,
a'íi pu rusén jín seíire'e a'ame.

Ajta a'íin í niuucari, a'ii pu a'íin pú'een í mej tejámuataá'ixaa, í sej seajta jín huataújtemua'ave.

2

Ca'anjra'a pu hua'utá'asin mej mi jaítze'e yaú'itiéé muá'ara'ani a'ij ti tiú'ujxe'ev'e'e

¹ A'íj pu jín, ayéé pu ruxe'ev'e'e sej raatapuá'ajta se'íjna jime'e sej a'ij pua'a huá'aruure í ruxí'ej teite nusu sej huá'acuanamua ca'ín sej hua'itzi jín ruseijrata. Setá'aj seajta caí ruchueere'e sej seajta seij. Seajta setá'aj caí a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxí'ej teite. ²⁻³ Setá'aj siyen éene'en matíj í ti'iríi í mej jéihua huápi'i tzi'icuj mej mi me'íjna jín huavaújse'en me'íjna jime'e í huá'a tzi'ime í hua'anáanaj. Setá'aj siyen che'atá sena'a raxí'ev'e'e ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén a'íjna jín tejamuata'ítii a'íjna jime'e í niuucari ti rí'éene'ecán jín seijre'e ti ij a'íjna jín rí'i amuáaruuren ti ij ayén tejá'amuaci'iti ti a'íin Dios ayén amua'irájtuaani, a'iné xu'uri ráamua'areeri'i ti a'íin tavástara'a ayén rí'i tejá'amuacha'íi á'aye'i.

Jíme'en í Círistu'u í ti tetej pú'een ti e'ihuateájtuaani

⁴ Ayee xu seri ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti ayén 'een tíj tetej ti i'irúuri. Majta í tetea, meruuhuá'axi me'íjna í tetej. Mí ajta Dios, a'íi pu ra'avé'ehua a'íjna jime'e ti rí'i huápi'i tiu'utévaire'en.

⁵ Seajta mú'een, ayéé pu che'atá na'a Dios rí'i á'amuaruuren sej si siyen che'atá sena'a 'eene'en tiu'utévaire'en tíj í tetej ti i'irúuri í ti jín chí'i irá'ajtaahua. Ayee pu á'amuaruuren sej si seij sena'a seijre'e í teite ti mú'ejmi jamuan huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, sej si ve'ecán jín tiu'utévaire'en í jemin.

A'íj xu jín, setá'aj siyen rí'í xá'aju'un sej se'íjna jín tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén amuaatá'asin, sej si siyen ra'utámua'aree ti íj ajta Dios ayén ra'ancuré'an a'íjna í muai'ivéjri a'íjna jime'e a'íj ti huaríj a'íjna í Jesús ti Cirístu'u pú'een.

⁶ Ayee pu tí'een, a'íné ayée pu té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tijín:
Casi'í, xaasej.

Nu'uri ra'ateájra a'ujna u Sión, sej í tetej,
í nej ra'avé'ehuaú
ti í ayén tiu'utévaire'en
nej japuan rá'ajtaahua í chi'íj.

Ajta a'ín í tetej,
jeíhua nu huápí'í rí'í tiraateájtuaa.

Ajta, capu a'atzu rí'írí
mej miyen tiu'utatévi'ire'e
ja'atí ti na'a ti ayén ra'ará'astijre'en
a'íjna í tetej.

⁷ Ajta, mú'ejmí jemi í sej té'atzaahuat'e, jé'ecan pu naa tejamuá'aseijrate'e a'íjna í tetej. Mí majta a'ímej jemi í mej caí á'ujca'ane mej té'antzaahuat'en, ayée pu té'eme a'íj ti té'eyu'usi'í tijín:

A'íjna í tetej í mej mé rúhua'axi
a'íime í mej rá'ajtaahua í chi'íj,

Dios pu ayén ra'avé'ehuaú
ti ayén tiu'utévaire'en
ti japuan rá'ajtaahua í chi'íj.

⁸ Ajta, ayén tijín:

A'íj pírici í tetej
í mej jetzen a'ijcá'acata í teite,
ajta í mej jetzen a'itávitzej.

Ayee mú'een jín jetzen a'ijcá'acata
me'íjna jime'e mej caí rá'astijre'e
me'íjna í niuucari í mej ráanamujri'í.

Ayee pu 'een jín ayén tihua'uxí'epi'íntari'íri'í t'íj Dios ayén huá'uruuren.

Jíme'en a'ímej í mej Dios jetze ajtémecan

⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu 'een tíj seica í teite í ti Dios hua'antíhuau, sej si siyen jamuan huateáturan. Mú'een xu seajta se'ín pú'een a'íime í sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti Dios ayén huatéura'ate. Mú'een xu seajta teitestemua'ame'en pú'een í Dios sej si siyen tihua'utá'ixaate'en í sej jín rí'í tiratá'aca se'íjna ti ayén amuaatajé. Setá'aj caí ché'e siyen á'ujjuhua'ane'en a'u ti a'utíca'a, sino sej si se'uun a'uteáturan í jemin a'u ti á'uneeri'í sej si se'uun rí'í tiyé'eseijra.

¹⁰ A'ájna'ímua, caxu teitestemua'ame'en pú'eene'eca'a í Dios. Mí seajta íjii, xu'uri mú'een teitestemua'ame'en pú'een í Dios. A'ájna'ímua, capúu xi amuá'acu'uvejca'a a'íjna í Dios. Mí ajta íjii, a'íj pu ari amuá'acu'uve.

A'íj mej ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuat'e

¹¹ Ayee nu tejá'amuahuvii mi nej já'amuaxe'eve'e sej siyen seijre'e matíj a'íime í mej seíj chuéjra'a japua é'epuaseaaruve'e, na'ari matíj a'íime í mej hua'utamuari. Caxu siyen taúra'acare'en sej siyen rá'astijre'e se'íjna ti

a'amua tzajta'a huuiránine ti a'ij pua'a 'een, ti ajta tí'itese'e a'ijna jetze í a'amuaxiejniu'uca.

¹² Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ij xí'epi'in te'irájra'ani ti pua'a miyen tí'it'j jín a'ij pua'a tejá'amuaxajta. Tí pua'a siyen rijca, ayée mú raseíra muá'aju'u sej xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a tejá'amuaxajta'a, majta miyen rí'i tiraatá'sin me'íjna í Dios a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huataseíjre'esin itejmi jemi í tavástara'a.

¹³ Setá'aj siyen huá'astijre'e matíj mena'a pua'amé í teite í mej tí'it'j jín antiújmu'a'aree a'iné ayée pu titaatá'ítiiiri'í í tavástara'a. Tiché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'ijna jín tí'it'jvee ti nain jín tiu'uta'ájta, a'iné a'í pu a'ín pú'een ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'e.

¹⁴ Tiché'e teajta huá'astijre'e a'ímej í tajtúhuaani, a'iné a'íjna ti nain jín tí'ajta, a'í pu ayén hua'uta'íteca'a mej mi puaíjzi hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, mej mi majta rí'i tihua'atá'acare'en a'ímej í mej miyen rici a'ij ti tiraavíjte'e. ¹⁵ Ayee pu xaa tí'ijxe'eve'e í Dios sej siyen rí'i titeetiújcha'íica sej si se'íjna jín hua'antimua'ítin a'ímej í mej caí mé úmuua'aree, mej mi caí ché'e miyen a'ij pua'a tí'ixajta, ti caí tí'it'j vaire'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rijca matíj a'íime í mej ruxiéehua tí'imíjhuaca. Mí seajta mú'een, caxu siyen titeetaújtutuhua'an sej a'ij pua'a huárini, seajta siyen jetzen rujpuá'ajte'en sej nu'u xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e sej ruxiéehua á'ujjuhua'an. Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica matíj a'íime í mej ravaire'e í Dios. ¹⁷ Setá'aj rí'i tihua'ajcha'íi najimi'lica a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj huá'axe'eve'e í ta'íhuuamua'a í mej majta té'atzaahuat'e. Setá'aj rá'atase'e í Dios. Setá'aj seajta rí'i tiraateájtuaani a'íjna í tajtuhuan ti nain jín tí'ajta íyen chuéjra'a japua.

A'ij ti tiu'utévai í Ciriístu'u

¹⁸ Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'imíjhuaca, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej í mej tejá'amu'a'áite'e. Setá'aj huá'astijre'e a'achú mej pua'amé. Caxu a'ímej sena'a ti pua'a miyen rí'i tejamuájcha'íi, na'ari mej rí'i tí'iteteite, na'ari ti pua'a a'ij pua'a metí'iteteite, setá'aj najimi'lica á'astijre'e.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu Dios rí'i tiraateátuaasin a'íjna í ja'ati ti pua'a a'ín ayén ra'utámua'aree í Dios, ajta a'ín ayén te'utáviicua'í ti pua'a sej ayén puaíjzi raatá'an ti caí ayén tiraavíjte'e. ²⁰ Aru ti pua'a ayén puaíjzi muáaci'ti a'íjna jime'e pej piyen a'ij pua'a huaríj, ti pua'a piyen pe'íjna jín te'utáviicua'í temua'a naa, capu a'atzu a'ij timuaateva'iri. Na'ari caí, ti pua'a peri xí'epi'in huaríj, ti pua'a pe'íjna jín rajpuaíjzi, pajta piyen te'utáviicua'í temua'a naa, Dios pu rí'i timuaateátuaasin.

²¹ Jee xaa ne'u, Dios pu ayén a'íjna jín amuaatajé sej siyen rajpuaíjzi, seajta te'utáviicua'í, a'iné a'íjna í Ciriístu'u a'amua jetze me'ecan pu rajpuaíjzi já'araa.

Ayee pu a'íjna jín huaríj, tí'ij mú'ejmi huata'ítiiíj sej si siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti a'ín amuacáí huaríj.

²² Capu tí'it'j jín auteájturaa í Dios jemi. Capu ajta ja'anáj tiu'uhua'ítaca'a.

²³ Mat'íj miyen ra'ajté'axi, a'í pu caí ayén hua'ajté'axi a'ímej. Mat'íj puaíjzi raatá'a, ni capu ayén tihua'uxájtzi'iri'í, sino ayée pu huataújtuiiri'í a'íjna jemi ti ayén tzáahuatí'ira'a jín tihua'axijte'e.

24 A'ñi pu rusej rajpua'ítzi já'araa í ru jetze í ta jetze me'ecan a'ñina jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'ñina jín huar'ij tej ti tiyen raatapuá'ajta í tej jín até'ítzea'ara í Dios jemi. Mú'een xu se'ñina jín huar'uj se'ñina jime'e ti a'ñin rajpua'íjtzica'a.

25 A'ájná'imua, ayée xu seijre'eca'a mat'ij í cáne'axi ti cai ja'atí huá'aseire'e. Mí ajta íjii, xu'uri se'ñina jemi tiújseij, se'ñina jemi ti a'amua cujta'a huamé'en, ti ajta a'ñina jín antiújmua'aree ti nain jín a'amua japua huániuuni.

3

A'ij mejje'í huárini í mej á'uruuvi'itin

1 Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'astijre'e se'ñimej í rucína'astemua'a. Ayee xu huárini sej si siyen'éeni'ici'e hua'antimua'ítin í seica í mej cai rá'aste í niuucari ti jíme'en raxa í Cirístu'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ruxe'eve'e a'ame sej tihua'utá'ixaate'en sej si hua'utémua'ítin sino siyen sena'a huá'amua'ítin se'ñina jime'e sej r'í'í ti'itíjcha'ii. 2 A'ñi mú xaa miyen ra'ancuré'asin í niuucari mat'ij raaseij sej siyen tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios, seajta sej cai ti'it'ij jín á'atura a'ñimej jemi í rucína'astemua'a.

3 Majta a'ñime í mej víche'ejme, capu ayén tiraavíjte'e mej miyen mena'a r'í'í hua'úrjuuren me'ñina jime'e ti jéjre'e seijre'e, ti pua'a a'ñina jime'e mej miyen r'í'í ti'ihuaujista, nusu mej miyen ti'it'ij jín ucaújruti'iraxi'in ti oro jín taavíjhua na'ari mej miyen r'í'éene'ecán jín tiu'uteújchejten cáxuri jime'e ti t'ít'ij.

4 Capu a'ñi na'a ayén tiraavíjte'e sino miché'e miyen r'í'í tihua'aseijrate'e me'ñina ti rú'avaa í huá'a tzajta'an, me'ñina ti cai ja'anáj á'apua'aren. Miché'e cai miyen ti'it'ij jín huá'amuar'eriste'e í rucína'astemua'a. A'li pu a'ñin pú'een ti jéjhua huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi.

5 Ayee mú éeni'ici'e r'í'í hua'úrjuu ajca'ihuá'imua a'ñime í 'uuca í mej r'í'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, í mej majta té'antzaahua í Dios jemi.

6 Ayee mú che'atá mena'a hua'ará'astijre í rucína'astemua'a t'ij a'ñina í Sara teecan ayén ra'ará'astijre a'ñina í Abraham teecan. Ajta, pu ayén raatamuá'a t'ijín "nevástar'a." Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, ayée xu yaújmua'ame'en pu'éene'e xá'aju'un a'ñina í Sara ti pua'a siyen nain jín r'í'í huárini, seajta cai ti'it'ij jín ti'itzi'ine'e.

7 Seajta mú'een, mi sej néjne'iche, setá'aj siyen r'í'í tihua'ajcha'ii í ru'íjta'amua'a. Setá'aj siyen r'í'í tihua'uteájtuaani a'iné camu miyen ruca'ané set'ij mú'een, mi sej tetecca pu'een. Naími'i xu seajta siyen che'atá sena'a ra'ancuré'asin se'ñina ti jín Dios r'í'í tejámuaatá'asin sej sí ruuri huateáturan í Dios jemi. Ayee xu r'í'í tihua'ajcha'ii í ru'íjta'amua'a ti ij cai ti'it'ij jín amuaatamuári'eriste'en a'ñina jime'e í sej jín raatáhuaviira í Dios.

Mej mi nu'u ruxiéehua a'uteáturan

8 Yee pu'u xaa, ayée xu huárini, naijmi'i mú'een. Setá'aj siyen che'atá sena'a rahuauca í Dios jemi sej si siyen ru'ihuaamua'aca temua'a naa. Setá'aj ahuaujcu'uven sej seajta sej, setá'aj siyen seajta huaújxe'eve'en. Setá'aj seajta siyen ahuaujca'anen a'ñimej jemi í mej rajpua'íjtzi sej si r'í'í tihua'utá'an. Seajta mú'een, setá'aj cai ti'it'ij jín á'ujtzaahuat'e.

9 Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a amuáaruuren, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tejá'amuaaxajta, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a ti'ijxajta, sino setá'aj siyen r'í'í tiraatá'an, a'iné

ayé'e pu a'íjna jín Dios tejamuaatajé sej si siyen huárini ti ij ajta a'íin Dios ayén ti'itíj jín r'í'i tejamuaatá'an.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'eyu'usi'i tijín:

Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e
 ti á'ateevi'in ruuri,
 ti ajta r'í'i tiraatévaire'en
 naín xicaj tzajta'a,
 ché'e a'íin ayén huárini
 ti caí a'íj pua'a tiú'ujxajtave'e,
 ti caí ajta ayén tí'ihua'itacare'en.

¹¹ Ché'e a'íin raatapuá'ajta
 ti a'íj pua'a ti'itíújcha'íi,
 ajta ché'e a'íin ayén huárini
 ti xí'epi'in jín seijre'e.

Ché'e ajta a'íin ayén rahuauca
 ti r'í'i tí'iseijre'e huá'a jemi í teite.
 Ché'e ahuaújca'anen ti ayén huárini.

¹² Jee xaa, r'í'i pu tihuá'aseij í Dios
 a'ímej í mej r'í'i ti'itíújcha'íi.

A'íi pu huá'anamua
 matí'ij miyen tí'ijhuaviira í jemin.

Ajta ayé'e pu tavástara'a
 a'íj pua'a tihuá'aseij
 a'ímej í mej a'íj pua'a ti'itíújcha'íi.

¹³ Tí pua'a nu'u siyen rajpuaíjti se'íjna jime'e sej r'í'i ti'itíújcha'íi, ni caí ja'atí ayén mé'eseijre'e ti ayén a'íj pua'a amuáaruuren a'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín tí'itese'e sej siyen huárini ti'itíj jime'e ti í'ixí'epi'in. Capu xaa ne'u. Capu mé'e ja'atí xaa ne'u. ¹⁴ Mí ajta, ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjti se'íjna jime'e sej xí'epi'in jín huaríj, capu amín a'íj. Dios pu r'í'i tejamuaatá'asin. A'íj xu jín, caxu huá'atzíine'e, caxu seajta a'íj pua'a tité'ujmuajca.

¹⁵ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen r'í'i tiraateájtaaani í ru tzajta'a se'íjna í Ciriístu'u, a'iné a'íi pu tavástara'a pú'een. Ja'anáj ti na'a xu siyen r'í'i huaújruuren sej si siyen huateújnan huá'a jemi í mej miyen me'íjna jín tejá'amua'ihua'ura í sej jín tí'ichu'eve'e í ru jemi.

¹⁶ Mí seajta, setá'aj siyen sena'a rijca, setá'aj caí á'ujtzaahuate'e siyen tihuá'ixaate'e, setá'aj seajta rá'atase'e se'íjna í sej jamuan tí'ixa. Setá'aj siyen r'í'i te'utaújmua'ati í rumua'atzíira'a jime'e sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij ayén tihua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej a'íj pua'a á'amuaruure me'íjna jime'e mej miyen a'íj pua'a tejá'amua'axa a'íj sej ríci se'íjna jime'e sej r'í'i ti'itíújcha'íi í Ciriístu'u jemi.

¹⁷ Ayee na'a, a'iné ti pua'a Dios ayén tí'ijxe'eve'e sej ti'itíj jín rajpuaíjti, jaítze'e pu r'í'i tejamuátéva'iri sej siyen se'íjna jín rajpuaíjti sej xí'epi'in ríci caí ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjti se'íjna jime'e sej a'íj pua'a ríci.

¹⁸ Ajta a'íin Ciriístu'u, ayén seij na'a huam'í'i a'íjna jime'e í mej jín naíjmi'í miyen auteájturaa í Dios jemi. A'íjna ti caí ti'itíj jín auteájturaa, ayén huá'a jetze me'ecan huam'í'i a'ímej í mej a'íj pua'a titeetíújcha'íica ti ij ayén huá'anvi'itín í Dios jemi. A'íjna í mej miyen raajé'lica í Ciriístu'u ti ratéhua'íra'aca'a, Dios pu ajta ayén ruxéjniu'uca jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁹ Ajta a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í xiéjniu'ucari í mej me'uun tajete aiteánami'ihuaca'a. ²⁰ Majta a'íme í xiéjniu'ucari, a'ájná'imua mú miyen caí ra'ará'astijre, a'ájna xicáara'a jetze ti jetzen Dios auj ayén té'veiucua'iraca'a, ajta ayén rachú'eve'eca'a t'í'ij auj a'ñin Noé ratétaahuajme'e a'ájna í baarcu ti ve'ée. Ajta a'ñi pu seica huatévai mej mi me'uun uteájrupi í baarcu tzejta'a mej mi caí aujámín í jaj jime'e. Ayee mú ará'aseca'a aráhuaca.

²¹ Ajta a'ñin í jaj ayén huataújmua'a í sej jín huámuai'ivijhuaca'a, a'ájna ti ajta jín Dios ayén amua'irájtua. Capu ayén huataújmua'a ti Dios ayén amuá'ari'iri'i í chuej ti ca'ame'e í a'amua jetze, sino ayée pu huataújmua'a sej siyen rájhuaviiri'i í Dios ti ayén amuaatá'an sej ri'éene'ecán jín huateáturan í rumua'atzíra'a jetze í Dios jemi, a'ájna jime'e ti ayén ra'ajjáj huá'a tzejta'a í m'í'ichite a'ájna í Jesús ti Cirištu'u pú'een.

²² Ajta íjii, án pu a'ujnéj u ta japua ti ari a'uun e'ecájca ri'írínta'an pújme'en í Dios. A'ñi pu ajta ari a'ájna jín antiújmua'aree ti tihua'uta'ájte'en a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ímej í mej tí'itíj jín antiújmua'aree, ajta a'ímej í mej ve'ecán jín tí'teté'u'upu'u, matíj mena'a pua'amé í mej xiéjniu'ucari pú'een.

4

A'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tej tiyen huárini

¹ A'iné a'ñin Cirištu'u pu ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, setá'aj siyen se'ájna jetze tiú'umua'ati sej si siyen che'atá sena'a huárini, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ru jetze rajpuaítzi já'araa, ayée pu ari raatapúa'ajtaca'a ti tí'itíj jín até'ítzeaara í Dios jemi. ² Ayee pu a'ájna jín a'ateevi'i ti ruuri a'ájna í ja'ati a'ájna jime'e ti a'ájna jetze aráu'jca'ane a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti auj a'ateevi'i a'ame. Capu ché'e a'ájna jetze a'ujca'anée a'ame a'ájna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jetzen huíránineí.

single line composer ³ Ché'e ayée na'a 'eene'en a'ij ti ari tiu'uríj tíj na'a mej amuacá huataseíjre í teteca tíj na'a ti yú e'iré'ene a'ij ti tihua'aráanajche a'ímej í mej sej chuejra'a japua é'eme'ecan. Tej ti caí ché'e tiyen tena'a tí'ijri'ire matíj a'íme. Ayee mú ruxána'acira'ate'eca'a, majta á'ujca'ane me'ájna jetze ti a'ij pua'a 'een. Majta rutá'aruaijve'e, majta mej huápi'i tí'yestehua'a. A'ñi mú majta e'etiújse'iri mej mi naími'i miyen raná'amiche'en a'ájna ti caí Dios pú'een.

⁴ Ajta íjii, ayée mú a'ij pua'a tejá'useij sej caí ché'e huá'ajaahuat'e sej siyen caí tí'itíj á'astijre'e sej huá'a jamuan á'ujjuhua'ane'en. A'ñi mú jín miyen a'ij pua'a á'amuaruure.

⁵ Mí ajta, ayée pu tihua'aci'iti mej miyen tiu'utaxáj a'ij mej titeetiújcha'íica me'ájna jemi ti ari r'i'í huaújrui ti ij ayén hua'uxíjte'en a'ímej í mej ruuri, ajta a'ímej í mej meri huácuii. ⁶ A'iné a'ñi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuii tíj ajta titá'axijte'en itejmi í tej teuj ruuri. A'ñi pu jín ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej huácuii a'ájna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuuani ti ij a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'an mej miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e tíj ajta í Dios.

A'ij ti nu'u té'eme t'í'ij nain te'entipúa'ajte

⁷ Pu'uri tñ nain te'entipúa'ajte. A'ñi xu jín siyen r'í'í tirájteuve'en, seajta siyen nain jín á'ujcu'uve sej si siyen tí'ijhuauca í Dios jemi a'ij ti tiraavíjte'e.

⁸ Ajta, a'ii pu a'ñin pú'een ti jaítze'e ruxe'eve'e sej caí tí'itíj jín a'aturáa, setá'aj

siyen huaújxe'eve'en temua'a naa a'iné ti pua'a siyen huaújxe'eve'en, ayée xu seajta tiu'utá'uuni'ira mu'licáca jime'e ti seij ayén ti'itíj jín auteájturaa mú'ejmi jemi. ⁹ Setá'aj caí a'ij pua'a ti'ixáata sino setá'aj huateúvairé'en seij seajta seij.

¹⁰ Ayee xu seajta huárini a'ij ti tiraavíjte'e a'imej jemi í mej ravaire'e a'íjna í Dios, a'iné capu tí'iseicaj na'a í ti jín rí'i tejamuaatá'a sej si se'íjna jín tiu'utévairé'en. Setá'aj siyen huateúvairé'en seij seajta seij se'íjna jime'e a'ij ti Dios seij tiu'utapuaíjve.

¹¹ A'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj, ché'e a'ín ayén huárini ti ayén Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén ti'itíj jín tí'ivaire'e, ché'e a'ín ayén huárini ti a'íjna jetze araujca'ane í Dios. Ayee xu 'een jín siyen huárini mej mi nain jín rí'i tiraateájtuaani me'íjna í Dios me'íjna jime'e ti a'ín Jesús, ti Ciríistu'u pú'een, ayén hua'utá'a í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini. Ayee mú rí'i tiraatá'asin me'íjna í Ciríistu'u, a'iné a'íi pu ajta ayén nain jín antiújmua'aréere a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij meyje'í huárini mat'íj tirajpuaítzi muá'aju'u a'íme í mej té'atzaahuaté'e

¹² Mú'een, mi nej já'amua'xe'eve'e, ti pua'a siyen ti'itíj jín á'aviicua'ire'e se'íjna í sej jín huáp'i rajpuaíjti, ti ajta ca'anín jín a'amua japua rájve, caxu siyen a'ij té'ujmua'jca, sete'entixáata yee ti caí xi ja'anáj ayén tí'iseijre'e í chaanaca japua, a'iné ayée pu 'een jín ayén tejamuáaruu ti ij Dios ayén amuaatéseij, aísi ti pua'a secaí urarí'ene'acan jín seijre'e nusu secaí. ¹³ Caxu a'ij té'ujmua'jca sino ayée xu huataújtemua'ave'en a'iné xu'uri rajpuaíjti í Ciríistu'u jamuan sej si seajta siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti rí'i tejamuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna í mej jín naa rí'i tira'utaseíjra í tavástara'a.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Tí pua'a miyen a'ij pua'a tejá'amua'axajta me'íjna jime'e sej siyen Ciríistu'u jetze ajtémecan, Dios pu a'íjna jín rí'i tejamuaatá'aca. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ajta ayén ca'aníjra'a tatá'aca tej ti tiyen rí'i tiraateájtuaani í Ciríistu'u, a'íi pu xiéjniu'ucare'ara'an ajta mú'ejmi jemi seijre'e.

¹⁵ Mí ajta, jime'en ja'atí ti na'a ti mú'ejmi jetze ajtémecan, ché'e amín caí ayén a'íjna jín tirajpuaíjti a'íjna jime'e ti seij huajé'ica, na'ari ti'itíj huanahua nusu ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íi, ca'ín ayén rijcaa ti caí jetzen ruxe'eve'e.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a seij ayén a'íjna jín á'aviicua'ire'e a'íjna ti jín rajpuaíjti a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan, ché'e a'ín caí tí'itevi'ira'atan, sino ché'e rí'i tiraatá'an í Dios a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij Dios ayén hua'uxájte'en í teite. Ajta, ayén autéchesin ti huá'axijte'en í ruteítestemua'a. Ajta, ti pua'a ayén autéjcheni ítejmi jemi, ¿a'iquí té'eme í ti huá'aci'iti a'imej í mej caí rá'astijre'e a'íjna í niuucari ti Dios rí'i títaateájtuaani ítejmi jemi? ¹⁸ A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'í tójn: "Tí pua'a muári'eri jín Dios ayén ru'irájtuaa a'íjna í ja'atí ti rí'i tí'itíjcha'íica'a, ¿a'iquí éene'e a'ame huá'a jemi í mej a'ij pua'a tí'ijxa í Dios, majta a'imej jemi í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi? Capu a'atzu a'ij xaa ne'u tihua'utévairé'esin."

¹⁹ A'íj pu jín, miché'e miyen huárini ti'itíj jime'e ti xí'epi'ín 'een, a'ij ti tiraavíjte'e a'íme í mej tí'itíj jín á'aviicua'ire'e me'íjna í mej jín rajpuaíjti me'íjna jime'e ti Dios ayén tihua'utá'a. Miché'e miyen raatátuiire'en í ruxéjniu'uca a'íjna jemi ti hua'utétaahuaca'a ti ajta caí ja'anáj tí'itíj jín até'ítzeaaara.

5

Pedro pu ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í vaujsi

¹ Ayeé nu ca'aníjra'a hua'atá'aca, ne'ímej í mej vaujsi pú'een, í mej mú'ejmi jetze ajtéme'ecan. Nee nu neajta vásta'a pú'een. Neajta nu niyen tiu'uséj a'íjna ti jín rajpuaíjtica'a a'íjna í Ciriístu'u. Ayeé pu che'atá na'a t'í'ineci'iti ineezti t'í ajta tihua'aci'iti a'ímej í mej majta Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti huápi'i naa t'í'iseíre'e a'ame í Dios jemi.

² Ayeé nu tejá'amua'íjcate'e sej r'íi tihua'ucha'in a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'ij ti a'íin ari a'íjna jín tejámuaa'íjca. Caxu ca'anéeri jín siyen rijca sino rux'í'evi'ira'a jime'e xu'u, a'ij ti Dios t'í'ijxe'eve'e. Caxu seajta se'íjna jín siyen rijca sej si t'í'it'íj jín huamuá'itin, sino ayée xu'u a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en. Na'ari caí, ayée xu' tiu'utatévi'ira'ata se'íjna jime'e sej t'í'it'íj huamuá'iti.

³ Setá'aj caí á'ujtzaahuat'e sej ve'ecán jín antiújmua'aree sej siyen tihua'uta'ájte'en mej mi ca'anéeri jín miyen t'í'it'íj jín huárini a'íime í sej huá'acha'íi.

Mí seajta mú'een, setá'aj siyen r'íi titeetiújcha'íica huá'a jemi a'ij ti tiraavíjete. ⁴ Tí pua'a siyen huárini, ayée pu tejá'amua'aci'iti a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti nain jín antiújmua'aree ti ayén che'atá na'a r'íi t'í'itacha'íica t'í ajta ayén rici a'íjna ti r'íi tihua'acha'íi í rucáne'axistemua'a. A'íi pu ayén amuaatátistejsin a'íjna í curuun ti caí ja'anáj a'upuá'arixi'isin, ti ajta r'íi t'í'iseíre'e a'ame í Dios jemi t'íj na'a rusén jime'e.

single line composer ⁵ Seajta mú'een, mi sej seuj teemua, setá'aj siyen huá'astijre'e se'ímej í vaujsi. Setá'aj najjmi'i siyen huárini, sej si siyen huárini secaí á'ujtzaahuat'e sej seajta sej, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i t'íjín:

Dios pu muári'eri hua'atá'aca

a'ímej í mej á'ujtzaahuat'e.

Mí ajta, a'íi pu ayén r'íi tihua'atá'aca

a'ímej í mej caí miyen á'ujtzaahuat'e.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej e'etiújse'iri

⁶ Setá'aj siyen huataúra'an sej cíleene'ecan jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti ij a'íin ayén ve'ecán jín tejámuaa'íjcate'en ja'anáj ti ayén tejámuaaxi'epi'íntari'iri'i. ⁷ Setá'aj siyen se'íjna jemi í Dios raateájtuuaani t'íj na'a í sej jín a'ij té'ujmua'ate a'iné jeihua pu t'í'imua'atze mú'ejmi jime'e a'ij ti tejá'amuaruuren.

⁸ Setá'aj temua'a naa títé'ujcu'uvee, seajta r'íi t'í'ite'ixi'ere'e, mú'een, se'íjna jime'e ti a'íin tiyaaru'u, í ti amúajcha'íire'e, ayén éeni'ici'e á'uche'ecan t'íj muajje ti á'ujijhuan a'íjna jime'e ti ayén rahuauhuau a'íjna ti raatéci'ime.

⁹ Setá'aj siyen huateújca'anen se'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e sej si caí ratá'acare'en ti a'íjna í tiyaaru'u amua'antimuá'itin. Ayeé xu seajta ramua'aree ti ayén huá'aruure a'ímej í á'amua'ihuamua'a í mej miyen huacaíjme a'u ti na'a í chaanaca japua. Ayeé pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huá'anajmire'en mej mi miyen che'atá mena'a a'íjna jín á'aviicua'ire'e í mej jín rajpuaíjtzi set'íj seajta mú'een.

¹⁰ Ajta a'íin í Dios ti nain jín r'íi t'í'itá'aca, a'íjna ti ayén amuaatajé ti ij ayén tejamuá'aci'iti a'íjna í sej jín naa r'íi tiyé'useijra í Ciriístu'u jemi t'íj na'a rusén jime'e, ayée pu á'amuaruuren. Set'íj a'atzu á'ateevi'in sej t'í'it'íj

jín á'aviicua'ire'e í sej jín rajpuaíjtzi, a'í pu ruseíj ayén amuaanaíjmire'en, ajta ayén ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i. A'í pu ajta ayén amuaatá'asin sej siyen huatéjca'anen temua'a naa.

¹¹ Ché'e a'ín ayén a'íjna jín tí'itéveeca'a ti ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, tíj na'a rusén jime'e.

Ayee pu ra'antipúa'ajte

¹² Ayee nu cíj caj tejá'amuayu'use'e ne'íjna jamuan í Silvano ti ayén tiná'amítiejte'e ti a'ín pú'een seíj í ne'ihuaara'a ti caí tí'itíj jín até'itzaara. Ayee nu ne'íjna jetze tejá'amua'ixaate'e ti a'í pu a'ín pú'een í ti tzáhuati'ira'a jín Dios ayén r'í titatá'aca. Neajta ne'íjna jetze niyen ca'aníjra'a amuatá'aca sej si caí ja'anáj yá'uhua'anan a'íj nej tejá'amua'ixaate'e.

¹³ A'íime í mej yé huaté'uu íye Babilonia, í ti Dios ajta hua'antíhuau, yé mú á'amuateujte'e. A'í pu ajta yé á'amuateujte'e í niyauj, a'íjna í Marcos.

¹⁴ Setá'aj huaújteujte'en xu'iteújpi'itze'axi'in se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'e, seij seajta seij. Ché'e a'ín Dios r'í amua'anpuá'ajte'en naíjmi'ica mú'ejmi mi sej Círístu'u jetze ajtémecan. Ayee pu'u xaa. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti hua'apua

A'í pu huá'ateujte'e a'íjna í Pedro

¹ Inee Simón, i nej neajta Pedro pú'een, a'ij nu jetze tejá'amuyau'use'e ne'íjna jime'e nej ravaire'e ne'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en í jemin. Seajta mú'een, Dios pu ayén amua'irájtua mú'ejmi, a'íjna í Dios ti urar'ene'acacán jín seijre'e, sej si siyen che'atá sena'a té'atzaahuat'e tet'íj iteen. A'í pu a'íjn pú'een ti jeíhua huápi'i tejámuat'éva'iri.

² Ché'e ayén jaítze'e tejá'amua'íiti ti r'íi tejamuatá'acare'en, ajta ti r'íi tejamua'anpuá'ajte'en a'íjna jime'e sej seri ramua'ate í Dios, seajta se'íjna í Jesús, ti ajta tavástar'a pú'een.

A'ij mej r'íi titetiújcha'í muá'ara'ani a'íme í mej té'atzaahuat'e

³ Rumuári'eri'ira'a pu jín Dios ayén titaatá'a nain ti ruxe'eve'e í tej jín ruuri huat'éaturan í jemin, í tej teajta jín tiyen r'íi tí'títacha'í a'ij ti a'íjn ayén tí'íjxe'eve'e. Ayee pu 'een jín ayén r'íi titaatá'a a'íjna jime'e tej tiyen raamuá'a te'íjna ti ayén taatajé tej ti tiyen huat'éaturan í jemin tíj na'a rusén jime'e ti ij ayén titáaci'iti a'íjna í tej jín r'íi tiyé'useijra, te'íjna jime'e ti a'íjn ayén nain jín antiújmua'aree.

⁴ A'íné ayén 'een í jemin, a'í pu ayén titaatá'a a'íjna í niuucari ti jín ve'ecán jín te'atáu'jratziiri'i, ti ajta jeíhua huápi'i ta jetze ruxe'eve'e tej ti te'íjna jín huatá'ta'uuna ti ij caí a'ij pua'a táaruuren a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a seijre'e í teite í mej yen seijre'e chaanaca japua, tej ti teajta tiyen che'atá tena'a rí'éene'ecán jín seijre'e tíj ajta í Dios.

⁵ A'íj xu jín, setá'aj siyen huatéujca'anen sej se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej jín té'atzaahuat'e se'íjna jime'e sej seajta tzáahuati'ira'a jín r'íi tí'tíújcha'í. Seajta setá'aj siyen se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en sej jín r'íi tí'tíújcha'í se'íjna jime'e sej temua'a naa tirú'umua'aree.

⁶ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej jín r'íi tirú'umua'aree se'íjna jime'e sej seajta nain jín á'ujcu'uvé'e. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej jín á'ujcu'uvé'e se'íjna jime'e sej seajta te'utáviicua'í. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej jín siyen té'eviicua'í se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios.

⁷ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej jín tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios se'íjna jime'e sej temua'a naa huatéuríhuamua'ata. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajté'naijmire'en í sej siyen r'íi tiu'uteúrihuamua'ataca'a se'íjna jime'e sej siyen titehua'íjxe'eve'en.

⁸ Setá'aj siyen nain jín ra'ajté'naijmire'en a'íné ti pua'a siyen r'íi titeetiújcha'íca temua'a naa, ayée pu á'amuaruure a'ame sej jeíhua huápi'i tiu'utévaire'en sej si temua'a naa tí'tíj jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín ramua'ate se'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁹ Na'ari caí, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'aturaate'e ti ayén nain jín ra'ajté'naijmire'en í ti jín té'atzaahuat'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ja'atí

ti arácun, ti caí a'ihuá tí'iseijrave. A'í pu ari ya'uhuá'axi ti Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i a'íjna ti ajmí'i jín auteájturaa í jemin.

10 A'íj xu jín, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen jaítze'e huateújca'anen sej si siyen huárini ti ij ayén ámitieere'e ti Dios ayén amuaatajé, ajta amua'antíhua'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj ayén á'amaruuren ti Dios ayén mé amúhua'axin tǎj na'a rusén jime'e.

11 Mí ajta, ayé pu tejá'amuaci'ti sej si temua'a naa se'uun a'uteároute a'u ti rusén jín teja'uta'áajta a'íjna í tavástara'a ti tu'irájtuaa, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

A'íj ti 'een jín té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari

12 A'íj nu jín niyen rini nej ja'anáj ti na'a niyen tejá'amua'ixaate'e sej siyen tira'utámua'aree se'íjna. Capu amin a'íj sej seri ramua'aree, seajta seri te'utáviicua'iri'i se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuate'e.

13-14 Aye pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavǎjte'e nej niyen huárini tǎj na'a nej nauj yen seijre'e, nej ni ca'aníjra'a amuaatá'acare'en sej si siyen tira'utámua'aree a'íj sej huárini, a'iné nu'uri niyen ramua'aree ti ari vejli'i pǎtí'irici: a'ájna xicáara'an jetze nej jetzen mǎ'ini. Aye nu ne'íjna jín ramua'aree a'iné a'í pu tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Círístu'u pú'een, ayé pu tinaatá'ixaa.

15 Neajta nu niyen huaténca'anejsin nej ni niyen tejamuá'ítii ti ij ayén huatári'iristare sej siyen ja'anáj ti na'a tira'utámua'aree net'íj caí ché'e mé'e a'ahua'atan.

Pedro pu te'anxáajta a'íjna jime'e ti rǎ'i tiyé'useijra a'íjna í Círístu'u

16 Tet'íj te'íjna jamuá'ixa a'íj ti éeni'ici'e huataseijre'esin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een, ti ij ayén nain jín antiújmua'areere, catu rá'astijre'eca'a te'íjna í niuucari í mej rujímua'a mena'a rájteu, í mej miyen tí'imua'atzejca'a. Catu xaa ne'u tajímua'a tena'a rájteu sino taj'ísin tu jín naa rǎ'i tiyé'useiira ta'araa ti a'í pu nain jín antiújmua'aree.

17 Ajta, Dios ayén rǎ'i tiraateájtuaa, ajta rǎ'i tiraatá'a a'íjna jime'e ti huápi'i tí'iseijre'e u ta japua tí'íj Dios ayén jime'en tiu'utaxájtaca'a tǎjín: "A'í pu a'ín pú'een í niyauj, í nej jehua huápi'i raxí'eve'e. A'í pu ajta rǎ'i tineetá'acaineetzi."

18 Teajta iteen, ayé tu ráanamujri'i te'íjna í niuucari ti júte'e je'icánamujre tet'íj te'ánna a'uté'uuca'a te'íjna jamuan a'ánna í jiri jetze ti Dios huateúra'ate.

I niuucari mej jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan

19 Ajta a'íjna í tej ya'useij, a'í pu ayén araúraste a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze í mej jime'en tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. A'íj tu jín teri jaítze'e temua'a naa tirú'umua'aree ti ayén tí'ayajna a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a.

Rǎ'i pu tejámuatévaire'esin ti pua'a siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tǎj ajta ja'atí ayén temua'a naa te'atánee tatzari jime'e a'u ti a'utíca'a. Setá'aj siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tǎj ajta ja'atí ti ayén atánee ajta na'acai huataseijre'en a'íjna í xu'ura'ave ti tapuá'aríjme'eca u í'ejjninei. Setá'aj siyen ra'ará'astijre'en ajta na'acai a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í a'amua tzajta'a.

20 Amuacái, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen ráamua'aree ti caí ja'atí ja'anáj rusefj a'ij tirájteu a'ij ti huataújmu'a'a a'íjna í niucari í mej miyen tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan ti ayén raateájtuaa ítejmi jemi.

21 Capu ja'atí ja'anáj rusefj a'ij tirájteu ti ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan sino a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu ca'aníjra'a hua'utá'a mej miyen tiu'utaxáj, a'ímej í mej me'íjna jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

2

A'íme í mej caí tzáahuatí'ira'a jín tihuá'amua'ate

1 Aj mú mi huá'a tzajta'a í teite miyen huatasejre seica í mej hua'ítzi jín tihuá'u'itíiri'i. Ayee mú che'atá mena'a huatasejre'esin mú'ejmi jemi a'íme í mej majta hua'ítzi jín tejamuaatá'itíira. Avítzi mú jín miyen raateátuaasin mú'ejmi jemi me'íjna í niucari ti amuá'ujisin, í mej jín mé rúurieni me'íjna í tavástara'a í ajta huá'a jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. A'ij pu jín tihuá'aci'ti ti a'ín Dios ayén ca'anacan hua'antipua'ajte'en.

2 Majta mu'ití mú miyen hua'ará'astjire'esein mej mi miyen che'atá mena'a tí'ihuá'jxana'acira'aten matíj a'íme. Ayee mú 'een jín seica miyen a'ij pua'a tí'ijxáata muá'aju'u me'íjna í niucari í tej jíme'en huajú'un me'íjna jime'e a'ij mej rici a'íme í mej hua'ítzi jín tejamuaatá'itíira.

3 Ayee mú 'een jín miyen mú'ejmi jíme'en tí'imua'itín me'íjna jime'e mej huápí'i raxí'eve'e mej jeíhua tí'ijcha'íica. A'ij mú jín miyen hua'ítzi jín amuaatémua'ití. Tíj na'a ajca'ihuá'imua tí'ij Dios ayén hua'uxájte, tíj na'a íjii aúche'e pu araúrastejsin a'íjna í niucari ti huá'a jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta ayén tí'ayajna ti Dios auj ayén hua'antipua'ajte'esin.

Single Line Composer 4 Jee xaa ne'u, Dios pu caí tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej mejmí'i ta japua tí'ivaire'eca'a, a'ímej í mej majta miyen tí'itíj jín auteájturaa í jemin, sino a'úu pu ayén huaje'etéehua'axi u tajete a'u ti puaijtzi hua'atá'acare'e a'ame. A'uu pu hua'uteájtuaa a'u ti e'etécun mej mi me'uun é'enami'ihua a'u ti a'utíca'a. A'uu mú e'avítzi'ihua muá'aju'u ajta na'a caí Dios ayén hua'uxájte'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte.

5 Capu ajta tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej jécua ímuá yen seijre'eca'a, sino ayee pu tiu'utá'a ti a'ín jaj ayén tíjste nainjapua í chaanaca ti ij a'íjna jín puaijtzi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'atzu rá'astjire'eca'a í Dios.

Mí ajta, a'í pu xaa raatévai a'íjna í Noé ti ayén tihua'utá'ixaa a'ij mej ye'í huáriní mej mí x'í'epi'ín jín seijre'e í Dios jemi. Ajta Dios ayén hua'utévai a'ímej í seica í mej miyen aráhuapua ará'aseca'a.

6 A'í pu ajta hua'uxájte a'ímej í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í chajta'a jetze ti hua'apua, a'ujna u Sodoma, ajta u Gomorra. Nain pu jín hua'uteátaij. Ayee pu 'een jín huá'uruu ti ij ayén títaatá'itíii a'ij ti huá'aruuren a'ímej í mej caí a'atzu rá'astjire'e í Dios.

7 Mí ajta, a'í pu raatévai a'íjna í Lot, a'íjna ti rí'í tí'itíiújcha'íica'a í jemin, a'íjna ti ajta a'ij pua'a ará'aseca'a a'ij mej rijcaa í mej miyen huájxana'acira'ate a'íme í mej caí a'atzu tí'itíj á'asteca'a.

8 Ajta a'ín í teví ti rí'í tí'itíiújcha'íica'a í Dios jemi, a'íné a'í pu nain tójca'ari tzajta'a ayén huá'a tzajta'a é'echejca'a, jeíhua pu rajpuaijtzica'a í ru tzajta'a ti rí'éne'ecán jín seijre'eca'a. Ayee pu 'een jín tirajpuaijtzica'a a'íjna jíme'e ti ayén raaseíj, ajta ráanamujrí'í í mej a'ij pua'a rijcaa a'íme í mej caí tí'itíj á'asteca'a.

⁹ A'ij pu jín, Dios ayén raay'íiti ti ayén ru'ljrájtuaani a'ijna jetze ti jín rapuaíjtzi a'ijna í ja'ati ti r'íi ti'itíújcha'íi. A'íi pu ajta ayén raay'íiti ti hua'iteáanan a'ímej í mej a'ij pua'a ti'itíújcha'íi ti ij ayén puaíjtzi hua'utá'an a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en najmí'íca.

Single Line Composer ¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej jetzen á'ujca'ane me'ijna jetze ti jéihua a'ij pua'a tí'iseijre'e, mej mi miyen tí'ihuaujxana'acira'aten me'ímej jamuan í rux'íej teteca. Ayee pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'iseijre'e mej caí a'atzu ti'itíj jín té'aste. Ayee mú á'ujca'ane mej miyen huárini a'ij ti tihuá'amitieje'e. Jéihua mú á'ujtzaahuat'e. A'íi mú majta caí rátzíi'ne'e miyen á'ujca'ane mej a'ij pua'a tihuá'axajta a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e.

¹¹ Mí majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, camu miyen á'ujca'ane mej miyen a'ij pua'a tihuá'axajta a'ímej í teteca me'ijna jemi í tavástara'a. Mí majta a'íime, jaítze'e mú rucacá'ane, majta jaítze'e ve'ecán jín antiújmua'aree mecaí a'ímej í teteca.

¹² Majta a'íime í teteca, ayée mú a'ij pua'a ti'ixáata muá'aye'i me'ijna jime'e í mej caí a'atzu yaú'ítie. A'íj mú jín miyen che'atá mena'a seijre'e matíj a'íime í ye'emuaate í mej caí tivejáu'ítie, í mej ché'e mena'a á'ujujhua'an. Ayee mú 'een jín huanúnu'ihuaca'a mej mi teite hua'uvívi'in, majta huá'ucui'íni. Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a antipua'ari me'ijna jime'e í mej jín a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej amuacai r'íi titeetiújcha'íica.

¹³ Ayee pu che'atá na'a tihuá'utá'asin ti ja'atí ayén tihuá'ari'ira í mej tí'ijcha'íi matíj majta a'íime rujímua'a mena'a miyen tihuá'ari'iri'í í seica í mej tí'ijcha'íica'a. Ajta a'ijna í mej ti'itíj jín huataújtemua'ave'en, ayée mú tújca'ari tzajta'a ruxiéehua tí'iteseijre'e me'ijna jime'e ti jetzen huiiráninei. Ayee mú che'atá mena'a seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj ti'itíj ti é'ihuameijra, tíj ajta a'ijna ti jín cápita'inaca'a. Ruxiéehua mú rutémua'ave'e me'ijna jime'e mej amuáacuanamua muá'aju'u matí'ij majta miyen tí'iyeste mú'ejmi jamuan.

¹⁴ Ayee mú jetzen á'ujca'ane me'ijna jetze í jíta'a matíj mena'a mej miyen ranecua'atze mej mi miyen jamuan tí'ihuaujxana'acira'aten. Camu majta ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen á'atura í Dios jemi. Majta, ayée mú ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej caí xi té'evíicua'i, mej mi majta miyen che'atá mena'a auteáturan í Dios jemi. Temua'a mú tíraar'íire a'ij mej ti'itíj jín huárini mej mi miyen tíraatéevi'í ti'itíj ti na'a mej miyen tí'ijxe'leve'e me'ijna jime'e mej chueere'e. A'íi mú a'ín pú'een í teitejra'a ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

¹⁵ Mu'uri ajtacíj í juye jetze í mej japuan huajú'un a'íime í ti r'íi tihuá'amitieje'e. Majta meri me'ijna jetze ucájrupi tíj ajta ayén ucájrupi a'ijna í Balaam teecan ti yaujra'an pú'eene'e a'ijna í Beor teecan. Ajta a'ijna í Balaam, ayée pu ra'aránajcheca'a ti ti'itíj huamuá'ítin a'ijna jime'e ti a'ij pua'a huárini.

¹⁶ Mí ajta, puuru'u, ti caí té'anri'ire, ayée pu tiu'utaniú tíj teáata'a. Aj pu'í ra'ajté'axi a'ijna í Balaam a'ijna jime'e ti a'ij pua'a rijcaa. Ayee pu a'ijna jín huaríj, a'íi pu ayén raatá'ijmíjri'í a'ijna ti ayén ruseíjrataca'a ti nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ti caí ti'itíj jín ayén huárini a'ijna jime'e ti rutímua'í.

¹⁷ Ayee mú che'atá mena'a tí'ivaire'e a'íime í teteca tíj a'u ti e'ejajxa a'u ti caí jaj 'e'ejm'íyie na'ari í jaitiri ti eeca ráatajchi, ajta ti jetzen caí víjvi'íyiej. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáturan u tajete a'u ti huápi'í a'utíca'a tíj na'a rusén jime'e.

18 Ayee pu a'íjna jín ayén tí'irineca a'íjna jime'e mej miyen ca'anín jín á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí a'ij huataújmua'a. Majta miyen ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen tiú'umua'ati me'íjna jetze ti huá'a jetze huiiráninei ti ayén rusej a'ij tirájteu. Ayee mú a'íjna jín huaríj, a'íi mú miyen majta ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej camuché'e tihuúsin huá'a jemi mej mi majtáhua'a tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi me'íjna jime'e mej hua'itzi jín tihuá'áijte'e a'ímej í teteca.

19 Ayee mú tí'itíj jín títe'eteúratziiraca'a mej nu'u tihua'utá'an mej mi ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en. Mí ajta, capu rí'irí a'iné a'íi mú rujáumua'a mena'a miyen ca'anéeri jín tí'ivaire'e me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, a'iné ja'atí ti na'a tí ayén ca'anéeri jín tí'ivaire'e, a'íi pu ayén ravaire'e a'íjna í ja'ati tí ari ra'antimua'íti.

20 Ajta ti pua'a meri miyen raatapuá'ajtacaa'a mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a tí'itíjcha'íi matíj í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, tí pua'a miyen raatapuá'ajtacaa'a me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna í tavástarara'a tí ajta ayén tu'irájtuaani, a'íjna í Jesús tí ajta Círístu'u pú'een, tí pua'a miyen me'íjna jín huaríj, majtáhua'a mú miyen a'ij pua'a huatéaríj tí ij ajtahua'a hua'utémua'itín a'íjna tí a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée mú jaítze'e a'ij pua'a tí'iteseíre'e muá'aju'u tí'ij nain te'entipua'are caí tí jéjcuá mej imuá seijre'eca'a.

21 Mana'ajtzí caí ja'anáj ráamua'atijche'en me'íjna í ye'irá tí naa tí'iseijre'e í Dios jemi mecaí miyen ramua'areere, majta yá'uhua'axín a'íjna í niuucari tí jín Dios ayén huatéúra'ate, tí ajta ayén raateájtuaa a'ímej jemi tí ij a'íjna jín tihua'uta'áijte'en.

22 Ayee pu xaa tihuá'uruu a'ij tí té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: "A'íjna í tzí'í ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'utí ejjáríj tí'ij ráacua'ani í rujára'iri." Ajta tí ayén tíjín: "A'íjna í tuuíxu tí hua'í'ihuaca'a, ajtahua'a pu mú a'uvé'emej a'u tí jaú'í'ihuaca'a í xarij jime'e tí ij ajtahua'a ayén hua'í'ihua."

3

T'íj uvé'enejsin í tavástarara'a

1-2 Mú'een, nej já'amuaxe'leve'e, a'íi pu a'íin pú'een í nej hua'apuaca jetze jín tejá'amuyu'use'e. Ayee nu che'atá nena'a ne'íjna jime'e í tí hua'apua, ca'aníjra'a nu jín amuatá'aca sej sí siyen tzáahuati'ira'a jín tiú'umua'ati se'íjna jetze í nej jín niyen amuatá'aca sej ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, setá'aj siyen che'atá sena'a ra'utámua'aree í niuucari í tí jín tejámuaata'áij a'íjna í tavástarara'a tí ajta a'íin pú'een a'íjna tí amua'irátuaasin. A'íi pu a'íin pú'een í niuucari tí a'íin ayén tíraateájtuaa ítejmi jemi tej tí tiyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

3 Ayee xu ramua'aree tí ayén té'eme a'ájna xicáara'an jetze tí jetzen nain te'entipua'ajte. A'íi mú huatasejíre'esin a'íime í mej amuá'axieehuari'í mej mí rá'axieehuari'ira í niuucari tí téjmi jemi raateájtuaa. Ayee mú me'íjna jín á'ujjuhua'ane'e muá'aju'u mej miyen rá'astijre'e a'íjna tí ayén tihuá'amítiejte'e tíj na'a a'ij tí tihua'aráanajche tí a'ij pua'a 'een.

4 Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tíjín: "A'íi tá'uj huaríj a'íjna í tí jín Dios ayén te'ataújratziiri'í tí nu'u yé huatasejíre'esin. Tij caí, capu ayén teja'uré'enejsin a'iné aúche'e pu ayén che'atá na'a seijre'e tíj ajta ayén seíre'e á'aye'í tíj na'a a'íjna xicáara'an mej jetzen huácui í tavaújsimua'aci'í tíj na'a ajta íjii.

Ayee pu che'atá na'a aúche'e seijre'e tǝj ajta seijre'eca'a a'ájna tǝ'ij Dios ayén raatétaahuaca'a í chaanaca."

⁵ Ayee mú 'een jín miyen ti'ixa me'ǝjna jime'e mej miyen rux'evi'ira'a jín taúra'aca miyen yá'uhua'axin ti jéjcu'a'imua Dios ayén runiuuca jín tiu'uta'ajta'ca ti ayén huataseijre'en a'ǝjna í ta japua. Ajta a'ǝin í chaanaca, ayée pu tiu'utétaavijhuaca'a tǝ'ij ayén ajnén á jaata'a. Ajta a'ǝin ti japuan seijre'e, ayée pu ajta a'ǝjna jín ruuri á'aye'i a'ǝjna jime'e í jaj.

⁶ Ajta a'ǝime í mej jéjcu'a'imua japuan huachéejme'ecaa í chaanaca japua, a'ǝi mú jín e'ehuaújpua'arixi me'ǝjna jime'e ti a'ǝin jaj ayén huatámi'iyeca'a, ajta hua'ujámiste.

⁷ Mǝ ajta jǝii, ayée pu tǝ'ijci'ti a'ǝjna í ta japua ti jǝii seijre'e, ajta a'ǝjna í chaanaca í tej yen japuan seijre'e í tej jǝii huáteite, Dios pu ayén racha'ǝi ti ij ayén raateátairi. Ayee pu ari raax'epi'intare ti ayén huárini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en í runiuuca jime'e, ajta huá'apua'ajte'en a'ǝimej í teite í mej caí a'atzu rá'astijre'e.

⁸ Setá'aj caí siyen tiyá'uhua'axin, ti seǝj xicaj ayén che'atá na'a tǝ'itiej í Dios jemi tǝj ajta tǝ'itiej a'achú cumu seǝj vi'ira'a nine'ira'a. Ajta, seǝj vi'ira'a nine'ira'a ayén che'atá na'a tǝ'itiej í Dios jemi tǝj seǝj xicájra'a.

⁹ Tǝ pua'a Dios ayén caí ca'anacan araúrasten a'ǝjna jime'e í ti jín te'ataújratiiri'i, capu ayén huataújmua'a ti caí ja'anáj a'ǝjna jín araúrasten a'ǝij mej ti'imua'atze í seica sino temua'a pu ayén té'evicua'i mú'ejmi jemi a'ǝjna jime'e ti caí raxi'eve'e ti ja'atǝ ayén á'uveti. Capu xaa ne'u ayén raxi'eve'e sino ayée pu raxi'eve'e mej naími'i miyen huataújtuiire'en í jemin me'ǝjna jime'e mej seicié tiú'umua'ati mej mi caí ché'e a'ǝij pua'a rijca.

Single Line Composer ¹⁰ Mǝ ayée pu che'atá na'a teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseijre'esin í tavástar'a tǝj ajta nahua'ari ayén avǝiti jín huataseijre'en í tǝca'ari tzajta'a. Ajta a'ǝin í ta japua, ayée pu huatánamuajre'esin tǝ'ij antipua'are. Ca'anín pu jín tiu'utátzi'iti. Ajta tǝj na'a ti ayén tiú'utaavijhuaca'a, a'ǝi pu ayén huataújtuaasin a'ǝjna jime'e ti rǝ'i huateátaasin. Ajta a'ǝjna í chaanaca, ajta nain tǝj na'a japuan tǝ'iseijre'e u ti tiú'utaavijhuaca'a, naijmi'i tǝj na'a raateátairi.

¹¹ A'ǝiné nain pu ayén huataújtuaasin, ayée pu tiú'ujxe'eve'e seǝj siyen rǝ'i tǝteetiújcha'ǝica, seǝj si rǝ'i tǝ'itesseijre'e í Dios jemi nain jime'e a'ǝij seǝj rǝci, seǝj si seajta nain ja'ar'á'astijre'en í Dios.

¹² Setá'aj siyen rahuauca, seajta siyen a'ujca'anécan jín ti'ijchú'eve'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen Dios te'entipua'ajte. Ayee pu a'ǝjna jín huataújtuaasin a'ǝjna í ta japua a'ǝjna jime'e ti taij raateátairi. Ajta a'ǝjna ti jín nain tiú'utaavijhuaca'a tǝj na'a ti tǝ'iseijre'e, a'ǝi pu ajta huataújtuaasin a'ǝjna jime'e ti rǝ'i tíraateátairi.

¹³ Mǝ teajta iteen, a'ǝiné a'ǝi pu a'ǝjna jín te'ataújratiiri'i ti ayén huárini, a'ǝj tu jín tiyen rachú'eve'e seǝj í ta japua ti jéjcu'a, ajta seǝj í chaanaca ti ajta jéjcu'a a'u ti e'eseíre'e a'ame a'ǝjna ti rǝ'éene'ecán jín seijre'e matǝj mena'a me'uun seíre'e muá'aju'u.

I niuucari ti jín ra'antipua'ajte

¹⁴ A'ǝj xu jín siyen huárini, mi nej já'amua'xe'eve'e, a'ǝiné ayée xu seri rachú'eve'e ti ayén teja'uré'enejsin. Setá'aj siyen tǝteetiújca'anen seǝj siyen éeni'ici'e seijre'e í jemin seǝj temua'a naa ru'ihuaamua'atan, seǝj si caí tǝ'itǝj jín á'aturaacaj, ti ij a'ǝin Dios caí tǝ'itǝj jín a'amua jetze te'ujpua'ajte'en.

¹⁵ Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti Dios ayén amua'irátuaasin a'íjna jime'e ti raay'íiti ti te'utáviicua'i mú'ejmi jemi.

Ajta a'íin í ta'lhuaara'a í tej raxí'eve'e, a'íjna í Pablo, Dios pu ayén raatá'a ti yaú'itiée á'ara'ani temua'a naa. A'í pu ayén che'atá na'a tejamaatayú'use nain jime'e tetíj iteen.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze ti a'íin ra'utéyu'uxaca'a, a'íjna jetze ayén namuajre'e seica í niucari ti ayén muári'eri ti ja'atí ayén yaú'itiée á'ara'ani. Ajta seica í teite í mej caí ti'itíj ú'umua'aree, í mej majta caí xi té'eviicua'i í mej jín té'atzaahuat'e, ayée mú tí'itese'e mej mi miyen seicié tiyaú'itiée muá'ara'ani, mej mi majta tihua'a'itíira a'íj ti caí ayén tiraavíjte'e a'íjna ti Pablo ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi. Tí pua'a miyen me'íjna jín huárini, ayée pu tihua'aci'iti mej antiújpua'ajte'en.

¹⁷ A'íné xu'uri amuacá siyen ramua'aree, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e, rí'i xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen che'atá sena'a titecaújxiehuata í Dios jemi matíj a'íime í mej a'íj pua'a tí'teteite, í mej caí tí'itíj á'astijre'e. Rí'i xu'u sej si caí se'íjna tejá'uhua'axin í sej jín té'eviicua'i se'íjna jime'e sej huá'astijre'e se'imej teitejra'a. Seajta mú'een, setá'aj siyen huaújnajimi'ire'en í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti a'íin tavástara'a rí'i tejamuatá'aca, a'íjna ti ajta amua'irájtua, a'íjna í Jesús ti ajta Círístu'u pú'een.

¹⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a huaújnajimi'ire'en se'íjna jime'e sej ramua'ate. Tiché'e rí'i tiraateájtuaani íjii, teajta tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen. Yee pu'u. Pu'uri antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti seij

I niuucari ti ruurican e'ihuateájtuaani

¹ Jíme'en a'íjna í Jesús ti Círístu'u pú'een, a'í pu jécua imúa seijre'eca'a tǵ na'a ti yú e'iré'ene. A'í pu ajta a'íjn pú'een í tej ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a. Teen tu teajta tajǵ'i jín raasej, teajta tiyen raamúa'a ja'ati ti pú'eene'e, teajta tiyen tamuájca'a jín ra'ajtamuáriej te'íjna ti niuucari pú'een ti ajta ruurican e'ihuateájtuaani. ² Ajta, a'í pu huatasejre a'íjna ti ruurican e'ihuateájtuaani.

Teajta iteen, teen tu raasej. Teajta tiyen tiraataxájta, teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna ti rusén jín i'í ruuri, ti ajta jemin seijre'e í rutáata í Dios. Ajta, a'í pu téjmi jemi huatasejre.

³ A'ij tu teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna í tej raasej, teajta í tej ráanamujri'i, seij si seajta mú'een siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati tetǵ iteen tí'imua'atze tej ti naíjmi'i ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Jee xaa ne'u, teen tu jemin seijre'e, te'íjna í Dios jemi í tej rájya'upua. Teen tu teajta tiyen che'atá tena'a jemin seijre'e te'íjna jemi í ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, í ti ajta Círístu'u pú'een.

⁴ Ayee tu 'een jín tiyen tejá'amua'ayuse'e ti ij ayén raanaíjmi'ire'en í ti jamuaatá'aca seij jíme'en rutémua'ave'e.

Dios pu téjmi jemi seijre'e ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tatzari

⁵ A'í pu a'íjn pú'een í niuucari í ti Círístu'u ayén titaatá'ixaa ti nu'u a'íjn Dios ayén téjmi jemi seijre'e tǵ tatzari ti ayén tátatzavi'i í ta tzajta'a, ajta nu'u capu a'atzu jemin seijre'e ti'tǵ ti a'ij pua'a 'een, ti ayén che'atá na'a 'een tǵ tíca'ari.

⁶ Tǵ pua'a tiyen te'íjna jetze tiyen mé titejá'ujjuhua'ane'en a'u ti a'utíca'a teajta rá'antaxáata tiyen titeejú'un a'u yee tej Dios jemi seijre'e, catu jé'iyecan jín tiyen ti'itítacha'í sino tetí'ihua'itaca tu'u.

⁷ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen che'atá tena'a te'íjna jetze tiyen titeejú'un, te'íjna jetze ti tátatzavi'i, a'í pu rǵ'i taruure tej ti tiyen temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Ajta, a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, a'í pu ajta tá'ari'ira nain tǵ na'a í tej jín ateáturaaveca í Dios jemi. A'í pu ayén taruure a'íjna jime'e ti ari huamí'i ta jetze me'ecan. A'ij pu jín ayén tira'iráaxire í ruxuure'e.

⁸ Tǵ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ti'tǵ jín ateáturaaveca í Dios jemi, ayée tu tajǵimua'a tena'a tacuanamua. Ajta, a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna, capu téjmi jemi seijre'e. ⁹ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen tiraataxáj í tej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée tu ti'íjmua'aree ti Dios ra'ará'astejsin a'íjna jíme'en ti jín te'ataújratiiri'i ti nu'u ayén titaatá'uuni'i nain jime'e í tej jín auteájturaa í jemin. Teen tu teajta tiyen tí'íjmua'aree ti ayén tiraavǵte'e ti Dios ayén titaatá'uuni'i.

¹⁰ Tǵ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ja'anáj ti'tǵ jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pu huatájmu'a'a í tej teri tiyen te'íjna jíme'en raatamuá'a í Dios ti nu'u a'íjn ti'ihua'itaca. Ajta a'íjna í niuucari ti ayén téjmi jemi raateájtuaa, capu xaa ne'u a'atzu téjmi jemi seijre'e.

2

Ajta a'ijna í Cirístu'u, a'íi pu tí'ixi'epi'íntare'e ítejmi jetze me'ecan

¹ Mí sej niyaujmua'a, mi nej huápi'i já'amuaxe'eve'e, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e sej si caí tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'itíj jín teuuteáturan í Dios jemi, sej pu tayá'upua jemin seijre'e ti ta jetze me'ecan tí'ixi'epi'íntare'e. A'íi pu a'íin pú'een a'ijna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. A'íi pu urarí'ene'acan jín seijre'e í Dios jemi. ² Cirístu'u pu ajta ta jetze me'ecan rí'i tiraatá'a í Dios ti ij caí puaíjti taatá'an a'ijna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin. Aye'e pu ajta che'atá na'a huá'a japua huaniú naijmi'ica a'achú mej pua'amé í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

³ Tí pua'a tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'íin titaata'aíj, ayée tu a'ijna jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'yecan jín tiyen tí'ijmua'ate. ⁴ Tí pua'a sej ja'ati caí rá'astijre'e a'ij ti titaata'aíj, ajta ti pua'a a'ijna í ja'ati ayén tiu'utaxáj yee ti nu'u ayén tí'ijmua'ate a'ijna í Jesús, a'ijna í ja'ati, ayée pu tí'ihua'ítaca. Ajta, capu jé'yecan jín tí'itíjcha'íi.

⁵ Mí ajta, ti pua'a a'ijna í ja'ati ayén tira'ará'asten a'ijna i niuucari í ti téjmi jemi huatétuihuaca'a, ayée tu te'ijna jín tí'ijmua'aree ti ayén raanaíjmire í tzajta'an a'ijna í ja'ati ti a'íin jé'yecan jín raxí'eve'e í Dios nain jime'e. Aye'e tu teajta te'ijna jín tí'ijmua'aree tej tiyen te'ijna jemi seijre'e í Dios. ⁶ Ajta ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujsejrata ti a'íi pu miijmu ayén nu'u urarí'ene'acan jín seijre'e jemin í Dios, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ja'ati ayén che'atá na'a rí'i tí'itíjcha'íi tíj ajta a'íin Cirístu'u rí'i tí'itíjcha'íica'a.

Ajta a'ijna í niuucari ti jéjcuacan jín tí'ita'ajte

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, canu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e í ti jín titaata'aíj í Dios, sino a'ij nu jín tejá'amuayu'use'e ne'ijna í niuucari ti jéjcuacu imuá Dios ayén a'ijna jín titaata'aíj tíj na'a ti jéjcuacu imuá seijre'eca'a mú'ejmi jemi tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'ijna ti jéjcuacu imuá jín titaata'aíj í Dios, a'íi pu a'íin pú'een í niuucari í sej ráanamujri'i.

⁸ Mí neajta inee, neajta nu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e ti ayén tí'ayajna a'ijna jemi, ajta mú'ejmi jemi, a'iné pu'uri te'entipua'ari a'ijna ti a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. Ajta pu'uri a'utéjche ti huatatátzave'en a'ijna ti jé'yecan jín tátatzavi'i.

⁹ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujsejrata ti a'íin miijmu ari nu'u a'uun á'ume a'u ti á'uneeri'i, mi ajta a'ijna í ja'ati, a'íi pu ru'ihuaara'a tícha'íire'e, a'íi pu ajta aúche'e a'uun auumé a'u ti a'utíca'a a'u ti caí á'atatzave'e.

¹⁰ Ajta a'íin í ja'ati ti raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu xaa a'uun auumé a'u ti á'atatzave'e í tavástara'a. Ajta capu tí'itíj jín a'aturá'a í Dios jemi. ¹¹ Mí ajta, a'íin í tí'irájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. A'íi pu xaa auj auumé a'u ti a'utíca'a, ajta capu ramua'aree a'u ti á'ume a'iné tíca'ari pu ayén ráaruu ti ij ará'cun.

Tej nu'u caí tí'ixe'eve'e a'ijna ti yen seijre'e í chaanaca japua

¹² Aye'e nu 'een jín tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej niyaujmua'a a'iné Dios pu ayén tejámuaatá'uuni'iri'i í sej jín auteájturaa í jemin a'ijna jime'e a'ij ti huaríj a'ijna í Jesús. ¹³ Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'ijna ti tíj na'a jéjcuacu imuá seijre'eca'a, ajta tíj na'a ti yú e'iré'ene seijre'e. Seajta mú'een, mi sej teemua, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu seri ra'antimua'ítí se'ijna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

Seajta mú'een, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna í tej rájya'upua. ¹⁴ Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej huá'avaujsimua'a pú'een a'iné mú'een xu seri ramua'ate se'íjna ti jéjcuá imuá seijre'eca'a tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej teemua a'iné mú'een xu temua'a naa té'eviicua'i. Ajta a'íjna í niuucari ti Dios ayén téjmi jemi raateájtuaa, a'íi pu mú'ejmi jemi seijre'e a'iné mú'een xu rá'astijre'e. Mú'een xu seajta seri ra'antimuá'íti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí siyen tihuá'íjchuej a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. Setá'aj caí seajta siyen tí'ijxe'eve'e tíj na'a í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Ja'ati ti na'a ti raxí'eve'e hua'aye'ira í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, capu ajta cui'i raxí'eve'e í Dios.

¹⁶ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, a'iné tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, yen pu me'ecan. Tíj na'a í mej miyen títe'ujca'ane a'íj ti tzajta'an tásiseiiri, ajta tíj na'a í mej rase'íj ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi me'íjna jime'e tí'inecua'atzen, ajta naijmi'i tíj na'a í mej jime'en á'ujtzaahuatete, nain tíj na'a ti ayén 'een, a'íj pu jetze mé je'evé'eme í huá'amua'atziira'a í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios jemi é'eme'ecan. ¹⁷ Ajta tíj na'a ti huá'a jetze ruxe'eve'e a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta a'íjna tíj na'a í mej jetzen títe'ujca'ane, a'íi pu xaa te'entipua'ajte'esin.

Mí ajta a'íjna í ti ayén tirá'astijre'e a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi pu ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti nu'u ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti nu'u hua'ítzi pú'een

¹⁸ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen nain te'entipua'ajte'esin. Mú'een nu seajta seri ráanamujri'i ti a'íin ayén huatase'íjre'esin a'íjna ti rájcha'íire'e í Ciríistu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna mej meri mu'íiti huatase'íjre'e í mej rájcha'íire'e í Ciríistu'u. A'íj tu jín tiyen tí'ijmua'aree ti ari tímua'a teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an jetze ti nain te'entipua'ajte'esin.

¹⁹ A'íi mú ta jemi tíhuui. Mí majta, camu ta jetze ajtème'ecantaca'a. Tíj pua'a miyen ta jetze ajtème'ecantache'e, a'íi mú ta jemi huateáturanche'e. Mí majta, ayée mú 'een jín ajtac'íj ti ij ayén huatase'íjre'en mej caí naijmi'i ta jetze ajtème'ecan.

²⁰ Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi, ajta a'íi pu ayén tejamuaatá'a í mua'atzíira'a sej si nain jé'iyecan jín tíu'umua'ati.

²¹ Canu ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e sej caí jé'iyecan jín ramua'aree se'íjna ti ayén ti'ayajna sino ne'íjna jime'e sej xaa siyen ramua'aree. Ajta tí'ítíj ti ayén hua'ítzi pú'een, capu a'íránineica a'íjna jetze ti jé'iyecan jín ayén ti'ayajna.

²² ¿Ni secaí ramua'aree ja'ati ti a'íin pú'een ti tí'ihua'ítaca? Jee xaa, a'ii pu a'íin pú'een í ti ayén tí'ixa yee ti caí Jesús a'íin pú'een í Ciríistu'u. A'ii pu a'íin pú'een ti rájcha'íire'e a'íjna í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati ti ayén che'atá na'a mé rúujipua a'íjna í tej rájya'upua, ti ajta mé rúujipua a'íin ti yaujra'an pú'een í Dios. ²³ Ja'ati ti na'a ti mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een, capu ajta r'íi tí'iseijre'e a'íjna jemi í tej rájya'upua. Mí ajta, a'íin ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu a'íin pú'een a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti pua'a ayén huárini, a'íi pu ajta r'íi tí'iseíre'e a'ame í Dios jemi.

²⁴ Seajta mú'een, ayée xu huárini. Ché'e a'ñn niuucari í sej jécua imuá ráanamujri'i, ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan. Ajta a'ñna í niuucari í sej jécua imuá ráanamujri'i, ti pua'a ayén mú'ejmi jemi huateáturan, ayée xu seajta mú'een naími'i rí'i ti'iteseíre'e xá'aju'un se'ñna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios, seajta se'ñna jemi í tej rájya'upua. ²⁵ Ajta a'ñi pu a'ñn pú'een í ti jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi ti ayén titáaci'iti tej tiyen rusén jín ruuri tá'ara'ani í jemin.

²⁶ Ayee nu tejá'amuayu'use'e ne'ímej jíme'en í mej miyen tejá'amuahua'itze'e. ²⁷ Mí seajta mú'een, aúche'e pu mú'ejmi jemi seijre'e a'ñna í mua'atzíra'a ti a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tejamaatá'a. A'ñ pu jín caí ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén tejamuá'itíi, a'ñe a'ñna í mua'atzíra'a, ayée pu tejá'amuahua'itíi nain jíme'e. A'ñ pu ajta jé'yecan jín tejá'amuahua'itíi, ajta caí tejá'amuahua'itze'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ñj ti ari tejámuatá'itíiiri'i, setá'aj naíjmi'i huateáturan í jemin.

²⁸ Ajta i'i, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, setá'aj siyen naími'i huateáturan í jemin tej ti tiyen a'ataca'anéecan jín ra'ancuré'evi'itín a'ájna xicáara'an ti jetzen huataseíjre'esin. Setá'aj seajta siyen huárini ti ij caí ta'atateví'iraste'en í jemin. ²⁹ Tí pua'a seri mú'een ramua'aree ti a'ñ pu ara'axcáacan jín seijre'e í Dios, xu'uri seajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ja'ati ti na'a ti ayén x'epi'in ti'itíujcha'íi, a'ñna í ja'ati, a'ñ pu xaa a'ñn Dios jetze airáane.

3

Í yaújmua'ame'en í Dios

¹ Jee xaa ne'u, setá'aj se'ñna jetze tiú'umua'ati ti a'ñn í tej rájya'upua, ayén jeíhua huápi'i taatax'ëve a'ñe a'ñ pu xaa taatéya'upuajtaca'a. A'ñ tu jín, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. A'ñ mú' jín caí tamujte a'ñme í mej yen huachéjme í chaanaca japua me'ñna jíme'e mej caí raamuá'a.

² Mí nej já'amuaxe'eve'e, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Mí ajta caí xi a'ñ amíteere'e a'ñj tej éene'e tá'aju'un. Mí teajta iteen, ayée tu ti'íjmua'aree ti ayén tí'itaci'iti a'ájna xicáara'an jetze í ti jetzen huataseíjre'esin. A'ñ pu seicié taruuren yé ta jetze tej ti tiyen che'atá tena'a éene'e tá'ara'ani tíj ajta a'ñn éene'e seijre'e u ta japua a'ñe a'ájna tu rasejran te'ñna a'ñj ti 'een.

³ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'ijchú'eve'e a'ñna ti ayén tiráaci'iti, ayée pu a'ñna jín rí'i ruruuren ti ayén che'atá na'a rumua'atzíra'a jíme'en rí'éene'e seíre'e á'ara'ani tíj ajta a'ñna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. ⁴ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'itíj jín até'itzeeara í Dios jemi, a'ñ pu ajta raatéxiehuata a'ñna í niuucari ti jín Dios tí'ajta. Ajta tíj na'a í mej jín até'itzeeara, ayée pu seijre'e í Dios jemi ti ayén che'atá na'a 'een í mej jín raatéxiehuata me'ñna í niuucari ti ajta jín Dios tí'ajta.

⁵ Ajta, xu'uri ramua'aree ti ayén 'een jín huataseíjre a'ñna tí'ij ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín até'itzeeara í Dios jemi a'ñna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een. ⁶ Ajta, ja'ati ti na'a ti Dios jemi seijre'e capu ajta á'atura í jemin. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén tí'itíj jín até'itzeeara í Dios jemi, a'ñna í ja'ati capúu xi yaú'itíeé já'araa a'ñj ti 'een a'ñna, capu ajta xi raamuá'a.

⁷ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, caxu raatá'acare'en ti ja'ati ayén tejá'amuacuanamua. Ja'ati ti na'a ti ayén x'epi'in ti'itíujcha'íi, a'ñ pu ayén

che'atá na'a ri'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi tǵ ajta a'ǵjna í Jesús, ti ajta Ciri'istu'u pú'een.

⁸ Mǵ ajta, ja'ati ti na'a ti ti'itǵ jín auté'itzeaara í Dios jemi, a'ǵi pu a'ǵjna jetze ajtème'ecan í tiyaaru'u, a'iné a'ǵjna í tiyaaru'u, ayée pu tǵ na'a jéjcuá imuá te'utéjche ti ayén te'uté'itzeaara tǵ na'a í ti 'iri yé e'iré'ene. Ayee pu 'een jín huatasejre a'ǵjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti ij raaté'uuna nain í muári'eri'ire'ara'an í tiyaaru'u.

⁹ Capu até'itzeaara í Dios jemi ja'ati ti na'a ti Dios jetze airáane. Capu ti'itǵ jín até'itzeaara a'ǵjna jime'e ti jemin seijre'e a'ǵjna ti Dios ayén raateájtuaa. Capu ri'iri ti a'ǵin ja'ati ayén ti'itǵ jín te'uté'itzeaara'an a'iné a'ǵi pu Dios jetze airáane. ¹⁰ Ayee pu a'ǵjna jín té'emitteere'e ja'atén mej pú'een í yaújmuá'ame'en í Dios, ajta ja'atén mej pú'een í yaújmuá'ame'en í tiyaaru'u. Capu Dios jetze airáane ja'ati ti caí xi'epi'in ti'tiújcha'ii, ti ajta caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a.

Tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

¹¹ Ajta, a'ǵi pu a'ǵin pú'een í niuucari seij ráanamujri'i tǵ na'a jéjcuá imuá tǵ na'a ti yú e'iré'ene ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij. ¹² Tej ti caí nu'u tiyen huárini a'ij ti ráaruú a'ǵjna í Caín teecan ti a'ǵjna jetze airáane a'ǵjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta ayén tiraajé'ica í ru'ihuaara'a. ¿Ni secaí ramua'aree a'ij ti 'een jín raajé'ica? Ayee pu a'ǵjna jín tiraajé'ica a'ǵjna jime'e ti a'ij pua'a ti'tiújcha'ii'ica a'ǵjna. Mǵ ajta, xi'epi'in pu ti'tiújcha'ii'ica a'ǵjna í ihuáare'ara'an.

¹³ Ne'ihuaamua'a, caxu a'ij tité'ujmuajca ti pua'a miyen tejamuájcha'ii're'e a'ǵime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. ¹⁴ Ayee tu te'ǵjna jín tí'ijmuá'aree tej caí ché'e mi'ichǵta seijre'e í Dios jemi sino tu'uri tiyen ruurican jemin huateájturaa a'ǵjna jime'e tej huá'axe'eve'e te'ǵmej í ta'ihuaamua'a.

Mǵ ajta, ja'ati ti na'a ti caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'ǵi pu aúche'e ayén mi'ichǵta seijre'e í Dios jemi. ¹⁵ Jee xaa ne'u, a'ǵjna í ja'ati ti rájcha'ii're'e í ru'ihuaara'a, a'ǵi pu a'ǵin pú'een ti tí'itecui'ica. Seajta mú'een, xu'uri siyen tí'ijmuá'aree ti caí rusén jín ruuri huateáturaasin í Dios jemi ja'ati ti na'a ti ayén tí'itecui'ica. ¹⁶ Ayee tu te'ǵjna jín tí'ijmuá'aree a'ij ti 'een ti pua'a ja'ati jé'iyecan jín raxí'eve'e í ru'ihuaara'a. A'ǵi pu Jesús ti Ciri'istu'u pírici, a'ǵi pu ta jetze me'ecan huamí'i. A'ǵi pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huácu'i'ini huá'a jetze me'ecan í ta'ihuaamua'a.

¹⁷ Mǵ ajta, ti pua'a ja'ati ti ayén jeíhua huápi'i tí'ijcha'ii í mej jín huateúvairé'en íiyen chaanaca japua, ti pua'a ajta ayén raseijra ti a'ǵin ihuáare'ara'an caí a'ij tí'ijviicua'i, ajta ti pua'a caí rá'ancu'uvajxi'in ti ij ti'itǵ jín raatévairé'en, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ǵjna ti jeíhua tí'ijcha'ii ayén tí'ixáata a'ame ti nu'u raxí'eve'e í Dios.

¹⁸ Mǵ seij yaújmuá'ame'en pú'een, tiché'e caí tiyen tena'a tí'ixajta tej nu'u taxe'eve'e seij teajta seij. Tiché'e caí te'ǵjna jín tena'a tiyen tí'ixajta taniu-ucca jime'e sino tiché'e jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'ǵjna jime'e tej ti'itǵ jín huá'utévairé'en í ta'ihuaamua'a.

A'ij ti nu'u ye'í tí'iri'iri tej nu'u caí tí'itziine'e í Dios jemi

¹⁹ Tǵ pua'a tiyen te'ǵjna jín huárini, aj tu xaa tiyen tí'ijmuá'areeren tej tiyen jé'iyecan jín rǵi ti'itǵtacha'ii te'ǵjna jemi í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tǵ pua'a teajta te'ǵjna jín tiyen huárini, aj tu ti caí ché'e a'ij pua'a tite'utátamuajte í taxiejniu'ucca jetze te'ǵjna jemi í Dios. ²⁰ Tǵ pua'a ayén tá'axijte'e í

taxiejniu'uca, capu ruxe'veve' te j tiyen tí'itziine'e a'iné jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee í Dios caí í taxiejniu'uca. Ajta, a'íi pu nain té'umua'aree.

²¹ Mí nej já'amuaXe'veve'e, ti pua'a caí tí'itj jín tá'axijte'e í taxiejniu'uca, ayée pu 'een jín rí'irí te j caí tí'itj jín tí'itziine'e í Dios jemi. ²² Ayee tu teajta te'ájna jín tiyen tira'ancure'asin te'ájna jemi tí'itj ti na'a te j raatáhuaviira. Ayee pu a'ájna jín tí'tiací'iti a'ájna jime'e te j tiyen tí'itj astijre'e a'ij ti a'ín tí'ita'ajte'e, ajta a'ájna jime'e te j tiyen rí'í tí'títacha'íi a'ij ti tira'aráanajche.

²³ A'íi pu a'ín pú'een a'ájna ti jín ayén tí'ita'ajte'e te j ti tiyen té'antzaahuat'e'en ti a'ín Jesús yaujra'an pú'een í Dios, ajta a'íi pu a'ín pú'een í Círístu'u ti Dios ra'antíhua'u, te j ti teajta tiyen titehuátaxe'veve'en se j teajta se j a'ij ti a'ín titaata'aj. ²⁴ Ajta a'ín ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ajta, a'íi pu ayén che'atá na'a jemin se jre'e í Dios tíj ajta Dios jemin tí'ise jre'e a'ájna í ja'ati. Ayee tu te'ájna jín tí'ijmua'aree ti a'ín Dios ta jemi se jre'e a'ájna jime'e ti a'ín xiejniu'ucare'ara'an í Dios ayén ta jemi huatéajturaa.

4

A'ájna í xiejniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'ájna í xiejniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u

¹ Mí nej já'amuaXe'veve'e, setá'aj caí rá'atzaahuat'e'e ja'ati ti na'a ti ayén ruse jrata ti nu'u a'ín xiejniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a ti tiu'utaxáj, sino setá'aj amuacaícan hua'utéese j se j sí ráamua'aree tí'itj ti xiejniu'ucarira'a ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj. Setá'aj siyen huá'irini a'iné a'íime í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, mu'íití mú meri huá'a tza jta'a huatase jre a'ímej jemi í mej yen se jre'e íyen chaanaca japua.

² Ayee tu te'ájna jín tí'ráamua'aree ti pua'a a'ín xiejniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan nusu caí. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'raataxáj yee a'ín Jesús pu Círístu'u pú'een, a'íi pu nu'u ajta ayén tehuá'ira'atacan jín huatase jre íyen chaanaca japua, ti pua'a a'ájna í ja'ati ayén tí'raataxáj, a'íi pu a'ín pú'een ti a'ín xiejniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

³ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén seicié tí'raataxáj yee ti Jesús caí ayén tehuá'ira'atacan jín huatase jre, a'íi pu caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino a'íi pu ayén ca'aníjra'a ratá'aca a'ij ti tiu'utaxáj a'ájna í xiejniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u. Xu'uri siyen tí'ráanamua jri'í ti a'ín yen huatase jre'esin íyen chaanaca japua. Jee xaa ne'u, pu'uri yen se jre'e huá'a tza jta'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

⁴ Mí se j yaújmu'a'ame'en, mú'een xu Dios jetze ajtém'e'ecan. Seajta seri hua'utému'a'iti se'ímej í mej hua'ítzi jín tí'ixaxa'a se'ájna jime'e ti a'ín í ti mú'ejmi jemi huatéajturaa, jaítze'e pu ve'ecán jín antiújmua'aree caí a'ájna ti yen se jre'e íyen í chaanaca japua.

⁵ Mí majta a'íime, a'íi mú huá'a jetze ajtém'e'ecan a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'íj pu jín, tíj na'a mej miyen tí'ixáata muá'aye'í, a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj a'ájna í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen se jre'e íyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej yen se jre'e, a'íi mú miyen tíhuá'anamua.

⁶ Mí teajta iteen, teen tu Dios jetze ajtém'e'ecan. Ja'ati ti na'a ti ayén ramua'ate í Dios, a'íi pu ayén tanamua j. Ajta a'ájna í ja'ati ti caí ramua'ate í Dios, a'íi pu ajta caí tanamua j. Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a

ja'ati ayén jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a hua'itzi jín tí'ixaxa'a.

Dios pu huápi'í taxe've'e itejmi

⁷ Mí nej já'amuaXe've'e, tiché'e tiyen titehuátaxe've'e'en seij teajta seij a'iné Dios pu rusej ayén ca'aníjra'a titatá'aca tej ti tiyen huátaxe've'e'en. Ajta a'ín ti huá'axe've'e í ruxí'ej teite, a'í pu Dios jetze airáane, ajta a'í pu ramua'ate í Dios. ⁸ Mí ajta, a'ín ti caí huá'axe've'e í ruxí'ej teite, a'í pu caí xi ramua'ate í Dios, a'iné Dios pu jé'iyecan jín rusej taxe've'e, nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a.

⁹ Aye pu a'íjna jín téjmi jemi huatasejre ti Dios ayén taxe've'e a'íjna jime'e ti a'ín ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti seij na'a pú'een ti ij yé uvé'enen íyen chaanaca japua tej ti ruuri huateáturan í Dios jemi tel'íjna jime'e ti a'ín ta japua huaniú.

¹⁰ Aye pu a'íjna jín ayén éeni'ici'e seijre'e ti Dios ayén taxe've'e. Catu teen amuacá raataxi'eve í Dios, sino a'í pu amuacá taataxi'eve itejmi, ajta ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'ín ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij caí Dios ayén puájtzi titaatá'acare'en.

¹¹ Mí nej já'amuaXe've'e, a'iné Dios pu'uri ayén titaataxi'eve, ayé pu tiú'ujxe've'e tej tiyen che'atá tena'a huátaxe've'e'en seij teajta seij. ¹² Capu ja'ati ja'anáj raasej í Dios. Mí ajta, ti pua'a tiyen tí'taxe've'e seij teajta seij, Dios pu ayén téjmi jemi seijre'e, ajta a'í pu téjmi jemi runaíjmire'e a'íjna ti jín Dios ayén tí'taxe've'e.

¹³ Aye tu 'een jín tiyen tí'íjmua'aree tej tiyen jemin seijre'e, ajta ti ayén a'ín téjmi jemi seijre'e a'íjna jime'e ti ayén téjmi jemi raateájtuaa í ruxíejniu'uca.

¹⁴ Teajta iteen, teen tu tiyen tiraasej, teajta tiyen tirataxájtave ti a'ín í tej rájya'upua, a'ín ayén tíya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij ayén hua'irájtuaani a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

¹⁵ Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu nu'u ajta Ciríistu'u pú'een, a'í pu ajta a'ín pú'een ti yaujra'an párici í Dios. Dios pu jemin seijre'e a'íjna í ja'ati. Ajta a'ín í ja'ati, a'í pu ayén che'atá na'a seijre'e í Dios jemi.

¹⁶ A'íj tu jín tiyen tí'íjmua'aree, teajta tiyen tirá'atzaahuate'e ti ayén tí'taxe've'e í Dios, a'iné Dios pu ayén ja'anáj ti na'a tí'taxe've'e. Ajta a'ín í ja'ati ti ayén seijre'e ti huá'axe've'e í ruxí'ej teite, a'í pu ajta jemin seijre'e í Dios. Ajta Dios pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e a'íjna í ja'ati.

¹⁷ Aye pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén hua'únajmí'ire itejmi jemi tej ti caí tí'tiziíne'e a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'axijte'en, a'íjna jime'e tej tiyen che'atá tena'a seijre'e íyen chaanaca japua tíj ajta a'íjna, tel'íjna jime'e tej huá'axe've'e í taxí'ej teite. ¹⁸ Tí pua'a ja'ati ayén rachú've'e a'ame a'ájna xicáara'an jetze ti Dios jetzen huá'axijte'en, capu ayén tí'tiziíne'e, a'iné ti pua'a a'íjna í ja'ati nain jín ayén tí'íjxe've'e í Dios, a'íj pu jín raatépua'ajte'esin í ru tzajta'a a'íjna ti jín tí'tiziíne'e ti Dios puájtzi raatá'an.

Aye pu xaa ne'u tí'ayajna a'iné ti pua'a ja'ati ayén tí'tiziíne'e, a'í pu ajta tí'tíj jín rajpuájtzi á'aye'i. Ajta a'ín ti tí'tiziíne'e, capu u huatéúnajmire í ru tzajta'a ti a'ín ayén tí'íjxe've'e í ruxí'ej tevi.

¹⁹ Aye tu tel'íjna jín tí'íjxe've'e í Dios a'iné Dios pu amuacá ayén titaataxi'eve itejmi.

²⁰ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ixajta yee a'í pu nu'u raxí've'e í Dios, ajta ti pua'a rájcha'íre'e í ru'ihuaara'a, ayé pu tí'ihua'itaca a'íjna í ja'ati. Aye pu tí'een,

a'iné ti pua'a a'áin caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a ti ayén mé tirúusise'iran, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ájna í ja'ati ayén raxí'eve'e a'ájna í Dios ti caí ja'anáj rasise'i.

²¹ Ajta a'ii pu a'áin pú'een í niucari ti jín a'áin ayén titaata'áj. Ché'e nu'u a'áin ti ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, ché'e a'áin ajta ayén tí'ijxe'eve'e í ru'ihuaara'a.

5

Tej nu'u teri hua'utémua'iti te'ájna ti a'ij pua'a'een, ti ajta yen japon seijre'e íiyen í chaanaca japua

¹ Ja'ati ti na'a ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'áin pú'een a'ájna í Círíistu'u ti Dios ra'antíhua'u, a'ájna í ja'ati, a'áin pu ajta Dios jetze huanéj. Ajta a'áin ti ayén tí'ijxe'eve'e a'ájna ti ya'upuáara'an pú'een, a'áin pu ajta ayén huá'axe'eve'e a'áimej í ti ayén hua'utéya'upuajtaca'.

² Aye'e tu'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'ámej í mej yaújmua'ame'len pú'een í Dios te'ájna jime'e tej tiyen tí'ijxe'eve'e í Dios, teajta tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'áin tí'ita'aijte'e. ³ Ajta, ayé'e pu huataújmu'a a'ájna í tej nu'u raxí'eve'e í Dios tej ti tiyen te'ájna jín ra'ará'astijre'en te'ájna í ti jín tí'ita'aijte'e. Ajta, capu muári'eri tej tiyen te'ájna jín ra'ará'astijre'en te'ájna ti jín Dios ayén tí'ita'aijte'e.

⁴ Aye'e pu a'ájna jín ayén tí'een a'iné ja'ati ti na'a ti ayén Dios jetze airáane, a'áin pu hua'antimua'ítici a'ámej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta, ayé'e tu te'ájna jín hua'antimua'ítici te'ájna jime'e tej té'atzaahuate'e.

⁵ A'ii pu a'áin pú'een ti hua'antimua'ítici a'ámej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. A'áin pu a'áin pú'een ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'áin pírici ti yaujra'an pú'een í Dios.

A'ájna ti nu'u raataxájtave a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ájna jíme'en a'áin ti yaujra'an pú'een í Dios

⁶ Ajta a'ájna í Jesús ti Círíistu'u pú'een, a'ii pu a'áin pú'een ti ayén huatasejre'itejmi jemi. Aye'e tu te'ájna jín ramua'aree ti a'áin pu jé'iyecan jín téjmi jemi huatasejre'ite'ij ayén huámua'ívi'ijhuaca'a, ajta ayén tira'iráaxire í ruxuure'e tí'ij huam'í. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a a'ájna jíme'en í Jesús tí'ij a'áin huámua'ívi'ijhuaca'a. Ajta ayén che'atá na'a jíme'en tiraataxájtaca'a tí'ij Jesús huam'í, majta rasefíreca'a í teite. ⁷ Ajta a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'áin pu ayén raataxájtave a'ájna jíme'en a'iné a'áin pu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a.

⁸ Jee xaa ne'u, mehuaíca í mej miyen raataxájtave. A'ii pu a'áin pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an ti Dios téjmi jemi raateájtuaa. A'ii pu ajta a'áin pú'een í niucari í tej ráanamujri'í tí'ij Jesús ayén huámua'ívi'ijhuaca'a. A'ii pu ajta a'áin pú'een í tej jín ra'utámua'aree ti Círíistu'u ayén tiu'umí'í í cúruu jetze. Majta me'ájna í mej huaíca, naíjmi'í mú miyen che'atá mena'a tiraataxájtave.

⁹ Ajta, ti pua'a tiyen tira'ancuré'an a'ij mej tí'ixa í teite mej yen japon seijre'e íiyen chaanaca japua, ayé'e pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen tira'ancuré'an a'ij ti ajta tí'ixa í Dios a'iné jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ij ti a'áin tí'ixa. A'ii pu a'áin pú'een ti jíme'en Dios raataxájtaca'a, ti raataxájtaca'a a'ájna jime'e í ruyauj.

¹⁰ Ja'ati ti na'a ti rá'atzaahuate'e a'ájna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'ájna í ja'ati, a'áin pu jemin seijre'e a'ájna ti jíme'en huataújxajtaca'a. Ajta ja'ati ti na'a ti caí rá'atzaahuate'e í Dios, a'áin pu ayén tí'ixa ti nu'u tí'hua'ítaca í Dios a'ájna jime'e ti caí rá'antzaahua a'ájna ti jíme'en Dios raataxájtaca'a í ruyauj jime'e.

11 Ajta, a'ii pu a'ñin pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a, ti jíme'en Dios ayén taatá'a tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin tǵ na'a rusén jíme'e. Ajta, ayée tu 'een jín ruuri tá'aju'un te'íjna jíme'e ti a'íjna jetze ti yaujra'an pú'een, a'íj pu jetze airáninei í tej jín ruuri tá'ara'ani. 12 Ja'ati ti na'a ti jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu ajta jemin ruuri huateáturaasin tǵ na'a rusén jíme'e. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, capu ajta ruuri huateáturaasin í jemin tǵ na'a rusén jíme'e.

Tej tiyen ruuri huateáturaasin tǵ na'a rusén jíme'e

13 Ayee nu 'een jín niyen tejamaatayú'use sej si siyen tiráamua'aree sej siyen jemin ruuri huateáturaasin tǵ na'a rusén jíme'e mi sej siyen té'atzaahuate'e se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

14 Ajta, a'ii pu a'ñin pú'een ti ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen taxiéehua ajteáxiire í jemin. Tí pua'a tiyen ti'itǵ tiraatáhuavii a'íj ti tiraavǵte'e í jemin, ayée tu tiráamua'aree ti a'ñin ayén tí'itanamua. 15 Ajta ti pua'a tiyen tiráamua'aree ti a'ñin ayén tí'itanamua tǵ na'a a'íj tej ti'itǵ tiraatáhuaviira, a'íj tu jín tiyen teajta tiráamua'aree ti ayén titaatá'asin a'íj ti tiraavǵte'e a'íjna jíme'en í tej raatáhuaviiri'i.

16 Tí pua'a ja'ati ayén tí'ijseijra ti a'ñin ihuáare'ara'an ayén te'uté'itzaara'an tí'itǵ jíme'e ti caí ayén tí'ijci'iti ti huámí'ini, ché'e a'ñin ja'ati ayén a'íjna jín tiraatáhuavii í Dios. Tí pua'a ayén a'íjna jín huárini, Dios pu ajta ayén tiraatá'asin ti a'ñin ruuri huateáturan í jemin a'íjna í ihuáare'ara'an ti ayén tí'itǵ jín te'uté'itzaara ti caí ayén a'íjna jíme'en tiráaci'iti ti huámí'ini.

Mí ajta, ayée pu ajta seijre'e í mej jín auté'itzaara'a ti a'íjna jín ayén tiráaci'iti ti ja'ati huámí'ini. Canu niyen tejá'amua'íjcate'e sej si se'íjna jín siyen tiraatáhuavii.

17 Matǵ mena'a miyen me'íjna jín a'íj pua'a tí'iterici, a'ii pu ajta a'ñin pú'een í mej jín auté'itzaara í Dios jemi. Ajta, aúche'e pu téjmi jemi seijre'e í mej jín auté'itzaara ti ajta caí ayén tiráaci'iti ti ja'ati a'íjna jíme'en huámí'ini.

Í ti nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

18 Teen tu tiyen tí'ijmua'aree ti caí tí'itǵ jín auté'itzaara í ja'ati ti ayén Dios jetze airáne, sino a'íjna í ja'ati ti Dios jetze airáne, a'íi pu ayén té'ujcu'uve, ajta caí í xiéjniu'ucari ti a'íj pua'a 'een capu ra'ajtamíjhua a'íjna í ja'ati.

19 Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree tej Dios jetze ajtéme'ecan. Majta a'íime í seica í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, naíjmi'i mú rá'astijre'e me'íjna í xiéjniu'ucari ti a'íj pua'a 'een.

20 Teajta tu tiyen tí'ijmua'aree ti a'ñin ti yaujra'an pú'een í Dios yen huatasejre. A'íi pu ajta ayén taatá'a tej ti tiyen tiyaú'itiée tá'ara'ani tej ti tiyen tiráamua'ati te'íjna ti ayén tí'ayajna. Teen tu teajta te'íjna jemi seijre'e ti ayén tí'ayajna.

Jee xaa ne'u, teen tu teajta jemin seijre'e te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een. A'ii pu a'ñin pú'een í Dios ti nain jín ajta jé'iyecan jín seijre'e, ti ajta ayén titatá'aca tej tiyen ruuri huateáturan í jemin tǵ na'a rusén jíme'e.

21 Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, rí'i xu'u se'íjna jíme'e, sej si caí raná'amiche'en tí'itǵ ti na'a ti caí Dios pú'een.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti hua'apua

A'íjna ti ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti jín Dios taxe'eve'e

¹ Inee, i nej vástaa' pú'een, a'ij nu jetze yé muateujte'e, mú'ee mi pej hua'anáana' pú'een a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri, mú'ee ti Dios mua'antíhuau. Yee nu neajta huá'ateujte'e í á'ayaujmu'a í mej rá'astijre'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Ayee nu niyen jé'iyecan jín tejá'amuaxe'eve'e, majta miyen che'atá mena'a tejá'amuaxe'eve'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen tí'ijmu'a'aree í niuucari ti ayén ti'ayajna. ² Ayee tu te'íjna jín tejá'amuaxe'eve'e te'íjna jíme'e ti a'íjn niuucari ti ayén ti'ayajna, ayée pu téjmi jemi seijre'e, ajta ayén téjmi jemi seire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e.

³ Ché'e a'íjn Dios í tej rájya'upua, a'íjna jamuan í Jesús ti Ciriistu'u pú'een, a'íjna ti ajta yaujra'an pírici í Dios, ché'e a'íjn ayén rí'i tejamuata'acare'en, ajta jamuá'ancu'uvajxi'in, ajta jamuata'epua'ajte'en sej si siyen jé'iyecan jín rí'i tí'tiújcha'íi, sej si seajta huataújxe'eve'en sej seajta sej.

Tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej

⁴ Jé'ecan nu netémua'ave'e ne'íjna jíme'e nej niyen tiráamu'a'areeri'i mej seica í mej mú'etzi jetze ajtémecan miyen che'atá mena'a jé'iyecan jín miyen rí'i tí'tiújcha'íi a'ij ti titaata'aj a'íjna í tej rájya'upua.

⁵ Ajta íjii, mi pej hua'anáana' pú'een, ayée nu tí'tíj jín tí'imuahuvii. Canu jéjcuacan jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jíme'en ti Dios ayén a'íjna jín titaata'aj sino a'ij nu jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jíme'en ti jéjcuca imuá téjmi jemi raateájtuua tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej.

⁶ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e tej sej teajta sei jé'iyecan jín tira'ará'astijre'en a'ij ti a'íjn tí'ita'ajte'e, tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en. Ajta, a'íj pu a'íjn pú'een í ti jín titaata'aj. A'íj pu jín, a'íné ayée xu jéjcuca imuá tiráanamuajri'i tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée pu tíu'ujxe'eve'e sej nu'u siyen titehuáújxe'eve'en.

I mej tí'icuanamuan

⁷ Ayee pu a'íjna jín tíu'ujxe'eve'e sej siyen huárini, a'íné a'íjme í mej tíu'ucuanamujca, mu'uri mu'iití huatasejre huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua. A'í mú miyen avíltzi jín tí'ixaxa'a ti nu'u a'íjn Jesús ti ajta Ciriistu'u pú'een ayén nu'u caí tiu'uteújtevistaca'a. A'li mú a'íjn pú'een í mej tíu'ucuanamujca, í mej majta rájcha'íire'e í Ciriistu'u. ⁸ Rí'i xu'u mú'een, ti ij caí ayén amuáaruuren mi a'amua tzajta'a sej si caí yá'urieeni í sej jín tiu'umuáriej sino ti ij ayén na'íjmi'i tejamuáaci'iti í sej raamuá'iti í Dios jemi.

⁹ Ja'atí ti na'a ti ayén rici rusej a'ij ti tirájteuve, ajta ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti jín Ciriistu'u ayén titá'tiíiri'i, capu seijre'e í Dios jemi a'íjna í ja'ati.

Mí ajta, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'astijre'e a'íjna ti jín ayén titá'tiíiri'i, a'íj pu rájya'upua í Dios. Ayee pu che'atá na'a seijre'e a'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

10-11 Tí pua'a ja'atí mú'ejmi jemi mú a'uvé'eme'en tí caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari tí téjmi jemi raateájtuaa, caxu rateújte'e, caxu sea-jta ra'ancuré'evi'itijcicare'en a'u sej é'eche, a'iné ja'atí tí na'a tí ayén ra'ancuré'evi'itin, a'í pu jamuan ajta ayén rici tí a'ij pua'a 'een.

I tí nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

12 A'iné capu tí'iseicaj na'a í tí tiú'ujxe'eve'e í nej jín tejámuaatá'ixaate'en, sino tí'imul'íi, a'íj nu jín caí rax'íeve'e nej niyen tejámuaata'ítí'i a'íjna i yu'uxari jetze sino ayéé nu tí'ijchú'eve'e nej nesej u á'ume'en mú'ejmi jemi tej tí naíjmi'í taseíra tá'ara'ani, tej tí tiyen tenaími'í tihua'utá'ixaate'en tej tí nain jín huátatemua'ave'en.

13 Majta a'íime í mej yaújmua'ame'en pú'een, í mej jamuan e'etiújse'íri me'íjna á'ajuu í tí Dios ra'antíhua'u, a'í mú yé á'amuateujte'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'ijna í San Juan, í ti huaíca

Rí'i pu nu'u naa tí'ijxajtacaa'a a'ijna í Gayo

¹ Inee i nej vásta'a pú'een, yé nu muateaujte'e, mú'ee Gayo mi nej muaxe'eve'e. Jee xaa ne'u, tzáahuati'ira'a nu jín muaxe'eve'e.

² Ayeé nu tí'ijhuavii mú'eetzi jime'e, mi nej muaxe'eve'e, ti ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta cá' tí'ijcu'í'ine. Nee nu ramua'aree pej ri'éene'ecán jín seijre'e mua'a tzajta'a. ³ Jéihua nu huatántemua'ave ne'ijna jime'e mat'ij yé ra'áa seica í ta'ihuaamua'a, mat'ij miyen tinaatá'ixaa pej nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'i tí'ti'í'á'acha'íi, a'íné mú'ee pej xaa piyen rá'astijre'e pe'ijna ti ayén tí'ayajna.

Tí' nu'u hua'utévaire'en í ru'ihuaamua'a ti nu'u cá' huá'amuajte

⁴ A'íi pu a'ín pú'een ti huáp'i rí'i naa tinaatá'aca nej ni niyen tiráanamua mej miyen tzáahuati'ira'a jín rí'i tí'ti'ú'jcha'íi muá'aye'í í niyaujmua'a.

⁵⁻⁶ Mí nej muaxe'eve'e, x'í'epi'in pej ríci tíj na'a pej piyen tí'tí'j jín ti-hua'atéva'iri í ta'ihuaamua'a. Ajta jaítze'e pu x'í'epi'in jín seijre'e í Dios jemi ti pua'a piyen hua'utévaire'en pe'í'imej í pej cá' huá'amuajte a'íné a'íi mú miyen raataxájtaca'a huá'a jemi í mej yé tí'ú'jse'iri mú'eetzi jime'en pej nu'u piyen huá'axe'eve'e í a'axí'ej teite. Ayeé nu tí'imuahuvii patá'aj piyen tíhua'utévaire'en temua'a naa ti ij cá' tí'tí'j huá'aturaate'e mat'ij a'uc'í'ne a'íné ayéé pu tiraavíjte'e a'ijna jime'e mej miyen tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ A'í mú me'ijna jetze me'ecan u e'eráaci, majta camu tí'tí'j ancuré'a a'í'imej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. ⁸ A'íj pu jín ayén tíu'ujxe'eve'e tej tiyen temua'a naa tíhua'ancuré'evi'ítin, teajta hua'utévaire'en tí'tí'j jime'e í mej miyen ríci tej ti huá'a jamuan naíjmi'í tíu'umuári'en te'ijna jetze me'ecan ti ayén tí'ayajna.

Diótrefes pu nu'u a'ij pua'a tí'ti'ú'jcha'íi

⁹ Nu'uri tí'tí'j tíhua'uta'í'ti'iri'í a'í'imej í mej me'uun e'eti'ú'jse'iri. Mí ajta a'ín Diótrefes, ti huáp'i ra'aráanajche ti nain jín anti'ú'jmua'areere huá'a jemi, a'íi pu cá' ra'ancuré'aca'a a'ijna í niuucari. ¹⁰ A'íj nu jín, netí'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, nee nu niyen tejámuaatá'asin sej ra'utámua'aree a'ij ti a'ín ríci, ti ayén a'ij tí'inexa a'ijna jime'e í niuucari ti hua'ítzi pú'een. Ajta, capu a'íi na'a ayén tira'aráanajche ti ayén neruure, sino a'íi pu ajta cá' hua'ancuré'evi'ítijca í ta'ihuaamua'a.

Jee xaa, a'íi pu ajta ayén huá'íjmi a'í'imej í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej miyen tíhua'ancuré'evi'ítin. Ajta, a'ín Diótrefes, a'íi pu ayén tíhua'amuarite'e mej mí cá' ché'e me'uun e'eti'ú'jse'irihua'an.

Tí' nu'u rí'i tí'ti'ú'jcha'íi a'ij tí'tiraavíjte'e

¹¹ Mí nej muaxe'eve'e, capej piyen che'atá pena'a rijca tíj a'ijna ti a'ij pua'a tí'ti'ú'jcha'íi, sino patá'aj piyen che'atá pena'a rijca tíj ajta a'ín ti x'í'epi'in tí'ti'ú'jcha'íi. Ja'atí ti na'a ti x'í'epi'in ríci, a'íi pu Dios jetze ajtémecan. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a ríci, a'íi pu cá' ja'anáj raamuá'a í Dios.

Demetrio pu nu'u rí'i tí'ti'ú'jcha'íi

¹² Mí ajta, jíme'en a'íjna í Demetrio, naími'i mú miyen rí'i tí'ijxa. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna tí a'íin ayén tzáahuatí'ira'a jín tí'tiújcha'íi. Nee nu neajta niyen tiraataxájtave ne'íjna í Demetrio. Seajta mú'een, ayée xu siyen tí'ijmua'aree neetzi jíme'e nej jé'iyecan jín niyen tiraataxájtave.

I tí jín te'entipúa'ari

¹³ Netí'ij tí'imuyay'use'eca'a, ayée pu ca'aníjra'a tineetá'aca nej jeíhua timuaatá'ixaate'en. Mí neajta inee, canu niyen raataxá'íeve nej niyen timuaatayú'use'en i yu'uxari jetze. ¹⁴ Ayee nena'a éeni'ici'e tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan mú'ejmí jemi a'atanén tej tí naíjmi'i tíu'utaxáj temua'a naa.

¹⁵ Ché'e Dios mua'anpuá'ajte'en. A'í mú í ta'amiigustemua'a yé muateu-jte'e. Patá'aj mú'ee piyen neetzi jetze me'ecan hua'utateújte'en naíjmi'ica í ne'amiigustemua'a í mej me'uun a'uté'uu. Ayee pu'u xaa, nu'uri ra'antipua'ajte.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'ijna í San Judás

Judás pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í ti Dios hua'utajé

¹ Inee, i nej i'li Judás, nee nu seij pírici ti tí'ivaire'e a'ijna jemi í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nee nu neajta juutzeájra'an pú'een a'ijna í Jacobo. Ayeé nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi ti amuaatajé í Dios, a'ijna í tej teajta rájya'upua. A'íi pu ajta á'amuacha'íi a'ame ti ij ayén tejamuáaci'iti sej siyen seíre'e xá'aju'un jemin í Ciríistu'u. ² Ché'e ayén tejamuáaci'iti ti Dios, ayén amuá'ancu'uvajxi'in temua'a naa, ti 'ij ajta nain jín amua'anpuá'ajte'en sej si siyen huápi'i huaújxe'eve'en seij seajta seij.

Jíme'en a'ímej í mej hua'itzi jín tihuá'itíi (2 Pedro 2:1-17)

³ Ayeé pu'u, ne'ihuaamua'a mi nej já'amuaxe'eve'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen ne'ijna jín tejámuaata'íti'i ne'ijna jíme'e ti Dios tu'irátuaasin tetíj tena'a pua'amé tej tíyen rá'astijre'e. Mi ajta, ca'aníjra'a pu naatá'aca nej ni niyen ca'anéeri jín tejámuaatayú'use'en nej ni niyen tejamuáatáhuavii sej siyen tiu'utatése'en sej si seuj ra'ará'astijre'en se'ijna í niuucari ti seij na'a raateájtuaa huá'a jemi í ti Dios huateúra'ate.

⁴ Seica mú avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi. A'íi mú a'ín pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. Majta seicié pu ayén tihuá'amitiejte'e a'ijna í niuucari í tej jín ráamua'areeri'i ti huápua'a pu r'íi titaatá'a a'ijna ti tí'ita'ajje'e, a'ijna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ayeé pu tihuá'amitiejte'e ti nu'u a'ín tavástar'a ayén r'íi tihua'utá'a mej mi miyen ché'e mana'a a'ij pua'a titeetíjcha'íica a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Ayeé mú me'ijna jín huarín, a'íi mú majta mé rúujipua í tavástar'a. Ajta ayén tihuá'aci'iti a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a í mej jín rajpuáitzi muá'aju'un.

Jíme'en í ti Dios ajmí'i hua'uxíjte

⁵ Ayeé nu raxí'eve'e nej niyen amuaatá'an sej ra'utamua'aree ti a'ín tavástar'a xaa hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í rute'ítestemua'a. Aj pu'i á'iyen a'ín ayén hua'upuá'ajte a'ímej í mej caí ra'ará'astijre.

⁶ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta caí aráuraste me'ijna jíme'e í ti jín Dios hua'antíhuau, sino maraatéxieehuataca'a me'ijna jíme'e í mej jín títeté'u'upu'uca'a u ta japua a'u mej a'uté'eca'a mej mi pua'amecié tí'iti jín te'enteároute ti jaítze'e jín seijre'e. A'íj pu jín, Dios ayén hua'iteáana a'u ti a'utíca'a. A'u'u mú aiteánami'ihua muá'aju'un tíj na'a ti yú auca'it'í a'ame tíj na'a rusén jíme'e, ti i a'ín Dios ayén puáitzi hua'utá'an a'ijna xicáara'an tí'ij huá'axijte'en najmí'íca matíj mana'a pua'amé seijre'e.

⁷ Ayeé pu che'atá na'a Dios hua'uxíjte a'ímej í mej Sodoma é'echejca'a, majta í seica í mej Gomorra é'eme'ecantaca'a, majta seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. Ayeé mú huataúra'a a'íime mej mi huaújxana'acira'aten, mej mi majta seicié tí'ihuaújxana'acira'aten a'ij ti caí tiraavíjte'e, teáata'a jamuan í ruxí'ej teáata'a. Ayeé mú tiu'utasejíriti'ihuaca'a mej me'ín pú'een í mej miyen tirajpuáitzi muá'aju'un me'ijna jetze í taij ti caí ja'anáj á'amí'ini.

⁸ Majta a'íime í mej avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi, ayée mú che'atá mana'a me'ijna jetze tí'imua'atze yee mej ruxiéehua ruxána'acira'aten. A'íj mú jín a'ij pua'a raruure í rutevij. Majta miyen mé rúujipua ja'ati ti na'a ti

ti'iti jín antiújmua'aree. A'íí mú majta a'ij pua'a tihuá'axa a'íimej í mej ta japua e'esejre'e, í mej majta r'íí huápi'i naa seijre'e.

⁹ Mi ajta a'íin Miguel ti jeíhua ti'iti jín tíl'ivaire'e í ta japua, capu ayén huataúra'a ti ayén ca'anín jín ra'uxájte'en a'íjna í tiyaaru'u mat'íij tíl'itese'eca'a me'íjna jime'e a'ij mej ráaruuren í tévira'an a'íjna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxájte sino ayéé pu tiraata'ixaa t'íjín: “Ché'e a'íin tavástar'a'ua'ajtea'axi'in.”

¹⁰ Mi majta a'íime í teteca, ayéé mú ché'e mana'a a'ij pua'a tíl'ixaxa'a me'íjna jime'e ti'iti ti a'ij mej caí yaú'itie. Ajta ayéé mú me'íjna jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en me'íjna jime'e í mej rujímua'a a'ij tirájteuve, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tihuá'amitiejte'e. Ayee mú 'een mat'íj í ti'iti mej caí raayí'iti mej tiú'umua'ati. A'íj mú jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en.

¹¹ Cui'i xaa, Dios pu puajtzi hua'utá'asin a'íimej. Ayee mú che'atá mana'a a'ij pua'a titetiújcha'íí t'íj ajta a'íjna í Caín. Huápu'a'a mú miyen huataúra'a mej mi miyen jeíhua huápi'i raamuá'itin í puajtzi. Ayee mú che'atá mana'a t'íj huar'íj a'íjna í Balaam teecan ti jeíhua huápi'i auté'itze í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ehuaújpu'a'arixi'in t'íj ajta á'upua'areca'a a'íjna í Coré t'íij a'íin ca'anín jín raatéxieehuataca'a a'íjna ti jín antiújmua'areereca'a a'íjna í Moisés teecan.

¹² Set'íj sena'a e'etiújseire'en sej si naími'i tiú'ucua'ani se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en, a'íime mú a'ij pua'a ráij muá'aye'i. Ayee mu'u, camu a'ij mena'a tí'icua'a mú'ejmi jamuan, majta miyen tíl'isejre'e mú'ejmi jemi t'íj c'íixuri ti tí'icámejiri'i. A'íí mú rujímua'a mena'a tiú'ujmi'icuaaca, majta, camu tihuá'ami'icuaaca í seica. Ayee mú 'een t'íj jaitiri mej caí jetze v'íjvi'iyej sino eeca pu ráatisin. Ayee mú majta 'een t'íj ciyey ti caí taaca t'íij caí ché'e x'íjcata'a p'íí'irijca, ti pua'a ja'ati rá'ijcuta. Cu xiee hua'apua pu huatéehua nain jime'e.

¹³ Majta miyen 'een t'íj í jaj ti á'ujruuréjvee ca'anín jime'e, ti ajta jetzen aamíxcua'iri ájninei. Ajta a'íjna ti huá'a jetze airáninei a'íimej í teite, ayéé pu hua'utatévi'iraste'en. Majta mú miyen 'een t'íj xu'ura'ave í mej mauj á'ujjuhua'an a'u ti a'ut'íca'a. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'u ti jeíhua huápi'i a'ut'íca'a.

¹⁴ Ajta a'íin í Enóc, a'íjna ti aráhua'apua jetze ti'ite a'íime í mej Adán jetzen airáane, a'íí pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íimej jime'e t'íij ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan t'íjín: “Casí'í, xaasej, tavástar'a'a pu yé ve'ecánejsin huá'a jamuan í mej ravaire'e í ta japua, a'íime ti ajta huatéura'ate. ¹⁵ A'íí pu huá'axi'epi'íntari'íran naíjmi'íca, ajta a'íj pu jín huá'axijte'en naíjmi'íca í mej rájcha'íire'eca'a í Dios a'íjna jime'e í mej a'ij pua'a r'íjcaa ti caí ayén tiraav'íjte'e í Dios jemi. A'íí pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e mej miyen jeíhua huápi'i a'ij pua'a tíl'ixajtaca'a í Dios a'íime í mej auteájturaa í jemin mej mi caí miyen huárini a'ij ti tiraav'íjte'e í jemin.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Enóc.

¹⁶ A'íime í teite, a'íí mú a'íin pú'een í mej ti'iti jín runiúuste'e, í mej níniu'ucacu. Ayee mú ti'itíújcha'íí a'ij ti tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a. Ca'anín mú jín tíl'ixáata muá'aye'i mej mi me'íjna jín á'ujtzaahuat'e. Majta miyen r'íí tihuá'ajee í teite mej mi ti'iti jín hua'utému'a'itin.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'íimej í mej té'atzaahuat'e

¹⁷ Mi seajta mú'een, mi nej já'amua'axe'eve'e, set'á'aj ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan a'íime í ti hua'antúhuau í tavástar'a'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

18 Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén teja'uré'enejsin tijín: “A'ájna, tí'ij ari nain te'entipúa'arijme'en, a'íi mú huataseíjre'esin a'íime í mej tité'exieehuari'ira muá'aju'un, í mej miyen tí'tiújcha'íi muá'aju'un a'íj ti tihúa'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, tíj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi.” 19 A'íi mú a'íin pú'een í mej ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mí jál'ita'a a'utací'ica'an. A'íi mú rujámua'a mena'a a'íj tirájteu a'íj mej ríci. Camu a'atzu jetzen araujca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

20 Mí seajta mú'een, mí nej jál'amuaxe'eve'e, setá'aj ca'aníjra'a tiu'utá'an seíj seajta seíj, seíj si te'utáviiicua'í se'íjna jime'e seíj ra'ará'astijre'en se'íjna ti Dios ayén huateúra'ate. Setá'aj seajta araujca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, seíj si siyen huatéjniuuni í Dios jemi. 21 Setá'aj seuj ra'utámua'aree tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame ti a'íin Dios ayén jál'amuaxe'eve'e. Setá'aj seajta siyen rachú'eve'e se'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ti íj a'íin a'íjna jín amuá'ancu'uvajxi'ín a'íjna jime'e ti ayén tejámuaatá'asin seíj siyen jemin ruurican huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

22 Setá'aj seajta ca'aníjra'a hua'utá'an seica í mej caí rí'í té'atzaahuat'e. 23 Setá'aj seajta hua'irájtuaani seica, muári'eri jime'e. Ayee pu seíre'e a'ame. Cu xiee seíj hua'irájtuaani í taij jetze. Seajta seica, í ti tí'itzi'ini'ire'e jime'e, setá'aj huá'ancu'uvajxi'ín. Rí'í xu'u mú'een, a'íné jeíhua mú huápí'í xána'avisí'í seíre'e muá'aju'un a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I niuucari ti jín ra'antipúa'ajte'esin

24-25 Ajta a'íin í Dios ti seíj na'a pú'een, a'íi pu a'íin pú'een ti tu'irájtuaani. A'íi pu raay'ítí ti ca'aníjra'a amuaatá'an seíj si caí tí'ítí jín até'ítze'ara'an í jemin. A'íi pu ajta amuaatéhuiite'esin í jemin a'u ti rí'í huápí'í naa tí'iseijre'e. Mú'een xu caí tí'ítí a'aturácan jín se'uun huaté'en, seajta huápí'í xu huataújtemua'ave'esin. Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an, a'íné a'íi pu a'íjna jín tí'itéjvee a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée. A'íi pu ajta nain jín tí'íajta, ajta nain jín antiújmua'aree. A'íi pu ajta ayén téjmi japua huaniú a'íjna jime'e ti Ciríistu'u tu'irájtuaa tí'íj caí xi huataseíre'e í chaanaca tej japuan seijre'e. Tiché'e tiyen te'íjna jín rí'í tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

Í niuucari ti jíme'en raxa í Jesús ti a'ín tiraatasejrate a'íjna í Juan

I niuucari ti jín ra'utéjche

¹ Ayee nu ne'íjna jín tiu'utaxájta ne'íjna jime'e í niuucari í ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta jíme'en raxa í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. Dios pu ayén raatá'a ti a'ín Cirístu'u ajta hua'utasejrate'en a'ímej í mej ravaire'e mej mi ráamua'aree ti Dios ari ayén raaxí'epi'intare a'ij ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ajta a'ín Cirístu'u, ayée pu a'íjna jín hua'utá'ixa a'íjna jime'e ti seij a'uta'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e í júte'e ti ij ayén raatasejrate'en a'íjna í Juan.

² Nee nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

³ Ché'e rutémua'ave'e a'íjna í ja'ati ti ayén huá'anamuajriste'e a'íjna í niuucari ti Dios jemi a'uvé'emej. Miché'e majta rutémua'ave'e a'íme í mej niyen ranamua, majta miyen rá'astijre'e a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze, a'ine pu'uri tén teja'uré'enejsin.

Juan pu tihua'ayu'use'e a'ímej í mej e'etiújse'iri ta'aráhua'apua teyuu

⁴ Neajta inee, í nej i'i Juan, ayée nu tejá'amua'ayu'use'e mi sej se'uun e'etiújse'iri arahua'apuacié a'u ti huacá'a u Asia. Ché'e a'ín r'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna ti jécua imuá seijre'eca'a, ti ajta íjii seijre'e, ti ajta ayén auj seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén che'atá na'a amuáaruuren a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an ti a'uun é'eseijre'e a'u ti Dios á'ujca ipuari japua. A'í pu aráhua'apua jín tí'ivaire'e.

⁵ Ché'e ajta a'ín r'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. A'í pu caí ja'anáj tí'iti jín até'itzea'ara a'íjna jime'e ti ayén te'anxájta í Dios jetze me'ecan. A'ii pu ajta a'ín pú'een í ti amuacá' a'itá'ara huá'a tzajta'a a'ímej í mi'ichite. A'ii pu ajta a'ín pú'een ti tihua'ajjte'e naíjmi'ica í mej títetate'í iyen chaanaca japua. A'í pu taxe'eve'e, ajta ruxure'e jín tacá'íjxi í tej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁶ A'í pu ajta ayén taatá'a tej ti jamuan tiu'uta'ajta, ajta tej ti teajta raatévaire'en te'íjna í Diojra'an, í ti ajta rájya'upua í Cirístu'u. Tiché'e tiyen r'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jime'e. Ché'e a'ín ajta nain jín tiu'uta'ajta, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁷ Casi'i, xaasej, a'í pu jaitiri jetze yé ve'ecánejsin. Naími'i mú rasejran matj mena'a mej raajé'ica. Majta naími'i í huá'ateitestemua'a, matj mena'a pua'amé iyen seijre'e í chaanaca japua, a'í mú ruyéinen me'íjna jime'e mej huataúxieemiste'esin mat'íj raasej.

⁸ Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástara'a, ti ajta Dios pú'een ti seijre'e, ti ajta jécua imuá seijre'eca'a, ajta ti seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ayen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í ta'amua'jca, neajta, í netu'uve'eteajti."

Juan pu raasej í Cirístu'u

⁹ Mi neajta inee, í nej i'i Juan, í nej á'amua'ihuaara'a pú'een, ayée nu che'atá nena'a a'amua jamuan rajpuaíjtzí ne'íjna jime'e nej Cirístu'u jetze ajtémecan. Naími'i tu tiu'uta'ajta Cirístu'u jamuan. Teajta naími'i tu

tiyen té'eviiuca'a'i. A'uu nu á'ucatií a'ujna jaata'a ti e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Patmos. A'uu nu aiteánami'ihuaca'a ne'ájna jime'e nej tíhua'utá'ixaa ne'ájna jime'e í niuucari ti jín raxa í Dios, ti ajta a'ájna jín raxa a'íj ti huaríj a'ájna í Jesús.

¹⁰ Tí'íj ari a'ájna píti'irijcaa matí'íj rana'amiche í tavástará'a, a'ín xiéjnu'ucare'ara'an í Dios ayén rájve neetzi jemi. Netí'íj ni niyen ráanamujri'í u nehuárita'a ti ja'ati ca'anín jín naatajé. Ayee pu namuajre'eca'a t'íj ti pua'a ja'ati ucáajijhua trompeeta jetze.

¹¹ Ayen tijín:

—Patá'aj hui ra'utéeyu'uxa í yu'uxari jetze a'íj pej tí'iseij. Pajta hua'uta'íti huá'a jemi í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í Dios jemi, a'uun ti huacá'a u Asia. Tíj na'a a'ujna u Éfeso, ajta a'ujna u Esmirna, ajta a'ujna u Pérgamo, ajta a'ujna u Tiatira, ajta a'ujna u Sardis, ajta a'ujna u Filadelfia, ajta a'ujna u Laodicea.

¹² Netí'íj ni pí a'uré'eve nej ni raasej ne'ájna í ja'ati ti neje'ejeeveca'a. Netí'íj niyen huaríj, ayée nu éeni'íci'e tiu'uséij tí'íti ti japuan antitátzajmee, oro ti jín taavíjhuaca'a. Ayee pu pua'amé ará'aseca'a aráhuapua í cantiira'a.

¹³ Ajta, a'úu pu já'ita'a a'ájna ti japuan antitátzajmee, seij pu a'uun huatéveca'a ti ayén seijre'eca'a t'íj tevi. Ayee pu éene'e te'ucávijjcaa cáxuri jime'e ti títi'íj, ajta puasi pu jín avé'ejí'ici'ihuaca'a ti oro jín taavíjhua.

¹⁴ Cuaiínara'an pu huíjmu'ucca, ajta cuaiínavi'ican pu cácipuaca'a. Ayee pu seijre'eca'a t'íj cáne'a muxaj ti cuaiína, ti ajta seijre'e t'íj í seeri. Jé'ecan pu ajta ayén seijre'eca'a í jí'iseáara'an jetze t'íj tajj ti á'ataa.

¹⁵ Ajta, ayée pu seijre'eca'a í íicájra'an jetze t'íj tí'íti ti cámeijri'ihua, ti mesti. Naa pu tí'itemastájye'icaa t'íj cobre mej án yá'uxire í tajj tzajta'a. Ajta, tí'íj a'ín tí'ixatjaca'a, ayée pu namuajre'eca'a t'íj játe'ana ti sihuájna ti huatámi'yeca'a.

¹⁶ A'íj pu ruri'irínta'a ru'ité'a'aca'a í rumuájca'a jetze, í xu'ura'ave í mej aráhuapua ará'ase. Ajta a'ín í niuucari ti jetzen ajnineica'a, ayée pu seijre'eca'a t'íj chun ti ruxí'ejta'a tejamámijme. Ajta ayée pu té'ataaca'a í ru jetze t'íj í xicaj ti nain jín airáxi'ixire.

¹⁷ Jáme'en nu'u raasej, aj nu ni e'erájve a'u ti e'era'íicajme. Cu xíee nej cu huámi'ini. Mi ajta a'ín, ruri'irínta'a jín í rumuájca'a na'ajtamuáriej. Ayee pu tinaatá'ixaa tijín:

—Capej hui tí'tizíine'e. Nee nu ne'ín pú'een í nej amuájca, ajta nej uvé'eteajti.

¹⁸ Nee nu ne'ín pú'een í nej í'irúuri. Nee nu huam'í. Mi neajta, íjii, neajtahua'a nu í'irúuri t'íj na'a rusén jime'e. Neajta nu ne'ájna jín antínmuá'aree nej ni raaxí'epi'íntare'en mej huácuí'ini na'ari mej ruuri muá'ara'ani, neajta nej ni hua'íteáana a'ujna a'u mej é'ecuí'ini na'ari nej hua'irájtuana ne'újna.

¹⁹ Me'ecuí xaa, patá'aj pe'ájna autéeyu'uxa í pej peri raasej, í tí'íjii seijre'e, ajta í tí'íj auj seijre'e, ajta tí'íj auj ayén teja'uré'enejsin.

²⁰ A'íjmej jime'e í xu'ura'ave í mej aráhuapua ará'ase í pej hua'usej í nej hua'ité'a'acaa nerí'irínta'a pújme'en í nemuájca'a jetze, ajta a'ájna í tí'íj aráhuapua ti japuan antitátzajmee, ayée nu'uri timuaatá'ixaaate'esin matíj mena'a pua'amé rú'avaataca'a mú'etzi jemi. Me'ájna í xu'ura'ave í mej aráhuapua ará'ase, a'ii mú' a'ín pú'een í mej me'ájna jín antiújmuá'aree mej mi huá'ucha'íin í mej e'etiújse'iri huá'a teyuja'a. Ajta, í tí'íj aráhuapua ti japuan antitátzajmee, a'ii mú' me'ín pú'een í teite í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í mej rana'amiche í Dios.

2

I niuucari ti tihuá'ayu'use'e í ta'aráhua'apua teyuu: A'ñme í mej Éfeso e'etiújse'iri

1 "Patá'aj piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Éfeso ti jíme'en yee: "Ayeé pu ti'ixa a'íjna í ti hua'íté'a'acaa rurí'irínta'a a'ímej í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayeé pu ti'ixa a'íjna ti huá'a tzajta'a án é'eye'ive í ti oro jín taavíjhua, ti ajta antitátzajmee.

2 "Nee nu hui niyen tí'ijmua'aree a'ij sej titetiújcha'íi, sej seajta temua'a naa té'eviicua'í. Seajta mú'een, caxu hua'ancuré'evi'ítici a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi sino ayéé xu seri huá'umua'areeri'í a'ímej í miyen rusejrataca'a mej nu'u a'íin pú'een í ti Dios hua'antíhuau; mej nu'u tiu'utévaire'en tavástara'a jetze me'ecan. Mi majta a'ñme, camu a'íin pú'een. Ayeé mu'u ruhuá'itaca'a.

3 "Nee nu niyen tí'ijmua'aree sej raayí'iti sej te'utáviicua'í nain jime'e. Mú'een xu seajta rajpuaíjtzi xa'aye'í. Seajta mú'een, caxu raatéxieehuataca'a sej na'ará'astijre'e.

4 "Mí neajta inee, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e í sej jín auteájturaa in-eetzi jemi. Xu'uri raatéxieehuataca'a sej siyen nexí'eve'e set'íj amuacáí tí'inexe'eve'eca'a.

5 "Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij sej éeni'icí'e mé núurie. Setá'aj siyen seicíe tiú'umua'ati sej si siyen che'atá r'íi titetiújcha'íi set'íj amuacáí ríjcaa. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu ne'uun mú'ejmi jemi e'etanéjsin nej ni amua'ari'í a'íjna í ti antitátzajmee í ti ajta mú'ejmi jemi seijre'e. Ayeé nu xaa rini ti pua'a secaí seicíe tiú'umua'ati.

6 "Mí seajta mú'een, xí'epi'ín xu rici a'íjna jime'e ti caí a'atzu amua'aráanajche a'ij mej ye'í rici a'ñme í mej miyen hua'atamuá'amua tijín: í mej ca'anéeri jín tí'ajjta. Ayeé pu che'atá caí tina'aráanajche ineetzi.

7 "Ajta a'íin í ti huiteájnamua, ché'e a'íin r'íi tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna jime'e a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'ítin, ayéé nu raatá'asin ti a'íin ja'ati ayén ráacua'ani a'íjna jetze í ti seijre'e í ciyej ti jín í'irúuri á'ara'ani, a'íjna í ciyej í ti a'uun e'etávee a'u mej a'utaújtemua'ave'en jemin í Dios."

I mej Esmirna e'etiújse'iri

8 "Patá'aj pajta piyen tiraata'ít'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Esmirna ti jíme'en yee: "Ayeé pu ti'ixa a'íjna í ti a'íin pú'een í ta'amua'ajca, ajta í ti a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti, a'íjna í ti huam'í, ti ajta ajtahua'a huatarúj.

9 "Nee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín rajpuaíjtzi, seajta mú'een, secaí a'ij tí'ijviicua'í. Mí seajta mú'een, neetzi jemi xu chíjteaani pú'een temua'a jéihua. Nee nu neajta ramua'aree mej jéihua huáp'íi tí'íhua'itaca a'ñme í mej miyen rusejrataca mej nu'u me'íjna jetze ajtém'e'ecan í Israél. Mí ajta, capu ayén tí'ayajna sino a'íi mú' jemin e'etiújse'iri í Satanás.

10 "Caxu rázi'ine'e í sej rajpuaíltzi xá'aju'un. Casi'í, a'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu a'uun amua'utéuaasin seica jamuan a'u mej titejé'enaamuaca. Ayeé pu a'íjna jín á'amuaruuren mej mí amuaatésej ti pua'a siyen tiná'astijre'e nusu secaí. Ayeé xu pua'an xicaj rajpuaíltzi xá'aju'un a'achú cumu tamuáamuata'a xicaj. Tí pua'a siyen nain jín te'utáviicua'í ineetzi jemi, seajta caí a'ij sena'a ti pua'a

miyen amuaacui'ini, nee nu ne'ájna amuaatá'asin ne'ájna í curuun í sej jín í'irúuri xá'aju'un tǐj na'a rusén jime'e.

11 “Ajta a'áin í ti huiteájnámua, ché'e a'áin rí'i tiráanamua a'íj ti a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'áimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'ájna í ja'ati ti tiu'umuá'itín, capu a'atzu raci'iti ti a'áin ayén che'atá rajpuaaítzi á'ara'ani matǐj a'áime í mej yá'ujisin í ruxéjniu'uca í ti auj ruurica'a.”

I mej Pérgamo e'etiújse'iri

12 'Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'li pe'ájna í ti a'ájna jín antiújmu'aree ti huá'acha'íi a'áimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Pérgamo ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'ájna í ti ru'itéechui í chun í ti rux'íejta'a tejcámímijme.

13 “Nee nu hui ramua'aree a'u sej a'uchéjme, a'ujna a'u ti tejé'ajta a'ájna í Satanás. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ná'astijre'e ineetzi. Caxu raatéxieehuataca'a se ná'atzaahuatate ineetzi se'ájna xicáara'a ti jetzen seire'eca'a a'ájna í Antipas teecan, a'ájna ti ayén huataújseijrataca'a ti a'áin neetzi jetze me'ecan tí'ivaire'eca'a. Capu ti'iti jín auteájturaa ineetzi jemi a'ájna í ja'ati. Mi majta, a'áí mú raajé'ica mú'ejmi tzajta'a, me'újna a'u ti tejé'ajta a'ájna í Satanás.

14 “Mi seajta mú'een, ti'iti xu jín auteájturaa ineetzi jemi. A'uú mú'éeseijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen tirá'astijre'e me'ájna í niuucari í mej jín miyen che'atá tihuá'amua'ate tǐj ajta a'áin Balaam teecan tiraamuá'ate a'ájna í Balac teecan ti ayén hua'ítzi jín hua'utémua'itín a'áimej í mej Israél jetze ajtéme'ecantaca'a, mej mi miyen ráacua'ani me'ájna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'áimej jemi í mej caí dios pú'een, ajta mej tiú'uxana'acire'e.

15 “Ayee mú che'atá mena'a seijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen majta rá'astijre'e í hua'aye'ira a'áimej í mej ca'anéeri jín tí'ajta, í mej jee nicolaitas. Mi seajta mú'een, ayée xu seuj hua'atá'aca mej me'uun é'eseijre'e.

16 “A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seicié tiú'umua'ati. Na'ari secai siyen huárini, nee nu mú'ejmi jemi e'etanéjsin, nej ni hua'uténe'usi'ite'en a'áimej a'ájna jime'e nej niyen tiu'uta'aíjta sej ca'anéeri jín hua'utamua'rite'en.

17 “Ajta a'áin ti huiteájnámua, ché'e a'áin temua'a naa tiráanamua a'íj ti a'áin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'áimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta a'áin í ti tiu'umuá'itín, ayée nu raatapuaíjve'esin a'ájna í cua'ira ti júte'e é'aviitzi'li. Neajta nu tetej raatátistejsin ti cuaínara'a. Ajta a'ájna jetze í tetej, jéjcuacan jín pu té'eyu'usi'li a'íj ti ari ántehuaa a'ájna í ja'ati. Ajta capu mé'e ja'ati ayén ramua'aree a'íj ti té'eyu'usi'li sino a'áí pu'u í ja'ati ramua'aree í nej raatátistejsin ne'ájna í tetej.”

I mej Tiatira e'etiújse'iri

18 'Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'li pe'ájna í ti a'ájna jín antiújmu'aree ti huá'acha'íi a'áimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Tiatira ti jíme'en yee: “Ayee pu yee ti'ixa a'ájna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti ajta ayén éene'en aj j'isijmee tǐj tajj ti atújmemme, ti ajta ayén éene'en tí'ícajme tǐj cobre ti'iti í mej tiracámejri'li.

19 “Nee nu ramua'aree a'íj sej titetiújcha'íi. Mú'een xu hui siyen ruxe'eve'e sej seajta sej. Seajta, siyen rux'íevi'ira'a jín tí'ivaire'u. Seajta té'eviicua'í temua'a naa. Seajta íjji, jaítze'e xu r'íi titetiújcha'íi secai sejm'íi.

20 “Mi ajta, a'áí pu caí na'aráanajche a'íj sej rici. Mú'een xu ratá'aca ti a'áin 'íta'a ayén a'utéveeca mú'ejmi jemi, a'ájna í 'íta'a ti ayén ántehuaa tǐjín Jezabel.

Ayee pu ruseijrata ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mi ajta, capu a'ñn pú'een a'íné a'íi pu ayén hua'itzi jín tihuá'amua'ate mej mi tí'huaújxana'acira'aten mej mi majta miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ívajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een.

21 “Nu'uri á'atee nej raatá'a ti seicié tiú'umua'ati. Mi ajta a'ñn, capu a'atzu á'ujca'ane ti ayén seicié huárini a'íjna jime'e ti tí'ixana'acire'e.

22 “Me'ecui xaa, ayée nu án ye'erájsin utaatzi japua a'u mej é'ecu'ucutzu í mej tí'icucui'í. Majta a'íime í mej jemin tí'ixana'acire'en, ayée nu jeihua huápi'í puajtzi hua'utá'asin ti pua'a mecaí raatéxieehuata mej miyen a'ij pua'a ríci tíj ajta a'íjna.

23 “Neajta nu huá'acui'ini ne'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í 'íita'a. Majta naími'í, a'achú mej pua'amé e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íi mú ramua'aréeren nej ne'ín pú'een í ti rú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e seíj í rumua'atzíra'a jetze, ajta a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a. Neajta, ayée nu amuaatá'asin seíj neajta seíj a'ij ti ayén tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij ti seíj tí'itíújcha'íica'a.

24-25 “Sej seajta mú'een, mi seica, mi sej se'uun Tiatira é'eche, mi sej seajta caí siyen tirá'astijre'e se'íjna í niuucari ti hua'itzi pú'een, caxu se'íjna rí'iree í mej jee jeihua huápi'í ruxe'eve'e í Satanás jemi. A'íj nu jín, canu máa a'ij tí'itíj jín tejá'amua'íjcate'e sino setá'aj siyen huárini sej seuj rá'astijre'e a'ij sej seri tíraar'íire. Setá'aj siyen huárini asta nena'a caí neajtahua'a yé uvé'enen.

26 “Ajta a'ñn ti tiu'umuá'itin, ti ajta ayén che'atá na'a rí'í tí'itíújcha'íi netíj inee, ajta na'a caí nain te'entipúa'are, nee nu ne'íjna jín tí'ira'íjcate'en ti ij a'ñn tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua a'uchéjme.

27 “Ca'anéeri pu jín tíhua'a'aíite'e a'ame. Ayee pu che'atá na'a tíhua'antipúa'ájte'esin a'ímej í mej rájcha'íire'e tíj ja'ati ayén tíraatéaaraxi'in í xa'ari ti xarij jín taavíjhua. Ayee nu che'atá nena'a tí'iti jín tí'ira'íjcate'en tíj ajta a'ñn niyá'upua ayén tí'iti jín tínaa'íjca.

28 “Neajta niyen huateáturan í jemin ti ij a'ñn ayén tátzave'e á'ara'ani tíj a'íjna í xu'ura'ave ti a'íjninei tapuá'arijme'eca.

29 “Ajta a'ñn ti huíteájnamua, ch'é'e a'ñn ja'ati temua'a naa tíraanamua a'ij ti a'ñn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

3

I mej Sardis e'etiújse'iri

1 'Patá'aj piyen tiraata'ítí'í pe'íjna ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Sardis ti jime'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna ti jemin seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti arahua'apuáca jín tí'imuarí'e. Nee nu neajta ru'ité'aa í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín tí'imuarí'e. Ayee mú tí'ixaxa'a sej nu'u ruuri se'íjna jime'e sej jeihua tí'imuarí'e. Mi seajta mú'een, neetzi jemi xu siyen mi'íchi.

2 “Setá'aj atanéjne'ere, setá'aj seajta r'í'í ráaruuren se'íjna ti auj mú'ejmi jemi seijre'e, ti ajta arí tímua'a mi'íni, a'íné ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi sej caí tí'itíj jín araúraste í Dios jemi.

3 “Setá'aj siyen ra'utámua'aree í sej ra'ancuré'a, í sej seajta ráanamujri'í. Setá'aj se'íjna jín araúrasten, seajta seicié tiú'umua'ati. Tí pua'a secaí siyen

atanéjne'ere, nee nu mú a'uvé'emé'e na'ame mú'ejmi jemi tǵ nahua'ari. Sea-
jta mú'een, caxu ramua'aréeren a'atzaj nej pua'a ne'uun e'etanéjsin mú'ejmi
jemi.

4 “Mi majta, seica mú mú'ejmi jemi seijre'e í mej caí miyen ti'iti jín
tite'á'atura í ru jetze. A'íí mú á'ujuhua'ane'e muá'aju'u ineetzi jamuan,
majta á'ujuhua'ane'e muá'aju'u mej cuaiínavi'in tiu'uchén, a'iné ayée pu
tíhua'uvjíte'e a'ímej.

5 “A'íjna í ti tí'imua'ítin, ayée pu hui'éene'e tí'íteché'e a'ame cuaiínavi'ican.
Neajta inee, canu ra'uré'uuna í ti jín ántehuaa í yu'uxari jetze í mej jetzen
á'ayu'usi'i a'ímej í mej rusén jín huateáturaasin í Dios jemi, sino nee nu neajta
niyen tiraataxájta í ti jín ántehuaa jemin í niyá'upua, neajta huá'a jemi í mej
jemin tí'ivaire'e í niyá'upua.

6 “Ajta a'íin í ti huíteájnamua, ché'e a'íin ja'ati temua'a tiráanamua a'ij ti
tíhua'a'íxaate'e í xíéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ímej í mej e'etíújse'iri jemin í
Dios.”

Í mej Filadelfia e'etíújse'iri

7 Patá'aj pajta tiraata'ítí'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íí
a'ímej í mej me'uun e'etíújse'iri u Filadelfia ti jíme'en yee: “Patá'aj piyen
ti jíme'en yee, ayée pu tí'ixa a'íjna í Dios í ti r'íí tirájcha'íí, a'íjna í ti ajta
tzáahuati'íra'a jín tí'ixaxa'a. A'íí pu yee ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti
hua'atá'aca mej mi me'uun a'uteárute a'u ti e'irájca a'íjna í ti jetzen huanéj
í David teecan. Tí pua'a a'íin te'antácuuna, capu rí'írí ti ja'ati te'íteáanan. Ajta,
í pua'a a'íin te'íteáanan, capu ajta rí'írí ti ja'ati te'antácuuna.

8 “Nee nu ramua'aree a'ij sej ríci. Casí'i, xaase'j. Nu'uri niyen amuaatá'a
sej si siyen ruxiéehua se'uun a'uteárute. Ajta, capu rí'írí ti ja'ati amuaatá'íjmi.
Nee nu ramua'aree ti caí jeíhua amú'uca'anistí'i. Mi seajta mú'een, seúche'e
xu ra'ará'astijre'e a'ij nej tejamuá'ixaa. Caxu seajta nexiéehua.

9 “Me'ecuí xaa, ayée nu huá'aruuren ne'ímej í mej miyen rusejrata mej
nu'u Israél jetze ajtémecan. Camu xaa ne'u a'íjna jetze ajtémecan sino
metí'ihua'ítaca mu'u. A'íí mú jemin e'etíújse'iri í Satanás. Ayee nu ca'anéri
jín huá'aruuren mej mi mú a'uvé'uju'un mej tíunutaxí'in mú'ejmi jemi mej
mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

10 “A'iné mú'een xu siyen ra'ará'astijre'e a'ij nej neri tejámuaa'íjca, sej
siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i netíj neajta inee te'utáviicua'iri'í, ayée
nu r'íí tejá'amuacha'íí ti ij caí ayén tejamuáací'ti a'ájna mej jetzen miyen
á'aviicua'ire'e muá'aju'u, a'íjna xicáara'a tí'íj ayén teja'uré'enejsin tí'íj huá'a
japua rájveti najmí'íca í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua. Mí'i mú
a'uvé'uju'un mej tíunutaxí'in mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej
já'amuaxe'eve'e.

11 “Mu nu e'icáame inee ca'anacan. Rí'í xu'u, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'í
tirájcha'íí xá'ara'ani í sej seri tí'íjcha'íí í Dios jemi. Caxu raatá'acare'en ti ja'ati
á'amuanahua'ira í curuun í sej seri raatéemua'íti.

12 “Ajta a'íin ti tiu'umuá'ítin, ayée nu tí'ítij jín tiraata'íjcate'esin tí'íj tí'ítevé'e
a'ame u téyujra'an í neDioj. A'íí pu a'uun a'uracaíi a'ame tíj na'a rusén jíme'e.
Neajta nu ra'acáchajta ne'íjna jetze í ti jín ántehuaa í neDioj, neajta í ti jín
téja'arájtehuaa chajta'ara'an í neDioj, a'ujna u Jerusalén í ti jécua, í ti ajta
a'uun e'icaanej u ta japua a'u ti é'eseijre'e í neDioj. Neajta nu niyen jetzen
ra'acáchajta í nej jécuaan jín ántehuaa.

13 “Ajta a'ñin ja'ati ti huiteájnámua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

Í mej Laodicea e'etiújse'iri

14 Patá'aj pajta piyen tiraata'ítiti pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'ii a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Laodicea. Piyen ti jíme'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna ti ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a tijín: Ayen tí'ayajna, a'íjna ti ajta tzáahuati'ira'a jín a'ij tí'ixa Dios jime'e. Ajta capu ayén tí'ihua'itaca. A'íi pu ajta a'ñin pú'een í ti Dios jamuan tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e íjii.

15 “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'ii. Caxu a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'iti ineetzi. Caxu seajta ca'anéeri jín naatamuári, sino chá'ana'a xu'u siyen titetiújcha'ii. Ayee pu tina'aránanajche sej a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'itin na'ari ca'anéeri jín sej naatamuárite'en.

16 “Ayee xu tí'ivaire'e tíj jaj ti cáj na'a tí'ipisti. Caxu siyen tí'ivaire'e tíj jaj ti jéihua písti nusu ti jéihua cimujra. A'íj nu jín niyen á'amuaruuren tíj ja'ati ti ayén jaj a'íjtiztee ti cáj x'epi'ñin rá'amencate'e. Nee nu ca'anéeri jín mé amúhual'axijsin.

17 “Ayee xu tí'ixaxa'a yee sej seri chíjteaani sej pú'een, ti yee jéihua huápi'i r'íi tejamuáavaa, ti yee cáj tí'iti tejamuá'aturaate'e. Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ijmua'aree sej xána'avisil'i, seajta siyen a'ij pua'a huá'aseijrate'e huá'a jemi í teite. Mú'een xu xaa ca' a'ij tí'ijviicua'i, seajta aracúcu'unijmee, seajta siyen muámua'avijmé'e.

18 “A'íj nu jín, niyen tejá'amuahavii sej si neetzi jemi ráananan se'íjna í oro ti taij jetze rutá'ahuaca sej si siyen huateújchijteaanita. Setá'aj siyen neetzi jemi ráananan í cáixuri ti naa tí'icuaína sej si se'íjna jín ucaújchejte'axi'in ti ij cáj ayén seijre'e í sej jín tí'itevi'ira'a se'íjna jime'e sej muámua'avijmé'e. Setá'aj seajta neetzi jemi ráananan se'íjna í tí'iti í sej araujhuaate'en í rují'i jetze tí'ij rí'iríistan sej tí'iti huasej.

19 “Ayee nu hua'ajteá'axi'lica'a, neajta pua'íjti hua'atá'aca a'ímej í nej huá'axe'eve'e. A'íj pu jín, setá'aj seicié tiú'umua'ati, seajta a'ujca'anéecan jín na'ará'astijre'en.

20 “Me'ecuí xaa, nee nu a'itéjvee tá'apueerta, nete'ejteáatu'axa. Ti pua'a ja'ati ayén náanamua nej rájee, ti pua'a a'ñin ajta tina'antácuune'en, aj nu ni jemin uteáruti tej ti naími'i tiú'ucua'ani tajímua'a.

21 “Ajta a'ñin í ti tiu'umuá'itin, ayé nu raatá'asin ti ne jamuan a'ujyejxi'in a'u nej tejé'ajta a'iné ayé pu tináaruu ineetzi. Netí'ij tiu'utéemua'iti, aj nu ni án niyá'upua jamuan a'ujyejxi a'u ti a'ñin tejé'ajta.

22 “Ajta a'ñin í ja'ati ti huiteájnámua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

4

A'íi mú raná'amiche'e u ta japua

1 Tí'ij raatapuá'ajtaaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj nu ni niyen éeni'ici'e tiu'uséj. Sej nu huasej í puéerta ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Ajta a'ñin í nej amua-caícan ráanamujri'i, ajtahua'a pu tí'ine'ixaate'eca'a. Ayee pu namujre'eca'a tíj ja'ati ti ucáajjhua trompeeta jetze. Ayen tijín:

—Yen vejnéechi nej ni timuaatasejrate'en a'ij ti tiú'ujxe've'e ti ayén teja'uré'enen méjca'i huáye.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu neetzi jemi ru'uté'aa. Ayee nu éene'en tiu'uséj cumu a'u ti ipuari a'utéjvee u ta japua. Ajta a'íjna japua í ipuari, ja'ati pu jetzen acájca.

³ Ajta a'ín ti jetzen acájca, ayée pu naa éene'en ti'itéechen. Ayee pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ti pa'u í tetej, ajta ti teúmua ajta í ti ranaxca. Ajta ayén seijre'eca'a tíj í seij í tetej í ti pa'u ti ajta naa tí'imesti. Cu'uxaí pu ajta atavíjca'a a'u ti a'utéveeca'a í ipuari. Ayee pu rú'aaravi'i seijre'eca'a tíj a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tíjn esmeralda.

⁴ Ajta, seica í ipuari atavéejme'ecaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í ipuari. Seité japon muáacua pu ará'aseca'a a'íjna í ipuari. Majta me'ín í vaujsi, a'í mú acaté'etejme'ecaa jetzen í seica í ipuari. Majta miyen seité japon muáacua ará'aseca'a a'íme í vaujsi. Majta cuaiínavi'in mú tí'itéchejca'a, majta curuun te'utearújte'emé'e ti oro jín taavíjhuaca'a.

⁵ A'íjna seij japua í ipuari miyen témaxcava'ara'a, majta téniiuca'a. Ajta, án ti e'evé'evee í ipuari, tatzari pu a'atátime'ecaa ti ayén pu'a'amé aráhua'apua. Ajta a'ín í tatzari, a'í pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti aráhua'apua jín tí'imuari'e.

⁶ Ajta a'ujna a'u ti e'evé'evee, ayée pu éene'e huámuan á chuaata'a a'íjna jime'e ti naa tí'imesti, ti ajta tí'itatjaz. Ayee pu seijre'eca'a tíj a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tíjn cristal.

Majta a'íme í mej muáacua ará'ase í mej ruuri, a'úu mú uhua'ú'upu'ujme'ecaa tíj na'a tí'ipua'amé í ipuari. Tí'ij pí na'a mú tí'iseij, nain japua, tíj na'a júte'imua, ajta íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ín í ti seíti, ayée pu araseijre'e tíj muajye. Ajta í ti hua'apua, ayée pu te'ecánee tíj teáata'a, ajta a'ín í ti muáacua, ayée pu seijre'eca'a tíj cua'íra'ave ti rá'ara'íve.

⁸ Majta a'íme í mej muáacua, í mej majta i'i ruuri, a'í mú arajsevica ajtá'anájme. Tí'ij pí na'a mú tí'iseij nainjapua tíj na'a júte'imua, majta íiyen chaanaca japua. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'í mú jemin tí'ichuíicaca'a í Dios. Camu ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen tí'ichuíica tíjn:

R'í'í pu tí'iseijre'e, temua'a pu urar'í'ene'acan jín seijre'e,
x'í'epi'ín pu een seijre'e tíj na'a rusén jime'e í tavástar'a,
a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree,

a'íjna í ti rusej seijre'eca'a, ti ajta seijre'e íjii,
ti ajta seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Majta miyen r'í'í tiratá'aca, majta raná'amiche'e, a'í mú majta tí'ijteujtzi'ire'e muá'aye'í me'íjna ti a'ín ipuari jetze acájca, ti ajta ruuri tíj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Matíj mena'a miyen rici í mej muáacua, í mej majta ruuri, a'í mú majta miyen rici a'íme í mej vaujsi í mej seité japon muáacua ará'ase. A'í mú aicaútuuxíjsin me'íjna jemi í ti ipuari jetze acájca, mej mi raateánajche me'íjna ti i'i ruuri tíj na'a rusén jime'e, majta raatátúire'esin í jemin í tiu'ujcúrun. Majta miyen tí'ichuíica tíjn:

¹¹ Ayee pu timuaavíjte'e mú'etzi,

mí pej tavástar'a pú'een, mí pej pajta i'i Dios.

Tej ti tuyen r'í'í timuaatá'an,

tej ti tiyen muaná'amiche'en.

Pej pi nain jín anti'amua'aréere,
a'iné mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a,
nain í ti seijre'e íjii.

Ayee mú 'een jín huatasejre me'íjna jime'e pej piyen tira'utéeca'ane
á'axe'eví'ira'a jime'e.

A'íj mú jín miyen huátaavijhuaca'a.

5

I ti jír'i ti jetzen té'eyu'usi'i, ajta í Cáne'a

¹ Netí'ij ní ayén éene'en tiu'uséij, ti a'íjna í ti acájca í ipuari jetze,
ruri'írínta'a pu ru'ítépijcaa í yu'uxari í ti ruxí'ejta'a té'esiimua'ihuaca'a, ajta,
á'avi'ítí'ihuaca'a arahua'apuáca jime'e í xijca.

² Neajta ja'ati huasej ti júte'e tí'ivaire'e. A'íjna í ja'ati jé'ecan pu huápi'i
uráca'anée. Ca'anín pu jín tiu'utáhuau. Ayee pu tijín:

—¿A'ataani ayén huataúci'ípua ti a'ín ra'a'jsiújtza'anaxi'ín í ti jín
á'avi'ítí'ihuajmee, ajta í ti raatáxijta í yu'uxari? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³ Tí'iquí ayén te'írá'raa. Tíj na'a a'ujna já'ahua'a u júte'e, ajta íiyen chaanaca
japua, ajta u tajete, capu mé'e ja'ati ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta,
ajta ti ra'usej a'íj ti té'eyu'usi'ihuaca'a.

⁴ Neajta inee, jeíhua nu huápi'i neyineca'a ne'íjna jime'e mej caí ra-
teuve'eca'a sej ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta í yu'uxari nusu ti
ra'usej, ajta ti ra'ujjve'en.

⁵ Tí'iquí seij ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í vaujsi, ayée pu
tinaatá'ixaa tijín:

—Capej ayeine. Me'ecui xaa, a'íjna mej miyen ratamuá'amua tijín í Muajye
í ti huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej Israél jetze airáne, a'íjna í mej
majta miyen ratamuá'amua tijín A'íjna í ti David jetze airaújneijte, a'íi pu
ari tiu'utémua'iti tí'ij a'ín ayén tira'a'jsiújtza'anaxi'ín í ta'aráhua'apuáca jín
á'avi'ítí'ihuajmee, ti ajta raatáxijta.

⁶ Neajta niyen éene'en tiu'uséij tíj tí'iti í Cáne'a, ayée seijre'eca'a tíj í mej
meri raajé'ica. A'uu pu a'utéveeca'a jemín í ipuari. A'íi pu ajta huá'a tzajta'a
seijre'eca'a í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej í mej aitecajme'ecaa
a'íime í vaujsi.

Ajta a'íjna í Cáne'a, arahua'apuáca pu ájta'ehuájme'ecaa, ajta
arahua'apuájmé'en pu ájji'isijme'ecaa. Ajta a'ín jii'iseáaran í ta'aráhua'apua,
a'ii pu a'ín pú'een í xéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti nainjapua u ya'uta'íteca'a
íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ín í Cáne'a, a'úu pu a'uvé'emej a'íjna jemi í ti e'ecájca í ipuari jetze.
Tí'iquí ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari í ti rí'írínta'a seijre'eca'a a'íjna í ti ipuari
jetze acájca.

⁸ Tí'ij ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari, a'íime í mej muáacua í mej ruuri,
majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, a'íi mú miyen
a'imuá aicaújtuxi me'íjna jemi í Cáne'a. Matíj mena'a pua'amé te'ité'í'ica'a
me'íjna í aarpa, majta tuxa'a ti oro jín tí'itaavijhuaca'a. Cuaane'e pu
avé'ejistjme'ecaa a'íjna jetze í tuxa'a. Ajta a'íjna í cuaane'e, a'ii pu a'ín pú'een
í mej raatáhuaviiri'í í Dios a'íime í mej rí'í tí'iteseijre'e í Dios jemi.

⁹ Matí'ij mi miyen jéjcuacan jín tiu'utáchuicaca'a tijín:

Ayee pu tiraavjíte'e pej mú'ee piyen ra'ancuré'epin, pajta raatáxijta a'iné memuaajé'ica.

Pajta mú'ee, pepu'uri tiu'utanájchitaca'a

pe'íjna jíme'e é á'axuure'e

í mej jín té'echa'ica'a í Dios jemi,

pej pi tiu'utátuiire'en í Dios jemi í teite

mej nainjapua é'eme'ecan.

A'íi mú huá'a jetze ajtème'ecan matíj mena'a

seíj jetze mej airaújnejjte

nusu a'achú pua'amé í mej seíj niuucari jín tí'ixaxa'a

nusu matíj mena'a pua'amé

í mej teitestemua'ame'en pú'een.

A'u ti na'a mej é'esejre'e seíj japua í chuej,

a'úu mú é'eme'ecan.

¹⁰ Pajta mú'ee, pepu'uri piyen r'íi huá'uruu

mej mí miyen me'ín teitestemua'ame'en

pú'eene'en muá'ara'ani a'íjna í ti tí'ajta,

mej mí majta tí'itij jín tiu'utévaire'en

me'íjna jemi í Dios.

Mí majta a'íime, a'íi mú tiu'uta'ajta

íiyen chaanaca japua.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹¹ Net'íij ni atáneereca'a. Net'íij ni huá'unamuajri'i a'íimej í mej u ta japua tí'ivaire'e. Mé mu'licáa huápi'i. Capu a'atzu rí'irí ti hua'uté'itien, ni capu ámitieere'e a'achú mej pua'amé. Ayee mú pua'amé matíj í xu'ura'ave. A'íi mú me'uun atavéejme'ecaa me'íjna jetze í ípuari, majta a'íimej jetze í mej muáacua í mej ruuri, majta a'íimej jetze í vaujsi.

¹² A'íi mú miyen ca'anín jín tiu'utáchuicaca'a tíjín:

Tich'é e tiyen r'íi tiraatá'an te'íjna í Cáne'a

í mej raajé'ica.

Jee xaa, ayée pu tiraavjíte'e ti a'íin ayén tira'ancuré'an a'íjna ti Dios jín

tira'íjcate'e,

ajta tíj na'a ti jemin tí'isejre'e í Dios,

ajta í mua'atzíira'a í ti jín tiu'uta'ajta,

ajta í muári'eri'ire'ara'an í ti jín nain jín tiu'utémuaitin.

Tich'é e r'íi tiraatá'an, teajta ahuátatzaahuat'e'en te'íjna jemi,

tich'é e teajta huátatemua'ave'en

te'íjna jemi í Cáne'a.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹³ Net'íij ni niyen tíhuá'unamuajri'i í mej tí'ichuíca, matíj mena'a pua'amé mej u ta japua é'esejre'e, majta a'íimej mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, majta a'íime, matíj pua'amé u tajete mej é'esejre'e, majta a'íimej í mej japuan é'esejre'e í jaj ti ve'éé, majta matíj mena'a pua'amé a'asejre'e í jaj tzajta'a. Naími'i mú miyen tí'ichuicaca'a tíjín:

Tich'é e r'íi tiraatá'an te'íjna í ti acájca í ípuari jetze, teajta te'íjna í Cáne'a.

Tich'é e r'íi tiraatá'an, tich'é e teajta r'íi tirájcha'ii,

teajta r'íi tiraateajtuaani,

teajta raatá'an ti nain jín antiújmua'areere á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití

a'ame tíj na'a rusén jíme'e.

14 Majta a'ñime í mej muáacua í mej ruuri, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:
—Ché'e ayén teja'uré'enen.
Majta a'ñime í vaujsi, a'ñi mú aicaujtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

6

I ti arahua'apuáca jín á'avijti'ihuaca'a

1 Netí'ij ni raasej ti a'ñin Cáne'a seij antína'acaca'a í ti jín á'avijti'ihuaca'a í yu'uxari. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej majta muáacua. Ayee pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a. Cu xiee mej cuj huatéjnuuni. Ayen tíjín:

—Iiya'a jii.

2 Neajtahua'a nu atáneereca'a ti pua'a á a'utéjvee a'ñina í cahuaayu'u í ti cuaínara'a. Ajta a'ñin ti avé'eca, a'ñi pu tú'unami'i huitécheueca'a rumuájca'a jetze. Ajta, a'ñi pu huirájraa ti ij hua'antimuá'itin. A'u ti na'a pu á'uye'icaa ajta na'a caí naljmi'ica antimuá'iti.

3 Ti'iquí ajtahua'a ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i tí'ij a'ñin ti hua'apua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jii.

Single Line Comp 4 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, seij pu huirájraa í cahuaayu'u ti pa'useáarara'a. Ajta ayée pu tiraatá'a a'ñina ti avé'eca ti ij a'ñin ayén huaú'itziite'en í teite í mej yen seijre'e i chaanaca japua mej mi caí ché'e ru'ihuamua'a muá'ara'ani sino mej mi huaú'cui'ini seij ajta seij. A'ñi pu jín, a'ñi pu ra'ancuré'echui seij í chun í ti ve'éé, í ti ajta te'ejcamámijmee ruxí'ejta'a.

5 Aj pu 'i huaícacajetze ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i ti ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, a'ñi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jii.

Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa, á pu a'utéjvee seij í cahuaayu'u ti xu'umuara'a. Ajta a'ñin í ti avé'eca, a'ñi pu ráachuisime'é í mej jín te'ecá'itieera.

6 Netí'ij ni ja'ati huánamujri'i. Cu xiee huá'a tzajta'a á'a teja'utaxájtaca'a í mej ruuri, a'ñimej í mej muáacua. Ayen tíjín:

—Sei medida í triigu, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itin seij xicaj jime'e. Ajta hui huaíca medida í triigu ti tí'ti'ijmé'en huijmuaiyujme, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tíj ja'ati ayén tiraamuá'itin seij xicaj jime'e. Mí seajta mú'een, caxu yá'ujipuan a'u mej tejé'ehuaste'e aceituuna ti'ti na'ari uuva ti'ti sino miché'e me'ñina jín huateújvaire'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

7 Ti'iquí ayén í ti muáacua antína'acaca'a. Jíme'en pu'u ayén ra'antína'acaca'a, aj nu ni ráanamujri'i ti a'ñin í ti muáacua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jii.

8 Neajtahua'a nu atáneereca'a. Netí'ij ni raasej ne'ñina í cahuaayu'u í ti cíj ti'teuumuara'a. Ajta a'ñin í ti avé'eca, ayée pu ántehuaa tíjín I nej huá'acui'ica. Ajta í seij í ti cujta'an huamé'ecaa, ayée pu ajta ántehuaa tíjín I nej huá'a chí'ij pú'een í mi'ichite. Dios pu ayén hua'utá'a mej mi me'ñina jín antiújmua'areere je'icáj a'ñimej í mej yen huachéjme í teite íyen chaanaca

japua mej mi huá'ucui'ini a'ímej í teite me'íjna jime'e mej tiújne'usi'ite'en nusu tujri jime'e na'ari cui'ini'ira'a jime'e o a'ímej jime'e í tilitén í mej tí'iteci'imeca.

⁹ Tí'iquí í ta'anxívi antína'acaca'a. Net'íj ni ne'ímej huasej í huá'axiejniu'uca a'ímej í mej me'íjna jín huá'acuihuaca'a me'íjna mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a í niuucari Ciríistu'u ti raateájtuaa í huá'a jemi. Majta a'ímej, án mú e'ejté'eca'a í ipuari jete.

¹⁰ Majta ca'anín jín jíjhuaca'a tíjín:

—Tavastara'a, mi pej rí'éene'ecán jín seijre'e, mi pej tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, ¿a'achúni auj á'ateeri ajta pena'a caí piyen tiraax'epi'intare'en pe'ímej jime'e í mej táacuii, pej pi puaíjtzi hua'utá'an pe'ímej í mej án japuan huachéjme a'ánna chaanaca japua?

¹¹ Tí'iquí hua'uré'epijte í cǎxuri í ti tí'tí'ijme, ti ajta tí'icuaína. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u mauj a'atzu tiu'uchú'eve'en ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'achú ti ari huá'uxi'epi'intari'iri'í a'ímej jemi í mej rux'ej tí'tíj jín tí'ivaire'eca'a, ajta a'ímej í huá'a'ihuaamua'a í mej miyen che'atá mena'a éeni'ici'e cui'ini matíj a'íme.

¹² Tí'iquí í ta'arájsevi antína'acaca'a. Net'íj ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa ne'u. Jé'ecan pu huápi'í huatéújca'atzi í chaanaca. Ajta a'ín í xicaj, huatéxu'umuareca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj a'íjna í cǎxuri ti xu'umua í mej jín tí'liteújche'etehua'a muá'aye'í ti pua'a maújxieemijte'e. Ajta a'íjna í máxcira'í, a'í pu huatépa'ureca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj xúure'e.

¹³ Majta a'íme í xu'ura'ave, a'í mú miyen che'atá mena'a é'ejvatzijxi í chuej japua tíj a'íjna í táca'ira'an í huaréj ti auj seijre'e tí'ij huásevi'í á'aye'í. Tí pua'a a'ín cýe'ara'an huataújrueajxi'ín eeca jime'e, naíjmi'í pu cávajtzi í táca'ira'an.

¹⁴ Ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e, a'í pu e'ehuaújpua'arixi. Ayee pu che'atá na'a huatéeseijre tíj ajta ja'ati yu'uxari huatéejire. Ajta tíj na'a a'utí a'u jirime, ajta tíj na'a a'utí e'erahuáchijmee í jaj japua, naíjmi'í pu huaré'axi. Capu ché'e mu'u é'e seíre'e já'araa í jirí.

¹⁵ Majta naími'í í mej yen japuan seijre'eca'a íyen chaanaca japua, á mú ahuaúravaataca'a já'ahua'a teásta'ana tzajta'a, majta jaij tzajta'a a'ujna jirí jetze. Ayee mú huaríj a'íme í mej tí'itij jín títetateí, ti pua'a tajtuhuan pú'een nusu presidente pú'een na'ari í mej tihuá'ajite'e í xantaaru'u nusu í mecaí mej chíjteaani pú'een nusu í mej jeíhua rucaca'anéjme. Naími'í matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íyen chaanaca japua, miyen huatéuravaataca'a. Capu amán a'ij ti pua'a rux'ej mena'a á'ujjuhua'ane'e a'ij ti tihua'aráanajche, na'ari ca'anéeri mú jín tí'imuar'í'eca'a.

¹⁶ Ayee mú tihua'utajé me'íjna í jirí, majta me'íjna í tetej tíjín:

—Setá'aj yeehui ta japua rájveti sej si ta'avé'enan ti ij caí taasej a'íjna í ti acájca í ipuari japua, ajta ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jemi í Cáne'a í ti ari niu'ucam'í.

¹⁷ Jee xaa, pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a mej jetzen puaíjtzi taatá'asin me'íjna jime'e mej meri níniu'ucacu, majta capu ja'ati raay'í'ti ti te'utáviicua'í a'íjna jime'e.

7

A'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan, í ti Dios hua'avé'ejapuaxi

¹ Neajta á'iyen muáacuaca huasej í mej tí'ivaire'e u ta japua. Aa mú a'uté'uuca'a. Seij pu a'uun jé'eseijre'eca'a u jetze pújme'en Teijmata'a, ajta seij a'ujna já'ahua'a Huáahuata pújme'en, ajta seij Cuameche pújme'en. Ajta í seij, a'úu pu a'utéveeca'a Tzareeme'en pújme'en. Majta a'íme í mej muáacuaca, a'íí mú caí hua'atá'acare'e í eeca ti huatá'eecare í chuej japua na'ari í jaj japua nusu ciyej tzajta'a.

² Net'ij ni seij huasej ti tí'ivaire'e u ta japua. A'uu pu pújme'en e'evé'eme'ecaa a'u ti 'aljninei í xicaj. A'íí pu ru'iteátíica'a a'íjna í ti jín Dios hua'ajtiyú'uxaxij huá'acuaatze'e ti ayén té'axa mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een. Aj pu 'i a'ín tevi ayén ca'anín jín hua'utajé a'ímej í mej me'íjna jín antiújmua'areereca'a mej a'ij pua'a ráaruuren í chaanaca, majta í jaj ti ve'ée.

³ Ayeen pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu xi puaíjti raatá'a í chaanaca na'ari í jaj ti ve'ée nusu í ciyej ajta tena'a caí hua'ajtiyú'uxaxi'in huá'acuaatze'e te'ímej í mej ravaire'e í taDioj. —Ayeen mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Net'ij ni niyen tiráanamujri'i a'achú mej pua'amé í ti hua'ajtiyú'uxaxij í huá'acuaatze'e. Ayeen mú pua'améca a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan muáacuaca vi'ira'a. A'íí mú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a teitestemua'ame'en mej pú'een í mej airaújneijte me'íjna jetze í Israél.

⁵ Majta a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Judá, ayée mú ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Rubén, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Gad, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁶ Majta a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Aser, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Neftalí, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta mú miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a a'íme í mej me'íjna jetze airaújneijte í Manasés.

⁷ A'ímej jime'e í seica, í mej Simeón jetze airaújneijte, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íme í mej Leví jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íme í mej Isacar jetze airaújneijte, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁸ Naími'i mú miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a ara'ástime'ecaa a'íme í teitestemua'ame'en í mej Zabulón jetze airaújneijte, majta í mej me'íjna jetze airaújneijte í José, ayée mú che'atá ará'axcaa matíj í seica. Majta a'íme í mej Benjamín jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa.

Jíme'en í mej mu'í í mej majta cuaiínavi'in ti'itéechen

⁹ Net'ij ni neajtahua'a atáneereca'a, neajta hua'usej í seica í mej me'uun e'etiújsaire'eca'a. Ayeen mú temua'a tí'itemu'iicaa. Capu ri'íristaca'a ti ja'ati hua'uté'itien. A'u ti na'a mú é'eme'ecantajme'ecaa, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé í teite í mej seicié tí'ijye'ira, majta naíjmi'i mej seicié tí'ixaxa'a. A'uu mú a'uté'uuca'a jemin í Cáne'a. A'íí mú cuaiínavi'in tí'itechéjme'ecaa a'íme, majta tacíj mú huiitepíjme'ecaa.

¹⁰ Ca'anín mú jín miyen tí'itejijhuaca'a tijín:

Ca'anéri pu jín tu'irájtuaa a'íjna í taDioj í ti acájca í ipuari jetze, ajta a'íjna í Cáne'a.

¹¹ Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua, a'íi mú atavéejme'ecaa a'u ti a'utéveeca'a í ipuari, majta a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í vaujsi, majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri. Mat'íj mi aicaújtuxi í jemin í ti acájca í ipuari jetze mej mi raateánajche í Dios.

¹² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

Ché'e ayén teja'uré'enen.

Tu'uri tiyen r'íi tiraatá'asin,

teajta tiyen r'íi tiya'useíira tá'aju'un,

a'iné a'íi pu nain té'umua'aree.

A'íj tu jín tiyen r'íi tiratá'acare'e tá'aju'un,

teajta r'íi tiraatetúutuhua'a tá'aju'un.

A'íi pu taDioj jemi seíre'e a'ame í

muári'eri'ire'ara'an, ajta í ca'aníjra'a

tíj na'a ti yú aca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹³ Aj pu 'i seij í ti vástacira'i ayén tinaata'íhuauri'í tijín:

—¿A'atéenni mej pú'een a'íime í mej cuaiínavi'ín tí'itechéjme? ¿A'uné jetze ma'uvé'ejun?

¹⁴ Net'íj ni niyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee vásta'a, mú'ee pej ramua'aree pej piyen tinaatá'ixaate'en.

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—A'íi mú hui me'ín pú'een í mej te'utáviicua'iri'í í mej jehua huápi'í rapuaíitzi muá'araa. A'íi mú meri tiu'ujá'usi í tiú'ujcixu, majta tiú'ucuaíinare í tihua'acixu me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre me'íjna í Cirístu'u í ti huá'a jetze me'ecan huam'íi.

¹⁵ A'íj mú hui jín miyen íiye seijre'e jemin í ipuari ti jetzen acájca a'íjna í Dios. A'íi mú majta ravaire'e teyujta'a a'u ti a'íin Dios é'eseijre'e. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú ravaire'e. Ajta a'íin ipuari jetze ti acájca, a'íi pu huá'acha'íin a'íjna jime'e ti rusej huá'a jemi huateáturaasin.

¹⁶ Camu hui ché'e huatatújritze'esin, camu majta ché'e huata'l'ícu. Capu ajta ché'e huá'acucui'í a'ame í hua'amú'úu í xicaj jime'e. Capu ajta ché'e hua'ataixi'íra a'ame í xicaj.

¹⁷ A'iné a'íi pu Cáne'a a'íjna jetze á a'utéjvee í ipuari. A'íi pu huá'acha'íi a'ame. A'íi pu huá'avi'ítin a'ájna a'u ti jé'ejmuua í mej jín ruuri muá'ara'ani. Ajta a'íin Dios, a'íi pu r'íi tihua'utá'asin mej mi caí ché'e tí'iti jín ruxiéemiste'e.

8

Í ti jín aráhua'apua á'avijti'ihuaca'a, ajta í cítzive'eri

¹ Tí'íiquí a'íin Cáne'a ra'antína'acaca'a a'íjna í ti jín á'avijti'ihuajme'ecaa, a'íjna í ta'aráhua'apua. Aj pu 'i nainjapua tiu'upuá'areajraa u júte'e. Ayee pu á'atee a'achú cumu já'ita'a hora ti caí tí'iti namuajre'eca'a.

² Net'íj ni hua'usej í mej aráhua'apua, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi mú a'íin pú'een í mej Dios jemi huaté'uuca. Mat'íj mi te'encuré'í í trompeeta, í ti aráhua'apua.

³ Aj pu 'i seij mú a'uvé'emej ti ajta tí'ivaire'e u ta japua. A'íi pu jetzen ajtechaxi a'íjna í mej japuan tí'imuai'ívajtaca. Ajta tí'iti huiitéjajnaca'a

cítzive'eri. Sej̄ pu raatatíste í cuaane'e ti ij a'íj̄na rajnájchite'en a'íj̄na jamuan í niuucari í mej j̄ín raatáhuacare'e í Dios jemi matíj̄ mena'a pua'amé í mej r'íi tí'iteseijre'e í Dios jemi. Ajta, a'íj̄na í hua'aníuuca, án pu jé'eseijre'eca'a japuan a'íj̄na í ti oro j̄ín taav̄j̄hua í mej japuan tí'imuaí'ívajtaca ti ajta jemin a'utéj̄vee a'íj̄na í puari.

⁴ Aj pu 'i temua'a té'ejcitzujtarixi a'íj̄na í cuaane'e a'íj̄na jamuan í niuucari í mej j̄ín raatáhuacare'e í Dios jemi. A'íj̄ pu jetzen áj̄citzujtareca'a a'íj̄na í muájca'are'ara'an a'íj̄na í ti tí'ívaire'e u ta japua.

⁵ Aj pu 'i rájtii a'íj̄na í cítzive'eri, ajta ra'avé'ejiste a'íj̄na í taij̄ ti a'uun a'uvé'emej a'íj̄na japua í mej japuan tí'imuaí'ívajtaca. Aj pu 'i á ya'ucáaxire í chaanaca japua. Jíme'en pu'u ayén huaríj̄, aj nu ni ráanamujri'í. Cu xiee muatéj̄niuu. Jé'ecan pu temua'a tí'ítéca'arajnajme'e. Majta témáxcava'ara'a. Ajta huatéujca'atzijxi í chaanaca.

Jíme'en í trompeeta í mej te'ité'í'ica'a

⁶ Majta a'íj̄me í mej aráhua'apua ará'ase, í mej majta tí'ívaire'e u ta japua, a'íj̄me í mej trompeeta te'ité'í'ica'a, a'íj̄ mú r'íi huaújruu mej mi me'íj̄na tzajta'a ucáajijhua.

⁷ Ajta a'íj̄na ta'amúajca, a'íj̄ pu ucáajijhuaca'a a'íj̄na tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ayén huaríj̄, mat'íj̄ mi téetej cáavatzi a'íj̄na jamuan í taij̄, xúure'e ti ranaxca. Nainjapua pu huavátzi íyēn chaanaca japua. Ajta je'icáj̄ pu tiu'uré'ataa. Ajta a'íj̄n í ciyej, je'icáj̄ pu ajta tiu'uré'ataa. Ajta í ixaj, naími'í pu huaré'ataa a'íj̄na.

⁸ Ajta a'íj̄n í ti hua'apua í ti tí'ívaire'e u ta japua, a'íj̄ pu ajta ucáajijhuaca'a a'íj̄na tzajta'a í trompeeta. Ajta tí'ítí pu ateájrie í jaj jetze í ti ve'ée. Cu xiee jirí na'a a'íj̄na í tí'ítí í ti ajta teátaasime'e. Tí'íquí á a'ucájrupi á jaata'a. Aj pu 'i je'icáj̄ seicié huaújruu í jaj tíj̄ xúure'e.

⁹ Majta je'icáj̄ mú huácuii í mej me'uun é'echejca'a. Majta, me'íj̄n í baarcu í mej japuan é'eciñeca'a í jaj, je'icáj̄ mú majta huatéána'axi.

¹⁰ Ajta a'íj̄n í ti huaíca, a'íj̄ pu ajta ucáajijhuaca'a a'íj̄na tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ucáajijhuaca'a, aj pu 'i xu'ura'ave ti ve'ée e'icáj̄ve u júte'e. Ayee pu té'ataaca'a tíj̄ tatzari. Aj pu 'i á e'eráj̄ve je'icáca japua í játe'ana, ajta je'icáca japua a'u ti e'ejaxavi'íj̄me.

¹¹ Ajta a'íj̄n í xu'ura'ave, ayée pu ántehuaaca'a tíj̄ín Ta'antzíj̄vi'í. Je'icáj̄ pu antzíj̄vi'í já'araa í jaj. Majta í teteca, mu'íití mú huácuii me'íj̄na jíme'e mej ra'í me'íj̄na í jaj í ti antzíj̄vi'í.

¹² Ajta a'íj̄n ti muáacua, a'íj̄ pu ajta ucáajijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj̄, tí'ítí pu ra'ajteátu'a í xicaj, ajta í máxcira'í, ajta je'icáj̄ í xu'ura'ave mej mi caí ché'e miyēn a'atáatime'eni. Je'icáj̄ tújca'ari tzajta'a, camu ché'e á'ataaca'a, ajta je'icáj̄ tíca'ari tzajta'a, camu majta ché'e á'ataaca'a.

¹³ Net'íj̄ ni niyēn á'ujneereca'a. Júte'imua pu sej̄ rá'ara'aca'a í cua'ira'ave. Net'íj̄ ni niyēn ráanamujri'í ti ayén tí'ixajta'a'a tíj̄ín:

—Cui'í xaa, cui'í xaa, cui'í xaa, a'íj̄me hui í mej íyēn japuan huachéj̄me í chaanaca, a'íné je'íhua mú hui rajpuaítzi muá'aju'u mat'íj̄ miyēn ucáajijhua í seica í mej huaíca í trompeeta jetze. Pu'uri hui t̄ín ayén teja'uré'enejsin.

9

¹ Aj pu 'i a'íj̄n ta'anxívi ayén ucáajijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj̄, net'íj̄ ni raasej̄ í xu'ura'ave ti ari e'icáj̄ve u júte'e, ajta án e'eráj̄ve

í chaanaca japua. Ajta a'ín, a'í pu ra'ancuré'echui a'íjna í yaavi í ti jín ra'antácuuna a'u ti e'eté'ecun ti caí ayén té'emitieere'e a'achú ti ucátee.

² Aj pu 'i a'í pu ayén ra'antacú a'íjna ti e'eté'ecun ti ayén caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. Jíme'en pu'u ra'antacú, ayé pu huitácitziujtareca'a tíj te'itácitziúuta á'aye'i í hoorno tzajta'a ti ve'ée. Ajta a'ín í xicaj, ajta í máxcira'i, a'í mú a'utanámi'ihua muá'araa me'íjna jime'e í citzij ti aítácitziujtaca'a a'ujna a'u ti e'eté'ecun.

³ Mat'íj mi vítzi'ise huiitací citzij tzajta'a. Ayee mú tihua'utá'a mej mi miyen tiú'uche'eve'en mat'íj a'íme í teaxcáte.

⁴ Ayee mú tihua'u'íjca mej nu'u caí a'íj pua'a raruure í ixaj ti ájninei í chuej japua na'ari tu'upi ti'iti nusu ciyej. A'ii mu'u nu'u a'ín pú'een í mej a'íj pua'a huá'aruuren, a'ímej í teite í ti caí té'eyu'usi'i huá'acuaatzi jetze mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁵ Ayee mú tihua'utá'a mej miyen á'ateeri a'achú cumu anxíj máxcira'i mej puaijtzí hua'utá'an í teteca. Majta, camu miyen tihua'utá'a mej huá'ucui'ini. Ajta, a'íjna í mej jín puaijtzí hua'utá'asin, ayé pu che'atá na'a 'een ti pua'a teáxca raache'en í ja'ati.

⁶ Ayee pu té'eme a'íjna xicáara'a jetze. Ayee mú rahuauni í teteca mej huá'cui'ini. Mi ajta, capu a'íj tiu'utá'iriistari. Jéihua mú huá'pi'i jetzen á'ujca'ane mej huá'cui'ini mej mi caí ché'e rajpuaijtzí. Mi majta, ca'anéeri mú jín te'utá'viicua'ira.

⁷ Majta me'ín vítzi'ise, ayé mú seijre'eca'a mat'íj cahuaayu'use í mej meri hua'acáanajxi mej mi japuan huané'use'en. Ti'iti mú ave'erújete'eme'ecaa í rumu'úu jetze. Ayee pu seijre'eca'a tíj curuun ti oro jín taavíjhuaca'a. Ajta, hua'aneerime ayén seijre'eca'a mat'íj teite.

⁸ Ayee mú majta éene'e cácpuaca'a mat'íj 'uuca, majta miyen éene'e antátamejca'a mat'íj muajyéte.

⁹ Nainjapua mú ti'icácaujnaca'a ti'itij jime'e tíj tepúusti'i pú'eene'e. Majta, jeíhua huá'pi'i cá'arajnaca'a mat'íj tirá'ara'ixi. Yee pu 'eene'e namuajre'eca'a mat'íj a'íme í cahuaayu'use í mej ca'anín jín ru'uvé'ejapuajme'e í carreta í mej tzajta'an huaté'uuca'a a'íme í mej uné'use'en.

¹⁰ Ayee mú éene'e huácuasi mat'íj teaxcáte. Ajta a'íjna í huá'amuari'eri'ira'a í mej jín miyen éene'e á'ateeri anxíj máxcira'i mej puaijtzí hua'utá'asin í teteca, a'í pu huá'acuasi seijre'e.

¹¹ Ajta a'ín ti tihua'áijte'e, a'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti nain jín antiújmua'aree a'ujna ti e'eté'ecun ti caí ámitieere'e a'achú ti caj ucátee. Ayee pu ántehuaa hua'anuuca jime'e a'íme í Hebreos tíjín Abadón. Ajta hua'anuuca jime'e í Griego, ayé pu ántehuaa tíjín Apolión. Ayee pu huataújmua'a tíjín: A'ijna ti e'ihua'jé'ica.

¹² Pu'uri seíj mú á'ume í mej jín rajpuaijtzí muá'ara'ani. Ajta aúche'e hua'apua á'atura ti ayén teja'uré'enen.

¹³⁻¹⁴ Aj pu 'i a'ín ti arájsevi, a'í pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén ucájijhuaca'a, netí'ij ni ja'ati huánamuajri'i ti a'uun tí'ixajtaca'a a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna ti ucájijhuaca'a tíjín:

—Patá'aj huá'íjxistaxí'in a'ímej í mej muá'acua í mej majta aiteánami'i a'ujna vejli'i játe'ana jetze ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Eufrates.

¹⁵ Aj pu 'i huá'uxistaca'a a'ímej í mej muá'acua, í mej majta aiteánami'ihuaaca'a ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen í xicáara'an mej

jetzen huácui'ini je'icáj í teite í mej yen japuan huachéjme. Pu'uri pít'i'ihuaújxi'epi'intare a'atzaj ti pua'a, ti'itáani xicáara'an, ajta ti'itáani máxcira'ira'an, ajta ti'itáani nine'ira'a ti ayén huárini.

16 Majta me'ín í xantaaru'u, í mej avé'ete'ete, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu seité vi'ira'a pua'amé mej mé'e, majta ayée mú pua'amé a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a í mej miyen pua'amé mej mé'e. Ayee nu tiú'unamuajri'i a'achú mej pua'amé ará'aseca'a.

17 Neajta, ayée nu éene'e hua'usej í cahuaayu'u net'íj niyen tiú'umaaraca'a. A'íime í mej avé'ete'ete, ayée mú anteújna í rútaaviitze'e ti'itij jime'e ti ayén seijre'e t'ij tajj ti á'ataa, ajta í ti cuatujmua, ajta í ti teúumua. Majta a'íime í cahuaayu'u, ayée mú 'eene'e huíjmu'uu mat'ij muajyéte. Ajta í ti án huá'atene'e jetze aijnineica'a í tajj, jamuan í citzij, ajta a'íjna ti teúumua ti ayén té'eeca t'ij tepúusti'í.

18 Mat'íj je'icáj huácuihuaca'a í teteca í ti huaíca jetze í mej jín puaíjtzí hua'utá'a, a'íjna jín í tajj, ajta a'íjna í citzij, ajta a'íjna í ti ayén té'eeca t'ij tepúusti'í, t'ij na'a pua'amé aijnineica'a án huá'ateni'itze'e í cahuaayu'u.

19 Jee xaa ne'u, ayée mú tiraay'íiti mej titéecui'ini me'íjna jime'e í rutene'e. Ayee mú majta éene'e huácuasi mat'ij cu'ucu'use, majta miyen éene'e huíjmu'uu. Majta í mej jín puaíjtzí hua'utá'a í teteca.

20 Majta me'ín í seica í mej yen japuan seijre'eca'a íyen chaanaca japua, í mej caí huácuihuaca'a me'íjna jime'e í cui'ini'ira'a, camu raatéxiehhuataca'a í mej ti'iti huátaahuan í ti caí Dios pú'een. Camu majta raatapuá'ajtaca'a mej miyen raná'amiche'en me'íjna í tiyaaru'u na'ari me'íime í ti'iti tévira'a ti ayén taavíjhua oro jime'e na'ari plata jime'e nusu cobre jime'e ca'ín tetej jime'e o c'ijey jime'e, ti'iti ti na'a, mej caí atanéjne'e. Camu majta huíteánajca'amua. Camu majta rac'nivejme.

21 Majta a'íime í teite, camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí tí'itecui'íca. Majta me'íjna í chahuaiiri camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí ramuari'e me'íjna í ti tiu'utéhua'itaca'a t'íj araúrasten í hua'aye'ira. Majta í teite, mauche'e mú miyen ruxána'acire'eca'a, majta tiú'unahua'iraca'a.

10

I ti ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna ti jiri'í ti ajta jetzen té'eyu'usi'í

1 Net'íj ni neajtahua'a se'j huase'j ti tí'ivaire'e u ta japua. Jé'ecan pu ruca'ané a'íjna, ajta júte'e pu ve'ecáme'ecaa. Jaitiri pu racánajca'a, ajta cu'uxaí atavíjca'a í mu'úura'an jetze. Ayee pu té'ajtaave'e í néerime'ara'an t'ij í xicaj, ajta ayén seijre'eca'a í #cájra'an t'ij ti'iti ti teátaasin.

2 A'íj pu ru'itépijcaa í rumuájca'a jetze í yu'uxari ti cílieen. Pu'uri autácuuri'ihuaca'a. Aj pu 'i e'era'#cataca'a í jaj japua í ti ve'é'e a'íjna jime'e í ru'íca ruri'irínta'a pújme'en. A'íj pu ajta e'era'#cataca'a í chuej japua í se'j jime'e í ru'íca ru'úutata'a pújme'en.

3 Aj pu 'i ca'anín jín hua'íjhua'a. Ayee pu namuajre'eca'a t'ij muajye tí'iji'ihuaca. Jíme'en pu'u ayén tiu'ujjhua'a, mat'íj mi huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase.

4 Mat'íj miyen huatéeniu, nee nu ra'ayu'uxaache'e. Neajta á'iyen ráanamujri'í í ja'ati ti júte'e neja'utajé ayén t'ijín:

—Patá'aj rú'umua'areere a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase. Capej rá'ayu'uxa.

5-6 Ajta a'ñin í ti ta japua tí'ivaire'e í nej raasej ti jaj japua e'era'ícataca'a, ajta chuej japua ajta e'era'ícataca'a, a'ñi pu ajmejca'ataca'a, ajta ayén te'ataújratziiri'í ti nu'u ari teja'uré'enejsin a'ñina xicáara'an ti jetzen nain te'entipúa'ari. A'ñi pu jetze te'ataújratziiri'í í niuucajtze'en a'ñina ti rusén jín ruuri. A'ñi pu a'ñin pú'een í Dios ti ta japua a'utéjmuua huatétaahuaca'a, ajta najimi'ica ti a'uun é'esejre'e. A'ñi pu ajta raatétaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e. A'ñi pu ajta raatétaahuaca'a tíj na'a ti japuan tí'iseijre'e, ajta í jaj ti ve'ée, ajta tíj na'a ti a'uun é'esejre'e.

7 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ñina í ja'ati ti nu'u a'ñina a'araúrastejsin a'ñina í ti ru'avaa í Dios jemi a'ij ti a'ñin Dios te'ataújratziiri'í huá'a jemi í mej ravaire'eca'a me'ñina jime'e mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'ñina pu nu'u ayén a'araúrastejsin a'ñina xicáara'an ti jetzen ucáajijhua í ti ta japua tí'ivaire'e í ti aráhuapua pú'een.

8 Aj pu 'í a'ñin í nej ráanamujri'í ti júte'e teja'utaxájtaca'a, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Aricu, a'ñina jemi patá'aj ra'ancuré'i'in í yu'uxari ti autácuuri'í muájca'are'ara'an jetze a'ñina ti ta japua tí'ivaire'e, ti a'uun japuan huatéjvee í jaj japua, ti ajta a'uun japuan huatéjvee í chuej japua.

9 Net'íj ni ne'uun á'ume ne'ñina jemi ti ta japua tí'ivaire'e. Ayee nu tiraata'ixaa ti naata'í'ite'en í yu'uxari ti cílieen. Aj pu 'í ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ye'ecui, ne'u. Patá'aj hui raatéjcu'a'ani. A'ñi pu mua'atzíivite'e a'ame mua'a jucaatze'e. Ajta, ayée pu mua'améncate'e a'ame mua'aténí'itze'e tíj searate.

10 Net'íj ni ra'ancuré'i ne'ñina í yu'uxari ti cílieen. A'uu nu ye'encuré'í í muájca'are'ara'an jetze a'ñina ti ta japua tí'ivaire'e. Net'íj ni raatéjcuua. Jé'ecan pu naa tinú'ucacarejca'a í neteni jaítze'e tíj searate. Ajta, net'íj yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzijvire'eca'a yé nejucáatze'e.

11 Aj pu 'í ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu ajta ayén tiú'ujxe'leve'e pej pajtáhua'a tiu'utaxá a'ímej jemi í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sej niuucari jín tí'ixaxa'a, pajta huá'a jime'e í mej tihua'ajte'e.

11

Jíme'en í mej hua'apua í mej te'anxájt

1 Aj pu 'í ja'ati naatáchui tí'iti ciyej í mej jín tí'itieeraca a'achú ti huatátee. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jí, patá'aj hui raaté'itien a'achú ti antayaúj í teyuu a'u mej yé'ana'amiche í Dios, patá'aj pajta raaté'itien a'achú ti auuyaúj a'ñina í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Patá'aj pajta hua'uté'itien a'achú mej pua'amé í mej me'uun rana'amiche.

2 Pajta, capej hui pe'uun ra'itíe a'achú ti antayaúj a'ujna á pua'acíe ti e'eráyaujta'a. Patá'aj rujímuua'a raateájtuaani a'iné Dios pu ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen á'ateere a'achú cumu hua'apuate japuan hua'apua máxcira'í mej me'uun ra'avé'echetzi'inaxi'in me'ñina chajta'a ti Dios ayén rusej huateúra'ate.

3 Neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'asin a'ímej í mej hua'apua í mej ca'aníjra'a tí'itá'aca inee jime'e í muári'eri'ira'a mej mi miyen á'ateevi'in a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan hua'ícate xicaj mej tihua'utá'ixaate'en neetzi jetze me'ecan. Ayee mú me'ñina jín tí'itéchen

me'íjna jime'e í mej jín til'iteújche'lete a'íime í mej ruxiéemiste'e me'íjna ti seij huam'íi.

⁴ A'ii mú hui a'íin pú'een í huaréj í ti tí'hua'apua í ti jemin e'etávee í tavástara'a ti íyien tí'ajta chaanaca japua. A'ii mú hui majta me'ín pú'een í mej hua'apua í meta'antitátzajmee. A'íi mú xaa jemin seijre'e í tavástara'a.

⁵ Ti pua'a ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, taij pu 'a'íjninei án huá'ateni'tizte'e, ajta huá'amua'itici a'ímej í mej huá'ajcha'ire'e. Jee xaa, ti pua'a hui ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, ayée pu til'huaújxi'epi'intare a'íjna jemi í ja'ati mej me'ín raajé'ica.

⁶ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íj mú hui jín antiújmua'areere muá'aju'u mej hua'utá'ijmii í viite mej mi caí ché'e viiye mat'íij mauj tihua'ixaate'e í teite. A'íj mú jín miyen tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej seicié ráaruuren í jaj tí'ij ayén huataújru'ure'en tíj xúure'e. Ayee mú che'atá mena'a jín tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej puaíjti hua'utá'an a'ímej í teite í mej íyien seijre'e í chaanaca japua. Nain mú hui jín puaíjti hua'utá'asin í cu'íni'ira'a jime'e tíj na'a ti ayén tihua'aráanajche.

⁷ Mat'íij ra'antipua'ajte'en í mej jín naatéxajta, aj pu 'i ti'iti a'uun a'ítaméj a'u ti e'eté'ecun í ti caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. A'íi pu hui hua'uténe'usi'ite'esin, ajta huá'acui'ini, ajta, hua'utémua'iti.

⁸ A'uú mú majta a'uté'e muá'aju'u í mi'ichite caaye jetze a'ujna já'ahua' chahta'a jetze ti ve'é'e í ti nu'u ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sodoma, ajta ayén tíjín Egipto. A'uú pu hua'avastara'a á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

⁹ Ayee mú mi'ichite huáruuren a'íime í teteca mej nain japua huachéjme, a'u ti na'a seij chuéjra'a japua, a'íime í mej seij niuucari jín tí'ixaxa'a, a'achú mej pua'amé ará'ase í teitejra'an. Huaíca xicaj japan já'ita'a mú hua'ase'íira muá'aju'u í mi'ichite. Majta, camu huatá'acare'e muá'aju'u ti ja'ati hua'avé'enan.

¹⁰ Majta a'íime í mej íyien huachéjme í chaanaca japua, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e í mej meri huá'ucuii. A'íi mú majta me'íjna jín tí'iyesten, majta tiu'utaújpuaíjve'esin tí'iti me'íjna jime'e í mej caí ché'e huá'itziite'e a'íime í mej hua'apua í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, í mej majta nu'u puaíjti hua'utá'a a'ímej í mej íyien seijre'e í chaanaca japua.

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj japan já'ita'a, xié'jniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huaté'ájturaa a'ímej jemi í mej hua'apua. Ajtahua'a pu hua'utatíste í huá'axiejniu'uca í mej jín ruuri. Mat'íij mi ájhuiixi. Majta jeíhua tiu'utatíziin a'íime í mej hua'usej.

¹² Mat'íij mi ráanamujri'i ti ja'ati ca'anín jín u e'icájijhuaca'a u júte'e ayén tíjín:

—Iiya'a, xá'ajc'íinichi seyujna júte'e, jaitiri jetze u ta japua.

Mat'íij mi ticíj, mehua'ase'íraca'a í mej huá'ajcha'ire'eca.

¹³ Jíme'en mu'u ticíj, aj pu 'i huatéújca'atzixi í chaanaca temua'a naa. Ajta je'icáj pu é'evatzixi í tihua'achi'í í ti a'uun a'uvéjme'ecaa. Majta aráhua'apuavi'ira mú huá'ucuii í teite tí'ij huatéújca'atzixi. Majta a'íime í seica í teite, jeíhua mú huá'pi'í tiu'utatíziin, majta r'íi tiraatéeje í Dios.

¹⁴ Pu'uri mú á'ume í mej jín rajpuaíjti í ti hua'apua. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsín í ti huaíca í mej jín rajpuaíjti muá'aju'u.

I trompeeta ti aráhua'apua

¹⁵ Aj pu 'i a'íin ti júte'e tí'ivaire'e, a'íjna ti aráhua'apua pú'een, a'í pu ajta ucájijhuaca'a. Neajta huá'unamuajri'í mej ca'anín jín tí'ixajtaca'a u júte'e, miyen tijín:

Pu'uri xaa te'enteájrapi í tavástara'a,
a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u.

Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti tihua'uta'ajte'en
a'ímej í mej huachéjme a'ánna chaanaca japua.

A'í pu tihua'uta'ajte'esín tíj na'a
ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁶ Majta a'íme í vaujsi í mej seité japon muáacua ará'ase, í mej majta huá'ipuari japua e'eré'etei í Dios jamuan, a'í mú aicáútuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

¹⁷ Miyen tijín:

R'í'í tu timuaatá'aca, tavástara'a,
mí pej Dios pú'een,
mí pej pajta nain jín anti'amua'aree,
mí pej pajta seijre'e íjii,
mí pej pajta seijre'eca'a jéjcuá imuá.

¹⁸ Majta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan,
matíj pua'amé, jéíhua mú huápi'í níniu'ucacuca'a.

Pajta mú'ee, pepu'uri huataniú'ucaca'a.

Pu'uri a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicáara'a pej jetzen huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuui.

Patá'aj r'í'í tihua'utá'an pe'ímej í mej muavaire'e,
a'íme í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a,
majta a'íme í mej mú'eetzi jemi r'í'í tí'itesejre'e.

Patá'aj r'í'í tihua'utá'an matíj pua'amé muá'astijre'e.

Capu amín ti pua'a miyen ve'ecán jín títetaté'en na'ari ciliéene'e jín metítetatéin.

Patá'aj pajta hua'antipuá'ajte'en a'ímej
í mej meri hua'upuá'ajte a'ímej
í mej íiyen chaanaca japua huachéjme.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej seité japon muáacua ará'ase.

¹⁹ Aj pu 'i a'íin í teyuu a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua, a'í pu antácuunareca'a. Ajta a'uun teyujta'a seijre'eca'a a'íjna í chí'ij ti cíleen ti ajta tzajta'an uracatíi í niuucari ti jín te'ataújratziri'í í Dios. Matí'ij mí huatémáxcava'axi a'ujna teyujta'a, majta téniuuca'a. Jéíhua pu ca'anín jín tí'itECA'arajnajme'e. HuatEújca'atzijca'a í chuej, majta cáavatzi í téetej.

12

I'íta'a, ajta í cu'ucu'u

¹ Aj pu 'i tí'iti huatasejre u júte'e í nej jín r'í'í te'utasej. 'íta'a pu seijre'eca'a ti ayén éene'en tí'itEchéjca'a cíxuri jime'e ti naa tí'itetátiye'í tíj í xicaj. Ajta máxcira'í japua újveeca'a a'íjna í 'íta'a. A'í pu curuun ajta u'uteárujte'ecaa ti jetzen seijre'eca'a tí'iti cumu xu'ura'ave. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japon hua'apua.

² Pu'uri autájucaca'a, ajta ruyeinca'a a'íjna jime'e ti rá'acuí'icaa a'iné pu'uri tén tiyaúj a'ame.

³ Ajtahua'a sej huatasejre. Me'ecui xaa, a'jina í cu'ucu'u í ti pa'u, í ti vivéj. Arahua'apuáca pu huijmu'uu, ajta tamuáamuata'a ave'ehuájme. A'í pu ajta ru'uteárujte'ecaa í curuun í ti aráhua'apua.

⁴ Ajta, rucuasi pu jín hua'aré'ana je'icáca a'ímej í xu'ura'ave í mej júte'e é'esejre'e. Aj pu 'i hua'ajápuaca'a. Aj pu 'i huaje'icáhua'axi íyen chaanaca japua. Ajta a'ín í cu'ucu'u, áa pu vejlí'í jemin a'utéechaxi a'jina í 'íta'a ti ari tín tiyaúj a'ame t'íj raatéci'ime t'íj huanú'ihua í uneeca'i.

⁵ Aj pu 'i tiyaúj já'araa, teáatacan. A'ii pu a'ín pú'een ti ca'anéri jín tihua'uta'ájte'esin mat'j mena'a pua'amé í mej chaanaca japua é'eme'ecan. Ajta a'ín uneeca'i, Dios pu ya'uví'iti u ta japua a'u ti é'esejre'e í ipuari ti jupan acájca í Dios.

⁶ A'ijna í 'íta'a, áa pu huataúruu a'ujna pújme'en a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios rí'í yá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu seivi'ira'a jupan tamuáamuata'ate jupan huacate xicaj. Ajta a'ín í Dios, a'í pu racha'í a'ame.

⁷ Mat'íj mi autéjhui mej huaténe'use'en í ta japua. A'ijna í Miguel, majta í mej jamuan tí'ivaire'eca'a, a'í mú rané'usi'ite'eca'a me'jina í cu'ucu'u, majta me'jina í mej ravaire'eca'a í cu'ucu'u.

⁸ Mat'íj mi hua'utéemua'iti me'jina í cu'ucu'u, majta a'ímej í mej ravaire'eca'a. Capu ché'e hua'utá'a mej me'uun a'uté'uuca'a u ta japua.

⁹ Mat'íj mi ye'icájrre me'jina í cu'ucu'u ti vivéj, a'jina í cu'ucu'u ti jéjca imuá sejre'eca'a, a'jina í tej tiyen ratamuá'amua tíjín tiyaaru'u, teajta í tej tiyen ratamuá'amua tíjín Satanás. A'ii pu a'ín pú'een a'jina í ti huá'acuanamua mat'j mena'a pua'amé yen sejre'e íyen chaanaca japua. Aj mú mi aye'icájrre íyen chaanaca japua, jamuan í mej ravaire'eca'a.

¹⁰ Net'íj ni ráamua'areeri'í ti ja'ati a'uun ta japua a'utéveeca'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui xaa ayén teja'uré'ene ti a'ín í taDioj ari hua'irájtuaa a'ímej í mej rá'astjre'e. Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti ij tihua'uta'ájte'en najjmi'ica tíj na'a rusén jime'e. Pu'uri hui nain jín tira'íjca a'jina í Círístu'u ti ari ra'antíhua'u, a'iné pu'uri ya'ucájrre a'jina ti tihua'axajtzi'í í ta'ihuaamua'a. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'í pu hui ayén tihua'axajtzi'í a'jina jemi í Dios.

¹¹ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'í mú me'jina jín ra'antimuá'iti me'jina jime'e ti a'ín Cáne'a ra'iráaxire í ruxuure'e tíj muai'ivéjri í Dios jemi, majta mú ra'antimuá'iti me'jina jime'e mej miyen tihua'utá'ixaate'eca'a a'jina jime'e í niuucari í ti jime'en raxa í Círístu'u. Camu a'atzu raatéxiehuataca'a mej rá'astjre'e. Capu amán a'ij ti pua'a ja'ati ayén huá'aneche ti huá'ucui'ini. Maúche'e mú rá'aviicua'í.

¹² 'Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en mi sej seyun sejre'e ta japua, seajta mú'een, mi sej seyun tí'ivaire'e. Seajta mú'een, mi sej seyun huachéjme se'újna chaanaca japua, seajta mú'een, mi sej se'uun a'uté'uuca'a í jaj japua, cui'í xaa, a'iné mú'ejmi jemi ari huatasejre a'jina í tiyaaru'u. Ajta í'iniu'ucamí'í huápi'í a'iné pu'uri ramua'aree ti caí ché'e á'ateeri, a'iné Dios pu'uri ra'iteánajsin. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'jina í Dios.

¹³ Ajta a'ín í cu'ucu'u, t'íj ráamua'areeri'í ti a'uun é'ejve í chaanaca japua, aj pu 'i raatavén a'jina í 'íta'a í ti tiyaúj já'araa.

¹⁴ Ajta Dios pu ayén tiraatá'a a'jina í 'íta'a ti ráavaire'en t'íj ca'anacan tícheni a'u ti a'ij éene'e a'jina jemi í cu'ucu'u. Ajta Dios pu tí'ijmícua a'ame. Aj

pu 'i a'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios rí'i tiyá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu huaí'ca nine'ira'a japuan já'ita'a.

¹⁵ Aj pu 'i a'ñin cu'ucu'u jeihua jaj aixxíre án ruténe'etze'e tí'ij ya'ujaújte'en, ajta rá'ujamiste'en a'ñina í 'íita'a.

¹⁶ Ajta a'ñin í chuej, a'ñi pu raatévai a'ñina jime'e ti a'utátzi'ite tí'ij ateárute í jaj, í ti ra'ijxíre í cu'ucu'u án ruténe'etze'e.

¹⁷ Aj pu 'i a'ñin cu'ucu'u raatá'jaaxiejví'iri'i a'ñina í 'íita'a. Ajta á'uraa. Aj pu 'i a'utéjche ti hua'uténe'usi'ite'en a'ñimej í seica, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'ñina í 'íita'a. A'íi mú a'ñin pú'een í mej miyen rá'astijre'e a'ij ti tihuá'ajte'e í Dios, í mej majta te'anxájta me'ñina jime'e í Jesús.

13

Jíme'en í mej hua'apua í mej majta huápi'i á'atesi'ire'e seijre'e

¹ Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu a'uun a'utéechaxi ja'apuaíri japua, a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'é.

Netí'ij ni ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e huasej. A'ñi pu í jaj tzajta'a ti ve'é a'itamé'eca'a. Tamuámuata'a pua'améca pu ave'ehuájmee, ajta arahua'apuáca huíjmu'uu. Curuun pu te'uteárújti'ihuaca'a í ru'e'ehuáj jetze seij ajta seij, ajta ayé'e pu té'eyu'usi'i a'ñina jetze í mu'úura'an a'ij ti ántehuaa ti a'ij pua'a namuajre'e í Dios jemi.

² Ayee pu seijre'eca'a a'ñina í tí'iti í nej raasej. Ayee pu éene'e seijre'eca'a tíj jíripu. Ayee pu éene'e tí'ícajme tíj juutze'e. Ayee pu ajta 'een anténi tíj muajye. Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu nain raatátui a'ñina í tí'iti í ru-muá'eri'ire'ara'an, ajta tíj na'a ti jín tí'ajjta, ajta í ti jín jeihua antiújmua'aree.

³ Cu xíee tí'ipuaíjti'ihuaca'a seij í mu'úura'an tí'ij huámi'ini. Ajta, ajtahua'a pu huarúj a'ñina í ti tí'ipuaíjti'ihuaca'a. A'íj pu jín nájmí'i matíj mena'a mej yen huachéjme íyey chaanaca japua, jé'ecan mú rí'i tira'utasej, majta ra'ará'astijre me'ñina í tí'iti.

⁴ Majta me'ñin í teteca, a'ñi mú raateánajcheca'a me'ñina í cu'ucu'u a'iné pu'uri a'ñin cu'ucu'u raatátui a'ñina í tí'iti ti huápi'i á'atesi'ire'e í ti jín antiújmua'aree. Majta me'ñin teite raateánajcheca'a me'ñina í tí'iti. Ayee mú tíjin:

—¿A'ataani ayén tíj amijna mi tí'iti? ¿A'iné aúj tí'iri'iri ti ja'ati raaténe'usi'ite'en ti ij raatémua'itín? Capu xaa ne'u ja'ati. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Ca'aníjra'a pu raatá'a tí'ij á'ujtzaahuat'e huápi'i í Dios jemi. Ayee pu tiraatá'a ti ayén á'ateeví'in ti a'ñina jín antiújmua'areere ti jeihua huápi'i a'ij pua'a tí'ixajta. Ayee pu á'ateere a'achú cumu hua'apuate máxcira'i japuan hua'apua.

⁶ Aj pu 'i a'utéjche ti a'ij pua'a tí'ixajta í Dios jemi a'ñina jime'e ti rusej ayén huaújrúu tíj í Dios. Jé'ecan pu a'ij pua'a tirá'ixaa a'ñina í Dios, ajta a'ñimej í mej a'uun é'esejre'e í Dios jemi u ta japua. A'ñi mú tí'ivaire'e matíj chí'lira'an í ti tzajta'an seijre'e í Dios.

⁷ Ajta a'ñin í cu'ucu'u, a'ñi pu ca'aníjra'a raatá'a tí'ij hua'uténe'usi'ite'en a'ñimej í mej rí'i tí'itesejre'e í Dios jemi. Ajta ayén tiraatá'a tí'ij hua'utému'aitin. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'ñina jín antiújmua'areere tí'ij tíhu'uta'ajte'en matíj mena'a pua'amé yey seijre'e íyey chaanaca japua, a'ñime teitejra'a, matíj mena'a mej seij jetze airaújneijte majta a'ñime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, tíj na'a í ti seijre'e í hua'aniuuca.

8 Matij mena'a pua'amé iyyen huachéjme í chaanaca japua, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u, matij mena'a í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze í ti ra'áa a'íjina í Cáne'a í ti huamé'ere t'íj caí xi huatasejre í chaanaca. A'íjina í yu'uxari, a'íi pu a'íin pú'een ti jetzen té'eyu'usi'i a'íj ti ántehuaa seij ajta seij matij mena'a pua'amé ruuri huateáturaa jemin í Cáne'a t'íj na'a rusén jime'e.

9 Ti pua'a ja'ati huiteájnamura, ché'e a'íin temua'a naa tiráanamua.

10 Ti pua'a p'íi'ihuájxi'epi'intare'en, mej seij huatév'íiran mej ra'íteáanan, a'íi mú xaa raatév'íira. Ti pua'a ja'ati titéecui'ini chun jime'e, ayé pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá a'íjina jín tiú'umi'ini. Ayee pu Dios ayén ti-hua'utajé a'ímej í mej r'íi t'í'itesejre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, mej mi majta rá'atzaahuat'e.

11 Net'íj ni seij huasej í ti'iti ti a'ítanej á chuaata'a. Hua'apuaca pu ave'ehuájme'e t'íj cáne'a. Ayee pu ajta t'í'ixaxa'a t'íj í cu'ucu'u.

12 A'íi pu ra'ará'astijre a'íjina jetze me'ecan í ti'iti í ta'amuájca t'íj na'a í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ca'anéeri jín tihuá'a'ijte'e matij mena'a mej iyyen seijre'e chaanaca japua mej mi raateánajche me'íjina í ta'amuájca ti huarúj í ti t'ípua'íjti'ihuaca'a a'íjina jime'e í ti huam'íi.

13 Ayee pu t'ímijhuaca a'íjina í ti ravaire'e mej mi ti'itij jín r'íi tira'utasej. Jee xaa, ne'u, ayé pu tiraay'íiti ti taij u e'icájrieni u júte'e, mejséiraca'a í teite.

14 A'íi pu huá'acuanamura í teite í mej yen seijre'e iyyen chaanaca japua a'íjina jime'e ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini a'íjina jetze me'ecan í ta'amuájca. Aj pu 'i ayén tihua'u'íjca mej mi ratetáahuan ti'iti tévira'a ti ayén seijre'e t'íj a'íjina í ti'iti ta'amuájca, a'íjina í ti tiu'upu'ájti'ihuaca'a a'íjina jime'e í chun, ajta a'íjina í ti'iti ti huarúj.

15 Ajta a'íin í ta'amuájca, ayé pu ajta tiraatá'a a'íjina í ti ravaire'e t'íj xiéjniu'ucari raatátisten a'íjina í ti'iti tévira'a t'íj tiu'utaxáj. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'íjina jín antiújmua'areere ti ayén tihua'uta'ájte'en mej raajé'ica ja'ati ti na'a í ti caí á'ujca'ane ti raateánajche a'íjina í ti'iti tévira'a.

16 A'íi pu ajta tihuá'a'ijte'e mej mi anaújyu'uxaxi'in í rumuájca'a jetze na'ari mej araujyú'uxaxi'in í rucuaatzi jetze na'íjmi'i í teite. Capu tihua'utá'uuni'ira ti pua'a ja'ati ayén cíleen jín t'ítéjvee nusu ve'ecán jín t'ítéjvee, ti pua'a chíjteaani pú'een nusu caí a'íj t'í'ijviicua'i. Capu ajta ti pua'a miyen ruxiéehua á'ujjuhua'ane'en na'ari mej ca'anéeri jín t'í'imuarí'e.

17 Ti pua'a caí ja'ati é'eyu'usi'ihua a'íj ti ántehuaa a'íjina í ti'iti na'ari í ti jín t'ítíej, capu r'í'iríista a'ame ti a'íjina í ja'ati ti'iti huánanan. Capu ajta r'í'iríista a'ame ti ti'iti huátuaani.

18 A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati r'íi mé teuúmua'aree. Ché'e a'íin yaú'títee á'ara'ani a'íj ti huataújmua'a a'íjina í ti jín t'ítíej a'íj ti ántehuaa a'íjina í ti'iti. A'íjina í ti jín t'ítíej, a'úu pu a'uvé'emej a'ímej tza'ajta'a í teteca. Ayee pu t'ítíej a'achú arájsevi sieentu japuan hua'ícate japuan arájsevi.

14

Jíme'en í mej mu'ti mej jé'cuacan jín t'í'ichu'ica

1 Net'íj ni atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! An pu huatéveeca'a a'íjina í Cáne'a jirí japua í ti ayén téja'arájtehuaa t'íjín Sión. A'íi mú majta jamuan me'ánna huaté'uuca í mej anxíte japuan hua'apuata japuan muá'acua vi'ira'a ará'ase. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a aj huá'acuaatze'e a'íj ti ántehuaa a'íjina í Cáne'a, ajta a'íj ti ántehuaa a'íjina í ti rájya'upua.

² Net'íj ni ráanamujri'i ti ja'ati u ta japua teja'utaxájtaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a t'íj jaj ti sihuájna ca'anín. Ayee pu ajta namuajre'eca'a mat'íj mej téniuuca'an huápi'i. Ajta í niuucari í ti jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a mat'íj a'íime í mej t'í'icuiina a'íjna jetze í aarpa.

³ Majta miyen tí'ichuiicaca'a sej jime'e í chuiicari í ti jéjcuca a'íjna jemi í Dios, majta a'ímej jemi í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jemi í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. Capu ja'ati raay'i'itihua'a ti tiu'utáchuiica a'íjna jime'e í chuiicari sino a'í mu'u í mej anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'lira'a ará'ase, í ti a'ín Cáne'a tiu'unájchitaca'a í mej jime'en té'echa'íica'a í Dios jemi. Mat'íj mi mauj iyá'ujuhua'ane'en íiyen chaanaca japua.

⁴ A'íi mú a'ín pú'een í mej caí ti'ihuaújxana'acire 'úcate jemi a'íné a'í mú urar'éneme'eca jín á'ujuhua'ane'e. A'íi mú a'ín pú'een í mej miyen á'ujuhua'ane'e a'íjna jamuan í Cáne'a a'u ti na'a ti á'ume. A'íi pu hua'irájtuaa huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta a'ín í Cáne'a, a'íi pu ayén che'atá na'a huávi'itiste'esin í Dios jemi t'íj ja'ati tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna í 'icári ti amuacá ajtanéj. Jamuan í Dios, a'íi pu ajta hua'ancuré'evi'iti.

⁵ Ajta a'íime, camu a'atzu tí'ihua'itaca, sino temua'a mú urar'ene'en seijre'e í Dios jemi.

A'íj mej tiu'utaxájtaca'a í mej hua'íca í mej t'í'ivaire'e u ta japua

⁶ Net'íj ni sej huasej ti ta japua tí'ivaire'e. Júte'e pu rá'ara'aca'a t'íj tihua'utá'ixaate'en í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en mat'íj mej na'a rusén jime'e. A'íi pu rá'ara'aca'a t'íj tihua'utá'ixaate'en mat'íj mena'a pua'amé yen huachéjme i chaanaca japua, mat'íj mena'a pua'amé í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, mat'íj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite, mat'íj mena'a pua'amé í me'ín pú'een í teitestemua'ame'en, majta na'íjmi'i a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

⁷ Aj pu 'i ca'anín jín ayén tiu'utaxájtaca'a t'íjín:

—Setá'aj rá'atase'e í Dios, setá'aj seajta r'í'i tiraateájtuaani a'íné pu'uri ayén teja'uré'ene a'ájna ti jetzen Dios huá'axijte'en na'íjmi'ica í teite. Setá'aj raná'amiche'en a'íjna ti raatétaahuaca'a í ta japua, ajta í chaanaca, ajta í jaj ti ve'éé, ajta a'u ti na'a ti huajaixavi'ijmee.

⁸ Aj pu 'i sej ti tí'ivaire'e u ta japua í ti hua'apua, a'íi pu cujta'an tiu'uxájtajme'e. Ayen t'íjín:

Single Line Comp —Pu'uri á'ave. Nain pu jín á'ave a'íjna í Babilonia a'íjna í ti hua'utétimua'iraste a'íjna jime'e ti huá'a jamuan huateújxana'acire mat'íj mena'a pua'amé sej chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

⁹⁻¹⁰ Aj pu 'i sej ti ta japua tí'ivaire'e, a'íjna í ti hua'íca, a'íi pu ajta cujta'an tiu'uxájtajme'e ca'anín jime'e t'íjín:

—Ti pua'a hui ja'ati raná'amiche'en a'íjna í tevi ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna í tevi, ajta ayén tira'utéca'anen mej rá'usiimua'an í cuaatzeájra'an jetze nusu muájca'are'ara'an jetze a'íj ti ántehuaa a'íjna í ti'iti í ti huápi'i á'atesi'ire'e, Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i. Ajta a'ín í ja'ati, ti'iti pu hui anti'isin ti ayén ráaruuren t'íj a'íjna í huá'ave'eri ti caí ti'iti ranaxca, í mej jín huá'acui'ica. A'íi pu ajta rajpuaítzi a'ame í taij jime'e, ajta a'íjna jime'e ti ayén té'eeca t'íj tepúusti'i. Ayee pu hui tirajpuaítzi a'ame huá'a jemi í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna jemi í Cáne'a.

11 'Ajta a'ñin í citzij ti ájcitziu a'ñina jime'e í mej jín rajpuañtzi, ayée pu hui á'ateeri tñj na'a rusén jime'e ti ajcitzíuuta a'ame. Capu ajta hua'atá'aca mej huaújse'upe'en tújca'ari tzajta'a nusu tica'ari tzajta'a. Ayee mú hui tirajpuañtzi muá'aju'u a'ñime í mej rana'amiche me'ñina í tí'titij, ajta í tevi, matíj mena'a mej miyen ra'ancuré'a í mej jín huá'a jetze ra'uyú'uxa a'ij ti ántehuaa a'ñina í tí'ti.

12 'A'ij pu jín, Dios ayén tihuá'ajee a'ñimej í mej r'íi tí'lteseijre'e í jemin mej mi te'utá'viiicua'i, a'ñimej í mej rá'astijre'e a'ij ti tiu'uta'ájtaca'a í Dios, a'ñimej í mej majta rá'atzaahuat'e me'ñina í Jesús.

13 Net'íj ni ráanamuajri'i ti ja'ati júte'e teje'icáxajtaca'a. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjñ:

—Patá'aj piyen tira'utéyu'uxa yee: “Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, miché'e r'íi titeújmuajte'e a'ñime í mej rá'atzaahuat'e í tavástar'a.” Ajta a'ñin í xiéjñiu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjñ: “Jee xaa ne'u, r'íi pu Dios tihua'utá'a a'iné pu'uri r'í'irí mej huaújse'upe'en, mej mi caí ché'e tí'ti jín á'aviicua'ire'e, a'iné pu'uri tihua'uc'íi í mej raamuá'iti me'ñina jime'e mej tiu'umuá'iej.”

I ti chuej japua tiú'ucñre

14 Net'íj ni neajtahua'a átáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! A'ij nu huasej í jaitiri ti cuaiina. Seij pu ajta a'ñin japuan újcatii ti ayén seijre'eca'a tñj teáata'a. A'ñi pu curuun uteárujte'ecaa ti oro jín taavíjhuaca'a, ajta ru'itéchueeca'a ruri'iríinta'a pújme'en í chun ti aicaújtuta ti ajta temua'a naa te'entámími.

15 Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e a'uun a'irájraa u teyujta'a. A'ñi pu ca'anín jín ayén tiraatajé a'ñina ti jaitiri japua án á'ujcatii tíjñ:

—Patá'aj hui mí chun jín raaré'eveijche í ti ari tí'icñre, patá'aj tiu'uré'atzaana, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene í pej jetzen tiu'uré'atzaana. Pu'uri hui jeíhua tí'icñre, ajta ari huaré'eca'anaca'a í chaanaca japua.

16 Ajta a'ñin í ti jaitiri japua án á'ujcatii, a'ñi pu ca'anín jín tiu'uré'eveijcheca'a í chaanaca japua, ajta tiu'uré'etzaj tñj na'a ti tiú'ucñreca'a.

17 Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e ajta a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'ñi pu ajta ru'itéchueeca'a sejí í chun ti aicaújtuta, ti ajta temua'a naa te'entámími.

18 Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'uun e'irájraa a'u ti a'utéjvee a'ñina í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. A'ñi pu a'ñin pú'een í ti a'ñina jín antiújmua'aree í taij jime'e. Aj pu 'i ayén tiraatajé a'ñina í ti ru'itéchueeca'a í chun ti aicaújtuta, ti ajta antámími. Ayen tíjñ:

—Patá'aj hui raaré'eveijche, pajta rájseire'en í táca'ira'an í pí'ista ti a'uun a'uvéjme í chaanaca japua a'iné pu'uri cuasi a'ñina í uuva.

19 Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu 'i a'ñin ayén raaré'eveijcheca'a í chaanaca japua, ajta rájsej a'ñina í ti tiú'ucñreca'a í chaanaca japua. Aj pu 'i a'uun ya'ucáahua'axi a'ñina tzajta'a í mej jín rajaachi í uuva a'u ti Dios ya'ujáche a'ñina jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

20 Aa mú ya'ujáche a pu'a'acié á chajta'a. Xúure'e pu airámí'yeyeca'a a'ñina í mej rá'ajache. Temua'a pu te'ut'íi já'araa. Ayee pu te'ut'íi a'ut'í imuá a'atá'ase í xáachime'ara'an jetze í cahuaayu'u. Ajta, ayée pu a'uyaúcan japua huamí'yéjraa a'achú cumu huaíca ciento kilómetros.

¹ Netí'ij ni neajtahua'a seij huasej í ti ta japua jeíhua ruxe'eve'e. Jé'ecan nu rí'i tira'utasej. A'ii mú a'ín pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej aráhua'apua ará'ase. A'ij mú jín antiújmua'aree me'íjna jime'e í puaíjzi í ti ayén ará'ase a'achú cumu aráhua'apua. A'ii pu a'ín pú'een í ti nain jín te'entipua'ajte í ti jíme'en Dios ayén puaíjzi hua'utá'asin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

² Netí'ij ni ti'iti huasej. Naa pu tí'imesti. Aa pu a'umuáanijme'ecaa, cu xiee viidrio na'a, tajj ti tzajta'an seijre'e. Majta a'íime í mej raatéemua'iti me'íjna í tevi ti huápi'i tesi'ire'e, majta í tevi ti ravaire'e, majta í ti jín tí'tiíe á'aye'i í ti jín ayén ántehuaa, a'úu mú huaté'uuca'a a'utí e'eve'e'ástime a'íjna í viidrio ti amuáanijmee. A'íi mú te'ité'i'ica'a rumuájca'a jetze me'íjna í aarpa ti Dios hua'utapuaíjve mej mi me'íjna jín tiu'utacíuina í amín.

³ Majta miyen me'íjna jín tí'ichuicaca'a me'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Moisés ti tí'ivaire'eca'a í Dios jemi, majta me'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Cáne'a. Miyen tíjín:

Jé'ecan pej huápi'i rí'i naa huaríj

patí'ij tu'irájtuaa mú'ee, tavástara'a,

mí pej Dios pú'een, pej pajta nain jín antí'amua'aree.

A'ij tu jín rí'i te'utasej.

Tíj na'a a'ij pej rici, xí'epi'in pej rici,

pajta tzáahuati'ira'a jín raaxí'epi'intare'e,

mí pej piyen tí'aijta

tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁴ Naími'i mú miyen rí'i timuaateájtuaani,

majta rí'i timuaatá'asin, mú'ee'tzi,

mí pej tavástara'a pú'een,

a'iné mú'ee pej asej rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

Naíjmi'i í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú a'uvé'uju'u muá'aju'u mej mi muaateánajche,

a'iné pepu'uri tíhua'utasejrate pej piyen xí'epi'in huaríj a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Netí'ij ni atáneereca'a ti pua'a ari te'entácuuni'i u teyujta'a a'u ti e'irácatii a'íjna í ti te'anxájta a'íjna jime'e í Dios.

⁶ Matí'ij mí me'uun a'iráaci u teyujta'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í mej aráhua'apua ará'ase. Mu'uri ráatisime'e í puaíjzi í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Cíxuri mú majta tí'iteché ti mé'e tí'tetátiye'i temua'a naa. Majta mú avé'ejí'ici'ihuajme'ecaa án rú'taviitze'e puaasi jime'e ti oro jín taavíjhua.

⁷ Ajta seij í mej muáacua í mej ruuri, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'íte a'íimej í mej aráhua'apua ará'ase a'íjna í tuxa'a í ti avé'ejistijmee í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios í ti tí'írúuri rusén jime'e. Seij ajta seij pu hua'uré'e'í'ipi'íte a'íjna í tuxa'a.

⁸ Aj pu 'i temua'a téjcitziujtareca'a u teyujta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, jeíhua pu huápi'i huatátzareajraa. Aj pu 'i temua'a te'uhuájisteca'a u teyujta'a a'íjna í citzij. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti seij a'uun a'uteárute u teyujta'a ajta mena'a cá ra'antipua'ajte'en í mej aráhua'apua ará'ase mej puaíjzi hua'utá'an í ti ajta aráhua'apua ará'ase.

16

I cutzape'e ti a'íjna jín avé'ejiste a'íjna jime'e ti Dios huápi'i niu'ucami'i

1 Net'i'ij ni seij huase'ij í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a u teyujta'a. Ti'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Sericu, setá'aj hui á ya'ucáxire'en í chaanaca japua t'j na'a í ti avé'ejisti í cutzape'e jetze í ti aráhua'apua ará'ase mej mi ráamua'aree ti huápi'i niu'ucami'i í Dios.

2 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna, aj pu 'i seij u a'uvé'emej. Ti'iquí á ya'ucájrie í chaanaca japua í cutzape'e jetze ti aramuáacua. Aj pu 'i huá'a japua rájve a'ijna í ti jín í'icá'atzata í ti a'ij pua'a té'eeca, ajta í ti a'ij pua'a seijre'eca'a. Ayee pu tihua'uruu a'imej ti huá'a jetze té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij ti ántehuaa a'ijna í ti'iti, majta a'imej í mej raateánajcheca'a.

3 Ajta, í ti hua'apua, a'í pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e í ti aramuáacua japuan í jaj ti ve'éé. Jíme'en pu'u ayén huar'ij, aj pu 'i seicéi huaújrúu í jaj t'j xúure'e ti airámí'yeyca'a tevi jetze ti huamí'i. Ajta, na'ijmi'i í mej jaj tzajta'a chejca'a, a'í mú huácuii.

4 Ajta í ti hua'ica, a'í pu á ya'ucájrie a'ijna í seij í ti cutzape'e jetzen aramuáacua í játe'ana tzajta'a, ajta japuan a'u ti e'ejajxajme. Jíme'en pu'u ayén huar'ij, t'j na'a ti tí'iseijre'e seicéi pu huaújrúu t'j xúure'e.

5 Net'i'ij ni ráanamua'jri'i í ti a'ijna jín antiújmua'aree í jaj, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xí'epi'in pej hui huar'ij pe'ijna jime'e pej hua'uxijte, mú'ee, mi pej jéjcau imuá seijre'eca'a, pajta íjii pej pauj seijre'e.

6 'Naa pu hui xí'epi'in a'iné a'íme í teteca mu'uri huá'ucuii a'imej í mej mú'etzi jemi r'i'í tí'itesejre'e, majta a'imej í mej mú'etzi jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íj pej jín peri hua'utá'a mej majta xúure'e huayé'en. Ayee mú hui éeni'ici'e ra'antimua'íti.

7 Net'i'ij ni ráanamua'jri'i ti ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jetzen a'u mej tejé'emua'i'ivajtaca. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jee xaa ne'u, tavástar'a, mi pej Dios pú'een, mi pej hui pajta nain jín anti'amua'aree. Tzáahuati'ira'a pej jín huá'axijte'e. Naa pu tiraavijte'e a'ij pej tihua'utá'a.

8 Ajta í ti muáacua, a'í pu á ya'ucájrie í cutzape'e a'ijna japua í xicaj. Ajta ayén tiraatá'a a'ijna í xicaj ti huá'uta'ixi'iri.

9 Majta a'íme í teteca, huá'ataixi'i a'ijna jime'e ti huápi'i téjxicaca'a. Majta a'ij pua'a tiraatajé í Dios í ti a'ijna jín antiújmua'aree ti pua'íjtzí hua'atá'aca. Camu raatéxiehuataca'a a'ijna ti a'ij pua'a een a'ij mej rici, camu majta r'i'í tiraatá'a í Dios.

10 Ajta í te'anxívi, a'í pu ajta á ya'ucájrie a'ijna í cutzape'e a'ijna japua a'u ti e'ecáca a'ijna í ti'iti ti a'ij pua'a een. Jíme'en pu'u ayén huar'ij, huápi'i pu huatéatica'areca'a a'u ti tejé'ajta. Majta a'íme í teteca, a'í mú avá'ujche'eve'e í runeanu jetze me'ijna jime'e mej je'íhua huápi'i rajpua'íjtzica'a.

11 Majta je'íhua mú a'ij pua'a tiraatajé me'ijna í Dios í ti ta japua é'esejre'e me'ijna jime'e mej je'íhua huápi'i rajpua'íjtzica'a. Camu majta a'atzu raatéxiehuataca'a a'ij mej rijca'a ti a'ij pua'a een.

12 Ajta í ti arájsevi, a'í pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e a'ijna japua í játe'ana í ti ve'éé ti ayén téja'arájtehuua tijín Eufrates. Jíme'en pu'u ayén huar'ij, aj pu 'i nainjapua ateáxi'i í játe'ana. Ayee pu 'een jín ateáxi'i mej mi antá'icne a'íme í mej tí'ajta a'u ti e'íjninei í xicaj.

13 Net'i'ij ni hua'use'ij í mej hua'ica í mej aijneájxi huá'ateni'tize'e a'ijna í cu'ucu'u, ajta a'ijna í ti'iti ti a'ij pua'a een, ajta a'ijna ti huá'a jetze me'ecan

tí'ixaxa'a hua'itzi jime'e. Ayee mú seijre'eca'a matíj teecujse. A'li mú a'ín pú'een í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een.

14 A'li mú majta a'ín pú'een í xiéjniu'ucari í mej tiyaaru'u jetze ajtémecan. A'íi mú á'ujuhua'an nainjapua í chaanaca mej mi huá'ajseire'en a'ímej í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua mej mi huaténe'use'en a'íjna xicáara'an tí huápi'i ruxe'eve'e t'íj a'ín huatasej're'en í Dios tí nain jín antiújmua'aree.

15 Ayee pu tíjn: “Me'ecui xaa, yee nu hui uvé'enejsin tíj nahua'ari tí avítzi jín a'uteáru'ipi í huá'a chi'íta. Rí'í pu tiraatá'a a'íjna tí a'atáne, ajta jín tí'itéechen t'íj caí mua'avi'í á'uche'ecane'en, mejseiúra í teite í tí jín tí'itevi'íra'a.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

16 Majta a'íime í mej huaíca, a'úu mú huá'ajseij a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtéhuaa hua'aniuuca jime'e í hebreos tíjn Armagedón.

17 Ajta í tí aráhua'apua, a'íi pu á ya'ucájríe í cutzape'e. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'í seij ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tí a'uun a'utevéeca'a teyujta'a. A'ujna, a'u tí a'utéjvee í mej japuan tí'imuai'ivajtaca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjn:

—Pu'uri icu, anti puá'areca'a.

18 Mat'íj mí huatémxcava'axi, majta téniuuca'a. Jéihua pu ajta tí'ica'arajnacaa. Ajta jé'ecan huápi'i huatéujca'atzijxi í chaanaca. Tíj na'a tí yú e'iré'ene mej yen huatasej're í teteca íiyen chaanaca japua, capu ja'anáj ayén huatéujca'atzijxi. Jé'ecan pu huápi'i xaa huatéujca'atzijxi.

19 Ajta a'íjna í chajta'a í tí ve'é, huaíca pu autátzi'iteca'a. Ajta é'evatzijxi í huá'achajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íi pu Dios, ajta ra'utámua'areeri'í a'ujna u Babilonia t'íj puaíjzi raatá'an t'íj tí'iraci'iti í tí jín huápi'i niu'ucami'í í Dios.

20 Ajta tíj na'a a'u tí e'eráhuachi í jaj tzajta'a, a'íi pu e'ehuaújpua'arixi. Capu ajta ché'e seijre'eca'a a'u tí á'ujrime.

21 Majta mú tétej cáavati, temua'a mevivejmé'e. Temua'a pu tí-jetéjme'ecaa a'achú cumu huaiate kiilu. A'ímej pu japua rájve í teteca. Majta a'íime í teteca, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna í Dios me'íjna jime'e í tétej a'iné jéihua mú rajpuaíjzica'a mej miyen cáavati í tétej.

17

Dios pu ra'ujxíte a'íjna í 'íta'a tí rutuaaca'a

1 Aj pu 'í seij tí ta japua tí'ivaire'e, tí ajta seíj huíteátiica'a í cutzape'e tí aráhua'apua ará'ase, a'íi pu mú a'uvé'emej, ajta ayén tinaatá'ixaa tíjn:

—Iiya'a jíi, nee nu muaatasej'rate'esin a'íjna tí jín Dios ra'ujxíte'en a'íjna í 'íta'a tí ve'ecán jín tí'itéveeca'a, tí ajta ramuá'itica'a í tamin í ruhuá'íra'a jime'e. A'íi pu a'ín pú'een í tí a'uun á'ujca í jaj japua tí ve'é.

2 Majta a'íime í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua, a'íi mú huatéujxana'acire me'íjna jamuan í 'íta'a. Majta a'íime í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, a'íi mú majta huatéajta'aru me'íjna jime'e tí a'ín 'íta'a ayén hua'utá'a mej majta jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten.

3 Aj pu 'í a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu neja'uví'iti a'íjna a'u tí caí é'e tí'iti. A'uu nu 'íta'a huasej tí a'íjna japua á'ujcati í tí'iti tí pa'u. Ajta a'ín tí'iti, jéihua pu jetzen é'eyu'usi'ihuaca'a í tí jín ayén ántehuaaca'a, tí ajta jín a'ij pua'a tí'ijxa í Dios. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu a'íjna í tí'iti, ajta tamuáamuata'a pua'améca ave'ehuájmee.

⁴ Tí'inacamua í ti ti'it'éechen, ajta cǎj caj tí'ipa'u. Jéihua pu huápi'i ucárujti'ihuaca'a a'ǎjna í ti oro jín taavǎjhua, ajta tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ajta perla ti'ti. A'ǎi pu ajta ru'iteátii'ca'a í cutzape'e í ti oro jín taavǎjhua. Ajta a'ǎjna jetze í cutzape'e, ti'ti pu avé'ejisti í ti tiú'uxana'avi'iste'e, ajta í ti jín huateú'xana'acire a'ǎjna í 'íta'a.

⁵ Ajta ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í cuaatzeájra'an jetze a'ǎj ti ántehuaa.

Neajta inee, canu yaú'itíeé na'araa ne'ǎjna í niuucari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a ti jíme'en yee: “Babilonia, í ti ve'ecán jín ti'it'éjvee. Hua'ana'ana a'ǎmej í 'uuca í mej ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ǎi pu a'ǎin pú'een ti jetzen a'uun a'uvé'emej í ti tiú'uxana'avi'iste'e íyen chaanaca japua.”

⁶ Net'ǎj ni raasej í a'ǎin 'íta'a tahuáaca'a a'ǎjna jime'e í hua'axuure'e a'ǎime í mej r'ǎi tí'itesejre'e í Dios jemi, majta a'ǎime í mej huácuiihuaca'a me'ǎjna jime'e mej rá'astijre'e me'ǎjna í Jesús. Jé'ecan nu a'ǎj te'utasej net'ǎj raasej.

⁷ Ajta a'ǎin í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:

—¿A'ǎiné 'een jín piyen te'utasej? Nee nu muaatá'ixaate'esin a'ǎj ti huataújmua'a a'ǎjna ti caí ámitieere'e a'ǎjna jime'e í 'íta'a, ajta a'ǎjna í ti'ti ti japuan avé'eca, í ti ajta arahua'apuáca huǎjmu'uu, ajta ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee.

⁸ A'ǎjna í ti'ti pej hui raasej, a'ǎi pu ajmǎi'í huatasejre, ajta íjii, capu ché'e ye'e já'ahua'a. Ajta, aúche'e pu a'litaméj a'ujna a'utí e'etéecun ti caí a'ǎj ámitieere'e a'achú ti ucátee. Méjca'í huáyee pu ajta á'apua'aren a'ǎjna í ti'ti. Majta a'ǎime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a a'ǎjna jetze í yu'uxari a'ǎj mej ántea'arua, a'ǎjna í yu'uxari ti jéjcaa imuá jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a matj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa í Dios jemi, ayée mú r'ǎi tiya'uselira muá'aju'u mat'ǎj raasej me'ǎjna í ti'ti a'ǎiné a'ǎi pu ajmǎi'í huatasejre, ajta a'ǎjná'imua í'iruurica'a, ajta caí ché'e mé iye'ahua'a. Ajta, aúche'e pu huatasejre'esin.

⁹ A'ǎjna í niuucari, ti hui ja'ati yaú'itíeé á'ara'ani, ruxe'eve'e ti a'ǎjna jetze tiú'umua'ati temua'a naa. A'ǎjna í ti arahua'apuáca huǎjmu'uu, ayée pu hui huataújmua'a tijín: A'ǎjna í jirí ti aráhua'apua ará'ase ti japuan á'ujca a'ǎjna í 'íta'a.

¹⁰ A'ǎi mú majta a'ǎin pú'een í mej tí'ajta, í mej majta aráhua'apua ará'ase. Mua'anxívi í mej meri á'upua'areca'a. Seij pu'u auj ti'ti jín ti'it'éjvee. Ajta í seij, capu xi seijre'e. Í ti ayén huatasejre'esin, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti cǎj na'a caj té'teevi'ín.

¹¹ Ajta, a'ǎin í ti'ti ti ajmǎi'í huatasejre, ajta íjii capu ché'e ye'e já'ahua'a, a'ǎi pu a'ǎin pú'een í ta'aráhuaii. A'ǎi pu ajta huá'a jetze ajtémecan a'ǎmej í mej aráhua'apua ará'ase. A'ǎi pu hui ajta á'apua'aren.

¹² Ajta a'ǎjna í ti tamuáamuata'a ave'ehuájmee, ayée pu hui huataújmua'a tijín tamuáamuata'a mú ará'ase í mej tí'ajta. Majta a'ǎime, camúu xi me'ǎjna jín tite'enteájrupi mej mi tiu'uta'ájta. Maúche'e mú ra'ancuré'asin mej mi cǎj mena'a caj tité'eteevi'ín a'achú cumu sej hora mej tiu'uta'ájta jamuan í ti'ti.

¹³ Naǎjmi'í mú miyen rux'ǎj tí'imua'atze. Majta mej raatátuiire'en me'ǎjna í ti'tij matj mena'a í mej jín antiújmua'aree, ajta í huá'amuari'eri'ira'a. ¹⁴ A'ǎi mú hui raaté'usi'ite'esin me'ǎjna í Cáne'a.

Ajta a'ǎin í Cáne'a, a'ǎi pu hua'utéma'iti a'ǎiné a'ǎi pu a'ǎin pú'een í tavástar'a í ti ajta tihua'ájte'e a'ǎmej í ti hua'avásta'a pú'een í teite. A'ǎi pu hui ajta a'ǎin pú'een í tajtuhuan ti naǎjmi'íca tí'ajte'e í seica í tajtúhuaani. Majta a'ǎime í mej

jemin seijre'e í Cáne'a, a'ii mú a'íin pú'een í ti hua'utajé, ti ajta hua'antíhuau. A'ii mú majta a'íin pú'een í mej caí até'itzea'ara í jemin.

¹⁵ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—A'íjna í jaj ti ve'ée í pej hui raasej, í ti ajta japuan á'ujca a'íjna í 'íta'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e, a'ii mú a'íin pú'een í teitestemua'ame'en a'íjna í 'íta'a, majta í teitejra'an, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta sej jín tí'ixaxa'a í niuucari.

¹⁶ 'Ajta a'íjna ti tamuáamuata'a ave'ehuájme, í mej tí'ajta a'íjna jamuan í tí'ti, a'íi mú rájcha'íire'e muá'aju'u me'íjna í 'íta'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. Majta hua'aré'e'itixi'isin í teite í mej rá'ajaahuat'e'eca'a. Majta ca'anéeri jín tiracá'ari'ira tíj na'a í ti tí'it'échen. Majta raat'éci'ime í huá'ire'ara'an. Majta ra'ateáaira.

¹⁷ 'Aye pu té'eme, a'iné Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'asin mej mi miyen tira'ará'asten a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e me'íjna jime'e mej ruxí'ej mena'a tíú'umua'ati. Majta raatátuiire'en í tí'ti jemi matj mena'a tí'ti í mej jín antiújmua'aree. Aye mú raruuren ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'ij ti Dios ari tíraataxájtaca'a.

¹⁸ 'Ajta, a'íjna í 'íta'a í pej raasej, a'ii pu a'íin pú'een í chajta'a ti ve'ée í ti tihuá'ajte'e a'íimej í tajtjúhuaani í mej tí'ti jín títetate'á'u ti na'a íiyen chaanaca japua. —Aye pu tinaatá'ixaa a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

18

A'uu pu é'evatzijxi a'ujna u Babilonia

¹ Neajta sej huasej í ti ta japua tí'ivaire'e. Aa pu ta japua ve'ecáme'ecaa a'íjna. Jéihua pu huápi'í tí'tij jín antiújmua'aree. Nain japua pu ajta huatázareajraa íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e í tétaave'e á ru jetze.

² Aj pu 'i ca'anín jín huajjúhuaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui é'evatzijxi, pu'uri xaa hui é'evatzijxi a'ujna u Babilonia, í chajta'a ti vivéjme. Mu'uri hui me'uun a'uchéjme a'íime í tíyaaru'u. Pu'uri ajta huá'achi'í pú'een í xiéjniu'ucari í mej xána'avisí'í seijre'e. A'uu mú 'é'e á'aseca, matj mena'a pua'amé í pina'ase í mej xána'avisí'í seijre'e, í tej caí a'atzu huá'axe'eve'e.

³ 'Aye pu hui tíraaru, a'iné a'íi pu ca'aníjra'a hua'utá'a matj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini tíj ajta huarj a'íjna í Babilonia. A'íj pu hui jín Dios ayén che'atá na'a puajtzi tihua'utá'asin a'iné jé'ecan pu huápi'í niu'ucami'í a'íjna í Dios. A'íime í mej íiyen tí'ajta í chaanaca japua, matj mena'a pua'amé jamuan huatéúxana'acire. Majta a'íime í mej tí'tua'araca íiyen chaanaca japua, a'íi mú hui meri huatéújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej jéihua huápi'í tí'ínequa'atzeca'a mej huápi'í tí'ijcha'íica a'íime. —Aye pu tíu'utaxájtaca'a a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e.

⁴ Netí'ij ní sej huánamuajri'í ti júte'e teje'icáxajtaca'a ayén tíjín:

—Setá'aj hui se'uun huírácíine mí sej nete'ítestemua'a pú'een, sej sí caí seajta síyen auté'íten tíj a'íjna, tí ij caí puajtzi amuaat'an í Dios a'ij tí a'íin raatá'asin a'íjna í 'íta'a.

⁵ 'Jee xaa, a'íjna í ti jín ayén huarj, a'íi pu hui ari nain jín auteájturaa í Dios jemi. Pu'uri xáahuí ámitieere'e íjii u ta japua Dios tí é'eseijre'e. Ajta a'íin Dios, a'íi pu ari ra'utámua'areeri'í tíj na'a tí jín a'ij pua'a tí'itíjúcha'íi.

6 'Ché'e ayén tí'iraci'iti tǵ ajta a'ǵin puaiǵtzi tihua'utá'a í ti hua'utéemua'iti. Ché'e ajta hui hua'apua tiu'utanájchita tǵ na'a seǵ jime'e ti ayén huarǵi ti a'ij pu'a a een. Ajta a'ǵin í vaasu ti jetzen raye'eca a'ǵjna ti jǵn huateújtímua'ira, ché'e hui ayén ra'avé'ejisten a'ǵjna jime'e í ti hua'apua ará'ase í ti jǵn huataáthuan.

7 'A'ǵi pu hui ahuáujtzaahua ruseǵ, ajta huataújsejrataca'a a'ǵjna jime'e ti jeihua huápi'i tí'ijcha'ǵica'a. Ché'e ruxǵ'ej na'a tiráaci'iti tǵ'ij rajpuaiǵtzi á'ara'ani, ajta ti huataújxieemiste'en. Ayee pu hui ti'ixa í ru tzajta'a tǵjǵn yee: "A'ǵi pu a'ǵjna jǵn tí'titéjvee í 'ǵita'a ti tí'aijta, ajta ayén tǵjǵn ti caí ruseǵjtaca'a, ti caí ja'anáj ruxieemǵjte'e a'ame."

8 'A'ǵj pu hui jǵn ca'anacan japon rávaijtzǵ seǵ xicaj jime'e ti rajpuaiǵtzi á'ara'ani. Aj pu xaa tǵjcu'ǵini, ajta ruxieemǵjte'e a'ame. Ajta ayén tira-jpuaiǵtzi a'ame tǵjri jime'e. Ajta huateáta'iri'ihua, a'ǵiné jeihua pu raayǵ'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e í tavástara'a, a'ǵjna í Dios ti ra'uxǵjte'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ǵjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e.

9 Ajta a'ǵime í tajtúhuaani í mej tí'aijta íyey chaanaca japua, í mej majta jamuan huateújxana'acire, majta jamuan huateújchijteaanitaca'a, matǵ'ij raaseǵ a'utǵ é'ejcitziu a'ǵjna jime'e ti teátaasin, a'ǵi mú ruyeinixǵ'ín, majta jǵjhuan me'ǵjna jime'e í chajta'a.

10 Majta me'ǵn, á mú imuá a'uhuístira'asin me'ǵjna jime'e mej rátzǵiine'e í ti jǵn rajpuaiǵtzi a'ame. Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tǵjǵn:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee mi hui pej chajta'a pú'een ti ve'ée, mi pej jeihua tí'tǵj jǵn anti'amua'aree, mi pej hui Babilonia pú'een, seǵ xicaj pu jǵn ayén teja'uré'ene ti Dios ma'uxǵjte'e.

11-12 Majta a'ǵime í mej tí'itu'araca íyey chaanaca japua, a'ǵi mú majta ruyeinixǵ'ín, majta ruxieemǵjte'e muá'aju'u me'ǵjna jime'e í chajta'a a'ǵiné capu ché'e mé'e ja'ati ti tihuá'unanai í mej tí'itua'araca tí'tǵi ti na'a mej tí'tǵici, ti pu'a a oro, nusu plata, na'ari tetej ti temua'a tí'ijnajche, tí'tǵi perla. Majta seica cǵixuri tí'itua'araca. Capu ché'e ja'ati tihuá'anairan í ti tí'imesti, í ti nacamua, ti ta'atǵ, ti pa'u. Camu majta ché'e huá'anairan muá'aju'u í ciyey mej tu'araca ti jeihua tí'ijnajche na'ari tí'tǵi cobre nusu tepuústi'i nusu a'ǵjna í tetej í mej racaamete, í mej jǵn te'entámǵimite'en í tepuaij na'ari í chun.

13 Camu majta ché'e miyen tihuá'anairan í mej cua'ira tǵjnájchite'en tí'tǵi tzcená, na'ari tí'tǵi ti na'a ti naa té'eeca nusu cuaane'e na'ari tí'tǵi mirra, na'ari cuaane'e ti cuaiina, tí'tǵi nahuáj, na'ari aceite, na'ari hariina ti rǵ'en, tí'tǵi triigu, ajta ye'emuaate mej seǵjre'e huáacasi, na'ari cáne'axi, ajta cahuaayu'u. Ajta, a'ǵjna í carreta mej ru'uve'ejápuaj muá'aye'i í cahuaayu'u, majta a'ǵimej í mej ca'anéri jǵn tí'imuari'e ruxǵ'ej teite jemi, camu mi ché'e tihuá'anairan.

14 Ayee pu teja'uré'ene a'ǵj ti ajmǵ'i té'eyu'usi'ihuaca'a ayén tǵjǵn: "A'ǵjna ti temua'a tí'irǵ'een, í pej huápi'i raxǵ'eve'eca'a, capu ché'e seǵire'e a'ame mú'etzi jemi. Ajta, naijmi'i tǵj na'a ti huápi'i tí'ijnajche, ajta ti naa seǵjre'e í pej jǵn á'atzaahuatete'aseǵ, pepu'uri tejá'urie. Capej ché'e tí'ite'uuni."

15 Majta a'ǵime í mej tí'itu'araca, í mej majta me'ǵjna jǵn huateújchijteaanitaca'a me'ǵjna jime'e mej tihuá'anairaca'a, a'ǵi mú a'ǵimuá huahuístira'asin, me'ǵjna jime'e mej rátzǵiine'e muá'aju'u ti Dios puaiǵtzi raatá'a. Matǵjyeinixǵ'ín, majta ca'anǵn jǵn huataújxieemiste'esin.

16 Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tǵjǵn:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee pej chajta'a pú'een, ti ve'ée, í pej pe'ǵjna tí'téchejca'a í ti mesti ti naa 'een, pajta pe'ǵjna jime'e ti nacamua, pajta í ti pa'u

jime'e, í pej ucá'arujti'iriri' pe'ljna í ti oro jín taavíjhua, pajta pe'ljna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche, pajta pe'ljna jime'e í perla ti'iti.

17 'Sej hora pu hui jín, najjmi'i tiu'uré'axi tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajcheca'a.

Majta a'ñme í mej ramíjhuaca me'ljna í baarcu, majta a'ñme í mej tí'imíjhuaca me'ljna jetze í baarcu í mej é'ecüine í jaj japua, majta najjmi'i í mej hua'ité vivi'i, a'úu mú imuá huahuístiraa.

18 Mat'íj raasej me'ljna í citzij ti ajtí'imua ájcitziujtaca'a, ti té'ajtaiira í chajta'a, mat'íj mi huateújeineajraa. Miyen tíjín:

—¿Tí'itájni máa chajta'a seijre'eca'a tíj amijna? Capu hui mé'e é'e chajta'a.

19 Mat'íj mi tí'iti avá'ujratziiraxi tí'iti ti muini í rumu'úu jetze, mej ruyein, majta ruxieemíjete. Ayee mú tí'itejijhuaca'a tíjín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee hui chajta'a ti ve'ée, a'iné mú'etzi mú jetze huateújchijteaanitaca'a matj mena'a pua'amé me' tihuá'a'ajite'eca'a a'ñmej í mej baarcu jetze antaci'ica í jaj japua. A'ñ mú hui jín huateújchijteaanitaca'a me'ljna jime'e pej jeihua huápi'i tí'ijcha'ñca'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'ñme í teite.

20 Seajta mú'een, mi sej ta japua é'eseijre'e, setá'aj huataújtemua'ave'en, seajta mú'een, mi sej rí'i tí'itesejre'e í Dios jemi, seajta mú'een, mi ti Dios amua'antihua'u, sej sí'i tihua'utá'ixaate'en í teite, seajta mú'een, mi sej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Setá'aj huataújtemua'ave'en se'ljna jime'e ti Dios ayén tejámuaxí'epi'íntari'iriri' a'ljna jime'e ti ra'uxíjete a'ljna í 'íta'a.

21 Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta jeihua huápi'i ruca'ané, a'ñ pu tetej ájtí ti ayén seijre'eca'a tíj a'ljna í mej jín tel'á'atí'ixica. Aj pu 'i ra'ateájrie í jaj tzajta'a ti ve'ée. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee pu hui che'atá na'a éeni'ici'e raaté'uuna a'ljna í chajta'a ti ve'ée, ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Babilonia. Capu ché'e mé'e é'e seíre'e a'ame.

22 'Camu ché'e miyen namuáare'e muá'aju'u a'ñme í mej tí'licuinaca a'ljna jetze í aarpa nusu a'ñme í mej tí'licuinaca ruchiucari jime'e. Camu hui majta namuáare'e muá'aju'u mú'ejmi jemi a'ñme í mej tí'ici'isite'e c'í'isiti'ira'a jetze na'ari a'ñme í mej ucáají'hua muá'aye'i í trompeeta jetze. Majta a'ñme í mej tí'imíjhuaca, matj mena'a pua'améca, a'lj mej mena'a tiraay'í'iti, camu hui ché'e mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u. Camu xaa ne'u a'atzu. Camu majta ché'e namuáare'e muá'aju'u a'ñme í mej té'atixica.

23 'Ajta, capu hui ché'e a'atáa a'ame mú'ejmi jemi í tajj ti huatátza á'aye'i í huá'achi'i tzajta'a. Capu ajta ché'e ayén namuáare'e a'ame mej xahuaani'i jín tiu'utaxá a'ñme í mej mauchén huanéjne'icheca'a, ajta mej mauchén huávüiche, a'iné a'ñme í mej mú'ejmi jemi tí'itu'araca'a, a'ñ mú me'ñ pú'eene'e í mej yen japuan seijre'eca'a í chaanaca, í mej majta vivejme'en jín títetaté'eca'a. Pajta piyen tihuá'ucuanamua matj mena'a pua'amé í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan pe'ljna jime'e pej piyen huatá'aseijrataka'a pej huápi'i naa seijre'e a'ñmej jemi mej mi miyen huá'ini ti a'lj pua'a een í Dios jemi.

24 A'ñ pu ajta a'ñ pú'een ti huá'ucuii najjmi'ica a'ñmej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta a'ñmej í mej rí'i tí'itesejre'eca'a í Dios jemi. Jee xaa ne'u, a'ñ pu huá'ucuii matj mena'a pua'amé huá'ucuihuaca'a íiyen chaanaca japua, tíj na'a jécua imuá, ti ajta íjii.

19

A'ñ mú tí'ichuíca júte'e u ta japua

1 Net'íjta ni huá'unamujri'i í mej ta japua ca'anín jín tí'ichuicaca'a. Cu xiee jeihua huápi'i ajteáxireca'a a'íme í mej tí'ichuicaca'a. Miyen tijín: Aleluuya, tiché'e r'íi tiraatá'an í taDioj,

a'iné a'íi pu ari tu'irájtuaa, a'íi pu jetze a'uvé'emej í tej jín r'íi tira'utasej, ajta a'íi pu a'ín pú'een í ti nain jín antiújmua'aree.

2 Tzáahuatí'ira'a pu jín huá'axijte'e,

ajta ayén, tiraavjíte'e ti a'ín puajtzi hua'atá'aca.

A'íi pu ari ra'uxijte a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín tí'itéveeca'a,

a'íjna í 'íita'a ti ruhuá'ira'a jín ramuá'ítica'a í tumin,

ti ajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej án japuan

huachéejme'ecaa án chaanaca japua mej mi a'ij pua'a huárini

me'íjna jime'e mej jamuan huatéújxana'acire.

Dios pu ajta puajtzi raatá'a a'íjna jime'e

ti a'ín 'íita'a ayén huá'ucuii a'ímej í mej ravaire'e í Dios.

3 Majtahua'a mú huajjúhuaca'a miyen tijín:

—Aleluuya, jé'ecan pu jetzen ajcitzíúuta a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

4 Majta a'íme í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, majta í mej muáacua, í mej majta ruuri, najjmi'i mú aicaújtuxi, mej mi raateánajche me'íjna í Dios í ti e'ecájca ipuari japua. Miyen tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen. Aleluuya.

5 Tí'íquí seij huajjúhuaca'a ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna vejli'i jetzen í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ayen tijín:

Setá'aj r'íi tiraatá'an se'íjna í Dios,

najjmi'i mú'een mi sej ravaire'e.

Capu amán a'ij, ti pua'a siyen vivejme'en jín títetateí

na'ari sej ciliéene'e jín títetateí.

Tí'ij huaténeiche í Cáne'a

6 Net'íj ni neajtahua'a huá'unamujri'i a'ímej. Cu xiee jeihua huápi'i ajteáxireca'a. Ajta, mat'íj tiu'utaxájtaca'a, ayéé pu namuajre'eca'a tíj jaj tí tetej tzajta'a mí'ie. Ayeé pu ajta namuajre'eca'a cumu mej téniuuca'an. Miyen tijín:

Aleluuya, tiché'e r'íi tiraatá'an í Dios,

a'iné pu'uri nain jín tí'aijta a'íjna í tavástara'a í ti taDioj pú'een.

7 Tiché'e tiyen huatátatemua'ave'en,

teajta tiyen tiraatateújtzi'ire'en,

tej ti r'íi tiraatá'an

a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti a'ín Cáne'a huaténeiche.

Ajta a'ín íra'ara'an pu'uri r'íi huaújrúu.

8 Ayeé pu tiraatá'a ti tiu'uteújchejte'en

a'íjna jime'e í caxuri ti mesti, ti ajta naa 'een,

ti temastájye'i, ti caí a'atzu chueemua.

Ajta a'íjna í caxuri ti naa 'een, a'íi pu a'ín pú'een a'ij mej meri huaríj a'íjna jime'e í ti x'epi'in 'een í Dios jemí. A'íj pu xaa jín ucaújchejte'esin.

9 Ajta í ti ta japua tí'ivaire'e, ayéé pu tinaatá'ixaa tijín:

—Patá'aj ra'utéyu'uxa yee: "R'íi pu tihua'utá'a a'ímej í ti Dios hua'utá'inee mej tiú'ucua'ani jamuan a'íjna í Cáne'a a'íjna xicáara'an ti jetzen huaténeichi."

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—Ayen ti'ayajna í Dios jemi a'ij nej neuchén timuá'ixaa.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, net'íj ni aicántutzi a'u ti e'era'íicajme nej ni raateánajche. Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:

—Capej hui piyen neruure a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patj mú'ee, majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej miyen te'anxáta me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, majta a'ij ti a'ín huaríj. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios, a'iné a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, a'úu pu jetze a'uvé'emej í xiéjniu'ucari ti Dios jetzen me'ecan tí'ixaxa'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

A'í pu avé'eca japuan í cahuaayu'u ti cuaínara'a

¹¹ Net'íj ni raasej ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Me'ecui xaa, cahuaayu'u pu án a'utéveeca'a. Naa pu tí'icuainara'a, ajta a'ín í ti japuan avé'eca, ayée mú ratamuá'amua tijín: “Í ti nain jín té'aste, ajta ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.” A'í pu x'íepi'ín ayén rici a'íjna jime'e ti huá'axijte'e í teite a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu che'atá na'a tí'ine'use'e.

¹² Yee pu seijre'e í jí'iseáara'an jetze tíj taij ti á'ataa. Jé'ecan pu utearújti'ihuajmee í curuun í mu'úura'an jetze. Ajta jetzen pu té'eyu'usi'í a'ij ti ántehuaa. Ajta, capu ja'ati yaú'ítie a'ij ti huataújmua'a, sino a'í pu'u na'a rusej yaú'ítie.

¹³ Ayee pu éene'e tí'itéchejca'a í c'íxuri ti tí'tí'ij, ajta xúure'e raaméri'ihuajme'ecaa. Ayee mú majta raatamuá'a tijín: “A'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.”

¹⁴ Majta cujta'an huajú'ucaa a'íime í xantaaru'u mej ta japua é'eme'ecan. Ayee mú éene'e tí'itéchejca'a í c'íxuri, ti mesti, ti ajta naa 'een. Naa pu tí'icuaina, ajta naa tí'iseijre'eca'a í tihuá'ac'íxu, ajta capu a'atzu tí'ichueemuavi'ícaa. A'í mú cujta'an huajú'ucaa í mé ta'avé'ete'ete a'ímej japua í cahuaayu'u mej cuaiina.

¹⁵ Ajta a'ín niuucare'ara'an, ayée pu huá'aruuren í teite tíj ja'ati tí'ti'í anti'sijcheca'a a'íjna jime'e í chun. Ayee pu puajtzi tihua'utá'asin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í runiuuca. Ca'anéeri pu jín tihua'uta'ájte'esín. Ajta, huá'a japua pu rávaijtzí tíj na'a í ti jín huápi'í niu'ucami'í í Dios, ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁶ Jetzen í c'íxure'ara'an, ajta a'u ti ajtavé'e í chun, ayée pu té'eyu'usi'í a'ij mej ratamuá'amua tijín: “Hua'atajtuhuan a'ímej í tajtúhuaani, ajta, ti tihuá'áijte'e a'ímej í mej majta tí'áijta.”

¹⁷ Net'íj ni ja'ati huasej ti tí'ivaire'e u ta japua. Anti'ímua pu a'utéveeca'a í xicaj jetze. Ca'anín pu jín hua'utajé matj mena'a pua'améca í pina'ase í mej cí'icajaj, í mej majta rá'ara'ive u júte'e. Ayen tijín:

—Íyee xu'u hui, mú a'uvé'uju'un sej sí siyen tiú'ucua'ani se'íjna jime'e ti Dios ayén tejá'amuamin.

¹⁸ 'Sej sí hui ráacua'ani se'íjna í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej tí'áijta na'ari huá'ahua'ira'a í hua'acapítan í xantaaru'u. Seajta siyen ráacua'ani huá'ahua'ira'a se'ímej í teteca í mej jéhua rucacá'ane, seajta hui huá'ahua'ira'a í cahuaayu'u, seajta huá'ahua'ira'a se'ímej í mej avé'ete'ete. Nain xu hui cua'ani huá'ahua'ira'a í teteca, capu amán a'ij ti pua'a miyen ruxiéhua á'ujjuhua'ane'en nusu mej ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Capu amán a'ij ajta ti pua'a mej vivejmé'en títetaté nusu miyen ciliéene'e jín tí'ivaire'e. Mú'een xu xaa hui ráacua'ani í huá'ahua'ira'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e.

19 Net'i'ij ni hua'use'ij mej e'etiújseire'eca'a a'á'jna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, majta a'á'ime í mej yen t'í'ajta í chaanaca japua. Huá'a jamuan í ruxan-taar'u'ustemua'a, a'á'í mú e'etiújseire'eca'a mej mi raaténe'usi'ite'en me'á'jna í ti avé'eca í cahuaayu'u japua, majta me'á'imej í xantaaru'ustemua'ame'en.

20 Ajta a'á'jna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, a'á'í pu huatévi'iri'ihuaca'a a'á'jna jamuan ti hua'itzi jín t'í'ixaxa'ata'a a'á'jna jetze me'ecan. Ajta, a'á'jna í ti huápi'i á'atesi'ire'e, a'á'í pu tiu'umuá'riej í mej jín rí'i tira'utase'ij. Ayee pu 'een jín huá'ucuanamua a'á'imej í mej ra'ancuré'a me'á'jna í mej huá'a jetze á'ayu'usi'i a'ij ti ántehuaa a'á'jna í ja'ati. Majta raateánajcheca'a a'á'jna í ti'iti ti ayén éene'e seijre'e t'ij a'á'jna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. Mej jíme'en huavivi'iri'ihuaca'a a'á'imej í mej hua'apua, mat'í'ij mi me'an huaje'etéehua'axi ruurica a'á'jna já'ahua'a a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa.

21 Ajta, a'á'jna ti cahuaayu'u japua avé'eca, a'á'í pu ayén huá'aruu í seica í mej rá'astijre'eca'a me'á'jna ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'á'í pu ruse'ij huá'ucuii a'á'jna jime'e í runiuuca ti ayén t'í'ivaire'e t'ij chun ti 'a'ijninei téne'etze'en. Majta na'ijmi'i í pina'ase, a'á'í mú huá'ju'uxai temua'a je'ihua me'á'jna jime'e í huá'ahua'ira'a a'á'imej í mej huá'cuihuaca'a.

20

Ciríistu'u pu nu'u tiu'uta'á'jta se'ij vi'ira'a nine'ira'a

1 Net'i'ij ni se'ij huase'ij ti ta japua t'í'ivaire'e. U jíte'e pu ve'ecáme'ecaa. A'á'í pu ajta yaavi huá'chuisime'e a'á'jna ti jín te'iteáanan a'u ti e'eté'cun ti caí a'ij ámitieere'e a'achú ti a'ucátee. A'á'í pu ajta huapíjsime'e ti'iti cadeena, ti vivé'j.

2 Aj pu 'i raatéevi'i a'á'jna í cu'ucu'u, a'á'jna ti jé'j'cua imuá huatase'ijre. A'ii pu a'á'ín pú'een í ti ayén ántehuaa t'í'jín tiyaaru'u, ajta Satanás. Aj pu 'i ra'í'jtápe ti ij á'ateevi'in a'achú cumu se'ij vi'ira'a nine'ira'a.

3 Aj pu 'i a'uun ya'ucá'rie a'u ti e'eté'cun. Ajta ra'iteáana. Ti'iti pu ajta ancáavi'ijte t'í'ij caí ché'e huá'acuanamua a'á'imej í mej se'ij chu'é'jra'a japua é'eme'ecan ajta na'a caí te'entipua'á'jte'en se'ij vi'ira'a nine'ira'a. Aj pu 'i xaa, ayén tiú'ujxe'eve'e mej rá'í'jxijta t'í'ij a'atzu á'ateevi'in ti ruxiéehua á'uche'ecane'en.

4 Net'i'ij ni ipuari tiu'usé'ij, neajta ne'á'imej í mej jetzen acáte'ete'e. A'ii mú a'á'ín pú'een í mej ra'ancuré'a me'á'jna jín antiú'jmua'areere mej hua'ux'ijte'en í teite. Neajta á'í'iyen huá'axie'jniu'uca huase'ij a'á'imej í mej huá'í'jveichixi í hua'amú'úu jetze me'á'jna jime'e mej tiu'utaxá'jtaca'a me'á'jna jetze me'ecan í Jesús, majta me'á'jna jime'e mej rá'astijre'eca'a me'á'jna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.

Majta a'á'ime, camu raateánajcheca'a me'á'jna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, camu majta raateánajcheca'a í ti ravaire'e. Camu majta ra'ancuré'a í ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'acuaatze'e nusu í huá'amua'jca'a jetze a'ij ti ye'í ántehuaa a'á'jna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'á'í mú majta huatarú'j jamuan í Ciríistu'u, majta me'á'jna jín ti'itevé'e muá'araa mat'í'j tajtú'huani t'ij na'a se'ij vi'ira'a nine'ira'a jime'e.

5 A'ii mú a'á'ín p'ír'ici í mej amuacá' huatarú'jsin í mej meri huá'cuii. Majta í seica, í mej meri huá'cuii, camu miyen majtá'hua'a huatarú'j ajta na'a caí te'entipua'are se'ij vi'ira'a nine'ira'a.

6 R'í'í pu tiraatá'a í ja'ati ti ayén t'í'í'jci'iti, ti ajta huatarú'jsin huá'a jamuan í mej anáat'é'e aitaju'un huá'a tzajta'a í mi'í'chite. R'í'í pu tiraatá'a a'iné Dios pu ari huaté'ura'ate í ru jemi a'á'jna í ja'ati. Capu ajta ché'e ri'ír'ista a'ame ti

ajtahua'a huámi'ini t'ij na'a rusén jime'e, sino ayée pu a'ijna jín te'enteáru'ti t'ij ti'iti jín t'ivaire'e é Dios jemi, ajta jemin í Círístu'u. A'íi pu jamuan tiu'uta'ájta. Ayee pu a'ateevi'i a'achú se'ij vi'ira'a nine'ira'a.

Dios pu ra'antimuá'iti í tiyaaru'u

7 T'ij te'entipua'are í se'ij vi'ira'a nine'ira'a, aj pu 'i ayén huatátuihua a'ijna í Satanás a'ujna a'u ti aiteánami'ihuaca'a.

8 T'i'iquí a'itaméj t'ij huáucuanamuan a'imej í mej se'ij chuejra'a japua é'eme'ecan, mat'ij mena'a pua'amé yen se'ijre'e íyen chaanaca japua, t'ij na'a Teijmata'a pújme'en, ajta Huáahuata pújme'en, ajta Cuameche, ajta Tzareeme'en. A'imej pu tiseire'esin í mej miyen huataújmua'a tijín Gog, ajta a'imej í seica í mej miyen huataújmua'a tijín Magog. Ayee mú ará'ase a'achú ti caj t'itiej í se'ij ti huaca a'utí e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ajta a'ín í cu'ucu'u huá'ajseire'esin mej mi huaténe'use'en.

9 Mat'ij mi nain japua á'ujjuhua'ane'e t'ij na'a ti auuyaúj í chuej japua. Mat'ij mi rajnáj a'u mej te'uté'inaamuaca'a a'ime í mej r'í t'itese'ijre'e í Dios jemi, majta rajnáj me'ijna í chajta'a ti huápi'i hua'aráanajche a'imej í mej te'itestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, tajj pu u'e'icájve u ta japua. Ajta hua'uteátajj a'imej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e í tiyaaru'u.

10 Ajta a'ín í tiyaaru'u ti huáucuanamua, a'úu pu e'eteárii'ihuaca'a a'utí a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa, a'u ti ajta é'ese'ijre'e a'ijna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'ijna ti ravaire'eca'a, a'ijna ti hua'itzi jín t'ixaxa'ata'a a'ijna jetze me'ecan ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'uú mú mi rajpua'itzi muá'aju'u nain xicaj tzajta'a, ajta nain tica'ari tzajta'a t'ij na'a rusén jime'e.

Dios pu huá'axijte'e a'utí é'ese'ijre'e í ipuari ti ve'ée

11 Net'ij ni ipuari huase'ij ti ve'ée. Naa pu t'icucainara'a. Neajta ne'ijna huase'ij í ti acájca. Ajta í chaanaca, ajta a'ijna í ta japua, é'le hua'ujpua'arixi me'ijna jemi. Camu ché'e mé'e jé'ese'ijre'eca'a.

12 Net'ij ni ne'imej huase'ij í mej meri huácui, í mej vivejme'en jín títetaté'eca'a, majta í mej ciliéne'e jín t'ivaire'eca'a. A'uú mú e'eré'eveeca'a me'ijna jemi í ipuari. Majta seica ra'utácuuraca'a í yu'uxari. Majta se'ij autácuuraca'a í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi' a'ij mej ántea'arua í mej miyen ruuri huateáturaasin í Dios jemi. Dios pu ajta hua'uxá'ite a'imej í mej meri huácui me'ijna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, í ti jetzen ayén té'axa a'ij mej huar'ij mat'ij mauj ruurica'a, se'ij ajta se'ij.

13 Mat'ij mena'a pua'amé í mej aujámi í jaj tzajta'a, a'íi mú huatarúj. Majta í seica, í mej huácui a'utí na'a, capu amín ti'iti pírici í ti huá'ucui na'ari a'utí a'uteájturaa í huá'axiejniu'uca, na'ijmi'í mú majtáhua'a huatarúj. Ajta Dios pu na'ijmi'ica a'uxá'ite a'ijna jime'e a'ij mej titetújcha'íca'a mat'ij mauj ruurica'a.

14 Jime'en pu'u hua'uxá'ite, a'íi pu ra'upu'ajte na'ijmi'ica ti t'itecui'ica, ajta a'ujna a'u mej a'uteájturaa í mej meri huácui, í ti ayén téja'arájtehuaa tijín Hades. Na'ijmi'ica pu atéehua'axi a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'íi pu a'ín pú'een í mej hua'apuaca jetze huácui'ini, mej me'uun a'uteáturaasin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

15 T'i pua'a caí ayén té'eyu'usi'ihuacajche'e a'ij ti se'ij ántehuaa a'ijna jetze í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ántea'arua a'ime í mej ruuri huateáturaasin í Dios jemi, ayée pu t'ijruuren a'ijna í ja'ati ti caí é'eyu'usi'ihuaca'a. Dios pu ra'atéjisin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

21

Dios pu rajéjcuare'e ta japua ti seijre'e, ajta í chaanaca ti yen seijre'e

¹ Netí'ij ni raasej á júte'e ti ari jéjcuacan jín seijre'e. Ajta í chaanaca, ayé pu che'atá na'a jéjcuacan jín seijre'e. Ajta á júte'e ti mí'ime'ecan, ajta í chaanaca ti mí'ime'ecan, capu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a. Ajta í jaj ti ve'ée, capu ajta ché'e seijre'eca'a, a'íné najjmi'i pu e'ehuaújpuarixi.

² Netí'ij ni raasej ti á ve'ecáme'ecaa á júte'e a'u ti Dios é'eseijre'e a'íjna í chajta'a ti Dios huateúra'ate. Ayee pu téja'arájtehuuaa tijín Jerusalén ti jéjcu. Ayee pu huaújruu a'íjna í chajta'a tój ajta 'íta'a r'í ti u'uteújchejte t'íj ari huatéviche'esin.

³ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jemín í ipuari. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaasej, mú'een, a'íné pu'uri hui huatasejre'esin huá'a jemi í teteca a'íjna í chí'ira'an í Dios. A'í pu huateáturaasin huá'a jemi, majta a'íme, a'í me teitejra'an pú'eené'e muá'aju'u. Ajta í Dios, a'í pu rusej seire'e a'ame huá'a jemi.

⁴ R'í pu hui tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'itij jín ruxiéemiste'e. Camu ché'e cui'ini. Camu ché'e me'íjna jín ruxiéemiste'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti seij huam'í. Camu majta ché'e ruyeine muá'aju'u; camu ché'e miyen tirajpuaitzi muá'aju'u me'íjna jime'e ti ti'iti huá'acucui'i, a'íné a'íjna í ti mí'ime'ecan, a'í pu ari e'ehuaújpuarixi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

⁵ Ajta a'ín í ti ipuari jetze acájca, ayé pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Me'ecui xaa, najjmi'i í ti tí'iseijre'e, nee nu hui rajéjcuare'e.

Ajta ayén tijín:

—Autéeyu'uxa a'íjna, a'íné nee nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁶ Aj pu 'í ayén tinaatá'ixaa tijín:

—Pu'uri icu. Antipúa'areca'a. Nee nu hui ne'ín pú'een i nej amúajca, neajta i nej uvé'eteajti. Nee nu jéjcu a'ímua' huatasejre, neajta nain nu tiu'utaahuaca'a ti yen tí'iseijre'e. Neajta nu nain jín rana'íjmire'e tój na'a ti ajta tí'iseijre'e. A'ati ti na'a ti neetzi jemi á'ujca'anen nej ni niyen tiraatá'an í ti tirá'aturaate'e í tzajta'an, huáapua'a nu tiraatá'asin ne'íjna í jaj ti a'uun eiráninei a'u ti e'ejaíjxa. Nee nu xaa jaj raatá'asin í ti jín ruuri a'ame tój na'a rusén jime'e.

⁷ Ajta, a'ín ti tiu'utéemua'íti, ayé pu tí'ijci'íti. Nee nu Diojra'an pú'eené'e na'ame, ajta a'ín, niyauj pu pú'eené'e a'ame.

⁸ Majta a'íme matíj mena'a pua'amé mej a'ij pua'a titetiújcha'í neetzi jemi, ayé pu tihua'aci'íti mej me'uun a'uteáturan a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'ín pú'een í mej jín hua'apuaca jetze huá'acui'ini. A'uu mú a'uteáturaasin a'íme í mej caí á'ujca'ane mej rajpuaitzi neetzi jetze me'ecan, majta a'íme í mej caí té'atzaahuate'e, majta a'íme í mej huá'anahua'aca najjmi'ica, í tí'iri, mé 'uuca, majta mé teteca. Majta seica me'uun a'uteáturaasin. A'ii mú a'ín pú'een í mej tí'itecui'ica, majta í mej ruxána'acire'e, majta í mej tí'ichahuaara, majta a'íme í mej rana'amiche me'íjna í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé tí'ihua'itaca. Matíj mena'a pua'amé mej miyen 'een, a'úu mú a'uteáturaasin a'alaguun. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

⁹ Aj pu 'i, seij pu á e'iré'ene ineetzi jemi. A'ii pu a'ñin pú'eene'e seij ti ta japua tí'ivaire'e ti huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej aráhua'apua ará'ase, í mej ru'itetú'tutujme'ecaa í cutzape'e ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ajta a'ñina tzajta'a í cutzape'e, a'ñi pu urámuaca'a seij ajta seij í cu'ini'lira'a í mej jín rajpuajtzica'a í teite í mej yen seijre'eca'a japonan í chaanaca, í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tinaatá'ixaa tijín:

—Iiya'a jíi, nee nu hui timuaatasejrate'esin ne'ñina í ti jemin te'ataújratziiri'í í Cáne'a ti íra'ara'an pú'eene'e a'ame.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj pu 'i a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateájturaa ineetzi jemi. Aj pu 'i a'uun neja'uví'ti a'u ti jiri a'utacá'a, ti huápi'í ájtee, ti ajta ve'etí á a'utacá'a. Aj pu 'i tinaatasejrate a'ñina í chajta'a í Dios ti huateúra'ate ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Jerusalén. A'u pu u ta japua e'icáme'eca'a a'ujna ti Dios é'esejre'e.

¹¹ Naa pu ti'itemastájye'icaa tíj ajta Dios huápi'í naa seijre'e. Ajta a'ñina í ti temastájye'icaa, ayée pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'í tí'ijnajche, ti ajta naa tí'itatzáj tíj a'ñina í cristal. Ayee pu ajta seijre'eca'a tíj a'ñina í jaspe.

¹² Jaxu'u pu jín tiré'anami'í a'úu ti ve'etí a'utacá'a, ti temua'a té'ejtee. Tamuáamuata'a japonan hua'apua pu ará'axcaa a'u ti é'epueerta. Majta a'ñime í mej majta tamuáamuata'a japonan hua'apua ará'ase a'ñime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'úu mú a'ité'u'upu'ujme'ecaa a'u ti é'epueertajme seij ajta seij. Ajta, í puéerta jetze, seij jetze ajta seij, ayée pu té'eyu'usi'íhuaca'a a'ij mej ánte'arua a'ñime í teitestemua'ame'en í mej huá'a jetze airaújnejte a'ñimejjetze í yaújmua'ame'en a'ñina í Israél teecan.

¹³ U Teijmata'a pújme'en, huaicacié pu é'epueerta, ajta Tzareeme'en pújme'en, ajta huaicacié pu ajta é'epueerta. Ayee pu che'atá na'a, huaicacié tá'apueerta ajta u Cuameche pújme'en, ajta u Huáahuata pújme'en huaicacié pu ajta é'epueerta.

¹⁴ Ajta tamuáamuata'a japonan hua'apua pu te'ará'ase í ti tajé'este í ti ajta japonan ájtaavijhuaca'a í jaxu'u ti jín curé'anami'íhuaca'a í chajta'a. Ajta a'ñina jetze í ti tajé'este, ayée pu té'eyu'usi'í a'ij mej ánte'arua a'ñime í mej majta tamuáamuata'a japonan hua'apua ará'ase, í ti ajta Cáne'a hua'antíhuau mej mi me'ín tejá'uxajtane'en me'ñina jetze me'ecan.

¹⁵ Ajta a'ñin ti tí'ine'ixaate'eca'a, a'ñi pu tí'ti hui'te'chueeca'a cumu tí'ti ciyej ti oro jín taavíjhuaca'a. A'ii pu a'ñin pú'eene'e ti jín raaté'ítien a'achú ti auuyaúj í chajta'a, ajta a'achú ti antayaúj í puéerta, ajta a'achú ti ájtee í jaxu'u.

¹⁶ Ruxi'ej pu huatatí'íjme'e. Ayee pu che'atá naa huatátee tíj ajta auuyaúj. Ajta a'ñin raaté'ítiee í chajta'a a'ñina jime'e í ciyej. Ayee pu huatátee í chajta'a a'achú cumu hua'apua ví'lira'a kilómetros. Ayee pu che'atá na'a auuyaúj; ayée pu che'atá na'a ájtee.

¹⁷ A'ñi pu ajta raaté'ítiee a'ñina í jaxu'u. Ayee pu che'atá na'a tiraaté'ítiee matíj tí'ijri'íre í teteca. Ayee pu ájtee a'achú cumu huaícate japonan anxívi meetro.

¹⁸ Ajta í jaxu'u, tetej pu jín ájtaavijhuaca'a mej miyen ratamuá'amua tijín jaspe. Ajta a'ñin í chajta'a, nain pu jín taavíjhuaca'a a'ñina jime'e í oro ti naa té'ajtaave'e tíj í viidrio.

¹⁹ Ajta a'ñina í ti tajé'este, ti ajta japonan ájtaavijhuaca'a a'ñina í jaxu'u í ti jín curé'anami'í í chajta'a, naa pu r'i'í tí'irúurijhuaca'a tíj na'a ti é'esejre'e a'ñina jime'e í tetej ti huápi'í tí'ijnajche. A'ñina ti seij, a'ñin pú'eene'e í jaspe. Ajta í ti hua'apua, zafiro pu pírici. Ajta í ti huaíca, a'ñi pu pú'eene'e a'ñina í ágata ti síichira'a. Ajta í ti muáacua, a'ñi pu pírici í esmeralda, ti rú'aarara'a.

20 Ajta í ta'anxívi, a'íi pu a'íin pú'een a'íjna í ónice ti yú'luxare'e. Ajta í ta'arájsevi, a'íi pu pírici a'íjna í cornalina ti í'ípa'u. Ajta í seij, í ti aráhua'apua, crisólito pu pírici ti teuúmuara'a. Ajta í seij, í ta'aráhuaiica, berilo pu pírici ti rú'aarara'a seijre'e, í ti ajta cij caj tí'iteuumuara'a. Ajta í ti aramuáacua, a'íi pu pírici í topacio ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta naa tí'itatjaz. Ajta í seica, ayée pu tí'een. Í ti tamuáamuata'a, a'íi pu pírici í crisoprasa ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta cij tí'iru'aarara'a. Ajta í ti tamuáamuata'a japuan seij, jacinto pu pú'een ti taijravi'in jín nacamua. Ajta a'íin ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu a'íin pú'eene'e a'íjna í amatista ti naa tí'ijámua'ara.

21 Ajta a'íjna í puéerta ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í perla, seij ajta seij í puéerta, seij jime'e í perla. Ajta í caaye jetze, nain pu oro jín taavíjhuaca'a ti ajta ayén naa tí'itatjaz tíj a'íjna í viidrio.

22 Neajta nu niyen raasej ti caí teyuu mé'e é'ehua'acaa a'ujna chajta'a a'iné a'u ti na'a a'ujna chajta'a miyen rana'amiche me'íjna í tavástarara, í Dios, a'íin ti nain jín antiújmua'aree, majta me'íjna í Cáne'a.

23 Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin xicaj hua'atátzavi'ira tújca'ari tzajta'a huá'a japua í teite. Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin máxcira'í tátzave'e tíca'ari tzajta'a, a'iné a'íjna í ti Dios jín rusej temastájye'í, a'íi pu a'íin pú'een ti hua'atátzavi'ira huá'a japua. Ajta, a'íjna í Cáne'a, a'íi pu a'íin pú'een í tatzari ti huá'a jemi huatátza.

24 Ajta a'íjna ti hua'atátza huá'a japua í mej me'uun huachéjme chajta'a, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame huá'a japua a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e a'íimej í mej yen huachéjme i chaanaca japua, a'úu mú a'uvé'uju'u muá'aju'u u chajta'a mej mi r'í'í tiraateájtuaani í Dios nain jime'e í mej jín rutémua'ave'e, majta nain jín mej tí'ijcha'íi ti jehua huápi'í tí'ijnajche.

25 Camu ja'anáj te'íteánajsin tújca'ari tzajta'a a'u ti é'epueerta a'ujna chajta'a. Capu ajta ja'anáj huatética'ari a'ujna.

26 A'úu mú ye'ará'asin í mej ve'ecán jín títetateí, ajta í ti jehua huápi'í tí'ijnajche, ti ajta naa tí'iseijre'e. Ayee mú raruuren matíj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua mej é'eme'ecan.

27 Capu ri'íríista a'ame ti tí'iti ti xána'avi'ire'e pú'een a'uun a'uteáturan a'ujna chajta'a. Capu ajta hua'atá'acare'en mej mi me'uun a'uteárute a'íime í mej a'ij pua'a tí'itújcha'íi na'ari a'íime í mej tí'ihua'itaca sino a'íime mu'u me'uun a'uteáruti í mej jíme'en ayén té'eyu'usi'í a'ij mej ánte'arua a'íjna jetze í yu'uxari í mej miyen ruurican huateáturan me'íjna jemi í Cáne'a.

22

Jíme'en í játe'ana, ajta í cíyey ti a'uun é'eseijre'e

1 Aj pu 'í tinaatasejrate a'íjna í játe'ana ti jetzen 'airáanej a'u ti a'utéjvee í ipuari ti jetzen acájca í Dios, ajta a'íjna í Cáne'a. Ajta a'íjna í jaj ti mi'íyey, temua'a pu naa tí'itújmu'ati. Naa pu ajta tí'itatjaz tíj í cristal. A'íi pu a'íin pú'een í jaj í ti caí ja'anáj ateáxi'isin.

2 Já'íta'a pu mi'íyey í caaye jetze ti a'uun a'utaníne'í í chajta'a jetze.

Ajta, cíyey atavéejme'ecaa a'utí e'leve'e'ástime í jaj, seica a'u ti pújme'en, ajta seica u jetze pújme'en. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í cíyey í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'ase í ti jín taaca tíj na'a

seij máxcira'i jetze pítí'irijca, aj pu 'ij ajta seica jín taca'an a'íjna í cìyej. Ajta í xamua'ira'an, ayée pu tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín huaújrute'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³ Capu ché'e a'uun seíire'e a'ame í tí'iti ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén puaíjtzí tiraatá'an sino a'úu mú a'ujté'e muá'aju'u í Dios jamuan, majta a'íime í mej me'uun huachéjme me'újna chajta'a jamuan a'íjna í Cáne'a. A'íi mú tiu'uta'áajta, majta a'íime í mej tí'ivaire'e, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u.

⁴ A'íi mú jemin seíire'e muá'aju'u, ajta aj pu e'eseíire'e a'ame aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna.

⁵ Capu ché'e ja'anáj huatética'ari a'ujna. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame mej miyen tatzari jín huateújtatzavi'i na'ari ayén ti hua'utétatzavi'in í xicaj, a'iné a'íi pu tavástar'a ti ajta Dios pú'een, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame. Majta a'íime, a'íi mú tí'aáita muá'aju'u t́j na'a rusén jime'e.

T'íj uvé'enen í Círístu'u

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t́jín:

—Ayee pu hui ti'ayajna a'ij nej tí'imua'ixaate'e a'iné tzáahuati'ira'a nu jín tí'ixa. Ajta a'ín tavástar'a, a'íjna ti u ya'uta'íteca'a í ruxíejni'uca t'íj huá'a jemi huateáuran a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi pu ari naata'íteca'a i nej ta japua tí'ivaire'e nej ni tihua'utaseíjrate'en a'ímej í mej ravaire'e í Dios a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti ca'anacan ayén teja'uré'enen.

⁷ —Me'ecui xaa, nee nu hui mú a'uvé'emé'e na'ame.

R'íi pu tiraatá'aca a'íjna ti ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

⁸ Neajta inee, i nej i'i Juan, nee nu ne'ín pú'een nej ráanamujri'i, neajta nej raaseíj a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Jíme'en nu'u niyen tíráanamujri'i, neajta tiu'uséij, aj nu ni niyen aicántutzi a'u ti e'era'íicajme a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta tinaataseíjrate nej ni raateánajche. Aj nu ni raatenáachejche'en nicu.

⁹ Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa t́jín:

—Capej hui piyen neruure, mú'ee, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, ajta matíj majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta matíj mena'a pua'amé araúraste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios.

¹⁰ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa t́jín:

—Capej hui rá'avaata í niuucari ti a'íjna jetze á'ayu'usi'i i yu'uxari, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixa, a'iné pu'uri t́n a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze t'íj naijmi'i te'entipua'ari.

¹¹ Ajta í ti hui a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ché'e auj ayén a'ij pua'a tí'itíjcha'íi. Ajta í ti xána'avi'ire'e, ché'e auj xána'avisí'i seijre'e. Ajta í ti rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, ché'e auj ayén r'íi tí'iseíire'e á'ara'ani.

¹² 'i Me'ecui xaa! Nee nu hui ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame nej ni hua'utá'an a'ij ti tiraamuá'itin, nej ni niyen tihua'utá'an matíj mena'a pua'amé í mej tiraamuá'iti, seij ajta seij, a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Nee nu ne'ín pú'een i ta'amuájca, neajta i nej tu'uvé'eteajti, neajta ne'ín pú'een i nej jéjca imúa huataseíjre, neajta ne'ín pú'een i nej yen seíire'e na'ame t́j na'a rusén jime'e. Nee nu neajta ne'ín pú'een i nej nejmi'i huataseíjre t'íj caí xi tí'iti mé'e seijre'eca'a, neajta nu ne'ín pú'een i nej nain ancuré'asin t'íj te'entipua'ari t́j na'a ti j́ji tí'iseijre'e.

14 Rí'i pu tihua'atá'aca a'ímej í mej tí'ija'usica í tiú'ujcixi tí'ij ayén ti-huá'uci'ti mej me'íjna jetze ráacua'ani í ciyej í mej jín ruuri huateáturan, mej mi majta me'uun a'uteárute me'újna chajta'a me'íjna jetze a'u ti é'epueerta.

15 Ajta á pua'acié, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un a'íme í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íme í mej tí'ichahuara, majta a'íme í mej ruxána'acire'e. A'íi mú majta á pua'acié a'uté'uu muá'aju'un a'íme í mej tí'tecui'ica, majta í mej rana'amiche í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé í ti ayén tihua'aráanajche ti hua'itzi pú'een, majta í mej tí'ihua'itaca.

Jesús pu te'anxájta

16 —Inee, i nej Jesús pú'een, nee nu u ya'uta'íteca'a mú'ejmi jemi ne'íjna ti nevaire'e tí'ij a'íin te'anxájta huá'a jemi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios. Nee nu ne'íjna jetze huanéj í David teecan. Nee nu huáacixa'ara'an pú'een a'íjna í David.

A'íin ti huatéeviche raatá'ineesin ti uvé'enen

17 Ajta a'íin xiéjnui'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íin ti auchén huatéeviche, ayéé mú tí'ixa tíjín:

—Ché'e mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti ranamua, ché'e ajta a'íin ayén tiu'utaxáj yee:

—Ché'e a'íin mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti jetzen á'ujca'ane ti ayén tira'ará'astijre'en, ché'e ja'ati ti na'a ayén mú a'uvé'eme'en, ché'e ajta huáapua'a ra'ancuré'an í jaj ti jín ruuri huateáturan.

A'íi pu taatájeevi í Jesús

18 Ayeé nu niyen tihua'a'íjcate'e ja'ati ti na'a ti ranamua a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze ti Dios jetze me'ecan tí'ixa, ti pua'a ja'ati ayén seicié tiu'utaxáj, Dios pu puaíjzi raatá'asin a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

19 Ajta ti pua'a ja'ati ra'uré'uuna í tí'ti ti a'íjna jetze té'eyu'usi'i ti Dios jetze me'ecan tí'ixa, Dios pu ajta rá'ari'ira a'íjna tí'ij caí ché'e ráaci'ti ti a'íin a'íjna jetze ráacua'ani a'íjna í ciyej ti jín ruuri á'ara'ani. Capu ajta ché'e ayén tí'ijci'ti ti a'íin a'uun a'uteárute í chajta'a jetze a'u ti Dios huateúra'ate. Ayej té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

Juan pu ayén te'evé'eniuvve

20 Neajta inee, i nej te'anxájta ne'íjna jime'e, ayéé nu tí'ixa ne'íjna jime'e ti ayén tí'ayajna nej ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame.

Ché'e ayén teja'uré'enen, patá'aj yé uvé'enen, tavástar'a, mi pej Jesús pú'een.

21 Ché'e a'íin tavástar'a ti ajta Jesús pú'een, ché'e a'íin rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ché'e ayén teja'uré'enen. Ayeé pu te'entipúa'areca'a í níuucare'ara'an í tavástar'a.